DOSOFTEI

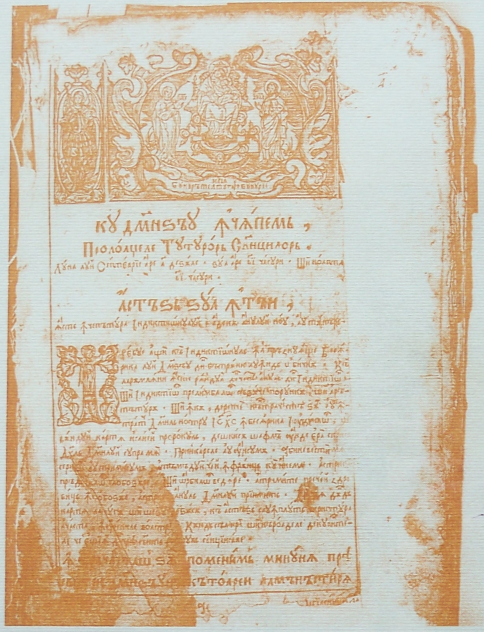

VIAȚA ȘI PETRECEREA SVINȚILOR

IAȘI
1682-1686

Lei 5000

DOSOFTEI
VIAȚA ȘI PETREACEREA SVINȚILOR

Coperta: **Octavian Bour**

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
DOSOFTEI, mitropolit al Moldovei
Viața și petreacerea svinților / Dosoftei: ed. îngrijită de Rodica Frențiu. – Cluj-Napoca: Echinox, 2002
454 p.; 29,7 cm. – (Instrumente)
ISBN 973-9114-99-7

I. Frențiu, Rodica (ed.)

235.3

© **Rodica Frențiu, 2002**

ISBN 973-9114-99-7

DOSOFTEI

VIAȚA ȘI PETREACEREA SVINȚILOR

IAȘI
1682–1686

Text îngrijit, notă asupra ediției și glosar
de
Rodica Frențiu

Editura ECHINOX
Cluj, 2002

Volumul a apărut cu sprijinul financiar oferit de Societăţile Comerciale
I.C.P.I.A.F. S.A., Cluj-Napoca
şi
Armătura S.A., Cluj-Napoca

Tehnoredactare text: Erzsébet Vancea

Apărut: 2002. Bun de tipar: 25.01.2002
Format 61 × 86/8. Coli tipo: 56,75

Editura ECHINOX
C.P. 80; O.P. 1
3400 Cluj-Napoca
e-mail: echinox@mail.dntcj.ro

NOTĂ ASUPRA EDIŢIEI

Ediţia critică a *Psaltirii* lui Dosoftei, apărută în urmă cu mai bine de 20 de ani, era motivată de N. A. Ursu, autorul ei, prin faptul că, deşi Dosoftei a fost recunoscut unanim ca "unul din ctitorii literaturii române şi ai limbii române literare", totuşi "scrierile sale au rămas pînă azi relativ puţin cunoscute", astfel încît readucerea lui în memoria contemporană ar fi "o datorie pe care cultura românească o are faţă de Dosoftei"[1].

Iniţiativa lansată atunci de cercetătorul ieşean împreună cu Editura Mitropoliei din Iaşi s-a concretizat, pînă acum, în apariţia ediţiilor a două texte semnate de Dosoftei: *Psaltirea în versuri*, Uniev, 1680 şi *Dumnezeiasca liturghie*, Iaşi, 1679[2].

Prezenta ediţie critică a unei alte tipărituri purtînd aceeaşi semnătură, *Viaţa şi petreacerea sviinţilor*, apărute la Iaşi, între anii 1682–1686[3], încearcă să readucă în atenţia contemporanilor, după 315 ani de la apariţia lui, un text hagiografic devenit o adevărată pagină de cultură românească[4].

Exemplarul care a fost obiectul nostru de studiu în realizarea acestei ediţii se află în patrimoniul B.C.U. "Lucian Blaga" din Cluj-Napoca, la cota B.R.V. 37. În urma cercetărilor efectuate şi la alte biblioteci din Cluj şi din ţară (Iaşi, Sibiu, Bucureşti), putem preciza că exemplarul consultat are cel mai mare număr de pagini şi este cel mai bine păstrat, ceea ce a uşurat, într-o oarecare măsură, lucrul cu textul. (Este adevărat că foaia de titlu, *Predoslovia* şi *Cuvîntul către cititor* sînt facsimile după un exemplar aflat la Biblioteca Academiei Române din Bucureşti).

Tipăritura *Viaţa şi petreacerea sviinţilor* cuprinde (în original) 1000 de pagini şi a fost publicată de Dosoftei în patru volume. (Exemplarul nostru de lucru le cuprinde pe toate, într-un singur volum.) Primul conţine patimile sfinţilor ce sînt sărbătoriţi de Biserica ortodoxă în fiecare zi a lunilor septembrie (începutul anului bisericesc), octombrie, noiembrie şi decembrie, al doilea volum cuprinde lunile ianuarie şi februarie, al treilea, martie, aprilie, mai şi iunie, iar ultimul ar fi trebuit să acopere lunile iulie şi august, rămas din păcate neterminat (mitropolitul Dosoftei fiind obligat de condiţii istorice vitrege să ia calea exilului).

În ediţia critică a acestei tipărituri am aplicat principiul transcrierii fonetice interpretative, începînd să înlesnim accesul cititorului de azi la lectura textului. Am urmat în acest sens coordonatele oferite de dialectologia istorică românească şi de istoria limbii, ţinînd cont şi de normele ortografice şi ortoepice ale limbii române contemporane*.

N-au prezentat nici o dificultate în transcrierea fonetică aplicată slovele **Д, Б, Б, А, Ж, З, А, М, Н, Ѡ, О, П, Р, С, Т, Ф, Х, Ц, Ч, Ш, Щ, Ъ, Ѫ, Ѧ** şi **Ѕ**, interpretate **a, b, v, d, j, z, l, m, n, o, o, p, r, s, t, f, h, ci, ş, gi, u, iu, ia** şi **dz**.

Slovele care n-au fost trecute în acest inventar vor fi studiate pe rînd în continuare.

Slova **Г**, urmată de **Е**: **ИГЕМѠНѢ** sau **Н**: **ГНМПОСЕ**, a fost notată **gh(e)**, respectiv **gh(i)**: **ighemonul, ghimpoase**.

ГХ a fost transcris **h**.

Slova **Ѥ**, la transcriere, în poziţie iniţială, medială sau finală, în funcţie de uzul curent, am redat-o ca **e** iotat. **ЄРТА, СЛѠБѠЖЄ, РѢЗЄОЄ** din tipăritura originală vor apărea în ediţia noastră ca **ierta, slobodzîie, războie**.

Н, І sînt folosite pentru notarea lui **i**, indiferent dacă acesta reprezenta o vocală: **ФРИКА**, o semivocală: **ЛѢН** sau un **і** final scurt: **СВИНЦІ**.

Slova **К** a fost transcrisă **c**, atunci cînd este urmată de o consoană: **АѢКМѢ** sau de o vocală nepalatală **КѪНА**, ca de exemplu: **de-acmu, cînd**. Cînd este, însă, urmată de o vocală palatală (**е** sau **і**), această slovă a fost scrisă **ch**: **unche, urechile**. Am aplicat acelaşi mod de transcriere şi cînd această slovă este urmată de un diftong ce conţine o vocală palatală. Aşadar, **КЄАМЪ** a fost scris **chiamă**.

* Deoarece au apărut pînă acum ediţiile critice a două texte aparţinînd lui Dosoftei, ediţii în care s-a folosit scrierea lui **ї** din **і**, am considerat oportună păstrarea acestei ortografii.

În textul nostru, ierul mic (ъ), aşezat în poziţie finală în cuvînt, în general, nu are nici o valoare fonetică: **тѣръ, вѣчнꙑкъ**, adică **her, vecinic**. Pot fi întîlnite, însă, şi situaţii în care ierul mic a fost transcris ca **i**: **фѣтьлѧ тьрнищь**.

Ierul mare (ь) şi iusul mare (ѫ) apar în interiorul sau finalul cuvîntului şi au fost transcrise ca **ă**, respectiv **î**.

Ierul mare (ъ), întîlnit în cuvînt după o consoană, **дрътътꙑрд, пръзнꙑйштє**, este **ă**: **arătătura, prăznuiaşte**, fiind interpretat la fel şi în poziţie finală în cuvînt: **съ, мъ, црь**, adică **să, mă, iară**. Această slovă a putut fi transcrisă, însă, şi **î**, ca în exemplele: **съкрꙑшнт, обꙑршєск**, respectiv **săvîrşit, obîrşesc**, ceea ce ne-a făcut să renunţăm la formele regionale **călcăi, întăi, părău, tălhar**, preferîndu-le pe cele din limba literară actuală.

Ierul mare a fost confundat, uneori, cu ierul mic: **ндолєскъ**. Într-o asemenea situaţie, nu i s-a acordat nici o valoare fonetică.

Iusul mare **ѫ** a fost citit drept **ă** cînd a fost întîlnit la finală de cuvînt: **обнчнѫ, порꙗнкѫ, сѧ́ѕѫ, (obicină, poruncă, slugă)**. Aceeaşi slovă a putut fi citită, în schimb, şi **î** în **Ѯєсѫ, дѫнсѫ, ѣлнтѫнѫ**, care au fost transcrise **dzîsă, dînsă, fintînă**. Acest fapt este o mărturie că norma ortografică a sfîrşitul secolului al XVII-lea era departe de a fi fixată.

În ceea ce priveşte prepoziţia **pînă**, ea a apărut în text sub forma **пѣнъ**, dar şi **пѣнѫ**, ceea ce ne-a determinat să optăm pentru transcrierea ei în varianta literară contemporană.

Slova iati (**ѣ**) apare întotdeauna după o slovă consoană: **прѣ, дѣка, ентѣѕ, лѣпѣдѫ** şi a fost interpretată în asemenea situaţie ca diftongul **ea**, aşadar: **prea, deaca, viteadz, leapădă**. Am citit această slovă ca diftongul **ia** în, spre exemplu, **дѯмнѣзърѣскъ, хѣрѫ**, soluţie la care am ajuns datorită faptului că am găsit lexemele respective şi în grafia **дѯмнѣзърѣѧскъ, хїръ**.

Iusul mic (**ѧ**) a fost trascris e în **трилисѣ, съ и съ цртѣ**, pentru ca în rest, preponderent, să fie citit **ea** în exemple de tipul **бесїрика, ведїре, фїте, прнмїштє, картї, мнѳнї**. Aceeaşi interpretare s-a dat iusului mic şi în formele pronumelui personal de persoana a 3-a singular şi plural: **ѧ** şi **ѧѥ**. Alături de valoarea diftongului **ea**, aceluiaşi ius i-a fost adusă adusă şi interpretarea **ia** în **чиї, ачєстѣи, їсте, дѣѧ** şi în terminaţia de imperfect arhaic al verbelor: **ешїи, мѣщѣмїи, пръѥмї**, care vor apărea în ediţie ca **ceia, acestuia, iaste, abiia, ieşiia, mulţămiia, prăviia**.

La finală de cuvînt, în formele nominale, iusul mic a fost transcris tot ca diftongul **ia**. În acest caz, pentru **длчиї, мѫнї, бѣкѣрї** am optat pentru variantele de transcriere: **de-aciia, mîniia, bucuriia**.

Slova **Î**, folosită la iniţială absolută, este **î, în** sau **îm**, lăsîndu-ne conduşi în transcrierea acestei slove de normele limbii literare contemporane.

Ocurenţele etimologice **жрътєн, обрѣшн** au fost scrise: **jărtvi, obîrşi**, iar grafiile **скрбѣ, стлѣ** au fost transcrise **scîrbă, stîlp**.

Sub aspectul particularităţilor lingvistice regionale, tipăritura ieşeană se remarcă prin prezenţa fenomenului durificării consoanelor: **ѕстъѕ, ѧѧщ, крѣдннчнош**, fenomen oscilant, formele de mai sus putînd fi întîlnite în text şi ca **ѕстъѕь, ѧѧщь, крѣдннчошь**, cînd au fost transcrise **astădzi, alalţi, credincioşi**.

Dacă Dosoftei redă formele atone ale pronumelui personal sau reflexiv fără proteza lui **î** : **шѧєѧ**, transcrierea urmează originalul: **ş-dede**.

Adverbul de negaţie a apărut constant în text în forma **n: ннпѣтї**, astfel încît a fost redat **n-ii putea**, într-o singură ocurenţă apărînd, totuşi, identic uzanţei limbii actuale: **nu vom** [93r].

Numeralele **ѳдѫ, ноѳдѫ** au fost transcrise **doauă, noauă**.

Este frecventă în text şi afereza, ceea ce explică formele: **tîmpla, tîlni, coperi.**

Cuvintele compuse, în majoritatea lor calcuri lingvistice, **ѡмнєнторѫ, бодрѳ, ѣнделємн**, au fost scrise **om-iubitoriu, voia-rea, undelemn**.

Abrevierile **їс хр. ѧмнлъѳ, сѣнтъ** (cu varianta **сѧнтъ**), **ѧмнѯ, ѧхѧ, мцннк, єпскпѯ, ѥѧєннѧѣ, сѧтѧѕѧ, матѣѫ, ѧмнєкѧ** au fost întregite tacit: **Isus Hristos, Dumnădzău, svînt, (sfînt), Domnul, Duhul, măcenic**, iar nu **mucenic**, datorită unei ocurenţe neabreviate care apare în această grafie, **episcopul, blagoslovind, sufletul, molitvă, dumineca.**

Slovele suprascrise au fost coborîte în rînd, fără a fi marcate în mod special.

Slavonismele abreviate au fost redate cu caractere chirilice. Ele nu au fost întregite şi, din motive de tehnoredactare, titla lipseşte.

Cifrele chirilice au fost înlocuite cu cifre arabe. Grafia **ѧмнчѣт** a fost transcrisă **5 mii 823.**

Semnele diacritice (spirite, accente, ieric) nu au fost marcate în transcrierea noastră.

Punctuaţia tipăriturii, de multe ori arbitrară, a fost înlocuită cu punctuaţia modernă, încercînd să păstrăm, totuşi, sub acest unghi, specificitatea textului.

În dorinţa lui de a uşura lecţiunea textului, mitropolitul Dosoftei a glosat în text, marginal, dreapta sau stînga, ocurenţele lexematice pe care le-a considerat ca prezentînd pentru cititor un oarecare grad de dificultate în înţelegere (întrebuinţări metaforice, neologisme, arhaisme, inovaţii lexicale). Ele au fost reluate de noi în notele de subsol.

Pasajele slavone, latine şi greceşti, inserate de Dosoftei în desfăşurarea textului, evidenţiind sursele bibliografice consultate, au fost reproduse cu caractere chirilice (şi nu redate într-o transcriere internaţională), în dorinţa noastră de a păstra ceva din "atmosfera de epocă" a cărţii. În aceeaşi linie explicatorie s-ar înscrie şi aspectul grafic al ediţiei, care urmează, în măsura în care mijloacele de lucru moderne ne-au permis, originalul. Majoritatea acestor citate în alte limbi sînt traduse de însuşi autorul, înainte sau imediat după reproducerea lor. Cele care n-au, însă, o traducere nici măcar aproximativă au fost traduse de noi, literal, la notele finale.

În ceea ce priveşte omisiunile, ele au fost reconstituite doar dacă erau de mică întindere (în general, un cuvînt) şi permiteau corectarea sau clarificarea formei sau sensului unor anumite contexte (**... la ‹Besearica› Svinţilor Apostoli**).

Lacunele datorate pierderii sau deteriorării unor file ale tipăriturii au fost marcate prin [...].

Numărul filei recto este notat între //, iar finalul filelor recto (respectiv începutul filelor verso) a fost marcat prin /. Întrucât, după cum menţionam deja, primele pagini ale tipăriturii după care am întocmit ediţia de faţă sînt facsimile după un exemplar aflat la Biblioteca Academiei din Bucureşti şi nu textul original, acestea au fost numerotate cu cifre romane (semnalînd fiecare nouă pagină).

Greşelile de tipar au fost corectate tacit cînd a fost vorba de sunete în plus, iar cele lipsă au fost introduse între croşete.

Ediţia de faţă cuprinde, firesc, şi un glosar. Lexemul a cărui semnificaţie nu a fost găsită în dicţionarele consultate sau căruia, eventual, nu i-am putut intui una, a fost notat contextual. Termenii glosaţi de autor sau a căror explicitare este oferită de autor în text, introdusă de cele mai multe ori prin **..., adecă**, au fost inventariaţi ca atare, iar cei cărora le-am propus noi o semnificaţie, fie considerîndu-i ca derivate, variante sau forme flexionate, fie ca fiind folosiţi într-o accepţiune figurată, apar, de asemenea, contextual.

Nu putem încheia această *Notă* fără a adresa mulţumiri tuturor celor care ne-au ajutat în realizarea acestei ediţii: prof. univ. dr. Mircea Borcilă, prof. univ. dr. Mihai Alin Gherman, prof.univ. dr. Marius Oros, prof. univ. dr. Eugen Munteanu, conf. dr. Liana Pop, dr. Alexandra Moraru, lect. drd. Sanda Cherata, asist. drd. Beatrice Tătaru şi regretatului prof. univ. dr. D.D. Drăşoveanu. Dorim să mulţumim, apoi, domnului Eugen Pop, doamnei Maria Rusu, Florinei Ilis şi familiei noastre.

Sîntem conştienţi că tinereţea este, într-o asemenea cercetare, un mare neajuns. Lipsa noastră de experienţă, întinderea şi dificultatea textului, cu toată dorinţa de întocmire a unei ediţii cît mai bune, va fi făcut să ne fi scăpat anumite detalii, să se fi strecurat inevitabile erori. Mărturisind buna noastră credinţă în această "zăbavă" făcută cu destul de "multă nevoinţă", cerem îngăduinţă cititorului pentru un lucru pus în faptă *pre cît i-a fost cu putinţă, de o mînă de ţărînă, iară nu de una dumnezească...*

Aşteptăm sugestii, observaţii pentru îmbunătăţirea ediţiei unuia dintre cele mai importante texte bisericeşti din secolul al XVII-lea.

NOTE

*. Vezi *Nota asupra ediţiei* din Dosoftei, *Opere*, 1, *Versuri* (ediţie critică de N.A. Ursu), Editura Minerva, Bucureşti, 1978.

2. Vezi ediţiile lui N.A.Ursu: Dosoftei, *Psalitirea în versuri*, Uniev, 1673, Editura Mitropoliei Moldovei şi Sucevei, Iaşi, 1974 şi Dosoftei, *Dumnezăiasca liturghie*, Iaşi, 1679, Editura Mitropoliei Moldovei şi Sucevei, Iaşi, 1980.

3. Dosoftei, *Viaţa şi petrecerea svinţilor*, Iaşi, 1682-1686 - primul text de acest gen de mare întindere din literatura română. (vezi Studiul introductiv al lucrării *Sfinţi români şi apărători ai legii strămoşeşti*, lucrare îngrijită de Î.P.S. Nestor, Editura Institului biblic şi de misiune al Bisericii ortodoxe române, Bucureşti, 1987).

4. Vezi Rodica Frenţiu, *Vieţile sfinţilor. Marginalii la un text hagiografic: Dosoftei, Viaţa şi petrecerea svinţilor, Iaşi, 1682–1686*, Prefaţă de Prof. Univ. Dr. Mircea Borcilă, Editura Mesagerul, Bistriţa, 2000.

VIAŢA ŞI PETREACEREA SVINŢILOR

acmu tipărite,
întru blagoslovite dzilele prealuminatului
întru Isus Hristos
IOAN DUCA **ѢѲЄѢѲДА**[1],
cu mila lui Dumnădzău Domn Ţărîi Moldovei şi Ucrainei,
cu porunca Măriii-sale şi cu posluşeniia
a smereniei noastre,
a lui *DOSOFTEI* Mitropolitul Suceavei,
în Tiparniţa Svintei Mitropolii, în Iaşi, la care tiparniţă
ne-au agiutorit de la Mosc Svinţia sa, părintele nostru,
Patriarhul Ioachim.

ѢΛΤѲ[2] de la începutul lumii,
7190, **МСЦА ОКТѲВРИ**[3], 27 **ДНИ**[4].

De la naşterea Domnului şi
Mîntuitoriului nostru Isus Hristos
ЛѢТ[5] 1682.

HERBUL

II

STIHURI PRE HERGHIIA MOLDOVEI.

Capul cel de buăr a hiară vestită,
Sămneadză puteare ţării nesmintită.
Pre cîtu-i de mare hiara şi buiacă,
Coarnele-m păşune, la pămînt, îş pleacă.
De pre chip să veade buărul ce-i place,
C-ar vrea-n toată vreamea să stea ţara-m pace.
Domnul Duca-vodă de la Hristos are
Agiutoriu pre stemmă şi ferinţă tare.
Cinstita cruce şi-n ceas de năvală,
A lui Hristos Maică i-i de sprijineală.

PREDOSLOVIE

III **PREALUMINATULUI întru pravoslavie,** blagocistivului şi preacinstitului şi milostivului nostru domn, Măria-sa Ioan Duca ΚΟΝΣΟΔ, cu mila lui Dumnădzău domn Ţării Moldovei şi Ucrainei. De la veacinica Svintei Troiţe puteare poftim Măriii-tale sănătate şi pace cu viaţă nărocită să petreci, Măria-ta, întru cinstit şi prealuminat Scaunul Măriii-tale! Adevăr.

Pentru cinetea* svinţilor şi a rămăşiţelor lor milostive şi prealuminate, Doamne, scrie svîntul Ioan Damaschin în ГΛΑΚ[6] 92 sau 16.

"Să cinstim pre svinţii ca priiatinii iubiţii lui Hristos, ca cuconii şi moşteani lui Dumnădzău, cum dzîce theologul evanghelist: «Iară cîţi îl priimiră pre însul datu-le-au puteare, cuconi lui Dumnădzău a fi. Drept-aceaea, nu mai sînt de-acmu şerbi, ce sînt fii. Şi, deaca sînt fii, sînt şi moşneani. Moşneani sînt lui Dumnădzău şi-mpreună moşneani lui Hristos». Şi Domnul în svintele *Evanghelii* apostolilor dzîce: «Voi, priiatini, iubiţii mîei sînteţ, nu camai pre voi voi numi-vă şerbi, că şerbul nu ştii ce face domnu-său. Dară, de vreame că şi Împărat împăraţilor şi Domn domnitorilor şi Dumnădzău dumnădzăilor Tvoreţ tuturora şi Domn să dzîce, totuş şi svînţii, dumnădzăi şi domni IV şi-mpăraţi. Acestora li-i Dumnădzău Dumnădzău şi Domn şi-mpărat le iaste şi să dzîce. «Eu dară sînt», dzîce lui Moisi, Dumnădzău lui Avraam şi Dumnădzău lui Isaac şi Dumnădzău lui Iacov!.

Şi Dumnădzău lui faraon pre Moisei Dumnădzău îl feace. Dumnădzăi, dară, dzîcu, şi-mpăraţi, şi domni, nu din fîre**, ce ca ceaea ce preste patimi împărăţîră şi domnîră ş-a dumnădzăiasca icoană, chip după care să şi născură, nestrămutată din şăruitură o ferîră, (că Împărat să dzîce şi icoana împăratului) şi ca ceaea ce să unîră cu Dumnădzău de pre proizvolenie şi pre dîns ce-l priimiră casnic*** şi cu a lui cumenecare, de să feaceră din dar aceaea ce sîngur iaste hiriş****. Deci dară, cum să nu cinstim pre ogodnicii şi priiatinii iubiţi şi fii lui Dumnădzău ce să feaceră*****? Că acea către cu bună a depreună şerbi cinste arătătură are către obştnicul Stăpîn de bună minte. Aceştia secrie****** lui Dumnădzău şi curate să feaceră cămări: «Că voiu lăcui cu casă întru dînşii şi voiu îmbla printr-înşii», dzîce Dumnădzău. Şi le voi fi lor Dumnădzău!». «Dară căce-s sufletele direptilor în mîna lui Dumnădzău şi nu să va atinge de dînş moartea!», dzîce dumnădzăiasca *Scriptură*. Că moartea svinţilor mai vîrtos somn iaste decît moarte, «că să trudiră într-acest de-acmu veac şi vor fi vii în fîrşit» şi «cinstită-i naintea Domnului moartea cuvioşilor lui!». Deci dară, ce iaste mai de cinste decît a fi în mîna lui Dumnădzău?! Că viaţă iaste Dumnădzău şi lumină. Şi aceia ce-s în mîna lui Dumnădzău în viaţă şi-n luminâ sînt!

Iară cum în mintea şi-n trupurile lor s-au însălăşluit Dumnădzău, dzîce apostolul: «Dară nu ştiţ că trupurile voastre besearică lăcuitoriului în voi Svîntului Duh iaste şi Duhul iaste Domnul. Şi să neştine Besearica lui Dumnădzău o strică, strica-l-va pre îns Dumnădzău?!». Cum dară să nu cinstim însufletatele besearici a lui Dumnădzău, însufletatele lui Dumnădzău corturi*******?! Aceştia, vieţuind cu-ndrăznire la Dumnădzău dvoresc. Fîntîni noauă de spăsenie domnitoriul Hristos a svinţilor ne-au V dăruit moştii,******** în multe chipuri bunătăţi de bun faptu izvorîndu-ne, mir de bună mireazmă izvorînd dintr-însele!

---

* moştiilor
** hiriş
*** lăcuitoriu
**** în sine
***** să numiră
****** visteare
******* sălaşe
******** rămăşiţe

Şi nime să nu fie necredincios! Că, de-au izvorît din piatra cea tăioasă şi vîrtoasă apă în pustie, vrînd Dumnădzău, şi din falca asînului lui Sampson la seate, dară, din a măcenicilor moştii, mir de bun miros a izvorî cum să nu să creadză?! Ce aceasta nice într-un chip nu pote fi să nu să creadză cătră ceia ce ştiu a lui Dumnădzău putearе şi acea de la Svinţa Sa a svinţilor cinste!

Şi în leagea veache, fiecine să vrea atinge de mort necurat* să făcea, dară nu aceştia morţi. Că de cînd hirişa viaţă şi a vieţii prilej** întru morţ s-au socotit*** pre cei de pre nedeajdea învierii şi cu credinţa întru Svinţia Sa adormiţ, nu le dzîcem morţ, că trupul mort cum să poată face minuni?! Cum dară, pentru dînşii dimonii să izgonesc, boalele fug, lînguedzii să tămăduiesc, orbii dobîndesc vedeare, pricăjiţi să curăţăsc şi iscuşeniile şi scîrbele să răsîpăsc!? Tot datul cel bun de la Părintele luminelor printr-înşii, celor ce fără îndoită credinţă îş cer, li să pugoară! Dară cît te-ai trudi ca să-ţi dobîndeşti un folositoriu la muritoriul împărat să te bage, şi pentru tine la dînsul să grăiască?

Deci dară, pre folositorii a tot rodul nostru, pre ceia ce lui Dumnădzău pentru noi să roagă să nu-i cinstim?! Ori ba, să-i cinstim, besearici rădicînd lui Dumnădzău într-a Svinţii Sale nume şi prinoase de toată roada aducînd, şi pamenţile praznicilor lor cinstind, şi-ntr-însele veselindu-ne sufleteaşte, ca să ne fie însoţită cu chemătorii bucuriia, ca nu slujindu-le înpotrivă să-i mîniem, că cu cealea ce Dumnădzău să slujeaşte şi să cinsteaşte şi a Svinţii Sale slujitori să veselesc! Iară de cealea ce i-i greaţă lui Dumnădzău, şi slugilor Svinţii Sale li-i greaţă. Cu psalomi şi cîntări şi cîntece sufleteşti şi umilenii şi cu mila la săraci pre svinţii, noi, credincioşii, să-i cinstim cu cealea ce mai vîrtos şi
VI Dumnădzău să cinsteaşte: stîlpuri să le rădicăm şi icoane vădzute şi noi înşine, însufleţaţi, stîlpuri lor şi icoane cu închipuirea bunătăţilor să le facem!

Pre Dumnădzău-Născătoarea, ca ceaea ce-i chiar şi adevărat lui Dumnădzău Maică să cinstim. Pre prorocul Ioan, ca un înainte-curătoriu şi botedzătoriu, apostol şi măcenic, «că niceş în născuţii din femei, mai mare de Ioan nu s-au sculat!», cum Domnul au dzîs, şi-mpărăţiiei ceriului acesta întîiu strigătoriu să feace! Şi pre apostolii ca fraţii Domnului şi înşiş vădzătoriu şi slujitoriu patimilor lui, «pre carii demainte i-au cunoscut şi demainte i-au orînduit într-o-mpreună formă a icoanei Fiiului Său Dumnădzău şi Părintele: întîi, apostolii, a doua, prorocii, a treia, păstorii şi didascalii!» Şi pre a Domnului măcenici din toată ceata aleş ca viteajii lui Hristos şi cace că băură păharul Svinţii Sale şi-ntr-a viaţă făcătoarea a lui moarte, ce să botedzară botedz ca partnicii**** patimilor lui şi a slăvii. Cărora le iaste cinonacealnic sau hetman pîrvodiaconul lui Hristos şi apostol şi pîrvomăcenic Stefan! Şi prepodobnicii părinţii noştri, blagonosnicii săhastrii aschitacii. Carii acea mai zăbavnică***** şi mai trudnică măcenicie a ştiinţii luptară. «Carii petrecură în boboauă****** şi-n piei de capră, lipsiţi, scîrbiţi, păţiţi rău, prin pustii rătăcindu-să şi prin munţi şi vîrtoape şi gaurile pămîntului, cărora lumea nu le era vreadnică.»

Aceii demainte de dar, prorocii, patriarşii, direptii, carii demainte au dat veaste de venirea Domnului, acestora tuturora oglindind petreacere, să rîvnim credinţa, dragostea, nedeajdea, rîvna*******, viaţa, răbdarea, a patimilor suferinţă pînă în sînge, pentru ca şi a slăvii cununilor cu dînş să fim partnicii".[7]

Aşea scrie svîntul Ioan Damaschin pentru svinţii şi alalţi svinţ şi dascali a svintei Besearici, înplînd svînta Besearică de cinstea svinţilor cu stihire şi canoane, cu tropare şi condace şi cu în tot chipul de cîntări. Şi mai vîrtos le-au scris şi proloage, să li să citească în svînta besearică, să le audză creştinii, să să folosască şi să să polzuiască din viaţa şi petreacerea lor acea svîntă, cum să nevoiră,
VII cum ţînură credinţa, cum vărsară sîngele lor cel svînt pentru Svîntul Svinţilor, pentru Hristos. Şi nu cruţară viaţa lor pînă la moarte. Dintr-acealea, din toate, cu dînşii să proslăvim pre Dumnădzău, luînd chip de-nvăţătură de pre dînşii, citindu-li-să viaţa în *Proloage*.

---

* să spurca
** cavză
*** menit
**** ocinătorii
***** delungată
****** cojoce
******* jealea

Pentr-aceaea, milostive Doamne, şi noi smeriţii rugătorii Măriii-tale, cu cît ne-au fost ştiinţa limbii rumâneşti am nevoit de le-am scos de pre greceaşte şi de pre sîrbeaşte pre limbă rumânească, ca să înţăleagă toţi, să dea laudă lui Dumnădzău şi să mulţămască Măriii-tale de bine sufletesc ca acesta ce nevoieşti Măria-ta pentru creştinătate!

Şi rugăm pre milostivul Dumnădzău: "Milostive Doamne, pentru ruga Svinţiilor sale, acea priimită ca tămîia înaintea Svinţiii Sale, ca să dăruiască Măriii-tale pace şi sănătate şi bişug de tot binele ceresc şi pemîntesc, să domnească Măria-ta pînă la adînci bătrîneaţele Măriii-tale, depreună cu cinstita şi blagoslovita doamna Măriii-tale, ГОСПОЖДА Anastasiia, şi cu cinstiţi şi blagosloviţi fiii Măriii-tale: Ioan Costantin ΘΕΘΟΔΑ, Ioan Matei ΘΕΘΟΔΑ, Ioan Stefan ΘΕΘΟΔΑ şi cu blagoslovite fiicele Măriii-voastre. Să vă cruţe milostivul Dumnădzău şi să vă blagoslovască, aşea cum au blagoslovit pre Avraam şi pre Isaac şi Iacov. Şi să blagoslovască milostivul Dumnădzău şi pre Măria-sa Ioan Stefan ΘΕΘΟΔΑ cu cinstita sa doamnă Ecaterina, iubita şi-ntîi născută fiica Măriii-tale, carii ţi i-au dăruit milostivul Dumnădzău acmu tineri în nuntă de bucurie! Aşea să ţi-i blagoslovască milostivul Dumnădzău cum au blagoslovit pre Iosif cu Asinetha, cu acea înţăleaptă şi dumnădzăriască! Şi să vă dăruiască blagoslovenie şi bucurie în slavă şi-n linişte veacinică, cu biruire asuprâ de vrăjmaşi văzduţ şi nevădzuţi, pentru Domnul nostru Isus Hristos! Amin.

Rugătoriul Măriei-tale, smeritul
Dosoftei Mitropolitul.

CĂTRĂ CITITORI

CĂTRĂ IUBITUL CETITORIU SĂNĂTATE

A SINAXARIULUI DUMNĂDZĂIASCĂ ŞI SVÎNTĂ CARTE, scoasă de pre greceaşte şi ellineaşte din 12 mineaie a svintei Besearici şi din cărţile vistearilui besearicii, pre limbă rumâneaşcă, cu lungă nevoinţă şi cu lexicone, de-agiuns tălmăcită, cu pohta blagocistivilor şi lui Dumnădzău iubiţi domnii Ţării Moldovei, Ioan Gheorghi Ghica ЄѡѦѠѺѦ şi Stefan Vasilie ЄѡѦѠѺѦ şi Evstratie Dabijea ЄѡѦѠѺѦ şi Ioan Duca ЄѡѦѠѺѦ şi Iliaş Alexandru ЄѡѦѠѺѦ şi Ioan Stefan Petr ЄѡѦѠѺѦ şi Ioan Dimitrie Cantacuzino ЄѡѦѠѺѦ şi Măria-sa Ioan Antonie Ruset ЄѡѦѠѺѦ şi cu pofta Dumilor-sale cinstiţilor boiarii ţării.

Într-atîta lungă vreame scriind şi tălmăcind cîte am putut birui în aceşti veaci grei a ţării, abia cu mult greu am scris şi această svîntă carte, de o am tălmăcit rumâneaşte pre limbă prostă, carea, iubiţii lui Dumnădzău şi cinstiţi cetitori, cu drag să o primiţi şi să o cetiţi fără urît, că nu spune într-însă de petrecăniile şi puterile împăraţilor şi a chesarilor ş-a crailor ş-a domnilor, nice de vitejiile şi izbîndile hatmanilor, nice de nevoinţele viteajilor şi hîrăţilor lumeşti, ce de nevoinţele şi biruinţele şi izbîndile a viteajilor Împăratului şi Domnului ceresc. De-a cărora nevoinţe îngerii să minuneadză cum ei putură de să nevoiră şi biruiră a bate războiu aşea de minunat preste toată minunea şi cinstit preste toată cinstea. Carile Dumneavoastră, cetindu-le în toate dzîle, veţ îndulci sufleteaşte, ca în raiul adevărat a Svinţii Sale!

Şi întîi să pomeniţ şi să mulţămiţ blagocestivilor domni! Şi pre noi încă nu uitaţi de la svîntă ruga Dumilor-voastre!

***

CU DUMNĂDZĂU ÎNCEAPEM
PROLOAGELE TUTUROR SVINŢILOR

LUNA LUI SEPTEVRIE

are 30 de dzîle. Dzua are 12 ceasuri şi noaptea - 12 ceasuri. 1r

ASTĂDZI, DZUA ÎNTÎI, iaste începătura indictionului, adecă Anului nou au tînăr.

Trebuie a şti că indictionul îl prăznuieşte Besearica lui Dumnădzău din bătrîni, luînd obicină că la rîmleani iaste rîndul de-ncep anul din indiction. Şi indiction pre limba lor să dzîce 'poruncă' şi 'arătătură' şi încă derep-ce că-ntr-această dzî au întrat Domnul nostru Isus Hristos în besearica iudeilor şi, dîndu-i cartea Isaiei Prorocul, deşchisă ş-află unde era scris: "Duhul Domnului supra mea, prin carele au unsu-mă a bine vesti measerilor, au trimisu-mă a tămădui cei înfrînţi cu inema, a striga prădaţîlor slobodzîre şi orbilor vedeare, a trimite pre cei zdrobiţi în slobodzîie, a striga anul Domnului priimit!". De-aciia, dînd cartea la slugă şi şedzu de dzîsă că: "Astădzi s-au împlut Scriptura aceasta în urechile voastre!", cînd să mira şi năroadele de cuvintele ce ieşiia din preasvînt rostul svinţiii-sale.

Într-aceastaş dzî, pomenim minunea Preasvintei Dumnădzău-Născătoarei, la mănăstirea / Miiasinilor şi pomenirea înfocării' ceii mare.

Pomenirea Preasvintei Dumnădzău-Născătoarei a Miasinilor să face pentru preaslăvit-lucrăreaţă şi svîntă icoană a Svinţiii sale, carea, de frica iconoboreţilor, fu aruncată în iazerul Gazur, la mănăstirea Miiasinilor. Şi preste multă vreame, cu voia lui Dumnădzău, au ieşit nice leac stricată sau întinată.

Iară pomina înfocării s-au tîmplat prin păcatele noastre. Şi au ars Ţarigradul cu foarte mare înfocare, în dzîlele lui Leon Marele Împărat. Ş-au ars mai multă parte decît au rămas, în şeapte dzîle.

Într-aceastaş dzî, pomenim precuvios părintele nostru Simeon Stîlpnicul.

Simeon Stîlpnicul era în dzîlele lui Leon celui mare împărat şi Martirie, patriarhul de Antiohiia. Trăgîndu-să din Chilichiia, din sat Sisan, acesta să călugări şi mare stradanic să vădi în mănăstire. Şi de-acolo să iertă şi mearsă de-ş feace un stîlp nalt, cu găoace deasupra. Şi s-au suit de-au trăit în vîrvul acelui stîlp 47 de ai, suferind ploile şi zăduvul şi iarna. Şi făcîndu-să mare naintea lui Dumnădzău şi făcătoriu de minuni, s-au săvîrşit cu pace.

Într-aceastaş dzî, preacuvioasa Martha, maica precuviosului Simeon şi preacuviosa Evanthia şi răpăosarea lui Isus, fiiul lui Navi.

Acesta Isus era fiiul lui Navi şi priimitoriu scaunului în locul lui Moisei, dătătoriului legii evreilor. Carele şi Erihonul au dobîndit, ce fusease cetate păgînească şi pre arhistratigul Mihail // au 2r
vădzut ţiind a mîna spată**. Şi, deaca ştiu că-i hatman*** oştilor lui Dumnădzău, îş lepădă armele şi căzdu la pămînt, la picioarele lui. Şi, bătîndu-să cu inoplemenicii şi soarele apuind, avînd inemă la războiu, s-au rugat lui Dumnădzău şi dzisă să stea soarele. Şi îndată stătu şi să opri soarele din calea sa, să nu apuie, pînă ce au biruit şi au înfrînt pre inoplemenici de tot. Şi au hătmănît izrailteanilor şi i-au scosu-i din pustie şi le-au împărţît ţara făgăduită, adecă Ierusalima. Şi au giudecat Izrailul 27 de ai. Şi înfricat şi groznic s-au arătat asupra pizmaşilor. Şi la multe războie bărbăţîie şi vitejie au arătat. S-au săvîrşit şi s-au astrucat cu cinste de poporul**** său.

Într-aceastaş dzî, svintele 40 de femei măcenițe, feate fiicoare şi postnice şi Ammon diaconul şi învăţătoriul lor.

---

* arderii
** sabie
*** voievod
**** de oamenii

Aceastea era din Udrii, de la Machedoniia. Creştine fiind, lui Hristos urmară, avînd învăţătoriu pre diaconul Ammon. Şi, prinse de Ravdon, mai-marele Udriiului, şi mult muncite să să-nchine idolilor, eale să rugară lui Dumnădzău de spîndzurâ în văzduh pre popa idolilor. Şi mult ceas s-au muncit în văzduh şi căzu gios de să stîlci şi rău muri. Deci, pre svîntul Ammon îl spîndzurară şi-l drăpănară preste coaste cu chiapteni. De-aciia, înfocară* un coifu de her şi-i pusără în cap. Şi, nestricîndu-i nemică, fu trimis cu svintele feate la Iracliia, oraşul Thrachiei, la tiranul Lichinie. Şi din răspunsul acestuia, dzeace dintr-însele le aruncară în foc, iară opt, cu dascalul lor Ammon împreună, le tăiară capetele. Alte dzeace, giunghiate cu sabii prin gură şi prin inemă să săvîrşiră. Şease le zdrumicară şi le hăcuiră cu cuţitele. Alalte şease, hiare înfocate le băgară în guri şi aşea le omorîră. Şi purceasără aşea la Domnul Hristos, încununate, ce şi-l iubiră pînă la moarte. Şi nu-ş cruţară viaţa pentru să şi-l agonisască mire veacinic.

Într-aceastaş dzî, svinţii măcenici şi fraţi Evod, Callist şi Ermoghen. /

Aceştia svinţi măcenici, fraţi buni fiind, cum să născură dintr-un pîntece, aşea şi dintr-o dumnădzăiască scăldătoare să, de iznoavă, născură sufleteaşte, pre vremile strigării svintei *Evanghelii*. Şi, de vreame ce fură pîrîţ cătră mai-marele căce sînt creştini, aflîndu-i vîrtoş şi întăriţi în bună-ruda sufletului lor şi ne-nduplecaţi, au dat răspunsul morţii lor de sabie. Şi, aşea împlîndu-ş alergătura nevoinţii lu măcenicie, cătră Domnul să dusără.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, ÎN 2, pomenirea svîntului măcenic Mamant.

Acesta era din Gagra, cetatea Paflagonilor, din părinţi creştini. Carii, pentru credinţa închişi în temniţă fiind, l-au născutu-l maică-sa aşeaşi în legături. Şi ei, părinţii, sfîrşindu-să amîndoi în temniţă, pruncul l-au luat o creştină de femeaie, anume Ammia, de l-au aplecat şi l-au crescut. Şi adease strigîndu-o "mamă", i-au pusu-i nume Mamant.

Iară deacă să feace de 15 ai, îl prinsără căce-i creştin şi-l bătură cu toiage şi plumb greu îi pusără de-a grumadzi şi-l aruncară în mare. Şi mîntuindu-să cu dumnădzăiască puteare, s-au ascuns într-o peşteră şi să hrăniia cu lapte de la ciute. Şi iarăş fu prins şi aruncat în cămin înfocat**. Şi ieşind întreg, îl deaderă herilor să-l mănînce; mai apoi de toate, îi spintecară pîntecele cu ostie şi cu aceasta-l premeniră din viaţă.

Într-aceastaş dzî, pomenirea dintru svinţi părintele nostru, patriarhul de Ţarigrad Ioan Postnicul.

Întru svinţi părintele nostru Ioan era în dzîlele lui Iustin şi Tiverie şi Mavrichie împăraţi. În
3r Ţarigrad // născut. Dintîiş era om blagocistîv şi iubitori la mişei şi la streini şi temîndu-să de Dumnădzău.

Acesta au priimit pre un călugăr Evsevie din Palestina. Carele, pre de-a direapta svîntului mărgînd pre drum, audzî pre oarecine dzîcîndu-i: "Nu ţi să dostoiaşte, părinte, să mergi pre din direapta Marelui!", arătînd Dumnădzău dintr-aceasta arhieriia, carea mai apoi i s-au dat.

Fu cunoscut şi de svîntul Evtihie Sholasticul, arhiereul dumnădzăiesc. Care l-au şi sfătuit de s-au tuns în călugărie, ca ceaea*** că era destoinic să să puie în cinul cliricilor.

Acesta aflîndu-să încă diacon, veni la besearica svîntului Lavrentie într-amiadzădz. Şi află acolo pre un pustinnic, neştiut de nime de unde era venit. Şi arăta svîntului stepenele oltariului. Şi adecă să-nţălegea întunearece de svinţi şi glas mestecat şi psalom straşnic. Şi toţ era îmbrăcaţi în albe veşminte strălucind. Iară cesta împărţitoriu fiind şi slujitoriu strînsurii**** besearicii, vîrtejîndu-să de-afara locului şes şi o pungă numai avînd şi fără rîhnă împărţînd, nu să mai deşerta şi mulţîmea mişeilor îndesîndu-să la dînsul. Ş-au agiuns şi pînă la vun***** oarecarele din cei cu dînsul, ce-au strigat de-au dzîs: "Гн. помилѣй мѧ*! pînă cînd nu s-a mai sfîrşi acea pungă!". Şi îndată să deşertă punga. Iară svinţia sa-i dzîsă, căotîndu-i ca leul: "Dumnădzău, frate, să te iarte, că încă mult vrea mai agiunge, în multă vreame!".

Mai apoi, după răpăosarea patriarhului Evthihie, fu svinţia sa oprit pentru să-l facă patriarh. Şi nu vrea svinţia sa să fie, pînă vădzu o videnie straşnică carea era aşea: marea să sui pînă-n ceriu de-agiungea şi cămin înfocat****** groznic şi de îngeri mulţîme, dzîcîndu-i aşea: "Nu poate fi într-alt

* fierbîntară
** cuptoriu de foc
*** căci
**** averii
***** buor
****** cuptoriu de foc

chip, ce, iani, taci, că de-amîndoauă vei fi ispitit!". Şi aceastea i le dzîcea îngerii cu răstît. Atunce, şi fără voaie, să deade pre sine de-l hirotonîră patriarh Ţarigradului. Nevoinţă învîrvomată* şi viaţă curată, cu de toate bunătăţile pînă la sfîrşenie petrecînd.

Acesta, odănăoară, trecînd preste Evdomul şi scornindu-să grea furtună în mare, cu însămnătura svintei cruci marea au alintat. Şi gazeanul Ioan Sholasticul, bolînd la ochi de cursoare, l-au tămăduit atingîndu-l la ochi cu părticea de svînta priceaştenie, priceştuindu-l şi dzîcînd: "Trupul Domnului Hristos ce-au tămăduit pre orbul din naştere să te isteleascâ!". Şi-l sărută.

Dănăoară, fiind mare omor, deade la un credincios de slugile / sale doauă coşnite, una deşartă şi alta plină de sorţi de gheoci. Şi-i dzîsă: "Du-te de stăi la vun**! Şi trecînd morţii, să-i numeri pre gheoci, mutînd în cel deşert coş!". Şi aceasta făcînd o dată, de daori, cunoscu că-n întîia dzî ieşîră suflete trei sute, a doa dzî mai încetară puţintel. Pîn-a şeaptea dzî făcînd aşea, află că s-au potolit de tot umorul, pentru întinsă ruga sfîntului.

Iară pregiur, post, atîta era de nevoitori, cît în şease luni nice apă n-au băut, fără numai miedzul a unii marule îi era în loc de mîncare şi de băut sau puţinel dzămos, aoria strugur sau somochine schimbînd. Aceastea-i era mîncarea în 13 ai şi giumătate de arhieriia svinţiii sale. Iară dormirea îi era şedzînd rădzîmat cu pieptul pre genunchi. Şi înfigea un ac în lumînare aprinsă şi, cînd agiungea focul lumînării la ac, cădea acul într-o medelniţă de suna şi-l stîrniia de să scula. Şi de să tîmpla a nu să stîrni în vro noapte, a doa noapte preveghea, fără somn, la rugă. Acesta cu ruga bătîndu-să împrotiva patimilor, îndărăpta şi războalele varvarilor. Cu ruga îndărăpta foamea cetăţii şi cu priveghearea păziia turma de vrăjmaş văzdut şi nevădzut.

Odată, vineri sara, îi spusără: "Mîine, părinte, grijesc să alearge caii!". Şi era Sîmbăta moşilor geameni, adecă la Piatdeseatniţă. Răspunsă şi dzîsă: "Alergarea cailor în svînta Piatdeseatniţă?!". Şi căzu pre genunche, rugă Dumnădzău să să facă ceva sămn de fricâ, să să părăsască acesta lucru. Şi adecă după amiadzădz, fiind linişte, să feaceră holburi şi vînturi greale şi cu pohoi de ploi, de-mpresura pre toţ şi-i conceniia, de fugiră toţ. Şi să răşchiră nărodul de la prăvit şi lăsară alergatele cailor, de-au rămas deşert locul acela ippodromiul, cît n-au mai fost nice dănăoară groază ca aceasta.

Odănăoară, iarăş, o femeaie, fiindu-i bărbatul îndrăcit, şi năzui la un părinte pustinnic. Acela părinte au mînatu-o: "Pasă la svîntul patriarh Ioan de Ţarigrad, că svinţia sa îţi-l va tămădui!". Şi făcînd aşea, ş-au iştelit bărbatul cu ruga svîntului şi mearsă veaselă acasă. Pentru ruga acestuia părinte şi femei stearpe făcea cuconi şi bolnavi mult să lecuia.

Şi răpăosînd svinţia sa, cînd fu la prohod, la gealovanie, mearse şi slăvitul şi marele Nil Eparhul de-l sărută. Şi-ntoarsă şi svîntul de sărută pre Nil şi-i dzîsă şi la ureache nişte cuvinte care nemărui n-au mai spus, de să mira // toată horba văzdînd. Şi-l astrucară pre svinţia sa în nontrul oltariului 4r
svintei Besearici a Svinţilor Apostoli, ca un vreadnic şi destoinic, slăvind Tatăl, Fiiul şi Svîntul Duh.

Într-aceastaş dzî, pomenirea svîntului Pavel celui Nou, patriarhul de Ţarigrad. Svîntul Diomid, cu sabiile hăcuit, s-au săvîrşit.

Svîntul Iulian, cu lemnul zdrobitu-i capul, s-au săvîrşit.

Svîntul Filipp de sabie s-au săvîrşit.

Svîntul Evtihian pre grătariu înfocat s-au săvîrşit.

Svîntul Isihie, sugrumat, s-au săvîrşit.

Svîntul Leonid în foc să săvîrşeaşte.

Svîntul Evtihie, răstignit pre cruce, s-au săvîrşit.

Svîntul Filadelf, piatră de-a grumadz îngreuiat, s-au săvîrşit.

Svîntul Melanipp cu foc să săvîrşeaşte.

Svîntul Parthagapi în mare s-au săvîrşit.

Într-aceastaş dzî, pomenirea dintru svinţ părintele nostru Pavel, arhiepiscopul de Ţarigrad, Ispoveadnicul. Şi pomenirea svinţilor preuţ şi Eleazar Finees şi svinţii măcenici Aithal şi Ammon.

Aceştia svinţ măcenici, tîmplîndu-să Ravdus mai-mare pre Thrachiia Udriiului, fură la dînsul clevetiţ căce sînt creştini. Şi luîndu-le sama, să mărturisiră creştini. Şi nevoindu-i să jărtvască idolilor, nu să-nduplecară. Deci, neputîndu-i din răspunsuri înfrînge tiranul, să cercă cu gîrbace de bou să domolească tăriia credinţii lor. Deci, atîta i-au ucisu-i, cît într-acealeaş ucisături ş-deaderă la Domnul Dumnădzău sufletele.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. /

* covîrşitoare
** buor

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 3, sfîntul cuviosul* Anthim, episcopul de Nicomidiia.

Acest sfînt Anthim, aşedzînd Maximian, l-adusără la dînsul legat, dzăcînd acolo de faţă toate ciniile şi măiestriile ceale de munci. Şi de vreame ce-l întrebă, strigă de mărturisi cu mare îndrăznire pre Domnul nostru Isus Hristos Dumnădzău. Întîi îi zdrobiră speatele şi cu hiare înfocate îl potricălîră. Şi, pre ostrac*, gol îl întinsără şi-l bătură deasupra cu toiage şi, cu tureatce de aramă înfocate încălţat, îl muncîră. Şi la roată de munci îl chinuiră; şi mai apoi, îi tăiară şi capul; şi-i creaşte părul a minune.

Într-aceastaş dzi, sfîntul Zinon, în căldare cu plumb topit şi bulbucind aruncat, s-au săvîrşit.

Într-aceastaş dzi, svînta Vasilissa luptată cu herile cumplite şi nemică vătămată s-au săvîrşit.

Alexandru domnind în Nicomidiia, goniciune era asupra creştinilor. Şi ea fiind pîrîtă, o adusără naintea lui şi, după-ntrebare, deaca cunoscu ighemonul ne-nduplecatul ei, învăţă de o bătură preste obraz. Şi bătută, mulţămiia lui Dumnădzău. Deaca o audzî ighemonul, învăţă să o dezbrace goală şi să o bată cu toiage. Ea mai tare şi mai mult mulţămiia lui Dumnădzău. Şi, vădzînd şi într-aceastea răbdarea ei şi ne-nduplecarea, tiranul să mînie şi-mvăţă să o bată mai cu vîrtute. Şi atîta o bătură preste tot trupul, cît tot trupul să feace preste tot rană. De-aciia, i-au desplîntat talpele de la picioare şi svinţia sa striga într-aceale durori greale: "Mulţămăscu-ţ, Doamne Dumnădzău atotputearnice, Isus Hristoas!". Şi-mvăţă de-i pătrunsără gleznele ca la vită şi o spîndzurară în cîrlig, cu lanţuh de vinele gleznelor cu capul în gios. Şi, din gios, aprinsără foc cu smoală şi iarbă pucioasă şi răşină şi plumb, ca să o năduşască, în năvala durorilor şi iuţala fumului să moară curund. Iară svinţia
5r sa aceastea pătînd, mul- // ţămiia lui Dumnădzău ca şi cînd ar şedea în dulceaţă de grădină. Şi, deaca vădzu ighemonul că-i batgiocureaşte muncile, învăţă de înfierbîntă un cămin** să o arunce. Şi, deaca-mfocară vîrtos căminul, svînta să însămnă cu svînta cruce şi-ntră în mijlocul focului. Şi stătu multe ceasuri ferită de Dumnădzău, nevătămată, cît să minunară toţ ceia ce prăviia. Iară ighemonul, scoţîndu-o din cămin***, din foc, slobodzî 2 lei sireapi asupra ei, foarte mari. Şi făcînd rugă, nemică nu-i stricară leii.

Aceastea toate deaca vădzu ighemonul, să minună şi să încrestă. Şi, umilindu-să cu sufletul, ori în ce chip sînt giudeaţele lui Dumnădzău, cădzu la picioarele svintei, dzîcînd: "Miluiaşte-mă, şarba lui Dumnădzău, Împăratului Ceresc şi mă iartă de cîte răutăţ ţ-am făcut şi mă curteneaşte la-mpăratul tău, de iaste aşea cum dzîci că priimeaşte pre păcătoşii şi greşiţii!". Atunce, svînta lui Dumnădzău mulţămi şi învăţă şi-l oglăşui pre ighemonul. Şi-l dusără la besearică, la Antonie Episcopul şi l-au botedzat.

De-aciia, iarăş au cădzut la svînta, rugîndu-să: "Rogu-mă, şarba lui Dumnădzău, roagă-te pentru mine ca să fiu iertat de cît rău ţ-am făcut şi să-m obîrşesc viaţa în bună mărtorie!". Deci svînta făcînd rugă, iară Alexandru slăvind şi blagoslovind pre Dumnădzău, ş-deade sufletul în mîna Domnului Hristos.

Atunce svînta, astrucînd trupul lui cu episcopul cum să cade, ieşi din cetate, ca la trei proaşce. Şi, aflînd o piatră, să sui pre dînsă, de statu. Şi rugîndu-să, au ieşit fîntînă şi bău, mulţămind lui Dumnădzău. Şi, păşind de-acolea puţintel în laturi, dzîsă: "Doamne Isus Hristoase, priimeaşte sufletul mieu cu pace!". Şi deaca dzîsă aşea şi îngenunche la pămînt, mearsă la Dumnădzău cu bucurie veselindu-să şi mulţămind lui Dumnădzău. Aceastea deaca ştiu episcopul Antonie, veni de o astrucă cum să cade, aproape de piatra ce-au izvorît fîntînă din ruga svintei. Şi iaste de tăiaşte fîntîna pînă astădzi, întru slava Domnului nostru Isus Hristos şi pomană svintei.

Într-aceastaş dzi, svîntul Aristion, episcopul de Alexandriia, în foc să săvîrşeaşte. /

Acesta svînt Aristion au fost episcop în Alexandriia. Şi mărturisiia cu-ndrăznire cuvîntul Domnului Hristos şi încă şi aşteptătoria bucurie a svinţilor la împărăţiia ceriurilor. Şi aşea învăţînd, fu prins de voievodul Alexandriei. Şi, mărturisind pre Despuitoriul Hristos adevărat Dumnădzău, l-au aruncatu-l în foc. Şi aşea, măcenicească şi dorita sfîrşenie priimind fericită, ş-deade sufletul în mîna lui Dumnădzău.

Într-aceastaş dzî, pomenirea preacuviosului părintelui nostru Theoctist, depreună ce s-au nevoit cu marele Evthimie şi svîntul Hariton, în varniţă aruncat, s-au săvîrşit.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte.

---

* Ostracele-s găocile de ou şi hîrburile şi vase mari de lut ca albiile şi scoice.
** cuptoriu
*** cuptoriu

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, în 4, pomenirea svîntului Vavila, arhiepiscopul de Antiohiia cea mare şi acei cu svinţia sa trei svinţi prunci de sabie să săvîrşară.

Acesta au gonit din besearică pre-mpăratul Numerian că era şigubăţ, că ucisease pre fiiul împăratului persilor, ce-l prinsease la războiu. Pentr-aceaea, l-au băgat în hiare şi l-au purtat la ulişă şi i-au tăiat capul, şi lui, şi a trei prunci. Acestuia svînt Vavila îi dzîc Chiril; au fost mainte de săborul cel dintîi din Nichea, cu 20 de ai şi mai bine.

Într-aceastaş dzî, svîntul Vavila Didascalul din Antiohiia şi cu dînsul optdzăci şi patru de cuconi de sabie s-au săvîrşit.

Maximian împărăţînd în Nicomidiia, pentru goana ce era pre creştini, s-ascundea creştinii. Şi veni oarecine la-mpăratul de dzîsă: "Împărate, într-o cămară ascunsă şeade un moşneag bătrîn, anume Vavila, şi învaţă nişte brudii de cuconi să nu cinstească pre dumnădzăii, ce să cinstească pre Cel răstignit!".

Şi îndată mînă împăratul de-l adusă şi cuconii înaintea sa şi dzîsă: "O, unche, eşti cuprins
6r într-atîta înşe- // lăciune într-un om degrabă murit, de jidovi ucis şi nu te închini dumnădzăilor cărora toată lumea să-nchină? Şi încă amăgeşt şi pruncii nebunilor a nu să-nchina dumnădzăilor?!". Svîntul răspunsă: "Împărate, dumnădzăii păgînilor sînt draci, iară Dumnădzăul nostru au făcut ceriurile şi tu şi cu ai tăi sinteţi orbi şi nu vedeţi dereptatea!".

Aceastea pre-mpăratul mîniară foarte şi pre ăi de-ai lui. Şi învăţă 4 dărăbani să-l bată cu pietri preste obraz şi-n coaste şi preste pulpi. Şi i să făcu trupul tot sînge de svîntul lui sînge. Şi strigă de dzîsă svîntul: "Mulţămăscu-ţi, Doamne, că-n slăbiciunea bătrîneaţelor mă feceş mai viteaz de-mpăratul putred şi sămăt!". Atunce învăţă umerele şi gleznele să-l zdrobască cu pietri. Şi, deaca-i zdrobiră ciolanele, închieturile, pusără răteadzele greale pregiur grumadzîi svinţiii sale şi picioarele în gros şi-l încuiară în temniţă.

De-aciia, băgară cuconii 84, cu feţi, cu feate şi începu împăratul a-i măguli, iară ei nemică nu-i răspundea, ce adease să-ntorcea unii către-alalţi. Şi, deaca vădzu că nu-i răspund, osăbi dzeace mai mare şi le dzisă: "Iată că voi sînteţi cu minte şi jărtviţi dumnădzăilor şi veţ fi cu mine în casă, în mult bine îndulcindu-vă!". Atunce Ammonie şi Donat dzisără împăratului: "Noi, credincioşi fiind lui Dumnădzău, n-om face jărtvă dracilor a idoli mulţ şi surdz!". Şi învăţă să-i bată. Şi, cînd îi bătea, ei dzîcea: "Noi sintem creştini şi n-om jărtvi!". Atunce să-ntoarsă împăratul către ceialalţi cuconi şi dzîsă: "Jărtviţ încai voi, nu cumva mai rău să păţiţ!". Şi strigară ş-aceia, dzîcînd: "Creştini sîntem şi noi n-om jărtvi, ce anathema să fii tu, dumnădzăii tăi!". Atunce învăţă să-i bată vîrtos şi pre-aceia şi să-i bage în temniţă şi să-i flămîndzască.

Şi, a doua dzî, învăţă de spîndzurară pre dascal şi să-l biciuiască cu vine crude. Şi cuconii, tot cîte unul, i-au întrebat leapădă-să de Hristos şi de dascalul lor?! Şi, deaca vădzu că nu poate nice pre unul să-ntoarcă, învăţă de-i scoasără pre toţi cu dascalul să-i taie. Şi, mărgînd dascalul cu optdzăci şi patru de ucinici, cînta: "Ce as h aeth ukke mh asct eth!", "Iată-mă-i eu şi cuconii ce mi-au dat Dumnădzău!". Şi, sosînd la locul sfîrşitului, întîi, pre porunca împăra- / tului, tăiară pre svîntul Vavila, de-aciia, cuconii.

De-aciia, preste noapte, veniră neşte creştini cu un dubas, de-i încărcară pre toţ şi-i dusără în Vizantia. Şi, despre mîadzănoapte de cetate, în trei secrie mare îi astrucară, unde să chiamă satul Monn, adecă 'lăcaş' sau 'sălaş', pentru sălăşluinţa acestor svinte moştii, aşea slăvind şi mulţămind lui Dumnădzău.

Într-aceastaş dzî, svinţii Theotim şi Theodul. Carii credzură din slugi, în foc să săvîrşiră. Svîntul proroc Moisi în pace s-au săvîrşit.

Svîntul acesta Moisi s-au născut în Eghipet şi l-au luat dintr-apă lepădat fata împăratului şi l-au făcutu-ş fiiu. Şi toată dăscălia eghiptească au învăţat.

Şi, deaca sosî la vîrstă de 40 de ai, ucisă pre un eghiptean, căce bătea pre un evreu. Şi, de frică, fugi în Madiam. Şi acolo să-nsură, luă fata lui Iothor.

Acolo, în muntele Sinaiului i să arătă Dumnădzău în focul rugului. Şi trimisă la Eghipet, la faraon, să-i lase oamenii să vie, să facă jărtvă lui Dumnădzău. Şi, nevrînd să-i lase, au bătut Eghipetul cu 12 bătăi. De-aciia, slobodzî poporul lui Dumnădzău cu argint mult şi cu aur. Şi l-au trecut tăind marea în ceaea parte, la pustiia Sinaiului. Şi, acolo, mustrîndu-i cu seamne şi minuni, au întărît leagea.

Şi, căce mînie pre Dumnădzău cu pricea, s-au suit în munte, cînd era de 120 de ai, de-au răposat şi Dumnădzău l-au astrucat. Şi nime nu-i nemereaşte mormîntul. Apucat-au înaintea Domnului Hristos 1485 de ai.

Într-aceastaş dzi, svînta Ermioni, una din featile lui Filip Apostol.

Filip svîntul apostol, deaca botedză pre Candachie, avînd svinția sa 4 fiice. Carile evanghelistul Luca "prorociţe" le numeaşte şi "ficioare" le mărturiseaşte. Din carile Ermioni şi Evtihiia mearseră în Asia Mică, cercînd să afle pre svîntul Ioan Bogoslov. Şi, neaflîndu-l, căce l-au
7r mutatu-l Dumnădzău, ca pre Ilie şi Enoh, află pre Petronie, ucenicul // lui Pavel Apostol. Şi, luînd învăţătură şi poucenie de la dînsul, închipuia obiceiaele lui.

Ermioni să zăbăviia şi cu meşterşugul doftoriei, pentr-aceaea, multă mulţîme veniia la dînsă şi pre toţi tămăduia cu numirea Domnului Hristos.

Şi, trecînd Traian Împărat asupra persilor, pîrîră pre svînta că-i creştină. Şi o adusără naintea sa, ispitindu-să cu amăgituri să o măgulească de către Hristos. Şi, deaca nu putu, învăţă de o bătea preste obraz multe ceasuri. Ce Ermioni, văzînd pre Domnul Hristos şedzînd în scaun în chipul lui Petronie, întărîndu-o şi îmbărbătînd, întru nemică nu băga samă bătăile. Şi, deaca văzu împăratul stavărul şi tăriia gîndului ei, i să feace ruşine şi o slobodzî.

De-atunce, descălecă în Asiia ospătărie, de răcoriia şi adăposta pre toţi sufleteaşte şi trupeaşte. Şi era acolo pururea a vedea slăvit pre Domnul Dumnădzău de toţi oamenii, cît au trăit Traian Împărat.

Şi, deaca muri şi stătu ginere-său Adrian şi oblici de rîndul sfîntei, trimisă de o adusără naintea sa şi-i dzisă: "Spune-mi, bătrînă, de cîţ ai eşti şi de ce neam eşti şi în ce ţînut petreci?". Iară svînta răspunsă: "Domnu mieu, Hristos ştie de cîţ ai sînt şi de ce neam sînt.". Şi dzisă împăratul: "Luaţi-i tîmbariul şi o bateţi fără cruţat!", dzicîndu-i: "La cealea ce te-ntreabă împăratul răspunde-i cu smerenie!". Şi, bătîndu-o tare, psalomul era în rostul ei şi slugile obosiră. Învăţă pre alte slugi să-i bată în talpe piroane. Şi, deaca-i bătură piroane în talpe, svînta mulţămi lui Dumnădzău, iară minia tiranului mai mult s-au aprins. Şi învăţă să topască într-o căldare răşină şi plumb şi smoală cu iarbă pucioasă, să o arunce în nontru.

Şi, deaca să înherbîntă foarte, iară svînta căută în ceriu şi să însămnă cu svînta cruce şi întră în căldare. Şi îndată să stînsă focul şi plumbul s-au vărsat. Şi, deaca văzu împăratul, dzisă să dea zăgneată căldării, să i să topască oasele; şi deaderă foc de iznoavă. Vedea pre svîntă nebăgînd samă, stînd în mijlocul căldării ca şi într-un mijloc de roauă. Şi dzisă către tiranul svînta: "Viu Domnul Dumnădzăul mieu, cum nu sîmţi tu şedzînd afară, aşea nu sîmţ eu nemică de înfocătura aceştii căldări!". Iară el mirîndu-să, să sculă de pre scaun şi mearsă de să / atinsă cu mîna de căldare şi-i rămasără unghile la căldare lipite cu buricile deagetelor. Atunce svînta dzisă: "Mare-i Dumnădzăul creştinilor!". Mînie pre-mpăratul şi înherbîntă o tigaie de-o înfocă de-i mergea scînteaiele şi, acolo, în tigaie, aruncă pre svînta goală. Iară svîntul înger ce era cu dînsă au răspreştiiat focul şi pre mulţi au pîrjolit, iară ea şedea ca pre o tavă vearde, în tigaie, slăvind pre Dumnădzău.

Şi, deaca văzu împăratul Adrian preaslăvita minune, să cutremură şi învăţă să o scoată din tigaie, temîndu-să să nu paţă şi el ceva de foc. Şi, deaca ieşi, dzisă: "Împărate, Domnu mieu m-au adormit în tigaie şi m-am văzut închinînd lui Iracli bodzului celui mare!". Iară lui îi păru bine şi-mvăţă să o bage în capiştea cea cu idoli. Atuncea svînta feace rugă întru sine la Dumnădzău iubitoriul de om al nostru şi-ndată să feace tunet din cerî şi căzdură toţ idolii de să sfărîmară şi să feacerâ pulbere. Şi ieşi de dzisă împăratului: "Întră, împărate, de agiută dumnădzăilor tăi, că ei căzdură şi sînguri nu au pot scula!". Şi, deaca-ntră de-ş văzu perirea dumnădzăilor împăratul învăţă să o scoată afară, să-i taie capul.

Şi, luîndu-o Theodul şi Timothei, o dusără denafara cetăţii. Şi neaşteptîndu-i svînta rugă, să răpedzîră cu obrăznicie asupră-i şi le săcară mînule. Deci, căzdură la svînta şi cu toată inema credzură în Domnul nostru Isus Hristos şi să însănătoşară. Şi să rugară svintei să facă rugă pentru dînşii către Dumnădzău să le ia sufletele naintea ei. Şi feace svînta rugă şi adormiră şi ei şi ea.

Şi venîră creştinii cei credincioşi de le luară moştiile şi le astrucară în Efes, la loc ales şi însămnat, întru slava Tatălui şi Fiiului şi Duhului Svînt.

Într-aceastaş dzî, svinţii măcenici Chentirion, Ochean, Theodor, Ammian şi Iulian, ce să trag din cetatea Candavli.

Aceştia, pentru mărturiia Domnului Hristos, după alte multe munci, învăţă Maximian de-nherbîntară un feredeu şi-i băgară în nontru. Şi de-acolo i-au mîntuitu-i îngerul lui Dumnădzău.
8r De-aciia, cu tesla le tăiară picioarele şi-i // aruncară în foc; şi aşeaş obîrşiră nevoinţa.

Într-aceastaş dzî, svinţii măcenici Petronie, Haritina, Zarvil, Thathuil şi Vevea.

Aceştia era în dzîlele lui Adrian Împărat. Din carii Thathuil fusease popă idolesc şi fu vînat de un părinte episcop şi să creştină. Pentr-aceaea, de un avgar toparh a unii tărăşoare fu bătut cu toiage şi obrazul pîrjolit şi mînule legat îndărăpt şi, bătut pre pîntece şi spîndzurat de o mînă, fu drăpănat* şi

* strujit

didesupt pîrjolit cu foc. De-aciia, fu băgat în teasc şi cu hiristeul îl hiresluiră din cap şi, mai apoi, tăiară şi capul şi a surore-sa Veveei; şi aşeaş obîrşiră svînta nevoinţă.

Într-aceastaş dzî, svinţii trei mii şease sute doauădzăci şi opt de măcenici. Carii s-aflară ascundzîndu-să în munţi şi în gauri, la Nicomidiia. Pre carii Maximian căznînd cu miile de munci, de i-au umoritu-i, pentru Isus Hristos Domnul şi Dumnădzăul nostru.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, ÎN 5, giunghiarea svîntului Zaharie Prorocul, tatăl svîntului Ioan Botedzătoriul.

Acesta fără sîială mărturisind pre Dumnădzău-Născătoarea maică şi ficioară şi porunci să nu iasă din ciata featelor, ce să stea în besearică cu featele, unde li-i locul lor de stau. Şi, neaflîndu-să hiiu-său Ioan, că s-ascundea decinde* de Iordan, în peşteră cu măică-sa, pre vreame ce umoriia Irod pruncii. Deci cu porunca lui Irod fu tăiat de jidovi denaintea oltariului.

Într-aceastaş dzî, svîntul Avdei cu toiage ghimpoase bătut s-au săvîrşit. Svînta măceniţă Rais de sabie să săvîrşeaşte. Svîntul Sarvil, de slujitori împroşcat cu pietri, să săvîrşeaşte.

Într-aceastaş dzî, pomenirea svinţilor măcenici / Urvan, Theodor, Medmin şi cei cu dînşii optdzăci de preuţi şi diaconi. Carii de acel cu minte nebună Ualent fură goniţi de pre la svintele besearici, căce nu priimiră ereasele Ariie, fiind el arian acesta-mpărat Ual. Deci, cu multe pedeapse, nenumărate, i-au căznit pre aceştia svinţi. Mai apoi, i-au băgatu-i într-o curabie şi-i dusără într-un sîn de mare, ce să chiamă Astachinon. Şi aprinsără curabiia de arsără svinţii; şi aşea le-au fost sfîrşeniia.

Într-aceastaş dzî, pomenirea svîntului Petr din Athira şi pomenirea svîntului măcenic Avdiu episcopul, ce-au fost în dzîlele lui Isdigherd, împăratul persilor.

Acesta svînt Avdiul de mai-marele vîlhovnicilor persilor fu prins şi silit să jărtvască Soarelui şi Focului. Şi ne-nduplecîndu-să, l-au bătut preste tot trupul cu toiage de ruj şi, preste mult ce-l bătură, îl rădicară de-l dusără ca un mort la casa lui. Şi, preste puţîn, ş-au datu-ş sufletul lui Dumnădzău.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 6, pomenirea minunii ce s-au făcut la Colasele Frighiei de svîntul arhistratigul Mihail.

De pizmă şi zavistie topîndu-să neşte ellini pentru ciudeasele ce să făcea în besearica arhistratigului Mihail, să voroviră şi săpară un pîrîu, de-aproape de-acolo, de-l pornîră asupra svintei besearici să neace, şi pre oameni, şi pre acel svînt om ce să ţinea acolo, Arhip. Şi îndată să ivi svîntul arhanghel Mihail şi îmbărbătă pre svîntul Arhip. Şi lovi cu toiag în stîncă de piatră şi feace apelor loc, de să înghiţ şi să amistuiesc în pămînt şi izbucnesc într-altă parte. Şi iaste pînă astădzi de să veade cum să înghiţe apa în piatră şi treace de izbucneaşte aiurea şi svînta besearică stă nevătămată.

Acest svînt Arhip, spun istorii, den cuconiia lui avea doi saci. Unu-l descosea în fund şi în
9r cornuri şi să-mbrăca ca-ntr-un stan // cămeaşă şi să-ncingea cu un tei. Iară cela sac era plin de spinii, îi era căpătîi de dormit şi aşternutul, pietri ascuţîte. Deaca să-mplea anul, schimba sacii, muta spinii în cela ce purtasă şi să-mbrăca în cela ce fusease cu spinii. Aşea-i era portul, atîta-i era sculele, iară mîncarea sîmbăta şi dumineca nafora numai. Şi bea apă din aghiazma svîntului. Aşea i-au fost viaţa în cuconie.

Într-aceastaş dzî, nevoinţa svinţilor măcenici Evdoxie, Zinon, Romil şi Macarie.

Acesta svîntul Romil l-au tăiatu la Traian Împărat, cînd au umorît 11 mii de svinţi măcenici cu amară şi cumplite munci, ce-i prinsease şi-i trimisease răşchiraţi printe mînţile oraşelor împărăţîi sale.

Iară svîntul Evdoxie la Dioclitian Împărat au priimit la casa sa oamenii împărăteşti, cei trimişi pentru dînsul de-l cerca. Şi, deaca i-au ospătat, le-au spus: "Eu sînt Evdoxie, acela ce căutaţi Dumneavostră, iată-mă-i!". Iară ei, făcîndu-li-să milă, îl sfătuiră să să dea în laturi, să s-ascundză.

Iară el ş-lăsă femeaia şi cuconii şi rudele şi casa cu totul şi mearsă la ighemonul de Melitin. Şi întîi să deştinsă de brîu, carele îi era sămn de comiţiia lui boierie de oaste ce avea şi o aruncă în obrazul ighemonului. Cu dînsul şi ciata lui toată, o mie şi o sută şi patru de voinici aşea feacerâ şi ei.

Deci, pre sfîntul Evdoxie îl întinsără şi-i strujiră coastele, de-aciia îi tăiară capul. Şi atunce, ducîndu-l să-l taie, să-ntoarsă şi-ş vădzu femeaia. Şi-ş adusă aminte de o învăţă de toate cîte o mai învăţasă şi să sileascâ să-ş facă şi ea sfîrşit bun. Mai apoi, îi dzisă să nu lăcrămeadze după dînsul, ce să-i facă la sat un mormînt fiecum şi să-l îngroape. Şi dzua morţii să-i prăznuiască cu inemă veaselă şi luminată şi cu de toată bucuriia. De-aciia ş-au rădicatu-ş ochii şi mînule către ceriu. Îi tăiară cinstitul

* ceaca parte

cap împreună cu iubitul său Zinon, ce-l plîngea. Şi sfinţia sa la tăieturâ-i dzîsă că n-or fi despărţîţ, ce, depreună, să vor / sfîrşi. Şi aşea-au fost, că pre amîndoi îi tăiară o dată cu alţ svinţ măcenici, soţîi sfîntului Evdoxie.

Şi preste şeapte dzîle, au dzîs în vis femeii sale să dzîcă lui Macarie să margă în pretor, adecă unde să giudecă giudeaţele. Şi, deaca mearsă şi să mărturisi creştin, îi tăiară capul.

Într-aceastaş dzî, o mie o sută şi patru de măcenici şi svînta Calodoti de sabie să săvîrşiră.

Într-aceastaş dzî, svîntul Medimnos, băgat în curabie şi aprinsă curabiia, s-au necat; aşea s-au săvîrşit.

Într-aceastaş dzî, svîntul Faost Preutul, Macarie, Andrei şi călugărul Vivos şi Chiriac, Dionisie, Andronic şi svintele Andropelaghia şi Thecla. Şi Theoctist curăbiiariul şi alt Chiriac dimotici de sabie să săvîrşiră.

Aceştia svinţ, în dzîlele lui Dechie Împărat, îi pîrîră că sînt creştini. Astătură naintea lui Ualerie, domnului Alexandriei. Şi să minună Ualerie de ne-nfricoşată tăria lor şi le deade giudecare de sabie. Şi aşea sfîrşindu-să svintele lor trupuri, creştinii din Alexandria le cărară şi le astrucară în oraş, întru slava lui Hristos, adevăratului nostru Dumnădzău. Amin.

Într-aceastaş dzî s-au tîlnit şi obnovleaniile Preasvintei Dumnădzău-Născătoarei la Deiteron, la casa svintei Irini.

Dumnădzăului nostru Isus Hristos slava în veaci. Amin.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 7, pomenirea svîntului măcenic Sozont.

Acesta să trage pre rudă din Licaoniia. Era păstoriu la oi. Şi să spodobi Svîntului Botedz. De-aciia, mearsă într-o capişte unde era o agarmă, adecă idol făcut de argint şi de aur de Maxim, domnul chilichilor. Şi luă mîna cea direaptă şi o vîndu, de-mpărţi săracilor. Deci domnul locului, 10r pripuindu-şi pre mulţi şi // a mulţi făcînd nevoaie, iară sfîntul să mărturisi. Şi fu bătut cumplit şi cu încălţări de fier încălţat şi silit să alearge. Şi iarăşi fu bătut cu beaţe, atîta cît îi zdrobiră svintele oase şi sufletul în mînule lui Dumnădzău îşi deade.

Într-aceastaş dzî, pomenirea svinţilor apostoli Eiod şi Onisifor.

Svîntul apostol Eiod au fost episcop în Antiohiia cea mare, pre urma marelui apostol Petr. Precum să veade în *Epistoliile* fericitului Pavel, mare nevoinţe au pus între cei şeaptedzăci şi strigători foarte în glas mare cuvîntului lui Dumnădzău. Iară pre Onisifor, carele, în *Poslania către Timothei* pomeneaşte, îl aflăm c-au fost episcop în Colofoniia, destoinic la cuvinte şi putearnic. Pînă la sîngele său s-au ţinut de credinţă. Acesta în horiul strigătorilor cu Eiod Apostolul să sălăşluiaşte în sălaşele ceriului.

Svîntul Stefan, papa de Rîm, de sabie s-au săvîrşit.

Acesta era în dzîlele lui Ualerian şi Galiin împăraţii. Şi pre mulţi învăţă şi oglăşi şi-i botedză şi spre măcenie îndemnă. Pentr-aceaea, şi el prins de ighemonul şi foarte tare rănit, îi tăie şi capul.

Svîntul Evpsihie de sabie s-au săvîrşit.

Acesta născut şi crescut în cetatea Chesariia, în dzîlele împăratului de Rîm, Adrian, murind tată-său, s-au botedzat şi ş-au împărţît toată avearea la săraci. De-aciia, prindzîndu-l domnul Cappadochiei, i-au strujit coastele şi l-au băgat în temniţă. Şi, însănătoşindu-l îngerul lui Dumnădzău, iarăşi fu scos la muncă, de-l spîndzurară şi-l rujdiră, de-l foarte chinuiră; mai apoi de toate, îi tăiară şi cinstitul cap. Şi spun că în loc de sînge au curs lapte şi apă din tăietură.

Într-aceastaş dzî, să face pamentea prepodobni- / cului Luca din eparhiia Licaonilor, al treile egumen de mănăstirea svintelor Preaobrajenii, unde să chiamă Ἐλαῖος ῥιμάκος*.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. Amin.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 8, blagoslovită naşterea Preasvintei Despuitoarei noastre, Dumnădzău-Născătoarei pururea Ficioarei Mariei.

Tatăl Svinţii sale Preacistii, Ioachim, era de rudă împărătească. Carele, săvai că-ş ducea la Dumnădzău darurile îndoite, ca un iubitoriu de Dumnădzău, ce însă era nebăgat samă, căce era stearp de n-avea cuconi. Pentr-aceaea, mîhnindu-să la inemă, să dusă în munte pre rugă, iară ea, Anna, întră în grădină. Şi, acolo, cu lacrămi făcea rugă către Dumnădzău. Şi Svinţia sa, milostivindu-să, le-au trimis bucurie şi le-au dat roadă de născură Preasvînta Ficioară, Maîca lui Dumnădzău.

Şi, pentru ca să ştim şi pentru svînta Annă de unde să trage pre viţă: Matthan, al douădzăci şi treile den viţa lui David ş-a lui Solomon, acela Matthan ş-au luat femeaie, anume Maria, din viţa Iudei,

* Ripa adîncă

strămoşul cel bătrîn a lui David Împărat. Deci, acesta Matthan cu Mariia femeaia-ş au născut pre Iacov, tatăl lui Iosif teslariul, şi trei feate: Mariia, Sovi şi Anna. Deci Mariia s-au măritat ş-au făcut pre Salomi baba*, iară Sovi s-au măritat ş-au făcut pre Elisavet, maica lui Ioan Crăstitel. Iară Anna cu Ioachim au făcut pre Sfinţia sa, Maica lui Dumnădzău. Deci, iată că Svinţia sa Preacista iaste strenepoată lui Matthan şi Mariei femei-şi, iară Elisavetta şi Salomiia moaşea, nepoate sfintei Annei de surori şi veare premare Svinţii sale Preacistii Dumnădzău-Născătoarei.

Într-aceastaş dzî, svinţii fraţi Ruf şi Rufian de sabie să săvîrşiră.

Într-aceastaş dzî, svîntul Sevir de sabie s-au săvîrşit.

Într-aceastaş dzî, svîntul Artemidor în foc s-au săvîrşit. // 11r

Poveaste din istorie forte de folos:

Preut oarecare cu un diacon, avînd foarte întru Hristos libov înde ei, apoi, din înşelăciunea diavolească foarte să învrăjbiră şi stătură multă vreame ne-mpăcaţi. Şi tîmplîndu-să moarte preutului, îş feace voia-rea diaconul, căce nu s-au împăcat cu preutul pînă era viu.

Şi vorovind dănăoară şi jeluind cătră un sameş, l-au învăţat să margă la un săhastru, în pustie anume. Deci mearse, cu multă nevoinţă de cercă locurile pustiei, pînă nemeri la un părinte bătrîn. Şi, ispoveduindu-i jealea sa, cercînd adeverinţă de iertare, îi răspunsă bătrînul: "«Cine va cerca cu credinţă afla-va şi cela ce va bate la uşe deşchide-i-să-va!». Acesta cuvînt nu-i al mieu cuvîntul acesta, frate! Iară ţie, ca unui nevoitoriu spre bine, da-ţ-va Dumnădzău de sîrg, de ţî să va dezlega aceaea ce cerci! Ce te-ntoarce acasă şi în desară să mergi, mainte de toţi, la svînta Besearica cea mare, cu tainâ, la uşile ceale frumoase! Şi opreaşte cela ce va-ntra întîi în nontru şi te-nchină de la mine şi-i dă de la mine ceastă scrisoare pecetluită. Şi de la dînsul îţ vei îndirepta foarte cu de-adins greşala!".

Atunce diaconul, precum l-au învăţat acel părinte, sara, la-ntunecat, au sosît la uşea cea dintîi a besearică. Şi-ndată s-au ivit omul pre seamne ce i l-au spus părintele. Căruia i s-au închinat diaconul şi-i deade scrisoarea bătrînului, spuindu-i de ce au trebuit a spune. Iară omul acela, fiind înţălept, au sămăluit ş-au giudecat că acesta lucru iaste o socoteală dumnădzăiască. Şi vărsîndu-să în lacrămi, dzîcea: "Dară cine sînt eu, un prost că să-ndrăznesc la lucru ca acesta! Însă cutedzînd cu ruga aceluia ce te-au trimis, voiu căota treaba!". Deci stătu naintea svintelor uşi, încuiate fiind, ş-au rădicatu-şi mînule spre ceriu şi-ngenunchind, ş-au pus la pămînt capul, făcînd rugi.

Şi, deaca să sculă, fricâ mă cuprinde a povesti cugetînd taina şi-ndrăznirea carea o avea omul cătră Dumnădzău, că-ndată ce dzîsă: **Отъврзи ндмь двери мастн твоеи, Гн**!, adecă: "Deşchide-ne uşea milii tale, / Doamne!", i s-au deşchis uşea ceea dintîi însăşi. Şi întrînd cu diaconul în tinda besearicii şi iarăş mearsă mai la nontru, la uşile de argint. Dzîsă acel svînt om cătră diacon: "Stăi aicea, nu treace mai înainte!". Iară el iarăş făcînd închinăciune la pragul uşii şi deschisă şi aceaea ce era încuiată.

Şi, deaca-ntrară în besearică, streinnă videnie să sprejiniia asupra lui. Că, din ceriul besearicii, lumînare străluminată s-au pugorît la capul lui, de strălumina besearica şi tot de dînsul să ţinea la rugă. Iară deacă sosî amu la svîntul oltariu, plecă ş-acolea capul de feace rugă. Şi veni iarăşi la diaconul şi uşile, eale înseş, să-nchisără toate.

Atunce cuprinsă fricâ şi spaimă pre diacon, de nu cutedza să să lipască nice leac de om, că, din rugă, îi era obrazul proslăvît ca de înger, atîta cît sta în gînduri diaconul, de cugeta: "Cîndai va fi înger acesta ce să veade om?!". Şi nice aceasta nu s-au ascuns de cătră acel svînt om, că dzîsă cătră diaconul: "A ce te învăluieşti şi te fură gînduri, o, omule, pentru mine?! Creade-m că eu încă-s om pemintean, din sînge şi din carne, din casă curată. Şi sînt vistearnic pre cărţi, adecă hartullarios. Din veniturile de-acolea mi-i hrana, ce promişleniia lui Dumnădzău Ce le grijeaşte toate de aduce spre bine şi din cei prostaci, de multe ori, mari au deprins a face minuni. Ce, pentr-aceaea, frate, iani blămaţi să meargem să ne căutăm treaba!".

"Şi purceasăm amîndoi cătră tîrgovişte direpţ. Sosîm la svînta Besearica Svinţii sale, ce-i acolea, a Preacistii. Şi, deaca sosîm la uşile închise a besearicii, iarăşi cu ruga le-au deşchis .". Şi mearsără la svîntul oltariu, feace ş-acolea rugă, pre obiceai şi veni la diaconul, de-l află înspăimat şi dzîcînd: "**Гн помилуи**!". Şi uşile iarăş să-nchisără îmbe de sine.

De-aciia mearsără la svînta besearică în Vlaherne, a Preasvinttei Preaciste. Şi spunea diaconul că: "Atîta mergeam de reapede acesta drum, cît îm părea că zburăm, de de-abiia de ne vrea agiunge pasăre, aşea de reapede îmblam!. Şi, deaca sosîm la uşile Besearicii Preacistii, eale sîngure să

* moaşa

12r deşchisără .". Şi, făcînd acolo rugă şi cu lacrămi // vărsînd obrazul, sosî la uşile Svîntului Mormînt, adecă Svînta Raclă, ce-i într-însă veşmîntul şi svîntul brîu a Svintei lui Dumnădzău-Născătoarei.

Şi, acolo, în uşile besearicii, pusă pre diaconul să stea să prăvască, să vadză foarte cu de-adins pre ceia ce vor întra, să-i socotească. Şi, făcîndu-ş ruga la pragul uşilor, i să deşchisără uşile.

Şi, deaca-ntră în argeaoa besearicii cea din mijloc, pusă genunchile la pămînt, feace rugă cu de-adins neapărăsînd, precum, mai apoi, cu giurămînt ne adeveriia diaconul cum că: "Pre la stepena uşii, naintea pragului, cum eram stînd mirîndu-mă, văzuiu limpede cu ochii că un diacon ieşind din oltariu cu cădelniţă a mînă şi cădind svînta aghiazmă. De-acii, preste un cescuţ, văzui preuţi îmbrăcaţi şi în veşminte albe arhiereşti întrînd. Şi, iarăşi, altă ceată de popi luminaţi şi întra îmbrăcaţi în podiri veşminte mohorîte ", îmbe aceastea pornind o hoară, cîntînd cîntare frumoasă şi minunată, într-atîta cît nu putea diaconul să răsfireadze a deprinde, fără numai 'Alliluia'!.

Şi, deaca-ş feace hartularie rugă, ieşi afară şi dzîsă diaconului: "Frate, pasă de întră în svînta besearică fără nice o grije şi ia aminte la preuţii ce stau în strana cea mică, de poţi cunoaşte preutul cu cine eşti ne-măcat din ţînutul-minte răului!". Atunce întră tremurînd diaconul de oglindi. Şi ieşi tare de către omul lui Dumnădzău de dzîsă: "Că n-am putut cunoaşte preutul ce-au murit cu scîrba.". Şi iarăşi îi dzîsă acel îngeresc om: "Întră de oglindeaşte şi în strana cea mare!". Şi mearse de află şi-l cunoscu. Şi ieşi de-i spusă.

Şi dzîsă acel fericit, deaca l-au cunoscut bine: "Pasă dară de-i dzî: «Vino că şi Nichita Hartularie stă afară şi te chiamă!». Şi mearse diaconul cum l-au învăţat şi feace de-au ieşit preutul din strana cea din a direapta afară la omul lui Dumnădzău, către carele dzîsă cu smerit şi blînd grai: "Cinstite preute, fă dragoste şi pace cu fratele, că amîndoi vă aţ rămas netocmiţi cu de pripă premeneala ta!". Atunce, îngenunchiară amîndoi şi să sărutară cu prostatecă să- / rutare şi să-mpăcară şi să iertară.

Şi preutul întră în besearică, la strana cea mare, în ceata-şi, iară omul lui Dumnădzău luă pre diaconul şi căzu la pragul svintei besearici, la rugă. Şi să-nchisără uşile de dumnădzăiască puteare.

Şi, deaca mearsără puţintea cale, stătură amîndoi. Şi omul lui Dumnădzău aşea dzîsă către diacon: "Frate, spăsînd te spăseaşte şi sufletul tău ţ-îl priveaghe cu drag! Şi să mergi la părintele ce te-au mînat la mine, să-i dzîci: «Curăţiia rugilor tale şi îndrăznirea către Dumnădzău poate şi morţii să învie spre împăcăciune, nedînd noi nemică agiutori într-aceasta!».

Şi, deaca dzîsă aşea, să despărţî dintre ochii diaconului şi să dusă. Iară diaconul să-nchină la pămînt, unde stătusă picioarele acelui minunat. Şi svînt om şi feace cale înspăimat către acel părinte bătrîn, slăvind şi blagoslovind pre milostivul Dumnădzău. Căruia-i slava în veaci. Amin.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 9, săborul rodinilor svinţilor şi direptilor Ioachim şi Annei.

În noauă, părinţii Dumnădzău-Născătoarei ş-au făcutu-şi săborul. Care prăznuim pentru Născutul Preasvintei Despuitoarei noastre Dumnădzău-Născătoarei, că aceştia fură prilej spăseniii a toată lumea pentr-a lor svîntă hiică Dumnădzău-Născătoare. Iară sfîrşitul şi svînta lor adormire o prăznuim în 25 a lui iulie.

Într-aceastaş dzî, svîntul măcenic Sevirian, bolovan legat la picioare şi la zidiu, în vînt spîndzurat, s-au săvîrşit.

Acesta era în dzilele lui Lichinie Împărat, în Sevastiia, fiind de ceata senatului, adecă sfatului. Şi prins de Lisie Duxul căce-i creştin şi pentru căce că şi pre cei 40 de măcenici svinţia sa i-au îndemnat la nevoinţa măcenicească. Deci fu la zidiu spîndzurat şi piatră grea de-a picioare legat şi
13r îngrelat lui Dumnădzău ş-au dat sufletul. //

Într-aceastaş dzî, pomenirea pre cuvios părintele nostru Theofan Ispoveadnic, ce-au săhăstrit mainte de Dioclitian.

Acesta era născut din părinţi ellini şi către Domnul Hristos au venit din tînără vîrstă. Încă cînd era prunc vădzu un cucon păţînd nevoaie de frig şi l-au îmbrăcatu-l cu a sale haine. Şi-l întrebă tată-său: "Unde ţ-îs hainele, fătul mieu?". El dzîsă: "C-am îmbrăcat pre Hristos!". Iară tată-său dzîsă: "Dară cine-i Hristos, că noi pre Ermi şi pre Apolon cinstim?!".

Atunce cuconul să lepădă de tată-şi şi-l luă îngerul Domnului. Şi l-au suitu-l în muntele Diavinonul. Şi-l deade pre mîna unui săhastru, ce petreacea călugăreaşte 75 de ai. Şi, luîndu-l acel părinte, l-au învăţatu-l viaţă călugărească şi svînta Carte. Şi-i hrăniia pre-amîndoi îngerul dumnădzăiesc. Apoi, trecînd cîtva ai şi răpăoşînd staretul, cuconul să dedease pre săhăstrie într-acea peşteră, 58 de ai. De-aciia, fu îndereptat de svîntul îngher şi ieşi din peşteră, de purceasă călare pre un leu, de-mblă 60 de stadii* şi mărturisi pretutinderea în Hristos credinţă.

* pistreale

Şi, prindzîndu-l împăraţii Carus şi Carin şi Numerian şi-l loviră cu 100 de cosături*. De-aciia, multe fealiuri de munci îi feacerâ. Şi, deaca vădzură că să fac ciudease din patimile lui, de veniia mulţime către Domnul Hristos şi să boteadză de la svinţia sa, li să feace stideală şi-l lăsară să-ş petreacă în nevoinţă. Şi iarăşi mearsă, de să sui la peştera unde lăcuisă întîi. Şi mai trăi 17 ai în săhăstrie, de împlu 75 de ai a nevoinţii sale şi să mută către Domnul.

Într-aceastaş dzî, svîntul Hariton de sabie s-au săvîrşit.

Într-aceastaş dzî, svîtul măcenic Straton, în doi chedri legat şi răspicat, să săvîrşeaşte.

Într-aceastaş dzî, svinţii măcenici Ammian, Theodor şi Iulian de foc să săvîrşîră.

Pentru rugile svinţilor tăi, Dumnădzău, miluiaşte şi ne mîntuiaşte!

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 10, svintele măceniţe femei Minodora, Mitrodora şi Nimfodora. /

Aceastea era surori bune, lăcuind doauă proşce de la apele ceale calde ce ies din oale. Şi, pîrîte fiind la Fronton, domnul cetăţii, şi amar muncite, deaderă sufletele la Dumnădzău.

Într-aceastaş dzî, pomenirea svîntului măcenic Varipsava.

Acesta de la un pustinnic luă cinstitul şi preasvîntul Sîngele Domnului nostru Isus Hristos, Spăsîtoriul şi Dumnădzăul nostru, ce au curs din svînta Lui coastă. Făcea isţealenii cu dînsul. Pentr-aceaea, şi de neşte necredincioşi, noaptea, fu ucis cu vicleşug, iară dumnădzăiescul odor au rămas iarăşi la uceninul lui păzît.

Într-aceastaş dzî, svînta Pulheriia împărăteasa în pace s-au săvîrşit.

Aceasta au fost sor lui Theodosie celui Mic. Şi numită femeaie lui Marchian blagocistivului împărat, carea pînă la bătrîneaţe ş-au ţînut ficioriia în curăţîie. Şi multe bunătăţi feace, svinte besearici şi bolnite de bătrîni şi mişei şi de bolnavi, cu de toate venituri de hrana lor. Şi svîntul săbor, ce s-au strîns la Halchidon, au grijit de s-au făcut. Şi aşea, în fetie, s-au săvîrşit cu pace.

Într-aceastaş dzî, pomenirea svinţilor apostoli Apelie, Luca şi Climent.

Alt Apelie iaste acesta şi altul din Iracliia Thrachiei, episcop ce-au fost. Şi pomeneaşte pre acesta apostolul Pavel la *Poslania* cea *către Rimleani* scrisă. Carele luminători fu Smirnei şi lui Dumnădzău, în cuviinţă slujind, la Svinţia sa au năzuit. Şi acest Luca, nu evanghelistul, ce cela care-l pomeneaşte în *Poslaniia la Timothei*, de-l mărturiseaşte în Siriia Laodichiei arhiepiscop şi bine păstorind, mearsă către Domnul. Iară Climent acesta care-l pomeneaşte în *Poslaniia la Colassai* Pavel Apostolul, că acesta mainte de toţi au credzut în Domnul Hristos, din păgîni. Şi episcop fu în Sardiia. Şi, purtînd pre trupul său ranele lui Hristos, au răpăosat către Svinţia sa. // 14r

Într-aceastaş dzî, svînta măceniţă Iia de sabie s-au săvîrşit.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 11, pomenirea preacuvioasei maicei noastre Theodorei din Alexandriia.

Precum spune Domnul Hristos în svînta *Evanghelie* că împărăţiia ceriului să asămeneadză cu dzeace feate, aşea şi dzeace femei în port bărbătesc tîmpirâ şi zdrobirâ acele şearpelui. Din carele iaste una aceasta ce o chiamă Theodor, ca "un dar de la Dumnădzău".

Fiind din Alexandriia, măritată şi vieţuind bine, însă, din zavistiia nepriitoriului căzdînd în greşală de curvie şi cunoscînd şi jeluind greşala, audzî svînta Evanghelie, unde dzîce că: "Nemică ascuns n-a hi nedescoperit.".

Deci, pocăindu-să, lepădă portul cu păcatele şi-mbrăcă port bărbătesc, ca un Theodor. Şi mearse la o svîntă mănăstire de călugări, plîngînd pentru greşalâ-şi. Apoi preste puţini ai, trudindu-să în greutatea lucrului, muncind cu cîrca, audzî că o poreclesc de un păcat, adecă o năpăstuiră cu o fată şi-i lepădă cuconul. Ia luă cuconul de-l hrăni şi-l cresceu. Pentru să poată ascunde să nu à priceapă că-i femeaie priimi aceea năpaste, osîndită 7 ai denafară de mănăstire, răbdînd frigul şi zăduvul şi toată nevoia. Apoi fu iertată şi iarăşi lăcuî în mănăstire, nepricepîndu-o nimerea, topindu-şi trupul cu trudă şi cu post şi cu ruga şi bdeniia, puindu-şi toată inema în ceriu. Şi sosî la aceaea ce doriia o minune, cine să nu să mire?! O femeaie între atîta mulţime de bărbaţi călugări, carea era de-a valoma cu dînşii, în mijlocul sanţului, strălucind vitejeaşte ca un mare străluminătoriu!

Pentr-acea, ducînd cu sine mare pominoace de agonisitele sale, mearsă către doritul ei mire. Iară călugării înfăşindu-o, văzdură-i sînul şi să înspăimară de mare minune. Atuncea şi năpăstuitoarea mărturisi, şi fără voia ei, cu cine i-au fost vina. Şi toţi proslăvîră pre Dumnădzău. /

* boldi

Într-aceastaş dzî, pomenirea preacuviosului părintele nostru Eufrosin Magherul.

Acesta născut din ţărani şi prostaci şi prostac fiind, să pusă a sluji la mănăstire, nebăgat samă şi defăimat şi topindu-să cu truda la magherniţă. Acolo, în svînta mănăstire era şi un preut îmbunătăţimat, carele mult ruga Dumnădzău să-i arate cu gustul sîmţîrelor binele cela carele iaste gătat nevoitorilor celora ce-l iubăsc pre Svinţia sa.

Şi cînd fu într-o noapte, să vădzu stînd într-un rai şi să uita, mirîndu-să într-acealea ce vedea. Şi vădzu acolo şi pre magherul mănăstirii, pre Eufrosin, şi sta în mijloc şi să-ndulciia de aceale dulceţi a raiului. Şi apropiindu-să la dînsul, îl întrebă să-i spuie: "Ce poate fi acesta rai şi de unde te-ai luat tu aicea?". Iară Eufrosîn îi dzîsă: "Acesta-i lăcaşul alesîlor lui Dumnădzău. Şi pre mine încă, pentr-a lui multă bunătate, m-au iertat să lăcuiesc aicea!". Iară preutul îi dzîsă: "Dară ce faci într-acest rai?". Şi-i dzîsă Eufrosîn: "Sînt volnic în toate aceastea ce vedz, de mă îndulcesc de gustul lor!". Şi preutul dzîsă: "Dară poţi să ne dai ceva?". Iară Eufrosîn dzîsă: "Ce-ţi place ia-ţi, pentru bunătatea Domnului mieu!". Atunce preutul, arătînd cu mîna sa meare, cerea de-acealea. Şi, luînd Eufrosîn, deade preutului în poală, dzicînd: "Priimeşte ce-ai poftit, de te-ndulceaşte!".

Şi îndată, cum lovi în toaca ştrosului şi trezîndu-să preutul, să gîndiia c-au visat. Şi adecă mearele, în poală. Începu aiavea a să mira de mirosul şi frîmseaţea lor.

Şi aflînd pre Eufrosîn în săbor la besearică, l-au apucatu-l cu giurămînturi să-i spuie unde au fost astă-noapte. Iară el îi dzîsă: "Iartă-mă, părinte, acolo unde m-ai aflat ş-acmu!". Iară preutul : "Că pentr-aceaea te-am apucat cu giurămînturi, pentru vădîtul mărirîlor lui Dumnădzău şi nu vei să-m spui dirept!". Atunce smeritul Eufrosîn: "Tocma în raiul lui Dumnădzău m-ai aflat, unde cereai să vedz
15r acealea ce sînt gătate pentru cei aleş. Şi Dumnădzău Svinţia sa, vrînd să te adeverească, au // făcut pentru mine, un prostac, această preaslăvită tainâ, de ţ-au arătat!". Şi preutul dzîsă: "Dară ce mi-ai dat?". Eufrosîn dzîsă: "Datu-ţ-am ceale meare luminate, ce le-ai pus în patu-ţi mai acmu. Ce pentr-aceaea, cinstite părinte, să mă ierţi, că eu sînt un viiarme nevolnic, iară nu om!".

Atunce preutul povesti videniia la frat şi-i feace de să temură toţ, nu atîta de poveaste, cît de vedearea şi mirosul acelor meare, cît mai mult stătură a să nevoi cu podengurile ceale bune. Iară marele Eufrosin, deaca spusă de-amănunt preutului toate, au ieşit pre-ascuns şi s-au depărtat, de s-au ascuns pînă astădzi. Iară din gustul mearelor, mulţi bolnavi să tămăduiră, întru slava lui Dumnădzău. Adevăr.

Într-aceastaş dzî, svinţii măcenici Diodor şi Diomid şi Didim.

Aceştia era din Laodichiia Siriei şi, de domnul locului prinşi şi cu îndrăznire stînd la mărturiia Domnului Hristos, bătuţi fură, fără de milă şi-m bătăi să săvîrşiră.

Într-aceastaş dzî, nevoinţa a svîntă măceniţă Ina, bătrînă de vîrstă.

Aceasta fu robită cu 9 mii de creştini. Şi, dîndu-să strînsoare cu multe fealiuri de munci de la mai-marele fărmăcătorilor, mai apoi, îi tăiară capul. Şi spun că, deacă o tăiară şi gustă pămîntul svîntul ei sînge, s-au îmflat acel pămînt ca o movilă. Şi acei slujitori ce o au chinuit şi o au tăiat să fulgerară, de să feacerâ slăbănogi. Şi soarele s-au întunecat şi locul, ţara s-au împlut de miros.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 12, svîntul măcenic Avtonom şi închinăciunea cinstitelor leamne a svîntă Crucea Domnului Hristos.

Acesta era în dzîlele lui Dioclitian Împărat. Lăsînd Italiia, mearsă în Vithiniia. Şi, căce învăţa pre mulţi în / credinţa Domnului Hristos, fu umorît de idoloslujiteli, ucis, împroşcat cu leamne şi cu pietri.

Într-aceastaş dzî, svîntul măcenic Curnut, episcopul de Iconiia.

Acesta din Iconiia era născut, crescut. Şi fu prins de gonaci şi adus la Perinie Ighemonul şi, înfruntîndu-i nebuniia şi păginiia, să mînie şi-i tăie capul.

Într-aceastaş dzî, svîntul ~~CUTHOMUHHK~~ Theodor, episcopul de Alexandriia.

Pre acesta l-au prins alexandreanii căce mărturisiia pre Domnul Hristos, întru îndrăznire, la Iave, de-ntorcea pre mulţi de cătră păginătate şi-i creştina. Pentr-aceaea, să mîniară. Deci, îl încununară cu cunună de spini. Şi-l bătură preste obraz. Îl purtară prin tîrg, îl aruncară de o rîpă. Şi Dumnădzău l-au scos sănătos. Apoi învăţă domnul oraşului de-i tăiară cinstitul cap. Şi, aşea, obîrşînd nevoinţa, mearsă încununat la Domnul Hristos.

Într-aceastaş dzî, svîntul măcenic Iulian din Galatiia.

Acesta au fost în dzîlele lui Diocliţian, născut în Galatiia şi crescut. Şi, tîmplîndu-să a fi în Galatiia domn oarecare Antonie, au prins veaste de svîntul Iulian că şeade cu alţi patrudzăci la o peşteră şi ţine creştineaşte. Şi pîndi de-l prinsă şi-l strînsă să spuie şi pre ceialalţi. Şi nu vru să-i spuie,

ce, vădzînd că i-i a sta naintea lui eghemon, strigă pre ceia svinţi cu glas mare, să-l audză: "Fraţilor, pre mine mă prinsără şi ia că mă duc să mărturisăsc! Deci sîrguiţi de veniţi, să mă găsîţi!". Deci, deacă astătu naintea domnului de-ntrebare, şi-ndată-i dzîsă: "Apropie-te la dumnădzăi de fă jărtvă!". Iară svîntul îl luă înainte, de-i dzîsă: "Tu ni te feceşi foarte un sfeatnic de-a hirea, ce să ştii că la noi nice un lucru nu-i mai bun şi mai cu folos ca ceaea cînd murim pentru credinţa cea bună cu carea am crescut!".

Şi fîrşind Antonie întrebările şi învăţă de înherbîntară şi înfocară un pat de her. Iară svîntul însămînndu-să cu svînta cruce preste tot // trupul şi să sui în patul cel înfocat. Iară îngeriul lui 16r Dumnădzău ruoră focul şi sfîntul fu nevătămat de foc. De-aceasta s-au cutremurat Antonie preste samă. Şi-ntrebă pre svîntul: "Cine eşti tu, de biruieşti şi focului?". Răspunsă-i svîntul: "Eu sînt un slujitoriu a lui Hristos şi mă chiamă Iulian.". Şi-l întrebă iarăşi: "Dară cine îi-s părinţii?". Svîntul dzîsă: "O bătrînă mi-i maică-mea, iară tată-mieu s-au săvîrşit.".

Şi-ndată mînă de chemară pre îmmă-sa şi-i dzîsă cu răstît: "Înduplecă-ţi, bătrînă, ficiorul să tămîiadze dumnădzăii, iară de nu, da-te-voi pre mîna a neşte ruşinători, de te vor ruşina!". Iară înţăleapta bătrînă dzîsă: "Dară ce osîndă sau ruşine-m va fi, căce-m vor ruşina şi-m vor ocări ciolanele, de cum dzîci, că încă-m va fi cinste căce-m voiu lăsa batgiocurite oasele pentru credinţa svîntă!". Într-aceasta, să muie tiranul şi-mvăţă de o slobodzîră pre maica svîntului. Iară pre svîntul învăţă să-l scoaţă, să-l taie. Şi, ducîndu-l, să rugă tăietorilor să-l lase un cescuţ la rugă şi dzîsă, rugîndu-să: "Mulţumăscu-ţ, Doamne, că mă ferişi neruşinat pînă la vărsatul sîngelui mieu! Dăruiaşte dară şi celora ce vor lua din ţărna mea iertare de păcate şi ferinţă de patime, să nu le vie gîngănii şi pasări stricătoare sau altă pagubă. Şi priimeaşte cu pace sufletul mieu!". Şi fu glas din ceriu: "Puitoriul nevoinţelor ţ-au deşchisu-ţi porţîle şi vin de întră pre ce te-ai nevoit cu leage'!". Şi acei 40 audzînd glasul cel din ceriu, sosîră gios, pugorîndu-să din peştera muntelui, de unde era ascunşi şi aflară pre svîntul săvîrşit. Şi mărturisiră pre Domnul nostru Isus Hristos naintea tăietorilor. Iară ei îi legară pre toţi şi-i dusără la domnul Antonie, să fie la altă întrebare.

Într-aceastaş dzî, svinţii măcenici Machedonie, Tatian şi Theodul şi pomenirea sfîntului şi preacuviosului Daniil din Thasiia.

Într-aceastaş dzî, svîntul măcenic Ochean de foc s-au săvîrşit.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. /

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 13, pomenirea obnovleniilor a svînta lui Hristos şi Dumnădzăul nostru Înviere.

Într-aceastaş dzî, pomenirea svîntului Cornilie Sutaşul.

Acesta era în dzîlele svinţilor apostoli. Carele petrecînd o viaţă fără de prihană, curată, vădzu pre îngerul lui Dumnădzău învăţîndu-l să chiame la sine pre sfîntul apostol Petr, să audză de la dînsul cealea ce să cade. Şi mearsă la dînsul svîntul Petru. Şi, spuîndu-i Cuvîntul lui Dumnădzău lui şi tuturor ce era strînşi şi adeverîndu-i şi botădzîndu-i, îi deade dvorba şi cîrma oraşului Schepsici. Care oraş, aflîndu-l afundat în idoli, i-au întorsu-i pre toţi şi i-au botedzat cu darul lui Dumnădzău, şi pre acela, pre Dimitrie, domnul oraşului. Carele au credzut cu toată casa sa. Deci, obîrşindu-şi viaţa apostoleaşte, cătră Domnul Hristos au mărs.

Într-aceastaşi dzî, pomenirea sfinţilor măcenici Crunidus, Leontie, Serapion, Straton şi Seleic.

Străluminînd cu bunătăţile vieţii sale în mitropoliia Alexandriei, fericitul Cronid Diaconul, credzură pentru dînsul Leontie şi Serapion. Iară în Gavatiia acea necredincioasă şi ţărănoasă, Seleicus Ualeriannul, Macrovie şi Gordian, iară Straton în Nicomidia Vithiniei. Deci, dară, Macrovie, Cronidie, Leontie şi Serapion, după ce răbdară multe pedeapse în Eghipet, îi aruncară în mare. A cărora svintele moştii ieşîră la uscat. Şi, arătîndu-să îngerii lui Dumnădzău în vis a neşte oameni credincioşi, învăţîndu-i de-i acoperîră cu pămînt. Iară cei din Galatiia, Selevc şi Ualerian, Macrovie şi Gordian munciţi cu foc şi cu sabie şi cîteva fealiuri de vîrteaţe şi cetluiturî de domnul Galatiei. Mai apoi, îi aruncară să-i mănînce herile şi-ş deaderă lui Dumnădzău sufletele.

Iară domnul Vithiniei, plecînd doi copaci de vîrvuri, după ce // au muncit destul pre svîntul 17r Straton, l-au legatu-l cu mînule de-aceale doauă vîrvuri de copaci şi slobodzîră de pripă copacii de-l rupsără pre svîntul în doauă. Şi aşea ş-au datu-şi sufletul în mîna lui Dumnădzău.

Într-aceastaş dzî, pomenirea svinţilor măcenici Gordian, Macrovie, Ili, Zotic, Luchian şi Valerian.

---

* cale

Aceştia să nevoiră în dzîlele lui Lichinie. Deci era Gordian cappadoc, iară Macrovie paflagon, tînăr de vîrstă şi în credinţa Domnului Hristos. Deci, aceştia, precum s-au scris mai sus, le-au fost sfîrşitul. Iară Zotic, Ilî şi Luchian să sfîrşiră de sabie, în Rîm, după multe munci, din porunca lui Maxim Ighemonul. Iară Ualerian, plîngînd deasupra mormîntului svinţilor, s-au săvîrşit.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 14, svînta din toată lumea rădicare a cinstită şi viaţă-făcătoare Cruce. S-au rădicat lemnul Svintei Cruci în 14.

Constantîn Marele şi întîiul împărat creştinesc, avînd dănăoară războiu, precum spun istoricile în Rîm, asupra lui Magnentie, pînă a nu lua împărăţîia la apa Tiverului, une istorii spun la apa Dunării, asupra schithilor, văzînd că are oaste mai puţînă, avea frică şi să mira ce va face. Deci, fiind într-atîta zăhăială la suflet, i s-au arătat într-amiadzădzi, pre ceriu, chipul Svintei Cruci făcută de steale şi, dinpregiur, cu sloave iarăşi de steale scriind aşea rîmleneaşte **Κωνσταντηνε ηη γζοκ σηγηο ενηηιε!**, adecă "Constantine, cu acesta sămn să biruieşti!". Cetitam şi în lătineaşte, iară în cel elinesc aşea dzîce **Κωνσταντηνε, εντστοννκα!**.

Acesta sămn au văzdut şi dzua şi l-au văzdut noaptea. Şi în vis încă au avut răspuns. Deci la dzuă au chemat preuţ, de i-au întrebat şi îndată au / gătat o cruce mare de aur, în chipul ceii din ceriu, de-au pus să margă naintea oştii. Şi în steaguri au învăţat de-au cusut sămnul Svintei Cruci + (**ϵτ ΔϵΜ κογητдρετ κϵΗд ϵccϵτ ϕдκτδρδϵ, Ноэ сδπερϵΝΗτ ϵτ дορΜΙϵΝΤΗ Χρϊcτδϵ дΠΠдρδϊτ κδΜ сηгηο κϵод ϵнднт ΝΗ цϵло κccнт κϵϵ δτ ϕϊϵρϵτь ϵюс сηгΝϊ ϕϊгδρдщϊν κϵωд форет дϵдϊдΜ Ν πρϵдν**).

Deci s-au împreunat de s-au lovit cu Maxentie la Rîm şi acela Maxentie gătasă pod viclean, înţinat slab, pre apa Rîmului, ce să chiamă Tiverul, să-l pripască să dea pre pod, să piiaie cu oastea-ş Marele Constantin. Ce putearnicul Dumnădzău ce-ntoarce răul asupra cui îl face şi pre cuvîntul dumnădzăiescului David ce dzice: "Scurmat-au lacul şi l-au săpatu-l. Şi va cădea-ş în groapa ce ş-au făcut". Gîndind Maxentie că-l va birui ca şi-nţîi, deade milostivul Dumnădzău şi birui Constantin şi-l înfrînsă într-atîta cît, de frică, s-au orbit, de-au dat el pre pod să treacă, să scape, şi s-au rupt podul şi s-au înecat acela necuratul Maxentie cu cîţva de-ai săi într-apa Tiverului.

Şi, deaca văzdzu Marele Constantin, proslăvi cu mare slavă pre Dumnădzău, iară rîmleanii, deaca văzură că i-au mîntuitu-i Dumnădzău de-acel spurcat împărat Maxentie, podobiră toate uşile cu podoabe scumpe şi ieşiră la Marele Constantin, de-l adusără în cetate şi-l aşedzară în scaun, depreună cu cinstita Cruce ce i-au făcut izbîndа. Şi i să-nchinară ca împăratului său. Dintr-aceasta să-ncredzu şi să adeveri în credinţa Domnului Hristos Marele Constantin şi să botedză cu maica sa Elena de svîntul Silvestru.

Şi iarăşi bătu pre Maximian Galerie, împăratul Anatolului, carele să gîndiia că cu farmecile va face izbîndă. Iară, deaca bătu pre toţi pizmaşii lui Dumnădzău Marele Constantîn şi stătu aftocrator Răsăritului şi Apusului şi Evropei, năzuiră din toată lumea supt ascultarea svinţiii sale, de le da scaune şi domnii.

Atuncea, trimisă pre maică-sa Elena la Ierusalim să afle Svînta Cruce. Întrebînd lăcuitorii şi neştiind locul, nu a putea da samă, că-ş îngropasă jidovii afund şi-mpresurară locul în cei 40 de ai
18r ce-au ţînut Ierusalimul. Şi, iarăşi, pre urma lor, pusease pă- // gînii idolul Afroditei, Venerii, dzînei spurcăciunelor şi ruşinei. Şi să uitasă locul răstignirei. Şi cu mare ciudotvorenie au aflat svîntul Macarie locul. Şi aflînd Svînta Cruce însăş, a treia, şi cunoscîndu-o de pre scriptura a trei limbi ce era scrisă şi, mai vîrtos, de pre ciudotvorenie. Că atunce, scoţînd în năsălie la-ngropat pre o femeaie, pusără Svînta Cruce pre dinsa şi să sculă vie.

Deci, împărăteasa Elena cu mare şi negrăită bucurie să-nchină şi sărută Svînta şi viaţă-dătătoarea Cruce a Domnului nostru Isus Hristos. Şi o sărută tot clirosul şi boiarii şi tot nărodul şi, neputînd încăpea toate năroadele să o sărute, să rugară să o vadză săvai. Pentr-aceaea, feacerâ un ambon nalt, afară, şi să sui svîntul Macarie, patriarhul de Ierusalim, cu Svînta Cruce, de o rădică. Şi o văzdură toate năroadele din lume ce era strînse şi strigară tot: "**Гн помнаѣн!**". Şi, de atunce, s-au apucat de să ţîne această sărbătoare a Svintei Cruci, ce să dzîce Dzua Crucii sau Văzvijeniia.

Într-aceastaş dzî, adormirea dintru svinţi părintele nostru Ioan, arhiepiscopul de Ţarigrad, Rostul de Aur. Ce pentru praznicul Svintei Cruci s-au pus pomenirea svinţiii sale, în luna lui Noievrie,13, şi

* Şi-ndată, cugetînd ce-a face, noaptea sosî şi, dormind, Hristos i s-au ivit cu sămnul ce văzdusă în ceriu şi-l învăţă să fie a ei închinunciune, ca să-i fie agiutoriu la războiu.

pomenirea blagocistivei împărătease Plachillei, femeii marelui împărat Theodosie. Aceasta ş-au petrecutu-ş toată viaţa în bună credinţă, grijînd săracii şi mişeii; cu toată nevoinţa mearse către Dumnădzău.

Într-aceastaş dzî, pomenirea svîntului al şeas săbor din toată lumea, ce s-au strîns svinţii Părinţii noştri, în dzîlele lui Constantin Bărbosul, tatălui lui Iustinian cel Mic*, asupra lui Serghie şi Pir şi Pavel ce era eretici monothelici şi altor eretici, ce era în gîndul lor. Carii birfiia hulenie asupra Domnului Hristos, de-i dzîcea că are o voie. Deci, să strînsă svîntul acesta săbor întru la în polata ce-i dzîc Oanton şi anathimisiră pre Serghie şi Petr şi Pir şi Pavel, ce fusease episcopi în Ţarigrad şi pre Macrovie de Antiohiia şi Niron de Alexandriia şi Onorie de Rîm şi Stefan şi Polihronie şi pre alţi de-ai lor. Care svînt săbor s-au strîns în dzîlele lui Constantin / Pogonat, tatăl lui Iustinian Rinotmit, ce mai sus s-au dzîs. Fost-au Părinţi svinţi 170.

Într-aceastaşi dzî, svîntul măcenic Papa.

Acesta era în dzîlele împărătului Maximian ş-a lui Magnus Ighemonul de cetatea Larandron, eparhiia Licaonilor. Iară chipul muncilor lui, în multe fealiuri: rane şi zdrobituri fălcilor, spîndzurături şi zdărjeturi cu unghile ceale de her strujit, încălţăminte de her cu găvoadze, cu carile fu silit a mearge pre lîngă cai, în treapăd. Într-aceale cazne ş-deade lui Dumnădzău sufletul.

Într-aceastaş dzî, svîntul măcenic Theocli de sabie s-au săvîrşit.

Într-aceastaş dzî, svîntul Valerian cuconaşul de sabie s-au săvîrşit.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 15, nevoinţa svîntului mare măcenic Nichita.

Acest svînt mare măcenic Nichita era în dzîlele marelui împărat Constantin celui Svînt, născut şi crescut în Ţara Varvarilor ce-i chiamă goti, despre miadzănoapte de Dunăre. Şi nu ţinea păgîneaşte cu goţii, ce svinţia sa ţînea creştineaşte, precum era de luminată şi bogată rudă. Acesta fu oprit de Athanarih, domnul aceii ţăr, pentru credinţa Domnului Hristos şi mult muncit şi mai apoi, în foc s-au săvîrşit.

Într-aceastaş dzî, pomenirea precuviosului părintele nostru Filoftei Preutul.

Acesta era din satul Mirmicul, numit pre numele maică-sa, ce o chema Theofili. Şi, însurîndu-să, feace şi cuconi şi să spodobi de să feace preut. Şi de-atunci, postînd şi pregiur rugă nevoind, să feace făcătoriu de mari ciudease. Şi, la lipsă, înmulţî şi deade pîine a flămînzi, apa de pîrîu feace vin şi o piatră mare cu cuvîntul au mutat. Şi, preste un an după moartea sa, mutîndu-i svîntul trup la alt loc, ş-au întins mînule şi s-au apucat de // umerile a doi preuţi ce-l rădica. Şi, deaca-l 19r pusără pre picioare, au cătat de-au păşit de trei ori, de s-au mutat unde dzace ş-acmu. Şi cură mir nepărăsît, dînd răspuns minunat a streină şi cinstită viaţă ce-au vieţuit.

Într-aceastaş dzî, pomenirea svîntului Porfirie de la Mimon.

Acesta svînt l-au pusu-l Iulian Prestîpnic să batgiocurească Svîntul Botedz creştinesc deninteaa lui, veselindu-să la praznicul rodinilor naşterii sale spurcate. Deci, svîntul Porfirie întră într-apă, anume că batgiocureaşte, afundîndu-să, strigă: "Boteadză-să, Porfirie, în numele Tatălui ş-a Fiiului ş-a Svîntului Duh!". Şi, ieşind dintr-apă botedzat, să-mbrăcă în haine albe şi să mărturisi creştin cu de-adevăr. Şi pusă îndrăznire de mărturisi pre Domnul Hristos Dumnădzău. Şi-i tăiară capul.

Într-aceastaşi dzî, aflatul svintelor moştii a lui svîntul Acachie, episcopul de Melittin.

Într-aceastaş dzî, svîntul măcenic Maxim de sabie s-au săvîrşit.

Într-aceastaş dzî, svintele doauă fetişoare de sabie să săvîrşiră.

Într-aceastaş dzî, aflatul svintelor moştii svîntului pîrvomăcenic Stefan.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 16, svînta mare măceniţa şi-ntru tot lăudată Evfimiia.

Aceasta au fost în dzîlele lui Diocliţian. Prinsă pentru căce mărturiseaşte credinţă către Domnul Hristos. Deci, o muncîră cu focul şi cu roata cea de munci şi cu de alte măiestrii de muncă şi herilor o aruncară la mîncare. Şi din toate o au scos darul Domnului Hristos întreagă. Şi, în mijlocul teatrului, adecă prăvirîştii, ş-au împlutu-şi nevoinţa, dîndu-ş în mîna lui Dumnădzău sufletul luminat şi încununat cu cununa izbîndei. În veaci de să veseleaşte cu Hristos mirele ei ce ş-au îndrăgit pînă la moarte. /

Într-aceastaş dzî, svîta măceniţă Sevastiani.

* Rinotmit

Aceasta era în vremile lui Dometian împărat, ce fu uceniță svîntului Pavel Apostol. Și, prinsă în cetatea lui Marchian de Serghie Ighemonul și bătută și băgată în foc, în cuptoriu stătu nevătămată. Și, de-acolo, adusă în cetatea lui Arcadie, în Thrachiia și Iracliia, și o spîndzurară de un lemn, de o chinuiră și herilor o aruncară mîncare. Din toate fu mîntuită. Mai apoi, cu sabiia îi tăiară svîntul și blagoslovitul cap. Și-n loc de sînge au curs lapte.

Într-aceastaș dzî, pomenirea svîntului **сштнмчнкъ** Martin, papa de Rîm.

Aceasta au fost în dzîlele lui Constantin Împărat, cel ce-au fost căzdut în eresa monotheliților. Pre-acesta-l umorîră într-un feredeu, în Dafne, la Siteliia. Acesta au fost tatăl lui Constantin Bărbosul Pravoslavnicul. Deci, Constantin Împărat, ce mai sus s-au dzîs, fiind eretic monothelitean, vrînd să-ntărească eresa, mînă la Rîm, la svîntul Martin papa. Și, ne-nduplecîndu-l, l-au purtat legat și prin închisori și l-au trimis în urgie în Herson*; și acolo ș-au obîrșit rămășițele vieții și către Dumnădzău au mărs.

Într-aceastaș dzî, pomenirea svintei măcenițe Melitinei.

Aceasta era din cetatea lui Marchian de Thrachiia, în vremile lui Antoni Împărat și Antioh Ighemonul. Răbdă multe munci. Și feace multe minuni. C-au oborît gios pre idoli numai cu ruga ș-au zdrobit deodată pre Apolon și pre Iracli. Și pre mult adusă către Hristos. Dusu-o-au și la împărăteasa sa împăratul, în nontru, ca să o măgulească, să o întoarcă. Ce svînta au adus și pre împărăteasă la credință, de o creștină. Mai apoi, îi tăiară capul svinții sale și o lăsară ne-ngropată.

Iară un Acachie, mărgătoriu la Machedoniia, moșiia sa, o cerșu la ighemonul și, fără de nice un
20r prepus, i-o au dat. Deci, Acachie luă svintele ei moștii și le pusă în secrii, sîrguind pre ma- // re să sosască la moșiia sa. Și, războlîndu-să pre mare, muri. Și, abătîndu-să curăbiiarii la un scruntari de mare cu vad, îngropară, ieșind la pămînt svintele ei moștii; și lîngă svînta, aproape, astrucară și pre iubitoriul de măcenici Acachie.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaște și ne spăseaște.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 17, pomenirea svintelor și bune biruitoare măcenițe și ficioare **вѣрд, надежда и любовь**, adecă Credința, Nedeajdea și Dragostea. Iară elineaște li-i numele **Пистн, Єлпис, Ѵгапн**, așea-i elineaște. Și maica lor Sofiia.

Aceastea era din Italiia, în dzîlele lui Dioclițian Împărat. D-ici adusără pre Pisti, fiind de 12 ai fețișoară. Și mărturisind pre Domnul Hristos, fu bătută cu toiage și-i tăiară țîțișoarele; și cursă lapte în loc de sînge. De-aciia, o întinsără pre grătariu, de o frigea pre foc și masă nearsă, că nu o prinsă focul. De-aciia, îi tăiară svîntul cap. Iară Elpis, Nedeajdea, fiind cucoană de dzeace ai, o bătură cu gîrbace de vine, de-aciia, o băgară în foc și nu o prinsă focul. De-aciia, o spîndzurară, de o strujiia cu brînci de her și o băgară în căldare, să o topască. Și cu minune fu izbăvită de Dumnădzău. De-aciia, îi tăiară svîntul cap cu sabiia. Adusără și pre Agapi, Dragostea, cuconiță de noauă ai și nice pre svinția sa nu o putură prelesti, nice cu bine, nice cu rău. Și o spîndzurară în gios cu capul, de o căzniră și fu sănătoasă. Deci, îi tăiară capul. Și, așea, tustreale ș-deaderă sufletele în mîna lui Dumnădzău.

Iară maica lor, svînta Sofiia, plîngîndu-le la mormînt pînă a treia dzî, răpăoasă deasupra mormîntului cucoanelor ei și răpăoasă în mîna lui Dumnădzău. Așea, svintele aceastea mielușeale a Domnului Hristos cu cinstita lor maică, svînta Sofie, biruiră și-ș împlură nevoința, luînd de la Domnul Hristos cununa neputredă de slavă în ceriu, în veaci de să veselesc. /

Într-aceastaș dzî, svînta măceniță Agathocli.

Aceasta era fată lui Nicolai; avea femeaie pavlichiancă și multă dosadă-i făcea să o-ntoarcă la eresa ei. Opt ai bătîndu-o și preste ceafă cu pietri ucigîndu-o și desculță întîrîndu-o pre locuri ascuțîte; și coaste i-au frînt, ucigîndu-o cu un ciocan de her și limba i-au scos, de i-au ars. Și, deaca vădzu că n-o poate birui, să o-ntoarcă la voia ei, i-au turnatu-i jeratec preste cerbice și așea o-au mutat dintr-această viață trecătoare.

Într-aceastaș dzî, svinții măcenici Maxim, Theodot și Asclipiodotiia.

Aceștia-s bătuți și le tăiară mînule și picioarele, pentru căce mărturisiia pre Domnul Hristos. Și, neputîndu-i învince, le tăiară și capetele. Și așeași împlură nevoința, luînd de la Domnul Hristos cununa biruirii, în slavă cu svinții veselind.

Într-aceastaș dzî, svînta Luchie și Ghemian, fiiul ei și măcenic.

Într-aceastaș dzî, pomenirea svintei măceniție Theodotie.

---

* în Crîm, Chefea

Împărățînd în Rîmul cel bătrîn Alexandru, fu trimis Simplichie în Țara Capadochilor. Și oblici pre Theodotiia din Țara Pontului, foarte bogată. Carea, deaca o adusă naintea sa, și de vreame ce nu o putu cu cuvintele să o-ntoarcă de către Domnul Hristos, o spîndzură și o arsă, frigîndu-i pîntecele multe ceasuri. Iară svinția ei mulțămiia și proslăviia pre Dumnădzău și nu să mîhniia, ce, cum vrea fi altcineva în muncă, așea nu băga samă de durori, de arsură și de strujituri. De-aciia, o aruncară în temniță. Și, deaca trecură 8 dzîle, s-au deșchis însăși temnița și, văzînd străjearii, să-nspăimară și alergară de spusără lui Simblichie. Și nu vru să-i creadză. Iară a doa dzî o adusă naintea sa.

Și, deaca o văzu Simplichie cu totul sănătoasă, fără sămn cevaș să să cunoască loc de rane, o-ntrebă: "Cine ești tu?". Iară svînta îi dzîsă: "Poate hi că îș s-au întunecat mintea, că, de-ai fi treaz, m-ai cunoaște că sînt Theodotiia!". Și au- // dzîndu-ș așea Simplichie, învățâ de arsără un cuptoriu și 21r aruncară în nontrul cuptoriului pre svîntă. Și, vărsînd pară cuptoriul afară, arsă de umorî 70 de oameni. Iară carii au scăpat au păzît de-au astupat gura cuptoriului. Și, a doa dzî, au mînat Simplichie 2 popi de-ai săi și cu alți oameni, să margă să-mpraștie cenușea trupului svintei. Și, cum destupară cuptoriul, ieși foc și arsă de umorî pre-amîndoi popii idolești. Iară alalți oameni, deaca vădzură pre svîntă în cuptoriu, în mijloc de doi îngeri cu veștminte albe, ședzînd și cîntînd, să cutremurară și fură ca morții.

Deci, svînta ieși din cuptoriu fără sămn de vătămare, cîntînd și bucurîndu-să. Și o închisără în temniță. Și, avînd Simplichie cale către Țarigrad, învățâ să ducă legată și pre svîntă. Și, abătîndu la Anghira de poposî, o adusă naintea sa pre svîntă și-i dzîsă : "De nu t-ii pleca să tămîiedz dumnădzăii, te voiu umorî pre cel grătariu înfierbîntat!" și i-l arătă cu mîna. Iară svînta îi dzîsă: "De-a-ntra cu mine Livelisie în foc, pre grătariu și de nu-l va prinde focul, voiu tămîia dumnădzăii tăi!". Și dzîsă Simplichie: "Dumneata Livellisie, întră cu dînsa, avînd într-agiutoriu putearea marilor dumnădzăi!". Deci, cum întră Livellisie cu svînta, îndată l-au amistuit focul, iară svînta au ieșit sănătoasă.

Deci, mirîndu-să și neștiind ce-a mai face boiarinul Simplichie, învățâ de legară svînta și o dusă către Vithinia. Și, sosînd la Nichea, învățâ să o bage în capiștea idolilor, să să-nchine. Svînta, priimind bucuroasă, întră de rugă Dumnădzău. Și putearea rugii svintei oborî toți idolii gios, de să zdrobiră, cît să mirară toți și să ciudiră a minune mare, văzînd așea lesne zdrobitura idolilor săi. Și, mîniindu-să și turbînd Simplichie, învățâ de întinsără svînta de 4 părți și pusă să o despice cu hiresteul. Și să osteniră ceia ce trăgea hiresteul hirestruind și nemică nu-i putură strica. Și să dezlegă svînta, de statu slobodă, mulțămînd Domnului Hristos, mîntuitoriul ei. Iară Simplichie, tot fiind întunecat, învățâ să-i dea rana cea de istov cu sabiia. Și, așea, tăiară svîntul ei cap. Și mearse sufletul svinții sale în cămările / împărăției cerilul, în odihna mirelui ei, Domnului Hristos, în veaci odihnindu-să cu svinții.

Într-aceastaș dzî, svinții o sută de măcenici și svinții Pileos și Nil, episcopii și svinții 46 de măcenici din Palistiena.

Tocmind și pornind goană necuraților asupra creștinilor, prinsără de la Eghipet pre svinții episcopi Pileos și Nil și pre doi slăviți și vestiți, Patermuthei și Ilie și pre alți o sută cu dînșii; cîndzăci era din Palistina.

Deci, cei 100, ne-nduplecîndu-să a să lepăda de Domnul Histos, întîi le scoasără svinții ochi; de-acii, le tăiară glezniile de la piciorul cel stîng și-i deaderă la ocne, la băi, să pață rău. Și așeași priimiră fericitul sfîrșit.

Într-aceastaș dzî, svinții măcenici Haralambie și Pantoleont și soții lor. Și să face săborul lor în mărturiia lor carea-i în Deitera.

Într-aceastaș dzî, svinții **сштнѣ**-măcenicii Iraclid și Miron, episcopii Tamasului de Chipru.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaște și ne spăseaște.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 18, preacuviosul părintele nostru Eumenie, episcopul de Gortina.

Acesta Eumenie, din tinerețe, multă nevoință și cu greu podvig au rădicat și smerenie desăvîrșită au dobîndit. Pentr-aceaea și cîrma besericii Gortinei rădică asupra sa.

Acesta pre un groaznic balaur cu făclii l-au pîrjolit și l-au umorît. Și de-acolo agiunsă către Rîm ca un strălumînătoriu. Cu învățături dumnădzăiești pre toți au luminat, în seamne și minuni pre mulți mîrînd. De-acolo, agiunsă Thivaida și fără voaie și, îndată, le potoli seaceta. Și deaca să fîrși, iar thiveianii dusără cinstitul lui trup la moșie și la turmă, la locul ce să chiamă Raxos, de-l astrucară unde-i și cinstitul trupul lui Chiril.

Într-aceastaș dzî, pomenirea svintei măceniție Ariadni.

Aceasta era în dzîlele lui Adrian și Anto- // ni împărații, fiind șarbă unui Tertilă, mai-marelui 22r orașului Promiseilor Frighiei Salutariei. Și, căce n-au vrut să prăznuiască la rodinile cuconului

domnului ei, la capiştea idolilor, fu muncită vîrtos, cu chiaptini de her strujită. Şi, mîntuindu-să, iarăşi o cerca domnul ei. Şi apropiindu-o la o piatră, aproape era să o prindză. Rugă Dumnădzău şi crepă piatra de o ascunsă, vîndecîndu-să preste dînsă. Iară gonacii să surupară şi să sfărîmară, de perică de îngeri călări cu arme, ce să ivîră cu sulițe.

Într-aceastaş dzî, svintele femei Sofiia şi Irina, măcenițele.

Într-aceastaş dzî, svîntul **СШТНОМШНКЪ** Simeon, episcopul de Ierusalim, fiiul lui Iosif logodnicul şi frate lui Iiacov, fratele lui Dumnădzău.

Acesta era în dzîlele lui Traian Împărat, al doile episcop. Acesta fu pîrît de eretici şi de necredincioşii. Şi fiind bătrîn de 120 de ai, cu multe bătăi de rane fu căznit. Iară cea mai de-apoi, îl răstignîră pre cruce; şi aşeaş deade sufletul în mîna lui Dumnădzău.

Într-aceastaş dzî, svîntul măcnic Castur.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. Adevăr.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 19, svinții măcenici Trofim şi Savvatie şi Dorimedont şi cu soțiile lor.

Aceştia era în dzîlele lui Prov Împărat. Din carii Savvatie în Antiohiia stătu naintea lui Vicarie. Şi bătut tare şi băgat în temniță, ş-deade în bătăi sufletul în mîna lui Dumnădzău. Iară Trofim încălțat cu tălpălage de her nalte şi multe munci cu Dorimedon răbdară. Şi, tăiaţi capetele, să săvîrşiră.

Într-aceastaş dzî, pomenirea svintei măceniţe Sosaina.

Acestă svîntă, fiind de naştere din Palestina, tăie părul şi-mbrăcă bărbăteaşte, puindu-şi numele Ioan. Şi mearsă la o svîntă mănăstire, la Ierusalim. Şi / priimindu-să, sosî cu bunătățile de fu şi arhimandrit.

Şi trecînd mai bine de dzeace ai, din zavistiia pizmaşului, i s-au scornit nume rău cum să fie muiereareț arhimandritul. Şi neputînd dovedi tatăl minciunilor, de vreame că era mai mare arhimandritul şi pre o svîntă mănăstire de călugărițe, scorni vicleanul poruncă păgubitoare. Că învită pre ai săi să nu lase să să-nchine oamenii lui viu Dumnădzău, ce idolilor şi dracilor să tămîiadze. Deci, întîi, prinsără pre Sosanna, căci că era şi arhimandrit. Şi neputîndu-o îndupleca cu muncile, o mutară de pre pămînt în sălaşele ceriului.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 20, svîntul marele măcenic Evstatie şi Theopisti şi doi cuconi ai lor, Agapie şi Theopist.

Acesta svîntul mare măcenic Evstatie era stratilat, adecă hatman pre oşti la Rîm, în dzîlele lui Traian Împărat. Şi-i era numele Plachidas, iară femeaia sa Tatiani. Şi era foarte bogat şi era drag a face milă la săraci şi mişei.

Şi, fiind elin, adecă necreştinat, dănăoară, ieşînd a vînat, văzu un cerb şi începu a-l lua în goană. Şi apropiindu-l să-l agiungă, veade între coarne-i cinstita Cruce a lui Hristos. Şi glas veni de la Cruce, dzicînd: "O, Plachide, a ce mă iai în goană, eu sînt Hristos!". Şi, dintr-aceaea, s-au botedzat. Şi atîta i-au datu-i războiu pizmaşul cel sufletesc, cît s-au scăpat şi de aveare, şi de cuconi, şi de femeaie; femeaia fu robită, cuconii, apucaţi de lei şi pre sine la grea sărăcie. De-aciia, s-au aflat cu femeaia-ş şi cu cuconii, cu minune de lungă poveaste. Şi fu cercat de la-păratul şi aflat şi pus iarăşi la cinstea cea dintîi. Şi cu multe bunătăți multămi lui Dumnădzău.

Şi, mai apoi, obîrşi nevoința cu măcenicie. Că, scornindu-să goană asupra creştinilor, svinția sa stătu tare, de mărturisi pre Domnul nostru şi Dumnădzău Isus Hristos. Şi fu băgat cu femeaia şi 23r
cuconii într-un bou de aramă înfocat. Şi aşea, ş-au luat cu- // nuna vieții împărăției cu aleşii, în ceriu.

Într-aceastaş dzî, pomenirea svinților părinților noştri şi ispoveadnici Ipatie Episcopul şi Andrei Preutul.

Aceştia svinți fiind din Lidiia, de cuconi mearsără la şcoală. Ipatie ş-au iubit călugăriia, iară Andrei, propoveduitoriu în besearică şi biruia pre alalți nu numai cu postul şi priveghearea şi rugile, ce şi cu de toată mintea cea de smerenie şi libovă. Şi, oblicînd de dînşii episcopul de Efes, i-au trasu-i la sine. Deci, pre Ipatie l-au hirotonit episcop, iară pre Andrei preut.

Şi, oblicînd de svinții sale acel nepriiatin de svinți Leon Împărat Armenie, i-au chematu-i şi i-au băgat în temniță, aruncîndu-i* şi trăgîndu-i; apoi învăță de le despoiară svntele capete. Şi svintele

* zmicindu-i

icoane le arsără în capete. Şi unşi pre svintele barbe cu smoală şi în mijlocul oraşului îi dusără de-i giunghiară, în părțile Xirolofului, aruncîndu-i cînilor.

Într-aceastaş dzî, svîntul Martin, papa de Rîm şi Maxim şi cu soțiile sale.

Aceştia svinți feaceră săbor în Rîm, depreună cu mulți pravoslavnici şi procleţîră eresa lui Consta Împărat de Ţarigrad, nepotul lui Iraclie. Şi, oblicînd Consta Împărat, întîi închisă pre svîntul Maxim şi ucinicul svinților sale Anastasie. De-aciia, i-au trimis la-nchisoare în Thrachiia. Şi, iarăş aducîndu-i, i-au scos la-ntrebare. Iară sfinţiile sale îl înfruntară şi-i probrăzîră ereticiia. Şi le tăie vîrvurile limbilor şi deagetelor şi-i trimisă în Lazichiia, în urgie. Şi mînă de-adusă şi pre svîntul părintele nostru, papa de Rîm, Martin, la Ţarigrad. Şi-l băgă la-nchisoare, făcîndu-i multe scîrbe. Şi trei ai încheiaţ l-au ţinut în Herson*.

Deci svîntul Anastasie, împlînd 20 de ai cu închisorile, să sfîrşi întru Domnul Hristos şi Theodor aşijdere. Iară Evprepie stătu la închisoare de izgnanie numai un an, aşijdere şi Maxim. Iară, dintru svinți părintele nostru Martin răbdînd multe nevoi în Herson, răpăosă şi mearsă către Dumnădzău. Iară svintele lui moştii le astrucară denafară de cetatea Hersonului. Şi pre urmă s-au mutat la Ţarigrad, la Besea- / rica Preasvintei Dumnădzău- Născătoarei, în Vlaherne.

Într-aceastaş dzî, svinții măcenici Artemidor şi Thalos.

Într-aceastaş dzî, pomenirea svîntului Meletie Episcopul şi pomenirea dintru ispoveadnici marele Ioan Eghipteanul.

Acestuia svînt neputînd îndrăznire suferi păginul Maximian, învăță de-l omorîră cu alți 40 de svinți împreună.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. Adevăr.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 21, pomenire svîntului proroc Iona.

Acesta era ficior lui Amathi din Gheta, din Cariathmaus, aproape de Azot, oraş ellinesc, lîngă mare. Şi, înghițît de chit şi borît, s-au sculat de-au mărs la Nineviia, cetatea mare, de-au strigat: "Prăpădenie!". Şi întorcîndu-să de-acolo, nu mai şedzu în ţară-ş, ce-ş luă pre maică-sa şi să streină într-un oraş păginesc. Aşea gîndiia că s-a curăți de ruşine ce-au strigat asupra Ninivei şi nu i s-au izbîndit.

Acesta-i ficiorul ceii văduve din Sarepta, ce l-au învis Ilie Prorocul cînd mustra pre Ahav Împărat ş-au strigat foamete în ţară. Şi fugînd, au nemerit în Sarepta Sidonului. Află pre acea săracă cu fiiul ei şi găzdui la dînsă, că nu putea găzdui la păgîni neobrezuiți şi o au blagoslovit pentru ospătăriia ei. Că o ştiia şi mai denainte, de i-au învis şi cuconul ce-i murisă.

Deci, după ce s-au trecut foamea, s-au sculat cu maică-sa din Sarepta, de-au mărs în ţara Iudei, de-au lăcuit pînă cînd au strigat Ninivei. Şi, iarăş, murind maică-sa, o au îngropat lîngă Valanul** Devorei şi să aşedză în ţara Senaar*** şi acolo răpăosă. Şi fu astrucat în peştera lui Chenezeu ce era giudeţ a un neam, atunce, în dzîlele cînd n-aveа împărat. Ş-au dat sămn în Ierusalim şi-n toată ţara, cînd or veadea lupul urlînd cu jeale, cu viers supţîre şi gîndacul din lemn, să grăiască la Dumnădzău. Că atunce s-a apropiia spăseniia, atunce or veadea şi Ierusalimul // răsîpit pînă la rădăcină. Şi vor veni 24r
năzuind la dînsul toate limbile să să-nchine lui Dumnădzău. Şi vor clădi pietrile lui spre-apusul soarelui. Şi acolo va fi închinăciunea pomăzuitului, că Ierusalimul s-au pîngărit în pustieciunea jărtvelor idolești. Şi, de-aciia, va veni sfîrşitul a toată dihaniia.

Într-aceastaşi dzî, preacuviosul părintele nostru Iona Savaitul.

Acesta preacuvios preut fiind tată lui Theodor preacuviosului şi fericitului Theofan, tvoreţului canonelor, cărora Theofil Împărat le-au scris obrazele pentru sfintele icoane. Acesta svîntul părinte Iona mearsă în lavra svîntului Savei, de să călugări şi dobîndi smerenie deplin. Şi, multe bunătăț îndereptînd, în bune bătrîneaţe au ieşit către Dumnădzău.

Într-aceastaşi dzî, pomenirea svîntului apostol Condrat.

Acesta fiind vechiu şi mult învățat om, au propoveaduit strigînd cuvîntul lui Dumnădzău în Athine şi în Magnisiia şi pre mulți au străluminat cu dăscălîia dogmatelor şi poruncilor, de i-au adus la lumina cunoştinții lui Dumnădzău. Pentr-aceaea, fu izgonit de la turma sa din Athine de gonaci; întîi cu pietri-mproşcat şi în foc ispitit şi cu alte munci. Mai apoi, luă cununa de măcenicie la Elie Adrian Împărat, ce-au făcut într-alt chip Ierusalimul şi i-au schimbat numele Eliia sau Ilia.

Într-aceastaş dzî, pomenirea svîntului măcenic Evsevie.

* în Crîm
** feredeul
*** la Vavilon

Acesta sîngur au mărs la domnul Finichiei şi i-au dzîs: "Derep-ce eşti fără de minte o, **богоборе**[10], şi luptătoriu împotriva lui Dumnădzău, gonind turma lui Hristos?". Şi el, mînziindu-să, învăţă de spîndzurară pre svîtul şi să-l strujască. Şi, aşea, rujdîndu-l mult ceas, băgară sare în traistre de păr şi-i rujdiia carnea. Iară svîntul să bucura, cum n-ar simţi nice leac durori. Şi, mirîndu-să domnul acela Ghenadie, învăţă de-i tăiară capul. Şi să sui în ceriu, slăvind şi blagoslovind pre Dumnădzău.

Într-aceastaş dzî, pomenirea svinţilor măcenici şi fraţi buni / Evsevie, Nestav şi Zinon.

Într-aceastaş dzî, pomenirea svinţi părinţilor noştri, episcopii de Chipru, Meletie şi Isachie.

Aceştia svinţi şi fericiţi părinţii noştri fură episcopi besearicii lui Hristos ce-i în Chipru, credincioş fiind, smeriţi şi cu frica lui Dumnădzău. Şi avea nepărăsît şi ne-ncetat lucru a-mvăţa poporeanii cuvintele lui Dumnădzău şi a-ş împărţi avearea la lipsiţ şi mişei. Şi, aşea nevoindu-să în toată viaţa lor, răpăosară cătră Dumnădzău, în osăbite vremi.

Într-aceastaş dzî, pomenirea svîntului măcenic Prisc.

Într-aceastaş dzî, pomenirea svîntului **сштномичнкъ** Isachie, episcopul de Chipru.

Într-aceastaşi dzî, pomenirea svîntului **сштномичнкъ** Foca, Făcătoriul de minuni.

Într-aceastaş dzî, pomenirea a svinţi 6 măcenici, ce purta scuturi pre lîngă Maximian.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 22, svîntul сштномичнкъ Foca, Făcătoriul de minuni.

Acesta svînt era fiiu lui Pamfil şi Mariei la Sinop. Şi-ndată, din tînără vîrstă, feacea slăvite minuni cu darul preasvîntului Duh. Şi petrecu făcînd minuni pînă la sfîrşeniia sa. Deci, i s-au vădit şi sfîrşeniia cea de măcenicie ce era să-i vie. Că veni un porumb de-i şădzu în cap şi-i pusă cununâ şi-i grăi omeneaşte, de-i dzîsă: "Păharul îţi s-au dires şi trebuie să-l beai!". Carele, de-aciia, s-au spodobit de l-au bălt, în dzîlele lui Traian Împărat, luînd sfîrşenie de sabie şi de foc. Şi feace multe minuni şi pre urma răpăosării svinţii sale ce-au mărs cătră Dumnădzău.

Într-aceastaşi dzî, svîntul Foca Grădinariul.

Acesta era din Sinop, cetate bătrînă şi vestită. Meşterşugul lui era inul ce lucra şi agonisiia. Şi
25r ce agonisiia ţinea de obşte, adecă da lipsiţilor // milostenie. Şi avea mare grije a-ş podobi sufletul cu bunătăţ. Pentr-aceaea, nu s-au putut ascunde. Ce s-au vădit şi svinţia sa ca un prisne a lui Dumnădzău priiatin, de-au prins veaste şi ighemonul. Deci-i trimisă ighemonul ucigaşi. Şi veniră de-i sălăşlui şi-i ospătă şi-ntrebîndu-i cu ce treabă îmblă, iară ei îi spusără taina, că îmblă de cearcă pre Foca, să-l umoară. Iară svinţia sa, deaca audzî aşea, abătu de-ş gătă mormîntul de-ngropăciune. Şi de-aciia să spusă cătră dînşii: "Eu sînt acela Foca, carele cercaţ voi!". Lor li să feace milă, iară ogodnicul lui Hristos încă îi rugă să-ş obîrşească porunca ce li s-au dat de la ighemon. Şi fu svinţia sa tăiat şi rădicat jărtvă lăudată lui Dumnădzău.

Într-aceastaş dzî, svînta măceniţă Drozili, hîica lui Traian Împărat, şi cu dînsă cinci canonice, adecă călugărîţe. Şi pomenirea svîntului măcenic Isaac şi svîntul Martin.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 23, zimislirea svîntului slăvit proroc nainte-curătoriu şi botedzătoriu Ioan.

Această dumnădzăiască zimisliciune o au bine-vestit proroculuî şi preutului Zahariei dumnădzăiescul arhistratig Gavriil, dzîcîndu-i: "Ascultatu-s-au ruga ta şi femeaia ta Elisavet va naşte ţie fiiu şi-i vei pune nume Ioan!". Şi dintr-aceasta să cunoşţea demainte, pentru proslăvîtul şi a bătrîneaţilor ş-a sterpiei Elisavetii, dumnădzăiasca şi feteasca naştere a Preacuratei Dumnădzău-Născătoarei.

Într-aceastaş dzî, pomenirea svinţilor măcenici Andrei şi Ioan, Petr şi Antonie, ce să sfîrşiră în Africa.

În dzîlele-mpăratului Vasilie Machedon blagocistivul, atunce Africa o domniia agareanul Avrahin. Preste tot acela păgîn prădînd Siracusele, mitropoliia Siţeliei, robi de-acolo pre svîntul Ioan cu 2 cuconi ai lui, Antonie şi Petr, carii era încă brudii. Şi îndată i-au datu-i la carte agarineascâ. Şi, deaca să feacerâ / vonici şi pre mulţi întrecînd cu înţălepciunea şi cu bunătăţile, mirîndu-să de dînşii acel viclean nepriiatin. Deci-i boieri pre-amîndoi, pre Andonie, ghenicon, iară Petr, sachellarie. Iară ei, într-ascuns, ţinea creştinesţe. Şi era creştini, iară-n vedeare să făcea a ţinea sărăcineaţe. Ce însă nu putură ascunde.

Şi, deaca oblici Vrahin, i-au băgat cu picioarele în gros şi i-au ucisu-i cu toiage sălbatice, clinciuroase. Deci, fericitul Antonie răbdă patru sute de toiage la picioare, la talpe, şi, sfărîmîndu-le, mulţămiia lui Dumnădzău. De-ciia, îl pusără călare pre un asîn, legat pre somar* cu funiia îl purtară

* tarliţă

ulîţele. Iară Petr, dezbrăcat, fu ucis pre spinare şi pre pîntece şi fu băgat în temniţă. De-ciia, îi scoasă şi le zdrobi cu beaţe clinciuroase oasele braţelor şi umerilor şi speatele şi mînule şi şoldurile şi stinghîle şi fluierile şi picioarele, de-i feace ca-o culeaşe, carnea cu oasele frămîntate cu sînge cu tot, întruna, ca o pihtire. De-aciia, pusă cărbuni şi-i aprinsă. Pusă ţigan cu foii de-nherbîntă cleaşte şi le tăie boaştele, să le bage în rosturile svinţilor. Şi aşea omorîndu-i, adusă şi pre Ioan, tatăl lor, şi, luîndu-l de grumadzi, cu sfînga l-au rădicat de cerbice şi i-au deşchis gura şi ş-au băgat sabiia în gura svîntului Ioan. Şi aşea au răpăosat deasupra cuconilor săi. De-aciia, feace foc mare şi arsă trupurile svinţilor depreună.

Iară ere fericitul Andrei, bătrîn fiind foarte, l-au ţinut la-nchisoare mulţi ai, uscat de foame şi seate şi goliciune şi dosadă şi, ne-ndupleclndu-să păgînului, ce feace ciinele şi hiara cumplită?! Au încălecat, puindu-l proaşcă, şi s-au răpedzît cu sulîţa, de l-au lovit în piept. Iară svîntul, mulţămind, scoasă glas cătră Dumnădzău. Şi, iarăş, din dos, au alergat calul şi l-au lovit cu a doa însuliţătură în spinare. Şi, aşea, îmbe sulîţe înfipte prin mînuntăi, căzu svîntul gios şi-i tăiară şi cinstitul cap. Şi, aşea li s-au împlut svînta nevoinţă.

Într-aceastaş dzî, svînta măceniţă Ieraida Ficioara.

Acesta era în Ţara Eghipetului, la un loc ce să chiamă Tamma, fată unui preut, anume Petr. Şi era // îmbrăcată în veşminte călugăreşti, fiind de doispreace ai cucoană. Şi pugorînd împreună cu 26r
alte fetişoare la fîntînă, să-ş scoaţă apă, şi văzdu feate multe şi bărbaţi preuţi, diaconi, călugări şi mireani în şeaică legaţi, ce-i ducea prinşi. Şi, oblicînd că-i duc pentru Hristos, să-mbărbătă şi întră la dînşii şi să rugă lui Comendarisie, adecă mai-marelui, să fie şi ea într-acea prinsoare pentru Domnul Hristos. Iară comendatul o dojeni să-ş aleagă ce-i mai bine, pînă-i fără de muncă şi să nu moară cu acei legaţ. Şi, nepriimind ea dojana lui, astăţu naintea ighemonului. Şi-i batgiocurâ idolii şi-i şcopi în obraz, căce lua în batgiocurâ lucrurile credinţii creştineşti. Deci, cu multe cazne, deacă o munci, îi tăie şi svîntul cap.

Într-aceastaş dzî, pomenirea preacuvioaselor femei Xanthippi şi Polixeni surorilor.

Acestea era din Ţara Ispanilor, în dzîlele lui Clavdie Împărat. Dintru carele Xanthippa era ce-au fost femeaie lui Prov, ce era ispravnic ţării, pre domnie de o domniia. Iară ea fu învăţată de svîntul apostol Pavel, cînd au fost acolo şi depreună cu alţii şi bărbatul ei. Iară Polixeni fusease răpită de un om rău şi cumplit, ce cu darul lui Dumnădzău au scăpat curată şi nestricată. Şi o-au botedzat svîntul apostol Andrei. Şi pentru dînsă creştinîndu-să mulţi, luă cu sine pre svîntul apostol Onisim şi mearsă la moşiia ei, Ispaniia. Şi apoi, după acea cale mare şi fugi nepovestite, trasă cu sine şi pre Reveca cu carea s-au botedzat. Şi află pre soru-sa Xanthippa şi petrecîndu-şi depreună viaţa, multe puteri dumnădzăieşti şi minuni făcînd, cătră Domnul răpăosară.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 24, svînta mare măceniţa şi aseamene cu apostolii Thecla.

Acesta era din oraş, din Iconiia, din / maică, Theocliia, de rod bun şi slăvit. Şi-mvăţă cuvîntul credinţei de la marele apostol Pavel, cînd învăţa în casa lui Onisifor. Şi era, cînd veni la credinţă, de 11 ai, logoditâ cu Thamir. Şi, nebăgînd samă focul în carele fu aruncată, nice gîndi de logodnic şi urmă după Pavel. Şi, de-aciia, mearsă la Antiohiia propoveaduind. Şi fu datâ herilor de Alexandru şi tauri slobodzîră să o stropşascâ. Şi mîntuindu-să de toate cu darul lui Dumnădzău şi strigînd prin multe locuri şi ţări pre Domnul Isus Hristos şi trăgînd pre mulţi cătră credinţă la Hristos. Apoi mearsă la moşiia sa şi, lăcuind la sîngurătate, într-un munte şi făcînd multe puteri, lăsă lumea. Şi răpăosînd, crepînd o piatră din ruga ei o au priimit. Iară viaţa ei, nouădzăci de ai au trăit.

Într-aceastaş dzî, preacuviosul părintele nostru Coprie.

Acesta s-au născut în gunoiu, dinafară de mănăstirea svîntului Theodosie Chinoviarhului, den o femeaie ce o luasă în goană agareanii cu alţi vecini mulţi, ce fugiia-n bejenii cătră sfîntul, să scape. Şi, deaca să dusără păgînii, potoliţi de darul lui Dumnădzău ce era întru svinţia sa, aflînd călugării pruncul în gunoiu, îl luară cu porunca marelui Theodosie şi-i pusără numele Coprie, adecă "gunoi". Şi-mvăţară o caprâ de-l hrăniia. Şi la vreamea aplecatului veniia capra de la turmă înşăş de-l apleca şi iarăşi să ducea la turmă, pînă-ncepu a mînca bucăţeale.

Şi, deaca să feace mare, era drag marelui Theodosie şi să-mplu de Duhul Svînt, ferind icoana sufleteascâ. Şi feace de i să-ndupleca herile. Află, dănăoară, în grădină, un urs mîncînd marule. Îl luă de ureache şi-l scoasă afară şi-l mustră cu numele svîntului. Şi de-atunci, n-au mai cutezdat ursul a mai întra în grădină.

Odănăoară, iarăş, mearsă în pădure a leamne cu asînul. Şi aducînd leamne, ursul veni şi loveaşte asînul de-l vatămă la şold. Şi prinsă pre ursul, de-l încărcă cu leamnele, dzîcîndu-i: "Nu ti-oi lăsa, ce

ti-oi face de-i lucra slujba asînului, pînă s-a tămădui!". Şi cu ruga svîntului Theodosie i să-ndupleca ursul şi căra leamne la magherniţă.

27r Şi, cînd unda // căldarea de vârsa, de pripă, pînă a găsî polonicul, suciia mîneca şi băga mîna în căldare, de potoliia undele şi nu să vătăma.

Şi, cînd sosî la noauădzăci de ai, strălumina între acei svinţi părinţi ca soarele, podobit cu preuţîia şi cu tot fealiul de bunătăţ. Şi, stînd la loc ascuns, întindea rugă către Dumnădzău atîta, cît şi marele Theodosie, răpăosat fiind, veniia şi să arăta, depreună de cînta la rugă cu dînsul. Mai apoi de toate, dzîsă către dînsul: "Iată, frate Coprie, ţ-au venit vreamea despărţirii tale şi vino la noi, la locul unde ţi-i gătat!". Şi, deaca audzî aceasta minunatul, preste puţîne dzîle războlindu-să, mearsă cu pace către Domnul.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. Amen.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 25, preacuviosa maica noastră Eufrosina, fiica lui Pafnutie Eghipteanului.

Această preacuvioasă Efrosini au fost fiică lui Pafnutie şi Mariei, rudă mare şi bogată, cucon de rugă părinţilor, că era sterpi. Şi, deaca o crescură, ea avînd în inemă Duhul Svînt, părăsî lumea şi cătră Dumnădzău cea adevărească. S-au tăinuit şi s-au îmbrăcat voinicească, ca un scop împărătesc din casa împăratului s-au făcut, puindu-şi numele Zmaragd. Şi mearsă la svînta mănăstire bărbătească de să călugări, nevoind să să amistuiască de către părinţii săi, să nu o poată afla. Şi împlîndu-ş voia, ce-au dorit au dobîndit.

Dară nu-i putinţă să să poată povesti truda şi ruga ei şi nevoinţa cu carea au adevăsît ş-au topit acel trup moale şi gingaş. Că feace de să miră toţ de stradania ei! Lăsînd pre tatăl ei acea fericită şi bună hiică, alergă de să află în mijloc de călugări, ca piatra zmaragdului. De carea să feace mare căutare de oamenii ei, mai vîrtos de tatăl ei. Carele, plîngînd şi hlipind cu dureare de la inemă pentru departe ducerea ei, suspinînd şi cercînd munţii şi prăpăştile şi pustietăţile, chinuindu-să 31 de ai căutînd să o vadză. Şi, venind adease de o vedea şi nu o cunoştea, că avusease de demult / obicinâ de veniia la dzîle mare de rugă Pafnutie la acea svîntă mănăstire, din tinereaţe. Şi din ruga lor, îi dedease Dumnădzău acea hiică. Pentr-aceaea, şi după ducerea ei, veniia adease acolo, de cercăta pre toţi călugăraşii pre la chilii şi, mai mult, veniia la Zmaragd de-l vedea, că-i era mai drag. Şi Dumnădzău au acoperit de n-au mai priceput că i-i hiică-sa, nice alt nime.

Mai apoi de toate, povestindu-i toate patimile sale, tatăl către hiică, cu jeale, cu lacrămi, îi dzîsă Zmaragd: "Eu-s, neanio, hiică-ta Eufrosîna, ce te bucură, părintele mieu, că te vei muta în ceriu, dobîndindu-ţi aceasta dobîndă pentru truda ta cea lungă ce-ai purtat!". Iară el, Pafnutie, unde-i înţălească şi o cunoscu, căzu la pămînt ca mortul, de preaslăvit lucru şi minunat. Şi grăind cuvîntul cel de-apoi, să răpăosă în mîna lui Dumnădzău. Ce jeale şi ce plînş şi umilenie au fost şi polzuinţă sufletească, pentru să nu lungim prologul, am lăsat pre samă istoricelor să-şi citiască iubitul cetitoriu! Iară Pafnutie, lăsînd avearea şi moşiia, luă dor dumnădzăiesc şi obiceaiul hiică-sa. Şi, puţînel trăind, în podvig, călugărească şi pre acea rogojioară a hiică-sa aţipind, răpăosă şi să mută în sălaşele ceriului, depreună în veaci bucurîndu-să la Dumnădzău.

Într-aceastaşi dzî, pomenirea svîntului măcenic alt Pafnutie.

Într-aceastaşi dzî, pomenirea marelui cutremur întru carele fu apucat în ceriu un cucon.

În dzîlele împăratului Theodosie celui Mic, vrînd Dumnădzău să arate omenilor cu chipurile ce ştie Svinţia sa şi, mainte de Înviere, Dzua Învierii, feace cutremur mare şi groznic. Şi, pentr-aceaea, ieşîră împăratul Theodosie şi cu patriarhul, cu tot clirosul, cu tot nărodul, cu mare litie afară de Ţarigrad, la cîmp, de fira cutremurului şi feacerâ rugă. Iară, într-acealea vremi, neşte eretici scornisease o eresă pierdzătoare la suflet, carea au rămas la urîţii armeani, de ţîn şi pînă astădz, între multe erease ce au.

Deci, ereasa aceasta carea vom să povestim, acmu iaste că adaog armeanii la: "**Стьıн бесъмрътньıн**",[11] dzîc:"**Распевнîсі нас рдıн**",[12] de-acii dzîc: "**Помилôн нас!**"[13] Deci, 28r cînd fu // la acest cutremur, făcînd rugă cu litie mare, cu tot nărodul Ţarigradului, împăratul şi Proclu Patriarhul, de năprasnă fu apucat un cucon în văzduh, către ceri. Şi să sui pînă nu să mai vădzu. Şi tot nărodul prăvîia strigînd: "**Ти помилôй!**". Şi, preste mult ceas, să pogorî cuconul, şedzînd ca într-un nuoraş şi strigă cu glas mare că arhanghelii şi îngerii, toate ceatele, cînd cîntă trei svîntul cîntec, cîntă fără adaos la "**Бесъмрътньıн распевнîсі нас рдıн**", adecă "**Стьıн бе, стьıн крѣпкіи, стьıн бесъмрътньıн, помилôй нас!**"[14] Şi, îndată, cu aceastea glasuri răpăosă cuconul în mîna lui Dumnădzău. Şi cutremurul s-au potolit.

Într-aceastaşi dzî, pomenirea svinţilor măcenici Pavel şi Tatti şi cuconii lor.

Aceştia svinţi, Pavel şi femeaia-şi Tatta şi cuconii lor Savian, Maxim, Ruf şi Evghenie, să trag din cetatea Damascului. Şi clevetiţi căce-s creştini, îi băgară în butuci şi în lanţuje. Şi, scoţîndu-i la-ntrebare, îi bătură vîrtos şi-i cetluiră pînă-şi deaderă lui Dumnădzău sufletele.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 26, prestavleniia svîntului slăvit apostol şi evanghelist Ioan.

Acesta svînt slăvit apostol evanghelist la piept şi giune curat, iubit ucenicul Domnului Hristos Ioan Bogoslov, de-Dumnădzău-cuvîntătoriu, era fiiu lui Zevedeu şi Salomiei, featii lui Iosif logodnicul. Că Iosif avea patru feţ: Iacov, Simeon, Iuda şi Iosi şi trei feate: Esthir, Martha şi Salomi, carea-i femeaia lui Zevedeu şi maică lui Ioan. De-acicea să veade că Domnul nostru Isus Hristos iaste unchiu lui Ioan, precum ar hi frate Salomiei, featei lui Iosif. Acesta-i carele s-au lăsat pre pieptul Domnului Hristos, ca un iubit foarte şi drag Svinţiii sale. Că au fost cu Svinţia sa şi la predanie, şi la răstignire, cînd luă pre Dumnădzău-Născă- / toarea la casa sa. Şi i-au slujitu-i ca un hiiu pînă la slăvită adormirea Svinţiii sale.

De-aciia, aruncînd sorţi svinţii apostoli cui unde-i va cădea să margă să strige svînta Evnghelie, luîndu-şi sorţul, Ioan mearse în Asiia, partea lumii despre răsărit. Şi, mîhnindu-să, cunoscînd patemile mării carile au nainte spus lui Prohor, ucinicu-său, de-mvăluitura holburilor mării şi pentru ce s-au mîhnit pentru sorţul şi uită nădeajdea spre Dumnădzău.

Pentr-aceaea, să deade tocma la un loc a Asiei, ce-i dzîc Marmareonta, acolo aflînd şi pre Prohor, aşea păţînd şi abiia hălăduind la Selevchiia. Întru carea apoi, deaca hălădui de mare, tîlni ş-altă iscuşenie pre Prohor. Clevetindu-l oamenii, făcîndu-l fărmăcătoriu şi de sfintul Ioan clevetind c-au furat galbeni din curabie ş-au fugit şi cu multă trudă, scăpînd de mînule acestor clevetnici şi sosî la locul de mai sus dzîs.

Şi, mărgînd în Efes, l-au tîlnit Romana, carea era logodită cu un privătariu*, de rea vestită pînă la Rîm. Aceasta, plătindu-le, i-au silitu-i să-i slujască la feredeu. Şi, neştiind ei acesta meşterşug feredeuşesc, i-au drămălitu-i atîta, cît i-au domolit de i-au făcut a-i sluji ca neşte robi: Ioan să aprindză iadul feredeului, iară Prohor să porneascâ apa la feredeu, în toată viaţa lor. Şi într-acela feredeu, să ţînea un drac foarte turbat. Carele, de trei ori într-an, sugruma un vonic sau o fată. Că, pentru să răsune bine, i-au învăţat dracul pre aceia pietrari la faptul feredeului, de-au zidit în temelie un vonic şi o fată, şi, dintr-aceaea, s-au lipit acel cumplit dimon, de făcea moartea-n toţ ai cîte trei morţi.

La acesta feredeu, deaca stătură svinţii apostoli, cum mai sus am spus, la slujba feredeului, deaca trecură trei luni, sugrumă dimonul acela pre fiiul lui Dioscorid, în feredeu. Şi, fiind mare plînsoare de Romana, s-au audzît preste tot oraşul Efesului şi audzî şi tatăl lui, Dioscorid, de moartea hiiu-său şi, de ciudă şi grabnică voia-rea, căzu gios de muri şi el. De-aciia, Romana stătu la rugă către Artemida dzîna să-i învie pre Domnos, fiiul lui Dioscorid. Şi, croindu-ş carnea cum era la păgîni, nu-i putu idolul dzînei Artemidei nemică folosî. Şi, întrebînd Ioan de Prohor, din ce tîmplare să // feace 29r acea moarte-m feredeu, veade Romana pre amîndoi vorovind. Şi apucă pre Ioan, de-l strîngea vîrtos, grăind multe şi făcîndu-l fărmăcătoriu, alta nemică, "Numai curund să-mi învii pre Domnos, iară de nu, îţ voi scoate sufletul!".

Deci, făcînd rugă svîtul Ioan învisă mortul. Iară Romana să-nspăimă sufletul ei într-însă şi dzîsă că sau iaste Dumnădzău sau Fiiul lui Dumnădzău. Şi, aşea, credzu întru Domnul nostru Isus Hristos, mărturisind întîi şi ispoveaduind multe lucruri către svîntul Ioan. Şi înviind şi pre Dioscorid şi credzu cu hiiu-său Domnos şi să ispoveaduiră şi să botedzară. Şi Romana să botedză. Şi rumpsă zapisul cel de robie ce robisă svinţii. Şi goni svîntul Ioan şi pre dimon din feredeu.

Şi, făcînd efeseii praznicul Artemidei dzînei lor, să sui svîntul Ioan la un loc nalt, unde era acel spurcat idol a Artemidei. Iară năroadele-mplîndu-să de mînie de-aceasta, aruncară pietri asupra svîntului. Şi pietrile mergea de ucidea pre idol, de să feace fărîme, iară pre svîntul nice o piatră nu l-au lovit. Deci, svîntul începu a le grăi de svînta credinţă şi a le spune svînta Evanghelie, iară ei, mai rău întărîtîndu-să, iarăş luară pietri, de-l împroşca şi pietrile să-ntorcea, de-i ucidea** pre dînşii, pre aruncători.

Şi, rugîndu-să svîntul către Dumnădzău, să feace o herbătoare mare de pămînt şi căzură vreo două sute de oameni de murîră. Iară alalţi abiia să dezmeticiră şi căzură la svîntul, să-i miluiască, văzînd că le-au venit atîta groază şi cutremur. Şi să rugară să-mvie şi cei morţi. Deci feace svîntul rugă de-i sculă. Şi iarăşi să porni herbătoare şi abătură de căzură la svîntul, de să botedzară toţi. Şi

* dobîndari

** de-a croia şi hainele le spărgea

stătu svîntul la un loc ce să chiamă Tihi, tămădui pre un fulgerat, ce dzăcusă 12 ai şi să sculă mulţămînd lui Dumnădzău. Şi, făcîndu-să ş-alte multe seamne de Ioan, ieşîndu-i veastea în toate părţi, de minuni.

Vădzînd dimonul ce să ţinea în capiştea Artemidei toate acealea ce să făcea de svîntul Ioan şi cunoscînd că şi el va fi gonit de-acolo, s-au prăvălit, de s-au făcut în chip de oştean, ca un cetaş. Şi purtînd cărţi, şedea la un loc de plîngea. Şi dzîcea că i-au fugitu-i doi fărmăcători / daţi pre samă de la scaun şi dintr-aceasta i să cumpăneaşte cu capul şi arăta cătră cine grăia o legătură de galbeni, giuruînd să le dea acei galbeni, de or nevoi să umoară pre acei 2 fărmăcători. Şi, dintr-aceasta, să porniră gloate multe din oraş la casa lui Dioscorid, îngrozînd "că-i vor da foc casii, de l-or arde cu totul sau să le dea fărmăcătorii". Iară Dioscorid mai bucuros era să-l ardză cu totul decît să le dea svinţii.

Iară svîntul Ioan, cunoscînd cu Duhul Svînt că holca gloatelor va aduce mai mare folos, ieşi de bună voaie cu Prohor la nărod. Şi-i trasără pînă la capiştea Artemidii. Şi făcînd rugă svinţii să cadză capiştea gios, iară pre oameni să nu vatăme. Şi, deaca fu aşea de căzdzu capiştea, dzîsă svîntul către dimon ce să ţinea acolo: "Ţie dzîc, dimone spurcate, cîtă vreame-i de cînd lăcuieşti aicea şi de-ai învitat tu asupra noastră pre aceşti cetaş şi nărodul? Mărturiseaşte!". Iară dimonul strigă tare, dzîcînd: "De cînd lăcuiesc eu aicea sînt doauă sute patrudzăci şi noauă de ai şi eu i-am învitat pre toţi pre-aceştia asupra voastră!". Deci îi dzîsă svîntul Ioan: "Iacă-ţi porunceesc cu svînt numele lui Isus Hristos Nazareul, de-acmu nainte aicea să nu mai lăcuieşt!". Şi atunceşi ieşi dimonul de să dusă din oraş şi pre toate gloatele le-au cuprins cutremurul şi frica. Şi cei mai mulţi credzură întru Domnul Hristos.

Şi, făcînd ş-alte multe seamne şi minuni din mînule svîntului şi multă mulţîme venind la credinţă, s-au dat veaste şi la domnul ţării cum năroadele acmu să deaderă după neşte obiceaie a neşte fărmăcători şi părăsăsc obiceaiele leagilor împărăteşti şi cinstea dumnădzăilor, atîta cît şi capiştile lor ceale mai bune căzdură de să răsîpiră". Dintr-aceasta-l trimisără la izgnanie, în ostrovul Patmos. Şi mai deinte, în vîs, Domnul Hristos i-au spus că va fi în iscuşenie grea şi în izgnanie, la Patmos, unde "foarte-i treabă mare pentru tine". Şi notînd către locul cel de izgnanie cu protictorii**, au învis pre un
30r slujitoriu din jolniri, ce să necasă în mare, a ce i să foarte rugară. Ş-au potolit şi unda mării ce să scornisă şi vivorul au încetat. Şi tămădui şi pre un protictor de-ncuiat cu straste săci //, cumpănă de moarte. Pentr-aceastea minuni să botedzară toţi.

Iară Ioan mearsă la izgnanie bucuros şi întră în ostrovul Patmos. Şi mîntui pre fiiul lui Miron, Apolonid, de drac ce era într-însul. Şi-ndată toată casa lui Miron credzu în Domnul Hristos şi să botedză. Apoi şi Lavrentie, bărbatul Hrisippei, hiică-sa, carele avea mare puteare în ostrov.

Şi să afla de lăcuia acolo, într-acel ostrov, orecare Chinops, foarte-mvăţat în meşterşugul fărmăcesc şi purtînd întru sine toată facerea dimoneascâ şi putearea lor toată. Carele cu mulţimea nălucirilor mira pre toţi păgînii, cît îl cugeta că-i vrun dumnăzău. Deci, popii lui Apolon dzînoiului, vădzînd îndrăznirea şi putearea svîntului Ioan ce are la-mvăţătură-şi, mearsără de spusără lui Chinops, rugîndu-l să stea cu toată nevoinţa meşterşugului împrotivă-i. Iară el, fiindu-i urît a să pugori la oraş, la oameni, că era deprins a lăcui tot la pustietate, deci, s-au făgăduit c-a trimite ager viclean la casa lui Miron, de-a lua sufletul lui Ioan.

Deci, a doa dzi, mînă un dimon la svîntul Ioan, învăţînd să-i aducă sufletul. Şi mearse dimonul unde era Ioan şi, cumu-l sîmţî svîntul, îndată-i dzîsă să stea dimonul pre loc, să nu să mişce pînă va spune tot, cu ce treabă au venit. Atunce dimonul dzîsă: "Popii lui Apolon au mârs la Chinops, de-au grăit rău de tine şi l-au învitatu-l să vie să-ţ rînduiască moarte, ce el s-au apărat că are multă vreame de ai într-acel loc şi i-i urît a să osteni pentru un om mic şi ticăit: «Ce păşaţi acasă, că eu mîine oi mîna de-i voiu lua sufletul şi-l voi da la muncă!» .". Şi-i dzîsă svîntul Ioan: "Dară mai mînatu-te-au, mai luat-ai cuiva sufletul a om, să i-l duci?". Şi dzîsă dimonul: "Mînatu-m-au de-am umorît, iară suflet n-am luat!". Şi svîntul Ioan dzîsă: "Dară a ce-l asculţaţi?". Şi dzîsă dimonul: "Toată putearea satanei lăcuaşte-ntr-însul şi au făcut ceată cu toţ mai-marii şi eu cu dînsul şi el cu noi, că el ne ascultă şi noi l-ascultăm!". Şi-i dzîsă svîntul Ioan: "Ascultă, dimon spurcat, iacă-ţi porunceaşte apostolul lui Dumnădzău Ioan, să nu te mişci, nice dănăoară să te ispiteşti asupră de om cu rău, ce să ieşi afară să te / duci de la acest ostrov!".

Iară Chinops, vădzînd că nu-i mai vine solul, mînă şi pre alt dimon. Acela încă păţî aşea. A tre oră mînă pre doi din boiari, unul să între unde-i Ioan, altul să stea afară, să vadză, să scape cu răspuns.

* lătineaşt nume boieresc
** sprejinitorii

Şi, deaca-ntră către Ioan, păţî ş-acela ca şi cei 2 şi fură izgoniţ. Iară cel de-afară scăpă de dusă răspuns. De-aceasta să-mplu Chinops de mînie şi, luînd toţi dimonii cu sine, mulţîmile toate şi mearse în oraş. Şi urlă oraşul deaca-l vădzu pre Chinops. Şi toţ i să-nchinară.

Şi aflînd pre svîntul Ioan unde învăţa, să-mplu de multă mînie şi dzîsă către nărod:"O, oameni orbi şi prelestiţi, asculţaţi calea direptăţii. De iaste direpţ Ioan şi de sînt direapte acealea ce dzîce, va potoli şi pre voi şi pre mine, pentru cuvîntul ce-i voi dzîce! Şi de-a face, creade-voi şi eu în cealea ce dzîce!". Şi apucă Chinops pre un tînăr vonicel şi-i dzîsă: "Tînărule, tată-tău custă?", iară tînărul dzîsă c-au murit. Chinops dzîsă: "De ce o moarte au murit?". Iară tînărul feace: "Fost-au curăbiiariu şi s-au frînt curabiia, de s-au necat în mare.". Atunce Chinops dzîsă către Ioan: "Pasă acmu de adevereaşte de grăieşti direpţ! Scoate pre tatăl cestui copil din mare şi-l ado la fiiu-său, să-l vedem şi noi cu toţii că-i viu!". Iară svîntul Ioan dzîsă: "Nu m-au mînat Donu mieu Hristos să înviu morţîi, ce să învaţ pre oamenii cei rătăciţi!". Şi dzîsă Chinops către tot nărodul: "Încai acmu să creadeţi voi, oraşeanilor, că-i amăgieu omul acesta şi vă măguleaşte cu giucărei mincinoase! Ce să-l ţineţi pînă voiu aduce pre tatăl cestui copil, să vî-l puiu denainte viu!". Şi-l ţinură pre svîntul Ioan. Şi, întindzîndu-ş mînule Chinops, le lovi pre mare şi să feace o lovişte mare în mare, de spărie pre toţi şi peri dintre ochii lor. Şi nălţară toţi glasul dzîcînd: "Mare eşti, Chinopse, şi nu-i altul ca tine!". Şi îndată ieşi Chinops din mare, ţiind, cum au dzîs, pre tatăl copilului şi să înminunară toţi. Şi dzîsă către copil: "Acesta ţi-i tată-tău?". Şi dzîsă copilul: "Ei, Doamne, acesta-i!". Şi să-nchinară toţi lui Chinops.

Şi, vrînd să ucigă pre svîntul Ioan, nu i-au lăsatu-i Chinops , dzîcînd: "Lăsaţi, deaca veţ vedea altele mai mare, atunce va fi de certare!". Şi-n- // trebă pre unul din gloată: "Avut-ai vrun fiiu?". El 31r
dzîsă: "Avut-am, ce mi l-au ucis oarecine cu vicleşug!". Iară Chinops s-apucă să i-l aducă viu. Deci stătu şi-ncepu a striga tare a nume şi pre ucisul şi pre ucigătoriul. Iară ei îndată să iviră, că stătură de faţă amîndoi, ucisul şi ucigaşul. Şi dzîsă Chinops către omul: "Iată-ţ îi fiiu-tău, iată-l îi şi cine l-au ucis!". Iară omul dzîsă: "Aşea-i, Doamne!". Iară Chinops dzîsă către sfîntul Ioan: "Ce te miri de-aceastea?". Iară svîntul dzîsă: "Nu mă mir, ce-m fac voia-rea pentru sufletele ce pier pentru tine!". Iară Chinops feace: "Face-te-voiu de t-ii mira şi dzîlele încă-ţ voiu lua curund!". Iară svîntul îi dzîsă: "Curund ţi să vor dezlega toate minciunile şi seamnele!".

Aceasta audzînd năroadele să porniră asupra svîntului Ioan. Şi atîta-l zmîcîră şi-l dărîmară, cît îl lăsară nume de mort. Şi, părîndu-le tuturor şi lui Chinops că-i apostolul mort, nu-l grijiră nice de-ngropat. Ce, pre porunca lui Chinops, lăsară să-l mănînce jigăniile şi pasările şi să răşchirară pre-acasă, bucurîndu-să că să mîntuiră de Ioan şi mirîndu-să de spurcatul Chinops.

Apoi, preste puţin, audzî Chinops că Ioan învaţă la locul ce să chiamă Proşca Pietrii şi, chemînd cu sine pre dracul cu care-şi făcea farmăca necromantiilor şi sosînd la locul, dzîsă către svîntul Ioan: "Vrînd să-ţ fac mai mare ruşine, te-am lăsat să mai fii viu! Ce, iani, blămaţi la marginea mării şi vii vedea putearea mea şi-ţ va fi ruşine!". Şi mearserâ după dînsul şi cei trei draci, ce să părea că-s oameni înviş din morţi. Deci, bătînd tare în palme, sări în mare şi lipsi din ochii lor, a tuturor. Iară gloatele striga: "Mare eşti, Chinopse, şi nu-i altul ca tine!". Iară svîntul Ioan porunci dimonilor, ce să făcea oameni înviş, să stea pre loc, să nu să mişce nice-ntr-o parte. Şi stătu la rugă către milostivul Dumnădzău, să nu mai lase viu pre Chinops . Şi, îndată, să feace mare sunet în mare şi, învăluindu-să marea în tăvălicituri de valuri unde au căzdut Chinops, n-au mai putut ieşi. Iară dimonii ce să făcea că-s oameni înviş din morţi le poronci cu răstit svîntul Ioan cu numele cel preasvînt a Domnului nostru Isus Hristos celui răstignit, să să ducă din acel ostrov. Şi îndată fură / nevădzuţi.

Şi, aşteptînd nărodul pre Chinops trei dzîle şi trei nopţi, la marginea mării, de foame şi de glasuri şi de zăduv cei mai mulţi leşinasă, de dzăcea fără glas. Din carii şi murîră trei cuconi. De carii, făcîndu-i-să milă svîntului Ioan şi făcînd rugă pentru spăseniia lor şi povestindu-le pentru svînta credinţă, învisă şi cuconii cei morţi. Deci toţi, într-un glas întorcîndu-să către Domnul Hristos, priimiră Svîntul Botedz.

Şi, deaca s-au prăpădit Chinops în luciul mării ca şi oarecînd faraon, era o femeaie în ostrov, anume Procliani, avînd un fiiu frumos la faţă şi curat la năravuri, anume Sosipatru. Şi, pentru frîmseaţea lui, ѻ, **Гн. помнаѣш!**, cînd şi pînă-ntr-atîta agiunge răutatea, că, pornindu-să cu iboste spurcate asupră-i maică-sa şi el nevrînd, i-au pusu-i, în pizmă, o năpaste şi l-au pîrîtu-l la giudeţ. Deci, vrînd Sosipatru să cadză supt mare şi grea certare, iară svîntul apostol agiutori cu ruga şi săcă mîna anthipatului. Şi, păţînd aceasta patimă şi Procliani, pornindu-să pămîntul cu herbătoare şi cu scrîşnet şi, pocăindu-să anthipatul şi Procleani, îndată şi pămîntul s-au întărît şi s-au potolit şi să tămăduiră amîndoi şi veniră către Domnul Hristos. Şi înduplecîndu-să toţi lăcuitorii ostrovului supt ascultarea

svîntei Evanghelii şi venirâ prin credinţă către Domnul Hristos într-atîta cît n-au rămas nime. De-aciia, pusără rugă cu toţii către svîntul apostol să le dea scrisă toată strigarea svîntei Evanghelii.

Deci, svinţia sa, priimindu-le osîrdiia şi ruga lor, au mârs la sîngurătate, în munte, cu Prohor, trei zîle, să feace fulger cu mare tunet, cît s-au cutremurat muntele şi Prohor căzzu la pământ ca mortul. Iară Ioan, rădicîndu-l şi şedzînd de-a direapta-i, căutînd în ceriu, începu a dzice: "Ѣ҃ начѣ҃ѣ҃ ѣ҃ Сло҃во и Сло҃во ѣ҃ къ Бг҃ъ, и Бъ ѣ҃ Сло҃во!"[16] Şi, obîrşind svînta şi preacinstita Evanghelie, li-o au dat pre mînă. Şi de acolo s-au lăţît în toată lumea.

Şi, ieşind de-acolo la Agrichiia, tămădui pre un orb. Apoi, veni în Efes depreună şi acolo cu
32r Prohor, petrecînd în slujba propoveadaniei şi // aflînd pre un tînăr depărcior de oraş, ce-l dedease (pîn-a nu mearge la Patmos, în urgie) pre mîna episcopului şi fugisă de-au întrat în tîlhari, încă vătav pre tîlhari, aflîndu-l pre acesta tînăr, l-au de izvoavă întors de la tîlhărie la pocăinţă. Şi oraşul acela l-au mîntuit de moarte şi l-au îndereptat către Hristos. Şi pre un împresurat de datorii multe şi băusă de daori otravă, iară svîntul l-au întors de către moarte cu sămnul svîntei cruci. Şi poftind Svîntul Botedz cu jidovul ce-i făcusă otrava, cutremurîndu-să de minune, învăţîndu-i cuvîntul svîntei credinţe, i-au spodobitu-i Svîntului Botedz, răsîpînd şi greul datoriei acelui mişel de om, schimbînd şi premenind mult fin în aur curat şi dîndu-i-l.

Şi-ntorcîndu-să la Efes şi trăgînd multă mulţîme către Domnul Hristos şi multe minuni făcînd, petrecînd în Efes acmu, mai apoi ce s-au vîrtejît, 26 de ai. Şi, mai denainte, 9 ai şi, în Patmos, 15 ai; şi era, cînd au venit în Efes din Ierusalim, de 56 de ai şi 7 luni; preste tot face 106 de ai şi 7 luni viaţa svinţiii sale. Şi petrecu în casa lui Domnos.

De-acii, ieşind cu 7 ai săi ucinici şi mearse la un orecare loc, dzîsă ucinicilor să şadză acii. Şi era ceasul de utrine. Dîndu-să în laturi de la dînşii, feace rugă multă. Şi, venind la dînşii, îmvăţă de săpară în cruciş pre vîrsta lui. Şi, deaca săpară cum le-au dzîs, iară svîntul Ioan întră în groapă şi sărutîndu-i la ducerea sa. Iară ei să mîhniră foarte de despărţirea dulcelui lor dascal şi părinte şi, udîndu-l cu lacrămile, învăţă de-l împresurară pînă la genunchi cu ţărîna. Şi, iarăşi îi sărută şi-i îmvăţă şi-l mai împresurară cu ţărnă pînă la grumadz. De-aciia, puind o năframă preste obrazul svinţiii sale şi cu ţărnă împresurară, de-l astrucară de ispravă. Şi soarele au răsărit şi svinţia sa ş-au dat sufletul în mîna lui Dumnădzău.

Iară ucinicii, mult plîngînd a ce rămasără săraci de dascalul lor cel dulce şi bun şi să-ntorsără de povestirâ oraşeanilor de tot. Şi, deaca audzîră fraţii ce era în oraş, venirâ de săpară şi n-aflară nemică. Şi, plîngînd mult, să ogoiră şi să-ntoarsără la oraş.

De-aceasta şi Policrat, / episcopul de poporul Efeasului, scriind către Victor, episcopul de Rîm, dzice aşea, cu aceaste graiuri: "Că amu au adormit în Asiia stihiia cea mare, carea va să să scoale la Dzua cea de-Apoi a venirii Domnului, Ioan, acel de pieptul lui Hristos. Carele purtînd şi petalon* şi didascal în Efes fiind и прочаа ".[15]

Şi dumnădzăiescul Ippolit povestind propoveadaniia şi împlearea apostolilor, carele cum au împlut, dzisă: "Ioan, fratele lui Iacov, propoveaduind în Asiia Cuvîntul, fu izgonit în ostrovul lui Patmos şi de-acolo, iarăşi, în Efes de la izgnanie chemat, s-au săvîrşit acolo, în dzîlele lui Neroa Împărat. Şi cercîndu-să moştiile de ceia ce lăcuisă-mpreună cu dînsul în oraş şi de oraşeani credincioş, nu s-au aflat!".

Iară Chesarie, fratele Marelui Grigorie la Micretul în Ţarigrad, întrebat de-aceasta, răspunsă dzicînd: "Singur Ioan, în *Evangheliia* sa, la sfîrşit, dzîce: «Şi aceasta deaca dzîsă Isus, grăi lui: 'Vino după mine!', adecă lui Petr. Şi-ntorcîndu-să Petr, veade pre ucinicul care iubiia Isus urmînd şi dzîsă: 'Doamne dară cesta ce?'. Şi dzisă lui Isus: 'De-l voi pre dînsul, vrea să rămîie pînă voi vini, ce ţi-i ţie!'. Deci ieşi cuvîntul acesta la fraţi, că ucinicul acela nu va muri. De unde şi unii, cu prilejul acestuia cuvînt dzîc cîndai Ioan şi pînă astădzi n-au gustat de moarte, ce să să fie mutat. Ce însă aşea să află dereptatea că, aflîndu-i gonind peaşte Hristos, numai lui Petr sîngur au dzîs să-i urmeadze. Iară el vrînd să vie după dînşii şi Ioan dzîsă: 'Doamne, dară cesta?!' Căruia Isus, poroncindu-i să rămîie la vînătoarea peaştelui, dzîsă: 'De voi vrea de dînsul să rămîie pînă voi veni să păscuiască acei ce ţi-i ţie!' într-atîta cît să veadea că Ioan, iubitul lui Hristos, au murit amu, de vreame că şi mormîntul i-i de faţă.»"

* peteala

Şi o adevereadză marele dascal şi aseamenea apostolilor Limba de Aur Ioan, la 22 şi 26 de capăt, la *Poslaniia către Evrei* şi încă, şi la 76 de capăt, la *Evanghe*liia lui Matthei şi la 28 a lui Ioan *Evanghelie*. Şi la aceastea să tocmeaşte şi ţărna, cea pulbere supţire, carea pînă astădzi iase din groapa svîntului Ioan. Carea toţ o cunosc şi o ţiu că izvoreaşte şi iase la 8 dzîle a lui mai.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. // 33r

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 27, pomenirea svintei măceiţe Epihariei. Stihuri:

Îndrăzneaţă Epihara către lance,
Agiutoriu avînd dumnădzăiasca pace.

Epihara, măceniţa lui Hristos, era la Rîm, în dzîlele lui Dioclitian. Şi fu prinsă de Chesarie Eparhul. Şi, mărturisînd cu-ndrăznire numele Domnului Hristos, o spîndzurară şi o strujiră. De-aciia o bătură cu maiu de plumb de 4 slujitori carii, făcînd rugă svînta, i-au umoritu-i svinţii îngeri. De-aciia, ieşind răspunsul să-i taie capul, piatra de supt picioarele ei au izvorît mulţîme de apă. Şi, lovită cu sabiia de tăietoriul, îş deade în mîna lui Dumnădzău sufletul.

Într-aceastaş dzî, pomenirea svîntului măcenic Callistrat şi cei cu dînsul svinţi 49 de măcenici.

Ş-aceştia svinţ la Dioclitian Împărat era în Rîm şi, prins fiind svîntul Callistrat de Persetin Stratilatul şi pre Domnul Hristos mărturisind Dumnădzău adevăr a fi, fu bătut foarte. De-aciia, îl trasără preste piiale cu hîrburi ciulinoasă de mare. De-aciia, îl băgară în sac şi-l aruncară în mare. Şi, crepînd sacul, au ieşit sănătos.

Şi, vădzînd minunea cei 49 de oşteani, credzură Domnului Hristos. Carii, bătîndu-i Persentin, i-au băgat în temniţă cu Callistrat. Şi-i îmvăţa svinţia sa de giudeţul Domnului Hristos şi de înviere şi de suflete. De-aciia, scoţîndu-l din temniţă cu cei 49 de slujitori şi făcînd la Dumnădzău rugă, căzzură toţi idolii de prin capişti, de să zdrobiră. Şi, vădzînd aceasta minune, credzură ş-alţi 184 de voinici. Şi tuturor, depreună, li să tăiară capetele. Şi mearsără sufletele lor la Dumnădzău, în horbă cu îngerii în ceriu, de vădz şi să-ndulcesc de Sfînta Troiţă.

Într-aceastaş dzî, preacuviosul părintele nostru Ignatie, ce-au fost igumen la mănăstirea ce să chiamă **Тѣ҃ Сотирос Хѣ҃**,[17] la **кадеос Рнакос'**.

Acesta era den a doa eparhie a Capadochiei, / în dzîlele împăraţilor Nichifor şi Ioan. Carele din prunciie fu lui Dumnădzău dăruit de la părinţii săi ca şi svîntul Samoil. Şi învăţat călugăriia de dumnădzăiescul Vasilie, ctitoriului mănăstirii. Şi, prin toate stepenile Besearicii trecînd, fu hirotonit şi preut; şi egumen fu pus. Care au crescut veniturile şi au înmulţît mănăstirea. Ş-au făcut şi svinte besearici a svîntului arhanghel Mihail ş-a lui Ilie, vădzătoriul de Dumnădzău, Prorocul. Şi la orecare Proasteon**, svinţilor apostoli feace o svîntă besearică; aşijdere şi la canonice feace un zidiu tare şi frumos.

Şi în dzîlele nepăcii de către eretici asupra pravoslaviei, vitejeaşte s-au nevoit împrotiva acelor boiari de-atuncea, carii era puş de acel călcătoriu de leage Antalt, care toată lumea au turburat, cumplit şi aspru.

Şi petrecîndu-să acesta, mearsă svinţia sa în Ţarigrad. Şi feace svinte vase şi sămnul Domnului nostru Isus Hristos şi evanghelie cu argint şi aur ferecată au trimis cu fraţii ce era cu sine la acea svîntă mănăstire. Iară svinţia sa zăbăvind acolo, s-au războlit de pîntece şi, vădzînd că să topeaşte şi să sfîrşeaşte către moarte, sîli de-şi sosî de pripă la mănăstire şi să sfîrşi. Şi fu îngropat într-o cinstită besearică aceluia oraş. Şi trecînd un an, vrură părinţii de la postrig să-i aducă oasele. Şi, deşchidzînd secriiul, l-aflară svinte moştii sănătoase şi întreg, plin de miros scump şi minunat. Şi-l adusără în mănăstirea lor, de-l pusără în tinda besearicii.

Într-aceastaş dzî, pomenirea svinţilor apostoli Marco, Aristrah şi Zinon.

Marco Apostol, ce-i dzîce apostol Luca, Ioan în *Deaanii*[18] pomenind, de apostoli hirotonit, fu pus episcop în Vivla. Isteţ s-au arătat în lucrul svintei Evanghelii şi aşea era de lipit la Dumnădzău şi iubit, cît din umbra lui tămăduia neputinţele şi fugiia boalele de pre oameni.

Ce şi alt Aristarh Apostol în cei 70, carele pomeneaşte Pavel Apostol la *Poslaniia la Rîmleani*, au fost episcop în Apamiia Siriei, al doile, Ioan Acridomelitrof, adecă "ce mînca mugur şi miiare", cu cojoc îmbrăcat să purta. // 34r

* Adînca Rîpă
** sat lîngă oraş

Iară Zinon, acesta-i legiuitoriul zaconicul ce-l pomeneaşt svîntul Pavel *către Rîmleani* în *Poslanie*. Acesta au fost episcop în Diospol şi lăcaş fiind Svîntului Duh, propoveaduind svînta Evanghelie, răpăosă întru Domnul.

Într-aceastaşi dzî, pomenirea svinţilor măcenici Filimon şi episcopul Furtunian şi svînta măceniţă Gaiani.

Într-aceastaşi dzî, svinţii 15 măcnici carii, băgaţi într-o curabie şi aprinsă curabiia cu foc, în mare să necară.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 28, svîntul părintele nostru Hariton Ispoveadnic.

Acesta svînt părintele nostru Hariton era în dzîlele lui Avrilian Împărat, din Iconiia Licaonilor. Adus fiind svinţia sa naintea starostei şi cu îndrăznire pre Hristos Dumnădzău mărturisind, fu bătut de 4 bătători şi cu foc ars. Şi, deaca tăiară pre Avrilian, scăpînd svinţia sa şi cădzînd în tîlhari, la pustie. Şi legat, scăpă într-acesta chip. În urcior ce avea tîlhării vin de băut s-au tras o năpîrcă şi-au borîtu-şi veninul într-însul. De care, deaca băură, crepară îndată. Iară svinţia sa vîrtoapa aceaea o feace besearică şi mulţi călugări strînsă şi feace mănăstire. Din piatră vîrtoasă scoasă izvor de apă şi isţelitori s-au arătat a toate boale. În bătrîneaţe adînce, părăsî lumea.

Într-aceastaş dzî, pomenirea svîntuui proroc Varuh.

Prorocească adevărata oglindă răsuflarea şi odihneala lui Ieremiia urma dascalului Ieremiia, cînd acesta mergea de pogorîia la Vavilon ca un robit, bocind robiia Ierusalimului. Şi, stînd pustieciunea Ierusalimului pînă la 70 de ai, Varuh s-au închis într-o vîrtoapă şi plîngea înstreinarea Ieremiei. Şi n-au mai ieşit afară pînă ce s-au întors Ieremiia şi poporul din Vavilon.

Iară, deaca să-ntoarsă poporul, Varuh ieşind din vîrtoapă, aude / iarăş cu Avimeleh acealea ce-au vădzut Ieremiia în buiguire, cînd şi cu pietrile fu împroşcat. Şi era cunoscut ca-n doauă trupuri un sufle într-amîndoi. De vreame că şi Duhul Svînt pre-amîndoi la un cinonacealnic îi scriia că, mai limpede, Varuh, de rîndul, de socoteala Domnului Hristos au cîntat dzîcînd: "Acesta-i Dumnădzăul nostru, nu s-a mai meni altul către dînsul **и прочи**!". C-ar putea neştine de ceia ce iau sama cu dragă ostenelă cărţile svinţilor proroci să afle pre prorocul Varuh, să prorocească mai multe pentru Hristos şi pentru Ierusalim. Deci, îngropînd pre Ieremiia cu de-adins, curund, pre urma prorocului Ieremiei, răpăosă şi svinţia sa.

Într-aceastaş dzî, pomenirea svîntului măcenic Marco, păstoriul de oi, şi svinţii măcenici şi buni fraţi Alexandru, Alfeu şi Zosim şi svîntul măcenic Pimn şi svinţii măcenici Nicon, Neon, Iliodor şi aloralalţi feate şi feţi.

Aceştia svinţi era în dzîlele lui Dioclitian Împărat, în cetatea Pisidiei, Magnus fiind ighemon. Iară fericitul Marco era păstoriu de oi, părul capului alb şi mare, de agiungea la glezne. Şi, deaca să ştiu că-i creştin, îndată-l spîndzurară şi-l strujiră şi-l trimisiră în Claudiupol. Şi, fiind chemaţi fauri de aramă să facă legături măcenicilor, veniră trei fraţi: Alfie, Alexandru şi Zosim, ce lăcuia în satul Cataliton, fiind de meşterşug meşteri la fier. Şi, începînd a bate herul pre ileu, începu herul a cură ca apa şi li să slăbiră mînule. Iară ei, mirîndu-să de ce fu şi audzînd dumnădzăiesc glas învitîndu-i să între în nevoinţă cu Marco, ei nu să lenîră, ce mărturisiră că sînt creştini. Şi, îndată, îi băgară în vîrteaje şi cu plumb topit îi adăpară şi în piatră îi găvozdiră, de-i umorîră. Iară Marco, încălţat cu tălpălage de muncă şi bătut cîtva şi cu jiveale împuns şi limba tăiată şi găvozdit în piatră şi-i tăiară capul. Aşijdere şi Nicon şi Iliodor şi Neon prinşi şi cu mulţi prunci şi prunce le tăiră capetele tuturor la
35r locul ce să chiamă Moromilion. //

Într-acestaş dzî, pomenirea svîntului măcenic Alexandru şi cei cu dînsul 30 de svinţi măcenici.

Într-aceastaş dzî, pomenirea svinţilor măcenici Callinic şi Evstathie Romănul.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 29, preacuvios părintele nostru Chiriac Oşelnicul.

Acesta era în dzîlele Marelui Theodosie Împărat din Corinth, tatăl, Ioan, preut la besearica Corinthului, maica, Evdochiia, nepot lui Pătru Episcopul, ceteţ de cin.

Şi, obîrşînd 18 ai, mearsă la Ierusalim de să feace călugăr la marele Evthimie. Şi arătînd multă nevoinţă şi-nfruntînd pre ceia ce era în gîndul lui Orighen şi făcînd cu facerea Domnului Hristos multe minuni. Şi, sosînd la adînce bătrîneaţe, au premenit viaţa.

Şi era, dară, blînd şi bun, cu toţi apropiat, adecă grăiai lesne cu dînsul. Şi prorociia lucrurile ceale viitoare din dumndzăiasca descoperire. Avînd trup nalt, cu o cuviinţă şi dar, cinsteş fiind, întregi

toate părţile trupului ferind, nice leac slăbite sau schimosîte de bătrîneaţe. Fost-au oarecîtă vreame şi egumen în lavra svîntului Hariton.

Într-aceastaş dzî, pomenirea svinţilor măcenici din Vizantiia.

Împărăţînd Ualent în Ţarigrad, carele era arian, ieşit din calea lui Dumnădzău afară. Împlură o curabie de svinţi creştini pravoslavnici oamenii împăratului, aceî întru gînd rău păgînesc cu dînsul. Şi curabiia fără cîrmă; şi-i deaderă foc. Şi aşea svinţii lui Dumnădzău, luptîndu-să cu focul şi cu apa, să afundară şi-ş deaderă sufletele în mîna lui Dumnădzău.

Într-aceastaş dzî, pomenirea svinţilor măcenici o sută şi cîndzăci în Palestina şi svinţii măcenici Trifon, Trofim şi Dorimedont şi svînta măceniţă Petroniia. /

Într-aceastaşi dzî, pomenirea svintei măceniţe Gudeliei.

Această svîntă măceniţă Gudeliia, fiind creştină şi pre mulţi persî întorcînd la creştinătate, fu prinsă de Savorie, împăratul persilor. Şi mult muncită şi ne-nduplecată a jărtvi idolilor şi focului, în temniţă fu aruncată. Şi zămorîtă cu foamea mulţi ai, după aceastea, scoasă din temniţă şi iarăşi nevrînd a să tăgădui de Domnul Hristos, întîi, îi beliră capul, de-aciia, o răstigniră la un lemn şi o găvozdiră foarte vîrtos. Şi aşea, într-aceale dureri şi-au datu-şi sufletul în mîna lui Dumnădzău, odihnindu-să cu svinţii în răpaos veacinic.

Într-aceastaş dzî, pomenirea svinţilor măcenici Casdoi şi Casdoia.

Într-aceastaş dzî, pomenirea svinţilor măcenici Dada, Govdelaa şi Casdoia. Carii unul, văr, alţii, cuconi lui Savorie, împăratul persilor.

În dzîlele împăratului persilor, Savorie, tatălui svîntului Govdelaa, orecine Dada, creştin, căpetenie din casa împăratului, iubit şi văr împăratului, trimis să domnească în neşte părţi de tărîle lui, ţinea creştineaşte în vedeare. Şi, pîrît cătră-mpăratul de orecine şi trimiţînd la dînsul împăratul pre Adrameleh, mai-marele din boiarii săi, să adevereadze. Şi-l află cu adevărat cinstind pre Domnul Hristos şi scrisă cătră-mpăratul.

Iară împăratul, făcîndu-i răspuns, îi deade puteare asupra a tot creştinul. Şi acesta răspuns i l-au trimis pre Govdelaa, fiiul său. Care răspuns priimind Adrameleh, şedzînd alaturea cu fiiul împăratului, cu Govdelaa, începu a face întrebarea. Şi, luînd sama de-amănunt, aflară pre svîntu că credea cu tot sufletul întru Domnul nostru Isus Hristos şi gata să moară cu toată osîrdiia pentru Svinţia sa. Atunce, un cămin foarte-mfocat aprinsără, învăţînd s-arunce pre svîntul într-însul. Şi, aprindzîndu-să foarte tare, suindu-să para foculuі sus, feace groază prăvitorilor. Şi, aducînd pre svîntul Dada să-l arunce în foc, căce nu să-ndupleca lor spre păgînătate. Şi îndată cum îş feace svînta cruce, focul căminului să premeni şi // izvoriia apă în loc de pară. Şi toţ să mirară de preaslăvită minune. Iară Govdelaa, fiiul 36r
împăratului, îi dzîsă: "Iubitul mieu Dada, cine te-au învăţat fapturi de farmeci ca aceastea?". Iară Dada îi dzîsă: "Macară de te-ai învăţa şi tu să te spodobeşti de la dascalul mieu!". Iară Govdelaa îi dzîsă: "De-aş creade în Hristosul tău, puteare-aş, oare, să fac şi eu de-aceastea?". Şi-i dzîsă Dada: "Nu numai vei face ca aceastea, ce încă vei împărăţi cu dînsul depreună!". Şi învăţă Govdelaa să aprindză căminul şi, cum pomeni svîntul numele Domnului Histos, îndată stînsă tot focul căminului. Şi căzbu la svîntul Dada, de credzu întru Domnul nostru Isus Hristos.

Aceastea vădzînd Adrameleh, să dusă la-mpăratul şi-i spusă de toate. Iară-mpăratul, deaca audzî că fiiu-său s-au creştinat, mînă de-l adusă şi-l bătu cu toiage cepoase de 4 inşi. Şi, obosînd bătăuşii, schimbară de pusără alţi bătători. Iară svîntul Govdelaa, bătut preste tot trupul, ruga Dumnădzău la inemă să-i dea răbdare. Şi, arătîndu-i-să svîntul înger, l-au îmbărbătat. De-aciia, l-aruncară în temniţă şi stătu cinci dzîle.

De-aciia, orecine Gargal luă voie de la-mpăratul asupra svîntului ş-asupra tuturor creştinilor. Şi, scoţîndu-l din temniţă, îl bătu cu vine de bou. Iară svîntul ruga Dumnădzău şi blăstăma leagea tătîne-său. Atunce învăţă Gargal să-i belească două fîşii cureale de la călchîie pînă după ceafă, dzîcînd: "Las' că va veni Hristosul tău să-ţ folosască!". Şi, deaca-i feceră şi aceasta muncă, îl legară vîrtos şi-l băgară în temniţă. Şi, răsîpindu-să sîngure legăturile şi însănătoşindu-să svîntul, deaca vădzu Gargal, să mîră înspăimat şi mearsă de spusă împăratului. Iară împăratul îi dzîsă: "Pasă de-l umorî, păgînul, că nu mi-i ficior, ce mi-i un vrăjmaş, de vreame ce-au credzut în Hristos!". Deci băgă o sulă înfocată în ureache-i pînă-n ceaea ureache pătrundzînd şi l-au aruncat în temniţă. Şi, rugîndu-să lui Dumnădzău, veni îngerul Domnului şi scoasă jivala şi-l tămădui. Şi, deaca-l vădzu Gargal, iarăş l-au zmicuit cu vine de bou. Şi băgîndu-l la-nchisoare, iarăşi, a doa dzî îl bătu cu toiage de rugi de trandahîr. De-aciia, rădzîndu-i coastele-i cu cesale de her fără milă, dzîcea: "Să vedem / veni-ţ-va Hristos să te mai

tămăduiască?!". Şi, cînd fu rugîndu-să în temniţă, îndată să tămădui, slăvind şi mulţămind lui Dumnădzău. Şi, prăvindu-l ceia ce era în temniţă, să minunară, dzîcînd: "Mare-i Dumnădzăul creştinilor!". Iară boiarinul, mîniindu-să, învăţă de le băgară cîrlige de her prin umere şi-i spîndzurară, de stătură den a treia ceas pînă a noa ceas. Iară svîntul Govedlai făcea rugă întru sine aşea cum era spîndzurat. Şi pogorît, fu aruncat în temniţă.

Iară maică-sa şi soru-sa doriia să-l vadză şi să temea de-păratul. Şi, audzînd împăratul că-i tot viu, dzîsă lui Gargal: "Dară totu-i viu încă acel fărmăcătoriu?". Iară Gargal dzîsă: "Ei, împărate, viu iaste, ce eu destule cazne am făcut asupră-i!". Şi-mvăţă împăratul să-i despoaie piialea capului. Şi-i despoiară de la spate pînă la frunte şi-i acoperiră svîntul obraz cu piialea. Şi iară-l aruncară în temniţă. Şi mulţămiia lui Dumnădzău. Şi, demineaţă, deaca ştiu că-i viu, pusă de-i tăiară unghile din rădăcini la mîn şi la picioare şi-i scoasără şi ceale patru măseale mare şi-l aruncară în temniţă, ca un mort, îmvăţînd să nu-i dea nice apă, nice să între nime să-l vadză. Şi mearsă soru-sa de-i deade apă. Şi dzîsă temnicearilui să nu spuie nemăruia.

Deci, pînă aicea, priimiia svîntul Govedlae isţelenii, pînă-i era încă sufletul slab şi moale. Iară, deaca s-au întărît şi i s-au învîrtoşat credinţa către Domnul Hristos, n-au mai poftit isţealenii, ce pusă răbdări şi îndrăznire şi osîrdie către pedeapse şi munci, cu strălucoarea Duhului Svînt. Şi, aşea, aflîndu-să rănit, să bucura şi tămăduia pre alţii. Şi toţi să mira de-aceastea. Şi alt orecine Gargal fărmăcătoriu, ce era în temniţă pentru a lui multe reale ce făcusă, văzdînd răbdările svîntului şi aceale slăvite şi mirate ce făcea în temniţă, căzdu la picioarele svîntului, dzîcînd: "Rogu-te, şerbul lui Dumnădzău, pomeneaşte-mă naintea Hristosului tău!". Iară svîntul dzîsă: "Creade întru Svinţia sa şi te va izbăvi de la toate realele tale!". Gargal dzîsă: "Credz întru Svinţia Ta, Doamne Isus Hritoase!" şi stătu împreună cu svîntul Govedlaa.

37r Şi, a doa dzî, şedzînd boiarinul la giudeţ, adusă naintea sa pre-amîndoi şi, dezbră- // cînd pre Gargal, învăţă de-l bătură vîrtos cu toiage. Şi, bătîndu-l, căota către ceri, dzîcea: "Doamne Isus Hristos, pentru numele Svinţiii Tale chinuiesc, întăreaşte-mă!". Ş-aceaste dzîcînd, deade sufletul la Dumnădzău.

Iară pre svîntul Govdelaa, băgînd într-un cleaşte teslăresc, îi rasără picioarele. Şi înfocînd măciuci de her, i-au arsu-i susîorile. Şi, aruncîndu-l în temniţă, lua de pre ranele svîntului de să unge acei închişi şi să tămăduia de ranele lor, de bătăi ce avea. Şi bolnavi mergea de să tămăduia şi slăviia pre Dumnădzău. Şi, audzînd boiarinul Gargal, nu credea. Şi, apoi, preste 15 dzîle, scoţîndu-l din temniţă şi văzîndu-l cu totul sănătos şi întreg, să-nspăimă de minune. Şi băgă într-o căldare mare smoală şi iarbă pucioasă, de să topiră şi să-nherbîntă foarte, să bage pre svîntul. Iară svîntul, căutînd spre ceriu, feace rugă şi să băgă în căldare. Şi, spărgîndu-să căldarea, ieşi sfîntul sănătos şi nice leac uns de smoală.

Atunce, vorovindu-să cu soţii săi Gargal, răstigni pre svîntul gol la un lemn şi-l săgeta multe ceasuri mulţime de săgetători. Acolo vreai vedea lucru preaslăvit că nu numai ce rămînea svîntul nerănit, ce încă şi săgeţile carile să slobodziia asupra sfinţiii sale să ducea sus, în văzduh. Aceasta feace de să cutremurară de frică ceia ce deaderă acesta sfat asupra svîntului. Iară cela carele aflasă acesta sfat, săgetînd şi el, i s-au întors săgeata şi i-au scos ochiul cel dirept.

Şi, înţelegînd împăratul de toate, trimisă pre hiică-sa Casdoia la fratele ei Govedlai să-l înveaţe şi să-l întoarcă. Iară ea, deacă mearsă, luă învăţătura fratelui şi să creştiină. Şi, mîniindu-să împăratul, învăţă de tinsără pre hiică-sa şi o bătură cu toiage. Şi o aruncară în temniţă. Şi, durîndu-o ranele ce-i deaderă, dzîsă către fratele ei: "Fă rugă pentru mine, frate, că nu poci răbda muncile!". Iară svîntul: "Nu-ţ impuţina credinţa de către Domnul Hristos, că am nedeajde pre Svinţia sa ce-ai credzut că nu să vor mai prinde de tine durorile, nice vei mai simţi altă muncă!". Şi, scoţînd împăratul pre svîntul Govedlai, învăţă de-i legară mîn şi picioare şi-l aruncară în picioarele cailor celor de moară, ca să-l calce preste noapte. Şi-l feri Dumnădzău nevă- / tămat şi nestropşit, mulţămind Svinţiii sale. Demineaţă, sculîndu-să slobod, să mirară toţi. De-aciia, înfocară ţăpuş de her şi-l fripsără cu acealea, de-aciia, învăţă de-i băgară prin palme cîrlige de her ascuţîte şi-l spîndzurară de palme într-aceale cîrlige, pre 2 leamne, trei coţi departe unul de-alalt. Iară svîntul, aşea spîndzurat, să ruga lui Dumnădzău.

Iară Dadii şi Avdii, creştini fiind, dvoriia de tot, scriia pre rînd nevoinţele svîntului, cu tainâ, de frica împăratului. Către carii dzisă svîntul: "Doară puteţi să-mi aduceţi apă şi untdelemn să mă botedz?! Iară de nu puteţi, voi faceţi rugă să să facă aceasta!". Şi, depreună cu graiul acesta a sfîntului,

adecă un nuoraş mic ca o neguriţă l-au acoperit ş-au turnat pre capul svinţiii sale untdelemn şi apă multă de-agiuns. Şi audzî glas dzîcîndu-i: "Iată că ţ-ai luat Svîntul Botedz, şerbul lui Dumnădzău, Govedlae!". Şi i să feace faţa obrazului ca lumina. Şi ieşi mult miros. Şi, audzînd acela svînt glas, Govedlae feace rugă către Dumnădzău, mulţămind şi slăvind pre Svinţia sa, aşea cum spîndzura pre aceale leamne.

Şi, pugorîndu-l Gargal de pre acea muncă, ascuţî trestii şi le bătu preste tot trupul lui, de-i dipli trupul de aceale cuie de trestii, de la cap pînă la picioare. Iară svîntul aşea potricălit, multe ceasuri şi rugîndu-să, îş deade sufletul în mîna lui Dumnădzău. Atunce Gargal îl legă de picioare cu fune de coadele a cai sireapi şi-l trasă preste pietri ascuţîte, de să tăie şi pică bucăţi. Şi ce mai rămasă de trupul svinţiii sale tăie în trei bucăţi şi zvîrli, de-l lepădă.

Şi, strîngîndu-le cu mare cinste cei mai de sus grăiţi creştini, preuţi fiind încă, Dadi şi Avdii şi Armazac Diaconul, le dusără la casele lor. Şi, înfăşîndu-le cu pîndze şi mirodenii, îl astrucară cu socotinţă. Iară pre svîntul Dada, slăvit vărul împăratului, muncindu-l mai nainte în multe fealuri, l-au tăiatu-l pre mădulări şi aşea şi svinţia sa întru Donul s-au săvîrşit.

Şi neşte creştini iubitori de Dumnădzău, culegîndu-i bucăţile svintelor moştii, le înfăşară şi le astrucară la loc sămnat. Iară cîntînd cei trei mai sus grăiţ // toată noptea, pre la miadzănoapte, s-află şi 38r svîntu Govedlae între dînşii şi le dzîsă: "Îmbărbătaţi-vă întru Domnul, fraţilor! Şi staţi vîrtoşi şi nestrămutaţi şi nu vă înfricoşareţi de ceia ce ucig trupul, iară sufletul nu-l pot ucide!". Iară ei, deaca-l vădzură, să bucurară şi iarăş le dzîsă: "Şi să vă dăruiască Dumnădzău pentru mine plata ce-aţi ostenit!". Şi, plecîndu-şi capul către Dadii, dzîsă: "Ia-ţ cornul cu undelemnul şi svîntul trupul Domnului Hristos! Şi întră în grădina împăratului şi unge pre Casdoia, soru-mea, şi o priceştuiaşte cu svîntul trupul Domnului Hristos!".

Iar Dadii luă şi mearse. Şi, sosînd la uşe, i să arătă îngerul Domnului şi mearsă cu dînsul. Şi botedzîndo-o preutul şi priceştuindu-o de svîntul şi dumnădzăiescul trupul Domnului nostru Isus Hristos, îndată luă îngerul svîntul ei sufletul şi-l sui în ceriuri.

Iară, demineaţă, întrînd maică-sa şi aflîndu-o sfîrşită, mearsă la-păratul şi-i dzîsă: "De-acmu hii sănătos şi te bucură cu împărăţiia ta, că hiiul mieu, cum ar hi avut vina a dzeace mii de tîlhari însuşi cu dzeace mii de ucisături de muncă l-au umoritu-l! Acmu iată-o-i şi hiică-mea, cum ar hi ucis pre tată-său, goală, tîlhărește ucisă, cum ar hi fost vro tîlhăriţă, aşea, cu toiagele ceale cepoase ucisă muri şi ea!". Aceastea audzînd acel nedorios şi încruntat împărat, nice leac nu s-au înduplecat spre milă, săvai de lacrămile şi cuvintele soaţei sale ceale jealnice şi pline de dureare.

Iară împărăteasa, luînd aromate mirosuri scumpe, ce-aburesc de la sine dulci miroase şi cu acealea unsă trupul a svînta sa hiică şi cu porfiră împărătească înfăşe şi o astrucă la fiiul ei Govedlae, plîngîndu-i şi grăindu-le: "Hiii miei, nu mă uitareţi pre maică voastră, ce să mă aduceţi şi pre mine la răpaosul vostru ce-aţi agonesitu-vă de la Dumnădzău, întru slava dulcelui Isus Hristos. Căruia să cuvine slava în veacil". Amen.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 30, svîntul СЩТЕНОМЧНИКЪ Grigorie de Armeniia cea mare.

Acesta era în dzîlele lui Dioclitian Împărat. / Parthian de ruda sa, ficior lui Anac, văr premare lui Cosar, împăratului de Armeniia. De Tiridat Împărat fu prins la-nchisoare căce-i creştin şi multe munci răbdă. Apoi, oblicind Tiridat că-i svîntul Grigorie ficior lui Anac Partheanului, carele cu înşelăciune au ucis pre tată-său, l-au legat de mîn şi de picioare şi, în cetatea Ararat, în groapă adîncă l-au băgat, ce era plină de gîngănii veninate şi de bălauri. Într-aceaea groapă 15 ai au trăit. Şi hrăniia pre-ascuns o femeaie săracă.

Iară împăratul Tiridat, ieşindu-ş din minte şi turbînd, îş mînca însuşi carnea şi cu gligganii în munte păştea în jir, pînă visă soru-sa Cusaroducta un vis şi glas audzî: "De n-a ieşi Grigorie din groapă, Tiridat nu s-a tămădui!". Deci svîntul Grigorie ieşind, botedză pre toţi. Şi stînd episcop şi besearici făcînd, cu pace către Domnul au purces.

Într-aceastaşi dzî, pomenirea svintelor măceniţe femei Ripsimiia, Gaiani şi alte 32 ПРЕПОДОБНО-măceniţe femei ficioare.

Aceaste svinte femei era feate ficioare şi-n călugărie petrecînd. Deci, Gaiani era bătrînă, iară Ripsimiia era tînără şi de-a hirea şi frumoasă. Şi, deaca ştiu de frîmseaţele ei Tiridat, trimisă de i-o adusără şi o siliia spre mestecăciune. Ce cu putearea lui Hristos fu apărată de păcat, că, neputînd să o

biruiască, cădzu gios ca mortul de dzăcea. Şi scăpă de fugiia svînta. Iară slujitorii împăratului o agiunsără fugind. Deci, întîi, rumpsără hainele de pre dînsa, apoi, legîndu-i mînule îndărăpt, îi tăiară svînta limbă, trupul pîrjolîră de o arsără şi svinţii ochi scoasără. Şi, aşea, cîte puţintel tăindu-o bucăţi, fericitul ei suflet mearsă la Dumnădzău. Şi cu svinţiia ei tăiară şeaptedzăci de măcenici şi femei feate 32. Iară destoinica Gaiani tăiară la cerbice şi suflară de îmflară ca un foale şi o despoiară de piiale pînă la ţîţe şi o-mproşcară cu pietri. De-aciia, îi tăiară svîntul cap.

Într-aceastaş dzî, pomenirea svinţilor 70 de măcenici, ceia ce fură tăiaţi cu svînta Ripsimiia. Şi
39r pomenirea a doauă preacuvioase femei. Şi pomenirea svîntului măcenic Stratonic. //

Într-aceastaş dzî, svîntul măcenic Mardonie, jeratic pre buric suferind, s-au săvîrşit.

Într-aceastaş dzî, svinţii o mie de măcenici de sabie să săvîrşiră.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte.

CONEŢ[19] SEPTEVRIE /

NOTE

1. (trad.n.) (sl.) "Voievod"
2. (trad. n.) (sl.) "În anul"
3. (trad.n.) (sl.) "luna octombrie"
4. (trad.n.) (sl.) "zile"
5. (trad.n.) (sl.) "anul"
6. (trad.n.) (sl.) "capitol"
7. v. Sf. Ioan Damaschin, Dogmatica, Editura Scripta, Bucureşti, 1993, p. 173-176, cap. XV: Despre cinstirea sfinţilor şi moaştelor.
8. (trad.n.) (sl.) "Doamne, miluieşte !"
9. (trad.n.) (sl.) "sfînt mucenic"
10. (trad.n.) (sl.) "luptător"
11. (trad. n.) (sl.) "Sfinte nemuritor !"
12. Invocaţie către Fiul lui Dumnezeu.
13. (trad. n.) (sl.) "Miluieşte-ne !"
14. (trad. n.) (sl.) "Nemuritorule, miluieşte-ne pe noi !"
15. (trad. n.) (sl.) "La început a fost Cuvîntul şi Cuvîntul a fost Dumnezeu şi Dumnezeu a fost Cuvîntul."
16. (trad. n.) (sl.) "şi altele"
17. (trad. n.) (gr.) "a lui Hristos Mîntuitorul !"
18. (trad. n.) (sl.) Faptele Apostolilor
19. (trad. n.) (sl.) sfîrşit

OCTOVRIE

avînd dzîle 31. Dzua are ceasuri 11, noaptea - ceasuri 13.

ÎNTÎIA DZÎ. Preacuviosul părintele nostru svîntul apostol Ananiia.

Acesta svînt Ananiia Apostol era din cetatea Damascului. Carele şi pre Pavel au botedzat din otcrăvenie. Şi, stătînd episcop într-aceasta cetate, făcînd multe iştealenii în Damasc şi în Eleitherupol şi pre mulţi întorcînd spre credinţă la Domnul Hristos, de Luchian Domnul fu bătut cu vine de bou şi coastele ras cu rujditoare; şi cu făclii fu pîrjolit. Şi, scos din cetate, fu împroşcat cu pietri. Şi, aşea, împlîndu-şi mărturiia, s-au suit la sălaşele veacinice.

Într-aceastaş dzî, svinţii măcenici Mihail, din mănăstîrea Zovei şi cu dînşi, 36 de svinţi călugări, carii mărturisiră în poporul Sevastopolei.

Aceştia svinţi era la împărăţiia lui Constantin şi Irinei, şedzînd în mănăstirea ce să chiamă Zovi, lîngă Sevastopol. Şi, oştindu-să Elim amira agarinesc asupra aceiia ţăr, prinsă pre svinţii. Iară preacuvioşii / părinţi stătură-mprotiva lui, întăriţi cu putearea Svintei Cruci. Şi, stînd la mijloc Mihail, preacuviosul igumen, şi, învăţînd, îndereptă pre toţi cătră moarte pentru Domnul nostru Isus Hristos. Şi, întîi, ei plecară capetele de-i tăiară, de-aciia, şi întru tot cuviosul Mihail.

Într-aceastaşi dzî, svinţii şease măcenici de sabie să săvîrşiră.

Într-aceastaşi dzî, pomenirea preacuvios părintele nostru Roman, făcătoriul condacelor.

Acesta dintru svinţi părintele nostru Roman era de la Siriia, din Oraşul Emesinilor, diacon fiind la svînta besărică Virito. Şi, nemerind la Ţarigrad, în dzîlele lui Anastasie Împăratul, rămasă la svînta Beseareca a Preacistei Dumnădzău-Născătoarei, în locul ce să chiamă Chiru, petrecînd cu frica lui Dumnădzău şi cu cinste şi păzînd cu priveghearea bdeniilor la slujbele Vlahernelor. Acolo slujiia pannihida, adecă bdeniile.

Şi iară să-ntorcea la Chirul, unde şi darul faptului condacelor au dobîndit. Arătîndu-i-să Preasvînta Dumnădzău-Născătoarea în vis, dîndu-i hîrtie şi poroncind să o mănînce, îi părea că ş-au deşchis gura ş-au înghiţît hîrtiia. Şi era atuncea Născutul Domnului Hristos.

Şi, îndată, cum să deşteptă, s-au suit pre amvon şi-ncepu a cînta: "**А БДИ АСЧЕ ПРЕ СѢШТЪСТЕЪНАГѠ РАЖДАЕТЪ** ".[1] Şi făcînd ş-aloralalte praznice condacele şi-ncă şi-a svinţilor, de sînt mai bine de o mie condacele ce-au făcut svinţia sa. Şi, aşea, cu pace s-au săvîrşit.

Într-aceastaşi dzî, svîntul măcenic Domnin.

Acesta svînt era de la Thessalonic, adecă de la Solun. Ca un creştin fu prins de Maximian Împărat, cînd venisă de-ş făcea curţi împărăteşti. Şi, puindu-l naintea sa la-ntrebare, îi dzîsă răstit, cu mînie: "Pentru ce cutedz tu de mărturiseşti pre alt Dumnădzău cînd sînt eu în scaun aicea, în cetate? Ce, de ţi-i voia să fii viu, pasă de rădică jărtvă bodzîlor!". Şi, nevrînd svîntul să să-nduplece, învăţă de-i rasără trupul cu rădzătorile. Iară Maximian, vădzîndu-să batgiocorit şi ocărît de svîntul, nebăgîndu-i
40r samă muncile, învăţă de-l scoasără afară de cetate, de-i zdrobiră // fluierile şi-i tăiară picioarele. Şi trăi şeapte dzîle svîntul, răbdînd usturime şi nemîncînd. Şi, lui Dumnădzău mulţămînd, ş-au datu-şi sufletul în mîna Svinţii sale.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte.

Într-aceastaşi dzî, prăznuim praznicul Preasvintei Despuitoarei noastre Dumnădzău- Născătoarei şi pururea ficioarei Mariei.

Arătînd că Svinţia sa, cu de-adins să roagă nepărăsînd pentru rodul omenesc şi, mai vîrtos, pentru pravoslavnicii creştini. Că de-aceasta fu arătare şi-n Ţarigrad svinţilor şi fericiţilor Andrei şi Epifanie. Carii văzdură în văzduh pre Svînta Dumnădzău-Născătoare, în besearică, în Vlaherne, cu svinţii îngeri şi cu svîntul Ioan Crăstitel şi cu Ioan Bogoslov şi cu alţi svinţi mulţi, rugîndu-să Svinţia sa cu-ntinsoare cătră Fiiul Svinţiii sale pentru toată lumea.

Şi grăi svîntul Andrei lui svetîi Epifanie: "Dară vedz pre-mpărăteasa şi Stăpîna tuturora cum să roagă Svînţia Sa?". Iară el dzîsă: "Vădz, părinte svinte, şi mă înspăimădzu!". Iară preacurata Ficioară cu cinstitul ei omofor, ce strălucîia mai vîrtos decît iaectrul', acoperi nărodul ce era în besearică şi, rugîndu-să ca o maică, cu milă cătră Fiiul şi Tvoreţul său, miloase şi milostivicioase cuvinte grăind ca aceastea: "Împăratul ceriului, priimeaşte pre tot omul ce Te slăveaşte şi chiamă numele Tău cel Svînt! Şi pre unde să pomeneaşte numele mieu, Svinţeaşte locul acela şi proslăveaşte carii Te proslăvăsc şi pre mine, maică-Ta, cu drag cinstesc, priimîndu-le ruga şi făgadele, izbăvîndu-i de toată greutatea!".

Drept- aceaea, şi noi, credincioşii, cătră milostiva noastră Folosîtoare să dzîcem, rugîndu-ne: "Precum Svînţia Ta, Preasvîntă Despuitoare, sîngură veri cinstita sărbătoare a Pocrovului tău, ca ceaea ce eşti cu totul milostivă, înfrîmşadză-l cu pace, ca şi ceia ce te proslăvăsc să să veselească de Svînţia Ta, vădzînd ale tale cu mult cinstite nume praznice luminînd! Şi, precum acolo, năroadele, în besearică cu milă ai coperit cu al tău svînt şi dumnădzăiesc omofor, aşea ş-acmu, pre noi, păcătoşii, şerbii tăi, acopere-ne cu acoperemîntul milii tale, rugîndu pre Fiiul Tău şi Domnul nostru Isus Hristos să ne spăsască pre toţi carii năzuim la Svînţia sa / şi cătră Svînţia ta, cu frică şi cu credinţă la folosînţa rodului creştinesc!." Adevăr.

ÎNTR-ACESTA LUNĂ, 2, svîntul сщтномчнкъ Chiprian şi Iustina.

Acesta era de la Antiohiia Siriei, în dzîlele lui Dechie Împărat, de rudă mare şi bogat. Filosof şi vîlhovnic de ispravă, fu vînat la credinţă spre Domnul Hristos de Iustina ficioara şi creştina, toate a lui fapturi şi lucrări dimonească răsîpind ca o tăsătură de painjină, trăgîndu-să şi ea din Antiohiia.

Un om orecare, anume Aglaid, îndrăgindu-o de frîmseaţea ei şi neputîndu-să lipi, năzui la Chiprian. Iară Chiprian trimisă, în trei rînduri, dimoni la ficioară cu fapturi şi nemică nu putu direage. Şi, deaca-ş cunoscu meşterşugul că n-are facere împrotiva creştinătăţii, să botedză şi arsă în foc toate cărţile sale ceale de vîlhovnicie şi de farmece. Şi credzu întru Domnul Hristos.

Mai apoi, fu şi episcop şi pre mulţi întoarsă spre credinţă la Domnul Hristos. Şi fu prins de comitul Damascului cu Iustina ficioara. Şi-i rasără cu rodzătorile ceale de muncă şi în ţigle de her fură băgat, de-i prăjiră pre foc. Şi mai apoi de alte munci, îi dusără în Nicomidiia, de le tăiară svintele capete. Iară marele Grigorie Bogoslov dzîce că nu-i altul, ce-i sîngur Chiprian îbostnicul featii svinte. Şi să face săborul lor în măceniciia ce-i în cea parte de Solomontos.

Într-aceastaşi dzî, preacuviosul părintele nostru Theofil Ispoveadnic.

Precuviosul părintele nostru şi ispoveadnicul Theofil era călugăr cu bună frica lui Dumnădzău, în dzîlele lui Leon Isavru Împărat. A căruia nedumnădzăire vădzînd şi porneala asupra svintelor icoane ce-au năslit cu rău, i-a venitu-i în faţă de l-au înfruntat şi l-au făcut necredincios şi
41r fără Dumnădzău şi lui Antihrist sîrguitoriu. Din ce, spre mînie să porni împăratul şi bătu cumplit // pre svîntul şi-n temniţă flămîndzîndu-l cîtăva vreame. Şi, iarăşi scoţîndu-l şi dînd strînsoare şi neputîndu-l îndupleca, l-au trimis la urgie, departe. Şi acolo, mulţămînd, ş-au dat lui Dumnădzău sufletul.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 3, pomenirea svîntului Dionisi Areopaghitul сщтно- măcenicul.

Acesta svînt, întrecînd pre toţi cu bogăţiia şi cu slava şi înţălepciunea. Şi era unul din sfeatnicii areopagului, adecă la marmurea lui Mars, unde să string sfatul athineilor. Şi vînat de marele apostol Pavel, botedzat şi hirotonit episcop şi învăţat de sfintele şi nepovestitele taine de svîntul şi înţăleptul Ierothei. Şi cărţi lăsă minunate şi preaslăvite şi nalte foarte, din carile iaste cu cale de tocmală să povestim de una.

"Mă duş, dzice, dănăoară, în Crit, şi mă ospătă svîntul Carp, om de să vrea afla altul aşea isteţ la socoteala dumnădzăieştilor lucruri, pentru curăţiia sa cea multă a gîndului, atîta cît niceş să atingea de dumnădzăiasca liturghie a svintelor taine, de nu i să vrea arăta întîi vro svîntă şi blîndă videnie la rugile lui ceale dintîi.

Deci, spunea că, dănăoară, scîrbindu-l un necredincios oarecare şi scîrba era aceasta că necredinciosul acela trăsease de la svînta besearică pre un creştin, cu vicleşug, cătră-nşelăciunea sa şi păginiia. Şi, în dzîlele ceale, puse lor de rugă făcîndu-să ca să roage cum să cade pentr-amîndoi şi luînd pre Dumnădzău într-agiutoriu, să poată întoarce pre unul şi pre altul, biruindu-i cu binele Svinţiii sale, nelipsit învăţîndu-i pururea, ca să-i suie la cunoştinţa lui Dumnădzău. Ce el, lucru ce nu mai păţisă mai nainte, nu ştiu cum, atuncea, picînd la sufletul lui aşea multă vrajbă şi pizmă, şi să porni aşea cum să află, mînios. Şi era sara şi pregiur miadzănoapte, ce avea obicină a să scula într-aceaea vreame la privegheare, sîngur la cîntările dumnădzăieşti.

---

* bruştin, chihribar

Deci, stînd / la rugă, în voroavă la Dumnădzău, îş făcea inemă rea şi tristă, cum nu să cade, dzîcîndu că nu să cade să custe oamenii cei fără Dumnădzău, carii strică şi strîmbadză căile ceale direapte a lui Dumnădzău. Şi, grăind aceastea, să ruga lui Dumnădzău să le taie viaţa amîndurora deodată, fără milă, cu detunetul, cu săgeata fulgerului. Şi, aceastea grăind, spunea că i s-au arătat de vădzu că să, de pripă, cutremură casa unde sta şi despicîndu-să întîi din acoperemînt, în 2 părţ prin mijloc. Şi neşte pară multă, luminată de lumină cu strălucori naintea sa. Şi să vedea descoperit locul de pogoriia lumina din ceriu pînă la dînsul. Şi, iarăşi, şi ceriul deşcheiat şi deasupra cerilului vedea pre sîngur Domnul nostru Isus Hristos dvorindu-i svinţii îngeri, fără cislă de mulţîme, în chipuri de om. Şi, vădzînd aceaste sus, să mira şi să minuna. Iară cînd să plecă gios de căotă, dzîce că vădzu pămîntul casii despicat cu o căscătură groznică şi-ntunecată. Iară pre cei 2 oameni ce-i blăstăma era naintea sa, la gura aceii prăpăşti căscate, îngrozit şi tremurînd. Şi să scăpăta din picioare, cîte puţîn, de apropiia să cadză în prăpaste. Şi de-afund din prăpaste ieşiia şerpi şi bălauri, de să-mvăluia printre picioarele lor, urnindu-i, îngrozîndu-i, trăgînd tînd cu dinţii, tînd cu codele, bătîndu-i şi rînjind asupră-le şi tot silînd să-i arunce într-acea prăpaste căscată, urnindu-i, împingîndu-i şi lovind. Şi să vedea că era de-a cădearea, de voie de nevoaie, nevoiţi de răul, cîte puţîn, şi îndupleclndu-să. Şi dzîcea Carp că să uita la ceale de gios, de prăviia şi de ceale de sus nu-i gîndiia şi să mîhniia, făcînd voia-rea, căce nu era cădzuţi şi apropiindu-li-să de multe ori să cadză. Şi slăbînd, să voiera blăstămînd. Şi abiia iarăşi să rădică de căută în sus, cătră ceriu şi vădzu ceriul tot cum era, întîi deşchis, iară pre Domnul nostru Isus Hristos făcîndu-i-să milă pentru lucru ce să făcea. Şi sculîndu-să de pre scaunul acel de din sus de ceriuri a Svinţiii sale şi pînă la dînşii pogorînd şi mînă bună tindzîndu-le. Şi îngerii cu Svinţia sa împreună sprejenînd ş-agiutînd altul altuia de-acei oameni să nu cadză, să piiaie într-acea prăpaste.

Şi dzîsă Isus Hristos cătră Carp: «Bate de-m dă ştire, // că iarăşi sînt gata să chinuiesc de multe 42r
ori pentru oamenii ce trag a veni cătră spăsenie şi mă bucur de-aceasta, să nu smintească alţii! Însă, iani, să cauţi, oare bine ţ-ar părea să schimbi petreacerea cu Dumnădzău şi svinţii îngeri cei buni şi iubitori de om cu petreacerea prăpăştii aceii căscate şi bălaurii?».".

Deci svîntul Dionisie tîlcui şi tocmealele bisericeşti. De-aciia, mărgînd în părţile Apusului, în dzîlele lui Dometian Împărat, şi arătînd multe minuni. Şi în cetatea Paris tăiară capul svinţiii sale. Şi, capul luînd a mînă, au mărs pre picioare-şi 2 mile, ţînd a mînă capul, de să minuna toţ cine vedea. Şi n-au lăsat pînă n-au tîlnit o femeaie, anume Catula, cu putearea lui Dumnădzău sprejenit şi, în palmele ei, ca un odor dumnădzăiesc l-au pus.

Aşijdirea şi ucenicii svinţiii sale, Rustic şi Elevtherie, tăindu-li-să capetele, trupurile lor cu trupul cel măceniecsc a svîntului propoveaduitori, fură aruncate herilor şi pasirilor. Şi neşte credincioşi le luară şi le ascunsără pentru frica ucigătorilor. Şi, deaca să dusără aceia, iară Catula fericita i-au astrucatu-i cu cinste în casă-ş, în 3 a lui octovrie.

Şi era svinţia sa şi era pre chipul trupului de mare, mijlocii suleaged, albeneţ-galbîn, scobiţăl la nări, sprînceanile dease, găvănoş ochii, urechile mare, cărunt, chicos, adecă părul lung, lungăreaţă barba rărişoară, burduhoşel puţînel, lungi deagitele la mîn. Şi să face săborul lui în svînta Besearica mare.

Într-aceastaşi dzî, svinţii măcenici Rustic şi Elevtherie.

Într-aceastaşi dzî, svîntul măcenic Theoctist.

Într-aceastaşi dzî, svîntul сщтномчнкъ Dionisie şi cu dînsul opt măcenici.

Acesta au fost în dzîlele lui Valerian şi Galiin împăraţii. Şi, adus la Emilian Ighemonul şi ne-ndupleclndu-să, fu osîndit de-l trimisără la urgie. De-aciia, îl scoaseră la nărod şi-l împroşcară cu pietrile, păţînd mai multe decît ceale ce-au păţît de Dechie Împărat, în Liviia. Şi închidzîndu-să la un loc săc cu Favst şi Gaie şi Petr şi Pavel şi alţi patru, carii cu dînsul răb- / dară 12 ai. Şi să sfîrşiră în bună ispoveadanie.

Într-aceastaşi dzî, svîntul măcenic Theagen.

Într-acestaş dzî, svîntul măcenic Theotecnos.

Într-acestaş dzî, svîntul Adanctos.

Într-aceastaşi dzî, svîntul Ioan Hozevitul, episcopul de Chesariia, părintele nostru preacuvios.

Acesta svîntul părintele nostru Ioan era thivean de Ţara Eghipetului. Şi, luînd de la moşu-său îngerescul chip călugăresc şi blagoslovindu-să la bătrînul, mearse pre la Svintele Locurile Ierusalimului. Şi-ntorcîndu-să la moşu-său, să iertă de la dînsul din mănăstire şi ieşi de-ş află o peşteră, la un loc cu rîpă naltă şi nelesne călcată: mică peştera; şi lăcui acolo, hrănindu-să de mugurul copacilor de-acolo.

Pre acesta vrînd Dumnădzău să proslăvască, l-au văditu-l aşea. Orecare Ananiia, săhastru mare şi vestit lăcuia într-aceale locuri. Şi adusără la acela săhastru mare cuconul unui bogătaş ce era bolnav, adecă îndrăcit. Şi nu l-au priimit, ce, de mare smerenie, i-au îndemnatu-i să margă mai la nontrul pustiei, să găsască pe eghipteanul Ioan. Deci ascultară şi, cercînd, îl aflară. Şi-i spusără cu ce treabă sînt veniţi. Şi, întîi, să apără a face rugă, apoi, supărat, feace rugă şi-ntorcîndu-să, dzîsă dimonului: "În numele Domnului nostru Isus Hristos, tu, necurate duh, nu eu, ce Ananiia, a lui Dumnădzău şerb, îţ poronceaşte să ieşi din cuconu!". Aceastea audzînd de la svîntul, acel duh necurat ieşi şi fu sănătos cuconul. Şi, făcîndu-l minunea aceasta vestit, s-au înduplecat, şi fără voaie, de-au priimit hirotoniia episcopiei de Chesariia.

Şi, neputîndu-şi petreace acea viaţă liniă şi fără gîlceavă carea avea la pustie, lăsă Chesariia şi iarăşi mearsă în pustie. Ce comoara nu scapă de plugariul, că, avînd un ţăran un cucon aşea cu duh spurcat, l-au pus într-o coşniţă mică şi l-au acoperit cu buruiane şi l-au pusu-l la uşea svîntului. Şi plîngînd cuconul, feace de mearse svîntul şi-l tămădui, cunoscîndu-l de pre plîns.

Ce totuş nepriiatinul şi vicleanul nu părăseaşte a face rău. Că, prăvălindu-să în chip de om şi aflînd pre svîntul la strîmtoare, lesne de surpat cu rîpă adîncă, căzu la picioarele svîntului, făcîndu-să
43r // a i să ruga de blagoslovenie. Iară svîntul, spăriindu-să de fără veaste tîlniş şi împiedecîndu-să de dînsul, deade în gios cu capul, de agiunsă tocma la fundul rîpei cel de mai gios. Ce însă, dintr-acea încă nemică n-au folosît acel şugubăţ, rămîind svîntul întreg, nevătămat, cu darul lui Dumnădzău.

De-aciia, au învitat pre un tîlhariu asupra svîntului, iară uneori era bătut de dînsul, alteori şi de haină îl jăcuia şi coliba îi aprindea tiranul acela. Şi, păţînd toate aceastea svîntul, atîta numai ce dzîcea întru sine: "De sînt pre ogoda Svinţiii Tale, Doamne, aceastea, mulţămăsc Svinţiii Tale!". Şi-l audzî din ceriu Domnul. Că, prindzîndu-să tîlhariul de la domnie şi pierdzîndu-să cu moarte cumplită, cîtva răpaos svîntul dobîndi.

Ce iarăşi vicleanul n-au părăsît, scurmînd asupra şerbului lui Dumnădzău. Că, mărgînd dănăoară svîntul pintru cercetarea fraţilor, tîlnindu-l în cale o femeaie şi-i ţînu calea, rugîndu-l să margă pre la casa ei, să-i blagoslovască casa. Deci, svîntul, pentru multă rugăminte, mearsă în casă-i, anume pentru rugă şi molitvă. Iară ea încuie uşile şi să dezgoli naintea lui, lucru ce nu să cade a povesti, în tot chipul ispitind să-l înduplece la voia ei spre păcate. Iară svîntul, scăpînd afară, ieşi din sîlţele vicleanului.

Acesta fericit audzînd de un vestit sahastru Marchian, doriia să-l vadză şi nu putea. Făcusă giurămînt să nu-ş mai iasă din chiliia peşterii, săvai de i s-ar fi şi tîmplat premejde să nu poată a să apăra. Însuş s-au legat pre sîne şi legătura să dezleage n-au avut cum. Şi, iani, socotiţi ce preaslăvit lucru au socotit ş-aicea grijea lui Dumnădzău, ceaea ce le veade toate! Dumnădzăiesul îngher, luînd pre sus pre Marchian de la chiliia lui şi fără clinteală l-au pusu-l tocma în chiliia fericitului Ioan. Deci, adunîndu-să amîndoi şi privitînd şi împlîndu-să îndealalt de saţiul voroavelor sufleteşti şi-mpletînd fericitul Ioan cuvîntul cel de-apoi a mulţămitei şi aşea dzîcînd: "Slava lui Dumnădzău Svînt ce m-ai spodobit a vedea pre doritul mieu Marchian!". Şi, îndată, fu apucat Marchian pre sus de denaintea fericitului Ioan, de-l duşă la peştera lui. Şi aceasta băgă pre svîntul în mult fealiu de / gînduri şi să-ndoia, luptîndu-să cu gîndurile.

Şi, lăsînd legătura într-o parte, au ieşit din peşteră şi purceasă pre cărare către chiliia lui Marchian, înspăimat de mărirea minunii, cugetînd să nu fie fost o nălucire. Deci, deaca s-au apropiat, au audzît pre svîntul Marchian pre nume strigîndu-l şi pentru ce vine spuindu-i, să bucura la inemă. Şi, deaca să tîlniră, iarăş privitindu-să, mulţămiră lui Dumnădzău şi să prostiră. Şi să-ntoarsă svîntul Ioan la lăcaşul său.

Acesta svînt au izgonit mulţ dimoni din oameni ş-au tămăduit boale fără leac ş-au scos ape prin multe locuri săci. Ş-au pornit ploi, de multe ori, la seacetă, cu ruga. Şi alte multe semne feace Dumnădzău pentru dînsul. Şi, aşea, ş-au datu-ş sufletul în mînule lui Dumnădzău cu pace, în bătrîneaţe bune.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 4, dintru svinţi părintele nostru Ierothei, episcopul de Athina.

Acesta era unul din cei noauă sfeatnici areopagului. Învăţat de apostol Pavel, fu hirotonit episcop athineilor. Şi svinţia sa învăţă pre marele Dionisie în credinţa Domnului Hristos.

Şi acesta au fost şi la Uspeniia şi-ngroparea Preasvintei lui Dumnădzău Maice, căpetenie la toată slujba provodului Svinţiii sale, la adunătura svinţilor apostoli, cu totul miritoriu, cu totul

minunătoriu. Şi de toţ ce era audzît şi vădzut, de Dumnădzău priimit şi dumnădzăiesc lăudătoriu vădzîndu-să. Şi bine şi cum iubeaşte Dumnădzău viaţuind şi pre Dumnădzău cu viaţa şi cu nevoinţa tocmealelor bune bucurat, către Dumnădzău au ieşit.

Într-aceastaş dzî, svîntul măcenic Pătru den Capetolîon.

Acesta era născut, crescut dintr-aceaea cetate, foarte înţălept şi întrecînd pre mulţi cu // 44r
înţălepciunea. Şi, însurîndu-să, feace trei cuconi, apoi să călugări şi să preuţi, luînd acesta dar, şi fără voie, de la cine era arhiereu locului pre-atuncea vostrilor*. Şi, ca un dascal fiind creştinilor, fu clevetit la mai-marele aceii ţări. Şi, mărgînd în Damasc, pentru libovul lui Hristos, întîi i s-au tăiat limba ş-au grăit camai limpede şi mai curat. De-aciia, îi tăiară mîna direaptă şi picioarele. De-aciia, îl lipsiră de ochi şi-l răstigniră şi-i tăiară capul. Apoi, îl arsără şi în foc şi scrumul cu oasele lepădară în pîrîu.

Într-aceastaş dzî, svînta măceniţă Domnina şi fiicele ei, Verina şi Prodoca.

Aceaste svinte femei, de dorul lui Dumnădzău agiunse, lăsară casele-ş şi rudeniile şi să dusără în streinătate. Şi agiunsără de să oprîră la Edesa. Şi acolo le-au agiuns gonacii, bărbatul ei, tatăl cucoanelor. Şi, deaca le prinsă, întorcîndu-le pre la Ierapol ş-acolo fiind un pîrîu mare, zăbăvîndu-să gonacii cu prîndzul şi cu băutul, eale să furară. Şi, rugîndu-să lui Dumnădzău să le scoaţă de la păgînătate, şi-ntrară în pîrîu şi le-au biruit apa, de să necară.

Într-aceastaş dzî, svîntul măcenic Andanct şi Calistena, hiică-sa.

Acesta era în Efesul Asiei. Carele era hatman preste hatmani şi eparh lui Maximian Împărat. Întrecea pre alalţi cu bogăţiia şi înţălepciunea.

Şi pentru ce nu vru să-ş dea pre hiică-sa după-mpăratul, căce era păgîn, l-au datu-l Maximian în jac şi l-au trimis în Meliti, de i-au tăiat capul.

Iară hiică-sa Calisteni s-au îmbrăcat bărbăteaşte şi îmbla, ascundzîndu-să, în Nicomidiia. Apoi, preste opt ai, mearsă la o femeaie, în Thrachiia, care femeaie avînd o fiică beteagă la ochi şi ea o tămădui. Şi, pentru căce o isteali, vru să i-o dea, să-i împreune cu hiică-sa, să-i fie ginere, părîndu-le-i că-i vonic. Deci, silindu-o, de voie de nevoie, spusă poveastea sa / şi să minunară, proslăvind pre Dumnădzău.

Şi, murînd Maximian, stătu împărat Lichinie, cumnatul Marelui Constantin. Deci, Calisteni s-au ivit la-mpărăteasa, că era creştină şi sor Marelui Constantin şi-i povesti toate patimile. Iară ea o priimi la sine şi o feace ca o maică fiiului ei. Şi aşea, fericita Callisteni toată avearea părintelui său ce-i luasă Maximian ş-au luat înapoi. Şi svintele moştii a părintelui ei le-au adus de la Mesopotamiia la Asiia. Şi măcenicească svîntă besearică făcînd, în numele Lui o au svinţit. Şi, petrecîndu-ş viaţa, nainte către Dumnădzău au mărs.

Într-aceastaş dzî, preacuviosul părintele nostru Ammun Eghipteanul.

Acesta era eghiptean de rudă, sărac de părinţi. Şi de unchiu-său silit, să-nsură şi trăi cu femeaia-ş 18 ai, zăbăvindu-să pregiur o iarbă scumpă de o lucra, ce să chiamă vlasamon, multă trudă şi osteneală făcîndu-ş culegîndu-l, nici leac atingîndu-să de femeaie-ş, ce avîndu-o ca o sor. Acesta, ducîndu-să de-acolo, mearsă la marele Antonie şi, minunîndu-să mult de dînsul, fu a mulţ de polzuire şi, mai vîrtos, de nepovestite minuni ce să făcea de la dînsul.

Într-aceastaş dzî, svinţii măcenici Favst, Gaie, Evsevie şi Harimon diaconii.

Aceştia era diaconi Domnului nostru Isus Hristos, ucinici marelui Dionisie. Deci Gaie şi Favst cu dînsul izgoniţ şi multe păţînd, priimiră sfirşenie măcenicească. Iară Evsevie şi Herimon, mai apoi de izgnaniia învăţătoriului îmblînd, cercetînd svinţii de prin temniţe şi îngropînd svintele moştii a măcenicilor. Şi trăind pînă în dzîlele lui Dechie şi răbdînd multe iscuşenii pentru mărturiia Domnului Hristos, mai apoi fură prinş şi capetele tăiaţ.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 5, svînta măceniţă Haritina. // 45r

Aceasta svîntă Haritina era în dzîlele lui Dioclitian Împărat şi Dometie Comitul. Şarbă fiind orecăruia Claudie. Care oblicîndu-o comitul, scrisă la stăpînul ei să i-o trimiţă la-ntrebare, căce-i creştină. Iară stăpînul ei, făcîndu-ş inemă rea, s-au îmbrăcat cu sac, de o plîngea. Iară ea, mîngîindu-l, îi dzîcea: "Bucură-te, giupîne, şi nu-ţ face inemă rea pentru mine, că eu pentru greşealele meale şi pentru a tale mă voi face jirtvă priimită naintea lui Dumnădzău!". Iară el îi dzîsă: "Să mă pomeneşti, dară, naintea cerescului Împărat!". Şi o trimisă la comitul. Şi, deaca sosî şi mărturisi pre Domnul nostru Dumnădzău adevărat, Isus Hristos, pentr-aceaea, o rasără pre cap şi-i turnară preste cap jăratic

---

* vostreanilor

viu înfocat. De-aciia, îi legară o piatră grea şi o aruncară în mare. Şi ieşi vie din mare. Şi iarăşi mersă la comitul, de mărturisi. Şi, mult muncînd-o şi tăindu-i de pren rădăcini unghile la mîn şi la picioare, aşea să sfîrşi, dîndu-şi sufletul în mînule lui Dumnădzău.

Într-aceastaş dzî, svînta măcenita Mamelhthi.

Aceasta era din Persida, popă la capiştea Artemidii şi avînd sor creştină. Iară ea văzdu în vis îngerul lui Dumnădzău arătîndu-i tainele credinţii creştineşti. Şi, sculîndu-să înspăimată, mearsă la sora-sa de-i povesti. Iară ea o adusă la episcopul. Şi, botedzîndu-o, îi fu soru-sa nănaşe din svîntul ei botedz. Dintr-aceaea, pornindu-să elinii asupră-i cu rău, o ucisără împroşcînd cu pietri, cumuş era îmbrăcată cu hainile ceale albe a Svîntului Botedz. Şi o aruncară într-o groapă adîncă, din care cu anevoaie putură creştinii de o scoasără. Iară episcopul mersă la-mpăratul persilor de luă puteare să răsîpască capiştea Artemidii, să facă besearică svintei măcenîţe. Care lucru isprăvînd, pusă în nontrul besearicii cinstitele ei moştii.

Într-aceastaş dzî, videniia lui Cozma Monahului, straşnică şi de folos.

În a treiaspredzeace an a-mpărăţiei lui Ro- / man Împărat, carele cu bună credinţă purta steţpurul împărăţiei, era un om orecare în Ţarigrad, unul fiind de ceia ce era de păzîia aşternutul lui Alexandru Împărat, carele au fost mai nainte de Roman şi au fost mai ales dintr-alţi postealnici. Acesta, alegîndu-ş cinul călugăresc, sosî de fu şi egumen la mănăstirea ce-i la apa Sangarului.

Şi, trecînd cîţva ai, i să tîmplă de să războli. Şi dzăcu lungă vreame. Şi, obîrşînd 5 luni, n-a treia ceas de dzî, să trezi puţînel de boală. Şi, sculîndu-să cătineluş, şedzu sprejenindu-l dimbe părţi 2 de chiliiaşii lui. Ş-au ieşitu-ş din sîmţîre şi şedea buiguit, cu ochii stîlpiţi în sus, la podul casii şi mişcăluind cu budzele şoptă ne-nţăleasă şi ne-ncheiată, de la al treile ceas pîn al nouăle ceas.

De-aciia, stîrmindu-să şi viindu-ş în hire, cerea de la ceia ce-l sprejiniia posmagi, 2 bucăţi: "Daţi-mi, dzîce, ceale 2 bucăţi de pîine ce-m deade cel bătrîn cinstit!". Şi, aşea grăind, îmbla cu mînule prin poale-şi, pipăind şi cercînd pregiur sine să afle. Iară unii de-acolo feaceră: "Poate hi că i s-au năducit ceva, iară nu videnie!". Şi-l rugară să le spuie taina, dzîcînd: "Spune-ne, cinstite părinte, şi nu te scumpi a ne polzui, unde erai atîtea ceasuri şi la ce videnie îţ suiai mintea şi budzele mişcăluind, cu cine voroviiai?". Iară svîntul stareţ, vădzîndu-i aşea, cu plînsuri, le dzîsă: "Lăsaţ hiii miei, nu plîngereţ, de m-a trezi Dumnădzău, voi spune-vă!".

Şi, cînd fu demineaţă, să strînsă toată frăţîmea şi-ncepu a le spune: "De-aş vrea să le tipăresc cu gîndul pre-amănunt, să vă le spui, treace preste limba omenească! Ce de cîte ţiiu minte şi voi putea, spune-voi! Cum eram de şedeam în pat rădzîmat de doi fraţi, vădzui de-a stînga parte mulţîme de logoşi, preste samă de negri. Şi nu le era negreaţa tot de-un fealiu: unii era cu obrazele strîmbate, avînd ochi cu vînătăi, alţii încruntaţi, căutînd sireap cu căutătură sălbatecă, alţii le era budzele cu vînătăi şi îmflate şi răzbudzate, în sus şi-n gios rînjite. Deci, aceia logoşi s-apropiară la pat, vrînd să mă ia dintre
46r voi. Şi, întîi, eu nu mă temea de // dînşii, nice mă lua fricâ, vădzîndu-vă că sînteţi pregiur mine.

Iară nu ştiu în ce chip, rămaşi de voi singur şi cutedzară de mă apucară şi mă ducea legat, alţii mă-npingea. Şi tare strînsoare mă adusără la o rîpă adîncă, de o zvîrlitură de largă şi adîncă pînă la Tartar. Şi mă trăgea cu de-a sîla la acea rîpă, să m-arunce. Şi era de-o parte, pre lîngă acea rîpă, o cărăruşe strîmtă cît abiia-ncăpea piciorul. Şi, pre aceaea cărăruşe, mă trăgea şi eu tot mă lăsa na dereapta, de mă cumpăniia să nu cadz într-acea prăpaste. Şi să vedea în prăpastea aceaea, afund, un pîriu de mergea cu mare cursături.

Şi, trecînd acea strîmtoare, spre răsărit, aflăm o poartă mare, deşchisă la capătul aceii prăpăşti. Acolo era un uriiaş mare, negru şi căznat şi grozliv: ochii strîmbaţi, mari şi însîngeraţi şi slobodzîia scîntei din ochi şi cu pară multă şi fum din nări. Limba-i spîndzura afară din gură de un cot şi mîna lui cea direaptă era cu totul sacă, iară stînga era îmflată ca un stîlp, goală şi foarte răstinsă, cu care apuca pre cei osîndiţ, de-i arunca într-acea prăpaste căscată. Şi, acei osîndiţ aruncîndu-i în prăpaste, striga: «Vai, vai!». Iară eu, deacă m-apropiiai, el strigă, uriiaşul: «Iaca priiatinul mieu!» şi tinsă mîna să mă ia. Iară eu, încreţîndu-mă de frică, mă dediu în laturi. Şi, îndată, sosîră 2 bătrîni. Ţ-părea că-s trimiş de cineva de-a hirea şi cinsteşi, carii socotiiam că-i svîntul Andrei şi Ioan, dumnădzăieştii apostoli, sămănîndu-i de pre svintele icoane. Pre aceştia svinţi, deacă-i zări acel gubav uriiaş, îndată fugi de să ascunsă.

Şi, luîndu-mă de-aciia acei 2 bătrîni, trecum prin porţile ce mai sus dzîsăm. Şi, ieşind din cetate la loc cîmpii cu sate frumoase, mearsem. De-aicea ieşim la o zăpodie ierboasă, cu pajişte frumoasă, de nu-i poci spune de frîmseaţe şi de bunătate. Într-aceaeaa zăpodie şedea un bătrîn cinsteş şi de-a hirea, avînd pregiur sine mulţîme de cuconi, ca aripa mării de mulţi. Şi-nterebînd eu de ceia ce mă ducea, că-m

pierdusă toată frica şi grijea. Şi dzîş: «Cine-i acest bătrîn şi cine-s acei cuconi aşea de mulţi?». Ei / îm dzîsără: «Acesta-i Avraam şi sînul lui Avraam ce audz în besearică!». Şi mă dusără de m-am închinat la dînsul, cu smerenie, şi l-am sărutat. Şi iarăşi mearsăm mai nainte.

Fîrşînd zăpodiia, aflăm un pomăt mare de maslini: ca stealele copacii de mulţi şi la tot pomul, umbrariu şi pat cu om. Cunoscut-am pre mulţi, şi de la ţară, şi de la oraş, şi de la curtea-mpărătească, şi din mănăstirea noastră am cunoscut. Aceştia toţi ce-am cunoscut toţi sînt răpăosaţi. Şi, vrînd eu să-ntreb de acel pomăt de maslini, îm şi răspunsără bătrînii aceia ce mă purta pre-acele locuri. Şi dzîsără: «Cugeţi să-ntrebi locul acesta cine-i de-i aşea frumos şi ghizdav cu maslini şi cine-s aceale toate ce-s într-însul? Aceastea-s cealea ce cînţi: **Миогы обители ѹ тебе**», spuse, sînt «**подостоянїю късѣмь раздѣлїеми, помѣръ добродѣтели**, adecă «Multe sălaşe la tine Doamne sînt, pre vrednicie tuturor împărţîte, pre măsura bunătăţilor!».

Şi, mai încolea de acel masliniş, era o cetate* cărîia frîmseaţea şi-mpistritura şi înşirătura şi clădîtura zidiurilor nu să poate povesti. Că era 12 rînduri din pregiur în tot zidiul, ca neşte 12 brîie de 12 pietri scumpe, careleş de sine înşirat de o piatră, din pregiur încungiurînd cetatea. Şi cine a sta povesti neatedul zidiului şi porţile zidiului, tocmite cu aur şi argint de-ameastecul?! Şi-n nontru, deaca-ntrai în cetate, pre pomostină de aur case de aur, cu jilţuri aurate şi secrie de aur. Şi tot oraşul era plin de luminâ nepovestită, plinâ de miros, plinâ de bucurie în care, îmblînd, nu văzdzum nice om, nice vită, nice pasări, nice altă gînganie pemintească, nice zburătoare. Iară capătul oraşului era curte-mpărătească minunată. Şi, la-ntratul curţîlor, era o boltă lungă, cît ai zvîrli cu piatra, şi masă de marmure naltă, cît să radzîmă omul. Şi era plină masa de oaspeţi şi casa plină de strălucoare luminată şi miros cu dulceaţă şi cu bucurie. Iară în fundul casii era o mică boltiţă, de încăpea o frumoasă de soare fereastră, de prăviia la masă.

Şi pre-acolo, să arătară doi // tineri străluminaţi ca fulgerul în faţă şi plini de toată strălucoarea. 47r
Şi dzîsără celor 2 bătrîni ce mă ţinea arătînd şi cu mîna: «Puneţ-îl să şadză ş-acesta la masă!». Şi-ndată mă pusără acolo unde-m arătară locul acei luminaţi. Şi şedzură de-o parte bătrînii în casă. Iară tinerii, întrînd mai în nontru, la fereastra cea de soare şi, pestînd acolo, eu oglindiiam foarte cu de-adins la masă şi pre mulţ cunoşteam priiatini mireani şi călugări, şi din mănăstîrea noastră, şi din casa-mpăratului. Mai apoi, tîrdzîu, iarăş întrară cei tineri 2 luminaţi şi strigară celor 2 bătrîni: «Rădicaţî-l de de-acîi, că mult plîng hiii lui cei sufleteşti şi-mpăratului i să feace milă şi va să-l lase să petreacă cu călugării, în viaţă! Şi-l duceţ pre altă cale, că-n locul lui luară pre Athanasie de Traianu!».

Şi atunceş, mă luară acei bătrîni de la masă şi ieşim din catete, luînd pre alt drum, aflînd multe iazere de muncă pline şi de-ntunearec, altele cu foc, altele cu neguri împuţîte şi cu viermi, altele cu şerpi şi gîngănii veninate şi alte multe în tot chipul; locuri groznice de muncă. Că era toate pline de mulţîme, că le ieşiia boacetele şi vaietele cu mileciuni ovilite de grai omenesc. Şi, trecînd aceale iazere şi un loc puţîn de-acolo, sosîm iarăşi la bătrînul cela ce-i dzîcea că-i svîntul Avraam. Şi iarăşi mă-nchinaiu, de-l sărutaiu. Iară el îm deade păhar, de băuiu mai dulce decît miiarea şi pîine uscată, trei bucăţi**: una, precum îm părea, am întins în vin, de-am mîncat şi vinul am băut. Iară ceale 2 frînturi am pus în sîn, cealea ce-am cerşut ieri cercînd.

De-aciia, sosîm la uriiaşul cel de la rîpă, acel împutît şi pricăjit şi căznat şi ca noaptea de-ntunecat. Şi, deaca mă vădzu, şcîrşcă asupră-mi cu dinţi, cumplit şi cu mînie şi cu otravă dzîcea: «Scăpatu-mi-i-ai, ce de-acmu nainte n-oi părăsî asupra ta ş-a mănăstirii tale, în tot chipul măiestrind!».

Pîn-acii, fraţîlor, ţiiu minte şi v-am spus, iară cum mi-am venit în hire şi m-am trezit nemică nu ştiu!".

Şi-ndată / mînară la mănăstirea lui Traian şi aflară răpăosat pre Athanasie. Şi, scoţîndu-l fraţii din chilie cu năsîlia şi-ntrebînd ceasul cînd s-au răpăosat, aflară, prisne atunce, la al nouăle ceas, cînd era în videnie acesta părinte. Căci sînt aproape aceaste svinte mănăstiri şi preste puţînă vreame să-mpreunară supt un egumăn, că-ş era uşe de uşe aproape. Şi pînă astădz, tot un egumăn le ţîne de le ocîrmuiaşte; şi cu dumnădzăiască petreacere cîrmăcite 30 de ai de acest părinte ce-au vădzut videniia. Şi în traiul lui, bişug îh toate şi spori în sufleteasca nevoinţă, ca şi în veniturile mănăstirii pentru hrana casii, întru slava om-iubitoriului Dumnădzău Isus Hristos, Domnul nostru. Amen.

---

* un oraş
** frînturi

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 6, pomenirea svîntului slăvit apostol Thoma.

Acesta, la Mediia şi Parthiia şi Indiia şi Persiia, cuvîntul lui Dumnădzău au strigat. Şi la Indiia fu închis de-părratul Smideu, căce încredzusă pre hiiu-său Ulzan şi-l botedzasă şi pre femeaia lui Tertiia şi Migdoniia şi Narca. Pentr-aceaea, fu dat pre mîna a cinci slujitori, de-l suiră într-un munte şi acolo, cu sulițe îl giunghiară. Şi aşea, au purces către Domnul.

Istorie din îmbletele svîntului.

Încă pînă era viu svîntul Thoma Apostol mearsă la Indiia cu un neguțătoriu, anume Avan. Şi prinsără gazdă într-o casă, în oraşul Andrapol. Şi, mărîtîndu-ş o hiică domnul aceii țări, feace nuntă şi şi bucurie tuturor cîți veniră la nuntă. Acolo, tîmplîndu-să şi svîntul marele lui Hristos apostol Thoma, şedzu la masă, mai gios decît alții. Şi, ospătîndu-să toți şi bucurîndu-să, numai svîntul sîngur nu mînca, ce şedea cugetînd cu liniște. Iară unul din slugile nuntei, mîndru veni şi lovi pre svîntul cu
48r palma preste obraz, dzîcîndu-i: "Deaca eşti chemat la nuntă, ce şedz // trist?! A ce nu te veseleşti cu alalți băutori?!". Iară svîntul apostol dzîsă celuia ce-i deade palma: "Iarte-ți Dumnădzău în viitoriul veac greşala, iară acea mînă ce mă lovi aşea de cu sămeție, herile să o împarță sălbatice acmu, să să-mveațe mulți şi să să cearte!".

Şi-ndată după cuvînt, alergă acela ce deade palma să aducă apă de dires vinul (că într-acealea părți de lume dereg vinul cu apă, că nu-l pot bea prisne de mare tărie). Ieşi o hiară cumplită şi-l feace fărîme, ce-l pîndiia acolo. Atunce şi un cîne mearsă întru vealiște şi luă o mînă: ceaea ce lovisă palma pre svîntul. Şi veni în casă cu mîna în gură, cum vrea arăta către toți strîmbătatea. Şi minunîndu-să nunta şi neştiind: "Oare a cui să fie?!". Iară muiarea unui lăutari strigînd tare dzîsă: "Mare minune ni s-au arătat astădzi! Ascultați, nuntaşilor: Dumnădzău sau un trimis a lui Dumnădzău vru de şedzu cu noi la masă, că cela ce mi-i de o limbă, de-i dzîceam în lăută şi-l veseliiam, l-am audzîtu-l blăstămînd pre deregătoriul ce-i deade o palmă să-i vadză mîna cea dereaptă trăgîndu-o cînii, de-arătare tuturor! Carea toți o vedeți că i s-au izbîndit!". Şi, deacă văzdură toți minunea, mearsă veastea şi pînă-ntr-audzul împăratului.

Şi, deaca obîrşi nunta, chemă-părratul pre apostol şi-i dzîsă: "De vreame ce ştii blăstăma ş-a face moarte cu blăstămul, arată şi cu putearea rugii, de blagosloveaşte pre hiică-mea ce-am măritat astădzi!". Aceasta priimind bucuros apostolul, mearsă de-ntră în cămară şi-mvăță tinerii şi-i întări spre curățiie, să urască toată mîrsăiala trupască. Şi, lăsîndu-i pre mîna lui Dumnădzău, să dusă de-acolea. Iară, cînd fu preste puțin, vădzu mirele pre un orecine în chipul svîntului apostol şi voroviia cu mireasa. Şi, părîndu-i că-i svîntul Thoma, dzîsă: "Credz, îm pare-mi, că ieşisăşi mainte de toți, dară cum iarăşi te-aflaşi aicea?". Iară Domnul feace: "Eu nu sînt Thoma ce, de pre dar, Frate sînt lui Thoma. Şi cine-m va urma ca dînsul, lepădîndu-să de lume, îm va fi, la a doa naştere, nu numai frate, ce şi / partnic împărățiiei Meale!". Şi, deaca le dzîsă, aşea fu nevădzut, iară ei, ținînd întru sine cuvîntul Domnului ca mărgăritariul, făcea rugă toată noaptea către Dumnădzău ce li s-au arătat.

Şi, cînd fu demineață, mearsă-părratul la patul unde era tinerii ş-aflîndu-i osăbiț şedzînd, să mîhni şi-i întrebă vina a ce şed osăbiți. Iară ei îi dzîsără: "Ne rugăm aşea să şedem osăbiți pînă la sfîrşitul nostru, pentru ca să fim nedespărțîți la vreamea cununilor, în cămara nuntii ceii nepovestite, precum ne-au făgăduit cela ce ni s-au arătat în chipul ospelui celuia!".

De-aceastea să turburâ-părratul şi giurui colac cine i-ar afla pre-nşelătoriul, să i-l aducă. Ce să strînsără cercătorii de cercături, că mai virtos nevădzut să arăta acel cercat, întărînd şi-mvățînd pre ucinici, atîta cît şi pre-părratul mai apoi, l-au înduplecat de s-au creştinat. Din oglindituí credinții lor, muindu-i mînjia împăratului atîta cît a doa dzi să feace creştin. Şi, cercînd, aflară pre apostolul în Indiia, pentru ca să-ş ia de la dînsul Svîntul Botedz acei iscusîți ucinici Svintei Troițe, carii o proslăviia nepărăsît.

Iară cînd mearsă apostolul lui Dumnădzău către Gundafor, împăratul Indiei, îl întrebă ce meşterşug ştie la piatră, la lemn. Spusă că la lemn ştie a face ralițe, giuguri şi opacine, iară la piatră, beseărici, stîlpi şi ziditi de case-părățeşti. Şi-părratul feace: "Dară ştim-vei face polată, la loc unde-m place, pre voie?".

Şi apostolul, deaca feace tocmală şi nemică pestind, cerşu de-i deade galbeni, să mîie să cumpere ce trebuie pentru temelie, arătîndu-i cu aţa măsura caselor şi locul. Şi dzîsă apostolul: "Acmu-mpărate, nu-i vreame a lucra iscusît, ce în luna lui Ipervereteu, precum îm pare!". De-aceasta hie dzis apostolul: "Pentru veacul cel viitoriu, la plata nevoințelor!". Pentr-aceaea, cu lesne măguli

firea-mpăratului, că luînd a mînă aţa cu vîrtealnița şi zugrăvindu-i urdzîturile cu măsurături, de-l bucură şi-i ogoi gîndul. Şi, mîrîndu-să-mpăratul istețiia apostolului, dîndu-i de agiuns de cheltuială şi să-ntoarsă la curte-ş.

Iară apo- // stolul, împărțînd tot aurul în mînule mişeilor, feace şi-neheie, ca un apostol, 49r
împăratului case şi curte, în curțile întîi-născuților.

Iară-părratul, trecînd cîtăva vreame, nevoia să ştie de lucrul şi audzî că lipseaşte numai acoperemîntul. Şi, de bucurie, cugetînd că-i veastea adevărată, tremisă şi altă cumpănă de aur la apostolul, scriînd: "Să-m faci acuperemîntul camai frumos caselor, curund, ca, deaca oi veni şi le voi vedea, să laud cu cuvîntul bişugul meşterşugului!". Apostolul, luînd aurul, rădîcă ochii către ceriu, dzîsă: "Mulțămăscu-ț, om-iubitoriule, că în multe fealiuri ştii de tocmeşti tot însulul spăseniia!". Şi, ținînd, iarăşi, întîiul năvar, l-au împărțît la mişei şi lipsiți.

Iară cînd fu mai apoi, împăratul fiindu-i aminte şi dorind cum mai curund să audză casele gata, să margă să le vadză. Şi-ntrebînd de cine i-au venit dintr-acolea, îi spusără de toate: că nice au făcut case şi aurul tot l-au împărțît la săraci şi încă povesteaşte nu şt'ce Dumnădzău şi face neşte minuni naintea celora ce s-adună pregiur dînsul şi nemică nu mănîncă.

Iară-părratul, împlîndu-să de scîrbă, mînă de-adusără pre apostolul şi-l întrebă: "Gata-s casele?". Iară apostolul feace: "Gătatu-ți-s-au, o, împărate, polate foarte ghizdave, că ți le-am făcut aşea precum am învățat a le face de Teslariul cel mare, cel adevărat!". Iară-părratul feace: "Blămați să le vedem cum sînt!". Iară apostolul feace: "Nu trebuiesc acmu, că nu-i vreame, ce, cînd t-ii muta de de pre-acicea, atuncea vor prinde bine!".

Iară împăratului îi păru că-l ia în rîs şi strigă asupră-i cu răstît: "Luați-l pre-acesta de-acii şi-l băgați într-o temniță-ntunecată, depreună şi pre neguțătoriul ce mi l-au adus!". Deci, şedzînd în temniță legat.

Iară fratele-părratului, într-o noapte, arătînd că-i pare rău, căzdu în voia-rea şi mîhniciune. Şi, dintr-aceaea, să războli şi, chemînd pre-părratul, îi dzîsă că: "Pentru ticăițiia acelui ticălos de neguțătoriu, mîhnindu-mi-să inema, m-am războlit şi, ia, c-oi muri!". Şi aşea vorovind amîndoi, muri omul.

Atunce, luîndu-i îngerul lui Dumnădzău suf- / letul, l-au dusu-l pre la sălaşele lui Dumnădzău, de-i arăta frîmseţile lor şi-l întreba: "Unde-ți place să mergi să petreci?". Iară sufletul ş-aleasă una, o curte mai ghizdavă şi mai apoi de toate şi o arăta aceaea îngerului şi să ruga să lăcuiască într-un unghiu aceiia curți. Iară îngerul feace: "N-ai tu cum lăcui într-aceaea curte, că-i a frățîne-tău, ce i-o au făcut streinul cela, Thoma!". Iară el feace: "Rogu-te, lasă-mă să mărg să mi-o cumpăr la dînsul cu mic preț, că el nu o ştie şi m-oi întoarce!".

Atunce, îngerul întorsă sufletul la trup şi să stîrni mortul şi-ncepu a striga să-i vie frate-său, împăratul. Şi-ndată cum sosî, feace: "Ştiu, frate, adevărat că-ț vrea-i da şi giumătate de-părățîie pentru mine să-nviiu! Pentr-aceaea, poftesc de la tine, frate, un dar şi nu zăbăvi, ce mi-l dăruiaşte!". Iară-părratul feace: "Ce-i supt oblastiia mea, bucuros dăruit să-ț fie, iubitul mieu frate!". Şi i-au întărit cu giurămînt. Atunce spusă-părratului ce ceare, dzîcînd: "Dăruiaşte-mi, frate, curțile tale cealea ce ai în ceriu, pre cîți bani vei vrea să-ț dau, căce mi l-ii dărui!". Iară-părratul rămasă ca mutul spre-aceaea. Apoi feace: "Eu s-aibu în ceriu curți, dară de unde?!". Iară frate-său feace: "Aşea-i adevărat, săvai că tu nu le ştii cealea ce ți le-au făcutu-le acel închis în temniță, precum şi eu, mîhnindu-mă, m-am războlit de jealea lui ş-am îmblat pre-acolo, de le-am văzdut de ghizdave!".

Atunce, puind în mintea sa împăratul cuvintele frățîne-său, feace către frate-său: "Frate, aceaea ce ceri tu, de-ar hi de supt oblastiia împărățiiei meale, de nevoaie ar fi cu păcat dezlegatul giuruitii! Iară de vreame ce-s osăbite de către oblastiia pemintească, de vreame ce sînt lucruri cereşti, giudecă însuț! Ce, de vreame ce-i aicea meşterul de față, ți-l ia şi-ț va face mai ghizdave şi mai luminate de cum ai văzdut că-s acealea!".

Şi, aceastea grăind, mînă de-adusără din temniță pre apostol şi pre Avani neguțătoriul. Şi, căzdzîndu-i la picioare, cerşu iertăciune din ce l-au supăratu-l, grăbindu-să.

De-aceasta, mulțămind apostolul lui Dumnădzău şi botedzîndu-i pre-amîndoi şi-mvă- // țîndu-i 50r
de cuvîntul svintei Evanghelii, dîndu-le şi arăvonul împărățiiei ceriului, mearse într-alte țări, strigînd svînta Evanghelie, slăvind şi blagoslovind Părintele şi Fiiul şi Duhul Svînt.

Într-aceastaş dzi, preacuviosul părintele nostru Nichita Patrichie Ispoveadnicul.

Într-aceastaş dzi, svînta Erotiida Măcenița.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 7, pomenirea sfinților mari măcenici Serghie și Vacho.

Aceștia era în dzîlele-mpăratului Maximian. Deci Serghie era primichiri la școala ghentililor, iară Vacho, secundichilor, iarăș la aceaea școală. Și învățați și deprinși din ceput credința creștinească și dumnădzăieștile Scripturi și, fiind cleveții la-mpăratul, fură siliți să margă cu-mpăratul, să facă jărtve idolilor. Și ei, nepriimind, îi deșcinsără de brîie și le luară de pregiur grumadzi plăscile și-mbrăcară în haine muierești. Și-i scoasără la mijlocul orașului, să-i ocărască. Și, legați cu landzuje și trimițîndu-i la ighemonul Antioh, în oraș Afratisiiul. Și, aproapiindu-să din arătatul sfinților îngeri, să-mplură de bărbăție și de cutedzare și de dumnădzăiască puteare.

Deci, întîi, pre Vacho bătură cu vine de bou crude și, lungînd ceasul, deade sufletul în mîna lui Dumnădzău cu aceale pedeapse. Iară sfîntul Serghie, dîndu-i strînsoare în multe fealiuri și găvozdit în picioare cu încălțări de her și silit s-alearge căi lungi, de-aciia băgat în temniță și iarăși găvozdit cu acealea încălțăminte, îi tăiară cinstitul cap și luă cununa împărățiii ceriului.

Într-aceastaș dzî, sfinții măcenici Iulian Preutul și Chesarie Diaconul. /

Împărățînd Clavdie în Rîm și omorînd pre maică-sa pentru credința către Domnul Hristos, de-aciia nu-i mai era nice o milă de creștini. Atuncea, fericitul Chesarie, sosînd de la Africa, la un sat ce să chiamă Tarachini, deaca vădzu spurcatele idolești jărtve, le șchiopi și le oborî, de le călcă.

Deci, îl prinsără și-l închisără trei dzîle nemîncat și-l deaderă la anthipatul. Și, legîndu-i mînule-ndărăpt, îl trăgea slujitorii naintea carului boiarinului pînă la capiștea lui Apolon. Și, deaca sosîră acolo, făcînd sfîntul rugă, îndată căzu capiștea din rădăcini, fiind în nontru și popa cel mare și alți mulț. Care lucru vădzînd Leontie Ipaticul, căzu la picioarele sfîntului și, credzînd întru Domnul Hristos, să botedză naintea tuturor. Și, venind preutul Iulian, îl priceștiui cu Preasvintele Taine. Și-ndată, Ipaticul să rugă sfîntului de feace rugă pentru dînsul către Dumnădzău. Și-ș deade sufletul în mînule Svințiii sale pentru ruga sfîntului.

Vădzînd Loxorie boiarinul aceaea ce să feace, prinsă pre preutul Iulian și pre Chesarie Diaconul și-mvățî de-i băgară în saci și să-i arunce în mare. Iară svințîi îi dzîsără: "Noi dară, o, Loxorie, ne-aruncăm în mare, iară tu mușcat de cumplit șearpe, vei da moarte cumplită!". Care lucru să și feace. Că, deaca trecură 2 dzîle, el, Loxorie, primblîndu-să pre marginea mării, i s-au colăcit pregiur dînsul un bălaur mare. Și, strîngînd și ucigîndu-l, l-au zămorît. De-aciia, sta o prăviriște miloasă, că dzăcea îmflat, suflînd. Iară trupurile svinților ieșind din mare, cîrmăcite de Dumnădzău, trimiși din videnie orecarii creștini, Evsebie și Filix, le luară. Și trecînd pre-acolo unde dzăcea becisnicul Loxurie, deaca-i vădzu, el să văiera și să făcea pre sine becisnic, că încă nu-i ieșisă sufletul.

Iară fiiul lui, botedzatul Leontie Ipaticul, deaca fură astrucate moștiile svinților lîngă oraș, au tăiat capetele lor* și i-au aruncat în pîrîu. Și-nderiptat de dumnădzăiesc înger, cu Art Preutul de cetatea
51r Capuia și luă moștiile lui Evsebie și Filie, // de le astrucă în loc de cinste, cu slava Tatălui și-a Fiiului și Duhului Svînt.

Într-aceastaș dzî, svîntul măcenic Polihronie.

Acesta s-au născut în eparhiia ce-i dzîc Gamfanit. Iară tată-său Vardanie, fiind țăran, ș-au învățatu-ș cuconul la carte, că i-au dat poruncă să urmeadze diiacilor. Și, fiindu-le apa departe, au făcut rugă cuconul acesta ș-au ieșit izvor de apă, de s-au făcut fîntînă, că era înțălept și postitoriu cuconul. Și, deaca sosî la vîrstă de stat, s-au împreunat cu ceia ce lucreadză la vii. Și, lucrînd viile alaturea cu alți lucrători, gusta hrană și cu apă a treia și a patra dzî. Iară a cui era viia, stăpînul mirîndu-să de-acel lucrătoriu a lui Dumnădzău și cinstindu-i bunătățile, l-au însoțît la orecît aur și l-au trimis, dzîcînd: "Du-te acasă-ț și roagă Dumnădzău pentru mine!". Și i-au opritu-i sapa pentru credința care feace multe minuni.

Iară el mearsă cu aurul ce avea pre mînule sale. Și feace o svîntă besearică, aflîndu-să și în svîntul săbor ce s-au făcut în Nichea, fiind citeț. Și dobîndi cinste de diiaconie și de preuție. Și, răpăosînd Marele Constantin Împărat, îndată-ncepu a ieși eresa procleatului Arie și a turbura pre mulți. Pentr-aceaea, ereticii, topindu-să de zavistie, aflînd pre svîntul Polihroni dvorbind la sfîntul jărtăvnic, sărîră de năprasnă, de-l giunghiară și-l zdrumicară cu sabiile și, mestecîndu-l întruna cu dumnădzăiescul sînge și carne a Domnului Hristos, îl trimisără, și fără voia lor, jărtvă svîntului Dumnădzău.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaște și ne spăseaște. Adevăr.

* adecă a lui Evsebie și Filic

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 8, preacuviosa maica noastră Pelaghiia.

Aceasta svîntă era în dzîlele lui Numerian Împărat den Antiohiia. Învățînd giocurile și prăvi- / riștile și făcînd curvii cu oamenii orașului și strîngînd bogățiie fără samă de multă, dintr-acea rea agonisită. Di-ciia, apucînd învățătură de la svîntul Nonon episcopul și pocăindu-să cu fierbinte și botedzîndu-să, lepădă toate și-mprăștie avearea toată la săraci.

Ce să luăm pre-amănunt istoriia aceștii svinte Pelaghie, cumuși era vestită de frîmseațe și grozăvită la suflet de păcate, că era cu totul cufundată în glodiștea păcatelor. Altă grije n-avea numai a-și îmfrîmșea trupul ș-a-l împodobi cu scumpe podoabe, pentru să poată vîna pre îbohnici, să-i tragă la glodiștea păcatelor. Și mulți ș-au pierdut avuțiia și viața și sufletele ș-au pus după dragostele ei. Avea slujnice și slugi multe. Și îmbla drumurile, în vedeare, cu nălucire de agiuns, împlînd văzduhul de mirodeniile aromatelor ș-a moscului, ce să ungea și purta cu sine.

Iară milostivul Dumnădzău nu o au părăsît, nice-i fu greață de-atîta spurcată și necurată, ce, ca un cunoscătoriu demainte lucrurilor viitoare, știind ce pocăință va să facă mai apoi, au luminat ochii ei a sufletului cu adevara. Că într-acealea dzîle, strînsease patriarhul Antiohiei arhiereii cu o treabă. Și-ntre dînșii era un episcop foarte îmbunătățimat, anume Nonos, minunat și de potriva îngerilor în viața sa. Și în svînta Scriptură foarte iscusît. Pre acesta rugară pravoslavnicii să facă cazanie de folosul sufletelor.

Deci, feace cazanie de-mvățătură, afară, la besearica svîntului Iulian și pre toți îi minună cu-ntâlepciunea cuvîntului, cît îț părea prisne că-l lumina Duhul cel Svînt. Că trăgea cu dulceața cuvintelor sale pre păcătos spre pocăință. Într-acela ceas, trecu pre-acolea și Pelaghiia, ședzînd în cocie și-mpodobită cumuș îi era obiceaiul. Și împlea vîntul de mirosurile aromatelor și scripiia cu totul de strălucorile pietrilor celor scumpe și mărgăritarelor ce era-mpodobită. Și, văzîndu-o așea fără-rușine, alalți arhierei și-ntoarsără obrazele într-altă parte, să nu o vadză. Iară fericitul Non, știind că și din ceale-mprotivă, de multe ori să fo- // loseaște neștine și face roadă cu chipul cela ce alții să porniia 52r
spre mîrseiul păcatelor, svinția sa mai vîrtos să porni spre iboste dumnădzăiască, căutînd curvei ceas mult. Și suspînînd tare, plînsă cîtva, cît ș-au udatu-și veșmintele de pre sine cu lacrămile, olecăindu-să ca și cînd ar hi fost podobitura ei osîndă lui.

Și dzîsă către ascultătorii cazaniei, nărod ce era strîns: "O, vai și mișel de noi, de nește netreabnici, rușine ne va fi și mustrare naintea-nfricatului giudeț pentru curva aceasta. Că ea, pentru să placă oamenilor, cîtă nevoință pune, de să-mfrîmșadză și să-mpodobeaște, pentru să dobîndească puțîntea amară dulceață a păcatului! Iară noi, nepricepuții, ședem cu leane și nu grijim să ne-mpodobim sufletele, să plăcem lui Dumnădzău, ce ne lăsăm cinstea nebăgată în samă și negrijită. Pentr-acea vom fi de scădeare și ne vom păgubi de-acea negrăită și minunată dezmierdăciune a de pururea fericință și ne vom osîndi pentru negîndirea noastră, în muncă nesfîrșită!". Aceasta și alte ca aceastea folositoare sufletului pilde spuind acesta svînt arhiereu Nonos obîrși cuvîntul și să răschiră săborul.

Și, ducîndu-să la chelie-și sîngur, la Dumnădzău toată acea dzî feace rugă și dzîcea așea, cu lacrămi: "Preaînălțate Dumnădzău și mult milostivule, iartă-mă pre un negîndit și leaneș, că nevoința numai a unii dzîle a curvei întreace nevoința tuturor ailor a vieții meale ce împodobăsc sufletul în petreacerea Svinții Tale! Dară ce răspuns îm voi da naintea Ta, că știi ascunsele inemii?! O, vai mie, ticălosului, că-n nedestoinicie întru la preasvîntul tău jărtăvnic și nu mă-mpodobăsc cu dumnădzăiasca ta voaie! Ce, Doamne, nu mă osîndi la dzua giudețului, că de toată bunătatea sînt pustii și nice una din poruncile tale n-am păzît!".

Aceastea și mai mult dzîcea svîntul și le audzîia ucinicul lui și diacon Iacov. Carele i-au scrîsu-i și viața. Iară deaca să culcă svîntul și adormi, să visă slujind svînta liturghie, pre obiceaiul svîntului jărtăvnic. Iară o porumbiță împuțîtă și întinată zbura împregiur dînsul și-i da / multă dodeială de putoare. Și, cînd fu la **ѥдиць ѡглашєнїѧ нєѣмѣѧѣте**,[2] ieși porumbița de stătu afară pînă să obîrși svînta liturghie. Și deacă ieși svîntul din svîntul oltari, veade iarăși porumbița zburînd pregiur dînsul, ca și-ntîi. Deci, își tînsă mîna de o luă și o afundă în scăldătoarea svintei cîrstealnițe, unde botedza oamenii și să curățâ îndată. Și, ieșind dintr-apă, fără leac de putoare, zburâ în văzduh atîta de sus, cît nu să veadea. Și acesta au fost chip și ursăciune ce vrea să să izbîndească a doa dzî.

Deci, cînd fu demineață, spusă visul către Ioan. Și deaca mearsă în besearică cu alți arhierei, îi deade patriarhul Evanghieliia, pentru darul ce avea a Duhului Svînt, să facă cazanie nărodului. Și să află și Pelaghiia la acea svîntă cazanie, nu pentru dumnădzărie, că altă dată n-au mai fost, ce numai din învitarea lui Dumnădzău milostiv, carele va tot omul să să spăsască și la cunoștința dereptății să vie. Audzînd, dară, curva sufleteasca nemuritorie și giudețul cel strașnic a lui Dumnădzău și binele vieții de vecie celor buni și muncile nesfîrșite celor răi, o, minunea ta, Doamne, s-au umilit aceaea ce era

întîi neumilită şi plînsă amar! Urîtu-ş-au îndată lucrurile ceale spurcate, au îndrăgit îndată pre ibohnicul cel adevărat, mirele cel preacurat şi sufletesc!

Deci, după otpust, au mînat neşte slugi a ei în urma svîntului Nonos, să-i afle gazda. De-aciia, scrisă către svinţia sa, de-i trimisă, într-acesta chip scriind: "La svîntul episcop şi ucinic lui Hristos, ucinîţa dracului, Pelaghiia, luciul fără-legilor, face închinăciunea slujnicească. Audzît-am, svîntul lui Dumnădzău, de un creştin că Despuitoriul şi Domnul Hristos n-au venit să chiame pre cei direpţi, ci pre cei păcătoşi la pocăinţă! Şi, cum nu-i era greaţă de curve şi de tîlhari şi de vamăşi, ce au petrecut pre cei păcătoşi la pocăinţă! Şi, cum nu-i era greaţă de curvă ce-ţ sînt de o naştere şi de o-mpreună şi ucinic, să arăţi şi cu lucrul şi să nu-ţi fie greaţă de o curvă ce-ţ sînt de o naştere şi de o-mpreună
53r slujnică, ce mă spodobeaşte, rogu- // te să-ţ ispoveduiesc păcatele meale, ca să-m spăsăsc pentru tine sufletul! O curvăreaţă .".

Aceastea deaca le ceti preacuviosul, să-nspăimă şi nu vru să priimască în voroavă cu dînsa, ce i-au poruncitu-i să margă în besearică, cînd sînt şi alalţi arhierei strînşi, să grăiască cîte-i trebuie. Iară Pelaghiia, deacă audzî, apucă vreamea şi alergă după spăsîtoriul. Cursă la svînta besearică, cade la pămînt ca o altă curvă, udînd picioarele svîntului cu lacrămile, ca ceaea din svînta Evanghelie picioarele Domnului Hristos. Şi grăînd aşea, cu mare glas: "Hie-ţi milă de o păcătoasă, părinte preacuvioase, asămănîndu-te Stăpînului tău! Boteadză-mă şi mă-nderepteadză la pocăinţă! Că eu sînt luciul fără-legii şi răpastea pierdzării şi silţa şi vînătoarea dracului. C-am fost vină şi prilej a mulţi de mearsără în iad! Iară acmu, prin darul lui Dumnădzău mă pocăiesc de vicleşugurile meale şi îm trebă pocăinţă ca să nu fiu în veaci de muncă!".

Această dumnădzăiască schimbătură* a direaptei Celui-de-sus, deaca vădzură arhiereii să mira de-atîtea lacrămi ce vărsa pomenita, pururea. Şi, părîndu-le bine de spăseniia ei, abiia o feceră de să sculă. Şi-i dzisă svîntul Nonos: "Pravila svintei Besearici ne poronceaşte să nu botedzăm nice pre o curvă, pînă nu va aduce chizeaşi să o ia în chizăşie, să nu să mai întoarcă la păcatele-şi ceale dintîi. Iară ea, iarăşi căzu la pămînt şi mai tare plîngea, dzîcînd: "După capul svinţiii tale stă sufletul mieu, să dai samă de dînsul naintea lui Dumnădzău. De-i zăbăvi şi nu mi-i botedza mai de sîrg, să mă naş de iznoavă prin Svîntul Botedz, ca să mă aduci la mirele cel preacurat, la Hristos, mireasă curată şi fără prihană, că mă tem că, de oi zăbăvi cu Svîntul Botedz, să nu mă smintească iarăş împiedecătoriul, să mă ducă la aselghiia** cea dintîi."

Audzînd aceastea, proslăvi pre Dumnădzău, vădzînd atîta pocaanie şi, spovedindu-o, o-ntrebă cumu-i numele. Şi spusă că o cheamă Pelaghiia. "Iară nărudul să minuna de mulţîmea frîmseaţelor ei şi de pietrile ceale scumpe şi mărgăritare ce purtam"; şi o chema Mărgărita. Atuncea, o botedză în numele Svintei Troiţe şi i-au pusu-i numele ei cel dîntîi şi o priimi din / svînta scăldătoare o călugăriţă îmbunătăţîmată, anume Romana. Şi, făcînd svînta liturghie, o preceştui cu Svintele Taine.

Pentr-aceaea, toată Antiohiia s-au bucurat depreună şi feceră praznic cu tot săborul pentru spăseniia sufletului ei. Şi tot omul îi părea a sa bucuriia ei, cum birui pre-mpiedecătoriul. Carele neputînd suferi ruşinea şi înfrîntura sa, s-au prăvălit în chip de om, neiubitoriul-de-om şi s-au arătat, în mijlocul tuturor cu mînule puse în cap, zmulgîndu-să şi strigînd asupra svîntului Nonos cum au făcut strîmbătate, de i-au luatu-i putearea.

De-aciia, fără ruşine, s-au apropiiat către Pelaghiia şi o feace vîndzătoare şi fără credinţă. Iară ea, făcîndu-şi svînta cruce, îl izgoni. Ce iarăşi nu s-au părăsît de obrăzniciia sa, ce să dusă noaptea într-aşternutul ei, de o deşteptă, dezmierdîndu-o şi măgulînd către obiceaiul cel dintîi, giuruindu-i să-i facă multă cinste. Iară ea, iarăşi făcîndu-ş svînta cruce, îl stînsă şi spusă Romanei, carea o-mvăţă să nu să teamă nice leac de-acel nepriiatin.

Şi, preste puţine dzîle, deade iarăşi ş-altă palmă pizmaşului şi rană în inemă. Că, luminîndu-să din Svîntul Botedz cu Duhul Svînt, chemă pre o slugă a ei, care era mai înţălept şi-l învăţă să şadză, să-i scrie într-un catastih toată avuţiia: aur, argint, pietri, mărgăritariu, odoară scumpe, haine şi tot ce avea şi să-i aducă izvodul. Şi-l deade la mîna episcopului, dzîcînd: "Ia-le aceastea, svinte părinte, şi le-mparţ cum ţi-i voi. Că mie mi-i destul avearea mirelui mieu, lui Hristos Despuitoriul!". Iară Nonos chemînd deregătoriul şi vistearnicul besearicii şi-i dzisă: "Iacă, te giur cu Dumnădzău şi ţi le dau pre mînă toate aceastea şi nemică să nu opreşt besearicii, ce să le-mparţi toate la săraci şi văduve şi la mişci, ca să să-mparţe bine acealea ce s-au strîns rău!". Şi aşea feace. Iară fericita Pelaghiia iertă robii şi roabele şi le dărui şi aveare, ca o de-om-iubitoare şi-i învăţă să să grijască de spăseniia sufletului, să să izbăvască cu mila Despuitoriului Hristos de muncile de veaci, precum şi de la dînsa să

* premeneală

** curviia

mîn- // tuiră de către şerbie. Iară din dzua ce s-au botedzat pîine n-au mai mîncat nice leac fericita 54r
dintr-avearea ei, căce era rău agonisită, ce o hrăniia Romana, aceale puţine dzile cît au lăcuit la dînsă.

Şi-ntr-o noapte, de svînta duminecă, s-au dezvăscut din hainele ceale femeieşti şi s-au îmbrăcat într-o rasă de păr rea. Şi s-au dus la Ierusalim, nespuind nemică nimăruia, nice duhovnicului, nice nănaşe-sa Romanei, carea să bociia şi o plîngea, neştiind ce s-au făcut. Iară svîntul Nonos cunoştea din putearea lui Dumnădzău şi, mîngîind, îi dzisă să nu-ş facă inemă amară, că Pelaghiia partea cea bună ş-au ales, ca şi Mariia, sora lui Lazar. Carea nu s-a lua de la dînsă.

Deci, aşea rămasă Pelaghiia în muntele Eleonului, trei ai închisă într-o chilie şi necunoscută în port bărbătesc, nevoindu-să şi făcînd bunătăţi ca aceastea şi luptări asupra dimonului cu osîrdiia ei. Carea singur Dumnădzău le ştie, Ştiutoriul tainelor.

Iară svîntul diacon Iiacov, ce-l pomenim deneaurea, cu dor şi dragoste dumnădzăiască pornit, mearsă la-nchinăciune către Svîntul Mormînt, luînd blagoslovanie de la svîntul Nonos. Carele-i dzisă: "Să mergi, hiiul mieu, cu sănătate! Şi, deaca te vei primbla pre la Svintele Locuri, să-ntrebi şi pentru un eunuh, anume Pelaghie, călugăr îmbunătăţîmat, că-ţ vei lua de la dînsul multă polzuinţă, că iaste priiatin foarte drag Domnului nostru Hristos!". Iară Iacov nepricepîndu-să nice leac că-i dzîce pentru fericita Pelaghiia.

Şi, deaca-mblă Svintele Locuri, întrebă şi de Pelaghie Călugărul. Şi i-l spusără că-i în muntele Eleonului. Deci, mearsă şi bătu la uşe. Ieşi svînta îmbrăcată bărbăteaşte şi-l cunoscu. Iară el nu o cunoscu, că era uscată şi firşită de post, ochii adîncaţi şi numai oasele şi piialea, de arăta vedeare umilită. Şi-l întrebă au doară-i diaconul lui Nonos, episcopul şi ucenic. Iară el dzisă: "Aşea-i!". Iară svînta dzisă: "Adevărat apostolul lui Dumnădzău iaste acela om şi să-i dzîci să roage Dumnădzău să mă iarte de fără-legile meale!". Şi, deaca dzisă aşea, închisă uşea. Şi cînta cîntările peasnelor, pre rînd. Iară Iiacov, într-acel cescuţ, luă multă / polză, învăţîndu-să măsura cuvîntului, că să cade tot omul să grăiască puţine cu călugăriţă. Şi, deaca ieşi de-acolo, mearsă pre la chiliile altor părinţi, carii toţi lăuda foarte pre Pelaghie Scopeţul, ca foarte îmbunătăţîmat şi svînt om.

Şi, preste puţine dzile, s-au audzît preste tot schitul că s-au răpăosat Pelaghie către Domnul. Şi să adunară de la Ierusalim şi de la Ierihon şi de la Iordan şi din toate hotarăle, cu multă smerenie dumnădzăiască să astroce svintele ei moştii. Şi, vrînd să o miruiască, cumu-i obicina, cunoscură c-au fost femeaie. Şi, minunîndu-să, slăviră pre Dumnădzău toţi, unde o au întărît a să bate şi a birui pre luptătoriul cu totul. Aceasta veaste au ieşit tutinderea şi să-ndesa care de care va-ncăpea mai nainte, să-i sărute svintele moştii şi să o cinstească. Şi aşea, o rădicară în năsălie oameni de cinste şi svinţi, petrecînd gloate cu feclii aprinse, cu tămîi şi cu cîntări şi o astrucară cum să cade.

Într-aceastaş dzî, altă svîntă Pelaghiia ficioară.

Aceasta svîntă era din Antiohiia Siriei, de rudă mare şi slăvită. Şi, oblicînd domnul scaunului că-i creştină, trimisă să o prindză. Şi, deaca mearsără slujitorii şi-i încungiurară casa, vrînd să o răpască. Iară svînta prindzînd veaste, li să rugă să o-ngăduiască puţintel. Şi ei ascultînd, stătu svînta ficioară la rugă, cu mîni tinse şi cu ochii către Dumnădzău. Şi să rugă mult ceas să nu o lase Svînţia sa să o ia şi să o apuce slujitorii cei domneşti, ce să să suie la Svînţia sa ca o jărtvă svinţită şi fără prihană. Şi, aşea, cum să cade, să-mbrăcă ca de moarte şi să culcă de răpăosă, dîndu-şi sufletul în mînule lui Dumnădzău.

Într-aceastaş dzî, svînta măceniţă Pelaghiia.

Aceasta svîntă măceniţă Pelaghiia era în dzilele lui Dioclitian Împărat, din oraşul Tarsului, Chilichie. Şi, botedzînd pre mulţi Lin Episcopul, vădzu svînta în vis şeruitura chipului episcopului, 55r
cum o ruga şi o-mbiia către Svîntul Botedz. Şi, luîndu-ş voie de la maică-sa, anume // să margă pînă la mamcă-sa, mearsă la episcopul şi să botedză. Şi veşmintele ei ceale scumpe, cu podoabe le deade de le-mpărţi episcopul la săraci. De-aciia mearsă la mamcă-sa şi nu o priimi. Apoi mearsă şi la maică-sa şi nice ea nu o priimi, vădzîndu-o îmbrăcată smerit. Şi, făcîndu-şi maică-sa voia-rea, spusă fiiului lui Dioclitian ce-i era logodnic. Iară el, de voia-rea, să umură singur pre sine. Şi, mîniindu-să Dioclitian, o închise într-un bou de aramă înfocat. Şi, aşea, svînta ficioară şi măceniţă ş-au împlut nevoinţa, prinsă şi o băgă într-un bou de aramă înfocat. Şi, aşea, svînta ficioară şi măceniţă ş-au împlut nevoinţa, dobîndind logodnă cu-mpăratul ceresc, în veaci nuntînd în bucuria Domnului Hristos.

Într-aceastaş dzî, svînta Tlisiia ce fusease curvă.

Aceasta de mică fusease măiestrie drăcească, luînd de la maică-sa începătură. Şi vînată spre pocăinţă de svîntul Pafnutie Sidoneanul şi luînd întreagă credinţă că iaste pocăinţă, împărţi toată avuţiia ce avea săracilor, samă de patru sute de litre. Şi să-nchisă într-o chilie, plîngînd şi suspinînd din toată inema, dzîcea: "Doamne cela ce m-ai zidit, mîluiaşte-mă!", într-aceasta trăind trei ai şi ieşînd de-acolo cu porunca părintelui. Deaca trecură 15 dzile, s-au răpăosat întru Domnul Hristos.

Într-aceastaş dzî, svîntul **СШТНОМЧЕНИКЪ** Artemon.

Acesta era în dzilele-mpăratului Dioclitian, preut la besearica de Laodichiia, bătrîn şi avînd înflorite căruntseatele. Şi întrînd cu Sisinie Episcopul în capiştea idolilor, au stricat idolul lui Apolon, aşijdere şi trupul cel cioplit a lui Asclipie. Şi umorî şi zmeii ce era acolo, carii povestesc că era 20 de coţi de groş şi 80 de coţi de lungi. Pentr-aceasta, fu prins şi fu croit şi zdrumicat şi fript pre grătariu. Şi ieşi sănătos şi fără nice o betejie. Şi aceaste îi făcea acei ticăiţi, săvai că-i urma un cerb, de-i mustra cu grai omenesc pentru încremenirea inemii lor şi neomeniia. Iară svîntul, ieşînd o fîntînă unde sta, botedză pre aceia carii sta pre-acolea tîmplaţi. Şi răpăosă întru Domnul. /

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseate.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 9, svîntul apostol Iiacov a lui Alfeu.

Acesta era frate lui Mathei Evanghelistul şi Mitariul. Carele, mărgînd la propoveadanie, ars de dumnădzăiască rîhnă, au stricat toate capiştile idolilor, tămăduînd neputinţe şi izgonînd duhuri necurate. Pentru care lucru şi mulţîmea limbilor l-au numitu-l "sămînţă dumnădzăiască". Deci, curînd preste toată lumea ca un priiatin a lui Hristos, Căruia i-au închipuit şi patima şi moartea, s-au răstignit şa-au datu-ş sufletul în mînule Domnului Hristos.

Într-aceastaş dzî, preacuviosul părintele nostru Andronic şi Athanasiia, femeaia lui.

Acesta svîntul Andronic era din Antiohiia cea mare, zlătariu de meşterşug şi plin de fapte bune şi bogat. Şi s-au însurat, de-au luat pre Athanasiia, carea şi ea era curată şi cu frica lui Dumnădzău. Cu carea vorovindu-să, făcurâ avearea şi agonesita lor în trei părţi: una o-mpărţiia la mişei şi săraci, alta o-mprumuta cui vrea ceare la dînşii şi nu-ş mai întorcea, iară a treia parte era de hrană şi de meşterşug. Feacerâ şi 2 cuconi, făt şi fată. Şi, de-aciia, nu să mai culcarâ amîndoi, ce, petrecînd în curăţiie, să zăbăviia la rugă şi la slujbele mişeilor şi bolnavilor.

Şi, trecînd 12 ai în petreacerea lor, cînd era să să bucure de cuconaşii lor, sosînd către vîrstă, să culcarâ de murirâ amîndoi cuconii. Iară fericitul Andronic, arătîndu-să nemînhit de tîmplarea cuconaşilor, pomenind acel fericit glas a svîntului Iov, adecă: "Dumnădzău au dat, Dumnădzău au luat!" şi altele. Iară soţiora lui Athanasiia avea nemingîiată jeale. Şi, fiind îngropaţi cuconii ei în 56r besearica svîntului măcenic Iulian, nu mai ieşiia de acolo, dzîcînd să moară şi ea şi: "Să mă-ngrop // cu cuconii miei!". Şi luînd patriarhul pre Andronic la patriarhie, să-l mîngîie, femeaia nu vru să iasă de la mormîntul cuconilor, ce masă acolo, bocind şi bătîndu-să cu jeale.

Iară cînd fu pre la miadzănoapte, i să arătă svîntul măcenic Iulian în chip de călugăr şi-i dzîsă: "Ce ţi-i nevastă? A ce nu laş să odihnească carii sînt aicea?". Iară ea răspunsă şi dzîsă: "Nu bănui dumneata asupra şcarbei tale, că mare doru mi-i, c-am avut numai doi cuconi şi i-am îngropat astădz pre-amîndoi!". Iară svîntul îi dzîsă: "Nu plînge pentru dînşii, iacă-ţ dzîc, o, nevastă, că, precum firea omenească ceare de mîncat, că nu-i putinţă fără mîncare, aşea şi cuconii cer la Domnul Hristos binele cel viitoriu nepărăsît, dzîcînd: «Doamne cela ce eşti dirept giudeţ, pentru ceaea ce ne-am scăpat de pamintesţi, nu ne lăsa de ceale cereşti să ne scăpăm!»". Iară ea, deaca audzî, să umili şi schimbă plînsul în bucurie. Şi dzîsă: "Dară deaca sînt cuconii miei în ceri, eu ce mai plîng?!". Şi să-ntoarsă să cearce acel părinte ce grăi cu dînsa. Şi-l căotă prin toată svînta besearică şi nu-l află. Şi dzîsă portariului: "Unde-i părintele ce-au întrat mai acmu?". Şi-i dzîsă portariul: "Tu vedz că-s uşile încuiate şi-ntrebi unde-i?!". Şi pricepu portariul c-au văzdzut videnie.

Iară ea, luînd frică, să dusă acasă şi spusă bărbatului-ş ce-au văzdzut şi să rugă să o ducă la o mănăstire, iară el încă avînd aceleaş gînd ca şi dînsa. Şi să-mvoiră şi-mpărţiră dintr-avearea lor la mişei şi răscumpărară robi şi robii săi pre toţi iertară ce avea cumpăraţi. Şi alaltă aveare au dat pre mîna socrului, să facă bolniţe de mişei şi ospătării de călugări.

Iară Andronic, luînd cu sine oarece de cale cu femeaia sa şi ieşiră noaptea din oraş. Iară fericita Athanasiia, prăvînd de departe casele sale, căotă spre ceriu şi dzîsă:" Doamne Dumnădzău ce-ai dzîs lui Avraam şi Sarrei: «Ieşi din ţara ta şi din ruda ta şi vino în ţara ce-ţ voi arăta!», Însuţi ş-acmu îndereptează-ne în frica Ta! Iată că ne-am lăsat casa deşchisă pentru numele Svinţiii Tale! Nu ne-nchide uşea-mpărăţiei Tale!". Şi plînsără amîndoi şi purceasără. Şi sosînd la Locurile Svinte, să-nchinară şi vorovi-/ră cu svinţi părinţi, cu mulţi.

Şi-ntorcîndu-să, mearsără la avva Daniil, de-l rugară să bage pre Athanasiia în mănăstire de femei. Şi o trimisără în mănăstirea Vennisiotelor. Iară Andronic luă svîntul îngeresc cin de la acest părinte avva Daniil şi petrecu la dînsul 12 ai.

De-aciia, să cerşu cu blagoslovenie să margă la Svintele Locuri, să să-nchine. Şi, îmblînd svîntul Andronic în Eghipet, şedzu supt umbra unui copaci să să stîmpere de herbinteală. Şi adecă cu tocmala lui Dumnădzău, soseaşte şi femeaia lui, că mergea şi ea, cu acelaş gînd, spre Svintele Locuri, cu chip

bărbătesc. Şi, privitindu-să, ea îl cunoscu, iară el nu o cunoscu pre dînsă, că-i era veştezîtă faţa şi frîmseaţea ei topită de multă nevoinţă şi-ţ părea că-i un săracin' ponegrit. Şi-l întrebă: "Unde mergi părinte?". Iară Andronic îi dzîsă: "La Locurile Svinte.". Ea dzîsă: "Eu încă mărg într-acolea.". Şi-i dzîsă: "Blămaţi dară depreună!". Ea răspunsă: "Cum va fi porunca svinţiii tale, ce numai ca şi cînd n-am hi, aşea să meargem, tăcînd!". Andronic dzîsă: "Bine a hi!". Şi-i dzîsă: "Sameni a fi ucinic lui avva Danaiil.". El dzîsă: "Aşea iaste!". "Dară nu te chiamă Andrunic?". El feace: "Aşea mă chiamă.". Şi-i dzîsă: "Ruga svîntului să ne fie-ntr-agiutoriu în cale!". Şi dzîsă Andronic: "Amin.".

Şi-mblară amîndoi, în soţiie, tăcînd mîlcom şi-nchinîndu-să pre la toate Locurile Svinte. Să-ntoarsără, tăcînd, în Alexandriia. Şi dzîsă avva Athanasie (că aşea ş-au pusu-ş numele) către Andronic: " Vrea-vei să petreacem amîndoi într-o chilie?". Andronic dzîsă: "Bine va fi, ce voi să mărg întîi să iau blagoslovenie de la staretul!". Şi-i dzîsă: "Pasă dară şi te voi aştepta la octochedeacon şi, d-ii rămînea cu mine să petreci în tăceare, tu vino! Iară de n-ii vrea în tăceare, cum am fost pre cale, tu nu veni!". Iară Andronic, deaca mearsă la staretul, spusă de lucrul ce-au vorovit cu acel părinte. Şi staretul i-au dzîsu-i să margă. Şi-i dzîsă: "Să-ţ fie dragă tăcearea şi să petreci cu acel frate, că-i călugăr cumsăcade!". Şi, vîrtejindu-să, trăiră amîndoi, Andronic şi Athanasie, şi, multe ori, mergea părintele avva Daniil, de-i cerca cu învăţătura şi cu poveşti svinte şi de folos.

Iară cînd fu dănăoară, ce venisă de-i cercetă // şi purceasă de la dînşii blagoslovindu-i, alergă 57r avva Andronic şi-l agiunsă şi-i dzîsă: "Avva Athanasie va să răpaose către Domnul!". Şi-ntorcîndu-să părintele Daniil de pre cale, află pre avva Athanasie trăgînd de moarte şi-nherbîntat. Şi-ncepu a plînge şi-i dzîsă staretul: "În loc ce te-ai bucura că mergi să te-aduni cu Dumnădzău, tu plîngi!". Iară ea dzîsă: "Nu pling de altă numai pentru avva Andronic, ce mă rog, deaca m-ei îngropa, să cauţi la căpătîiul mieu o scrisoare şi să o citeşti şi să o dai la avva Andronic!".

Şi, făcînd rugă, să prieştui şi adormi întru Domnul. Şi, cînd fu la-mfăşat, adecă-i femeaie. Şi să audzî preste toată lavra. Şi trimisă staretul de deade ştire preste tot schitul şi la frat ce lăcuia în lontrul pustiei. Şi veniră toate lavrele Alexandriei şi să strînsă toată ţara şi schitianii cei cu portul alb, că aşea-i obicina la schit. Şi adusără afară la-ngropare cinstitele moştii Athanasiei, slăvind pre Dumnădzău, care deade atîta răbdare a femeaie. Şi rămasă staretul să facă pamintea a şeaptea dzî fericitei Athanasiei şi apoi vrea să ia cu sine pre avva Andronic. Iară el nu vru, ce dzîsă: "Mi-i voia să moriu cu doamna mea!".

Şi, iarăşi luîndu-ş dzua bună, staretul purceasă. Şi, cînd fu pre cale, l-agiunsă veaste curund, să să-ntoarcă, că avva Andronic trage de moarte. Şi iarăşi răpedzî părintele la schit, dzîcînd:" Veniţ de suiţi, că avva Andronic ia urma lui fratele Athanasie!". Iară ei să suiră şi-l aflară încă viu. Şi, blagoslovindu-i, adormi întru Domnul. Şi fu voroavă între octodecatul şi schiteanilor pentru moştiile lui, care de-aceale 2 părţi să-l ia. Şi abia i-au potolit staretul, de lăsară de-l îngroparâ cu nevoitoarea lui, ce s-au nevoit depreună cu dînsul, cu Athanasiia. Şi aşea lăsară pricea, slăvind pre Dumnădzău întru totul. Amin.

Într-aceastaş dzî, svînta măceniţă Popliia.

Aceasta, aflîndu-să în dzilele lui Iulian, măritată şi făcînd un cucon, roadă svîntă, pre Ioan, preutul lui Dumnădzău. Carele, de multe ori, au fost socotitori la svînta besearică şi pururea să feriia de igumenie. Pentru multă smerenie, mai apoi, pentr-a lui bună via- / ţă în Hristos, fu diacon la besearica Antiohiei. Ş-au egumenit un an a svinte feate.

Şi, mărgînd atuncea Iulian la Antiohiia şi avînd multă nesporinţă şi silind pre toţi să facă jărtvă dracilor, atunce, aceastâ svîntă stariţă, fiind de faţă, prestîpnicul Iulian începu a cînta în glasul mare cu svintele feate: "Idolii păgînilor, aur şi argint, lucruri de mîni omeneşti ." Pentr-aceasta, tîrîtă, fu bătută vîrtos preste obraz, atîta cît s-au roşit pămîntul de svîntul ei sînge. Şi trăi după-ntoarcerea lui Iulian încă un an şi cu pace către Dumnădzău purceasă.

Într-aceastaş dzî, preacuviosul părintele nostru Petr.

Acesta fericit părinte era în dzilele lui Theofil Împărat, din eparhiia Galatilor, naştere lui Theofil şi Evdochiei, de-a hirea de frîmseţe şi de stat şi de vîrtute. Carele, pentr-aceaea, fu pus hatman şi încins de-mpăratul. Şi, luminînd cu slujba oştii puţinea vreame, lăsă nebăgat samă tot lucrul lumăsc şi întră în viaţă călugărească, tundzîndu-ş părul de orecare părinte, în mănăstirea lui Dafneon. Şi fu numit Petr, în loc ce-l chema Leon. De-aciia, mearsă la Olimb**, de-aciia, la Svintele Locuri, de-aciia,

* arap
** un munte

în Laodichiia şi în Ataliia. Şi răbdînd toată truda drumului şi mîniia cea necertată a ismailteanilor, mearsă iarăş la Olimb. Şi oblicindu-să la-mpăraţii naltul vieţii ş-a bunătăţii lui, l-au plecatu-l împăratul Vasilie de-au mărs la mănăstirea lui svetîi Foca. Întru carea nevoindu-să forte dumnădzăiaşte, cu pace sufletul său lui Dumnădzău au dat.

Într-aceastaş dzî, preacuvios părintele nostru Dorothei, episcopul Tirului.

Dorothei pururea pomenitul au fost episcop Tirului. Carele ştiind toată istoriia svintei Scripturi şi îmbla fugind pentru goana ce era asupra creştinilor. Iară mai apoi, după moartea lui Diocliţian şi a lui Lichinie, mearsă iarăş la Tir şi păscu besearica lui Dumnădzău pînă la vreamea
58r prestîpnicului Iulian. Şi de vreame că, în- // tîi, acela Iulian nu umoriia în vedeare pre nime, ce-ntr-ascuns umoriia pre creştini, cu mijlocul boiarilor săi. În vremile păginătîi lui, audzîndu-l svîntul Dorothei, să dusă de la Tir şi mearsă la Thachiia. Ce nice acolo nu scăpă de idoloslujiteli. Că prindzîndu-să de boiarii lui Iulian şi răbdînd multe munci, bătrîn fiind, ca 107 de ai. Şi într-acealea munci ş-au dat sufletul în mînule lui Dumnădzău.

Într-aceastaş dzî, pomenirea direptului Avraam ş-a lui Lot, nepotului său de frate. Stih:

Lui Avraam i-au datu-i Dumnădzău pre lume
Şi-n ceriu de să slăveaşte cinstitul lui nume.
Şi Lot încă să veade pentr-a lui ticală
C-au pus supt nevoinţă multă ostenealâ.
Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. Amen.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 10, svinţii măcenici Evlampie şi Evlampiia.

Aceştia svinţi măcenici era în dzîlele lui Maximian Împărat, la Nicomidiia. Fiind ighemon Maxim, s-ascundea mulţi creştini în munte. Carii mînară pre svîntul Evlampie în oraş, să cumpere pîine. Iară svinţia sa, mărgînd şi vădzînd cărţi împărăteşti ce sta cu pouncile orînduialelor şi citindu-le, fu prins de slujitorii idoleşti. Şi-ntrebat de-mpăratul, să mărturisi creştin. Şi, băgîndu-l în capiştea idolească, să jărtvască, dzisă lui Mars să cadză şi cădzu, de să sfărîmă. Deci, puindu-l la munci şi chinuindu-l, veni Evlampiia, soru-sa, la mijloc şi să rugă frăţîne-său să facă rugă pentru dînsă, să iasă şi ea, să stea la mărturie cu dînsul. Deci, puindu-i pre-amîndoi într-o căldare şi herbîndu-i şi nemică putîndu-le strica, credzură doauă sute de oameni. Şi li să tăiară capetele tuturor împreună cu dînşii.

Într-aceastaş dzî, svinţii 200 de măcenici, cei tăiaţ împreună cu svîntul Evlampie şi Evlampiia./

Într-aceastaş dzî, preacuviosul părintele nostru Vasian.

Acesta svînt părintele nostru Vasian era de la Anatol, din Siriia. În dzîlele blagocistivului împărat Marchian, au venit în Ţarigrad şi atîta au străluminat în bunătăţi şi în minuni, cît împăratul zidi o svîntă besearică în numele lui. Carea să află şi pînă astădz. Şi s-au înmulţît ucinicii lui pînă în trei sute, din carii era şi preacuvioasa Matrona. Şi, tràind aşea şi aducînd pre mulţi către Dumnădzău şi tămăduind boale şi minuni multe făcînd, în bătrîneaţe adînce către Domnul s-au mutat.

Într-aceastaş dzî, preacuviosul părintele nostru Theofil Ispoveadnicul.

Acesta fericit părintele nostru Theofil născut trei stadii naintea oraşului lui Tiverie, din părinţi blagocistivi şi creştini născut. Şi, cînd fu de trei ai, să prenăscu, luînd Svîntul Botedz. Şi, luîndu-l părinţii, mearsără la muntele Solontion. Şi, aflînd pre cuviosul nostru părinte Stefan şi, luînd de la dînsul blagoslovenie, să dusără acasă-ş. Deci de-atunce nevoia cuconul de-mvăţa svînta Carte.

Şi, sosînd la 13 ai, alergă iarăş la preacuviosul Stefan. Carele vădzîndu-l, îi dzîsă: "Ce-ai venit la noi, fiiule?". Iară cuconul răspunsă: "M-ai chematu-mă, părinte, şi mi-am lăsat părinţii! Am venit la tine!". Dzîsă svîntul: "Dară cînd, fiiule, te-am chemat şi cum ţ-am dzîs?". Iară cuconul feace: " Lucrînd eu în ţarină, mi-ai dzîs: «Fiiule Theofile, depărtaşi-te de la Domnul Carele dzîce: 'Rădică crucea ta şi urmadză mie!'». Dintr-aceastea cuvinte, rănit într-inemă, ţ-am venit, pre urmă, pînă la uşe. Şi, aflînd uşea încuiată, ai fugit din ochii miei şi rămaş însumi. Şi-m pare, părinte svinte, precum voroava ta pre grăiu îm dă a-nţăleage, n-ai fost tu cela ce m-au chemat! Ce, totuş, mă rog, nu te-ntoarce de şerbul tău ce cerc păseniei". Iară preacuviosul mulţămînd lui Dumnădzău, luă cuconul la sine, grijindu-l şi deprindzîndu-l cu cinul călugăriei. Şi, deaca trecură trei ai, chemă preacuviosul pre egumenul lavrei.
59r I-au da- // tu-i cuconul pre mînă. Şi egumenul tundzînd, l-au călugărît în mănăstire.

Iară părinţii lui nu părăsîia întrebînd pretutinderea, nevoind să-l găsască. Apoi, trecînd cîţva ai, oblicind poveastea cuconului, mearsără la egumenul, rugîndu-l cu patimă* să le spuie cuconul. Iară

* scîrbă

egumenul, întîi mîhnindu-să, nu vrea, iară apoi, vădzîndu-i într-atîta jeale şi greimei voia-rea, şi fără voie li l-au arătat. Deaca-l vădzură părinţii în cin aşea, pornirâ lacrâme mestecaţi cu bucurie. Ce nu-l strîngea, ce nu-l săruta, ce nu grăind şi ce nu făcînd, într-atîta cît şi cealea ce n-au suflet atunce vrea face voie bună. Şi aşea orecîte dzîle petrecură cu fiiul lor.

Şi cunoscînd darul lui Dumnădzău ce era într-însul, începură a-l devri pre egumenul cu giurâmînt că, întorcîndu-să acasă, are vrea să-ş aibă cu sine cuconul, să-i facă o svîntă mănăstire, în cheltuiala lor, precum, de demult, doriia. Şi, de vreame că stătu îndemînă, acmu numai să să apuce de lucru. Şi, aparînd egumenul şi lăsînd sfatul pre sama săborului, deaderă giudeţ cu toţii să scoaţă de la Dumnădzău răspuns. Şi pusără rugă cu post trei dzîle nepărăsît. Şi obîrşînd: "O, minunate ţi-s lucrurile, Doamne!", să audzî glas den besearică, de sus, limpede şi-ncheiat graiu, poruncînd să slobodzască cuconul. Deci, luîndu-l părinţii şi cu uni fraţi din mănăstire, să-ntoarsără voioş acasă. Şi, curund gătînd mănăstirea, lăcuia svîntul Theofil într-însă, săhăstreşate, cîţva ai.

Iară de vreame ce a tuturor pizmaşul n-are odihnă, întrînd înfierateucul împărat Leont Iconoboreţul, feace pre svîntul de veni naintea lui. Şi, mărturisînd închinăciunea svintelor icoane, învăţă să-l bată cu vine de bou. De-aciia, să-i leage mînule îndărăpt şi să-l aducă la drumul ce merge la Nichea. Şi stîlpnicul Longhin să să-ntindză gios şi să ardză svintele icoane în capul lui ce i s-au aflat. Iară svîntul, sosînd la Nichea, astătu la giudeţ. Şi, atunce, neputînd răbda păginul îndrăzînirea şi probrăzala svîntului Theofil, învăţă să-l răstignească în cruciş la doi stîlpi şi să-i pozderiiască trupul cu vine uscate de bou. Şi, vădzîndu-i sîngele curînd ca izvorul, de / roşiia pămîntul, să sculă den scaunu-şi, de bătea sîngur cu sine, mult ceas, pre svîntul, preste svîntul obraz. De-aciia, învăţă de-l încălţară în tăpălage de her înfocate şi-l silîră s-alearge naintea lui.

Atunce, boiarinul Ipatic, umilîndu-să de bunătatea svîntului, dzîsă: "Oare numai tu, Theofile, şi cu de-ai tăi v-aflaţi, fără minte, cu-nchinăciunea icoanelor? Au împăratul şi cu ai de noi, ce sîntem veaderoş şi domnim?". Iară svîntul dzîsă: "Deaca ţi-i voia, iani, să căutăm din svintele Scripturi aceasta cercătură, că te ştiu că bine ştii! Şi, de mi-i învince cu socoteală, voi părăsî închinăciunea svintelor icoane, iară de t-îi îmvince tu, să le cinsteşti!". Boiarinul dzîsă: "Fără-ndoit, aşea să fie!" Atunce, svîntul să-mvoieşe şi-ncepu a vorovi şi a să-ntreba pentru cinstea şi shesiin* svintelor icoane. Şi-nvincit fiind boiarinul, dzîsă: "Cinstite staretule, eu voiu pune nevoinţă să-nduplec pre-mpăratul într-aceasta cunoaştere, de voi putea! Iar tu, luînd voie de la mine, pasă-ţ la chilie!". Iar sîntul să mîhni, căce nu ş-au obîrşit drumul alergăturii de măcenicie, însă, avînd ranele, era voios.

Şi-ntorcînd la svînta mănăstire, deade mare bucurie fraţilor şi priiatinilor şi rudelor şi tuturor megiiaşilor. Şi, trecînd puţintea vreame de la-ntorsul nevoinţii sale la mănăstire, cunoscînd pururea pomenitul mutatul său de la ceaste pemintesti spre ceale cereşti şi tocmind trebile mănăstirii bine şi blagoslovind pre toţi, purceasă către Domnul ce ş-au dorit. Căruia-i slava în veaci. Amin.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 11, svîntul apostol Filipp, unul din cei şeapte diaconi.

Acesta trăgîndu-să din Chesariia Palestinei şi-nsurîndu-să, feace 4 feate prorociţe. Pre-acesta pomeneaşte dumnădzăiescul evanghelist Luca, în *Deeaniile Apostolilor*. Şi să feace de la apostoli, diacon la treabele svinţilor, depreună cu Stefan şi alalţi. Acesta au învăţat Sa- // mariia ş-au botedzat 60r
pre Simon Vîlhovnicul, ce să făcea a fi credincios. Şi, apucat de îngerul, aflînd pre ethiopul cel scopit, învăţîndu-l, l-au botedzat. De-acii, adus de svîntul înger, pre sus, în Azot, şi au luminatu-o ş-aceasta cetate cu cuvîntul său. Apoi mearsă în Tralla, ce-i preste Asiia, făcînd minuni şi zidind svinte besearici, către Domnul mearsă.

Într-aceastaş dzî, svinţii măcenici Zinoida şi Filonilla, surori bune.

Aceaste svinte măcenite Zinoida şi Filonilla era surori bune, de la Tarsul Chilichiei, veare lui apostol Pavel svîntului. Şi, lăsînd moşiia lor şi lepădînd avearea şi fiinţa lor, făcîndu-să că îmblă după meşterşugul doftorielor, cu adeverinţa plinîră lucru apostolesc. Şi veniia în oraşul Dimitriada. Şi-ntrînd în nontrul unii peştere şi petrecea acolo viaţa lor. În care loc, Zinoida tămăduind toate boale şi toate slăbiciunile, către Dumnădzău mearsă. Iară Filonilla, dîndu-să în lungi posturi şi privegheri cu rugă, făciia multe minuni. Şi, covîrşînd cu nevoinţa slujba firii, s-au mutat către viaţa cea stătătore.

Într-aceastaş dzî, preacuviosul părintele nostru şi ispoveadnicul Theofan, fratele svîntului Theodor Scrisului.

* asămănarea sau cuviinţa

Aceştia fiind din părinţ blagocistivi, ce lăcuia în Palestina şi avea grijea şi slujba pregiur ospeţi, cu nevoinţa părinţilor săi învăţară toată filosofiia cea svîntă şi cea ellinească şi să feaceră călugări. De-aciia, să hirotonirâ şi să feaceră preuţ.

Şi, turbîndu-să spurcatul* Theofil Împărat asupra svintelor icoane şi oprîndu-le de la-nchinăciune şi fură trimişi aceşt prea-nţălepţi de la patriarhul Ierusalimului la-mpăratul Theofil Iconoboreţul, cu aspru. Carii, stînd naintea lui, de faţă, îl înfruntară, ca pre un luptătoriu împrotiva lui Dumnădzău. Şi pre-amîndoi i-au închisu-i în temniţă, multă vreame. De-aciia, adusă la sine pre fericitul Theodor din temniţă şi bătîndu-l cumplit şi scriindu-i** / în obraz stihuri iamviceşti: **Πάντοτε ποσθητον προστρε χειν προς τον, πολυης οπλαγχνοι τον θεον λογς ποδες.**[2] De-acestea stihuri i-au înherat preste obrazul svinţiii sale şi iarăş l-au aruncat în temniţă. Iară pre svîntul Theofan, păţîndu-l de-a tocma, l-au trimis în Thesalonic, la-nchisoare. Carele apoi, după moartea zlocistivului Theofil, chemat fiind de Mihail şi maică-sa, svînta Theodora-mpărăteasa, de la urgisie, fu pus mitropolit scaunului de Nichea de svîntul patriarh Methodie, răsîpind eresele Iuptătorilor creştineşti, în dzîlele acestor blagocistivi împăraţi. Şi, aşea cum iubeaşte Dumnădzău, besearica şi turma îndereptînd, au purces dintr-aceastâ viaţă cătră cea veacinică.

Într-aceastaş dzî, svinţii patriiaşi de Ţarigrad: Nectarie, Arsachie şi Sisinie. Stihuri:

Nectarie-i veasel de-a Ta băutură,
Nu de cea de basne, ce de-a Ta făptură.
În bişug de saţiu, beau, cu disfătare
Arsachie, Sisinii, fără de-ntrestare;
Tute trei aceştia Troiţă tine Svîntă
Te spun preste lume Domn fără de smîntă.
Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte.

DUMINECĂ, DUPĂ 11 ACEŞTII LUNE, facem pomenire svinţilor şi fericiţilor părinţii noştri în Nichea, al doile rînd, ce să adunară în dzîlele lui Constantin şi Irina, maică-sa, blagocistivii împărat, asupra ereticilor. Carii, cu rea credinţă şi cu rea învăţătură şi nesocotit, ocărîră svînta şi adevărata lui Dumnădzău Besearică, făcîndu-o idolniţă, şi svintele icoane clevetind şi surupînd podoaba şi cinstea svintei Besearici.

Acesta svînt şi din toată lumea adunat săbor, al şeaptele, ce s-au făcut în Nichea, unde s-au făcut şi întîi, acmu s-au strîns în dzîlele lui Constantin şi Irina, maică-sa, şi Adrian, papa de Rîm, şi
61r Tarasie de Ţarigrad şi Poliţian de Alexandriia şi Theodorit de Antio- // hiia şi Iliia de Ierusalim, patriarşii tuscinci a toată lumea. Şi era svinţi părinţi, cei din toată lumea capete, adecă arhierei ţărîlor lumii, trei sute şeasedzăci şi cinci, ce să strînsără asupra iconoboreţilor şi anathematisîră toate ereasele, anume cu scrisoare şi pre toţ ceia ce sînt căpetenii ereselor. De-aciia, şi pre toţi iconoboreţii. Scoasără şi tipărîră cu scrisoare, cum ceia ce nu să închină la svintele icoane şi nu le cinstesc, unii ca aceia sînt streinaţi de pravoslavnica credinţă, că cinstea svintei icone mearge la obrazul cel dintîi şi cela ce să-nchină şi cinsteaşte svînta icoană să-nchină şi cinsteaşte pre cela ce-i scris statul lui într-însă. Şi, aşea orînduind şi-ntărînd pravoslavnica credinţă, purceasără şi să dusără cineşi în ţara sa, la svintele-ş scaune.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 12, svinţii măcenici Prov, Tarah şi Andronic.

Aceştia era în dzîlele domniei lui Dioclitian şi a lui ighemon Flavian. Deci, Tarah era bătrîn de vîrstă, rîmlean de rudă, slujitoriu de oaste de nărocul său, iară Prov de la Sida Pamfiliei, iară Andronic din Efes. Deci, Tarah fu zdrobite fălcile şi grumadzîi şi arse mînule şi spîndzurat, sus, într-un lemn şi băgat într-un cuptoriu strîmt şi oţăt turnat în nas şi cu jîveale înfocate potricălit ţîtele şi tăiat urechile şi belit piialea capului şi dat herilor să-l mănînce. Şi, mai apoi de toate muncile aceastea, fu tăiat mici bucăţeale, de viu. Şi într-aceastea tăieturi, deade sufletul lui Dumnădzău, spre viaţă neturburată.

Iară viteazul Prov bătut cu vine crude şi ars picioarele cu hiare înfocate, spîndzurat într-un lemn, ars şi fript spinarea şi coastele cu frigări înfocate şi tăiate pulpile cu alte hiare de tăiat înfocate. Şi, aşea birui / pre ispititoriul şi mearsă la Dumnădzău cu mare izbîndă, dîndu-ş sufletul în mîna Svinţii sale.

* necredincios!
** înherîndu-i

Iară dumnădzăiescul Andronic spîndzurat la un lemn şi croit picioarele cu croiale ascuţite şi potricălit coastele şi frecat cu sare tăieturile şi tăiat limba şi budzele. Şi, de-aciia, tot trupul tăiat cu cuţite, mănunt, ieşi vitejeaşte, biruind cătră Dumnădzău, dîndu-ş sufletul în mînule Svinţii sale tustrei viteajii Svintei Troiţe.

Într-aceastaş dzî, svînta măceniţă şi bună biruitoare Domnina.

Acestă svîntă măceniţă Domnina era în dzîlele-mpăratului Dioclitian. Şi astînd naintea lui ighemon Lisie, în oraşul Anazarveilor, întîi bătută cu crude de bou vine şi friptă picioarele cu hiare înfocate. De-aciia, frîntă oasele cu leamne şi destrămată închieturile din ciolane şi aruncată în temniţă, deade sufletul în mîna lui Dumnădzău.

Într-aceastaş dzî, svînta măceniţă Anastasiia Ficioara.

Aceastâ svîntă măceniţă Anastasiia era în dzîlele împăraţilor Dechie şi Ualerian, den Rîm, călugăriţă depreună cu alte feate, într-o mănăstire. Şi, pîrîtă la ighemonul şi astătută naintea lui, într-o legătură de her legată, o bătu preste svîntul ei obraz. Şi golită, o fripsără cu arsuri, ungîndu-o cu smoală şi cu untură* şi iarbă pucioasă. De-aciia, o spîndzurară într-un lemn şi-i tăiară svintele ficioreşt ţîte. De-aciia, îi dezrădăcinară unghile şi-i tăiară, de-aciia, mînule şi picioarele; de-aciia, îi scoasără dinţii. Mai apoi, îi tăiară svîntul cap. Şi străbătu la-mpărăţiia ceriului, la Hristos mirele ei, în veaci veselindu-să. Creştinule iubite, umileaşte-te!

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 13, svinţii măcenici Carp, Papil, Agathodor şi Agathonica.

Aceştia svinţi măcenici a lui Hristos era în dzî- // lele lui Dechie şi Ualerian antipatul Asiei, 62r doftori, adecă vrăciuitori de meşterşugul lor. Dintru carii svîntul Carp era episcop Thiatirelor, iară Papilus, diacon hirotonit de svînt acesta Carpos. Şi, prinşi de boiarinul locului şi-ntrebaţi, mărturisiră naintea tuturor numele Domnului nostru Isus Hristos. Şi, siliţi cu sîla să jărtvască idolilor şi ne-nduplecînd-să, îi legară pre lîngă cai, de mergea naintea carului, traşi, pînă la Sardiia. Şi, acolo spîndzuraţi, fură raşi cu rodzători cumplite. Iară svîntul Agathodor, slugă fiind svinţilor şi urmîndu-le, întărindu-l svîntul dumnădzăiesc înger, mărturisi pre Domnul Hristos. Şi, spîndzurat, fu bătut vîrtos cu toiage. Şi aşea bătîndu-l, deade sufletul în mîna lui Dumnădzău. Iară svîntul Carp, spîndzurat, rîsă cîtva. Şi-ntrebat de boiarin: "Pentru ce, Carpe, rîseşi?". Şi dzîsă: "C-am văzdut slava Domnului mieu şi mi-am făcut bucurie .". Iară Papilos fu legat la 4 pari, sus rădicat şi cu pietri împroşcat, rămasă nevătămat.

După aceastea munci, astătură svinţii depreună la-ntrebare şi-i tăvăliră, trăgîndu-i preste spini, în sus şi-n gios şi deaspra bătuţi cu toiage; de-aciia, îi deaderă herilor. Atunce un leu grăi cu grai omenesc şi, zbierînd, opriia pre muncitori, probrăzuindu-le nemilostivirea. Iară ei le astupară urechile şi găvozdindu-le picioarele cu încălţăminturi de her şi-i aruncară în cămin înfocat, cînd şi sora lui Papil, Agathonichi, feace rugă şi întră cu dînşii în foc. Şi, pogorînd din ceri ploaie, stînsă focul şi ieşiră svinţii din cămin, din foc, întregi şi sănătoş. Şi le tăiară svintele capete.

Într-aceastaş dzî, svîntul măcenic Florentie.

Acesta svînt măcenic Florentie din Thesalonic. Şi fiind creştin şi rîvnaci spre bine, ocărîia şi defăima naintea tuturor dzînii ellinilor. Şi-ntărîia creştinii spre credinţa Domnului Hristos şi-i înderepta, în tot chipul, la lucrul poruncilor dumnădzăieşti. Şi, aşea făcînd, fu prins de ighemonul oraşului. Şi, întrebat, mărturisi pre Domnul nostru Isus Hristos, cutedzînd şi-ndrăznind denantea / tuturor cum iaste Dumnădzău demainte de veaci şi făcătoriu a toate, iară dzînii ellinilor sînt numai leamne, pietri, aur şi argint, aramă şi her, idoli fără suflet şi fără simţire. Şi, dzîcînd aceastea, fu bătut vîrtos; de-aciia, spîndzurat şi ras cu rodzători. Şi, aprindzînd un focariu mare, fu aruncat în mijlocul focului. Bucurîndu-să şi rugîndu-să în foc şi mulţămînd lui Dumnădzău, deade sufletul.

Într-aceastaş dzî, pomenirea svîntului măcenic Dioscor.

Acesta s-au nevoit în dzîlele împăratului Dioclitian. De rodul său era din Schinopoliţi şi era din sfat. Şi socotind toate lucrurile aceştii vieţi ca gunoaiele, numai pentru să-ş agonesască pre Domnul Hristos. Deci, luă îndrăznire şi astătu naintea boiarinului Luchian. Şi defăimîndu-l şi batgiocurindu-l şi nebăgînd samă nice-ntr-o nemică îngroziturile şi răstiturile lui, nice măguliturile, că-l aducea şi în foc, şi în vîrteaje, şi-n tot fealiul de munci. Şi toate era o nemică şi fără de nice o ispravă la svîntul; şi i-au tăiatu-i capul.

Într-aceastaş dzî, preacuviosul părintele nostru Nichita Patrichie Ispoveadnicul.

* undelemn

Acesta svînt s-au născut în Paflagoniia, din părinţi credincioş şi iubiţi de Dumnădzău. Spun că era nepot svintei Theodorei împărăteasii. Deci, crescut şi învăţat, mearsă în Ţarigrad, de 17 ai. Şi, atunce, ţiind împărăţiia Irina împărăteasa şi oblicind de acesta cucon că-i scopit încă de la părinţii săi, l-au luatu-l în casă şi, preste puţină vreame, sosi de fu mai mare preste toţi în casa ei. Şi, sosind la cinstea patrichiilor, fu pus voievod Sicheliei. Şi, de-atuncea nainte, vieţuind bine şi cum iubeaşte Dumnădzău şi vrînd să să călugărească, nu-l lăsară împăraţii Nichifor şi Stavrachie, hiiu-său. Apoi, stătînd împărat Mihail Rangave, ce-au fost Curopalat, abiia cu multă rugăminte s-au scos de s-au făcut călugăr. Însă să nu iasă din oraş, ce dîndu-i mănăstirea Hrisonica, ce-i dzîc la Poarta de aur, îi porunci să petreacă acolo. Şi era de 50 // de ai cînd s-au călugărit şi la postrig i-au fost nănaş împăratul.

Într-aceasta mănăstire s-afla şi-n dzîlele lui Leon Iconoboreţului. Şi atuncea prăvind ce să lucra asupra svintelor icoane, ieşi din oraş şi mearse la un metoh ce-au dăruit el svintei mănăstiri. Şi să încită pre sine cu călugăraşii cei mai de gios şi lucra cu dînşii depreună. Şi-mbunîndu-să neşte clevetnici către bogoboreţul, îl pîrîră că avea o svîntă icoană a Domnului Hristos adusă din Rîm. Şi, pentru credinţa, mînă pre unul din rîndul său de-l îngrozî răstindu-să şi cerşind să-i dea svînta icoană. Iară svîntul neascultînd şi răspundzîndu-i că: "Nu iaste a mea aceea svîntă şi cinstită icoană, ce iaste a lui Dumnădzău şi iaste dăruită şi svinţită între svintele odoarăle besearicii ." Iară el apucînd pre alt călugăraş, îl trasă în svînta besearică, să-i arate svînta icoană. Şi aflînd, o apucă şi o aruncă, fără cinste, în taşca sa. Iară svîntul, prăvind aceastea, suspină de la inemă, socotind că aceasta-i începătură nevoilor. Şi, purcedzînd trimisul împărătesc, închisă pre svîntul să nu iasă de-acolea nice-ntr-o parte.

63r

Apoi, stătînd împărat altul Theofil, bogoboreţ şi-acesta, iarăşi cu rău spre svintele icoane, fu trimis la svîntul un Theodosie, dzîcînd aşea naintea tuturor cine era acolo: "Împăratul îţi porunceaşte prin mine să te-nsimbredzi cu patriarhul Antonie, să fii într-o uniciune cu dînsul şi să nu te închini la icoane sau în cest ceas să te duci de-aicea!". Iară svîntul feace: "Eu n-oi părăsî nice dănăoară a mă-nchina svintei icoane a Domnului nostru Isus Hristos, macară nu vă placă voauă. Iară pre Antonie, de-m voiu purta mintea, nu-l voi numi nice dănăoară patriarh, ce pre Liubodeai! Săvai izgoneaşte, taie, fă cum ţi-i voia!". Şi-ndată l-au gonit de-acolo.

Iară svîntul, mulţămind lui Dumnădzău şi luînd cu sine trei fraţi, să dusă la alt metoh, aproape de-acolo, şi petrecînd svintele Părceasemi şi pînă la Piatdeseatniţă, mearsă la Pantihiia. Şi, ieşind porncă să nu fie priimiţi creştinii cei fugiţi de nevoie, svîntul s-au întors la Erivol. Şi acolo iarăş supărîndu-i-să de năvala agareanilor, veni la svinţia sa un Nicolae, văr premare / şi i-au dzîs că-ş va afla odihnă, de-a mearge la metohul lui ce să chiamă Zupas. Şi mearsă svîntul acolo şi i-au venitu-i ş-acolo porncă să cuminece cu patriarhul Antonie sau să să ducă şi de-acolo.

Deci, să dusă în Catisiia şi, aflînd un locşor mic, l-au cumpărat şi-ş feace o svîntă besearică pre numele svinţilor îngeri, trăind cîţva ai acolo, bine şi cum iubeaşte Dumnădzău, cu fraţii ce avea cu sine. Mai apoi, mearsă la mănăstirea cea pre lîngă mare, întru carea învăţînd călugării şi blagoslovindu-i şi cunoscîndu-ş devreame ducerea către Dumnădzău, şi-n viaţă şi după răpăosare multe minuni făcînd. Fiind la sfîrşenie de 73 de ai.

Într-aceastaş dzî, pomenirea svîntului măcenic Veniamin Diaconul.

În dzîlele fiiului Gororan, împăratul persilor, Veniamin Diaconul, fiind slujitoriu la svînta Besearica lui Dumnădzău şi-ntorcînd pre mulţi ellini şi persi spre cunoştinţă lui Dumnădzău, ca un de-rău-făcătoriu fu clevetit, pentr-aceaea şi bătut şi-aruncat fu în temniţă, de şedzu 2 ai. Şi nemerind sol de la împăratul Romei la-mpăratul persilor, să rugă să sloboadze pre Veniamin. Iară-mpăratul dzîsă: "De s-a lăsa să nu mai înveaţe pre vîlhovnici la creştinătate!". Şi solul dzîsă: "Aşea-i, împărate, să ferească în tot chipul porncile tale precum trebuie!". Iară Veniamin, deaca audzî dojana solului, dzîsă: "Nu iaste putinţă să nu împărtăsc lumina ce-am dobîndit! Căce că a cîtă certare iaste vreadnic cela ce va ascunde talantul ne arată vederat svînta Evangheliei!". Ce-mpăratul de-aceastea atuncea nu pricepu nemică şi-mvăţă să-l sluboadze.

Iară svîntul, iarăş mearse de feace cum îi era rîndul: a-mvăţa svînta credinţă. Deci, mîniindu-să împăratul, feace 20 de ţăpuş de trestie şi i le-au bătut în unghi, la mîni şi la picioare. De-acii, văzîndu-l că nu bagă samă de aceaea muncă, ca de neşte giucării, feace altă ţăpuşe de trestie şi o bătu în mădulariul udului şi, scoţînd adease ţăpuşea, făcea durori greale acea trestie ascuţită svîntului. Apoi, după munca aceasta, acel heratic şi neomenit învăţă de bătura svîntului prin şedzut un lemn ascuţit şi cu clinciuri dinpregiur. Şi aşea l-au umorît pre acest viteaz nevoitoriu, dîndu-şi // sufletul în mîna lui Dumnădzău. 64r

Într-aceastaş dzî, svîntul măcenic Antigon cu foc s-au săvîrşit.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte.

---

* unicească

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 14, svinţii măcenici Ghervasie, Nazarie, Protasie şi Chelsie.

Aceştia să nevoiră în Rîm, după răpăosarea svinţilor apostoli, în dzîlele lui Neron împărat, îndereptaţi către credinţă de svîntul apostol Petr. Deci, svîntul Nazarie, în vîrsta sa cea de 20 de ai, cutrierînd prin oraşele Italiei şi propoveduind, trasă pre mulţi spre credinţă. Şi, preste dzeace ai, nemeri la oraşul Plachentiia, întru care află pre svîntul Protasie şi pre Ghervasie, băgaţi în temniţă de boiarinul Anulie. Şi fu gonit din oraş.

Şi, mărgînd la oraşul ce să cheamă Chimeli, luă cu sine pre svîntul Chelsie, cucon de trei ai. Şi-ndată fu băgat în temniţă de Dinovie. Şi de-acolea slobodzît, veni la oraşele lui Tiverie, blagoveastvuind. Şi, prins de Neron, fu legat şi dat herilor. Şi de-acolo slobodzît, iarăşi mearsă în Mediolan şi află acolo, trăind în temniţă, pre Ghervasie şi Protasie. Şi iarăşi fu trimis de Anulie la Rîm, unde fu prilej de săseniie moşului său. Şi-ntorcîndu-să la Mediolan, îi tăiară capul împreună cu Ghervasie şi Protasie şi Chelsie.

Într-aceastaş dzî, pomenirea preacuvios părintele nostru Cozma, poeticul de canoane, episcopul de Maiuma, Aghiopolitul.

Acesta svînt foarte de tînăr l-au luat în casă de l-au crescut svîntul, tatăl lui svetîi Ioan Damaschin. Carele avea multă bogăţiie şi slavă lumască. Şi-şi luă un dascal asicrit, foarte învăţat, şi deade pre mîna acelui dascal pre fiiu-său Ioan şi Cozma, fiiu-şi de suflet.

Depusă nevoinţă cu-mvăţăturile pregiur dînşii şi curund deprinsă de-mvăţară tot meşterşugul cărţii de toată înţălepciunea omenească, grammatica şi filosofiia, astro- / nomiia, gheometriia. Atîta luminară cu-mvăţăturile, cît sosîră toate obîrşiile-mvăţăturii. Şi cui i-i voia să-i cunoască de-mvăţaţi, citească-le cărţile, că-i plină svînta Besearică de dăscăliia lor: canoanele Osmoglasnicului ş-a praznicilor şi canoane troicinice şi stihire în tot fealiul şi tropare cu de tot adîncul bogosloviei theologie. Dară citeniile la dzîle mari şi alte cărţi pentru toate cu de tot răspunsul şi loghice de-agiuns!

De-aciia, mărgînd în lavra svîntului Savei, să feaceră călugări. Deci, fericitul Ioan s-au hirotonit preut de patriarhul de Ierusalim, iară pururea cinstitul Cozma, rugat foarte de tot săborul, s-au pus episcop de oraşul Maiuma. De-aciia, petrecînd cum să cade şi-ndereptînd turma sa către hrana spăseniei. Şi, deaca au îmbătrînit foarte, s-au răpăosat întru Domnul.

Într-aceastaş dzî, svîntul măcenic Silvan.

Acesta svînt era din Gaza, om blînd şi-ntreg în credinţă, preut la besearica gazeilor, bătrîn la vîrstă. Carele, astătînd naintea poporului chesareilor, fu bătut cumplit şi scărmănat coastele cu brînci de her. De-aciia, fu osîndit de-l aruncară în ocnele celе de aramă, la Zoora. Apoi fu spodobit, de să feace episcop credincioşilor, rădicat de creştinii de-acolo. Apoi, preste puţină vreame, tîmplîndu-să săc de multe bătrîneaţe şi de boală, l-au prins păgînii şi i-au tăiat capul.

Într-acestaş dzî, svîntul măcenic Petr Avselamul.

Acesta svînt era din Ocolul Eleutheruolului, dintr-un sat, anume Ania. Viteaz şi cu mare suflet, tînăr şi vîrtucios la trup ş-au arătat mare bărbăţăie la nevoinţele pentru svînta credinţă. Şi, lăsînd nebăgate samă toate lucrurile pemînteşti şi cînd au fost în al şease an lui Dioclitian şi Maximian, s-au făcut jărtvă la Dumnădzău priimită, obîrşindu-şi nevoinţele cu focul.

Într-aceastaşi dzî, pomenirea preacuvioasei maicii noastre Paraschevіei, carea au adusu-o răpăosatul în bună credinţă, Ioan // Vasilie vouăvoda, Domnul de Ţara Moldovei, în dzîlele domniei-sale, din Ţarigrad, cu mare nevoinţă şi cheltuială nenumărată. Ş-au aşedzat svintele ei moştii în slăvita sa besearică, la **Трн Сѣтан**, în Iaşi, în strana cea mare. 65r

Acеastă svîntă şi preacuvioasă maică noastră Paraschevi, era din Ţara Sîrbască, dintr-un oraş ce să chiamă Epivat, din cetatea Callicratiia, fiică a părinţi creştini buni, la vreame de bogaţi. Deaca sosî la vîrstă, pusă gînd către viaţa îngerească, care, şi din pruncie, să cunoştea cumuş era născută din ruga părinţilor, dăruită lor hiică de la Dumnădzău, născută într-o dzî de vineri. Pentr-aceaea, i-au pusu-i numele "Peatca", că aşea să chiamă vinerea sîrbeaşte "peatoc", iară greceaşte, "paraschevi", iară rumâneaşte, "vineri". Multe bunătăţi către mişei, la părinţi încă fiind au arătat, dezbrăcîndu-ş podoabele şi-mpărţînd mişeilor. Ce, lăsîndu-ş părinţii şi priiatinii şi cu totul lumea, purceasă în urmă după Domnul Hristos mirele ei şi cu bunătăţi să-ntraripă.

Întră în pustie, de lăcuia fără gîleceavă viaţă cu adevăr îngerească, cu postul şi priveghearea trupul zmăcinînd. Nu să grijiia de mîncări, nice de băuturi, ce hrana ei era lacrămile şi ruga. Şi, aşea petrecîndu-ş viaţa, strălumininînd în bunătăţi, mintea şi simţirile depreună către ceale de sus întinse

avînd, iară de ceale pemintești nice una la sine lipind, ce petreacea cu totul împănată cătră Dumnădzău, ascuțită și aspră cale călcînd. Și a sa prestavlenie prindzînd veaste, lăsă pustiia și veni la Țarigrad. Și, Locurile Svinte cutrierînd și acolo puținel petrecînd, să-ntoarsă la moșie, la Callicratiia. Și acolo deade sufletul în mîna lui Dumnădzău și Domnul și mirele ei Isus Hristos și cinste și cununi de la Svinția sa luînd.

Și s-au tîmplat atunce de-au murit un corăbiiari și-l îngropară aproape de stîlpul unui stîlpnic. Și-mpuținînd locul pre-acolo, de nevoie, s-au pogorît stîlpnicul și-au mutat acel trup mai afund, să nu poată ieși acea putoare, că era și drumeților cu urît a treace de putoare, pre-acolea. Iară alții, deaca audzîră, mearsără și scoasără din loc trupul și-l dusără de-l îngroparâ aiurea. / Și săpînd, aflară trupul svintei nestricat, întreg cu totul și sănătos, cu mirosește scumpe, mirosînd mai frumos decît trandafirul și decît tămîia și decît toate mirosuri scumpe și să mirară. Apoi socotiră și giudecară că, de-ar hi acesta trup a svînt, l-ar hi arătat Dumnădzău cu minuni. Și lăsară pre loc trupul svintei. Și-ngroparâ și-acel trup împuțît aproape.

Și, cînd fu la noapte, adecă unul de-aceia, anume Ghiorghie, văzu strașnică videanie: o împărăteasă ședzînd în scaun și șiraguri multe de îngeri pregiur dînsă. Și, deaca o văzu, căzu la pămînt. Iară unul de-acei svinți îngeri luminați îl luă de mînă, de-l rădică și-i dzîsă: "Omule, dară nu te temuși de Dumnădzău? Că acesta trup iaste svînt? Dară căce ați îngropat acel trup împuțît lîngă trupul svintei șearbe a lui Dumnădzău, Paraschevei? Ce acmu să mergi de sîrg, să spui tuturor să mă mîntuiască dintr-atîta putoare! Iară de n-iți face, să știți că-ți peri cu foc de la Dumnădzău, că eu încă sînt om și mi-i moșiia Epivatul!". Într-aceaea noapte și o femeaie, anume Evthimiia, acestași vis vădzu. Și demineață spusără la toți. Și mearsără cu lumini și cu tot clirosul, luară svîntul trup a svintei și-l pusără în secrii, cu cinste, în Besearica Svinților Apostoli. Și acolo multe isțealenii izvorînd, îndrăciți tămăduind, orbii luminînd, șchiopii îmblînd și tot fealiul de boale.

Și, deaca audzî marele împăratul Asean Ioan, fiiul marelui împărat Asean celui Bătrîn, de ciudeasele svintei, și, cu dor jeluind, pofti să aducă svintele ei moștii la scaunul său, Tîrnovul. Atuncea apucasă frîncii Țarigradul, de-l ținea și da dajde marelui împărat, lui Ioan Asean. Deci lui nu trebui argint, nice aur, nice petri scumpe, ce cu dragă osteneală să rădică de adusă svîntul și blagoslovitul trup a svintei Paraschevii, în vestitul său oraș, în cetatea Tîrnovului, ieșind nainte cu mare și-mpărătească întie, cu patriarhul și cu clirosul și cu nărod mare, cu lumini și cu tămîi și cu de
66r toată cinstea. Și pusără pre svinția sa în besearică, de-au stătut mulți ai într-acel veac, de pre-atunci, // cînd ținea creștinii locurile pre-acolo. Și petreace și pînă astădz svîntul ei trup neputred, plin de tot mirosul cel scump, de să împle sufletul omului de bucurie sufletească, sărutîndu-le aceale svinte de Dumnădzău cinstite moștii.

Dintr-o palmă a svinției sale iaste la svînta episcopie la Roman o bucățea și la Buciuleșți un deaget adus din Țarigrad de Dumitrașco Logofătul, precum mi-au spus Iordachi Spătariul la masa Dabijii-vodă, Dumnădzău să-i pomenească. Și eram eu un smerit Dosofteі episcop la acel svînt scaun, la Roman. Ș-am adeverit c-am văzdut de multe ori svintele moștii sărutîndu-le și slujind cu săborul, acmu în dzilele noastre, precum dzîce: РАСТАЯСЯ ЗЕМЛЇ И БЪСН ЖИВЯЩТЕИ НА НЕИ,* că "Pămîntul să roade și să schimuseațte", în toți veaci schimbîndu-să, pînă la Premeneala cea de-Apoi, cînd va-nnoi Dumnădzău fața pămîntului. Aceluia slava și putearea în veaci. Amin.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 15, svîntul mare măcenic Luchian, preutul de Antiohiia cea mare.

Acesta fiind din părinț blagocistivi fiiu. Apoi, după răpăosarea lor, răsçhirîndu-ș avearea mișeilor, tot ce avu și nevoia cu zăbava svintelor scrisori a Cărților svinte, cu carile trasă pre mulți jidovi și ellini către creștinătate. Și, lăsîndu-ș casa, mearsă la Nicomidiia și îmbla de îmbărbăta pre ceia carii, de frica muncilor, să tăgăduia de credință și-i învita pre toți spre nevoință.

Și, știind a scrie frumos, lăsă la besearica nicomideilor o carte scrisă cu trei selide*. Carea cuprindea toată leagea veache și ceastă noauă. Și atîta s-au făcut mai presus decît omul, cît, trecînd prin oraș, unora era văzut, cui îi era voia, iară aloralalți era nevăzut. Și, oblicînd de dînsul Maximian și rușinîndu-să de dîns a-l vedea în față, au pus zaveasă pologe pre denainteși, de-au grăit de după zaveasă cu svîntul. Și, cunoscînd nemutatul gîndului svîntului, l-au închisu-l și l-au flămînzît cu lungă foame și seate / și s-au săvîrșit la-nchisoare. Iară svîntul lui trup, cu-mvățătura ighemonului, fu aruncat în mare. Și, din voia lui Dumnădzău, un delfin** l-au scos la uscat și l-au strîns creștinii în slava Domnului Hristos.

Într-aceastaș dzî, pomenirea preacuvios părintele nostru Savin Episcopul.

* foi, СЛАВС, лицар, paghina

** peaște de mare

Fericitul Savin, pentru a sa nepovestită bunătate, stătu episcop. De-aciia, urînd gîlceavel, fugi, depărtîndu-să. Și atîta s-au nevoit, cît s-au făcut și ciudotvoreț ș-au tămăduit neputințe și draci au gonit. Și dar de prorocie dobîndi și pre mulți folosi, făcîndu-i a-ș lăsa lumea și părinții ș-a sluji Domnului Hristos. Și așea îngăduit lui Dumnădzău, cu pace s-au săvîrșit.

Într-aceastaș dzî, pomenirea preacuviosului părintele nostru și ispoveadnic Varsu, episcopul de Edesa.

Acest dintru svinți părintele nostru Vars, nu numai în Edes, ce și în Finichiia, și în Eghipet, și în Thivaida, au străluminat cu bunătățile sale. Deci, fiind vestit în toate locurile și acelor vremi împăratul Valentian, pentru ce era svîntul rîhnaci nevoitoriu învățăturilor pravoslavnice, întîi i-au poruncit să să ducă, să lăcuiască în ostrovul Arandrul. Și, deaca oblici, că mergea năroade cu mulțîmea la svînția sa, l-au trimis la izgnanie, la un oraș eghiptesc. Și, rădicîndu-să ș-acolo veastea, acel vreadnic cerîului preut fu mai apoi dus într-o cetate Coșteai a varvarilor, ce veciniia acolo. Povestesc că și pînă acmu ține în Arand patul lui la multă cinste, că să isțealesc bolnavii, culcîndu-să cu credință într-însul. Și, făcînd multe minuni, către Domnul, voios, mearsă.

Într-aceastaș dzî, nevoința orecărui călugăraș și măcenic. Și cu folos poveaste.

Călugăraș orecare, aflîndu-să în schit, supt ascultarea unui părinte o samă de ai. Acesta, din rîhna cea rea a vrăjmașului, să tîmplă de ieși de supt ascultare și să dusă de la mîna acelui părinte bătrîn, nebăgîndu în // samă de epitimie*, că fusease legat pentru poveastea poslușaniii. 67r

Și pugorînd dară în Alexandriia, fu oprit de domnul Alexandriei și dezbrăcat de shima călugărească, silindu-l să facă jărtvă la idoli. Și nepuțîndu-l îndupleca nice-ntr-un chip, întîi îl bătu fără de milă cu vine de boi. De-aciia, învățîndu de-i tăiară capul, lepădîndu-i trupul afară de oraș, cînilor. Și, preste noapte, nește credincioși creștini, de Hristos iubitori, strînsără trupul și-l înfășară cu miruri și cu prostiri și-l pusără într-un secrii. Și-l pusără ca un măcenic în svîntul oltariul besearicii. Deci, făcîndu-să svînta liturghie și svînțitul strigătoriu** strigînd la eliți ОГЛАШЕНІИ ИЗЫДЇТЕ, prăvind și văzdînd tot, secriiul sîngur ieșiia din svîntul oltariu, neatins de mînă de om. Și ședea în tinda besaricii, pînă la otpustul svintei liturghii. Și, iarăș, sîngur secriiul purcedea de mergea în oltariu iarăș, de sta la aceleș loc. De-aceasta să mira tot și-i cuprindea minune. De-aceasta, deaca oblici un părinte sameș, feace rugă la Dumnădzău. Și veni îngerul de-i dzîsă: "Ce te miri de-aceasta? Dară n-au luat apostolii Domnului Hristos puteare a lega ș-a dezlega? Și de la dînșii, pre rînd, ucinicii lor? Pentr-aceaea, acest frate ce ș-au vărsatu-și sîngele pentru Domnul Hristos și nu să iartă să stea în svîntul oltariu, cînd să face svînta jărtvă, că-l scoate îngerul în tîndă. Căci s-au scăpat din ascultarea cutăruia staret, unde au fost ucinic și cu vină de dînsul legat, iacă-l scoate de-acolo legat. Ca un măcenic au luat cununa, iară ca un legat nu să iartă să poată sta la vreamea svintei liturghii în svîntul oltariu, pînă nu-l va dezlega cine l-au legat!".

Aceastea deaca audzî acel părinte, ș-au luatu-ș toiagul ș-au mărs la acel sahastru și, spuindu-i toată poveastea, pugorîră amîndoi în Alexandriia și mearsără la svînta besearică, unde era moștiile svîntului. Deșchidzînd racla, îi feacerâ iertăciunea amîndoi și, sărutîndu-l, stătură la svînta slujbă. Și, făcîndu-să svînta liturghie, nu s-au mai clătit den loc svîntul măcenic. Și ședzu în svîntul oltariu de-atuncea nainte pînă astădzi. /

Într-aceastaș dzî, svînții măcenici Sarvil și Veveia, soru-sa.

În dzîlele lui Traian Împărat, svîntul acesta Sarvil, fiind popă idolilor și-mvățat de episcopul Osie, s-au botedzat cu Veveia, soru-sa. Și, clevetit căce-i creștin către boiarinul Edesei, astătu în polatele lui, la-ntrebare. Deci, întîi, fu bătut cu toiage, iară svîntul defăimîndu-l și-mfruntînd idolii lui și pre-mpăratul ce l-au boierit. Și-mplîndu-să de mînie și l-au bătut în șeapte rînduri cu vine de bou și l-au ras cu brînci de her ascuțîte și cu făclii l-au pîrjolit, de l-au fript. Iară svîntul, într-aceastea munci toate, căutînd spre ceriu, la Dumnădzău făcea rugă și-i iușura durorile Dumnădzăul puterilor. Și, văzdînd tiranul bărbățiia răbdării svîtului, obîrșind, iarăși bătu piroane în capul svîntului și-l bagă în cleaște, de-l hireslui cu hireșteul. Și, dintr-aceastea amîndoauă ieșind viu, nevătămat, să cutremurară toți prăvitorii de minune.

Aceastea văzdînd soru-sa Veveia, sîngură mearsă de să deade pre mîna tiranului, mărturisindu-să creștină. Iară el, bătîndu-o de-agiuns, o bagă în temniță, iară pre svîntul l-au suit sus de o mînă și au pus de l-au despoiat, cum să despoaie vita. Și, văzdîndu-l încă cu suflet, învățîă de le tăiară capetele

* certare

** diaconul

amînduror. Atunce, neşte creştini, pre-ascuns, le luară svintele lor moştii şi le astrucară, slăvind pre Dumnădzău.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 16, svîntul măcenic Loghin Sutaşul.

Acesta au fost în dzîlele lui Tiverie Chesariul, din Cappadochiia, sutaş supt ascultarea lui Pilat, ighemonul de Ierusalim. Şi fu orînduit de Pilat să slujască la svintele patimile Domnului Hristos şi la
68r cinstita Răstignire şi la dumnădzăiescul Mormînt, strajea custodiei să străjuiască cu suta sa care era // un steag de vonici de oaste. Şi, prăvind minunele ce să făcea la Domnul Hristos: cutremurul, premenealа soarelui, destupătura mormînturilor şi ieşitul morţilor, pietrile despicîndu-să, strigă tare şi dzîsă: "Adevărat iaste lui Dumnădzău Fiiu acesta!". Pentru care nice banii n-au priimit de la jidovi, ce-i da să tăgăduiască învierea cu alţi 2 vonici, carii apoi au mărturisit depreună cu dînsul ş-au împlut măcenicie şi ei pentru Hristos.

Deci, lăsînd slujba, mearsă în ţara sa, de mărturisiia pre Domnul Hristos Dumnădzău, ca apostolii. Şi, mîzdit Pilat de jidovi, au scris asupra lui Loghin pîră către chesariul Tiverie că ş-au fugit de la slujbă ş-au mărsu-ş la moşie, de strigă Dumnădzău pre Hristos. Şi, cu porunca lui Tiverie, prinsără pre Loghin la Cappadochiia, şi-i tăiară capul şi 2 soţii cu dînsul. Şi capul fu adus la Pilat, pentru să-şi ia giuruita de la jidovi ce-i giuruisără. Şi luară capul svîntului jidovii şi-l împresurară în gunoi, fără de cinste.

Şi, tîrdzîu, preste cîţva ai, o femeaie din Capadochiia, pierdzînd vederile, mearse la Ierusalim, năzuind spre aceale Svinte Locuri, pentru să-ş dobîndească leac ochilor de la Locurile Svinte, depreună cu un fiiu al ei, sîngur născut. Şi, tîmplîndu-să moarte fiiului ei, ş-plînsa jealea îndoită. Şi, ivindu-să în vis svîntul Loghin şi spuindu-să cine-i svinţia sa. Şi spuindu-i unde i-i capul sfinţii sale astrucat, îmbiindu-o să sape, să-i ia capul şi să va isţeali de ochi şi fiiul ei şi-l va veadea unde-i în slavă, cinstit. Deci, abătu femeaia de căotă şi află capul svîntului, c-au săpat cu mînule ei. Şi i s-au tămăduit vederile ochilor şi pre fiiul ei şi l-au vădzutu-l cu svîntul în slavă şi în mult bine îndulcindu-să de svîntul. Deci, ş-au astrucatu-ş pre fiiul ei ş-au pus împreună şi capul svîntului cu trupul fiiului ei, că, aşea i s-au dat porucnă de svîntul, prin vis.

Şi s-au întors la Cappadochiia, avînd pre sfîntul într-agiutoriu, dobîndind ca şi Saul ce-ş pierdusă asinii şi află de dobîndi împărăţie, aşea şi ea, îmblînd pentru ochii, dobîndi pre svîntul mare agiutoriu. Pentr-aceaea, abătu şi feace o svîntă besearică foarte frumoasă. / Şi luă moştiile svîntului Loghin şi le pusă într-acea svîntă besearică ce i-au făcut svinţii sale. Şi-ş dobîndi, şi şie, şi tuturor credincioşilor izvoară de isţealenii de la svintile lui moştii, întru slava Domnului nostru Isus Hristos. Amen.

Într-aceastaş dzî, svinţii 2 măcenici, cei tăiaţ cu svîntul Loghin împreună.

Într-aceastaş dzî, svinţii măcenici Leontie, Dometie, Terentie şi Domnin.

Într-aceastaş dzî, preacuviosul părintele nostru Malos.

Acesta dintru svinţi, părintele nostru Malos, lăsîndu-şi avearea şi rudeniile, mearse la locuri pustii şi ne-mblate. Şi petrecîndu-şi cu post şi cu dbenii şi cu de toată nevoinţa şi patima. Şi era la faţă pururea veasel şi făcea minuni cu numele Domnului nostru Isus Hristos, curăţînd pricăjiţii, izgonind dracii, luminînd orbii. Ş-aceastea făcînd pînă era viu. Iară deacă s-au mutat către Dumnădzău şi s-au pus trupul lui în pămînt, luă dar de la Dumnădzău, de cura mir den trupul lui, foarte frumos mirosînd, dînd isţealenii la tot fealul de neputinţe şi apărătură de către toate primejdele şi boale fără leac, că Dumnădzău proslăveaşte pre cine-l proslăvăsc pre Svinţia sa. Căruia-i slava şi putearea în veaci de veaci. Amen.

Într-aceastaş dzî, cuvînt de svîntul Andrei, ce să făcea jrodiv, cum să ruga lui Dumnădzău pentru ceia ce-l lua în patgioc şi-l bătea şi cum au vădzut raiul.

Îmblînd dănăoară svîntul Andrei jrodiv în Ţarigrad, prin nărod, în tîrgul unde-i stîlpul ce-au pus svîntul Costantin Împărat, de-au zidit într-însul găvozdele răstignirii Domnului nostru Isus Hristos, pentru slava Svinţiii sale şi pentru acoperemîntul oraşului. Acolo, pre lîngă stîlp îmblînd svîntul, iară o femeaie de cinste, luminată cu duhul lui Dumnădzău, fu în buiguire de istîplenie, vădzînd pre svîntul Andrei, unde-mbla prin nărod şi lumina ca un stîlp de foc, slobodzînd în văzduh scîntei. Iară neşte
69r mătalnici îl împingea şi-i da pumni, alţii îi da palme // preste grumadzi, după ceafă, batgiocurindu-l. Şi mult prăvindu-l, dzîcea: "Să face nebun, ce aceasta să nu hie nice pre pizmaşii noştri!".

Şi adecă neşte logoş mititei, îmblînd după dînsul, dzîcea: "Numai dea Dumnădzău altul ca acesta pre pămînt, că altul nu ne-au fript aşea inema în noi ca acesta nebun, că, pentru să nu-i fie a sluji stăpînu-său, s-au făcut nebun şi-ş bate gioc de lume!". Iară femeaia vedea pre logoşii ceia că scriia

şi-nsămna cine bătusă pre sfîntul şi grăiia înde ei: "Încai cu aceasta ne mîngîiem, că-l bat fără de ispravă şi la moartea lor vor fi osîndiţi, căce bătură pre omul lui Dumnădzău şi n-or scăpa!". Acestea deaca audzî fericitul cu Duhul lui Dumnădzău, să feace ca focul asupra lor şi răsîpi seamnele lor cu puteare straşnică. Şi-i tăiia, dzîcînd: "A ce le scrieţ voi aceastea, că eu m-am rugat pul Dumnădzău să nu le hie de-aceasta nice un păcat, că cu aceastea îm fac spăsenie şi, pentru neştiinţă, li să iartă!". Şi, deaca audzî pre svîntul grăind aşea către acei logoş, căută sus şi văzdu ceriul deşchis ca o poartă. Şi ieşiia dintr-însă mulţîme mare de rînduneale frumoase. Şi, între dînse, un porumb mare, alb ca omătul să pogorî cu rîndunealele asupra svîntului, aducînd în gură o frundză de aur de maslin şi grăindu-i omeneaşte: "Priimeaşte ceastă frundză că tot-putearnicul Părintele, Domnul Savaoth, ţ-au trimisu-ţi din Rai sămn, căce că eşti milos şi om-drăgăstiv, ca şi cumu-i însuşi milostiv! Şi te va proslăvi şi încă ş-a nălţa numele său svînt pre tine, derep-ce că giudecaşi să fie miluiţ ceia carii te bat şi să nu fie păcat!". Şi, deaca dzîsă aşea, şedzu în capul svîntului.

Aceastea deaca vădzu acea femeaie de cinste minuni mare şi-ncepu a să mira. Şi, după acea videanie, ş-au venit către sine şi nu mai vădzu nemică. Şi, mirîndu-să, dzîsă:" Caută cîţi svinţi are Dumnădzău pre pămînt şi nime nu-i ştie!". Şi, de multe ori, vrea să spuie ce-au vădzut şi nu putea, că o opriia puteare de la Dumnădzău. Apoi o tîmpină svîntul Andrei şi-i dzîsă: "Ascunde taina mea, Varvaro, că aşea o chema, şi nemărui să nu spui pînă cînd voi mearge, trecînd prin locuri de case minunate, pînă la casa lui Dumnădzău!". Iară ea / dzîsă: "Că de-aşi şi vrea să spui, nu pociu, svîntul lui Dumnădzău, că mă opreaşte o puteare de la Dumnădzău şi mi să cutremură oasele şi n-am nice o silă!".

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 17, svîntul proroc Osie.

Acesta svînt prorocul Osie să tîlcuiaşte "spăsit" sau "păzîtoriu" sau "umbritoriu".

Acesta era fiiu lui Veiri, din Galemothe, din neamul lui Isahar. Şi, prorocind multe asupra izrailteanilor, s-au răpăosat şi s-au îngropat în pămîntul moşiii sale, cu pace. Ş-au dat sămn că va veni Dumnădzău pre pămînt şi va lăcui cu oamenii, va chema păginii la un cap, la Hristos, să fie cap a îmbe neamuri şi de pacea împărăţiiei lui Hristos, de dereptate şi de giudeţ şi de milă şi de-ntoarcerea păginilor spre Dunădzău şi de răsîpiciunea jidovilor celor necredincioş, pentru nemulţămita lor şi păginiia ce călca leagea adeaseori şi de biruinţa Domnului Hristos asupra morţii ş-a iadului.

Într-aceastaş dzî, svîntul **ПРПЕНОМЧННКЪ** Andrei de Crit.

Acesta fericit şi a nostru părinte Andrei, născut şi crescut în Crit, din părinţi credincioş şi iubitori de bunătăţi. Şi, crescînd cu bune-mvăţături, să feace fierbinte lucrători poruncilor lui Dumnădzău.

Iară, cînd fu în dzîlele lui Copronim Împărat, vădzînd turma Domnului Hristos că să strică de eresile iconoboreţilor, de răul acestui tiran şi de nebuniia lui, mearsă în Ţarigrad şi mărturisi dereptatea şi-mfruntă, cu îndrăznire, fără fricâ, pre păginul. Iară el, neputînd răbda, îndată pusă de-l prinsără cu mîni greale, şigubeaţe, unii de cap, alţii de umere şi de haine, cine cum putea siliia să-i facă necinste, să împle voia spurcatului tiran. Şi, aşea, îl oborî gios, la pămînt, pre acest nalt cu înţălepciunea şi nu-l lăsară pînă nu-l tăvălîră de-agiuns. Şi, deacă-ş împlu inema, învăţă de-l lăsară.

De-aciia, stătu svîntul de dojeni pre-mpăratul cu // multe pentru svintele icoane şi, obîrşind, 70r
dzîsă: "Să neştine, împărate, ţ-ar sudui icoana obrazului, i-ai face grea certare, ca şi cînd te-ar sudui pre tine! Credzi voi veţ fi osîndiţ cu de toată groaza carii ocărîţi icoana lui Dumnădzău!". Atunce tiranul, aprindzîndu-să de mînie, învăţă şi dezbrăcară pre svîntul şi-l întînsă la pămînt şi-l bătu cu ştranguri atîta de cumplit, cît s-au roşit pămîntul gios de pistrelăturile sîngelui. Şi, deaca-l sculară, iarăş, nice cu bine, nice cu rău, neputîndu-l înfrînge, şi-l munci camai cumplit şi-i pătrunsără coastele şi-i zdrobiră gura cu pietri şi-l băgară în temniţă. Şi, a doa dzî, iară învăţă de-l adusără naintea sa. Şi vădzîndu-l, iară, dîrz cu cuvîntul lui Dumnădzău, învăţă iarăş să-l bată. Care lucru făcîndu-să, i să zmăcina carnea şi să potricăliia şi cădea bucăţi de pre trupul svinţii sale.

Mai apoi, îl legară de svintele picioare şi-l trasără pre pămînt, silînd să-l arunce la locul tîlharilor şi făcătorilor de rău. Iară un păscari, cum ieşi de la mare cu peaşte şi-ntinsease în tîrg de vindea, el, învitat de dracul, luă a mînă tăietoarea cu carea tăia la peaşte şi alergă de tăie svîntului un picior de la svîntul trup. Şi într-acel loc obîrşi svîntul alergătura nevoinţii, dîndu-şi sufletul în mîna lui Dumnădzău. Iară cinstitul lui trup l-aruncară în locul făcătorilor de rău. Şi dzăcînd acolo, între aceale trupuri multe, multă vreame, neşte 12 îndrăcit adunaţi cum i-ar hi chemat cineva, aşea mearsără la trupuri multe, multă vreame, neşte 12 îndrăcit adunaţi cum i-ar hi chemat cineva, aşea mearsără la trupul sfîntului. Şi, cum să atinsără de svînt, să şi isţealeră. Şi-l rădicară de-l dusără la loc svinţit, unde să chiamă Crisis şi acolo-l îngropară, propoveaduind isţealeniia, întru slava Domnului nostru Isus Hristoş. Amen.

Într-aceastaş dzî, prineseniia svintelor moştii a svîntului şi direptului Lazar.

Acel fericit şi pururea pomenit întru împăraţi, credinciosul Leon, învitat de dor dumnădzăiesc, ca dintr-o dumnădzăiască năsliturâ, întîi feace svîntului besearică ghizdavă. De-aciia, trimise la ostrovul Chiprului. Şi aflâ svintele lui moştii îngropate în oraşul chitieilor, / trecînd o mie de ai, într-un secrii de marmure, în care era scrise scripturi într-altâ limbâ, Lazar cel de 4 dzîle şi priiatin lui Hristos. Şi-ndatâ rădicară svîntul odor şi, puindu-l în secrii de argint, îl dusâră în Ţarigrad.

Într-aceastaş dzi, svinţii bezsrebrânici mâcenici şi fraţi Cozma şi Damian şi Leontie, Anthim şi Eutropie.

Trei sînt părechile a svinţilor bezsrebrânici, pre numele acesta şi pre acesta meşterşug. Unii sînt fiii Theodotiei, bună şi creştină, carii sâ răpâsoarâ cu pace; alţii era în Rîm, aflîndu-sâ la un doftor zavisliv. Şi i-au amăgit de i-au dus a ierbi la munte şi i-au ucis; a treii sînt aceştia de astădzi.

Era de la Araviia, meşteri foarte învăţat şi-mbla de cutriera oraşele, tămăduind bolnavii fără nice un ban şi, cu prilejul meşterşugului, mărturisiia pre Domnul Hristos. Iară, cînd fu în dzîlele lui Dioclitian şi Maximian, mearsără în Egheia, oraşul Lichiei. Şi, astînd naintea lui ighemon Lisie şi bătuţi fără milâ şi fără omenie, fură aruncaţi în luciul mării. Şi izbăviţi cu voia lui Dumnădzău, iarăş fură prinşi şi aruncaţ în cămin înfocat. Şi, din foc ieşînd întregi, fură răstigniţi. Mai apoi, le tăiară şi capetele a tute cinci fraţi. Şi aşea îş obîrşîră nevoinţa fericîţii 5 fraţi.

Într-aceastaş dzi, svinţii mâcenici Hrisanth şi Dariia.

Aceştia era în dzîlele lui Nemerian împărat. Şi era Hrisanth fiiu a boiarin singlitic din Rîm. Şi să feace creştin de la un episcop ce să ţinea ascuns într-o peşteră. Şi, oblicind tatâ-sâu, l-au băgat în tempniţă şi l-au zămorît cu foamea. De-aciia, l-au silit de l-au însurat şi i-au dat pre Dariia, ce era învăţată filosofâ de la Athina. Iară svîntul, vădzîndu-o, o ţinea ca o sor. Şi să vorovîră să trăiască în curăţîie pînă la moarte. De-aciia, să botedzâ şi ea. Şi amîndoi învăţa oamenii de curăţîie şi minte întreagâ.

Şi să scîrbirâ oamenii elinii, că să lăsa femeile de dînşii şi să logodiia Domnului Hristos. Şi
71r mearsără de-i pîrîră la eparhul. Şi-i prinsâ, de-i deade pre mîna lui Clavdie Trivunul. // Şi-i trasără afară de oraş şi-i muncirâ multe fealiuri. De-aciia, îi băgară pre-amîndoi într-o groapâ plinâ de glodişte şi-i afundarâ şi-i împresurarâ şi călcarâ. Şi aşeaşi luarâ svînta sfîrşenie svinţii lui Dumnădzău mâcenici.

Într-aceastaşi dzî, svîtul mâcenic Clavdie Trivunul, ce-au muncit pre svinţii Hrisanth şi Dariia depreună cu femeaia sa, svînta Ilariia, credzură şi luară muncâ pentru Domnul Hristos. Şi obîrşîră şi ei drumul, mâcenicească luînd cununa vieţii cu svinţii.

Că acesta svîntul Clavdie, cînd luasâ puteare de la eparhul Vallerian, în dzîlele lui Numerian Împărat, să munceascâ pre svîntul Hrisanth şi Dariia şi, acolo, prăvind aceale munci cumplite, bătuţi cu toiage clinciuroase de spin, şi bătăuşii obosînd, iară svinţii niceşi băga samâ, cum vrea fi trupul altora. Şi, iarăşi vădzînd că-i sprejineaşte putearea lui Dumnădzău, de ieşiia din munci sănătoşi, cunoscu că-i adevărat putearea lui Dumnădzău şi căzdu la picioarele svinţilor, cerşînd iertăciune. Şi-l oglăşui cu învăţături ca oglaşenicii şi-l botedzâ pre dînş şi pre femeaia lui, Ilariia, şi 2 cuconi a lor, Mavros şi Iason. Şi toţi priiatinii lor şi slugile aşijdere şi slujitorii cu toţi ai săi să botedzarâ.

Şi, oblicind împăratul Numerian, învăţâ de legarâ o piatrâ de-a grumadzîi trivunului Clavdie şi-l aruncarâ în mare. Iară slujitorii toţi şi carii sînt cu dînşii să li să dea strînsoare. Şi carele n-a vrea să să leapede de Hristos să fie certaţi cu capul în prăvirişte*. Deci svîntul Clavdie aruncat în mare, luâ fîrşenie de mărturie**, iară cuconii lui şi cu alalţi toţi carii să botedzarâ alergarâ, fără nice o sîialâ, de mărturisîrâ pre Domnul Hristos. Şi li s-au tăiat capetele.

Şi era aproape de unde fură tăiaţ svinţii o peşteră şi o curăţîrâ creştinii. Şi acolo cărarâ de pusârâ trupurile svinţilor. Iară Ilariia pusâ osăbi trupurile cuconilor sâi şi adease urdina de mergea la cuconii-ş, de-i plîngea. Şi o prinsârâ de la domnie, de o trăgea cu sîla, iară ea să rugâ să o lase puţîntel. Şi întră în peşteră, rădicînd mînule spre ceriu, să rugă şi-ş deade lui Dumnădzău suf- / letul. Carea, văzînd ucigaşii aceia, să cutremurară şi să dusârâ de-acolo. Iară 2 din slujnicele ei, deaca ştiurâ de moartea stăpînei lor, mearsârâ de o-ngroparâ alaturea cu cuconii ei, în slava lui Dumnădzău, că Lui să cuvine toată cinstea şi slava în veaci. Amen.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 18, svîntul apostol şi evanghelist Luca.

Luca, marele apostol şi evanghelist, era de la Antiohiia cea mare, doftor de meşterşug de ispravă şi zugrav, preste samâ învăţat. Acesta, aflîndu-sâ în Thivele Viotiei şi vrăciuind în dzîlele lui Clavdie

* ieatrum

** mâcenicie

Împărat, aflâ pre svîntul apostol Pavel. Şi, credzînd întru Domnul Hristos, părăsî înşelăciunea cea de moşie şi, lăsînd doftoriile trupeşti, să apucâ de ceale sufleteşti. Şi ş-au scris şi *Evanghelia* sa către un domn Theofil, ce credzusâ în Domnul Hristos, spuindu-i-o svîntul apostol Pavel. De-aciia, scoasâ şi *Deaamîile svinţilor apostoli*, iarăş către acelaşi Theofil. Apoi, deaca lăsâ pre svîntul apostol Pavel, învăţâ toată Ellada, Ţara Grecească.

Şi, sosînd la 80 de ai, precum spun, s-au răpâosat cu pace în Thivele Viotiei. Iară la locul unde s-au astrucat trupul lui, slăvind Dumnădzău sluga sa şi lucrătoriul său, au pluat la mormîntul lui, deasupra, cu rure, adecă leacuri, sămn de meşterşugul lui, pentru care fu cunoscut mormîntul lui de toţi, mai vîrtos pentru leacurile.

Iară Constantie, fiiul Marelui Constantin, au mînat pre svîntul Artemie, domnul şi marele voievod de Eghipet, care apoi să feace şi mâcenic, pre acesta l-au mînat, de-au adus de la Thive svintele moştii a marelui apostol Luca şi l-au pus în Besearica Svinţilor Apostoli, dedesuptul svîntului prestol, împreună cu svîntul Andrei şi Timothei.

Şi spun de dînsul că, întîi, svinţia sa au zugrăvit icoana svintei Maicei Dom- // nului Hristos, în 72r
braţe cu pruncul Hristos Dumnădzău şi Domnul nostru, cu meşterşug de zugrăvie de ceară, şi alte 2. Şi le-au adus la svinţia sa Maîca lui Dumnădzău să vadză plăcea-i-vor? Şi Sfinţia sa să fie dzîs: "Darul dintru mine născutulu Lui pentru mine să fie cu dînsele! Aşijdere şi icoanele svinţilor căpetenii apostoli!". Şi, de-atunce, s-au împărţît în toată lumea acest lucru atîta de bun şi plăcut lui Dumnădzău şi cu totul cinstît.

Într-aceastaş dzî, preacuviosul părintele nostru Marin cel Bătrîn.

Într-aceastaş dzî, preacuviosul părintele nostru Iulian celui de la Efrat.

Acesta dintru svinţi, părintele nostru Iulian, părăsîndu lumea, să dusâ la rîurile apei Evfratului şi, aflînd acolo o peşteră, lăcui călugăreaşte. Căruia mulţi rîhnind, năzuirâ la acea peşteră micâ şi, făcîndu-ş colibi împregiur, să strînsârâ vro sută, mîncînd şi ei ce mînca dascalul. Acesta minunat au umorît şi pre un zmău. Şi feace de izvorî fîntînâ în loc săc. Acesta au mărs şi la muntele Sinaiului de-au făcut o svîntâ besearică deasupra pietrii, unde au vădzut Moisei, dătătoriul legii pre Dumnădzău, pre cît i-au fost putînţa a-l veadea; şi stă pînă astădzi.

Şi mulţi de ceia ce să temea de păgînul prestîpnic Iulian Împărat, aşteptîndu-l cu fricâ la-ntorsul lui de la Persiia, îl rugară pre svîntul Iulian să facă rugă la Dumnădzău asupra lui, să nu să mai întoarcă. Şi pusă rugă svîntul dzeace dzîle. Şi audzî din ceri grăindu-i: "Că nu numai pentru tine, ce şi pentru a mulţi alalţi ce stau cu rugi toată noaptea acel necurat şi păgîn Iulian să giunghe!".

Şi apoi, preste puţîntei ai, fiind izgonit fericitul Meletie de la Antiohiia, poftîră unii pre fericitul acesta pentru rugă şi mîngîiarea. Şi sfătuindu-să, mearsă. Şi, pre cale, au poposît la o femeaie de Dumnădzău iubitoare. Şi, şedzînd la masă, să prileji cuconaşul ei de şeapte ai, unişor, adecă numai acela avînd, îmbla pregiur masă. Şi, depărtîndu-să în laturi, căzdu în puţ. Iară cinstita femeaie vădzu şi ne- / micâ nu să turbură pentru cucon, ce păzî de acoperi puţul şi păzîia pregiur svîntul, de-l grijiia şi-l ospăta, cu mare osîrdie de suflet. Iară svîntul, întrebînd unde-i cuconul, ea dzisâ că i-i rău. Iară svîntul poftînd să aducă cuconul la masă, să-l blagoslovascâ pînă să pricepu ce să feace. Şi să sculâ de la masă şi mearsă de descoperi puţul. Şi adecă cuconul sta plutît pre apă, giucînd cu mînuşîtele într-apă şi bucurîndu-să, sănătos. Şi-ş tînsă mîna, de-l scoasă afară. Şi-ntrebîndu-l, spusă că-l rădica svîntul şi-l mîngîia cu voroave şi nu-l lăsa să să afunde.

De-acolo, mearse svîntul la Antiohiia şi să pugorî în peştera unde şedzusâ svîntul apostol Pavel, de să ascundea şi să aşedzâ acolo. Şi curînd multâ mulţîme la peşteră, pentru să-ş ia dar şi blagoslovenie de la svîntul.

Dănăoară, l-au apucat neşte friguri cu lîngoare şi dzăcea nepomenit, cu puţîn suflet. Şi, supărînd năvala ce era strînsă să-ş ia blagoslovenie de la svinţia sa, răspunsâ: "De-ar hi pentru folosul vostru sănătatea, dăruiascâ-o putearnicul Dumnădzău!". Şi, făcînd rugă, să sculâ sîngur de-n acea lîngoare cu friguri, pentru folosul nărodului.

Dănăoară, călătorind şi mărgînd la-mpărăţîie*, oarecarele războlit s-au atins de cojocul lui şi-ndată s-au tămăduit. Ca şi oarecînd ologul după Petr şi Ioan, purceasâ după dînsul şi nu numai sănătate îi deade, ce încâ l-au şi întăritu-l către adevărata credinţă.

Şi, iarăş, să-ntoarsă la călugăreasca sa nevoinţă, făcîndu-ş calea prin mijlocul Chirului. Iară oraşeanii Chirului oprirâ pre svîntul de mîngîiare şi-i dzîsarâ: "Şerbule a lui Dumnădzău, orecine Asterie ce-l avem în loc de episcop şi-l vedem că-i pagubnic şi necredincios, ce fii cu noi de ne agiută

* pre drumul cel împărătesc

cît vei putea, cîndai să nu ne cumva smenteasçă pre unii din noi cu acea limbă a lui vorovace!". Deci, svîntul rămasă de face bdenie de rugă cu puţinei ce să strînsease. Şi l-au umorîtu-l cu urgie de la Dumnădzău pre acel Asterie, lăsîndu-l numai o dzî cu suflet viu, în grea muncă. Şi, de-aciia, venindu-ş svîntul la urmă, la ucinici, şi, petrecînd puţintei ai cu dînşii, cătră Domnul au pucres.

73r Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. //

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 19, svîntul prorocul Ioan. Acesta să tîlcuiaşte "dragostea lui Dumnădzău" sau "începătură" sau "pîrgă lui Dumnădzău". Şi era din sămînţa lui Ruvim, din satul Methomorilor. Şi prorocînd pentru foamea şi pentru stînsul jărtvelor şi pentru patima prorocului dirept, cu carea s-a înnoi cătră spăsenie tot Pămîntul. Şi răpăosă şi fu astrucat în pămîntul său.

Într-aceastaş dzî, pomenirea svîntului măcenic Uar şi soţiile sale, şeapte svinţi.

Uar, slăvitul măcenic, era în dzîlele împăratului Maximian, voievodzînd în Eghipet, de rudă mare şi vestită şi creştină. Şi, fiind închişi neşte şeapte svinţi, multă vreame le purta de grije, în toate dzîle. Şi, răpăosîndu-să unul dintr-acei şeapte svinţi, s-au băgat svîntul în locul lui. Şi, ducîndu-l la ighemonul cu alalţi depreună, fu bătut cu măciuci.

Însă începătura aşea i-au fost: mărgînd svîntul adease la temniţă, unde era cei 7 svinţi, de-i socotiia, pururea asculta svintele lor voroave şi-mvăţături. Pentr-aceaea, cînd dusără cei şease svinţi, că unul ieşisă de ucisături multe, şi-ntrebă ighemonul: "Dară că era şeapte, unul ce să feace?". Atunce Uar s-au aprins cu Duhul Svînt şi astău naintea ighemonului, între alalţi şease svinţi şi dzîsă: "Acela s-au răpăosat, iară eu voiu să fiu în locul lui, să chinuiesc pentru Domnul Hristos!". Şi-i dzîsă ighemonul: "Nu te prelesti, Uare, nice te da muncilor să-ţi pierdz viaţa!". Iară svîntul dzîsă: "Fă ce ţi-i voia!". Atunce învăţă ighemonul de-l spîndzurară şi-l bătură cu toropale şi cu mănuş ascuţite, brînci de her, îi strujiră coastele. De-acii, cu capul în gios îl spîndzurară şi-i despoiară piialea de pre spinare şi cu beaţe clinciuroase îl bătură şi-i sparsără pîntecele, de-i căzdurâ maţele gios. Şi căotă svîntul cătră svinţi, de le dzîsă: "Mulţămăscu-vă, fraţilor, că m-aţi învăţat de mi-am agonisit viaţă veacinică!". Şi, rugîndu-să lui Dumnădzău, deade sufletul în mînule Svinţiii sa- / le.

Iară svîntul lui trup învăţă ighemonul de-l lepădară cînilor, afară de oraş. Iară o giupîneasă, anume Cleopatra, cu hîiul ei l-au unsu-l cu miruri scumpe şi l-au astrucat. Şi s-au spăsît şi ea cu hîiulu-ş pentru ruga svîntului Uar. Citeaşte-i canonul de vedzi! Şi neşte credincioş cu tainâ îl luară de-l astrucară la loc de cinste.

Iară pre alalţi svinţi şease învăţă ighemonul de le tăiară svintele capete. Şi aşea îş împlură nevoinţa pentru Domnul Hristos.

Într-aceastaş dzî, svîntul măcenic Sadoth şi cu dînsul 100 şi 20 de măcenici. Carii s-au săvîrşit în Persida.

Fiind împărat la Persiia Savorie, acest svînt părintele nostru Sadoth aflîndu-să episcop într-un ţînut a împărăţiei lui. Şi învăţînd poporul lui Dumnădzău de cîte fac folos la suflet şi botedzînd şi pers dintr-înşii, neferindu-să, fu pîrît la-mpăratul şi adus naintea sa. Şi, neputîndu-l îndupleca să să-nchine Soarelui şi Lunii şi Apei şi Focului, întîi îl bătu cu toiage. De-aciia, belîră o curea din moalele capului pînă gios, la unghe, la picior, de un deaget de latâ şi iarăş îl bătură cu vine de bou. De-aciia, îl tăvălîră preste spini şi scai de cei acoş, de-aciia, îl băgară în teasc cu şrub, de-l tescuiră cu grea şi cumplită muncă. Toate aceastea răbdîndu-le svîntul, mai la multă mînie porni pre-mpăratul. Şi, aruncîndu-l în temniţă, cînd fu de l-au scos iarăşi la-ntrebare, adecă svîntul sănătos cu totului tot s-au aflat. De-aciia, îl spîndzurară cu capul în gios şi-l potricălîră preste tot trupul cu săgeţi de her înfocate. Toate aceastea ca un lucru de nemică le-au răbdat svîntul.

Şi, audzînd pre-mpăratul lăudîndu-să că-i va împrăştiia trupul mădulări, şi-mpotrivă îi răspunsă svîntul: "Eu credz în Dumnădzăul mieu că rămăşiţele oaselor meale şi le vor împărţi creştinii şi cine va striga la Dumnădzău în numele mieu, va afla izbăvinţă!". Şi-ndată tăiară limba svinţiii sale. Şi întindzînd ochii şi mînule în ceri şi făcînd rugă întru sine, audzî glas din ceri, de-i dzîcea: "Ruga ta
74r s-au priimit şi iarăş vei grăi!". Şi-ndată-i crescu limba şi slăviia pre Dumnădzău. Aceastea // toate văzînd năroadele să înspăima. Şi credzură întru Domnul nostru Isus Hristos, 1070 de bărbaţ şi alţi două sute. Şi, văzînd împăratul că vin mulţi pentru svîntul cătră Domnul Hristos, învăţă să-i taie capul. De vreame că şi alţii mulţi strigară, dzîcînd: "Împărate, şi noi sîntem gata să murim pentru Domnul nostru Isus Hristos!". Deade-mpăratul şi ausţpra lor giudeţ să li să taie capetele. Şi, luîndu-i oşteanii împăratului, îi scoasără la locul cel de giunghiare. Şi făcînd svîntul rugă şi făcînd preste dînşii sămnul svintei cruci, şi-ntîi pre svîntul Sadoth tăiară, apoi pre toţi alalţi svinţi măcenici tăiară. Şi, aşea mearsă la Dumnădzău, cu nărod mare de svinţi măcenici.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 20, svîntul marele măcenic Artemie.

Acesta fericit Artemie, voievod şi avgustalii de Alexandriia fiind şi cu boieriia patrichie, cinstit de Marele Constantin Împărat. Şi, sosînd împărăţiia de căzdzu pre mîna lepădatului de leage Iulian Otstîpnic. Şi muncînd pre svinţii creştini în Antiohiia, veni sîngur de sine la nevoinţă marele Artemie, mustrînd pre spurcatul Iulian şi probrăzîndu-l pentru fără-de-leage ce s-au păginit. Deci, să porni tiranul asupra svîntului şi-l bătu cu vine crude şi pre spinare fu zgîriiat cu brînci ascuţite şi cu ţăpuşi ascuţite coastele potricălit şi ochii. Şi, despicînd un bolovan mare, îl băgară în despicătură şi trîntiră piatra la loc. Şi să turti svîntul trup a svîntului măcenic, oasele lui svinte s-au zdrobit, pîntecele şi svinţii ochi deaderă afară şi, încă ţiindu-să sufletul, îi tăiară capul svinţiii sale. Şi oarecare diacon Arist au adus în Ţarigrad svintele moşti a svîntului mare măcenic şi le-au pus în Oxiia.

Din ciudeasele svîntului puţineaa poveaste.

Un om oarecare, bolind cumplită dureare de boaşe, cu grea / îmflătură de orbalţ. Şi mearsă cu lacrămi cătră svîntul, rugîndu-să şi cersînd isţealenie. Deci să culcă în besearică şi, adormind puţinel, îi dzîsă svîntul: "Iani, să te vădz la dureare!". Şi prinsă svîntul şi strînsă atîta de tare, cît zbieră omul cît din gură îi ieşiia, dzîcînd: "Vailio!". Şi trezindu-să, să sculă sănătos, mulţămind lui Dumnădzău şi slăvind pre svîntul măcenic.

Altul, iarăş, avînd 2 chile la amîndoi boşii, veni la svîntul şi, făcînd rugă, să culcă de adormi. Şi ivindu-i-să svîntul în vis, i-au însămnatu-i cu mîna la dureare şi, lovindu-l în coaste, să trezi din somn, sănătos. Altul, avînd chilă împunoiată, cu durori mare, mearse cătră svîntul şi, prin vis, i-au spintecat cu briciul îmflătura de purceasără punoaie împuţîte. Şi să deşteptă sănătos şi aşternutul plin de punoaie şi de putoare.

Altul, iarăşi, întorcîndu-să de la Africa, audzî de minunile svîntului şi avînd la Africa un văr cu aceaaa boală, de să lăsasă de-a mai firea viu. Şi, deaca audzî de ciudeasele, cumpără ce era de treaba bdeniii şi mearsă la svîntul de feace bdenie pentru văru-său. Şi luă undelemn din candila svîntului, să-ntoarsă cătră Africa, la văru-său. Iară svîntul, intr-acea noapte, s-au arătat în vis, în Africa, la bolnavul şi-i dzîsă:" De vreame ce mi s-au rugat văru-tău pentru tine în Ţarigrad, de-acmu să fii sănătos!". Şi, deşteptîndu-să, află pre sine cu adevărat sănătos, lăudînd şi proslăvind pre Dumnădzău, neştiind cine-i acela care feace la svîntul rugă pentru dînsul. Şi-nsămnă dzua. Deaca sosi vâru-său cu undelemnul de la svînt şi, aflîndu-l sănătos şi spuîndu-i visul, să mirară că tocma într-aceaea noapte, cînd feace bdeniia în Ţarigrad, într-aceaea noapte, la Africa, s-au isţealit bolnavul. Şi alergă cătră svînt, mearsă de feace vreadnică mulţămită. Şi, povestind cătră gloate ce să tîmplară acolo, scrisă şi povaestea isţealeniii, întru numele svîntului.

Altul, iarăşi, supărat cu greale durori de aceaeaş boală şi dvorind la besearica svîntului, foarte dodeia, cerşind is- // ţealenie. Şi, arătîndu-i-să svîntul, îi dzîsă: "Du-te la Ioan faurul, veacinul tău, şi-ţ 75r
pune chila pre ileu. Şi el să-nherbinte ciocanul în foc şi să opinteascâ cu ciocanul, cît poate să lovască de tare. Şi-ndată t-ii tămădui!". Iară bietul om făcîndu-ş voia-rea de-acel vis şi nevrînd aşea să facă. Iarăş svîntul îi porunceaşte, ca şi-ntîi, prin vis şi, a treia oară arătîndu-i-să, svîntul îi dzîsă: "Să mă credzi, frate, că de n-ii face aşea cum îţ dzîc, n-ii mai vedea sănătate!". El, de nevoaie, mearsă la faurul şi pusă chila pe ileu şi faurul îmflînd ciocanul de sus; omul să ţiară şi să mişcă şi căzdzu chila de pre ileu, ciocanul lovi în ileul gol. Şi peri toată durearea şi nu-i mai fu nemică. Şi să cutremurară de minunea isţealeniii, preaslăvită minune ca aceaea, aşea de reapede isţealenie. Şi să mulţămiră lui Dumnădzău şi svîntului măcenic.

Ce şi altul, luînd lumini şi undelemn, mergea cătră svîntul şi, prin ciubotărie, îl întrebară: "Unde mergi, frate, cu luminele şi cu undelemnul?". El feace cu mîhnit: "De, mărg la svîntul Artemie, să-m fac slujbă!". Şi, trecînd mai înainte, iară unul din ciobotari, strigîndu-l, feace: "Firtate, cînd t-ii întoarce, să mi-aduci o chilă!". Iară omul, vădzînd că-l ia în batgioc, nu-i mai răspunsă şi mearsă la slujba svîntului. Şi-ntorcînd acasă, începură a-l durea boaşile. Cînd fu pînă drept ciubotariul cela ce-l luasă în rîs, s-au îmflat. Sosî pînă la dînsul, de nu putea nice a să văieta, că leşina de durere. Pînă s-adunară în sfadă, dzîcea omul cătră ciobotariu: "Că tu mi-agonisiş aceasta, ai dzîs să-ţ aduc chilă! De nu mi-ai hi dzîs, n-aş hi dobîndit eu aceasta!". Şi-n toiul lor, strîngîndu-să horbă pregiur dînşii, omul să descoperi să să arate. Şi îndată, cum să arătă, îi şi trecu în loc, iară ciubotariul şi începu a striga "Vailio!", că s-au mutat boala, în clipă, la dînsul. Şi toţi carii era strînşi într-acea horbă să minunară de aşea grabnică schimbătură şi premeneală reapede. Şi slăviră pre Dumnădzău şi ugodnicul Svinţiii sale. Iară ciubotariului dzîsără: "Nu divi, frate, nice bănui! Giudeţul lui Dumnădzău iaste dirept, ce-ai poftit ai dobîndit!". /

Într-aceastaş dzî, svîntul Artemie de Novograd, la Mosc, cucon de 12 ai.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 21, preacuviosul părintele nostru Ilarion cel Mare.

Acesta preacuvios era în vremile lui Constantin Marele şi svîntul împărat. Născut, crescut în oraşul gazeilor, fiiu de părinţi necredincioşi. Şi, pentru dragostea învăţăturii, mearsă la Alexandriia. Şi, certîndu-să cu nevoinţa-mvăţăturii şi, dobîndind credinţă către Domnul Hristos, să botedză. Şi luă tot moşiia sa, după moartea părinţilor săi, au împărţît toată fiinţa* lor la săraci. De-aciia, mearsă în pustie şi, lucrînd ascuţită nevoinţă, să feace făcătoriu a multe minuni. Şi, cutrierînd cetăţi şi oraşe, obîrşi viaţa, trăind optdzăci de ai.

Într-aceastaş dzî, svinţii măcenici Gaie, Dasie şi Zotic.

Aceştia svinţi, aflîndu-să în Nicomidiia şi strigînd şi cutedzînd, oborîră şi răsturnară vetrile** idoleşti. Şi, deaca să oblicră, păţîră de tot fealiul de muncă: la lemn spîndzuraţ şi frecaţi preste coaste cu trăsînă. De-aciia, legîndu-le bolohani de-a grumadzi, îi aruncară în mare.

Într-aceastaş dzî, svinţii de-nou-iviţi de Dumnădzău svinţ măcenici, Andrei, Stefan, Pavel şi Petr.

Într-aceastaş dzî, svînta măceniţă Theodota şi preutul Socrat.

Svînta Theodoti era în vremile împăratului Alexandru, din părinţi de rudă bună, de la Pont. Şi, mărgînd într-o isihăstie, petrecu săhăstreaşte. Fu cunoscută şi, prindzîdu-o domnul Cappadochiei pentru mărturiia Domnului Hristos, fu în două rînduri, spîndzurată şi strujită şi aruncată într-un cuptoriu înfierbîntat. Şi cu da- // rul lui Dumnădzău ferită, fu adusă de domnul, la Vizantiia, de-aciia, la Anghira, unde să afla preutul Socrat. Carele, făcînd ellinii un praznic dracilor şi închinîndu-să la idoli, să-mplu de dumnădzăiască rîhnă. Şi, răsturnînd vatra*** cu sfările****, îl prinsără ellinii şi-i tăiară capul. Iară svînta Theodoti, silită să jărtvască la idoli şi neplecîndu-să, o rănîră cu sabiia şi, dintr-aceaea, luă sfîrşenie. 76r

Într-aceastaş dzî, svîntul măcenic Evcrat de sabie s-au săvîrşit.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 22, dintru svinţi părintele nostru şi de-a tocma cu apostolii Averchie, episcopul de Ierapol.

Acesta svînt părintele nostru Averchie au fost episcop în Ierapol de Frighiia Salutariei, în vremile-mpăratului lui Marco Antonie, a multe minuni făcătoriu. Că, puind vinul cu untuldelemn şi cu de alt fealiu, tot, la un vas şi feace de nu să mestecară, nice să stricară una de alaltă, cu ruga. Şi feace de frică pre un drac de i-au adus un stan de piatră de la Rîm, la Frighiia, la Anatol. Care piatră ş-au pusu-o pre mormînt, în loc de znamăn. Ş-au scos şi ape calde cu ruga, din sînul pămîntului. Şi, vieţuind cu preacuviinţă şi direptate rămăşîţa vieţii sale, mearsă către Domnul.

Într-aceastaş dzî, svinţii 7 otroci din Efes: Maximilian, Iamvlih, Martinian, Dionisie, Antonie, Exacustodian şi Costantin.

Aceştia svinţi era în dzîlele-mpăratului Dechie. Şi, luînd vreame să să sfătuiască, împărţîră avearea lor la mişei şi-ntrară într-o peşterâ. Şi să rugară lui Dumnădzău să le ia sufletele şi să nu fie daţi pre mîna lui Dechie. Şi aşeaş deaderă la Dumnădzău svintele suflete. Iară Dechie Împărat veni în Efes şi-ntrebîndu-i să-i afle, să-i silească la idoli să jărtvască. Şi, oblicîndu-le de moarte, trimisă de / astupă gura peşterii.

Şi, trecînd 372 de ai de-atunce pînă în dzîlele împăratului Theodosie celui Mic, hinul svîntului Ioan Zlatoust, scornindu-să o eresă grea, la 38 de ai a-mpărăţiii sale, cum să nu fie înviere morţilor. Şi, văzînd svîntul împărat turburînd iriticii svînta Besearică a lui Dumnădzău, că era căzduţi mulţi şi din episcopi într-aceaea ereasă, şi să mira cum va face. Deci, dezbrăcîndu-să din haine-mpărateşti şi-mbrăcîndu-să cu zăblău, să culcă pre gios, rugînd cu lacrămi pre milostivul Dumnădzău.

Şi Dumnădzău nu trecu lacrămile lui, ce i-au folosîtu-i, agiutînd în chip ca acesta: omul ce era stăpîn locului unde era peştera cea astupată cu otrocii, făcîndu-ş coşară oilor la stînă şi neştiind, rîntuna pietrile de la peşterâ. Şi-n sunetul pietrilor, să deşteptară svinţii şi-mvisără, nice leac jigniţ de putreguine, nice hainele lor, ce cu totul proaspeţi, ca de-asară culcaţi. Şi iară stătură a să vorovi de grijea lui Dechie, că-i căota să-i munceascâ. Şi dzîsă Maximilian: "Fraţilor, de ne vor cumva prinde, să stăm bărbăteaşte şi să nu ne dăm cinstea credinţii noastre! Iară tu, frate Iamvlihe, pasă de cumpără

* avearea

** jărtăvnicile

*** trebnicul

**** cu jărtvele

pîine şi să iai mai multă, că asară cumpăraşi puţină şi ne culcăm flămîndzi! Şi cearcă de obliceaşte ce dzîce de noi Dechie!".

Şi, deaca mearsă Iamvlih la tîrg, veade cruce la poartă şi să mîră. Văzu şi printr-alte locuri svîntul sămn şi casele şi zidiurile schimbate şi oamenii schimbaţ. Îi părea că doară visadză sau buiguiaşte. Ce, pentr-aceaea, totuş mearsă la ceia ce vînd pită şi cumpără. Şi, deacă deade banii, grăbiia să să-ntoarcă mai de sîrg. Şi, văzîndu că-i oglindesc banii şi-i dau la alţii, mîrîndu-să şi cugetînd că-s banii de vro comoară aflată, cunoscîndu-să din Scriptură, el să-nfricoşe şi nu putea să grăiască de frică, cugetînd că-l cunoscură şi-l vor duce la-mpăratul Dechie. Şi, de-aciia, cădzu, rugîndu-li-să: "Dumneavoastră, lăsaţi-mă, luat-aţi banii, luaţi-vă şi pîinea şi mă lăsaţi să-m păzăsc calea!". Iară ei feacerâ: "Însoţeaşte-ne şi pre noi la comoară ce-ai aflat sau te vom da de vei muri!".

Şi, văzîndu-l în gînduri, îi pusără o legătură în grumadzi şi-l trasără la mai-marele oraşului. Şi, deacă-l vădzu, feace: "Spune-ne, oi, tinirelule, cum ai găsît co- // moara şi cît iaste şi-n ce loc?". Iară 77r svîntul răspunsă că: "N-am aflat nice dănăoară comoară, ce aceştia mi-s de la părinţi şi mă mir ce mă găsî aceasta!". Şi anthipatul îi dzîsă: "Dară de unde eşti?". Şi dzîsă: "De-acicea sînt, de-i acesta Efesul.". Şi dzîsă anthipatul: "Dară unde-s şi cine-s părinţii tăi? Să vie să te adevereadze şi să te creadem!". Iară svîntul feace: "Mi-s cutarii tatăl şi maică-mea şi cutarii mi-s unchii şi moşu-mieu cutarele!". Şi anthipatul feace: "Streine, numere ne povesteşti carile nu să pun în veacul nostru!". Şi Iamvlih feace: "Dară deacă vă spuiu cu dereptul şi nu mă creadeţi, nu ştiu ce voi spune altă!". Atunce anthipatul feace: "Netreabnicule, banii tăi strigă de cînd iaste făcut 300 şi mai bine de ai, dîn dzîlele lui Dechie şi tu, tinerel fiind, sileşti să ne amăgeşti, nice de 20 de ai nu eşti!". Atunce Iamvlih, căzînd la picioarele lui, plîngînd, să ruga: "Dumneavoastră, mă rog să-m spuneţi unde-i împăratul Dechie că era aicea, într-acest oraş?!". Ei feacerâ: "Într-aceastea vremi nu iaste Dechie, iară au fost în veacii cei de demult .". Şi Iamvlih feace: "Că pentr-aceaea Dumneavoatră vă mira! Ce blămaţ cu mine şi voiu arăta-vă soţiile meale, unde sîntem, într-o peşterâ. Şi veţ cunoaşte cuvintele meale că-s direapte, că eu ştiu că asară am fugit de frica lui Dechie şi, venind să cumpăr pîine, am văzdut cum au întrat Dechie într-această cetate!".

Şi, deaca dzîsă aşea, Marin Episcopul audzînd, feace către anthipatul: "Socotesc eu că-i tîmplată o minune într-această poveaste. Ce ia-mblaţi cu dînsul să meargem să vedem!".

Şi, deaca mearsără, întră nainte Iamvlih, de-acii episcopul. Şi, căutînd na direapta parte din nontru, la uşe, văzu un secriiaş încuiat şi pecetluit cu 2 peceţi de argint. Carea au pus Rufin şi Theodor, creştini fiind şi trimiş de Dechie să astupe peştera. Şi, scriind poveastea svinţilor şi numile în table de plumb şi, cetînd, toţ să minunară. Şi, întrînd în nontrul peşterii, aflară pre svinţii. Şi căzdură la picioarele lor. Şi şedzînd, îi întrebară. Iară svinţiile sale spusără, întîi, de sine, apoi de rîndurile lui Dechie. Şi să mira toţi şi slăviia pre Dumnă- / dzău. Şi sîrguiră la-mpăratul de-i deaderă ştire.

Şi, împlîndu-să-mpăratul Theodosie de bucurie, sîrgui de sosî. Şi-ntrînd la svinţi, căzu la picioarele şi cu lacrămile sale-mpăratul le uda svintele picioare, svîntul împărat. Şi i să veseliia sufletul de bucurie mare, că i-au ascultat Dumnădzău ruga şi i-au arătat de-au văzdut cu ochii săi înviarea morţîlor. Şi, aşea vorovind împăratul cu svinţii şi cu episcopii şi cu boierime, svinţii, picurînd de somn, prăvindu-i toţi cum dormitară, iarăş răpăosară cătră Dumnădzău. Atunce-mpăratul deade haine scumpe şi argint şi aur mult să facă 7 secrie, să puie trupurile svinţilor. Iară svinţii dzîsără-mpăratului, în vis: "Lasă-ne-mpărate, pre pămînt, unde odată învisăm!". Şi, făcîndu-să mare săbor, împăratul pusă svinţii la pămînt, cum era-ntîi, precum îi poruncîră în vis. Şi, făcîndu praznic cu bucurie, deade multă milostenie la săraci şi pre toţi orăşeanii Efesului îi cinsti cu daruri. Şi slobodzî şi pre episcopii ce era închişi prin temniţe, carii mărturisiia Svînta Înviere. Şi să feace obeştnic praznic cu de-a valoma, mulţămînd lui Dumnădzău şi proslăvînd.

Într-aceastaş dzî, svîntul măcenie Alexandru Episcopul şi Iraclie Măcenicul, Anna şi Elisavet şi Theodota şi Licheriia.

Svîntul măcenic Alexandru, episcop fiind şi învăţînd şi-ntorcînd şi botedzînd pre mulţi, fu prins de ighemonul. Şi, muncit vîrtos şi strujit şi silit să facă jărtvă la idoli, nu s-au îndueplecat. Şi, văzdînd răbdarea lui, Iraclie oşteanul credzu întru Hristos. Şi muncit mult întîi, de-aciia, îi tăiară capul. Şi, făcînd svîntul Alexandru minune, tămăduindu-să de rane cu darul lui Dumnădzău, trasă la credinţă către Domnul Hristos şi pre patru femei: Theodota, Glicheriia, Anna şi Elisavet. Carile denaintea ighemonului înfruntară înşelăciunea idolilor; le tăie svintele capete. Apoi după toţi, şi svîntul Alexandru lovit cu sabiia s-au săvîrşit.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. // 78r

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 23, sfîntul СШТНОМЧНИКЪ **şi apostol Iacov, fratele lui Dumnădzău.**

Acest sfînt Iacov, fratele lui Dumnădzău, stătu Ierusalimului episcop, întîi. Şi, hirotonit de Domnul Hristos, şi, întîi, acesta au scris ş-au izvodit svînta liturghie, învăţat de sîngur Domnul Hristos. Carea mai apoi o au tocmit mai pre scurt Marele Vasilie şi, după svînţia sa, svîntul Ioan Zlatoust. Pentru neputinţa omenească şi păscînd svînta besearică de Ierusalim şi învăţînd pre mulţi jidovi şi elini şi-ntorcînd cătră Dumnădzău, au pornit asupră-şi pre jidovi. Şi, prindzîndu-l, l-au adus pre poalele besaricii şi l-au oborît gios. Şi, trăgînd de moarte, îl adosără cu un lemn în cap, de-l umorîră.

Şi pentru ce să dzîce "frate lui Dumnădzău", să povesteşte din bătrîni că Iosif Logodnicul, împărţîndu-şi ficiorilor moşiile, vrea să facă parte şi Domnul Hristos. Iară ficiorii lui nu vrură, ceialalţi. Iară Iacov, luîndu-ş partea, au împărţît cu Hristos. Pentr-aceaea îi pusără nume "frate lui Dumnădzău" şi "propovednic".

Într-aceastaş dzî, pomenirea preacuvios părintele nostru Ignatie, patriarhul de Ţarigrad.

Acest întru svinţi părintele nostru Ignatie, era fiiu lui Mihail Împărat, Ragave şi Procopiei împărăteasei, frate lui Theofil şi nepot lui Nichifor Împărat, lui Apogenicu de sor, că-i era sor Procopiia. Şi, fiind evnuh, adecă curăţît, s-au călugărît. Şi au fost igumen la mănăstirea lui Arhangel, carea să chema pre-atuncea Anatellon, iar acmu îi dzîc Satiros. De-aciia, fu rădicat patriarh Ţarigradului; ş-au ţînut 11 ai şi 5 luni. Apoi, l-au scosu-l împăratul Mihail, fiiul svintei Theodorei, de-au pus pre Fotie, spătariul cel mare, carele au scos pomenirea papei de la Diptiha. Apoi fu scos şi Fotie de-mpăratul Vasilie Machedon şi iarăşi pusă pre svîntul Ignatie. Şi ţinu dzeace ai. Şi iarăşi fu scos şi stătu svîntul / Stefan. Iară svîntul Ignatie mearsă la mănăstire Satirul. Şi cu pace s-au săvîrşît.

Într-aceastaş dzî, pomenirea preacuviosului părintele nostru Macarie Rîmleanul.

Trei părinţ svinţ bătrîni, Serghie şi Righin şi Theofil, de la mănăstirea lui svetîi Asclipie, ce-i în Mesopotamiia, adecă tara între apele Tigrul şi Efratul, să vorovîră în bună voroavă să îmble, să cutriiere pămîntul. Şi-ncepînd calea, mearsără de cutrierară locuri de-nchinăciuni. Şi mearsără şi pre la puţul cel de apă, ce-au îndereptat pre vîlhovnici din Persida spre închinăciunea Domnului Hristos şi la Vithleem, în Ţara Palestinii, unde îngerii au cîntat " СЛАВА ВЪ ВЪШНИХЪ БГУ И НА ЗЕМЛИ МИРЪ ВЪ ЧЛѢЦѢХ БЛГОВОЛЕНІЕ"[5].

"Şi mearsăm vîrtejind la muntele Eleonului, de unde s-au înălţat Domnul Hristos. Şi iarăş mearsem în Ierusalim, feacem 20 de dzîle cutrierînd Locurile Svinte şi mănăstirile, luînd rugă şi blagoslovenie şi slăvind pre Dumnădzău întru toate şi ne-nsămnăm cu svînta cruce, ca ceia ce n-om avea a mai vedea lumea. Şi, ieşind, mearsăm 25 de dzîle, trecum Tigrul la Persia, venim la poiana unde au giunghiat svetii Mercurie pre Iulian Prestîpnic şi-ntrăm în ţară. Mearsăm în oraşul Ctisifon, la mormîntul svinţilor trei otroci Ananiia, Azariia şi Misaîl, departe de Vavilon. Şi-nchinîndu-ne svinţilor, slăvim pre Dumnădzău ce ne-au spodobit a ne-nchina Sfinţiilor sale; mîncăm şi băum de ne sătурăm, mulţămind lui Dumnădzău.

Şi, ieşind din Ctisifon, mearsăm 24 de dzîle, pînă la părţile Indiei şi aflăm o căşcioară de cătră apusul cetăţii. Şi, ieşind oamenii Indiei, ne gonirâ dintr-acea casă, că nu şed cu oraşe, ce răşchiraţi. Şi, iarăş, întrăm într-altă casă fără om şi masăm 2 dzîle. Şi adecă veniră omul cu femeaia-şi, în cap, în loc de cununi purta săgeţi* ascuţîte şi să spăriară, gîndind că sîntem iscoade. Şi mearsără de-ş chemară
79r soţîi. Şi veniră vro 40 de oameni. Şi cercînd prin casă, ne-aflară la rugă. Şi pusără // foc casii. Noi deadem afară cu multă fricâ. Şi, ne-nţălegîndu-le limbii să răspundem, ne-nchisără într-o casă strîmtă, dzeace dzîle nemîncaţi. Iară noi făceam rugă dzua şi noaptea, cîntînd şi slăvind pre Dumnădzău. De-aciia, veniră cu mulţîi şi, aflîndu-ne îngenuncheaţi, la rugă, ne luară şi ne petrecură cu prăjini, pînă ne scoasără din ţară. Şi eram nemîncaţi 70 de dzîle, cum Dumnădzău ştie.

Şi-nsămnîndu-ne cu numele Tatălui şi a Fiiului şi a Svîntului Duh, ne-am apucat de cale. Şi mearsăm multe dzîle spre răsărite şi sosîm, în 40 de dzîle, la loc cu pomăt frumos şi rodit şi dulce la mîncat, preste samă de mult. Şi, mulţămind lui Dumnădzău şi Domnul nostru Isus Hristos, mîncăm de ne săturăm de ceale poame. Şi, de-acolo, mearsăm în Ţara Căpcînilor şi nemică rău nu ne feacerâ, numai ce ne căuta. Pre-alocurea era cu muieri şi cu copii, lăcuia pre supt pietri, ca herile în viedzuni**.

Şi iarăş luînd drumul spre răsărit, 100 de dzîle şi mai bine, sosîm în Ţara Pithicilor. Nemică altă nu veadeam, numai pithici. Şi fugîră de noi, deaca ne văzdură. Iară noi proslăvim pre Dumnădzău că ne-au izbăvit de dînşii. Şi, deaca ieşim din Ţara Moimelor, venim la munte nalt, unde nice soarele nu

* iăpuşi

** cuiburi

luciia, nice copaci era, nice verdeaţă, numai gîngănii veninate şi glasuri de şuioratul lor şi scîrşcări de dinţîi lor de aspide şi de bălauri şi ehidne răspundzîndu-şi şi dzîmbri şi vasiliscuri şi alte heri neştiute şi onochetavri şi inorogi şi leoparduri. Şi slăvim pre Dumnădzău, că ne izbăveaşte de gurile lor şi ne-ntăreaşte la cale. 4 dzîle audzînd şuieretul zmeilor, ne-am astupat urechile, că nu puteam răbda şuieretele lor.

Şi, trecînd muntele, sosîm la rîpă mare şi adîncă, unde nice urmă de om era, nici fire de om îmblasă pre-acolea. Şi, zăbăvind 7 dzîle, cugetînd cum vom face. Şi ne rugăm lui Dumnădzău să ne scoaţă de acea rîpă. Şi adecă o ciută veni împrotiva noastră şi mugi de departe, naintea noastră. Şi, luîndu-ne pre urma ei, sosîm la alte rîpi şi primejdii. Şi, surupîndu-ne, abiia cu nevoie putum de ne pogorîm la şes. Şi era ciredzi de cerbi şi ciute şi trecum acel şes prin ciredzi de ciute şi de pîli, fără nevoie.

Şi, ne- / aflînd drum, rugînd Dumnădzău, mearsem 70 şi mai bine de dzîle şi sosîm la un loc şes, plin de pomăt cu roadă. Şi lumină nu să mai vedea acolo, numai negură întunecată. Şi, şedzînd puţîntel, plînsăm şi ne tînguim că ni s-au închis calea şi lumina. Şi, plîngînd acolo 7 dzîle, adecă o porumbiţă zburînd stătu la loc nalt şi purceasă nainte-ne. Noi, mulţămînd lui Dumnădzău, mearsăm după dînsa. Şi sosîm la un znamăn, stîlp de piatră cu cămară, şi scriia în ţîrcălam: «Acest stîlp au rădicat Alexandru, înpăratul machedonilor, cînd au gonit pre Darie Persul. Cine va vrea să să-nderepteadze de-acicea, să ia na stînga dincătro vin apele şi cine va-mbla să ia sunetele apelor şi va ieşi la lumină, că na direapta sînt munţi şi rîpi şi iazere mare, pline de şerpi!». Deaca citim stîlpul lui Alexandru, dobîndim la sufleţi, lăudînd Dumnădzău tutinderea ce ne izbăveaşte, purceasăm luînd na stînga.

Şi, deaca mearsăm 40 de dzîle, ne tîlneaşte putoare grea şi iute. Şi leşinam de putoare şi ne rugam lui Dumnădzău să ne ia sufletele. Şi eram în multă voia-rea. Şi veniia hreamăt mare, ca de nechedzături de cai mulţ. Şi, deaca curmăm din cale, văzdum nainte-ne iazer mare şi mulţîme de munciţi, cît nu să vedea apa de dînşii. Şi adecă boacete şi vaiete şi plînsuri cu ţipete multe, ca de mulţîme de oameni din iazer. Şi audzîm glas din ceriu dzîcînd: «Acesta-i locul cel de osîndă. Şi aceştia-s carii să lepădară de Hristos!». Şi, cu fricâ mare, trecum de acel iazer de osîndă.

Şi, de-acolo, în cîteva dzîle, sosîm unde era doi munţi nalţi. Şi-ntre dînşii căutăm de văzdum un uriiaş foarte mare, legat cu 8 lanţuje de aramă preste trup, cu 4 na direapta şi cu 4 na stînga şi foc mult supt dînsul, de-l ardea şi ţipetele i să audzîia 30 de mile. Şi, deaca ne văzdu acel om mare, începu a să boci şi să-nchină cu capul la pămînt. Şi era trupul lui pîrjolit, de nu să vedea nice un păr pre trupul lui. Iară noi, de fricâ, ne-am acoperit obrazele, pînă-l trecum. Şi-mblînd 5 dzîle tot îl audzîiam.

Şi sosîm la strimnină*, cu dîlboană adîncă şi mare şi, de margine, era o muiare despletită, mare
80r şi un bălaur împleticit colăcit de la // picioare pînă la capul ei, preste trup. Şi, cînd vrea să grăiască, o loviia preste gură şearpele; şi părul ei era pînă-n pămînt. Şi alte glasuri nepovestite ieşiia din acea groapă de gloate multe, dzîcînd: "Fie-ţi milă de noi, Fiiul lui Dumnădzău!". Iară noi, de fricâ multă, dzîsăm: "Doamne, fîrşeaşte-ne aicea, că ochii noştri văzdură streine şi preaminunate taine şi osînde mari pre pămînt!". Şi, de-acolo ieşînd, văzdum şi era ca nişte vrabii cu-ntuneareecele. Şi graiul lor omenesc striga: "Iartă-ne, Doamne, iartă-ne, Dumnădzău, că sintem mai greşiţi decît toată lumea naintea ta!". Iară noi feacem rugă la Dumnădzău şi dzîsăm: "Doamne, spune-ne ce sînt aceaste taine groznice a tale, că ne ia fricâ văzdîndu-le!". Şi, crepînd naintea lor pămîntul, ieşi glas: "Nu vî-i dată să ştiţi de-aceaste, ce păzîţî-vă nainte!".

Şi, trecînd locul cu fricâ, sosîm la cîmpie straşnică şi slăvită. Şi adecă 4 bărbaţi sta acolea, cu chip slăvit şi nepovestit. Şi, naintea lor, darde ascuţîte de luciia şi foc mare, fără samă, şi smoală şi iarbă pucioasă, zmei şi ehidne şi chelei. Şi acei 4 bărbaţi avea în capete cununi de aur cu mărgăritari, ţîind a mînă toiage de aur. Şi, deacă-i văzdum, căzdum la pămînt şi ne rugăm: "Miluiţi-ne, bărbaţi cereşti! Şi să nu să atingă de noi dărdzîle acealea şi focul!". Şi răspunsără acei bărbaţi svinţi: "Sculaţi cu pace, de vă păzîţi calea ce v-au arătat Dumnădzău, fără fricâ! Că n-au puteare asupra voastră, că aceastea le păzîm noi pînă la Dzua giudeţului, cînd va veni Despuitorîul Dumnădzău!".

Şi, audzînd aceastea de la svinţii bărbaţi, luăm îndrăznire. Şi mearsăm 40 de dzîle, îmblînd nemîncaţi, fără numai apă. Şi, fără veaste, ne veni glas de cîntători a gloate multe şi miros de tămîi nepovestite şi mirosîm miros de mir scump. Şi, din glasul cîntecelor ş-a tămîilor, adormim. Şi-n somn

* rîpă

ni să-ndulcirã budzele, ni să-ndulcirã ca de stride. Şi, deşteptîndu-ne, vădzum besearicã mare de cristal şi, în mijlocul ei, ca-n chip de jărtăvnic. Şi ieşiia fîntînã ca laptele din jărtăvnic, cît dzîceam cã şi-i lapte. Şi bărbaţi străşnici şi minunaţi sta pregiur apa aceaea, cîntînd cîntări în- / gereşt. Şi, deacã-i vădzum, ne-am înfricoşat şi stam uimiţ, izumiţi. Iară un svînt bărbat frumos, de-aceia ce sta pregiur apa aceiia fîntîni, ne socoti şi dzisã: "Aceasta-i fîntîna de fărã-moarte, cruţatã direptîlor.". Iară noi ne-nchinăm la pămînt, slăvind pre Dumnădzău şi pre acel svînt bărbat şi pre toţi svinţii aceia.

Şi cu multă fricã şi bucurie, sosîm la alt loc, nice leac gustaţi, cum Dumnădzău ştie, ce budzele noastre, de dulceaţa aburilor acelora, trei dzîle sã lipiia, ca de stride. Şi, iarăş, venim la un loc cu pîrîu mare şi băum de ne săturăm, slăvind pre Dumnădzău. Şi era-n amiadzădz, prîpăc, şi şedzum lîngă pîrîu, sfătuind ce vom face. Şi din pîrîu ieşiia lumînă de strălumina. Şi socotim în patru părţile lumii şi nu sufla vînturile de la noi şi-ntr-alt chip sufla vînturile acealea. Şi unghiul despre apus era vearde, a ceriului, ca prajii, iară a răsăritului, ca trestiia, iară miadzănoaptea, ca sîngele curat, iară amiadzădzul, alb ca omătul. Şi stealele ceriului era mai străluminate şi soarele mai herbinte cu 7 părţi şi copacii preste măsurã de mare şi mai deşi şi mai rodiţ şi munţii aceia mai nalţi decît pre la noi şi mai faeş. Şi pămîntul acela luminat ca focul şi cumu-i laptele şi pasările pre fealiu, careaş în cîntecul ei. Şi eram mai mult de 100 de dzîle nemîncaţi, cum Dumnădzău ştie.

Şi, fărã veaste, venirã la noi gloate, fărã samă de mulţi, bărbaţi şi femei şi copii; cei mai mari era de un cot, alalţi şi mai scundz. Şi ne-am spăriat de dînşii, deacă-i vădzum, să nu ne cumva mănînce. Şi gîndiiam cum vom face. Şi dzisă fratele Serghie: «Dă-i, fraţilor, să ne zborîm părul, să ne facem ciuhoşi şi să alergăm asupră-le: sau ni-or mînca sau or fugi!». Şi feacem aşea. Şi purceasără fuga, scrîşcînd cu dinţii asupră-ne şi trăsnînd şi apucîndu-şi cuconii (Aceştia au războiu cu cucoarăle). Şi, trecînd pîrîul, mearsăm unde lăcuia ei. Şi aflăm acolo un fealiu de buruiană*, ca laptele şi ca stridea de dulce, de un cot era deasupra pămîntului. Şi mîncăm de ne săturăm de dînsă şi ni s-au schîmbat faţa şi
81r vîrtutea ni s-au adaos. Şi slăvim // pre Dumnădzău ce ne hrăneaşte şi ne-ndrepteadză pururea la toate.

Şi iarăş purceasăm pre cale nainte. Şi mearsăm opt dzîle, neştiind calea. Şi, ţîndu-ne de acea cale, ne-mblată multe dzîle, aflăm peştera lui svetîi Macarie, luîndu-ne pre o cărăruşe. Şi era peştera aceaea ca o besearică svîntă, grijită şi podobită. Atunce, rugîndu-ne şi făcîndu-ne svînta cruce, ne bucurăm. Şi, întrînd în nontru, pre nimerea n-aflăm. Şi dzîsăm între noi: «Accastă căşcioară a fire de om iaste! Ce să aşteptăm pînă în sară, să vedem!». Şi-ngăduind puţintel, adecă miros de mir foarte minunat să feace în peşteră şi ne veniia la nări.

Şi, luînd aminte spre răsărit de la peşteră, vădzum închipuitură de podoabă de bărbat groznic, cu nemică altă îmbrăcat, fără numai cu peri albi. Că veniia, adevăr, fericitul Macarie. Şi-i crescusă părul capului de ai mulţi şi-i acoperiia tot trupul. Şi, venind svîntul la peşteră, spre noi, ne aulmă de departe. Şi căzu la pămînt, începu a ne giura şi a dzîce: «De sînteţi de la Dumnădzău mi vă arătaţi, iară de sînteţi de la satan vă duceţi de la mine, de la un smerit şi păcătos!». Iară noi strigăm şi dzîsăm: «Blagosloveaşte-ne, sfîntul lui Dumnădzău, că sîntem şerbi a lui Dumnădzău şi ne-am lepădat de satan şi noi!».

Atunce, veni cătră noi şi-ntindzînd mînule spre ceri, să rugă la Dumnădzău şi ne blagoslovi. Şi, desfăcînd părul de pre obraz, voroviia cu noi. Şi-i era părul alb ca omătul, ni să punea pre ochi ceaţă de albiia lor. Şi văzdum faţa lui şi, de multe bătrîneaţe, nu i să veadea ochii, că-i era slobodzîte sufruncealele** preste ochi. Iară unghile la mîn şi la picioare cîte de un cot era. Iară musteaţa, acoperindu-i gura, pogoriia de să mesteca cu barba şi-mpreună-i agiungea pînă la picioare. Şi cînd grăiia, ţ-părea că grăiaşte de-afund; şi-i era piialea ca de ţăstul de broască. Şi ne-ntreba de unde sîntem şi: «Ce-aţi venit la mine!?». Şi-i spusăm toate tîmplările noastre şi cum ni-i voia să agiungem unde odihneaşte ceriul. Şi ne răspunsă: «Fiii miei, nu poate neştine muricios şi-mbrăcat cu trup să între mai în nontru sau să socoteascã minunile lui Dumnădzău şi putearea! Că eu, păcătosul, mult m-am silit şi-am pus poară să o fac aceas- / sta! Şi, preste noapte, mi-au spusu-mi Domnul, dzîcînd: 'Nu te băga a ispiti pre Tvoreţul tău, că n-ii putea a mai treace înainte de la acesta loc!'. Iară eu dzîş: 'Căce, Doamne?', şi-m dzîsă: '20 de mile de-acicea iaste păreate de her, mai în nontru alt păreate de-aramă şi din nontrul aceluia iaste raiul, spre răsărit, unde odihneaşte ceriul şi din afară de rai au tocmit Dumnădzău heruvimii şi sabiia cea de foc, ce să-mvîrteaşte să păzască lemnul vieţii. Şi sînt acolo

* legumă

** sprînceane

orecarii de la picioare pînă la burie şi la piept ca de leu, capul de zmău, mînule de cristal şi sabiile de foc ţiind a mînă, păzăsc ziduirile, să nu-ndrăzneascã nime a treace mai în nontru, pentr-aceale de-acolo puteri groznice (şi îngerii cei vîrtucioş denafară de ceriu stau)!'.

Şi, deaca am audzît aceastea de la înger, n-am cutedzat a-ntra mai în nontru!». Iară noi, deacă audzîm aceastea de svîntul Macarie, ne-am fricoşat cu fricã mare. Şi pre svîntul Macarie mărîiam şi, căzînd la pămînt, am slăvit pre Dumnădzău, că ne-au spus aceaste toate minuni a lui Dumnădzău. Şi era amu sară şi ne dzîsă: «Fiii miei, staţi în laturi puţinel, că am 2 cuconi aicea şi vin din sară în sară şi mă tem, vădzîndu-vă streini, să nu vă vatămel». Iară noi gîndiiam că-s oameni. Şi, cum ne deadem în laturi, adecă 2 lei groznici venirã reapede din pustie şi căzdurã la picioarele lui, rugînd de i să-nchinară. Iară noi, de fricã, căzdum gios. Şi, puindu-ş mînule preste dînşii, le dzîsă: "Cuconaşii miei cei buni, de la firea oamenilor veniră neştini la noi şi să nu le faceţ strîmbătate, că sînt şerbii lui Dumnădzău!».

Şi ne chemă svîntul Macarie: «Veniţi, fraţilor, la noi, nu vă teamereţi şi vom face vecerniia!». Şi mearsăm la svinţia sa şi cursără leii, de ne-ntîmpinară, lingîndu-ne pre la picioare şi pre cap. Şi ca nişte oameni cuvîntăreţi genunchind picioarele, ni să-nchinară. Iară noi proslăvim pre Dumnădzău ce i-au îmblîndzît spre noi. Şi feacem vecerniia.

Şi şedzum toată noaptea şi, a doa dzî, dzîsăm svîntului Macarie: «Spune-ne, cinstite părinte, cum ai venit aicea?». Şi ne dzîsă: «Fraţilor, plecaţi audzul de-ascultaţi în cuvintele rostului meiu, să-nţăleageţi de rîndul mieu // cum am venit aicea! 82r

Eu, smeritul, am fost ficior unui Ioan singlitic din Rîm. Şi mă însurară fără voia mea. Şi nuntînd, cînd fu sara, de mă-nchisără la-mpreunăciune cu mireasa, nunta giucînd, eu mă feciu că mi-i pre-afară şi ieşiiu de m-am ascuns la o femeaie săracă şi mişea, de-am şedzut ascuns 7 dzile, Dumnădzău să o pomenească. Şi-m aducea veştile* pînă-i 7 dzile. Iară dzîlele nuntii meale feaceră bocindu-le şi căutîndu-mă; şi nu mă aflară.

Iară eu, deacă trecură aceale 7 dzile, m-am sculat noaptea, slăvind şi mulţămind lui Dumnădzău şi aceii muieri sărace. Ş-am ieşit la drumul cel mare. Iară iubitoriul-de-om şi milostiv Dumnădzău, ce va pre toţi să să spăsască, au trimis pre Rafail, îngerul Său, în chip de moşneag. Şi aflîndu-l şedzînd lîngă drum, i-am dzîsu-i: 'Unde mergi, părinte?'. Şi-m dzîsă: 'Unde ţi-i gîndul tău, acolo mă duc şi eu.'. Iară eu dzîş: 'Dumneata părinte, îndereaptă-mă la cale de viaţă!'. Ş-am purces a merge după dînsul. Şi, luînd poruncă la oraşe, am avut de saţiu.

Şi, călcînd drumul şi calea toată, să nu dzic mai mult, în trei ai am sosît aicea. Şi, pînă nu sosîsăm, şedzum de dormim. Şi, cînd m-am deşteptat, nu l-am vădzut ce să feace şi-ncepuiu a plînge şi a mă voiera. Şi îndată mi s-arătă şi-m dzîsă: 'Eu sînt Rafail Arhanghelul, carele te-am adus într-acoace în chip de moşneag bătrîn. Ce să-ţ laş toată voia cea rea, să nu te temi şi să slăveşti pre Dumnădzău, că te-au adus aicea! Iată c-ai trecut de la-ntunearec ş-ai vădzut minunatele lui Dumnădzău şi osînda păcătoşilor şi fîntîna cea fără moarte!'. Şi, dzîcînd aceastea, îngerul Domnului, Rafail, fu nevădzut.

Şi-ndată purceş a mearge. Şi mă tîlni asînă sălbatică păscînd şi o giuraiu de dzîş: 'Ai, pre Dumnădzău Ce te-au zidit, arată-mi lăcaş omenesc!'. Şi-ndată stătu de mă apropiiaiu şi mergea naintea mea şi m-au dus 2 dzîle. Şi tîlnim un cerb mare. Şi să-ntoarsă asîna sălbatecă. Şi mă dusă cerbul 3 dzîle. Şi iarăş ne tîlni un bălaur şi cerbul să-ntoarsă. Iară eu, de frică, începuiu a giura pre bălaur să nu-m facă nevoie. Şi, sculîndu-să bălaurul pre coadă, ş-au deşchis gura şi grăi ca omul, dzî- / cînd: 'Bine-ai venit, şerbul lui Dumnădzău Macarie, că sînt 12 ai de cînd te-aşteaptă muntele acesta! Şi, ia, că ţ-am gătat şi casă de lăcuit, poruncit de Rafail Arhanghelul şi-ncă şi chipul tău mi-au zugrăvit şi graiul. Şi iată că te vădzuiu astădzi. Că sînt 8 dzîle de cînd te-aşteptt, de n-am mărs nice la mîncat, nice la băut! Şi astă sară vădzuiu un şedzătoriu pre nuor luminat şi-m veni glas dzîcînd: «« Scoală, Anail, de priviteadză pre şerbul lui Dumnădzău Macarie!»» Şi, acmu, ia-mblă de-ţ vedzi locul!'. Şi mă dusă pînă la uşea aceştii peştere.

Şi, deaca-m întrat în nontru, am aflat o leiţă moartă şi puii amîndoi scîncînd, neavînd ce suge. Ş-am luat de i-am hrănit cu mugur, ca cuconii miei prisne, iară pre maica lor am îngropat afară, în pămînt.» Şi audzînd aceastea, slăvim pre Dumnădzău.

Şi încă noi vorovind, adecă corbul veni, de să pusă în mijlocul nostru cu o pîine şi giumătate în gură; pusă nainte-ne şi să dusă. Şi ne dzîsă bătrînul: «Cunoscut-am că nu ne-au părăsît Dumnădzău, ce

* răspunsurile

încă ne-au trimis şi hrană, şi voauă, şi mie, de-ndulcit! Că iată că mulţi ai pînă astădzi, de cînd luăm hrană de la această pasăre, în toate dzîle, giumătate de pîine. Iară astădzi luăm de la dînsă pîine de noi, de toţi. Deci să mîncăm întîi, de-aciia, voi spune şi de păcatele meale».

Şi, deaca mîncăm şi feacem blagodarenie, începu a dzice către noi:« Deacă-mplui aicea 12 ai, ieşiiu na 7 ceas şi şedzuiu cu ceşti ţînci, adecă satan începu a mă ispiti*. Căutaiu, văzduiu un nemeteţ de păioră scump, femeiesc, dzăcînd gios înainte-mi. Iară eu, un ticăit, m-am uimit şi nu mi-am făcut aceastea locuri. Şi, cînd fu a doa dzî, ieşind, iarăş aflaiu o cizmă frumoasă femeiască; o luai şi o duş la nemeteţ. Şi iarăş, ca şi-ntîi, m-am uimit, de nu-m feci svînta cruce. Iară cînd fu a treia dzî, la dzuă, deminecaţă, ieşiiu să mă-nchin lui Dumnădzău. Şi iarăşi nu-m feci svînta cruce pre obraz, ca să fiu feritu-mă de fără-leagea şi păcatul mieu şi iarăş văzduiu urdzîtura vrăjmaşului. Adecă o nevastă şedea
83r deasupra unii pietri, // îmbrăcată cu haină de aur foarte scumpă nepregiuită şi de frîmseaţea ei nu era saţiu. Şi dzîşu către dînsă: 'Dincătro te-ai luat, de-ai nemerit aicea?'. Iară ea plîngea cu jeale, cît mă feace de plîns şi eu de milă-i. Şi răspundzîndu-mi, cu ovilite boacete îmi dzîsă: 'Eu mişel de ea, mă răspundzu nevasta lui Macarie, fată de singlitic rîmlean, că mă logodiră părinţii după dînsul cu sîla, fără voia mea, netrebuindu-mi a mă mărita. Şi, scăpînd eu de la gioc şi de la patul cel de nuntă, am fugit luînd drumul cel mare. Şi necunoscînd drumul, am luat munţii şi pustiile în cap şi iată c-am nemerit aicea, neştiind unde mă duc!'. Iară eu, un ticăit tot încă fiind uimit, o credeam ce grăiaşte.

Iară ea, cu meşterşug, măguliia bietul mieu suflet şi eu nu pricepea, îngreuiat de păcatele meale şi o luaiu de mînă, de o aduşu într-această peşteră. Şi, jeluindu-o de foame, îi dediu să mănînce de-acest mugur, să nu moară . Iară lacrămile ei nu să mai opriia. Şi-m era sufletul ovilit pentru dînsă. Şi eram uitat, nefăcutu-mi cruce. Şi, cînd fu sara, îm feciu ruga uitit şi cu urît feciu slujba lui Dumnădzău

În dzîlele împăratului Dometian, aflîndu-să svînta măceniţă în oraşul lui Marchian, fu clevetită cătră ighemonul Serghie că-i creştină. Şi o adusă naintea sa şi să mărturisi svînta Sevastiani ucinită svîntului apostol Pavel, de svinţia sa botedzată. Şi să mărturisi că-i gata a muri pentru Domnul Hristos. Întîi o bătu cu ciocane* de plumb preste tot trupul şi o aruncă în temniţă, în carea i s-au arătat svîntul apostol, dzîcîndu-i: "Bucură-te, nu-ţ face voia-rea, că ţi să cade să mergi legată în oraşul tău, pentru credinţa lui Hristos!". Şi preste şeapte dzîle, scoţîndu-o din temniţă şi ne-nduplecîndu-i-să, au aruncatu-o într-un cămin înfocat. Şi, deaca stătu svînta în mijlocul focului, nice leac atinsă, ieşi nevătămată, de să mirară toţi. Iară svînta feace rugă şi să porniră din ceriu glasuri mare şi fulgere şi tunete şi smidă, atîta cît stînsă focul căminului şi mulţi li s-au cumpănit viaţa. Şi fugiia ighemonul cu alalţi. Apoi, chemîndu-o ighemonul, o-ntrebă: "Cine eşti şi ce ţi-i lucrul şi de unde eşti?". Iară svînta tăcea.

Şi-nţălegînd că-i din mitropoliia Iracliia, o trimisă la ighemonul de-acolo. Iară îngerul Domnului i să arătă, de-i dzîsă: "Cuteadză, fata lui Dumnădzău, că ţi să cade să astai naintea ighemonului Pombian, ce eu sînt cu tine!". Şi mearse în Iracliia, la ighemonul carele o spîndzură pre un lemn şi o struji trei ceasuri. Şi, hăcuindu-să svînta ei carne, slobodzîia miros de mir scump. Iară svînta, într-acea muncă, să / ruga lui Dumnădzău den mijlocul inemii ei, cît mirîndu-să prăvitorii, dzîcea cei necredincioş că i-i trupul ne-nsufleţît. Şi, pugorîndu-o de pre cetlăul acela, o deade herilor. Şi, slobodzînd asupra ei un leu mare şi groznic şi apropiindu-să la svîntă, feace de grăi omeneaşte, din datul lui Dumnădzău, pentru-ndereptarea a mulţi păgîni, că lăuda pre svîntă şi-mfrunta pre păgîni. Slobodzîră şi o leiţă ce era foarte sireapă şi cumplită. Veni ş-aceaea de o parte la svîntă. Şi sta îmbe herile pregiur svîntă, ca neşte mieluşei brudii. Şi, mirîndu-să ighemonul ce-a mai face, deade răspuns de o scoasără afară de oraş şi o tăiară. Şi cursă lapte în loc de sînge. Iară păgînul Pombian Ighemonul băgăsvintele moştii într-un sac cu 300 de litre de plumb şi o aruncă în mare. Iară îngerul lui Dumnădzău scoasă svintele ei moştii din mare, din sac, şi le dusă la locul ce să dzîce Risiston. Iară o svîntă Singlitichi, întălegînd, strînsă svintele ei moştii şi le-mvăli cu pîndză curată şi cu mirosuri scumpe şi le aşedză la locul ei, ce să chiamă Risiastul.

Într-aceastaş dzî, dintru svinţi, părintele nostru Proclu, patriarhul de Ţarigrad.

Acesta svînt părintele nostru Proclu era cu frica lui Dumnădzău şi, îmbunătăţîmat, s-au hirotonit de svîntul Sisinie, patriarhul de Ţarigrad, episcop Chizicului. Şi, deaca mearsă, nu-l priimiră cliroşeanii şi să-ntoarsă în Ţarigrad, şedzînd la mîlcomie, liniştînd. Şi, cînd fu de răpăosă patriarhul Maximian, fu pus svîntul Proclu patriarh, în dzua de svintele straste, în Gioi mare. Şi, bine vieţuind, 12 ai şi 3 luni, cu pace spre Domnul purceasă.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 25, svintii măcenici şi notarii** Marchian şi Martirie.

86r Pa- // triarhul, în dzîle lui Constanţie Împărat arian. Răpăosînd svîntul Pavel la izgnanie, departe, la Armeniia, sugrumat de ariiani, fură şi aceştia svinţi umoriţi cu cuţitul, pentru pravoslavnica credinţă. Şi-ngropaţi la poarta Ţarigradului Melandisiia, în pusoarea locului Devterului. Care sfîntă besearică, mai apoi, marele Ion Zlatoust o au rădicat din rădăcini!

Timplîndu-să patriarhul Ţarigradului Pavel Ispoveadnicul, pre urma răpăosării lui Alexandru

Într-aceastaş dzî, svîntul măcenic Anastasie.

Acesta mearsă sîngur cătră tiranii şi strigă cu îndrăznire pre Hristos adevărat Dumnădzău şi Făcătoriu tuturor, minună pre toţi. Şi, văzdînd ne-nduplecătura firii lui, îi tăiară capul şi-l aruncară în mare. Iară o femeaie cu frica lui Dumnădzău, scoţînd din loc de sînge. Iară îngerul lui Dumnădzău, scoţînd din mare svintele lui moştii, le-au înfăşat cu pîndze curate şi cu miruri şi le pusă într-o casă de rugă ce-ş făcusă, făcînd multe iştealenii şi pînă astădzi, în slava lui Dumnădzău.

Într-aceastaş dzî, svîntul măcenic Vallerin.

Într-aceastaş dzî, svîntul măcenic Savin şi svinţii măcenici Vallerian cu Hrisaf.

Într-aceastaş dzî, svînta Tavitha carea au îmvis svîntul Petr Apostol.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 26, svîntul mare măcenic Dimitrie, izvoritoriul-de-mir şi făcătoriul-de-minuni.

* măciuci

** iscălitorii

Acesta svînt şi mare măcenic Dimitrie era în dzîlele lui Dioclitian şi Maximian, împăraţii din Thesalonic, din ceput creştin şi dascal de credinţa Domnului Hristos. Şi, mărgînd Maximian în Solun, prinsă pre svîntul că era vestit de credinţă. Şi lăudîndu-să înpăratul de un voinic ce avea, anume Lie, şi îmvîtînd pre toţi să iasă la luptă cu dînsul. Că-ntrecea pre toţi cu statul de mare şi de vîrtucios. Iară un creştin tînăr, / anume Nestor, mearsă la svîntul Dimitrie, de luă blagoslovenie, unde era svînţia sa închis, dzîcîndu-i: "Şerbul lui Dumnădzău, voiu să mă lupt cu Lie şi fă pentru mine rugă la Dumnădzău!". Iară svîntul, însămnîndu-l cu svînta cruce, îi dzîsă: "Pre Lie vei trînti şi pentru Hristos vei mărturisi!".

Şi, luînd inemă svîntul Nestor de la svîntul, să luptă cu Lie şi-l birui şi-l umorî. Şi să ruşină înpăratul şi, mîhnindu-să, cercă şi află vină svîntului Dimitrie. Şi-mvăţă, întîi, de-l ginghiară cu suliţe în coaste. Şi, aşea, răpăosă svîntul marele măcenic Dimitrie, făcînd multe minuni şi iştealenii vestite, după moartea svinţii sale. Apoi îmvăţă tiranul de tăiară şi pre svîntul Nestor.

Aicea-i din cartea lui Metafrast.

Şi era amu faţa şi trupul svîntului dzăcînd la pămînt. Neşte creştini de-acii strînsără, de-l astrucară în pămînt. Iară o slugă a svîntului strînsă svîntul sînge de la fericita lui ginghiare, pre poramniţa svîntului ce purta preste umăr. Şi înelul svîntului ungîndu-l cu svîntul lui sînge, multe ciudease feace cu dînsul, cît ieşi veastea preste tot oraşul Solunului, de oblici şi Maximian şi prinsă acea minunată slugă a svîntului, de-l umorî. "Lupul" era numele slugii svinţiii sale.

Şi, lăţîndu-să ciudeasele în toate părţi, orecare Leontie, boiarin mare şi herbinte cu credinţa, căzdzu în boală grea despre moarte. Vracii părăsîndu-l spre moarte, năzui la besearica svîntului. Şi-ndată, cum îl culcară la pămînt în besearică şi cu rostulu-ş pomeni svîntul lui nume, să şi sculă sănătos. Şi abătu de-i feace besearică mare şi desfătată, carea stă pînă astădzi, că-ntîi era micâ pentru feredeul şi ulita stadiului* ce o năduşiia.

Acesta iubitori de creştinătate boiarin, dănăoară, vrînd să margă la Illiric, unde-i Vretaniia, la slovaci, avînd asupra sa şi boierie ce să chiamă eparh, cumu-i la noi vornicul cel mare. Cugetă să ia o bucăţea de la trupul svîntului, ce nu-i deade voie svîntul, că i să arătă în vis, de nu-i deade voaie. Pentr-aceaea, luă haina** măcenicului, ce era roşită în sîngele sfîntului şi umărariul ce-i dzîce orariu. Aceastea le pusă în- // tr-un cinstit secriiu. Într-acesta chip, împlu voia svîntului şi şie mare tărie. 87r

Şi, vrînd să-ş facă calea cătră Sirmion, în vreame de iarnă, şi sosînd la ţărmurii Dunării, venind mare Dunărea, ş-feace voia-rea. Iară svîntul i să arătă-m vis, îl îmbărbătă şi-i dzisă: "Ţiind a mînă acealea ce duci, treci fără nice o frică!". Şi ascultă eparhul. Şi, cînd fu demineaţă, luă a mînă secriiaşul şi să sui în car şi trecu Dunărea în vad, acolo, la slovaci, fără nice o sminteală. Şi, sosînd la Sirmion, deade la besearică ce feace svîntului acel svînt secrii cu odoarăle ceale sufleteşti a svîntului, să să afle. Şi mulţi să-nduleră de ciudease şi de iştealenii de la secriiaşul svîntului şi pre cale încă s-au făcut ciudease din svînta hlamidă, plaşca svîntului.

Şi încă şi pre Marian, eparhul illirionilor, slovacilor, ce era într-o cumplită boală, din cap pînă la picioare, cît să lăsasă de sănătate, l-au izbăvit de boală, viind la besearica svîntului, precum i-au dzîs svîntul în vis. Şi pre alt om, curătoriu de sînge, l-au iştealit şi pre altul ce era îndrăcit. Şi cetatea Solunului de-ncungiurătura varvarilor i-au izbăvit. Şi pre episcopul africanilor, carii îi scriu ellinii mutaţi din Finichiia i s-au arătat şi l-au dezlegat şi l-au îndereptat la Domn.

Şi, deaca mearsă la Africa, episcopul feace besearică svîntului. Şi-ncă silind să-i facă şi un chivot şi un amvon, luă grijea lucrului svîntul şi-i dzîsă în vis: "Ia aminte, episcope, la corabia ce-i astădz în vad, c-au adus marmuri de carile poftesti!". Şi mearsă episcopul şi nu vrură curăbiiarii să-i spuie, că avea marmuri şi le tăgăduia că le ducea la Ţarigrad, pentru besearica svîntului Victor. Iară svîntul iară-i dzîsă în vis: "Du-te, episcope, la vad, la curabiia aceaea şi-i caută la rît***, că-i afla cutare şi cutare marmure, tot anume făpturile şi floarea! Şi spune curăbiiariului că fratelui mieu, lui Victor Măcenicul, i s-au înplut treaba şi aceastea mi le-au dăruit mie, că ş-au aflatu-ş în Ţarigrad de-agiuns!". Aşea învăţă pre episcop svîntul să grăiască cu corăbiiariul, că-l va domoli şi-i va vinde marmurile; şi aşa au fost.

Şi în oraşul Solunului au dezlegat foametea şi umo- / rul. Mărgînd pre la vaduri şi pornind curabii cu pîine, de-l vedea cu ochii curabiiarii pre mare pre svîntul. Iară acel pururea pomenit înpărat

* boiniţei

** hlamida, plaşca

*** pisc

Iustinian, carele au făcut în numele a de o ființă Cuvîntului lui Dumnădzău şi înţălepciunei, acel de Dumnădzău sporit lucru, adecă Besearica Svintei Sofiei, cercînd vro părticea de moştiile svîntului Dimitrie să i să aducă, să-i fie la-ncepătura lucrului aceii svinte şi din veaci tăinuite besearici minunate. Şi trimişii înpărăteşti, deaca sosîră la racla svîntului măcenic şi ispitindu-să, deade foc de la svînta raclă, de-i îngrozi şi cu graiul înfricoşindu-i, să dea pace de ce s-au apucat. Şi, de năprasnă, căzîrară la pămînt omenii înpărăteşti şi numai ce luară pulbere de gios, de dusără la-mpăratul şi o-mpărţi: giumătate pusără în bescarică, giumătate dusără la-mpăratul, să-i fie de blagoslovenie, spuindu-i toate tîmplările şi răspunsul.

Odănăoară, să ispiti nepriitoriul să dea cetatea Solunului pre mîna pizmaşilor, în chip ca acesta. Şeade de-mviteadză pre sloveani şi mearsără cu oşti mare, fără veaste, pre-a furişul, să ia cetatea Solunului. Iară din nontru, iară acelaş satan feace meşterşug, de s-au aprins besearica svîntului pre din nontru. Şi ardea argintul svîntului de să topiia, iară nărodul oraşeanilor, cu toţii, îmbla să stingă, neştiind denafară ce nevoaie le vine. Iară clisiiarhul, temîndu-să c-or da jac argintului, au amăgit pre nărod, de-au dzis curund să saie, să alearge la zidiuri, să apere cetatea, că o-mpresură pizmaşii. Şi credzu nărodul, ş-alergară cu toţii. Ş-aflară puind scările slovacii, să dea-n cetate. Şi-i lovîră de-i depărtară de la zidiurile cetăţii. Iară oamenii, strigînd pre sfîntul într-agiutoriu, mîntui şi cetatea de pradă şi potoli şi focul de la besearica svîntului. Şi, deacă să ogoiră, atunce clisiiarhul svîntului mărturisi că n-au ştiut nemică de-aceale oşti, ce numai Dumnădzău i-au adus aminte a dzice aşea, de frica argintului, să răşchire nărodul, să nu jăcuiască cumva la argint. Din care socoteală poate cunoaşte înţăleptul că nevoinţa svîntului au fost de-au răsîpit gîndul lui satan, că cu aprinsul besaricii au
88r scornit nărodul, iară // cu stînsul l-au îndesit. Iară cu veastea ceaea ce feace clisiiarhul, de să găci adevărat ce-i părea că nu-i adevărat, au mîntuit svîntul de acea limbă plăvîie au roşie a slovacilor. Şi să lecui răul cu rău.

Aşijdere, un Illustrie protospathari, om dumnădzăiesc, şedea lîngă besearica svîntului. Spunea că în vremile lui Mavrichie Împărat, la războiul avarilor, au văzdzut 2 vonici chipeşi şi luminaţi de cinste şi-mbrăcaţi ca ceia ce-s la-mpăratul în casă cum întrară în besearica svîntului, la locul ce să cheamă Trivolon, la-ntratul în argea, între cei 2 stîlpi mare de Thessaliia, ce stau spre-apus. Şi dzisără slugii să-i ducă la stăpînul casii. Şi apropiind la întratul cătră svînta raclă, iară svîntul Dimitrie apucă nainte de le ieşi în tîmpinare, deşchidzîndu-le uşea şi privitindu-i ca neşte cunoscuţi, veniţi de la-mpăratul şi păscînd cinstea-mpăratului. Iară ei dzisără: "Împăratul au poruncit svinţiii tale să laşi acest oraş, să mergi la dînsul, că lasă oraşul acesta pizmaşilor!". Şi, deaca audzî svîntul, plînsă, plecînd capul mîhnit şi ovilit, tăcînd multă vreame. Iară sluga feace cătră acei 2 : "De-aş hi ştiut că aduceţi Dumneavoastră atîta inemă rea, nu v-aş hi spusu-vă domnului mieu!". Şi mai apoi, tîrdzîu, feace svîntul: "Oară de rădzîmă aşea, va să lase să fie? Şi aşea place Domnului şi-mpăratului tuturor să părăsască aşea mare oraş, care l-au răscumpărat cu cinstitul său sînge, să fie dobîndă celora ce nu-l cunosc?". Iară ei dzisără: "Aşea!". Iară svîntul şi milosul măcenic îi tocmi şi-i îmvăţă să dzică cătră Domnul şi Despuitoriul tuturor: "Cunoscu-ţ, om-iubitoriule, Doamne, ieftinătăţile, pornindu-ţi bănatul carele l-aprind pururea păcatele noastre. Şi, de vreame ce m-ai pus şi pre mine păzîtoriu aceştii cetăţi, mă voiu asămăna ţie Domnului mieu, că ştiu că ţ-ai pus sufletul în mîna Părintelui Tău şi ţ-ai vărsat sfîntul sînge pentru păcătoşi! Şi nu să poate opri nice dănăoară gîndul cel bun şi voia Svinţiii Tale de păcatele noastre! Asămăna-mă-voiu Ţie, Stăpînului mieu, pune-m-voi sufletul, lăsa-m-oi pieitoriu cu aceşti pieitori! Că numele tău strigă şi nu să despart de Svinţia Ta de-au şi greşit! Ce / Svinţia Ta eşti Dumnădzăul celora ce să pocăiesc!". Şi răspunsără acei 2: "Aceastea de vom spune toate la stăpînul ce ne-au mînat, aceastea de vom dzice către-mpăratul, ne teamem să nu-ş bănuiască pre svinţia ta!". Iară svîntul dzîsă: "Ba să dzîceţi şi iarăş să dzîceţi!". Şi să-ntoarsă iarăş în pomeanic svîntul, în raclă, şi închisă svînta raclă naintea acelor cu chipul de îngeri vonici, carii purceasără îndată deaca fîrşiră voroava. Aceastea le adeveriia acel svinţit Illustrie că: "Le-au văzdzut avidomă! ", au înbuiguit. Şi aceastea le povestiia oraşeanilor ce mai rămăsease slăbiţi, înspăimaţ de omor ce-i înpuţinasă şi de limbi păgîne ce-i incungiurasă. Şi să mîngîiară, luînd nedeajdea lui Dumnădzău, înţălegînd din rostul lui Illustrie cinstitului cum svîntul Dimitrie ş-ţîne tare agiutoriul spre dînşii, precum au şi cu lucrul, mai apoi, arătat.

Spun istorii cum bolgarii avea un împărat, crai a lor, ce-l chema Iovan. Era cu mare vrăjmăşie asupra grecilor. Mergea de prăda ţările şi oraşe şi tot supt sabie punea, precum feaceră acmu agareanii svinţilor creştini în Ţara Rusască, atîta cît îi dzîcea aceluia, lui Iovan, "ucigătoriul ellinilor". Acela Iovan au mărs şi pînă la Solun şi, cum era în cort unde descălecasă, aşea veade pre svîntul Dimitrie

călare viind cu sulița asupră-i, de departe. Şi-ncepu a arăta boiarilor şi a dzîce: "Căutaţi, ia cum vine călare cel grec grijit bine de războiu şi caută dirept la mine cu sulița! Ţineţi-i calea de-l prindeţi şi-l aduceţi la mine!". Ei dzîcea: "Noi nu vedem pre nime cum spui Măria-ta!". El începu a striga: "Iacă s-au apropiat! Nu-l lăsareţi!". Ei nemică nu vedea, pînă ce-au sosît asupră-i şi l-au lovit cu sulița în piept şi i-au dat sîngele pre gură, ţîpînd şi răcnind. Şi să micşurară pizmaşii creştinilor, că pre-aceale vreami încă nu era bolgarii curăţiţi de păgînătate.

Un aprindzătoriu de luminele svîntului, a nume Onisifor, să-mvăţasă a fura făcliile. Şi-l certă svîntul, prin vis, cu cuvîntul, dzîcînd: "Frate Onisifore, nu-m place cum faci! Lasă-te că faci şi oamenilor pagubă luîndu-le luminile // şi ţie sufletului pierdzare. Că, ardzînd luminile creştinilor, să milostiveaşte 89r
Dumnădzău pre dînşii! Pentr-aceaea, mare pagubă le faci a cui sînt luminile! Şi te părăseaşte, nu-ţi mai face pierdzare sufletului!". Să pocăi Onisifor puţinea vreame. Şi iarăşi începu ca mainte.

Dănăoară, adusă un creştin neşte făclii mare şi frumoase şi-ngădui pînă le aprinsă. Şi să dusă omul, iară Onisifor tinde mînule la făclii să le ia. Iară svîntul sloboade glas mare din secrii: "Dar amu, iarăşi, aşea faci?!." Şi, aşea, căzdzu gios Onisifor, de să trînti în lovitura glasului svîntului. Şi dzăcu mort, gios, pînă mearsă un cliric priiatin, de-l rădică. Şi să trezi de ş-au venit în fire. Ş-atîta s-au pocăit, cît au ispoveadit de toate ce mai sus scrie. Şi toţi să polzuiră dintr-aceasta minune, de să pocăiră.

Într-aceastaş dzî, svinţii măcenici Artemidor şi Vasilie de sabie să săvîrşiră.

Într-aceastaş dzî, svînta măceniţă Leptina, pre pămînt tîriită, s-au săvîrşit.

Într-aceastaş dzî, svîntul măcenic Glicon de sabie s-au săvîrşit.

Într-aceastaşi dzî, pomenirea cutremurului celui groznic.

În 24 de ai a-mpărăţiei lui Leon Isavrului păgînului, era indictionul 9 în 27 a lui octovrie. Să feace cutremur mare şi groznic miercuri, în a opta ceas şi ţînu 11 luni acel cutremur groznic. Căzură în Ţarigrad besearici multe şi mănăstiri şi curţi şi nărod mult au murit într-acel cutremur. Ş-au căzdzut stîlpul lui Arcadie-mpărat şi stîlpii a mulţi împăraţi căzdzară şi zidiuri cîteva căzdzară, a Ţarigradului. Şi cetăţi cîteva căzdzară, şi la Udrii, şi la Nichea, şi la Nicomidiia căzdzară zidiurile şi multă moarte să feace. Pentr-aceaea, în dzua lui svetîi Dimitrie, pomenim acel cutremur groznic, mărgînd cu litie la Vlaherne, la Besearica Preacistei şi blagoslovitei Dumnădzău-Născătoarei, pururea Ficioarei Mariei, obîrşînd svînta liturghie. Şi pentru ruga Svinţiii sale să ne spăsîm de cătră toată groaza! Şi să dobîndim binele de vecie pen- / tru Hristos Isus Domnul nostru, Căruia-i slava şi tăriia în veaci de veaci. Amin.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 27, svîntul mare măcenic Nestor.

Acesta fiind foarte tînăr şi frumos şi cunoscut marelui Dimitrie, alergînd la loc unde era svîntul Dimitrie în păzîtori, căzdzîndu-i la picioare, dzîsă: "Şerbul lui Dumnădzău, mi-i voia să mă lovăsc cu Lie şi roagă pentru mine pre Domnul Hristos!". Iară svîntul, sămnîndu-l cu sămnul svintei cruci, dzîsă: "Pre Lie vei birui şi pentru Hristos vei mărturisi.". Deci, mearsă acolo unde era făcută măiestrie de luptat, prăvindu-l Maximian, şi dzîsă: "Dumnădzăul lui Dimitrie, agiută-mi! ". Şi, apucîndu-să cu Lie, l-au lovit într-inemă şi l-au oborît de pre podul luptei, de l-au omorît. Şi să mîhni împăratul şi trimisă de giunghiară pre svîntul Dimitrie cu sulițe, iară pre svîntul Nestor învăţă de-l umorîră cu sabiia lui.

Într-aceastaş dzî, svintele măceniţe Capetolida şi Erotiida.

Aceastea era în dzîlele-mpăratului Dioclitian şi Zolichinth, domnul Cappadochiei. Deci, Capetoliia, de rudă bună fiind şi bogată, au împărţîtu-ş toată avearea la mişei. Şi au iertatu-şi robii. Cutedză şi mearsă de grăi la domnul, mărturisindu-să creştină. Şi o închisă în temniţă şi, demineaţă, îi tăie svîntul cap. Iară Erotiia, fiind roabă svintei Capetolide, căce au şi cu pietri împroşcat pre acel domn de l-au lovit, fu bătută cu toiage. Şi, cu darul lui Dumnădzău, fu sănătoasă. Şi-i tăiară capul, mai apoi.

Într-aceastaş dzî, dintru svinţi părintele nostru Chiriac, patriarhul de Ţarigrad.

Într-aceastaş dzî, svînta Procla, femeaia lui Pilat.

Poveastea ivirilor, cum să botedzară.

În dzîle svîntului Marele Constantin îm- // părat, o femeaie creştină fu adusă la iviri, carea era 90r
deplin învăţată şi deprinsă viaţă călugăriască din cuconie. Şi, tîmplîndu-i-să şi la robie, tot ş-au ţinut pravila călugăriei. Şi, în Ţara Ivirilor nefiind doftori, cînd să războlesc, năzuiesc unii la alţi, de-ş întreabă leac şi buruiane. Aşea veni o femeaie cu cuconul ei, războlit de grea boală, întrebînd leac. Iară acea femeaie minunată luă pruncul şi-l dusă de-l culcă în patul său şi feace rugă la Dumnădzău. Şi Dumnădzău o ascultă şi işteali acel cucon.

Dintr-acea iştealenie să feace vestită acea minunată călugăriță, atîta cît audzî şi împărăteasa. Şi, fiind cu boală grea, trimisă de o pofti. Iară ea să feace neharnică a mearge la o împărăteasă, neştiind ce

o chiamă. Iară-mpărăteasa, nebăgînd samă mărirea împărăţiei, pugorî de mearsă la acea roabă călugăriţă. Iară călugăriţa feace loc împărăteasii pre patul ei acel sărac de şedzu. Şi feace rugă de o tămădui pre-mpărăteasă. Iară împărăteasa îi da pentru binele isţealenîii bogăţiie multă. Iară ea face: "Nu-m trebuie nemică! Ce fă o besearică lui Dumnădzău Carele ţ-au dat sănătate!". Şi să dusă împărăteasa acasă de spusă-mpăratului. Şi să minună împăratul de cuvintele împărătesii şi de isţealenie aşea reapede. Şi, spuindu-i de Dumnădzăul ce mărturiseaşte roaba şi de besearică ce-au dzîs să i să facă, îl îndemna să creştineadze toată ţara. Împăratul să minuna de preaslăvită isţealenie, iară besearică nu vrea să facă.

Şi, trecînd puţineа vreame, ieşi-mpăratul a vînat. Şi, deaca-ncepură a vîna, alalţi toţi alerga, iară pre-mpăratul l-au lovit nevedeare şi sta de să mira ce l-au lovit. Apoi, aducîndu-şi aminte, să rugă către Dumnădzăul acelî roabe şi-ndată să tămădui. Şi mearsă la acea cinstită roabă, de o rugă să margă să-i arate chipul de besearică, cum să face besearica, că nu ştiia. Şi mearsă roaba, de-au arătat şeruind chipul pre pămînt şi meşterii feaceră besearica. Şi, deaca o gătară, numai preuţi nu era. Şi-mvăţă pre-mpăratul ivirilor de-au trimis rugăminte la svîntul Constantin Împărat pentru preuţi şi arhiereu. Şi svîntul împărat, priimind cu cinste solii şi, mulţă- / mind lui Dumnădzău, trimisă un boiarin înţălept şi credincios cu arhierei svinţi şi destoinici. Şi botedzară pre-mpărat şi toată ţara, făcînd minuni şi hirotonind şi obîrşind toată ţara, cu Svîntul Botedz creştinînd. Într-acesta chip au fost creştinătura ivirilor.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 28, svinţii măcenici African, Terentie, Maxim, Pompiie şi alţi 36.

Aceşti svinţi măcenici să nevoiră în dzîlele lui Dechie Împărat şi Furtunat Ighemonul, născuţ în Africa. Şi, ieşind la nevoinţă, fură bătuţi pentru Domnul Hristos cu vine, apoi cu toiage. De-aciia, arşi cu jigale înfocate de her şi călîţi cu oţăt şi sare preste arsuri şi cesălaţi cu trăsine şi iarăşi întrebaţi. Şi, ne-nduplecîndu-să păgîniei, îi legară deasupra focului, pre plase de her înfocate tăvălînd goli şi iarăşi cu trăsine îi frecară. Aceaste rînduri de munci toate le răbdară bărbăteaşte, pentru îiubovul Domnului Hristos. De-aciia, fură aruncaţi într-o groapă plină de scorpii şi gîngănii veninate. Şi ieşind nevătămaţi, le tăiară svintele capete.

Într-aceastaş dzî, svinţii măcenici Terentie şi Neonila şi cuconii ei Nita, Sarvil, Ieracos, Theodul, Fotie, Vala şi Evnica.

Aceştia svinţi măcenici, aflîndu-să într-o casă şi slujind pururea lui Dumnădzău în taină, fură clevetiţi. Şi, astînd la giudecată, mărturisiră pre Domnul Hristos, iară pre idoli ocărîră. Pentr-aceaea, fură spîndzuraţi şi strujiţi fără milă şi cu oţăt iute preste rane udaţi şi pre didesupt afumaţi cu iarbă pucioasă. Iară svinţii, rugînd Dumnădzău mîlcomiş, unul pre alalt mîngîia. Şi nu trecu Dumnădzău ruga lor, ce îngerii nevădzut îi dezlega şi-i făcea sănătoşi; şi cuprindea frică şi cutremur pre păgîni.
91r De-aciia, îi legară la roată, de-i bătea cît în vedeare. // Iară nemică nu s-atingea de dînşi durearea. Îi deaderă şi herilor să-i mănînce şi nemică nu păţiră. De-acii, îi băgară în căldări cu smoale clocotind pre foc şi să feace smoala apă. Vădzînd aceastea minuni, păgînii socotiră că li-s într-o nemică toate muncile; le tăiară svintele capete.

Într-aceastaş dzî, preacuviosul părintele nostru Ioan Hozevitul.

Acesta svînt părintele nostru era din Thive, ficior de părinţi oameni mare şi luminaţi. Şi nu priimiia svîntul săbor cel făcut în Halchidon şi să-mpărţiia de către săbornica svîntă Besearică. Iară, mărgînd la Svintele Locuri, mearsă să sărute svîntul lemn a svintei Crucii Domnului Hristos, fu oprit de putearea lui Dumnădzău nevăzut şi audzî un glas că ceia ce nu-mpreună să cuminecă cu săbornica svîntă Besearică sînt nevreadnici a să-nchina cinstitei Crucî. Acesta au fost în vis. Şi, deşteptîndu-să, priimi svîntul săbor şi să lipi la svînta săbornica Besearică. Şi mearsă la pustiia ce să chiamă Hozeva şi, acolo, foarte să nevoi, făcînd multe minuni. Şi făcîndu-să a multe mănăstiri povaţă. Şi să răpăosă într-aceeaca pustie.

Într-aceastaş dzî, svînta Fevroniia, fiica lui Iraclie Împărat. Şi preacuviosul părintele nostru Stefan Savaitul, ucinicul svîntului Savei şi svîntul **СШТНОМЧЕНИКЪ** Chiriac, carele au vădit cinstita Cruce în dzîlele Marelui Constantin şi Elenei, maică-sa.

Acesta svînt Chiriac, după vădirea Svintei Cruci, deaca credzu şi să botedză, stătu episcop în Ierusalim, după svîntul Macarie. Şi s-au tras viaţa lui pînă în dzîlele lui Iulian Preastîpnic. Carele mearse asupra persilor, pre la Ierusalim. Şi, oblicînd de svîntul Chiriac, îl prinsă şi-l scoasă la giudeţ şi-l nevoi să să-nchine la idoli şi să le jărtvască. Iară svîntul îl probrăzî. Deci, spurcatul Iulian îmvăţă

de-i tăiară svînta direaptă mînă, dzîcînd: "Multe cărţi ai tu scris cu aceaea, de-ai întors elinii de la dumnădzăii noştri!". De-aciia, turnă plumb topit în rostul svîntului / şi-l culcă pre pat de her înfocat. Şi mearsă maică-sa la dînsul şi fu prinsă şi ea. Şi spîndzurată de cosîţe, de o munciră şi o struji preste tot trupul şi pîrjolită pînă o umorîră. Şi-ş deade sufletul în mîna lui Dumnădzău. Biruind pre păgîn ca o destoinică, mearsă la cununa lui Dumnădzău. De-aciia, şi svîntul ei hiiu Chiriac fu băgat în căldare şi cu sabie giunghiat deade la Dumnădzău sufletul.

Într-aceastaş dzî, pomenirea svintei starîţe, maicii svîntului Chiriac, spîndzurată şi strujită şi cu făclii pîrjolită, s-au săvîrşit.

Într-aceastaş dzî, svinţii măcenici Cozma şi Damian şi cu dînşii alalţi trei fraţi ai lor.

Aceştia purcedzînd de la Araviia, de meşterşugul vrăcebnicesc foarte fiind iscuşiţi, îmbla la tot oraşul şi cetatea, tămăduind fără platî şi propoveduind cu prilejul vrăcebniciei credinţa de Domnul Hristos.

Şi-n dzîlele lui Dioclitian şi Maximian, prinşi în Chilichiia, astătură naintea ighemonului Lisie, în oraşul ce să chiamă Eghes. Şi bătuţi fără milă şi fără omenie, aruncaţi în mare şi feriţi cu voia lui Dumnădzău, aflaţi la uscat, iarăşi prinşi şi aruncaţi în cămin înfocat. Şi, ieşind sănătoşi, fură pre cruci răstigniţi. De-acii, fură şi tăiaţ aceşti svinţi şi fericiţi 5 fraţi, de mearsără ca o jărtvă scumpă la Dumnădzău, de roagă pentru creştinătate.

Într-aceastaş dzî, svînta măceniţă Paraschevi.

În dzîlele lui Dioclitian împărat, această svîntă Paraschevi era din oraşul Iconion, din părinţi creştini, crescută în credinţă. Şi, pre urma părinţilor, începu a-mfrunta pre păgîni şi a le ocări idolii. Pentr-acea, fu prinsă şi adusă la giudeţ. Şi-ntrebată, să mărturisi creştină. Şi, mult măgulită de boiarinul locului şi neputînd să o-nduplece, învăţă de-i rumpsără hainele pre dînsă şi cu vine o bătură şi cu trăsîne-i frecară ranele. Şi, văzînd că nice să vaietă, învăţă de o spîndzurară şi cu brînci de her o strujiră pre coaste. Şi, abiia vie, o aruncară în temniţă. Şi // venînd îngerul lui Dumnădzău, o feace 92r
sănătoasă. Şi iarăşi o luară şi o dusără în idolniţă, să o silească să să-nchine. Iară ea luă pre un idol de picior şi-l răsturnă gios şi să porniră toţ idolii de căzdură şi să sfărîmară de putearea lui Hristos. Şi, mîniindu-să boiarinul, o arsă cu făclii pre tot trupul. Iară svînta feace rugă la Dumnădzău. Şi veni înger de porni din făclii focul asupra păgînilor. Şi fugi boiarinul şi toţ. Mai apoi, tăiară capul svinţiii sale şi mearsă la mirele ei Hristos, încununată, cu ficioriţele ceale înţăleapte.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 29, pomenirea svintei măceniţe Anastasiei Rîmleancei.

Aceasta svîntă ficioară măceniţă Anastasiia era în dzîlele lui Dechie Împărat şi Vallerian şi ighemonul Prov. De rudă rîmleancă, tinerea, lăcuind în mănăstire. Şi mearsă de mărturisi la-mpăraţi cu mare-ndrăznire pre Domnul Hristos Dumnădzău, într-audzul tuturor. Pentr-acea, fu bătută preste svîntul ei obraz şi-ntinsă preste jeratec înfocat, bătută cu toiage. Şi, neputîndu-o birui cu aceastea, o spîndzurară şi-i deaderă strînsori cu vîrteaje de munci şi cu undiţe tăiose o pătrunsără şi o spîndzurară iarăşi, de o strujiră preste trup cu frecături ascuţîte pre tot trupul; şi tot nu s-au dat. De-aciia, îi tăiară ţîţişoarele şi-i dezrădăcinară unghile tute doauădzăci; de-aciia, îi tăiară mînule şi picioarele şi svînta limbă; de-aciia, îi dezrădăcinară dinţii şi măselele. Şi-n toate aceastea munci au biruit ca o destoinică. Mai apoi, îi tăiară şi svîntul cap şi-l dusă pominoc cinstit şi luminat la iubitul ei mire Hristos, în veaci veselîndu-să şi rugînd pentru creştinătate.

Într-aceastaş dzî, preacuviosul părintele nostru Avramie şi nepoată-sa Mariia.

Acesta svînt părinte era cucon din pă- / rinţi creştini şi-l însurară fără voia lui. Şi, lăsînd toate pentru jelanie ce avea către Dumnădzău şi osăbindu-să, mearsă de să-nchisă într-o chilie mică, petrecînd viaţă cu nevoinţă de podviguri greale. Şi, preste dzeace ai, s-au hirotonit preut.

Şi murînd un frate-şi, rămîndu-i o cuconiţă mică de 7 ai, o luă la sine şi o închisă lîngă sine, într-altă chilie, la pustie, unde lăcuia. Şi, cînd fu de 20 de ai, fata, nepoteaoa sa Mariia, fu prelestită şi căzdută în păcate. De-aciia, fugi la lume, la o casă de curvărie. Şi nu-i ştiia unchiu-său de perire. Mai apoi, făcîndu-i-să veaste, să oblîci. Şi svîntul Avramie să-mbrăcă mireneaşte şi călare mearsă la dînsa, de o adusă de la căderea păcatelor. Şi o puse iarăşi la podvig. Carea arătă atîta nevoinţă, lacrămi, post şi trudă şi ruga ei cea cu jeale. Cine poate spune cît să spodobi a face mare minuni cu ruga ei?! De-aciia, svîntul Avramie răpăosă în 29 a lui octovrie şi, preste puţină vreame, răpăosă şi Mariia nepoată-sa aceasta, spăsîndu-să către viaţa cea de sus, cu vecie.

Într-aceastaş dzî, svîntul măcenic Chiril.

Într-aceastaş dzî, svîntul Sava Stratilat, pre dimbe părţi însuliţat şi pătruns, pentru Hristos s-au săvîrşit.

Într-aceastaş dzî, preacuvioasa maica noastră Anna, ce ş-au pus numele bărbăteaşte Evfimian.

Această preacuvioasă maica noastră Anna iaste hiică unui diacon de la besearica Preacistei Preaciste din Vlaherne, ce iaste în Țarigrad. Și, rămînd de părinți săracă, au nevoit moașe-sa de o au mărîtat. Și viind unchiul ei, un părinte vestit, din pustie fiind. Căruia fusease tăiată limba de Leon Iconoboretul, în pizma svintelor icoane a Domnului Hristos ș-a Maicii lui Dumnădzău ș-a svinților. Și iarăși fi crescu Dumnădzău limba, de grăia limpede. Și deacă o văzu pre nepoată-sa mărîtată, dzîsă: "A ce ați mărîtat carea trăgea cătră podvig și nevoință sufletească?". Și blagoslovindu-o, să dusă părintele la pustie. Și, preste puțini ai să petrecu acel păgîn Leon Iconoboretul, de să dusă în cămările iadului. Și, cînd fu în dzîlele Irinei și a fiiul ei Co- // stantin împăraților, într-a cărora dzîle s-au făcut al 93r șeaptele săbor în Nichea, unde s-au făcut și cel dintîi. Acești blagocstivi și buni împărați, trimițînd să ia pre acel svînt părinte și oblicindu-i patima de la împărații cei răi și necredincioși, luară blagoslovenie și rugă de la svinția sa. Și svinția sa iarăș învățîndu-i sufletească pre-mpărați cătră spăsenie, iarăș il slobodzîră să să ducă în săhăstrie-și.

Atunce, iarăși o văzdu și-i dzîsă nepoatei sale să să-mbărbăteadze. Și-i dzîsă: "Multe sînt scîrbele direptților. Și să știi că nu ți s-a naște cuconul, pînă nu ți-i acoperi bărbatul cu țărna!". Și, preste șease luni, s-au înplut cuvîntul svîntului și rămasă săracă. Și, făcîndu-și cuconul și la vreame-nțărcîndu-l, l-au datu-l la alt unchiu al ei și ea s-au băgat în podvig greu, săhăstresc.

Și iarăș veni de la muntele Olimbului unchiul ei, săhastrul, la dînsa și căzînd la picioarele lui, cerșind blagoslovenie. Și o-ntrebă unde-i cuconul. Ea feace: "Unul l-am dat la fratele tău, unchiul mieu, altul iaste cu mine! ". Și, plîngînd de la inemă, adusă cuconașii amîndoi nainte-i, rugînd să-i blagoslovască și să le dea rugă. Iară bătrînul dzîsă: "Nu le trebuie acestora rugă .". Ea, suspinînd din adîncul inemii, căzdzîndu-i greu acesta cuvînt, și-i dzîsă svîntul: "Spusu-ț-am, hiică, că multe sînt scîrbele direptîlor. Și, de nu le vom răbda, nu ne vom spăsî, că așea să cade și așea place lui Dumnădzău!". Ea dzîsă: "Poate hi că Dumnădzău au socotit să-m ia cuconașii cătră sine, Svînția sa!". Și-i dzîsă bătrînul: "Bine dzîsășî, hiică, că Dumnădzău curund ți-i va lua de la tine!". Ea mulțămi lui Dumnădzău și, căzînd la picioarele cinstitului stareț, luîndu-i ruga, începu cu mînule sale a-mpărți avearea sa la mișei.

Și, răpăosînd curund cuconașii, îi plînsă mult și, cutrierînd cu rugă și cu lumini svintele besearici, să apucă de viață călugărească. Aflînd un părinte venit de la muntele Olimbului, să tunsă în călugărie, îmbrăcînd dedesupt bărbătești, deasupra ceale femeiești. Și, tăinuindu-să, mearsă la părțile Olimbului, lepădînd de deasupra ceale femeiești și să priimi la o svîntă mănăstire bărbătească, necunoscîndu-o, părîndu-le că-i scop. Și mult să nevoi, a- / tîta cît lua toți de pre dînsă învățătură. Și, cercîndu-o pristavul casii ei, să blagoslovi și mearse la lavră.

Și, acolo, făcîndu-să minunată, mearsă veastea pînă la patriarhul svîntul Tarasie. Și adaosă mănăstirea, că nu-ncăpea de mulți, de cînd veni această svîntă, carea ș-au pus numele Evfimian. De preaslăvite ciudeasle ei, ce să strîngea lepădați de lume, în veastea minunelor lui Evfimian! Și, fiindu-le strîmt de mulțime, îi deade patriarhul loc, unde-i acmu mănăstirea Avramiților și feace acolo mănăstire a mulți de păsenie. Și acolo aședză patriarhul pre svîntă și cu multă nevoință silindu-să și răbdînd.

Pusă pizmașul pre un călugăr cu chipul numai, om zavistliv, pururea făcîndu-i scîrbă și ocărîndu-o a nume de scop. Și puindu-i ocări într-audzul tuturor. Iară o femeaie de cinste-l dojeni și-i dzîsă: "Nu ocări, nice pune ocări ca aceastea, cîndai n-a hi scop, precum să veade, că, nu de mult, o femeaie pre la noi ș-au lăsat casa și avearea și nu să știe ce s-au făcut; cîndai să nu fie aceaea! Și tu-ț dobîndești osîndă și audzul oamenilor spurci cu ocările ce-i pui! Ce te păraseațe!". Iară el, încă mai mult luă la rău, cugetînd în ce chip ar veadea ce iaste. Și gîrbi odănăoară de o surpă gios, ca doară ar vedea; și-l săcă Dumnădzău. Și de-acolo să dusă de peri rău-ocărîtoriul și clevetnicul acela.

Iară svînta, fugînd de gîlceavă, luă cu sine 2 călugări și mearsă la părțile lui Steno. Aflînd besearică și grădinuță, să aședză acolo cu Evstathie și Neofit. Și, preste cîțva ai, o chemară la părțile Sigmatei. Și, acolo, obîrșind viața cum iubeaște Dumnădzău, iștealenii și minuni făcînd, mearse la Dumnădzău Hristos, sufletescul ei mire ce ș-au iubit, la odihnele ceale cu pace.

Într-aceastaș dzî, svînta măceniță Melitina.

Aceasta svîntă pîrîtă căce-i creștină la boiarinul orașului. Și astătu nainte-i, de mărturisi pre Domnul nostru și Dumnădzău Isus Hristos cu limpede și-ndrăznit glas. Pentr-aceaaca, fu bătută preste obraz și dezbrăcată, su piialea naintea prăviriștii giudecățîi. Și așea batgiocuri pre boiarin și ocări idolii 94r lui toți, defăimîndu-i pre rînd, // carele din ce batgiocură-i scornit. Deci, fu dată la multe munci cumplite și din toate ieși sănătoasă cu putearea lui Dumnădzău. Mai apoi de toate, tăiată cu sabiia, deadea sufletul în mîna lui Dumnădzău svînta măceniță.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 30, svinții măcenici și frați buni Zinovii și Zinoviia.

Aceștia svinți era în dzîlele lui Dioclitian Împărat, cuconi din părinți creștini. Deci, Zinovii, prins, astătu naintea ighemonului. Și, într-aceaea ce era întrebat, să deade și soru-sa Zinoviia. Deci, amîndoi fură bătuț. Și, neînfrînț, îi aruncară într-o căldare cu smoală înfocată și, cu darul lui Hristos feriți sănătoși, luară sfîrșenie de sabie, obîrșindu-și nevoința în cununa de viață, purceasără la liniștea Împărățiței ceriului.

Într-aceastaș dzî, svînta măceniță Meletini și svîntul Marchian, episcopul siracusilor, ucinicul lui sveții apostol Petr.

Acesta svîntul Marchian hirotonit de marele apostol Pătru, fu trimis la Siracusele Sițelici. Carele, răsturnînd cu ruga sa idolnițele și capiștile și aducînd pre mulți cătră blagocistie și înspăimîndu-i cu minuni și cu miracuri, i-au făcutu-i fii luminii. Pentr-aceaaea, bănuind jidovii și neputînd răbda îndrăznirea lui, cu grabnică și fără veaste moarte l-au umorît.

Într-aceastaș dzî, svinții măcenici Alexandru, Cronion, Iulian, Macarie și alți treispreace.

Aceștia svinți să nevoiră în dzîle lui Dechie la Alexandriia. Și adus întîi Alexandru și, neputînd sta pre picioare că era bolnav de picioare, îl pusără călare pre cămilă cu Cronion, văru-său, și-i purtară pre ulițe. Și, spîndzurați și uciși, mai apoi turnară var aprins preste dînșii; și așeaș deaderă sufletele la Dumnădzău. Iară Iulian și Macarie, după multe cumplite munci, le tăia- / ră și lor muncitorii capetele. Iară cei treispreace svinți: unii strujiți în multe fealiuri, alții fripți, alții hăcuiț și nu-și deaderă cinstea credinții, ce bărbătească luptară de biruită și luară cununa împărății.

Într-aceastași dzî, svînta măceniță Evtropiia.

Această svîntă măceniță Evtropiia fu pîrîtă cătră ighemonul Apelian că-i creștină și îmblă pre la temnițe, miluind și socotind cei închiși pentru Domnul Hristos, de-i mîngîie și-i îmbărbăteadză. Pentr-aceaea, întîi o spîndzurară și o arsără cu făclii de vînt. Și ea băga samă focul ca apa. Și adeveriia la toți cum veade pre svîntul înger ruorîndu-o și răcorind para făcliilor. Și vedea pre svîntul înger și slujitorii. De-aciia, după ce o munciră camai cumplit, deade așeași, din munci, sufletul în mînule lui Dumnădzău.

Într-aceastaș dzî, svîntul Cleopa Apostolul și preacuviosul părintele nostru Iosif, patriarhul de Țarigrad, și svinții măcenici Asterie, Clavdie, Neron și sora lor Neonilla.

La întîia domnie de ipatie a lui Dioclitian, domnînd preste Chilichiia Lisie, era aceștî svinți creștinî și frați buni lăcuind depreună, avînd aveare destulă. Și murind tatăl lor și, mai denainte, maica, rămasără cu maștihă. Și, silind maștiha să le mănînce avearea părinților, mearsă de-i pîrî la ighemonul că sînt creștini. Și, astînd naintea ighemonului tinerii cuconi, întrebați, răspunsără ighemonului: "Noi lăsăm tot nebăgat în samă, o, ighemone, și pentru leagea noastră și credința vom răbda tot rău ce ne va veni asupră! Și acea maștihă a noastră, carea rău s-au ales în locul maică-noastră, ne-au astătut în polatele tale, nu îndereptînd leagea voastră, ce silind să ne mănînce avearea părinților, de la tatăl și maică noastră ce-au rămas!". Aceastea ighemonul audzînd au priimit și, așea, ș-au priimit de-ndereptare legii sale.

Și-ndată, întinsără la pămînt de 4 înș pre svîntul Clavdie și-i hăcuiră spinarea cu toiagele. De-aciia, îl spîndzurară de deagetele mînulor și, de cătră picioare, îl ardea cu jeratec și preste coaste îl bătea cu sfichiuri. // Și, iarăși, preste rane frecară cu hîrburi și pîrliră cu papură. Și la toate muncile 95r aceastea, striga strigătoriul: "Închină-te dumnădzăilor împărățești și t-ii mîntui!". Iară svîntul răspundea: "Spus-am o dată că, pentru credința Domnu mieu Hristos, nu bag samă nice de moarte! Fă ce ți-i voia!". Și, pugorîndu-l de pre lemn, l-aruncară în temniță. Și adusără nainte pre Asterie cătră carele dzîsă Lisie: "Cum te chiamă?". Și tăcînd svîntul, nedîndu-i răspuns, învață de-i zdrobiră dinții. Și strigătoriul strigînd svîntului: "Închină-te bodzîlor și le tămîiadză!". Iară svîntul dzîsă: "Ceaea ce-i să faci, o, ighemone, fă, că eu nu m-oi lepăda de Hristos și Dumnădzăul mieu!". Atunce, spîndzurat, îl strujiră și, din gios, așternurâ jeratec înfocat, de-l frigea la svintele picioare. De-aciia, îl bătură cu toiage și-l aruncară în temniță.

Și adusără pre Neon. Și-ntrebîndu-l de nume, dzîsă: "De-m vei să știi numele, o, ighemone, mă chiamă Neon! Nu nădejdui altă mai mult de-atîta de la mine, că eu sînt frate celor nainte mea muncit! Nu mă poci de dînșii despărți, ce iacă sînt nainte-ți pentru mărturiia Domnu mieu Hristos, fiiul lui Dumnădzău! Și nu zăbăvi a face cum ți-i voia!". Atunce-l întinsără și pre svîntul Neon, de-l bătură cumplit și la picioare îl fripsără cu jeratec și, multe ceasuri muncindu-l, l-aruncară în temniță.

Şi a doa dzî, şedzînd în scaun Lisie, adusă naintea sa pre Claudie şi-i dzisă: "Spune-ne, doară te-ai certat însuţi şi te-ai înţăleptît schimbînd gîndul ş-ai pus gîndul cel bun înga tine?". Iară svîntul: "Încă mai ager şi mai cutezdat decît ieri sînt astădz înprotiva ta, că m-am făcutu-mă mai bărbat şi mai îndrăznet din muncile tale!". Şi-ndată, legîndu-l vîrtos, rădicară marginile mînulor şi picioarelor şi adusără cleşti* şi croiale, de-i scoasără ciolănealele de prin cheieturi, la mîni şi la picioare. Şi apoi, multe ceasuri ce-l ţînură aşea spîndzurat, îl pugorîră abiia viu şi deaderă la temniţă. Şi, căotînd Lisie asupra svîntului Asterie, ce-l adusease naintea-şi, dzisă: "Dară tu ce mai dzîci? Au gîndit-ai să tămîiedz bodzii şi să te mintuieşti de munci de-acmu nainte?". Iară svîntul dzisă: "Cela ce cunoaşte pre adevăratul Dumnădzău şi-ş ţine toate nedejdile / pre Svinţia sa nu i-i grije de moarte, săvai de-ar cădea în mîi de răutate!". Şi dzisă Lisie: "Dă-i de-l spîndzuraţi şi-l strujiţ pre coaste şi-i tăiaţi mînule şi picioarele şi-i frigeţi stinghile cu frigări înfocate!". Toate aceastea cumplite munci făcînd svîntului, sîmţi cumplită usturime sfîntul şi durori iuţi. Strigă: "Vadză-te Dumnădzău aceastea ce lucredzi tu, o, necuratule, şi-ţ va plăti cu răscumpărare!". Şi-mvăţă Lisie să-l arunce pre acesta svînt în temniţă.

Şi adusără pre Neon, iarăşi, într-aceaea hire ca şi dîntîi, aspru asupra păginului. Şi iară-l întinsără şi-l bătură cu vine şi strujiră ranele ceale bătrîne de-l feceră preste tot, tot rană. Şi-l aruncă în temniţă.

De-acii, învăţă de-i adusără şi pre Neonilla, sora svinţilor. Şi, deaca deade şi de dînsa că-i mai vîrtoasă decît piatra în credinţa Domnului Hristos, învăţă de o bătură preste obraz şi o legară de picioare şi o bătură pre talpe cu bice. De-aciia, o spîndzurară de deagetele mînulor, de-aciia, o rasără pre cap. De-aciia, o tinsără cu 4 şi o zmicurară** cu cureale verdzi. De-aciia, o întinsără la pămînt cu faţa în sus şi-mplură un vas de jeratec înfocat şi pusără pre pîntecelul svintei, sfîrîind, şi cu aceasta o scoasără din viaţă. De-aciia, băgînd într-un sac svîntul ei trup, l-aruncară în mare. Iară pre svîntul Claudie, Asterie şi Neon le tăiară capetele slugile ighemonului, afară de zidiu. Şi-i lepădară să-i mănînce herile. Şi aşea obîrşiră svinţii şi bunii biruitori măcenicii lui Hristos şi fraţi buni, ducînd izbîndă mare naintea Svinţiii sale.

Într-aceastaşi dzî, svinţii apostoli din cei 70: Terentie, Marco, Iust şi Artema.

Aceştia svinţi apostoli sînt din cei şeaptedzăci luminaţi cu credinţa de la Dumnădzău.

Deci, Terentie fu episcop, al doile, în Iconiia, după Sosipatru şi i-au plinit slujba, botedzînd pre toţi cîţi rămăsease de la Sosipatru, fiind făcători de minuni vestit. Ş-au scris şi *Poslaniia* lui svetîi
96r Pavel *către Rimleni*. Iară Marco, nepot // lui Varnava de frate, de carele pomeneaşte apostolul Pavel în *Poslanii*. Şi acesta era hirotonit episcop în Apoloniada, răsîpind cu propovedaniia direptăţii boinţele idolilor. Iară Iust, ce-i dzîc şi Ioan, au fost episcop la Elevtheropol, aducînd pre toţi la cunoscutul direptăţii cu cuvîntul didăscăliei şi-mvăţăturii sale. Iară Artema au fost episcop la Listre, răsîpind toate strîmbăturile dimonesţ, ca un slujitori a lui Hristos destoinic. Şi, aşea nevoind şi multe primejde răbdînd pentru direapta credinţă şi suferind greale nevoi şi iscuşenii, în toate biruiră şi cu pace deaderă sufletele la Dumnădzău.

Într-aceastaş dzî, svîntul apostol Aristovul cu pace s-au săvîrşit.

Într-aceastaş dzî, cuvînt la ieşitul sufletului şi suitul către ceri, după moarte.

Fericitul Ioan Milostivul, pentru pomenirea morţii şi ieşitul sufletului, pururea pomeniia că era lui descoperit de la svîntul Simeon Stîlpnicul, că ieşind, dzîce, sufletul de la trup şi vrînd să suie către ceriuri, îi ies nainte, de-l tîlnesc ceate de draci. Şi cearcă întîi de clevete şi de minciuni. Şi, de n-a hi ispoveaduit şi pocăit, îl opresc dracii şi iarăşi, mai sus, îl tîmpină dracii cei de curvie şi de mîndrie. Şi, de-a hi pocăit şi grijit de toate aceastea, el hălăduiaşte, că sînt multe locuri de are sufletul strînsoare de mîncii*** văzduhului, mărgînd spre ceri: iaste mitarniţă pentru mînie, pentru zavistie, pentru urgie, pentru clevete şi sămeţie, pentru graiuri de ruşine şi neplecare, pomenirea răului, fărmăcăciunile, făţărniciile, uciderile, furtuşagurile, nemilostivirile, curviile, preacurviile.

Şi, cînd mearge bietul suflet de la pămînt către ceriuri, svinţii îngeri mărg osăbi şi nu-i agiută, ce singur sufletul dă samă pentru sine cu pocăinţele, cu milosteniile şi cu fapte bune. Mai mare de toate, milosteniia că, de care păcate nu s-au aicea canonisit, el cu milosteniia, de-a hi avînd făcută, s-a izbăvi de sîla vameşilor drăceşt. /

* ορομεδαι, στρομδεϊ
** zbiciulară
*** vameşii

Deci, ştiind aceastea, fraţilor, să ne teamem de acel ceas amar a morţii, cînd ne vor tîlni acei groznici şi crudz şi nemilostivi vameşi! Către dînşii ni-om mira ce vom dzîce! Pentr-aceaea, să ne pocăim acmu de la tot rău şi, pre putinţă, să facem milostenie (săvai a cincea din cît avem)! Că milosteniia ne va putea petreace de la pămînt către ceriuri şi de către sîla drăcească să ne apere! Că mare pizmă şi ură a lor iaste asupra noastră şi mare ni-i groaza şi greutatea mare a văzduhului aceluia suiş! Că, pre pămînt, de la un oraş pînă la altul, cîte soţii luăm de ne petrec, să nu cădem în tîlhari şi-m primejde şi la trecători preste ape şi la războinici nerugaţi?! Dară acolo, cu cît mai vîrtos, ne trebuie povăţători dumnădzăieşti şi soţii bune să ne petreacă, ducîndu-ne la acel drum îndelungat şi veacinic, adecă dzua morţii, ieşind de la trup. Carele drum nu-l putem pre-aiurea treace, pre nicăiuri!

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 31, svinţii apostoli din 70: Stahie, Amplie, Urban şi Narchis.

Dintr-aceştia, svîntul apostol Stahie fu pus episcop în Vizantiia de svîntul apostol Andrei. Ş-au făcut şi besearică în Arghiropol, în carea să strîngea mare mulţime de creştini şi-i învăţa cuvîntul svintei Evanghelii. Şi, aşea petrecînd 16 ai, în pace, au răpăosat. Iară svîntul Amplie şi Urban, stătînd şi ei episcopi, de svîntul Andrei apostol hirotoniţi: Amplie în Odissopol, iară Urban în Machedoniia. Şi, pentru mărturiia de Hristos şi pentru oborîtul idolilor, fură umoriţi de jidovi şi de ellini şi-ş deaderă la Dumnădzău fericitele lor suflete. Iară Narchis, în multe fealiuri muncit, deade şi el la Dumnădzău sufletul, prin care, cu drag, ş-au vărsatu-şi sîngele.

Într-aceastaşi dzî, svîntul măcenic Epimah.

Acesta svînt era foarte de-a firea şi // faţe la faţă şi lăcuia la ţară, de către oraşul Pilusion. Şi 97r
clevetit la ighemonul Apelian ce munciia mulţime de svinţ, în Alexandrii. Şi, îndată, ceasul ce să făcea idolilor sfară, alergă şi grăbi svîntul Epimah şi răsturnă sfarnicul cu jărtve cu tot, gios, de le călcă. Şi, aşea răsturnînd, îl prinsără, de-l spîndzurară la un lemn şi-l strujiră cu brînci de her şi ciolanele îi zdrobiră cu pietri. Şi, tîmplîndu-să acolo, în prăvite, o femeaie stricată de un ochiu, stîlpind cu căutătura tot la svîntul, să feace o minune mare şi slăvită asupra ei. Că, strujînd pre svîntul cu aceale brînci au mănuşi de her, cu unghile ascuţîte, sărind aşchi de carnea svîntului, deade o picătură de sînge a svîntului în ochiul muierii cel beteag. Şi o, minunea ta, Doamne!, îndată i să feace ochiul sănătos şi luminat! Apoi tăiară şi pre svîntul.

Într-aceastaş dzî, dintru svinţi părintele nostru Iacov, episcopul de Migdoniia, unul din 318 svinţi părinţi din Nichea.

Acesta svînt părintele nostru Iacov au fost episcop în Antiohiia Migdoniei, ce-i dzîc Nisivi. Şi, pentru naltă a lui bunătate mare făcîndu-să şi făcătoriu de minuni, sculat-au morţi cu putearea Domnului Hristos şi-ntoarsă pre mulţi de la idoli către cunoştinţa lui Dumnădzău. Şi pre alţîi, carii, de frica păginilor, să-ntorsease la păginătate, i-au făcut de veniră iarăşi către Domnul Hristos. Ş-au făcut şi o carte foarte de folos; luat-au dintr-însă închipuituri svîntul Theodorit, episcopul Chirului, la a sa Dumnădzău-iubitoare istorie. Acesta răbdînd multe năpăşti de la idolniceariі împăraţi şi ne-ncujbîndu-să, trăi pînă la Marele Constantin, de-au fost unul din cei 318 svinţi Părinţi, ce s-au strîns la-întîiul săbor. Şi, pecetluind şi adeverind împreună cu toţi alalţi svinţi a svîntului săbor cîte s-au strigat de s-au mărturisit acolo, cu bună credinţă, mearsă la Ţarigrad, la marele Mitrofan. Şi-mpreunînd gîndul cu dînsul şi astrucîndu-l răpăosat, s-au întors la scaunul său. Şi trăind, de-aciia, puţîn şi străluminînd cu seamne şi minuni, s-au răpăosat întru Domnul./

Într-aceastaş dzî, poveastea lui Theodorit, pentru viaţa şi nevoinţa unui ispoveadnic oarecare, nenumit.

În dzîlele lui apostat* Iulian, un tînăr orecare, ficior de popă idolesc, crescut fără de credinţă şi fu mutat la ceata credincioşilor în chip ca acesta: o femeaie orecare, vestită, spodobită în stepena diaconiei, era în cunoştinţă cu maică-sa şi urdina la dînsa cuconul, de lua învăţătură ce obicnisă. Şi, fiind întărît cu aceale svinte învăţături aceii femei cinstite, o-ntrebă cum ar putea face să scape de la tată-său, de păginătate şi "să fiu partnic direptăţii carea tu mărturiseşti .". Ea dzisă: "Trebuie, fătul mieu, să scapi de tată-tău şi să te-nchini lui Dumnădzău, să mergi într-altă ţară, să scapi şi de mînule-mpăratului!". Şi i să adeveri ca-mbla de i-a purta grijea de-aceasta. Iară cuconul feace: "Pune-m-voi şi capul săvai!".

* preastîpnic

Şi, trecînd puţîne dzîle, Iulian să sui la Dafne, să facă jărtve lui Apolon ş-altor idoli. Şi mearse şi tatăl cuconului, că era popă la idolii cei împărăteşti şi-i era a mearge şi el cu-mpăratul şi cuconul cu dînsul şi cu alalt cucon. Că era amîndoi cu slujbă la-mpăratul, la capişte, şi stropîia şi bucatele-mpăratului la masă. Şi, la-ntîie dzî, astînd la-mpăratul, cuconul stropindu-i cu mirosuri policie de urmă pre cale, pînă la curte şi, la masă, bucatele stropind, cum era lui obicina. Şi-mplîndu-să de greaţă şi urît, fugi de mearsă la Antiohiia, la acea femeaie minunată şi-i dzîsă: "Eu m-am ţînut de cuvînt, precum m-am făgăduit. Iară tu te nevoiaşte să scap de-amîndouă nevoi, să plineşti cum mi te-ai adeverit!". Şi-ndată-l dusă la svîntul Meletie. Şi svîntul îl aşedză la casa sa.

Iară tatăl cuconului, cercîndu-l în toate părţi pînă-l nemeri, zărindu-l, şi-l luă de-l dusă acasăş. Şi-ntîi îl bătu cu toiage, de-aciia, i-au pătruns palmele şi picioarele cu o potricală de her înfocată şi-n spinare l-au potricălit cu acel her. De-acii, l-au închis în cămară-ş, puind răteadzul denafară, să dusă la
98r Dafne. Iară cuconul împlîndu-să de darul lui Dumnădzău, zdrobi toţi idolii tătîne-său, ce avea în că- // mară şi-i batgiocuriia. De-aciia, luîndu-şi sama, să rugă lui Dumnădzău să zdrobască încuietorile, să-i deşchidză, să scape că "Pentru Svinţia Ta, Doamne, paţu aceastea!". Şi aşea, făcînd rugă, căzură-ncuietorile şi să deşchisără uşile. Şi scăpă iarăş la acea svîntă femeaie, de-l amistui şi-l dusă la svîntul Meletie.

Iară svîntul Meletie l-au dat la patriarhul de Ierusalim, svîntul Chiril. Şi, apoi, după moartea lui Iulian, cuconul acesta au adus şi pre tată-său la svînta creştinătate. Şi, agiungînd bătrîneaţe, purtînd ranele Domnului Hristos şi pre mulţi îndereptînd la svînta credinţă, să dusă la sălaşile lui Dumnădzău, la răpaos veacinic.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. Amin.

CONEŢ OCTOVRIE /

NOTE

1. (trad. n.) (sl.) "despre naşterea Fiului"
2. (trad. n.) (sl.) "toţi cei care sînt chemaţi"
3. (trad. n.) (sl.) "A se îndrepta către cetatea tuturor celor care suferă, recitînd, cîntînd măsurile cînteculuí către Dumnezeu"
4. (trad. n.) (sl.) "creşterii noastre şi a voastre pe pămîntul acesta"
5. (trad. n.) (sl.) "În înălţimea Domnului şi pe pămînt pace, în bunătatea oamenilor, în voia lor

NOIEVRIE

30 de dzîle are. Dzua are 10 ceasuri şi noptea - 14.

ÎNTÎIA DZÎ iaste pomenirea svinţilor şi minuni-făcătorilor besrebrănici Cozma şi Damian, ficiorilor Theodotiei de Asiia.

Aceştia svinţi să trăgea de rudă din pămîntul Asiei. Tatăl le fusease ellin, iară maica creştină, anume Theodothiia. Carea, rămîind săracă de bărbatul ei şi aflînd îndemînă vreame, tot fealiul de bunătate îi învăţă dintr-ntreg. Şi la tot meşterşugul să ispitiră şi lăsară alalte toate, sărutară vrăciuinţa sufletelor şi trupurilor, tămăduind toate lingorile şi fulgerăturile şi nu numai oamenilor folosînd, ce şi dobitoacelor. Şi nemică de la nime nu suferiia să ia, ce, în dar şi fără plată tămăduind, aşea bine viaţa lor petrecînd şi cu bună credinţă, în pace fîrşindu-să, să astrucară svintele lor moştii la locul ce-i dzîc Fereman.

Într-aceastaş dzî, svintele măcenîţe femei Chiriena şi Iuliani. /

Aceastea să nevoiră în dzîlele lui Maximian împărat. Şi era chirieni din Tarsul Eparhiei Chilicon, iară Iuliani din cetatea Rossonilor. Şi, prinse de Marchian Ighemonul şi silite, nu să lepădară de Domnul Hristos. Pentr-aceaea, Chiriena o rasără pre cap şi, goală, de slujitori fără omenie prin cetate o purtară. Şi, deaca o dusără în cetatea Rossonilor cu svînta Iuliani, în foc le aruncară. Şi aşea li s-au împlut svînta mărturie.

Într-aceastaş dzî, svinţii măcenici Chesarie, Dasie şi alţ cinci.

Aceştia svinţi prinşi în Damasc şi cu multe fealiuri de munci cercaţi, mai apoi priimiră fîrşit de sabie.

Într-aceastaş dzî, svinţii **сщмомчники** Ioan Episcopul şi Iacov Preutul.

Aceştia era în dzîlele lui Savorie Împărat de Pers şi-mvăţînd pre toţi de cuvîntul credinţii şi îndemnul dînd a mulţi către blagocistie, fură prinşi de slugile împăratului. Şi, multe fealiuri de munci gustînd, mai apoi de sabie să fîrşiră, lui Dumnădzău închinînd a sale suflete.

Într-aceastaş dzî, svîntul măcenic Erminighild.

Acesta s-au născut din tată Liuvighild, craiul goţîlor, ce le dzîc acmu şvedzi, fiind arian cu totă limba lui. Şi învăţîndu-să a cuvîntul pravoslaviei de la Leandru, pravoslavnicul episcop. Şi tată-său, mîniindu-să pentru mutare, l-au supăratu-l şi cu bine şi cu rău în toate dzîle, iară tînărul sta nemutat din pravoslavie şi neclătit. Pentr-aceaea, l-au lepădat tată-său de moşteniia împărăţîiei. Şi l-au legat de mîni şi de picioare şi l-au aruncat în temniţă întunecată. Şi era la Paşte. Şi trimisă tată-său pre popa al său, ispitind să-l măgulească, să-l cuminece arieneaşte şi să-l poată cumva întoarce la arienie. Şi nu l-au priimit pre popă, ce încă l-au ţînut rău şi l-au gonit de denainte-ş. Pentr-aceaea, învăţă tată-său de-i tăiară capul în temniţă aşeaş. Şi să feaceră cîntări de îngeri pregiur trupul fericitului Erminigheld, să audzîia în toţi.

Şi pravoslavnicii proslăviia pre Dumnădzău, iară şigubăţul să turbura şi să înspăima de minunea svinţilor îngeri, cît să siliia să să pocăias- // că de cătră păgînăţîie ce feace. Şi nu cu zăbavă l-au lovitu-l 99r
boală de-l scotea din omenie. Şi chemă pre Leandru, pravoslavnicul episcop, strigînd* împărat pre hiiu-său cel mai mic, Rehader, şi rugîndu-să să-l înveaţe blagocistie, cum au învăţat şi pre Ermonigheld svîntul măcenic şi al său fiiu. Şi grăînd aceastea, muri. Iară Rehader luînd sămînţa pravoslavnică, feace şi ţara să fie pravoslavnică cu dînsul.

Şi caotă promîşleniia lui Dumnădzău, că iertă să fie giunghiat Erminigheld svîntul măcenic pentru blagocistie şi întoarsă şi neamul tot către credinţa pravoslavnică.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte.

---

* puind

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 2, nevoința svinților măcenici Achindin, Pigasie, Afthonie, Elpidifor și Anempodist.

Aceștia sfinți din Țara Persiei fiind și boieriți de Savorie Împărat, cu totul era nevoitori cu creștinătatea. Deci, oblicindu-i împăratul, i-au băgat în muncă pentru svînta credință, i-au spîndzurat și coastele le-au pîrjolit cu foc. Și-mpăratul, începînd a ocări pre Domnul Hristos, sfinții îl feaceră pre-mpăratul mut. Și, rugîndu-li-să, il dezlegară de rugă. Și el ne-ndereptîndu-să, i-au culcatu-i pre paturi de her înfocate. Și, pugorînd ploaie din ceri, au stîns focul și idolul lui Zeves răsturnară cu ruga. Pentr-aceaea, i-au băgat în căldări pline de plumb topit și, nestricîndu-le nemică, pre Afthonie trasără către Domnul Hristos. Căruia îndată tăiară capul. De-aciia, pre sfinți îi băgară în coșciuge de bou și-i aruncară în mare și ieșiră sănătoși. Și cu aceaea minune trasără și pre Epidifor, ce era boiarin și cap în boiarii sfatului și-l adusără către Domnul Hristos depreună cu alți șeapte mii. Carii fură toți tăiați.

Iară ăi de Achindin, Pighasie și Anempodist fură aruncați într-o groapă plină de heri cumplite. Și, rămîind nevătămați, trasără către Hristos pre maica împăratului. / Pentr-aceaea, fură aruncați în cămin înfocat. Și într-însul îș împlură nevoința, slăvind pre Dumnădzău.

Într-aceastaș dzî, sfinții din sfatul senatului împărăției de sabie să săvîrșiră.

Într-aceastaș dzî, sfinții din sfatul senatului împărăției de sabie să săvîrșiră.

Într-aceastaș dzî, sfinții măcenici Evdoxie, Agapie și alți sfinți optu.

Aceștia era voinici de oaste în Sevastiia, în dzilele lui Lichinie Împărat. Și, luați sama de Avxan, domnul cetății, și de Marchel Duxul și Marco Agricolaul și de dînșii dați la munci nepovestite de cumplite. Și în foc fură aruncați, în carele sufletele îș deaderă la Dumnădzău.

Într-aceastaș dzî, pomenirea preacuviosului părintele nostru Marchian celui din Chira.

Acesta preacuvios părintele nostru Marchian, moșiia i-au fost din Chira, de-aciia pustiia. Că, lăsînd mărirea rodului, nemeri buricul pustiei. Și o mititea căsuță făcîndu-ș, cît numai ce-ncăpea cu trupul și cu rase de păr îmbrăcat, s-au închis pre sine într-însă. Mîncarea îi era în toate sări trei unghii, adecă 24 de dramuri de pîine și puținea apă, cît să-ș ție sufletul. Și, trecînd oarece vreame, priimi 2 ucinici de-ș feacerâ bordeiașe. Acesta fericit, pururea închis fiind, nice dănăoară nu s-au grijit de lumînare, ce lumina lui Dumnădzău îi lumina noptîle, de i să vedea pre carte. Că avea și psaltire mititea la sine.

Și, ivindu-să dănăoară un zmău mare de-aproape din pustie și dînd groază, să spăriară ucinicii. Iară svîntul feace cu deagetele chipul svintei cruci și cu rostul suflă asupra zmăului și, ca răgozul de pojar, așea zmăul îndată s-au răsîpit și s-au topit.

Flavian, patriarhul de Antiohiia, și episcopul de Chiru și alți orecare episcopi vestiți și slovesnici mearseră la dînsul. Și mult îl rugară. Și-ncă și din svînta Scriptură multe adeverind, ca să iasă, pentru folosul a mulți. Iară svînția sa s-au apărat. Și pre mulți, din multe fealiuri de erese minunatul acesta i-au mutat, de i-au adus către adevărata credință.

Odănăoară, soru-sa din cetatea Chirului luînd nește bucate de mîncat iscusîte și dusă pominoc
100r acestuia // părinte. Și-ș dusă și hiiul ei. Iară părintele pre sor nu vru să vadză, iară pre cucon au priimit, iară bucatele n-au priimit. Și, dodeindu-l să priimască bucate, le dzîsă svîntul: "Dară viind pînă la noi, pre la cîte mănăstiri aț trecut și nu le-aț dat nice la una?!". Ei dzîsără: "Dară noi nu le deadem!". Svîntul feace: "Deaca nu le-ați dat, voi păsați cu dînsele, că le-aț adus pentru rudenie, iară nu pentru milostenie!".

Acesta mare și vestit să feace la toți, și pre-aproape, și pre departe, tuturor dorit. Și cunoscînd că s-or svădi pentru trupul lui, după mutarea către ceriu, făcîndu besearici și racle, gătindu-să carii de carii să apuce înainte. Pentr-aceaea, giură pre ucinicu-său cel mai mare, pre fericitul Evsebie, cu tare giurămînturi, să ascundză trupul lui departe de la colibă, să nu fie price. Și așea s-au săvîrșit, mărgînd la Dumnădzău, la cinstea veacinică.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaște și ne spăseaște.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 3, pomenirea svinților măcenici Achepsima, Iosif și Aithala.

Aceștia svinți era în dzilele lui Savorie Împărat de Pers. Și, deaca-i prinsără, astătură naintea lui Andrahoshar hetmanului la-ntrebare. Și-ndată, pre svîntul Achepsima bătu cu toiage de trandafiri*. Iară pre svîntul Iosif încă-l întinsără și-l bătură pînă-i răsîpiră carnea de pre ose și-l pusără la-nchisoare legat. Iară svîntul Aithalas, legat ghemuit mînule și picioarele supt genunchi, îl bătură pînă i să dezlegară ciolanele, de prin încheieturi de-au ieșit. Și-l închisără în temniță. De-aciia, pre svîntul Achepsima, bătîndu-l treidzăci de înși, îl bătură pînă îl umorîră și-ș deade sufletul la Dumnădzău. Și, cu capul în gios spîndzurînd, pre svîntul Iosif îl ucisără cu pietri, de-l umorîră și mearsă la

* rujc

Dumnădzău. Iară svîntul Aithal întîns și bătut de patrudzăci de slujitori, de-acii spîndzurat cu capul în gios. Și-ntr-acealea ș-deade sufletul la mîna lui Dumnădzău. /

Într-aceastaș dzî, pomenirea preacuviosului părintele nostru Achepsima.

Acesta era în dzilele lui Theodosie marele împărat. Carele, închidzîdu-să într-un bordeiaș*, au împlut 60 de ai, nice văzut de nime, nice grăit cu nime, ce întru sine asîmțînd și pre Dumnădzău chitind. Și săpătura bordeiașului nu era cu deregtariul săpat, ce strîmb și sucit. Și hrana lui era linte muiată-ntr-apă. Și, dănăoară în săptămînă, ieșiia noaptea de-ș lua apă de băut cît îi trebuia pînă la săptămîna, de la fîntîna ce-i era aproape, de nime văzut. Și multe minuni feace. Și fu silit de-au priimit stepena preuțască și, cu pace, la Dumnădzău ș-au dat sufletul.

Într-aceastaș dzî, pomenirea preacuvios părintele nostru și ispoveadnic Theodor, episcop de Anghira și svinții măcenici Sevir, Andronas, Theodot și Theodotiia de sabie săvîrșiți. Stih:

Martură fie și femeaia-ntre bărbați,
tăiată și ea cu tute patru tăiaț.

Într-aceastaș dzî, preacuvios părintele nostru Iliia cu pace s-au săvîrșit. Stih:

În car te-ai suit de bunătăți Ilie,
La ceri ai sosît ca celalalt Ilie.

Într-aceastaș dzî, svinții 9 măcenici de sabie săvîrșiți.

Într-aceastaș dzî, svinții 28 de măcenici de foc săvîrșiți.

Într-aceastaș dzî, prăznuim obnovleniia besearicii svîntului mare măcenic Ghiorghie în Lidiia, adecă aședzarea svintelor lui moștii.

Acest svînt și slăvit a lui Hristos măcenic Gheorghie au fost în dzîlele lui Dioclitian, de pre tată cappadoc, iară de pre maică, palestin. Și, nemerit în bună și minunată crescătură și cu fire bună și de viță cinstită fiind, dim bătrîn veac părinții lui podobiț icu rudă bună și credință direaptă, să feace isteț și luminat la războaie. Pentru carea fu pus de Dioclitian Trivunul mai-mare preste oștile-mpărăteștі. De-aciia, pentru de-agiuns vitejie fu și comis, neștiindu-l că-i creștin. Și, sosînd la vîrstă de // douădzăci de ai, rămasă sărac de tată, lăsîndu-ș ș-acela viața în nevoință de bunătăți. Și, 101r
purcedzînd de la maică-sa din Cappadochiia, trecu la Palestina, la moșiia maică-sa. Că avea acolo moșii și aveare multă. Și, răpăosînd și svînta maică-sa într-aceeaaș vreame, i-au rămasu-i aveare multă și bogățîie strînsă.

Și mearsă la Dioclitian, dorind să ia mai mare domnie. Și, văzînd pre Dioclitian atîta mînie turbată ce are asupra creștinilor, neputînd suferi, s-au giudecat să-ș împarță întîi avearea ce avea pre lîngă sine la mișei și la săraci, de-aciia, să să strige pre sine creștin naintea lui Dioclitian ș-a tot sfatul. Și așea feace că-ș împărți tot la mișei și robii ș-au iertat. Și feace aședzare preste tot ce avea acasă aveare și moșii. Și, cînd fu la a treia dzî, cînd feace sfat împăratul să piardză pre toți creștinii, mearsă svîntul Gheorghie în mijlocul sfatului, naintea-mpăratului și mărturisi pre Domnul Hristos Dumnădzău și lui Dumnădzău Fiiu, cu slobodă cutedzare. Pentr-aceaaea, fu oprit și cu fără-de-număr munci muncit: lovit cu sulița-m pîntece și pre roată de muncă și cu gîrbace bătut de multe ori și într-o groapă cu var fu băgat. Și din toate l-au scos Dumnădzău sănătos .

Și-ntoarsă către Domnul Hristos pre Alexandra, împărăteasa lui Dioclitian, și pre Glicherie și Athanasie și pre unul ce-au înviis din morți și pre unul ce i-au înviis dobitocul. Și altă mulțîme de nărod nenumărat, făcînd minuni mare cu strigarea Domnului Hristos. Pentr-aceaea, iarăș fu băgat în temniță, legat cu ferecături.

Și i să arătă în vis Domnul Hristos, vestindu-i binele ce i-au gătat de-l așteaptă. Și, spodobind, mulțămeaște lui Dumnădzău și, rugîndu-să temniceariului, lăsă de-i veni o slugă credzută, carele au dat la izvod de toate patimile svîntului. Și, prăvind pre domnu-său în legături, plîngea și căzea la pămînt. Și-l sculă svîntul și-l întări să stea cu inemă bună. Și-i spusă visul. Și deade poruncă să-i ia trupul după moarte și cartea testamentului ce ș-au făcut și să margă la casa moșiei svinției sale de pre maică, la Palestina, și să facă acolo cu ce va fi, de tot cum scrie testamentul. Și de toate s-au apucat sluga că va face deplin / porunca. Și, cînd fu a doa dzî, scoasără pre svîntul la-ntrebare și, neputîndu-l pleca să facă jărtvă lui Apolon, ce încă feace de să zdrobiră toți idolii în capiște, de să feacerâ pulbere. Pentr-aceaea îl tăiară.

Iară sluga svîntului luă acel svînt trup și testamentul și-l dusă în Palestina. Și-l astrucă cu multă cinste și dumnădzărie, depreună cu alți creștini. Și, obîrșind toate precum i-au dat poruncă și cu

*căscioră

testamentul, toate deplin făcînd sluga, nu pesti vreame multă şi strălumină pravoslaviia, că stătu împărat pururea pomenintul şi marele-mpărat şi depotrivă cu apostolii Constantin.

Aflînd vreame creştinii ceia ce iubiia credinţa cea bună şi pre svîntul măcenic, feaceră o svîntă besearică desfătată şi frumoasă în Lidiia. Şi rădicînd acel mult nevoit şi svînt trup a măcenicului de la acel loc nevederos unde era, adusără de-l pusără în vedeare acel destoinic a multă lumină şi cinste şi mai multă vederinţă. Şi feacerâ cu svintele lui moştii înnoitura aceii svinte besearici făcută de dînşi de nou, în luna lui noievrie, în 3. Carele dă pururea cursători fîntîni şi darueri de minuni, căror vin cu credinţă în rugă către svinţa sa, de i să-nchină svintelor moştii. Că Dumnădzău proslăveaşte pre ceia ce-l proslăvăsc. Şi, de-atunce, svînta lui Dumnădzău Besearică în toţi ai prăznuiaşte această svîntă dzî mutarea svintelor lui moştii, întru slava şi lauda Domnului Hristos adevărat Dumnădzăul nostru şi alui său măcenic Gheorghie.

Într-aceastaş dzî, svîntul Ahmenid Ispoveadnicul Persul.

În dzîlele fiiului Goroani împăratul persilor, era un om minunat, anume Ahemenid, fiiu eparhului tării. Acesta lăsînd hereghiia* legii tătîne-său, credzu întru Domnul nostru Isus Hristos. Şi, oblicind împăratul şi nevoind mult să-l poată întoarce la leagea cea dintîi, nu l-au putut. Pentr-aceaea, l-au golit de aveare şi de boierii ce avea şi încă şi de haine. Şi învăţă să-l poarte gol, trăgînd cămilele oştii, numai împregiurat cu o cingătoare.

102r Şi, trecînd multe dzîle, plecîndu-să-mpăratul, // căută din fereastră de-l vădzu pre acest cinstit şi bun om ardzîndu-să în soare şi împulbărat. Şi, aducîndu-ş aminte de străluminarea măririi tătîne-său, i să feace milă şi-mvăţă de-i deaderă o cămeaşe. Apoi împăratul, părîndu-i c-a hi slăvit de cutedzarea cea dintîi acest svînt om şi de pre ruşine ce-i feace şi-i dzîsă:" Încai acmu, lăsînd pricea, vino de ureaşte pre fiiul Tecmonului!". Iară svîntul Ahemenid, împlîndu-să de rîhnă dumnădzăiască, rumpsă cămeaşa şi i-o lepădă, dzîcînd: "Iac-au tătu! Îţi pare că tocma ce mi-i întoarce de la svînta creştinătate cu de-aceastea! Iată-ţi-i darul, ţîne-ţi-l cu păgînie-ţi cu tot!". Iară-mpăratul, vădzîndu-l aşea îndrăznet, l-au gonitu-l aşea gol afară din casa-mpărătească. Iară svîntul, petrecînd viaţa cu credinţa bună şi direaptă, cum place lui Dumnădzău, s-au săvîrşit cu pace, către cinstea cea veacinică a lui Dumnădzău, îmbrăcat în podoaba împărăţiiei veacinice.

Într-aceastaş dzî, pomenim de un episcop ce-au trăit în pustie 39 de ai.

Povestiia episcopul de cetatea Siheiul, dzîcînd aşea:" Cînd eram monah lăcuind în pustie, am năslit de-am mărs într-adîncul pustiei, să găsăsc vrun slujitoriu a lui Dumnădzău. Şi mi-am luat pîine de patru dzîle şi apă, purceşi. Şi, deaca am trecut cale de 4 dzîle şi fîrşiiu pîinea, îndrăzniiu de mai merşu patru dzîle. Ş-am slăbit de trudă şi seate. Şi cădzuiu gios, de dzăceam. Şi adecă orecine veni şi mă atinsă preste budze cu deagetul şi mă pipăi. Şi m-am întărît atîta, cît îm părea că nice am trudit, nice am flămîndzît, nice am însătat. Şi m-am sculat de-am îmblat pustiia alte 4 dzîle şi m-am trudit ş-am însătat. Şi mi-am rădicat mînule spre ceriu. Şi adecă omul cela ce m-au întărît întîi iarăşi mi-au uns rostul cu deagetele şi m-au întărît.

Ş-am mărs 17 dzîle. Ş-am aflat un bordeiu** şi finic şi apă şi un bărbat stînd, ce-i era părul din cap înbrăcămintea. Şi era cărunt şi era straşnic la faţă. Şi, deaca mă vădzu, stătu la rugă şi cunoscu că sînt om. Şi veni de mă luă de mînă şi mă-ntrebă: «Cum ai venit aicea şi cum stau svintele besearici / şi pacea în lume şi dară tot fac goană păginii asupra creştinilor?». Iară eu am răspuns: «Cu ruga molitvelor voastre mă primblu prin ceastă pustie, iară goanele şi muncile s-au părăsît cu putearea Domnului Hristos. Ce spune-mi, svinţia ta, de unde eşti şi cum ai venit aicea?!».

Iară el suspină şi-ncepu a grăi şi a spune: «Eu, dzîce, am fost episcop şi, fiind goană, mă prinsără şi multe munci îm deaderă şi, neputînd suferi muncile, mai apoi am jărtvit idolilor.

De-aciia, mi-am cunoscut fără-de-leagea ce-am făcut şi m-am băgat într-această pustie să moriu. Şi lăcuiesc aicea 39 de ai, spovedindu-mă lui Dumnădzău şi rugîndu-mă să-m iarte greşala. Şi mi-au datu-mi hrană dintr-acest finic, iară bucurie de iertare încă n-am luat!».

Şi, deaca-m spusă aceastea, alergă de ieşi afară şi stătu la rugă. Şi, deaca obîrşi, veni la mine. Şi, deaca-i vădzuiu faţa, m-am spămîntat. Şi-m dzîsă: »Nu te teame! Că Dumnădzău te-au trimis să-mi astruci oasele, că mi-au amu iertat şi greşala milostivul Dumnădzău!». Şi, deaca dzîsă aşea, să culcă de răpăosă. Şi mi-am rumt haina în doauă, de mi-am lăsat mie giumătate, iară alaltă am înfăşeat trupul svîntului şi l-am astrucat. Şi-ndată să uscă finicul şi cădzu bordeiul. Iară eu m-am rugat cu lacrămi la

* neamul

** un hîj

Dumnădzău ca să-m dea finicul şi să rămîiu acolo. Şi, deaca nu m-au ascultat Dumnădzău, m-am întors la lume.

Ş-am mărs agiutorit iarăş de cela ce m-au întărît întîi, ş-am mărs de-am spus săborului pre-amănuntul de toate. Şi mă rog nime să nu să oceiască, fraţilor, de păcate, ce să răbdăm, că vom afla de la Dumnădzău milă şi iertare pentru Domnul nostru Isus Hristos. Amen.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 4, pomenirea preacuviosului părintele nostru Ioanichie cel Mare de la Olimb.

Acesta fericit s-au născut în 24 de ai // a Cufuritului, ficiorul lui Leon Tiranul din Ţara 103r
Vithinonilor, tatăl şi maică , Miritrichie şi Anastasa. Acesta sosînd la măsură de vîrstă la 40 de ai, mearsă la oaste cu-mpăratul asupra bolgarilor. Feace multe vitejii, mulţi bolgari tăînd la războiu şi a sa ceată întreagă o dusă la-mpăratul de samă. Şi lăsă cinstea ce i să aştepta de la-mpăratul şi slava şi luă muntele, întru carele însuşi glasul dumnădzăiesc audzî.

Şi, la vîrvul muntelui suind, află acolo doi călugări nevădzuţi de nime nice dănăoară, îmbrăcaţi cu haine de păr şi hrăniţi cu buruiane sălbateci. Şi luînd de la dînşii răspuns de toate cîte-ntrebă şi luă de la dînşii şi o haină pentru blagoslovenie.

Şi, pugorîndu-să de la aceia svinţi călugări şi minunaţi, mearsă la muntele Trihalicului, de-aciia, la mănăstirea Avgarilor şi, de-aciia, la munţii Cuduriei. Şi-mvăţînd 30 de psalomi, cînta cu un tropariu: "Nedeajdea mi-i Dumnădzău, scăparea-m iaste Hristos, acoperemîntul mi-i Duhul cel Svînt!". Multe locuri cutrierînd dară acesta fericit, mari minuni făcînd. Şi de ceale ce vor fi apoi au prorocit. Şi, deaca veni la mănăstirea Antidiiului, fiind plin de dzîle, s-au răpăosat întru Domnul, de 94 de ai fiind.

Într-aceastaş dzî, pomenirea svinţilor **СШТНОМЧНИЦЪ** Nicandru, episcopul Mirelor, şi Ermie Preutul, hirotoniţi de sfîntul apostol Tit. Stih:

Măcenicii doi, dorind de Domnul Hristos,
Să-ngroaşă de vii supt mormînt întunecos.

Aceştia svinţi pre mulţi de la idoli au dezlupit şi la Hristos i-au lipit. Fură clevetiţi la Livanie, comitul cetăţii. Iară el, legîndu-i la caii săi cei de războiu, îi căzniia bătîndu-i. Că, mînînd caii, îi trăgea grăpiş pre svinţi, de le rumpea carnea şi să-ncrunta pămîntul de svîntul lor sînge. De-aciia, îmvăţă de-i spîndzurară şi-i săbiiară şi în foc îi aruncară; şi stătură sănătoş din voia lui Dumnădzău. Şi de-aciia, îmvăţă acel nemilostiv prin inemile lor şi prin cap şi prin plămîne, prin mînuntăi să le bată cuie de her. Şi, deaca le bătură, încă rămîind cu suflet, îi îngropă şi-i înpresură cu tărna gropii. Şi cu / atîta de cumplită şi năvalnică sîlă deaderă sufletele-ş svinte în mîna lui Dumnădzău.

Într-aceastaş dzî, svîntul măcenic Porfirie. Stih:

De podoaba lui Porfirie să miră
Îngerii veştit în de sînge porfîră.

Acesta au fost în dzîlele lui Avrilian Împărat, trăgîndu-să din cetatea efeseanilor. Şi, din mică vîrstă, în mimuri ce să dzîce îngînăciuni de şeganii şi la prăvirişti crescut. Carele, venind denaintea comitului Alexandru, cu acesta prilej făcînd glume şi bucurîndu-să, dănăoară el să feace că face glume, făcîndu-să creştin, făcîndu-să că îngînă pre episcopul cînd boteadză. Şi să dezbrăcă şi-ntră în vale, în pîrîu, şi să botedză dzîcînd: "Boteadză şerbul lui Dumnădzău Porfirie în numele Tatălui ş-a Fiiului ş-a Svîntului Duh!". Şi ieşi de să-mbrăcă cu cămeaşe albă, anume că glumeaşte. Lui fu cu de-adînsul şi să feace creştin adevărat. Şi să ivră svinţi îngeri de mergea nainte-i cu făclii aprinse şi-l învăţa cum s-a ruga şi spre răsărit şi cum ş-a face svînta cruce de la frunte pre tot trupul. Prin carea mulţi credzură şi să botedzară, că veni asupră-le un nuoraş şi dîntr-însul să botedzară şi să lipiră la svînta Besearică săbornică.

De-aciia, chemă comitul pre svîntul Porfirie la sine şi-i dzîsă: "Acealea ce să feacerâ pre tine au fost din farmeci, iară nu dintr-adevăr!". Şi stînd la mijloc voroava, socoti de chemă pre popii idolilor să facă şi ei ceva minune. Deci, deaca venîră, adusără un taur să-l umoară şi iarăş să-l învie. Şi-l umorîră cu descîntecul lor cel de farmeci. Iară a-l îmvie nu-l putură. Iară svîntul Porfirie au îmvis pre taurul cu ruga şi l-au strigat de l-au sculat. De-aciia, au oborît gios toţi idolii, de să zdrobiră numai cu cuvîntul. Pentr-aceaea, comitul îmvăţă de-i tăiară capul; şi aşea fu sfîrşitul svîntului Porfirie.

Într-aceastaş dzî, poveastea plînsurilor Ieremiei Prorocului pentru Ierusalim şi prada lui; şi de buiguirea lui Avimeleh.

104r **Ieremie acesta prorocul mare era** // din satul Anathoth. Au prorocit multe pentru Ierusalim şi pentru Vavilon, aşijdere şi pentru socoteala întrupării Domnului Hristos, întru carile să veade puterea prorociei.

Pre acesta, dănăoară, ce-l foarte bătu Pashor, ficiorul lui Amir, igumenul casii Domnului şi l-au aruncat în jghiabul cetăţii cel cu gratie, pre unde să scură pohoiul. Căce plîngea perirea Ierusalimului ce-i vrea să vie. Şi, nelăsîndu-l dereptatea lui Dumnădzău într-acel opust cu tină, dzîsă lui Pashor: "Numele tău îţ urseadză să fii streinat din ţară! Şi-ntr-aceaea te-a mustra neascultarea ta, că-i blăstămat fiecarele ce nu gîndeaţe de slujba lui Dumnădzău!".

Iară cînd fu în dzîlele-mpăratului Ioachim, bociia Ierusalimul Ieremiia. Iară mincinoşii proroci îndemna popii să-l umoară, iară ficiorul lui Safan Hirahicam, aflîndu-să-mpreună cu Ieremiia, opriia şi-l apăra de moarte. Atunce dzîsă Domnul către Ieremiia: "Fă-ţi cătuşi de lemn pregiur grumadzi şi te voi mîna la-mpăratul lui Moav şi-a lui Edom, lui Amon şi-a Tirului şi Sidonului!". Şi, deaca-ş feace cătuşile pregiur grumadzi, să sculă Ananiia, ficiorul lui Ezor, mincinosul proroc, şi luă cătuşile depregiur grumadzii lui Ieremie şi le tăie, de le strică naintea nărodului, dzîcînd: "Aşea au grăit Domnul Dumnădzău către mine, voi sfărîma giugul împăratului de Vavilon de pre cerbicea tuturor limbilor!". Atunce dzîsă Ieremiia către mincinosul proroc: "Ţi-s budzele înşelătoare, izbucnind inema ta ca otrava! Adeverind aşea dereptatea, zdrobit-ai cătuşi de lemn, în locul lor de her voi face, dzîce Domnul atotputearnicul şi pre cerbicea limbilor le voiu pune! Iară tu, curund, Ananie, sufletul ţi-i lepăda!". Şi lucrul luă urma cuvîntului. Că, peste şeapte luni, muri Ananiia.

Iară cînd fu în 18 ai a lui Sedechie Împărat de Iuda, Ieremiia bocind Ierusalimul, îl băgară în chisoare. Iară haldeii să apropiiară şi, nu ştiu cum, au ieşit proroci Ieremiia de la-nchisoare, de-au mărs la ţinutul lui Veniamin, avînd treabă degrabă. Şi-l prinsără oamenii haldeilor fugînd, poate hi fost şi aşea. Însă, pentr-acea, ceaea iarăşi s-au legat şi-au în- / trat la-nchisoare. Şi trimisă Sedechiia Împărat cu taină de-l adusă naintea sa, slobodzîndu-l den chisoare. Şi-i dzîsă: "Iacă ţ-am făcut bine, spune-mi dirept ce va fi de împărăţiia mea!?". Iară prorocul feace: "Împărate, nu grăiesc eu, ce Duhul Svînt care grăiaşte întru mine şi ce-am scris am scris!". Şi iarăş îl băgară în chisoare. Iară pîrîşii iarăşi supăra pre-mpăratul asupra lui, dzîcînd: "Dirip-ce acesta slăbeaşte inemile viteajilor şi-i blăzneaşte de la-nchisoare unde şeade, nestrigînd pace, ce mai virtos turburînd! Şi mai bine-i să moară unul decît mulţi!". Iară-mpăratul feace: "Iată-vă-l-i pre mînă, faceţi cum ştiţi!". Şi-l luară pre Ieremiia, de-l aruncară într-o groapă cu tină de morţi înpuţită a lui Melhie. Şi, oblicînd Avimeleh, dzîsă-mpăratului: "A ce feceş omului rău, împărate?!". Iară-mpăratul feace: "N-am făcut de voia mea, ce căutînd nărodului am făcut! Ce pasă de-ţ ia treidzăci de oameni vîrtucioşi şi îmblă de-l scoate din groapă!". Şi, păzînd Avimeleh, cu agiutoriul lui Dumnădzău scoasă întreg nevătămat pre Ieremiia din groapă.

Şi, chemîndu-l împăratul la sine aproape, dzîsă: "Nu ascunde, nice tăgădui de ce te voiu întreba!". Şi prorocul dzîsă: "A ce nu te pleci direptăţii, împărate, că eu nu ştiu spune minciuni, săvai şi multe ori de mai osîndi pre moarte!". Atunce-mpăratul i să giură: "Viu Dumnădzăul părinţilor miei, nu te voi ucide, săvai ce mi-ai spune, nice te voi da pre mîna oamenilor!". Atunce Ieremia dzîsă-mpăratului: "De-m vei ţinea sfatul şi de vei ieşi la Vavilonii, ţi s-a mîntui sufletul şi cetatea aceasta nu va peri! Iară de t-ii pune înpotriva lor, să ştii că de mîna lor n-ii scăpa, ce şi cetatea s-a topi de foc!".

Iară Sedechiia, băgînd samă cuvintele prorocului mincinoă, n-au scăpat de mîna vavilonilor. Că-ncungiurară cetatea cu şiraguri de oşti şi, oprindu-li-să hrana, să feace foame nepovestită în cetate. Atunce˙, văzînd Sedechiia Împăratul c-a hi rău, fugi din cetate, noaptea, cu femeaia-ş şi cuconii, să scape. Şi, gonind dupâ dînsul haldeii, îl prinsără şi-i tăiară cuconii denaintea lui şi lui, apoi, scoasără
105r ochii. Şi-l dusără legat la Vavilon, de batgioc. Ş-au murit acolo în robie. Iară Navuzardan, // hatmanul împăratului, deaca întră în Ierusalim, au jăcuit besearica lui Dumnădzău şi toată cetatea şi vistearele şi, apoi, au dat foc besaricii pre dinontru, de-au ars şi cetatea de s-au topit şi s-au răsîpit, precum au dzîs Ieremiia Prorocul. Şi dusără haldenii toată avearea şi tot pleanul la Vavilon.

Apoi, după 70 de ai, iarăşi s-au întors pleanul de la Vavilon la Ierusalim, precum vom spune mai larg înainte. Că, mainte de pradă, cuvintele ce s-au grăit de Domnul către Ieremiia şi-n ce chip au fost prada, aşea sînt:

Într-acealea dzîle, grăi Domnul către Ieremiia dzîcînd: "Ieremiia, scoală de ieşi din cetate şi cu Varuh, că iată că voi să o stric pentru mulţimea păcatelor cărora lăcuiesc într-însă, că rugile voastre sînt ca nişte stîlpi tari şi vîrtoşi în mijlocul lor şa cetăţii. Şi ca un zîdiu de adamant de o-ncungiură,

* Ierem gl 39, verş 5. 6. 7.

pentr-aceaea ieşind afară dintr-însă mainte, pînă nu-ncungiură haldeii!". Şi grăi Ieremiia: "Rogu-mă, Doamne, dă voie şerbului tău să grăiască naintea Svinţii Tale!". Şi-i dzîsă Domnul: "Grăiaşte!". Şi dzîsă Ierimiia: "Doamne, dai cetatea aceasta în mîna haldeilor şi s-or lăuda că putură naintea Svinţii Tale! Doamne, deaca-i voia Ta, mai bine să să strice de mîna Svinţii Tale, decît de haldei!". Şi dzîsă Dumnădzău: "Tu te scoală de ieşi, că ei nu s-or lăuda. Că, de nu le voiu deschide eu, ei n-or putea întra! Pasă la Varuh de-i spune şi, la al şease ceas de noapte, să veniţi la zidiul cetăţii, de-ţ prăvi şi-ţ vedea că, de nu le voiu deschide eu, ei n-or putea întra!". Şi mearsă Ieremiia de spusă lui Varuh.

Şi, întrînd în besearică, ş-rumpsără veşmintele şi-ş pusără ţărnă în capete şi plînsără mult. Şi să dusără de ieşiră. Şi, la al şease ceas, mearsără la zidiuri şi audzîră trîmbite. Şi venirâ îngerii din ceriu cu făclii luminate a mînă şi stătură la zidiurile cetăţii. Şi, deaca-i văzdură, plînsără şi dzîsără: "Acmu vedem adevărat cuvîntul ce-au dzîs Dumnădzău!". Şi rugară pre îngeri dzîcînd: "Rugămu-vă, îngăduiţi, nu stricareţi cetatea pînă vom grăi lui Dumnădzău!". Atunce grăi Ieremiia şi dzîsă: "Rogu-mă, Doamne, dă-mi voie să grăiesc naintea Ta!". Şi dzîsă Domnul: "Grăiaşte!". Şi dzîsă Ieremiia: "Amu, Doamne, cunoscum că / dai cetatea pre mînule pizmaşilor ei şi să va duce poporul tău în Vavilon! Dară ce vom face cu svintele vase?". Şi dzîsă Dumnădzău: "Dă-le pămîntului pre mînă şi-i dzî: «Ascultă, peminte, glasul Ziditoriului tău ce te-au făcut pre ape, ce te-au pecetluit în şeapte vremi˙ şi după acealea îţ vei lua frîmseaţea ta, păzeaşte vasele slujbei pînă la obîrşeniia Iubitului»)".

Şi dzîsă Ieremiia: "Rogu-mă, Doamne, ce voi face lui Avimeleh Ethiopulului, că mult bine au făcut şerbului tău! Că el m-au scos din groapa cea cu tină, unde mă aruncasără! Şi n-aş vrea să vadză perirea cetăţii, să leaşine, că-i slab de fire!". Şi dzîsă Domnul către Ieremiia: "Trimite-l la viia lui Agrippa şi în umbra muntelui l-oi acoperi-l pînă cînd şa-ntoarce poporul de la robie! Iară tu te du cu poporul tău în Vavilon şi petreci cu dînşii, bine vestîndu-le pînă-i voi întoarce, iară pre Varuh să-l laşi aciia!".

Atunce mearsără în besearică şi luară vasele besaricii ceale de slujbă şi le deaderă în pămînt, precum le-au dzîs Domnul. Şi, cînd fu demineaţă, dzîsă Ieremiia lui Avimeleh: "Ia coşciugul, fiiule, şi pasă la viia lui Agrippa pre potica muntelui şi ado smochine pentru bolnavii poporului! Că pre tine îi-i bucuriia şi pre capul tău slava lor!". Şi-ndată mearsă. Şi, deaca să dusă, să lumină dzua de soare, adecă şi-n putearea haldeilor sosî şi-ncungiură Ierusalimul. Şi bucină marele înger, grăind: "Întraţi în cetate toate puterile haldeilor, iacă vî s-au deşchis porţile!". Atunce Ieremiia luă cheile besaricii şi, ieşind din cetate afară, le aruncă naintea Soarelui şi dzîsă**: "Ia-le aceastea şi le păzeaşte pînă la dzua cînd te va întreba Domnul de dînsele! Că noi nu ne-am aflat harnici să le păzim!".

Deci Ieremiia mearsă în robie cu poporul la Vavilon. Iară Varuh, ieşind din cetate, întră la un mormînt de şedzu acolo. Iară Avimeleh, deaca culeasă smochinile, să feace zăduv, şi-ntră supt umbră de copaci şi agiutorul cu smochinele, de dormi 70 de ai. Aceasta fu cu porunca lui Dumnădzău pentru cuvînt ce au dzîs către Ieremiia: "Că eu îl voi acoperi!". Iară deaca s-au deşteptat, dzîsă: "Dulce am adormit şi puţintel, pentru-aceaea mi-i rău la cap, că // nu m-am săturat de somn!". 106r Şi, descoperind somochinile, cura laptele dintr-înse, proaspete, ca deniaurea culease. Şi dzîsă: "Aş mai dormi puţinel, ce mi-au dzîs să sîrguiesc şi, de m-oi zăbăvi, s-a scîrbi, că au doară nu-i zăduv şi trudă-n toate dzîle. Ce să mărg mai tare ş-oi dormi acasă!". Şi, luînd coşciugul cu smochinele, purceasă la Ierusalim.

Şi adecă nu cunoştea nice cetatea, nice casele, nice a sa casă, nice pre nimerea cunoscut nu vedea, rude şi priiatini şi poporeani ştiuţi, pre nime. Şi dzîsă: "Blagoslovit Dumnădzău, buiguire m-au lovit astădz! Nu-i aceasta cetatea? M-am rătăcit că nu m-am săturat de somn?". Şi, ieşind afară din cetate, o socoti pre făptură şi pre seamne şi dzîsă: "Dinsă aceasta-i cetatea au rătăcitu-m-am?!". Şi iarăş întrînd cercă şi n-află pre nime cunoscut. Şi iarăş dzîsă: "Blagoslovit Dumnădzău, mare buiguire m-au lovit!". Şi iarăş ieşi afară, şedzu mîhnit, neştiind ce va face; şi pusă gios coşniţa cu smochinile şi dzîsă: "Aicea voi să şedz pînă cînd Dumnădzău va rădica de pre mine buiguiciunea!".

Şi aşea şedzînd, adecă veni un moşneag bătrîn din ţarină şi să sculă de-i dzîsă: "Unchiule, spune-mi cine-i cetatea aceasta?". Bătrînul dzîsă: "Ierusalimul iaste, fiiule!". Şi dzîsă Avimeleh: "Unde iaste Ieremiia Preutul lui Dumnădzău şi Varuh Citeţul şi tot poporul cetăţii, că nu-i aflu?!". Şi dzîsă bătrînul: "Dară tu nu eşti dintr-acest oraş, dară astădz ţ-ai adus aminte de Ieremiia de-l întrebi? Că Ieremiia de 70 de ai dus în Vavilon cu poporul tot, că sînt robiţi de Navuhodonosor Împărat. Dară tu

* şeapte veaci

** Ieremiia, gl 39, verş 2.

eşti tînăr, n-ai fost nice născut atunce şi-ntrebi ce n-ai mai vădzut!". Şi audzînd aceastea Avimeleh, dzîsă: "De n-ai hi bătrîn şi n-ar hi păcat, omul lui Dumnădzău, a probărzî bătrînii, te-aş ţinea rău! A ce grăieşti că poporul iaste dus în robie la Vavilon?! Că de s-ar hi deşchis porţile ceriului, să pugoare îngerii lui Dumnădzău cu puteare şi cu stăpînie, încă n-ar hi sosînd în Vavilon aşea-m pripă, într-o mică de vreame, de denaurea ce m-au mînat părintele mieu Ieremiia la pomătul lui Agrippa, la puţineale smochine pentru bolnavii. Ş-am aţipit puţinel, de-am dormit supt umbră de un pom, pentru zăduvul. Şi-m părea c-oi hi / zăbăvit. Am descoperit smochinele şi tot le mergea laptele, cum le-am cules. Şi tu-m spui că-s oamenii duş robi la Vavilon! Caută de vedzi somochinile, că astădzi m-au trimis, astădzi le-am cules!".

Iară bătrînul, deaca văzu smochinele, dzîsă: "O, fiiule, apravednic om ficior eşti! N-au vrut Dumnădzău să-ţ arate patima cetăţii aceştiia, să nu te mîhnească şi ţ-au pus asuprâ buiguiciunea aceasta, că 70 de ai sînt de cîndu-i poporul cetăţii cu Ieremiia în Vavilon, den dzua ce i-au luat în pradă! Caută de te-ncreade, fiiule, că nu-i acela timp, că încă pîinile nu-s crescute şi vremea smochinelor n-au sosît!". Atunce Avimeleh s-au dezmeţît ca din beţiie şi oglindi bine pămîntul şi pomii şi dzîsă: "Blagoslovit Dumnădzăul ceriului şi pămîntului, odihneala sufletelor direptîlor!". Şi-ntrebă pre bătrînul: "Ce lună-i aceasta?". Şi-i dzîsă: "Făurariul .". Şi deade bătrînului smochine şi să dusă blagoslovindu-l.

Şi feace Avimeleh rugă la Dumnădzău să-l înveaţe ce va face. Şi adecă îngerul lui Dumnădzău veni şi-l luă de direapta mînă şi-l dusă în mormîntul unde şedea Varuh. Şi, deaca să vădzură, plînsără foarte. De-aciia, feacerâ rugă la Dumnădzău şi să bucurară slăvind şi lăudînd pre Svinţia sa. Şi, vădzînd smochinele Varuh pre spre vreame şi culease mainte de 70 de ai şi încă cu lapte, ca-n cel ceas luate, mulţămi mare lui Dumnădzău şi, minunîndu-să, îl proslăvi. Şi feacerâ rugă la Dumnădzău, să-i îmveaţe cum or putea da ştire lui Ieremiia de toate aceastea de rîndul lor, de ferinţa ce i-au apărat Dumnădzău şi i-au acoperit şi de acel somn şi deşteptare preaslăvită. Şi audzîră înväţîndu-i îngerul: "Scrieţi la Ieremiia carte ce trebuiaşte să facă cu poporul lui Dumnădzău precum voi învăţa-vă!".

Şi deaca-i învăţă şi scrisără ce-au trebuit, au adaos ş-aceasta: "Ia, de-acmu în puţine dzîle şi Dumnădzău va scoate din Vavilon la Ierusalim! Şi mîine deminează va veni-vă un vultur! Să-i legaţi cartea şi puţine smochine pregiur grumadzi, ca să le ducă în Vavilon la Ieremiia!". Deci, cînd fu demineaţă, veni vulturul şi ţîpă, iar Vurih şi Avimeleh, mulţămind lui Dumnădzău, legară pregiur grumadzîi vulturului cartea şi smochinile. Blagoslovind şi făcînd rugă, îl trimisără, poruncind să
107r să-ntoarcă să le // aducă răspunsul.

Deci vulturul să dusă şi, sosînd la Vavilon, şedzu din afară sus, pre un stîlp. Şi adecă din diregăduinţa lui Dumnădzău, ieşiia Ieremiia din cetate cu tot poporul să-ngroape un mort ce răpăosasă, la locul ce le-au dat Navuhodonosor di-ngropat evreii. Şi, strigînd vulturul cu grai de om, dzîsă: "Ţie dzic, Ieremie, priimeaşte cartea ce ţ-am adus de la Avemeleh şi Varuh şi să o audzâ tot poporul Ierusalimului!". Şi, venind vulturul, şedzu pre mortul şi să sculă mortul. Aceasta deaca vădzură toţi, cunoscură că-i de la Dumnădzău trimisă cartea. Şi, slăvind pre Dumnădzău, dezlegară cartea, de s-au cetit într-audzul tuturor. Şi, deaca audzîră de sîrg a lor întorcere, să bucurară. Scrisă şi Eremiia carte de toate primejdile şi tîmplările şi o legă la vultur şi, blagoslovind, l-au trimis.

Şi, sosînd la Avimeleh şi la Varuh citiră şi plînsără, mulţămind lui Dumnădzău că nu gustară de-acealea scîrbe. Iară Ieremiia smochine le-mpărţi bolnavilor şi toţi să isţealiră cît gustară dentr-însele. Şi, deaca sosî dzua cea ursîtă, dzîsă Dumnădzău lui Ieremiia: "La poporul tot, noaptea şi ieşi din Vavilon şi să veniţi la Iordan! Şi acolo să osăbeşti boiarii vavilonesţi ce ş-au luat femei de limba ta şi femeile vavilonciţe ce-au mărs după evrei! Şi carii n-or vrea să să despartă să nu-i treci cu tine Iordanul!". Şi feace Ieremiia cum l-au învăţat Domnul.

Şi, cînd stătu la Iordan a-i despărţi, mai mulţi nu vrură să să despartă, ce dzîsără: "Mai bine ne vom întoarce în Vavilon decît ne vom despărţi de femei!". Şi-ntorcîndu-să la Vavilon nu-i priimiră, ce le dzîsără: "Deacă vă fum urîţi ş-aţ fugit noaptea fără ştire, noi încă sîntem giuraţi să nu vă mai priimim, nice pre cuconii voştri!". Şi aşea fiind nepriimiţi dimbe părţi, mearsără de-aflară loc pustii la Samariia, departe de Ierusalim; şi-ş feacerâ oraş de s-aşedzară.

Iară Ieremiia, deaca sosî la Ierusalim cu poporeanii, feace jărtve noauă dzile. Şi, a dzeacea dzî, feace Ieremiia jărtvă la Dumnădzău şi să rugă pînă i s-au suit sufletul la Dumnădzău, lăsînd trupul la oltariu. Atunce Varuh şi Avimeleh începură a plînge pre Ieremiia. Şi, deaca audzi tot poporul, alergă şi aflînd pre Ieremiia / dzăcînd gios, rumpsără hainele pre dînşii-şi, puindu-şi ţărnă în capete şi plîngînd cu toţii. De-aciia, gătară să-l îngroape. Şi adecă glas din ceriu dzîsă: "Nu-l îngropareţi de viu!". Şi,

deaca audzîră glasul, îl priveghează trei dzîle. Şi, a treia dzî, venindu-i sufletul, strigă cu glas mare, în mijlocul tuturor, aşea: "Într-un glas slăviţi toţ pre Dumnădzău şi pre Fiiul Său ce ne deşteaptă, Isus Hristos, lumina a tuturor veacilor, nestînsa luminare, viaţa firii noastre, că va fi după vremile aceastea alţi trei sute şeaptedzăci şi şeapte de ai!".

Şi, bine vestindu-le cu pilde cum au vădzut ş-au audzît suindu-să sufletul, strigă nărodul a tot poporul şi dzîsă: "Aceastea-s cuvintele cealea ce-au dzîs Isaiia, povestind către părinţii noştri. C-au vădzut pre Dumnădzău şi pre Fiiul său şi-l umorîră cu hirisăul, hiresluindu-l. Ce ia-mblaţi să-l ucidem în proaşcă cu pietri!". Aceastea audzînd Varuh şi Avimeleh ş-feacerâ voia-rea foarte de moartea lui Ieremiia. Şi mai mult că n-apucară să audză tainele ce-au vădzut ş-au audzît proorocul suit! Iară svîntul, cunoscîndu-le cugetul, le dzîsă: "Tăceţ, că nu m-or ucide pînă nu voi povesti toate cîte am vădzut ş-am audzît!". Şi le dzîsă: "Aduceţi-mi o piatră mai mare de mine!". Şi-i adusără. Şi dzîsă: "Doamne, fă piatra aceasta în chipul şi sămănarea mea, să o-mproaşce năroadele pînă oi spune fraţilor miei ce-am vădzut ş-am audzît!". Atunce, cu porunca lui Dumnădzău, luînd piatra chipul lui, o-mproşca cu pietri. Şi, deaca le spusă (celor credincioşi) toate cîte vădzu ş-audză, vrînd să plinească ceale ce-s socotite pre însul, veni cu dînsul şi Varuh la mijlocul nărodului. Şi luă piatra glas de om, strigă: "O, buiaci izraileani, ce mă-proşcaţ părînd că sînt eu Ieremiia şi elu-i între voi stînd!". Atunce, ca din somn, să stîrnără şi vădzură pre svîntul.

Şi, luînd pietri, năvălîră şi fu îm proşcă cu pietri ucis de ceia ce-au fost cu dînsul în robie. De carii să cădea să-i mulţămască cu bine. Şi svîntul nemică n-au pricît, nice s-au mîniat, ce aşea au priimit pietrile zbîrlite, cace cînd să suia în ceriu pre dînsele*.

Şi, luîndu-l Avimeleh şi Varuh, îl îngropară şi piatra aceaea-i pusără pre mormînt, scriind deasupra: "Aceasta-i piatra ce-au // agiutat lui Ieremie .". Iară vasele svinte şi cortul legii ce-au făcut 108r
Moisi la Sinai şi chivotul cu porunca lui Dumnădzău le-au pus Ieremiia în stan de piatră şi, pecetluind cu deagetul său svînt numele alui Dumnădzău, ca cu dalta s-au închipuit.

Şi negura umbreadză piatra, pentru să nu să cunoască, precum arată la *a 2 Carte Maccaveilor*, al doile capăt, cum au mărs la muntele unde s-au suit Moisei, de-acolo de-au prăvit ş-au vădzut ocina lui Dumnădzău. Acolo află Ieremiia casă în stîncă: peşteră. Şi băgă în nontru cortul lui Dumnădzău şi chivotul legii şi jărtvănicul tămîiei. Ş-au astupat gura peşterii. Şi venîră pre urmă orecarii să-nsemneadze locul şi nu putură să afle să nemerească. Şi, oblicindu-i Ieremiia, ponosluind le-au dzîs că locul acela va fi necunoscut. Şi între alte prorocii dzîsă Ieremiia pentru venirea Domnului Hristos, că va fi sămnul cînd limbile toate să vor închina la lemnul, slăvind şi blagoslovind Tatăl şi Fiiul şi Svîntul Duh. Amen.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 5, pomenirea sviinţilor măcenici Galaction şi Epistimi.

Galaction şi Epistimi era în dzilele împăratului Dechie şi Secundus Ighemonul. Deci Galaction era ficior lui Clitofont şi Levchipei, amîndoi ellini. Şi să-ncredinţară den învăţătura unui părinte, anume Onufrii, şi să botedzară. Aşijdere şi Epistimi, avînd părinţi ellini şi măritată după Galaction, fu de dînsul botedzată. Şi, ferindu-ş amîndoi fetiia nevătămată, petrecură călugăreaşte, cu de toată viaţa grea şi aspră petrecînd. Şi fură prinş de boiarinul Ursul şi întrebaţ şi bătuţi cumplit; şi cu trestii ascuţîte pre supt unghi înţăpuseaţi; şi minule şi picioarele rătedzaţi şi, mai apoi, svintele capete tăiaţi. Şi era Galaction de 30 de ai, iară svînta Epistimi de 16 ai. Şi aşea purceasă svînta / lui Dumnădzău păreache, nuntînd cu viaţă veacinică, în bucurie ne-ncetată cu nuntaşii ceriului, rugînd Svînta Troiţă pentru creştinătate**.

Într-aceastaş dzî, pomenirea svinţilor apostoli, din 70: Ermos, Lin, Gaie, Filolog şi Patrov.

Aceştia toţi era din cei 70 ucinici a Domnului Hristos. Deci Patrova, carele şi svîntul apostol Pavel în *Poslaniile* sale pomeneşte, au fost episcop în Potioc, pre mulţ botedzînd şi la credinţa Domnului Hristos aducînd. Iară Ermos, carele-i pomenit în *Poslaniia la Rimleani* de svîntul Pavel Apostol, episcop filipionilor au fost. Iară Lin, după Petr Apostol Virhovnicul, fu episcop Rîmului, iară Gaie, ce şi de dînsul pomeneaşte svîntul apostolul, după svîntul Timothei, episcop Efesului au fost. Iară Filolog, acesta încă-i pomenit la *Poslanii*, episcop Sinopului au fost pus de svîntul Andrei Pîrvozvan. Carii şi episcopînd într-aceale pomenite oraşe şi multe iscuşenii şi scîrbe pentru cuvîntul credinţii suferîră. Şi pre mulţi îmvăţară şi lui Hristos adusără şi întru Domnul să sfîrşiră.

* 2 Macavei, gl 2.

** Un vîrv de muntele Sinaiului unde-au petrecut svînta îi dzîc Epistimi pînă astădz pentru svînta.

Într-aceastaş dzi, svîntul Domnin de foc s-au săvîrşit. Stîh:
Prăvind Domnin de focul nestîns,
de dîns groaza de foc nu s-au prins.
Într-aceastaş dzi, svinţii Timothei, Theofil şi Theotim de pumni să sfîrşiră buşiţ. Stîh:
Pre Timothei şi cu amîndoi hîrăţi
n-au putut sminti pumnii de la bunătăţ.
Într-aceastaş dzi, svîntul Dorothei, fierilor dat, s-au săvîrşit. Stih:
Dorothei ce-i dat herilor mîncare
dar s-au rădicat lui Dumnădzău mare.
Într-aceastaşi dzi, svinţii Evpsihos şi Carterie, ruşinile tăiaţi, să sfîrşiră. Stîh:
Ruşinile lui Carterie tăiat
cu Evpsihii, viteajeşte, au răbdat.
Într-aceastaş dzi, svîntul Silvan, în ocnă băgat, s-au săvîrşit. Stih:
În lontrul ocnelor Silvan aruncat,
109r ocnele lăsînd, cu raiul au schimbat. //
Într-aceastaş dzi, svîntul Pamfil, strujit şi-ntemniceat, s-au săvîrşit. Stîh:
Frecături de muncă şi cu grea-nchisoare
răbdînd Pamfil, află viaţă stătătoare.

Aceştia era în dzîlele lui Maximian Tiranului şi lui Urvan, domnului de Palestina. Şi multe şi mainte de sfîrşeniia măceniciei, svîntul Domnin s-au nevoit şi multe şi la sfîrşenie. Că fu osîndit să să cearte cu focul. Iară pre Theotim şi pre Theofil, tineri şi frumoş fiind, i-au osînditu-i tiranul să-i omoară cu pumnii*, iară pre svîntul Dorothei Preutul deade-l herilor la mîncare. Iară pre Carterie şi Evpsihie, oameni sosiţi la vîrstă, le-au tăiatu-le boaşele, iară pre svîntul Silvan l-au băgat în ocne, la locul ce să chiamă Fano şi trei svinte feate le-au dat la curvărie şi la altele le-au căznit cu legături şi-nchisori. Şi toate aceastea le feace într-un ceas acel spurcat şi strîmb giudeţ. Iară Pamfil, podobit cu de toate bunătăţi, muncit cumplit dănăoară şi a doa oară şi aruncat în temniţă cu alţi marturi a Domnului Hristos, depreună aflară sfîrşitul mărturiei, sfîrşindu-să întru Hristos.

Într-aceastaş dzi, pomenirea preacuvios părintele nostru Grigorie, arhiepiscopul de Alexandriia, Ispoveadnicul.

Acesta dintru svinţi părintele nostru Grigorie, din tînără vîrstă îndrăgind pre Domnul Hristos, s-au împodobit cu de toate dumnădzăieşti bunătăţi. Pentr-aceaea, după săvîrşeniia svîntului papa de Alexandriia din dumnădzăiască ursită, s-au hirotonit de svinţii adunaţi episcopi şi poporul cel iubitoriu de Hristos arhiepiscop Alexandriei. Şi să feace dascal şi învăţătoriu pravoslavieei şi credinţei direapte, foarte de-adevărat: blînd, smerit, milostiv, săracilor tată, veduvelor sprejineală, rătăciţîlor îndereptătoriu, bolnavilor vraci, mîhniţilor mîngîiare. Şi vrea-i vedea pre toţi veaseli şi bucuroşi.

Iară vrăjbitoriul diavol învită pre Leon Iconoboreţul ereticul ce ţînea / neharnic împărăţiia Ţarigradului, de o munciia. Şi trimisă de adusără legat pre svîntul de la Alexandriia la Ţarigrad. Şi, astînd nainte, au înfruntat pre spurcatul împărat naintea a tot sfatul, făcîndu-l eretic şi păgîn cumuş era. Iară spurcatul, neputînd răbda sudălmile, îl bătu cu vine de bou pre svîntul şi l-au băgat în temniţă de l-au topit cu foame. Iară svîntul mulţămind lui Dumnădzău, toate le răbdă. Şi dzîcea către toţi horbaşii: "Gata sînt să moriu pentru svîntul lui Hristos Dumnădzăul mieu, icoană şi mici bucăţeale să fiu demicat!". Aceastea deaca înţălească acel necurat împărat, învăţă să-l izgonească. Şi, deaca să dusă svîntul la izgnanie, trăi acolo trei ai şi deade sufletul în mînule lui Dumnădzău.

Într-aceastaş dzi, svîntul Agathanghel de sabie s-au săvîrşit. Stîh:
Şi lui Agathanghel ca o veaste bună,
moartea de lance agonisind cununâ.
Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. Adevăr.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 6, pomenirea dintru svinţi părintele nostru Pavel, arhiepiscopul de Ţarigrad, Ispoveadnicul.

Pavel marele ispoveadnic au fost din Solun, fiind notarie şi iscălitoriu lui Alexandru, svîntului patriarh de Ţarigrad, diacon fiind svintei Besearicii ceii mare. Pre carele pravoslavnicii, după săvîrşitul

* buşii

svîntului Alexandru, îl rădicară patriarh Ţarigradului. Iară Constantie Împărat, arian fiind, întorcînd de la Antiohiia, l-au scos din scaun ş-au pus pre Evsebie de Nicomidiia. Iară svîntul, sosînd de la Rîm, află pre marele Athanasie scos şi pre svinţia sa din scaun de Constanda Împăratul. Şi cu cărţile împăratului Consta ş-luară amîndoi scaunele. Şi iarăş fură scoş de Costandie cu-ndemnarea ariianilor. Atunce scrisă Consta la fratele său Constandie că: "De nu li-i da acestor svinţi părinţi să-ş ia scaunele, voiu veni asupra ta cu puteare multă!". Deci ş-luă svîntul Pavel scaunul, // puţînea vreame de-l ţînu. 110r

Şi, după moartea lui Consta, fu izgonit în urgie la Cucusul Armeniei şi închis. Slujind în casă, l-au zugrumat ariianii cu mohorul svinţiii sale şi-ş deade sufletul la Dumnădzău, pentru Domnul nostru Isus Hristos. Amin.

Într-aceastaş dzi, să pomeneaşte pulberea ce-au căzdzut în dzîlele lui Leon Marele, prin mila şi om-dragostea lui Dumnădzău, îngrozînd şi cruţîndu-ne.

La optaspreace ai a împărăţiiei marelui Leon, în luna lui noievrie, în 5[1].

Într-amiadzădzi, tot ceriul au nuorat şi negreaţa nuorilor s-au premenit în premeneală de foc, de-ţ părea că va să aprindză lumea să o ardză. Şi atîta să îngrozîră toţi şi să înspăimară, cît din sîngur chipul nuorilor să vedea că, de s-or porni a ploa, vor ploa tot foc, de va arde ca la Sodom. Deci, pentr-aceaea, ne-ndoită şi fără veaste groază, alergară toţi pre la svintele besearici cu lacrămi şi cu rugă şi plînsuri cu jeale. Şi om-iubitoriul Dumnădzău, stîmpărînd mînîia cu mila bunătăţii Svinţiii sale, învăţă nuorii de pluară ploaie streină, ce nu s-au mai dat a vedea altădată, făcînd groază păcătoşilor. Că, începînd de cu sară, plouă pînă la miadzănoapte. Şi ploia era stervie pulbere neagră şi foarte herbinte, foarte sămănîndu-ş cu funinginea cea de cuptoriu. Şi s-au pus multă, cum să pune omătul, de o palmă de groasă ş-au opărit de-au ascrumat ş-au ars buruianele şi toată verdeaţa şi pomii.

Şi nu să putea curăţi, arătînd greu bănat de la milostivul Dumnădzău şi închipuind păcatele nelesne curăţîte. Că multe şi greale ploi şi preste multe dzîle abiia au biruit de-au spălat acea cerneală, arătînd lucrul că păcatele noastre, ca şi acea pulbere herbinte, ard întru noi bunătăţile şi verdeţile sufleteşti. Şi multe lacrămi ne trebuiesc cu plînsuri dintr-adîncul inemii, din fundul suspinului şi amarului inemii, în gios udînd şi muind, ca să spălăm înfocarea răutăţilor şi stereviia fără-legilor şi pămîntul cel bun a sufletului îngrăşînd, să-l dereagem, ca să rodească poruncile lui Dumnădzău. Şi să scăpăm de certa- / rea Gheenei, carea arde şi mistuiaşte cu trupurile şi sufletele celora ce cad. Şi scăpînd, să nemerim la-mpărăţiia ceriului.

Într-aceastaş dzî, pomenirea preacuviosului părintele nostru Luca.

Acesta fericitul, trăgîndu-să din cetatea Tavromeniei, din Ţara Siţelicei, în tînără vîrstă de 18 ai, pururea să zăbăviia la svînta besearică şi asculta svintele citenii şi învăţăturile lui Dumnădzău audzîndu-le şi făcîndu-le.

Şi, cînd vrură părinţii să-l însoare, el să sculă noaptea şi să dusă la loc neîmblat şi necălcat, de lăcui cu herile. Şi 40 de dzîle împlu nemîncat, s-au spodobit a vedea svîntul înger şi a fi socotit. Şi mearsă la o svîntă mănăstire, de să călugări şi cu mai aspră petreacere să supusă, a treia ş-a patra dzî gustînd piine cu apă şi trupul nice leac odihnind. Şi aşea petrecînd 18 luni, să sculă cu un călugăraş şi mearsă în muntele Etnii, hrănîndu-să cu buruianele ce să făcea acolea. Şi pentru nevoia trupului dormiia puţîntel, culcîndu-să numai într-o cămeaşe şi desculţ. Şi-i era hotarul şi dereptariul de nu ieşiia din chilie pînă nu cetiia psaltirea toată* + şi, de-aciia, ce mai rămînea de dzî, lucra pînă la al şease ceas. Şi de-aciia, să grijiia de puţînea gustare şi de-aciia, ţînea ustavul ce avea de rămăşîţă. Şi aşea nevoind, s-au spodobit de dar de la Dumnădzău. Şi dezlega şi tîlcuia cuvinte greale şi nelesne cuprinse la priceput, atîta cît să mira unii de dzîcea: "De unde ştie carte acesta neînvăţat?!". De-aciia, din poruncă de la Dumnădzău, să dusă la un loc şi strînsă 12 călugăraşi, purtîndu-le grijea. Şi, pentru acesta prilej, mearsă şi la Ţarigrad. Şi cutrierînd lăcuinţele călugăreşti şi dîndu-să în voroavă cu părinţii, să-ntoarsă de mearsă pînă la Corinth. Şi-ntr-orecare oraş petrecînd vro şeapte luni, cu pace au răpăosat.

Într-aceastaş dzî, Pavel ce să făcea gubav pentru Hristos cu pace s-au săvîrşit. Stîh:
Să făcea Pavel că-i gubav pre lume,
De ş-au dobîndit între svinţi bun nume.
Pen- // tr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăsăşte. 111r

* şi de-aciia dereptariul lui ТРЕТН ceas

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 7, pomenirea sfinţilor 33 de măcenici din Meletina, Ieracos şi cu alalţii sfinţi.

Aceştia sfinţi să nevoirā în dzîlele lui Dioclitian şi Maximian împăraţii. Şi era acesta sfînt Ieracos viteaz şi vîrtucios la trup şi blagocistîv la suflet; să hrăniia cu plugul. Pre acesta mearsă să-l prindză slujitorii idolilor, iară sfîntul în loc de armă scoasă herul plugului asupra lor şi scăpară toţ cu fuga denaintea lui, asudaţi şi încruntaţi. Iară de bună voie au mărs la boiarinul şi, stînd la-ntrebare, îi tăie sfînta direaptă mînă de prin cot, pentru îndrăznirea mărturiei Domnului Hristos. Iară pre alalţi sfinţi culcară de-i bătură cu vine. Şi, a doa dzî, iarăş în lung ceas fură bătuţ şi-i scosără afară de cetate, de-i tăiară.

Într-aceastaş dzî, sfinţii măcenicî Melasipp şi femeaia lui Casini şi fiiul lor Antonin.

Aceştia să nevoirā în dzîlele lui Iulian Prestîpnic, la Anghira cetatea. Deci pre Antonin băgară la-nchisoare, iară pre Melasip şi Casiniia spîndzurară şi strujiră şi cu foc pîrliră. De-aciia, Casînei văzdzu pre părinţii săi aşea căzniţi, le luă de gios sfintele mădulări de le săruta şi-i fereciia. Şi aşea spîndzuraţi pre leamnele ceale de muncă, deaderă în mîna lui Dumnădzău sufletele. Iară Antonin şchiopi lui Iulian în obraz. Pentr-aceaca, îl spîndzurară şi-l strujiră şi-l sfredeliră gleznele de băgară fune şi-i legară piatră grea. Şi pre scaun înfocat de her îl aşedzară şi capul îi tunsără şi cu piatră de-a grumadzi îl purtară pre uliţe. De-aciia, l-au trimis la Agripin Duxul. Şi de dînsul fu aruncat / în cuptori îmfocat şi herilor dat în mîncare. Şi din toate aceastea ieşi sănătos. Şi, văzdzînd-l patrudzăci de cuconi, credzură întru Domnul nostru Isus Hristos. Şi le tăiară capetele. De-aciia, pre paturi îmfocate de her îl culcară şi deasupra bătură cu toiage. Ieşi nevătămat, că şi-n cuptoriu îl băgară şi mînule tăiară. Şi cu minunea trasă pre mulţi la credinţă. Şi-i tăiară capul sfinţii sale.

Într-aceastaş dzî, pomenirea sfinţilor măcenicî Auctos, Taurion şi Thessallonica.

Aceştia să nevoirā în Amfipolul Machedoniei. Deci Thesalonica era fată lui Cleon, orecare popă idolilor, om vederos de viaţă şi plin de aveare. Ce şi aceastea nu slăbiră pre sfînta ficioară, nice o putură despărţi de la credinţa Domnului Hristos. Că, rugîndu-o mult tatăl ei şi măgulînd, nemică nu putu face. Pentr-aceaea, o dezbrăcă şi puşă patru înşi de o bătură cu cureale crude şi coastele i-au zdrobit. Şi o streină şi o lepădă de la moşie-i şi de la toată avearea ei, numai de la maicâ-sa ş-luă puţinel şi tăiu denafară de oraş. Şi nu părăsiia mărturisind pre Domnul Hristos. Şi într-aceaea urghisitarul de tatăl ei, s-au răpăosat, dîndu-ş sufletul în mîna lui Dumnădzău.

Iară Auctos şi Taurion, oblicînd de sfîntă, mustrară neomeniia lui Cleon şi sălbătăciia înpotriva hiicâ-sa. Şi el să mînie şi-i pîrî la domnul cetăţii, de-i prinsă. Şi, mărturisind pre Domnul Hristos, mult i-au muncitu-i să-i întorcă, dezbrăcînd şi bătîndu-i şi cu toiage, şi cu pietrile şi cu focul în cuptoriu aruncîndu-i. Şi ieşind sănătoş din foc, îi pusără-m proşcă, de-i săgetară. Şi nemică nu le putură strica. Şi-i aruncară în iazer ce era aproape şi ieşiră sănătoş la uscat. Iară tiranul, neştiind ce le-a mai face altă, învăţă de le tăiară capetele. Şi aşea li s-au înplut nevoinţa lor, dîndu-ş sufletele în mîna lui Dumnădzău.

Într-aceastaş dzî, pomenirea sfîntului măcenic Athinodor, fratele sfîntului Grigorie Ciudotvoreţului. Stîh:

Îngerii de gios pre Athinodor chiamă
112r la Domnul în ceriu, dar bun fără samă. //

Într-aceastaş dzî, sfîntul măcenic Alexandru cel din Solun de sabie s-au săvîrşit. Stih:

Din Ţara Thettalilor Alexandru stîlp are,
tăiat măceniceascâ tinsă umbră mare .

Acesta era în dzîlele lui Maximian Împărat, trăgînd purcesul său din cetatea din Thessalonic. Şi, astînd naintea divanului lui Maximian şi răsturnîndu-i jeraştea cu jărtvele idoleşti ce era dracilor puse sfară, de ardea naintea idolilor, să mînie Maximian şi-i tăie capul sfinţii sale.

Într-aceastaş dzî, să pomeneaşte isteaIeniia unui om ce s-au istealit de sfîntul Ioan Zlatoust.

Era la Antiohiia un om bogat de rudă mare şi căzdusă în boală de giumătate de cap. Şi atîta au crescut boala cît i-au ieşit ochiul cel direpţ din melci înafară. Şi cheltuind mult cu vracii, nemică nu folosî.

Şi, audzînd de veastea sfîntului Ioan, mearsă la mănăstire unde lăcuia sfinţia sa şi i-au căzdut la picioare rugîndu-să: "Blagosloveaşte-mă, părinte, şi roagă Dumnădzău pentru mine, doară m-a isteali pentru ruga sfinţii tale! Că mult m-am nevoit ş-am cheltuit şi n-am folosît! Hi-mi-aş dat toată avearea odoacă şi sufletul, de-ar hi putinţă, dat i-aş hi, să mă isteaIiască!". Iară sfîntul Ioan feace: "Aşea vin

năpăştile pre omul, pentru strîmbătăţile sufleteşti şi iarăş pre carele n-are-ntreagă credinţă către Domnul Hristos! Ce, de vei creade cu tot sufletul, putearnicu-i Dumnădzău să te tămăduiasscă! Şi te părăseaşte de năravurile ceale dintîi reale! Şi vei vedea slava lui Dumnădzău!". Şi răspunsă omul:" Credzu, Doamne, şi toate voiu face ce-m vei da porunca!". Şi să apucă de veşmintele sfintului Ioan ce era-mbrăcat şi puşă preste ochiu şi în cap. Şi îndată, o, putearea ta, Doamne, i s-au aşedzat ochiul la loc şi boala din cap s-au tămăduit! Şi fu sănătos ca şi cînd n-ar hi mai fost bolit nice dănăoară. Şi mearsă omul acasăş, slăvind şi mulţămind lui Dumnădzău ce l-au tămăduit cu ogodnicul său Ioan, prin Domnul nostru Isus Hristos. Amin. /

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăsăşte.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 8, săborul svîntului arhistratig Mihail şi aloralalte svinte fără trup, cereşti şireaguri. Stîh:

Ţ-aş cînta, Mihaile, cîntecul cu viersuri,
ce n-am de-agiuns muzică să-ţ cînt într-alesuri.

Mihail cinsteşul în cuviinţă, mai-marele peste şiragurile puterilor fără trup şi în leagea veache şi în darul cest nou a svintei Evanghelii, au arătat şi aratâ multe bunătăţile sale pre rodul nostru cest omenesc. Că, de vreame ce pizmaşul vieţii noastre şi luptătoriul, nălţînd, să mîndri împotriva Tvoreţului său. Şi dzîcînd: "Pune-m-voiu scaunul deasupra nuorilor!". Şi lăudîndu-să că va fi de-aseamenea lui Dumnădzău de sus, îndată să scăpă de cinstea îngerească, precum dzice Domnul*: + "Vădzut-am pre satan ca fulgerul din ceriu căzdzut.". Deci ce-au fost aproape pregiur dînsul şi ceata lui ce s-au simeţit au căzdut cu dînsul şi din lumină să feacerâ-ntunearec. Aşea păţîră pentru sămeţiia.

Iară svîntul acesta pururea cinstît Mihail Arhistratigul către Stăpînul şi Domnul Tvoreţul său ţiindu-ş credinţa şi mintea cea bună, cu gînd nesmintit, ca o slugă direaptă lui Dumnădzău ferind şi pregiur rodul nostru multă nevoinţă arătînd, preste cugetăreaţe şi arhangheleşti ceate căpetenie fu rînduit de putearnicul Dumnădzău. Şi, deaca văzdzu pre vicleanul căzdzînd, strînsă ceatele îngereşti şi le dzîsă: "**Προςχωμεν**", adecă "Să ne luăm aminte şi să stăm bine naintea Tvoreţului nostru!". Şi cu glas mare de laudă cîntă pre Domnul Dumnădzău. Cum le-ar dzice "Să ne socotim şi să ne păzîm noi, carii sîntem faptă şi făcuţi de Dumnădzău şi să căotăm ce păţîră aceştia carii pînă acmu era cu noi lumină şi să feacerâ întunearec!". Deci aceasta strînsură s-au numit săborul îngerilor, adecă să ia aminte într-un cuget şi-ntr-o uniciu- // ne. 113r

Deci, aceasta marele nostru de spăsenie Socotitoriu şi Folosîtoriu, multe bunătăţi de spăseniia noastră către toţi înmulţînd şi lăţînd şi la mulţi ivindu-să, s-au arătat. Arătatu-s-au lui Avraam şi lui Lot, la răsîpitura şi prăpăditura Sodomilor şi lui Iacov, cînd fugiia de fratele său, mergea nainte oştii fiilor lui Izrail cînd scăpa de eghipteani, de şerbie. Arătatu-s-au şi lui Valaam, ce mergea să blastăme pre izrailteani, iară către Isus a lui Navi dzîsă întrebat: "Eu, arhistratigul Domnului, acmu am venit!".

Acesta au tăiat oştile lui Senahirim, împăratului asiriilor, o sută şi optdzăci şi cinci de mii, într-o noapte**. Acesta svînt şi pîraole pornite de păgîni asupra svintei Besearicîi Aghiazmei svinţii sale, la Colase, le-au afundat în pre supt pămînt şi n-au lăsat să-i strice svînta besearică; ş-alte multe sînt în *svînta Scriptură* de svinţia sa.

Deci şi noi pre svinţia sa avînd feritoriu şi socotitoriu şi apărătoriu vieţii noastre, prăznuim sărbătoarea svinţii sale, dobîndind pentru ruga svinţii sale izbăvinţă de primejdii sufleteşti şi trupeşti, nemerind bine împărăţiei ceriului, la Domnul nostru Isus Hristos, pentru ruga svinţilor. Adevăr.

Stîh:

Ai, Onisifore, c-ai la bună fugă
către Dumnădzău şi ai şi bună slugă.

Aceştia svinţi, într-această lună, în 9, ce li să pomeneaşte Porfirie şi Onisifor, măcenicii Domnului Hristos. Pornind păgînii goană asupra creştinilor, fură clevetiţi căce-s creştini. Şi prindzîndu-i şi scoţînd la giudeţ, stătură tare şi vîrtoş, fără frică, mărturisind pre Domnul Hristos Dumnădzău adevărat, ceriului şi pămîntului Tvoreţ.

Şi, pentru svînta direptate, bătăi şi rane de mult fealiu răbdară. Şi arsuri preste tot trupul; de-aciia, îi aşternură pre grătariu înfocat. Şi-n toate aceastea prăvind cu mintea la binele de veaci, săvai că şi păţîia de la păgîni, ce de la Dumnădzău li să iuşura. Iară cumpliţii aceia şi păgîni, deaca

* Luca, gl 10, verş 18.
** la Isaiia 38: 29.

vădzură pre svinții nestricați, în mai multă turbitură / să-ncinsără. Și, legîndu-le svintele picioare la cai sireapi și slujitorii muncilor pogonind, îi trasără preste spini și ciuline și locuri cu pietri ascuțite. S-au ras carnea de pre svinții le sale și-ș deaderă sufletele în mîna lui Dumnădzău. Atunce creștinii, pre-ascuns luînd svintele lor rămăsițe*, le astrucară în orașul Panghelnilor, slăvind și blagoslovind pre Dumnădzău.

Într-aceastaș dzî, pomenirea preacuvioasei maicei nostre Matronei. Stîh:

La viața de veaci Matrona-i spodobită,
C-au vis pre lume-n dzîsa Domnului "svîntă".

Această svîntă era în dzîlele lui Leont marele împărat, din Perga Pamfiliei. Și, măritîndu-să, feace o cucoană. Și mearsă în Țarigrad cu bărbatul ei, fiind ea atunce de 15 ai. Și, făcîndu-ș cunoștință cu o ficioară ce o chema Evgeniia și a ei rîvnind viață și nevoință, nu mai lipsiia de la besearică, ce petrecîndu-ș istăle cu rugă și să da cu posturile și cu privegherile, aprindzîndu-și dragostea credinței cătră Dumnădzău cu fierbinteală.

Deade cucoana-și la o femeaie cunoscută, anume Sosana, iară pre sine să-mbrăcă bărbățeaște și mearse la mănăstirea svîntului Vasian, făcîndu-să că-i scopit.

Și o priimiră în mănăstire, nepricepînd că-i femeaie. Și petreacea pînă o pricepu svîntul Vasian din videnie. Și o trimisă la oraș, la Emesa, la o mănăstire de femei. Și, de-acolo, trecu la Ierusalim și la muntele Sinaiului, de-aciia, și la Virit, unde cu ruga scoasă izvor de apă la loc săc. Și, răbdînd multe năpăști și iscușenii de la dimoni, din videnie și din arătare dumnădzăiască mearse la Țarigrad. Și, iarăș văzîndu-o sfîntul Vasian, îi feace loc să ședză la mănăstirea carea și pînă astădzi să chiamă pre numele ei Matroniia. Și, trăind ca la o sută de ai, purceasă cu pace către Dumnădzău.

Într-aceastaș dzî, preacuvioasa maica noastră Theoctisti Lesbianca.

Aceasta era din Methimna călugăriță, de mică dată de la părinți la lăcuința ficioarelor; și
114r să-mbrăcă // în veșminte de călugărie.

Și, cînd fu de optspreace ai, mearsă la un sat aproape, la o soru-și, să să vadză, să să privitească. Și, lovind într-acea noapte criteanii cu un mai-mare a lor ce-l chema Nisir și prădă de robi pre toți și cu dînșii pre Theoctisti. Și, cînd fu la dzuă, apropiară curabiile la vad și scoasără robii să-ș răscumpere cine cu ce va avea. Iară Theoctisti fugi pre-a furișul și să ascunsă în pădure ce era acolo, în ostrov. Și rămasă de viețui cu foamea și cu frigul și cu zăduvul, mîncînd buruiane, legumi sălbatece (precum vedem și pre la noi că-i plin pămîntul de toate legumi sălbatece).

Așea Theoctista s-au hrănit într-acea pustie, nevădzută de nime 35 de ai, vorovind numai cu Dumnădzău, întru carele era de să ținea vie, și cu preasvînta maica lui Dumnădzău. Iară apoi, vînînd nește vînători un vînat și, din voia lui Dumnădzău, unul de dînșii să osăbi și mearsă la o svîntă besearică pustie, în pădure ce să vedea. Și, întrînd în nontru să o prăvască și rugîndu-să lui Dumnădzău, rădică ochii și văzu de na direapta svîntului prestol ca un caier de fuior pălăind de vînt sau ca nește painjine de paing și purceasă să vadză ce iaste. Și audzî: "Stăi, omule, nu te apropiia, că mi-i stideală a mă ivi la tine, că sînt femeaie!". Iară vînătoriul să spărie și zbori părul și vru să fugă. Și abiia-ș veni la fire și o-ntrebă: "Cineești și de unde?". Iară ea feace:" Aruncă-mi o tearfă să mă acopăr și voiu ieși de-ț voiu spune!". Și-i aruncă de să-mbrăcă și ieși de-i povesti pre-a rîndul toată poveastea, precum mai sus scrie. Și era numai chipul ce să cunoștea că-i femeaie, iară fața ei era mai presus de fire omenească. Că-i era părul alb, iară fața neagră și topită, numai oasele cu piialea învăscute, de i să țînea încheieturile; și-i era trupul tot ca o umbră. Și, deaca-i spusă de toate, pre rînd, feace: "Ș-aceasta rogu-mă să-mi aduci svînta priceașenie, să mă priceștuiesc de Svîntul Trup și Sîngele Domnului Hristos!".

Și mearse omul de-i adusă Svintele Taine, iară ea, luîndu-le, feace rugă și să priceștui, mulțămind lui Dumnădzău. Iară omul mearsă de vînă prin codru și, cînd să-ntoarsă o află răpăosată. / Și, cum au putut, au săpat în pămînt și, făcînd rugă, o astrucă pre fericita aceasta Theoctisti, pre loc unde o află răpăosată, slăvind lui Dumnădzău și mulțămind și multă rugă făcînd.

Într-acestaș dzî, pomenirea svintelor femei Evstoliia și Sopatra.

Svînta Evstoliia, în dzîlele împăratului Mavrichie, din părinți blagocistivi, era lăcuind în Rîm. Și de mititea era dată la mănăstire, de-mvăța postul și privegherile la rugă. Și ardzînd de dragostea ce avea cătră Dumnădzău, lăsă Rîmul și mearsă la Țarigrad, cutrierînd svintele besearici. Și, împlîndu-ș dorul, află pre Sopatra, fiica împăratului Mavrichie, venită la Besearica svintei Preaciste blagoslovitei Maicei lui Dumnădzău, la Vlaherne.

* moștiile

Și bunătățile, iacă, nu să pot ascunde, o pricepu Sopatra și o rugă pre Evstoliia să-i fie maică sufletească și socotitoare trupului și sufletului ei. Și, lăsînd împărăția, să feace călugăriță și să deade cu truda și nevoința. Și cerșu de la tată-său, de la-mpăratul Mavrichie, un loc ce i-au plăcut, de treabă, de-ș feace svîntă besearică; și viețui cu svînta Evstoliia. Să strînsără multe feate cinstite la dînsele, de să aședzară, petrecînd cu dînsele acea viață trudită și ascuțită. Iară svînta Evstoliia, trecînd mulți ai în nevoință, s-au mutat, trecînd la Dumnădzău cu pace, lăsînd în locul ei pre fericita Sopatra. Carea, făcînd de-aseamenea nevoințelor maicii sale ceii sufletești și agiungînd la vîrvul bunătăților, să dusă cătră Hristos iubitul mirele ei, în veaci îndulcindu-să de dumnădzăiască frîmseațe, cu toți svinții rugînd pentru creștinătate.

Într-aceastaș dzî, pomenirea svîntului măcenic Antonie. Stîh:

Pre Antonie dumnădzăiesc ucig cu leamne
ceia ce să-nchină la dumnădzăi de leamne.

Acesta era din Țara Sirilor, tăietoriu de piatră era de meșterșug. Și, văzînd pre ellini că mărg la capiștile idolești de fac jărtve, i-au dojenitu-i să să // părăsască de idoli. Și ei nu-l 115r
ascultară. Pentr-aceaea, s-au scîrbit și s-au dus la pustietate. Și, aflînd un om a lui Dumnădzău în săhăstrie, anume Timothei, petrecu cu dînsul 2 ai. Și, luînd de la dînsul blagoslovenie, s-au pogorît iarăș la satul său, la acei oameni rătăciți. Și, aflîndu-i făcînd praznic dracilor pregiur idoli, au întrat de-au sfărîmat ș-au răsturnat idolii. Deci îl prinsără și-l bătură foarte rău. Și scăpă de să dusă la Pamiia Siriei și să rugă svîntului episcop de-i deade puteare să facă besearică. Și-ncepu a zidi să facă besearică. Iară săteanii lui s-au învitat noaptea cu arme și mearsără de-l demicară cu sabiile mici, bucățeale. Și așea ș-au datu-ș în mîna lui Dumnădzău sufletul.

Într-aceastaș dzî, svîntul Hristofor și Mavra de sabie să săvîrșiră. Stîh:

Negri-nșelăciunea Mavra, tăiați de lance
Și cu Hristofor veade pre Hristos cu pace.

Într-aceastaș dzî, svîntul Ioan Colovul, adecă Scundul, cu pace s-au săvîrșit. Stîh:

Micșor Ioan de pre stat să are,
Ce la Dumnădzău are cinste mare.

Într-aceastaș dzî, preacuviosul Elladie cu pace s-au săvîrșit.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaște și ne spăsăște.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 10, pomenirea svîntului măcenic Orest.

Acesta svînt măcenic Orest era de la orașul tiranilor, țînutul Cappadochiei. Și, mărturisind pre Domnul Hristos, fu prins de Maximin Ighemonul, chesariul împărăției lui Dioclitian. Și ne-nduplecîndu-i-să să facă jărtve la idoli, ce mărturisind cu-ndrăznire pre domnul Hristos Dumnădzău, fu bătut cu toiage atîta de vîrtos, cît i s-au spart pîntecele și povoiala, de i să vedea mațele. Și așea cum era stricat de bătăi și spart, l-adusără de-l / băgară în capiștea idolilor. Iară svînția sa suflă asupra idolilor și-ndată să feacerâ prav și pulbere. Pentr-aceaea, îl dusără în temnită de-l ținură 7 dzîle și iară îl pusără naintea lui Maximian. Și, silit să facă jărtvă idolilor, în tot chipul îngrozînd, nu-l putură îndupleca. Deci îl pătrunsără gleznele și băgară căluși de her și-l legară de picioare la coada unui cal sireap. Și deaderă calului în goană de-l tîrîi, trăgînd pre pămînt grapă 24 de mile de la oraș pînă la Tiane. Și așea răpăosă svînția sa fericitul Orest, dînd sufletul în mîna lui Dumnădzău.

Într-aceastaș dzî, pomenirea preacuviosului părintele nostru Theostirict de la Simvole și preacuviosul părintele nostru Non, care au întors pre svînta Pelaghiia și svinții apostoli din 70: Rodion, Sosipatru, Erasm și Cuart și Olimba.

Aceștia-s din 70 de apostoli. Deci Olimba și Rodion, urmînd svîntului apostol Petr, amîndoi fură tăiați în Rîm de Neron. Iară Sosipatru, ce-l pomenește svîntul Pavel în *Poslanie* ce scrie *la Rîmleani*, stînd episcop la Iconiia și episcopînd, s-au săvîrșit cu pace. Și prin multe locuri pomenește de svînția sa svîntul Pavel Apostol, în cărțile *Poslaniilor* sale. Iară Erast ș-acesta-i pomenit în *Poslanie* de fericitul Pavel. Au fost iconom svintei besearici de la Ierusalim și apoi stătu și episcop la Peneada și cu pace s-au săvîrșit. Iară Cuart, fiind episcop Viritului și multe pățînd pentru credința svîntă și pre mulți ellini întorcînd cătră Domnul, s-au săvîrșit cu pace.

Într-aceastaș dzî, pomenirea svîntului măcenic Mil și 2 ucinici ai săi.

Acesta svînt părintele nostru Mil născut și botezat într-un oraș a persilor. Și învățînd svînta Carte. Și, vrînd să să bage slujitoriu la-mpăratul locului, cînd ș-au sosît la vîrstă de slujbă, l-au opritu-l
116r de la curtenie o videnie foarte strașnică de noapte. Și de-atun- // ce să feriia în curățiie și devestăvnicie și în nevoință, rugînd Dumnădzău pentru sine și pentru tot rodul.

Şi lăsîndu-şi moşiia, preste puţini ai, să feace călugăr. Şi, petrecînd cu lăcaşul la locul unde au văzdzut Daniil Prorocul videniile, s-au spodobit* episcop svintei besearici din mînule svîntului Ghenadie Episcopului, carele s-au făcut ispoveadnic şi măcenic. Şi, trudind mult acolo svîntul, dojenind şi cu cuvîntul şi cu lucrul pre cei fără leage. Apoi, bătut de dînşii şi gonit, deaca i-au cunoscut că nu s-or mai pocăi să să-ntoarcă, le-au prorocistvuit urgie de la Dumnădzău şi i-au părăsîtu-i. Şi, trecînd vreame de trei luni, căzură în greşală împotriva împăratului boiarii aceluia oraş. Ş-au trimis împăratul oaste cu 300 de pîli, de-au stricat ş-au pustiit cu totul oraşul acela, cu oameni cu totul.

Iară svîntul au mărs la Ierusalim, la Ammonie, ucinicul svîntului Antonie, şi, lăcuind acolo 2 ai, s-au întors cătră Persida. Şi-ntorcîndu-să, mearsă pre la un călugăr ce şedea într-o peşteră şi acolo pripi pre un bălaur întrînd în peşteră, groznic, ca de dzeace stînjeni. Şi-i dzîsă: "Sosît-au, o, bălaurule, asupra ta sabiia lui Dumnădzău!". Şi, făcînd svînta cruce asupră-i, suflă svîntul; îndată crepă bălaurul.

Şi, deaca mearsă în ţară-şi, la oraşul său, iarăşi feace svîntă besearică pentru iertarea greşealelor poporului ce nu l-au ascultat, de perîră cu moarte amară. Şi lăcuind acolo puţinea vreame, mearsă la oraşul Ctisifon. Acolo, aflînd adunaţi episcopii în săbor, stătu la mijlocul lor, înfruntînd şi dojenind pre un episcop cu vină, prin carele era săborul adunat. Iară acela sămăţ batgiocuri pre svîntul, lăudîndu-să cu răspunsurile sale naintea tuturor. Iară svîntul îi dzîsă:" De vreame ce eşti sămăţ şi nu vei să te pleci şi să te îndireptedzi, ce stai cu mîndrie asupra svinţilor lui Dumnădzău arhierei, carii i-au adunatu-i Duhul Svînt, iată c-au sosit asupra ta urgiia lui Dumnădzău şi te va săca în giumătate, de te vei munci mulţi ai, pentru ca să să cearte mulţi pentru tine!". Şi, aşea grăind, au căzdzut săgeată din ceriu cu tunet groznic în chip de fulger şi l-au lovit, / de l-au făcut săc în giumătate. Şi aşea au trăit 12 ai săc episcopul acela.

Iară svîntul de-acolo mearsă la alt oraş. Şi mai-marele oraşului, muncindu-să de o grea boală 2 ai, oblicind de venirea svîntului, trimisă să-i dea rugă şi blagoslovenie, poftindu-l să vie să-l vadză, la boală cumplită. Şi aşea, trimisul acela rugînd pre svîntul să ostenească să margă, dzîsă: "Du-te la bolnavul ce te-au mînat şi să-i dzîci în glasul mare: «Aşea dzisu-ţ-au episcopul cu numele domnului Isus Hristos Carele eu mărturisesc, un prostac ce sînt şi nevreadnic, leapădă-ţi de pre tine toată boala şi te scoală de te-mveaşte şi te-ncinge şi vino pînă la mine să te văzz!»". Aceastea cuvinte, deaca veni sluga de i le dzîsă, îndată, pre cuvîntul sfîntului, boiarinul să-nsănătoşe, luînd partea cea bună de-mvăţătură. Şi să sculă zdravăn ca şi cînd n-ar hi mai bolit, nerămîndu-i nice leac de boală. Şi mearsă pînă la svîntul şi, căzdzîndu-i la picioare, i le săruta, mulţămînd lui Dumnădzău ce l-au aşea proslăvit. Aceasta minune slăvită au tras pre mulţi la credinţă cătră Dumnădzău şi Domnul nostru Isus Hristos.

Acolo svîntul pre mulţi draci au izgonit. Tămăduit-au şi pre o femeaie căzdzută de 9 ai fulgerată în dzăcare cumplită, luîndu-o de mînă şi sculîndu-ă. Şi pre un auspritoriu ce giura strîmb să ia de la altul cu giurămînt strîmb, au făcut svîntul de s-au pricăjit, ca şi Ghiezie, preste tot trupul, cu bube pecinginate, scîrnave pentru mulţi, să să cearte atîta, cît multă mulţime de nărodul oraşului veniră la svîntul, de striga mărturisind credinţa întru Domnul Hristos. Făcut-au ş-alte multe seamne pre la multe locuri.

Şi, audzîndu-l împărătaşul Vasilisc, au mînat de l-au adus cu amîndoi ucinicii naintea sa. Şi, deaca văzdzu că nu-l poate mişca de la domnul Hristos, întîi cu multe munci l-au cercat. Apoi ş-au scos sîngur Vasiliscul sabiia ş-au împlîntatu-o svîntului în piept. Aşijdere şi fratele lui Vasilisc, agiutînd fraţîne-său, au lovit pre svîntul în inemă. Iară svîntul** + dzîsă: "De vreame ce vă vorovit amîndoi să
117r mă omoriţi, nefiindu-vă vinovat, mîine într-aceasta vreame, s-a vărsa sîngele vostru de mînule voastre ş-a rămînea maică // voastră fără ficiori. Şi, grăind aceastea, svîntul răpăosă, dînd sufletul la Dumnădzău. Iară necredincioşul Vasilisc luă pre-amîndoi ucinicii svîntului de-i sui în doauă dealuri şi-i împroşcă de-i împresură cu pietri.

Şi, cînd fu a doa dzî, ieşi călare cu frate-său a vînat, nebăgînd samă cuvîntul svîntului. Agiunsără un cerb şi, băgîndu-l la mijloc, aruncară cu fuşturile, să dea în cerb dimbe părţi. Şi spogreşîră, de să lovîră pre sine frate pre frate, prin inemă nemerindu-să. Şi aşea, reapede ş-lepădară sufletele, lăsînd viaţa. Iară svinţii a lui Hristos măcenici, astrucaţi de credincioş, vieţuiesc în viaţa cea nesfîrşită, proslăvînd pre Dumnădzău.

Într-aceastaş dzî, pomenirea preacuviosul părintele nostru Martin Episcopul.

Într-aceastaş dzî, svinţii măcenici Calliopie, Nir şi Orion.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte.

* hirotonit

** lui Dumnădzău stradaleţ încă fiind cu suflet

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 11, pomenirea svîntului mare măcenic Mina de la Cotiiasto.

Acesta svînt era în dzilele împărăţiei lui Maximian, voievodzînd preste oştile numerilor, ce să chiamă rontaliceşti, supt ighemonul Arghiriscul, la Cotiadonul Frighiei Salutariei.

Nesuferind vedea cinstîndu-să înşelăciunea idolilor, s-au suit în munte, de s-au curăţît cu ruga şi cu postul, de-agiuns întărindu-să. Şi, aprindzîndu-ş sufletul cu dor cătră Domnul Hristos, s-au pugorît de la munte şi întră în mijlocul idoloslujitelilor, de stătu şi strigă mărturisind pre domnul Hristos. Pentr-aceaea, fu muncit şi strujit de pre carne cu trăsîne şi băgat prin foc şi tras preste ciuline* fără de nice o milă. Şi, mai apoi, tăiară capul svinţiii sale.

Din ciudeasele svîntului:

Odănăoară, mărgînd orecarele la besearica svinţiii sale să-ş facă rugă, descălecă la un om, să mîie. Iară acela, zărind la dînsul un engolp de aur la susîoară, pregiur grumadzi, / ce-ş purta de rugă, să sculă noaptea asupra oaspelui şi-l ucisă şi-l demică şi-l băgă într-un sac şi-l pusă într-un cui, aşteptînd la dzuă să-l mistuiască. Şi aşea, aşteptînd cu frică şi cu tremur, cugetînd cum l-a putea mistui, să nu să oblicească.

Şi-ntr-aceaea ce cugeta, adecă soseaşte călare svîntul măcenic lui Hristos în chip de oştean şi-ncepu a-l întreba de om unde au găzdăluit. Iară el, tăgăduind că nu ştie, svîntul descălecă de pre cal şi-ntră în casa şigubăţului. Şi, pugorînd vasul, întrebă ce-i aceasta. Iară şigubăţul, tremurînd, căzdzu la picioarele svîntului.

Iară svîntul tocmi bucăţealele, toate careaş la loc, şi la-ncheietură toate mădulările. Şi feace rugă de-mvisă mortul. Şi-i dzîsă: "Dă slavă lui Dumnădzău!". Iară mortul, deaca să trezi ca din somn şi-ş luă sama de patimă ce-au păţît de gazdă, slăvi pre Dumnădzău şi mulţămi svîntului, închinîndu-să, ce să vedea în chip de oştean. Iară svîntul luă engolpul cel de aur de la şigubăţ şi i-l deade şi-i dzîsă: "Pasă de-ţ păzeaşte calea!". Şi să-ntoarsă la şigubăţ, de-l certă, bătîndu-l de-agiuns. Şi, dojenindu-l, l-au iertat, făcînd rugă pentru dînsul. Şi-ncălecă pre cal şi să dusă de-acolo.

Altul, iarăş, giuruînd svîntului o tepsie, învăţă pre un zlătariu de-i feace 2 tepsii de argint, pre una să scrie numele svîntului, pre alta să scrie numele lui. Şi, deaca să gătară tepsiile îmbe, adecă tipsiia svîntului mai frumoasă decît a lui. Iară el, lăcomîndu-să pre tepsiia svîntului o opri şie şi mînca dintr-însă fără frică.

Şi, tîmplîndu-să în curabie, mîncă din tipsiia svîntului. Şi, sculîndu-să de la masă, luă sluga tepsiia şi mearsă de să plecă la mare să o speale. Şi i să lunică de-a mînă şi purceasă tepsiia plută deasupra. Iară sluga, de frica blidului, sări în mare. Aceasta văzdzînd stăpînu-său, începu a să olecăi şi a dzice: "Caută ce-m fu a păţi c-am rîhnit blidul svîntului şi mi-am pus cu blidul şi sluga! Ce, Doamne Dumnădzăul mieu, giuruiescu-mă naintea Svinţiii Tale că, de mi-aş găsi săvai oasele slugii să le-ngropu, voiu da blidul mieu şi voiu da şi preţul blidului celui necat svîntului Svinţii Tale, Mina // 118r măcenicului!".

Şi sosînd la vad, descălecă din corabie şi oglindiia pre mare şi pre margini, nedejduind să-ş zărească sluga plutit, lepădat de mare, să-l îngroape. Şi să trudi cercînd cu de-adînsul. Şi adecă-ş văzdu pre sluga cu blidul a mînă venind pre mare. Şi strigă cu glasul mare şi ieşiră toţi din curabie. Şi, deaca văzdzură pre sluga cu blidul, să-nspăimară de minune şi proslăviră mulţămînd lui Dumnădzău. Şi-ntrebîndu-l să le spuie cum s-au mîntuit, le spusă că: "Îndată ce-am căzdzut în mare, un om de-a hirea cu alţi doi înşi, ţîndu-mă şi sprejinind, au venit tot cu mine, ieri şi astădzi, pre mare, pînă aicea.".

O femeaie, dănăoară, mărgînd la svîntul şi, ţîndu-i calea un om, descălecă şi-i făcea sîlă să o spurce. Iară ea să rugă svîntului să-i fie într-agiutoriu şi nu o lăsă svîntul, ce o feri nespurcată. Că acela răpitoriul, legîndu-ş calul cu dîrlogul la piciorul său, la cel dirept, să vîrgoliia cu femeaia, luptînd să-i facă sîlă. Şi i să spărie calul şi zmăci şi purceasă sireap, fugînd grozav. Şi-l trasă grăpiş, pînă-l dusă la besearica svîntului. Şi-ncepu a nechedza tare şi des pînă ieşiră toţi din besearică a minune, de-l văzdzură tot nărodul ce era venit la praznic. Iară vinovatul au văzdzut că nu să potoale calul, temîndu-să să nu paţă mai rău, spusă naintea tuturor vina sa, de să ispoveadui fără nice o stîdeală. Şi-ndată, după ispoveadanie, să-mbîndzî calul şi stătu. Şi să scăla vinovatul de să dezlegă şi-ntră în besearică, căzdzînd la svînta racă a svîntului să i să iarte de greşală, să nu mai paţă ş-altă ceva.

Ce ş-un olog şi cu o mută, dvorind la besearica svîntului cu alţi mulţi pentru isteaieniia, pre la miadzănoapte, cînd era toţi adormiţi, să ivi svîntul în vis ologului şi-i dzîsă: "Trage-te cum poţi pînă la cea mută! Şi apucă de poale pre cea mută şi te vei tămădui!". Şi mearsă pre cuvîntul svîntului, de o apucă de poale, iară ea, stîrnîndu-să, începu a ţîpa, suduind pre ologul şi i să dezlegă limba. Iară

* ostii

ologul, de ruşine, sări sănătos într-îmbe picioare, să fugă. Şi aşea le fu işteleniia amîndurora şi proslă-
/ virâ pre Dumnădzău.

Aşijdere un jidov, avînd priiatin pre un creştin, cînd avea cale la ţări departe, ş-lăsa multe ori la dînsul odoarăle casii şi aurul. Şi, odănăoară, avînd cale departe, lăsă la dînsul o pungulliţă cu 200 de galbini de aur jidovul şi să dusă. Iară creştinul pusă gînd pre galbenii jidovului să-i tăgăduiască. Şi, cînd fu de veni jidovul, mearsă de-ş cerşu galbenii ca şi alte date. Iară creştinul feace: "Nu mi-ai dat nemică într-aceastâ datâ, nice ai pus la mine nemică!". Iară jidovul fără de nedeajde, audzînd tăgadă ca aceasta, să feace altul dintr-altă. Şi viindu-ş în fire, feace către creştin: "De vreame ce nime n-au fost să ne vadză, numai giurămîntul ne va aleage!". Şi să-mvoiră de mearsără la besearica svîntului Mina.

Şi, cum descălicară, îndată întrară şi giură creştinul pentru galbenii că nu şti nemică. Şi, de-aciia, deaca-ncălecară de purceasără să vie acasă, jidovul veniia trist pentru galbenii, iară pre creştin i s-au calul sălbătăcit şi mergea năsîlnic, ca nu-ntr-alte date, şi-l trîntiia. Şi aşea, de multe ori năsîlnicind, jidovul suspina di-adînc pentru pagubă. Şi, aflînd un loc cu şes de pajişte, descălecară şi şedzură să prîndzască. Şi aşea, prîndzînd, adecă sluga creştinului soseaşte într-o mînă cu săculţeţul cu galbenii jidovului, într-altă mînă cu cheile ce-au pierdut cu mănuşea cîndu-l vîrgoliia calul. Şi unde-l vădzu numai ce-ncremeni creştinul. Şi-ş dzisă către slugă: "Dar acmu ce-i aceasta?". Iar el feace: " Un om straşnic şi de-a firea călare veni la giupîneasa şi-i deade cheile cu mănuşea ta şi-i dzisă: «Cum mai curund să trimiţă săculţeţul jidovului cu galbenii, să nu cadz la nevoaie!». Şi, iacă, ţi le-au trimis!".

Iară jidovul, deaca-ş luă galbenii, să-mplu de bucurie şi să-ntoarsă cu creştinul la svîntul Mina şi
pofti Svîntul Botedz, vădzînd cu ochii săi minunea lui Dumnădzău. Iară creştinul cerşu iertăciune
pentru ce-au mîniat pre Dumnădzău. Şi luîndu-ş amîndoi, precum poftîră, cela Svîntul Botedz de s-au
119r botedzat, cesta iertăciune de i s-au iertat, să-ntoarsără amîndoi bucurîndu-să. //

Într-aceastaş dzî, pomenirea svîntului măcenic Victor.

Acesta s-au nevoit în dzîlele împăratului Rîmului Antonii şi a lui Sevast Duxului de Italiia. Silit să să leapede de Domnul Hristos şi, neputîndu-l îndupleca, i-au zdrobitu-i deagetele; de-aciia, îl băgară într-un cuptoriu îmfocat, de-l ţinură astupat trei dzîle şi, căutînd, l-aflară viu, nevătămat. Şi-l adăpară cu otravă cumplită şi, neputîndu-i nemică strica otrava, s-au creştinat otravnicul ce deresease otrava. De-aciia, svîntului îi scoasără vinele din trup şi-l aruncară într-o căldare cu undelemn, de l-au undat. Şi, ieşind sănătos, iarăş îl spîndzurară şi-l arsără cu făclii. Şi-l adăpară cu funingine cu oţăt. De-aciia, i-au scos svinţii ochi şi iarăşi îl spîndzurară cu capul în gios trei dzîle. De-aciia, îl beliră de-l despoiară şi într-aceasta muncă ş-deade la Dumnădzău sufletul biruitoriu şi vioi, luîndu cununa vieţii ca un nevoitoriu destoinic.

Într-aceastaş dzî, svîntul măcenic Vichentie Diaconul.

Acesta svînt măcenic Vichentie, aflîndu-să în Avgustopol, oraşul Ispaniei, şi-mvăţînd poporul dempreună cu Ilarie Episcopul, hiind Vichentie diacon, furâ prinşi şi aduşi la curţile boiarinului Datian. Şi-ndată îi bâgă în cătuşi de her. Şi-i trimisă în oraşul ce să dzice Valeţiia, de i-au închis într-o temniţă înpuţîtă. Şi, preste puţine dzîle, scoasă pre Vichentie de-l munci cu frecături cumplite şi-l răstigni cu gâvoazde pre cruce şi preste tot trupul i-au datu-i muncă la toate mădulări. Şi-l pugorîră iarăş de pre cruce, de-l cetluiră şi-l bătură cu bice, de-aciia, îl arsără cu plase la coaste. Şi, stricîndu-i toate armoniile trupului şi toate-ncheieturile, îi arsără şi pieptul cu plase înfocate; şi-l aruncară în temniţă. Şi, venind svîntul înger de-l mîngîie, deade sufletul în mîna lui Dumnădzău.

Într-aceastaş dzî, svînta măceniţă Stefanida. Stîh:

Stefanida-ncununată cum scrie psalomul,
Au înflorit în casă ca finicul la Domnul. /

Acestâ svîntâ măceniţă Stefanida au fost femeaie unui slujitoriu de oaste. Şi cînstînd dintru-ntîi pre Domnul Hristos, vădzînd şi prăvînd pre svîntul Victor pâţînd mai presus de cumu-i firea omului.

Aflîndu-să atunce, rămasă săracă de soţul ei. Şi fericind pre svîntul Victor de răbdările lui şi vădzînd de la Dumnădzău 2 cununi pugorîte, una svîntului Victor, alta ei, ce li s-au dăruit de la Dumnădzău, mearsă naintea ighemonului şi mărturisi pre Hristos Dumnădzău de mainte de veaci. O întinsără de mîni şi o legară la 2 finici. Carii i-au plecatu-i cu sîla de vîrvuri şi, legînd o mînă la un finic, alta la alt finic şi slobodzîră finicii, s-au rumpt svînta în două bucăţi. Şi aşea, ş-au dat în mîna lui Dumnădzău sufletul ei.

Într-aceastaş dzî, pomenirea preacuviosului părintele nostru Theodor, igumenul Studiilor.

Acesta era în dzîlele lui Constantin Copronim, din părinţi cu bună credinţă, Fotino şi Theoctisti. Alegîndu-ş de mic viaţa cea cu bunătăţ, învăţă carte şi sui de-agiunsă la nălţîmea cunoştinţelor. Făcîndu-să călugăr şi împlînd tot fealiul de bunătăţi, s-au spodobit darului preuţăsc de la marele Tarasie. Şi, aflîndu-să atunce igumen la mănăstirea Studiilor preacuviosul Platon şi iertîndu-să de egumenie, stătu fericitul acesta egumen, îndereptînd bine şi cum place lui Dumnădzău turma ce-i fu încredzută şi păscîndu-o pre păşiuni de spăsenie.

Şi, cînd au fost în dzîlele împărăteasii Irinei, ficiorul ei Constantin ş-au gonit femeaia cea cu leage ş-au luat pre alta preste leage. Şi, îmfruntîndu-l pentru fără-leage svinţii, patriarhul Tarasie fu gonit de la scaun, iară mare Theodor bătut şi izgonit la Thesalonic. De-aciia, să prileji svadă pentru împărăţiie între maică cu fiiul. Şi, apucînd scaunul Irina, orbîră pre Constantin, al ei fiiu, tocma în cămară unde l-au făcut maică-sa. Şi aşea peri rodul lui Copronim Spurcatul.

Atunce iarăşi fu chemat svîntul Theodor // de la izgnanie, apoi iarăşi fu izgonit svinţia sa la 120r
iazerul Apolloniadei şi de-acolo, îl trimisără la ţinutul Anatoliconilor. Acolo suferi bătaie pre spinare cu rane, bârbăteaşte. Şi iarăş fu bătut de mai-marele oştii cu greale bătăi. Şi de-acolo, trimis la Zmirna şi-l închisără într-o-mpuţîtă temniţă şi pre lemnul cel de muncă îl băgară.

Şi, luînd a împărăţiiei schiptre Mihail, scoasă de la închisori şi de la izgnanie pre marele Theodor. Şi, petrecînd puţînă vreame la odihnă cu priiatinii şi cu bună nedeajde, întru Domnul s-au răpăosat.

Şi era svinţia sa uscăcios cu totul la stat, plăvîi la faţă, părul plăviţ şi cărunt şi can pleşiv.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 12, pomenirea dintru svinţi părintele nostru Ioan cel Milostiv, arhiepiscopul de Alexandriia.

Acesta svînt părintele nostru Ioan Milostivul era chiprinean, ficior domnului ţării Chiprului. Şi însurîndu-să cu voia tătîne-său, anume Epifanie, şi făcînd cuconi. Deaca i-au murit femeaia şi cuconii ş-au abătutu-ş tot gîndul şi voia spre sporiul bunătăţilor şi ogodniţei lui Dumnădzău.

Şi, pentru strălumînată a lui viaţă, fu pus arhiepiscop Alexandriei. Căce l-au poftitu-l şi l-au cerşutu-l poporul alexandreilor de la Iraclie Împărat. Carele, precum dzice *Svînta Evanghelie*, s-au pus ca o făclie în sfeaştnic, au luminat cu strălucoare preste lume. Şi întîi svinţia sa au oprit adaosătura la "**Стыи бе**", ce-au adaos neşte vicleani credinţii, cu vicleşug, de-au pus în "**Стыи бесмъртныи распеныисѣ за ны**". Carea armeanii o ţîn, puind "patimâ dumnădzăirii". Ce svînta Besearică creade şi mărturiseaşte cum Hristos Domnul nostru au pâţît patimile la firea sa cea omenească, iară firea sa cea dumnădzăiască n-au avut nice o patimâ, nice are. Că de dumnădzăire patimâ nu să poate / atinge. Că Dumnădzău iaste viaţă şi de la Svinţia sa iaste viaţa şi izvorul vieţii, dară cum să să poată apropiia patimâ de dumnădzăire?! Pentr-aceaea rău grăiesc armeanii de adaog patimâ Celui-fără-de-moarte. Deci svîntul Ioan, strâluminînd mulţi ai la scaun şi făcînd multe minuni şi-mpărţînd cu mînă întinsă de bogăţiie la săraci, dobîndi numele milostivului, atîta cît şi păginîi îl cinstiia şi să temea de svinţia sa, precum spune istoriia lui.

Una dintr-însele să spunem, a milosteniilor svinţii sale. Că, dănăoară, un bogătaş episcop de eparhiia svinţiii sale, anume Troil, s-au războlit cu grea dzăcare spre moarte. Şi, aducîndu-ş aminte de adeaseori ce-l fusease svîntul Ioan dojenit să fie-ndurat către săraci, atunce, la boală, au dat de-au împărţît la săraci trei mii de galbeni de aur. Şi, dintr-aceaea milostenie, pentru ruga săracilor, l-au ispealit Dumnădzău şi s-au scular.

Apoi, părîndu-i rău de-atîta răsîpă a galbenilor, era mîhnit şi astădzi şi mîine. Întrebîndu-l svîntul Ioan, i-au spus cu direptul pentru ce-i mîhnit, iară svîntul luă împrumut la un boiarin şi-i deade galbenii. Şi feace rugă la Dumnădzău să-i arate cu videnie, să-l polzuiască. Şi aşea Troil, deaca-ş luă galbenii, mearsă veasel acasă. Şi, cînd fu într-o noapte, viseadză o videnie foarte minunată. Să vădzu în lumea cea de sus, uitîndu-să curţîlor celor de Dumnădzău făcute în ceriu şi deasupra scrise la porţi carea a cui iaste. Aşea îmblînd şi uitîndu-li-să frîmseaţelor, deade la una ce scriia deasupra porţîlor aceiia curţi: "Acesta-i lăcaşul şi odihna de răpaos veacinic a lui Troil Episcopul". Deaca vădzu, sta de să mira şi nu să putea sătura de bună păreare a curţîlor. Şi iarăşi poftoriia de citiia, bucurîndu-să. Şi-ndată veni glas de sus, dzîcînd: "Ştearge-ţi şi radeţi numele lui Troil Episcopul şi-n locul lui scrieţ numele lui Ioan celui Milostiv, c-au întors milosteniia lui Troil şi ş-au luat Troil galbenii!". Şi îndată veni înger luminat, de-au ras ş-au scris: "Acesta-i lăcaşul şi odihna de răpaos veacinic a svîntului Ioan Milostivului, patriarhul Alexandriei!". 121r

Aceastea prăvind // toate Troil, s-au deşteptat cu mare voia-rea şi mearsă la svîntul Ioan cu galbenii, de-l ruga să şi-i ia. Şi nu vru svîntul Ioan să-i priimascâ, cît, de-aciia, l-au făcut de-au mârs

însuş cu mînule sale, de-au împărţît Troil toţi galbenii aceia la săraci. Pentru să să-mveaţe a fi îndurat, c-au văzdut roada milosteniii cît iaste de mare. Iară svîntul Ioan, păscînd turma Domnului Hristos luminat, s-au răpăosat întru odihna cea veacinică.

Într-aceastaş dzî, preacuviosul părintele nostru Nil.

Acesta au avut multă puteare la cuvinte, fiind eparh Ţarigradului, în dzîlele împăratului Mavrichie. Şi, căsătorindu-să cu o de-a firea şi de cinste femeaie, feace un făt şi o fată. Şi, de-aciia, vorovindu-să amîndoi, şi ea mearsă cu cucoana-ş la mănăstirile Eghipetului de să aşezdă, iară Nil luă fătul şi mearsă la munte de petreacea cu părinţii.

Şi, odănăoară, lovind fără veaste varvarii, ca neşte heri sălbatice, luară pre mulţi. Şi luară şi pre fiiu său Theodul. Şi preste măsură plîngîndu-l, precum să veade la cartea carea svinţia sa au făcut, de-aciia, preuţîndu-să spodobit de la Dumnădzău şi dînd afară la lume multe cuvinte de învăţătură călugărească, pline de toată înţălepcîunea şi folosul. Carile şi cu puterea cuvîntului şi cu darul Duhului Svînt îndemneadză şi-nviteadză spre nevoinţa podvigurilor. Şi-ncheind multe poslanii şi glavizne şi aducînd pre mulţi cu dînsele cu dragoste dumnădzăiască către Domnul Hristos, cu pace s-au săvîrşit. Şi dzace cu fiiu-său, cu Theodul, cu alţi postnici, precum spun, în cinstita Besearică a Svinţilor Apostoli, la Orfanotrofiia, adecă unde-i nişte pitalniţa dedesuptul jărtăvnicului, puşi acolo de Iustin Împărat.

Într-aceastaş dzî, preacuviosul părintele nostru Martin, făcătoriul- de-minuni, Episcopul.

Acesta era în dzîlele lui Traian Împărat şi pus de dînsul stratig preste oşti, cum dzîcem noi "hatman", l-au trimis asupra varvarilor ce viniia oştiţi. Şi, deaca le văzu, de mulţîme, să temu foarte. Şi, preste somnul / său, visă videnie de la Dumnădzău îmbărbătîndu-l şi adeverîndu-i biruinţă asupra pizmaşilor. Şi, dîndu-le războiu, i-au îmfrînt şi i-au biruit şi deaderă dosul cu fuga. Şi, deaca veni la-mpăratul cu izbîndă, îi feace cinste mare împărătul. Iară svinţia sa mai vîrtos mulţămiia lui Dumnădzău împăratului ceresc, căce i-au datu-i negîndită pentru puţîntel bine ce fusease făcut. Că, pînă a nu să lovi cu oştile, veni un sărac de-i cerşu milostenie şi, făcîndu-i-să de dînsul milă, tăie din haină de pre sine o bucată şi i-o deade. Pentru carea i să arătă în vis Domnul Hristos şi-i dzîsă: "De vreame ce la foame m-ai hrănit şi la goliciune m-ai îmbrăcat, iată că voi fi cu tine pururea şi te voi întări şi te voi face de-ţ vei birui pizmaşii!".

Pentr-aceaea, mulţămind lui Dumnădzău, mearsă de să călugări. Şi, luptîndu-să şeapte ai cu nevoinţă şi deprindzîndu-să în cugetul svintelor Scripturi, fu hirotonit episcop oraşului Constantinei, ce iaste cătră Galliia.

Acesta sfînt înviind morţii cu darul lui Hristos şi premenind în aur un porumb viu, de-au agiutat la nevoia unui lipsit şi iarăşi l-au făcut porumb, ca şi mainte cum au fost. Şi alte multe minuni făcînd, răpăosă cu pace.

Într-aceastaş dzî, pomenirea svîntului proroc Ahia.

Acesta svînt prorocul Ahia era din Silom, de la oraşul lui Ili Preutul, unde era de demult cortul legii vechi. Carele au prorocit pentru Solomon că va greşi lui Dumnădzău. Ş-au îmfruntat şi pre Rovoam Împărat, că să purta cu vicleşug înprotiva lui Dumnădzău. Ş-au văzdut şi o păreache de boi ce călca besearica şi alerga asupra lui Solomon, plăzuind că-l vor scoate din minte muierile şi tot rodul lui. Ş-au prorocit şi lui Ierovoam, fiiului lui Navat, că va rumpe Dumnădzău dzeace neamuri de la Solomon, de la hiiu-său, şi le va da lui. Şi rumpîndu-şi hainâ noauă de pre sine în 12 bucăţi, i-au datu-i dzeace. Şi i-au prorocit*. Şi, răpăosînd cu pace, fu astrucat aproape de copaciul Silomului.

122r Într-aceastaş dzî, pomenirea preacuvios părintele nostru Martin, episcopul Tarachinului. //

Acesta era din oraşul Savariei Tafoniei de rudă mare şi luminată şi vestit de cinste la illirici, adecă la sloveaci. Şi, luminînd cu apostoleascâ destoinicie, păţî nevoi de ariiani şi de multe ori bătut şi izgonit. Şi mearsă la Mediolane, acolo aşijdere păţî de episcopul Avxentie, că era şi acela arian. Şi, de nevoie, la ostrovul Talariia, ostrov pustii şi fără lăcuitori, aproape de luciul Tirinicon, să dusă. Şi să ţînu acolo, hrănindu-să cu rădăcinile ierbilor. Şi, mai apoi, i s-au dat să fie episcop la Tarchine. Şi atîta au luminat cu socotinţa mişeilor, cît ş-au împărţît tot ce avea la mişei. Şi apoi, venind un mişel şi neavînd altă ce-i da, au tăiatu-ş hainele de pre sine, de-au împărţît cu mişelul, agiutorîndu-l la vreame de frig. Aceasta de multe ori au făcut, de cîte ori şi i s-au tîmplat.

Şi încă, dănăoară, prăvind pre un mort cum îl duc să-l îngroape, iară un năpăstuitoriu nu-l lăsa să-l îngroape, dzîcînd că i-i datoriu o samă de galbeni. Iară svîntul feace rugă de-mvisă mortul

* ЦРСТВ 3, гл 12, 30.

şi-mfruntă pre acel năpăstuitoriu ca pre un minciunos. Şi-i porunci de muri în locul celuia. Aşea vieţuind, cum iubeaşte Dumnădzău şi într-aceale bunătăţi, cu pace răpăosă.

Într-aceastaş dzî, svinţii măcenici Antonie şi cu dînsul* ...

Aceştia au fost în vreamea lui Maximian. Deci Antonie era mare de stat şi de vîrstă, iară Nichifor şi Zevinan şi Gherman era încă tinerei. Şi, prindzîndu-i la Chesariia, mărturisiră pre Domnul Hristos cu îndrăznire. Şi le tăiară svintele capete. Iară Manasto ficioara, carea Manasto era den Schitopol, purtată goală în tot oraşul, o băgară în foc. Şi aşea obîrşi svînta lui Hristos măceniţă depreună cu svinţii, luînd cununa vieţii.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 13, pomenirea / dintru svinţi părintele nostru Ioan, arhiepiscopul de Ţarigrad, cu Rostul de Aur.

Acesta mare luminătoriu şi glasnic, în toată lumea dascal şi-mvăţătoriu, era din cetatea cea mare Antiohiia, tatăl Secund, stratilat* şi maica, Anthusa, creştini şi credincioş amîndoi. Şi îndată, la-nceputul vieţii sale, luă mare dragoste la cuvinte şi la-nţălesul limbii ş-a cărţii. Şi cu nevoinţa ce-au pus în svînta Scripturâ şi cu firea cea isteaţă ce avea ascuţită, deprinsă şi-mvăţă tot meşterşugul învăţăturilor elineşti, urdinînd la Livanie şi Andragathie dascalii şi măiestrii de Antiohiia, de-acii şi la Athine.

Şi, deaca deprinsă bine cartea ellinilor şi svînta Carte creştinească şi sosînd la vîrvul înţălesului ei şi împodobind viaţa sa în curăţiie şi cinste, s-au suit în shimă de cliric de svîntul patriarh de Antiohiia, Meletie. Şi de svîntul Flabian fu pus diacon şi preut. Şi încheind mult cuvintele pentru pocăinţă şi pentru podoaba obiceaielor, năravurilor şi tălmăcînd toată svînta de Dumnădzău suflătoare Scripturâ.

Şi, lăsînd lumea şi viaţa aceastâ trecătoare patriarhul de Ţarigrad, svîntul Nectarie, fu luat de la Antiohiia svîntul Ioan, aruncat cu sorţîi şi cu giudeţul svinţilor episcopi şi cu porunca împăratului Arcadie şi adus la Ţarigrad, hirotonit şi pus patriarh în împărăteasa cetăţîlor, luînd hirotoniia cu pravila. Şi, de-aciia, mai vîrtos s-au întins cu nevoinţa tîlcovaniilor svintei Scripturi şi în dăscălîia întrebărilor. Cu mijlocul cărîia au tras pre mulţi la cunoştinţă cu Dumnădzău şi la pocăinţă. Şi atîta s-au dat cu nevoinţa şi cu văzdîrjaniia cît numai ce mînca puţintea dzamă de ordz şi dormiia puţintel, şi nu în pat, nice pre aşternut, ce stînd sau ţiindu-să de funi. Şi, de-l oborîia somnul, el şedea. Iară cu cît în prisosîtul om-dragostii, a mulţi alalţi au fost chip şi tipariu!

Pentr-aceaea şi în cuvintele sale îmvăţa, îmvitînd pre toţi cătră aceastea bunătăţi şi să să fereascâ de la camătă şi de la asupreale. Pentru carea // fu şi în sfadă. Şi întîi cu Evdoxiia, cu împărăteasa, ş-au 123r făcutu-o şie vrăjmaşe, că ea apucasă viia unii sărace. Şi săraca striga cerşind al ei. Şi svîntul o dojeniia să nu ia lucru strein. Şi ne-ndupleccîndu-o, o înfrunta şi cu pilda Ezavelii o dojeniia. Iară ea să feace cu totul hiară, ţiindu-să vîrtos de viia săracei.

Şi fu svinţia sa gonit din scaun, întîi pentru dînsa, a doa prin mijlocul a uni episcopi, carii să purta mai mult cu sîla decît cu leagea. De-acii, s-au întors iarăş la scaunul său. Şi, mai apoi de toate, l-au izgonit la Cucusul Armeniei şi multe scîrbe păţînd, cinstitul său suflet lui Dumnădzău au dat.

Şi, precum spune istoriia svinţîi sale, după izgnaniia svinţîii sale, toţi aceia carii au agiutat cu rău asupra svinţîii sale, au dat moarte rea, unora limbile li s-au înflat ca un dop şi s-au năduşit, alţîi, în multe chipuri. Iară-mpărăteasa i-au murit pruncul în pîntece, grea tîmplîndu-să, şi i-au putredit pîntecele ş-au împlutu-o viermii de vie. Şi striga dzîcînd că:" De-ar fi viu Ioan, eu n-aş muri!". Şi aşea, în cazmă, au murit Evdoxiia Împărăteasa, carea au fost prilej şi începătură a atîta fără-de-leage, de-au agonisit perire şi episcopilor acelora.

Şi spun cum, după moartea ei, pentru sămn de strîmbătate ce-au făcut asupra sufletului Hrisostom**, secriiul unde era împărăteasa băgată au tremurat 32 de ai, pînă cînd s-au adus svintele moştiile svîntului Ioan de la Comane de Theodosie cel Mic, fiiul Evdoxiei, finul svîntului. Şi, atunce, aducîndu-l pre svinţia sa, pre mare, i-au ieşît în tîmpinare împăratul cu tot singlitul şi patriarhul cu tot clirosul, în curabie împărătească şi cu mult nărod în vase, cu mare tîmpinare cu lîtii slăvite, de să-mplu marea de lumini şi ceriul de tămîi scumpe. Ş-apropiîndu-să de Ţarigiid, s-au osăbit curabiia svîntului ş-au lovit de-au despicat în doauă viia săracii ce era lîngă mare. Să veade pînă astădzi locul viei despărţît. Şi, sosînd la vad, ieşiră de-ntrară cu cîntări, petrecînd pre svinţia sa pînă la scaunul svinţîii

* voievod

** Zlatoust

sale, la Besearica svintei Irinii. Şi-l pusără în svîntul sinthron, adecă în scaun, ce iaste în svîntul oltariu, unde şeade arhiereul de hi- / rotoneaşte şi slujeaşte. Şi strigară toţi cu tot nărodul: "Priimeaşte-ţi scaunul, svinte părintele nostru!" şi i să-nchină împăratul cu tot nărodul.

Şi-mpăratul, căzdzindu-i la picioare, cu rugă să-i iarte pre maică-sa Evdoxiia de năpăşti ce-i feace. Şi de-acolo luîndu-i cu litie minunată, îl dusără la Besearica Svinţilor Apostoli, unde era împărăteasa astrucată. Şi, deaca-l pusără în svîntul sinthron, adecă scaunul cel svînt patriarşesc, ce-i în oltar, unde şeade arhiereul de odihneşte, atunce deşchisă acel dulce şi izvorîtoriu de spăsenie svînt rost a svinţii sale la svînta liturghie şi dzisă: "Миръ вьсѣмъ. Миръ людемъ. Миръ и вѣдѡвѣи. ", adecă "Pace tuturor, pace poporului, pace Evdoxiei". Şi îndată, o, minunea ta, Doamne!, să potoli mormîntul împărăteasii de cutremur, ce să cutremura legăndu-să 32 de ai. Atunce să ogoi şi nu mai tremură. Şi după svînta liturghie, aşezdară svintele moştiile svinţii sale unde i-au gătat, lîngă svîntul prestol; şi multe minuni s-au făcut de la svinţia sa.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 14, pomenirea svîntului slăvit în-tot-lăudat apostol Filipp, unul din întîiul coriu apostolesc a celor doispreace.

Acesta era din sat din Vithsaida de unde era Andrei şi Petr, svinţii apostoli. Şi să deadese de era deprins cu cărţile svinţilor proroci, petrecînd în curăţiie şi în devestevnicie în toată viaţa. Pre acesta aflînd Domnul Hristos după Svîntul Botedz în Galilea, l-au îmbiiat să-i urmeadze. Şi acesta, apoi, tîlnind pre Nathanail, dzisă: "De carele au scris leagea şi prorocii aflăm pre Isus cel din Nazaret. ". Şi sînt şi alte multe în svînta Carte povestind de acest svînt apostol.

Acesta, luînd în sorţul său lumea Asiei, avea şi pre Vartholomei cu sine, următoriu şi nevoitoriu
124r la svînta strigare. Iară Mariamni, fiindu-i sor bu- // nă, le slujiia urmîndu-le. Şi, cutrierînd oraşele Misiei şa Lidiei blagoveastuind, suferînd multe năpăşti şi dosădzi de către necredincioşi, răniţi şi biciuiţi, închişi şi împroşcaţi cu pietrile, aflară pre Bogoslovul Ioan cel iubit ucinic a Domnului Hristos unde mărturisiia strigînd pre Domnul Hristos, în Asiia. Cînd credzu şi femeaia anthipatului Nicanora şi casa lui Stahie fu arsă de anthipatul şi de orăşeanii. Iară pre svîntul Filipp îl trasără prin uliţă şi de glezne pătruns spîndzurat la un lemn. Şi aşea, făcînd rugă la Dumnădzău, sufletul deade. Şi-ndată, pămîntul tremurînd, deade glas şi crepă, de-nghiţi pre mulţi necredincioşi. Iară alalţi, de frică, căzdzară la Vartholomei şi la Mariamni, cumuşi era spîndzurat şi, dezlegîndu-i, venirâ la svînta şi adevărata credinţă, de să creştinară. Şi astrucînd moştiile svîntului apostol. De-aciia, feaceră pre Stahie episcop, de-l pusără în Vizantiia, unde-i acmu Ţarigradul. Iară ei ieşîră de să dusără în Licaoniia.

Din minunile apostolului:

Această strălumînată strălucoare şi luceafăr luminat marele a Domnului apostol, cînd era viu, de-au mărs la Galilea propoveaduind, l-au tîlnit o femeaie ducînd să-şi îngroape cuconul ce-i murisă. Şi, ducîndu-l, bocindu-să şi ucigînd ca o maică, svîntul apostol i să feace milă de dînsă şi-ş tinsă mîna către mortul, de-i dzisă: "Porunceaşte-ţi să te scoli propoveduitul de mine Isus!". Şi l-au sculatu-l Domnul Hristos, de un cuvînt dîndu-i viaţă. Şi feace pre cel sculat toiag şi radzăm bătrîneaţelor maică-sa, către casă. Iară maica, căzdzînd la picioarele apostolului, dzisă rugîndu-să: "Naşte-ne svîntul lui Dumnădzău cu apa Svîntului Botedz şi pre mine şi pre hiiu-mieu ce l-ai sculat!". Şi botedzîndu-să, să feace apostolă, mărturisînd la toţi învierea fiiului ei.

Şi l-au dusu-l şi pre la Athine, săvai că athineii vrea să micşureadze prostăticiia cuvîntului. Însă facerea preaslăvitelor îi feace de să oprîră. Şi dzisără: "Ce sîntem noi datori de-acmu nainte a mai face noi, carii ne nevoim la-mvăţăturile cuvîntului?! Cînd noi astădz vedem că sîntem biruiţi / de cuvîntul unui prostac, cumu-l vedeţi că-i ne-mvăţat la cuvînt şi de moşie şi de oraş prost?! Iară însă în facerea lucrurilor iaste luminat de ne întreace! Ce să poroncim cu scrisoare de la noi către mai-marele cărtularilor iudeiese la Ierusalim!". Şi trimisără pre unul ce era iscusît la-mvăţătura cuvîntului.

Şi, deaca mearsă la Ierusalim cu cartea athineilor, o deade de o cetiră boiarii şi popii şi bătrînii jidovești. Şi din rugă încă le spusă aşea: "Un Filip orecarele de-aicea, răspundzîndu-să au venit la noi, carele cu adevărat are graiul ne-mvăţat şi cuvîntul prostac! Iară ne ameţeaşte inema şi moşiia noastră, mărturisînd un tînăr om de proaspăt, anume Isus. Pre carele avîndu-l, în limba sa şi-n rostul său numindu-l, goneaşte dracii şi tot fealiul de boale. Şi încă preste alte preste toate, au făcut un lucru de ne-am tot înspăimat de minune. Că, scoţînd poporeanii noştri pre un mort, de-l ducea la groapă să-l îngroape, l-au învisu-l din morte cu numirea numelui lui Isus. Deci de-acmu atîta numai ce ne-au rămas să să strice, să piiaie lucrurile noastre şi a lui să crească! De n-iţi sîrgui, unul de voi să vie la noi mai curund!".

Deci dintr-acela ceas purceasă mai-marele cărtularilor de veni în Elada, adecă în Ţara Grecească, cu o mîndrie mare şi sămaţă nălucire, mîniindu-să asupra svîntului. Şi învăţă de-i feaceră pre-ambon nalt scaunul. Şi îmbrăcîndu-să în veşminte arhiereşti, cu multă mîndrie şi sămeţiie s-au suit în scaun, într-acel nalt de giudecată, nemîncat, nebăut, stînd naintе-i în dvorbă toţi aleşii şi boiarii şi bătrînii Athinei şi ceia ce-au venit de la Ierusalim cu dînsul. Deci chemară şi pre svîntul să dea răspuns arhiereului. Şi-l întrebă într-acesta chip arhiereul, de-i dzisă: "Nu-ţ agiunge să-ţ fie destul, o, de toţi oamenii mai ticăitule, e-ai întrat pre-ascuns şi cu vicleşug în Ţara Jidovască şi în Ţara Galileiască şi în Samariia, de-ai amăgit pre cei prostaci de pre-acolea, ce încă ţ-ai băgatu-ţi în mintea ta gîndind să amăgeşt şi înţălepţîi Athinelor, ispitindu-te pre înţălepţîi aceştia! Iată că-ntr-acela chip te las şi eu nebăgat samă de-aciastă dată, ca pre un amăgit şi înşelat. Iară către aceşti // înţălepţi îm voiu grăi 125r
cuvîntul, spuindu-le de rîndul tău.

Dascalul acestuia, o, înţălepţilor, făcîndu-să călcătoriu legii a lui Moisi, fu osîndit de noi cu bun şi dirept giudeţ, de s-au răstignit! Şi, stînd gol pre cruce, cu piroane bătut, tîmplîndu-să spre dzî mare, pentru cinstea praznicului, rugat fiind Pilat de un Iosif bogătaş, au iertat şi i l-au dat de l-au îngropat. Iară ucinicii lui, fiind de dragostea lui cuprinşi, l-au furatu-l noaptea, meşterşugind cu aceasta să dzică c-au învis din morţi. Şi pre mult amăgîră mărturisindu-l viu pre dascalul lor; dintr-aceaea unul iaste şi acest Filipp. Pre acesta mult doreaşte să-l dobîndească la mînule sale împăratul Arhelau, să-l piardză pentru răscumpărarea a mulţi. Şi, de veţ vrea, duceţi-l mai curund legat la Ierusalim!". Şi firşind cuvîntul arhiereul, iară horba toată sta, căutînd lui Filipp să vadză ce-a răspunde împotriva lui.

Şi dzisă Filip către arhiereul: "Ficior de om, a ce iubeşti deşertăciunea şi grăieşti minciună? A ce-ţi îngreunedz în zădar inema? Dară nu eşti tu acela ce-ai înplut de galbeni mînule străjearilor, să-mpleteascâ şi să încurce năpaste asupra Împărierii? Dară peceţile ce-ai pus la mormînt, credzi, acealea vor vădi fără-leagea ta, la dzua cea de urgie!". Aceastea foarte turburară pre arhiereul şi vrînd să să repedzască asupra svîntului, să-l umoară, nu putu. Că îndată au orbit şi trupul i-au amurţit.

Atunce, den nărodul ce sta în horbă, gîndind că-s fărmeci, să răpedzîră la svîntul apostol şi păţîră şi ei aşea de orbiciune. Iară svîntul apostol, văzînd că-s cuprinşi de necredinţă, că-i stăpînia dracii, plînsă tare şi dzisă: "O, Doamne, fii rugat den bunătatea Svinţiii Tale şi le tămăduiaşte îmbe frînturile şi-i premeneaşte la cunoştinţa Svinţiii Tale!".

Deci svîntul făcînd rugă gios, să dăruia sănătatea, de sus, betejiţilor. Şi, tămăduindu-li-să ochii ce-i sîmţîciog, cerşară lecuinţă sufletească. Ce, cunoscînd apostolul că de multe ori mintea celor ne-ntăriţi lesne să-ntoarce de să schimbă, nu i-au botedzat îndată, ce stătu pre rugă, de s-au pugorît de sus puteare din ceri şi-au sfărîmat / toţi idolii, în tot oraşul, şi-au pierdut pre toţ dracii cu totul ce să ţînea încuibaţi acolo. Şi să porni un cutremur tare şi îngrozitoriu şi alergară cu toţii la svîntul apostol, rugîndu-i-să cu glasuri mare şi dzicînd: "Tare-i şi putearnic Dumnădzău care mărturiseşt tu! Şi creadem întru Svinţia sa fără de-ndoire!". Şi, poftind cu toată inema fereduel Svîntului Botedz, feace începătură svîntul apostol şi-i botedzâ pre toţ.

Numai singur arhiereul rămasă, alţii toţi fugiră depregiur dînsul şi cei de supt ascultarea lui. Şi, deaca să văzdzu rămas singur, începu, îndemnat de dracul viclean, a blăstăma şi a sudui cu cuvinte reale asupra lui Dumnădzău. Şi, neputîndu-l suferi, pămîntul s-au desfăcut, prăvindu-l toţ şi l-au sorbit de viu, ca pre Dathan şi Aviron. Şi s-au vindecat pămîntul preste dînsul.

Atunce, întărînd cu învăţăturile pre toţ, le-au pus episcop pre Narchis cela ce-l pomeneaşte apostolul Pavel în *Poslaniia* ce serie *la Rîmleani.* Şi aşedzîndu-i în svînta credinţă, să dusă către parthi. Şi, făcînd rugă, cerşu agiutoriu din ceriu. Şi-ndată i s-au arătat un chip de vultur cu aripile de aur, ce închipuia pre Domnul Hristos răstignit. Dintru care, luînd îndrăznire şi vîrtute, iarăş s-au dat la propoveadanie.

Şi, călcînd oraşele candachilor, mergea către Azot, întrînd în curabie. Şi, tîmplîndu-să negură turbure, îmvăluia curabiia, ce-ndată arătîndu-să chip străluminat a svintei Cruci, făcea lumină curabiii. Şi, descălecînd la Azot, mearsă în gazdă în pohrebul unii azoteance. Şi, însărînd, stătu la rugă svîntul apostol. Iară fata stăpînului casii, fiind cu boală la ochi, sta la uşe de să uita, uitîndu-ş şi durearea de dulceaţa cuvintelor svîntului. De-aciia, mearse la tatăl ei, băuindu-ş de ruşinea şi durearea coluviei ei, a ce nu o grijiia să o tămăduiască. Iară tatăl ei dzisă: "Pentru tine, hiică, mi-aş da şi sufletul de-ar putea cineva să te lecuiască!". Iară ea, şuguind dzisă: "Iaste, de-i vrea, părintele mieu, aicea vraciul boalei. Cela ce-ai priimit asară, de i-ai dat gazdă în pohreb!". Şi îndată mînă de-l chemă.

Iară svîntul apostol, sămănînd întru dinşii cuvîn- // tul direptăţîi, milcuind şi mîngîindu-i, i-au 126r
botedzat cu toată casa. Şi, poftind tatăl featii sănătatea ochiului, dzisă svîntul apostol: "Tine voi să fii

meşterul tămăduinţelor! Şi tuturor carii priimiră darul Svîntului Botedz să vă fie dăruit şi acesta meşterşug! Şi tu, hiică, deminează, la sculat, să pomeneşti svîntul numele Domnului Hristos, puind mîna pre ochiul ce te doare şi t-ii tămădui!". Şi feace aşea ficioara şi să tămădui. Şi de atunce înţăleapta Haritina, cu-ndemnarea părintelui ei Nicoclid, au urmat svîntului apostol, slăvind cu dînsul şi mulţămind lui Dumnădzău.

Şi, mărgînd cătră Ierapol apostolul, învăţa de-ntăriia pre ceia ce-i urma să nu bage în samă de năpăşt şi de iscuşenii. Şi, pentr-aceaea, cetăţeanii vrură să-l ucigă cu-nşelăciune, puind vină pentru 127r
mulieri, să nu să-nşeale şi muierile lor ca şi altora mulţi. Iară un boiarin de cinste şi cinsteş între alalţi cetăţeani, vrînd să mîntuiască pre apostolul de la moarte, ce era să-l ucigă cu pietrile, dzîsă cătră cetăţeani: "O, voi cetăţeanilor, ascultaţi ce voi sfătui-vă! Nu faceţ nice un rău acestui omu strein! Ce, de vă pare, să ispitim învăţătura lui cîndai poate hi de spăsenie sufletului!". Şi nu să putură pune împotrivă lui Irou, căce că era om de mare cinste şi luminat.

Şi, întîi, acela căzu la picioarele svîntului, cerşînd şi rugîndu-l să margă în gazdă la dînsul. Şi, deaca mearsără amîndoi, iară Marchella, femeaia lui Irou, s-au mîniat asupra bărbatulu-ş şi cerea să să despartă cerşîndu-ş şi dzeastrele, de nu va scoate din casă pre apostolul. Iară svîntul Filipp, văzînd pre Irou spămîntat, îl îmbărbăta să stea vîrtos în credinţă. Iară svîntul, plecînd genunchile la rugă, feace pre ceaea ce era mînioasă, de să plecă supt ascultarea bărbatului ei. Şi-i dzîsă: "O, soţul mieu, iubite şi dulce, de unde au nemerit acest minunat om? O, cîtu-i sînt de dulci cuvintele şi rînduiala năravurilor lui!". Şi-i dzîsă Irou:" A mare Dumnădzău strigătoriu iaste omul acesta, o, Marchello şi a veacinică împărăţie solitoriu! Şi, de-ţ pare, ia-mblaţi să meargem la Dumnădzăul acestuia!". Şi, căzînd amîndoi la aposto- / lul, să botedzară cu toată casa lor. Şi dintr-aceasta, mulţ de prinpregiur să creştinară, lipindu-să cătră Dumnădzău.

Însă aflătoriul răutăţilor, văzîndu-să îmvincit, au îmvitat pre-ai săi să aprindză casa lui Iron în pizma apostolului. Iară svîntul apostol, cunoscînd din Duhul Svînt, au ieşit la dînşii fără de nice o frică. Şi, apucîndu-l sălbătăceaşte, îl dusără la Paliaţul cel de sfat. Iară starostele cetăţii, Aristarh, păşînd de la casa sfatului, dzîsă: "Cunoscu-te că te laudzi şi te nedejdiueşti cu farmecile! Ce, de nu le vei lepăda de pregiur tine, te voi umori cu amară împroşcătură de pietri. Că, de rîndul răstignitului tău Dumnădzău, vom face-ntrebare cu vreame şi cu samă!". Şi apucă de păr pre svîntul apostol, împingîndu-l. Iară svîntul, pentru să-nţăleptască pre Aristarh şi pre alalţi, ca să-l cunoască că iaste slugă a Dumnădzău puternic, au strigat într-audzul tuturor: "Svinţia Ta, Doamne Dumnădzău, Ce-ai plăzmuit de-ai făcut în osăbiciune sîngurăţît inemile noastre, Cela Carele cunoşti mişcările tuturor oricătăce să pornesc, împle cuvîntul inemii meale cace că-i nepartnic de mînie, ca să fie de înţălepţît tuturor! Mîna aceasta ce s-au pus în părul capului mieu ce l-ai svinţitu-l să să facă fulgerată!".

Şi-ndată urmă cuvîntului zgîrcitura mădulărilor acelui fără de rînd. Că îndată i-au săcat mîna şi i-au orbit şi ochiul aceiia părţi ş-au asurdzît dimbe urechile. Aceasta feace de să înspăimară toţi ce era acolo adunaţi. Şi cu frică să rugară să i să iarte greşala. Şi sfîntul le dzîsă: "Zgîrcitura mădulărilor nu să pot agiuta de la oameni, că îndereptătoriul lor iaste Unul, Aceala Ce, dintru-ntîi, au înşirat pre omul din lut! La carele, de nu veţ apropiia-vă cătră Svinţia sa, ş-acela ce-au căzut în patimă nu va dobîndi isteţelenie!".

Şi-ntr-aceaea, adecă pre un mort îl ducea cioclii să-l îngroape. Şi, apucînd năsîliia ceea ce era cu Aristarh, rîdzînd, dzîsără apostolului: "De-l vei îmvie pre acesta, noi toţi cu Aristarhul ne vom închina la Dumnădzăul tău!". Iară svîntul, rădicînd ochii cătră ceriu, feace rugă şi dzîsă cătră mortul cu graiul
127r lin, de-l strigă: // " Theofile!". Şi-ndată să sculă, de şedzu şi deşchisă ochii puţinel. Iară apostolul, obîrşind, dzîsă: "Hristos îţ porunceaşte, scoală-te şi voroveaşte de grăiaşte fără nice o-mpiedicare!". Iară el să pugori de pre năsilie şi căzu la picioarele apostolului, dzîcînd: "Mulţămăscu-ţi, svîntul lui Hristos, că m-ai izbăvit într-acesta ceas de la mult rău şi nevoaie! Că mă trăgea de mă ducea doi întunecaţi şi căznaţi şi nemilostivi şi, puţinel de n-ai hi apucat, era să mă arunce în tartar, într-acel groznic şi pierdzătoriu!".

De-aceastâ preaslăvită minune toţ să-nspăimară şi dzîsără: "Dară cum l-au sculat aşea de lesne, strigîndu-l pre nume, care nice dănăoară nu l-au mai văzdut pînă acmu! Cu adevărat că-i tare şi puternic şi Dumnădzău adevăr acesta ce-l mărturiseaşte şi-l strigă Filipp! Deci şi noi, fără nice o îndoire, alergăm şi creadem întru Svinţia sa!". Şi, făcîndu-le cu mîna să tacă, dzîsă lui Irou: "Fă cruce cu mîna ta preste Aristarh în numele Svintei Troiţe, de tămăduiaşte şi îndirepteadză mădulările ce i s-au betejit, pentru îndereptarea lui!". Şi feace aşa Irou, de feace sănătos pre Aristarh. Pentr-aceaea, căzdzură toţi la apostolul.

Între dînşii era şi Prefect, tatăl îmvisului din morţi. Carele era întîiul întru cei învitaţi. Şi mearsă cu femeaia-ş la apostolul, priimind şi deprindzînd lesne învăţătura oglaşeniilor. Şi pentru adeverită arătare credinţii sale, deade pre mîna apostolului 12 bodzi idoli de aur ai săi, să-i zdrobască şi să dea aurul la săraci. Şi alaltă a sa aveare, orînduindu-o bine, să ţinu ne-ndoit de svînta credinţă. Şi, aşedzînd svîntul apostol pre toţi cetăţeanii de-acolea în pravoslavnica credinţă, le hirotoni episcop pre Irou şi preuţi şi diaconi le feace dintru dînşii. Şi-mvăţă să-şi facă svinte besearici şi, svinţîndu-le şi pre toţi învăţînd, feace rugă pentru dînşii. Şi să dusă la Ţara Frighiei şi Licaoniei şi la Asiia, propoveaduind şi strigînd cu bună veaste pre Domnul Hristos. Căruia-i slava şi putearea în veaci. Amen.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 15, pomenirea / svinţilor măcenici şi mărturisitori Gurie, Samona şi Aviv.

Din aceştia Samona şi Gurie să nevoiră în vremile lui Dioclitian Împărat şi Antonin Duxul, Gurie, trăgîndu-să din sat, din Sargochitiia, iară Samona din Ganadul. Şi, pîrîţi fiind pentru căce adeveriia pre oamenii, de-ş părăsîia idolii. Pentr-aceaea, îi spîndzurară cîte de o mînă pre amîndoi, de picioare îngreuind cu pietri. Şi stătură, aşea, spîndzuraţi de la al treile ceas pînă în al şeaselea. De-aciia, îi pugorîră şi-i pusără în temniţă întunecoasă, cu picioarele în gros patru luni, topindu-i cu foamea şi cu seatea. De-aciia, îi scoasără iarăşi la muncă. Şi spîndzurară de un picior pre svîntul Samona şi-i tăiară scăfîrliia genunchiului de o lepădară. Şi-l ţinură aşea, cu capul în gios spîndzurat, de la al doile ceas de dzî pînă în a cincea. Iară pre svîntul Gurie lăsîndu-l cu puţintel suflet. Şi dimineaţă îi scoasără de-i tăiară. Iară svîntul Aviv, diacon fiind, şi pîrît în dzîlele lui Lichinie, căce îmbla pre la oraşe de îmvăţa şi pre la sate cuvîntul lui Dumnădzău, deci îl spîndzurară de-l bătură şi-l pugorîră de-l întrebară. Şi, neputîndu-l îndupleca în voia tiranului, l-au aruncatu-l în foc, băgînd în rostul svinţiii sale o curea, ca tîlharilor. Şi aşea, au obîrşitu-ş nevoinţa mărturiei, dîndu-ş sufletele în mînule lui Dumnădzău svinţii măcenici.

Într-aceastaş dzî, pomenirea preacuviosului părintele nostru Chintirian, episcopul de Selevchiia şi pomenirea blagocistivilor împăraţi Iustin şi Evfimiia şi Theodora, împărăteasa lui Iustinian, şi svîntul Thoma, patriarhul de Ţarigrad cel Nou.

Într-aceastaş dzî, pomenirea svinţilor măcenici Elpidie, Marchel, Evstohie şi cu soţiile sale.

Fericitul Elpidie, fiind unul din sfatul senatului, credincios în tainele împărăteşti şi scriind dereptările pravilelor de giudeaţe, să cunoştea creştin. Şi, astînd naintea lui apostata Iulian, l-au îmbrăcatu-l // într-o haină de păr cu ciuline de her înveninate şi deasupra turna smoală herbinte, de-au 128r
străbătut de l-au fript; de-aciia, l-au bătut cu toiage preste tot trupul, de i s-au înfipt ciulinele prin carne. De-aciia, l-au băgat într-o gropilă ş-au turnat pregiur dînsul un crop fierbinte, de l-au oprît. De-aciia, tocmi acel fără-leage o unsoare de smoală cu său şi cu de alte lipicioase şi unsuroase şi ardzoase lucruri şi le topi de le feace una. Şi cu de-aceaea turna herbinte preste carnea cea topită a svîntului; şi-i turnară în svîntul rost dzămi iuţi amestecate cu oţăt şi păcură. De-aciia, îl legară depreună cu Evstohie şi Marchel la cai sireapi pentru să-i fărîme. Şi stătură caii nemişcaţi; de-aciia, le zdrobiră mădulările cu beaţe sălbatece şi-i aruncară în foc. Şi acolo ş-deaderă în mîna lui Dumnădzău sufletele.

Şi spun că sînt îngropaţi la Ierusalime, în muntele Carmilului. Că, făcîndu-să tunete şi fulgere, veni Domnul Hristos cu oaste îngerească să-i privitească. Deci, pre Evstohie şi pre Marchel i-au mutat la loc unde-ş iubiră, iară pre minunatul Elpidie l-au învis şi l-au îmbărbătat, dîndu-i îndrăznire şi l-au mînat la nevoinţe de iznoavă. Şi, deaca l-au văzdut Iulian, s-au spămîntat ş-au îmvăţat de l-au întins în 4. Şi l-au bătut nepărăsînd şi stropindu-l cu moare de oţăt, frecîndu-i ranele cu tîrsine. De-aciia, l-au întins pre jeratec şi i-au împresurat capul cu jeratecul; de-aciia, l-au spîndzurat pre lemnul cel făcut de muncă. De-aciia, au pus în umerile svinţiii sale un scut de fier spart în mijloc şi-l bătură cu chilumul în cap; de-aciia, l-au împresurat cu foc. Şi, din toate aceaste ieşînd întreg, mulţi credzură întru Domnul Hristos. De-aciia, svîntul au zdrobit idolii cu ruga; de-aciia, îl băgară în foc, în cămin înfocat foarte. Şi într-acela ş-au datu-ş sufletul în mînule lui Dumnădzău.

Într-aceastaş dzî, pomenirea svîntului **CUTH'OM-HHKh**. Ipatie, episcopul gangronilor.

Dintru svinţi părintele nostru Ipatie era în vremile marelui împărat Constantin, unul din cei 318 de svinţi Părinţ purtători de Dumnădzău ce s-au strîns / în Nichea. Carele cu a sa bine-plăcută şi dumnădzăiască petreacere făcea multe minuni, aducînd pre mulţîmi cătră Dumnădzău Hristos. Şi feace o casă de ospătărie, de priimiia streinii. Acesta au pierdut şi guziii ce-mpresurasă ţara. Şi, îmblînd noptea, strălumina ca de luminată lumină. Şi apă sălcie au premenit în dulce.

Iară în dzîlele lui Constantie, fiiului marelui Constantin, s-au tras un şearpe mare bălaur pre-afurişul ş-au întrat în vistearul cel împărătesc. Şi nu cutedza nime să margă, să să apropie la

vistear, că pre mulţi au umorît. Şi, mirîndu-să ce va face împăratul, audzînd de svîntul, au mînat rugători de l-au chemat. Şi, deac-au venit svîntul, au mărs de-au deşchis visteriia. Şi avînd a mînă toiag cu cruce în vîrv şi lovi pre şearpe cu toiagul, l-au scos afară, ca un chit* mare trăgîndu-să. Şi-mvăţă de feaceră foc mare în tîrgovişte şi l-au mînat în foc de-au ars. Iară împăratul, minunîndu-să şi pentru să nu pată ş-altă dată aşea, au făcut chipul svîntului şi l-au pus deasupra uşii visteariului.

Acestuia svînt, ţiindu-i pizmă ereticii navaţiani, carii în toate dzîle năvăliia asupra svinţiii sale. Şi, mai vîrtos, necredincioşii ce lăcuia în Lazichiia, pîndindu-l şi leşuind la strîmtoare, pre unde-i fu a treace acest avrămian svînt şi bătrîn, de năprasnă, cu toţii, cu femeile, l-au împroşcat cu pietrile. Şi căzînd cu puţin suflet, iară o muiare spurcată eretică, ce băusă păharul ereselor, luă o piatră şi-l lovi în tîmple. Şi aşea ş-au obîrşit mărturiia, dîndu-ş sufletul în mîna lui Dumnădzău.

Într-aceastaş dzî, svîntul măcenic Dimitrie.

Acesta svînt măcenic Dimitrie fu prins în vremile lui Maximian Împărat, din sat din Daod, de Puplie Boiarinul. Şi multe cazne de munci răbdă pentru Domnul Hristos. Şi apoi de toate, îi tăiară capul.

Pentru-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte.

129r **ÎNTR-ACESTĂ LUNĂ, 16, svîntul apostol** // şi evanghelist Matthei.

Acesta, şedzînd a vamă, audzî chemîndu-l Domnul Hristos, dzicîndu-i: "Urmadză-mi!". Şi-ntr-acela ceas, s-au sculat şi i-au urmat. Şi, făcîndu-i mare ospăt, precum spune svînta Evanghelie, şi stătu în ceată cu apostolii. Carele, luînd puteare din Duhul Svînt şi înţălept fiind întru ceale dumnădzăieşti, au scris *Evangheliia* sa ş-au trimisu-o la evrei. Şi-mvăţînd parthii şi midii, aşedzînd besearică şi făcînd multe minuni, mai apoi s-au săvîrşit de păgîni cu focul.

Acesta svînt apostol, cînd mearseră apostolii cineş unde i s-au venit sorţul, de strigară Evanghelia cuvîntului lui Dumnădzău, s-au suit într-un munte şi răbdă numai într-un veşmînt şi fără acoperemînt. Apoi, preste puţină vreame, i s-au arătat ca un prunc mic în munte Cela ce-au plăzmuit din lut pre omul, Domnul nostru Isus Hristos. Şi, tindzîndu-ş mînuşiţa către dînsul, îi deade un toiag şi-i dzisă: "Ia aceasta şi te pugor din munte şi, apropiindu-te la Mirmina, să-l împlîntedzi la ghizdealele aghiazmei. Şi, rădăcinîndu-să şi crescînd mare cu direapta mea, să va face copaci rodit şi va cură din vîrvările lui dulceaţă de miare şi va izvorî fîntînă de la rădăcina lui. Din care, lîndu-să** acei herateci oameni a oraşului aceluia şi gustînd de dulceaţă, să vor îndulci la simţîre, părăsînd fără-de-leagea mîncării!".

Atunce Matthei, luînd cu stidiniă ce i-au dat Dumnădzău, lăsă muntele şi mearsă la treabă. Iară femeaia împăratului, Fulvana, tilnind pre apostolul cu noru-sa şi cu fiiu-său, îndrăciţi, gîlcevîndu-să cu apostolul cu glasuri grumbe şi cu strîmbături şi-i prorociia, dzîcînd: "Cine te-au silit de-ai venit către noi şi cine ţ-au datu-ţi acel toiag de perirea noastră?". Iară svîntul, contenînd cu blînd graiu duhurile necurate, au tămăduit pre acei nebuniţi şi feace de-i urmară cu înţălepciune.

Şi, prindzînd veaste de venirea apostolului episcopul de-atunce, anume Pla- / ton, ieşi cu clirosul de l-au întîmpinat. Şi, întrînd amîndoi în oraş, pre denaintea tuturor, cum i-au poruncitu-i Domnul cînd l-au trimis, ş-au înfipt toiagul în pămînt, blagoslovind pre Domnul ce i s-au arătat ca un prunc. Atunce îndată, toiagul au înverdzît şi s-au înrădăcinat, făcînd crengi şi roadă poame coapte şi la rădăcină izvor de fîntînă. Şi, alergînd a minune mulţimea cetăţeanilor la preaslăvita minune, mîncînd de dulceaţa copaciului, îndată urîia sălbăticiia cea dintîi.

Şi oblicînd împăratul de toate aceastea, de pre dînse însămna mai vîrtos sănătatea femeii sale. Şi, îmblîndzînd spre puţintel sufletul său, iarăş să aprindea de agerul dimon, să ardză pre apostolul. Că nice femeaia lui nu să mai despărţiia de la svîntul apostol făcătoriul ei de bine. Ce iarăş i s-au arătat Mîntuitoriul preste noapte. Şi-i dzisă că, săvai că şi cugeteadză rău împăratul: "Nu te teame, Matthei, avîndu-Mă lîngă tine!". Deci aceasta videnie, alăturîndu-o şi dezlegînd ucinicul lui Dumnădzău către episcop, mulţămi lui Dumnădzău.

De-aciia, veniră patru trimiş de la împăratul să-l prindză, carii, întunecîndu-li-să ochii, să-ntoarsără la-mpăratul de-i spusără. Şi, obîrşind, dzîsără: "Că noi audzînd glasul acestuia, iară pre dînsul nu-l putem nice să-l zărim, nice să-l prindem". De-aceastea să porni împăratul la mai multă turbare şi trimisă pre alţii dzeace şi le dzisă: "De-a şi veni cineva să vă oprească, să-l tăiaţi, să-l omorîţi cu sabiile!". Şi apropiindu-să trimişii, era de faţă şi cuconul Isus Dumnădzău, arătat ca un

* Chitul iaste peaşte de mare.

** scăldîndu-să

prune frumos. La carele neputînd zări de strălucoare şi de lumină, lepădară depregiur dînşii armele şi platoşele. Şi să-ntoarsără la-mpăratul, de-i spusără tîmplarea.

Atunce, aprindzîndu-să-mpăratul de aflătoriul răului, veni să umoară sîngur cu mînule sale pre apostolul. Şi, deaca să apropie aproape, îmbla îmvîrtindu-să şi-i trebuia să-l tragă cineva de mînă, că orbisă. Şi-ncepu a să ruga svîntului apostol: "Rogu-mă de mă iartă de nebunie şi de sfatul cel rău şi leapădă orbiciunea de pre ochii miei!". Şi, făcîndu-i-să mila svîntului, feace cruce preste // ochiu lui şi-l 130r tămădui a vedea curat. Şi, luînd împăratul pre apostol de mînă, îl ducea la polatele ceale împărăteşti. Ce iarăşi nu ascunsă, puind scări de gînduri vicleane în inema sa. Şi, văzîndu-ş ceale de la inemă, s-au pornit spre ucidere.

Şi-ndată îmvăţă slujitorii de prinsără pre apostolul şi-i găvozdiră mînule şi picioarele la pămînt. Şi pusără deasupra lui un clit de leamne şi-l aprinsără, dîndu-i untură de delfin şi viţă uscată, de bobotiia focul şuierînd. Şi, premenîndu-să în răcoreală de rouaă, neardzînd nice leac svîntul acela trup, cît să cutremurară toţi necredincioşii şi proslăviră pre Dumnădzăul apostolului. Atîta cît de mare huiet s-au spămîntat şi împăratul. Şi-ntrebă ce strigă. Şi, deaca-i spusără, dzîsă: "Voia mi-i să adeveresc camai vederat credinţa cea bună a omului cestuia, de-a hi adevărată aceasta ce s-au fapt!".

Şi, cărînd mare grămadă de cărbuni de pre la feredeaie şi snopi de rîpce pregiur apostolul şi pusă pregiur dînsul şi idolii săi cei de aur şi pusă neşte oameni bărbaţi pregiur, focare. Şi, stropind cu unsoare grămada cărbunilor, să ruga idolilor de-agiutoriu. Iară svîntul apostol dedesupt făcînd rugă la Dumnădzău, să feace o minune înspăimată. Că s-au plecat bobotaia înafară asupra oamenilor acelor vîrtuioşi şi i-au ars, de i-au făcutu-i zgură. Şi luă bobotaia în goană pre trufaşul acela împărat, fugînd, ce-ndată să-ntoarsă de frică către focare la apostolul, rugîndu-să să scape de primejdea focului. Iară svîntul feace rugă în nontrul căminului şi, trăgînd cu tunet bobotaia focului la sine, dzîsă: "În mînule tale, Doamne, dau sufletul mieu!". Şi mîntui pre-mpăratul de la nevoaie.

Atunce îmvăţă de adusără un pat împărătesc şi pusără trupul svîntului apostol neatîns de foc. Şi-l rădicară boiarii cei mare, să-l ducă în polatele împărăteşti. Ce, încă şchiopătînd din credinţă împăratul, îmvăţă de feaceră un secriiu de fier şi bägă într-însul trupul apostolesc. Şi dzîsă către sfat aceastea cuvinte: "Dumnădzăul ce cunoscum de la acesta, de-l va feri într-adîncul mă- / rii ca şi din foc, va fi tare şi nelutatec. Pentru carele noi, lăsînd dumnădzăii noştri ca ceia ce nu puturâ şie folosî, datori vom fi toţi să ne-nchinăm Lui, fără de-ndoiciune şi fără de pripus .". Şi, deaca dzîsă aşea, îmvăţă de aruncară în mare secriiul cel de her.

Şi, cînd fu preste noapte, s-au arătat apostolul episcopului, dzîcînd: "Pasă despre răsăritul de către curtea-mpăratului şi vei afla secriiul plutit cu trupul mieu!". Şi mearse episcopul cu căpeteniile. Şi deaca văzdzu racla de her plutită ca lemnul, lăudă cu cîntări de biruire pre Dumnădzău Carele din foc şi dintr-apă izbăveaşte.

De-aciia, împăratul, lepădînd toată necredinţa, să rugă să i să iarte, să să boteadze. Şi preutul, văzdînd fierbinteala voii lui, feace oglaşeniile şi otriţaniile şi l-au băgatu-l în apă. Şi, puindu-şi mîna în capu-i, aude de sus glasul venînd: "Nu-i dzice Fulvian, ce să-i dzîci Matthei!". Atunce împăratul să botedză puindu-ş numele apostolului. Şi preste 7 dzîle după botegiune, au sfărîmat toţi idolii de prin toată ţara lui. Şi, grijînd racla svîntului, feace de să botedză toată ţara lui. Iară apostolul, arătîndu-să în vis episcopului, l-au îmvăţat să hirotonească preut pre-mpăratul şi pre hiiu-său diacon: "Şi, deaca s-or împlea trei ai, vei veni către Hristos! Şi-n locul tău va fi Mathei Împăratul!". Şi, deaca să-mplură trei ai, răpăosă Platon Episcopul către Domnul. Şi lăsă scaunul său împăratului, ca unui preut. Şi iarăş împăratul, pre urma sa, lăsă fiiului său, precum au orînduit svîntul apostol.

Într-aceastaş dzî, nevoinţa svîntului măcenic Varlaam.

Acesta svînt avea ruda sa de la Antiohiia cea Mare, bătrîn de vîrsta sa. Pre carele cinstîră dumnădzăiescul Ioan Zlatoust şi Marele Vasilie cu laude. Şi, pentru mărturiia lui Hristos, adus din temniţă naintea boiarinului, fu bătut cu vine de bou şi-i dezrădăcinară unghile. De-aciia, apropiindu-să de capişte, îi întînsără mîna şi-o-mplură de jeratec cu tămîie. Aşea au socotit boiarinul că, de-a arunca gios jeratecul din mînă cu tămîia, să să ţîie samă c-au dat jărtvă, de-au tămîiat idolii. Iară // svîntul 131r Varlaam stătu nemişcat şi ne-ncreţît, ţiindu-ş mîna zdravănă ca de aramă sau de fier. Şi aşea ardzîndu-i palma şi topindu-să, s-au spart rumpîndu-să vinele. Şi-ntr-aceaea dureare ş-au dat sufletul în mîna lui Dumnădzău.

Pentru-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 17, pomenirea preacuviosului părintele nostru Grigorie de Neochesariia, făcătoriul minunelor.

Acesta era în dzîlele împăratului Avrilian, din părinți ellini. Și, dîndu-să îndată către partea cea bună, cunoscu adevărata credință către Domnul Hristos. Și, crescînd în vîrstă, creștea cu dînsul și credința cea bună. Iară pentru mărirea și mulțimea minunelor ce făcea dobîndi și poreclă numelui. Că încă pre vreame ce învăța carte, mărgînd la școală în Alexandriia, cînd învăța la filosofie, o femeaie curvă, măzdită fiind, mearsă la dînsul, cu vicleșug făcîndu-ș prilej ca să-l năpăstuiască cu ocara ei. Și îndrăcindu-să pentru năpaste ce grăi, căzu gios,* iară svîntul o isteali cu ruga sa.

Vădzut-au și pre preasvînta Dumnădzău-Născătoare cu svîntul Ioan Bogoslov, avidomă îmvățîndu-l taina Svintei Troițe, într-acesta chip: "Unul iaste Dumnădzău Tată Cuvîntului viu, îmțîlepcîunei statnice și puterii și șeruitoriului văcuitor, întregul a-ntregului Părinte! Tată Fiiului celui sîngur născut: și unul Domnul, sîngur din sîngur, Dumnădzău și lui Dumnădzău Fiiu! Figură și icoană dumnădzăirii, Cuvînt lucrăreț! Înțălepciune a tuturora statului cuprinsătoare și puteare a toată zidirea făcătoare! Fiiu adevărat adevăratului Părinte. Nevădzut a nevădzutului. Nestricat celui fără stricat. Nemuricios a Celui-fără-moarte și văcuit a Celui văcuit! Și unul Duhul Svînt din Dumnădzău ființa avîndu-ș și prin Fiiul ivit omenilor adecă. Icoană a Fiiului a-ntreg întreagă. Viață viilor / prilej. Fîntînă svîntă, Svințenie de Svinție dătătorîul. Întru care să iveaște Dumnădzău Tatăl, Acela ce-i preste toate și întru toți! Și Dumnădzău Fiiul cel pentru toți, Troiță întreagă, cu slava și văcuirea și cu-mpărățîia nedespărțîtă, nice streinată, că nice și-i zidit ceva sau slugă în Troiță, nice adus ca cum mainte n-ar hi fost și mai apoi supră-ntrat. Că niceși au lipsit cîndva Fiiul de la Tatăl, nice de la Fiiul Duh. Nice au crescut unița în duiă, nice duița în Troiță, ce nestrămutată și nepremenită tot aceaeaș Troiță svîntă pururea .".

ѲСЇС ѳѳС ПАТНР АГѲЎ ЗѲНТѲС, СѲФІАС НАЇСТѲСНС, КАІ ДЇНАМЕѲС, КАІ ХАРАКТНРѲС АІ ΔѲ. ТЕΛЕГѲС ТЕΛЕЎ ГЕННТѲР. ПАТНР НГЎМѲНѲГЕНЎС, КАІ ЄСЇС КНРЇѲС, МѲНѲС ЄК МѲНЎ, ѳѳС КАІ ΔЄЎ НГѲС. ХАРАКТНР КАІ ЇКѲН ΔЄѲТНТѲС, ΛѲГѲС ЄНЕРГѲС. СѲФІА ТНС ТѲН ѺΛѠΝ СΝСТΑСЕѠС ПЄРІЄ КТЇСΝ, КАІ ΔΝΑΜΙС ТНС ѺΛΝС КТЇСЄѲС ПΛΝΗΤѲΝ. НГѲС ΛΑΝΔΝѲС ΔΝΔΝЎ ПΑΤΡѲС. ѲΔΑΤѲС ѲΔΑΤЎ, КАІ ΔΦѲΑΡΤѲС ΔΦѲΑΡΤЎ. ΔѲΛΑΤѲС ΔѲΛΑΤ КАІ ΔΙΔΑС ΔΙΔЎ. КАІ ЕН ПΝΕΥΜΑ ΔΓΙѲΝ ЕК ΔΕΎΤΝΗ ΗΠΑΡΞΗ ΕΥѲΝ КАІ ΔΙΑ ΗГѲΠΕΦΝΗѲ ΔΝΑΔΔΗ ΤѲΙС ΑΝΘΡѠΠΟΙС ЇКѲΝ ΤЎ НГЎ ТЕΛЕЎ ТЕΛЕЇΑ. ΖѲΗ. ΖѲΝΤѲΝ ΑΝΤΙΑ. ΠΗΓΗΠΙΑ ΔΓΙѲΤΗС ΔΓΙΑСΜЎ ΧѲΡΗГѲС. ΕΝѲΓ ΦΑΝΕΡЎ ΤΑΝ ΔΕѲС ѲΠΛΤΗР ѲΕΠΙ ΠΑΝΤѲΝ. ΚΑΗ ΕΗΠΑСΙ ΚΑΗ ΔΕѲ ѲΝΗѲС ѲΔΙ ΠΑΝΤѲΝ ΤΡΙѲС ΤΕΛΙΑ ΔΟΞΗ СΚΔΙ ΔΙΔΟΤΗΤΙ. КАІ ΒΑСΙ ΛΕΙΑ ΜΙΛΜΕΡΙΖѲΜΕΝΗ, ΜΗΔΕ ΑΠΛΑ ΛΟΓΙΖΈΜΕΝΗ. ЎΤΕ ЎΗ КΤΙСΤѲΝ ΤΙ ΗΔΙΑΟΝ ΕΝΤΗΙ ΤΡΙΔΙ. ЎΤΕ ΕΠΕΙ СΑΚΤѲΝ ѲС ΠΡѲΤΕΡѲΝ Ѳ ΥΠΗΡΧΟΝ, ΗСΤΕΡѲΝΔΕ ΕΠΕΝСΕΙ ΔѲΝ. ЎΤΕ ГΑΡ ΕΝΕΑΝ ΠΕΠѲΤΗΝΙС ΠΑΤΡΙ, ЎΤΕΗΛΥΙ Τ ΠΝΕΥΜΑ ЎΤΕ НΙ ΖΗΝΩΝ ΜѲΝΑС ЄІС ΔΗΔΑ ΚΑΙ ΔΗΑС ЄІС ΤΡΙΔΑ ΔΛΛ ΑΤΡΕΠΤѲС, КАІ ΔΗΑ ΛΛѲΚΥΤѲС ΗΔΗΤΗ ΤΡΙѲС ΔΕΙ. //

ѲΥΝѲС ЄСΤ ΔΕѲС ПΑΤΕΡ ΚΕΡΕΙ ΕΝΕΝΤΙС, СΑΠΕΝЦΙΑ СѲΣСΙΤΕΝΤΙС ЕТ ПѲΤΕΝЦΙΑ Е ΔΗΎΡΑΜ ΔΕΤΕΡΑΕ. ПΕΡΦΕΚΤΕѲС ПΕΡΦΕΚΕΙ ГΕΝΝΤΟΡ.

Ші deaca s-au hirotonit episcop de episcopul Amasiei, Fedim, deaca-ș mearsă la scaun unde i s-au dat, spun c-au făcut minuni nepovestite și preste samă de minunate. Că au pornit ca un munte de mare o piatră cu ruga, de o au mutat într-altă parte. Și, trecînd pre lîngă o idolniță, s-au abătut de-au

ΠΑΤΕΡ ΦΙΛΙΗ ΣΝΗ ΓΕΝΤΙ ΕΤ ΣΝΣС ΔΟΜΙΝΣС СΟΛΟС ΕΣ СΟΛΟ, ΔΕΣС ΕΤ ΔΕΙ ΦΙΛΙΣС. ΦΗΓΣΡ ΕΤ ΗΜΑГΟ ΔΕΙΤΑΪС ΒΕΡΕΣΜ ΕΦΦΙΚΑΣ. САΠΕΝЦІА ΣΝΕΒΕΡΣΡΣΜ КΟΝСΤΗΤΣЦΝΙС РЕРЕМ КΟΝΓΡΕГΥΕΝСΙΕΑ ΕΤ ΠΟΤΕΠЦІА ΟΜΝΕ КΡΕΑΤΣΡΑΡΣΜ ΕΦΦΕΚΤΡΝΣ. ΦΙΛΙΣС ΚΕΡΣС ΚΕΡΙ ΠΑΤΡΙС ΗΝΕΣΙΝΕΛΙС ΗΝΕΣΙΝΕΝΔΙ ΕΤ ΗΝΚΟΡΡΣΠΤΝΕΝΑΙС ΗΝΚΟΡΡΣΠΤΝΕΝΑΝ. ΙΜΜΟΡΤΑΛΙС ΗΜΜΟΡΤΑΛΙ. ΔΕΤΕΡΝΣС ΔΕΤΕΡΝΙ ΕΤ ΣΝΣС СΠΙΡΝΤΣС СΑΝΚΤΣС ЕΣ ΔΕΟ ЕΣΙСТΕΝЦІΑΜ ГΥΔΕΝС, КΕΝ ΠΕΡ ΦΙΛΙΣΜ ΜΑΝΙΦΕСΤΑΤΣС ΕСΤ ΚΗΔΕΛΙΩЦΕΤ ГΥΩΜΙΝΝΕΣС. ΙΜΑΓΨ ΦΙΛΙΗ ПΕΡΦΕΚΤΝ ПΕΡΦΕΚΤΑ. ΒΝΤΑ ΚΗΒΕΝЦΗΣΜ ΚΑΒΣΑ, ΦΟΝС СΑΝΚΤΣС. СΑΝΚΤΗΤΑС СΑΝΚΤΙΦΙΚΑЦΙΟΝΗС СΣΠΠΕ ΔΗΤΑΤΡΝΣ. ΗΝ ΚΕΨ ΜΑΝΙΦΕСΤΑΤΣΡ ΔΕΣС ПΑΤΕΡ ΚΕΝ ЕС СΣΠΕΡ ΟΜΝΙ ΕΤ ΗΝ ΟΜΝΗΣΣС ΕΤ ΔΕΣС ΦΗΛΙΣС ΚΕΝ ΠΕΡ ΟΜΝΗΑ ЕСТ, ТРΝΗΤΑС ПΕΡΦΕΚΤΑ ГΛΟΡΙΑ ΑΤΚΕΕ ΔΕΤΕΡΝΗΤΑΤΕ ΕΤ РЕГΝΟ КЕΨΔ НΨΝ ΔΗΕΝΔΗΤΣΡ, НΕΚΕΕ ΔΕΔΙΕΝΑΤΣΡ. НΕΚΕΕ ΙГΗΤΣΡ КΡΕΑΤΣΡ КΕΝΔ ЕСТ ΙΗ ТРΝΗΤΑΤΕ. НΕΚΕΕ СΣΠΕΡΝΔΣΚΤΣΜ ΚΕΛΣΤΗ ΚΕΟΔ ΠΡΗСС ΝΟΝ ΦΕΡΝΤ, ΠΟСΤΕ ΚΕΡΟ ΔΔΕΝΕΡΝΤ. НΕΚΕΕ ΕΝΝΜ ΔΕΦΣΝΤ ΣΝΚΕΔΜ ΦΗΛΙΣС ΠΑΤΡΗ, НΕΚΕΕ ΦΗΛΝΗ СΠΙΡΝΤΣС, НΕΚΕΕ ΔΕСΤΑ ΦΣΝΤ ΣΝΗΤΑС ΗΝ ΔΣΛΗΤΑΤΕ НΕΚΕΕ ΔΣΛΗΤΑС Η ТРΝΗΝΤΑΤΕ. СΕΑ ΗΜΜΣΤΑΒΗΑΝС ΕΤ ΗΝΔΑΤΕΡΔΕΗΑΝС, ΗΔΕΜ ΗΠС ТРΝΗΤΑС ΗΝ СΕΜΠΤΕΡΣΜ.

Și deaca s-au făcut episcop, deaca-ș mearsă la scaun unde i s-au dat, spun c-au făcut minuni nepovestite și preste samă de minunate. Că au pornit ca un munte de mare o piatră cu ruga, de o au mutat într-altă parte. Și, trecînd pre lîngă o idolniță, s-au abătut de-au

* făcînd grozav

132r

întrat într-însă de-au izgonit pre toți dracii ce să ținea într-însă. Și, deaca s-au dus svîntul, iară dracii nu mai cutedzară să mai intre în idolniță. Și, oblicînd socotitoriul idolilor, Neocor, ținea mînie asupra svîntului. Iară svîntul scrisă într-o hîrtie: "Eu, Grigorie, scriu la tine, satane: «Întră-ți în idolniță!».". Și o pusă în capișțea lui Neocor și-ntrară dracii. Iară Neocor, înspăimîndu-să de minune ca aceasta, în loc ce era închinători idolilor și dracilor, îndată să feace închinători și slujitoriu Domnului Hristos. Și venind la Marele Grigorie, de să botedză.

Și pentru un iazer foarte mare, de arunca balauri ca de mare și era împărțîtori a doi frați ce să sfădiia pentr-acel iazer și nu să tocmiia, sfîntul marsă acolo într-o noapte și cu ruga săcă iazărul, de-l feace uscat, de potoli și vrajba fraților amînduror ce să sfădiia pen- / tr-acel iazer.

Oprit-au și calea unui pîrîu, rugîndu-l lăcuitorii locului. Și-ș înfipsă svîntul toiagul în pămînt muiat de apa pîrîului și ponorîtoriu. Și pusă minune că, ferindu-să pîrîul de toiag, vîrtejeaște apa și dă îndărăpt, cum s-ar teame a să atinge de toiag. Și toiagul fusease uscat, neavînd nice o vlagă hirișe, s-au rădăcinat și s-au făcut copaci vearde și frundzos. Și povestesc că și pînă astădzi fuge apa pre departe, ocolind copaciul, de să strigă tutinderea pentru Marele Grigorie putearea Domnului Hristos.

Odănăoară un jidov să făcea că-i mort, iară svîntul feace rugă. Și fu jidovul cu de-adevărat mort. Dănăoară iarăș, în munte făcînd rugă, le părea că-i copaci a nește pizmași ce-l căuta. Pornit-au și omor în cei necredincioși. Și, deaca să pocăiră, de-au potolit omorul, botedzîndu-i.

Iară la sfîrșeniia svinții sale, slobodzî glasuri de mulțămită lui Dumnădzău, mulțămind Svinții sale că l-au spodobit, de-au lăsat atîta mulțime de credincioși în oraș, cîtă aflasă de necredincioși cînd venisă. Că era cei mai mulți păgîni. Și rămasără puținei necreștinați, că mulțîmea s-au creștinat în dzîlele svinții sale.

Într-aceastaș dzî, preacuviosul și ispoveadnic Lazar Zograful.

Lazar astădz Doamne-n șaruri nu te serie,

Ce te veade fără șar în față vie.

Acesta din tinerea vîrstă s-au făcut călugăr. Și-mvăța meșterșugul zografîei și avea grijea milosteniii, deosăbi de podvigul și postul ce făcea. Pentr-acea, dobîndi și vredniciia preoției și, dintr-aceasta porneală, să luptă înprotiva tuturor ereselor. Ș-au răbdat atîtea scîrbe, nu numai de la ceia ce ținea daturile ereselor lui Evtih ș-a lui Nestorie și Dioscor, ce și de la nedumnădzăioșii iconoboreți cîte nu să pot povesti. Trimisu-s-au și la Rîmul cel bătrîn să nevoiască pentru ceale părințești și apostolești daturi și, întorcîndu-să // cu mare cuviință, iarăș au mărs acolo cu acealeași trebi. Și, timplîndu-l la mijloc de cale o boală, s-au săvîrșit întru Hristos. Și, aducîndu-să cinstitul lui trup, s-au astrucat în mănăștirea lui Evandru. 133r

Într-aceastaș dzî, pomenirea preacuviosului Zahariia Curelarul și a lui Ioan poveaste de folos.

Un om orecare luminat în lume, anume Ioan, lăsînd nebăgat samă toate valurile lumești, petrecînd prosteaște viața, au tras la sine cu lucrul a bunătățîlor parte, preveghînd la rugi și trezindu-să pentru isprăvile sale înainte. Și avînd cu alalte nepărăsît să înnopteadze în curțile Domnului. Și, într-o noapte, mearsă la besearica lui Dumnădzău carea să chiamă "**Τѳ ѳεѳ λογѳ Σοφιά**"[3], adecă "Svînta Sofiia", în Țarigrad.

Și, aflînd ușile svintei Sofiei încuiate, fiind ostenit, ședzu să odihnească într-un scaun aproape acolea, cetind întru sine rugă, după cum era locul. Și-ntre aceastea, adecă veade o lucoare de lumină venind de-afară. Și oglindînd bine, veade după lumină că veniia un om de-a firea, urmînd aceii lucori. Și făcîndu-ș bucurie de vedearea aceii lucori, să trasă îndărăpt să cunoască obîrșiia aceluia ce veniia. Și, dîndu-să într-o laturi acesta, sosi și lumina la ușile încuiate. Iară omul, genunchind la prag, feace rugă destulă cu mînule rădicate. Și făcînd cu mîna svînta cruce pre uși, de să deschisără și întră în nontru cu lucoarea. Și iarăși căzînd la pămînt, unde-i deasupra zugrăvită svînta Preacistă, și iarăș sculîndu-să, într-acelaș chip deschisă și acea uște. Și, suind în argea, către ușile cele de argint, feace ș-acolo rugă destulă, precum să veade celuia ce-l prăviia. Și iarăș îl văzdu că deschisă și acealea uși cu sămnul svintei cruci. Și-ntră în nontru, cu totul luminat și strălucit, întru nontrul cinstitei besearici. Și, rădicîndu-ș mînule în mijlocul svintei besearici, milostivi pre Dumnădzău. Și, deaca ș-au obîrșit ruga, iarăși întorcîndu-să, ieși de mearsă la pritvorul cel de-apoi a besearicii ce-i denainte. Și să-ncuiară ușile svintei besearici de Dumnădzău. /

Iară Ioan sta de-l vedea încătro va face acel minunat om svînt, ieșind din svînta besearică. Și, purcedzînd, să luă după dînsul, pînă s-au abătut la pogorîșul cel scărit, unde-i besearica svîntului măcenic Iulian. Și stătu acolo la o căscioară mică, strigă numele muierii sale, pre nume Mariia, cu glas înceț și linișor, bătînd cătinel cu mîna în uște. Și, deaca întră în casă, strălucoarea încă s-au dus

de-acolo, carea-i ţîiu lumină pre cale, de le lumină amînduror la-ntunearec. Iară muiarea lui, cu luminare ieşindu-i nainte, l-au băgat în casă. Iară el, deacă întră în casă, nu s-au rădzîmat nice la o odihnă, ce-ndată şedzu la lucru, că era curelariu.

Atunce pomenitul Ioan, ce-i îmbla în urmă, mearsă fără stideală, de-i întră în casă. Şi, cădzîndu-i la picioare, le uda cu lacrămi, rugîndu-l să-i spuie cine iaste şi: "Carele ţi-i lucrul tău cel nalt cătră Dumnădzău, cu care feceşi aceale minunate puteri ce-am vădzut eu?!". Iară smeritul de-nţălepciune acela dzîsă: "Iartă pentru Dumnădzău, o, bătrînule, că eu sînt un om păcătos şi n-am asupră nice un lucru bun! Dară ce sînt eu un prostac sau de unde aş hi eu îmvăţat a da chip cuiva şi să-i canonisăsc, că eu, hiind lipsit, de mă ţîiu cu un meşterşug sărăcesc şi ticăit?! În zădar că te prelesteşti, o, omule, prelesteşti-te e-ai vădzut o nălucire, iară nu adevărare!". Atunce bătrînul, puind lacrămi preste lacrămi, îl giură să-i spuie acea slavă a bunătăţilor sale: "Că de n-ar hi fost voia lui Dumnădzău, dzîcea, n-aş hi spodobitu-mă eu, un om de posleade, a vedea taine ca aceastea!".

Atunce, fiind pripit la strîmtoare de giurămînturi, omul să sculă şi feace metanie înaintea lui Ioan şi-ncepu a spune, dzîcînd: "Iartă, frate, eu altă ispravlenie pre pămînt n-am de bunătăţi, fără numai că mă întinu în păcatele meale şi cinstesc mîrsăieturile trupului! Ce pentru bunătatea lui Dumnădzău, mai apoi, odănăoară, puind în gîndul meu frica Gheennei, m-am însurat de-am luatu-mi această creştină, sor cum o vedzi. Pînă acmu n-am întinat curăţîia trupului, ce amîndoi petreacem în
134r curăţîie. // Şi misturînd de cătră cunoscuţi, dzîcem că-i stearpă. Şi pînă astădzi, cu dorul plăzmuitoriului nostru ne ferim în curăţîie de cătră mestecăciune. Şi mi-i voia să-ţi obîrşesc pentru tăriia giurămîntului: să ştii că avearea mea toată mai mult nu-i decît un trimision, atîţa mi-s banii şi-i bagu în pîei, muncesc de le lucredz şi ce agonisesc fac 2 părţi. Şi partea cea mai bună dau pentru Dumnădzău. Iară cu o parte mă hrănesc de-m ţîiu casa. Şi aşea, în toate dzîle păzîndu-mă, puiu giudeţ în gîndul mieu şi cuget de giudeţul lui Dumnădzău şi de tîmpinuşurile a vamăşilor duhurilor văzduhului!". Şi, obîrşind cuvîntul, să sărutară şi să despărţîră făcîndu-şi mătanii. Şi să dusă Ioan la gazdă-şi, mulţămind lui Dumnădzău de slavă ce-au vădzut. Iară minunatul acela curelariu, Zăhariia, fugînd de vicleşugul slăvii omeneşti, părăsî acela loc şi să mută la loc neştiut.

Într-aceastaş dzî, preacuviosul Loghin cu pace s-au săvîrşît.

Într-aceastaş dzî, svîntul Ghenadie, patriarhul de Ţarigrad, cu pace s-au săvîrşît.

Într-aceastaş dzî, svîntul Maxim, patriarhul de Ţarigrad, cu pace s-au săvîrşît.

Într-aceastaş dzî, preacuviosul Iustin cu pace s-au săvîrşît.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău mîluiaşte şi ne spăseaşte.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 18, pomenirea svîntului mare măcenic Platon.

Acesta era din Ţara Galatilor, de cetatea Anghira, frate svîntului măcenic Antioh. Şi, pentru mărturiia de Domnul Hristos, îl adusără naintea ighemonului Agripin, tinerel fiind de vîrstă, şi-l bătu cu 12 slujitori. De-aciia, pre un pat de aramă înfierbîntat l-au întins şi deasupra bătut şi cu galii de her înfierbîntate ars în susîori şi în coaste. Şi belîră cureale de pre spinarea svinţîii sale. Şi-l rasără cu frecători ascuţîte preste svînta carne şi pre coaste, pînă îl stricară din / făptură, de-l schimosîră. Aceastea rînduri de munci toate le răbdă viteajeşte. Şi-i tăiară mai apoi şi svîntul cap, dîndu-şi sufletul în mîna lui Dumnădzău.

Într-aceastaş dzî, pomenirea svîntului Roman.

Acesta era în dzîlele lui Maximian Împărat şi, pentru dragoste ce avea spre Domnul Hristos, trasă îndărăpt pre eparhul Asclipiad ce vrea să între la idoli, să să închine, dzîcîndu-i: "Nu sînt idolii dumnădzăi!". Pentr-aceaea, fu prins şi bătut preste svînta lui gură. Şi spîndzurat, fu strujit cu brînci* ascuţîte preste obraz. Şi pofti svîntul, de adusără un cucon să-l întreabe cărui Dumnădzău va dzice că să cade a să-închina. Şi, deaca-l întrebă eparhul, cuconaşul dzîsă: "Dumnădzăului creştinesc să cade să ne-nchinăm!". Şi-l bătură cucon, hiind şi maică-sa de faţă cîndu-l bătea. Şi pofti cuconul apă, iară maică-sa îi dzîsă, fiind credincioasă şi dragă cătră Dumnădzău: "Nu bea, hiiul mieu, de-aceasta apă!". Şi pruncul îmfruntînd pre eparhul, iarăşi îl mai bătu şi-i tăie capul. Iară lui Roman tăiară limba şi, iarăşi, curat grăi, a minune, proslăvînd pre Dumnădzău. Şi prindzînd veaste împăratul Maximian de preaslăvită minune ce s-au făcut de svîntul Roman, că i-au crescut limba, au îmvăţat de-l sugrumară în temniţă. Şi să mută dintr-această viaţă trecătoare, luînd cununa măceniciii.

Într-aceastaş dzî, svîntul prunc cel întrebat de eparhul cărui dumnădzău să cade a ne-nchina şi dzisă pruncul: "Lui Hristos să cade a ne-nchina!", de sabie s-au săvîrşit.

Într-aceastaş dzî, svîntul măcenic Roman Diaconul, palestinul.

* frecături

Acesta fiind de ruda sa din Palestina şi fiind diacon şi aforchist* la poporul Chesariei, s-au nevoit în dzîlele lui Dioclitian, la Antiohiia, îndemnînd pre mulţi cătră nevoinţe, carii era fricoşi, de să temea de caznele muncilor şi era afîlndu-să slabi cătră mărturie. Pentr-aceaea, îmbărbătînd pre alalţi, mearsă şi el cu sine naintea giudeţului de mărturisi. Şi-ndată fu giudecat să-l bage în foc. Ce, cunoscîndu-l Dioclitian, l-a // scosu-l de la foc, numai ce-au îmvăţat de-i tăiară limba. Ce svîntul 135r măcenic, pierdzînd limba, mai limpede grăiia şi mărturisiia cu-ndrăznire pre Domnul Hristos. Pentr-aceaea, iarăş îl băgară în temniţă şi ş-au întins picioarele la cinci împunturi. De-aciia, îl sugrumară cu osălul, de-l umorîră, dînd sufletul în mîna lui Hristos.

Într-aceastaş dzî, pomenirea svîntului măcenic Zachei, diaconul besearicii de la Gadare şi Alfeu.

Pre svîntul Zachei adusără în polatele cu legături de fier în grumadzi, greale. Şi, întrebîndu-l, îl băgară la greale şi cumplite cazne neomenite. Şi, de-aciia, legat în temniţă îl băgară în patru gauri de gros cu mînule şi cu picioarele răşchirat şi-ntins. Patru dzîle şi patru nopţi îl ţînură aşea întins şi le răbdă bărbăteaşte aceale întinsori greale. Apoi adusă şi pre Alfei la mîjloc, plin de Duhul Svînt. Şi, zmăcînîndu-l preste tot trupul cu bice şi ardzîndu-i coastele, l-au închis în temniţă, pentru să paţă de-aseamenea cu de-mpreună nevoitoriul său. Şi-l întinsără şi pre dînsul în lemnul cel de muncă şi, cînd fu demineaţă, le tăiară capetele amîndurora, dîndu-şi sufletele în mîna lui Dumnădzău.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău mîluiaşte şi ne spăseaşte.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 19, svîntul proroc Avdiu.

Acesta să tîlcuiaşte "şerb Domnului" sau "mărturisitoriu".

Acesta era din Sihim, de la cîmpul lui Thaharam. Şi slujiia împăratului Ahav de Samariia, cînd au mînat la slăvitul Iliia Prorocul şi svîntul pre 2 de cîndzăci mai-mare, de-l chema să să pogoare, să vie la-mpăratul. Ş-au pugorît prorocul Iliia foc din ceriu de i-au arsu-i.

Iară acesta-i Avdiu, cel al treilea trimis cu cîndzăcea sa să-l cheame. Acesta-i dară cel al treile pendicondarh, carele l-au lăsat Iliia nebetejit. Carele, deacă veni la prorocul / Iliie, îngenunghe şi să rugă să nu-l ardză. Şi rugă pre svîntul Iliia de mearsă la-mpăratul. Şi, de-atunce, părăsî pre împăratul şi slujiia lui Ilie, dîndu-să ucinic. Şi multe au prorocit. Muri şi să-ngropă la mormîntul tătîne-său.

Într-aceastaş dzî, pomenirea svîntului măcenic Varlaam.

Svîntul măcenic Varlaam era de la Antiohiia Siriei, bătrîn fiind. Şi, pentru mărturiia Domnului Hristos, fu adus naintea boiarinului. Şi ne-ndueplecîndu-să a face jărtvă la idoli, fu bătut cu gîrbace de bou şi-i dezrădăcinară unghile. De-aciia, îl băgară în bojniţă. Şi-i întinsără mîna cu silă şi-i pusără pre palma golă jeratec viu şi tămîie, socotind boiarinul că n-a putea răbda durearea şi va lepăda focul gios. Şi i să va socoti în samă că l-au făcut de-au închinat idolilor tămîie de i-au cădit. Ce svîntul stătu nemişcat, răbdînd şi ardzîndu-i palma. Şi nu băga în samă cum îi vrea fi fost palma de fier sau de-aramă, pînă i s-au topit palma ş-au căzdut focul gios sîngur. Că aşea vru svîntul, mai bine să-i ardză palma decît să să laude păginii. Şi aşea, cu inemă vitează şi vîrtucioasă, ş-au datu-şi sufletul în mîna lui Dumnădzău dintr-aceaea arsură. Pre acesta svînt, dumnădzăieştii Zlatoust şi Marele Vasilie cinstiră cu cuvînt de laudă. Acesta svînt să pomeneaşte şi în 16 aceştii luni.

Într-aceastaş dzî, svîntul măcenic Azi Ciudotvoreţul.

Acesta era în dzîlele împăratului Dioclitian de la Isavriia, slujitori de oaste de cin. Şi, lăsînd cinul cel de oaste, petrecu la pustie. Şi făcînd multe isţealenii şi minuni, că fu vădit de neşte vînători. Şi adus la Dioclitian şi mărturisind credinţa Domnului Hristos, îl deade pre mîna boiarinului Achilin cu 100 şi 50 de slujitori. Carii au fost trimiş de l-au prins. Şi credzură şi ei întru Isus Hristos, pentru minunile svîntului ce feace pre cale venind cu dînşii. Că, lovindu-i seate, scoasă apă cu ruga din loc săc, de-i adăpă. Deci eparhul, luînd pre svîntul Azi, veni la scaunu-şi şi-l munci cu multe cumplite munci // pentru să facă ş-altora groază. Şi-l spîndzură într-o roată. Şi frecîndu-l cu brînci de her şi-n 136r cămin îmfocat băgîndu-l, să stînsă bobotaia focului şi rămasă sfîntul nebetejit. Şi, de minune ce să feace, credzu femeaia eparhului cu hiică-sa şi veniră cătră Domnul Hristos. Atunce eparhul îmvăţă de tăiară întîi capetele celor o sută şi cîndzăci de vonici şi cu dînşii tăiară capul femeii lui şi a fiicii ei. Apoi bătu cumplit pre svîntul şi îmvăţă de-i tăiară capul şi luară toţi cununa de-mpărăţîie veacinică de la Domnul Hristos.

Într-aceastaş dzî, svinţîi 150 de voinici de sabie să săvîrşiră. Stih:

Voinici cîndzăci şi o sută le dă Hristos leafă,
Că sufleteşti călcară pizmaş după ceafă.

* zacliaci

Într-aceastaş dzî, femeaia şi fiica eparhului de sabie să săvîrşiră. Stîh:

Îndrăgit-au cu maica, fiica, pînă-n moarte,
Pre Hristos de-ş luară logodnic în soarte.

Într-aceastaş dzî, svinţii doispreace voinici de sabie să săvîrşiră.

Într-aceastaş dzî, pomenirea svîntului măcenic Agapie.

Într-aceastaş dzî, svîntul măcenic Iliodor cel din Maghidonul Pamfiliei.

Împărăţînd Avrilian în Rîm şi Actie domnind cu ighemonie la Magedonul, oraşul Pamfiliei, fericitul acesta Iliodor, aflîndu-să într-acesta oraş şi mărturisind pre Domnul Hristos, fu clevetit cătră Domnul acela a Maghedonului. Şi, astînd naintea lui, după alte măgulituri, după toate, neputîndu-l îndupleca să jărtvască la idoli, l-au spîndzurat şi l-au ras cu rădzuşuri. Şi, prindzîndu-l de agiuns pre svîntul usturimile muncilor, strigă de dzîsă: "Doamne Isus Hriste, agiută-mi!". Îndată să feace glas din ceriu, dzîcîndu-i: "Nu te teame, că sînt cu tine!". Acesta glas, deaca-l audzîră ceia ce ţinea a mînă făcliile ceale de muncă şi osăbi de-aceasta vădzînd patru svinţi îngeri, carii îi opriia de la lucrul muncilor, credzură întru Domnul Hristos. Şi, înfruntînd pre ighemonul, fură aruncaţi în mare, încununaţ / cu cununile biruinţei.

Atunce învăţă de înfocară un bou de aramă. Şi băgară pre svîntul în bou, cumuş era îmfocat de arunca scînteaie. Şi-ndată să stînsă şi să feace reace, pentru ruga svîntului. Şi, deaca audzî ighemonul că cîntă svîntul în pînteceale boului, să înspăimă de minune. Şi, deaca să apropie şi pipăi boul şi-l vădzu că-i reace aşea, de năprasnă, dintr-atîta fierbinteală înfocată de cura scînteaie şi s-au premenit în răceală, dzîsă svîntului: "Necuvios cap, că şi asupra focului biruiră farmecile tale!". Iară svîntul dzîsă: "Farmecile meale sînt Domnul mieu Hristos! Ce să-m dai vreame de trei dzîle, să mai vădz ce voi face!".

Şi, luînd voie svîntul, mearsă pre-a furiş în bojniţa idolilor şi, făcînd rugă la Dumnădzău, căzdură toţi idolii de să zdrobiră. Şi, prindzînd veaste ighemonul, mînă de adusără naintea sa pre svîntul. Şi-mplîndu-să de mînie, învăţă de-l spîndzurară şi-i bătură în cap găvoazde înfierbîntate. Şi, străbătîndu-l cumplită dureare, strigă pre Dumnădzău într-agiutoriu. Atunce ighemonul, vădzînd că nu-l pot birui muncile, învăţă de-l legară şi-i pusără lanţuje greale-mpregiur şi-l dusără la-mpăratul. Şi, deaca mînă de-l adusă naintea sa, să întrebară pentru jărtvele idolilor. Şi, vădzîndu-l nepremenit, învăţă de-l băgară cu mînule şi cu picioarele în dibe, de-l ţinură întins. De-aciia, învăţă de-l băgară într-o tigaie mare înfierbîntată. Şi, stînd svîntul în mijlocul tigăii, îmbiia şi pre alalţi să vie, să între în tigaie. Şi întrară şi cu ruga svîntului fură nevătămaţi. Şi mulţi credzură întru Domnul nostru Isus Hristos, strigînd: "Adevărat şi mare iaste Dumnădzăul creştinilor!".

Şi, deaca vădzu împăratul că credzură mulţi întru Dumnădzăul lui Iliodor, temîndu-să să nu-l apuce de-a mînă, învăţă de-l dusără iarăşi în Maghedon. Şi, luîndu-l, purceasără. Şi mergea svîntul cîntînd şi făcînd rugă. Şi, deaca sosîră, iarăş astătu naintea ighemonului. Şi, după multă întrebare, învăţă de-i tăiară limba. Şi-l spîndzurară, de-l bătură cu sabiile 2 ceasuri. De-aciia, îl legară cu un frîu şi-l scoasără afară de oraş. Iară svîntul feace cu mîna celora ce-l trăgea de statură. Şi, făcînd svîntul
137r rugă, îi tăiară capul. // Şi aşea ş-au obîrşitu-şi alergătura, luînd cununa vieţii de la puitoriul alergăturii nevoinţelor Domnul Hristos.

Într-aceastaş dzî, svinţii măcenici Anthim şi Thalelei, Hristofor şi Evfimiia şi cuconaşii lor şi svîntul Panharie.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 20, pomenirea preacuviosul părintele nostru Grigorie Decapolitul.

Acesta era de la Isavriia Decapoleor, ficior lui Serghie şi Macariei, în vremile necredincioşilor iconoboreţi. Şi, fiind de opt ai, îl deaderă la svînta Carte. Şi, deaca-mvăţă bine, să deade cu paza svintelor besearici. Şi, sosînd la vîrstă, să găta părinţii să-l însoare. Iară el, fugind pre-a furiş şi mai vîrtos pentru împresurarea iconoboreţilor, îmbla din loc în loc, sărutînd svinţii măcenici şi privitindu-i şi culegînd de la dînşii folosul sufletesc. Şi, dîndu-să la post şi la contenînţă şi aspră petreacere, s-au luptat cu multe supărări şi, mai vîrtos, cu dimonegţi. Pentru carea să şi arătă mare făcătoriu de minuni.

Acesta au mărs şi la Asiia şi la Ţarigrad, dorind să să facă ispoveadnic. De-acolo au notat cătră Rîm. Şi, cutrierînd tot Apusul şi minunînd pre mulţi cu ciudeasele şi cu şanţurile, iarăşi s-au întors la Ţarigrad. De-aciia, mearsă la părţîle Olimpului şi, suind în munte şi adevăsîndu-să foarte şi dobîndind boală de îmflăciune, să cunoştea numai de pre grai cine-l ştiia. Şi, iarăşi pogorînd de la munte, mearsă la Salonic. Şi de-acolo, venind la Ţarigrad, află pre Simeon Ispoveadnicul şi purtătoriul de

dumnădzăire închis pentru svintele icoane. Şi, rugîndu-l mult şi mîngîindu-l şi iertîndu-să, s-au săvîrşit, gonind multe de mult fealiu de boale de la oameni.

Acmu sînt în Ţara Muntenească svintele lui moştii, la svînta mănăstire, la Bistriţă. /

Într-aceastaş dzî, pomenirea dintru svinţi părintele nostru Proclu, patriarhul de Ţarigrad, ucinicul svîntului şi fericitului Ioan cu Rostul de Aur. Şi i-au fost şi scaunului priimitoriu.

Într-aceastaş dzî, stradaniia svîntului măcenic Dasie de Rodostol.

Acesta au fost în dzîlele lui Maximian, în oraşul Rodostolului, aproape de Dunăre. Şi, într-acela oraş, avea obiceai ellinii de făcea praznic lui Saturnus, adecă lui Cron strigoiului, în toţi ai. Şi, de mainte cu treidzăci de dzîle de-acel spurcat praznic, alegea pre un voinic tînăr şi frumos şi-l grijiia de jărtvă, îmbrăcîndu-l în port împărătesc, în haine scumpe. Şi, făcîndu-i pre voaie de toate, în toată pohta, ca ceaea că, preste 30 de dzîle, era să-l gîunghe de jărtvă, în bojniţa lui Cron. Deci sosînd rîndul şi căzdînd sorţul asupra lui Dasie voinicului şi dvorbindu-l cetaşii lui şi îmbiindu-l în toate pohte să să dezmiiarde şi să-ş petreacă. Iară el, luîndu-ş gîndul cel bun, au socotit ce-i mai de folos, dzîcînd că: "De vreame că totuşi mi-i a muri, mai bine voiu muri creştin, pentru Domnul Hristos!".

Deci mearsă naintea domnului cetăţii şi mărturisi pre Domnul Hristos. Şi, prindzînd veaste Dioclitian şi Maximian, l-adusără naintea sa, iară svîntul Dasie mărturisi creştinătatea. Şi-l munciră mult şi cumplit şi, mai apoi, îi tăiară capul, dîndu-să jărtvă svîntă lui Dumnădzău.

Într-aceastaş dzî, pomenirea svinţilor măcenici Nirsa Episcopul şi Iosif, ucinicul lui, şi altor cu dînşii sfîrşiţi în Persida.

Aceştia svinţi dintru dînşii Nirsa Episcopul şi Iosif, ucinicul lui, iarăş într-aceaeaş stepenă. Era Nirsa de 80 de ai, iară Iosif ucinicu-său de 89 de ai, cu dînşii şi alţi episcopi şi preuţi şi mireani şi feate ficioare şi femei călugăriţe, în multe fealiuri de munci ispitite şi puse la strînsoare. Şi umoriţi toţi aceştia svinţi, luară cununâ de mărturie. // 138r

Într-aceastaş dzî, svinţii măcenici Evstathie, Tespesie şi Anatolie.

Aceştia au fost în dzîlele lui Maximian, de moşie den Galatiia, din oraş din Gangra, fiind ficiori lui Filothei şi Evseviei. Cărora tatăl era din Ţara Galatiei, iară maică-sa din Nicomidiia, amîndoi ellini de leage. Însă aceştia, născîndu-să şi crescînd bine, Evstathie învăţa la carte, iară Tespesie şi Anatolie lucra meşterşugul tătînelui lor, că era făcători de haine.

Deci Filothei, făcînd cale cu hiiul său Anatolie de la Anatol cătră Nicomidiia şi tîmpinîndu-să pre cale cu bătrînul Luchian Didascalul, să-nduplecară supt împvăţătura lui şi ascultară de să botedzară amîndoi. Şi, deaca mearsără la Nicomidiia, vorovîră cu svîntul Anthim episcopul, Evstathie cu Tespesie şi să botedzară şi ei. Şi s-au hirotonit tatăl lor Filothei preut, iară fiiu-său Evstathie diacon. N-au zăbăvit mult şi să răpăosară părinţii lor.

De-aciia, fură clevetiţi la Maximian că-s creştini. Şi-i bătu cu toiage şi-i închisă în temniţă. Întru carea, cu slujbă îngerească, fură dezlegaţi din legături. Iară cînd fu deminează, slobodzîră asupră-le multe fealiuri de gadine cumplite. Şi, luptîndu-să cu dînsele, rămasără nebetejiţ. Şi, luîndu-i pre sama sa Antonie şi aducîndu-i la Nichea, i-au pusu-i la muncă. Spîndzuratu-i-au, rasu-i-au cu unghi de fier, de-au încruntat pămîntul de sîngele lor. Şi-i aruncă în temniţă. Şi iarăş de svinţi îngeri fură iuşuraţi de durori şi tămăduiţi de rane. Aceastea vădzînd acel sigubăţi şi mîncători de sînge, deade răspuns asupră-le de sabie. Şi, ducîndu-i la locul cel de moarte, îndată îş deaderă sufletele cu pace lui Dumnădzău. Iară tăietorii, temîndu-să de tiranul, aşea cum era răpăosaţi, le tăiară capetele de la trupuri.

Într-aceastaş dzî, svîntul Theoctist Patrichie de pre pusoare eunuh, ce-au fost la svînta Theodora avgusta împărăteasa.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 21, întrarea / Preasvintei lui Dumnădzău Maice în besearică. Stîh:

Hrană, Ficioară, ţ-cară Gavriil, cerească,
Pînă cînd îţ va spune naşterea fetească.

Aceastâ în besearică Maicii lui Dumnădzău întrare s-au făcut întru pravoslavnici sărbătoare minunată şi de toată lumea luînd începătură, din poveaste ca aceasta. Că pururea cinstita Anna, petrecîndu-şi viaţa toată nefăcînd cuconi, ruga pre Dumnădzăul şi Stăpînul firii, cu post şi cu făgade, cu întregul de curăţîie Ioachim, să i să facă milă de sterpiia ei şi să-i dăruiască cucon, făgăduindu-să că, de-i va dărui făt, fată, ce va fi cuconul, îndată să-l închine Svinţii sale.

Pentr-aceaaea, deaca născură pre solitoarea spăseniii rodului omenesc, Înpăcătoarea lui Dumnădzău cu oamenii şi prilejiul a, de iznoavă, plăzmuirii lui Adam ş-a lui sculare şi-ndumnădzăiare, Preasvînta Dumnădzău-Născătoarea Mariia, pre făgăduinţă ce să giuruisără, o adusără la

svînta besearică, pruncă de trei ai de după preaslăvită a ei naştere. Şi o deaderă pre mîna preuţilor. Şi, luîndu-o preuţii, slujind ei voii lui Dumnădzău, ce era, mai apoi, Svinţia sa să să nască dintru Svinţiia ei, pentru îndereptarea şi spăseniia a toată lumea. Şi o băgară în nontrul oltariului, de petrecu acolo 12 ai încheiaţi, în nontru, acolo unde numai dănăoară într-un an întra arhiereul.

Iară Svinţia sa şedzu cu aşedzare acolo, totdeauna neschîmbat, de o hrăniia îngerul lui Dumnădzău cu hrană cerească de la Dumnădzău, lucru preaslăvit şi minunat, pînă la vreamea Blagoveaşteniilor, adecă veastea cea unâ dumnădzăiască, veaste pre din sus de fire. Carea spunea că Dumnădzău ş-au iubit să să întrupeadze, să să facă om, vrînd prin milă de-om-dragostea sa să mîntuiască lumea cea pieitoare. Şi acolo petrecu Svinţia sa şi vieţui, spodobindu-să arătării lui Dumnădzău şi luînd hrana cea cerească, slujindu-i îngerul întru slava lui Dumnădzău. Căruia-i slava în
139r veaci de veaci. Amin. //

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 22, pomenirea svintei măceniţe Chichiliei şi Valerian şi Tivurtie.

Aceştia să nevoirâ în vremea împărăţiei lui Dioclitian. Deci svînta aceasta şi fericita ficioară Chichiliia era din Rîm, născută din părinţi de rudă mare şi vestită, însă de leage era elliní. Iară ficioara să-nchina Despuitoriului nostru Isus Hristos adevăratului Dumnădzău din cuconiia ei. Că era din fire isteaţă şi-nţăleaptă, de pricepu vicleşugul idolilor. Pentr-aceaea îi era greaţă de dînşii ca de neşte lucruri spurcate şi fără treabă. Iară pre Domnul Hristos, făcătoriul a-tot-binele lumii, cu tot sufletul l-au îndrăgit. Şi-n toate dzîle postiia, adeasea făcînd metanii şi rugă la tainâ. Şi multe milostenii împărţiia şi alte bunătăţi ce făcea svinţia sa, osăbi ce purta cămeaşe de păr la piiale, supuind pornealele trupului supt ascultarea sufletului.

Iară părinţii ei, neştiind de a ei gînd dumnădzăiesc, o măritară fără voia ei după un boiarin mare şi bogat, elin fiind, anume Valerian. Şi priimi ficioara să să facă nunta, gîndind că-l va întoarce către creştinătate, iară de măritat nice într-un chip n-avea în gîndul ei. Deci, cînd fu la nuntă şi giuca nuntaşii şi să veselia, iară ficioara întra în cămară adease, de făcea rugă, cădzînd la pămînt cu lacrămi către Domnul Hristos, să-i dăruiască puteare să-ş ţiie ficioriia nestricată şi să-ş întoarcă bărbatul la credinţa cea bună. Iară Domnul Dumnădzău, ce va tot omul să să spăsască şi să vie la cunoştinţa direptăţii, tocmi lucrul precum pofti ficioara. Că, deaca-i culcară pre-amîndoi în cămara cea de nuntă şi vru să-mpreune cu dînsa, dzîsă înţăleapta ficioară către mire: "Giură-mi-te că n-ii spune nimăruia ce-ţ voiu spune şi-ţ voi vădi o tainâ foarte minunată!". Iară el, deaca i să giură că n-a spune nimărui, feace ficioara: "Să ştii că am un străşnic şi minunat înger a lui Dumnădzău, de mă foarte paşte şi-m păzeaşte trupul să nu mă cumva strice bărbat! / Şi, de te va vedea că vei să te atingi de mine cu poftă trupască, să va mîniia şi te va omorî îndată şi-ţ vei piiarde floarca tinereaţelor! Iară de te va vedea că ţi-s dragă din inemă curată, ca o sor, te va-ndrăgi ca şi pre mine şi-ţ va vădi bunătatea sa!".

Aceastea deaca le audzi tînărul, să minună şi-i dzîsă: "Deaca ţi-i voia să te credz, arată-mi-l pre acel ceresc străjear al tău, că, de va fi cu adevărat înger, voi face precum vei dzice!". Iară ea dzîsă: "De nu te vei întîi curăţi de spurcăciunea idolilor şi să te botedzi în numele Svintei Troiţe, Tatăl şi Fiiul şi Svîntul Duh, să credzi într-unul şi cu trei staturi Dumnădzău, nu te vei spodobi a vedea străluminaţii lui îngeri!". Şi-i dzîsă tînărul: "Dară cine va putea să mă curăţască?". Iară ficioara feace: "Să mergi denafara cetăţii, trei mile la cutare loc, că vei afla neşte mişei cerşind, carii, de multe ori, i-am miluit şi să-i întrebi de la mine să-ţ spuie pre episcopul Urvan! Şi pasă la dînsul, de-i spune taina noastră! Şi acela te va-mvăţa cum vei face şi atunce vei vedea şi pre svîntul înger!".

Deci să dusă Valerian şi află pre svîntul episcop, de-i spusă de toate. Iară episcopul îngenunche la rugă către Dumnădzău şi dzîsă: "Mulţămăscu-ţi, Despuitoriule Iisus Hristoase, sămănătoriul curăţiiei, c-ai luminat pre şerbul tău Valerian, ce era ca un leu de ager şi sireap şi cu îmvăţătura mireasei tale Chichiliei să feace ca un mieluşel de blînd!". Atunce, s-arătă naintea lor un bătrîn de-a firelea, cu veşminte luminate, avînd a mînă carte cu scripturi de aur. Şi, deaca-l văzu Valerian, căzu la pămînt ca mortul de frică. Iară bătrînul l-au rădicat şi i-au dzîs: "Ceteaşte ceastă carte şi să-m spui creade-vei ce scrie într-însă cumu-s adevărate!". Şi era scris în carte aşea*: "Unul iaste adevăratul Dumnădzău, una iaste credinţa creştinilor pravoslavnici. Şi unul Svîntul şi adevăratul Botedz.". Aceastea, deaca le ceti tînărul, să-nspăimă şi cu glasul mare aşea dzîsă: "Credz cu toată inema mea!". Atunce, de-aciia, fu nevădzut bătrînul acela, iară tînărul, cu bucurie, priimi de la arhiereu Svîntul Botedz.

* caută

Şi, deaca mearsă acasă, află pre Chichiliia vorovind cu svîntul înger ce le adusease din rai 2
cununi de ruj de trandafir şi // crinuri cu dulce mireazmă şi frumoase. Şi dărui una lui Valerian, alta 140r
Chichiliei, dzîcîndu-le: "Aceastea să vă le ferit fără întînăciune sufletului şi trupului, minunatele aceastea cununi. Că vă le-au trimis Despuitorul Hristos din rai! Şi pentru sămn adeverit să vă-ncreadeţi că sînt cereşti, iară nu pemînteşti, nu li să va mai slăbi mirosul, nice s-or mai veştedzi! Nice alţii fără voi le vor vedea, fără numai carii petrec în curăţiie, credzînd întru Domnul Hristos ca şi voi cum aţ făcut! Iară tu, Valeriiane, ceare ce dar ţi-i voia, că-ţ va fi pre voie, de vreame c-ai credzut sfatul soţului tău, acelui de folos sufletesc!". Iară el răspunsă: "Altă nu poftesc, nice-năstedz, ca pentru frate-miеu să creadză şi el întru Despuitoriul Hristos. Pentru ca să fie şi el partnic acestuia dar!". Şi-i dzîsă îngerul: "Aceaea şi Domnul Hristos pofteaşte! Şi va face pre pofta ta, ca să veniţi amîndoi în rai!".

Şi-ndată sosî şi fratele lui Valerian, anume Tivurtie. Şi-ntră în cămară, unde şedea Valerian în voroavă cu Chichiliia. Şi aulmînd miros minunat, să mirâ şi-ntrebă: "Ce miros ca acesta, că nu-şi samănă cu pemintesc?". Iară Valerian răspunsă: "Eu am făcut, frate, pentru tine rugă la Dumnădzău! Şi, de vei creade întru Svinţia sa, ca şi noi te vei spodobi şi vei vedea 2 cununi frumoase de flori, ce ne-au adus astădzi din rai!". Şi dzîsă Tivurtie: "Dară cum să vă fie aduse cununi daruri din rai? Cu ce putinţă?". Iară Valerian feace: "Creade-mă, frate iubite, că pînă acmu eram întunecaţi şi nepricepuţi, de ne-nchinam idolilor muţi şi nesîmţiţi, lucruri drăceşti şi spurcăciuni fără treabă! Iară adevăratul Dumnădzău iaste în ceriuri sus, Carele au făcut Ceriul şi Pămîntul şi toate le porneaşte şi le-nderepteadză!". Tivurtie feace: "Unde-ai tu învăţat aceste minunate şi ascunse taine?". Iară el răspunsă: "Îngerul lui Dumnădzău ni le-au spus pentru curăţiia Chichiliei şi bunătatea ei! Tu încă te vei spodobi şi vei vedea de te vei botedza în numele Domnului Hristos ce s-au răstignit pentru greşiţi şi să urăşti idolii!". Iară Tivurtie feace: "Nu mă poci priceape de-aceastea cuvinte!". Şi-i dzîsă Chichiliia: "Mult mă mir că dumneata nu cunoşti că idolii sînt ca neşte trupuri moarte, avînd toate mădulă- / rile şi nemică nu lucradză, nice pot să simţască!".

Şi alte multe îl învăţă, pînă-l întoarsă la svînta credinţă şi mărturisi pre Domnul Hristos Dumnădzău adeverit. Iară Chichiliia îl cuprinsă în braţe şi-l sărută, dzîcînd: "Acmu te ştiu că-m eşti cumnat adeverit, de vreame că credzuşi într-adevăratul Dumnădzău ş-ai lepădat idolii! Deci te du cu frate-tău la arhiepiscopul Urvan să te boteadze!". Iară Tivurtie feace: "Eu am audzît pre eparhul c-au pus să cearce să afle pre acel Urvan, carele spui Dumneata, ca să-l piardză cu amară moarte. Şi mă tem că, de ne vor afla cu dînsul, să nu ne închidză şi pre noi, să ne omoară cu dînsul!". Iară ficioara îi dzîsă: "De n-ar mai hi altă viaţă după moarte, s-ar cădea să ne teamem viaţa aceasta ca o însînguratâ! Iară de vreame ce meargem la altă viaţă veaselă, să ne bucurăm totdeauna în veaci, cu Domnul nostru Isus Hristos! Nu trebuie să ne teamem de moarte trecătoare!". Iară Tivurtie feace: "Dară eu n-am audzît că mai iaste undeva vro viaţă .". Iară ficioara îi dzîsă: "Aceastâ viaţă trecătoare iaste plină de voi-reale şi de greutăţi şi năpăşti şi pre urmă vine moartea cea neapărată, carea duce pre sufletul cel nemuritor a dreptului în bucurie nesfîrşită! Iară a celui păcătos în muncă nestîmpărată!". Iară Tivurtie feace: "Îmvis-au cîndva vrun mort, s-aducă la ceşti vii veşti ca aceastea minunate?". Iară Chichiliia feace: "Tot-puteарnicul Dumnădzău şi Tvoreţul a tuturor au trimis pre Fiiu-său în lume, de s-au întrupat din Duhul Svînt şi fu om din preacurata ficioară Mariia ş-au făcut minunate ciudease, au învis morţii, au tămăduit fulgeraţi şi tot fealiu de boale! Pre mare, ca pre uscat au îmblat. Au luminat orbii ş-alte minunate au făcut cu a sa puteарnică dumnădzăiască puteare!". Şi alte multe i-au povestit svînta ficioară, pînă la nălţarea Domnului. Şi mai feace lui Tivurtie: "Aceastea de vei creade cu toată inema ta şi nu le vei băga samă ceaste trecătoare vei dobîndi ceale veacinice, să te bucuri în veacinica împărăţiie cu Domnul Hristos nepărăsit. Iară de-ţ va fi mai dragă lumea aceastâ trecătoare şi binele ei, mîine vei să mori şi vei mearge în muncă veacinică!". Atunce Tivurtie căzdu la picioarele ei cu 141r
lacrămi şi dzîsă: // "Nu-m par graiurile tale omeneşti cuvinte, ce îngereşti cuvinte! Ce ia-mblă, frate Valeriane, de blăm la acel om svînt să mă boteadze mai de sîrg, să dobîndesc împărăţiia cerîului şi viaţa veacinică!".

Şi aşea mearsără la svîntul episcop şi-l botedză, mulţămind lui Dumnădzău. Şi să spodobi de văzdu pre svîntul înger de multe ori după Svîntul Botedz.

Într-aceaea vreame era în Rîm un eparh, anume Dalmachie, om sireap şi fără omenie. Carele munciia pre creştini cu multe fealiuri de munci şi-i umorîia fără milă, lepădîndu-i în ulişe. Şi nu lăsa pre nime să-i strîngă, să-i îngroape, pentru să dea groază în creştini, să nu cuteadze nime a mărturisi pre nime să-i strîngă, să-i îngroape, pentru să dea groază în creştini, să nu cuteadze nime a mărturisi pre Svînt şi blagoslovitul numele lui Hristos Domnului nostru Dumnădzău. Iară Valerian şi cu preasvîntul şi blagoslovitul numele lui Hristos Domnului nostru Dumnădzău. Iară Valerian şi cu Chichiliia şi cu Tivurtie mergea noaptea pre-ascuns şi-i strîngea, de-i îngropa şi da multă milostenie la creştinii carii şedea ascunşi de frica ellinilor.

Şi de multe ori făcînd ei aşea, i-au zăritu-i orecarii şi i-au pîrît la eparhul. Carele trimisă de-i bägă la-nchisoare. Şi pusă pre un capichelariu, anume Maxim, să-i străjuiască. Iară demineaţă, îndată mearsă la dînşii Chichiliia şi mîngiindu-i, le dzîsă: "Acmu, o, viteajii lui Hristos, au venit ceasul să vă arătaţ vitejiia! Deci să nu vă spăriaţi, nice să vă teameţi de aceastä moarte trecătoare, ce eu leage să staţi să vă luptaţi cu războinicul, să-l biruiţi, ca să luaţi din mîna lui Dumnădzău nevestedzîcioasă cununä, cu puţînă vreame!". Şi, deaca-i mîngîie şi-i întări în războiul lui Dumnădzău, destoinica ficioară nu zăbăvi mult.

Şi învăţă eparhul pre Maxim să-i ia pre-amîndoi fraţii, pre Valerian şi Tivurtie, să-i ducă dinafara cetăţii, la o capişte cu idoli şi, de n-or vrea să să-nchine, să le taie capetele. Deci Tivurtie şi Valerian batgiocurirä idolii, dzîcînd: "Aceştia nu-s dumnădzăi, ce sînt draci, deci noi nu ne vom închina la lucruri de mîni omeneşti, ce numai lui să'ngur Isus Hristos, adevăratului Dumnădzău, Ce-au făcut Ceriul şi Pămîntul şi alalte toate!". Pentr-aceaea, i-au scos afară pre-amîndoi şi le-au tăiat capetele. Iară sufletele lor le luară svinţii îngeri, de-i petrecură cu cîntări către ceriuri. Şi, văzdzîndu-i Maxim şi alţi ellini aşea cu slavă ducîndu-i, credzură toţi aceia / cîţi să prilejiră şi să botedzară în numele Svintei Troiţe.

Şi, deaca înnoptă, mearsă Chichiliia cu alalţi creştini cîţi putură şi cu cinste strînsără svintele lor trupuri, de le astrucă. De-aciia, trimisă eparhul Dalmatie să scrie avearea svinţilor măcenici, a lui Valerian ş-a lui Tivurtie. Şi, oblicînd de svînta Chichiliia că-i creştină, o sfătui să să leapede de Domnul Hristos şi să să închine la idoli. Iară ea îi dzîsă fără fricä, cu minunată îndrăznire: "Eu niceodată nu m-oi închina la idoli, la dimoni!". Atunce îmvăţă slugile de-i deaderă munci cumplite în multe fealiuri. Şi, de-aciia, o băgară la-nchisoare, să o mai scoaţă la a doa întrebare. Iară fericita ficioriţă dzîcea către muncitori cînd o chinuia: "Eu, fraţilor, mă bucur în dragostea Domnului mieu de-aceaste munci! Numai ce-m pare rău pentru voi, că vă supuneţ supt acei boiari vicleani şi nemilostivi, iară pre Tvoreţul şi Mîntuitoriul vostru cel dulce, bun şi milostiv îl mîniaţi. Carele poate să vă dea viaţă veacinică!".

Iară muncitorilor li să feace milă de dînsă, de munci şi bătăi ce o chinuia şi-i dzîsără: "Nu iubi, cinstită ficioriţă, a muri aşea fără de cinste, ca făcătorii cei de rău şi ca vătaşii cei de tîlhari, de-ţ pierdzi viaţa cea dulce şi dorită!". Iară svînta le răspunsă: "O, fără de minte ce sînteţi! Credz aceasta nu-i moarte de scădeare, ce, mai vîrtos, iaste foarte o înţăleapţă schimbătură, că dau tină şi pămînt putred, ce nu-i nice de un preţ şi voiu lua aur de multă cinste cu aceastä trecătoare şi scurticea moarte şi voi ocina viaţă nesfîrşită! Şi pentr-aceaste puţinteale munci dobîndesc slavă veacinică!".

Aceastea şi alte multe dzîcînd, feace pre străjeari şi pre muncitori şi pre toţ cîţi era acolo de credzură întru Domnul Hristos, dzîcînd: "Noi încă sîntem creştini toţi pentru adevărate şi direapte a tale cuvinte!". Şi aşea, chemară noaptea pre svîntul episcop şi-i botedză pre toţi în casa aceaea, unde străjuia pre svînta ficioară: patro sute de suflete să botedzară. Şi feacerä toată noaptea rugă cu bdenie, mulţămind lui Dumnădzău.

Iară cînd fu demineaţă, deaca ştiu de-aceastea Dalmatie Eparhul, adusă pre svîntă naintea sa şi-i
142r dzîsă: "În ce chip nu ştii tu că // eu am puteare în toată eparhiia mea să umor pre toţi cîţi voi afla creştini?! Ce încă cutezdi de-mi întorci slugile şi nu bagi samă cărţile împărăteşti, carile poruncesc să să leapede toţi de Hristos şi să să-nchine la idoli?!". Iară svînta măceniţă, fără fricä, i-au răspuns: "Putearea voastră ş-a dumnădzăilor voştri iaste ca un folcel îmflat, plin de vînt. Carele deaca-l vor împunge numai cu o-mputură de ac, el să face de nemică!". Eparhul îi dzîsă: "Lasă minciunile, muiare fără ruşine, şi te-nchină dumnădzăilor sau acmuşi te voi umorî cu amară şi cumplită moarte! Că tu ai smomit pre bărbatul tău şi pre Tivurtie, sămaţă ce eşti, şi le-ai agonisit moarte fără-de-vreame!". Iară svînta măceniţă feace: "Dă-mi cîte munci ţi-i voia, că, pre cît mă vei munci mai cumplit, pre-atîta mai multă bucurie şi desfătare îm faci!". Şi-i dzîsă eparhul: "A ce-m grăieşti aşea dîrză, sămaţă ce eşti?". Ea feace: "Alta-i dîrjiia cea de păcat şi alta-i mintea cea de vitejie. Carea iaste bunătate mai vîrtos, iară nu ticăităie, că cela ce nu să teame de moarte pentru dragostea lui Hristos sîngurului Dumnădzău, acela nu să chiamă sămaţ, ce viteaz şi harnic!". Atunce îmvăţă tiranul şi o băgară într-o căldare mare cu uncrop herbînd şi, supt căldare, foc mult ardea, păzîndu-l cu leamnele. Uncropul herbea aruncînd unde, iară svînta nice leac nu să ardea. Ce ca într-o răcoare şi adăpostealä trăiia în unde. Şi, deaca vădzu eparhul, o dzî şi o noapte ce nu o putu birui cu aceea herbătoare, ce mai vîrtos sta cîntînd lui Dumnădzău, bucurîndu-să, să gîndi că-i fărmăcitură minunea şi îmvăţă să o giunghe în căldare. Atunce să răpedzî o slugă şi o lovi cu cuţitul cu trei giungheturi şi o lăsară în căldare, anume de moartă. Şi aşea s-au răşchirat prăviriştea.

Iară cînd fu la noapte, mearsără creştinii să fure svintele ei moştii şi o aflară încă cu suflet, făcînd rugă. Şi le dzîsă svînta: "Eu m-am rugat lui Dumnădzău să nu moriu pînă n-oi face casa mea besearică, să o închinu Despuitoriului mieu Hristos şi să strigu adevărul credinţii!". Deci credincioşii strînsea svîntul ei sînge şi-l cule- / gea de pre giungheturi, să le fie de iştealenie sufleteascä şi trupască. Iară svînta mai trăi trei dzile, strigînd şi mărturisînd pre Domnul Hristos către toţi carii veniia de o vedea. Şi pre mulţi ellini au întors. Şi chemă noaptea pre svîntul Urvan Episcopul, de i-au svinţitu-i casa besearică denaintea ei. Carea iaste pînă astădzi în Rîm şi o ţîn la multă cinste toţ.

Deci svînta îmvăţă destul pre credincioşi să nu-ş dea dereptatea, ce să-ş ţîie tare cu credinţă, pînă la sînge de moarte, să nu bage samă de viaţă trecătoare pentru să ocineadze în ceri viaţa cea stătătoare şi bucurie ne-ncetată. Şi aşea, cu îmvăţătura pre mulţi întoarsă din ellini şi-ntări creştinii şi lui Dumnădzău mulţămi cum să cade. Deade în mînule Svinţiii sale svîntul ei suflet cinstita ficioară şi svîntă măceniţă a lui Hristos, Chichiliia. Şi, cu cinste, arhiereul cu clirosul astrucară în casa ei acel cinstit şi svînt trup măcenicesc de ficioară. Carele multe minunate feace în slava lui Dumnădzău. Căruia-i cinstea şi-nchinăciunea în veaci de veaci. Amen.

Într-aceastaş dzî, pomenirea svinţilor apostoli din cei şeaptedzăci: Filimon, Îrhip şi Apfias, ucinicii svîntului Pavel Apostol.

Aceştia era în vremile lui Neron Împărat, ucinici svîntului apostol Pavel. Şi mărturisiră în Colase, oraşul Frighiei, aproape de Laodichiia. Că, făcînd ellinii praznicul Artemidei, în capiştea cea din Colasae, iară svinţii făcea slavoslovie în svînta besearică cu alalţi creştini. Carii, înduplecîndu-să supt năvala împresurăturii idololatrilor, rămasără aceştia numai şi cu Apfiia, credincioasă şi ea fiind, avînd dor să mărturisască de Domnul Hristos. Deci, fi prinsără şi-i dusără la Androclei, ighemonul Efesului, şi-i bătu şi nu-l ascultară să dea jărtvă idolilor şi idolului ce-l chema Minas. Deci i-au îngropatu-i pînă la brîu şi i-au împroşcat cu pietri. Şi, mainte, i-au pus proaşcă copiilor, de i-au săgetat cu săgetuice copilăreşti. De-aciia, i-au umorit cu pietrile.

Într-aceastaş dzî, nevoinţa svinţilor măcenici Marco, Stefan şi alt Marco. // 143r

Aceştia era în vreamea împăratului Dioclitian şi Magnus Ighemonul, den oraşul Antiohiei de Pisidiia. Prinşi şi mărturisînd pre Domnul Hristos fără tăgadă, multe răbdară chinuri. Şi nu să deaderă în laturi de la mărturiia Domnului nostru Isus Hristos şi le tăiară svintele capete.

Într-aceastaş dzî, chinuirea svîntului măcenic Procopie din Palestina.

Într-aceastaş dzî, pomenirea svîntului măcenic Menignos Bilitoriul.

Acesta era de la coloniia Ellispontului, de la oraşul Parion. Şi, audzînd pre neşte slujitori strigînd la uliţă că: "Nazoreiul Isus au venit noaptea, de-au furat legaţii noştri ce-i străjuiam, înfierbîntîndu-ş sufletul cu gînd mult spre mărturie!". Că şi într-acel oraş a svîntului fiind închişi multe mărturii, adecă măcenici prin temniţe. Şi mearsă îngerul lui Dumnădzău de i-au slobodzît din legături şi din temniţe şi neaflîndu-i temnicearii şi străjearii, să turburară păgînii gonitorii.

Atunce Menignos, tîmplîndu-să spălînd şi bilind cămeş, audzî strigîndu-l de sus glasul lui Dumnădzău pre nume şi învitîndu-l către nevoinţe. N-au mai pus zăbavă, ce, îndată dusă cămeşile pre la stăpîni, că era bilitoriu. Şi mearsă de rumpsă cărţile împărăteşti, ce era stîlpite cu porunci asupra creştinilor. Deci îl prinsără şi-l bătură fără milă şi, aruncîndu-l la pămînt, îl stropşiră. Şi, spîndzurîndu-l la lemn, îl zdărîiară cu zgîreturi şi-i tăiară deagetele de la picioare. Şi, silîndu-l tiranii către idoli să jărtvască şi neputîndu-l îndupleca, îl giudecară pre moarte. Şi, lovindu-l cu sabiia sluga, răpăosă svîntul, dîndu-ş sufletul în mîna lui Dumnădzău.

Într-aceastaş dzî, preacuviosul părintele nostru Avva.

Acesta era de rodul izmailiteanilor şi, părăsîndu-ş părinţii şi moşiia şi bogăţiia, luă urma unui călugăr, luîndu cinul călugărese şi petrecu cu dînsul puţintei ai. De-aciia, îl luă egumenul cu sine de-l / dusă să-mveaţe la marele Evsevie Nevoinţaşul, carele, sfîrşindu-să, rămasă în locu-i. Acesta petrecînd acolo 38 de ai, tot sporind nainte, ca un novonacealnic cînd ar hi, tot mergea adăogînd nevoinţa.

Şi, nice dănăoară, nu ş-au încălţat picioare. Şi mînca puţintel şi numai de cealea ce dau puţinea vîrtute şi nice de apă nu să sătura de-agiuns. Şi, fiind încins pre la pîiale cu brîu de her, de puţine ori şedea. Mai mult sta şi-ngenunchiat făcea ruga la Domnul Dumnădzău Isus Hristos. Şi socotiia nice de o treabă culeuşul. Pentr-aceaea nice dănăoară nu s-au vădzut culcat. Şi încă fiind căpetenie între alalţi fraţi şi tîmplîndu-i-să a fi şi igumen, să pusă pre sine întîia chip de filosofie întru toţ ascultoi. Aşea vieţuind şi plin de dzile fiind, s-au răpăosat întru Domnul.

Într-aceastaş dzî, svinţii Hristofor şi Evfimiia de sabie să săvîrşiră.

Într-aceastaș dzî, svinții Thalelei și Anthim de sabie să săvîrșîră. Preacuviosul Callist în pace s-au săvîrșit. Svîntul Thadei la roată legat și, din deal slobodzît, s-au săvîrșit. Și nevoința svinților măcenici Agapion, Sisinie СЇПѢНѠ-măcenicul și Agapie.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaște și ne spăseaște.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 23, pomenirea dîntru svinți părintele nostru Amfilohie, episcopul de Iconiia.

Acesta den tînără vîrstă pășind pururea nainte stepenele bescerecești, luminînd cu nevoința și cu dumnădzăiasca înțălepciune. Cu giudețul de-a valoma, fu pus episcop orașului Iconielor, în vremile împăraților Valențian și Valent, trăind cu viața pînă la vremile Marelui Theodosie Împărat și fiilor lui.

144r Carele și stătînd didascal pravoslavnicei credințe și pu- // indu-să tare împrotiva ariianilor ș-a ereaselor lui Arie, răbdă multe izgnanii și scîrbe de la necredincioși și de la eretici. Stătut-au și depreună nevoința-și cu svinții și fericiții părinți asupra hulii lui Evnomie Ereticului. Unul fiind și svîntul Amfilohie din cei 150 de părinți ce s-au adunat la al doile săbor. Și s-au foarte nevoit asupra lui Machedonie Duhoboreților și ucinicilor lui Arie. Și deaca stătu împărat Theodosie.

Din săbornic, mai pre-amănunt, am scris:

Acesta svînt și lui Dumnădzău svințit s-au născut din părinți de rudă bună și vestiți, în orașul Cappadochilor. Și învățâ svînta Carte cu Marele Vasilie și Grigorie, că ei încă era din Cappadochiia. Și străluminară atîta în filosofie și în viața cea înbunătățîmată, ca svîntul acesta Amfilohie, precum să și veade chiar în poslaniile ce-au trimis acesta svînt pentru nește întrebări bescerecești la Marele Vasilie, carele i-au scris înapoi dezlegăturile întrebărilor. Carile pravoslavnicii le țîn ca un îndereptariu pînă astădzi.

Însă, deaca crescu și să feace vonic, Amfilohie, ca un isteț ce era și cu frica lui Dumnădzău, urît-au toate ceale lumești mai cinstind pre Domnul Hristos. Și, ca marele Avraam, părăsî moșiia, părăsî rudeniia și priiatinii și avearea și toate voile trupești și mearsă în Țara Licaonilor. Află o peșteră în laturi la pustietate, precum poftiia, și să așezdă acolo, zidind svinte bescarici în numele Preasvintei pururea Ficioarei Mariei Dumnădzău-Născătoarei. Și viețuia prisne ca un înger ceresc, cu posturi, cu osteneale, cu bdenii și cu rugi nepărăsîte și cu lacrămi și cu de toată altă grea și asprâ petreacere și nevoință. Nice leac n-avea în cugetul său de lucrurile pemintești, ce cu totul îi era gîndul și mintea suită la Dumnădzău. Și, deaca-l văzdură strălumininînd într-atîta dumnădzăiești îndereptături, că aduna la dînsul oameni din pregiur, din megiiași și i să da ucinici, lăsîndu-să de lume.

Și, cînd fu de 40 de ai în nevoință, împlînd atîta ai, atuncea să pristăvi arhiereul Iconiului, anume Ioan. Iară a tuturor grijitoriul Dumnădzău trimisă îngerul / de dzîsă svîntului Amfilohie: "Să mergi la mitropoliia Iconiului, să fii păstoriu la oile meale ceale cuvîntăreațe!". Iară svîntul audzî acel dumnădzăiesc graiu, ce, ca un smerit, n-avea îndemn să margă, socotind pre sine neharnic a slujbă ca aceasta. Și a doa noapte iarăși audzî glasul aceluiași svînt înger și iarăși sta de să-ndoia să nu cumva fie vro înșelăciune. Pentr-aceaea, veni și a treia noapte și-i dzîsă: "Nu te pune împrotivă poruncii lui Dumnădzău, Amfilohie, că darul Svîntului Duh te-au giudecat să fii episcop Iconiului!". Și-i dzîsă svîntul: "De ești îngerul lui Dumnădzău stăi să facem rugă amîndoi!". Îngerul priimi, iară svîntul să sculă din culcuș și plecă capul la rugă, dzîcînd aceastea: "ⷭⷭⷭ, ⷭⷭⷭ, ⷭⷭⷭ Κύριος Σαβαὼθ!" și alalte, adecă "Svînt, svînt, svînt Domnul Savaoth, plinu-i ceriul și pămîntul de slava ta!".

Iară îngerul luă de mînă pre svîntul și-l dusă în besearică. Și ușile să deschisără singure. Atunce s-au strălaminat besearica ca lumina cerilui și mulți svinți înger cu veșminte albe era strînși îm băsearică. Și luară pre Amfilohie de-l dusără în oltariu și-i deaderă o svîntă Evanghelie ce adusără și-i dzîsără: "Dumnădzău să fie cu tine!". Iară unul ce să vedea între alalți îngeri mai căpetenie dzîsă către alalți îngeri: "Să facem rugă, ca să vie la dînsul darul Preasvîntului Duh!". Deci, deaca feacerâ rugă, mai apoi îi dzîsără: "Pace tie!" și să dusără svinții îngeri. Și era pre la miadzănoapte. Și rămasă în besearică svîntul, minunîdu-să de preaslăvite lucruri. Și-ngenunchind, nu putea să grăiască de minune, ce numai cu gîndul să ruga lui Dumnădzău, cugetînd de videnie la ce capăt s-a izbîndi să iasă.

Și, cînd fu vreame de utrăne, mearsă clisiiarhul la chiliia svîntului, să ia blagoslovenie, să toace. Nu l-au aflat și mearsă la arhimandritul de-i spusă și l-au blagoslovit de-au tocat. Și să strînsă săborul la rugă. Iară svîntul ș-au vinit la fire din spaima videniei. Și, străluminată fiindu-i inema de dumnădzăiască strălucoare, să sculă luminat la obraz cu strălumină nepovestită și minunată. Și nime din frați n-au cutedzat să-l întreabe, ce numai ce căzdură la picioarele lui, cerșindu-ș blagoslovenie, cum le era obiceaiul.

Și, după otpustul utrănei, purceasă svîntul către chilie-ș și-l // tîmpinară șeapte episcopi, carii 145r vădzusă dumnădzăiești videnii, poruncindu-le să margă la svîntul, să-l hirotonească episcop Iconiului. Și, deaca să apropiară de svîntul, îl privitîră și-l întrebară: "Tu ești svînțitul lui Dumnădzău Amfilohie?". Iară svîntul cu smerit grai răspunsă: "Tu ești svînțitul lui Dumnădzău, mearsără îm besearică, să obîrșască aceaea ce le-au poruncit Duhul Svînt. Iară, deaca să-mbrăcară în veșmintele ceale de slujbă, pricepu svîntul ce vor să lucreadze. Pentr-aceaea, le-au spus cu dragă înspămîntară de minune a preaslăvit lucru. Și cunoscură că adevărat fu voia lui Dumnădzău să să facă hirotonîia lui. Și, aducînd pre toți episcopii și cliricii eparhiei, spusără tuturor lucrul. Pentr-aceaea, toți într-o voie și cu de-a valoma giudeț, îl suiră în scaun ca un destoinic.

Deci, deaca luă svînta besearică, o păștea cum place lui Dumnădzău, adăpîndu-o cu cuvinte izvorîtoare de Dumnădzău cu viață, cu viață izvorîtoare cuvinte și cu pîine de cinstea lui Dumnădzău, hrănind cuvîntărețele oi a lui Dumnădzău.

Apoi, preste trei ai, au poruncit Marele Theodosie să să strîngă săbor la împărățitoriul oraș. Căce că era într-aceaea vreame în besearică mare turburare de ereasa păginului Arie și Savelie și Machedonie și Evnomie. Că svinții pravoslavnicei mărturisiia cu direptul pre Fiiul de o-mpreună ființă și de o-mpreună slavă. Iară păginii ereticii îl cugeta mai mic în slavă și supt vreame. Ce cu dumnădzăiescul dar a Preasvîntului Duh luară izbîndа pravoslavnicii, cu mîjlocul lui Amfilohie minunatului și de-Dumnădzău-cugetătoriului.

Și ascultați, iubiților, să vă îndulciți de bucurie sufletească! Îndată cum au trimis poruncă în toate părțile bun-credinciosul împărat, să vie cei mai de treabă arhierei căpeteniile de prin toate țările mitropoliți, atunce și svîntul Amfilohie s-au gătat bărbățește de război, să să lovască cu pizmașii direptății. Și, de vreame c-au venit carîta cea împărătească să-l rădice, să-l ducă la Țarigrad, luă cu sine și pre arhidiaconul său, anume Theodul. Și-i deade, ieșind de la / Iconiia, într-o năframă de în cărbuni aprinși și-i dzîsă: "Să-m ții bine ceastă năframă cu ce iaste într-însă și, cînd voiu sosî la-mpăratul, să mi-o dai!".

Și așea mearsă nemîncat în Țarigrad și l-au găzdăluit o femeaie vădubă, iubitoare de Dumnădzău în bunătăți. Și era atuncea toate besaricile închise și pecetluite. Aceastea deaca audzî svîntul, mearsă să să închine la dînsele. Și, cum mergea pre la svintele besarici, să deschidea înseși ușile besaricilor și întra de să ruga lui Dumnădzău, ca să întărească pravoslavnica besarică și să-i dea tărie de cuvinte, să agiute direptății. Și, pre cum să ruga, veni către dînsul îngerul lui Dumnădzău și l-au întărît către acel războiu sufletesc. Deci svîntul, deacă îmblă de să închină, să-ntoarsă la casa aceii femei de mai sus, unde au descălecat de ș-au prins gazdă. Iară necredinciosul Evnomie și cu agiutorii lui, deaca știură gazda svîntului și cum ușile besaricilor eale sîngure i s-au deschis, răcnîră procleații.

Și, deaca mearsără la svinția sa, îi dzîsă Evnomie: "Tu ești acel de nume vestit Amfilohie?". Iară svîntul dzîsă: "Eu sînt păcătosul .". Iară Evnomie feace: "Dară pentru ce ameți̧ș Besearica lui Dumnădzău?". Iară svîntul feace: "Eu nu o ameți̧sc, ce o tu ameți̧ști și o turburedzi și casa tătîne-tău lui satana!". Și iarăș Evnomi feace așea: "De vreame a Evangheliii cuvinte dzîc că Fiiul iaste mai pre urmă decît Părintele și mai mic, dară voi a ce-l faceți de o-mpreună vreame și de o-mpreună ființă?". Bogoslovul dzîce: "«Ἐν ἀρχῇ ἦν ὁ λόγος»», «În început era cuvîntul». Pentr-aceaea, de vreame că era în început vederat iaste, că-i mai de-apoi decît ne-nceputul Părinte. Derep-ce că totă începătura iaste din sus de vreame, așijdere și Fiiul iaste din sus de vreame .". "Deci, iată c-au fost vreame cînd Fiiul nu era ." Iară svîntul îi dzîsă: "Rău înțălegi ce însămneadză începătura! Pentr-aceaea, ț-ai împreunatu-ți cuvîntul tău cu rea înșirătură! Că, de vreame ce era Dumnădzău Cuvîntul și către Dumnădzău era Cuvîntul și prin însul toate să feacerâ, una de-acealea ce să feacerâ iaste și vreamea. Deci, de vreame că prin Fiiul, precum dzîce și apostolul, veacii au făcut, iată dară, // că și Fiiul din 146r sus de toată vreamea iaste!". "Dară cum să fie putință un lucru ce s-au făcut să fie mai denainte de cela ce l-au făcut?" Iată-ți-i, dară, că-i fără de vreame și Fiiul, după glasul bogoslovului adevărat! Și Părintelui de o-mpreună fire! Iară voi tîlcuiți graiurile svintei Scripturi rău și strîmb, cu aceaea micșiuredz pre Cel-de-o-ființă, ne-nțăleptule! Și săvai acel cuvînt a cuvîntului nu-ți aduci aminte, unde dzîce: «Eu-s în Părintele și Părintele întru mine!»! Și într-alte locuri multe ai putea vedea cum iaste Fiiul cu Părintele de o-mpreună ființă. Iară voi strîmbați grăitele svintei Evanghelii, cum vi-i voia și căderi în multe hulenii, becișnicilor!".

Aceastea şi altele multe (carile le-am lăsat pentru graba şi pentru căce că-i primejdă să tîleuiască
neştine ceale ce-s de rîndul lui Dumnădzău, nelesne cuprinse la priceapere, pre limbă proastă) spuind
înţăleptul Amfilohie, rămasă Evnomie mut, neavînd ce mai dzîce şi ce răspunde asupra direptăţii acela
fără de minte. Numai ce dzîsă aşea: "Miine, naintea împăratului, îţ voi face răspuns cum aceastea cîte-m
dzîsăşi sînt îmbălături!". Iară svîntul dzîsă: "Miine te va lovi răul să n-agiungi a veni la-ntrebare!". Şi
aşea au fost. Că, sosîndu-ş la gazdă Evnonie, l-au lovitu-l grea lingoare. Şi dzăcea de nu să mai
întorcea. Iară svîntul feace toată noaptea rugă la Dumnădzău să-l înţăleptească şi să-l lumineadze, să
adevereadze şi să-ntărească pravoslaviia credinţei.

Şi, deaca să feace dzuă, chemă pre arhidiaconul său şi-i dzîsă: "Astădz, fiiule, stăm în cumpănă
sau să îmviem sau să murim! Numai ce-ţ voi dzîce să faci şi Dumnădzău ne va agiuta! Că iaste
obiceai, cînd întră la-mpăratul vrun episcop, să strige diaconul: «Ορθι πιπτες!», adecă «Dirept
sculaţi toţi!»! Aceasta să o faci şi tu cînd vom mearge întrînd în polată .". Şi-i dzîsă Theodul: "Mă tem,
despuitoriule, să nu mă ucigă împăratul!". Iară svîntul feace: "Domnul au dzîs să nu ne teamem de ceia
ce ucig numai trupul, iară sufletul nu-l pot vătăma, numai s-ascultăm pre-acela ce poate să muncească
trupul şi sufletul în Gheenă!". Şi-i dzîsă Theodul: "Să fie voia lui Dumnădzău!".

Deci, deaca sosîră la curtea împăratului, s-au îmbrăcat în podoaba arhie- / rească şi dzîsă către
diaconul: "Dă-mi παρα κατα σικην[1]", adecă "ce ţ-am dat pre samă, ceaca ce-ţ dediu, cînd ieşiiam de
la mitropolie!". Atunce Theodul scoasă năframa şi o desface şi află cărbunii apriŋş şi nu să stînsără
atîtea dzîle, o minune ieşită din fire! Că nice leac n-au dogorit, nice au betejit năframa. Deci svîntul
pusă tămiie scumpă în năframă pre cărbunii acei vii şi purceasă spre-mpăratul, strigînd diaconul
"Ορθι πιπτες !". Deci acei ce era pre-acolo toţ să-nspămîntară şi să sculară în picioare şi-mpăratul
să mînie, neplăcîndu-i acesta lucru, ca un lucru fără tocmală. Iară capetele ereaselor, aflînd prilej de
treaba lor, dzîsără către avtocratorul: "Dară n-am spus împărăţii tale că-i fluturatec şi fără minte?!".

Deci svîntul să apropie şi dzîsă: "Bucură-te, împărate!". Iară fiiu-său Arcadie şedea de-a
direapta şi nu i s-au închinat svîntul şi lui, nice l-au privitit cum să căzea, ce-i dzîsă aşea: "Nebăgat
samă, bucură-te şi tu, cuconule!". Acesta cuvînt, deacă-l audzî împăratul, să feace altul dintr-altă de
mînie. Şi dzîsă către svîntul cu mînie: "Cum feceşi tu fiiului mieu atîta necinste şi nebăgare în samă,
cum ar hi de gios şi om prost?! Dară au nu-i şi el împărat, au nu poartă alurghidă şi cunună şi alalte ce
sînt seamne împărăteşti? Acmuş îţ voiu tăia capul să-ţ iai certarea ce ţi să cade!". Iară svîntul răspunsă:
"Dară de vreame ce tu, împărate, că astădzi eşti şi mîine te topeşti ca omul şi luaşi atîta bănat căce nu
ţ-am cinstit pre hîiul tău, luînd ocara pre tine şi nebăgarea sămii, dară cu cît mai mult să va mîniia
nemuritoriul Împărat şi-ş va lua bănat cînd necurafii pre Fiiul Svinţiii sale, pre cel sîngur născut şi de
o-mpreună fiinţă îl ocărăsc şi-l defaimă!". Şi încă îi mai dzîsă împăratul, biruindu-l mînîia: "A ce eşti
bătrîn fără de ruşine şi ai ca cînii nestidinţă!?". Iară svîntul feace: "Dirept şi cum să cade dzîsăşi,
împărate! Că de pre ai sînt bătrîn, fără stidinţă sînt pentru cei fără tocmală şi mă văd ca cîinele la lupi,
la ceia carii fac pagubă în besearica lui Dumnădzău şi cîrduiesc oile! Şi n-oi părăsî lătrîndu-i şi
147r muşcîndu-i // pînă îi voiu piiarde cu agiutoriul lui Dumnădzău!". Această înţăleaptă şi bine
meşterşugită răspundere deaca audzî împăratul, să-mblîndzî şi să potoli.

Şi, apropiindu-să dumnădzăiescul dar la inema lui, l-au străluminat ş-au priceput cuvintele
svîntului şi, umilîndu-să la inemă, s-au sculat din scaun ş-au cuprins cu braţele-ş pre svîntul, cu dulce
sărutîndu-l şi dzîcînd: "Înţăleaptă facere şi măiastră măiestrie meşterşuguişi de dumnădzăiescul sorţ,
hirotonitule Amfilohie! Că, de vreame ce eu, un om pînă la o vreame fiînd, pentru ocara fiiului mieu
m-am scăndălit, dară cum va suferi micşurarea sîngur născutului Său Fiiu cerescul Împărat şi
Dumnădzăul puterilor!".

Aceastea, deaca le dzîsă cu lacrămi, îndată îmvăţă să bată tare pre eretici, pre toţi, cu căpeteniia
lor cu Evnomie şi să-i poarte pre ulişe călări pre cămile pre mijlocul tîrgului, de-aciia, să fie scoş de
pre scaune şi izgoniţ toţ ereticii aceia. Iară pre svîntul Amfilohie l-au ţînut în casă multe dzîle,
ascultîndu-i îmvăţătura cea dulce şi de multe ori ş-au cerşutu-şi iertăciune. Şi, cerşîndu-să să-ş ia dzua
bună de multe ori, nu vrea să-l lase bunul şi credinciosul împărat. Iară svîntul îl rugă, dzîcînd:
"Păstoriul să cuvine să să găsască lîngă turmă!".

Apoi de toate, deaca vădzu împăratul că doreaşte să-ş margă la scaun, îi dzîsă să-ş poftească
vrun dar ce-i va lipsi. Iară svîntul răspunsă: "Pofta mea ce-am vrut de la împărăţiia ta o ai plinit cu
agiutoriul lui Dumnădzău! Deci alt pemintesc dar n-am a ceare la-mpărăţiia ta!". Iară împăratul iarăş

* "Sculaţi dirept toţi !"

l-au îmbiat numai să-ş poftească dar. Pentr-aceaea, ca să nu-l mîhnească, i-au cerşut să facă doauă
besearici în Iconiia: una pre numele svintei înţălepciunii lui Dumnădzău şi alta svîntului Ioan
Botedzătoriul. Şi i s-au adeverit să le facă şi le-au făcut. Şi la purces i-au datu-i o cruce de aur, ce era
într-însă o bucată de lemnul Svintei Crucii Domnului nostru Isus Hristos, pre care au fost răstignit.
Şi, luîndu-ş privitişuri* unul de cătră alalt, s-au întors nemîncat preste toată călătoriia, pînă ce-au mărs
la chiliia sa şi-au pus în peşteră darul împăratului. Şi feace bdenie toată noaptea şi la dzuă svînta
liturghie. Şi aşea au întrat în / Iconiia.

Apoi au trimis împăratul ş-au făcut trei besearici, 2 ce-au poftit svîntul şi una pentru
arhidiaconul Theodul. Şi, deaca să gătară svintele besearici, au trimis Amfilohie de-au chemat pre
Marele Vasilie să i le svinţască. Şi, fiind Marele Vasilie lînged, iară pentru dragostea priiatinului său
au mărs. Şi, deaca svinţi besearicile, să feace veselie sufleteasă şi de Duhul Svînt umbrire. De-aciia,
trecură 2 ai şi adormi Marele Vasilie. Şi mearsă svîntul Amfilohie de-l provodi şi-l astrucă cu cinste
mare.

Şi iarăşi mearsă acasă la scaun, de-ş păştea turma şi o-mvăţa. Şi, după trei ai a răpăosării
Marelui Vasilie, răpăosă cătră Dumnădzău înţăleptul Amfilohie, să-ş ia simbriia veniinţii şi trudelor
celor multe. Deci, să mîhni tot oraşul, primejde mare socotind şi scădeare de lipsirea acestuia svînt ce
să scăpară. Deci, îl îngropară cu cinste, multe lacrămi vărsînd. Iară Dumnădzău ce proslăveaşte pre
carii-l proslăvăsc, au proslăvit şi pre ogodnicul său cel credincios, de feace şi după moarte minuni,
lăsînd multe scrisori svintei besearici, de pravoslavie, ce-au scris.

Într-aceastaş dzî, pomnirea dintru svinţi părintele nostru Grigorie, episcopul acragantinilor.

Acesta svînt era în vremile împărăratului Iustinian Rinotmit, de la oraşul Acragantilor, din
eparhiia Sicheliei, ficior lui Hariton şi Theodotiei, a omeni credincioşi şi odihniţi şi împodobiţi cu de
toate bunătăţîle. Aceştia fiind daţi la credinţa lui Dumnădzău, cu ruga dobîndiră la Dumnădzău acesta
fiiu şi, cînd fu de opt ai, îl deaderă la carte. Şi-mvăţă minunat de bine. Şi, cînd fu de 18 ai, să feace
cliric hirotonit de Potamion, episcopul aceluia scaun, şi să feace şi călugăr.

Şi, fiind isteţ la cetit, odănăoară, dormind gios, l-au strigatu-l de trei ori îngerul lui Dumnădzău,
ca şi pre Samuil, şi** -i dzîsă: "Audzîtu-s-au ruga ta şi păzeaşte de purceade! ". Şi aşea purceasă şi sosî
la Carthaghene, acolo aflînd pre Marco Monahul, purtătoriul de Duhul Svînt. Şi, de la Dumnădzău
trimis la dînsul, petrecu la dînsul patru ai. Şi, de-acolo, // mearsă cu dînsul la Antiohiia şi să feace 148r
foarte minunat, din dumnădzăiască arătare. Şi mearsă de-acolo să să închine la Ierusalim. Şi să feace
diacon de svîntul Macarie, episcopul de Ierusalim. De-aciia, mearsă în Ţarigrad şi s-au arătat la
patriarhul Gheorghie, unde s-au strîns şi săborul asupra lui Serghie şi Porros, cu carii pricindu-să
svîntul Grigorie şi probrăzînd de-agiuns hulenîia lor şi zăludzîia şi nepriceaperea. Şi-i mearsă veastea
pînă la-mpăratul.

Şi iarăşi veni la Rîm. Şi luă asupra sa grîjea şi cîrma besearicii acragandilor, luminînd minunat
în svînta besearică. Şi feace multe minuni, împodobind darul arhieresc, pentru care lucru, rîhnind ăi
de-a lui Savin şi Crichentie, îi deaderă cu miile scîrbe. Şi, încheind clevetele mincinoase asupra
svîntului, îl pîrîia la papa de Rîm. Carele, fiind amăgit de cuvintele lor, l-au ţînut închis 2 ai şi
giumătate pînă ce l-au scos cu poruncă împărătească de la-nchisoare, să iasă la giudeţ, de faţă cu pîrîşii
ce era mai mulţi de 100.

Şi cu mare slavă proslăvi Dumnădzău pre svîntul că rămasără pîrîşii mincinoş şi, vrînd giudeţul
să le facă predeala lor, svîntul să ruga pentru dînşii să li să iarte vina. Iară Dumnădzău, pentru
greutatea vicleşugului, nu-i lăsă necertaţ. Că, aşea cum sta ei legaţi denaintea nărodului la giudeţ, să
scorni vivor mare şi-ntunecă locul tot unde sta ei. Şi din pămînt ieşi fum negru, de-i acoperi, cît să
gîndiia toţ că s-au desfăcut pămîntul, de i-au înghiţît. Că nice leac nu să vedea în fum şi-ntr-acea
funingine. Iară săborul tot şi tot nărodul striga: "Κυριε ελεησον!". Şi, preste puţinel, să desfeace fumul
şi să văzdură pîrîşii aceia toţi cu obrazele neagre, unora de giumătate, altora de tot. Iară Savin şi cu
Crischentin şi alţi mulţi ce avea mai multă vină, nu numai ce negriră, ce şi gurile li să strîmbară şi să
schimosiră graiurile, atîta cît să-nspăimară toţi de mare minune. Iară papa, deaca-i vădzu, le dzîsă:
"Iată-vă-i acmu vă sămănaţi cu tată-vostru, cu dracul ce v-au îmvăţat a face rău ca acesta! Ce, ia că vă
dzîc de-acmu nainte să fiţi robi în rod de rodul vostru, în veaci, la svînta episcopie!". Şi sînt, pînă
astădzi, pre ru- / dă, robi la episcopie şi negri căznaţi şi osăbiţi de toţ.

* iertăciune

** црстѣ

Iară fata aceaea, cu carea îl clevetiră de o măgulră, fu certată de-ndrăcit de-agiuns şi de svîntul iştealită denaintea nărodului. Şi iarăş svîntul s-au întors la scaun, cu mare cinste, făcînd minuni mai mare decît ceale dintîiu. Şi, trăind cum iubeaşte Dumnădzău mulţi ai, în multe bătrîneaţe lăsă lumea şi mearsă către Domnul.

Într-acestaş dzî, pomenirea preacuviosului părintele nostru Sisinie Măcenicul.

Acesta era în dzîlele lui Dioclitian Împărat şi Alexandru Ighemonul, din satul Chizicului. Şi, clevetit la ighemonul Alexandru, fu legat la cai sireapi şi silit să alearge. Şi, bătut fără milă şi oţăt iute i-au turnatu-i în nas şi în temniţă îl ţinură închis şi răbdînd ş-alte multe chinuituri. Feace mare minuni: nădujsi şi înecă în mijlocul săborului cu coardele svintei sale învăţături pre Arie, adeverind pre Fiiul de-o-mpreună fiinţă Părintelui. Şi, aşea bine şi cum place lui Dumnădzău vieţuind şi cu leage nevoinţa purtînd, către Domnul au mărs.

Într-acestaş dzî, svîntul Ishirion Episcopul cu pace s-au săvîrşit.

Svîntul episcop Elen cu pace s-au săvîrşit.

Într-acestaş dzî, poveastea unui Ioan foarte de poldză* +.

Era un om tînăr, anume Ioan, în dzîlele lui Costantin Împărat, cunoscut la-mpăratul pentru meşterşug ce avea. Acesta petreacea slobod în păcate, nepurtînd frica morţii şi a muncilor iadului. Iară Dumnădzău, fiindu-i milă de toţi, i-au arătatu-i videnie în vis ca-ntr-aiavea. Visă că dusă un meşterşug la-mpăratul şi voroviia amîndoi cu glume. Apoi împăratul, în şagă, scoasă o sabie şi-i strînsă părul capului, să-i taie grumadzîi, fără nice o milă. El rîdea, gîndind că-i şagă, iară-mpăratul îi fu cu tot de-adînsul. Şi, apropiindu-i sabiia la grumadzi, să spărie omul şi cerea agiutoriu să-i folosască. Şi, aşea în groază şi-n nevoaie, să deşteptă îngrozît şi tremurînd feace: "Mulţeam-iţi, visule, că nu fuseş cu
149r adevărat!" // şi-ş feace svînta cruce. Şi, cînd fu el iarăşi petrecea nepocăit, ca şi întîi.

Şi, preste puţină vreame să războli şi poftiia pre Dumnădzău într-agiutoriu. Atunce, iarăş, nu în vis, ce în buiguire, să vădzu la scaun de giudeţ şedzînd straşnic şi slăvit împărat în scaun, cu podoabe vlădiceşti şi-mpărăteşti îmbrăcat, avînd de-a stînga şi de-a direapta, cu preuţeşti podoabe şedzînd în scaune. Vedea de către direapta îngeri în chip de vonici tineri scopi, de-a stînga de sine vedea pre altul cu smerenie şi blîndeaţe, pre sine vădzîndu-să supt un prestol ca o masă şi din dos vedea o prăpaste întunecată şi groznică, dîndu-i grije mare şi dureare cu voia-rea. Şi părea că stă cutremurat naintea acelui straşnic şi cu mare nărod de slavă giudeţ. Şi-i dzîsă împăratul: "Ore ştii-mă cine sînt Eu, o, tînărule!?". El feace: "Cunosc, o, Despuitoriule, că Tu eşti Cela ce te-ai întrupat pentru noi, Fiiul lui Dumnădzău şi Dumnădzău, precum spun svintele Cărţi!". Şi iarăş îi dzîsă Împăratul: "De vreame dară că din Scripturile svinte, precum dzîci că mă cunoşti, vei cunoaşte şi pre ceştia ce şed cu mine! Dară în ce chip uitaş tu groaza ce te-au îngrozît, în cela rînd, Costantin Împăratul? Cunoşti ce-ţ dzîc au ba?". El feace: "Cunosc, Despuitoriule, că încă nu mi-au ieşit rămăşiţele groazei aceiia din sufletul mieu!". Şi-mpăratul feace : "Dară deacă porţi tu ş-acmu rămăşiţe din aceaea groază, a ce stai tot înrăutăţît şi nu te pocăieşti? Ce să ştii şi cu gustatul că, şi în cela rînd, Eu am fost, iară nu Costantin, de ţ-am datu-ţi acea frică de muncă!". Şi, deaca dzîsă aşea, feace sămn slujitorilor să-i dea cu suliţele, să-l arunce într-acea prăpaste ce era după dînsul. Iară el, cu plînsori, striga într-agiutoriu pre Maica lui Hristos blagoslovita Ficioară. Şi-ndată o vădzu pre svînta lui Dumnădzău Maică şi audzî răspu[n]s: "Lăsaţ-îl să să ducă, pentru ruga Maică-mea!". Şi, deaca s-au obîrşit videniia, s-au trezit omul tremurînd.

Şi, viindu-ş în fire, mearse de spusă unui părinte cu frica lui Dumnădzău. Iară părintele acela feace: "Dă slavă lui Dumnădzău, că nemeriş la îmvăţătura ca aceasta şi te nevoiaşte, frate, cu pocăinţa, să nu pat şi tu ca Gheorghie Se- / cretariul. Că ş-acela s-au văzdut trăgîndu-l să-l arunce într-o prăpaste şi-i folosî un rugători, de-l scoasă de la nevoaie, ca să să pocăiască, să să-nderepteadze pînă la 20 de dzîle, apucîndu-să pre chizeşluitura rugătoriului aceluia.

Şi, deaca s-au trezit, nu s-au ţînut de cuvînt şi, preste 20 de dzîle, au murit ş-au mărs ca să-ş dea sama precum s-au apucat. Aceastea deaca audzî omul din rostul călugărului, să umili în frica lui Dumnădzău şi i să ispovedui de toate păcatele, în audzul tuturor. Şi să feace bun, plăcînd lui Dumnădzău în bunătăţi. Şi aşea s-au pristăvit către răpaosul de veaci.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte.

---

* folos

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 24, pomenirea dintru svinţi părintele nostru Climent, episcopul de Rîm.

Acesta fericit părinte era din Rîm, de rudă împărătească, înţălept şi cărtulari, c-au învăţat toate învăţăturile elineşti, de să feace minunat filosof. Pre tată-său îl chema Favstos, pre maică Matthidiia, precum sîngur de rîndul său scrie către Iacov, fratele lui Dumnădzău, într-acesta chip: "Să ştii, cinstitul mieu domn Iacove, că sînt născut, crescut din Rîm. Ş-am ţinut curăţiie şi deavestvănicie din tinereaţe, aducîndu-mi aminte că voiu să moriu. De care lucru foarte eram mîhnit, gîndind «Oare să fie sufletul fără moarte? Şi oare iaste ş-altă lume ş-altă viaţă fără de-această trecătoare cugetînd eu şi altele de-aceasta samă nepricepute, petreceam viaţă cu dor şi cu jeale nepovestită. Şi mă duceam adease la case de filosofi, întrebîndu să mă adeveresc. Deci, unii dzîcea împrotivă şi alte minuni. Cît nu mi să putea adeveri sufletul să ştiu cumu-i adevărul. Şi iarăş am întrebat altul mai învăţat să-m spuie: «Oare sînt munci şi tartar // şi genune de foc, să muncească pre cei răi, pentru să mă grijesc cu bunătăţi, vieţuind curat într-această viaţă trecătoare, pentru să nu mă muncesc în veaci?!».
150r

Şi, avînd dor ca acesta nepărăsît la inema mea, am audzît că la Iudea iaste un mare şi svîntproroc, mai-mare iudeilor, carele strigă blagoveastvuind împărăţiia lui Dumnădzău. Eu, deaca audzîiu aceastea, m-am bucurat, nedejdiuînd că-m voi împlea voia ce doriiam. Şi, pre cît trecea dzîlele, pre-atîta să-ntăriia veastea, pînă cînd au venit om de la Ierusalim la Rîm şi stătu în mijlocul tîrgoviştii, de le dzîsă aşea: «Bărbaţi rîmleani, să ştiţi că Fiiul lui Dumnădzău iaste cu trupul în jidovime, astădzi, de giuruiaşte şi făgăduiaşte să dea viaţă veacinică tuturor celora ce vor ţinea porunca părintelui său, să să porte cu bunătăţi! Pentr-aceaea, lepădaţi ceaste trecătoare, să aflaţi ceale veacinice şi să cunoaşteţi în Troiţă pre unul Dumnădzău, într-a Căruia lume lăcuiţi şi vă îndulciţ cu strîmbul! Pentr-aceaea, vă pocăiţi toţi de păcatele voastre, ca să nu fiţi osîndiţi în focul nestîns, să vă bociţi mai apoi în deşert şi fără folos!». Iară eu, deaca am audzît veşti bune ca aceastea şi dulci, m-am bucurat foarte. Şi sufletul mieu s-au veselit.

Şi, lăsînd toate valurile lumeşt, şi am întrat în curabie, să mărg la Ierusalim să aflu a ce doriiam să audz din rostul lui, adevărul. Şi, smintindu-ne vînturi îm pomciş, ieşim la Alexandriia. Şi acolo întrebînd, îm spusără mulţi că-i adevărat de toate cîte minuni să povestesc de dînsul. Şi-m spusără că-i acii şi un ucinic a svinţiii sale, anume Varnava, de mărturiseaşte tocmealele dascalului, om de-a firea, cinsteş.

Atunceş, eu merş şi-l aflaiu învăţînd la vedeare nărodul şi povestind a lui Isus minuni, nu cu dăscălită voroavă, ce cu smerenie şi fără meşterşug, spuind toată dereptatea. Iară filosofii îl batgiocuriia, aruncîndu-i întrebări şi ciumilituri, iară el învăţa de Hristos şi nu le răspundea.

Atunce eu probrăzîndu-i, am apucat pre Varnava dim mijlocul lor, să nu-i facă vrun rău şi l-am dus la casa mea. Şi i-am căzzut la picioare, rugîndu-l să-m spuie de-amănunt de Domnul Hristos. Şi el îm povesti de toa- / tă dereptatea. Şi mă sfătui să mărg cu dînsul la Ierusalim, că-ntr-acea dzî vrea să purceadză în curabie la Ierusalim, să fie acolo la Paşte, precum era voroviţi cu apostolii. Ce eu avînd o slujbă, cu grabă n-am putut mearge cu dînsul, ce numai m-am făgăduit că voi vini preste puţine dzîle, să-l aflu. Şi aşea am făcut. Şi, deaca merş la Ţara Ierusalimului, l-am aflat unde era cu Petr. Carii, deaca mă văzdură, să bucurară.

Şi, dîndu-mă în viaţă cu Petr, l-am întrebat se-m dezleage nepriceaperea ce aveam de rîndul sufletului, de-i muritoriu sau de-i fără moarte şi altă de cîte aveam în cugetul mieu. Iară el, cu o-mvăţătură neîncurcată, adevărată şi cu totul întăleaptă mi-au tămăduit toate întrebările cu scurtă voroavă, dovedindu-mi Troiţa în dumnădzăire. Şi faptul lumii şi întruparea Fiiului şi Cuvîntului. Îmvierea morţilor cea de-apoi. Şi a păcătoşilor şi a direptilor aşedzămînt, îndemnîndu-mă să iau Svîntul Botedz, să mă dimpreunedzu Despuitoriului Hristos, pentru ca să îmviu depreună şi depreună cu dînsul să mă proslăvăsc în veaci, în împărăţiia Lui cea din ceriu. Şi, pentru să nu mă îndoiesc cu dînsul să mă proslăvăsc în veaci, în împărăţiia Lui cea din ceriu. Şi, pentru să nu mă îndoiesc nemică de veacinica fericinţă, mi-au dzîs între alalte răspunsuri ş-aceasta: «De nevoaie trebuie să fie sufletul fără de moarte, de vreame că Dumnădzău iaste din fire dirept şi cu totul bun. A Căruia direptate să plineaşte cînd or îmvie oamenii, să ia cineşi direapta plată ce i să cuvine după lucrul său. Cela ce-i bun, dezmierdăciune şi bucurie veacinică, iară cel rău, amar şi muncă de vecie! Şi cine să leapădă de-aceastea şi nu creade, acela face că-i Dumnădzău fără dereptate. De vreame că lasă pre ceia ce sînt buni şi credincioşi de pat multe nevoi şi scîrbe şi primejdi în ceastă lume şi să fîrşeşc cu ceia ce sînt buni şi credincioşi de pat multe nevoi şi scîrbe şi primejde în ceastă lume şi să fîrşeşc cu ceia ce sînt buni şi credincioşii şi cei fără de leage petrec în dezmierdăciune veselindu-să şi mor cu moarte rea. Iară necredincioşii şi cei fără de leage petrec în dezmierdăciune veselindu-să şi mor cu moarte rea. Iară necredincioşii şi cei fără de leage petrec în dezmierdăciune veselindu-să şi mor cu moarte bună. Deci, cine să pune în price şi împrotivă la aceastea, ca Simon Fărmăcătoriul, va ocina focul nestîns!».

Aceastea eu deac-am audzît, m-am adeverit că-m spunea cu direptate. Şi poftiŭu Svîntul Botedz.
151r Iară ei mi-au dzîs să postesc trei luni, să mă curăţăsc de toată // imăciunea şi, de-acii, să mă spodobască Svîntului Botedz.

Şi, într-aceaea ce aşteptam eu aceale trei luni postindu-mă, audzîŭu că vrea să stea la-ntrebare Petr de faţă cu acela Simon Vîlhovnicul. Ş-am întrebat pre un soţîie lui Petr, anume Achila: «Ce omu-i acel Simon?». El îm spusă că, întru sine, de-avidomă, are pre satana. Şi pentru să amăgească năroadele, face nălucinţe şi minuni mincinoase, de să mîră prăvitorii. Să tăvăleaţe în foc şi nu să arde, să face vultur zburătoriu, face pietrile pîine şi să mănîncă, să face şearpe, capră şi aur şi într-alte fealiuri să premeneaşte. Deşchide uşi încuiate, topeaşte herul ca ceara, face vasele casii de îmblă şîngure şi slujesc stăpînilor şi alte ca aceastea farmeci face necuviosul. Aceastea spunîndu-mi Achila, veni un Zachei anume şi dzîsă lui Petr: «Iacă s-au strîns năroadul şi Simon şeade în seaun, ca un hîrăţ gata de războiu. Şi aşteaptă toţi să vă audzăl la întrebare!». Atunce Petr dzîsă să mă dau în laturi (căce eram nebotedzat), să facă rugă de-a valoma, să-i agiute Dumnădzău, să poată întoarce pre acei nebuni.

Şi mearsă de să întrebă cu Simon multe ceasuri. Care, deaca fu îmvincit de svîntul Petr, fugi la Tîrul de ruşine şi, făcîndu-şi ş-acolo farmecile, oblici Petr. Şi trimisă pre Achila şi pre mine să meargem în Tir, să cercăm de Simon ce face, să-i scriem răspuns. Şi, deaca mearsăm, prinsăm gazdă la casa Vernicăi Hananiicei, featei Iustei, precum ne-au dzîs Petr. Carea ne-au găzdăluit cu cinste şi cu libov, spuînd şi de Simon că-ş făcea şi acolo farmecile, cum îi era obicina, atîta cît îl cugeta în loc de Dumnădzău nebunii. Şi aşea scrisem ştire la Petr. Carele îndată veni. Iară Simon, deacă ştiu de venirea lui, fugi aiurea, neputînd sta cu Petr.

Deci masăm cîteva dzîle acolea. Şi feace Petr minuni multe pentru să izbăvască pre oameni de la înşelăciunea lui Simon. Şi, aşea, cu agiutoriul lui Dumnădzău să-ntoarsără la cunoştinţa lui Dumnădzău cei mai mulţi. Atunce, Petr pusă episcopi în Tripol. Şi ieşim de-acolo, să meargem la Antiohiia Siriei. Şi mînă înainte Petr pre Achila şi Nichiti, să nu fim / mulţ în cale, să-ş bănuiască ellinii vădzîndu-ne. Iară mie îm păru bine că m-au oprit şi i-am mulţămitu-i, făgăduind că-i voi fi la toate treabele gata. Şi-m dzîsă: «Mulţămăscu-ţi de gîndul cel bun, ce să ştii că eu mîncări, fealiuri nu-m trebuie, numai pîine şi masline şi aorea veardze, că niceşi mi-am făcut precum şi vedzi al doile veşmînt, că gîndul mieu tot iaste la binele cerilului. Carile pururea socotindu-le, am lăsat toate a lumii trecătoare şi nebăgate în samă. Şi-ncă mai vîrtos că sînt din oameni proşti ş-am crescut ca neşte săraci cu frate-mieu Andrei, neavînd multă aveare. Şi, deprinşi fiind cu sărăciia, răbdam greutatea şi lipsa călii şi altă toată patima trupască!».

Aceastea deaca dzîsă, mă-ntrebă de părinţii miei cine sînt şi cum i-au chemat şi să-i povestesc pre-amănunt rudeniia mea. Şi, pentru să nu-i spui minciuni, i-am răspuns cu direptate: «Tată-mieu l-au chemat Favstos, din boiarii cei mare a Rîmului, căruia i-au dat chesariul femeaie, pre o vară-ş premare. Cu carea feace 2 feţi de geameni. Şi le-au pus nume Favstin şi Favstian, precum maică-mea Matthidia mi-au spus. Iară eu nice leac nu i-am cunoscut. Şi, mai apoi, deaca m-au născut şi pre mine, vădzu maică-mea un vis, precum îm spunea tată-mieu că, de nu să va duce cu 2 a ei cuconi cei geameni la alt oraş, să să mute, vom muri cu toţii.

Deci, iubitoriul de cuconi, tatăl, băgă într-o curabie cuconii amîndoi şi pre maică şi slujnice cu aveare multă şi alte de ce trebuie şi i-au trimis la Athine, pentru să-mveaţe cuconii carte. Şi numai pre mine m-au oprit pentru puţintea mîngîiare. Şi, cînd fu la anul alalt, au mînat oameni cu bani la Athine. Carii nu s-au mai întors să aducă răspuns. Deci iarăş au trimis şi al treile an pre alţîi. Carii al patru an să-ntoarsără şi spusără că nice pre mama n-au aflat, nice pre cuconi. Deci, tată-mieu ş-au făcut voia-rea foarte şi, lăsînd casa pe sama ispravnicilor, s-au dus cu curabiia pre mare, cercînd în toate părţile pre cuconi şi pre maică. Şi de-atunce nu s-au mai întors, nice vro scrisoare mi-au mai venit şi cum
152r socotesc a // fi murit din voia-rea sau s-a hi necat în mare. Că sînt 20 de ai de cînd n-am audzît nemică de dînsul!».

Aceastea deaca audzî Petr, lăcrămă ca un milos, dzîcînd către alalţii ce era în curabie aşea: "Cînd pat credincioşii scîrbe şi nevoi, ei le rabdă, ştiind că cu mijlocul scîrbelor dobîndesc iertare de greşeale şi să spodobăsc pentru nevoile aceaste trecătoare binelui veacinic! Iară ticăloşii ellini rabdă şi aicea nevoi şi, după moarte, iarăşi să duc în muncă, pentru păgînătiia lor, în veaci nesfîrşiţi!». Aşea vorovind Petr, vădzum mai nainte un ostrov ce-l chema Aradon, la carele rugară unii pre Petr să meargem, pentru ceva îndulcire. Şi priimi. Şi aceasta era îndereptarea lui Dumnădzău ca să aflăm pre maică-mea, că, îndată, cum ieşim în ostrov, mearsăm cine unde i-au fost drag.

Iară Petr, de Dumnădzău îndereptat şi îmblînd cîtva drum, l-au tîmpinat o femeaie săracă şi i-au cerşut milostenie, iară Petr îi dzîsă: «Pentru ce tu, nevastă, nu lucredzi cu mînule, să-ţ scoţi pita cu osteneala ta, ce ceri de la alţîi să te hrăneşt?!». Iară ea răspunsă că: «Dumneata, numai ce-i chipul de mînule meale, că sînt săci amîndouaă şi fără de facere. Şi nu poci face nice leac lucru cu dînsele!». Aceastea dzîcea femeaia plîngînd şi destul suspinînd, iară milostivul Petr i să feace de dînsă milă şi dureare şi o rugă să-i spuie nevoia şi primejdea ei, doară i-ar putea folosî. Iară ea îi dzîsă: « Eu am fost din boiarii Rîmului cei mai de frunte, măritată şi cu trei cuconi. Iară fratele bărbatului mieu mi-au rîhnit frîmseaţelor şi mi-au făcut multă supărare, să-m dau cinstea. Iară eu, poftînd curăţiia, că-i de cinste, m-am sfătuit să fug de la moşiia mea, să nu oblicească bărbatul mieu poveastea şi să vor omorî fraţîi înde eişi şi va fi despre mine vina. Şi aşea am dzîs către bărbatul mieu minciuni, c-am vădzut în vis să mă duc de-acii cu cuconii miei, să nu murim cu toţîi. Şi el ne-au trimis la Athine, ca să-mveaţe şi cuconii carte.

Deci, cumuş înotam pre mare, noaptea, într-aceaste părţi, să feace turbureală în mare şi s-au frînt curabiia şi s-au necat toţi, numai eu am rămas, o becisnică. M-am apucat pre o scîn- / dură ş-am scăpat; m-au lepădat marea la margine cu puţîn suflet şi tremurînd. Şi, deaca s-au făcut dzuă, am căutat în toate părţi să-mi vădz cuconii şi nu i-am vădzut.

Şi veniră oamenii locului, aflîndu-mă goală, mă-mbrăcară. Şi mîngîindu-mă, mă adusără într-acest sat. Şi m-au luat o femeaie săracă la casa sa şi totdeauna mă mîngîia, dzîcînd că bărbatul ei au fost curăbiiari şi s-au înecat în mare. Iară eu, de multă voia-rea şi de obidă, adeasea îm muşca mînule. Şi dintr-aceaea doară mi-au săcat mînule şi s-au veştedzît. Aşijdere ş-acea săracă de femeaie dzace în grea boală, ce s-au războlit, de nu să poate mişca. Şi altă hrană n-avem, fără numai puţînea milostenie ce-m dau oamenii. Şi trăim cu multă lipsă îmbe ».

Aceastea deaca le audzî Petr, o pricepu că aceaca-i maică-mea. Şi o-ntrebă cum o chiamă pre dînsă şi pre cuconii ei. Şi, deaca spusă numile, s-au încredzut cu de-adins. Şi-i dzîsă: «Dă slavă lui Dumnădzău, o, nevastă, că astădzi îţ vei vedea cuconul tău cel mai mic. Şi blăm pînă la curabie, să ţi-l vedz. Numai să te fereşti să nu faci ceva boaceturi, pînă ne vom duce de la ostrov!».

Aceastea deaca dzîsă, o luă de mînă şi o dusă în curabie. Iară eu, prăvind pe Petr cum trage de mînă femeaie, am rîs, neştiind poveastea. Ş-am ieşit afară din curabie, să o aduc eu, ca să fac cinste lui Petr. Şi o am luat de mînă. Iară Petr îi spusă că sînt eu,Climent. Şi ea mă cuprinsă în braţe şi mă săruta plîngînd. Iară eu, necunoscînd cine-i, o-mpingeam, scîrbindu-mă. Atunce-m dzîsă Petr: « Lasă să te privitească maică-ta şi să te cuprindzăl». Aceastea deaca audzîŭ eu, am lăcrămat ş-am căzdut la dînsă de o sărutam. Şi tot cine era acolo să minuna de mine cum eram de oameni mare şi de-a hirea şi maică-mea aşea de săracă şi pustie. Şi, vrînd noi să purceadem, dzîsă Petr maică-mea să între în curabie. Iară ea feace: «Rogu-mă, Doamne, să mă laş să mărg să-mi iau iertăciune de la soţîia mea, carea m-au priimit pentru Dumnădzău şi m-au hrănit, precum îi era putearea, săraca, cînd era sănătoasă şi acmu dzace ca o fulgerată!».

Şi s-au mirat Petr de mîntea cea bună a maică-mea şi mînă de adusără în năsilie // pre-acea 153r bolnavă. Şi-i dzîsă într-audzul tuturor: «De sînt mărturisitoriu dereptăţii eu, scoală-te sănătoasă, pentru să să-ncreadză toţi carii stau aicea că unul iaste Dumnădzău Care au făcut lumea!». Şi, deaca dzîsă aceastea, să sculă din pat femeaia sănătoasă, o, minunea ta, Doamne!. Şi, închinîndu-să vraciului, mulţămi cum să cade făcătoriului binelui. Deci maică-mea, deaca vădzu preaslăvit priimitoarea sa, ce s-au tămăduit, s-au mirat cu toţi horbitorii. Şi să ruga să o tămăduiască şi pre dînsă dascalul. Deci Petr, puind mîna pre dînsă, îndată o tămădui. Atunce, închinîndu-ne de către femeaia aceaea ce s-au isţelit, am scos de i-am dat o mie de drahme, pentru mila şi socotinţa ce-au socotit pre maică-mea ş-am datu-o pre socotinţa mai-marelui acelui ostrov, ca să-i poarte de grije pentru libovul mieu. De-acii, am împărţît ş-altor săraci destul milostenie. Ş-am purces cu maică-mea, deaca am botedzat priiatina ei şi pre alţi cîţva cîţ credzură îmvăţăturii dascalului ce-au propoveaduit.

Şi mearsem, îmblînd din loc în loc, pînă ce sosîm în Laodichiia. Şi acolo ne-au ieşit înainte Nichit şi Achila şi ne sărutară şi cum să cade ne ospătară. Iară Petr, vădzînd atîta de mare oraş cu oameni mulţi, puşă gînd să poposîm acolo multe dzîle să mărturisim cuvîntul credinţei. Atunce Nichit şi Achila ne-ntrebară pentru maică-mea cine-i şi de unde s-au luat cu noi. Iară Petr le spusă toată poveastea pre-amănuntul, din capăt pînă-n capăt. Ei, deaca audzîră, stătură mult ceas ieşit din gînd, ciudindu-să. De-aciia, cu lacrămi strigară, dzîcînd: «Noi sîntem Favstin şi Favstinian, fraţîi lui Climent!». Şi, apoi, povestiră de-amănunt către maică noastră toată patima cu necatul curabiii, dzîcînd că, deaca s-au frînt curabiia, nemerîră nişte prădaşi cu un vas şi «ne luară şi ne dusără în Chesariia lui

Straton. Şi acolo ne schimbară numile şi ne vîndură. Şi ne-au cumpărat o giupîneasă, anume Iusta, destoinică şi foarte ne-au îndrăgit, ca neşte cuconi ai săi prisne. Şi ne-au învăţat toate-mvăţăturile dăscălîei elineşti.

Şi, deaca crescum, ne-au dat de-am învăţat şi / filosofiile creştineşti, pentru să învăţăm păgînii, să-i întoarcem către creştinătate. Carea noi o am îndrăgit, c-am cunoscut înşelăciunea idolilor şi deşertăciunea păgîniei.

De-aciia, ne-mprietînim cu un Simon, orecare fărmăcătoriu. Carele vrea să ne prelestească după mintea lui cea spurcată. Ce cu agiutoriul lui Dumnădzău s-au prilejit un ucinic a Domnului Hristos, anume Zachei, şi i-au dojenit să nu ne înşeale Simon. Şi ne-au adus la apostolul lui Dumnădzău Petr. Carele ne-au învăţat şi ne-au botedzat. Şi, aşea, ne rugăm lui Dumnădzău să te spodobeşti şi tu, iubită maica noastră, Svîntului Botedz!». Aceastea deaca spusără ei, i-au cuprinsu-i cu braţele maică noastră cu multe lacrămi şi cu bucurie. Şi atunce pofti să să boteadze.

Iară Petr o-mvăţă să postească neşcîte dzîle, să să limpedzască întîi. Iară noi l-am rugat să o boteadze, de vreame că din ceasul ce-au întrat în curabie n-au mîncat nemică. Care lucru au mărturisit şi maică-mea către Petr. Şi l-am rugatu-l cu toţii să o boteadze, ca să mîncăm pîine depreună, să ne-mpreună bucurăm cu sufletul, că cu om nebotedzat nu mîncam la o masă nice dănăoară. Iară Peter, pentru să nu greşască lui Dumnădzău, ca un svînt ce era şi-ncă şi pentru să facă şi noauă pre voie, să ne mîngîiem, îmvăţă să postim o dzî, toată dzua aceaea, depreună cu toţii şi cu dînsa şi să o boteadze a doa dzî. Şi aşea feace. De-aciia, luă pîine Peter, de blagoslovi şi svinţi şi tăie de deade, întîi, maică-mea, de-aciia şi noauă. Şi, mîncînd în slava lui Dumnădzău împreună, ne-am bucurat.

Apoi, după aceastea, veni un moşneag şi dzîsă către Petr: «Nu te prelesti, o, omule, a te ruga, că nice iaste Dumnădzău, nice promişlenie, adecă de mainte purtare de gînd, ce numai nărocul fiecăruia om. Şi cîte iaste să paţă ori bune ori reale, tot le pate, săvai roage-să, nu să roage! Precum şi cu lucrul am gustat de-am cunoscut! Că eu eram bogat foarte şi de rudă mare. Şi am dăruit multă milostenie la săraci, ca să-m fie dumnădzăii într-agiutoriu, să nu mi să tîmple scîrbe. Ce nu putură nemică să-m 154r folosască dumnădzăii ca neşte neputearnici, // nice mă putură feri fără patimă!». Aceastea şi alte multe dzîcea moşneagul. Iară Petr i să pusă-mpotrivă cu răspuns adeverit că iaste unul Dumnădzău sîngur şi nemuritoriu. Cu a Căruia purtare de mainte gînd şi lăsare*, toate să tîmplă cu direpţ giudeţ. De-aciia, l-au întrebat să spuie de unde-i şi cine-i şi ce tîmplare au petrecut.

El răspunsă: «Eu eram astrolog la Rîm, avînd femeaie o vară premare a lui chesariu. Căriia i-au fost scrisă în năroc să fie curvă. Deci, ş-au îndrăgit un rob al ei şi, neputînd suferi vorova omenilor, au fugit cu dînsul într-altă ţară (de la Athine). Şi şi-au luat bărbat. Şi aşea au murit becisnica cu 2 cuconaşi ce avuseasem. Iară al treile cel mai mic au rămas cu mine acasă. Şi apoi mearsăm, pentru să-m cerc femeaia, ce iarăşi am pierdut şi cuconul mieu cel mai mic. Iară eu am îmblat din loc în loc, tulindu-mă, şi mi-i ruşine să mă întorc acasă. Ce cu multă ostenealâ îm agonisăsc pita!».

Aceastea eu deaca le audzîiu, am cunoscut moşneagul că-i tată-mieu adevărat. Şi l-am întrebat cumu-l chiamă şi pre femeaie-ş şi pre cuconi. Răspunsă: « Favst mă chiamă şi Matthidiia, femeaia mea, Favstin şi Favstinian şi Clim, cuconii noştri. Atunce eu şi Petr plînsăm, de-aciia, mearsăm de spusăm mamii veaste bună că i s-au aflat bărbatul. Iară ea ieşi, glăsîndu-să şi bocindu-să. Şi-ş căutară amîndoi de să cunoscură. Şi, de multă bucurie, stătură vrun ceas ca morţii şi ca muţii, neputînd grăi. Şi, deaca să potolîră şi să trezîră, mearsăm şi noi tustrei fraţii de ne-am închinat tătîne-nostru. Şi-i spusăm că-i sintem noi cuconii lui. Şi fu mare bucurie întru noi, întru toţi, mulţămînd putearnicului Dumnădzău, că ne-au spodobit de ne-am vădzut.

De-aciia, Petr s-au întrebat mult cu tată-mieu şi l-au învăţat să creadză întru Hristos şi să nu mai dzică că-i năroc şi cealea ce-a să paţă omul, cum buiguia întîi! Ce să creadză în adevăratul Dumnădzău. Carele cu a sa întru tot înţăleaptă promişlenie au purtat grijea şi ni s-au tîmplat de curabie necătură ca acesta, să ne despartîm unii de-alalţi, să aflăm / adevărata credinţă cu nevoile şi scîrbele ce-am păţît. Mai apoi de toate, au cunoscut tată-mieu adevara ş-au venit către credinţa cea bună. Carele, deaca credzu lui Hristos, să-mplu de dumnădzăiască rîhnă.

Şi, luînd de la Petr blagoslovenie, să dusă să să pricească cu Simon Fărmăcătoriul, că încă atunce era în Antiohiia. Şi, deaca vădzu pre tată-mieu că-l înfrunteadză denaintea nărodului, "amăgeu" şi "fărmăcătoriu" spuindu-l, s-au mîniat necuviosul şi l-au premenit în obrazul său.

*promişlenie

Deci, tată-mieu arăta că-i Simon. Şi aceasta o feace spurcatul cu vicleşug pentru sine, ca un şuvealnic, c-au trimis împăratul oameni să-l prindză, să-l ducă la Rîm, ca pre un amăgeu şi fărmăcătoriu, să-l umoară cu moarte amară. Pentr-aceaea, el, ca un viclean, pentru să scape de la nevoie, ş-au mutat chipul pre tată-mieu, ca să pîiaie tată-meu în locul lui. Şi el fugi în Ţara Jidovască şi să amistui. Iară tată-mieu, deaca veni la noi şi-l vădzum cu obrazul lui Simon, ne-am mirat. Iară Petr înţăleasă că Simon au învăţat pre toţi antiohiianii în înşelăciunea sa şi i-au îmvitatu-i asupra lui Petr, cînd l-or vedea, să-l şi ucigă în loc de amăgeu şi fărmăcătoriu. Şi era cu toţii gata spre moartea lui Petr.

Trimisă Petr pre tată-mieu cu fraţii miei, cu amîndoi şi cu maică-mea şi pre alţi orecarii la Antiohiia şi-i dzîsă: «Să mergi, Favste, că eşti cu obrazul lui Simon acmu şi să strigi: 'Văz, Doamne, că eşti tu acela Simon!' şi să dzîci în tot nărodul c-ai cunoscut adevara ş-ai credzut într-unul Dumnădzău cel cu adevăr, fiind adevărat Dumnădzău!». Şi mearsă bucuros tată-mieu pre poruncă şi stătu în mijlocul oraşului şi dzîsă: «Să ştiţi, o, antiohiianilor, că cu strîmbul am pîrît pre Petr! Că acela iaste svînt om şi eu l-am clevetit fără de vină! Pentr-aceaea, vă rog să-l priimiţ de-a veni şi să creadeţi învăţătura lui! Că iaste adevăratului Dumnădzău adeverit apostol! Şi să faceţi cîte vă va-mvăţa. Iară de nu l-iţi asculta, va sta în cumpănă oraşul vostru să piiaie cu totul. Şi pentr-aceaea am venit acmu, să vă dau ştire să nu cădeţ la nevoaie! Că, astă trecu- // tă noapte, mă bătea svinţii îngeri pre mine, pre un 155r necredincios şi pizmaş strigătoriului direptăţii. Deci, vă rog, de-acmu, de mă voiu mai înşela de necuratul şi de voiu mai dzîce cuvînt rău de Petr, să nu mă creadeţi, că, ia că vă spuş astădzi, netăgăduind, că sînt un amăgeu şi fărmăcătoriu! Ce acmu mă căiesc şi mă las, doară Dumnădzău m-a ierta!».

Aceastea deaca dzîsă tată-mieu, ca din obrazul lui Simon pre sine ocărînd, iară pre Petr lăudînd şi de-bine-cuvîntînd, feace pre toţi antiohiianii de-ndrăgiră pre Petr atîta, cît ne şi trimisără poruncă să margă să să îndulcească de dulce a lui învăţătură. Carele îndată mearsă cu mine şi cu alalte soţiile noastre. Şi-l priimiră toţi cu bucurie, ca un strigătoriu şi mărturisitoriu direptăţii şi lui Dumnădzău apostol. Şi, făcînd rugă svîntul apostol, pusă direapta pre bolnavi şi tămădui pre toţ.

Şi, deaca-i învăţă destul să creadză întru adevăratul Dumnădzău de Svînta Troiţă şi i-au întăritu-i în dereapta credinţă, iară tată-mieu căzu la picioarele lui Petr, rugîndu-să să-l obîrşască creştin cu Svîntul Botedz, ca să să premenească din obrazul lui Simon, să să-ntoarcă iarăş în obrazul său şi să să prieşteşiască de Svîntele Taine. Iară Petr l-au învăţat să facă rugă pînă mîine cu lacrămi. Şi de-aciia, l-au învăţat destul şi l-au îndereptat preste tot în credinţa svîntă şi l-au botedzat în numele Tatălui ş-a Fiiului ş-a Svîntului Duh.

De-aciia, zăbăvindu-ne acolo multe dzîle, oblicîră antiohiianii de toate patimile noastre ce ni s-au tîmplat de către pizmaşul satan. Deci ighemonul, deaca audzî că sîntem rudenie împăratului, au scris toate la Tiverie Chesariul. Iară-mpăratul i-au scris înapoi curund să trimiţă pre părinţii miei la Rîm. Deci, ighemonul trimisă pre părinţii miei cu cinste mare, cu mulţi petrecători şi dvoreani. Şi, deaca vădzu împăratul pre tatăl şi pre maică-mea, au plîns de bucurie mare şi căzu pregiur grumadzîi lor, sărutîndu-i. Dzîsă către tot senatul: «Bucuraţi-vă cu mine toţi şi să facem de-a valoma sărbătoare, în aflarea lui Favst şi Matthidiei, că mort / cugetîndu-să, învisără şi, pierduţi, să aflară!». Şi, făcînd mare masă, să veseli cu dînşii. De-acii, le-au dăruit mult aur, slugi şi slujnice şi alte multe şi bogate daruri, să să ţtie ca şi-n cinstea cea dintîi. Şi trăiră în Rîm cu bună credinţă şi cu bunătăţi, păzînd credinţa lui Dumnădzău nesmintită şi împărţînd la săraci toată a lor aveare. Şi, de toate bunătăţile dereghînd, obîrşiră viaţa, cum iubeaşte Dumnădzău. Şi, lăsînd ceaste petrecătoare, să dusără la ceale din ceriu.

Iară eu cu fraţii miei nu ne-am mai despărţît de dascalul Petr nicăiurea. Ce sîntem supt ascultarea lui pururea, depreună călători şi depreună păţînd la nevoi cu dînsul, la toate scîrbele şi nevoile ce-au răbdat de la necredincioş prin tot feali de cetăţi şi oraşe, pre unde au îmblat propoveaduind svînta Evanghelie.

Mai apoi de toate, agiunsăm şi pînă la Rîm, la acel vestit şi lăudat. Întru care fără şagă propoveaduind cuvîntul şi făcînd multe minuni, au întors pre mulţi la credinţă şi să botedzară nu numai prostaci, ce şi bogătaş şi femei şi de mare rudă giupînease, care matroane le dzîc, adecă maice. Ce, de vreame că avea să margă şi svinţia sa către doritul nostru Domn şi-mvăţătoriu Hristos, văzînd videnie dumnădzăiască că, preste puţîne dzîle, îl vor răstigni, să să facă partnic patimilor despuitoriului nostru. Strînsă pre toţi fraţii şi stătu în mijlocul besearicii, ţîindu-mă de mînă şi dzîsă aceastea către alalţi: «Să ştiţ, fraţilor şi fiii miei, că sfîrşitul drumului mieu au sosît, precum Despuitoriul mieu mi-au arătat. Deci, iacă, vă hirotonesc episcop pre cest ucinic al mieu Climent. Căruia încredinţedz scaunul

mieu şi turma astădzi. De vreame c-au priimit parte în toate năpăştile meale şi scîrbele ce-am suferit. Că l-am cunoscut cu frica lui Dumnădzău şi iubitoriu către oameni, curat şi întreg de minte, bun şi cu direptate şi îndelung răbdătoriu şi suferitoriu la scîrbele şi primejdile ce să tîmplă. Pentr-aceaea, îi dau puteare să leage şi să dezleage cîte să cade, de vreame că ştie pravila foarte bine. Deci să-l asculţaţi în
156r toate ce sînt porunci- // te! Că cela ce amăreaşte pre dvorbitoriul direptăţii mînie pre Dumnădzău şi toate ce sînt porunci. Aşijdere şi predstoatelul să cade ca să închipuiască pre vraciul şi să dobîndească moarte neascultării. Aşijdere şi predstoatelul să cade ca să închipuiască pre vraciul şi să nu să mînie cu neştiinţă.». Aceastea Petr dzîcînd, am căzdut eu la picioarele lui, de scaun aprîndu-mă. Iară el îm dzîsă: «Nu te apăra, fiiule, de către voia lui Dumnădzău!». Şi să-ntoarsă către poporeani. Iară el îm dzîsă: «Nu te apăra, fiiule, de către voia lui Dumnădzău!». Şi să-ntoarsă către poporeani. I-au îmvăţat şi i-au dojenit să să fereascâ curaţ în credinţă şi fără prihană. Şi să aibă libov înde-alalţi şi, I-au îmvăţat şi i-au dojenit să să fereascâ curaţ în credinţă şi fără prihană. Şi să aibă libov înde-alalţi şi, de să tîmplă în vrunii price, să să-mpace, pîn-a nu apune soarele, să nu osîndească. Să iarte greşiţilor «ca să vă iarte şi voauă Dumnădzău greşealele ». Şi, mainte de toate, le-au poruncit să aibă spre mine stidinţă atîta cîtă avea şi cătră dînsul.

Aceastea îmvăţîndu-i şi alte mai multe, m-au aşedzat în scaunul său, dzîcînd cătră mine: «Te rog, scrie la Iacov, fratele Domnului mieu, după ducerea mea de pre lume toate cîte îi s-au tîmplat din tinereaţe şi în depreună călătorie ce-ai călcat cu noi pînă astădzi şi, mai vîrtos, chipul fîrşeniii meale, cum am proslăvit pre Dumnădzău cu moarte de cruce, precum au giudecat a lui prea-nţăleapta grijinţă de mainte. Că, audzînd aceastea, va lua multă bucurie şi mingîiare!».

Şi, pentru să nu prerecuiesc cu neascultare Domnul mieu, Iacove, a dascalului mieu Petr porucnă, îţ trimiţu scrisă poveastea pre scurt tîmplările meale! Şi te roagă pentru mine cătră Domnul să mă spodobască pre un neharnic, să pascu încredinţată mie turmă, cum iubeaşte Dumnădzău şi să-m obîrşesc calea mea cu mărturie măcenicească!".

Mărturiia, adecă măceniciia svîntului Climent, pînă acii, iaste epistoliia fericitului Climent, ce-au scris cu mîna sa la apostolul Iacov. Din carea poate priceape tot omul de-a lui multă dragoste cătră Domnul şi rîvna către credinţă. Şi, mai mult, poate cunoaşte încă şi de pre fericita lui sfîrşenie a măcenicieci. Carea o au răbdat vitejeaşte, de trei ori, fericitul, ca să proslăvască pre Dumnădzău şi să-ntărească credincioşii către credinţă, închipuindu-să în toate bunătăţile lui Petr şi nevoinţele, / îmvăţînd pre evrei şi pre ellini, nevoind pre toţi să-i dobîndească lui Hristos spăsiţi cum să cade. Ş-au scris rînduialele svinţilor apostoli, ce-au tocmit cu toţii în svînta besearică, ce să chiamă "**Ἀιάταξεις τῶν ἁγίων ἀποστόλων**"[*].

Ş-au agiuns pînă la Traian Împărat. Avut-au nevoinţă şi la Dometian şi la Neruam Împărat. Ce l-au pîrît Sisenie, ţîndu-i pizmă pentru femeaia-şi Theodora. Ce svîntul cu minunate ciudotvorenii au adus la credinţă şi pre Sisinie şi l-au botedzat cu toată casa şi priiatinii, patru sute şi douădzăci de suflete era dintr-înşii şi priiatini de-a-mpăratului. Şi comitul Puplie mult l-au supărat, gătindu-i moarte, că răsîpiia idolnile, făcînd svinte besearici. Pînă fu pîrît şi la Traian Împărat. Şi l-au trimisu-l în urgie, la o cetate pustie, în ţinutul Hersonului. Iară eparhului, părîndu-i rău de svîntul, îl sfătuia să-nchine idolilor, să să potoleascâ scîrba împărătească.

Iară svîntul mai tare sili să-ntărească pre eparhul. Şi luîndu-şi dzua bună, îi dzîsă: "Dumnădzău acela cui te rogi să-ţ fie într-agiutoriu la izgnaniia ta!". Şi-i deade cheltuiale şi-l trimisă cu corabie. Şi, deaca sosî la loc, află acolo 2000 de creştini osîndiţi pentru Domnul Hristos să taie marmure şi să bucurară foarte de svinţia sa, sărutîndu-i mînule şi jăluindu-şi supărările şi lipsa hranii. Şi mai vîrtos le era greu, că n-avea apă aproape să să stîmpere în zăduvul lucrului atîta de greu, la marmuri împărăteşti ce tăia; 45 de stadii mergea pentru apă departe. Şi multu-i mingîie svîntul şi cu ciudotvorenie feace rugă la Dumnădzău pentru dînşii şi săpă în loc negîndit, acolo, la dînşii. Şi deade Dumnădzău izvor de cură ca un pîriu mare. Şi băură toţi, mulţămînd lui Dumnădzău de apă dulce ce le-au dat pentru ruga svîntului.

Şi toţi elinii de pre-acolo îl avea la cinste şi să strîngea de-i asculta svînta îmvăţătură şi mulţi să botedza. Ş-atîta au sporit în creştinătate, cît, într-un an, 75 de besarici îş feaceră credincioşii. Şi toate pădurile idolilor le tăiară şi capiştile răsîpiră. Şi, deaca audzi împăratul, au trimis pre un ighemon, anume Afidian, să facă în tot chipul să strice de tot creştinătatea. Şi pre mulţi munci şi-i umorî şi, dea-
157r // ca-i vădzu că sînt toţi bucuroş să moară pentru mărturiia Domnului Hristos, au socotit să umoară numai pre svîntul; şi mult l-au muncit cu cumplite munci.

Şi, deaca vădzu că decît mai mult îl munceaşte, de-atîta mai mult să-ntăriia ceialalţi toţ svinţii creştini, deade asupră-i răspunsul cel de-apoi, să-i leage de-a grumadzi un cîrlig de curabie şi să-l afunde în mare, pentru să nu mai afle creştinii svintele lui moştii. Şi, deaca-l dusără la moarte, sta mulţîmea creştinilor lîngă mare, de-l plîngea. Şi Cornilie şi Fiv, ucinicii svinţiii sale plîngea în glasul mare după svinţia sa.

Şi feaceră cu toţii rugă să-i scoaţă Dumnădzău svintele moştii, să le fie de mîngîiare. Şi feace Dumnădzău minune, de fugi marea 20 de păprişti şi întrară spre fundul mării uscat. O, de puteamca ta minune, Hristoase!, aflară o piatră mare cioplită, ca o besearică, şi tocmită de întălepciunea cea nepovestită în meşterşug dumnădzăiesc. Şi, în nontrul aceii besearici, dzăcea străluminat trupul svîntului. Şi dzăcea şi acel cîrlig greu de curabie lîngă piatra aceaea. Şi, vrînd Fiv şi Cornilie să rădice svintele moştii, veni din ceriu glas, dzîcînd : "Lăsaţ-îl aicea, unde l-au astrucat Dumnădzău!". Şi, de-atuncea, în toţi ai, să da marea în laturi trei mile, la dzua svîntului, ţiind 7 dzile acea minune, de mergea credincioşii şi prăznuia acolo la moştiile svîntului, cu rugă cu bucurie.

Odănăoarăş uitară acolo cuconul neşte credincioş, în vreame ce-i pripi apa, gîndind că-i la soţii cuconul. Şi-l plînsără părinţii cît s-au căzdut şi să dusără plîngînd prin tot oraşul. Şi, cînd fu la anul, mearsără şi-ş aflară cuconul sănătos, lîngă racla svîntului. Şi-ntrebîndu-l cum au trăit, ştiură că svîntul l-au hrănit şi l-au ferit cu darul rugii svinţiii sale de cătră herile mării. Şi-ş luară cuconul, mulţămind lui Dumnădzău şi svîntului.

Într-aceastaş dzî, pomenirea svîntului **сщтномчнкъ** Petr, episcopul de Alexandriia.

Acesta era în dzîlele împăraţilor Dioclitian şi Maximian, învăţat foarte. Şi tîmplîndu- / să în Nicomidiia Dioclitian, de făcea multă supărare creştinilor şi pre mulţi au umorît cu pedeapse şi munci cumplite.

Într-aceaea vreame, acesta fericitul Petr podobiia şi da frîmseaţe şi cuviinţă scaunului Alexandriei. Era între toţi laudat şi vestit de bunătăţi. Şi multă mulţîme au îndereptat spre credinţă direaptă cu învăţătura svîntă şi cu minunile. Aceastea deaca ştiu necuratul tiran, s-au mîniat ş-au trimis 5 trivuni cu voinicii lor, să-l aducă la Nicomidiia. Carii, deaca mearsără, îl aflară în besearică îmvăţînd nărodul cuvintele ceale de spăsenie.

Şi, arătîndu-i cărţile împărăteşti, nemică nu să mîhni, nice prici, ce, ca un mieluşel, stătu de-l legară. Iară orăşeanii era nărod mult şi să strînsără asupra trivunilor împărăteşti şi să spăriară şi închisără acolo la patriarhie şi răpedzîră scrisoare la tiranul, de le trimisă răspuns cum, mai de sîrg, să taie capul svîntului. Şi cîţi creştini s-or pune înprotivă porunceii împărăteşti tuturor să le taie capetele. Deci, vrînd trivunii să scoaţă pre svîntul să-l taie, nu-i lăsară orăşeanii, că să strînsease ca albinile, cu mici, cu mare, de plîngea pre iubitul păstoriu. Iară trivunii sta în gînduri să înceapă a-i tăia sau să să-ntoarcă la-mpăratul cu nemică.

Aceasta, deaca ştiu trecleatul Arie (ce-l afurisisă svîntul ca pre un vrăjmaş lui Dumnădzău), au pus rugători mulţi preuţi şi diaconi să roage pre svîntul să-l iarte, neştiind ei vicleşugul lui Arie. Şi mearsără la temniţă şi i să-nchinară, rugîndu-să cu lacrămi: "Rugămu-ne svinţiii tale, fă-ne acest bine, de vreame ce Dumnădzău te cheamă cătră mărturie şi vei să mori mîine, să proslăveşti pre Dumnădzău cu vărsatul sîngelui tău, iartă pre Arie, să slujască ca şi mainte!". Atunce svîntul nu-i lăsă să-ş sfîrşască ruga, ce-ndată, cum audzî acel urgisit nume şi spurcat a lui Arie: "Să fie Arie afurisit, răspunsă, şi despărţît de la slava lui Dumnădzău, în veacul acesta şi-n cela veac! Cum şi el, trecleatul, desparte pre Fiiul lui Dumnădzău de la slava Părintelui şi de la o împreună fiinţă!".

Aceastea deaca audzî clirosul, să cutremurar şi nu mai cutedzar să mai poftorească cuno- // 158r scînd că, cu ştirea lui Dumnădzău, l-au afurisit. Şi, vădzînd svîntul că sînt mîhniţi, chemă pre doi la sine, anume pre Ahilla şi pre Alexandru, preuţ de cinste. Şi pusă pre Ahilla de-a direapta şi pre Alexandru de-a stînga şi dzîsă: "Fraţilor, sfîrşeniia mi-au sosît şi, ia că mă duc către Domnul mieu cel dorit, cu măcenicie, precum Svinţia sa mi-au vădit. Şi Svinţia sa au însămnat cu sorţi pre tine, preute Ahilla, să iai scaunul mieu! Şi, iarăş, pre urma ta, să fie Alexandru, precum mi-au vădit adevărat Duhul Svînt .

Iară pentru Arie să nu gîndiţi că sînt aspru şi neiubitoriu-de-om de nu-l iert! Ce să ştiţi că ţîne la inemă vicleşug în sufletul său, trecleatul! Că astă-noapte, făcîndu-mi eu ruga, deaca mi-am obîrşit utrănea, mi-am înălţat gîndul către Dumnădzău ş-am văzdut videnie straşnică şi minunată. Adecă Domnul nostru Isus Hristos, cucon ca de 12 ai, cu frîmseaţe nepovestită şi strălucoare ce purcedea de la svînta şi dumnădzăiasca lui faţă, de strălucîia toată casa, îmbrăcat cu cămeaşe de in şi rumtă de sus pînă gios. Şi cuconul ţînea cu îmbe mîn rumturile şi le trăgea, de să acoperiia pre svîntul său trupşor dumnădzăiesc. Iară eu vădzînd aşea, întrebaiu cuconul şi I-am dzîs: «Doamne, cine ţ-au rumt haina?». Iară Svinţia sa îndată răspunsă: «Acela Arie m-au golit şi să te păzeşti să nu-l cumva priimeşti la obştenie, nice într-un chip! Ce să dzîci mai vîrtos şi lui Ahilla şi lui Alexandru preuţilor (carii pre urma sfîrşitului tău vor să fie păstori în Besearica mea) să nu cuteadze nice într-un chip a-l priimi sau

* mărturie

a-l iertа!» Pentr-aceaea nu v-am ascultat! Şi aşea să faceţi şi voi şi să nevoiţi pregiur turmă, să o păziţi fără prihană şi neatinsă de toată ereasa, precum m-aţ văzut cît am păşît rău cu atîta trudă şi osteneale, scîrbe şi lacrămi, din loc în loc tulindu-mă, de-am încungiurat Mesopotamiia, Siriia, Palestina şi alte cetăţi şi ostrove, fugind denaintea idoleanilor! Şi n-am mai părăsît scriind dzua şi noaptea către credincioşii cei buni, întărindu-i în credinţă cu dumnădzăiescul agiutoriu. Că rîvna lui Dumnădzău mă stîrniia şi nu mi-am dat saţiu de somn, nice de mîncat! Ce sufletul / mieu ardea în grijea besericii!

Ţineţi minte cît am trudit de-am îmbărbătat per fericiţii episcopi Filothei, Isihie, Pahomie şi Theodor ce era închişi pentru Hristos şi n-am mai părăsît îmbărbătîndu-i cătră mărturie de măcenicie pînă să obîrşiră? Că mă temeam să nu să cumva sparie de moarte şi de aceale munci cumplite! Şi să vor sminti ş-alalţ închişi pentru Hristos, mireani şi preuţi şi-ş vor da cinstea! Ce blagoslovit să fie Dumnădzău, că i-au întăritu-i, de mărturisiră mai mulţi de şease sute şi şeasădzăci, de să feacerâ măcenici! Şi, deac-am văzdut firşeniia lor, am rugat Dumnădzău, proslăvindu-l, şi să mă spodobască şi pre mine să mă fac jirtvă cu măcenicie. Şi m-au audzît Dumnădzău şi acmu eu mărg la moarte voios şi veasel, că de mult am dorit şi am avut multă seate să beau acest dulce păhar sufletesc, ca să fiu partnic patimilor şi morţii Despuitoriului Hristos, precum mă rog să hiu partnic şi împărtăşanie şi învierii Svinţiii sale.

Şi să ştiţi de-acmu că nu m-iţi mai vedea într-această lume cu trupul, că mă voiu duce la doritul mieu Despuitoriu şi să socotiţi să paşteţi dumnădzăiasca besearică cu nevoinţă, întru carea cu sorţi v-au ales episcopi Duhul cel Svînt. Că ştiu că pre urma mea să vor scula eretici, de or grăi destrămat şi hulenie, ispitînd să împărecheadze iarăş svînta besearică, cum au făcut şi Meletie! Pentr-aceaea, vă rog să fiţi păzitori nesomnoroş, să agiutaţi pînă la moarte şi nu vă spăriiareţi de primejdii şi de munci, de vreame că Despuitoriul ne-au poruncit să meargem cu nevoi şi scîrbe multe către Împărăţiia Sa!

Ţineţi minte că nevoi au răbdat fericitul Theona cela ce m-au crescut şi m-au lăsat în scaunul său priimitoriu! Aşijdere şi marele Dionisie şi alţi mulţi arhierei ce-au petrecutu-ş toată viaţa cu strîmtoare nepovestită, răbdînd năpăşti de Savelie şi de Manent şi de alţi eretici. Şi bătură vîrtos războiu pentru mireasa lui Hristos, Besearica, pînă la sînge! Aşea nedejdiuiesc că darul lui Dumnădzău va acoperi şi pre voi cu aripile grijinţei sale, să biruiţ toate nevoile!".

159r Aceastea deaca dzîsă cinstitul, îngenuncheă şi feace rugă către Domnul să // le dea agiutoriu. De-aciia, să scularâ şi sărutară mînule lui, lăcrămînd de despărţala lui. Iară svîntul dojeni şi pre alalţi clirici, cu îmvăţătură să grijască de spăseniia sa, şi, blagoslovindu-i şi rugîndu, i-au slobodzît cu pace. De-aciia, ştiind că trivunii împărăteşti grijiia pre porunca ce avea să-l umoară şi să temu să nu să puie creştinii şi s-a face mare vărsare de sînge pentru svinţia sa, pentr-aceaea, au socotit cu tainâ să iasă la moarte.

Deci, au poruncît la trivun să margă, cu tainâ, la miadzănoapte, din dosul temniţii, să spargă zidiul mîlcomiş, să nu ştie nime şi să-l scoaţă, să facă porunca împăratului. De-aceasta păru bine trivunului. Şi aşea l-au scos, de n-au priceput nemică nărodul ce străjuia din faţa temniţii, să nu-l dea. Şi, cu voia lui Dumnădzău, să prileji de era holcă mare şi nu s-au mai audzît ciocanele ce spărgea zidiul. Încă sîngur svinţia sa au bătut în păreate din nontru, de-au cunoscut denafară locul unde or sparge. Şi aşea să deade sîngur svinţia sa spre moarte. Iară trivunii, noaptea, deaca-l luară de nu ştia nime, să mirară de nevoinţa lui şi de pomitica a de portul cel cinsteş a cuvîntului şi omeniei. Şi deaca-l dusără şi sosîră la locul cel de moarte, unde să cheamă Vucolon, la care loc ş-au obîrşit mai nainte şi svîntul Marco măcenicuia, să rugă slujitorilor de-l lăsară pînă la mormîntul svîntului apostol, să-ş ia iertăciune, dzicîndu-i să păzască să nu prindză veaste creştinii.

Şi, deaca mearse la mormînt, sărutâ mormîntul şi, ca unui viu îi grăi cu umilenie: "Părinte svinte evangheliste a Despuitoriului Hristos şi martor patimilor lui, pre tine te-au mînat Hristos, întîi arhiereu şi păstoriu aceştii cetăţi. Întru carea ai strigat cuvîntul credinţei şi ai plinit apostoleaşte slujba ta şi ai luat în simbria nevoinţelor tale măceniceascâ cununâ! Iară-n scaunul tău stătu diadoh fericitul Anianos, de-aciia, Milie şi Dimitrie şi Dionisie şi Maxim şi Iraclas şi fericitul Theona, carele m-au crescut. Şi, de-aciia, mi s-au încredzut şi mie de la Despuitoriul Hristos svînta aceasta besăricâ, de-am stătut diadoh, săvai că nu-s harnic. Şi dintr-acela ceas am însătat să beau pă- / harul Svinţiii sale, să-i fiu partnic morţii, să-m fîrşesc calea drumului cu măcenicie. Deci, părinte svinte, roagă-te pentru mine să obîrşesc şi eu această alergătură de nevoinţă, cu inemă ne-ndoită, că, acmu, mă duc să beau păharul morţii Domnului Hristos. Şi dau într-acoperemîntul Tău turma aceasta ce mi-ai dat dintîi! Şi mă rog svinţiii tale să o păzeşti, fără pagubă, cu rugile tale la Dumnădzău!".

Şi, deaca obîrşi ruga, să sculă de la mormînt. Şi nălţînd mînule cătră ceriu, dzîsă aşea: "Despuitoriule Isus Hristoase Fiiule, sîngur născut a nemuritoriului şi ne-nceputului Părinte, ascultă-mă pre un păcătos şi netreabnic, şerbul tău, potoleaşte iarna aceasta carea îmvăluiaşte Besearica ta cea svîntă, premeneaşte fortuna şi holbura în linişte limpede şi dulce! Şi să fie sîngele mieu peceate şi obîrşie goanei iubitei tale turme, că blagoslovit eşti în veaci! Amin .".

Şi într-aceleaşi ceas să ruga şi o ficioară, ce lăcuia aproape de măceniia apostolului. Şi cum ş-au fîrşit polunoştnîţa, audzî glas din ceriu, dzîcînd: "Petr, începătura apostolilor şi Petr, obîrşie măcenicilor!". Care lucru s-au împlut atunce. Că, preste puţină vreame, stătu împărat Marele Constantin şi să potolîră gonacii besearicii. Şi, deaca-şi obîrşi ruga svîntul, sărută mormîntul apostolului şi a arhiereilor ce era acolo în ţinterim îngropaţi.

Şi aşea, s-au întors cătră trivuni cu înfloriţă faţă şi străluminată şi veaselă, cu lumină fulgerînd nepovestit, cît să mirară şi să spămîntară slujitorii. Şi-ntr-acela ceas, veniia la oraş o femeaie bătrînă şi cu o ficioară, aducînd 2 prostiri şi 4 piei. Carile deaca vădzu svîntul, cunoscu că le-au trimis Dumnădzău. Şi le îmvăţă de aşternură pieile / la pămînt şi prostirile deasupra. Şi îngenunche preste acel aşternut şi feace rugă, mulţămind lui Dumnădzău. Şi-ş feace cruce. Şi să dezbrăcă de omofor şi goli grumadzîi, se plecă să-l taie. Iară slujitorii, fiindu-le scandâlă de bunătatea svîntului, nu vrea nice unul să mişce, să-l taie, că nu-i trăgea inema.

Apoi, vădzînd că să face dzuă, să temură să nu oblicească cetă- // ţeanii şi vor veni creştinii de 160r
i-or sminti. Să vorovîră şi pusără cu toţii cîte cinci galbeni, cine l-a tăia să ia banii toţ. Şi aşea, unul mai lacom la bani au luat banii şi l-au tăiat. Şi încălecară, de fugiră mai curund ellinii trivunii cei împărăteşti, aceia cu ispravă.

Iară svîntul trupul măcenicului stătu mult ceas (o, minune!) dirept, pînă mearsă veastea în tot oraşul şi creştinii ce păziia la temniţă deaca audzîră, alergară. Şi, deaca vădzură svîntul trup, plînsără mult, ca pre părintele său cel iubitoriu de cuconi şi bocîră a ce rămasără săraci de dulcele arhiereu. Şi s-au strîns tot oraşul şi ţînutul de prin preguirul Eghipetului. Şi mult plînş feacerâ, glăsîndu-să de mergea glasurile în sus, a ce să scăpară de părinte. Şi toţi să silîia cine mai curund va lua o bucăţea din hainele svinţiii sale de blagoslovenie. Deci căpeteniile îmfăşară în prostirile aceale ce priimiră, de sprejinîră sîngele svinţiii sale şi în meşinuri, într-acealea, şi-l legară bine strîns, temîndu-să să nu dea jac nărodul la svintele moştii.

De-aciia, unii dzîcea să-l ducă în ţintirimul svîntului apostol Luca să-l îngroape, alţii la svîntul Theona ce-au fost dascal svîntului şi l-au crescut. Iară cei mai de-a hirea gătară o curabie şi luară pre svîntul, de-l dusără la ostrovul ce să chiamă Levcada, că era acii aproape. Şi-ngropară pre svîntul na stînga parte aceii cetăţi, provodîndu-l cu cinste, în 25 a lui noievrie, în ţintirimul ce ş-au făcut sîngur svîntul.

Însă, mainte, pînă a nu-l duce în curabie, îl dusără întîi în svînta patrierhie şi-l pusără în scaun. Şi, deaca-l vădzu nărodul în scaun, să potolîră de plînsuri. Şi să mîngîiară, vădzîndu-l în scaunul svîntului oltariu, ce să chiamă "sinthronon", "scaunul cel vlădicesc", ce-i după svîntul prestol, unde şeade arhiereul cu vlădicii, în svîntul oltariu, cînd slujesc. Şi, deaca-l vădzură, să mîngîiară, că, pînă era viu, nice dănăoară nu l-au văzdut în scaun să şeadză, ce numai pre stepena scaunului. Şi de multe ori cîrtiia clirosul a ce nu să suie în scaun, să şadză, cumu-i obiceaiul.

Şi, dănăoară, l-întrebară, cînd era viu, a ce nu bagă samă cinstea vlădicească, îmbrăcat fiind / în podoabele patriiarşeşti şi şeade gios. Iară svinţia sa le-au răspuns: "Nu mă silireţi, fraţilor, să mă suiu să şedz în svîntul scaunul sinthronului! Că frică şi cutremur cuprinde sufletul mieu cînd mă apropiedz la svîntul scaun, că vădz o străluminată şi dumnădzăiască puteare şedzînd în svîntul scaun. Şi eu, de cu frică şi cu bucurie, mă minunedz, neştiind ce voiu face. Şi, pentru-aceaea, şedz gios, pre podnojie şi cu frică fără de samă! Ce iată, fraţilor, că v-am spus şi să nu vă mîhniţi şi poporul să nu să mîhnească şi să mă osîndească! Iacă v-am spusu-vă vina şi mă rog, cînd m-iţ mai vedea făcînd aşea să nu mă supărаţi, ce mai vîrtos să-mvăţaţi poporeanii să nu să mîhnească!".

Deci, pentr-aceaea, suiră svintele moştii în svîntul scaun a sinthronului, să-l vadză, să le paie bine, de vreame ce, pînă era viu, n-au şedzut. Şi adusără episcopii pre Ahilla şi-i pusără omoforul svîntului şi-l hirotoniră patriarh de lîngă svîntul, precum sîngur marele Petr au îmvăţat pînă era viu. De-acii, mearsă cu tot săborul de l-au provodit cu mare cinste şi l-au îmfăşat cu miruri scumpe şi cu faşe, cum să cade şi l-au astrucat în mormînt ce ş-au gătа. La carele multe minuni dumnădzăieşti să feacerâ şi să fac întru slava lui Hristos Dumnădzăului nostru.

---

* meşinuri

Într-aceastaş dzi, preacuviosul Malhos cu pace s-au săvîrşit.
Într-aceastaş dzi, preacuviosul Carion în pace s-au săvîrşit.
Într-aceastaş dzi, svîntul Ermoghen, episcopul acragandilor, cu pace s-au săvîrşit.
Într-aceastaş dzi, svinţii Filimen şi Hristofor de sabie s-au săvîrşit.
Într-aceastaş dzi, svîntul Evghenie într-o gaură de zidiu băgat şi astupat cu var, s-au săvîrşit.
Într-aceastaş dzi, svinţii Procopie şi Hristofor de sabie să săvîrşiră.
Într-aceastaş dzi, svîntul măcenic Alexandru din Corinth şi preacuviosul părintele nostru Grigorie de la Piatra de aur. Carele să trage din părţile Răsăritului. Şi veni de lăcui la acea piatră.

161r Într-aceastaş dzi, svîntul măcenic Theodor de Antiohiia. //

Pre acesta svînt l-au prins la Iulian Prestîpnic eparhul Salustin, de frică, direp-ce că, tîmplîndu-să a muta svintele moştii a svinţilor măcenici Vavila şi alte svinte moştii, ce împreună, de la Dafne şi cîntînd din psalomii lui David : "**ДА ПОСТИДѢТСЯ ѢЦИ КЛАНЯЩІИСЯ ИСТОЧАЮЩЕМЪ УБѢЖДѢТСЯ О ИДОЛѢХЪ СВОИХЪ**", adecă "Ruşineadze-să toţi carii să-nchină ciopliţilor şi să laudă pregiur idolii lor". Deci, pentr-aceastea pripeale, căce le-au audzît Iulian, au îmvăţat pre Salustin Eparhul de-l prinsără pre acesta svînt, ce era unul dintre-aceia Marele Theodor.

Deci, l-au spîndzurat şi l-au zgîrîiat şi l-au zmiciulat cu bice de vine de bou şi-i sparsără coastele cu cîrlige şi-l legară cu lanţuje, de-l aruncară în temniţă. Iară cînd fu deminează, deaca ştiu spurcatul Iulian de la eparhul răbdarea tînărului, socotind că cu aceasta ce pat svinţii măcenici pînă la moarte pentru Hristos iaste de perire păgînătăţi şi de cinste creştinilor, şi luă de samă urîtul lui Dumnădzău şs-au îmvăţat de-au slobodzît pre svîntul din temniţă.

Acesta viteaz nevoitoriu l-au întrebat oarecarii: "Oare sîmţiia aceale cumplite munci?". Iară svîntul feace că dintîi sîmţiia puţinea dureare .". De-aciia, să ivi oarecine cu năframă moale şi reace, de-i ştergea sudorile obrazului şi-l îmbărbăta. Şi feace că: "Deaca mă lăsară de la muncă, să dusă ş-acela ce mă-mbărbăta şi mă răcoriia!".

Şi acela Iulian muri cu amară moarte şi ruşinată la persi, iară svîntul Theodor să bucură răpăosat întru Domnul.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 25, pomenirea svintei mare măceniţe Ecaterina, fiica împăratului Consta. Carele au fost împărat la Africa, mainte de Maxentie. /

Această văcuit pomenită era din vestitul marele oraş Alexandriia. Fostu-i-au viaţa în 260 de ai după Domnul Hristos, pre o vreame cu svînta Varvara, în vremile împăratului Maxentie Păgînul, fiică fiind lui Consta, mainte de dînsul împărat.

Acesta împărat Consta au pus numele său Chiprului Constantiia. Şi era foarte frumoasă şi nepotrivnică, naltă la stat. Carea învăţasă tot fealiul de carte elinească. Învăţat-au toţ poeticii: Omir, Virghilie, Aristotel şi Platon şi şi cărţile doftorilor Avsclipie, Ippocrat şi Galin şi toată ritorica şi loghica şi tot graiul şi limba, cît toţi să mira de-nţăleapciunea ei cine o vedea şi cine o audzîia. Şi mulţi bogăţaşi şi putearnici să cerca să facă cuscrie cu maică-sa. Carea era într-ascuns creştină, tăinuind pentru goana ce să pornisă pre creştini de Maxentie, păgînul împărat.

Deci, rudele şi maică-sa o sfătuia să să mărite, să nu să streineadze împărăţiia tatălui ei, iară Ecaterina iubiia ficioriia, ca o înţăleaptă şi filosofă şi să apăra cum putea. Iară deacă văzău că o supără mult, pentru să să mîntuiască de supărare, le dzîsă: "Aflaţi-mi un tînăr depotrivă a patru daruri ce dzîceţi că am eu de-ntrec pre alalte tinereale! Că eu nu pociu suferi a mearge după căsătoriu mai prost decît mine, cu ruda şi bogăţiia şi frîmseaţea şi înţălepciunea deaca nu-m va fi într-aceastea de-a tocma!". Şi ei, lăudîndu-i pre ficiorul împăratului de Rîm mai bogat, numai cu-nţălepciunea cărţii mai gios, ea dzîsă că n-a mearge după om necărtulariu.

Dară maica ei avea un duhovnic, om svînt, ascuns din afară de cetate şi luă pre hiica sa Ecaterina cu cinste, de mearsără la duhovnic să să sfătuiască. Iară isihastrul, văzînd destoiniciia ficioarei, pusă gînd să o-ntoarcă spre cunoştinţa împăratului ceresc Hristos. Şi-i dzîsă: "Ştiu pre un tînăr foarte minunat de te-ntreace în toate darurile tale! Şi frîmseaţea lui întreace şi pre soarele,
162r înţălepciunea lui preste toată lumea! Şi bogăţiia lui preste toate faptele, de nu- // mai scade şi rudeniia lui nepovestită şi neaguinsă de mintea omenească!".

Aceastea şi mai multe spuind isihastrul, s-au gîndit ficioara că-i spune de om pemintean. Drept-aceaea, să schimbă în faţă şi la inemă şi-ncepu a-l întreba pre-amănunt, oare iaste cu de-adevăr aşea. Iară el povestindu-i mari şi minunate şi adevărate bunătăţi. Şi-i dzîsă ficioara: "A cui ficior iaste acest lăudat de tine?". El îi răspunsă: "Acesta n-are tată pre pămînt, dară s-au născut nepovestit şi pre

din sus de fire, dintr-o cinstită şi preasvîntă şi plină de toate daruri şi bunătăţi ficioară. Carea s-au vrednicit pentru a ei viaţă svîntă, de trăiaşte fără moarte cu sufletul şi trupul suită mai sus decît toate ceriurile! De i să-nchină toate ceatele svinţilor îngeri ca unii împărătease a toată zidirea şi făptura!". Şi-i dzîsă Ecaterina: "Dară putea-l-aş vedea pre tînărul acesta ce mi-l spui aşea de minunat?!". Iară bătrînul feace: "De vei face cum te voiu învăţa, te vei spodobi, de-i vedea prealuminata şi strălumninata lui faţă!". Iară Ecaterina feace: "Vădzu-te că eşti om cu minte şi bătrîn înţălept şi cinstit şi te credz că nu-m vei grăi deşert! Deci gata sînt să fac cum vei dzîce!".

Atunce isihastrul deade ei o svîntă icoană, în carea era zugrăvită Preasvînta Dumnădzău-Născătoarea cu svîntul ei cuconaş în braţe. Şi-i dzîsă: "Aceasta-i pururea ficioara, maica tînărului ce ţ-am spus! Deci ia-o la casa ta şi te-nchide în cămară-ţi şi te roagă toată noaptea către dînsă, că i-i numele Mariia! Şi te roagă ei să priimască să-ţ arate pre fiiul ei. Şi am nedeajde că, de te vei ruga cu credinţă, asculta-te-va şi vei vedea pre-acela ce-l doreaşte sufletul tău!".

Atunce ficioara luă svînta icoană şi mearsă cu maică-sa acasă şi să-nchisă în cămara ei, de feace rugă toată noaptea, cum o îmvăţă bătrînul. Şi aşea, făcînd rugă, să osteni şi adormi. Şi veade în vis pre împărăteasa îngerilor ceriului, precum era şi în icoană scrisă, cu svîntul prunc. Carele slobodzîia radze mai luminate decît soarele. Dară-ş întorcea svînta feţişoară către svînta-ş maică. Deci, ficioara vedea / pre cucon numai din dos şi, dorind să-l vadză la faţă, trecu de cea parte. Iară Hristos şi-ntorcea şi dintr-acolea iarăşi feţişoara către sîn, la svînta-ş Maică, pînă a treia oară. Şi aude pre svînta Maică unde dzîce: "Caută, Fiiul mieu, pre şarba ta Ecaterina, cumu-i de frumoasă şi de ghizdavă!". Iară cuconul răspunsă: "Atîta-i de grozavă şi ponegrită cît nu o poci vedea!". Şi-i dzîsă maică-sa: "Dară nu-i destul de înţăleaptă decît toţi ritorii şi mai bogată şi mai de rudă mare decît toate tinerealele a tuturor cetăţilor!?". Iară Hristos răspunsă: "Spuiu-ţi maică că iaste fără minte şi misea şi nebăgată samă, pînă cînd să află într-acesta gînd, cît nu pociu suferi nice să-m vadză faţa!". Iară Svinţia sa-i dzîsă: "Rogu-mă, iubitul* mieu fiiu, nu-ţi urghisi zidirea ta, ce învaţă-o şi spune-i cum va face să dobîndească slava Ta şi să vadză şi dorita ta svîntă faţă, Carea o doresc îngerii a o prăvi!". Iară Hristos răspunsă: "Să să ducă la bătrînul ce i-au dat icoana şi, precum a-mvăţa-o facă! Şi deaca s-a botedza, vedea-mă-va, de va dobîndi multă bucurie şi folosul!".

Aceastea visînd svînta Ecaterina, să deşteptă. Şi mirîndu-să de vis, să dusă cu puţine slujnice la cheliia starețului. Şi căzîndu-i la picioare, cu lacrămi îi spusă visul şi i să rugă să o-mveaţe cum va face să-ş dobîndească dorul. Iară svîntul isihastru i-au povestit de-amănunt toată taina svintei credinţe, începînd de la faptul lumii şi zidirea a întîiului strămoş, pînă la de-apoi venire a Domnului Hristos. Şi pentru slava raiului şi nefîrşita munca a iadului. Şi atîta au îmvăţatu-o de-agiuns, cît au cunoscut de-amănunt toată taina credinţei, ca o cărtulare şi înţăleaptă ce era. Deci, credzînd cu toată inema, să botedză de la dînsul. De-acii iarăşi o îmvăţă să să roage cu jelanie către preasvînta Preacistă să i să arate ca şi-ntîi.

Deci ea deacă să dezvăscu de omul cel vechiu şi să-mvăscu în veşmîntul nestrigării, să dusă la împărăţiie-şi şi toată noaptea să rugă cu lacrămi pînă iarăşi adormi. Atunce veade pre cereasca împărateasă cu dumnădzăiescul prunc, carele îi căuta Ecaterinei cu multă dragos- // ste şi blîndeaţe. Şi 163r
svînta Maică întreba pre Domnul place-i tinireaoa ficioară? Iară Svinţia sa răspunsă: "Acmu s-au făcut luminată şi slăvită ceaea ce era întîi ponegrită şi necinstită. Aceaea ce-au fost misea şi ne-nţăleaptă s-au făcut acmu bogată şi cu totul înţăleaptă. Aceaea ce era nebăgată în samă şi nelăudată să feace de bună rudă şi lăudată şi-ntr-atîta bunătăţi şi daruri iaste înbogăţîtă şi atîta mi-i de dragă, cît priimăsc să o logodesc, să-m fie mireasă nestricată!".

Atunce Ecaterina căzu la pămînt, cu lacrămi dzîcînd: "Nu sînt vreadnică, preaslăvite Domnitoriule, să vădz pre Împărăţiia Ta! Ce spodobeaşte-mă să fiu numărată în ceata şerbilor tăi!". Iară Dumnădzău-Născătoarea luă direapta mînă a Ecaterinei şi dzîsă cuconului: "Dă-i ei de logodnă, fiiul mieu, inel, de îi o logodeaşte, să o vrednicească împărăţiiei Tale!". Atunce Domnitoriul Hristos i-au dat ei inel frumos, dzîcînd: "Iaca astădzi te priimăsc să-m fii mireasă nestricată şi veacinică! Şi să o păzeşti foarte în ferinţă logodna şi tocmala aceasta, să nu-ţi iai nice într-un chip pre alt mire pemintean!".

Aceastea deaca dzîsă, să fîrşi videniia. Şi deşteptîndu-să ficioara, veade cu de-adevărat în direapta sa înelul. Şi luă atîta bucurie şi veselie, cît fu cu totul prădată inema ei spre dragostea lui Dumnădzău din acela ceas. Şi atît s-au schimbat în schimbare minunată, cît numai gîndiia de-acii de

* dulcele

lucruri pemintești, ce numai aceale nestricăcioase frîmseți a doritului Hristos chitiia, pre dînsul doriia, de dînsul gîndiia, adormită și deșteptată.

Iară necuratul împărat de Rîm, Maxentie, tîmplîndu-să în Alexandriia ș-avînd rîhnă multă și nevoință spre idoli, trimisă cărți în toate cetățile a eparhiei împărăției sale, de-ș chemă boiarii și putearnicii să să stringă toți, să-ș facă idolilor praznic. Și să strînsără den toate părți la dzua aceii spurcate jărtve, cineș la oraș. Și intîi împăratul adusă de jărtvă 130 de boi, așijdere și alalți, cineși pre puteare să-ntrecea, de să arăta cu credință către necurații și nesîmțiții idoli. Și să-mplură toate cetăți și orașe ragetele dobi- / toaceale celor de giunghiat și de fumul jărtvelor. Și era pretutinderea mare greutate și văzduhul să-mplu de sfară, de să-mpufi.

Aceastea văzînd cinstita Ecaterina greutate la suflet ce avea oamenii duși cu sîla spre păgînătate, de frica morții trecătoare, de-ș pierdea sufletele, să rîvni la suflet de jealea lor. Și pornindu-să cu jelanie dumnădzăiască, luă cu sine puțineale slugi și mearse la capiștea unde făcea împăratul boboanele aceale spurcate idolești. Și, cum stătu la ușe, trăgea ochii tuturora către sine pentru frîmseațea ei cea nedereasă, carea mărturisiia și a sufletului ei frîmseațe. Și porunci la-mpăratul că are să grăiască cuvînt de lucru de treabă. Deci împăratul îmvăță să între.

Iară ea, deaca întră, îi feace întîi metanie, de-acii, stătu de-i grăi, cu îndrăznire dzîcînd: "Ți să vrea cădea, o, împărate, și mai dintîi să cunoști înșelăciunea carea aveți slujind la idoli surdzi și nesimțiți și stricăcioși. Că rușine mare vă iaste a fi voi atîta de orbi spre adevară, închinîndu-vă fără minte a spurcături ca aceastea!

Și încai pre înțălepțul tău Diodor să credzi. Carele dzice că dumnădzăii voștri au fost oameni și-ș firșîră viața ticăinteațe! Dară pentru nește bărbăți ce feaceră și alte nevoințe lumești i-au numitu-i oameni a fi nemuritori și cu stîlpi și cu idoli și obraze ca acealea i-au cinstitu-i. Iară cei mai pre urmă, nepricepînd gîndul strămoșilor, că le-au făcutu-le trupuri pentru pomană, începură a li să închina ca neștor dumnădzăi, părîndu-le că fac bine și cum să cade! Dară Plutari Heroneanul ocăreaște și micșiureadză pre cîți să înșelară a să-nchina la păpuși ca aceastea! Acestora alor voștri dascali s-au vrut cădea să creadeți, împărate, și să nu fii prilej pierdzării atîtor suflete! Pentru carile vii să-ți dobîndești nefîrșită măcenicie! Că unul iaste Dumnădzău văcuitoriu de maintea începătu rilor și fără morte! Careleș mai apoi să feace pentru spășeniia noastră om. Și pentru dinsul împărății împărășesc și tările să îndirepteadză! Și stihiile și toată lumea să țîne și toate făpturile să zidiră dintr-un cuvînt a lui!
164r Și tră iesc // și li-i traiul de la dînsul. Acesta totputearnicul Dumnădzău nu-i trebuie ca aceastea jărtve, nice să bucură în giungherile nevinovatelor dobitoace, care n-au nice o vină, ce numai ne porunceaște să păzim poruncile lui neclătite!".

Aceastea audzînd, să mînie foarte Maxentie. Și rămasă fără glas mult ceas. De-acii, neputîndu-să pune înpotriva cuvintelor ei, răspunsă: "Lasă-ne să ne obîrșim sfîrîle și atunce ț-vom audzî cuvintele mai bine!". De-aciia, deaca ș-au obîrșitu-și pîngăritu bulciu, îmvăță să-i aducă pre svînta în curte naintea sa. Și-i dzisă: "Spune-ne cine eșt și ce sînt cuvintele ce ne dzîci!". Iară svînta răspunsă: "Eu sînt fată împăratului Consta celui naintea ta, mă chiamă Ecaterina. Sînt învățată în toate științele cărților: retorica, filosofiia, gheometriia și alaltele. Dară aceastea toate, ca nește deșearte și fără folos le-am părăsît ș-am venit să fiu logodnică Domnului mieu Hristos. Carele dzîce prin prorocul său: «Piiarde-voiu înțălepciunea înțălepților și înțălesul pricepătorilor oi lepăda!»".

Iară împăratul, mirîndu-să de înțălepciunea ei și de priceaperea și văzdînd atîta frîmseațe, gîndi că nu-i de pre pămînt, din părinți muricioș născută, ce-i vro dumnădzăoie din cealea ce să el închina și voroveașe către dînsul cu chip de om. Și, spuindu-i acesta gînd, îi răspunsă fericita: "Adevăr dzîsăși, împărate, că numești dumnădzăi pre dimonii carii arată multe năluciri și, înșelîndu-vă, vă trag către aselghie, în fierbădzări de păcate și pohte spurcate! Dară eu sînt țărnă și tină și m-au plăzmuit Dumnădzău în formă ca aceasta și m-au cinstit cu închipuirea sa și cu asămănarea. Și de pre-aceasta să cade a să mira de înțălepciunea ziditoriului, de vreame ce în atîta de proastă tină și lut putu de deade atîta frîmseațe și ghizdăvie!".

Într-accastea să mînie Maxentie, dzîcînd: "Nu grăi rău pentru dumnădzăii, că ei au slavă fără moarte!". Și măcenița răspunsă: "De-i vrea să scuturi puținel mîgla și întunecarea înșelăciunelor, vei cunoaște a dumnădzălor tăi ticăloșie și vei priceape adevăratul Dumnădzău! A Căruia mirat / și svînt nume numai pomenit, și Crucea lui în văzduh sămnat izgoneaște pre dumnădzăii tăi și-i piiarde. Și, de ți-i voia, arăta-ț-voiu și-ntr-aiave adevărătatea!".

Iară-mpăratul, văzînd sfobodniciia svintei, nu cutedză să stea la-ntrebat, temîndu-să să nu-l învince cu răspunsurile, de-l va rușina. Și dzisă ca să șuviască : "Nu să cuvine împăratul să vorovască

cu femei! Dară voi strînge înțălepții ritorilor miei și atunce ț-vei cunoaște neputința ciumiliturile. Și, deaca ț-vei cunoaște folosul, vei creade într-a noastre legi!".

Și, deaca dzîsă aceastea, îmvăță să păzască vîrtos pre svînta. Și scrisă cărți la toate cetățile a împărăției sale așea : "Împăratul Maxentie priviteașe pre toți înțălepții elinilor și ritorii și vă rog să veniți la noi cum mai curund, rugîndu-vă lui Ermi, dumnădzăul cel înțălept, și pre alalte muze a înțălepciunilor dzîne, ca să puteți împrînge o prea înțălceaptă femeaie ce s-au ivit într-aceaste dzîle, de batgiocureadză pre ai noștri mari dumnădzăi, numind facerile lor basne și mîniecii. Și așea veți arăta înțălepciunea de la moșii voștri, de veț fi minunați în oameni! Și de la mine veț aveа daruri destule și plată de osteneala voastră!".

Deci să strînsără cei mai aleși și mai înțălepți ritori, 50 de înși, cei mai ascuțit la gîndit și la grăit destuli, către care dzîsă Maxentie: "Gătați-vă foarte cu de-adînsul să vă luptați bărbăteaște! Și să nu vă fie leane părîndu-vă că vă-i a vă întreba cu o femeaie! Ce cum v-ar fi lupta cu carele-i mai înțălept și mai tare ritor, așea să puneți nevoință să vă arătați înțălepciunea! Că precum cu de-adînsul am cunoscut e-a întreace cu înțălepciunea și pre înțălceptul Platon! Deci vă rog așea să vă luptați cum va fi lupta cu acela! Și, de-o veți birui, voi da-vă mare daruri! Iară de vă va învince, veț fi de rușine și de moarte!". Aceastea dzîcînd Maxentie, îi răspunsă unul din ritori, care era mai cap și dzîsă: "S-ari fi carea-i mai înțăleaptă din femei, o împărate, și mai filosofă, n-a putea grăi naintea noastră! Și trimite să vie și atunce vei vedea adevara!". Deci audzînd pre ritori Maxentie așea // lăudîndu-să, să-mplu de 165r bucurie și să-mvoiește, nedejdiuindu-să deșertul că va birui dîrza limbă și nestîmpărata, pre ceaea ce-i de toată înțălepciunea și de blîndeațea plină.

Deci trimisă de adusără pre svînta măceniță. Și era strînși mulțîme multă la teatrul, la prăvirișteș să vadză cea de-apoi ce-a hi. Dară, pînă a sosî trimișii la svîntă, vini din ceriu svîntul Mihail, îngerul de la Dumnădzău, și-i dzisă: "Nu te teame, fiica Domnului, că iată Domnul ț-va da înțălepciune preste înțălepciunea ta, ca să biruiești pre cei 50 de ritori! Și nu numai ei, ce și alți mulți vor creade pentru tine, să dobîndiți toț cununa mărturiei*!". Deci, lîndu-o trimișii o dusără la-mpăratul. Și-ndată ghenerozul acela ritor dzîsă așea, cu mîndrie grăind: "Tu eșți carea ocăreșți pre dumnădzăii noștri așea de fără rușine?". Iară svînta răspunsă lui cu blîndeațe: "Eu sînt. Dară nu fără de rușine, precum dzisășî, și cu buiecie, ce cu cumpăt și cu adevărătate.".

Iară ritorul: "Dară de vreame ce poeticii cei mari îi numeadză "nalți", cum tu cutedzi de-ț pornești limba asupră-le cu atîta dîrjie, c-ai gustat și de înțălepciunea lor și te-ai cuminicat de dulceață!?". Iară ea răspunsă: "Înțălepciunea o am de la Dumnădzăul mieu dar! Că Svinția sa iaste înțălepciunea și viața. Și care să teame de Dînsul și-i fereaște poruncile dumnădzăiești acela-i adevărat filosof! Iară lucrurile dumnădzăilor voștri și poveștile lor sînt vreadnice de ocărît, pline de-nșelăciune și de amăgire. Dară ian spune-mi: care din marii tăi poetici îi adeveredză a fi dumnădzăi?".

Iară ritorul dzîsă: "Întîia dată, înțălceptul Omir, rugîndu-să către Die, dzîce: «Dzăule, cinsteșule, măritule! Și nemortacii dumnădzăi alalți». Și acel vestit Orfeus, la bogorojdenia sa, dzîce aceastea, mulțămind lui Apolon: «O, Alitei fiiule, departe, săgetătoriule, lucoare de viață, puteарnicule tot-zăritoriule, a mortaci ș-a celor nemortaci domnitoriule, Soriule cu de aur ce te sui aripi!». Deci, așea, căpeteniile poeticilor și putearnicii cinstiia pre înșii și-i numiia dumnădzăi fără moarte. Drept-aceaea, nu te-nșela tu, acea prea-înțăleaptă, a te închina răstigni- / tului pre cruce! Pre carele nime din poetici Dumnădzău nu l-au numit!". Iară măceniță feace: "Acela șîngur Omir dzîce la alt loc pentru acel mare al tău dumnădzău Zeves cum iaste mincinos, amăgieu și măiestreț și șuvealnic. Și cum era să-l leage Ira și Posidon și Athina, de nu vrea fi fugit să să ascundză! Așijdere să văd și alte de-aseamene de ocara dumnădzăilor voștri! Iară pentru Răstignitul dzîsăși că nu-l grăiaște nime din dascalii cei de demult, nice-l mărturisească că-i Dumnădzău! S-ar cădea să nu încungiurăm, nice să mult cercăm de Dînsul Careleș iaste Dumnădzău adevărat Ceriului și Pămîntului și Mării, Sorelui și Lunii ș-a toată ruda omenească Făptoriul necuprins, neurmat și nespus! Dară pentru mai adeveritâ încredințare, ascultă ce dzîce de Dînsul preaînțălceapta Sibilla voastră, mărturisind de Dînsul, de dumnădzăiasca-i întrupare și de spăsîtoarea răstignire: «Tîrdzîu, orecînd, neștine pre mult credințăreț acesta va veni pămînt și fără de smintealâ să va face carne și cu neostenite a dumnădzăirii tocmeale a nevindecate patime va dezlega stricare! Și Acestuia face-s-a pizmă den necredincios popor și sus spîndzura-să-va ca de moarte osîndit! ΟΥΤΟΣ ΠΟΤΕΥΣΕ ΕΠΙ ΤΗΝ ΠΟΛΙΝ ΣΥΕΩΝ ΤΑΝΤΗΝ ΕΛΘΕΝΕΠΗΝ. ΚΑΙ ΛΗΨΑ ΣΦΑΛΜΑΤΟΣ ΓΕΝΗΣΕ ΤΑΙ ΣΑΡΞ. ΠΑΘΗΜΑΤΟΣ ΔΕ ΘΕΟΠΗΤΟΣ ΟΡΘΟΣ ΑΝΗΤΟΝ ΠΛΟΟΝ ΑΝΕΣΕΙ

* măceniței

φοβοῦμαι καὶ τέτοιος φόβος γεννιέται ἐξ αἰτίας λαῦ. Καὶ ὁἰς προσκρεμασμένοι ὀφθαλμὸς κατάκοος ». Ascultă dară şi pre nemiriţitul tău Apollon, cum, şi fără voie-şi au mărturisit pre Hristos Dumnădzău nepătimos, silit de a lui puteare, "unul îm face sîlă ceresc, carele şi-i luminâ prelucireaţă. Şi acela ce-au păţit Dumnădzău iaste. Şi nu dumnădzăirea au păţit aceaea că de îmbe-i pemintean şi nepemintean. Elu-i, dară, Dumnădzău şi om, toate răbdînd de către firea pemineană, crucea şi ponosul, îngroparea şi alalte". Aceastea audzînd Apolon pentru adevăratul Dumnădzău, Carele iaste în depreună ne-nceput Părintelui şi depreună văcuitoriu, începătură şi rădăcină şi izvor bunurilor tuturor. Făcut-au şi lumea dentru nefiind întru a fi şi o ţine şi o cuprinde. Şi de o-mpreună fiind fiinţă Părintelui, // să feace om pentru noi. Şi îmblă pre pămînt, învăţînd şi propoveaduind şi toate grijind pentru noi. De-aciia, şi moarte au priimit pentru noi zăludzîi, ca să dezleage întîia osîndă, să dobîndim aceea de la-nceput desfătare şi fericinţă. Şi, aşea, iarăşi ni să deşchid portîle Raiului, carile cu rău le-nchiseasem. Şi, sculîndu-să a treia dzî, s-au suit în ceriuri, de unde să şi pugorîsă. Şi trimisă ucinicilor săi Duhul cel Svînt. Pre carii i-au mînat în toată lumea, de i-au strigatu-i dumnădzăirea, ca să izbăvască sufletele de la înşelăciunea necredinţei.

166r

Şi aşea să cade să credzi şi tu, filosoafe, să cunoşti pre adevăratul Dumnădzău, să te faci şerb Lui, deaca poftesti folosul tău! Că Svinţia sa iaste milostiv şi milos, de chiamă pre toţi greşiţi, dzîcînd: «Veniţi către Mine toţ carii vă trudiţi şi sînteţi însărcinaţi şi Eu voi odihni pre voi!»! Încai creade poeticilor şi dumnădzăilor voştri, pre Platon, pre Orfeu şi pre Apollon! Carii limpede şi vederat, săvai şi fără voie, Dumnădzău îl mărturisirâ! Carea sîngur totputearnicul Domnul au grijit, ca să n-aveţi într-aceasta nice un şuvai!".

Aceastea şi alte mai multe dzîcînd tot-înţăleapta ritoră şi-n tot ghizdava, carile le lasu nelungind, cu carile au înspăimat pre filosof, de rămasă ca un mut, de nu mai putea grăi nemică. Iară împăratul, deaca vădzu pre filosoful aşea învincit şi mirat, dzîsă celoralalţi să-ş răspundză cu svînta măceniţă. Iară ei să lepădară de luptă, dzîcînd: "N-avem cum să ne mai punem împrotiva direptăţii, că nicez putem şi mai vîrtos, că vedem învincit pre mai-marele nostru!".

Atunce Maxentie mîniindu-să, îmvăţă să facă foc mare, să arunce într-însul pre ritori. Carii deacă-ş audzîră răspunsul morţii, căzură la picioarele măceniţei, rugîndu-să să le iarte Domnul cîte cu nepriceaperea greşirâ şi să să spodobască Svîntului Botedz şi darului Preasvîntului Duh. Iară svînta împlîndu-să de dulceaţă şi de bucurie, dzîsă lor: "Adevăr, fericiţi sînteţi voi şi nărociţi! Că părăsiţi întunearecul ş-aţ urmat luminii direptăţii! Şi, părăsînd pre-mpăratul pemintesc şi stri- / căcios, v-aţ lipit la cerescul şi veacinicul împărat! Nu vă fie grije într-aceasta! Că focul cu care vă sparie necuraţii vă va fi botedz şi scară spre ceriu să curăţască toată năvala şi prăvuiala sufletului şi trupului vostru şi ca neşte luceaferi luminoşi vă va duce la Împăratul acela, să vă facă priiatini şie iubiţi!".

Aceastea dzîcînd-le svînta, i-au învitatu-i cu nedejdile, însămnîndu-i pre toţi cu peceatea lui Hristos în frunte şi cu mulţămire i-au trimisu-i la mărturie. Iară slugile i-au aruncatu-i în foc, bucuraţi, în luna lui noievrie, 17. Şi, sara, neşte creştini, priiatini Domnului Hristos, mearsără să-i strîngă. Şi aflară moştiile lor întregi şi nebetejite, că nice părul nu le-au betejit să ardză. Aceasta li-i întîiul sămn de prietenie cu Dumnădzău. Deci, mulţămind lui Dumnădzău cum să cade, pre mulţi întoarsără spre cunoştinţa adevărătăţii cu minunea aceasta, luminat şi cum să cade le astrucară la loc de cinste.

Iară împăratul pusă grija către svîntă, ispitind în tot chipul să o-ntoarcă la păginătăţiia lui. Şi, neputînd cu siloghizme filosoficeşti, apucă cu dezmierdări*, dzîcînd: "Ascultă-mă, bunişoară fiică, că te sfătuiesc ca un dulce părinte al tău să te închini marilor dumnădzăi şi, mai vîrtos, lui Ermi muscul, carele şi te-au împodobit cu de-atîtea de filosofie daruri şi-ţ voi da (martori îm sînt dumnădzăii toţi) giumătate de avuţiia mea, să lăcuieşti cu mine în împărăţie!". Iară svînta, ca o destoinică şi-nţăleaptă, cunoscu gîndul lui şi hîtriile şi-i dzîsă: "Descopere-ţi, împărate, coliba şi nu ascunde vicleşugul vulpii! Că eu, precum ţ-am spus întîi, sînt creştină ş-am vinit să mă logodesc lui Hristos, pre carele sîngur îl am mire şi sfeatnic şi veşmînt şi podoabă ficioriei meale. Şi doresc de măcenie mai mult decît toată alurghida şi cununa cea împărătească!". Iară împăratul, iarăş făcîndu-să că-i priiaşte, răspunsă: "Nu mă sîli să ocărăsc de nevoie destoinicia ta!". Şi svînta: "Fă ce ţi-i voia! Că cu trecătoarea aceasta necinste

167r

îm vei soli slavă adevărată şi fără moarte! Şi vor creade şi multe năroade de // oameni întru Domnu mieu Hristos. Şi, ales din polata ta, să mă petreacă şi ei către aceale svinte sălaşe, cu slavă mare şi cu mare cuviinţă!". Aceastea dzîsă svînta. Iară milostivul Dumnădzău au dăruit de sus şi i s-au împlut proroctia.

* şi cu măgulitur

Atunce Maxentie îmvăţă de o dezbrăcară din podoaba împărătească . Şi o bătu cu vine de boi, fără milă, două ceasuri, pre spate şi pre pîntece pînă ce fărîmară acel svînt şi ficioreşc trup, de s-au grozăvit acela ce era întîi ghizdav şi frumos. Şi sîngele cura ca pîrîul, de roşi pămîntul. Iară svînta sta cu atîta bărbăţiie şi destoinicie, cît să mira ceia ce prăviia. Iară cînd fu orecînd, tîrdziu, acea fiară ne-mblîndzită de o lăsară de la bătaie şi o puşă la-nchisoare şi-mvăţă să o flămîndzască douăspreace dzîle fără mîncare, pînă-ş va gîndi cu ce munci o va umori.

Iară Avgusta, împărăteasa lui Maxentie, avea mult mult dor să să-mpreune cu svînta, că foarte o-ndrăgîsă audzînd de bunătăţile ei şi de vitejie şi, mai vîrtos, pentru visul ce vădzusă într-acealea dzîle, cum mai gios să veade. Dintr-aceaea, s-au săgetat la inemă în dragostea ei, atîta cît nu putea să doarmă. Şi, ieşînd împăratul din cetate cu o treabă, să zăbăvi puţine dzîle la un sat. Şi aşea împărăteasa aflîndu-ş vreame dorului.

Şi era un mare boiarin putearnic hatman preste oşt strotopedarh, priiatin mare împăratului. Şi-l chema Porfirion, om credincios şi înţălept. Acestuia ş-au spus împărăteasa taina, dzîcînd: "În ceacalaltă noapte am visat pre Ecaterina unde şedea în mijloc de mulţi tinerei şi fetişoare frumoase, îmbrăcate cu podoabe albe. Şi atîta strălucoare ieşiia de la faţa ei, cît nu puteam să-i caut. Şi ea m-au pus lîngă sine şi mi-au pus în cap cununâ de aur şi mi-au dzîs: «Domnitoriul Hristos ţ-au trimisu-ţ ceastă cununâ .». Drept-aceaea, atîta mi-i dor să o vădzu, cît n-am răpaos. Deci te rog să faci în vrun chip, cu tainâ, să mărgu să mă-mpreun cu dînsa!".

Iară Porfirion răspunsă: "Eu să-ţ împlu dorul, împărăteasă!". Deci, deacă noptă, luă doauă sute de voinici. Şi mearsără la temniţă cu-mpă- / răteasa şi dînd bani temnicearilor d-au deschis. Şi întrînd, deacă vădzu împărăteasa pre dorita ei acea svîntă faţă a măceniţei, acea înfloritâ în dumnădzăiescul dar, s-au minunat de-mflorîtă lucoare a împărătească ei faţă şi căzu la picioarele ei cu lacrămi, aceastea dzîcînd: " Acmu sînt fericită, împărăteasă, că te-am dobîndit! Că eu doriiam, prespre fire să vădz împărăteasca ta faţă şi-nsăta ca cerbul să audz limba ta acea curătoare de stride! Şi, mai acmu ce m-am spodobit dorului, nu-m voi face voia-rea, de m-oi scăpa de viaţă şi de împărăţiia mea! Că mi-i veaselă inema şi sufletul, sprejenind atîta dulce lucoare de la ghizdava ta faţă! Fericită eşti tu şi rîvnită, că te lipişi la stăpîn ca Acesta, de la Carele-ţ iai atitea daruri şi haruri!". Iară svînta îi răspunsă, dzîcînd: "Fericită eşti şi tu, o, împărăteasă, că vădz o cununâ ce-ţ pun în cap svinţii îngeri, carea îi o vei dobîndi după trei dzîle, pentru puţintea muncă ce vei să rabdzi, ca să-ţi mergi la adevăratul Împărat, să împărăţăşti în veaci!". Dară ea dzîsă ei: "Temu-mă de munci şi de soţul, că iaste foarte jestoc şi fără omenie!". Şi-i dzîsă svînta: "Aibi nedeajde că vei avea la inema ta pre Hristos agiutîndu-ţ să nu te prindză nice o muncă, numai puţinel aicea te-a durea trupul în treacăt şi acolo te vei odihni în veace!".

Şi, grăind aceastea svînta, o-ntrebă Porfirion, dzîcînd: "Ce dăruiaşte Hristos celora ce cred întru Dînsul, că voi şi eu să-i fiu Lui slugă?!". Şi măceniţa feace: "N-ai cetit cîndva nice vro carte creştinească, nice ai audzît?". Şi Porfirin feace: "Din cuconie am tot crescut pre la războaie, zăbăvindu-mă şi n-am mai grijitu-mă de alte!". Şi-i dzîsă svînta: "Nu poate limbă să povestească bunurile carile bunul Dumnădzău şi Iubitoriul-de-om au gătat celora ce-L iubăsc pre Svinţia sa şi-l păzăsc poruncile!". Atunce Porfirion, de bucurie multă împlîndu-să, credzu întru Isus Hristos cu doauă sute de voinici şi cu împărăteasa. Şi, sărutînd toţi cu bună smerenie pre svînta măceniţă, să dusără.

Iară iubitoriul-de-om Dumnădzău şi milostiv nu lăsă pre svînta negrijită atitea dzîle, ce, ca un drăgăstos // şi milos părinte, arătă către dînsa socotinţă cum să cade. Şi-i trimitea hrană cu o porumbiţă 168r
preste toată vreamea. De-aciia, şi Svinţia sa, puitoriul de biruinţe, cu sine au venit, cu mare slavă, să o cerceteadze şi toate cereştile şiraguri. Ş-au întărît vitejiia ei mai mult şi au datu-i bărbăţiie, dzîcîndu-i: "Nu te îmfricoşea, iubita mea fiică, că Eu sînt cu tine şi nu te va prinde nice o muncă, ce cu răbdarea ta vei întoarce pre mulţi la numele Mieu, să te spodobeşti a multe cununi şi daruri de biruinte!".

Aceastea i-au dzîs la noaptea cea de-apoi Domnul. Şi, deminează, deacă şedzu la scaun împărătaul, îmvăţă de adusără pre măceniţă. Carea veni la împărăţiie cu sufleteşt daruri şi dulce învoieşeare, cît şi prăvitorii să luminară de strălucoarea aceiia frîmseţi. Dară şi împăratul să spămîntă. Şi gîndind că orecine au hrănitu-o la-nchisoare şi drept-aceaea n-au slăbit atitea dzîle, nice s-au grozăvit, vru să facă rău temnicearilor.

Iară svînta, pentru să nu pată cei nevinovaţi, spusă: "Eu, împărate, hrană nice leac nu mi-au dat om, ce domnitoriul mieu Hristos, Carele grijeaşte de şerbii săi m-au hrănit!". Iară-mpăratul, mîrînd-să de-atîta frîmseaţe, vru să ispitească iarăş cu măguliciuni şi cu lingărituri, dzîcîndu-i: "Ţie s-ar cuveni

împărăţiia, fiică, ca soarele de ghizdavă cucoană, că-ntreci pre Afrodita la cuviinţă! Ce vino de tămîiadză dumnădzăii, să fii împărătească, să-ţi petreci cu mine viaţă cu de toată veseliia! Şi nu voi, rogu-te, să piiaie atîta frîmseaţe cu muncile!". Dzîsă-i svînta: "Eu sînt pămînt şi ţărnă şi totă frîmseaţea ca floarea să veştedzeaşte şi ca visul să desfiră, de puţinea boală sau de bătrîneaţe sau de moarte! Deci nu-ţ fie de frîmseaţea mea!".

Iară atunci, vorovind svînta cu Maxentie, un eparh orecare, ce-l chema Hursasadem, ascuţît la mînie şi la muncit măiestru, vrînd să-ş arate către împăratul priinţa, gîndind, dzîsă aceastea: "Eu, împărate, aflaiu un meşterşug să biruiesti pre ficioară sau să pată cu greale durori moarte! Poruncească să facă patru rote de lemn într-o osie, carile să bată împregiur brice şi / hiare tăioase şi ascuţite, 2 să să învîrtească na direapta şi 2 na stînga. Şi-n mijlocul lor să puie pre ficioară legată. Şi aşea învîrtind roatele, să zdrumice carnea ei. Şi, întîi, să cam vîrtească roatele să le vadză, doară s-ar spăriia şi s-ar îndupleca poruncii tale sau să moară umilită moarte!". Şi plăcu împăratului sfatul eparhului.

Şi învaţă de le gătară în trei dzîle. Şi adusără pre svînta să le vadză. Şi învîrtiră roatele să o sparie şi-i dzîsă: "Vedzî-le, într-aceasta cumplită muncă vei să mori cu amară moarte, de nu t-ii închina idolilor!". Iară ea răspunsă: "Spusu-ţ-am de multe ori gîndul mieu, deci nu-ţi piiarde vreamea, ce fă cum ţi-i voia!". De-acii, deacă ispiti multe ori acel necurat cu măgulituri şi lingăriciuni şi nu putu să o mute din gîndul ei, învaţă să o leage şi să o arunce în rote şi să le pornească reapede, ca să-i facă mai cumplită moarte.

Dară cu darul lui Dumnădzău stătu lucrul împrotivă. Că îngerul Domnului, pugorînd din ceriu, au agiutat svintei. Şi îndată să află svînta dezlegată şi sănătoasă. Iară rotele să răstogoliră sîngure şi pre mulţi necredincioşi umorîră ticăiteaşte. Iară prăvitorii, vădzînd preaslăvita minune, strigară: "Mare-i Dumnădzăul creştinesc!". Iară împăratul, de mînie negurat, să turba şi năsliia să dea svintei ş-altă muncă proaspătă. Dară împărăteasa, deaca audzî minunea, ieşi de la cămara ei la împăratul, de-l înfruntă şi-l mustră, dzîcîndu-i: "Adevărat eşti brudiv şi fără minte a te cutedza cu Dumnădzău viu să te lupţ, muncind pre şarba Svinţiii sale fără ispravă!". Aceastea fără nedeajde deacă audzî împăratul, să feace sîreap de mînie şi de fiară mai fără omenie.

Şi, lăsînd într-o parte pre svînta, întorsă mîniia asupra soaţei sale. Şi, uitînd acel fieratec rudeniia firei, învaţă să-i rumpă ţiţele a femeii sale cu cleşti de muncă. Iară fericita avgustă sîmţiia cumplită şi grea dureare, însă ţi părea bine, bucurîndu-să că pate pentru adevăratul Dumnădzău, rugîndu-să Svinţiii sale să-i trimiţă de sus agiutoriu. Şi, deacă-i tăiară muncitorii ţiţele, cura sîngele
169r pîriu şi prăvitorii vădzînd să împlea de milă // şi de jeale, durîndu-i vădzînd muncă nepovestită şi nesuferită. Iară acel mîncătoriu de sînge şi nemilostiv nice leac nu s-au mişcat spre milă de carnea sa. Ce învaţă să-i taie capul cu sabiia. Iară ea, bucuroasă priimînd acesta răspuns, dzîsă către svîntă cu bucurie: "Şarba adevăratului Dumnădzău, fă rugă pentru mine!". Iară ea îi dzîsă: "Pasă-ţ cu pace să împărăţăşti cu Hristos în veaci!".

Deci fericita avgustă, în 23 a lui noievrie i s-au tăiat capul, pre poruncă.

Iară voievodul Porfirion mearse noaptea, pre-ascuns, cu soţiile sale şi astrucară cinstitele ei moştii. Şi cînd fu deminează, vrînd tiranul să cearte neşte nevinovaţi, să spusă cu soţiile sale la divan, dzîcînd: "Şi noi creştini sîntem, voinici marelui Dumnădzău aleşi!". Acesta audzu nesuferind Maxentie, gemu de la inemă, zbierînd: "Vai să pieiu, de vreame că pierduiu şi pre minunatul Porfirion!". De-acii, întorcînd către alaţi, dzîsă: "Dară şi voi, voinicii miei iubiţi, ce v-au lovit de v-aţi lepădat de dumnădzăii părinţesti? Cu ce vă sînt vinovaţi?". Iară ei nu-i răspunsără cuvînt. Dară Porfirion îi dzîsă: "A ce laşi capul şi întrebi picioarele? Cu mine grăiaşte!". Iară el îi dzîsă: "Cap rău, tu eşti vina perirei lor!". Şi, neputînd a-l mai întreba de mînie, învaţă să le taie capetele a tuturora. Şi aşea, în 24 a lui noievrie, să săvîrşiră. Şi să-mplu prorociia svintei ce-au dzîs împăratului că "Mulţi din casa ta vor creade în Domnul Hristos pentru mine!".

Cînd fu a doa dzî, adusără pre Ecaterina la giudecată. Şi-i dzîsă Maxentie: "Multă dosadă şi pagubă îm feceşi! Tu mi-ai smomit femeaia şi hatmanul mieu care îm era toată putearea oştilor meale! Şi alte reale mi să tîmplară pentru tine! Şi să cădea să te umor fără milă! Dară ţ-voi ierta, că mi-i milă de tine să piei rău, ficioară frumoasă ca tine şi-nţăleaptă! Dară fă pre voia mea iubită, închină-te idolilor şi te voiu lua împărăteasă cununată! Şi nice dănăoră să nu-ţ fring voia, nice să fac lucru fără cuvîntul tău, să-ţ petreci atîta bucurie şi fericie, carea n-a hi mai trăit altă împărăteasă!". Aceastea şi altele de-acii vădzînd / că nu o mai poate mişca cu nemică, deade răspuns să o taie afară de cetate.

Deci, luîndu-o slujitorii, o ducea la locul pierdzării. Şi năroade multe urmară după dînsa, de bărbaţi şi femei plîngîndu-o unde o duc la pierdzare (cum le părea lor), "fetişoară aşea de frumoasă

şi-nţăleaptă şi de cinste mare" . Iară din ceale de-a firea femei bocîndu-o îi dzîcea: "O, ghizdavă cucoană şi luminată, a ce eşti aşea de cu inemă vîrtoasă, de-ţ alegi moartea mai bine decît viaţa cea dulce?! Derep-ce să piiaie fără treabă şi în deşert floarea tinireaţelor tale? Dară nu-i mai bine s-asculţi de împăratul, să te-ndulceşti într-atîta fericinţă, decît să mori ticăiteaşte?!". Iară ea răspunsă: "Lăsaţi-vă acel plîns fără folos şi mai bine vă bucuraţi, că eu prăvăsc pre mirele mieu Isus Hristos, făcătoriul mieu şi mîntuitoriu mieu! Careş iaste măcenicilor frîmseaţe şi unună şi mă chiamă la sine, la aceale nepovestite frîmseţ a raiului, să-mpărătăsc depreună cu dînsul şi să mă veselesc în veaci nesfîrşiţi! Deci nu mă plîngeţ pre mine, ce vă plîngeţi pre voi, că vă duceţ pentru necredinţa voastră în focul cel nefîrşit să vă munciţi şi să vă frigeţi totdeauna!".

De-acii, deacă sosîră la locul fîrşeniei, feace Svinţia sa rugă aşea: "Doamne Isus Hristoase, Dumnădzăul mieu, multămăscu-ţ că pusăşi pre stînca răbdării picioarele meale şi-ndreptaş paşii miei! Tinde-ţi acmu preasvintele Tale palme, carile pre cruce le-ai rănit şi-m priimeaşte sufletul, carele l-am jărtvit pentru dragostea Ta! Ţ-ad aminte, Doamne, că sîntem carne şi sînge şi să nu laş să să-nfrunteadze de cumplităţii luătorii de samă, la-mfricatul tău giudeţ greşealele meale ceale nepricepute! Ce să le speli cu sîngele mieu ce-l vărs pentru tine! Şi tocmeaşte să fie trupul acesta, ce pentru tine s-au demicat nevădzut celora ce-l vor vrea cerca! Şi-l apără întreg şi nestricat, unde vei porunci împărăţiia Ta! Caută din nălţîmea Ta svîntă, Doamne, asupra dvorbitoriul nărod acesta şi-l îndireaptă la lumina cunoştinţii tale! Dăruiaşte şi a cîţi vor chema pentru mine preasvînt numele Tău, tot ce vor ceare spre folos, ca să fie // lăudate de toţi măririle tale, să te slăvască cu-mpreună 170r
ne-nceputul Tău Părinte şi-mpreună văcuitoriul tău Duh, acu şi pururea şi-n veacii de veaci! Amin .".

Aceastea deaca să rugă, dzîsă tăietoriului să plinească porunca. Carele, întindzînd sabiia, tăie cinstitul şi svîntul ei cap, în 25 a lui noievrie. Şi iarăş atunce, vrînd Dumnădzău să cinstească pre svînta sa şi tot-cinstita măceniţă, minunea urmă după minune. Că, în tăietura fericitului ei cap vădzură toţ carii era acolea c-au curs lapte în loc de sînge. Iară cinstitul ei şi cu totul cinstit trup, într-acela ceas, îl rădicară svinţii îngeri şi-l dusără cu cinste în muntele Sinaiului. Şi cu bună smerenie îl astrucară întru slava Domnului nostru Isus Hristos. Amin.

Într-aceastaş dzî, svinţii 150 de ritori învăţaţi şi de svînta Ecaterina biruiţ şi creştinaţi, cu foc să sfîrşiră.

Într-aceastaş dzî, svînta Vasilissa, împărăteasa lui Maxentie, de sabie s-au săvîrşit. Stîh:
Lăsă Vasilissa pre-mpăratul pemintesc
Şi-ş luă logodnă cu-mpăratul ceresc.
Într-aceastaş dzî, svîntul Porfirie Stratilatul cu două sute de vonici de sabie s-au săvîrşit. Stih:
Stătu viteaz Porfirie cu a sa oste
pre pizmaşii lui Dumnădzău lovind din coaste.
Într-aceastaş dzî, svîntul mare măcenic Mercurie.

Acesta svînt şi mare măcenic a lui Hristos Mercurie era în vremile împăraţilor Dechie şi Valerian de la Anatol. Băgat în ceata voinicilor de oaste martisilor, ficior fiind unui orecare Gordian, şicheai de rudă. Şi făcînd vitejie odănăoară asupra varvarilor, arătîndu-să îngerul lui Dumnădzău şi-mbărbătîndu-l, dobîndi de la-mpărăţiie cinste de stratilat. Apoi, pentru mărturiia întru Domnul Hristos, astătu naintea împăratului Dechie. Şi-l deade de-l croiră cu cuţite şi-l legară la patru pari întins şi, dedesupt, îl fripsără cu foc. Şi să stîngea focul de cursorile sîngelui svinţii sale. De-aciia, / il spîndzurară cu capul în gios cu o piatră de-a grumadzi. De-aciia, iarăş îl bătură cu un bici de aramă cu patru viţe. De-acolea, îl dusără la Chesariia Cappadochiei şi-i tăiară capul. Şi era svîntul măcenic, cînd au răbdat aceaste munci, de 25 de ai, mare la stat, de-a hirelea şi faeş, frumos la svînta faţă, cu părul galbăn şi rumân şi veasel la căutătură.

Într-aceastaş dzî, preacuviosul părintele nostru Petr Săhastrul .

Acesta dintru svinţi părintele nostru Petr, născut în Pont, din părinţi de rudă bună, au trăit cu dinşii şeapte ai. Alaltă viaţă ş-au cheltuit în filosofie, întîi la Galatiia, apoi au mărs în Palestina, pentru să vadză Svintele Locuri. Şi, de-acolo venind, cutrieră pînă la Antiohiia. Şi închidzîndu-să într-o chilie, să grijiia de suflet, vorovind pururea cu Dumnădzău, nemică altă mîncînd bucate, fără numai a treia dzî, o bucăţea de piine şi puţintea apă. Acesta lua puteare asupra dimonilor. Că, tămăduind de draci pre un om, anume Daniil, şi învăţîndu-l, l-au făcut depreună rîhnitori spre bunătăţi şi depreună nevoitoriu. Ş-au tămăduit şi ochii unui orb. Şi multe fealiuri de boale şi multe au făcut. Unele sînt scrise, altele să povestesc. Acesta să feace vestit în Antiohiia şi în ocrîştiia ei. Şi trăind în trupul muricios nouăzăci şi noauă de ai, mearse la Dumnădzău.

Într-aceastaş dzî, şease sute şi şeaptezăci de măcenici de sabie să săvîrşiră.
Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 26, preacuviosul părintele nostru Alipie Stîlpnicul.

Acesta svînt era în dzîlele împăratului Iraclie din Adrianopol, oraşul Paflagonilor. Carele şi
171r mainte de naştere fu cunoscut cu bune seamne de maică-sa în // ce chip va fi după naştere. C-au
minunat şi pre-acei de-atunce şi pre aceşti de-acmu cu minunata lui răbdare. Că văzu în vis maică-sa,
cînd era grea, că fînea îm brate un mieluşel frumos, cu lumini aprinse în cornîe. Care lucru era sămnul
bunătăţilor şi vieţii ceii minunate, luminate ce era să arate mai apoi. Deci acesta s-au nevoit cu de toată
nevoinţa. Ş-au făcut minuni ş-au întrecut pre toţi cu răbdarea, c-au statut deasupra unui stîlp cîndzăci
şi trei de ai. Şi de vreame ce l-au rănit vicleanul, ca şi pre Iov direptul de l-au rănit, de-aciia n-au putut
a mai sta sculat, ce s-au rădzîmat pre coastele de-a direapta, de au răbdat 13 ai, de nu s-au mai întors
pre altă parte, pînă cînd ş-au dat sufletul în mîna lui Dumnădzău. Iară viaţa svinţiii sale preste tot au
fost 100 de ai.

Într-aceastaş dzî, preacuviosul părintele nostru Stilian Paflagonul.

Acesta s-au svinţit din zgău şi s-au făcut lăcaş Svîntului Duh. Că, răşchirînd la săraci avearea
ce avea, s-au făcut călugăr şi-ntrecu pre toţi cu truda şi cu petreacerea cea grea. De-aciia să dusă la
pustie. Şi întrînd într-o peşteră, luă hrană de la îngerul lui Dumnădzău ce-i aducea. Şi s-au făcut
tămăduitoriu a nevindecate bole, că şi cînd ucigătoarea moarte sterpiia maicele de prunci, umorîndu-le
pruncii, atuncea maicele să-mvăţasă a striga numele svîntului. Şi, zugrăvindu-l în icoană, iarăş li
să-ntorcea roadă în cuconi, de le custa pruncii fără sminteală, pentru ruga svîntului. Şi, răpăosînd, s-au
astrucat în oraşul Paflagonilor, făcînd multe isţealenii şi minuni.

Într-aceastaş dzî, pomenirea preacuviosului părintele nostru Acachie celui din *Leastviţă*.

Acesta era într-o mănăstire la Asiia. Tinerel fiind încă, petreacea viaţă săhăstrească . Şi avea
un stareţ căruia era supt ascultare, foarte aprig şi stropitoriu şi mult rău răbdă de la dînsul. Uneori era /
cu vînătăi preste ochi, alteori preste grumadzi, alteor capul spart şi nice dănăoară nu era fără rane şi
vînătăi de la acel nemilostiv stareţ, nouă ai ce trăi la acel stareţ. Şi să răpăosă Acachie de mearse către
Domnul şi fu îngropat în ţinterim cu părinţii. De-aciia stareţul acela mearsă la un părinte mare ce era
pre-acolea şi i să jelui c-au murit Acachie. Iară acel părinte nu-l credea. Şi-i dzîsă: "Blăm d-ii vedea!".
Şi mearsără amîndoi la ţinterim. Şi strigă cinstitul bătrîn acela ca la un viu la acel mort şi-i dzîsă:
"Frate Acachie, dară ai murit?". Iară acel cu-minte-bună ascultoi şi după moarte arătă ascultare şi
posluşanie. Şi dzîsă către marele: "Cum poate, părinte svinte, omul ascultoi să moară?". Atunce stareţu
său să-mplu de frica minunii şi căzu la pămînt cu lacrămi de plînsă. De-aciia ş-feace chilie aproape
de mormînt, de-au trăitu-şi rămăşiţele vieţii cerşindu-şi pururea iertăciune şi dzîcînd c-au făcut
ucidere. Deci dumnădzăiescul Acachie, obîrşindu-şi fericita viaţă în nevoinţe ca aceastea, s-au mutat
în fericinţă din lume. Şi svîntul lui trup, de putearea lui Dumnădzău iaste ferit de răsîpitura cea fireşe,
de-au stătut întreg şi neştirbit mulţi veaci.

Şi, ieşînd dănăoară părinţii aceii svinte mănăstiri de să dusără la seacere, lăsară 2 călugări în
mănăstire, unul de straje, altul căce era bolnav. Şi să tîmplă de muri bolnavul, iară cel de straje,
vădzîndu-să că-i sîngur, nu putu birui să-l îngroape, ce mearsă de deşchisă mormîntul minunatului
Acachie. Ş-au îngropat pre acel frate mort cu svîntul ş-au închis. Şi, a doa dzî, cînd mearsă să vadză, el
află pre mortul lepădat aflară din mormîntul svîntului. De-aciia, iarăş l-au băgat în mormînt şi iarăş,
deacă-l află ş-a daora lepădat, începu a grăi svîntului cu direptul, cerşînd giudeţ şi dzîcînd către dînsul:
"Am audzît, o, svinte Acachie, că tu te-ai nevoit cu ascultarea mai mult decît toţi! Iară acmu, precum
te vădz, te feceş neascultoiu şi sămăţ atîta, cît nu priimeşti nice pre fratele, ce şedzi de-l arunci afară.
172r Deci sau să-l laşi să odihnească cu // tine sau, de-i mai face-o aceasta, nu te voiu mai răbda, ce te voiu
scoate din mormînt!". Şi, băgînd iarăş mortul în mormîntul svîntului, să dusă. Şi cînd fu iarăş
demineaţă, mearsă să mai vadză. Şi, deşchidzînd, află numai pre mortul sîngur în mormînt, iară pre
svîntul Acachie nu-l află. Şi pînă astădz stă mormîntul svîntului Acachie deşert, ţiind numele
svîntului.

Într-aceastaş dzî, preacuviosul părintele nostru Iacov Oşelnic.

Acesta Iacov, sosînd la muntele ce era 30 de stadii departe în laturi de la oraş*, trăi acolo,
neavînd nice peşteră, nice bordei, nice colibă să-ş sprejinească nevoile firii. Şi aceastea le spuiu că
le-am văzzut sîngur. Că dănăoară să războlisă de pîntece **şi aşea, fiind bolnav. Şi abiia l-am
îndeplecat de-au slobodzît să-şi margă pre-acasă ascultătorii ce era strînşi pregiur dînsul, de-i asculta
învăţătura, învăţîndu-i de credinţa cea direaptă. Şi mai vîrtos că să dusără ş-aceia, el să munciia

* ţară
** vintre

dodeindu-l firea şi boala vintrelor, pînă ce-au însărat şi, aşea precum dzîsăm, avînd sălaş ceriul
într-acoperemînt. Şi atîta era de răbdătoriu în toate lucrurile ca şi cînd să vrea nevoi în streinu trup. Şi-ş
îngreuia trupul cu ferecături de her, pre didesupt cu trăsine în 2 ţăsături şi cu 2 încinsături din faţă şi din
dos şi, la amîndouă braţele, aşea era oblojit cu şine de her, hrana-i era, în toate sări, linte muiată cu apă.

Dintr-aceastea trude au dobîndit daruri dumnădzăieşt. Că, murind un cucon, plîngea tatăl
cuconului, rugînd pre svîntul şi dzîcînd: "Ştiu-te, şerbul lui Dumnădzău, că poţ isă-m foloseşti şi nu te
leni a face rugă!". Şi vădzînd svîntul că-l dodeiaşte, i să feace milă şi puşă genunchile la pămînt. Rugă
Dumnădzău şi-i îmvisă cuconul. Şi-l deade sănătos la tată-său.

Şi sînt multe a svîntului nevoinţe, ce lăsîndu-le de multe ce sînt, vom spune una.

Acesta, supărat fiind mult de dracii, i-au gonitu-i cu ruga sîngură. Şi, făcîndu-i posluşanie un
ucenic dănăoară în săptămînă, aducîndu-i puţintea apă de departe. Iară dracul să făcea în chipul
svîntului şi ieşiia / departe, naintea apei, de o lua de-a mîna posluşnicului şi-l întorcea. Şi cu aceasta
feace de era de-a murirea svîntul de seate.

Iară dănăoară posluşnicul mearsă fără vreame şi nu prinsă veaste tîlhariul acela sufletesc
amăgieu şi veni cu apa posluşnicul pînă la svîntul. Şi, deaca-l văzzu svîntul feace: "Cumu-i, fiiule, de
nu-mi aduci apă de-atîta vreame ş-am sosît la mare primejdă de seate?!". Iară el feace: "Pururea
părinte, ţ-aduc eu apa la dzî şi la vreame, ce svinţia ta vii la cutare loc de mă tîmpini şi-m iai apa şi nu
mă laşi să viu pînă aicea!". Iară svîntul îi dzîsă: "De-acmu nainte de mi-i mai vedea de o mie de ori
oprindu-ţi calea sau ţîindu-te rău, iară tu să nu-m dai vasul cu apa de-a mînă pînă n-ii sosî la acesta
loc!". Acesta svînt s-au nevoit aşea bine şi mare făcătoriu de minuni s-au făcut. Şi obîrşindu-şi
nevoinţa, s-au dus cătră Domnul, bucurîndu-să.

Într-aceastaş dzî, preacuviosul părintele nostru Nicon, lui "**Μετάνοη τε**", adecă "pocăiţi-vă".

Acesta era de la Armeniia, ficior de boiarin mare. Şi, audzînd dumnădzăiescul glas ce dzîce
"Fiecare ce ş-au lăsat tatăl sau maică-sa, casa, fraţi şi aveare, pentru numele Mieu **η προϲλλ** cu 100 de
părţi va lua şi viaţă veacinică!", îş lăsă tot şi să dusă la o svîntă mănăstire întru carea au arătat tot
fealiul de nevoinţă. Şi-ntrecu pre toţi cu petreacerea sa cea ascuţită şi grea. Şi, oblicindu-l tată-său,
îmbla de-l cerca prin toate mănăstirile şi lăcaşele călugăreşt.i Iară svîntul să dusă de-acolo şi cutrieră
tot Anatolul strigînd:"**Μετάνοη τε**!", adecă:" Pocăiţi-vă!". Dintr-aceaea i s-au pus şi numele
Metanoite.

Şi mearsă şi la Crit de cutriera ostrovul acela şi Peloponisul, adecă ostrovul moreanilor şi prin
toate oraşe şi sate şi ţări pre-acolo. Apoi mearsă în Lachedemoniia, întru carea făcînd multe minuni şi
feace o svîntă besearică lui Isus Hristos, Spăsîtoriul nostru. Întru carea, stînd pînă la sfîrşit, s-au
pristăvit precum au dorit, luînd de la svinţia sa cununâ de nevoinţă şi de biruire.

Într-aceastaş dzî, pomenirea preacuviosului părintele nostru // Silă, episcopul de Corinthul 173r
Persidei.

Pentr-a lor svînte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 27, stradaniia svîntului mare măcenic Iiacov Perseaninul.

Acesta era în dzîlele împăraţilor Onorie şi Arcadie, creştini din strămoşii săi, lăcuînd în oraşul
Vithlava, în Ţara Eluzisinlor, de rudă cinstită şi luminată şi cinstit foarte la împăratul Isdigherd. Şi,
pentru libovul ce mult ce-i arăta împăratul şi cinste, s-au prelestit de s-au lepădat de Domnul Hristos.
Şi, deacă văzzu răspuns de la maică-şi şi de la giupînească-şi, scriindu-i lepădîndu-să de dînsul şi
aducîndu-i aminte de groaza focului veacinic a muncilor iadului, a ce cinsti el mai mult prieteşugul
împărătuluiei decît liubovul lui Hristos, pentru puţinea slavă lumască, schimbă de luă ruşine veacinică şi
osîndă, dintr-aceaea scrisoare a maică-sa şi a femeii sale s-au umilit cu sufletul şi i-au venit mintea. Şi
s-au despărţît de la acea leage deşartă persască a-mpărătului şi-ş plîngea greşala cum să despărţî de
Domnul Hristos. Şi, luîndu-i împăratul sama, să mărturisi creştin. Şi mărturisi pre Domnul nostru Isus
Hristos pînă la moarte, cu carea l-au umorît cu cumplită şi groznică moarte. Că l-au tăiat tot cîte o
bucăţea, întîi deagetele, tot cîte unul, 20 de deagete, apoi mînule, tot cîte un ciolănel şi picioare, pînă
au rămas numai trunchiul. Şi la toate tăieturile îl întreba şi tot vîrtos au mărturisit pre Domnul nostru
Isus Hristos Dumnădzău şi Tvoreţ a toate săzdaniile, pînă ce-au rămas capul la trunchiu; apoi i-au tăiat
şi capul. Şi ş-au dat mulţămînd lui Dumnădzău sufletul în mînule Svinţiii sale.

Într-aceastaş dzî, preacuviosul părintele nostru Roman Ciudotvoreţul.

Acesta fericit Roman născut în Ţara Rusască şi, trecîndu-şi vîrsta cea dintîi, veni la
Antiohiia. Şi s-au închis denafară de oraş, într-o căşcioară / mititea, streină. Şi petrecu pînă la sfîrşenie,
nice i-au mai trebuit foc, nice lumînare, nice leac. Şi hrana îi era piine şi sare şi puţinea apă bea, cît

numai să fie viu. Şi îmbrăcămintea îi era de păr şi pre didesupt purta ferecătură grea de her preste trup. Acesta spodobindu-să dumnădzăiescului dar, au tămăduit a mulţi oameni boale. Şi pre multe femei ce nu făcea cuconi, cu ruga sa către Dumnădzău, le-au dăruit cuconi. Şi pre mulţi feace de dobîndiră împărăţiia lui Dumnădzău cu minunatele sale învăţături. Şi, aşea viiţuind şi sfîrşindu-să, s-au dus la sălaşele lui Dumnădzău ceale veacinice.

Într-aceastaş dzî, svîntul Nathanail s-au săvîrşit.

Într-aceastaş dzî, preacuviosul Pinufrie cu pace s-au săvîrşit.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 28, pomenirea preacuviosul părintele nostru şi ispoveadnic Stefan cel Nou.

Acesta era în vremile împărăţiiei lui Anastasie, atuncea tîmplîndu-să patriarh svîntul Gherman. Şi era născut, crescut în Ţarigrad din părinţi creştini, Ioan tată-său şi Anna maică-sa. Şi de mic nevoi cu-mvăţătura svintei Scripturi. Şi-n toate dzîle mergea cu maică-sa la svînta besearică, deprindzîndu-să cu postul şi cu grea petreacere. De-aciia s-au îmbrăcat şi în schima călugărească în vîrstă de 16 ai. Şi-ndată purceasă a creaşte în toate nevoinţele ceale sufleteşt, scurtînd toate pornealele trupului.

N-au zăbăvit multă vreame şi s-au săvîrşit minunatul Ioan, egumenul lui. Şi fu pus egumen fericitul Stefan într-acel vestit munte a lui svetîi Auxentie, la obîrşitul drumului nevoinţei. Că pornind sămănătoriul pleavelor războiu fără leage asupra svintei Besearici, să nu să cinsteascâ svintele şi cinstitele icoane. Şi era spre-aceasta ispravnic şi măiestrie Leon Isăvreanul, ce el lipsi din viaţă,
174r înfruntat de fericitul Gherman Patriarhul şi destul // dojenit .

Iară sireapul şi turbatul lui ţînc, Costantin Copronim, ce feace ca mai mare răutăţi, stricînd svintele icoane şi ardzîndu-le şi urghisind şi căznind în tot feali pre călugări. Carele oblicind şi de svîntul Stefan că cinsteaşte svintele icoane şi li să-nchină, ducînd cinstea la Dumnădzău şi pre dînsul făcîndu-l eretic şi neascultînd să iscălească la păgînească lui poruncă asupra svintelor icoane în ereasele lui, au mînat de l-au prins. Şi, după multe munci şi cazne, l-au închis în temniţa unde să chiamă pretorion. În carea era închişi şi alţi părinţi ce era aduşi din multe locuri, tot pentr-aceea adunaţ, 42. Şi-ntr-altă soţiie a lui Petr şi Andrei, trei sute, tot aleşi de prin multe ţări. Aceştia toţi era stricaţi de acel eretic, unii ochii scoş, alţii nasurile, alţii urechile, alţii mînule şi barbele. Pre aceştia, pre toţi, aflîndu-i svîntul Stefan, îi privitiia şi-i săruta şi-i întăriia, îmbărbătînd către nevoinţe şi către podvig împotriva pizmaşului dereptăţii. Şi, făcînd în închisoarea pretorionului toată slujba călugărească, oblici spurcatul împărat că pretorionul s-a făcut mănăstire pentru Stefan.

Trecînd 11 luni de cînd l-au închis în pretorion, l-au scos de l-au bătut cu pietri şi cu leamne. Iară unul de-acei ucigaşi luă un lemn şi-l lovi după cap de-i frînsă giunghetura şi-ş deade în mîna lui Dumnădzău sufletul. Iară alalţi ucigaşi îl trăgea prin uliţă sfărîmîndu-i de pietri mînule şi picioarele, rămîind unghile pre pietri şi deagetele. Iară unul dintr-acei slugi a dracului luă o piatră mare şi-l lovi în pîntece de s-au spart şi i s-au vărsat toate maţele şi mănuntăile gios. Ieşi şi un cîrciumari cu un tăciune şi-l lovi în cap de s-au despicat şi i-au vărsat crierii. Şi-l trasără de-l lepădară la locul ce să chiamă "a lui Pelaghiiu". Apoi l-au astrucat neşte creştini a lui Dumnădzău la locul unde-i pînă astădz. Aşea au fost nevoinţa svîntului Stefan pentru carea ş-au dobîndit de la Dumnădzău cununa vieţii de veaci cu svinţii măcenici şi prepodobnici.

Într-aceastaş dzî, svîntul Andrei, tras pre gios pentru svintele i- / coane s-au săvîrşit. Stih:

Din ţărnă sînt făcut şi ţărna să mă strice,
Celui ce o au fapt chipuri voi da ferice.

Într-aceastaş dzî, svîntul Petr, bătut pentru svintele icoane, s-au săvîrşit.

Într-aceastaş dzî, svînta Anna, bătută căce au jăluit pre svîntul Stefan şi-n bătăi s-au săvîrşit. Stih:

Pre Anna-m bătăi din viaţă scuturată
O fine Hristos lîngă sine-nstemată.

Într-aceastaş dzî, pomenirea svinţilor măcenici carii depreună cu svîntul Stefan au mărturisit svintele icoane.

Mulţi din slujitori voinici fiind pravoslavnici, lepădîndu-să de lume, să feaceră călugări. Pre carii, muncindu-i tiranul şi fără-leage împărat, le-au datu-le moarte. Chemînd pre unul ce-l chema Vasilie către păgînăţiia sa şi el nepriimind, ce dzîcînd că cinsteaşte închinăciunea svintelor icoane, l-au izbitu-l cu piciorul în pîntece şi i-au vărsat maţele; şi aşea s-au săvîrşit.

Pre altul ce era închis la Sosteniia i-au tăiat narea şi l-au urghisit la Herson. Şi, vrînd acolo să-i facă moarte, au scăpat în Hazariia. Şi acolo stătu episcop şi s-au săvîrşit mai apoi.

Altul, iarăşi Stefan, l-au urghisit la Sugdeiia şi, acolo, pre mulţi polzuind, s-au săvîrşit. Aşijdere şi Grigorie cu alţii cu mulţi urghisiţi să sfîrşiră. Şi Ioan cel din Legatarione, urghisît la Dafnusiia şi bătut adease, lăsă viaţa.

Într-aceastaş dzî, pomenirea svîntului măcenic Inarh şi cu dînsul şeapte svinte femei de sabie săvîrşiţi.

Acesta svînt Inarh măcenicul era de la Sevastiia şi, fiind tînăr de vîrstă, de slujba lui era măcilariu de muncit oameni. Şi-mpreună acolo unde munciia svinţii măcenici, agiuta şi el de slujiia la treaba muncilor. Şi, tîmplîndu-să în dzîlele lui Dioclitian Împărat neşte svinte femei creştine date la muncă de boiarinul Sevastiei, anume Maxim, agiutînd Irinarh pregiur munci. Şi vădzu // bărbăţiia 175r
măcenicilor, să lumină în suflet din darul lui Dumnădzău, vădzînd că şi femeile să-mbărbăteadză pentru Domnul Hristos şi ruşineadză pre tiranul cu minunile ce făcea. Pentr-aceaea, să mărturisi şi pre sine creştin şi fără tăgadă strigă şi mărturisi pre Domnul Hristos. Deci învăţă boiarinul de-l aruncară în iazer. De-aciia, ieşind viu din iazer, l-au aruncat în cămin înfocat. Şi, ieşind din foc nebetejit, preaslăvită minune, i-au tăiatu-i capul şi preutului ce l-au botedzat, Acachie. Împreună i-au tăiatu-i pre-amîndoi şi pre svintele femei.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 29, nevoinţa svîntului măcenic Paramon şi cu dînsul trei sute şi şeaptedzăci de măcenici ce-au depreunăt mărturisit.

Aceştia era în dzîlele lui Dechie Împărat şi Achilin Boiarinul. Iară începătura din ce stătură măcenici Domnului Hristos au fost aşea:

La locul Valsatiei, unde să chiamă Gheron, iaste multă izvorîtură de ape fierbinţi, de tămăduiaşte boale preaslăvit. Şi, mărgînd la acela loc pentru întrămarea trupului său Achilin carele domniia de la-mpărăţiie scaunul Anatolului, învăţă să margă după dînsul de la Nicomidiia legaţi toţi aceşti depreună strînşi măcenici. Şi, întrînd Achilin în bojniţa Isidei şi făcînd spurcatele sale jărtve, dzîsă cu poruncă svinţilor să între şi ei să facă idolilor jărtve şi să să-nchine. Iară svinţii, aparîndu-să şi nevrînd a face una ca aceaea, îmvăţă Achilin de-i tăiară pre toţ.

Şi aşea, ca neşte dumnădzăieşti viteaji, să feaceră marturi minunaţi tuturorului împărat Hristos şi Dumnădzău, întărîţ cu putearea Svinţiii sale, fiind trei sute şi şeaptedzăci. Pre carii, vădzînd svîntul Paramon, strigă în glas mare, dzîcînd: "Mare păginie vădz cînd spurcatul acesta giunghe direpţii cum ar giunghia neşte vite. Şi-ncă / streini .". Iară el, Achilin, deaca audzî, să aprinsă de mînie şi-ndată învăţă să-l omoară. Şi, neprindzînd veaste svîntul, aşea-l prinsără trimişii pre unde trecea şi nu putură răbda să-l umoară unul, ce cu toţii denaintea giudeţului aceluia să-ndesa să vearse sîngele cel nevinovat, cu mînule lor şi cu armele-ş, lovindu-l cu suliţe, alţii cu trestii ascuţîte prin limbă şi-ntr-alalte mădulările svîntului. Şi-l umorîră prăvind tiranul într-acela loc. Şi-l mutară în corturile ceriului. Şi fu numărat în ceată celor 370 de svinţi măcenici, depreună într-un coriu veselindu-să în veaci ne-ncetaţ.

Într-aceastaş dzî, svîntul măcenic Filumen.

Svîntul măcenic Filimen era în dzîlele împăratului Avrilian, din Licaoniia. Căra grîu la Ţara Galatilor. Şi, fiind clevetit la Filic, ighemonul de Anghira, şi mărturisind că-i creştin, întîi, i-au bătutu-i piroane în picioare şi fu muncit. De-aciia, îl spîndzurară şi-l pătuiră*. De-acii, îl băgară într-un cuptoriu înfocat. Şi, ieşind din toate sănătos cu putearea Domnului Hristos şi de iznoavă îi bătură piroane prin cap şi-n mîn şi în picioare şi-l goniră ca vreo 30 de stadii pînă ce-au leşinat şi ş-au dat în mîna lui Dumnădzău sufletul.

Într-aceastaş dzî, pomenirea a preacuviosul părintele nostru Nicolae, arhiepiscopul de Solun şi svîntul ϹШΤΗΟΜЧΗΗΚЪ Ioan cel din Persida şi svinţii şease măcenici. Carii luaţi în goană şi s-au despicat o piatră de i-au ascuns şi, acolo, să săvîrşiră.

Într-aceastaş dzî, svîntul Urban, episcopul de Machidoniia, cu pace s-au săvîrşit.

Într-aceastaş dzî, svîntul Dionisie, episcopul de Corinth, de sabie s-au săvîrşit.

Într-aceastaş dzî, svîntul Visarion în pace s-au săvîrşit.

Într-aceastaş dzî, svîntul Pancozmie în pace s-au săvîrşit.

---

* căznîră

Într-aceastaş dzî, svîntul Pitirun în pace s-au săvîrşit.
Într-aceastaş dzî, svîntul măcenic Uallerian de sabie s-au săvîrşit.
176r Într-aceastaş dzî, svîntul Fedros, răşînă înherbîntată tur- // natî preste svinţia sa, s-au săvîrşit.
Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte.
ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 30, pomenirea svîntului slăvit şi-n tot lăudat apostol Andrei Pîrvozvan, adecă "întîi chemat".
Acesta marele apostol Andrei era din oraşul din Vithsaida, ficior orecăruia Iona evreu, frate lui Petr apostol, vîrhovnicul apostolilor Domnului Hristos. Acesta, întîi, stătu ucinic svîntului Ioan Crăstitel şi predţeci. De-acîia, deaca audzî pre dascalul că arată pre Isus Hristos cu deagetul şi dzîsă: "Iaca mieluşelul lui Dumnădzău!", îl lăsă şi urmă Domnului Hristos. Şi, deaca dzîsă frăţîne-său, lui Petr: "Află-mi pre Isus, pre Cel din Nazaret!", cu aceasta l-au tras spre Domnul Hristos. Şi să află şi alte multe în svînta Scripturî pentru dînsul.
Acesta deaca urmă lui Hristos, cînd fu după năltarea Svinţiii sale şi după pugorîrea Svîntului Duh, de-ş luară sorţ şi mearsără cine în ce ţară i-au arătat sorţul, acestuia svînt i s-au vinit Vithiniia şi Marea Neagră şi părţîle Propontului şi Halchidonul şi Vizantiia, unde-i acmu Ţarigradul şi Thrachiia şi Machedoniia.
Şi sosînd la Dunăre ce-i dzîc Dobrogea ş-alte ce-s pre lîngă Dunăre şi Thessaliia şi Ellada şi părţîle Ahaiei şi Amintinul şi Trapezontul, Sinopul, Iracliia şi Omastrul. Aceastea toate le-au îmblat nu aşea curund precum să spune şi treace cuvîntul, ce prin toate ţărîle şi oraşele păţî multe nevoi şi multe greutăţi şi nelesne lucruri. Săvai că toate le biruia cu darul Domnului Hristos şi cu agiutarea Svinţiii sale. Dintru care oraşe voi aduce la mijloc unul, lăsînd cealealte pre sama cui le ştîu.
Acesta, mărgînd la Sinop şi mărturisind cuvîntul lui Dumnădzău, au întrat în multe scîrbe, că-l trintiia la pămînt şi-l lua unii de mîni, alţîi de picioare, de-l trăgea / grăpiş şi cu dinţii îl rumpea şi cu leamne şi cu pietri îl ucidea, pînă-l arunca departe afară de oraş, cînd îi rumpsără şi un deaget cu dinţii lor. Ce svinţia sa iarăşi s-au trezit şi s-au ivit zdravăn şi sănătos de cătră toate ranele ce-i dedease. De toate veni sănătos cu darul Despuitoriului său şi Domnul Hristos.
Şi, sculîndu-să de pre-acolo, schimbă multe cetăţi şi oraşe: Neochesariia, Samosatele, Alanii, Avazghii, Zachii, Vosporii şi Hersonul, aceaste ţări toate. De-acii, mearsă la Vizantiia, adecă la Ţarigrad, şi hirotoni acolo episcop pre Stahie. Şi, cutrierînd alte ţări, veni la luminatul ostrov Peloponisul unde să chiamă Morea. Şi, priimindu-l în gazdă Sosie, ce fusease bolnav de cumplită neputinţă şi l-au isţealit svîntul. Şi-ndată acel oraş tot a patronilor veniră la Domnul Hristos, creştinîndu-să. Cînd şi femeaia anthipatului Maximilla, mîntuită de cumplite legături de boală, cu reapede vindecăciune de la svîntul apostol, îndată credzu şi pre îngăleptul Stratocan, frate anthipatului Egheat, şi pre alţîi, pre mulţi, cu de tot fealiul de neputinţe, să tămăduiră cu pusul mînulor svîntului apostol.
Pentr-aceaea, mîniindu-să Egheat, răstigni pre cruce pre svîntul apostol, de l-au scos dintr-aceasta viaţă. Iară el încă muri rău, căzînd dintr-o rîpă naltă, s-au făcut fărîme. Iară svintele moştii a svîntului apostol preste multă vreame s-au mutat în Ţarigrad, în dzîlele împăratului Costantie. Cu purunca lui svîntul măcenic Artemie l-au adus şi fu pus cu svinţii apostoli Luca şi Timothei în străluminata Besearică a Svinţilor Apostoli.
Commentarie de svîntul apostol Andrei Întîi Chematul:
Lăsînd ficiorul Zahariei, Marele Ioan, pustiile şi pugorînd pregiur îmbletele oraşelor, că striga pre glasul cuvîntul, pre sfeaştnicul lumina carea era ivită în lume, de să grăbiia să lumineadze
177r la-ntunearec. De la // carele aştepta să ia şi botedzul pentru noi acel mai curat şi cît toată lumina, de vreame că avea şi ucinici agiutori şi slujitori la treaba botedzului pocăinţei a mulţ.
Unul de-aceştia era şi Andrei, om curat şi stidliv, cu fricâ, harnic în toate. Care cu adîncul înţălepciunii cerca dereptatea ce să afla într-adîncul svîntei Scripturi. Şi cerca şi iscodiia prorociile ceale de Domnul nostru Isus Hristos, ce era ascunse în cuvînt, ca supt un acoperemînt, de să da la cela carele să striga şi să mărturisiia de dînsele.
Vrînd dară Ioan să puie la ştiinţa lui Andrei ş-aloralalţi ucinici pentru Hristos mai mare gînduri decît pentru sine, aleasă doi ucinici dintr-ai săi, hiind unul de-acei doi Andrei, de-i luă cu sine. Şi, văzînd pre Isus mărgînd, feace: "Iaca mieluşelul lui Dumnădzău!". Şi pentr-aceasta ei îndată purceasără după Hristos şi-L întrebară unde petreace. Şi-ntorcîndu-să Isus le dzîsă: "Dară pre cine întrebaţi?". Ei feacerâ: "Dascale, unde petreci?". Svinţia sa feace: "Veniţi de-ţ vedea!". Şi venirâ de văzură şi petrecură într-acea dzi la Svinţia sa, precum spune evanghelistul. Deci Andrei, aflînd pre Cela întreba, şi, rămînd lîngă Dînsul şi cunoscînd cealea ce ştiia, nu tăinui comoara numai şie, ce feace la parte soţiie şi pre fratele său Petr.

Aceaştia era din Vithsaida, sat prost şi nebăgat samă, iară pentru dînşii s-au făcut vestit şi cinstit. Era părinţii lor de-ş ţinea viaţa cu agonisita mînulor la păscărie, cum spune apostolul, că-l aflară prindzînd peaşte şi păzînd mrejile cum trebuie şi-i dzîsă: "Află-mi pre Mesiia, ce să dzîce Hristos!". Aceasta cu adevărat era un sămn de suflet ce doriia de venirea Svinţiii sale+. Dară ce vrea pre Hristos, care n-avea nice o sîmbră cu ceialalţi. Deci Petr ce feace?! Să arătă ş-acicea fierbinte şi reapede şi să plecă frăţîne-său. Şi, luîndu-l Andrei de mînă, îl adusă la Isus.
Şi, deaca-l văzdzu Isus, feace: "Tu eşt Simon, ficiorul lui Iona! Tu te vei chema Chifa, ce să dzîce Petr. Că, între-acea oră ce era în- / chis în temniţă Ioan şi, ca un proroc şi mai mult decît
prorocul**, cunoscu că, în puţină vreame, era să-l umoară Irod şi ucinicii săi vrea rămînea în umbra legii şi la-ntunearec. Şi pentru să nu fie aşea, nice să rămîie ucinicii în gînduri de gios de Hristos, ce feace?! Mînă pre 2 ucinici dintr-înşii la Hristos de-l întrebară: "Tu eşti acela ce va să vie au pre altul vom aştepta?!". Deci ce feace stăpînul cunoştinţelor? Nice ascunde cu totul, nice descopere să-ş arate singur dumnădzăirea. Ce, dînd loc lucrurilor, îi lasă să prăvască şi să oglindească şi să cunoască că Acesta ce le face aceastea iaste să fie, că-i Acela ce va să vie. Că le dzîsă Svinţia sa Domnul Hristos: "Păsaţ de spunet lui Ioan că orbii dobîndesc vedeare, surdzîi aud, morţîi să scolă, şchiopii îmblă zdraveni, mişeii dau veşti bune şi ferice de cela ce nu să va blăzni pentru mine!". Deci Ioan trimisă pentru întrebarea, nu ca doară nu ştiia pre Domnul Hristos, ce pentru dînşii, ca să-i vadză putearea dumnădzăirii de pre minuni.
Aşijdere şi Domnul Hristos, trimiţîndu-i la Ioan cu răsponsul, nu pentru să-l încredinţeadze să-L încunoască, că-l cunoştea acel cunoscut de Svinţia sa. Ce Svinţia sa vrea să-ntărească şi să-ncreadză pre trimiş. Carii încă le era mintea pemintească şi avea mai de cinste pre Ioan decît pre Isus. Că acela s-au ivit din preaslăvită zemisliciune de rod arhieresc şi de la pustietate lăcuit şi tot norodul alerga la dînsul, de i să da supt ascultare de-mvăţătură ca unui mare. Iară Domnul Hristos, fiind de oameni de gios şi nevederoşi precît era la vedeare şi nice ucenici n-avea pregiur sine. Iară tîmplîndu-să Ioan la-nchisoare, cum mai sus dzîsăm, Isus să deade-n laturi de pre-acolea şi mearsă la iazerul lui Ghenisaret. Şi de vreame că Andrei şi Petr era în curabiile lor ceale de păscărie, de-ş cîrpiia mrejile, Dumnădzăul-om Isus***, astătînd în marginea iazerului, nice ţîndu-i rău căce-l lăsară, nice îi lovi cu cuvînt de bănat, ce, cu blînd şi linicel glas le dzîsă: "Ia-mblaţ după mine şi vă voi face păscari de oameni!". Iară ei îndată lăsară mrejile şi purceasără după Svinţia sa.
Cu adevărat dară // atîta era, ca şi cînd le vrea dzîce, de-ş lăsară tot, că altă nu mai avea fără de 178r
mrejile. Iacă-şi dzîce că îndată purceasără după Svinţia sa, nemică altă nărăvind, arătară căldura cea aprinsă a sufletului lor. Că încă tot să ţinea lipită pomenirea minunilor în gîndul lor ce văzdusă şi mărturiia lui Ioan. Ce de rîndul lui Petr în ceastă dată om tăcea, iară de Andrei să povestim într-audzul iubitorilor lui Dumnădzău.
Deci acesta, lăsînd într-o parte ruda şi grijile lumeşti, să ţinea şi urma Dascalului şi-l asculta învăţăturile şi-l slujiia şi să lipiia întru tot cătră Svinţia sa cu socotinţă. Şi întîi şi singur, de vreame că cunoştea din cărţîle lui Moisi şi a prorocilor, că Svinţia sa avea a veni cu de-adevărul. De vreame că şi vădzu tămăduindu-să îmfocături trupeşti şi boale fără leac şi ologii, numai cu porunca Svinţiii sale, sărînd zdraveni. Şi orbii să mîntuia de voieratul întunearec şi vedea limpede străluminatele şi dragele lucori a soarelui şi cum goniia numai cu cuvîntul necuratele duhuri. Şi morţii reapede de pre sine moartea, mai lesne decît somnul şi alalte a Svinţiii sale preaslăvite minuni, cum să lucra cu dumnădzăiasca Lui porunc㠎.
Dintr-aceastea povăţat, să suia cătră dumnădzăiasca nălţîme. Că dară băga în mintea sa, căce era înţălept, că săvai şi mulţi din proroci şi direptîi cei de demult au făcut seamne şi minuni, ce, însă toate le isprăviia nu stăpînind, nice poruncind, ce mai vîrtos, cu rugăminte şi cu rugă. Iară Svinţia sa aducînd numai: "Ţie dzîc!" şi "voi, curăţeaşte-te!" şi alalte stăpînitoare cuvinte, cu multă vlastie, depreună cu acea lesne a cuvîntului, făcea aceale dumnădzăieşti şi mai mare minuni. Numai cu căutarea ochilor la o mînă direaptă sacă, îndată o dezlegă din săcăciune, îngrozî un legheon de duhuri şi perirâ ca fumul, nu putură sta nice leac naintea certării îngroziturii. Potoli vînturile, încetă valul, îmblă pre mare ca pre uscat, din puţine pîini săturâ întunearece şi de-a rîndul lucra cîte să

* Domnului sau ce aştepta den bătrîni veaci venirea Svinţii i Sale
** caută acii
*** Бгъ. и чловѣкъ. Нс

prind lui Dumnădzău. Adevărat lui Dumnădzău Fiiu era / acesta şi Dumnădzău fără-de-greş şi spăsîtoriu lumii.

Într-acesta chip svîntul Andrei îmvăţă pre sine de aceaste mari şi dumnădzăieşti. Şi de-aciia înainte, să feace nedespărţît de la Îmvăţătoriul, însîmbrat la Svinţia sa toată vreamea vieţii sale. Că de vreame ce Mîntuitoriul, lăsînd oraşele, de multe ori cutriera pustiia şi mergea la Svinţia sa mulţîme de nărod de oameni, traşi de minunile şi de cuvintele Svinţiii sale. Şi era pustietate şi de mîncat nu era şi pîntecoale nu răbda. Şi văzînd atunce dulceale pustietatea, înnoia minune bătrînă carea s-au făcut în pustie. Şi iarăşi pusă martur pre pustiia şi punea ospătători pre ucinici şi să-mbiia năroadele la ospăţ şi petrecanie nemeşterşuguită, de ce într-alalţi ucinici porniia lucrul precum să cade, grije ţiindu-să pre sama lor. Şi nu putea priceape ce avea să arate chemarea ce făcea Hristos. Iară Andrei, făcînd oarecare lucru cu mult mai slobodaş şi arătînd vederat celor trebuitoare de hrană şi nebăgînd în mintea sa, da îndemnuri Mîntuitoriului spre minune. Că dzîsă: "Nu sînt mai mult de 5 pite şi puţinei peştişori!". Dară Svinţia sa ce feace: "Aduceţi-mi-le încoace!". Şi să feace spusul trebii prisosîtură şi saţiu de tot binele.

Şi prăvăsc ş-alta: rudeniia şi priinţa apostolului către îmvăţătoriul şi cît dar amu luă acesta din darul Svinţiii sale şi iarăş cît foc de dragoste hrăniia el către Svinţia sa, den carea cutedza către tot fealiul de moarte.

Şi avea vitiaz şi îndrăzneţ suflet. Că, făcînd treabă într-aceaea vreame să să suie neşte elini la Ierusalim, la Praznicul Paştilor, ca să vadză besearica şi să facă şi obicinuita închinăciune, alegîndu-ş şi ei leagea jidovască, înspăima audzurile lor veastea lui Hristos. Că fusease făcut minunea lui Lazăr şi fusease întîmpinat de nărod cu stîlpări de vaie. Şi făcusă şi alte multe seamne. Şi veniră către socoteala gîndului de dumnădzăire şi, porniţi fiind cu dragoste să-l vadză, veniră către Filip rugîndu-să cu mijlocul să vadză, să să-ndulcească de Hristos. Iară el nu o feace, ce-mpreuneadză lucrul şi cu Andrei,
179r dînd căpetenia şi cinstea lui Andrei, vă- // dzînd că să află tot aproape de Îmvăţătoriul.

Iară de vreame că şi pentru noi păţîtul Domn şi răstignit şi-ngropat s-au sculat din mormînt cu puterea dumnădzăirii Sale şi strînsă iarăş către Sine pre ucinicii şi priiatenii săi, de-i trimitea să îmveaţe şi să îndirepteadze toate limbile. După ce să-mbrăcară cu platoşile în toată armătura* şi darul ce luară de sus a svîntului şi dulcelui Duh într-armaţi, cu aceasta şi Andrei să găta spre calea Evangheliii. Şi dară alalţi ucinici lua ca sorţul alte părţ a pămîntului şi limbile ce era într-înse. Iară Andrei ce mare şi iubită cinste şi parte luă. Că i s-au venit totă Ţara Vithinilor şi Pontul Euxinului, adecă Marea Neagră şi îmbe părţîle Propontidei, adecă mării ce-i de către Marea Neagră, de Ţarigrad, unde-i Ţarigradul ce ţînea pînă la sînul Astachinului şi Parapluiului** celui nainte. Şi cu aceastea însoţeaşte şi vestita Halchidonă şi Vizantiia şi neamurile ce sînt la Thrachiia şi Machedoniia şi cealea ce agiung la Dunăre şi Thessaliia şi altele şi ceale pînă la Ahaiia ce radzămă era roada şi pomăt a limbii svinţiii sale către credinţa cea bună.

Deci Întîi Strigatul***, luînd asupra grijii sale sorţul acestora ţăr şi locuri şi oraşe ce era într-însele nu ş-au slăbit nevoinţa, nice ş-au lenit treaba ce i s-au dat pre samă, căutînd către mărirea lucrului. Ce, fiind plin de credinţă şi avînd în sine acea mare dorinţă şi dragoste către Dascalul, apuca strigarea svintei Evangheliі, purtînd cu sine ucinici cîţi socotiia să agiungă la-nceput buni de treaba strigătului, ca ceaea ce, cîte puţîntel, i să vrea adaoge şi alţii. Deci era multe căile în tot neamul. Şi mai multe era ceale ce fiia în oraşe şi sate, întru carile, sămănînd a lui Hristos date îmvăţături, au săcerat spicul credinţei bune.

Şi întîi dară l-au priimit Amisonul întru care, aflînd pre mulţi, unii jidoveaşte, alţii ellineaşte ţiind. Şi aceia ce ţînea jidoveaşte foarte săruta acela gînd şi leage şi foarte era lăudaţi de ospătături şi de prostie şi de obiceaiul cel slobod spre bunătăţ. / Şi fu priimit în gazdă la unul de cei ce ţînea jidoveaşte şi socotiia în ce chip va putea să adune cu năvodul său atîta mulţîme ce era afundată într-adînc de luciul înşelăciunii.

Deci, tîmplîndu-să a să face o adunare de dimineaţă şi a întra Andrei cu toţii ai săi, îl întreba cine-i şi de unde şi ce feliu de strigare au venit să strige. Iară svinţia sa, făcînd o voroavă de horbă, povesti limpede de Domnul Hristos şi cîte au prorocestvuit de Svinţia sa prorocii ş-au arătat de Svinţia sa leagea lui Moisii. Şi arătă vederat cu toate cum Svinţia sa iaste Acela Carele au venit pentru

* ВСЕОРЪЖЕСТВО

** luciului

*** Pîrvozvanul

spăseniia rodului omenesc, aducînd ta mijloc martur pre svîntul Ioan Botedzătoriul şi cîte l-mvăţasă şi-i spusease, tote le spusă şi le povesti către dînşii. Şi scriind adevărata credinţă în sufletele lor şi băgîndu-i în nontrul năvodului său, să arătă într-acesta chip păscari de oameni, pre cuvîntul Dascalului. De-aciia, le-au curăţît şi tina de pre suflete cu feredeul dumnădzăiescului Botedz. Şi cîţi era bolnavi şi supăraţi de duhuri spurcate, i-au izbăvitu-i de-amîndouă bole. Şi le feace svinte besearici şi le hirotoni preuţi dintru dînşii aşedzîndu-i. Purceasă la Trapezont, oraş lîngă mare şi în Lazichiia, ce-i alaturea. Şi, dîndu-le şi lor din talantul ce i-au dat Domnul Hristos pre mînă a învăţăturii, multă mulţîme de nărod aducînd la Hristos, au giudecat să margă la Ierusalim, să facă Praznicul Paştelor. Acolo să deade în cunoştinţă* cu dumnădzăiescul Pavel şi să adună cu frate-său Petr. Şi de-acolo mearsă cu Bogoslovul Ioan Evanghelist la Efes, unde, văzînd în vis de noapte poruncind să-ntoarcă la Ţara Vithinilor. Şi ascultînd, sosî la Nichea. Carea pre-atunce încă era ne-nătrită cu ziduri şi netocmită, precum spun că tîrdzîu o au tocmit Traian Împărat, cu turnuri şi cu îngrăditură. Precum nice iazerul de supt dînsa nu era aşea mare, ce era mic şi lesne cuprins şi osăbit, departe de Nichea.

Deaca sosî la acesta oraş, ţiindu-să şi ei cu jidoviia şi eliniia, neputîndu-i întoarce cu cuvîntul, să apucă de feace minuni, carile mai vîrtoes îndupleca sufle- // tele celor mai grumbi şi prostaci, tînd 180r mîntuind de îmflătură, tînd gonind dracii şi dîndu-să vraci fără platâ a neputinţe şi boale. Aorea şi umorînd zmeii ce să ţînea acolea cu cuibul, cu toiagul său ce porta, de her, ce avea cruce în vîrv.

Aoria iarăş, oborînd spurcaţii idoli a celor ruşinate, Afroditei, dzinei spurcăciunilor, şi a Artemidei şi izgonînd duhurile necurate ce lăcuia acolo cu sîngură pomenirea Domnului Hristos, cît, de-aciia, îmbla pre-acolo, fără nevoaie, cine şi-i era voia. Dintr-acolea fu şi răsîpa sărbătorilor şi nedeaielor ellineşti şi direapta simbrie celora ce să strîngea la dînse, că, îndrăcindu-să, îş mînca carnea de pre dînşii-şi, turbaţi de duhuri spurcate. Aceaea simbrie luîndu-şi, precum dzîsăm, de la dînşi, căce să strîngea nedeaie de le slujiia. Că dracii aşea ştiu plăti cui le slujeaşte.

Aceia-ndrăciţi strîngîndu-să la svîntul să isteałeascâ şi svinţia sa nelenîndu-să către spăseniia lor, ce mai vîrtos jeluindu-i pentru îndoită a lor perire, le-au datu-le şi-ndoită lecuinţa, luminîndu-i cu lumina cunoştinţii lui Dumnădzău. Şi, oprind acel de multe lacrămi război asupra lor şi schimbînd casele ceale de idoli, făcîndu-le svinte besearici, puindu-le preuţ şi petrecînd 2 ai încheiaţi cu dînşii, de la Nichea mearsă la Nicomidiia. Ş-aceaea încă era datâ spre bicisnicie şi căuta la înşelăciunea păgînei, puindu-şi nedeajde pre minciună; de-acolo la Halchidon, de-acolo, trecînd Propondul şi a Mării Neagre luciuri de pre margini, căută la Iracliia, de-acolo la Amastrida.

Aceastea le cutrieră nu precum să spune lesne cu cuvîntul, ce multe nevoi păţînd şi răbdînd prin toate şi dînd de multe greutăţi, săvaî că cu darul Domnului Hristos le biruia toate. Carile şi i-au îndereptat de ispravă lucrurile mînulor. Şi-i da gură şi înţălepciune, de ruşina înţălepţîi ellineşti.

De-aciia, ieşînd de-acolea, mearsă în Sinop, în care, să poveasteşte din bătrîni, c-au petrecut vreame multă cu frate-său Petr. Şi iaste şi mărturie, de vreame că şi pînă astădzi să văd scaunele lor făcute de marmure albă, cine va vrea să caute / pre care scaune şedea svinţiile sale de vărsa izvor de apa acea dulce de îmvăţătură.

Şi să ţîne cruţată la dînşii şi o svîntă icoană bătrînă a svîntului Andrei, răspuns vederat, a căruia are ea chipul puterii, că nu numai viu şi vorovind, ce şi cu sîngură zugrăviia face minuni în toate dzîlele.

Şi spun să fie aflat în temniţă închis şi pre Matthiia în Sinop. Şi să fie deşchis temniţa cu sămnul svintei cruci, de l-au scos cu alalţi închiş. Deci aşea dumnădzăiescul Andrei.

Iară sinopiianii era pre cîtu-i la credinţă jidovi, dară era grumbi, îndărăpnici, sălbatici în suflet, numai de pre obraz să cunoştea a fi oameni, iară nu fieri sireape. Carii, văzînd pre apostolul şi urîndu-l a ce le smintiia gîndul, pentru ce au deşchis cu ruga de-au scos închişii, să strînsără cu toţii, ispitind să aprindză casa unde era în gazdă ca un oaspe. Deci, prindzîndu-l, l-aruncară gios; luîndu-l unii de mîni, alţii de picioare, îl trăgea rumpîndu-l. Şi arăta vederat porniţi de turbătură spre mînie, cît vrea să să-ntindză cu gurile să-l mănînce de pre svînta carne. Unii îl ucidea cu leamne, alţii cu pietri, fiind şi ei jidovi, pre închipuitoriul Domnului Hristos ce s-au umorît de dînşii.

< Şi, deaca-l lăsară cu puţîn suflet, lepădînd departe de oraş, ce mîngîiarea-i fu aproape, că, ivindu-i-să Dascalul, l-au îmbărbătat şi l-au mîngîiat cu multă om-dragoste. Şi-i porunci să aibă de grijea strigatului, ce-i era pre samă datâ. Şi de vreame că i s-au tîmplat de i-au rumpt un deaget bătîndu-l şi rumpîndu-l, i l-au tămăduit şi acela ivitul Hristos.

* viaţă

De-aciia dară, au întrat iarăş în oraş sănătos şi zdravăn, nice leac de sămn sau beleaznă avînd dintr-atîtea rane ce-i dedease. Carele, deaca-l văzdură aceia carii îl ucisease, mirîndu-să, parte pentru răbdare, de altă parte pentru însănătoşearea, lucru trecut de putearea firei omeneşti, să premenîră din sirepie, să umilîră la inemă şi priimiră învăţătura lui cu ascultare. Pre carii şi pre-aceia i-au adusu-i la Domnul Hristos, tămăduindu-le sufletele şi trupurile bolnavilor, altele cu cuvîntul, altele cu pusul
181r mînulor sale, într-acela chip, multe ori cînd, păţînd neştine // rău, rabdă cu-ndelungă răbdare, răneaşte apoi mai vîrtos decît toată certarea pre ceia ce-au făcut răul, făcîndu-le sufletele să să ruşineadze de-a minunea bunătăţi şi înduplecîndu-le supt ascultare în cealea ce-au păţît.

De-aciia, spusără svîntului că s-au ucis un om şi nu i să ştie ucigaşul. Şi, plîngîndu-l maică-sa, i să feace milă ca un iubitoriu de om. Şi mearsă îndată de lucră ca un apostol a Domnului Hristos şi deade viu pre fiiul la maică-sa. Aşeaşi luară muierile din înviere morţii săi vii. Care lucru trasă mai vîrtos la mai multă credinţă pre ceia ce văzdură. Şi i-au înduplecatu-i, săvîrşînd cu dumnădzăiescul Botedz, de i-au făcut popor svînt lui Hristos şi destoinic cu adevărat turmii Svinţiii sale. Dintru carii hirutonină şi acolo preuţi din cei mai aleş şi mai de treabă, purceasă de-acolo.

Şi iarăşi mearsă de să apropie la Aminson, de la carii veni a daoră la trapezontei, dintru carii, luminîndu-să puţinei cu lumina cunoştinţii lui Dumnădzău, mulţimea era rătăcită de luptul nopţii necredinţei. La carii, rămîind şi învăţîndu-i de rîndul credinţei şi de rîndul, de viaţa şi petreacerea direaptă cu politică, au trecut la Neochesariia.

Şi, strigînd şi acolo într-un chip cuvîntul credinţii bune, iarăş trecu la Samosate, întru care atunce lăcuia oameni, nu numai înşeläţi cu idolii, ce încă şi cu nevoie tămăduiţ la suflet de premărirea a înţălepciunea lumască, ca ceaea ce să gîndiia a fi neîmvinciţi de pre-mpletiturile cugetăţîturilor şi ciumiliturilor lor şi a birui lesne pre toţ. Ce svîntul, rumpînd tote-mpletiturile lor ca neşte hire cu prostăticiia strigării, îi arătă ca pre neşte cuconi pre aceia ce le părea a fi nalţi şi ne-mvinciţi. Şi le arătă că-s rătăciţi, departe de la dereptate şi le arătă că şi dumnădzăii lor sînt decît dînşii mai ticăiţi. Carii cu ceaea ce avînd ei înde eiş gîndurile osăbit despărecheate şi voile-mprotivă şi-npizmiţ către alalţi. Pentr-aceaea să arată vederat că-ş sînt şi stricători unii într-alalţi. Aşea spărgînd svîntul cu cuvîntul sămaţa sprinceană a filosofilor, păscariul înduplecînd sufletele lor cu faptul minunilor şi aducîndu-i / către blagocistie, mearsă iarăşi la Ierusalim.

Şi trebuind ş-acolo, pre obiceaiul său, s-au vîrtăjit de-aciia şi la oraşele ce nu prinsease cuvîntul direptăţii. Şi de vreame ce-i urmară Matthia şi Thadei şi alţi oarecarii din ucenici. Deci Thadei giudecă să rămîie în Edesa, iară Matthia şi alalţi să îmble să strige strigarea svintei Evangheliei.

Iară Andrei, suind oraşul Alanenilor şi bucinînd acolo Evangheliia darului, s-au întors la avasguseani. Şi, întrînd în Sevastopol, învăţa şi arăta taina Domnului Hristos, atîta cît mulţi de dînşii să îmvinciră de svînta lui limbă şi priimiră cunoaşterea lui Dumnădzău. Şi, pentr-aceaea, n-au lăsat negrijit nice de spăseniia zichanilor şi vosporinilor, ce mearse şi la dinşii. Şi, urîndu-le sălbăticiia şi dărăpniciia, giudecă să să ducă, să-i lase, ca ceaea ce i-au aflat nepriimind dumnădzăiasca sămînţă, nice era vrădnici credinţei ceii bune aceia zichii. Iară vosporinilor, lăudîndu-le înduplecarea cea bună, i-au socotitu-i de ispravă, vreadnici la priimitul dumnădzăiescului cuvînt. Şi i-au îmvăţatu-i şi blagocistiia credinţei. La carii să află şi icoane a svinţi formuite cu ceara de frunte*. Şi arată un meşterşug neîmvăţat şi mult meşterşug ce biruiaşte tot meşterşugul. Şi să văd şi 2 mormînturi ascunse supt pămînt a doi apostoli pre un nume, adecă a lui Simon Zilot şi a lui Simon Cananit, aşea scriia, de-or hi ş-acmu pre-acolo aceastea.

Iară svîntul, zăbăvind puţîn în Vospor, mearsă la Herson, oraş luminat şi cu mult nărod. Şi cîtu-i spre adevărata credinţă, aflîndu-să ne-ntăriţi, iară spre obiciuite erease lesne priimitoriu. Deci, întrînd cu-nţălepciune şi la dînşii şi strigînd foarte dirept direptul credinţei cuvînt, trecînd cu luciul, iarăşi mearse la Sinop. Şi, tocmind iarăşi camai tari spre credinţa bună noul foc** ce răsădisă întîi, adecă pre ceia ce dăunădzi au priimit cuvîntul credinţei şi puindu-le episcop pre Filolog, sîngur purcedzînd, veni
182r la Ţarigrad. Carele pre-atunce era oraş nu aşea mare, nice cu nărod mult, // în care au hirotonit episcop pre Stahie, unul de cii 70. Şi învăţînd pre mulţi de orăşeani şi făcîndu-i ficiori luminei cu datul credinţei, au rădicat o svîntă besearică maicii lui Dumnădzău, spre cetatea oraşului, făcîndu-ă feritoare şi cetăţeană oraşului celui pre urmă făcut de-mpărăţiie. Şi, purcedzînd de-acolea, mearse la Iracliia

* СКИЛИК
** pomăt

Thrachiei*. Şi, zăbăvind acolo puţîn şi strigînd svînta strigătură, cutriera prin oraşe şi sate ce era pre-aproape, de mearsă şi la Machedoniia, strigînd cuvîntul lui Dumnădzău şi zidind dumnădzăieşti besearici au, mai vîrtos a dzice, isprăvind şi pre oameni besearici lui Dumnădzău, împărţînd pîinea svintei Evanghelii în sufletele flămînde, adecă strigarea credinţei bune.

De-aciia, încungiurînd toată Thessaliia şi Ellada, sosî la acel ostrov luminat a Peloponisul. Întrînd acolo, fu priimit într-un oraş ce să chiamă Patras**, la un om, anume Sosie. Acesta, fiind bolnav, s-au isţelit de svinţia sa cît l-au priimit. Şi să-ndulcîră şi de alte minuni Patrele de întrarea întru dînsele strigătoriului. Că o slugă părăsîtă ce dzăcea în gunoi în mijlocul oraşului şi sfîrşit cu totul de boală, scăpat de nădejdea vieţii, dobîndi la svinţia sa reapede sănătate, că să cădea ş-acesta să nu rămîie pustii de socotinţa strigătoriului lui Hristos. Carele cu adevăr era ucinic celuia la carele nu să socoteaşte cu prost nice şerbul, nice slobodaşul, carele are obiceai a numi frate şie pre cel mai de gios şi mărturiseaşte că binele ce să face la acela să face Svinţiii sale.

Deci, sluga aceaea au vădit pre vraciul către stăpînă-sa. Şi lovindu-ă fără zăbavă şi pre dînsa boală, căriia nu-i putu folosî nice meşterşugul vracilor, nebăgînd samă alte toate, chemă la sine pre adevăratul şi nemăzditul vraci, pre dumnădzăiescul apostol. Care, deaca mearse în casa ei, o slobodzî din boală şi o isţeali, nu mutînd vreamea nainte, ce îndată o mîntui şi o dezlegă din legăturile boalii. Iară pre anthipatul, bărbatul ei, carile să o vadză murind să vrea umorî însuşi, l-au mîntuit de giunghiare şi-l feace să să-nţălepţească, făcîndu-i-să prilej / de bucurie în loc de voie-rea ce avea. Şi vreame ce văzdzîndu-şi femeaia vie, iară sufletul îş avea mort cu nebuniia cea multă ce avea spre idoli, nu iubiia să o vadză vie prin credinţă, ce, avînd cu mult mai de sîrg mici şi nevreadnice gînduri cătră cela ce o tămădui, vru să-i plătească tămăduinţa ce-au făcut. Iară svîntul n-au priimit nice să-l audză a face lucru păgînesc, vîndzînd darul Duhului Svînt. Ce şi făcînd, şi dzicînd ceaea a Dascalului: "În dar aţ luat, în dar să daţi!". Şi purceasă de-acolo încungiurînd şi cutrierînd toată cetatea.

Şi văzdzu într-o boltă un fulgerat războlit de mult ai. Şi n-avea leac de nicăiri. Făcîndu-i-să milă, îi dzîsă în loc de descîntec gonitori răului svînt numele Domnului Hristos. Şi-ndată-i deade mînă de-l sculă şi apucă sănătos a îmbla. Şi nu era numai lucrul acesta a venirii lui Andrei în Patra, ce încă şi ochii a mulţi au deşchis de le-au dat luminâ. Şi, văzdzînd pre un bubos cu leprâ lîngă vadul cetăţii, dzăcînd ca Iov în gunoi şi izvorînd din bube punoie înpuţite, îi deade mîna de-l sculă. De-aciia, curăţîndu-l într-apa mării şi botedzîndu-l, l-au curăţît de boală şi-i deade sănătatea cea dintîi, de i-au făcut pelita ca de cucon, cum spune svînta carte de Neeman. Şi purceasă după apostolul îndată, vederînd de pre vedeare, mainte de limbă, pre vraciul. Şi, făcîndu-să strigătoriu în glasul mare minunelor Domnului Hristos, într-acesta chip să folosîră patreanii din seamnele apostolului.

Într-acesta chip trăgînd Andrei nărodul ce era în toată Ahaiia, de o parte cu cuvîntul, de altă parte cu minunile, şi, isprăvind o turmă lui Hristos şi popor svînt, să bucura şi-ş făcea voia-bună în isprava aceasta. De-aciia, mulţîmea carea au credzut au zdrobit stîlpii idoleşti şi bojniţele şi le răsîpîră la pămînt. Şi, plătind o giudecată ocară, o, necuvîntărîtă cinste, că-ş arsără şi cărţile ceale ellineşti, dînd adeverinţă credinţei sale!

De-aciia, vrînd să slujască cu platâ, cineş pre puteare celuia ce le fu prilej a atîtea bunătăţ, da parte apostolului. Iară svinţia sa, nepriimind nemică, că nu-i trebuia, ce gîndul lor învăţă să-l împarţe la săraci şi la flămîndz // şi încă să cheltuiască să-ş facă o svîntă besearică. Carea, deaca o gătară cu 183r reapede grabă, adună pre ceia ce credzusă de curund. În carea şi sîngur rădicînd dumnădzăieştile jărtve sufleteşti şi alegînd şi dascali dintru dînşii şi preuţi şi isprăvînd lui Dumnădzău besearică cu totul întregul, le feace şi aceale obiciuite cazanii, tînd spuindu-le din Scriptura Veache, adeverind de Domnul Hristos, tînd obîrşînd şi din leage veache şi cum întru Svinţia sa să obîrşîră a prorocilor stregături de mainte. Şi arătînd că ceastă noauă dzice*** tot unele cu cea veache şi tot Unul era Dumnădzău Acela ce-au pus leagea şi ceasta şi aceaea.

În mijlocul acestora, anthipatul să dusă la Rîm să-ş dea sama la-mpăratul de trebi ce-i dedease şi să ia răspuns de ce trebuia pre urmă. Iară frate-său, Stratoclei, ce venisă de curund din Athine, căzu într-o mare primejde, aflîndu-şi sluga cea mai credzută îndrăcită. Şi, văzdzîndu-l, îş făcea inemă rea, neputînd răbda ranele ce-i făcea amarul. Iară femeaia anthipatului Maximilla, văzdzînd pre cumnatul mîhnit, îi spunea lucrurile apostolului şi-l mîngîia cu bune nedejdi, spuindu-i că iaste om ce făcea multe minuni, căruia agiunge numai sîngur cuvîntul spre vindecatul a toată boala care-i mai cumplită.

* Ţarigrad
** Morea
*** sînt

Şi osăbi de-acealelalte, "întreagă-i şi de agiuns mărturie de mine, ce m-au tămăduit de la moarte şi m-au mîntuit mai lesne decît toată nedeajdea şi putearea meşterşugului! Şi să aibi bună nedeajde, că nemică nu-l va opri să folosască şi nevoii tale omul ce-l ştiu eu!". Spuind ea aceastea, i să-nduplecă Stratoclei că nu numai din voie era gata a să-ndupleca, ce şi sufletul ş-avea gata să priimască sămînţa credinţii bune.

Deci chemară pre Andrei şi rugă pre Domnul Hristos. Şi să mîntui bolnavul şi Stratoclei de ticăîţie. Şi-ndată să botedză şi-i veni toată casa către Hristos. Cu carii şi Maximilla veni de să botedză. Şi dvoria strătuind depreună cu Stratoclei la apostolul şi asculta depreună dumnădzăieştile-mvăţături. Dară d-aciia, să-ntoarsă de la Rîm anthipatul acasă, de veni la femeaie-şi. Adecă muiare-ş nu era / ca mainte, că ea, deaca să feace nevastă lui Hristos, să apăra de-mpreunăciunea celuia ce nu ştiia pre Hristos, dzîcînd cu David: "Pre urîtorii Tăi urîtu-i-am, Doamne, şi mă topiiam de pizmaşii Tăi!". Însă prilej ce-ş făcea atunce era încurcături, făcîndu-să că i-i rău. De-aciia, oblicîndu-o că nu i-i rău, o întreba de vina urîtului, că, de-aciia, deaca-i spusără orecine că streinul ce să află pre-acicea iaste vina schimbăturii ei şi cum că Maximilla şi Stratoclei să vînară de cuvintele lui şi credzură în Dumnădzăul lui, lepădîndu-şi leagea părinţilor.

Deaca audzi aceastea antipatul, să feace în tot fealiul de mînie şi-şi ascuţiia dinţii asupra svîntului, ca leul. Însă dintîi răbdă cu tăcutul. Ispitiia femeaia-şi. Ce nu dzîcea şi ce nu făcea ca să o dobîndească şi să o-nduplece să-i caute cu ochii cei mîngîioşi! Ce, deaca văzu că în deşert voroviia ca surdului, s-au aprins cu toată mînia asupra strigătoriului. Şi deodată l-au băgat în temniţă, păzîndu-l cu straje şi peceţi pînă-ş va lua de samă îndeleate în ce chip l-a omorî.

Iară-ntr-adîncul nopţii, mearsă Stratoclei cu Maximilla şi cu alţi neşciţi ce credzusă la uşea temniţii şi bătură foarte-ncetişor, cît să-l facă numai să să priceapă, că era deşteptat. Iară svinţia sa era dat spre rugă şi i-au sîmţît şi le-au înţăles. Şi le-au deşchis cu sămnul svintei cruci uşile. Şi multă frică au cuprins pre străjeari, cunoscînd ce lucru să feace şi văzînd. Iară svîntul le dzîsă să n-aibă nice o grije, ce să cuteadze, negîndind că or păţi nice un rău. Iară Stratoclei şi cu Maximilla cu alalţii căzdură şi rugară cu fierbinteală pre apostolul să-i întărească în credinţa cea bună. Iară svinţia sa, îmvăţîndu-i şi spuindu-le şi alalte şi întrămîndu-i, parte în credinţa cea direaptă, parte în dereptatea vieţii. Şi cumenecîndu-i de Svintele Taine, le dzîsă să să-ntoarcă iarăşi. Deci ei ieşîră, iară svinţia sa au vindecat la loc închisoarea şi peceţile.

Iară anthipatul, deaca vădzu că-ş pierdu toată nedeajdea de către împreunăciunea muierii,
184r neputînd rădica mînia ce avea pen- // tru dînsă, avînd ce-i da vină şi cu creştinăţiia, au dat gîudeţ să omoară pre svîntul pre cruce. Şi aceasta de care slavă şi de care bogăţiie şi de care desfătare nu bucura pre svîntul apostol, veselindu-să că vrea să ia de-aceaeaş moarte de carea au murit Despuitoriul său şi să să facă de-o-mpreună formă în patimile Svinţii sale! Şi pentr-aceaea Îl proslăviia cu mulţămite glasuri, mărturisîndu-I har mult pentru închipuiciunea şi săminăciunea şi căce adusă la capăt alergătura svintei Evanghelii şi căce au ferit bine către Svinţia sa credinţă neruşinată.

Pentr-aceaea, chitînd în crucea aceaea, o cinstiia cu multe laude de encomii, numindu-o prilej spăseniii rodului omenesc, morte morţii, căderare pizmaşilor, feriinţă creştinilor, suirea la nălţîme rudului omenesc şi alte ca aceastea, vădzîndu-să răstignit. Şi, osăbi de-aceastea, îmvăţa de pre cruce pre toţi să nu bage samă de moarte, ce să le paie bine, că cu mijlocul morţii "dobîndim împreunare cu Domnul Hristos, Carele iubi de muri pentru noi, mutîndu-ne de la stricăcioase* a Împărăţii Ceriului şi, acolo, spodobiţ cu-ntunearecele de bunuri". Şi, răbdînd svîntul apostol multă vreame pre cruce, Stratoclei să ispitiia să pogoare pre svîntul de pre cruce, scîrbindu-să pre neomeniia frăţîne-său, lui Egheat, de vreame ce nu-l lăsa el, acela ce era datori a-ntunearecuri de cruci. Rămasă svîntul pre cruce, îmvăţînd nărodul credincioşilor să ferească nesmintită şi nemestecată cu legume mărturiia întru Hristos.

Şi, strîngîndu-să toţ către svinţia sa să prăvască şi să audză acea fericită formuire şi graiu, socotind de grea pagubă şi scădeare a nu apuca ceva cuvînt la răpăosarea svinţii sale, ca să-ş aibă fietecarele aducere aminte, în toată viaţa, de mingîiare de la svinţia sa. Într-aceaea, anthipatul temîndu-să să nu cumva facă nărodul vrun lucru nou, vine de să-l scoaţă pre svîntul de pre cruce. Iară svîntul nu vru, ce mai vîrtos îl ruga doară pote pre sine să să izbăvască din legăturile nepriceaperii ce era cuprins şi să vie către Domnul Hristos prin credinţă către Svinţia sa. Iară de nu, el să aşteapte preste puţîn becisnică moarte. Care lucru s-au şi izbîndit pre cuvîntul svîntului. Că dară dumnădzăiescul apostol,

* a lumii la ceale nestricăcioase

gă- / vozdit aşea pre cruce multă vreame , ş-au datu-şi sufletul în mîna lui Dumnădzău, fiind amu în vîrsta cea de-apoi, pecetluînd apostolescul curs cu sfîrşenie măceniceascâ.

Iară acel urît de Dumnădzău anthipat, căzînd în nebunie şi luînd harnice simbrii de la dimoni ce le slujiia, sărind gios de la un loc nalt de rîpă, ca grosimea pămîntului, au crepat şi i să-mprăştiiară oasele la iad, cum am dzîce pre svintele cuvinte. Iară apostolescul acela şi fericit trup, pugorîndu-l de pre cruce Stratoclei şi cu Maximilla şi făcîndu-i de toată cuviosă cinste, îl astrucară, cu mare pofală, păzitoriu şi socotitoriu patronilor, ţiind părinţască dragoste şi priinţă.

Iară Stratoclei, nesuferind a fi partnic averii frăţîne-său, au împărţît tot săracilor şi mişeilor, socotind că nu să cade să să ungă capul lui din undelemnul păcătoşilor, nice s-aibă a fi ocinătoriu agonisitii lui ceii trupeşti aceluia ce nu vru să fie ocinătoriu agonisitei sufleteşti. Iară Maximilla priveghind şi dvorind la mormîntul apostolului, ş-au petrecutu-şi rămăşiţa vieţii ceştii trecătoare şi ceii mai bune, ea cu Stratoclei împărţîndu-şi avearea la mişei şi oprind puţinel de treaba sa. De vreame că spodobiia pre eişi, cruţîndu-ş ceale mai mari. Şi feacerâ şi o episcopie, de vreame că fu ales Stratoclei de apostolul episcop. Şi feacerâ şi mănăstiri din pajişte, unele de bărbaţi, altele de femei. Şi aşea obîrşindu-şi cum iubeaşte Dumnădzău rămăşiţele vieţii lor. Şi să pristăvîră la veacinica viaţă. Ce să o dăm ş-aceasta încă, pentru apostolescul trup, că-l avea patronii şi-l cinstiia multă vreame. Şi le plătiia ospătăriia, ce-i făcea cu daruri de multe minuni.

Iară cînd Constie, ficiorul lui Constantin Întîiului Împărat, să porni cu lăudată dragoste şi pusă nevoinţă să-l aducă în Ţarigrad, o feace dînd treaba slujbii unui om de ispravă, carele-i Artemie, minunatul şi viteazul măcenic, că bună-i cu adevărat şi iubită slujba aceaea, întru carea slujesc la apostoli şi la măcenici măcenicii.

Deci fu mutat de acest îngălept întru cetatea // ceaea ce-i împărătească preste toate cetăţile. Şi s-au 185r
pus depreună cu trupurile apostoleşti a minunatului Luca şi a lui Timothei. Carii pre unul de la Efes, pre altul de la Ellada adusără dragostile lui Constantie, pentru să priimască tot un mormînt pre ceia ce să nevoiră tot la o propoveadanie şi la o giunghiare. Deci să hodinesc în vestita Besăricâ a Svinţilor Apostoli, nu într-un unghiu, nice ascuns, nice denafară, ce în mijlocul svîntului oltariu, ca neşte buni, aflîndu-ş şi lăcaş bun.

Dară cum nu vi să vrea cădea pre a cărora suflete le are cea mai din nontru a lui Dumnădzău în ceriu casă, spodobindu-i de la Svinţia sa la întîie cinste. Carii roagă şi pentru noi de iertare păcatelor şi de împărăţît cu Domnul nostru Isus Hristos. Că Lui să cuvine slava şi cinstea şi închinăciunea cu Părintele şi cu viaţă-făcătoriul său Duh, acmu şi pururea şi-n veaci de veaci. Amin.

Într-aceastaş dzî, preacuviosul părintele nostru Frumentie, episcopul de Indiia.

În dzîlele lui Constantin Marele Împărat, orecarele Tirie Filosof mearsă să vadză Indiia cea mai din nontru, luînd cu sine şi 2 fraţi tineri. Şi cînd fu la-ntors, oprind la un vad pentru treabă de apă, căzdură în varvari. Deci, pre unii aruncară în mare, pre alţii tăiară, cu carii fu tăiat şi Tirie. Iară alalţi cîţ rămasără, între carii era şi tinerii, legîndu-i, îi dusără la-mpăratul de Indiia. Deci aceşt doi, pre unu-l chema Edesie, pre altul Frumentie. Deci împăratul vădzîndu-i de treabă, i-au pusu-i ispravnici pre trebi împărăteşti.

Şi, murind împăratul, stătu fiiu-său şi la mai multă cinste i-au suit. Şi aşea avînd voaie veghiată la-mpărăţiie, să strîngea la dînşii neguţătorii ce veniia acolea, creştini din ţara creştinească. Şi, avînd besaricâ ce-ş făcusă şi preut, făcea slujba şi svînta liturghie. Şi, trecînd puţintei ai, să rugară-mpăratului pentru slujbă ce i-au slujit să le dea plată slobodzîie, să margă în ţară, la moşie. Şi, iertîndu-i, venirâ în ţară. Deci Edesie mearsă în Tir, cercîndu-ş părinţii şi rude- / niia. Iară Frumentie pusă gîndul pregiur ceale sufleteşti, decît pregiur părinţi a-i prăvi. Şi mearsă la Alexandriia de spusă patriarhului că indiianii foarte îi trage inema şi doresc să dobîndească lumina creştinăţii. Cătră care dzîsă fericitul Athanasie (că svinţia sa îmfrîmşea besearica atunce şi scaunul Alexandriei): "Dară cine-i mai bun decît tine să goneaască întunearecul necunoştinţei de la aceaea limbă şi în loc de întunearec să le ducă lumina dumnădzăieştii Scripturi, să-i lumineadze scoţîndu-i din tunearec?!". Şi aşea îl hirotoni şi-l feace arhiereu. Şi l-au trimis la lucrul aceiia limbi Deci svinţia sa Frumentie, lăsînd într-o parte moşiia, părinţii şi luciul cel mare de ţară creştinească, mearsă de sosî la acea limbă nelucrată. Carea o lucră şi o direasă şi o tocmi cu toată nevoinţa, avînd agiutoritori şi de la Dumnădzău, datul şie dar. Că dară, dobîndind apostoleşti îmvăţături şi minuni, au tămăduit nu numai îndrăciţii şi tot fealiul de neputinţe, ce încă şi pre ceia carii sta împotrivă, de nu-i priimiia cuvîntul, îi certa, dîndu-i supt urgie de-ndrăcit, cum scrie svîntul apostol: "Daţî-l pre unul ca acela satanei de zmăcinare trupului, ca să să spăsască

sufletul!", pre altul îl făcea săc, altul orb. Şi cu aceaea îi îndupleca şi pre dînşi spre pocaanie, căzînd şi cerşind iertăciune şi credzînd întru Domnul Hristos să isţealiia. Iară pentru minuni în toate dzîle ce făcea iaste mărturie ceaea ce să porni tot neamul spre cunoştinţa lui Dumnădzău.

Pentr-aceaea, în puţînă vreamea de zăbavă, sîngur cu darul lui Dumnădzău, botedzâ toată Ţara Indilor. Şi le hirotoni preuţi dintru dînşii. Şi feace svinte besearici, răsîpind bojniţele idoleşti şi zdrobind toate trupurile ceale cioplite*, adusă tot neamul la cunoştinţa lui Dumnădzău. Şi să mira toţi şi sîngur împăratul dzîcîndu-i: "Dară atîţa ai ce-ai lăcuit cu noi şi n-ai făcut nice o minune, dară acmu
186r de unde ţi s-au dat, iubitule, dar ca acesta? Şi încă în puţintea vreame!". // Răspunsă svîntul: "Nu iaste al mieu darul, o, cinstiţilor lui Hristos iubiţi priiatini, ce iaste a preuţilii şi a Domnului Hristos. Că, deac-am vădzut mintea voastră cea bună, mi-am lăsat moştiia şi părinţii şi rudeniile. Pre cuvîntul Domnului, am mărs în Alexandriia, de-am dat ştire svîntului Athanasie Patriarhului de rîndul Dumilor voastre. Şi, ungîndu-mă Svinţia sa cu pomazanie svîntă şi luminîndu-mă cu darul apostolesc prin ruga Svinţiii sale la Dumnădzău, m-au trimis la Dumneavoastră. Şi Dumneavostră, priimindu-mă cu toată credinţa, preuţescul a lui Dumnădzău dar lucreadză cu mine aceastea ce le vedeţi!".

Acesta trăind mulţi ai cu dînşii cum iubeaşte Dumnădzău şi învăţîndu-i poruncile Svinţiii sale, înşirîndu-i la lucrul lui Dumnădzău şi lăsînd tuturor chipul cel bun de viaţă, de pre chipul său cel de bunătăţi plin, tuturor, căruiaşi pre putinţă. Şi să prestăvi către Dumnădzău. A căruia svinte moştii dau tot fealul de tămăduinţă către carii vin la svinţia sa în slavă, adevărat Dumnădzăului nostru Isus Hristos, cu Părintele şi Duhul Svînt. Amen.

CONEŢUL LUI NOIEVRIE /

NOTE

1. probabilă greşeală de tipar
2. neterminat de Dosoftei
3. (trad. n.)(gr.) "înţelepciunea Cuvîntului lui Dumnezeu"
4. (trad.n.)(sl.) "depozit, sumă încredinţată cuiva"
5.(trad.n.)(sl.) "Ajută-l / orînduieşte-l pe sfîntul apostol!"

* idolii

DECHEVRIE,

luna lui Andrea, 31 de dzîle are. Dzua are 9 ceasuri, iară noaptea - 15.

ÎNTÎIA DZÎ. Pomenirea svîntului proroc Naum. Carele să tîlcuiaşte "mîngîiare sînt în toţ" sau "minte" sau "priceapere".

Acesta era de la Elchesem de din ceaea parte, în Vatarim, den niamul lui Simeon. Aces- / ta şi apoi de Iona au dat sămn oraşului Ninivei că are să piiaie de ape dulci şi de foc ce ieşiia din pămînt. Care lucru s-au şi făcut, de vreame că iazerul ce era dimpregiurul ei o au prăpădît cu cutremur, de-aciia, venind foc de la pustie, au ars şi partea ei cea naltă; aşea au păţît Nineva. Iară svîntul au răpăosat cu pace şi s-au astrucat la locul său.

Într-aceastaş dzî, pomenirea svîntului Filaret Milostivului.

Acesta svînt era în vremile împărăţiii lui Constantin şi maică-sa Irinii, de la oraşul Paflagonilor, ficior lui Gheorghie şi Annei. De carii fu dat de-l însurară cu o femeaie de cinste şi curată. Şi ţîndu-să cu ţara de hrana pămîntului, era cu totul pornit spre milostenie. Prin carea sosî la lipsă, cît nice casa n-avea cu ce-ş hrăni. Ce Dumnădzău nu-l lăsă să să munceascâ cu lipsa pînă-n sfîrşit, că tocmi de luă împăratul Constantin o nepoţea a lui, anume Marina, ghizdavă foarte, şi-ncăpu şi svinţia sa la cinste de ipat, de-ncăpu domn şi stăpînitori a multă avuţiie, carea cu îndurată mînă o-mpărţîia la sărăci. Şi, cînd cunoscu vreamea sfîrşitului său, chemă casa sa, cuconii şi rudeniile, şi le proroci înainte ce vor să împlea, dzîcîndu-le ş-aceastea: "Hiii miei, nu uitareţ a milui săracii şi mişeii şi bolnavii şi cei de la-nchisori şi săracile! Ce să le tindeţ mîna-ntr-agiutoriu şi să mearget să-i vedeţ şi cu mîn îndurate să le fiţ! Şi streinii şi nemernicii să le fiţ cu ospăţ şi cu de toată mila. Şi să vă feriţ de strîmbătăţ şi de rîhnă să nu rîhniţi altuia la nemică ce va avea. De la besearică nu lipsireţi la svintele slujbe! Cum aţ vădzut c-am făcut eu faceţi şi voi!". Şi aşea, învăţîndu-i de prisosît, s-au prestăvit cu pace.

Într-aceastaş dzî, pomenirea svîntului măcenic Ananiia.

Acesta era la Persida, în oraşul Arvil, mirean la port, ce creştin însă. Şi, prindzîndu-l boiarinul oraşului, mărturisi pre Domnul Hristos. Şi apoi, după cumplite şi multe munci ce-l muncîră dzăcînd ca
187r un mort, // îş deşchisă ochii şi dzîsă: "Rugaţî-vă la Dumnădzău cu rugi! Că vădz o scară de agiunge pînă în ceriu. Şi vonici de foc carii mă-mbie şi-m dzîc: «Ia-mblă cu noi şi te vom duce într-un oraş în nontru, ce-i plin de lumină şi de bucurie!»". Şi spuind aceastea, răpăosă, dîndu-ş sufletul în mîna lui Dumnădzău.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 2, pomenirea svîntului proroc Avvacum.

Acesta svînt era din neamul lui Simeon, ficior lui Safe. Ş-au vădzut videnie mainte de pradă, pentru robiia şi pentru răsipirea besearicii şi Ierusalimului, ş-au plîns mult. Şi, cînd au venit Navuhodonosor la Ierusalim, el au fugit la ostrachinin şi lăcui pînă la o vreame în ţara lui Ismail. Iară deacă să-ntoarsără haldeii, ş-au venitu-şi acasă.

Şi, agiutînd dănăoară secerătorilor săi şi luînd bucate de mîncat, dzîsă către-ai săi: "Iacă, mă duc la loc departe şi acmuşi m-oi întoarce, iară di-oi zăbăvi, voi să duceţi prîndz secerătorilor!". Şi, mărgînd Avvacum către secerători, îi dzîsă îngerul lui Dumnădzău: "Ia-mblă de du acest prîndz la Vavilon lui Daniil ce-i aruncat în groapă unde-s leii!". Şi dzîsă Avvacum: "Doamne, Vavilonul n-am vădzut şi groapa nu o ştiu!". Şi-l luă îngerul Domnului de părul capului şi dusă în răpăgiunea vîntului** de-l pusă în Vavilon deasupra gropii. Şi strigă Avvacum: "Daniile, ţine prîndzul ce ţ-au trimis Dumnădzău!". Şi deaca să ospătă Daniil, iară îngerul Domnului iarăşi luă pre Avvacum şi-l pusă la loc de unde l-au luat. Şi-i cale de 12 zîle,

* prăbuşit
** Daniil, glava 14, 33.

ce-au împlat într-o mică de ceas. Ş-au mărs la seceràtori de i-au aflat prîndzînd. Acesta au priceput că, preste puţin, s-a-ntoarce ţara de la Vavilon. Şi cu 2 ai mainte de-ntoarcerea lor s-au răpăosat. Şi s-au astrucat în tarina sa.

Acesta au dat sămn în jidovime / că vor vedea luminâ în besearică şi vor vedea slava lui Dumnădzău. Ş-au prorocit pentru sfîrşeniia Besearicii că are să să facă de neamul Apusului. Şi tîmpla davirului* să va frînge mici bucăţeale. Şi vor lua tăsturile a 2 stîlpi şi nime n-a şti unde sînt. Carile îngerul lui Dumnădzău le va duce la pustie, unde s-au încheiat întîi cortul mărturiei. Şi într-însele să va cunoaşte fîrşitul tuturor Domnul. Şi va lumina pre aceia carii sînt întîriţi cu goană de vicleanul şearpe din ceput.

Într-aceastaşi zî, pomenirea a preacuvioşi părinţii noştri şi pustinnici, Ioan, Iraclemon, Andrei, şi Theofil.

Aceştia svinţi era din oraşul ce să chiamă Oxirihon, ficiori din părinţi creştini. Carii, puind nevoinţă puţintea vreamea la procititul svintelor cărţi, să umilîră şi mearsără la pustiia cea mai din lontru. Întru carea, aflînd om svînt foarte bătrîn, rămasără cu dînsul un an. Şi, deaca să pristăvi acel părinte, rămasără aceştia svinţi de petrecură acolo 60 de ai, deprindzîndu-să cu viaţă asprâ şi ascuţită şi cu post; şi era hrana lor de mîncat poame ce să afla acolo şi băuturâ, apa. Care hrană de daori în săptămînă gătiia de mînca. Şi-n toate dzîle îmbla despărţiţi prin pustie şi prin vîrtoape şi peştere, la sîngurătate vorovind cu ruga la Dumnădzău. Şi să aduna sîmbăta şi dumenica. Şi făcînd vreadnică mulţămită, lua de la svîntul înger svînta cumenecătură de-i priceştuia. Aceastea ne-au povestit marele pustinnic Pafnutie. Carele i-au şi vădzutu-i cu totul şi le-au scris şi viaţă.

Într-aceastaş dzî, pomenirea svintei măcenîţe Mironi.

Svînta aceasta Mironi s-au născut în Efes. Deaca-i muri tatăl, o crescu maică-sa. Şi, deaca să botedză cu Svîntul Botedz, să afla adease la mormîntul svinteі Ermioneі, una din featele svîntului 188r apostol Filip, luînd mir de la mormîntul ei şi-l da // cu larg tuturor. Pentr-aceaea şi-i pusără numele Mironi. Şi, împărăţînd pre-autunce Dechie şi pornind goană asupra creştinilor, maica luînd pre hiică-şi, să dusă la ostrovul ce să chiamă Hion. Şi, avînd la sine de la părinţii săi parte de aveare, petrecea amîndouă într-o casă, rugîndu-să la Dumnădzău, eale singure.

Şi odănăoară, venind la Hion un boiarin, prinsă pre fericitul Isidor ce era voinic om de oaste. Şi, fiind creştin şi cu fricâ la Dumnădzău, să ispiti boiarinul să-l scoaţă din creştinătate despărţînd de Domnul Hristos. Şi, deaca vădzu cu multe munci ce l-au muncit că nu-l poate îndupleca, l-au dat vinovat să i se taie capul. Şi, după porunca împărătească, aruncat fiind într-un tău săc pentru să-l mănînce pasirile. Şi pusără şi străji. Iară svînta Mironi, pornită de dumnădzăiască rîhnă, mearsă noaptea cu slujnicile ei şi luă, mîlcomişul, svintele moştiile svîntului şi le astrucă cu miruri scumpe, deaca le unsă şi le îmfăşe, la loc de cinste. Şi, oblicind boiarinul că n-au străjuit bine străjearii, i-au legatu-i cu lanţuje şi le-au pus dzî, de n-or afla svîntul, să plătească cu capetele.

Deci svînta Mironi, vădzîndu-i îmblînd şi ticăcind şi aşteptîndu-şi perirea şi cu lanţujile în grumadzi, i să feace milă de dînşii şi gîndi că: "De vor peri aceştia pentru vina mea, mi s-a-ntina sufletul şi râu voi păţi la giudeţul ce va să fie!". Şi chemă de dzisă străjearilor: "O, priiatinilor, svintele moştii ce-aţi pierdut eu le-am luat cînd voi dormiiaţi!". Deci străjearii aceia o luară şi o dusără naintea împărătului******, dzicînd: "Doamne, aceasta-i carea au furat pre bătrînul carele fu umorît reapede!". Şi boiarinul dzisă către svîntă: "Iaste adevărat aşea ce spun de tine?!". Svînta feace: "Aşea iaste adevărat!". Iară boiarinul feace: "Dară cum îndrăzniş tu a face lucru ca acesta?!". Svînta feace: "Nebăgînd samă şi scopind ticăiţiia ta şi nedumnădzăriia ta .".

Aceastea cuvinte aţîtară şi trasără la multă turbare de mînie grea pre trufaşul şi sămăţul acela boiarin. Şi îndată îmvăţă să o bată cu beaţe şi cu toiage fără nice o milă. Şi o purtară de cosiţe prin / tot tîrgul, bătîndu-ă cumplit preste tot trupul. Şi o aruncară în temniţă cu puţin suflet. Şi dinafară pusără străji şi dinontru împregiur.

Iară la miadzănoapte, rugîndu-să svînta lui Dumnădzău, strălumină lumină mare în toată temniţa şi să ivi la mijloc ceată de svinţ îngeri şi-n mijlocul lor svîntul Isidor cîntînd pre svîntul cîntec. Şi, căutînd svîntul Isidor către svînta Mironi, dzîsă: "Pace ţie, că ruga ta s-au ascultat la Dumnădzău şi vei mearge acmu cu noi, de-ţi vei lua cununa ce ţi s-au gătat!". Şi cum dzîsă aşea svîntul, iară svînta Mironi deade lui Dumnădzău sufletul. Şi să-mplu temniţa aceaea de miros nepovestit de dulce şi

* catapetcazma oltariului

** boiarinului

minunat de frumos. Iară străjearii să spăriară şi-ncremenîră de minune şi de fricâ. Aceastea ni le-au povestit carele era acolo de priveghea şi le-au vădzut şi le-au audzît şi, pentr-aceaea, s-au şi botezat. Şi au ieşît şi el la mărturie pentru Hristos de-au mărturisît şi-au dobîndit cununâ măceniceascâ. Iară creştinii, luînd voie de la boiarin, luară svintele moştii a svintei Mironei şi le pusără la loc de cinste, slăvind pre Dumnădzău.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău mîluiaşte şi ne spăseaşte.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 3, pomenirea svîntului proroc Sofonias.

Acesta să tîlcuiaşte "strajea lui Dumnădzău" sau "cunoscătoriu tainelor lui Dumnădzău", ficior lui Husi, din ruda lui Simeon, din satul ce să chiamă Savaratha, a lui Simeon Patriarhul, ficiorul lui Iiacov. Carele dobîndi şi dar de prorocie. Ş-au prorocit prada şi pustietura Ierusalimului şi răsîpa iudeilor şi cum din păgîni să va face popor lui Dumnădzău. Şi cum va fi rușine şi ocară celor necuraţi şi slavă direptîlor. Şi cum va fi giudeţ şi împărat a toată dihaniia Domnul Dumnădzău. Şi va plăti căruiaşi pre lucrurile ce-or hi lucrat. // Şi, deaca spusă toate, răpăosă în casa sa şi s-au îngropat în 189r ţarina sa, aşteptînd îmvierea cea mare, cea de-apoi. Acesta ş-au sămănat cu svîntul Ioan Bogoslov la şeruitura trupului, puţîntel mai rătund la barbă svinţia sa.

Într-aceastaş dzî, pomenirea dintru svinţi părintele nostru Theodor, arhiepiscopul de Alexandriia.

Omenii de Alexandriia Eghipetului şi mai vîrtos ellinii şi necredincioşii să feaceră amari şi aprigi, crudz şi nemilostivi asupra svinţilor. Pentr-aceaea feaceră de să făcură mulţi măcenici. Din carii era unul şi svîntul Theodor. Că, oblicind oraşeanii Alexandriei că mărturiseaşte pre Domnul Hristos şi slujeaşte şi învaţă şi pre ellini să creadză, să strînsără asupra svinţiii sale cu mult venin. Şi-l luară şi, întîi, îl chinuiră vîrtos, de-aciia înpletiră cununâ de spini şi-l încununară. Şi-l loviia preste svinţii ochi şi făciia răsuri; de-aciia, îl aruncară în mare. Şi, ieşînd sănătos din mare, învăţă boiarinul de-i tăiară capul; şi aşea mearsă la Dumnădzău către răpaosul veacinic cu svinţii.

Într-aceastaş dzî, pomenirea preacuviosului părintele nostru Theodul, ce fusease eparh, cu pace s-a săvîrşit.

Acesta svînt era în dzîlele împăratului Theodosie cel mare patrichie şi eparh pretorielor, adecă boiarin din cei mari de sfat şi giudeţ mare. Carele petrecînd viaţă fără de nice o prihană, şi săvai că era şi însurat. Şi, vădzînd apucările şi strîmbătăţile silniicilor, lepădă boieriia. Şi, de vreame ce muri şi femeaia lui, împărţîndu-ş avearea la săraci, carea era samă aproape de cinci sute de litre de aur şi mearsă la Edesa de să sui într-un stîlp. Şi şedzu pre stîlp 30 de ai, cu chip şi cu viaţă călugărească. Pentr-aceaea, s-au spodobit a lua şi daruri dumnădzăieşti. Că, de-aciia nainte, numai mînca bucate tari, fără numai dumineca ce să priceştuia şi lua svînta nafură, deaca să priceştuia de cinstit trupul şi preasvînt sînge Domnului Hristos.

Apoi s-au învăluit în gînduri / şi ruga Dumnădzău să ştie cu cine-i aseamenea de ceia ce-au slujit lui Dumnădzău. Şi audzî că iaste de-aseamene, în împărăţiia lui Dumnădzău, lui Cornilie Mimon, carele lăcuia în Damasc şi-i era porecla Pandur. Aceasta feace pre sfîntul aproape să să afunde sufleteaşte. Şi cu adevăr că aceasta au fost despre vrăjmaşul începătură să să afunde în chip ca acesta.

Deci mearsă la Damasc şi, aflînd pre Cornilie, căzu la piciorele lui, întrebînd să-i spuie nevoinţa vieţii sale. El să făcea* plîngînd şi rugîndu-l, de nevoie dzisă: "O, părinte, eu din tinireaţe petrecînd multă vreame cu Mimoni şi cu Aghirţ, dintr-acolo îm făceam agonesita! Iară apoi abiia mi-am adus aminte de răutăţile meale ceale multe ş-am pus în mintea mea plata giudeţului ce va să fie, m-am părăsît de toate răutăţile, nevoindu-mă să mă aflu curat în viaţă şi milostiv după cît mi-i putearea.

Iară de vreame ce bătrînul tot îl supăra şi-l giura să-i spuie tot, el feace: "Dăunădzi, nu de mult, părinte svinte, o femeaie de rudă bună, cu cinstea şi bogăţiia şi cu curăţiia luminată şi vestită, ce s-au măritat de la părinţi ei de ficioară după un om ce s-au ales stricătoriu ş-au stricat nu numai al său ş-a femeii, ce şi bani omeneşti au stricat ş-au căzdut la-nchisore lungă de la datornici, dînd amar nemîngîiat femeii sale. Carea, vădzîndu-l dosădit cu foamea în temniţă, cădea la oceaanie şi începu ca o săracă îmbla cerşind, cumpănind ca-ntr-o cumpănă sufletulu-şi, tămîndu-să să nu cadză la curvie, că era frumoasă şi la faţă ghizdavă. Eu, deacă o aflaiu şi ştiui de rîndul ei, mi să feace milă la sufletul mieu şi plîngînd i-am dzîs: "Cîtă ţi-i datoriia, nevastă?!". Ea mi-au răspuns: "Patru sute de galbeni,

* păcătos şi n-are nice un bine, însă dodeindu-l bătrînul

dumnea-ta!". Şi eu, luîndu-mi sama, am aflatu-mi banii două sute şi treidzăci de galbeni de aur. Şi, neagiungînd sama ei pre cîtu-i datorie, am vîndut lucruri purtăreaţe şi scule şi-ncă hainele meale ceale mai bune. Şi, împlînd cîtu-i celor patru sute de galbeni, i-am datu-i în mînule muiarii şi i-am dzis:
190r "Priimeaşte aceştia, o, nevastă, şi te du sănătoasă de-ţi plă- // teaşte bărbatul de la-nchisoare şi de la dătorie şi roagă cu toată inema pre iubitoriul de om Dumnădzău să mă miluiască la Dzua de giudeţ!". Aceastea deaca audzî Theodul şi mulţămind lui Dumnădzău şi trăind puţinea vreame, apoi, cu bună nedeajde au ieşit cătră Dumnădzău, de s-au mutat dobîndind viaţa de vecie în răpaos cu svinţii.

Într-aceastaş dzî, preacuviosul părintele nostru Ioan, episcopul de Coloniia, Isihastul.

Acesta dintru svinţi părintele nostru Ioan s-au născut în Nicopolul Armeniei, al patru an împăratului Marchian. Şi deaca-mvăţă svînta Carte, răpăosîndu-i părinţii, răşchiră avearea la săraci. Şi feace o svîntă besearică preasvintei lui Dumnădzău Maice, trăind călugăreaşte cu alţi dzeace călugăraşi la acea svîntă besearică. Deci, ieşindu-i veastea de bunătăţi, îl hirotonîră episcop Coloniei. Şi ostenindu-să pre treabele ceale de casă a svintei episcopiei noauă ai, obîrşînd toate trebile precum au gîndit, au trecut preste luciurile ceale mari cătră Ierusalim.

Şi, sosînd şi făcînd rugă, să dusă în lavra lui svetîi Savva şi, priimindu-l svîntul Savva, necunoscînd, precum vru Dumnădzău, cine-i oaspele, l-au ispitit întîi cu slujba ospătăriei, apoi la magherniţă. Şi, deaca-l văzu iscusît într-amîndoauă, i-au datu-i să şadză la tăceare într-o chilie, osăbit, ceale 5 dzîle de săptămînă, nemîncat, nebăut. Iară sîmbetele şi duminecile, în toate, să vie la besearică şi la masă cu săborul.

Deci, luîndu-l aminte svîntul Savva că procopseaşte dumnădzăiaşte, l-au adusu-l cu sine la svîntul patriarh de Ierusalim Iliia, gîndind să să roage să-l hirotonească preut. Iară svîntul Ioan, deaca să văzu la patriarhul şi vor cu deadins să-l preuţască, feace: "Iartă-mă, părinte, întîi să mă ispoveduiesc, de-aciia, vei face svinţia ta cum va părea svinţiii tale. Deci întrară la tainâ şi căzu la picîorele minunatului Iliia, giurîndu-l să nu-l vădească. Şi, deaca i să adeveri, gîndind că-i vrun lucru necădzut, svîntul feace: "Eu sînt, cinstite / părinte Ioan, ce-am fost episcop în Coloniia!". Să minună svîntul Ilie deaca audzî. De-aciia ieşi de la tainâ şi feace cătră svîntul Savva :"Nu mai osteni dodeind de-aceasta, că Ioan nu să va face popă!".

Acesta svînt, odănăoară călătorind, de truda călii au leşinat, însă feace rugă şi fu apucat în slavă şi numai ce să află în chilie, care lucru era cale de 50 de mile.

Odănăoară, persii stricînd chiliile ce era la pustie a săhastrilor, veniră şi la cheliia svîntului să-i strice. Şi, fără veaste, le-au ieşit un leu de i-au îngrozît şi i-au gonit. Şi-i hălădui chiliia.

Odănăoară, un creştin pravoslavnic venind la svinţia sa, adusă cu sine, în soţiie, pre un eretic şi să ruga să-i blagoslovască pre-amîndoi. Iară svinţia sa feace: "Pre tine, căce eşti blagocistiv, te blagoslovăsc! Iară pre cestalalt nu-l voi blagoslovi pînă nu s-a-ntoarce de la eresa lui Sevir!". Aceastea deaca audzî pravoslavnicul, încremeni şi să cutremură de minune de prozorliviia svîntului. Iară şi ereticul încremenit şi el îi părea că s-au făcut altul. De-aciia, venindu-şi la fire, căzu la picioarele svîntului, de să rugă să-l îmveaţe. Şi-l învăţă să blasteme toate ereasele şi aceaea a lui Sevir în carea să ţinea el. Şi de-aciia, să să lipască la svînta pravoslavnică şi săbornică Besearică şi să să leapede la vedearea tuturor şi să anathamisască eresa lui Săvir, cum dzîsăm mai sus, şi alalte. Şi, deaca le-au făcut aceastea, ş-au priimit svînta direaptă credinţă. Atunci l-au blagoslovit şi i-au făcut molitvă şi, sărutîndu-i pre-amîndoi, i-au blagoslovit cu sărutare svîntă şi i-au slobodzît acasă pre-amîndoi cu bucurie.

Audzînd o vară premare acestui svînt de svinţia sa ce lucreadză, s-au sfătuit în cugetul ei să-ş schimbe portul şi să margă să-l vadză, să-ş întreabe ce-i va trebui şi să nu o cunoască. Iară fericitul, cunoscînd din darul cel de prozorlivie gîndul ei, i-au poruncitu-i: "Voi veni la tine şi vei priceape aceaca ce mi s-au dat a şti de la Dumnădzău!". Şi, preste puţine dzîle, i s-au arătat în vis şi o învăţă de
191r cîte au trebuit, de carile şi ea doriia să ştie. Carea, întrebîndu-l şi pentru alte şi // spuindu-i de toate bine, mulţămi svîntului pentru învăţătură.

Acesta svînt pusă dănăoară un somochin într-o piatră sacă şi dzîsă cătră fraţi: "De va face mlădiţe acest somochin, să ştiţ că Dumnădzău îm va dărui acolo loc de răpaos!". Şi somochinul s-au prins ş-au făcut mlădiţă şi roadă trei somochine. Şi, luîndu-le cu lacrămi fericitul, sărutîndu-le şi mulţămind lui Dumnădzău, le mîncă cu fraţii.

Acesta părinte cînd s-au hirotonit episcop era de 28 de ai. Ş-au luminat cu isprăvile bunătăţilor sale în scaunul său dzeace ai, în Urvan 6 ai, în lavră la svetîi Savva 12 ai şi la pustie 48 de ai. Face tot traiul svinţii sale 104 de ai. Şi foarte trecut de bătrîneaţe, adormi întru Domnul.

Într-aceastaş dzî, svinţii Agapie, Selevcos şi Mamas de sabie să sfîrşiră.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, ÎN 4, nevoinţa svintei mare măcenîţe Varvara.

Aceasta era în dzîlele împărătului Maximian, de la Anatol, fată oarecăruia Dioscor ellin. Carea era în pazâ într-un stan de piatră nalt de tatăl ei, pentru frîmseaţea şi podoaba statului ei ce-mfloriia. Şi, fiind ficioară şi credzînd întru Domnul Hristos, nu s-au tăinuit de cătră tatăl ei, că, cunoscîndu-ş voroava* sufletului cea voită, că el dzîsease să facă 2 ferestri la ferediu ce-ş făcea, iară ea învăţă meşterii să facă trei ferestri. Şi-ntrebîndu-o tatăl, ea feace: "C-am învăţat aşea, ca să fie în iară ea plecă fuga. Şi-ntră într-o piatră ce crepă şi să ascunsă. Iară tatăl ei, căotîndu-o şi aflînd, o luă de / lîi. Pentr-aceaea, fu bătută cumplit şi strujită carnea cu muncile şi coastele arse şi bătută preste cap cu ei, deaca o tăie, au căzdut fulger înfocat din ceriu de l-au detunat ş-au cicnit. Iară svînta lui Hristos măcenîţa Varvara proslăveaşte Svînta Troiţă, încununată de iubitul ei mire Hristos cu cununâ de ficiorie şi cu podoabă de măcenicie, în veaci bucurîndu-să cu soaţele ei şi rugînd pentru creştinătate.

Într-aceastaş dzî, pomenirea preacuviosului părintele nostru Ioan Damaschin.

În dzîlele împărătului lui Leon Isavru era cetatea cea mare Damascul supt ascultarea agareanilor. Şi toţi cetăţeanii era streinaţi de leage. Numai ce era un bărbat cu femeaia-ş îmbunătăţîmat şi cu darurî dumnădzăieşti slujînd adevăratului Dumnădzău şi ferind foarte cu de-adinsul pravoslaviia, adecă părinţii svîntului Ioan. Carii numai ei să vedea ca neşte trandafiri plini de miros în mijlocul spinilor, păzînd pînă la sfîrşenie creştinească viaţă şi nume, în mijlocul necuraţilor, ca o moşie luminată şi o bogăţiie neluată. Pentr-aceaea, atîta i-au înălţat bunătăţile şi atîta i-au minunat, cît stătură giudeaţe şi stăpîni domnilor săi (o, minune!) prădaţii, ca şi oarecînd pre Daniil şi pre cei trei otroci în Vavilon şi pre Iosif în Eghipet. Pentru bunătăţile, Dumnădzău i-au minunat, din robi i-au făcut stăpîni. Aşea şi în Damasc pre aceştia, căce era cu bunătăţi, i-au minunat Dumnădzău.

Şi era la-mpăratul Damascului, la Amira, boiarin mare, frunte sfatului. Acesta o suferi necuratul acela Amira să aibă tăinuitoriu şi împreună la sfat pre un strein legii sale, pentru bogăţiia şi pentru ruda cea luminată, că era de rudă mare. Şi l-au făcut ispravnic pre toate veniturile şi preste isprăvile 192r
ţării. Şi purta ţara cu dereptate şi înţălepciune minunată. // Şi era şi milostiv şi îndurat, de-ş înpărţiia avearea în toate dzîle, răscumpărînd robi de la agareani, să nu cadză în cumpănă de primejde sufleteascâ. Şi, deaca-i răscumpăra, le da şi loc de hrană cît vrea să şadză în ţară. Că avea în ludea şi în Palistina multe ocine şi veniturî. Iară carii vrea să să ducă le da carte slobodă şi bani de cheltuială de cale, să-ş margă acasă, cineş unde-i moşiia. Că banii nu-ş cheltuia pre podoabe şi pre mease şi petrecănii, cum fac bogaţîi, ce-i tot cheltuia la treabe dumnădzăieşti.

Pentru care gînd iubitori de săraci i-au dăruit Dumnădzău un cucon destoinic de minunat, pre Ioan acel şi cu numele de bunătate, luminătoriul în toată lumea svintei besearici a Domnului Hristos. Carea o au împodobit cu atîtea tropare, cu de tot fealiul de întinsori. Şi le păru bine că le-au dăruit Dumnădzău moştenitoriu. Şi, deaca-l crescură, cercară să afle dascal să-l înveaţe carte, să-l facă mare filosof şi întâlegătoriu svintei Scripturi. Şi le-au trimisu-le Dumnădzău precum poftîră.

Şi ascultaţi în ce chip, dănăoară, agareanii şi varvarii Damascului adusără robi mulţi şi pre unii vîndură, iară pre unii vrea să-i taie, că nu-i cumpăra nime. Între carii era unul călugăr, anume Cozma, de-a hirea şi cinsteş şi la suflet ca mai cinsteş. Şi, cumu-i dusără să-i taie varvarii, să prileji tatăl svîntului Ioan acolo şi, văzîndu pre cinstitul Cozma mîhnit la faţă şi vărsînd lacrămi, şi să apropie de-l mîngîie şi feace: "Omul lui Dumnădzău, a ce plîngi de viaţa aceştii lumi? Credzi tu te-ai lepădat de lume, precum te vădz, şi eşti ca şi mortul de cătră trup!". El răspunsă: "Nu plîng pentru viaţa aceasta (Dumnădzău ştie), că eu am murit de pre trup şi de lume m-am lepădat, ce-m pare rău şi mi-i jeale c-am învăţat toate meşterşugurile dăscăliii filosofiei, ritorichi, dialectichi, arithmitichi, gheometria şi toată enchiclopediia şi, mai vîrtos, c-am învăţat şi acea veselită muzică a cîntării spăsîtoare de suflete! Şi încă şi din astrologhie n-am lăsat nemică din toată ne-mvăţat, ca să cunosc şi să / pricep de pre întinsoarea cea bine înşiratâ şi frîmseaţea faptelor pre Făptoriul şi Înşirătoriul a toată săzdania. De-acii, deac-am învăţat toată dăscăliia de-afară a ellinilor, am învăţat şi a noastră theologhie, adecă

* gîndul cel voit

bogoslovie. Şi pînă acmu nu mi s-au dat vrun ucinic, să-m las pre urmă pomană. Pentr-acea plîng şi-m fac inemă rea, că, în ce chip doresc bogăţaşii să aibă cuconi pre urmă la avuţiia lor, aşea şi filosofii la dăscăliia lor doresc să lase ucinic pre urmă, să le rămiie pomană şi laudă fără de moarte, că binelui acestaa-i al săul cel hireş, să-ş dea şi la alţii din binele său. Şi cine n-are gînd ca acesta dătătoriu şi iubitoriu de cuconi, acela nu-i om bun, ce-i zavisliv şi acela n-a mearge în viaţa veacinică, ca şi sluga ce n-au adaos talantul, sluga vicleană! Pentr-aceaea plîng, că mă tem că m-oi scăpa de slugile destoinice ce-au crescut talant Domnului!".

Aceastea deaca audzî tatăl svîntului Ioan, avînd dor de om ca acesta, îi păru bine şi-i dzîsă: "Nu-ţi face voia-rea, dascale, că Dumnădzău ţ-va da pre voia ta!". Şi îndată alergă la mai-marele acelor sarachini, de să rugă să i-l dăruiască. Şi îndată i l-au dăruit. Şi, deaca l-au adus la casă-şi, l-au ospătat. De-aciia i-au dzîs: "Să ştii, întâleptule întru toţi oameni şi cuvîntăreţule, că nu numai de la robie te mîntuiesc, ce încă şi partnic casii meale şi stăpîn te fac de astădzi nainte, să-m fii şi la bine şi la rău! Numai şi eu alt dar nu poftesc de la svinţia ta fără numai să pui nevoinţă să-mi îmveţi 2 cuconaşi ai miei toată dăscăliia ta şi îmvăţătura, cîte ştii. Acesţi 2 cuconi, Ioan mi-i ficior din trupul mieu, iară Cozma, tizul tău, iaste de la Ierusalim, rămas sărac de părinţi şi l-am luat pentru sufletul meu şi mi-i drag ca şi Ioan!".

Iară filosoful şi podobitul de bunătăţi Cozma, deaca audzî, îi păru bine, ca cerbul cel însătat cînd nemereaşte fîntînă dulce de apă vie. Aşea svinţia sa minunatul dascal cu atîta nepovestită dragoste
193r arăta la ucinici filosofiia sa. Iară cuconii încăşi să tîmplară isteţi de tocma fi- // rii îmvăţătoriului: Ioan ca un hultur zburătoriu de nălţîme, iară Cozma ca o corabie cu multe veatrele, cînd o îmflă zefirul de către cîrmă. Şi atîta să nevoiră şi îmvăţară cu ascuţîtul firii şi cu multul poftii şi cu străstuire, cît, preste puţîni ai, sosiră la obîrşiile a toată îmvăţătura. Precum să veade la poematele lor, adecă tvoreniile canoane şi stihire, în toate făpturile de-ntînsori pre meşterşug. Carile cu nevoie iaste prins a le premeni de pre elineaşte pre sîrbie sau pre fiece limbă, legătura şi tăsătura poeticească! Ce pentru să să lumineadze ş-alte limbi n-au putut lăsa svinţii Părinţi a nu le tîlcui şi sîrbeaşte, precum vedem, pre 8 glasuri ce să cîntă în toate dzîle, nelipsit, în svînta besearică.

Şi mai ales acmu să spunem de svîntul Ioan (că de svîntul Cozma spusăm dăunădzi la dzua svinţiii sale). Scris-au svîntul Ioan cuvinte pentru pravoslavnica credinţă asupra ereticilor. Şi încă şi prăznicescî citenii şi alte de folosul sufletesc îmvăţături şi dogmate cu totul întâleapte. Şi iarăşi cu toată întâlepciunea, nemică nu să ţinea mare, ce, precum pomii cei rodiţi de roadă bună, cu cîtu-s mai rodiţi cu atîta-s mai plecaţi la pămînt şi nu să gurguţă nice leac, aşea şi întru-tot întâleptul, cu cît era mai întâlept, cu atîta mai mult să pleca şi-ş înălţa mintea către tainica şi dumnădzăiasca suire.

Iară deaca cunoscu pre ucinici dascalul, că sosîră la capătul şi la simceaoa îmvăţăturii, veni la tatăl lor şi dzîsă: "Iată, doamne, precum ai dorit să feacerâ fiii tăi în îmvăţătură minunaţi. Că nu le era destul să fie numai cît şi dascalul, ce, pentru firea lor cea isteaţă şi nevoinţa şi străstuiala (poate că i-au luminat Dumnădzău şi le-au crescut darul întâlepciunilor) mai presus la nălţîme zburaţi să feaceră în filosofie. Şi, de vreame că de-acmu de la mine n-au mai rămas nemică să mai înveaţe, mă rog să-m dăruieşti pentru simbriia ostenealii meale iertăciune, să mă slobodzăşti să mărg la o svîntă mănăstire, să-m caut întâlepciunea cea de sus, către / carea filosofiia m-au îndereptat. Iară el, deaca audzî, îl duru la suflet de despărţirea unui om scump ca acela. Ce, pentru să nu să arate nemulţămitoriu către binefăcătoriul, i-au datu-i voie şi slobodziie şi bani destui de treabă şi, iertîndu-să amîndoi şi de către alalţi, să dusă.

Şi, deaca mearsă în lavra lui svetîi Savva, au petrecutu-ş rămăşiţa vieţii cu petreacere minunată, deci după sfîrşenie la fericinţa vieţii veacinice.

Aşijdere şi tatăl svîntului Ioan, preste puţînă vreame răpăosă. Iară mai-marele sarachinilor deade lui Ioan boieria tătîne-său şi l-au pus şi în svat să fie căpetenie. Care boierie o priimi fără voie, pentru să nu pricească naintea mai-marelui. Ce gîndul lui era să să lase de lume, să-ş afle spăseniia.

Într-aceaea vreame era împărat Ţarigradului Leon Isavrul, cum spusăm dintîi, ca alt leu apucătoriu şi răcnitoriu. Şi rumpea Besearica lui Hristos aceia pizmaş, căznind pre cît să-nchina svintelor icoane. Carile le ardea tot întins aceia necurat. Aceasta oblicînd svîntul Ioan, scriia de multe ori cărţi şi le trimitea de la Damasc la Ţarigrad, cu carile defăima îmvăţăturile ceale reale a sireapului împărat ca cu neşte sabii sufleteşti, dînd răspuns cu gînduri de filosofie şi cu istorii bătrîne a svinţi şi cu seamne de izvod de treabă, închinăciunea cinstitelor icoane adeverînd. Şi cum că cine nu le cinsteaşte şi le defaimă iaste adevărat eretic şi pizmaş lui Dumnădzău. Aceastea cărţi au trimis la mulţi

oameni pentru să arate unul cătră ălalt, să să întărească în blagocestie şi să să-mveaţe a da răspuns împrotiva iconoboreţilor.

Aceastea deaca oblicî împăratul, feace de dobîndi o carte de-a svîntului Ioan. Şi cercă de află scriitori să potrivască slova cu a svîntului. Şi, deacă află prisne ca şi a lui Ioan nepremenită din sămănat, îl pusă de scrisă ca de la Ioan cătră sine, scriind aşea: "Împărate, să trăieşti în mulţi ai! Cu care să cade bună priinţă şi vreadnică închinăciune închinăm împărăţiii tale, pentru asămănarea credinţei* noastre! Şi să ştii // că în vreamea aceasta iaste foarte negrijită cetatea noastră Damascul, că 194r oştile agareanilor foarte sînt slabe şi puţîne. Deci să trimiţ oaste multă, cîtă vei putea să o dobîndeşti fără război şi-ţ voi agiuta şi eu la aceasta. De vreame că cetatea iaste mai de tot supt stăpînîia mea!". Aceasta carte năpăstuitoare deaca feace, scrisă şi de la obrazul său către domnul Damascului: "Nu ştiu altă mai fericit decît pacea, că lăudat lucru iaste să ţîie neştine legăturile păcii şi iubit de Dumnădzău! Pentr-aceaea nu voi să stric prieteşugul carele am cu dumneata, săvai că şi un iubit şi drag priiatin a dumitale mă îndeamnă şi mă chiamă spre aceaea şi de multe ori mi-au şi scris să viu şi să dobîndesc ţara ta. Şi, pentru să te-neredzi că adevărat îţ grăiesc, iacă ţ-am trimis şi o carte de cealea ce-au scris la mine, ca să cunoşt adevărat prieteşugul mieu şi vicleşugul aceluia ce mi-au scris .".

Aceaste 2 cărţi au trimis acel leiatec şi cu fîrea de năpîrcă şi de vipere Leon Isavrul, împăratul de Ţarigrad, pizmaşul svintelor icoanelor lui Dumnădzău, cu o slugă la varvarul, la domnul Damasculni. Carele, deaca le vădzu, să-mplu de mînie şi pre svîntul Ioan chemă şi i le arătă. Iară svîntul pricepu meşterşugul lui Leon. Şi să adeveriia cum nice în gînd nu i-au fost, nice în ştire. Şi-i cerşu dzî pînă s-a-ndirepta şi a dovedi vicleşugul lui Leon şi meşterşugul pre pizmă ce-au făcut. Ce nu vru acel varvar să-l creadză, nice vru să-i păsuiască, biruit fiind de mînie. Ce învăţă să-i taie mîna cea nevinovată ca o vinovată. Şi fu tăiată mîna aceaea direaptă carea înfrunta pre pizmaşii lui Dumnădzău. Şi să văpsi cu sîngele ei acea svîntă şi blagoslovită mînă în loc de cerneală ce să văpsiia întîi la svînta Scriptură. Carea, deaca o spîndzurară în tîrgovişte de o prăvîră pînă în sară, trimisă Ioan rugători la varvarul să i-o dea să şi-o îngroape, pentru să i să iuşureadze şi durorile; şi i-o deade.

Deci svîntul, deacă-ş luă mîna, întră în svînta besearică ce avea acasă şi căzu la pămînt, naintea svintei icoane a Maicii lui Dumnădzău şi, puind mîna la locul ei, dzîcea cu lacrămi şi cu credin- / ţă aceaste cuvinte suspinînd de la inemă, de la suflet:

Δεσποινα παναγιε μητερ ητον θεου μου τηκόσα.
Δια τας θειας εικονας, ηδεζη μου εκοπη.
Όκ αγνοιες την αητιαν, δηη εμαιη ο λεον.
Προφασον τοιηιν ος τάχος, και ιασαι μου την χειρα.
Ηδεζη του ηησιστου η δοσου σαρκχοδεσα.
Πολλας ποιει τας δηαμεις δια της σης μεσιτειας
Την δεζιαν μου και ταητην, ηην ιασατο λιτάις σου.
Ος αη σὲς δηηδς δς δοηις, και του εκδ σαρκοδεητος.
Ὲη ρὶδηηκαις δρμονιαις, σηιτραπσετε θεοτοκε.
Και σηηεργος χριηατίση, της οροδοδόυ λατρειας.
Δηηασαι γαρ οσα θελεις, ος του θεου μητηρ δσσα.
Tîlcui:
Domnitoare preacurată, ce-ai născut fără prihană
Pre Dumnădzău cum să cade şi cu ficioriia-ntreagă,
Pentru svintele icoane mi s-au tăiatu-mi direapta!
Svinţia ta ştii şi pizma pentru carea-m feace Leon,
Sîrguiaşte de-mi agiută şi-mi iştealeaşte direapta!
A Celui de sus direaptă, ce-i dintru tine-ntrupată!
Multe puteri ce ştii face şi pentr-a ta rugăminte
Şi direapta mea aceasta roagă-l să o iştealească!
Să-ţ fac cînteri cum îţ place şi-ntrupatului din tine,
Cu-ncheieturi socotite, să le scriu precum să cade,
De sprejineală să fie creştinătăţii direapte,
Că de toate ţi să poate, lui Dumnădzău ce eşti maică.

* priinţi

Aceastea cu lacrămi dzîcînd, Ioan adormi. Şi veade svînta icoană a Maicii lui Dumnădzău pururea Ficioarei. Şi-i dzîsă cu blîndă căutătură şi cu milă: "Iată că îţi s-au tămăduitu-ţi mîna şi de-aceaea nu-ţi mai hie grije, ce să o faci condeiu de scriitoriu reapede la scris, precum mi te-ai giuruit deneaurea!". Atunce să deşteptă svîntul şi, văzîndu-ş mîna tămăduită, (o, de nepovestita ta puteare întru-tot Preacurată!) şi lipită direapta lui, s-au bucurat cu sufletul de Spăsîtoriul Dumnădzău şi Maica Svinţiii sale, că i-au făcutu-i mărire puternicul şi svîntul numele Lui. Toată rămăşiţa noptîi au
195r cîntat bucurîndu-să // cîntări lui Dumnădzău şi cîntec nou de mulţămire, dzîcînd: "Direapta Ta mînă, Doamne, în vîrtute să prosläveaşte! Direapta Ta curmata mea mînă au tămăduit şi cu dînsă va curma pre pizmaşii carii nu cinstesc svînta Ta icoană şi a svînta Maică-ta ficioră. Şi cu mulţîmea slăvii Tale vei zdrobi pizmaşii stricătorii de svînte icoane cu mîna mea!". Deci petrecu toată noaptea veselindu-să, cîntînd pohvalenii întru-tot cîntatei lui Dumnădzău Maice.

Şi, deaca să feace dzuă şi văzdurară vecinii minunea, să dusără orecarii din sarachini nepriiatini creştineşti şi dzîsără lui Amira că n-au tăiat mîna lui Ioan, ce vrunii slugi sau priiatin, c-au priimit pentru banii de ş-au dat mîna priiatinul sau sluga. Aşijdere şi slujitorii au luat mîzdă şi n-au făcut porunca domnească. Atuncea îmvăţă Amira să vie Ioan să-i vadză mîna. Şi, deaca veni, arătă mîna ce fusease tăiată. Carea avea o dungă dinpregiur, de să cunoştea sămnul tăieturii. Care îndeadins läsasă svînta Precistă, pentru mărturie adevărată minunii. Şi dzîsă varvarul: "Ce vraci te-au tămăduit şi ce leacuri ţ-au pus?!". Iară el cu luminat glas strigătoriu minunii să feace, dzîcînd: " Domnul mieu tot-putearnicul vraci Carele are de-aseamenea puteare cu vrearea!". Iară Amira răspunsă: "Nevinovat eşti, precum să veade, şi cu năpaste te-am osîndit, că nu mi-am luat sama cu de-adins, ce te rog să mă ierţi şi-ţi ţîne cinstea cea dintîi, să-m fii la sfat căpetenie! Şi iacă-ţi adeveresc să nu mai fac nice un lucru fără sfatul tău!". Iară svîntul căzu la picioarele lui, rugîndu-să să lase, să să ducă la altă slujbă unde i-i mai dorită şi mai cu folos. Şi, deaca să pricină mult, au läsat Amira şi i-au dat voie să margă unde-i place.

Deci svîntul ş-au dat slobodzîie robilor şi ş-au deredicat toată avearea la svintele beserici şi la săraci. De-aciia au ieşit din cetate gol, numai cu cît era îmbrăcat. Şi mearsă la mănăstirea lui svetîi Savva şi să rugă egumenului, grăind cu multă smerenie: "Eu sînt, despuitoriule, oaia cea pierdută şi viu către Dom- / nul Hristos de la pustietatea lumii! Deci mă priimeaşte pre un nedestoinic şi mă pune la număr cu alaltă a ta turmă!". Iară mai-marele i-au părut bine că i-au venit om aşea de treabă şi înţălept să le fie la soţiie. Şi chemă pre un îmvăţat şi iscusît la lucrul petrecănîii călugăreşti şi stareţ însămnat şi deade pre mîna lui supt ascultare pre svîntul Ioan. Care dintîi nu priimiia, dzîcînd că nu-i destoinic a da puruncă unui îmvăţat ca acesta.

Iară mai apoi, pentru să nu fie naintea egumenului neplecat, l-au priimit şi l-au dus la chiliia sa. Şi-l îmvăţă ca pre unul ce-neaoe dintîi la-mvăţătură, dzîcîndu-i: "Ia-te aminte cu de-adins să nu faci nice dănăoară fără voia mea! Că aceasta-i temeliia vieţii călugăreşt, să stai în toate voile tale - mprotivă. Şi adu lui Dumnădzău sudorile tale cu rugi şi cu lacrămi. Carile să chiamă jărtvă curată şi curăţăsc a vieţii ceii dintîi păcatele. Şi aceasta să-ţ fie întîie lucru în ceale trupeşti, adecă lacrămile şi plînsul cel spăsîtoriu de suflete. În care Domnul să bucură mai mult decît în toate jărtvele şi tămîile. Iară în ceale sufleteşti să te iai aminte să nu-ţ laş cugetul să gîndească lucruri netreabnice sau lumeşti frîmseţ şi năluciri şi alte gînduri ce nu să cade. Şi mai vîrtos să nu te ţii mare pentru căce ştii îmvăţăturі şi filosofie. Că aceaea nu ţ-a folosî nemică, de n-ii dobîndi smerenie, carea smereaşte pre dracii, iară pre oameni atîta-i înalţă cît îi face cereşti adevărat!". Aceastea şi altele mai multe dzîcînd cătră fiiul şi ucinicul părintele şi didascalul şi-i deade preste toate poruncă să nu scrie carte nicăiuri, nice să scrie sau să cînte tropari, nice să grăiască cuvinte de filosofie, ce să tacă şi să nu grăiască nice un cuvînt, fără numai de mare nevoie, precum pravilele şi legăturile vieţii călugăreşti învaţă şi poruncesc. Aceastea toate le-au ferit acel întreg cu facerea, iară la rînd începători de curund. Şi alte mai multe, de vreame că ca pămîntul cel bun au priimit sămînţa la inemă şi i să cuceriia, fără cîrteală,
196r în toate poruncile // bătrînului, nice leac cîrtind sau îndoindu-să sau să osîndească sau să ia sama a ce lucru iaste mai de porună. Că puţînea sîmbrie are cela ce face ascultare cîrtind sau îndoindu-să în cuget.

Şi vrînd odănăoară bătrînul să-l ispitească oare dobîndit-au smerenie, i-au datu-i puţînteale coşniţe împletite de finic de frundze. Şi-i dzîsă: "Ia, fiiule, aceaste rîcodealii şi le du în Damasc, de le vinde cîte într-atîta cum ai audzît că să vînd mai bine decît la Palestina! Ştii că trebuie bani la svînta mănăstire! Şi să fereşti să nu le dai mai gios!". Iară el pînă la moarte n-au pricit stareţului că i-au dzîs

de preţ să le dea cîte-n 2 preţuri, ce le-au rădicat în cîrcă sarcină. Şi alergă ca un într-aripat în Damasc. Şi le scoasă în tîrg să le vîndză, aşea nespălat, negrijit, cu rase cu tiviturі, terfos, cela ce era mainte gheneros de-a hirea şi slăvit. Iară cumpărătorii, deaca audzîră preţul coşniţelor, că ceare 2 preţuri, să ducea de la dînsul suduindu-l. Apoi să prileji de-l vădzu unul din ceia ce i-au fost slugi. Şi, oglindind, l-au cunoscut pre domnu său şi să umili la inemă. Şi, făcîndu-să a nu-l cunoaşte, luă coşniţele şi-i deade bani cît cersu. Şi deaca luă svîntul Ioan banii să-ntoarsă veasel c-au biruit pre dracul mîndriei.

Apoi, dănăoară, au murit un veacin a svîntului. Şi veni fratele mortului, rugîndu-să să-i facă un tropărel frăţîne-său, să să mîngîie în jealea sa. Iară svîntul să temea de stareţul şi nu cutedza să-i treacă preste poruncă. Cînd fu mai apoi, pînă ce l-au dodeit şi l-au giurat, pînă l-au îndupleacat, i-au făcut un tropariu de morţi frumos foarte şi bine alcătuit şi-ncheiat. Care tropariu pînă astădzi să cîntă la ГЛАС 3, simbăta şi la prohodnice, adecă "ѢКСЕ СѢТІЄ ЧИСЧИСКОЄ ЕЛИКѠ НЕ ПРЕБѢДЕТЬ ПОСѢМЪРТН". Şi era atunce Ioan sîngur în chiliia sa şi cînta tropariul cu cîntare minunată de peveţie. Iară stareţul vine neascultătoriule, în loc ce-ţ trebuiaşte să plîngi, / iară tu caşci şi te bucuri!". Iară svîntul să-nderepta spuind vina. Iară stareţul nu vru nice într-un chip să să potoale, ce-l goni din chilie ca pre un preslusnic. Deci minunatul Ioan, aducîndu-ş aminte de neascultarea strămoşilor noştri, prin carea cu direptul fură izgoniţi din rai, plîngea cu amar, bocindu-să mai mult decît cela ce i-au murit frate-său. Şi punea rugători pre toţ stareţii şi pre egumenul să-l roage să-l iarte. Iară stareţul, fiind aspru, nu s-au îndupleacat nemică spre milă.

Deci alalţii îl ruga să-i dea alt canon şi să nu-l gonească de tot. Iară el le-au răspuns: "De-a priimi să curăţască ieşitorile, cu mînule sale să le rînească, îl voi ierta. Iară de nu, nice într-un chip nu-l voi priimi!". Aceastea ei deaca audzîră, îl înspăimară de greaţă şi le era ruşine să-i spuie de faţă. Abiia siliţ şi cu stideală îi spusără. Iară svîntul, deaca audzî aceasta, îi păru bine şi dzîsă: "Aceasta-i lesne, face-o-voi, blagosloviţi părinţi svinţi!". Şi-ndată luă lopata şi mătura şi-ncepu a-ş ima mînule cealea ce, orecînd, mirosîia de mirosuri scumpe şi de aromate. Şi direapta cea de Hristos tămăduită (o, minunată ţî-i bărbăţiia smereniii, Ioane!), aceaea o ima cu balegile şi nu-i era greaţă cinstitul. Şi, deaca văzdzu stareţul acea multă isteaţă nevoinţă către posluşanie şi adîncă smerenie, alergă şi-l cuprinsă cu braţele, părîndu-i bine şi sărutîndu-l. Şi privitind, îi dzîsă: "Fericit sînt eu, că m-am spodobit de am posluşnic şi ascultoi ca acesta şi hîrăţ viteaz!". Iară svîntul, pre cît vedea că-l laudă stareţul, pre-atît mai mult să smeriia. Şi ruşinîndu-să de cuvintele lui ceale cinstite, plîngea, precum fac înţălepţîi cînd alţîi îi pohvălesc. Şi, deaca întrară în chilie, să bucura svîntul căce dobîndi iertăciune de la stareţ. Carele iarăş i-au dat porîncă să păzască tăcearea ca un lucru de săsenie sufletului.

Ce preste puţîneale dzîle s-au arătat stareţului în vis preasvînta şi blagoslovita Ficioară Maica lui
197r Dumnădzău dzîcîndu-i: // "Pentru ce ai astupat minunată fîntînă ca aceasta, carea izvoreaşte de varsă apă bogată, apă de odihnă sufletelor, apă de dumnădzăiască beare şi mai dulce decît ceaea ce-au izvorît în pustie?! Lasă fîntîna să adape toată lumea, să împresure mările ereaselor şi să le-ntoarcă în minunată dulceaţă! Că aceasta va să întreacă pre a lui David prorocească ceatere şi psältire*, cintînd cîntece noauă lui Dumnădzău, mai presus de cîntecul lui Moisei şi decît giocul Mariei mai dulci şi mai frumoase cîntece! Cătră potrivirea ceaterii lui ceii dulci şi minunate vor fi nebăgate în samă cîntecele lui Orfei! Acesta sufleteasca cîntare şi cerească va cînta. Acesta cîntările hierovimilor va închipui. Acesta dirept va-nderepta întinsorile poruncilor credinţei şi va înfăţişea toate strîmbăturile ereaselor şi suciturile!". Dimineaţă deaca să deşteptă stareţul ce văzdu aceea videanie şi să adeveri de taina ca aceastea, pusă metanie naintea svîntului, dzîcînd: "O, fiiule, cucon ascultoiu lui Hristos, deşchideţi rostul tău şi grăiaşte cuvintele ce-au scris la inema ta Duhul cel Svînt! Că te-ai suit la sineiescul munte a videniilor lui Dumnădzău şi minunatelor descoperituri pentru a ta multă smerenie! Amu nainte strigă cu osîrdie, suindu-te în muntele besearicii, strigă Ierusalimului spuind veastea cea bună şi blagoveastvuind cîte proslăvite mi-au spusu-mi preasvînta pururea Ficioară Mariia Maica lui Dumnădzău de tine şi mă iartă de cîte ţ-am greşit, că din nepriceaperea mea te-am oprit!".

Atunce, de-aciia, începu Ioan aceale de izvor de stride cîntări şi de zăhar psălmodii, cu carile atîta au luminat svînta besearică! Întru carea totdeauna viers curat de prăznicеani să aude, că nu numai canoane şi tropare în viersurile musichiii şi prepodobnii au încheiat, ce încă şi de praznice multe cuvinte la sărbători dumnădzăieşti şi în pofală preasvintei Dumnădzău-Născătoarei şi altor svinţi

* cobuz

mulţi, precum să văd în mănăstirile celale împărăteşti a Sitapurii, scrise de dascalii cei de demult, de să citesc la toate sărbătorile pînă / astădzi! Şi încă şi acea svîntă carte au încheiat a teologhiei, (carea de-i voi dzice "Dumnădzău şeruită lespede" n-oi minţi). Întru carea au scris tainele şi poruncile adevăratei noastre credinţe, pre scurtare minunată, şi alte multe de treabă pentru ceale ce sînt de-a cugetăcioase ş-asîmţecioase prăvitură*, adecă socoteala lumii ceii nevădzute şi ceii vădzute. "Care carte i-am pusu-i nume *Ceriul*. De vreame că străluceaşte de luminează pre tot omul cu direapte răspunsuri firişe şi scripturatice şi foarte meşterşugatece. "ΔΗCΙΚΑΙC, ΚΑΙ ΓΡΑΦΙΚΑΙC, ΚΑΙ ΠΟΛΛΑ ΕΠΙCΤΗΜΟΝΗ ΚΑΙC ΑΠΟΔΕΙΞΙC [2]". "Atîta cît cine nu va cerca şi nu va gusta să să-ndulcească de-atîta ceriu străluminat acela-i adevărat întunecat şi ticălos."

Şi încă şi lungi cuvinte au scris pentru închinăciunea svintelor icoane. Şi alte de suflet folositoare poiimate** şi versuri au înşirat pururea fericitul depreună cu svîntul Cosma, sufletescul său frate. Pre carele l-avea în soţiie la toată truda şi osteneala nevoinţei şi a dorului sufletesc. Şi la toate scrisorile sale l-au avutu-l agiutoriu acesta fericit Cozma, lăsînd şi el svintei Besearici canoane şi tropare înşirate bine şi alcătuite. Şi atîta înbunătăţimat au vieţuit, cît ş-au făcut trupul cu umoricîunea pornealelor patimilor săc ca o tîmpănă şi ca un căbuz de dzeace strune altul. Păzînd cu deadins simţirile trupului şi mişcările sufletului cu înţălepciunea şi priceaperea, de-au străluminat ca o stea luminată şi ca un luminători străluminat. Pentru care bunătăţi patriarhul de Ierusalim l-au hirotonit fără voie episcop de Maiuma. Şi acolo, păscînd bine turma cuvîntăreaţă către spăsenie, răpăosă la Dumnădzău.

Iară pre svîntul Ioan l-au făcut preut. Carele întorcînd la mănăstire, pusă mai multă smerenie decît cea dintîi, nemică cugetînd*** de porunca lui Solomon unde dzîce să fie cu îndoită cinste cinstiţi preuţii, ce mai vîrtos o întorcea dzîcînd: "Preuţii trebuie mai mult să trudească şi să nevoiască, 198r smerindu-să ca să biruiască nu numai patimile trupu- // lui, ce şi a sufletului ascunse. Carile multe ori să ascund şi să spogreşesc, deaca nu pun tare grije şi să spurcă din nontru la suflet şi nu prind veaste. Cumu-s vicleşugul, părearea-rău de binele altuia, adecă zavistiia şi mîndriia şi sămeţiia nesocotită, fala goală cu chipul de smerenie. A cerca cealea ce nu i-s pre samă: înălţarea, mădăritura, năravmîrşav, mîndrie în smereniia trupului, cu mîrsei**** de chinuri nevăzdrăjanie şi, preste altele toate, a iubi neştine să-ş întărească cumu-i spune mintea sa şi nu-ş taie a sa voaie. Ce să aibă mîrsei spre une osăbite lucruri, a să-mbrăca mai de-a hirea decît alţii fraţi şi vicleşugul mîndriei ceii ascunse. Aceastea toate de la suflet Ioan ca un prea-înţălept le-au dezrădăcinat şi către trudă au adaos, podobindu-să cu nevoinţă în fapturi dumnădzăieşti şi isprăvi minunate, înmulţînd talantul şi bine agonesînd.

Au luptat cu toată vîrtutea, întîi la Damasc, apoi la Palestina de-au trîntit şi-au răsîpit pre hulnicii svintelor icoane pre carii i-au ruşinatu-i cu înţăleaptele sale scrisori, prin carea i s-au fost tăiat şi direapta mînă ca un martur direptăţii. Deci, aşea trudind pînă la sfîrşeniia peregrinăciunii***** sale 104 de ai, lucrînd tainica vie, s-au mutat la veacinicul răpaos, luînd să să-ndulcească de plata carea-i va da Domnul nostru Isus Hristos cu multul. Şi, pînă atuncea, încă în multă bucurie şi bunătate cu svinte sufletele svinţilor luminat petrecînd, prăvind Svînta Troiţă şi Maica lui Dumnădzău Ficioara Mariia, în slavă nepovestită. Adevăr.

Într-aceastaş dzi, pomenirea preacuviosului părintele nostru Ioan, episcopul de Polivot, făcătoriul de minuni.

Acesta din tînără vîrstă urîia dezmierdările şi mîrseaile şi podobiia viaţa sa mai vîrtos cu postul şi curăţiia. Pentru carea s-au hirotonit episcop Polivotului, petrecînd pre rînd stepenile. Deci, luînd pre samă poporul, pusă adaos trudă preste trudă. Iară luînd schiptrele împărăţiii Leon neharnicul Isăvrea- / nul, de-ncepu a huli asupra svintelor icoane, iară svîntul aceasta cu multă puteare îmfruntă păgînătiia lui. De-aciia, tîlcui de-amănunt credinţa în turma sa, şi, rănind pre agareani ce lăcuia în Amoriia cu bătaie de la Dumnădzău, i-au domolit de-i dăruiră pre creştinii ce avea ei robiţi.

Acesta svînt şi pînă astădzi îş cruţă trupul întreg nestricat şi nevătămat. Şi în dzua de Piatdesiatniţă sculîndu-l, îl îmbrăcă cu veşminte vlădiceşti şi-l radzămă la svîntul prestol de stă direpţ. Şi-l suie şi în sinthronul său, adecă în scaunul cel din svîntul oltariu unde-i obicina de şeade arhiereul,

* oglindeală
** tvorenii
*** sămeţîndu-să
**** pristrastie
***** călătorii

sprejenindu-l doi îngi preuţi, de stă pînă să obîrşeaşte svînta liturghie. Iară alte cîte daruri au avut de la Dumnădzău a tămădui îndrăcit şi-n tot fealiul de boale nu-i lesne a le cuprinde de-amănunt cu scrisoarea.

Într-aceastaş dzi, svînta Iuliani de sabie s-au săvîrşit. Stih:
Iuliana, Hristoase, cu credinţă
Ţi să jărtveaşte ca şi o porunbiţă.
Într-aceastaş dzi, Hristodul şi Hristoduli de sabie să săvîrşiră. Stih:
Lui Hristodul ficioara Hristoduli la nume,
Însoţită, şi-n lupte, şi-n dusul de pre lume.
Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, ÎN 5, pomenirea preacuviosului părintele nostru Sava svinţitului.

Acesta era în dzîlele împărăţii lui Theodosie celui Mic, de la Capadochiia, din satul Matalaschiului, din părinţi Ioan şi Sofiia. Deci îndată la-nceputul vieţii sale alergînd la petreacere călugărească, în mănăstirea ce să cheamă Flavianes. Şi atîta s-au făcut de văzdrăjnic din vîrsta dintîi, cît, prăvind odănăoară în grădină un măr şi i să feace poftă de dînsul. De-aciia dzîsă: "**КРАСЕН БѢ И** 199r
ДОБРЪ БѢ СѢМѢДЬ, ЖЕЖЕНЕ ѢМОРНѢН ПЛОДЬ", "frumos era şi bun la mîncat // mărul ce m-au mine umorît.". Şi luă mărul a mînă şi nu-l mîncă, ce-l lepădă gios şi-l călcă şi puşă hotar să nu mai mănînce măr. Şi în cuptoriu aprins au întrat ş-au ieşit sănătos. Şi, cînd fu de 18 ai, s-au arătat la marele Evthimie şi l-au trimis la preacuviosul Theoctist la chinovie, adecă la obşte. Întru carea ş-au cules obiceaie şi bunătăţi de la toţi. Şi, văzdzîndu-l marele Evthimie sporind cu nevoinţa cea sufletească, l-au chemat cucon bătrîn. Şi, crescîndcu vîrsta, mai mult creştea bunătatea.

Şi mai feace multe minuni. Şi la locuri săci şi fără de apă feace de-au izvorît fîntîni. Şi fu povaţă şi îmvăţătoriu a mulţi călugări. Au mărs şi cu solie în Ţarigrad cu rugăminte de la patriarşii acelor vremi Ierusalimului către împăratul Anastasie şi Iustinian. Şi, sosînd la sîmceaoa vîrstei după Domnul Hristos şi agiungînd la 94 de ai, răpăosă către Domnul.

Într-aceastaş dzî svîntul măcenic Anastasie.

Acesta svînt măcenic a lui Hristos Anastasie, vădzînd dănăoară svinţii măcenici în strînsoare şi giudecată de ellini, tăindu-i şi măcilărindu-i pentru mărturiia Domnului Hristos, fiind creştin şi cunoscînd binele cel veacinic ce-l aşteaptă de la Dumnădzău, doriia şi el să să nevoiască cu cea alergătură direaptă.

Şi, cînd fu într-o dzî, i să înfierbîntă inema şi făcîndu-ş svînta cruce preste tot trupul, alergă la locul cel de nevoinţă la pistreală. Şi întrînd în mijlocul zborului, strigă cu mare glas: "Aflaiu-mă celora ce nu mă cerca, vădiiu-mă celora ce nu mă-ntreba!". Şi, boldind* toţ la dînsul, le dzîsă: "Ascultaţi toţi, slugile dracului, ascultaţi! Eu sînt creştin şi întru Domnul mieu Isus Hristos credz! Iară idolii voştri şi ceia ce li să-nchină blastăm şi anathimisedzu şi de dînşii mi-i greaţă!". Şi ei,vădzînd atîta a lui îndrăznire slobodă, să cutremurară şi să mirară. Şi-ndată-l dezbrăcară şi-l bătură vîrtos şi-i dzîsără: "Aceastea-s pentru dîrjiia şi obrăznicîia ta. Iară căce te-nchini lui Hristos şi nu te lea- / pdzi, ţî s-a tăia capul şi vei fi astădzi mîncare peştilor şi pasirilor şi gîngăniilor mării!". Care lucru îndată îl luară slujitorii de-i tăiară capul. De-aciia, îl dusără tăiat de-l aruncară în mare. Iară sufletul svinţii sale mearsă la Dumnădzău, încununat în podoabă măceniceacă, de să odihneaşte cu svinţii.

Într-aceastaş dzi, svîntul măcenic Dioghen, ucis în proşcă cu pietri, s-au săvîrşit.
Într-aceastaş dzi, svîntul măcenic Averchie de sabie s-au săvîrşit.
Într-aceastaş dzî, preacuviosul Nonnos de sabie s-au săvîrşit. Stih:
Averchie şi Nonnos săvîrşiţi de lance,
cu Dioghen împroşcat ţării roagă pace.
Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, ÎN 6, pomenirea a dintru svinţ părintele nostru Nicolae, arhiepiscopul de Mira Lichiei, făcătoriului de minuni. S-au născut din Theofan şi Nona, în dzîlele lui Valerian Împărat.

Acesta svînt şi mare către Dumnădzău rugătoriu pentru lume era în dzîlele lui Dioclitian şi Maximian, a măcitelilor. Care, întîi străluminînd în cinul călugăresc pentru nepovestită a sa bunătate, stătu arhiereu. Şi, strigînd fără tăgadă, cu slobod rost credinţa cea bună, fu prins de mai-marii oraşului.

* căutînd

Şi, chinuit de dînşii cu bătăi şi cu vîrteaje, fu aruncat în temniţă cu alţi creştini. Şi, deaca stătu împărat Marele Constantin, din sorţul şi din voia lui Dumnădzău, atunce acei închişi fură slobodziţi de prin chisori. Cu carii fu slobodzît şi marele Nicolae. Şi mearsă la Mira la scaun.

Şi nu trecu vreame multă şi s-au strîns de Marele Constantin întîiul săbor în Nichea, întru care fu parte şi minunatul acesta svînt Niculai, de-au făcut multe minuni preaslăvite, precum spune şi
200r istoriia de svinţi- // a sa. Au scos de la pierdzare trei oameni ce periia pre năpaste, că, prindzînd veaste că vor să piiaie fiind în temniţă, să rugară svîntului într-agiutori, pomenindu-i bunătăţile şi cum au izbăvit între ochii lor trei alţii de supt sabie la Lichiia, aşea şi pre dînşii să-i izbăvască. Deci svîntul Niculai reapede şi fierbinte le fu într-agiutori. Că s-au arătat în vis împăratului şi eparhului, mustrîndu-l şi-ngrozînd pentru moarte strîmbă ce vrea să moară, nefiind vinovaţi oamenii aceia, pre zavistie fiind clevetiţi. Şi mîntuindu-i pre aceştia şi alte multe seamne făcînd şi păscînd în svinţie pravoslavnicul popor, sosînd la bătrîneaţe adînce, au mărs la Dumnădzău, neuitînd nice după moarte turma sa. Ce în toate dzile făcînd mult bine lipsiţilor şi mîntuindu-i de la toată primejdea. Că şi pînă astădzi Dumnădzău pentru svinţia sa face multe minuni, cărora cu ne-ndoită credinţă să roagă.

Precum şi dănăoară, în Ţarigrad, era un credincios de foarte iubiia pre svîntul părinte. Şi, tîmplîndu-să cale să purceadză, mearsă la besearica svîntului de să rugă . Şi, luîndu-ş dzua bună de-acasă, purceasă pre mare. Şi, cînd fu la 9 ceasuri de noapte, schimbîndu-să vîntul, curăbiiarii tocmiia veatrilele după vînt, iară omul acel iubit svîntului să sculă să margă pentru treaba apei. Şi, fiind coteală în corabie, pentru întinsorile vetrilelor, s-au împiedecat ş-au căzut în mare. Şi-ntunearec fiind şi vîntul răpedzînd curabiia înainte, nu putură să-i folosască corăbiiarii, ce-i plînsără numai de amara moarte. Iară omul, deaca căzu în mare cum era îmbrăcat şi afundîndu-să în luciu strigă: "Svetîi Nicolai, agiută-mi!".

Şi mult ceas strigînd într-acesta glas, (o minune cîtu ţi-s de necuprinse, Doamne, minunile!), să află în mijlocul casii sale, părîndu-i că-i într-adîncul mării. Iară veacinii, audzînd strigările lui să sculară şi cei din casă aprinsără lumină. Şi să strînsăra pregiur dînsul, de să mira prăvindu-l în mijlocul casii şi curînd apă de mare de pre dînsul şi de ciudă sta ca muţii uitaţi. Iară omul, deaca să dezholbă, feace: "O, / fraţilor, ce iaste aceasta carea vădz eu?! Că eu ştiu bine că de-asară mi-am luat dzua bună de la voi, de la toţ. Ş-am întrat în curabie de m-am dus. Şi, avînd bun vîntul, am mărs o bucată bună. Şi cînd na treia straje de noapte, stînd în curabie să-m iau apă, m-am împiedecat de curăbiiari ş-am căzut în mare. Ş-am strigat într-agiutoriu pre svîntul Niculai. Şi acmu eu nu ştiu unde sînt. Spuneţi-mi, că eu sînt spăriiat şi altul dintr-altă mă feciu!". Iară ei, audzînd şi văzînd apa mării curînd din haine-i, să-nspăimară de minune, cugetînd preaslăvita minunii. Şi bucurîndu-să cu dînsul şi lăcrămînd mult ceas striga: "Гн помилаѣ!". Şi abătu de să premeni omul în haine. Şi alergă la beserica lui svetîi Niculai şi acolo obîrşi rămăşiţa nopţii, căzînd cu lacrămi şi făcînd rugă, mulţămiia cu minuniciune.

Şi, cînd fu la itros, strîngîndu-să popoareanii la besearică şi văzdură toţi minunea şi împlîndu-să de mirosul tămîielor scumpe şi aromatelor ce adusease omul colaci svîntului Niculai de mulţămită şi văzdînd besearica plină de lumînări aprinse strălucinînd, întrebară şi să minunară, slăvind pre Dumnădzău şi luînd pre svîntul.

Aceasta minune agiungînd la audzul împăratului şi la patriarhul, făcînd horbă, chemară pre omul de-l întrebară pre-amănunt. Şi, deaca audzîră acea minune necugetată, strigară toţi: "Mare eşti, Doamne, şi minunate-s lucrurile tale! Şi nicecare cuvînt nu agiunge către lauda minunatelor tale!". Şi feaceră litie şi bdenie. Strîngîndu-să năroade, mergea la besearica svîntului, slăvind şi blagoslovind pre Dumnădzău şi mulţămind ogodincului său. Şi multe minuni au făcut svinţia sa şi bunătăţi. Ce şi pînă astădzi izvorăsc svintele lui moştii mir, de-l culeg oamenii şi să iştealesc, unde să răspunde la un oraş ce să chiamă Barul, precum spune istoriia mutării svinţii sale de la Mira.

Pentr-a lui svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte.
201r **ÎNTR-ACESTĂ LUNĂ, ÎN 7, preacuvio-** // sul părintele nostru Amvrosie, episcopul mediolanilor.

Acesta svînt era din vestită cetatea Rimului. Din boiarii sfatului unul fiind şi svinţia sa. Destoinic la cuvînt şi la cumpăt ca o cumpănă direaptă la direptatea giudeaţelor, neabătut nice leac către strîmbătate. Pentr-aceaea, fu pus şi domn preste toată Italiia de la blagocistivii împărat Constantin şi Constandta, ficiorii Marelui Constantin. Şi încă neavînd Svîntul Botedz, ce fiind în ceata ogłaşenicilor, şi cu totul cu aceasta, nu era mai de gios cu bunătăţile şi cu traiul vieţii decît ceia ce era partnici Svintelor Taine. Pentr-aceaea, şi cu giudeţul şi sfatul împăratului Ualentian fu hirotonit şi pus episcop la Mediolane, tîmplîndu-să sfîrşenie episcopului.

Luînd Svîntul Botedz şi suind stepenile pre rînd, sosî la cea mai de sus svîntă stepenă. Acesta svînt învăţînd bine şi dirept credinţa cea bună şi păzînd Besearica neatinsă de erese şi agiutînd nevoitorilor svinţilor ce să nevoia asupra ereaselor lui Arie şi Evnomie şi Savelie şi scriind fealiuri de cărţi de svînta pravoslavnica credinţă. Şi fiind tare la isprăvile direptăţii, atîta cît şi pre împăratul Theodosie l-au oprit şi nu l-au lăsat să intre în besearică, întorcînd la Mediolane, după ce făcusă multă moarte în Thesalonic, de-au tăiat mulţîmea orăşeanilor. Şi l-au dojenitu-l, mustrînd în ce chip cutedză de feace aşea moarte ca aceaea. Şi-l adusă la umilenie şi la cunoştinţa greşealii. Şi arătîndu-i cîtă-i nepotriva între preut şi între mirean şi între împărat şi învăţîndu-l să nu fie sămăt şi obraznic la lucrurile ceale dumnădzăieşti. Şi aşea, aducînd pre împăratul la pocăinţă şi la bunătăţi şi alte nevoinţe multe împlînd, fîrşi viaţa întru bune bătrîneaţe şi mearsă la Dumnădzău.

Într-aceastaş dzi, pomenirea svîntului măcenic Athinodor.

Acesta era în dzîlele împăratului Dioclitian, de moşie din Mesopotamiia Siriei. Şi, dîndu- / să dintîi pre viaţă călugărească, fu clevetit şi astătu naintea boiarinului Lefsie. Şi, mărturisind pre Domnul Hristos Isus Dumnădzăul nostru, fu întins între doi stîlpi şi ars cu făclii preste tot trupul şi în susîori cu găluşce îmfocate de fier ars; şi bolduri ascuţite în nări îi băgară. Şi-l culcară pre un aşternut de her înfocat. Carele preaslăvit s-au premenit în răceală. Şi iarăş îl băgară într-un taur de aramă îmfocat şi într-alte multe munci şi din toate fu izbăvit cu venirea svinţilor îngeri de la Dumnădzău. Pentr-aceaea, trasă către credinţă 50 de voinici şi alţi 30 de oameni. Şi, de vreame ce ieşi răspuns să-i fie moartea cu sabiia, tăietoriul ameliţînd, îi căzu mîna din umere cu sabiia la pămînt. Şi, necutezînd altul asupra svîntului să mai rădice mîna, feace rugă şi deade sufletul în mîna lui Dumnădzău.

Într-aceastaş dzi, svîntul Neofit, aruncat în mare, s-au săvîrşit. Stih:
Muri Neofît în luciul de mare,
La izvorul viu s-au prins ca o stîlpare.
Într-aceastaş dzi, svîntul Dometie de sabie s-au săvîrşit. Stih:
Domentii au dat capul pentru cununâ,
Ce i-au dat Hristos, în viaţa cea mai bună.
Într-aceastaş dzi, svinţii Isidor şi Achepsimas de foc să săvîrşiră. Stih:
De-aseameanea dar, Hristos lui Achepsima,
Şi lui Isidor prin focul ce le-au dat stima.
Într-aceastaş dzi, svîntul Ammun, episcopul de la Nitriia, cu pace s-au săvîrşit. Stih:
De svîntul Ammun Nitriia-i neuitată,
Că i-i de dvorbă, ca un sufletesc tată.
Într-aceastaş dzi, svinţii măcenici Gaian şi Gaie, băgaţ în foc, să săvîrşiră. Stih:
În foc aruncaţi cu Gaie-mpreună,
luă Gaian de la Hristos cununâ.
Într-aceastaş dzi, svinţii 300 de măcenici, în Africa, de sabie să să- // vîrşiră. Stih: 202r
O, Troiţă Svîntă, priimeaşte-ntr-a ta slavă
Suta-ntreită de svinţi fără zăbavă.

Aceştia svinţi măcenici era în vremile împăraţilor Zinon de Ţarigrad, iară de Africa Onorih, ficiorul lui Ghizerih. După moartea tătîne-său, fiind el arian, învitîndu-l episcopii cei de partea lui Arie, anume Chiril şi Vilimand, să pornească goană asupra pravoslavnicilor. Şi atîta de cumplit au pornit, cît au întrecut pre Dioclitian şi pre Maximian, învăţînd să gonească pre toţ preuţii din 15 oraşe ce era în ţara aceaea, luîndu-le veşmintele şi podoabele ceale de besearică. De-aciia, pravoslavnicii sosînd la o svîntă besearică, săvîrşiia acolo tăinuita* slujbă, carea, oblicînd varvarii, o incungiurară şi, cărînd leamne şi vrascuri şi de alte uscăciuni din pregiur, deaderă foc şi arsără besearica cu toţi aceia ce lăuda pre Dumnădzău. Iară Onorih, părîndu-i bine de-aceasta, învăţă îndată să umoară pre toţi carii n-or vrea să să, de iznoavă, boteadze pre botedzul arienesc. Deci, cîţ nu putea răbda groaza muncilor fugiia de hălăstuia, lăsînd moşiile şi casele-şi. Iară cîţi era vîrtuciosi şi tari să da singuri la acea moarte de munci groznice.

Şi, oblicîndu-să în Carhidon 300 de pravoslavnici carii stătură vîrtos şi nu vrură să să dea în gînd cu ariianii, suferiră de li să tăiară capetile. Iară preuţilor le-aflară mai mare munci. Că arsără pre doi, iară a 60 ce era mai de cuvînt le tăiară limbile la stîlpi. Şi-i slobodzîră. Carii, deaca ieşîră, să

* taina

dusără preste toată Țara Romeilor, adecă a creștinilor pravoslavnici, de mărturisiia fără de limbă minune mare ce feace întru dînșii Dumnădzău, spuind, fără nice o sminteală, cu graiul curat, toată credința direpțății. Atîta cît să minuna cine-i vedea și-i audzîia grăind limpede și fără limbă. Dintru carii, unul oarecare, mai apoi, de la mărturiia ce-au slujit Domnului Hristos căzînd în păcat trupăsc, fugi de la dînsul darul lui Dumnădzău. Aceasta o povestiră mulți / istorici și scriitori. Deci, așea feacerâ vandalii la Africa, cu multă sămeție asupra creștinilor, cărora mărturisiia pre Fiiul și Cuvîntul lui Dumnădzău de o-mpreună ființă cu Părintele.

Așijdere în Rîmul cel bătrîn, într-aceaeași vreame, Suniada, muiarea craiului Odacru ce domniia Rîmul. Fiind și ea în lîngoarea arienească, făcea silă unii orășeane să să, de iznoavă, boteadze în botezul arienesc. Și, neputînd să o biruiască, o bägă cu de-a sila în apa episcopului mediolanilor. Și, deaca ieși din scăldătoare*, deade episcopului 2 bani și-i dzîsă: "Ține-ți plata feredeului!". Pentr-aceaca s-au mîniiat Suniada și-au bägatu-o în foc de-au arsu-o. Iară bărbatul ei, de frică și de groază, mearsă și să războtedză în botedzul arienesc. Și-ncălecînd pre un cal, sosî la un loc de rugă naintea cetății și acolo l-au detunat Dumnădzău de-au ars de fulger. Și-au gustat că giudețul lui Dumnădzău au arătat asupră-i mai multă facere decît focul cest trecătoriu.

Într-aceastaș dzî, preacuviosul Ignatie ce dzace aproape lîngă Vlaherne cu pace s-au săvîrșit. Stih:

Încărcat te-ai dus de fapturi credincioase
De la deșarta lume, părinte cuvioase!

Într-aceastaș dzî, pomenirea preacuviosului părintele nostru Pavel Monahul și Ipotacticul.

Acesta dintru svinți părintele nostru Pavel Ipotacticul, nice era vestit de mare și bogat, nice iarăși lipsit, ce trăind cu cît avea de-agiuns părinții lui, cu al său cît avea. Și îmvăța svînta Carte. Și, deaca sosî la vîrstă, au socotit că-i de folos să lase lumea și întră la o svîntă mănăstire de-mbrăcă cinul îngeresc, nevoind cu bunătățile cu toate. Și atîta au întrecut pre alalți din mănăstire, cît să feace vas bunătăților. Că ș-au agonesit ș-alte mari și strașnice. Că, dănăoară, au topit într-o căldare smoală cu frații și îmflîndu-să undele și vărsînd, netîmplîndu-să lîngură de stîmpărat, ș-au sucit mîneca ș-au 203r bägatu-ș mîna pînă // în fund de-au răcorit ș-au potolit undele smoalei. Și nice leac nu s-au opărît mîna sau brațul lui. Aceasta vădzînd frații să-nspăimară. Și o samă de dînșii îl avea la cinste ca unul dintru svinți. Iară o samă nu să-ncredea. Iară svinția sa să chema pre sine "pămînt" și "cenușe" și "cîine împuțit".

Atunce egumenul au strîns pre cei mai aleși și feaceră rugă cu trudă multă către Dumnădzău, cîteva dzîle, pentru călugărul Pavel, dzîcînd: "Arată-ne, Doamne, pre cît vom putea să vedem pre fratele nostru Pavel la care măsuri au sosît și s-au încitat!". Iară Dumnădzău, făcînd voia cărora au frica Svinților sale, au tocmit într-o noapte de fură apucați frații cu putearea Svinților sale într-un rai plin de tot fealiul de flori și prea frumos, de să-mplură de miros și de dulceață carea nu să poate spune. Iară ei, minunîndu-să de preaslăvită minune de videnie, văzdură pre Pavel cădzînd pregiur dînșii și sărutîndu-i pre toți. Iară ei întrebîndu-l să le spuie ce iaste și a cui iaste acesta rai. Iară Pavel feace cu multă smerenie: "Acesta rai, fraților, iaste a lui Dumnădzău, făcut pentru voi! Și, pentru căce ați cerșut cu rugă la Dumnădzău pentru mine de-ați venit, iacă sînt și eu de față! Deci vă luați cui ce place și doreaște fără frică și vă duceți cu pace și trimiteți pre altul la poslușaniia carea mi-au dat, că pre mine ni m-iți mai vedea ". Deci ei sărutînd pre Pavel și luînd unul floare, altul stîlpare, altul frundze frumoase, altul ierbi și ieșiră afară; și-ndată să deșteptară.

Și, adunîndu-să cu toții, povestiia unul altuia, bucurîndu-să și slăvind pre Dumnădzău și arătînd cela celuia ce-au luat din rai. Părea că văd și țîn a mînă cine ce luasă, altul spunea mirosul ce sîmțiia la nări din cealea ce-ș luasă cu mînule, săvai că nu ținea nemică.

Iară fericitul Pavel de la poslușaniia de unde-l mînasă s-au dus la Ierusalim. Și, sosînd la Svintele Locuri, făcînd rugă, mearsă la Chipru. Și lăcuind mulți ai într-o măgură naltă a o- / strovului și mulți înglotindu-să veniia la svinția sa. Și, deaca vădzu că i-au ieșit veastea pretutinderea, să dusă de-acolo și veni aproape de hotarăle Țarigradului. Și, viețuind într-acealea părți precum iubește Dumnădzău s-au spodobit de-au audzît glas de-acolo, ca și orecînd minunatul Moisi. Care glas îi dzîcea: "Sui-te, o, Pavele, în măgură și-ț sfîrșește viața!". Deci s-au suit într-un munte nalt, carele i-i numele pre-acolo Parigoriia și s-au închinat lui Dumnădzău. Și, trăind puțintel într-însul, răpăosă adormind întru Domnul.

* botedzătoarea

Într-aceastaș dzî, svinții măcenici Prisc, Martin și Nicolai. Dintru carii, unul cu foamea, altul hăcuit și demicat cu barda, iară al treile, bägat în foc, să săvîrșiră. Și săborul lor să face aproape de ziduriile Vlahernelor. Stihuri:

Mort cu foamea, Prisc, de pita țărănească,
Hristos îl hrănește cu pîine-ngerească;
Martin, demicat de barda măcilească,
Ș-au deschis colnic către viața cerească;
Nevrînd să-nchine la idoli Necolae
Ș-au dat pre jărtvă lui Hristos în văpaie.

Într-aceastaș dzî, obnovleniile preasvintei Dumnădzău-Născătoarei, la curatorile.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiașe și ne spăsească.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, ÎN 8, pomenirea preacuviosului părintele nostru Patanie.

Acesta svînt era de rudă din Thivele Eghipetului. Luînd călugăreasca viață, urmă lui Hristos. Și petrecînd săhăstreaște mulți ai la pustie. De-aciia, venind la Țarigrad, feace multe minuni, luminînd orbii și tămăduind cu unsul svîntului oloi de îmflătură idropicească și gonind dracii și tămăduind orbalgiure. Și cu pace ș-au dat sufletul lui Dumnădzău. // 204r

Într-aceastaș dzî, svinții apostoli din cei șeaptedzăci: Sosten, Apollo, Chifa, Epafrodit, Chesar și Onisifor.

Dintr-aceștia, Sosten, ce-l pomenește svîntul apostol Pavel în *Poslanie,* au fost episcop în Colofone. Iară Apolos, carele și de dînsul apostolul pomenește, al doile episcop la Colofone au fost după Sosten. Iară Epafrodit, care și de dîns pomenește apostolul în *Poslaniile* sale, au fost episcop în Cocona, iară Onisifor au fost episcop în Chesariia.

Aceștia toți purtîndu-să dumnădzăiașe cu bunătăți, păscînd și-ndereptînd cu preacuviință și curățiie svintele besearici ce li s-au dat pre samă și poporul, răbdînd multe iscușenii pentru Domnul Hristos, deaderă sfîrșit că-i umorîră idoloslujitorii și-ș deaderă lui Dumnădzău sufletele.

Într-aceastaș dzî, pomenirea preacuviosului părintele nostru Sofronie, episcopul de Chipru.

Acesta svînt era născut și crescut din vestitul ostrov Chiprul, ficior din părinți creștini blagocistivi. Și era din fire isteț și ascuțit la minte și dintr-aceaea să feace foarte învățat. Că au procitit foarte cu socotință toată dumnădzăiasca Scriptură, Cea Veache și Cea Noauă. Și atîta să feace bunătățimat , cît s-au spodobit de-au făcut multe minuni. Pentr-aceaea, după răpăosarea svîntului episcopului de Chipru Damian s-au hirotonit episcop cu giudețul sorțului a tot poporul ș-a episcopilor. De-aciia, fu hrănitoriu mișelior și agiutoriu săracilor și văduvelor sprejeneală și golilor acoperemînt. Și cu aceastea și nevoințe ca aceastea, au purces la Dumnădzău cu pace.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiașe și ne spăsească.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, ÎN 9, îngrecarea* / svintei Annei, maici Preasvintei Dumnădzău-Născătoarei. Stih:

Nu ca Eva ce eșt grije și dureare,
Ce tu, Anno, ai născut cu bună păreare
Ș-ai aplecatu-ți hică ce-au născut pre Domnul
De-au rădicat osînda de preste tot omul.
Cu a sa zămislire fără de păcate
Ș-au tins preste tot rodul a sa bunătate.

Domnul nostru și Dumnădzău vrînd să-ș găteadze besearică însufletată și ca ă svîntă de petreacere șie, trimisă pre îngerul său către svinții și direpții Svinții sale Ioachim și Anna. Din carii bine vru și-i plăcu să i să nască preasvînta și blagoslovita Maica Svinții sale. Dînd știre și vederînd de mainte vreame îngrecarea ceiia ce nu făcea cuconi, hiind stîră și stearpă, pentru ca să adevereadze nașterea Ficioarei. Dintru carea stearpă Annă s-au zămislit preasvînta și blagoslovita ficioară Mariia și s-au născut, nu precum ruleadză orecarii de dzîc de șeapte luni sau fără tată, ce s-au născut de noauă luni deplin. Și din giuruință, însă din zămisliciune din împreunăciune de bărbătească sămînță, adecă din tată și din maică svinți și direpți Ioachim și Anna, femeaia sa, cu naștere svîntă, că numai sîngur Svinția sa din svînta Ficioară s-au născut nepovestit și netîlcuit, cum numai sîngur ce știe fără voaie de trup.

* Зачатіе

Şi, fiind Svinţia sa deplin Dumnădzău, au luatu-şi plîne şi întregi toate proprietăţile trupului, precum au înşirat ş-au plăzmuit omeneasca fire de la început. Deci aceştia dzîle prăznuim sărbătoare carea ne aduce aminte plazurile şi făgăduinţele ce s-au dat prin îngerul lui Dumnădzău Gavriil, ce-au adus veastea cea bună svîntului Ioachim şi Annei, femeii sale svinte: svînta zemisliciune a preacuratei Mariei lui Dumnădzău Maicii Ficioare. Care plăzuituri şi nainte veşti aducîndu-le la cap şi arătîndu-le cu lucrul Dumnădzău, Cela ce-au adus toate lucrurile de-acolo de unde nu era întru a fi ş-au pornit
205r zgăul ceii ştire // de o feace maică făcătoare pre ceaea ce-mbătrînisă nefăcînd cuconi, dînd aceasta obîrşie destoinicească direptului rugămînt a direptîlor, plăcîndu-i şi bine vrînd să fie aceştia curaţîi şi-ntregi părinţi Maicii lui Dumnădzău şi rodului omenesc mijlocitori* şi să nască fiică, pre ceaea carea de mainte de toţi veacii era menită şi aleasă din toate rodurile să fie Maică lui Dumnădzău. Dintru carea avu să să nască sîngur Dumnădzău cu trup.

Şi să face praznicul acesta la cinstita besearică carea iaste la Evorane, aproape de Besearica cea mare. Acolo i să strînge săborul Svinţiii sale astădzi.

Într-aceastaş dzî, pomenirea svintei prorociţei Annei maicii lui Samoil prorocu. Stîh:

Ieşi de supt mustrarea Fenanii cea lungă
Născînd pre Samoil Anna, cucon de rugă.

Svînta şi fericita Anna prorociţa era din satul Armathem, de la muntele lui Efrem. Aceasta măritîndu-să după un bărbat de seminţiia lui Levi, anume Elcana, şi, fiind stearpă, nu făcea cuconi. Şi luînd bărbatul ei pre Fenana, rîhnacea ei, feace cuconi cu dînsa şi să bucura. Iară Anna cum nu-i vrea sosî destul scîrba sterpiei, de o dosădiia bărbatul, ce încă şi rîhnacea ei o mustra, precum spune la *Cartea întîia a împăraţîlor*, intîia capăt.

Era, dzîce, un om din Armathaimsif din muntele lui Efrem, numele lui, Elcana, ficior lui Ieremeil, ficior lui Ili, a fiiului lui Thohel, a lui Asuv din Armathem, din muntele lui Efrem. Şi avea 2 muieri: numele uniia Anna şi numele alţiia Fennana. Şi avea Fennana cuconi, iara Anna n-avea cuconi. Şi suia omul din dzîle în dzî, de la cetatea sa, de la Armathem, a să-nchîna şi a jărtvi lui Dumnădzău Savaoth în silom. Şi acolo deade Fennanei muierii sale şi cuconilor ei şi featelor ei părţi (de la jărtve). Iară Annei numai o parte, că n-avea cuconi. Atîta numai că pre Anna o iubiia Elcana mai vîrtos decît pre Fennana. Dumnădzău au închis ceale ce-s / pregiur zgăul ei, că nu-i deade Dumnădzău cucon, pre scîrba ei şi pre voia cea rea a scîrbei ei. Şi-ş făcea voie-rea pentru ceaea ce închisă Dumnădzău cealea ce-s pregiur zgăul ei ca să nu-i dea cucon. Aşea făcea an pre an, cînd ea să suia la casa lui Dumnădzău şi-ş făcea inemă rea şi plîngea şi nu mînca.

Şi-i dzîsă Elcana, bărbatul ei: "Anno!". Ea dzîsă: "Iată-mă-i, doamne!". Şi-i dzîsă: "Ce ţi-i de plîngi şi a ce nu mănînci şi a ce te bate inema ta?! Dară nu ţi-s eu mai bun decît dzeace cuconi?!". Şi să sculă Anna, deaca mîncară în silom şi astătu înaintea lui Dumnădzău. Şi Ili Preutul şedea în jilţ la umşorii uşilor casii lui Dumnădzău. Iară ea cu dururos suflet şi să rugă la Dumnădzău. Şi, plîngînd, plînsă şi să rugă cu făgadă bună lui Dumnădzău, dzîcînd: "Adonai, Doamne Eloi Savaoth, de vei căotînd căota pre plecăciunea şearbei Tale şi ţi-i aduce aminte de mine şi vei da şearbei Tale sămînţă** de bărbat, da-ţi-l-voi naintea Ta dat pînă la dzua morţii lui! Şi vin şi-mbătătură nu va bea şi fierul nu s-a sui pre capul lui!". Şi, cînd fu deaca înmulţi rugîndu-să cu făgadă naintea Domnului şi Ili Preutul lua aminte rostul ei. Şi ea grăia la inema ei şi budzele ei mişca şi glasul ei nu să audzîia.

Şi o audzî Dumnădzău şi o cugetă Ili că-i bată. Şi-i dzîsă ei ficiorul lui Ili: "Pînă cînd t-ii îmbăta-te, ia-ţi vinul*** şi te du din locul Domnului!". Şi răspunsă Anna şi dzîsă: "Nu, dumneata, o femeaie în aspră dzî sînt eu! Şi vin şi beţiie n-am băut! Nu da pre şarba ta în faţă de pierdzare, că de mulţîmea de mîhniciunea mea şi de mulţîmea voierării meale m-am topit pînă acmu!". Şi răspunsă Ili şi dzîsă către dînsa: "Pasăţi cu pace, Dumnădzău lui Izrail să-ţ dea tot cerşutul ce-ai poftit la Svinţia sa!". Şi dzîsă Anna: "Aflat-au şarba ta bunătate naintea ochilor tăi!".

Şi să dusă femeaia pre drumul ei. Şi întră la gazda ei şi mîncă cu bărbatul ei şi bău. Şi faţa ei
206r n-au ca mai scădzut şi să mînecară demineaţă de să-n- // chinară la Dumnădzău şi purceasără în calea lor. Şi întră Elcana în casa sa, în Armathaim, şi să culcă Elcana cu femeaia sa Anna şi o pomeni Dumnădzău şi purceasă grecioasă. Şi, deaca i să-mplură lunile, născu făt. Şi i-au pus numele Samoil, dzîcînd că "De la Domnul Dumnădzău Savaoth mi l-am dobîndit-u .".

* solitori
** sămănătură
*** Scutură-ţ beţiia!

Şi, deaca l-au înţărcat de la ţîţă, l-au suit cu sine în silom. Şi l-au închinat lui Dumnădzău dar, mulţămînd Svinţii sale. Şi o blagoslovi Ili Preutul şi-i dzîsă: "Dăruiască-ţi Dumnădzău plod pîntecelui crescutu-l. Şi de-aciia, l-au suitu-l la besearica lui Dumnădzău, de i l-au dat Svinţiii sale datorie giuruită. Şi l-au dat pre mîna preutului Ili. Şi i-au făcutu-i maică-sa falon mic şi stihar. Şi slujiia Domnului Dumnădzău, naintea lui Ili Preutul. Şi, vădzîndu-l maică-sa Anna, să bucura.

Şi născu de-aciia nainte destul, trei feţi şi trei feate. Şi, suind la besearică, căzu mulţămînd lui Dumnădzău. Şi feace rugă, dzîcînd: "Întăritu-s-au inema mea în Domnul, nălţatu-s-au cornul mieu de la Dumnădzău mieu! S-au lăţit* rostul mieu asupra pizmaşilor miei!". Şi-i dzîsă tot cîntecul acesta, ca o prorociţă şi maică de proroc. Derept-aceaea şi dzîcea că stearpa au născut şeapte şi cea multă de cuconi au slăbit. Că Anna sălta bucurîndu-să de şeapte cuconi, iară Fenana, rîhnacea ei, că avea cinci cuconi sau mai puţîni, rămasă stearpă. Deci svînta Anna, trăind şi mulţămind lui Dumnădzău pururea şi prorocesvuind, s-au mutat de pre această lume în sălaşele lui Dumnădzău la odihna cea veacinică.

Într-aceastaş dzî, pomenirea preacuviosului părintele nostru Stefan ce-au de nou luminat. Carele iaste culcat în Besearica lui svetîi Antipa.

Acesta de nou ivit Luceafăr iaste născut, crescut din Ţarigrad. Din părinţi Zahariia şi Theofano, carii era îmfrîmşaţi în toate bunătăţile şi / întălepciunile. Şi le era casele pre descălecătura unde să chiamă "a îngiugăturii", adecă Τὸ ϶ΕΚΑΤΜΑΤΟϹΚ, aproape de besearica svîntului pîrvomăcenic şi arhidiacon Stefan.

Acesta svînt cînd era în zgăul maică-sa, nu putea mînca maică-sa bucate grase, ce mînca numai pîine cu verdeaţe şi bea apă. Şi, deaca s-au născut, s-au ivit pre pieptul lui cruce luminată. Care lucru însămna plăzuind răstignirea lui de pre lume. Şi, deaca întră în scutece, îi trebui şi ţîţă. Şi, cînd vrea mînca maică-sa de saţîu, nu lua cuconul ţîţa să sugă. De să vrea tîmpla şi trei dzîle saţîul maică-sa, el nu priimiia ţîţa. Deci postul maică-sa era hrana cuconului. De-acesta lucru să minuna rudele şi priiatinii. Şi, deaca să botedză în Svîntul Botedz şi să-nţărcă şi crescu, mearsă la carte. Şi păzî cu nevoinţă şi asculta de părinţi.

Şi murind urîtul Theofil Împărat, îndată svîntul şi dumnădzăiescul Methodie din sorţul şi giudeţul dumnădzăiesc stătu patriarh. Şi cînstitul Zahariia, tatăl lui Stefan, fu hirotonit de dînsul preut şi pus cliric la aceeaeaşi svîntă besearică. Şi urmă după tată-său de mergea adease la svînta Besearică cea mare.

Şi, cînd fu Stefan de 18 ai, muri tată-său. Iară svîntul să-nchisă în casa cea de rugă a svîntului vîrhovnic apostol Petr. Şi numaiieşînd nice-ntr-o parte. Şi să ţînea sătul cu hrana verdeaţelor, fără nice o hertură, nice pită. Şi, aşea petrecînd, s-au arătat într-o noapte apostolul Domnului şi-i dzîsă: "Pace ţie, fiiule! Bună ţi-i începătura nevoinţii! Dumnădzău să mi te-n tărească!". Şi, trăind acolo trei ai, vădzu pre dumnădzăiescul ϹΨΙΤΗϴΜΨΗΝΚΚ Antipa unde-i dzîsă: "Pace ţie, fiiule, cîntă-mi şi nu te voi părăsi!". Şi de-atunce să da pre mai multă rugă şi post, dănăoară sau de daori în săptămînă mîncînd de aceale verdeaţe. Care lucru era curechiul vearde nesărat. Şi, curăţînd într-acesta chip pre sine, fu spodobit la stepena preuţiiei, făcînd multe minuni.

Iară cînd fu la 12 ai de împărăţîia bunului // şi creştinului împărat Vasilie Machedon, la 40 de ai 207r
de vîrsta svîntului, să feace cutremur mare de pămînt şi crepă pre multe locuri Besearica svîntului Antipa.

Ieşi svîntul Stefan şi întră într-o groapă ce era ca de mormînt. Şi, trăind acolo 12 ai, i-au căzdutu-i părul şi barba şi dinţii i s-au slăbănogit şi cu totul trupul svîntului să feace slăbănog. Că era locul foarte umăd de apă. Şi, silit, ieşi dintr-acea groapă umorît şi leşinat. Şi, aşternîndu-şi un sac de păr preste o scîndură, să culca pre sac. Şi îmbrăca shima îngerească cînd slujiia svînta liturghie la praznice dumnădzăieşti şi după otpust mînca o somochină şi-ş uda gura cu puţîntea apă. Şi aşea trăiia, mulţămînd lui Dumnădzău. Într-acesta chip fericitul obîrşînd acea trudită şi ascuţită viaţă de cale a nevoinţii sale 55 de ai. Şi, la 7o de ai a toată viaţa sa au dzîce-vom a umorîciunii sale, ş-au datu-şi în mîna lui Isus Hristos Dumnădzăul nostru sufletul la răpaos şi la odihnă de vecie, unde au silit.

Într-aceastaş dzî, pomenirea svinţilor măcenici Sosithei, Narsis şi Isaac de sabie săvîrşiţi. Stihuri:

Sosithei cu spăsîţii s-au pus în ceată,
Prin Domnul spăsîtoriul tăiat de spată.

* lărgit

Persul, Hristoase, Narsis capul ţ-aduce,
Decît tămîia, aur, zmirna dar dulce.
Scăpînd Isaac, fiiul Sarre-i de moarte,
Noul Isaac, luă cu dînsul soarte.
Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, ÎN 10, nevoinţa svinţilor lui Hristos măcenici Mina Callicheladul şi Ermoghen şi Evgraf.

Aceştia era în dzîlele lui Maximian. La carele pornindu-să neşte întrebări de la alexandreani, fu trimis Mina de-mpăratul să le dezleage, că era învăţat / în toată filosofiia şi deprins la cuvintele ritoriceşti. Că fusease învăţat mai adeaseori la Athine de dobîndisă limbă, ca ceaea că era şi de rudă athinean. Acesta, deaca veni la Alexandriia, n-au făcut atîta numai cît să-ş cunoască alexandreanii întrebările ce scornisă, dezlegîndu-le tot gîndul din cît întreba ei, ce încă şi pre ceia ce audzîsă şi priimisă cuvîntul credinţii lui Hristos i-au întăritu-i şi i-au adeverit să-l ţîie ca mai tare; şi pre mulţi lîngedzi tămădui.

Şi oblicînd împăratul de-aceastea, trimisă pre Ermoghen Eparhul, poruncîndu-i să dizlipască pre Mina de la credinţa creştinească. Şi, de n-a vrea, el să-l munciască în tot fealiul şi să-l piardză. Carele deaca sosi chemă naintea sa pre Mina măcenicul şi, deaca nu-l putu îndupleca, îmvăţă de-i scoasără talpele de la picioare şi-i scoasără svinţii ochi şi-i tăiară svînta limbă. Şi, deaca văzu minune preaslăvită că stătu svîntul Mina sănătos, cu ochi şi cu limbă şi cu talpe şi cu tot trupul zdravăn. Şi-ncă văzu Ermoghen Eparhul şi 2 îngeri acoperind şi umblînd pregiur capul svîntului Mina, să umili şi să botedză. Şi să hirotoni şi episcop de episcopii ce să strînsease acolo.

Aceastea deaca audzî împăratul, scrisă de iznoavă la Alexandriia. Şi trimisă de-i adusă. Şi mult să sili să-i întoarcă de la svînta credinţă a domnului Hristos. Şi, deaca văzu că nu-i poate întoarce, îmvăţă de-mpunsără cu o suliţă prin pîntece pre svîntul Ermoghen şi-i tăiară mînule şi picioarele. Şi-mvăţă să-l puie pre gratie, pre foc, să ardză. Şi ce-a rămînea din trup să arunce în pîrîu. Iară pre svîntul Mina să-l spîndzure la loc întunearec şi să-i leage pietri greale de-a picioare. Şi deaca să feacerâ toate aceastea pre porunca-mpăratului, svinţii din putearea lui Dumnădzău, trimiţîndu-le svinţi îngeri şi stătură sănătoşi şi întregi la loc. Şi astătură naintea împăratului de-l înfruntară şi-l probozîră şi-l feacerâ păgîn. Atunce svîntul Evgraf, ce era iscălitoriu svîntului Mina, mărturisi la vedeare şi cu
208r mare îndrăznire pre Domnul // Hristos şi dzîsă multe înpotriva împăratului, suduindu-l. Iară-mpăratul neputînd răbda, şi fiind biruit, şi-mfruntat, pornit în multă mînie, scoasă sabiia şi tăie cu mîna sa pre svîntul Evgraf. Şi-mpreună fură umorîţi svinţii Mina şi Ermoghen, că-i luară în cuţite slugile împăratului. Iară svintele lor moştii cu porunca lui Dumnădzău fură rădicate de-acolo şi duse în Ţarigrad, unde sînt acmu, de fac minuni şi ciudease nepovestite.

Într-aceastaş dzî, svîntul Ghemellor pre cruce s-au săvîrşit.

Acesta svînt Ghemelleor era în dzîlele lui Iulian Paravatul, adecă "lepădătoriul de leage". Carele, mărgînd şi venind de la mitropoliia anghiranonilor, astătu naintea lui svîntul de faţă, mărturisînd pre Domnul Hristos. Şi învăţă împăratul de-l încinsără cu brîu de her înfocat şi-l luă în cale dupâ sine pedestru. Şi, deaca sosîră la satul* Edesei, fu întins svîntul în patru înşi şi bătut cu beaţe pădureaţe şi sfredelit umerile cu fier înfocat şi aruncat într-un tigan plin de răşină şi său şi untură foarte înfierbîntată şi bătut deasupra cu dărdzi ferecate. Şi-i pătrunsără capul cu ţăpuşi de fier şi-l belîră de piiale ca o oaie, de pre tot trupul. Şi, scoţîndu-l putearea lui Dumnădzău din toate aceastea şi nefiind încă botedzat, atunce să botedză. Şi ieşi cu totul sănătos din Svîntul Botedz. Atunce audzî din ceriu glas dumnădzăiesc dzîcînd: "Fericit eşti, o, Ghemelle, a ce multe te-ai ostenit!". De-aciia, l-adusără naintea-mpăratului şi-l spîndzurară pre cruce, găvozdîndu-l cu piroane de mîni şi de picioare. Şi aşea făcînd rugă, deade sufletul în mîna lui Dumnădzău. Iară cinstitul lui trup pugorîndu-l pre-ascuns de pre lemn neşte dumnădzăieşti creştini şi-l astrucară în pămînt.

Într-aceastaş dzî, pomenirea preacuviosului părintele nostru Thoma de Furchînus.

Acesta-i era moşiia din ţara ce să trage / în partea de gios de la muntele Nimineul. Iară părinţii i-au fostu-i prostaci, ţîndu-să săräceaşte, cu al său fiind sătuli. Carele, lăsînd tot din tînără vîrstă, iubi viaţa călugărească, din cuconie fiind deprins a mearge la svintele mănăstiri cu tată-său.

Deci, la una de-aceale svinte mănăstiri s-au dat la un dascal la carte şi-n curundă vreame deprinsă psaltirea şi voroavele svinţilor apostoli şi alaltă slujbă a svintei Besearici. Deci aşea i-au

*cctatea

fostu-i începătura. Şi-ntr-atîta nainte îi începură a spori ţarinile cu crescutul bunătăţilor. Şi, sosînd la vîrstă, îmbrăcă portul călugăresc păşînd înainte cu nevoinţa în lupta cu pizmaşii, ne-ntorcîndu-să înapoi. Şi podobind frîmseaţea sufletului cu şarurile bunătăţilor, să arăta ca o iconă dumnădzăiască celora ce-l vedea.

Atunce, un boiarin de cei mare din Ţarigrad feace o svîntă mănăstire la pîrîul ce dă către Sangar, să chema pîrîul Galoleictis, adecă "lingătoriu de lapte". Şi grăi cu episcopul locului să-i aleagă călugări din eparhiia lui, înţălepţi, de treaba mănăstirii. Şi-ndată strînsă episcopul călugări aleşi şi sfătui preste dînşii de pusă pre fericitul Thoma, om vestit de bunătăţi şi dereptariu însămnat văzdrăjaniei*. Deci, cîrmuind el acea svîntă mănăstire, preste puţini ai, pre cît el să tupila în smerenie, pre-atîta îl cunoştea toţi ca o cramă plină de toate bunătăţi.

Şi, supărîndu-l năvala celora ce năzuia la dînsul în veaste, socoti de aleasă pre unul din fraţi şi-l pusă igumăn preste alalţi fraţi. Şi, însoţînd ruga de la dînşi, cercă de află rădăcina unui munte de treaba tăcerii. Şi întră într-însă de tot singurat. Ce de vreame că oîle-ş cearcă păstorul, nu mai părăsîră, cercînd munţii şi dealurile şi plaii măgurilor şi părţile ceale mai dedesupt, pînă cînd aflară pre părintele lor la rădăcina muntelui, fără leac de acoperemînt. Şi, băgînd în mintea lor mizgurile şi răceala omătului iernii şi fierbinteala verii şi pripăcul sorelui, îl ruga dzîcînd: "Pentru care vină te laş nebăgat samă şi negri- // jit cu ascuţîte petrecări, neaducîndu-ţi aminte de neputinţa plămădirii noastre că s-au 209r
făcut din tină şi are gata obiceaiu a să răsîpi lesne de mizguri de soare şi de vînturi greale, mestecături reale?".

Şi cu de-abiia îl îndupleca în sfatul lor şi le dzîsă de-i feaceră o colibiţă, o mică căşcioară. Şi, deaca o gătară, întră sîngur în besearica lui Dumnădzău, îngenunchînd la pămînt şi dzîsă: "Spodobeaşte, Doamne, să vie la noi nedestoinicii şerbii tăi, oameni carii plac Svinţiii Tale!". Şi atunce, ca neşte trimişi, sosîră oameni mireani la svinţia sa, rugîndu-l să-i călugărească, să şadză sub ascultarea lui. Şi, primindu-i ca pre neşte trimişi de la Dumnădzău, i-au călugărit. Şi i-au numit cu numele întîilor ucinici a Domnului Hristos, pre unul, Ioan, pre altul, Petr.

Şi făcea ca mai vîrtoase şi mai trudite rugile cu dînşii. Ce însă noitoriul răutăţii, vicleanul dimon, nu suferi vreame multă să-ş prăvască călcate meşterşugurile şi năzdîle măiestrelor. Şi, întîi, porneaşte mulţime de ţînţari, atîta cît nice leac nu lăsa să hodineacsă bătrînul. Ce, şi cînd să culca să doarmă, îl dodeia vîrtos şi, cînd să scula la rugă, îi întra prin gură la gîtlej. Atîta cît, şi cîndu-ş mîngîia neputinţa firii cu acea puţîntea şi prosticea mîncare, acea ce mînca era plină de ţînţari. Aceasta o răbdă trei ai încheiaţ. Şi nemică n-au suspinat, nice ş-au bănuit. Ce, mai vîrtos multămînd lui Dumnădzău, să ruga să-l mîntuiască de-aceale amaruri. Apoi, mîntuindu-l Dumnădzău de ispita ţînţarilor, iarăş i-au venitu-i muşte mari, tăuni, de-l potricăliia şi-i răniia piialea, care era adevăsîtă şi sfîrşită de post. Şi, iarăş, după aceale muşte, veniră furnici, supărîndu-l şi turburînd pre nevoitoriul hîrăţ, alţi ani pre-atîţia, năvălindu-i la ochi şi prin nas.

Ce, văzdzîndu-l vicleanul iscuşitoriu ca pre un copaci nemişcat, cît nădzîle şi adăosurile scîrbelor ce-l supărară noauă ai nu le-au băgat samă ca o dzî, au pornit asupră-i mai mare mînie şi turbare cu altă iscuşenie. Şi, deaca văzdzu că nu-i-i răz- / boiul cu muiarea ce-au ieşit din coastă, ce cu cela ce fu cinstit cu mîna şi cu icoana lui Dumnădzău, nu să mai apucă sîngur la luptă, ce strînsu pre toţ şerpii vicleani cu sine şi purceasă asupra svîntului.

Şi să apucă cuvîntul a povesti, locru nelesne cugetat de către mulţi. Că nu era nice un lucru ce vedea părinţele să nu să vadză într-îns obraz de şearpe. Ce, unde-ş vrea sta, mărgînd ciia şi-n colea sau, de vrea prinde cu mînule vas sau descoperiia, tot da de şerpi. Şi-ntr-aceasta iscuşenie a şerpilor fu dodeit nu o dată sau de daori, ce 11 ai încheiaţi. Şi nu ş-au bănuit. Că, de cîte ori vrea rădzîma să şadză în patu-ş, rădzîma cu dînsul şi şerpii pre dimbe părţi, ce, din socotinţa lui Dumnădzău rămînea nevătămat de dînşii.

Acesta, dănăoară, făcînd svînta liturghie, fiind amu către otpust, veni un şearpe de oreunde, straşnic şi mare de-i colăci toată besericucea. Iară fratele ce-i posluşiia la treaba svintei liturghii, ieşind afară şi mare de-i colăci toată besericucea. Iară fratele ce-i posluşiia la treaba svintei liturghii, ieşind straşnic şi mare de-i colăci toată besericucea. Iară fratele ce-i posluşiia la treaba svintei liturghii, ieşind să aducă toplotă, să descolăci depregiur oltari şi să pusă la pragul uşii ca un bou. Şi să vedea minunată să aducă toplotă, să descolăci depregiur oltari şi să pusă la pragul uşii ca un bou. Şi să vedea minunată vedeare. Şi, sosînd către obîrşiia slujbei, svîntul căută să vadză ce zăbăveaşte slujitoriul cu toplota. Şi vedeare. Şi, sosînd către obîrşiia slujbei, svîntul căută să vadză ce zăbăveaşte slujitoriul cu toplota. Şi văzdzu zmăul la prag deasupra şi pre diaconul denafară tremurînd de frică. Să-mplu de Duhul Svînt şi văzdzu zmăul la prag deasupra şi pre diaconul denafară tremurînd de frică. Să-mplu de Duhul Svînt şi văzdzu zmăul la prag deasupra şi pre diaconul denafară tremurînd de frică. Să-mplu de Duhul Svînt şi dzîsă diaconului: "Întră în nontru, nu te teame!". Şi, făcînd fără nice un val svînta slujbă, luă şi dzîsă diaconului: "Întră în nontru, nu te teame!". Şi, făcînd fără nice un val svînta slujbă, luă şi dzîsă diaconului: "Întră în nontru, nu te teame!". Şi, făcînd fără nice un val svînta slujbă, luă şi diaconul îndrăznire, căce-i părintele pre lîngă dînsul. Şi sări preste zmău de-ntră în nontru la părintele. diaconul îndrăznire, căce-i părintele pre lîngă dînsul. Şi sări preste zmău de-ntră în nontru la părintele. diaconul îndrăznire, căce-i părintele pre lîngă dînsul. Şi sări preste zmău de-ntră în nontru la părintele.

* continînţiei

Şi, deaca obîrşi svînta liturghie, nedezbrăcînd veşmintele slujbei, mearsă cătinel la şearpe şi-i dzisă: "De vei căuta, o, zmăule, la sfîrşitul providenţiei Dumnădzălui mieu, pasă după mine!". Iară şearpele, apucîndu-să cu dinţii de poala felonului, purceasă trăgîndu-să după svîntul loc de opistreală. Şi întrînd într-un tău între munţi, feace rugă, dzicînd după altele: "Doamne Isus Hristoase, Carele ai dzîs cine va creade întru Svinţia Ta să calce pre deasupra şerpilor şi scorpielor, spodobeaşte-mă pre un
210r mai mic, după Cuvîntul tău, să calcu într-acesta tău, deasupra // aceştii heri!". Şi, cum dzîsă aşea, sări şearpele gios în căscătura tăului şi căzdură dealurile îmbe preste şearpe, de vindecară tăul şi-l asămănară de să feace şes. Şi, mulţămind lui Dumnădzău, bătrînul mearsă la chilie-ş. Ce şi atunce să vedea o nepovestită minune, că şerpii ce să ţînea în chiliia lui, de-l amărîsă atîţia ai pre svîntul, deaca văzdură faţa lui proslăvită şi dogorindu-să ca de fierbinteală de foc, îndată cu toţii fugiră la locul unde s-au prăpădît bălaurul şi, fiind preste samă de mulţi, perică. Că, din providenţiia lui Dumnădzău, ca neşte trimiş veniră, nu's de unde, pasări iarăş aşea de multe şi-i mîncară pre toţ şi să dusără.

De-atunce nainte, luînd iuşurare năpăştilor părintele, dobîndi dar la Dumnădzău de prorocie. Şi să strătuia pre sine mai vîrtos, cu mai greale petrecări. Ce iarăş iubind negîlceava, vădzînd că să strînsără la dînsul mulţi, cugetă să să tragă de-acolo la munţii cei mai de pustietate. Şi pusă pre Ioan să fie egumen pre mănăstire. Şi, arătînd lui Petr darul prorociei, spuindu-i un lucru cum va fi pre urmă şi împlîndu-i-să cuvîntul, nu i s-au greşit prorociia părintelui.

Însă aducînd la mijloc una din prorociile svîntului, ca dintr-un capăt de ţăsătură vom arăta iubitorilor de agonesîtă toată ţăsătura. Că, dănăoară, Leon, ficiorul lui Vasilie, blagocistivul împărat de Ţarigrad, scriind de la inema sa o taină şi pecetluind, o trimisă la svîntul, să-i facă răspuns rugîndu-l. Iară svîntul aulmînd cu sufletul, ştiu de tot şi, gătînd scrisoare cu tot răspunsul, ieşi de-ntîmpină îmblătoriul împărătesc la pragul chiliei afară şi-i dzisă:"Priimeaşte, frate, şi te-ntoarce la cine te-au mînat!". Iară-mblătoriul, mirîndu-să, feace: "Părinte, dară ce fealiu de răspuns voi duce la-mpăratul, că tu nice cartea n-ai prins a mînă să vedzi ce ţ-au scris?!". Iară părintele feace: "Agiunge, fiiule, agiunge! Că Dumnădzău va purta de grije!". Atunce priimi îmblătoriul cartea părintelui, să-ntoarsă la-mpăratul dîndu-i a-nţăleage de tot împlîndul de minune. / Şi, cînd vădzu împăratul obîrşiia prorociei svîntului, că fu precum i-au scrisu-i, au făcut prilej în tot fealiul nevoind să-l vadză. Ce svinţia sa, fiind nelumăţ şi smerit, făcînd împotrivă meşterşugului lui cu tocmală, de nu lăsă să fie aceasta. Ce aceastea-s puţine ce-am oblicit apoi de ucinicii lui.

Iară noi să ne-ntoarcem la poveaste. Thoma svinţitul, deaca ş-au păscutu-ş bine turma, să dusă de-acolo. Şi, aflînd un loc nelesne trecut şi necălcat, întră de lăcui într-însul, neieşînd afară toată vreamea postului. Şi, de să tîmpla vrodată primejdă sufletească vrunui frate, preste lungă vreame să ducea de-i vedea şi le da folosul cel sufletesc cătră spăseniia. Şi iarăş să-nturna la acel loc nelesne urcat, ca la odihnă de mîngîiare. Şi, petrecînd mulţi ai într-acesta chip şi sosînd adînci bătrîneaţe, războlindu-să puţintel cu trupul, au răpăosat dîndu-ş sufletul în mîna lui Dumnădzău.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte.

ÎNTR-ACEASTAŞ LUNĂ, 11, pomenirea preacuviosului părintele nostru Daniil Stîlpnicului.

Acesta svînt era în dzîlele lui Leont marelui împărat, ce-i dzîc Macheli, şi Vesson, de la Mesopotamiia, din Enoriia Samosatelor, de la un sat ce-l chiamă Vithara. Născut din părinţi, anume Iliia şi Martha. Şi, cînd fu de cinci ai, îl adusără părinţii într-o svîntă mănăstire şi să feace vestit de petreacere postnicească, sporind cu nevoinţa. Şi mearsă la svîntul Simeon Stîlpnicul de luă blagoslovenie de la dînsul. De-aciia, din răspuns de vidienie dumnădzăiască, mearsă la părţile Thrachiei, aproape de Ţarigrad, la locul unde să chiamă Anaplun. La care loc s-au închis într-o capişte idolească, suferind multe năpăşti de la draci. De-aciia, suindu-să deasupra unui stîlp, petrecu pre dînsul
211r cu multă postnicie şi răbdare, ars de zăduv şi de iarnă şi bătut de // vînturi. Şi feace multe minuni, într-atîta cît s-au vestit bunătăţile lui şi la-mpăratul Leon, şi la Zinon ce l-au priimitu-l şi la Vasilisc Tiranul. Carii îmblară la svîntul de i să-nchinară. Şi svinţia sa le-au prorocit de tîmplări carile mai pre urmă li să tîmplară.

Şi agiutînd svintei Besearici ce avea nevoaie şi războai de cătră eretici şi obîrşindu-ş cu svinţie, fără nice o prihană viaţă, au ieşit cătră Dumnădzău. Şi săborul lui să strînge de să prăznuiaşte la locul ce să chiamă Anaplun.

Într-aceastaş dzî, preacuviosul părintele nostru Luca, noul stîlpnic.

Acesta era în anii împărăţiei lui Roman Bătrînul şi ginere-său Constantin Porfiroghenit, fiiul lui Leon, preamîndrii, a fiiului lui Vasilie Machedon, purcedzînd de la Anatol, ficior lui Hristofor şi Caliei. Şi cînd războiul cu bolgarii, atuncea porunca împărătească l-au tras şi pre acesta la oaste.

Şi-nfrîngîndu-să oastea şi perind multe-ntunearece şi el scăpînd ferit din providenţiia lui Dumnădzău, au năzuit la viaţă călugărească. Şi, făcînd sporiu în postnicie, fu hirotonit preut. Şi-măşgură fier pregiur trupul său ca să să zămorască. Şi petrecînd 6 dzîle nemîncat, altă nemică mîncînd fără prosfora ce-i aducea şi curechiu* crud. De-aciia, suind de-asupra unui stîlp, petrecu pre dînsul trei ai şi audzî glas dumnădzăiesc; să ţînu de glas de mearsă pînă la muntele Olimbul, în urma glasului ce-l striga. De-acolo, puindu-şi o pietricea în rost, loc de zăbale, de bună voaie, şi mearsă la Ţarigrad şi, de-acolo, la Halchidona. În carea, iarăş suindu-să într-un stîlp, feace mare minuni, trăind 45 de ai deasupra acelui stîlp în soare şi în iarnă. Şi, nevoindu-să bine şi cum place lui Dumnădzău, ieşi cătră Svinţia sa răpăosînd.

Într-aceastaş dzî, pomenirea svinţilor măcenici Achepsei şi Anthalas.

Aceştia era de la Persida, deci Anthalas / era popă idolesc. Şi, cunoscînd credinţa cătră Domnul Hristos, din ce-ş adusă aminte să margă la episcopul creştinesc să să izbăvască din boală ce avea, carea era curs de sînge. Şi, învăţîndu-să de la episcop în credinţa Domnului Hristos şi întorcîndu-să acasă la oraşul său, ce să chema Arvil, să prileji de fu şi altora dascal cătră credinţa cea bună. Şi, fiind pîrît, astătu naintea boiarinului. Şi boiarinul, deaca adeveri firea sufletului lui, feace de-i tăiară ureachea şi-l băgară în temniţă.

Iară svîntul Achepsei era diacon. Şi, prins fiind şi mărturisind pre Domnul Hristos, fu bătut fără milă şi trimis împreună cu Anthalas la boiarin. Şi boiarinul, de-aciia, i-au dusu-l la-mpăratul. Şi, mărturisind naintea lui pre Domnul Hristos, le tăie capetele svinţiilor sale.

Într-aceastaş dzî, pomenirea unui cucon şi foarte poveaste de folos spre-ntoarcerea greşiţilor.

Acesta fericit măcenicul Domnului Hristos cucon era eghiptean de pre rudă, născut în cetatea ce să chiamă Tenesti, din părinţi creştini. Şi, botedzat şi crescut, învăţă svînta şi fără prihană credinţa creştinească . Însă din iuşorul cunoştinţei sale înşelat şi poticălit de pizmaşul omenescului rod, mearse la Amira carele era acolo şi să lepădă de Domnul Hristos, tăindu-ş brîul şi călcînd svînta cruce. Şi, scofîndu-ş cuţitul, strigă acel ticăit şi becisnicit glas: "Agarinean sînt şi de-acmu nu-s creştin, de astădzi!". Deci avu cinste de la Amira şi de la sfatul lui puţintei ai, nemică grijind de spăseniia sa.

Iară părinţii lui nu mai părăsiia rugînd pre milostivul Dumnădzău să-l întoarcă. Şi, văzînd Dumnădzău ruga lor nepărăsîtă, au schimbat spre-ntoarcere şi pocăinţă inema Miraculii, adecă cuconului. Şi, venind la părinţii săi, le dzîsă: "Iată-mă-i, domnii miei şi dulcii şi iubiţi părinţi, întunecîndu-mi-să mintea am făcut ce-am făcut! Şi acmu mă rog iarăşi să hiu creştin şi să mă aflu cu
212r voi. Şi ei feaceră: "Noi, fiiule, cînd // o feceş aceasta, multe lacrămi am vărsat pentru tine şi n-am mai părăsît rugînd pre Dumnădzău ca să cunoşti adevărarea şi să te-ntorci cătră Svinţia sa. Şi acmu mulţămim bunătăţii Svinţiii sale că nu ne-au trecut mişaoa rugă! Ce, precum ştii, fiiule, că noi ne teamem de Amira să nu cumva cădem în primejde ca ceaca ce te-ntoarcem! Ce, de ţi-i voia să te iuşuredzi şi de vina cea mare şi să-ţ afli şi pre Dumnădzău cu milă şi milos şi pre noi să nu ne bagi în vină şi să fii rugă pentru tot rodul tău, pasă la Amira şi, cum ai făcut furiş răul ce-ai făcut, aşea iarăş fă ca fără ştirea noastră! Şi Dumnădzău adevărat îţ va deşchide cale lucrului, fiiule, precum va fi voia Svinţiii sale!".

Deci cuconul Miracul, luînd sfatul şi ruga părinţiloru-ş şi un brîu a mînă, alergă în zborul agareanilor. Şi-ncingîndu-să cu brîul pre sine naintea lui Amira ş-a tot sfatul, făcînd svînta cruce dintr-un lemn şi sărutîndu-o, începu a striga cît ce putea: "Ти, поимаѣш!". Atuncea prindzîndu-l Amira, îi dzîsă: "Ce-ţ iaste?! Ce te-au lovit?!". Iară Mirax i-au răspunsu-i: "Venîndu-mi la fire de cătră acea drăcească întunecăciune ce mi s-au prilejit, am căzdut la Domnul mieu, la Isus Hristos, şi m-am făcut iarăşi precum fuseasem, creştin. Ş-am venit să-ţ spuiu ţie ş-a tot zborului tău. Şi să mărturisesc pre Hristos Dumnădzăul mieu naintea tuturor! Şi pre voi să vă anatematizesc şi pre leagea voastră!".

Aceastea deaca le audzî Amira, l-au băgat în temniţă, de l-au ţînut trei dzîle nemîncat, nebăut. Şi, scofîndu-l şi-ntrebînd, aflîndu-l că mărturiseaşte pre Hristos Dumnădzăul nostru, îl bătu cu samă şi iarăşi îl băgă în temniţă. Şi, după trei dzîle, iarăş îl scoasă de-l bătu vîrtos. Şi, vădzîndu-l tare la mărturie, iarăşi l-au închis alte trei dzîle. Şi iarăşi, deaca-l întrebă, aflîndu-l tare mărturisind de Domnul Hristos, îl bătu preste vînătăi cu vine de bou. Şi, dînd asupră-i răspunsul morţii, îl luară de-l dusără cu o corabie pre mare patru stadii şi, deaca-ş feace ruga cătră Dumnădzău, îi tăiară capul. Şi le- / pădîndu-l în mare cinstitul lui trup, de-au ieşit din mare sau de n-au ieşit, nu să ştie. Iară cinstitul lui cap au ieşit. Şi, cunoscîndu-l neşte creştini, îl luară ca un odor de mult preţ. Şi, fiind clevetiţi la Amira,

* veardze

deaderă-i o sută de galbeni şi-i lăsă în pace să şi-l ţie fără nice o frică. Atunce, făcîndu-i un toc de argint, îl pusără într-însul cu cinste, cum să cade şi cu slujbă. Şi de-atuncea pînă astădzi, pururea varsă mir de bun miros. Carele face tot fealiul de vindecări, întru slava Domnului nostru Isus Hristos şi de încredzămînt adeverit poticăliţilor să nu să-ndoiască a veni spre pocăinţă.

Într-aceastaş dzi, vitejiia svîntului măcenic Varsava.

Acesta mărturisind la-ndrăznire Dumnădzău adevăr pre Hristos, i s-au tăiat capul de domnul Persidiei.

Într-aceastaş dzi, svinţii măcenici Terentie, Vichentie, Emilian şi Veveia. Stih:

Tăiaţi veselesc cei trei şi-ncă cu cea una,
Trei feaţe lui Dumnădzău, ce li-i firea una.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 12, preacuviosul părintele nostru, făcătoriul de minuni, Spiridon.

Acesta era în dzîlele împăratului Marele Constantin şi a fiiului său Constantie, chiprian de rudă. Şi era la năravuri prostac, la inemă smerit. Şi dintîi era păstoriu la oi, apoi, însurîndu-să şi murindu-i femeaia, fu episcop. Şi atîta i s-au dat de la Dumnădzău dar de iştealenie, cît de pre ciudease ce făcea i s-au pus numele Făcătoriul de minuni. Că şi în vreame de seacetă feace cu ruga de s-au pornit ploi şi iarăş le-au oprit cu ruga asupreala ploilor. Au oprit şi foamea ce vrea să fie de cătră neguţătorii cei de grîu ce siliia să facă scumpeate, că cu ruga svinţiii sale feace de să răsîpîră jitniţele
213r lor şi, fără de voaie, ieftinîră grîul. Şi // şearpe prăvăli de-l feace aur şi, deaca plăti nevoia unui căzdut în greale datorii, iarăşi au desprăvălit aurul în şearpe şi l-au slobodzît. Oprit-au şi cursurile pîraualor. Ş-au încredinţat de-au întors şi pre o curvă ce cutedză de-l atinsă, vădindu-o că face curvie şi să-i ispoveaduiască ce-au făcut.

Şi la săborul ce s-au făcut în Nichea au astupat gurile şi le-au făcut mute acelora ce să sămeţîsă cu filosofiia lor de grăia mare împrotiva dereptăţii svîntului săbor cu a Duhului Svînt puteare. Şi o femeaie orecarea, cerşindu-ş odorul ce avusease dat pre mînule hiicâ-sa şi fiind moartă, întrebă svîntul pre hiicâ-ş de-i spusă unde-i odorul de bani şi căută de află odorul şi-l deade muierii a cui era. Şi încă tămădui şi pre împăratul Constantie de boală ce avea. Şi întoarsă la viaţă cuconul unii femei. Şi îmfruntă şi pre cela ce vrea să ia mai mult o capră de lăcomie, fugînd ea de la dînsul la turmă, săvai că o ducea cu sîla. Iară deacă deade şi preţul ei, ea nu mai fugi, ce şedzu la dînsul cu alalte plătite ce cumpărasă. Şi-ncă au tămăduit şi bezglasiia unui diacon ce amurţîsă, care, poruncit fiind să facă puţintea rugă pre vreame de năduşală, întindzîndu-o cu asupră de mare fală goală ce avea, îndată amurţi şi rămasă mut.

Acestuia svînt i să iviia îngerii şi slujiia la svînta slujbă, dzîcînd: "**нсъ аѣ҃ом теѡмь. Kai το πνευματικὸν***, cînd împărţiia poporului blagosloveniia cea obicinuită în besearică. Că, aprindzînd lumini puţine îrcovnicii, svîntul certîndu-i, ei dzîcea că nu trebuie mai multe a aprinde, de vreame ce n-au venit popor la besearică, ce svîntul pusă mărturii din ceriu, că avea mai vîrtos pre svinţii îngeri prăvitori şi agiutori ce cînta cu svinţia sa. Dară pre cine n-a înspăima acea de pripă izvorîre de undelemn a candilii ce i să sfîrşiă undelemnul şi să stîngea.

Şi a mulţi au prorocit ce le va fi pre urmă, din cunoştinţă de la Dumnădzău. Ş-au dojenit şi pre episcopul Trifilie, carele era dat în petrecaniile şi desfătările ceale lumeşti şi l-au înduplecat a dori mai mult bucuriia cea vii- / toare. Acesta certînd şi înfruntînd pre o muiare căzdută în preacurvie şi nu vrea să să ispoveduiască. Ce, cînd fu să prăsască, dzîcea că-i de la bărbatul ei ce-i murişă şi de 20 de luni nu să-mpreunasă cu dînsă. Iară svîntul o deade morţii.

Acestuia svînt să vedea capul plin de roauă pre vreamea secerii, cînd era soarele fierbinte, arătînd Dumnădzău cinstea ce vrea să fie pre dînsul mai apoi, de cînd era la ţară. Iară precum era de-ndurat şi milostiv, să veade în ceea cînd era păstoriu la oi şi venisă neşte furi noaptea să-i fure din turmă oi, că nu numai ce i-au întunecat de-au orbăcăit, apoi i-au dezlegat din orbăcăciune, ce încă le-au dat şi un berbeace să nu fie trudiţi în deşert. Acesta svînt păscîndu-ş turma bine carea i-au datu-o Dumnădzău, s-au mutat la petreacerea şi lăcuinţa îngerilor. Şi să face bulciul lui, adecă praznicul lui, în Besearica svîntului şi vîrhovnic apostol Petr, aproape de svînta Besearică cea mare.

Într-aceastaş dzi, pomenirea svîntului măcenic Sinetos.

Acesta era în dzîlele împăratului Avrilian. Cu carele aflîndu-să în Rîm şi rădicînd jărtve la idoli, dîndu-să la voroavă de Domnul Hristos, credzu. Carele fu şi hirotonit citeţ la Besearica Rîmului de svîntul Xistus. Şi, făgăduindu-să-mpăratului cu amăgitură e-a jărtvi la idoli şi arătînd că-ş bate gioc

de idoli, fu bătut cu vine de bou atîta, cît tot locul s-au roşit de sîngele lui; şi-l băgară în temniţă. Şi, cînd fu demineaţă, îl întinsără pre grătariu înfocat şi-i veni dumnădzăiesc glas din ceri întărîndu-l şi-mbărbătînd la luptă. Şi depreună cu glasul s-au pugorît ploaie tare, ferind pre svîntul măcenic nevătămat de focul acela. De-aciia, feacerâ o groapă adîncă de dzeace coţi. Şi băgară într-însă ţăpi ascuţîte şi aruncară pre svîntul într-însă, preste aceale ţăpi ascuţîte, de i să zrumică trupul şi ieşi isţealit şi întreg din datul lui Dumnădzău. Şi iarăş îl închisără unde să chiamă Pantheon. Şi de-acolo ieşind, îi
// tăiară capul. 214r

Într-aceastaş dzi, pomenirea a dintru svinţi părintele nostru Alexandru, patriarhul de svîntul Ierusalim.

Aflîndu-să împăratul Dechie în Rîmul cel bătrîn, au pornit mare goană asupra creştinilor. Că trimiţînd poruncă prin toate oraşe şi cetăţi şi sate să să facă cărora sînt creştini silă să jărtvască idolilor şi să să leapede de Domnul Hristos şi cîţ n-or vrea să facă aşea, aceia să fie supuş supt multe pedeapse de munci şi să li să facă moarte ovilită cu greale durori.

Atunce, aflîndu-să svîntul Alexandru arhiepiscop şi patriarh în Ierusalim şi pîrît la domnul Chesariei ce era acolo, mînă de-l adusără naintea sa legat cu lanţuje. Şi-ntrebîndu-să mult cu dînsul, strigă într-a vedeare la mijloc, cu mare glas mărturisind pre Domnul Hristos Dumnădzău şi-mpărat şi tuturor ziditoriu şi blăstămînd pre idoli şi pre cari li să-nchină cu îndrăzneţ şi slobod glas, turbură minîia lui. Pentr-aceaea, becisnicul acela munci cu multe fealiuri de munci pre svîntul în scurtă vreame. Apoi de toate, giudecă să-l dea herilor să-l mănînce. Şi-ndată dezbrăcîndu-l gol, de viu îl deaderă ca un berbeace la mijlocul prăviriştii şi slobodzînd herile de multe fealiuri asupră-i ca să-l mănînce. Iară svîntul, făcînd rugă cătră Dumnădzău, dzisă ş-aceasta: "Doamne, de iaste voia Svinţiii Tale să-m iau sfîrşeniia acmu, aşea să fie, precum iaste ogodna Svinţiii Tale!". Şi aşea slobodzîte herile asupră-i, unile cu plecarea capetelor i să-nchina şi să-ntorcea la locul lor, iară unile să tăvăliia pre la picioarele svîntului sărutîndu-le, altele îi lingea ranele cu limbile. Iară marele arhiereu, lui Dumnădzău mulţămind, răpăosă, lăsînd trupul pre pămînt fără de nice o vătămare. Care, luînd neşte creştini, înfăşară cu pîndze curate, cu unsori* de mirosuri scumpe, astrucară şi-l acoperiră la loc de cinste întru slava lui Hristos Domnul nostru.

Într-aceastaş dzi, pomenirea preacuvioşilor părinţilor no- / ştri Amonatha şi Anthus. Stih:

Părăsînd lumea, cătră îngerii dzîce
Svîntul Amonath: "Mă suiţ la ferice!"
Anthus ca rujea cea-mfloriă-n grădină,
Ş-au mutat viaţa în lumea cea senină.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, ÎN 13, stradaniia şi nevoinţa svinţilor mare măcenici şi slăviţi a lui Hristos marturi: Evstratie, Avxentie, Evghenie, Mardarie şi Iorest.

Aceştia era în dzîlele lui Dioclitian şi Maximian, acelor necredincioşi împăraţi, şi lui Lisie Duxul, carele era domn pre cinul limitaneilor, şi a lui Agricolau, carele ocîrmuia toată eparhiia Anatoliei. Aceştia svinţii măcenici încă dinceput, de la strămoşii lor, să-nchina Domnului Hristos, însă să ascundea** pentru frica tiranilor şi gonacilor. Dintr-aceştia svinţi, unul Evstratie era din oraşul Aravrachinonul. Carele era scriniiariu a cinul dusicese. Şi era mai mare într-însul. Şi, dorind să mărturisască vederat credinţa cea bună şi temîndu-să de neştiutul firşitului, învăţă pre o slugă a sa să-i ducă brîul în besearica ce era în Aravrac, cugetînd şi ispitindu-ş cu firea. Că, întrînd preutul Avxentie în svînta besearică, de va lua brîul, iată că va fi prin voia lui Dumnădzău mărturiia lui de Domnul Hristos şi cutedzarea fără nemică frică de cealea ce-ş cugeta a horbi. Iară de-l va lua altul cineva om de a besearicii, el încă să-ş mai ţîie într-ascuns credinţa Domnului Hristos. Şi să nu să nice leac vădească, vădzîndu-ş ispita pre cuget ce-au cugetatu-ş.

Deci, luînd preutul brîul, ş-au adeveritu-şi că i s-a izbîndi bine mărturiia măceniei pentru Domnul Hristos. Şi-ndată mearsă naintea lui Lisie şi mărturisi cu îndrăznire credinţa svîntă. Că, atunce
cînd astătură alalţi ce străstuiră mai nainte, // astătu şi Evstratie naintea lui Lisie, de vreame că şi mai 215r
mare era într-acela cin; pentr-aceaea şi întîi el mărturisi că-i creştin.

Deci îi luă brîul depregiur dînsul tiranul şi-mvăţă să-l dezbrace gol, să-l tindză la pămînt şi-l bătură cumplit. De-aciia, îl legară cu funi şi-l trasără sus, de-l pîrjoliră dedesupt cu foc ce aprinsease

---

* balsame

** tăinuia

gios. De-aciia-i turnară preste arsuri slatină cu oțăt și-i frecară coastele cu scoice* și, preaslăvit minunînd, ieși cu totul sănătos, chemînd către credința Domnului Hristos pre svîntul Evghenie. Și astătu și svinția sa în cutedzare de mărturisi slobod, dzîcînd că-i într-acelaș cuget cu svîntul Evstratie. Și aceaea cinste de-nchinăciune dă lui Dumnădzău cu carea-l cinsteaște și el. Atunce svîntul Evstratie, pironit cu încălțări de her, fu pogonit depreună cu svîntul Evghenie de la orașul sevastianonilor pînă la Nicopoli.

Și-ntr-aceaea alergătură prăvindu-l svîntul Mardarie cum să răneaște svîntul Evstratie și luîndu-l aminte pre un om ca acela vestit în figură** ca aceaea, l-au fericitu-l de răbdarea lui și căce că pentru credința către Domnul Hristos, din vestit și luminat ce era și de rudă mare, ș-au alesu-ș a pățî acealea ce pat făcătorii realelor. Și, sfătuindu-să de la femeaia sa, carea și ea l-au îndemnat către hîrățiia nevoinței aceștiia și, lăsîndu-ș cuconașii ce avea cu dînsă pre sama lui Dumnădzău, agiunsă pre svîntul Evstratie, ce era pogonit pre cale, și să legă lîngă dînsul.

Și, deaca ședzu Lisie la-ntrebare, întîi pre svîntul Axventie scoasă de-i tăie capul, ce să mărturisi creștin. Iară svîntului Mardarie sfredeliră gleznile și băgară fune de-l spîndzurară cu capul în gios și-l arsără pre spinare cu țăpuș înfocate. Și-ș deade în mîna lui Dumnădzău sufletul. Iară svîntului Evgenie tăiară limba și-i frînsără fluierile picioarelor cu beațe; și răpăoșă într-acealea cazne cătră Dumnădzău.

Iară svîntul Orest, deaca să vădi că-i creștin și el, căce să lovișă de străjearii, că, avînd cruce în baier la piept, i să vădzu crucea / cînd, vîrtejindu-să, vrea să-l lovască cu sulița, să numi șerb Domnului Hristos. Și fu legat cu svîntul Evstratie și fură amîndoi trimiși la Agricolai, cugetînd Lisie c-a hi spre folos nu numai pentru-nțălepciunea și putearea cuvintelor lui Evstratie, cu carea au rușinat ș-au batgiocorit păginiia lui, ce și pentru să nu mai facă minuni, să tragă mai mulți în credința Domnului Hristos. Deci, deaca astătu naintea lui Agricolai svîntul Evstratie și rușinînd toată-nșelăciunea și deșertăciunea vicleșugului ellinesc, din cealea ce povestesc ei, că era mare și vîrv la-nțălepciune, și povestindu-i socoteala Domnului Hristos atîta cît băgă în frică pre tiranul. Și, băgat în temniță, feace scrisoare de limba morții pentru casă-ș și o deade pre mîna svîntului episcop Vlasie, carele l-au și priceștuitu-l cu Svintele Taine. Și-ntîi culcară pre svîntul Orest deasupra unui pat de fier înfocat și acolo ș-au săvîrșitu-ș alergătura nevoinții. Iară svîntul Evstratie, mai apoi băgat într-un cămin înfocat, luă cununa măcenicească.

Iară săborul lor să face în svînta besearică a svîntului apostol evanghelist Ioan Bogoslov, aproape de svînta Besearica mare.

Într-aceastaș dzî, pomenirea svintei măcenițe Luchiei Ficiorei.

Aceasta svîntă ficioară Luchiia era din Siracus, orașul ostrovului Sițeliei, logoditâ fiind a bărbat. Și, fiind maică-sa cu boală, mearsă cu dînsă în orașul Catanul, să facă rugă la svînta măceniță Agatha să o izbăvască de cursoarea sîngelui. Și, deaca mearsă, vădzu în visul somnului pre svînta Agatha tămăduind pre maică-sa și ei prorocindu-i de măcenie ce va lua printru mărturiia Domnului Hristos.

Și, dară deaca s-au izbăvit maică-sa, înpărțînd avearea sa la mișei, pusă tare dragoste să mărturisască pre Domnul Hristos. Și, pîrîtă de logodnicul ei, astătu naintea cneajului Pishasie. Carele învățâ de o dusără într-o curvărie să o rușineadze. Însă prin darul lui Hristos fu apărată, că, mulți
216r năvălind, nu putură nice să o atingă, nice din loc să o mute de unde sta la rugă, nice cu focul ce // aprinsără pregiur dînsă nu putură să o ardză pre loc unde sta, că o apăra Dumnădzău. Și, neavînd altă puteare, îi tăiară cinstitul cap cu sabiia. Și așea au ișîrșitu-ș nevoința svînta lui Hristos măceniță Luchiia.

Într-aceastaș dzî, pomenirea preacuviosului părintele nostru Arsenie de muntele Latronul.

Acesta preacuvios părintele nostru și făcătoriul de minuni Arsenie era de la Țarigrad, din părinți credincioși și creștini ficior și bogătași din cei de frunte. Din rudă ca aceasta luminată și vederoasă fiind svîntul și mai mult crescînd în credința cea bună, luă mai cu asupră cu multul de la-mpăratul de-l pusă preste altă boierie ce avea, îi deade și hătmăniia cea mare și-l pusă și patrichie cinului*** chivrraitonilor.

---

* hîrburi, scoice

** chip

*** șirului

Și-ntr-o vreame, pornindu-să stolul oștilor mării pre porunca-mpăratului, pre carele mearsă el mai mare și rădicîndu-să turbureala mării dintr-adîncul fundurilor, să necară toate leamnele cu oștile-mpărățești acealea, numai ce rămasă singur, scăpînd la uscat.

Și aflîndu-ș îndeleate din cavza* aceasta, carea îndeleate de mult o doriia, și luă cin călugăresc, chinuind trupul, făcîndu-l să slujască sufletului. Și chinuirea era postul, nedormitul, culcarea pre gios. Și alaltă patimă și zmăcinare trupului, osăbi de-aceastea, iș îngreuia trupul și cu greimea herului ce-ș ferecasă și cercuisă trupul cu șine de her, acesta carele să arătă mai mare și mai vîrtos decît herul. Dară de-acii pîrîul lacrămilor și dvorbă în picioare toată noaptea și dodeiala iscușeniilor drăcești și răbdarea gerului și goliciunea, nime n-ar putea lua sama, ca și arina mării să le numere. Și, într-acesta chip agonesîndu-să și nevoindu-să svîntul, îl trimisă darul Duhului Svînt la un loc ce era în prejma besearicii. Și acolo sămănînd bine cu lacrămi, făcînd locul acela locul plînsului, începu a secera cu bucurie. Iară îmbrăcămîntul lui era de păr și-ș chinuia toată partea trupului pre unde era fără her. / Și să hrănîia cu buruiane sălbatice, ar putea dzice fiecine mai fără hrană decît cu hrană. Că și cu acealea încă să hrănîia numai cît le gusta, iară nu să să sature. Iară seatea a doa și a treia dzî îș stîmpăra cu puțintea apă.

De-aciia, sosî la fericitul muntele Latronului și petrecu acolo minunat și umorî pre aspida aceaea ce să ținea în pește ră cu cuibul, de învenina apele ce era acolo. Iară svîntul o umorî numai cu ruga și cu sămnul svintei cruci. Și iarăș sosînd la svînta mănăstirea Chellivarilor, din porunca lui Dumnădzău, și statînd acolo mai mare vreame puțintea, învită pre mulți spre bunătăți.

Și, iarăș lăsînd lavra, alergă la liniștea cea dorită, supărat, dosădit și întră de să băgă într-un cuib, în carele adeaseori mîna heri cumplite. Și, făcuind cu dînsele, petrecea în liniște ca alt Daniil ce era orecînd în groapa cu leii. Și, întărcînd de-acolo herile, feace cuibul** lor dăscălie și școală sufleteasc ă. Și, iarăș rugîndu-l frații, veni în lavră, slujind lui Dumnădzău nu în de-a valoma la obște, ce la sîngurătate, sîngur la sîngur, închidzîndu-să într-o chilie strîmticea, de nice grăiia, nice gusta mîncare preste săptămînă, fără numai dumineacă ce gusta și grăiia. Și ape amară au îndulcit cu ruga, turburîndu-le cu toiagul său, de le-au mutat din amărăciune spre dulceață. Și atîta trăiia nepătimat, cît nu-i trebuia hrană trupască, de vreame că să hrănîia cu pită îngerească și cu hrana cea trainică.

Aceastea făcînd și neguțătorind și politicind cu înțălepciunea și cu bărbățiia, curățiia și cu dereptatea. De vreame că fu chemat să margă la viața cea de sus, chemă pre frații din pregiur și, spuindu-le învățătura lepădării de lume și de lucrurile lumești și-ncă și de răbdare, și de sufleteasca iuboste frățască, și pentru smerenie, și pentru rugă și, plecîndu-ș genunchile la pămînt și ochii împlîndu-și de lacrămi. Ș-au dațu-ș în mînule lui Dumnădzău svîntul suflet, făcînd multe minuni și
217r după moarte. Că și cela ce turbasă și să ispiti a-i sparge mormîn- // tul căzu în fulgerătură de-i săcară toate mădulările și iarăș, deaca ș-au mărturisit cu pocăință vina, l-au tămăduitu-l svîntul prin ruga fraților.

Și, iarăș, alt călugăraș ce era bolnav de idropică, apă supt piiale***, îndată, cît feace rugă la mormîntul svîntului să și tămădui, mulțămînd și slăvind pre Dumnădzău Carele proslăvește pre svinții săi, pre sîngur adevărat Dumnădzău Isus Hristos Mîntuitorul sufletelor noastre Căruia-i slava în veaci. Amin.

Dumineca svinților strămoș o prăznuim. Cealea ce-s de rîndul fericitului Avraam povestește cu istorie marele Moisi în *Cartea rodinelor*, ce să cheamă *Genesis*, le cunosc și înțălepții și cei prostaci. De vreame că le citim în dzilele svintelor Părese ami la vecernie, într-audzul tuturor. De vreame că să știe că era din Țara Haldeilor și păgînean, că neam mainte de jidovi sînt haldeii. Și cum avea tată slujitoriu de idoli, ce săvai că-i era născut ea dintr-unul ca acesta, n-avu nice o-mpiedecăciune despre a cunoașterea pre Dumnădzău.

Iară de-a trebui să spunem și ceva preaslăvit de fericitul și svîntul**** acesta părinte Avraam, din ce fu pornit și povățat către cunoștința adevăratului Dumnădzău. Că, puind la gîndul său socoteală, aflînd că nice una din fapte nu-i Dumnădzău, și iarăș socotind înșirătura cea bună a lucrurilor de pre ceale văzute fapte, cunoscu pre nevădzutul Dumnădzău. Și i să-nchină ca lui Dumnădzău și cîrmaci a

---

* vina

** Ale trupului 4 bunătăț: bărbățiia, înțălepciunea, direptatea, curățiia; ale sufletului: tăriia, întregiia, frîmseațea, sănătatea.

*** îmflătură

**** Avraam

tuturor şi cavză a vădzutei bune încheieturi ş-a rîndului sîntelor. Carele, luîndu-ş sămn de la Dumnădzău şi poruncîndu-să să-ş lase casa şi rudeniia, feace aşea, nemică-ndoindu-să, nice stînd în gînduri smintitoare pregiur credinţă*. Ce stătu adeverit cu credinţa. Şi dar luă la bătrîneaţele de-apoi, pre Isaac şi ceaea să fie tată a multe neamuri. Şi din Isaac născîndu-să Iacov şi din Iacov, Iuda, dintru carele-i şi Domnul Hristos. Şi ş-au agonesitu-ş / şi pre alalţi ai săi strănepoţi. Pre acesta ca ceaea ce fu propator şi strămuş Domnului Hristos, giudecînd harnic pomenirii Dumnădzău, purtătorii părinţii noştri şi dascalii ne deaderă să i-o facem pomenirea aproape, iară nu departe de dzua naştirii de pre trup a Domnului şi Dumnădzăului nostru Isus Hristos.

Tipărînd şi rînduind aceasta, nu aşea prost şi fiecum, ce însuflaţi de Duhul Svînt, de vreame că preabunul şi iubitoriul de om Mîntuitoriul nostru, de om dragostea sa pornit, au vrednicit să-l aibă pre acesta şi rudeniei începătoriu** celor dintru dînsul, giudecară dirept lucru să-i facă pomeanele, dzua de bulci şi sărbătoare de bucurie, ca unui rudă-ncepătoriu şi propator, puţîn mainte de ivirea Svinţiii sale trupască către noi.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, ÎN 14, stradaniia svinţilor măcenici a Domnului Hristos Thirs, Levchie şi Callinic.

Aceştia svinţi măcenici a lui Hristos şi marturi Thirs, Levchie şi Callinic era în dzîlele lui Dechie Împărat şi Cumvrichie Ighemonul. Carele goniia şi întiriia pre creştini la părţile Nicomidiei şi Nicheii şi Chesariei ceii de Vithiniia. Deci, întîi, svîntul Levchie, pornit de sine, veni naintea lui, mărturisind pre Domnul Hristos şi ocărînd deşertăciunea idolilor. Deci, spîndzurîndu-l muncitorii cu porunca ighemonului şi cesăluindu-l*** carnea cumplit cu rodzători de munci, răbdă svîntul Levchie stînd virtos şi mărturisind creştineasca credinţă. Şi de-aciia, îi tăiară svîntul cap. Şi, de-aciia, purcedzînd ighemonul, mearse spre Ellispont. Şi tîlnindu-l marele a lui Hristos viteaz Thirs, mărturisind slobod, cu toată îndrăznirea pre Domnul Hristos că-i Dumnădzău şi înfruntînd pre tiranul, 218r că fără de cale cinsteaşte pre ceia ce nu-s dumnădzăi. Pentr-aceaea // pusă ighemonul de-l bătură cu palme preste svîntul obraz şi-i zdrobiră gleznele picioarelor. Şi iarăş îl legară de mîn şi de picioare la un loc de-l ghemuiră şi-l zdrobiră din oase. Şi-i băgară undiţe în melcii ochilor şi-i împunsără svinţii ochi cu bolduri şi cu maiuri de aramă frînsără-i picioarele şi plumb topit turnară preste spate. Care plumb beteji mai mult pre muncitorii decît pre svîntul. De-aciia, din darul lui Dumnădzău ieşind dintr-aceastea din toate zdravăn şi-ntreg sănătos, atîtea munci ce-i deaderă. Deaca-l vădzură într-atîta minune, îl legară de mijloc cu un lanţuh. Şi cu ruga sfărîmă toate închinăciunile**** idolilor. De-aciia, îl aruncară într-un vas cu apă cu capul în gios. Şi-ndată să sparsă vasul. De-aciia, îl suiră pre un zidiu nalt de-l aruncară gios unde era ţăpi şi lănci ascuţite şi putearea Domnului Hristos l-au apărat nevătămat.

De-aciia, murînd rău Cumvrichie şi Silvan, luă domniia lor Vaddus. Carele, prindzînd pre svîntul pentru ce mărturisiia pre Domnul Hristos, îl băgă într-un sac şi-l aruncă în mare. Şi, spărgîndu-să sacul din venirea îngerilor, fu scos la uscat svîntul. Şi iarăş îl luară muncitorii de-i deaderă cumplite munci, iară svîntul cu ruga le-au oborît gios idolii. De-aciia, îl deaderă la fieri cumplite să-l mănînce şi nemică nu-l vătămară; de-aciia, îl bătură cu bătăi atîta,cît pica carnea svîntului de pre oase pre gios.

Atunce trasă pre svîntul Calinic la credinţa Domnului Hristos, ce era popă idolilor, socotind cu mintea sa şi cugetînd că-i mai mare Dumnădzău Hristos decît toţi dumnădzăii, de vreame ce de numele lui cad gios idolii. Că, mărgînd***** pre la Apoloniia svîntul Thirs, cu ruga au oborît gios idolii mincinoşilor dumnădzăi, aceasta ţiind minte feace şi svîntul Callinic, oborînd cu ruga cu numele Domnului Hristos pre idolul ce să cinstiia acolo, îi tăiară capul.

Iară pre svîntul Thirs îl băgară într-un secrii ca să-l taie cu un hiristeu. Şi, neputînd slugile să tragă hiristeul, rămasă svîntul nebetejit. Şi-ş deade sufletul în mînule / lui Dumnădzău, venindu-i glas din ceriu, spuindu-i binele ce-l aşteaptă în ceriu. Şi să face sărbătoarea lor în măceniceasca lor casă, ce-i aproape de Eleniiane.

Într-aceastaş dzî, pomenirea svinţilor măcenici Filimon şi Apollonie, Arianos şi cu soţiile sale.

---

* vină

** Родонача́лника

*** rădzîndu-i

**** capiştele

***** trecînd

Aceştia era în dzîlele împăratului Dioclitian şi Arian Ighemonul Thivaidei Eghipetului, de mitropoliia antinoilor. Iară chipul mărturiei lor au fost aşea.

Prindzîndu-să 35 de creştini şi aducîndu-să la ighemonul, iară unul de dînşii, anume Apolonie, ce era anagnost, adecă citeţ, cumu-i rîndul svintei săbornicii besearice, temîndu-să de munci ce-l îngroziia, deade 4 galbeni de aur lui Filimon Fluieraşului să meşterşugiască să să facă că iaste Apolonie şi să rădice jărtvă idolilor în locul lui, văz, doamne, că-i el. Şi-i deade şi hainele sale de pre sine. Deci fluieraşul Filimon, îmbrăcîndu-să în hainele lui Apolonie, să-mbrăcă şi în credinţa Domnului Hristos, lăsînd păgînăţiia. Şi, acoperîndu-să să nu-l cunoască, întră în Miidan şi, dzîcîndu-i să jărtvască, el mărturisi pre Domnul Hristos. Şi poruncînd ighemonul să vie Filimon să fluiereadze cu, descîntat şi mîngîiat* cu cîntecul, să-i paie rău de lume şi să să leapede de Domnul Hristos şi să jărtvască dimonilor, şi adecă să cunoscu că-i el, Filimon, ce să făcea că-i Apolonie.

Deci ighemonul luă pre Filimon Fluieraşul cu bine să să leapede de Domnul Hristos. Şi el nu vru şi-i dzîsă încă: "Zădar te trudeşti a te face, deaca nice te-ai botedzat în botedzul creştinilor, că nice-ş să poate număra cu creştinii cela ce n-are botedz!". Iară Filimon feace rugă şi să pugorî pioasă de tăcută şi cu dinsul sîngur, atîta cît să mirară toţi prăvitorii şi carii era acolo. Iară svîntul Filimon să încredzu că, necutedzînd nime de frica ighemonului să-l boteadze, i-au venitu-i de sus botedzul de să botedză.

Şi feace rugă şi pentru fluierile sale ce fărmăca cu dînse, carile le dedease pre mîna lui Apolonie ce-i dedease galbenii, de-ş schimbară obrazele. Şi, făcînd rugă, să pugorî din ceri foc, de arsă // 219r fluierile în mînule lui Apolonie şi să stricară şi, mai apoi, prinsără şi pre Apolonie. Ca ceaea ce era el vina de credzu Filimon în credinţa lui Hristos.

Şi, deaca-l trasă naintea ighemonului, mărturisi luminat credinţă întru Domnul, prin care lucru îi tăiară vinele la picioare şi-l trasără prin tot oraşul. De-aciia, îl spîndzurară într-o crangă de maslin şi-l împroşca cu săgeţile. Şi săgeţile nemică nu-i strica. Iară o săgeată să-ntoarsă la ighemon şi-l lovi de-i scoasă un ochiu. Carele svîntul Filimon l-au iştelit, prorocind că, apoi, după măceniia şi răpăosarea lui, să-i ia ţărîna de la mormînt că să va tămădui. Deci, nainte fiind ţînut amîndoi svinţii, deci Arian Ighemonul, apoi, pre prorociia svîntului mearsă unde era puş svinţii şi să tămădui. Şi dintr-aceaea ighemonul şi cu ceia ce era cu dînsul credzură întru Domnul Hristos şi să botedză.

Şi trimisă Dioclitian de-l luă şi-l băgă în lanţuje şi cu o piatră grea de-a grumadzi l-au aruncatu-l într-o prăpaste căscată de pămînt. Şi minunînd Dumnădzău, văzdură pre svîntul culcat în pat, în casa împăratului. Iară-mpăratul, gîndînd de svîntul că-i fărmăcătoriu, l-au prins iarăş şi l-au aruncat în mare cu protictorii carii şi ei credzură Domnului Hristos. Şi fu adus trupul svîntului Arian Ighemonului de ficiorii săi, că l-au scos un delfîn pre spatele sale pînă la uscat, precum sîngur au prorocit. Şi fu îngropat cu cinste.

Într-aceastaş dzî, pomenirea celor patru protictori carii împreună mărturisiră şi străstuiră cu svîntul Arian.

Mai pre urmă, deaca munci Dioclitian pre svinţii cu fealiuri de cazne, aruncă pre svîntul Arian într-adîncă căscătură de pămînt legat şi asămănă groapa cu brazdă şi deasupră-ş-pusă scaunul preste vindecătura prăpăştii şi-ş şedzu în scaun. Şi deade îmvăţătură să gioace voinicii şi viteajii, dzîcînd: "Să vedem! Veni-va Dumnădzăul lui Arian să-l scoaţă din groapă?!". Şi, deaca mearsă la curte, în casa ceea-mpărătească şi mearsă la aşternut ./ Şi vădzu adecă ferecăturile ceale de her şi bolovanul în ce era legat Arian svîntul măcenic că sta spîndzurate la patul lui şi pre svîntul Arian culcat în pat. El să spărie, cugetînd că-i fărmăcătoriu. Atunce l-au aruncatu-l în mare cu cei patru protictori ce credzură cu dînsul. Şi delfînii, luînd trupurile cumu-ş era băgaţi svinţii în cinci saci, le scoasără din luciul mării la vadul Alexandriei. Şi, cunoscîndu-le slugile lui Arian, le strînsără şi le astrucară la loc de cinste.

Într-aceastaş dzî, pomenirea pre om-dragostea lui Dumnădzău făcută pre noi straşnică groază de cutremur. De carele fără toată nedeajdea ne-au izbăvit om-iubitoriul Dumnădzău.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte.

ÎNTR-ACEASTAŞ LUNĂ, 15, stradaniia svîntului **сщтномчника** Elefterie.

Acesta svînt era de la Rîm, de foarte tînăr rămîind sărac de tată şi avînd numai mamă, anume Anthiia. Carea era învăţată credinţa întru Hristos de svîntul apostol Pavel. Şi fu adus de maică-sa svîntul Elefterie la Anichit Episcopul şi de la dînsul învăţă svînta Scriptură. Şi fu băgat în numărul

---

* hăolit

rîndului clericilor. Iară la 15 ai vîrsti sale fu hirotonit diacon şi la optspreace ai fu hirotonit preut. Şi, sosînd la douădzăci de ai, fu hirotonit episcop la Iliric, făcînd întîi de preste măsura bunătăţilor sale multe minuni. Şi, de vreame ce învăţînd pre mulţi, întorcea la credinţă spre Domnul Hristos. Şi trimisă împăratul Adrian de-l adusă naintea sa. Şi, mărturisind luminat pre Domnul Hristos naintea lui adevărat Dumnădzău a tuturor, învăţă să-l culce pre un pat de aramă înfocat şi de-aciia într-un grătariu foarte înfocat şi iarăş într-o tigaie plină de untură şi smoală şi său înfierbîntate. Şi cu darul lui Hristos
220r fu apărat din // toate fără nice o beteahnă. De-acii, feaceră un cuptoriu cu svatul lui Coremmon Eparhului, care cuptori avea în sine pre dimbe părţi ţăpi, ostii, gîrjobe. Şi-ntr-acela cuptori, întîiul întră Coremmon luminat de Duhul Svînt. Şi pre Hristos mărturisind a fi Dumnădzău. Şi, ieşind nevătămat, îi tăiară capul.

Iară svîntul Elefterie, băgat într-o tigaie, şi să stînsă focul şi ieşi sănătos. De-aciia, fu închis şi, scoţîndu-l, îl legară la un car cu cai sireapi de-l trasără. Şi, dezlegîndu-l îngerii, îl pusără într-un munte nalt şi acolo tăiia şi viia cu vitele sălbatice îmblîndzîndu-să din cuvinte dumnădzăieşti ce le spunea. De-aciia, botedză şi pre slujitorii ce era trimişi să-l prindză cu carii depreună botedză şi pre alţîi, samă de vro cinci sute, ce credzură întru Domnul Hristos. Şi, deaca-l adusără la-mpăratul, îl aruncă herilor să-l mănînce. Şi, neatingîndu-să herile, pusă ighemonul doi jolniri de-l ucisără venind asupră-i. Iară maică-sa, svînta Anthiia, cuprindzîndu-ş pre svîntul ei fii ucis şi sărutîndu-l, o umorîră şi pre dînsă deasupra svîntului su sabiile. Şi să face săborul lor la mărturiia lor lîngă Xirolofon*.

Într-aceastaş dzî, svînta Anthiia, maica svîntului Elefterie, căzînd pregiur mortul ei fiiu, de sabie s-au săvîrşirt. Stih:

Anthiia ce-a-mflorită feace roadă bună,
Lui Dumnădzău cu fiiul jărtvită-mpreună.

Într-aceastaş dzî, svîntul Coremmon Eparhul, credzînd întru Domnul Hristos şi botedzat, de sabie s-au săvîrşirt.

Într-aceastaş dzî, cei doi slujitori ce credzură întru Domnul Hristos de lance să săvîrşiră.

Într-această dzî, svînta măceniţă Sosanna.

Aceasta era în dzîlele lui Maximian Împărat din Palistina, din tată ellin şi maică jidovcă, de-a cărora amîndorura scăpînd necurăţiie**, alergă la Domnul Hristos. Şi să botedză de episcopul Silvan.

Şi, murind părinţii ei, împărţî toată avearea la mişei şi la săraci. Şi-ş iertă robii şi roabele. Şi-mbrăcîndu-să, / la orecare mănăstire mearsă în veşminte bărbăteşt, tăie părul, puindu-ş numele Ioan. În carea, petrecînd douădzăci de ai, fu năpăstuită. Că, întrînd o călugăriţă în mănăstire şi deaca-l vădzu, părîndu-i că-i bărbat, o smomiia spre mestecare necurată. Iară ea, împingîndu-o şi gonind, o mînie de o năpăstui c-au vrut să-i facă silă să o pîrască. Iară svînta, văz Doamne că-i bărbat, să da vinovată, cerşind iertăciune. Şi, oblicînd episcopul de Eletherupol, mearsă la mănăstire şi, înfruntînd pre egumenul, vru egumenul să-i ia veşmintele cinului călugăresc. Deci svînta şi fericita Sosanna, numită Ioan de nevoie, să rugă de-i deaderă într-o laturi la taină 2 feate şi 2 diiacone femei de să arătă la dînse ce iaste şi cum iaste. Şi, minunîndu-să episcopul, o au hirotonit diaconă. Ş-au pusu-o să fie igumână preste alalte surori.

Şi, făcînd multe minuni cu numele Domnului Hristos şi tîmplîndu-să de mearsă Alexandru Ighemonul la Eletherupol, să rădice jărtve idolilor, ea însăş mearsă şi cu sîngură rugă au oborît gios idolii acei ciopliţi. Pen' care lucru pîrîtă, astătu naintea ighemonului. Şi, tăindu-i ţîţele, carile iarăş să crescură la loc, iară tăietorii aceia, deaca vădzură minunea, credzură întru Hristos; şi le tăie capetele ighemonul. Iară pre fericita Sosanna o adăpară cu plumb topit şi nemică nu o beteji blumbul şi iarăş o bătură cu bice şi-n foc o băgară şi-ş deade sufletul în mîna lui Dumnădzău.

Într-aceastaş dzî, svîntul măcenic Elefterie Cubiculariul.

Acestuia i-i moşiia Ţarigradul luminat în pravoslavie. Că, crescînd din cuconie în curţîle ceale-mpărăteşti, de-acolo dobîndi şi boierîile, sporind cu bogăţiia şi cinstea. Şi-ntrecînd pre toţ într-acealea vremi, însă fiind pornit de dumnădzăiască dragoste spre lucrurile ceale nerăsîpicioase şi veacinice şi băgînd samă într-o nemică toate ceale pemînteşti, îşi alegea mai vîrtos să să tăvăleascâ la
221r curţîle Domnului decît să lăcuiască // în corturile păcătoşilor. Deci, întîndzîndu-ş ochiul gîndul spre

* Dealul săc
** aseveie (aselghie?)

Dumnădzău, să da în toate dzîle la cîntări. Şi cutriera toate bunătăţile. Ce aceastea nu le putu răbda pizmaşul şi păgubitoriul sufletelor noastre, ce, agiutorîndu-să ca cu o măiestrie cu sluga* fericitului, i-au datu-i gînd să margă la-mpăratul, să-ş pîrască pre stăpînu-său. Precum dzice oarecare înţălept: "Robii sînt pizmaş stăpînilor săi .". Deci acesta mearsă la-mpăratul de-l pîrî că-i botedzat şi ş-au făcutu-ş besearică de să roagă Răstignitului. Şi i-i greaţă de legile împărăteşti şi obiceaie. Spuind preste aceastea cum că are un sălaş ascuns supt pămînt de face toată noaptea rugă la Dumnădzăul creştinilor, chinuindu-ş trupul cu post şi cu plînsuri şi cu jeale.

Aceastea deaca le spusă robul împotriva stăpînului-ş, împăratul aprindzîndu-ş mînîia, trimisă de chemă pre svîntul. Şi, deaca veni nainte-i, începu a-i aduce întrebăciuni de pace, carile să vedea că-s lingăriturî, dzîcîndu-i aşea: "Cum aşea părăsîndu-ne, o, Elefterie, lipsiş atîta vreame de la dorul nostru, neaducîndu-ţ aminte curtea împărăteascâ şi dragostea cea mare şi curată carea avem către dumneata?!". Svîntul feace: "Avîndu-mi, o, împărate, trupul chinuit de boale dease, am vrut de-am cam şedzut la văzduh iuşor şi adăpostealâ bună ca să mă însănătoşedz .". Iară -mpăratul feace: "Dară pentru ce dumneata, îndulcindu-te de dulce văzduh şi cuvînturi bune, sîngur te desfetedzi şi te bucuri în dulceaţa lor?! Dară noi căce să nu mergem cu tine să ne-ndulcim?!".

Iară svîntul, neînvoidu-i nice leac spre-aceastea, îndată, cătră sară, împăratul, trecînd pîrîul Sangarului, veni acolo la lăcaşul svîntului. Şi cercînd, află uşea ceea ascunsă. Şi căutînd, văzdu gîrlici adînc ca un puţ. Şi, pugorîndu-să în nontru, află svîntă besearică podobită şi, turburîndu-să dintr-aceaea vedeare, lăsînd îngrozirile, începu la lingări cu cuvinte măgulicioase, ispitind că va slăbi bărbăţiia svîntului, ce de vreame că, bătînd văzduhul pildelor, n-avu pre svîntul înău- / plecat în cuvintele lui. Pentr-aceaea, învăţă de-i tăiară capul. Ş-aruncară trupul să-l mănînce cînii şi pasările. Deci, aşea dîndu-ş svîntul în mîna lui Dumnădzău sufletul şi dzăcînd cinstitul lui trup negrijit, orecare creştin dumnădzăiesc şi preut îl luă. Şi, ungîndu-l cu miruri scumpe, l-au pus în loc cinstit.

Într-aceastaş dzî, pomenirea svîntului măcenic Vachos cel Tînăr.

Acesta era de la Palistina, în dzîlele Irinei şi fiiul ei Constantin, împărăţii blagocistivî Ţarigradului. Şi era tată-său creştin din strămoşii săi. Şi trăind împreună cu femeaie creştină foarte, însă prelestîndu-să din deşarta lumii aceştiia slavă tată-său, lepădîndu-să de adevărata şi de la părinţi luată credinţă, să trasă de bună voaie şi de sineş ticăiţeaşte, de căzdu şi să deade în agarineascâ păgînătate. Deci feace şeapte cuconi de-i crescu într-aceaeaş înşelăciune. Şi, murind în păgînătate, rămasără săraci şeapte cuconi cu maica lor. Dintru carii al treile cîtu-i de pre rîndul de naştere, ce-l chema Dalac, ce să tîlcuiaşte ellineaşte **Γελασης**, să feri de agărenie. Că, şi pînă a nu muri tată-său, să trăgea la creştinătate, precum şi feace deaca muri el. Că, ţîndu-să ea de credinţă ca ceaea ce era creştină şi îmbiindu-l, purceasă de să dusă la moşiia sa.

Şi, sosînd la Ierusalim şi de-acolo îndereptat de un călugăr, veni în lavra svîntului Sava. Şi acolo să botedză. De-aciia, rugîndu-să, dobîndi de să-mbrăcă în cinul călugăresc. Întru care, purtîndu-să curat şi bine şi pentru să să-ntărească pre sine cu ţinearea şi cu alalte bunătăţi, cu porunca** egumenului ieşi din mănăstire. Şi, temîndu-să nu cumva să cearce să-l afle agareanii, că ei ţinea ţara.Ce, tîmplîndu-i-să din socoteala lui Dumnădzău a mearge la Ierusalim şi aflîndu-ş pre maică-sa, îi spusă cumu-i de rîndul său şi cum îi inema amară foarte pentru fraţii săi a ce să află în necredinţă. Care lucru audzînd fraţii de la maică venirâ cu credinţă cătră Hristos, rămînd // numai unul în necredinţă. 222r
Carele au vădit agareanilor de rîndul svîntului Vachо, că aşea i s-au pus numele din Svîntul Botedz, în loc ce-l chema Daghac. Şi ei cercînd şi aflîndu-l, îl prinsără şi-l adusără la amiranul a svintei cetăţi. Şi amira l-au trimisu-l la voievodul şi la giudeaţe. Şi naintea lor mărturisînd svîntul Vachо pre Domnul Hristos şi agarineasca ocărînd leage, ca o mincinoasă şi deşartă, îi tăiară capul.

Într-aceastaş dzî, preacuviosul părintele nostru Pavel cel Tînăr, carele au nevoit în muntele Latrului, în dzîlele împăratului Porfîroghennit.

Svîntul părintele nostru Ioan Zlatoust s-au hirotonit într-aceasta dzî patriarh Ţarigradului. Întru care s-au tocmit şi prazniuul Născutului Domnului Hristos a să prăznui şi a să sărba de Svinţia sa, la 25 aceştii luni. Că, viind orecarii de la părţile Esperiilor, de-i spusără, pentr-acea s-au şi strigat de la Svinţia sa cuvînt de răspunsuri foarte frumos şi de folos.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte.

* robol
** voia

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 16, pomenirea sfîntului şi slăvit prorocul Aggheiu.

Acesta era de neamul lui Levi, iară s-au născut la Vavilon, în vremile prădării şi de tînăr au venit de la Vavilon, la Ierusalim şi au prorocistvuit cu Zaharia 36 de ai. Ş-au fost aceştia mainte de întruparea Domnului nostru Isus Hristos cu patru sute şi şeaptedzăci de ai. Ş-au prorocit vederat de întoarcerea poporului şi au apucat de-au văzdut şi o parte de zidirea besearicii. Şi, murind*, s-au astrucat alaturea cu preuţii cu slavă ca şi dînşii. De vreame că şi el era de rudă preuţască.

Şi era foarte bătrîn, avînd barba rătundă, cinteş la stat, vederos şi luminat în bunătăţi. / Era iubit şi cinstit de toţi ca un cinstit şi mare proroc. Şi i să tîlcuiaşte "sărbătoare" numele sau "sărbat".

Într-aceastaş dzi, sfîntul măcenic Marin.

Acesta era în dzîlele-mpăratului Marin, rumîn** de neamul său. Şi din tinireaţe şi din cununie avea parte la cinstea şi mesereaoa sinclitului, adecă senatului, boiarin de sfat. Şi clevetit că-i creştin şi luîndu-i-să sama şi nevrînd să giunghe bodzîlor sfară, fu bătut cu toiage, spîndzurat şi pre grătar fript şi în tigaie prăjit şi în căldare fiert. Şi din toate aceastea fu preaslăvit mîntuit şi ieşit sănătos, premenind focul în roauă. Şi aruncat fierilor să-l mănînce, fu ferit fără de vătămare. De-aciia, oborî cu svînta sa rugă idolii şi, tîlnind pre-mpăratul ce mergea*** la-nchinăciune la capişte şi deaca-i spusără de perirea idolilor, tăie capul svîntului împăratul. Şi l-au provoditu-l tată-său şi maică-sa, fericindu-l.

Într-aceastaş dzî, svinţii măcenici Provos şi Ilirion de foc să săvîrşîră.

Într-aceastaş dzî, pomenirea dintru svinţi părintele nostru Modest, arhiepiscopul de Ierusalim, şi obnovleniia Besearicii a svîntului măcenic Hristofor, aproape de svîntul Polievct.

Într-aceastaş dzî, pomenirea svintei şi făcătoarei de minuni Theofano împărăteasa. Carea au fost femeaie preaîntăleptului împărat Leont.

Aceasta era născută, crescută în Ţarigrad, fiind de rudă împărătească, de străluminaţii Martinachii, fiică fiind lui Constantin de pre mesereaie illustrius*** şi Anna, maica-sa, ce era de la Anatol. Aceştia în toate dzîle era mîhniţi căce nu făcea cuconi. Şi striga într-agiutoriu pre Svinţia sa
223r blagoslovita Maica lui Dumnădzău, urdinînd adease la cinstita besearică a Svinţiii sale la Forachie, // făcîndu-şi acolea svintele rugi şi dzîcînd: "O, Despuitoare şi Doamnă preste lume, de ni s-ar dezlega sterpiia şi lipsa cuconilor carea mîhneaşte şi ne ovileaşte ne şerbii Svinţiii Tale!".

Şi, de vreame ce poftîră cu credinţă, dobîndiră cucon, parte femeiască. Carea, deaca o-nţărcară şi deaca crescu de şease ai, o-mvăţară carte şi sporiia în toate chipurile bunătăţilor. Şi vădzînd părinţii ei, le părea bine. Şi le sălta sufletul de bucurie şi chitiia preste puţină trecută vreame să le vie culesul poamelor, să să-ndulceascâ în roada cucoanei sale, aceii a lor svînte prunci.

Şi, deaca să feace mare, tot adaogînd în bunătăţi mai cu multul şi cercînd împăraţii Vasilie Machedon să afle ficioară cu bunătăţi şi frumoasă, o aflară pre această svîntă plină cu de toate bunătăţile şi o împreunară cu Leont, fiiul lor. De-acii, stătu bucurie pretutinderea multă şi veselie.

Şi nu trecu multă vreame şi adecă vicleanul, sămănînd neghină în urechile împăratului Vasilie de pre limba săhastrului amăgieu avva Santavarin, acela amăgieu păcăli de căzdu la-nchisoare Leon cu femeaia-ş Theofano, trei ai. Şi cînd fu la obnovleniia lui svetii Ilie Prorocul, stătu cu bine împăratul cu fiiul său şi-l adusă de la-nchisoare iarăş la cinste.

Şi fiind strigat de tatăl său avtocrator şi samodirjeţ Leon, căce să bolnăvisă tatăl, atunce şi împărăteasa Theofano, petrecînd împărăteaşte, grijiia de spăseniia sufletului ei, ţîînd într-o nemică samă slava cea împărătească lumască. Şi băgînd în de gios samă toate bucuriile lumeşti şi ca neşte painjine şi umbre, n-au mai lipsit noaptea şi dzua îmblîndzînd şi milostivind pre milostivul Dumnădzău şi-ndulcindu-l cu psalmii şi cîntările şi peasnele ceale sufleteşti şi cu mîlosteniile alinîndu-l. Că, purtînd florile portului împărătesc pre deasupra îmbrăcată luminat, iară pre de nontru, la piiale, cu rase îş mustra trupul. Şi, alegînndu-ş hrană săhăstreasçă, nebăgînd samă measele ceale cu cheltuiale scumpe şi-mbuibăcioase, să hrăniia cu proasta / hrană, cu pită şi cu legumi verdeaţe. Iară bogăţiia şi odorăle şi avearea ce-i veniia pre mîn, carile sînt socotite de cinste la năluncinţele lumeşti, ea le-mpărţiia la mîşei. Iară hainele ceale scumpe le da celora ce le trebuia şi era lipsiţi. Şi-mpărţiia hrană de-agiuns şi socotinţă văduvelor celor rămase de soţi şi de părinţi rămaşilor săraci. Înbogăţiia cu avearea-ş mănăstirile ceale lipsite. Purta grija slugilor ca fraţilor. Nu dzîsă nimăruia pre numele gol, ce

* răpăosînd
** rîmlean
*** purcedea
**** luminat

tot cu "dumneata", n-au ieşit din rostul ei giurămînt sau minciună sau sudalmă. Nu lipsiia nice dănăoară cu faţa mîhniţea, în tainâ şi cu lacrămi udîndu-ş aşternutul ce era luminat cu scumpe straturi ei şi odiaturi scumpe. Din care, sculîndu-să noaptea, mergea de să culca în tainâ pre rogojînă şi în rase de păr pre gios şi pre tot ceas sculîndu-să şi trimiţînd laudă şi slavoslovie la Dumnădzău.

Pentr-aceaea, din mult podvig şi petreacere ascuţîtă ce petrecea, au bolnăvit. Şi, luînd boala în prilej, să făcea că nu-i sufăr la bucate şi cu aceaeaş acoperiia postul. Dară că nu mai lipsiia împărţînd la mîşei. Şi rostul ei pururea era în legile dumnădzăieşti, de cînta aceale svinte graiuri a lui David. Nu i să mai dodeia acea de şeapte ori în dzî laudă şi slavoslovie lui Dumnădzău. Nice au adormit răpaos fără de lacrămi, durîndu-o inema pentru săraci şi căzduţ la nevoi şi streini, rugînd Dumnădzău pentru dînşii şi tîndzîndu-le mîna într-agiutori, agiutînd văduvelor şi săracilor şi mîngiînd pre cei afundaţi în nevoi şi scîrbe şi în griji.

De-aciia, lepădîndu-să de lume şi de toate ale lumii pentru Isus Hristos şi rădicînd asupra ei giugul cel bun a Domnului Hristos şi svînta cruce pre umerele ei, nu s-au greşit de bunurile ceale nedejduite. Şi demainte cunoscîndu-şi ducerea din trup şi din lume, ş-au luatu-şi iertăciune şi sărutare întru Hristos de la tot săborul călugăriţesc unde petrecu. Şi aşea, cu pace, ş-au datu-ş în mîna lui Dumnădzău sufletul ei, cu slavă de împărăţeaşte în lumea de sus, căce au lăsat binele pemintesc // 224r pentru Hristos ce ş-au îndrăgit.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 17, svinţii prorocul Daniil şi svinţii trei otroci: Ananiia, Azariia şi Misail.

Acesta fericitul Daniil Prorocul era de neamul lui Iiuda, ruda lui din cei mai de frunte de slujba împărătească. Şi s-au născut în cea mai de sus, Vitharo. Şi din cuconie prunceasçă fu adus de la Anatol. Şi robit la Ţara Haldeilor. Ş-au prorocistvuit 70 de ai.

Sîrguit-au şi întruparea Domnului Hristos patru sute şi şeasedzăci de ai. Şi era om cu minte-ntreagă şi văzdrăjnic, atîta cît le părea jidovilor că-i scopit. Plîns-au dară mult pentru ţară. Şi au pus multă şi mare nevoinţă cu postul şi cu opritul de la tot fealiul de mîncări dorite. Şi era uscăcios la faţă şi frumos foarte din darul lui Dumnădzău şi cinsteş.

Iară cei trei otroci, precum spune istoriia, era din cetatea Ierusalimului. Părinţii lor sînt Ezechie şi Caligoni împăraţii. Care Ezechiia au îndrăznit de-au dzîs lui Dumnădzău că i-au slujit bine ş-au împlăt împlînd poruncile Svinţii sale şi luă de la Dumnădzău adaos vieţii sale 15 ai şi au întors înapoi soarele dzeace stepene.

Aceştia svinţi otroci, cînd au venit Navuhodonosor, împăratul asirilor, fură luaţi la Vavilon împreună cu Daniil Prorocul. Şi stătură la boierie, îndereptători şi deregători trebilor** împăratului pentru bunătăţile lor. De-aciia, cînd dăiimară icoana cea de aur a-mpăratului de nu-i feaceră închinare, fură aruncaţi în căminul*** cel cu 7 părţi mai înfocat. Întru care, cu pogorîre dumnădzăiască ce feace îngerul întru dînşii, cîntară lui Dumnădzău în mijlocul focului, vădzînd împăratul minunea. Şi mărturisi că mare Dumnădzău iaste acesta care pro- / slăvăsc otrocii, că, de-aciì, şi focul s-au premenit în roauă şi rămasără nebetejiţi şi neatinşi de vătămare.

Iară Daniil, săvai că tăiia cu dînşii şi depreunâ petrecea şi viеţuia, de le-au fost prilej cinstei la-mpărăţiie, ce nu fu aruncat cu dînşii în foc. Aşea au fost voia lui Dumnădzău să să tîmple trei, de vreame ce şi svînta Scriptură aşea adevăreadză. Şi, precum să ia sama, nu-i fără socoteală. De vreame Valtasar, numele lui Daniil ce i s-au dat haldeiaşte****, iaste ca o cunoştinţă de preste samă cinste, să nu gîndească haldeii că numele Valtasar le-au folosît, că acel nume Valtasar iaste numele Domnului haldeiesc, "focul", că dumnădzăul lor era focul. În foc credea ei. Şi să nu dzîcă că numele lui Daniil le-au folosît. Pentr-aceaea, Dumnădzău au tocmit de nu fu aruncat şi Daniil cu dînşii într-acel foc. Că niceş să pomeneaşte în pomeanele căminului***** acestui îmfocat în svînta Scriptură de Daniil. Iară svinţii trei otroci apoi, după acea minunată şi din sus de minte izbăvire din foc, iarăş întorcîndu-să la cinstea lor şi petrecînd viaţă slăvită şi cinstită, priimiră şi ei cu pace fîrşitul vieţii sale cu Daniil.

* Iudea
** averii
*** cuptoriu
**** perseaşte
***** cuptorilui

Spun une istorii cum, după moartea lui Navuhodonosor şi aloralalţi împărat ce cinstiia pre Daniil şi pre otrocii, s-au sculat alt împărat păgîn, ce-l chema Atticus. Carele, luînd sama svinţilor Aşijdere şi Ananiia au sprejenit în brate capul lui Azariia tăiat. Iară Daniil întîndzîndu-ş veşmîntul, sprejini capul lui Ananiia, apoi, tăiară şi capul lui Daniil. Şi spun că li s-au lipit capetele la trupurile-ş. Şi îngerul Domnului rădîcînd, i-au adus în muntele Gheval. Şi, băgaţi supt o piatră, stăturu sute de ai, pînă cînd s-au sculat şi ei la învierea Domnului nostru Isus Hristos. Şi iarăşi adormiră. Şi să face săborul svinţiilor sale în Besearica cea mare, precum am luat de la svinţii noştri părinţ de-i sărbăm
225r naintea Născutului Domnului şi Mîntui- // toriului nostru Isus Hristos. Pentru cum socotim căce sînt şi ei de neamul Iudei, din carele să trage şi neamul Mîntuitoriului nostru Isus Hristos.

Într-aceastaş dzî, pomenirea svinţilor măcenici Patermuthie, Copri şi Alexandru. Carii mărturisiră în vremile lui Iulian Prestîpnic. Şi pomenirea preacuviosului şi pururea pomenitului ispoveadnic Dunale, ce ş-au pusu-şi numele Stefan.

Acesta svîntul Dunale au fost domn tării sale, un ostrov orecare, ce-i dzîc unii Nivertis, alţii Veron. Care iaste aproape de Gadire şi iaste înconguirat de cursurile ocheeanului. Era bogat şi crescut în obiceaeie dumnădzăieşti, mai mult tràia lîngă Dumnădzău decît lîngă oameni. Pentr-aceaea, socotind toate lucrurile lumii ca neşte gunoaie, lăsă domniia cuconilor şi mearsă la Rîm de să călugări, luînd portul şi chipul îngeresc. De-aciia mearsă la vestitul Ţarigrad, vorovind împreună cu împăraţii Constantin şi Roman Porfiroghennitii sau Bagreanorodnicii. Fu trimis de dînşii la Ierusalime, că ş-au poftitu-şi de la aceştia împăraţi fericitul. Carele, sosînd acolo, împlîndu-ş dorinţa şi luînd schima cea mare de la Hristodul, patriarhul de atunce, ş-au pusu-ş numele Stefan. Şi răbdă multe ocări şi rane de la spurcatul neam sărăcinesc, că-i era faeşe barba.

De-aciia, veni la Eghipet. Şi acolo fu prins şi băgat la-nchisoare cu 2 preuţi ce-i urma. Şi, răbdînd 6 luni cu foame şi seate şi cu altă patimă rea, fu trimis de cine l-au prins la Amira, adecă soltanul Misirului. Şi de la acela pătînd legături mornice, silit să să leapede de Domnul nostru Isus Hristos, stătu tare împrotivă, nebiruit. Şi mărturisi cu slobodă îndrăznire pre Svinţia sa Fii lui Dumnădzău, Dumnădzău adevărat. Şi, pentr-aceaea, fu băgat în mai multe munci şi pedeapse. De carile stricat s-au războlit ş-au lăsat viaţa, spuindu-i Dumnădzău de mainte sfîr- / şeniia.

Într-aceastaş dzî, svîntul măcenic Iachos.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 18, pomenirea svîntului măcenic Sevastian şi cu ăi de dînsul, Zoi, Tranghilin, Nicostrat, Claudie, Castor, Tivurtie, Castul, Marchelin şi Marco.

Dintr-aceştia, Sevastian era unul din sfatul senatului, adecă boiarin mare de sfat, în dzîlele lui Dioclitian Împărat şi Maximian, de sat de Mediolane. Care pre mulţi trasă la svînta credinţă. Iară Marchelin şi Marco, fraţi fiind, suferind închisori lungă vreame şi băgaţi în multe fealiuri de pedeapse şi munci, îi scoasără să le taie capetele. Iară tatăl lor Tranghilin şi maica lor Minchiia, fiind ellini, cu lacrămi pregiur dînşii, puţin de nu i-au smintitu-i de la patimi pentru Domnul Hristos. Şi mai s-ar hi tîmplat una ca aceaea de nu i-ar hi întărit svîntul Sevastian, vorovindu-le cu mare îndrăznire nu numai lor, ce şi pre tatăl lor, pre Tranghilin, l-au trasu-l către credinţă la Domnul nostru Isus Hristos. Şi de-aciia, Tranghilin, deaca credzu, învăţă şi pre eparhul de-l întoarsă spre credinţă. De-aciia, eparhul chemă la sine pre slăvitul şi fericitul Sevastian şi pre Policarp Preutul şi-i rugă să-l mîntuiască de boală ce avea. De carea, deaca s-au isţealit, credzu cu tot sufletul întru Hristos Isus Domnul nostru. Şi sfărîmă toţi idolii ce avea în casă-şi şi să botedză. Iară fericitul Gaie Episcopul, pre Marchelin şi pre Marco, fraţii îmbi, i-au hirotonit diaconi şi pre tatăl lor popă. Iară pre fericitul Săvastian l-au făcut ecdicon, adecă giudeţ a besearicii.

Şi iaraş, cînd s-au pornit goană asupra creştinilor, atunce, depreună cu aceştia fură prinş ăl de
226r Nicostrat, Clavdie, Castor, Tivur- // tie, Castul şi Zoi şi în multe chipuri munciţ, luară sfîrşenie vieţii. Iară svîntul Sevastian, fiind chemat de iznoavă de Dioclitian şi întrebat, fu împroşcat cu dease săgeţi şi zdrobit cu beaţe. Şi, tăindu-l bucăţi, deade sufletul la Domnul Hristos Dumnădzău.

Într-aceastaş dzî, svîntul măcenic Eiviot.

Acesta svînt măcenic era în dzîlele lui Dioclitian şi Maximian, de la descălecatul locului ce să chiamă Opsichion. Acolo născu şi cu bunătăţi vieţuind şi-n toate dzîle minuni făcînd multe şi pre mulţ

* stuhosă

întorcînd la Dumnădzău, păţi multe scîrbe de la ellini, jacuri bucatelor, legături, bătăi şi tot feali de pedeapse. Deci, într-una de dzîle, fu băgat în foc. Şi rămîind nebetejit şi sănătos, trasă pre mulţi la credinţă către Domnul Hristos. Pentr-aceaea, trimisă de-l luă domnul Chizicului, Leontie. Şi, scoţîndu-l la-ntrebare, fu bătut cu pietri preste obraz şi preste gură. Şi spîndzurat la un lemn, fu biciuit şi herilor dat să-l mănînce. Şi, rămîind nevătămat, fu închis în temniţă. Şi multe ciudease şi minuni făcînd preaslăvite, feace pre mulţi ellini de să creştinară. Pentru care pricină, pornit tiranul spre urgie, pusă neşte voinici să-l giunghe cu cuţitele. Iară ei, orbicîndu-să, să giunghiară pre sine. Şi svîntul măcenic rămasă sănătos. Şi-l băgară în temniţă.

Într-aceaeea dată, Marele Constantin trecînd de la părţîle Scapătatelor spre Răsărite şi înfricoşîndu-să tiranul de Marele Constantin, învăţă de slobodzîră pre toţi creştinii de pre la închisori. Şi-mpreună cu aceştia fu slobodzît şi fericitul acesta. Şi să dusă la sălaşul său. Şi, trăind de-aciia 5 ai, multe făcînd minuni, ş-au datu-ş cu pace sufletul la Domnul Hristos, în veaci de să odihneaşte luminat.

Într-aceastaş dzî, pomenirea preacuviosului părintele nostru Flor, episcopul de Aminsu. /

Acesta era în vremile lui Iustin cel Tînăr şi Tiverie şi Mavrichie înpăraţîlor, în Ţarigrad, din părinţi acelaş nume, Flor şi Evfimiia. Şi să feace istet la toată învăţătura ellinească şi svînta Scriptură. Şi întîi fu scriitoriu de iscăliturâ* împăraţîlor; de-aciia, s-au suit în rîndul patrichiilor. Şi însurîndu-să şi făcînd cuconi şi murindu-i de ciumă, să feace călugăr, şedzînd la un metoh al său, la Anaplon. De-acii, pentru bunătăţile sale, fu pus arhiereu, episcop la Aminsu. Şi, deaca-ş mearsă la scaun şi purtînd bine turma ce i s-au încredinţit, multe făcînd minuni, răpăosă de mearsă către Domnul.

Într-aceastaş dzî, pomenirea svinţilor măcenici Foca, Ermil de sabie săvîrşit.

Într-aceastaş dzî, pomenirea svinţilor măcenici, Zahei Diaconul şi Alfie Citeţul. Carii să nevoiră în Chesariia.

Într-aceastaş dzî, pomenirea svintei şi de minuni făcătoarei Sofiei şi obnovleniile svintei besearici a Svinţiii sale preasvintei Maicii lui Dumnădzău, în tîrgul de aramă. Şi pomenirea preacuvios părintele nostru Mihail Singhelul şi Ispoveadnicul.

Acesta era din svînta cetatea Ierusalimul, ficior de părinţi creştini buni. Şi, învăţînd cartea şi filosofiia elinească şi deprindzînd bine şi cartea noastră, s-au călugărit deaca au murit tatăl. Şi maică-sa călugărindu-să cu featele-ş la o mănăstire, iară svîntul Mihail, purtîndu-să bine şi cum place lui Dumnădzău. Şi supuindu-să în toată petreacerea cea aspră, s-au spodobit de fu pus preut. De-aciia, au întrat într-o peşteră de linişte, la carea mearsără şi Theodor şi Theofan ispoveadnicii şi filosofii. De-aciia, marele Mihail să feace singhel de patriarhul Ierusalimului, iară minunaţii fraţi Theodor şi Theofan, preuţi şi slujitori.

Şi, într-o vreame, fură trimiş de mai-marele Ierusalimului cu treabă // mare la Rîm. Şi pentru ca 227r să dea şi neşte hărtulii săbornice asupra lui Leon Armeniiului Iconoboreţului şi asupra lui Theodot ce era atunce patriarh Ţarigradului. Deci aceştia svinţi, povinuindu-să şi plecîndu-să patriarhului ce i-au trimis, deaderă hărturiile, propozuind şi ei multe cuvinte dogmăticeşti împrotiva cela ce li să punea protivă. Deci, prindzîndu-i tiranul acela Leon Armeniiul pre Theodor şi pre Theofan, i-au trimis în urgie, iară pre fericitul Mihail cu Iov, frate-său, i-au închis în pretorion. Şi, de-acolo, puindu-i lanţuje greale în grumadzi Mihail Împărat cel Gîngav, l-au trimis cu ucinicu-său la o mănăstire a Plusiadei. Deci, de multă cazna şi patime, păţînd de cursul ochilor şi de zgîrcitura a tot trupului, rămasă nemişcat adamantul acesta.

Şi, deaca stătură împăraţi Mihail şi Theodora şi cinstiia tot creştinul svintele icoane slobode şi să chema toţi cei izgoniţi pentru dînsele şi să spodobiia a multă cinste, atunce şi acesta svînt fu rugat ca un mare ispoveadnic de împărăteasa să priimască cinstea patriiarhiei. Şi, nevrînd svîntul Mihail să priimască, pusără pre svîntul Methodie. Iară el iară fu cinstit ca un singhel. Şi priimi mănăstirea cea mare a oraşului supt ascultarea sa şi de odihnă şie. Şi, vieţuind cu bună credinţă şi cum iubeaşte Dumnădzău rămăşîţa vieţii sale şi sosînd la optdzăci de ai şi cinci, în 18 dzîle a lui dechevrie s-au mutat la Dumnădzău cu pace.

Într-aceastaş dzî, pomenirea dintru svinţi părintele nostru Modest, arhiepiscopul de Ierusalim.

Acesta s-au născut din părinţi pravoslavnici din Sevastiia, de la carii tatăl să numiia Evsevie şi maica Theoduli. Fiind Theoduli stearpă şi pentru ruga lor, amîndurora li s-au dăruit acest cucon

* notariu, şliahtici

marele acesta părinte, după 40 de ai de-mpreunarea lor ce s-au luat. Apoi, deaca s-au născut acesta marele, fu pîrît tată-său la Maximian Împărat cumu-i creştin. Şi / legat, l-închisără în temniţă. Care, deaca ştiu Theoduli, mearsă şi ea la temniţă cu cuconul. Întru carea, închiş depreună, feaceră rugă la Dumnădzău să le ia sufletele. Şi aşea răpăosară, dîndu-ş sufletele în mînule svinţilor îngeri de le dusără la Svinţia sa.

Şi, întrînd temnicearii, îi aflară răpăosaţi, numai pruncul viu aflară în mijlocul lor, de cinci luni cucon fiind în faşe. Şi-l luară de-l dusără la-mpăratul. Iară Maximian, văzînd cuconul frumos şi drăgăstos, îl deade pre mîna unui singlitic să-l crească, ca să-i fie de slujbă bodzîlor. Şi, deaca crescu fericitul Modest şi oblicind din cine-i şi cum iaste ficior celora ce-au murit pentru Domnul Hristos, sosînd la 13 ai vîrstă, află un dascal creştin. Şi, învăţîndu-să de la acela creştinătatea şi cu totul să lipi la credinţă, numai ce-ş făcea voie-rea căce-i cu ellinii în făcuinţă.

Şi, cînd fu într-o dănăoară, strigînd Maximian în poruncă tuturor să fie cu tot omul la jirtvă toţ în de-a valoma, nime să nu lipsască. Atunce svîntul mearsă la mormîntul părinţilor săi de să rugă lor cu multă osîrdie să-l izbăvască de mînule ellinilor, să să poată spodobi Svîntului Botedz.

Şi, aflîndu-l un argintari ce venisă de la Athine, l-au luat cu sine la Athina, făcînd multe minuni pre cale. Şi, ducîndu-l argintariul la arhiereul locului, l-au oglăşuit şi l-au botedzat. Carele vedea la botegiunea svîntului un stîlp luminat, pogorît din ceri şi rădzîmat în capul svîntului Modest botedzîdu-să. Apoi, deaca să botedză, camai mare minuni făcea. Că, avînd argintariul acela o sor războlită în dzăcare cumplită de moarte, iară svîntul numai căce ş-au tins mînule preste dînsa, îndată s-au sculat sănătoasă. Ş-au tămăduit şi pre un îndrăcit. Şi, tîmplîndu-să săvîrşenie argintariului şi femeii sale, avînd ei cuconi, au scris şi pre svîntul în cuconii lor, osăbind şi lui parte din tot, de-aseamenea cu ficiorii, în cartea cea de limbă de moarte. Şi, deaca răpăosară, iară svîntul partea sa nu o ţînu, ce o dărui ficiorilor argintariului.

228r Iară el, lăcuind pre la lo- // curi pustii, petrecea săhăstreaşte. Iară ficiorii argintariului, de rîhnă căce-l cinstiia toţ pre-acolea pre svîntul îl măgulîră de-l dusără cu sine într-o cale departe cu neguţătoriia. Şi, deaca mearsără la Eghipet, îl vîndură ca pre un rob unui păgîn, de la care păţî svîntul cazne cu-ntunearecele în şeapte ai. Pre carele cu nepărăsîtă rugă la Dumnădzău l-au izbăvit de păginăţiie, de-au priimit Svîntul Botedz. Că să războli şi l-au iştealit cu ruga svinţia sa. Pentr-acea minune, mai vîrtos s-au botedzat.

Apoi, murind acela, mearse svîntul la Ierusalim de să-nchină Svîntului Mormînt a Domnului Hristos şi muntele Sinaiului. Şi, zăbăvindu-să în lucruri dumnădzăieşti, făcea multe minuni.

Şi, răpăosînd arhiereul Ierusalimului, din dumnădzăiască arătare fu hirotonit arhiereu fericitul Modest, sosînd la vîrstă de 50 de ai şi 5. Şi multe minuni feace acolo. Că unui orăşan ierusalimitean ce era bogat murindu-i vitele otrăvite din adăpătoare, că din facere dimonească să strînsease în fîntînă mulţime de şerpi şi să otrăvi apa. Şi mearsă svîntul şi i le învisă şi pre şerpi umorî. Şi feace silă şi dimonului de să ivi în chip de cîine şi-l giură cu strașnic giurămînt, cu putearea lui Dumnădzău îngrozînd, de-acmu nainte să nu cuteadze a să apropiia pre unde să răspunde numele svîntului.

Şi, odănăoară, nemerică cu neguţătorie ficiorii argintariului la Ierusalim, aceia ce-l vîndusă la Eghipet. Şi ei, necunoscînd pre svinţia sa, văzîndu-l patriarh. Iară svinţia sa nu numai că nu le-au ponosluit, ce încă cu dragoste i-au ospătatu-i şi i-au dăruitu-i şi mare cinste le-au făcut. De-aciia nainte, petrecînd svîntul aşea cu viaţă svîntă, acesta marele părinte 38 de ai în arhierie, de-au împlut preste tot 97 de ai. Şi s-au mutat la lăcaşele ceale de răpaos veacinic.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 19, pomenirea svîntului măcenic Vonifantie.

Acesta era în vremile lui Dioclitian / şerb unii giupînease mare, singlitică, adecă senatorcă, anume Aglaida, fata lui Acachie anthipatului de Rîm*. Carele făcea păcate amîndoi, Vonifantie cu Aglaida, stăpînă-sa. Şi era şi beţîv de să-mbăta. Dară era şi milostiv şi iubitori la streini. Şi cu osîrdie da lipsiţilor şi era milos foarte şi lăcrăma cînd vedea nevoia oamenilor rugîndu-l. Aşea era şi stăpînă-sa Aglaida, miloasă şi îndurată şi iubiia svinţii măcenici.

Şi, cînd fu într-o dzî, dzîsă lui Vonifantie: "Du-te la Anatol, unde muncesc măcenicii şi-m ado moştii de-a svinţilor, să ne fie de-agiutori sufleteaşte şi trupeaşte!". Iară Vonifantie rîsă şi dzîsă: "Dară de-ţ voi aduce moştiile meale, priimi-le-vei?". Iară ea rîzînd îi dzîsă: "Beţîvule!". De-aciia, îl dojeni şi-l

* Roma

învăţă şi-l rugă. Şi-l trimisă cu bani. Şi să dusă cu 12 slugi şi cu mulţi galbeni la Chilichiia, unde să munciia svinţii. Şi află svinţi măcenici la muncă. Şi mearsă de le sărută legăturile şi le ferici nevoinţele şi le lăudă.

Şi mearsă de astătu naintea ighemonului, mărturisindu-să creştin. Şi-l prinsă de-l spîndzură cu capul în gios şi-l strujiră fără milă şi trestei ascuţîte îi bătură pre supt unghi şi cu plumb topit îl adăpară. Şi într-o căldare plină de smoală topită îl băgară cu capul în gios, herbînd smoala. Şi, ieşind din căldare fără vătămări, să-ntoarsără 50 de oameni, din slujitori. De-aciia, tăind capul svinţiii sale, cursă lapte în loc de sînge. Şi veniră la Hristos 50 de oameni de să botedzară. Iară slugile-i neştiind, să gîndiia că să zăbăveaşte la crişmă după beţiie, cum îi ştiia năravul. Deaca văzdură că să zăbăveaşte, începură a-mbla ş-a întreba, pînă oblicră de tot de-amănunt.

Şi, deaca-l aflară umorît, căzdură cu lacrămi plîngînd şi sărutîndu-l şi cerşind iertăciune pentru răpşte ce l-au mustrat pre neştiute. De-aciia, deaderă cinci sute de galbeni de-l cumpărară şi-l adusără la Rîm. Iară stăpînă-sa Agliida, spuindu-i svîntul îngher de tot, l-au timpinat cu cinste şi l-au provodit şi l-au astrucat // cu mare cuviinţă, la loc cinstit, aproape de cetate, 50 de stadii. Apoi au făcutu-i 229r
besearică pre nume în curţile ei şi l-au adus de l-au pus în besearică, unde izvoreaşte mare svintele lui moştii de iştealenii izvor. Iară ea, de-atuncea, petrecu în viaţă svîntă şi plăcută lui Dumnădzău. Şi, petrecînd cu mai bine, cu pace ş-au dat sufletul în mîna lui Dumnădzău.

Într-aceastaş dzî, pomenirea svinţilor măcenici Ilie, Prov şi Areos.

Aceştia era de la Eghipet, creştini. Şi pentru slujba ispoveadnicilor celora ce era în Chilichiia ei feaceră cale. Şi, deaca mearsără la Ascalon, fură prinş şi aduşi la Firmilian Giudeţul. Şi mărturisindu-să creştini, fură munciţi în multe fealiuri de munci. Deci Aris deade sfîrşenie cu focul, iară Prov şi Iliia le tăiară capetele cu sabiia. Şi să face bulciul lor la măcenicciia lui svetîi Filimon.

Într-aceastaş dzî, svinţii măcenici Timothei şi Polievct.

Dintr-aceştia, Timothei prins şi mărturisind pre Domnul Hristos, mai apoi de alalte munci ce-l muncîră multe fealiuri, s-au săvîrşit cu foc în Mavritaniia, iară Polievctos, păţînd şi el multe şi-n multe chipuri de munci, îl băgară în Chesariia, în foc. Şi aşea deade sfîrşenie.

Într-aceastaş dzî, pomenirea svîntului măcenic Evtihie şi Thessalonichi şi cu dînşii două sute de bărbaţi şi 70 de femei de sabie săvîrşiţi.

Într-aceastaş dzî, pomenirea cuvios părintele nostru Grighentin, episcopul de Crefos, la Ethiopiia.

Acesta era de la oraşul Mediolanelor, iară părinţii lui Agapie şi Theodotiia. Carele, ca neşte pămînt bun ce-au luat sămînţă dumnădzăiască, să vedea că va creaşte roadă bună. Pentr-aceaea, şi sosînd la măsura / vîrstei, să arătă ascultători şi împlutoriu poruncilor Domnului Hristos*. Şi, diaconindu-să din dumnădzăiască arătare, dîndu-să în post şi-n toată nevoinţa sufleteaşcă. Şi dintr-aceaea dobîndînd darul Duhului Svînt, făcea minuni şi ciudease. Apoi, iarăş mearsă la Mediolane. Şi aflînd un săhastru la loc osăbit, învăţînd şi luînd veaste de toate ce i să vor tîmpla. Căruia şi marele apostol Petr i-au spusu-i avidomă, obîrşindu-i-le şi alalte toate**.

Şi tîmplîndu-să a scrie Lesvasan, împăratul de Ethiopia, la Proterie, papa de Alexandriia, cerşînd episcop destoinic. Şi atunce era în Ţarigrad împărat Iustin; era în grije papa să poată nemeri om ca acela. Şi i să arătă svîntul Marco Apostol de-i spusă în videnie de svîntul Grighentie ce era atunce nemerit oaspe în cetate la o gazdă. Şi, aflîndu-l, l-au luat şi l-au hirotonit, făcîndu-să minuni şi seamne dumnădzăieşti la hirotonie. Şi, obîrşindu-l cu de tot ce trebuie, l-au trimis şi cu scrisori. Şi, deaca sosî la Ethiopiia, l-au priimit împăratul Lesvasan cu bucurie. Şi, din cărţi înţălegîndu-l ce i-au scris papa, mulţămind lui Dumnădzău, îl săruta ca pre un apostol a Domnului Hristos. Şi i-au dat toată putearea supt ascultare. Iară svinţia sa feace popi şi diaconi şi svinţ besearici ce să feaceră atunce de nou la Ethiopiia sau Araviia cea bogată, acolo unde era, mainte, mai preste tot, jidovi.

Şi botedză pre mulţi jidovi cu mare-ntrebături şi greale, precum spune mai pre larg la istoriia svinţiii sale, ce să dzîce *Cartea lui Herban* sau *Ervan*. Că după ce feaceră jidovii cît rău feaceră, avînd împărat pre Dunaam Jidovul în Ţara Omirituli, care cu vicleşug au luat cetatea Negranul ş-au umorît mulţime de creştini şi pre svîntul Aretha măcenicul, ce s-au pomenit la octovrie 24.

Apoi, pobedindu-i pre jidovi împăratul Lesvasan şi neputîndu-să jidovii întoarce la credinţă, după multă şi grea întrebare din svînta Carte, poftiră jidovii minune să vadză pre Domnul Hristos, să

* octovrie 24

** octovrie 24

230r să-creadză. Şi svîntul Grighentie, vădzînd că-ntralt chip nu s-a putea mîntui şi // fiind împăratul cu tot sfatul şi cu tot clirosul besearicii la-ntrebare, să depărtă svîntul puţinel şi feace rugă aşea: "Acela straşnicul Cuvînt a straşnicul şi marele şi nevădzut Părinte, Svinţia Ta', Carele mainte, pînă a nu să face vremile şi veacii fără patimă şi fără cursore, Ce te-ai născut din Părintele şi te născuşi din sîngurâ nenăscuta lumină, Unul sîngur născut strălumînînd, Svinţia Ta, Care dintru-ntîi ai închegat ceriurile şi pămîntul pre ape, Svinţia Ta, Carele plecaşi ceriurile şi Te pogorîşi, ca roua pre lînă, deasupra svînta Ficioară Mariia, născîndu-te Svinţia Ta, Care ţ-alesăş ucinici la sine din pămîntul Tău, Ţară Jidovască! Svinţia Ta, Care te-ai preobrăzuit naintea ucinicilor Tăi cei căpetenii în muntele Thavorului, Svinţia Ta ce feceşi mari şi straşnice minuni în mijlocul călcătorilor de leage, jidovilor, Iisus Hristoase, mă rog Svinţii Tale, Carele tutinderea eşti şi toate le plineşti, fie-ţi milă de-această mulţîme de-ntunecat neam şi o lumineadză cu putearea Ta! Deşchide-le ochii cei întunecaţi ce-s orbiţ de dracul, pre mulţîmea ieftinătăţilor Svinţii Tale, arată-te Svinţia Ta la dînşii, ca să te vadză avidomă şi să te creadză pre adevăratul Dumnădzău şi pre al Tău Părinte Dumnădzău Care te-au trimis, adevăratul Părinte şi Duhul Tău cel Svînt! Amin .".

Şi, obîrşind svîntul ruga în chip minunat şi gloate, deaca dzîsără: "amin", împăratul şi boiarii şi toate gloatele, toţi prăviia cu ochii la svîntul. Şi să feace cutremur mare şi tunete vîrtoase spre răsărit, cît să-ngrozîră toţi. Şi, căutînd, vădzură că să deşchisă ceriul şi din deschisătură să tinsă nuăr ca un şes pînă la dînşii agiungînd nuărul luminat. Şi ei prăvînd cu fricâ, adecă Domnul Isus Hristos ieşi pre uşea aceaea a ceriului purcedzînd şi venind pre nuăr în vedearea tuturor spre dînşii. Şi era cuvioasă frîmseaţea Svinţii sale foarte. Şi veni de stătu în capătul nuărului, aproape de svîntul arhiepiscop şi a săborului, deasupra, sus, ca vro 70 de coţi, atîta cît putea vedea tot / / nărodul. Şi era îmbrăcat cu nuăraş roşu, frumos şi ieşiia de la Svinţia sa fulgere de dumnădzăire. Şi în capul Svinţiii sale strălucoare de fulger şi diadime şi frîmseaţe nepriceputâ, dînd radzele din cap cununa de spini. Şi avea de ţînea în stînga sabie, iară de-a direapta sa avea pre sine.

Şi, deaca stătu Domnul împrotiva lor, fricâ şi cutremur cu bucurie mare căzdu pre-mpăratul şi boiarii şi nărodul creştinesc, cît nime nu putu dzîce nemică, de straşnică videnie. Numai ce prăviia şi, de bucurie, Marie să minuna şi-ş bătea pieptul.

Iară Ervan şi cu jidovii săi prăvind acea straşnică tainâ, pocăindu-să, ş-ucidea piepturile şi, de fricâ şi cutremur, căuta să fugă. Iară arhiepiscopul către Ervan cu nalt glas strigă: "Prăveaşte, Ervane, şi sămăluiaşte aceastâ straşnică tainâ pentru tine să feace! Că feceşi mare cercare şi-ntrebare! Şi te-ntoarce de creade cu întreagă credinţă, că unul iaste svîntul, unul iaste Domnul Isus Hristos, în slava lui Dumnădzău Părintele! Amen .". Iară Ervan, pînă acii tot tăcea-nspăimat. Şi veni glas de la Domnul către jidovi: "Pentru mare ruga arhiepiscopului m-arât voauă, în ochii voştri, Eu, Răstignitul de părinţii voştri!". Şi, deaca audzîră jidovii, căzdură toţ la pămînt de fricâ, cum păţişă svîntul Pavel Apostol cînd l-au fulgerat Domnul Hristos din ceri, cum spune la *Deaanii*, ΓΛ 9, de orbîră. Şi le era deşchiş ochii şi nu vedea cu dînşii, că li s-au întunecat vederile, după ce vădzură pre Domnul Hristos.

Aceastea lucruri straşnice deaca se feacerâ, nu pre scurt cum să spun, iară capătul nuărului s-au rădicat la svînta faţă a Domnului Hristos de l-au acoperit de către faţa lor, luminat fiind nuărul acela ce era ca un pod sau ca un şes. Şi aşea Svinţia sa mărgînd, nuărul după Svinţia sa să strîngea, îndupleccîndu-să din dosul Svinţii sale, pînă sosî la ceri Domnul şi la curţile Svinţiii sale. Şi să-nchisă de să vîndecă ceriul.

231r Iară-mpăratul şi cu creştinătatea de mare bucurie nu să-ncredea, mînuîndu-să. De-aciia, să botedzară jidovii toţ şi dobîndiră lumina ochilor din Svîntul Botedz. // Iară svîntul Greghentin, păscînd turma lui Hristos ce i s-au dat pre mînă, cumu-i bine şi multe minuni făcînd, s-au răpăosat cu pace, proslăvind pre Dumnădzău.

Într-aceastaş dzî, svîntul măcenic Trifon.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte.

DUMINECĂ, naintea Născutului Domnului Hristos, avem rînduit de la svinţii şi purtătorii de dumnădzăire părinţii noştri să facem pomenire tuturor, din veaci, lui Dumnădzău plăcuţi direpţii părinţi şi strămoş. De la Adam şi pînă la Enoh, Noe, Melhisedec, Avraam şi Moisi, David şi pînă Iosift, logodnicul Preasvintei Dumnădzău-Născătorei, pre cuvintarea rudelor, precum evanghelist Matthei au istorit, aşijdere şi prorocii şi prorocile. Iară prologul fiind în versuri iamviceşti, iaste scris în mineaie.

Şi pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, ÎN 20, pomenirea svîntului **СШТНОМЧНИКЪ** Ignatie Bogonoset.

Acesta svînt au fost diadoh svinţilor apostoli, adecă de la dînşii luat. C-au fost patriarh al doile după Evod la Antiohiia, carele era ucinic lui Ioan Bogoslov depreună cu Policarp, episcopul de Zmirna. Şi fu adus acesta svîntul Ignatie naintea-mpăratului Traian, cînd veniia de la Rîm, de trecea la răsărit asupra parthilor. Şi, mult pricindu-să cu dînsul pentru Domnul Hristos, dîndu-i a cunoaşte neschimbatul sufletului său de către svînta credinţă carea o avea către Domnul Hristos. Şi-l deade pre munci cumplite: îl bătu cu măciuci de plumb. Şi i-au întins palmele de i le-au împlut cu jeratec. Şi coastele i-au friptu-i cu-mfocări cu undelemn. Şi pre jeratec / / l-au pus de-au stătut şi cu unghi de hier l-au grăpat. Şi, toate aceastea munci biruindu-le, l-au trimis Traian la Rîm, legat cu dzeace slujitori, ca să-l dea leilor să-l mănînce. Şi aşea mărgînd către Rîm, întăriia svintele besearici cu învăţăturile, prin toate oraşe trecînd. Şi-i adeveriia pre toţi spre credinţa Domnului Hristos.

Şi, sosînd la Rîm, ruga să fie mîncat de lei ca să să facă curată piine lui Dumnădzău. Deci îl scoasără la teatrum, adecă la prăvirişte şi slobodzîră leii flămînzâ asupra svinţiii sale; l-au mîncatu-l, numai ce-au lăsat ciolanele ceale mai mare. Şi, strîngîndu-le creştinii, le adusără la Antiohiia, la scaunul svinţiii sale.

Acesta fericitul, precum spun istoriile, cînd era prunc mititel, l-au luatu-l în braţe Domnul Hristos ş-au dzîs către ucinici: "Cine nu s-a smeri ca pruncul acesta nu va întra întru împărăţiia ceriului. Şi cine priimeaşte unul de-aceştia cuconi în numele mieu pre mine priimeaşte!". Pentr-aceaea, s-au numit şi "bogonoseţ", adecă "purtat de Domnădzău" sau "purtător de Domnădzău", căce l-au luat în braţe Domnul Hristos. Pre-acesta svînt şi părintele nostru Ioan Zlatoust l-au cinstit cu laude. Şi să face bulciul lui în svînta Besearica cea mare.

Într-aceastaş dzî, pomenirea svinţilor măcenici Evghene şi Macarie.

Aceştia svinţi era în dzîlele lui Iulian Prestîpnic. Şi, prindzîndu-i, astătură naintea lui. Şi înfruntînd păgînatatea lui, i-au băgatu-i pre munci cumplite, şi în foc, şi în fieri cumplite şi veninate. Din carile ieşînd sănătoşi, i-au trimis la Mavretaniia, la oraşul ce să chiamă Antidona. Care oraş luminînd svinţii cu cunoştinţa lui Dumnădzău şi făcînd minuni în multe chipuri. Şi umorîră şi zmăul carele să ţînea în munte acolo, de ieşiia şi strica. Şi, proslăvind pre Domnul Hristos, deaderă sufletele sale în minule Domnului Hristos cu pace.

232r Într-aceastaş dzî, pomenirea preacuvios părintele nostru Filo- // gonie, carele din staroste stătu episcop de Antiohiia.

Acesta fericit, dîndu-să cu totul la învăţătura svintelor Scripturi, s-au pominocit şi s-au svinţit lui Dumnădzău. Că, petrecînd tot feal de-mvăţătură şi meşterşug de carte, le-au adunat toate într-una. Deci, ş-au arătatu-ş strălucoarea vieţii sale, săvai că avea şi femeaie şi fiică şi să zăbăviia cu giudeaţele, îndereptînd pre cei asupriţi şi năpăstuiţi. Aşea au străluminat mai presus decît soarele cu dereptăţile. Şi, dintr-aceasta cavză de prilej, să arătă destoinic, de s-au suit de pre stepenă în stepenă pre rînd şi din boierie în boierie. Şi întîi giudeca oamenii, sprejinind cei nevinovaţi şi micşurînd pre asupritorii; apoi priimi pre mîna sa turma lui Hristos.

Şi, cînd s-au suit într-acesta scaun, era multă nelesne, că de proaspăt să potolisă goana şi încă era rămăşiţe de-acea cumplită volbură. Săvai că şi ereticii să mai micşurasă şi să probrăzisă de întâlepciunea svîntului, precum svîntul Ioan Zlatoust, cinstindu-l cu cuvînt lăudat, au mai pre lung filosofît de rîndul lui.

Acesta, păscînd cum place lui Dumnădzău turma ce i s-au încredinţat de la Dumnădzău şi vieţuind îngereaşte pre pămînt şi strălucind în arhierie, către Domnul au purces.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, ÎN 21, pomenirea svintei măceniţe Iulianiei ceii de Nicomidiia.

Aceasta era în dzîlele lui Maximian Împărat, fiică a bogăţaş părinţi, şi o logodiră cu un Elevsie Singlitic, adecă boiarin mare de sfat. Care vrînd să facă nunta, svînta nu priimi, dzîcînd că: "De n-ii lua întîi stărostiia oraşului, cum dzîcem noi, pîrcălăbiia sau giudeciia, n-oi priimi cu tine!". Şi, deaca luă giudeciia, / / îi dzîsă: "De ni t-ii întoarce de la idoli să te faci creştin, n-oi priimi nunta ta!". Deci el spusă în limbă tatălui fetii de toate ce-i porunceaşte.

Şi neputînd tatăl să o înduplece de către Domnul Hristos, o deade pre mîna lui. Deci el, logodnicul, fiind domn şi giudeţ oraşului, au giudecat cu pravila oraşului. O goli şi o bătu cu 16 gîrbace vine crude de bou. Şi, spîndzurîndu-o de cosîţe, o ţînu pînă i s-au dezlupit pîialea de pre osul capului şi coastele i-au arsu-i cu hiare înfocate şi au pătruns cu alt her îmfocat prin stinghi de o au

înțăpușat. Și, legîndu-i mînule, învață de o trasără și o aruncară în temniță. Și, într-acea noapte, rugîndu-să în temniță svînta, i s-au arătat vicleanul vrăjmaș în chip de înger, sfătuindu-o să tămîiadze idolii, să scape de la munci. Iară svînta, gonindu-l, îl feace cu de-a frica, de-i spusă cine iaste. Și iarăș aducîndu-o la eparhul și rămîind nemutată de la dragostele lui Hristos iubitului ei, învață de o băgară într-un cuptoriu foarte înfocat. Carele, stîngîndu-să, feace de credzură cinci sute de oameni în Domnul Hristos. Și-ndată le tăiară capetele împreună și o sută și treidzăci de femei. Iară svînta măceniță împreună cu ele păgîni ce sta acolo primpregiur. Deci, biruind svînta măceniță toate muncile și-mfrîngîndu-le, priimi mai apoi sfîrșenie de sabie. Și era de 9 ai cînd s-au logodit cu Elevsie svînta măceniță, iară cînd să feace Domnului Hristos mireasă prin măcenicie era de 18 ai. Și să feace săborul svinților sale la măceniciia ei, carea-i aproape de svînta măceniță Evfimiia, unde să chiamă Petrio.

Într-aceastaș dzî, svinții cinci sute de măcenici, cei de Nicomidiia, de sabie să săvîrșiră.

Într-aceastaș dzî, svintele 130 de femei în Nicomidiia de sabie să săvîrșiră.

233r Într-aceastaș dzî, svîntul măcenic Themistoclei. //

Acesta era în dzîlele lui Dechie Împărat, de la Miralichiei, păstori de oi. Iară domnul țării pornind goană asupra creștinilor și cercînd pre svîntul Dioscorid, că era fugit la munte. Iară cercătorii aflînd pre Themistoclei unde păștea oile și-ntrebîndu-l de svîntul Dioscorid, răspunsă că nu-l știe unde-i, săvai că ei îl ascunsease. Ce însă să deade pre sine, mărturisindu-să creștin. Și, strigînd pre Domnul Hristos Dumnădzău naintea lui Asclipie Domnului și grăind îndrăznet, l-au culcat de l-au bătut pre pîntece pînă s-au spart. De-aciia, l-au spîndzurat la un lemn de l-au țînut; de-aciia, l-au tras preste ciuline de her, de i s-au potricălit în ciuline tot trupul. Și-ntr-acealea munci au datu-ș sufletul la Dumnădzău.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaște și ne spăseaște.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 22, pomenirea svintei mare măcenițe Anastasiei izbăvitoarei de otravă*.

Svînta și viteaza măceniță Anastasiia era în vremile înpărățîi lui Dioclitian, în orașul Rîmului, fiică fiind orecărui ellin, anume Pexestat; și maică-sa o chema Favxa. Și, ducîndu-o maică-sa la svîntul Hrisogon, o-mvață svînta Scriptură. Iară credință în Hristos o îmvață maică-sa și o mărită după un ellin, anume Puplie. Și-i era urît bărbatul pentru ellinie și necredință, ferindu-să de mestecăciune, făcîndu-să bolnavă pururea și nesuferind împreunare trupască. Și purta haine mijlocii și prostace. Și pururea făcea sîmbră cu femei lipsite și miluia ceia ce să nevoia pentru Domnul Hristos, mărgînd pre la temnițe de-i socotiia și le slujiia, îmindu-să de tina lor, curățîndu-i și ungîndu-i cu undelemn, ștergîndu-le sudorile ceale crunte de svîntul lor sînge și dîndu-le bucățea bune, mărgînd cu dînsă numai o slujnică. Pentru unele ca aceastea o pricepu bărbatul ei și / o închisă. Apoi, el călătorind pre mare, s-au necat cu corabiia. Și ea hălăduind, împărți toată avearea la săraci. De-aciia, fără fricâ, îmbla de slujiia svinților măcenici a lui Hristos. Și carii să firșiia, le lua svintele moștii și le astruca cu cinste, îndemnînd mulți spre măcenicie.

Și, pățînd multe munci pre la mulți domni, în multe chipuri. Și în mare aruncată cu alte femei depreună, mai apoi de toate, fu legată la pari și, în foc băgată, luă cununa măcenicească. Și să face săborul ei unde-i aproape la-ntraturile Domnionului.

Într-aceastaș dzî, svîntul măcenic Hrisogon.

Hrisogon svîntul măcenic era din marele orașul Rîmului, în dzîlele lui Dioclitian, om slujitori lui Dumnădzău și cu fricâ dumnădzăiască. Care au fost dascăl svintei Anastasiei de carte și de credință întru Isus Hristos. Și, scornindu-să goană asupra creștinilor, fu prins și băgat prin foc, atunci cînd svînta Anastasiia i-au scrisu-i rugîndu-l să roage Dumnădzău pentru dînsă. Și, de i s-a creștina bărbatul, el să fie cruțat lui Dumnădzău. Iară de nu, el să piiaie, să nu-i fie ei a-ș strica avearea cu idolniceării, ce să și-o cheltuiască cu svinții și cu mișeii. Care lucru și fu așea. Și slujiia svinților pre la temnițe.

Și, cînd tîmplîndu-să Dioclitian la Nichea, au scris: "La Rîm să moară toți creștinii .", atunce scrisă să aducă legat pre Hrisogon la Nicomidiia. Și, deaca-l adusără, îl dezbrăcară și-i tăiară capul. Și să sui în ceriu cu cununâ de la Domnul Hristos.

Într-aceastaș dzî, pomenirea svintei măcenițe Theodotiei și cuconilor ei.

* farmacolitriia

Svînta măcenița Theodoti era din orașul Vithiniei. Și, audzînd de tîmplările svintei Anastasiei, mearsă la dînsă cu cuconașii săi de lăcuia-mpreună. Ce, mai denainte, cerșîndu-o un boiarin, anume Levcadie, ea, să să mîntuiască, i-au poruncit să o-ngăduie. Și, așteptînd boiarinul, // ea-ș 234r
împărți avearea la săraci și-mbla slujind svinților la temnițe, că era toate închisorile pline de creștini. Și-mvățîa păginul împărat să-i umoară pre toți într-o noapte, unii cu sabiia, alții cu marea, alții cu focul. Atunce Levcadie deade pre svînta Theodoti și cuconii ei la Nichitie, domnul Vithiniei, să-i ia sama. Și, astăfînd naintea lui și îmfruntat de cuconul ei cel mai mare, Evod, să mînie și aprindzînd mare cuptoriu și aruncă în cuptoriul acela, în foc, pre svînta Theodoti și cuconii ei. Și, așea sfîrșindu-să, astătură naintea lui Hristos încununați, îndulcindu-să în fericință veacinică și nepărăsîtă cu Svinția sa.

Într-aceastaș dzî, svîntul măcenic Zoil.

Într-aceastaș dzî, deschisul uși lor svintei lui Dumnădzău Besearicii ceii mare.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaște și ne spăseaște.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 23, pomenirea svinților dzeace măcenici mărturisiți în Crit.

Aceștia să nevoiră pentru credința în dzîlele împăratului Dechie, la ostrovul Critului. Și nu era toți dintr-un oraș, ce era de multe părți adunați. Că cinci era de la mitropoliia Gortinei, Theodul, Satornin, Evporos, Galasie și Evnichian, iară de la Chiosone Zotic, iară de la Panurma Epinionului, Agathopus, iară de la Chidoniia, ce-i dzîc Tahaniia, Vasilid și de la Iraclion Evarest și Pompie.

Aceștia să pridădîre de păgîni la domnul ostrovului. Și el i-au dat pre mîna armașului, să-i poarte pre la capiști. Și, de n-or vrea să jărtvască, el să-i muncească în tot fealiul. Și, așea purtați pedestri de-acei fără rînd muncitori, 30 de dzîle, și traș prin gunoaie și prin baligi, apoi ședzînd la divan giudețul, de vreame ce nu-ș mai schimbară firea, săvai / că și fură căzniți. Și cu pietri ucișî și bătuț și șchiopiți în obraz și traș prin baligi, să țînură vîrtos în credința Domnului Hristos. Și cetluiți cu vîrteaje și cu alte cumplite munci căzniți, le tăiară și capetele. Și să face săborul lor la mărturiia svîntului Stefan, aproape de Plachidiia.

Într-aceastaș dzî, preacuviosul părintele nostru Pavel, arhiepiscopul de Neochesariia, unul din 318 de svinții Părinți de Nichea.

Acesta dintru svinții părintele nostru Pavel s-au făcut vestit și lăudat de bunătăți, atîta cît veastea lui agiunsease și la audzul înpăratului Nicomidiei. Și, de vreame ce mearsără trimișii să aducă pre svîntul la casa împăratului, întîi silîră să-l înfricoșeadze cu răsturile, apoi și cu caznele. Și, deaca-ncepură a-l bate, toți să mirară de preste măsură a lui răbdare. De-aciia, înfocară două bucăți de her și le pusără în palmele svîntului, într-îmbe palme cîte o bucată, strîngîndu-le pînă să stîmpărară, de i să umorîră mînule și să zgîrciră vinele. Atunce, îl dusără în cetatea ce-i lîngă apa Efratului, de-l închisără.

Și, de vreame ce veni Marele Constantin de la Rîm la Țarigrad, slobodzî pre toți închișii de mearsă cineși pre la locurile sale. Și veni și svinția sa la scaunul său, luminînd cu bunătățile ca și mainte.

Ș-au venit și acesta depreună în cei 318 Părinți la-ntîiul săbor, ce s-au făcut în Nichea, unul și svinția sa de dînșii fiind, purtînd toți pre trupurile lor ranele lui Hristos și-nfrîmșindu-să cu dînsele și arătîndu-să unul către-alalt înde ei, altul mîna tăiată, altul urechi, altul nasul, altul ochii, altul altă mădulare lipsit, alții rane și frînturi. Și ucisături stîlcite de bătăi și de arsuri trupurilor. Carile căzniți suferiră pentru Domnul Hristos. Atunce ș-acest fericit Pavel nu era nepartnic din aceastea. Că era 235r
de-agiuns stîlcit și palmele zgîrcite de arsuri acealea mîni svinte. Deci fiind adunaț // toți svinții aceștia pentru spurcatul Arie și învincîndu-l cu puteare și giudeț de la Dumnădzău și procleținduu-l și istovind treaba săborului svînt, mearseră cu marele înpăratul Constantin în cetate, la curte. Și, luîndu-i mînule acestuia fericit Marele Constantin, le săruta și le punea pre ochii săi și pre inemă dzicînd: "Nu mă poci sătura sărutînd și drăgălînd aceastea mîn carile sînt umorîte și beteaje și săci pentru Domnul mieu Hristos!". De-aciia, fericitul acesta Pavel mearsă acasă la scaunul său, petrecînd puținei ani și trecu la Domnul, către liniște veacinică.

Într-aceastaș dzî, obnovleniile svintei lui Dumnădzău mare Besearicii.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaște și ne spăseaște.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, ÎN 24, svînta prepodobno- măceniță Evgheniia și cu cei depregiur dînsă.

Aceasta svîntă Evgheniia era născută, crescută în Rîmul cel vechiu, părinții ei Filip și Evgheniia, într-un nume cu dînsă. Carii luasă într-un preț de la împăratul scaunul Alexandriei. Iară Evgheniia, într-o noapte, pre tainâ, cu 2 slugi, fuge de la părinți și mearge îmbrăcată bărbățeaște la un episcop de să boteadză. Și s-au călugărit puindu-ș numele Evghenie.

Şi mearsă la o sfîntă mănăstire de petreacea cu podvig şi cu privegheri şi cu tot fealiul de bunătăţi trudă şi osteneală şi stare toată noaptea la rugă. Şi atîta au străluminat ca un mare luminătoriu, cît săborul mănăstirii o rugară să fie mai mare, să le poarte grijea, fîrşindu-li-să egumenul. De-aciia, cu voie, fără voie, au priimit. Ş-atîta nevoinţă au pus, cît nevoinţa lui şi obiceaiele şi chipul pre toţ trăgea ca magnitul fierul spre-mvăţul bunătăţilor.

Iară o călugăriţă Melanthiia, ce să tîlcuiaşte "Negreaea"*, / femeaie neagră cu adevăr la suflet, fiind pre-acolea aproape, au îndrăgit pre Evghenie. Şi, făcîndu-ş prilej că-i cu boală, pofti să-i grăiască cu taină de boală-ş şi să-i arate. Iară Evghenie, cu ovilită inemă şi faţă mîhnită plecîndu-să cuvintelor ei, anume că ş-a jălui nevoia, ea începu a să acolisi de dînsul să facă păcate. Iară Evghenie o dojeni şi o împinsă ce grăbiia.

Deci călugăriţa* ce face?! Scrie la Evgheniia maică-sa, pîrînd pre Evghenie, egumenul cutării mănăstiri, deprins a-nşela femeile ceale curate, "s-au acolisit şi de mine, să măgulească ca un îndrăznet şi muiereat.". Deci tatăl featii trimite de o aduc pre Evghenie Egumenul, adecă pre hiică-sa şi pre toţi călugării mănăstirii şi-i scoasă la giudeţ de faţă. Şi-ncepu Melanthiia a mustra ş-a ocări pre acel minunat egumen cu rușini ca acealea. O, de răbdarea Ta, Doamne putearnice!

Atunce egumenul Evghenie rumpsă cămeaşea la piept de să arătă ce fealiu de om iaste, lucru de minunat! Şi-ncepu a dzice naintea tuturora: "S-ar cădea cu mulţămită să suferim ocărîle şi toate năpăstile! Ce numai pentru să nu fie de rîs cinul călugăresc! Eu sînt ficioară fată, de tată giudeţ şi maică-mea iaste giupîneasa lui, carea m-au născut şi-aceştia-s fraţii, că nu le voi dzice slugi!". Aceastea grăind buna Evgheniia, o, minune!, toţi să minunară. Iară pre Melanthiia poate cunoaşte fiecine cum s-a hi certat de la Dumnădzău.

Iară tatăl ei îndată lăsă slava şi boieriia şi bogăţiia şi toată nălucirea lumască şi s-au botedzat. Şi s-au făcut păstoriu credincios oraşului. Şi, trecînd din viaţă cu măcenicie, umorît cu sabiia de necredincioşi, mearsă veasel la sălaşele ceale de răpaos veacinic în ceri. Iară maica ei, îndată lăsînd ţara streină şi dorind moşiia sa, iarăş mearsă de lăcui la moşie-ş.

Şi ieşind poruncă împărătească, sîlă asupra tuturor, să jărtvască idolilor şi care creştin n-a vrea să facă jărtve idolilor, aceia să pată moarte cumplită! Deci svînta Evgheniia, precum era luminată şi
236r vestită de dor şi dragoste ce avea către Domnul // Hristos, suferi legată cu un bolovan şi aruncată în mare***. Şi, ieşind slăvit întreagă, îi tăiară capul cu sabiia, luîndu-ş obîrşiia nevoinţelor. Şi veaselă zbură la adevăratul ei mire Hristos, cu Svinţia sa în veaci veselindu-să şi rugînd pentru creştinătate.

Într-aceastaş dzî, svînta măceniţă Vasîla, carea depreună au mărturisit cu svînta Evgheniia, de sabie s-au săvîrşiţi.

Într-aceastaş dzî, svîntul măcenic Filip, tatăl svintei Evghenii, de sabie s-au săvîrşiţi.

Într-aceastaş dzî, svinţii 2 slugi svintei Evgheniei, evnuhi amîndoi, şi-mpreună cu nevoinţa la petreacere postnicească, Protas şi Iachinth, de sabie săvîrşit.

Într-aceastaş dzî, preacuviosul părintele nostru Nicolae Voennicul şi poveaste de folosît.

Acesta au fost în dzilele împăratului Nichifor, om de oaste de nărocul său. Deci, cînd mearsă împăratul Nichifor asupra bulgarilor, mearsă şi el şi, mîind la o casă de crîşmă, feace sara rugă şi să culcă de adormi. Şi cînd fu preste a doa au şi a treia straje de noapte, îndrăgîndu-l fata crîşmariului, să scoală noaptea şi mearge la aşternutul lui, acolisindu-să şi-mpungîndu-l spre mestecare. Iară svîntul dzîsă: "Hie-ţi, soro, destulu-i, nu te acolisi, nici pofti a-ţi spurca ficioriia şi mă tragi şi pre mine la pierdzarea iadului!". Deci ea să conteni puţinel. Şi iarăş preste puţinel veni de-l supăra. Iară svîntul şi a doa oară o ţînu rău şi o goni. Şi, preste puţină, iarăş veni îmbătată şi-nherbădzată. Atunce o dojeni cu răstit şi-i dzîsă: "O, ticăloasă şi plină de ruşine şi de obrăznicie, nu vedzi că te turbară dracii să-ţ strice fetiia, să te facă de rîs şi de ocară în rude şi-n streini şi sufletul să-ţ ducă la iad?! Dară nu vedzi că eu un ticălos mă duc la războ, în limbi varvare, să bat războaie de m-a-ntări Dumnădzău?! Şi cum să spurc trupul mieu mărgînd la oaste?!". Şi cu de-aceastea cuvinte o goni. Şi să sculă de feace rugă şi purceasă.

Şi, cînd fu la alt mas pre noapte, dormind, / să veade în vis la loc vederos stînd şi, lîngă sine, un putearnic şedzînd şi piciorul cel dirept pus preste piciorul cel stîng. Şi-i dzîsă: "Vedzi oştile a uniia şi a alţiia părţ?". Şi el feace: "Vădz, Doamne! Iacă grecii taie pre bălgari!". Şi dzîsă putearnicul către

* neagră femeaie
** Melanthiia
*** apă

direptul: "Caută la mine!". Şi căută. Că pusă piciorul cel dirept pre pămînt şi stîngu-l pusă preste cel dirept. Şi, iarăş căotînd războiului, vădzu unde taie bălgarii pre greci, fără de nice o milă. Şi, deaca să ogoiră pre la tabără, dzîsă putearnicul către voinic: "Caută de pune bine la mintea ta şi oglindeaşte despărţitura corturilor şi-m spune ce să veade .". Şi el, căotînd împregiur, vădzu tot pămîntul ce să vedea plin de trupuri. Şi-n mijloc un loc deşert, cît s-ar culca un trup, pajişte vearde. Şi-i dzîsă: "Doamne, tot pămîntul iaste acoperit cu trupurile grecilor tăiaţi, fără numai un culcuş ce-i deşert!". Atunce acel straşnic şi puternic dzîsă lui: "Dară ce te gîndeşti că iaste aceaea?!". Şi dzîsă voinicul: "Doamne, sînt prostac şi nu mă pricep ce iaste!". Şi iarăş îi dzîsă straşnicul: "Acea livedzea goală ce are măsură de un om iaste a ta! Şi erai să fii tăiat, să dzaci într-însă, în rînd cu voinicii tăi, să plineşti locul! Iară de vreame ce în cea noapte trecută ai gonit de lîngă tine pre şearpele acel în trei împletit, care s-au luptat cu tine, de vrea să te umoară, iată-ţi-i că tu singur te-ai mîntuit pre tine dintr-această tăieturâ ş-ai făcut ştirbă livadă de dzăcăriştea ta ş-ai mîntuit şi sufletul tău o dată cu trupul! Deci, de-acmu, de-m vei sluji cu direptul şi cu priinţă, nice moartea cea hireşe nu-ţ va birui!". Aceasta videnie vădzînd în vis, să deşteptă tremurînd şi, mirîndu-să, feace rugă.

Şi să-ntoarsă cale de o dzi de să sui într-un munte, de făcea rugă pentru oaste către Dumnădzău. Iară-mpăratul, deaca-ntră în cheile Bulgariei, la strîmtori, să suiră bălgarii în munte, lăsînd gios straje. Şi de nu s-ar hi vîrtejit mai curund oastea, ar hi perit toată cu-mpăratul Nichifor. Căruia spun că, deaca-l aflară, i-au făcut // testul capului păhar ş-au rădicat de-au băut, plin, împăratul bălgarilor. 237r
De-atuncea au ţînut de rădică păhar. Iară direptul acesta ţînu minte visul şi mulţămi lui Dumnădzău că l-au ferit.

Şi mearsă de să călugări la o svîntă mănăstire, plîngîndu-ş sufletul şi slujînd lui Dumnădzău, să feace vestit părinte.

Într-aceastaş dzî, svîntul măcenic Ahaic de sabie s-au săvîrşit.

Într-aceastaş dzî, preacuviosul Antioh de sabie săvîrşit.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, ÎN 25, de pre trup. Născutul Domnului şi Dumnădzău şi Mîntuitoriul nostru Isus Hristos.

Vădzînd om-iubitoriul Dumnădzău rodul omenesc muncit de diavolul s-au milostivit. Şi trimiţînd pre arhanghelul Svinţiii sale Gavriil, dzîsă Dumnădzău-Născătoarei: "Bucură-te plină de daruri, Domnul cu tine!". Şi-ndată s-au zămislit Domnul nostru Isus Hristos, Fiiul şi Cuvîntul lui Dumnădzău în preacurat şi preasvîntul ei zgău. Şi, deaca să-mplură 9 luni de la îngrecare, au ieşit porunca de la avgust chesariul să să scrie toată lumea. Şi fu trimis oarecare Chirinie la Ierusalim şi la Vithleem să scrie. Atunce să sui şi Iosif păzîtoriul Preacistîi Maicii lui Dumnădzău cu Svinţiia Ei să să scrie la Vifleem.

Şi, "depuind Svinţia Ei Mariia blagoslovita ficioară să nască, neaflînd gazdă de mulţîmea nărodului în oraş, mearsă într-un sălaş prostişor, peşteră săracească şi l-au născutu-l fără nice o stricare ficioriei sale pre Domnul nostru Isus Hristos. Şi l-au culcatu-l în iaslea cailor pre Tvoreţul tuturor care ne-au mîntuit de la dobitocie", spune fericita Vrighita* de svînta Ficioară Mariia, Maica Domnului Hristos.

Deaca sosiră la Vifleem şi descălecară, n-afla loc să găzduiască, ce într-un vîrtop / oarecare au grajd întrară. Şi legă Iosif boul şi asînul la iasle, ce avusease cu sine. Iară Iosif îndată ieşi să aprindză candilă, lumînare. Şi, deaca aprinsă, o lipi la zidiu şi iarăş au ieşit. Iară ficioara lepădă încălţămintele din picioare şi haina albă cu carea să-mbrăca şi-mvălitorea de pre cap şi cu părul ne-mpletit lăsat, scoasă scuteceale albe de în şi de lînă curate ce grijişă cu sine devreame de-nfăşat pruncul. Deci Svinţia sa îngenunchind cu faţa spre răsărit, mînule şi ochii spre ceriu tîrînşi, sta Svinţia sa uimită în dumnădzăiască dulceaţă.

Şi, deacă feace rugă la Dumnădzău pentru să să nască pruncul, atunceş într-acea mică dată, în clipala ochiului, vădzu pruncul naintea sa. Şi-ntr-aceaeaş mică dată, sîmţî fericita Ficioară cum i-ar hi ieşit giumătate de inemă. Şi fulgera strălumininînd pruncul Hristos ca soarele, de nu să vedea lumina candilei. Şi, născut pre gol pămînt, dzăcea gol şi netegior, nice leac prăvuit, ce cu totul preacurat. Şi era lîngă cucon cămeaşea cea de naştere foarte neatedă şi preacurată învălită. Şi să audzîră cîntări îngereşti mîngîioase cu dulceaţă mare. Iară preasvînta Ficioară, deaca să sîmţi e-au născut şi vădzu cuconul, îndată să plecă cu capul cu mînule strînse, cu mare cinste şi smerenie să-nchină cuconului. Şi-i

* + Книг 7, гл 21.

dzîsă: "Bine ai venit, Dumnădzăul mieu, Domnul mieu şi fiul mieu!". Iară cuconul, de frig şi de giosul* vîrtos unde dzăcea, nu fără iuiuleat şi tremurînd cătineluşeł, să-ntorcea şi-ş tîndea mînuşiłele şi piciorușile cum ar cerca să-ş stîmpere de frig, brațele Maicâ-sa. Atunce, Ficioara preasvîntă, l-au luat în brațe şi l-au strîns la piept cu mare bucurie şi cu tinerea de maică dragoste mîngîie drăgălind, aplecînd şi-ncăldzîndu-l. Şi de-acii, foarte cu dragoste l-au înfăşat şi l-au odihnit în iasle.

Şi întîia pas feace Svinția sa din pîntece pre pămîntul gol şi friguros. Ca ceaea ce-au venit la noi sătînd să pață pentru noi. Şi, făcînd pentru noi spăsenie. Ca ceaea ce dzîce prorocul: "**ЖРѢТЕН**
238r **НПРИНОШЕНІЙ НЕВѢСОУОТѢ. ТѢЛОЖЕ СѢ- // БЛУШНА ЕСН Ѡ МНѢ, БЪСЕ СЪЖЕЖЕНІЙ. НЧТРЪСЬ НЕВѢЗЪЗКА. ТОГДА РЕЧ СЕ ПРІИДЖ**", "Giungheturâ şi prinos nu vrusăş. Iară trup tocmitu-mi-ai. Jărtve cu-ntregul de ars şi pentru păcat n-ai cercat", atunce dzîş: «Iacă viu trupul, adecă de jărtvit grijind. În carele să paţu frig şi foamea şi crucea!»".

Şi-ntrînd Iosif, deaca vădzu cuconul, să plecă la pămînt depreunâ cu maica blagoslovită de i să-nchină ca lui Dumnădzău Tvoreţului său cu negrăită bucurie.

Într-aceastaş dzî, închinarea vîlhovnicilor.

La vreamea de demult era un vîlhovnic mare, anume Valaam, în Ţara Persilor. Carele prorocind şi alte multe, au dzîs ş-aceasta: "Răsări-va stea de la Iacov şi va zdrobi pre boiarii lui Moav!". Deci, ţiind alalţi vîlhovnici aceasta prorocie, unii de la alalţi urmînd, învăţa şi spunea tuturor împăraţilor perseşti, pînă cînd sosî şi la aceştia. Carii era trei şi tot lua aminte cînd vor vedea stea ca aceaea, ca neşte vîlhovnici şi stelari ce era. Şi, deaca văzdurâ steaoa Domnului Hristos că nu îmblă ca alalte spre apus, ce despre miadzănoapte la amiadzădzi, cunoscură că sămneadză naştere de mare-mpărat. Şi, urmînd stealii, aflară pre Hristos Domnul nostru. Şi plecară de i să-nchinară, închinîndu-i daruri, aur, tămîie şi zmirnă. Şi le dzîsă îngerul de să-ntoarsără la ţara lor.

Că, deaca ştiu Irod, mai-marele jidovilor, de la vîlhovnici că s-au născut Împărat mare. Carele va să pleace să supuie toată lumea, chemasă în taină pre vîlhovnici şi le dzîsă: "Păsaţ de cercaţi bine şi, deaca veţ afla cuconul, să-m daţi ştire să viu şi eu să mă închin lui .". Şi aceaea o dzîcea el, ca să trimiță să-l ucigă, ce ei luasă veaste de la înger de să-ntoarsă pre altă cale.

Pentr-aceaea, chemă Irod pre cărtularii jidoveşti de-i întrebă unde-i să nască Hristos. Şi ei feaceră: "În Vifleemul jidovăsc .". Atunce mînă Irod la Vifleem oaste de tăie toţi pruncii de la 2 ai în gios. Pentr-aceaea, mearsă îngerul lui Dumnădzău de dzîsă lui Iosif: "Ia cuconul şi maică-sa / şi fugi la Eghipet .". Şi feace aşea Iosif: Iuă cuconul şi Maica lui Preacistă Ficioară şi mearsă la Eghipet.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. Amin.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 26, săborul preasvintei Despuitoarei noastre Dumnădzău-Născătoarei şi pururea Ficioarei Mariei, adecă Rodinile.

Apoi, pre urmă, deacă porunci Irod să ucigă toţ pruncii Vithleemului, atunce veni îngerul Domnului de dzîsă în vis lui Iosif: "Scoală-te de ia cuconul şi maică-sa şi fugi la Eghipet!". Deci fugi la Eghipet maica lui Dumnădzău cu pruncul şi cu Iosif pentru 2 pricine: una, pentru să să împle prorocîia ce-au dzîs prorocul din Eghipet: "Am chemat pre Fiiul Mieu" şi, pentru a doa, să să astupe gura ereticilor. Că, de n-ar hi fugit, ce-ar hi rămas să-l fie ucis Irod, s-ar hi smintit spăseniia rodului nostru. Şi, iarăş, de nu s-ar hi putut ucide, ar dzîce ereticii c-au luat cu nălucire, iară nu adevărat trup, că de ar hi fost cu adevărat trup, s-ar hi tăiat cu sabiia. Necum că ereticii, şi fără pricină, cutedzară a cleveti dzîcînd: "Cum să fie fost cu nălucire, pentr-aceaea Svinţia sa fuge la Eghipet!" şi pentru să zdrobască idolii ce era acolo şi să mîntuiască şi lumea toată la vreamea mîntuitornica răstignire.

Într-aceastaşi dzî, pomenirea de în svîntul secrii, pusoarea cinstitei hainei a Preasvintei Dumnădzău-Născătoarei, în Vlaherne. Şi pomenirea a dîntru svinţi părintele nostru Evthimie, episcopul sardeilor, Mărturisitoriului.

Acesta era în dzîlele împăraţilor Constantin şi Irina maică-sa. Şi, întîi, amu strălumină ca o
239r stea luminată în petreacerea călugărească. De-aciia, deacă să feace arhiereu, au surupat cu totul pre eretici la // al doile săbor care s-au făcut în Nichea, carele-i al şeaptele. Şi împăraţii văzdîndu-l într-acesta chip, pentr-aceaea, îl trimitea în munte solii den sfat. Iară cînd stătu împărat Nichifor, fu trimis svîntul şi cu alţi episcopi pravoslavnici la Patarea a părţîlor Sării**, pentru oarecare ficioară ce să călugărisă. Şi, de-atunce nainte, pînă cînd s-au făcut ispoveadnic, nu s-au mai prilejit la mitropolie-şi, petrecîndu-să samă de 29 de ai.

* pardosul
** Apusului

Şi, premenindu-să împăraţii, de luă schiptrele romaieşti Leon cel cu firea de hiară, mînă de adusă pre svîntul de la urgie şi-l întrebă de să-nchină la svintele icoane. Iară svîntul slujindu-să cu obicnita sa îndrăznire şi gură limpede, l-au procleţîtu-l. Şi, mîniindu-să tiranul, l-au trimis iarăş la urgie, la Ason. De-aciia, deaca fu ucis acela rău Leon de cine stătu împărat după dînsul, fu chemat de la Ason. Şi iarăş fu silit pentru svintele icoane să nu le cinstească. Iară svîntul şi pre acesta înfruntînd cu cuvîntul şi strigînd într-a vedearea aşea: "Cine iaste de nu să închină Domnului nostru Isus Hristos cuprins cu scrisul în icoană, acela fie anathema!". Pentr-aceaea, fu bătut şi trimis în urgie la Acrita şi închis într-o întunecată temniţă. De-aciia, l-au întinsu-l patr-înşi şi l-au zbiciulatu-l cu vine crude de bou mult ceas. Deci svîntul s-au îmflat ca un foale de bătăi greale ca aceale. Şi trăi opt dzîle după bătăile acealea. Şi, luminîndu ca soarele, deade în mînule lui Dumnădzău sufletul său.

Într-aceastaş dzî, pomenirea preacuvios părintelui nostru Constantin acel din jidovi.

Acestuia i-au fost moşiia Sinadele, părinţii, jidovi, slujind umbrei legii ceii veache. Carele, fiind cucon încă, mărgînd după maică-sa, văzdu pre un creştin căscînd şi făcîndu-ş asupra căscăturii svînta cruce. Făcea şi el aşea, luînd năruav de la creştini ce vădzusă. Şi iubiia lucrurile creştineşti şi le făcea / cu fierbinte credinţă. Pentr-aceaea, i s-au străluminat faţa şi au învăţat de la Dumnădzău lucrurile creştineşti.

Şi, petrecînd odănăoară puţînea vreame fără mîncare, l-au dodeitu-l o curvantă fată de jidov. Iară acesta cu sămnul svintei cruci au omorîtu-o şi iarăş o au îmvis. Şi, îndereptat de un nuăraş, mearsă la o mănăstire, anume Fuvuţiia, întru carea au străluminat bunătăţile a părinţi ce lăcuia acolo săhăstreaşte. Şi, deaca ş-au spus poveastea şi tocmala sa la mai-marele, învăţă de adusără svînta cruce şi-i dzîsă să o sărute. Şi aşea, sărutîndu-o cu dumnădzăiască frică la partea de gios, aceea cinstită şi dumnădzăiască armă cu totul să-ncujba deasupra capului lui şi-i feace chip de cruce în cap. Carele nu s-au mai şters pînă la moarte. De-aciia, deaca s-au spodobit Svîntului Botedz, ş-au pusu-ş nume Constantin. Şi, ieşînd din feredeul botedzului, în loc ce stătusă au rămas tîpărite plîitele* lui. Şi, de-aciia, începu a să nevoi cu podviguri sufleteşti şi silindu-să să-ntreacă pre toţi cu nevoinţele şi cu petreacerea grea. Şi s-au apucat de meşterşugul svîntului apostol Pavel. Iară cînd făcea rugă la Dumnădzău, să-mplea tot locul de miros. Şi uşile besaricii sîngure i să deşchidea. Şi vedea gîndurile tuturor fraţilor prin curăţiia sufletului său.

De-aciia, mearsă la muntele Olimbului şi-mblă la Mira, să sui la Chipru, mearsă la Attaliia şi trecu pedestru o apă carea să trecea cu trecătoare. Şi cutrierînd alte multe locuri, veni iarăş la Olimb. Petrecu 40 de dzîle nu numai nemîncat, ce încă şi împresurat pînă la mijloc într-o groapă. Apoi, priimi, şi fără de voaie, hirotonie de preuţîie, nevoindu-să tot întins. Şi, cu opt ai mainte, ştiu de ducerea sa la Dumnădzău, arătînd mainte a lave de tot lucrul său. Şi s-au răpăosat, dînd la Domnul Hristos sufletul.

Într-aceastaş dzî, pomenirea preacuvios părintele nostru Evarest.

Acesta era în dzîlele împăratului Leon // Iconomahul**, din părinţi luminaţi. Fu dat la curte şi să 240r
feace către toţi iubitoriu.

Şi mărgînd la Ţarigrad, l-au priimit în gazdă un văr al său, din cei mai mare, anume Vriennie, patrichie de boierie. Şi era puţîneale dzîle cu dînsul. De-aciia, tîmplîndu-să treabă, fu trimis patrichie sol la bolgari de la împărăteasa Theodora, avînd cu sine şi pre cinstitul Evarest. Şi, venind la orecare loc, ce să chiamă Scopelo şi odihnind puţîntel fericitul, din tocmala lui Dumnădzău, află pre un bătrîn carele petreacea săhăstreaşte; nemeri tocma precum poftiia şi doriia. Şi, tăindu-ş părul, întră cu osîrdie în giugul Domnului Hristos.

Şi bătrînul acela, însoţîndu-l la rugă, cu scrisori l-au trimis la mănăstirea Studiilor. Şi, priimindu-l în nontru, sporiia cu nevoinţele. Şi, alegîndu-ş pre unul dintru fraţi, carele prisosîia în bunătăţi, să lipiia la nevoinţele şi învăţăturile lui, nemîncînd nemică altă toată săptămîna fără numai dănăoară puţîna pîine şi-ncă ş-aceaea tocmită din fănini şi musturi den verdeţi. Ce nu voi osteni, neputînd povesti alalte a lui începături şi nevoinţe. Că, rădicînd două cherchelii*** greale în umerile sale şi le-au încins la mijloc preste gol. Într-aceastea trăind cum iubeaşte Dumnădzău şi împlînd 75 de ai viaţă, deade la Dumnădzău sufletul său. Iară cinstitul lui trup s-au pus în mănăstirea lui Corcorovie.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte.

* palmele
** iconoboreţul
*** fereceături

DUMINECĂ după Născutul Domnului Hristos. Pomenirea svinților și drepților lui Dumnădzău părinți Iosif, logodnicul Preasvintei Ficioarei Despuitoarei noastre Dumnădzău-Născătoarei și pururea Ficioarei Mariei și Iacov, fratele Domnului și David Prorocul și Împăratul.

David Prorocul și Împăratul era / ficior lui Iese. Pre acesta au învățat prorocul Nathan leagea Domnului. Ș-au prorocistvuit 40 de ai. Ș-au sîrguit întruparea Domnului Hristos nouă sute nouădzăci și noauă de ai. Și au fost în Gavla. Și vădzu Nathan cu Duhul că vrea David să să facă călcători legii cu Virsavia. Și stejind de la Gavla să margă să-i spuie, l-au tîlnit poticală de la vrăjmașul. Că, aflînd în drum un om ucis și gol dzăcînd, zăbăvi acolo să-l îngroape. Și-ntr-acea noapte au cunoscut c-au făcut David păcat cu Virsaviia. Și să-ntoarsă plîngînd. Iară deaca omorî pre bărbatul ei David, mînă Dumnădzău pre Nathan de-l înfruntă. Și, plîngînd mult David și deaca-mbătrîni foarte, muri și să-ngropă în țara sa cu părinții săi. Și să face săborul lui în Besearica cea mare și în Besearica svîntului apostol Iacov, fratele Domnului, în nontrul cinstitei Beseariceі Preasvintei Dumnădzău-Născătoarei Halcopratelor, adecă în "tîrgul unde să vînd vasele de aramă".

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaște și ne spăseaște.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 27, pomenirea svîntului apostol întîiul măcenic și arhidiacon Stefan, unul din cei șeapte diaconi.

Acesta svînt, dănăoară, făcîndu-să întrebări între saduchei și farisei și ellini pentru Domnul nostru Isus Hristos și dzîcînd înde ei, unii că-i "proroc", alții că-i "înșelători", alții că-i "fii lui Dumnădzău". Iară Stefan stătu la loc nalt, blagovestvui și vederî la toți pre Domnul nostru Isus Hristos, dzîcînd: "Bărbați frați, a ce ni să multîră răutățile de-i turburat tot Ierusalimul? Ferice de-acela om ce nu s-au îndoit pentru Domnul Isus Hristos. Că acesta-i Cela Carele plecă cerіurile și să pogorî pentru păcatele noastre, de să născu din Ficioară curată și svîntă și aleasă de la începutul lumii. Acela
241r au // luat neputințile noastre și au purtat slăbiciunile noastre. De vreame că feace de-au dobîndit ochi orbii, au curățît pricăjiți și au gonit dimonii!".

Ei, deaca audzîră, l-adusără la săbor cătră arhierei, că nu putea să să puie împrotivă înțălepciunii și duhului cu carele grăiia. Și, întrînd, pusără neșce oameni de dzîsără: "Audzîtu-l-am pre acesta grăind cuvinte de hulă asupra acestui svînt loc și asupra legii!" și altele, precum spune la *Deeanie a svinților apostoli*. Iară ei, căutînd la dînsul, vădzură fața lui ca față de înger. Și, neputînd suferi rușinea ce i-au biruit, îl ucișără, cu pietri împroșcînd. Făcînd rugă pentru dînșii și dzîcînd: "Doamne, nu le pune păcatul acesta!". Și, răpăosînd acel dulce somn dumnădzăiescul pîrvomăcenic, oborînd și trîntind pre cumplitul boinic, pre diavol, de-l feace căzătură prin vădzuta sa căderare. Și fură aduse cinstitele lui moștii de oameni dumnădzărești în secrii de piiarsec, un fealiu de pom. Și, astrucîndu-l în secrii, îl pusără în coastele besearicii. Iară leage-mvățătoriul Gamaliil și fiiu-său Avelvus credzură în Domnul Hristos și să botedzară de la svinții apostoli. Și să face săborul lui la măceniciia lui unde-i aproape de Constantiane.

Într-aceastaș dzî, preacuviosul părintele nostru Theodor cel scris în frunte, fratele lui Theofan Poeticul*.

Acesta svînt Theodor depreună cu frate-său Theofan s-au pus foarte cu mare cutedzare pentru cinstea svintelor icoane, în dzilele lui Theofil Împărat. Prin care lucru fură înherați în obraze cu stihuri iamvicești și trimiș la izgnanie cu porunca împărătului, iconomahului. Și acolo, la-nchisoare, marele boinic Theodor către Domnul au purces. Și dzîc că, dvorindu-l un bătrîn la moarte, au audzît cîntări îngerești. Și cînta și el unul cu dînșii. Iară stihurile ceale iamvicești ce era înherate în obrazul svîntului Theodor era așea:/

"Din toț carii poftesc alerga-n cetate
Unde stătură preacurate picioare
A Cuvîntului lui Dumnădzău spre-ntărit
Și aședzare pre lumea preste toată,
Arătară-să aceștia Svîntului Loc
Reale vase de cumplita-nșelăciune,
Acolo făcînd multe reale cumplite
Cu gîndul cel rău și cu rea necredință.
Fură de-acolo izgoniți ca neșce răi

* tvorețul

Și la cetatea scăpînd împărătească,
Nu-ș părăsîră răutatea blăzniei;
Deci ca neșce răi să-nherară-n obraze
Și să osîndesc de să izgonesc iarăș."
Într-aceastaș dzî, preacuviosul părintele nostru Theodor, arhiepiscopul de Țarigrad.

Acesta era născut, crescut în Țarigrad. Și pentru mare a lui bună credință să feace preut la svînta Besearica cea mare, de-aciia, singhel și schevofilax, "pre vasele svinte socotitoriu". Și răpăosînd patriarhul de Țarigrad, făcîndu-i sîlă tot sfatul și împăratul și mai mult svîntul săbor, priimi pre mînule sale cîrmele besericii. Și, purtînd bine cîrma 2 ai și 3 luni, răpăosă către Domnul. Iară pomenirea svințiii sale o sărbadză Besearica cea mare în dzî de duminecă.

Într-aceastaș dzî, pomenirea svîntului **СШТНОМЧНИКЪ** Mavrichie și cu ăi de dînsul 70 de măcenici.

Acesta era cu acești svinți măcenici în dzîlele lui Maximian Împărat. Carele, trecînd prin oraș̦ul Apameonilor, fură clevetiți la dînsul aceștia svinți. Carii, astătînd naintea lui, mărturisindu-să creștini, le deștinsără brîiele și-i închisără în temniță. Și, a treia dzî scoțîndu-i și-ntrebînd și aflîndu-i ne-nduplecați, îi bătură cumplit și-i aruncară în foc; și iarăș îi spîndzurară în leamne și-i frecară pre coaste. Și, vrînd // Maximian să mîhnească mai mult pre svîntul Mavrichie, învățî de-i tăiară pre Fotin 242r
fiiu-său. Și, vădzînd că să țin neclătiți de la credință și nu vor să să-nduplece, i-au dusu-i în pădure de luncă cu bălți, unde era locul plin de viespi și tăuni și țînțari și mușine. Și-i țînură acolo goli, legați. Și acolo să săvîrșîră mîncați de aceale muște venînate, dîndu-ș sufletele în mîna lui Dumnădzău.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaște și ne spăseaște. Amin.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 28, 20 de mii de svinți măcenici în Nicomidiia arși.

Întorcînd spurcatul Maximian Împăratul biruitoriu de la războiul ce bătu și birui împrotiva ethiopilor și vrînd să-ș jărtvască biruințele sale la idoli, trimisă tutindere cărți, învitînd pre toți spre închinăciunea idolilor. Și trirmisă și la Nicomidiia să să închine toți la idolii ce era acolo. Iară svîntul Anthim, fiind episcop aceiia cetăți, chemă la besearică poporul lui Hristos. Că era atunce praznicul Născutului Domnului Hristos. Prăznuia cu dînșii și-i învăța adevărata credință. Și, deaca știu Maximian, învățî de cărarâ vrascuri și teapșuri uscate pregiur besearică, să dea foc, să ardză creștinii. Și, oblicînd episcopul, abătu de botedză pre toț oglașenicii. Și feace svînta liturghie de-i priceștui de Dumnădzăieștie Taine. Iară slugile împărătului deaderă foc și toți răpăosară de foc. Iară svîntul Anthim n-au ars, că l-au ținut Dumnădzău să mai folosască și pre alții. Și, aducîndu-i prin Svîntul Botedz la Domnul Hristos, să mută și svințiia sa prin multe măcenii către Dumnădzău să-mpărățască întru împărățiia ceriului.

Într-aceastaș dzî, svinții măcenici cei din boiarii svatului, rămași afară de foc și răpăosați. Și svîntul / Indis, aruncat în mare, s-au săvîrșit.

Svîntul Gorgonie și Petr în mare să săvîrșiră.
Svîntul măcenic Zinon de sabie să săvîrșiră.
Svîntul măcenic Mardonie de foc s-au săvîrșit.
Svîntul Dorothei Propozitul de sabie s-au săvîrșit.

Deaca deade răspuns spurcatul Maximian să ardză aceale 2 întunearece de svinți în besearică, învățî să ucigă și pre creștinii ce-au rămas denafară de besearică și de foc. Deci ucișără pre svîntul Indis și Gorgonie și Petr, legați cu bolovani și aruncați în mare. Iară stratigul Zinon, zdrobit obrazul și dințiі cu pietrile, îi tăiară capul cu a lui Dorothei Prepozitul. Iară Mardonie fu ars în foc. Pre Migdonie într-o groapă îl umorîră. Pre Glicherie Preutul băgară în foc. Lui Theofil Diaconul tăiară limba și-mproșcară cu pietrile în cap. Și alții mulți într-acea dzî dobîndiră cununa mărturiei, adecă măceniciei. Acestora a tuturora svintele moștii strîngîndu-le svînta Domna, le-au astrucat, cărîndu-le cu cinul la un loc ales. Și, fiind pîrîta la Maximian, i-au tăiatu-i capul ș-au băgatu-o în foc.

Într-aceastaș dzî, svînta Domna tăiată capul ș-i-n foc aruncată s-au săvîrșit.

Svînta măceniță Domna era în dzîlele lui Maximian în Nicomidiia, popă fiind celor 12 bodzi ce era în casa împărătului. Și, popind ea la aceia bodzi idoli, i să tîmplară *Deeaniile svinților apostoli* și *Poslaniile* svîntului Pavel Apostol de le-au cetît. Și, luminîndu-să dintr-nsele la suflet și cunoscu credința cea adevărată. Și credzu întru Domnul Hristos. Și să botedză la episcopul de Nicomidiia Chiril, depreună cu evnuhul Indiii și cu alții mulți. Și, de-atuncea, ce lua de la curte tot da la săraci.

Însă, deaca fu pricepută de mai-marele evnuhilor și vrînd să-i dea certare, ea să feace că ș-au
243r ieșit din minte. Și o trimisă la episcopul să o iștealiască; și era cu creștinii. // Și cînd să-ntoarsă

Maximian de la războiu, întreba pre Domna şi, neaflîndu-o, să mîhni. Şi atuncea învăţă să moară toţ creştinii. Carea să şi feace aşeaş. Atunce şi svînta Domna stringea svintele trupurile a svinţilor de la astruca. Şi, oblicindu-să, îi tăiară capul şi-n foc o aruncară. Şi aşea ş-au luatu-ş cununa cu măcenicii de la Hristos.

Într-aceastaş dzi, svîntul Nicanor Apostolul cu pace s-au săvîrşit.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 29, pomenirea svinţilor prunci celor ucişi de Irod, patruspreace mii de prunci.

De vreame ce porunci vîlhovnicilor Irod, împăratul jidovăsc, să să-ntoarcă, să-i spuie şi lui deacă vor afla pre-mpăratul ce s-au născut, pre carele însămna steaoa carea ei urmară, pentru ca să margă, vedz Domne, să să şi el închine cu dînşii. Şi, spuindu-le îngerul să nu margă pre la Irod la-ntors, ce să margă pre-altă cale la ţara lor şi, făcînd ei aşea, văzu Irod că-l amăgiră şi să mînie foarte. Ş-au luat sama foarte cu de-adins steaoa din ce vreame şi de cînd s-au ivit.

Şi trimisă oşteani, de tăie pre toţ cuconii Vifleemului, în tot ţînutul şi ocolul lui, de la 2 ai şi în gios, puind în mintea sa că, ucigînd toţ pruncii, s-a nemeri şi cela ce va să fie împărat. Ce în zădar s-au ostenit nebunul, că n-au socotit că omul n-îi putearnic a sminti svatul lui Dumnădzău. Celor le fu pricină de ocinară împărăţiia ceriului, iară lui Irod pricină de muncă veacinică.

Într-aceastaş dzi, pomenirea tuturor creştinilor fraţii noştri cei muriţ de foame, de seate, de sabie şi de frig. Şi să face săboru lor în tîrgul cel de aramă, la besearica preasvintei Dumnădzău-Născătoarei unde-i svînta raclă cu svintele / haina şi brîul Svinţii sale.

Într-aceastaş dzi, pomenirea preacuvios părintele nostru Marchel, igumenul de mănăstirea Neadormiţilor.

Acesta preacuvios părintele nostru Marchel era de la Apamiia, a doa Sirie, de rudă mare şi lustrată*. Deci petrecu toată dăscăliia filosofiei. Şi, lăsîndu-o nebăgată în samă, lăsă şi moşiia şi să dusă la Efes. Şi, priimindu-l neşte creştini, întră într-o svîntă mănăstire şi, petrecînd bine la nevoinţă, să dusă de află pre svîntul Alexandru la mănăstirea Neadormiţilor, oblicînd acea dumnădzărească şi înaltă a lui petreacere. Şi-mpreună lăcuind într-acea mănăstire şi-ntrecînd pre toţ în toate dzîle ce sporiia în bunătăţi. Apoi, deaca răpăosă Alexandru şi Iacov pre urmă-i ce-au egumenit, stătu păstoriu mănăstirii. Şi, arătînd cu darul Domnului Hristos puteare de multe minuni, adormind într-acea svîntă mănăstire, răpăosă în Domnul.

Iară ciudease multe ce-au făcut, că între alte toate, odănăoară, scăpă un năpăstuit ce era să piiaie, anume Ioan, de un putearnic, anume Ardavurie. Şi, trimiţînd o dată, de daorî, cu bine să-i dea svîntul pre Ioan să-l piardză şi nu i-l deade, el trimisă oaste cu război să spargă mănăstirea, să-l ia cu război. Iară svîntul feace rugă cu toţ săborul. Că, de cătră itros**, în ceas ce să tăbărî oastea şi-ndreptară armele spre mănăstire să-nceapă a bate, îndată din ceriu să ivi cununa de foc şi-ncungiură mănăstirea, iară la mijlocul cununii cruce fulgerînd cu strălucoare ca alt soare. Şi, de la cunună şi de la cruce săriia pistrelînd scîntei, cărbuni înfocaţi şi cădea asupra oştii. Carii ţîpînd striga: "**Κύριε ελεησον**!", adecă "**Gh pomilaĭ**!". Înspămîntaţi şi trămurînd căzurâ la pămînt, cerşînd iertăciune cu lacrămi. Şi, ieşind călugării, văzură minunea, mulţămind lui Dumnădzău de izbăvinţă. Iară Ardavurie iertă pre Ioan, 244r
înspăimat fiind de minune ce-i spusără. //

Într-aceastaş dzî, pomenirea preacuvios părintele nostru Thadei Ispoveadnicul.

Acesta din svinţi părintele nostru Thadei au fost rob iertat a lui Theodor care luasă mănăstirea Studiiului de la împăratul şi o feace obştejitie. Şi, tăindu-ş şi el părul într-acea mănăstire, să feace călugăr. Şi, fiind drag tuturor pentru bunătăţile, că făcea mult post şi privegheri şi tăceare. Şi nevoinţă la cuvintele dumnădzăieşti, culcarea gios şi ascultarea preste samă, altă nemică avînd fără cît era pre dînsul. Şi, pre-aceale vremi, pre lăsarea lui Dumnădzău împărăţînd păginaticii iconoboreţii Mihail Hircavul şi fiiu-său Theofil, pre toţi credincioşii episcopi şi egumeni, pre alţîi închidea la-nchisori, pre alţîi trimitea la urgie. Între carii era şi acesta marele nevoinţaş Theodor. Carele au fost acestuia şi stăpîn şi egumen.

Deci, odănăoară, suind în casele împărăteşti şi Thadei cu stăpînu-său, înfierbîntat de rîvnă dumnădzăiască, probrăzî pre necredinciosul acela împărat naintea a tot sfatul. Iară-mpăratul acela învăţă de adusără icoana Domnului nostru Isus Hristos să o puie gios, să-l silească să calce preste

* luminată
** utrîne

dînsă, ţîindu-l oameni vîrtoşi, să nu poată mişca. Şi-i dzisă tiranul: "Vedzî-te, dzîcîndu-i, c-ai călcat icoana Hristosului tău! Pasă de-acmu fă ş-alte!". Iară svîntul luminat la sufletul său răspunsă lui: "O, păgînîciosule şi plinule de toată necurăţiia tirane, eu aceasta n-am făcut, nice cu gîndul mieu, să nu fie una ca aceaea! Ce tu o feceş aceasta, cu vicleşug şi cu strîmb giudeţ. Că eu mai vîrtos mă închin svintelor icoane a Domnului şi Dumnădzăului mieu şi o sărut. Şi mi-aleg cu osîrdie să moriu pentru svînta icoană a Domnului mieu!".

Dintr-aceastea cuvinte pornit spurcatul acela ca un batgiocurit de om prostac şi şchiau şi cu totul ţărănatec*, îl pusă gios de-l bătu fără milă cu atîtea toiage, cît dzîcea c-a hi murit. Şi-l trasără de picioare afară, nume de mort, cu fune, / cum ar trage un lucru împuţît prin ulîţe. Şi, lepădîndu-l la zidiu de cătră fîntînă, să spălară şi să-ntoarsără. Iară fericitul Thadeu, răbdînd toate cu mulţămită, preste trei dzîle răpăosă cătră Domnul Hristos.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 30, pomenirea svintei măcenîţe Anisiei.

Aceasta era în dzîlele împăratului Maximian, de la Thesalonic, din părinţi creştini şi adeveriţi şi bogăţaş. Carii răpăosîndu, ea petreacea însăşi plăcînd lui Dumnădzău cu viaţa şi cu facerea. Şi, mărgînd dănăoară, cum îi era obiceaiul, la svînta besearică, un jolnir idolean o prinsă cu sîla de o trăgea la capiştea idolilor, silindu-o şi sîrguind să facă jărtvă idolilor dracilor. Iară ea, mărturisind pre Domnul Hristos, jolnirul să porni cu mînie, că svînta măceniţă i-au şchiopitu-i în obraz. Deci el, pornit cu mînie, au scos sabiia ş-au împlîntat în coaste svintei măcenîţe. Şi aşea văcuit, fericita Anisiia măcenîţa priimi fericita-ş sfîrşenie.

Într-aceastaş dzî, preacuviosa Theodora cea de la Chesariia.

Aceasta svînta Theodora au petrecut săhăstreaşte la mănăstirea Annei, carea să chiamă Ighidion, în dzîlele lui Leon, tatălui lui Copronim, de rudă luminată slăvită, tatăl, Theofil, patrichie de boierie, maică, Theodora. Carea mult plîngînd de stearpă ce era, ruga Dumnădzău şi Preasvînta Dumnădzău-Născătoare de dobîndi darul din ceriu, aducîndu-i-l cinstita şi svînta Anna, maica Preacistii Dumnădzău-Născătoarei. Deci, deaca s-au născut cucoana şi sosî la măsură de vîrstă, o dusără la besearica svinţei Annei. Şi fu priimită în mănăstire ca un pominoc dumnădzăiesc. Şi cisluită şi învăţată de igumeniia** dumnădzăiaşte, învăţă svînta Carte.

Şi aşea petrecînd // cu cinste cinstita ficioară, nu putu răbda vicleanul dimon să vadză călcîndu-l. 245r
Ce porni pre pizmaşul lui Dumnădzău, pre Leon Împărat, să-o ia să o facă nor, dîndu-o femeaie lui Hristofor, fiiului său. Carele şi l-au strigat hirotonit chesar, adecă a doa stepenă după împăratul.

Acela, luîndu-o de la mănăstire cu gvalt, o sili de mearse la Ţarigrad. Începură de treabele nuntii. Deci, gîndul lui aşea era. Iară Dumnădzău care au îngrozît pre împăratul eghiptilor ce să pornisă asupra Sarrei cu fierbădzare şi au îndomolit pre Tiridat de cătră Ripsimiia măcenîţa, Svinţia sa apără şi pre aceastâ nepărtaşe de-ntinat şi curată de-mpreunăciunea logodnicului, că, fără veaste sosînd oaste la Ţarigrad, şcheăii, fu trimis mirele cu oaste, să să bată cu aceia varvari. Carele din lovitura cea întîie au perit la războiu.

Atunce, luînd nedeajde curata şi ne-ntinata mieluşea Theodora şi tăinuindu-să de cătră toţ cît era în casă, luă aur, mărgăritari, argint, odoară şi veşminte scumpe, întră în corabie şi mearsă iarăş la mănăstire, bucurînd şi mulţămind lui Dumnădzău, Celui preste toate. Şi, deaca s-au oblicit, mearse al doile ficior a-mpăratului şi, deaca o află călugărită şi cu rase îmbrăcată din tocmala lui Dumnădzău, o au lăsat. Şi, deaca-ş dobîndi deplină slobodzîie, atîta ş-au firşitu-ş trupul, cît să vedea închieturile ciolanelor. Iară hrana ei era puţintea cît o unghie, a treia sau a patra dzî, altă nemică fără numai pită atîta, haine, îmbrăcămninte numai una şi-ncă ş-aceaea de păr. Şi aşternutul, deasupra să acoperiia cu o rasă de păr, iară dedesupt aşternute pietri. Şi aşea ş-obirşiia amarul somn a svintei ei privegheri, multe ori şi toată noaptea preveghea. Şi-i sosîia destul aceastea nevoinţe, ce încă ş-au ferecatu-ş cu fier trupul într-acesta chip: ş-au adevăsitu-ş mădulările, că să-mpuţîsă rosurile. Şi aşea, cu totul strălucminînd în bunătăţi în tot feali, mulţi ai, s-au mutat cătră ne-mbătrînitoare fericită viaţă, în veaci cu Hristos veselîndu-să. /

Într-aceastaş dzî, pomenirea svîntului măcenic Fileter.

Acesta svîntul măcenic Fileter, în vreamea cînd mearsă Dioclitian la Nicomidiia, i s-au spus de svîntul. Şi-ndată mînă de i-l adusără naintea sa. Care, deacă-l văzdu, să cutremură de svinţia sa. Că

* schit
** starişa

era mare şi de-a hirea şi cinsteş şi faeş la faţă. Şi părul capului şi svînta-i barbă lumina ca aurul. Pentr-aceaea, deaca-l vădzu, i-au dzîsu-i că nu-i om, ce-i Dumnădzău. Şi-i dzîsă: "Spune-ne de unde eşti şi cum te chiamă şi ce ţi-i meşterşugul!". Iară svîntul i-aceaţe: "Eu sînt născut, crescut dintr-acest oraş Nicomidiia, ficior de creştini şi mă chiamă Fileter!". Atunce împăratul chemă lîngă sine pre svîntul şi, alingărindu-l, începu a grăi cuvinte de hulenie asupră numelui Domnului nostru Isus Hristos. Şi rădicîndu-şi ochii svîntul cătră ceri şi-i dzîsă: "De s-ar astupa aceaea gură carea grăieşte hulenii spre Domnul mieu Hristos!". Şi să feace acela tunet şi cutremur cît să spărie împăratul cu toţ ai săi. De-aciia, aruncă pre svîntul într-un cămin înfocat. Iară svîntul cu ruga răsîpi cuptoriul şi potoli focul acel groznic ce ardea ş-au ieşit nice leac betejit. Pentr-aceaea, împăratul ruşinîndu-să de statul svinţii sale şi de rudeniia şi, mai mult, pentru minunea ce feace, l-au slobodzîtu-l să petreacă unde-i va fi voia.

De-aciia, deaca stătu împărat Maximian, iară fu pîrît svîntul. Şi, aducîndu-l naintea sa, iarăş svîntul mărturisi pre Domnul Hristos Dumnădzău adevărat şi Făcătoriu a toată lumea. Deci, întîi, fu bătut cu toiage. Şi, ostenind slugile, obosîţi că dzîsără de-abiia vii, că-ţ părea că pate ca cu trupul altuia, că-l întărîia Domnul Hristos. De-aciia, il spîndzurară şi cu rădzuşurile atîta l-au frecat, cît ş-aceia, obosîţi, căzdură. De-aciia, il deade herilor. Şi, tăvălindu-să hierile pre la picioare cucerind, il dusără de-acii la capişte, să-l silească să să-nchine. Carile sfărîmîndu-le cu ruga şi dînd împăratul 246r giudeţ să-i taie capul, săcă mîna tăietoriului. Şi altul apucînd sabiia, // săcă ş-acela. De-aciia, fu băgat în temniţă. Şi, iarăş întrebîndu-l, l-au ferecat cu fier.

Apoi, vădzîndu-l împăratul că nu-l mai poate încujba, l-au izgonit la ostrovul ce să chiamă Priconison. Şi mărgînd svîntul la izgnanie, făcea minuni multe pre cale, gonînd draci, curăţînd pricăjiţi şi tămăduind tot fealiul de boale şi oborînd idolii numai cu cuvîntul, făcîndu-i apă şi pulbere. Şi apropiindu-să pre la o capişte mare, vestită, căzdu îndată din temelie de să răsîpi, din care lucru mulţi credzură întru Dumnădzău şi Domnul nostru Isus Hristos. Şi să botedză şi comesul şi 6 voinici ce era cu dînsul.

Şi, deaca sosîră la părţile Sigrianei, făcînd ş-acolea svîntul multe minuni, dzîsără carii s-afla pre-acolea cătră svîntul şi cătră boiarin: "Iaste pre-aicea un om orecare ce-l chiamă Evviotos, creştin? Carele au răbdat multe cazne de munci pentru Hristos de la boiarin, ţîind tare ca un adamant şi ca un viteaz şi face mirate minuni? ". Care lucru audzînd svîntul Fileter, purceasă să-l vadză. Iară îngerul Domnului mearsă la fericitul Evvios de-i dzîsă: "Ieşi puţînel de la chiliia ta şi blăm de t-ii tîlni cu Fileter împreună ţi-i măcenic .". Şi svîntul ieşind, pugoriia de la muntele Sigrianului. Iară svîntul Fileter îndereptat calea ce mergea la svîntul Evvios de un om de loc, mergea la muntele Sigrianei cu comesul şi cei 6 voinici credzuţi şi botedzaţi. Şi, vrînd să fie în soţiie cu svinţia sa şi suind puţînel la munte, văd unde să pugoară la dînşii. Şi, privitîndu-să înde-alalţi şi luîndu-ş multă bucurie, să suiră-mpreună la mititeaoa chilie a svîntului Evvios. Şi, mîind 6 dzile, răpăosă fericitul Fileter cu somnul ce ş-au dorit. Şi mearse la Domnul Hristos ce doriia, dînd sufletul în mîna Svinţiii sale. Şi l-au astrucatu-l svîntul Evvios la chiliora sa. Aşijdere şi comesul şi cei 6 voinici adormîră şi ei preste 11 dzîle ce şedzură acolo. Şi să astrucară lîngă svîntul. Iară svîntul Evvios iaste scris de svînta sa răpăosare la optspreace aceştiia luni. /

Într-aceastaş dzî, preacuviosul Leon Arhimandritul cu pace s-au săvîrşit.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. Amen.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 31, preacuvioasa maica noastră Melaniia Rîmleanca.

Aceasta svîntă Melaniia era în vreamea împăratului Onorie, de rod slăvit şi luminat. Carea îndrăgînd cu tot sufletul pre Domnul, ş-au iubitu-ş să şadză în ficiorie. Ce părinţii ei fără voie o măritară şi feace şi 2 cuconaş. De-aciia, i să săvîrşîră părinţii şi cuconii. Şi lăsă oraşul de lăcuia afară la un locşor. Şi socotiia streinii şi cei închiş pre la temniţe şi prin urgii. Apoi ş-au vîndut moşiile şi avearea, că era multă. Şi strînsă 12 întunearece de aur, de-l cheltuia împărţînd svintelor mănăstiri şi svintelor besearici. Şi mînca a treia dzî şi a şeasea dzî, apoi numai sîmbătă şi duminecă gusta hrană. Scriind foarte frumos şi măiestru. Şi lăcuind 7 ai la Africa. Şi, descărcînd de deasupră-ş acea multă avuţiie, mearsă la Alexandriia. Şi de-acolo, la Ierusalim, s-au închis într-o peşteră de chilie şi strînghînd nouădzăci de feate, le ţinea în cheltuiala ei de tot ce le trebuia. De-acii, cuprinsă de boala coastelor, s-au războlit foarte. Şi chemă pre episcopul de Elefftheropol de o priceştui cu Svintele Taine. Şi aşedzînd surorile, le dzîsă cuvîntul cel de-apoi. Precum au fost voia lui Dumnădzău aşea şi fu. Şi-ndată deade sufletul la Domnul Hristos, răpăosînd în odihna cea dulce la Svinţia sa.

Într-aceastaş dzî, pomenirea svîntului măcenic şi preut Zotic Orfanotroful. Stih:

Slujit-ai, Zotice, săracilor îndurat,

Luînd pentr-înş viaţă, vorbeşt cu Domnul curat.

Acesta era de la Rîmul cel bătrîn. // De rudă cinstită şi luminată, învăţat de mic la tot fealiul 247r de înţălepciune. Şi c-aceaea ce era cu înţălepciune s-au mutat de la Rîm la Ţarigrad cu porunca împăratuluiConstantin, cînd au adus orăşeani de descălecă Ţarigradul, deacă-l gătă. Ş-au venit cu alalţi ş-aceştia, anume mai-marele armelor Maghistrian şi nepotu-său şi Olivrie şi Viros, Sevir, Marian, Anthim, Urvichie, Isidor, Callistrat, Floreţie, Evvul, Sampson şi Studie şi minunatul Zotic. Cu a cărora numi să răspund şi pînă astădzi casele ce-au lăcuit.

Şi să povesteaşte cum într-aceaea vreame au întrat în Ţarigrad boala cea spurcată. Şi împăratul au dat poruncă şi giudeţ răspuns să să arunce în mare cine va fi cu boală ca aceaea. Care lucru nesuferind svîntul, ardzînd cu inema la Dumnădzău, mearsă la-mpăratul şi dzîsă: "Să-m dea împăratul galbeni mulţi şi-i voi cumpăra mărgăritarıuri de mult preţ şi pietri nepreţuite şi luminate, în slavă şi cinste împărăţîii sale, că cunosc bine la aceastea!". Şi-ndată învăţă împăratul de-i deaderă pre mînă aveare multă. El, ca o slugă a lui Dumnădzău direaptă şi isteaţă, ieşi voios şi răscumpără pre toţi acei cu aceaea boală, ce-i strînseasе eparhul să-i arunce în mare . Şi-i luă de-i dusă în ceaea parte de Ţarigrad, la locul ce să chiamă Eleonos pre-atunce. Şi feace colibi de-i odihni. Aceasta agonisită dumnădzăiască nu să ţăinui de la mulţi. Că, dîndu-le hrana în toate dzîle cu multul, că era şi mulţi. De pre care lucru era să să facă scumpeate mare în Ţarigrad.

Apoi, după răpăosarea Marelui Constantin, stînd împărat hiiu-său Constanţie şi prelestit în arianie, pre mulţi au muncit credinioş. Şi-i era şi svîntul Zotic urît căce-i pravoslavnic, săvai că-i şi veghea pentru voia tătîne-său, lui Marele Constantin.

Iară apoi, aflîndu-să pricină, clevetindu-l cum de la dînsul s-au înescat boala aceaea, lepra, adecă pricaza. Şi să tîmplă de căzdu într-aceaea boală şi fata împăratului. Şi o deade tată-său la eparhul să o arunce în mare. Iară cinstitul Zotic o cumpără de la eparhul şi o pusă cu ceialalţ. / Şi tîmplîndu-să foamete de scumpeate mare, împăratul ispiti şi cercă de unde vine scumpeatea să afle. Deci neşte pizmaşi a direptăţii aflară vreame şi-l pîrîră cum el face scumpeatea, cărînd pîinea la pricăjiţi cu samă multă, că era preste samă de mulţi. Iară-mpăratul audzînd şi contenindu-ş mîniia, că să scăndăliia de svîntul, pentru ce că încă nu luasă mărgăritarile şi pietrile ceale scumpe. Ce, iarăş fiind învitat de neşte pizmaş, mînă să-l prindză.

Iară svîntul, oblicind, alergă însuş cu taină la-mpăratul. Iară împăratul îi grăi cu blîndeaţe: "Venitu-ţ-au, Maghistriane, corabiia cu pietrile şi mărgărinturile ceale luminate?". El feace: "Blăm, împărate, de ţi-i voia, cu şerbul tău şi-ţ vei vedea!". Iară-mpăratul nepregetînd purceasă a mearge cu Zotic. Şi alergînd înainte Zotic le deade învăţătură să iasă cu toţii de prin bordeaie cu luminări aprinse naintea-mpăratului, depreună şi cu fiica împăratului, să-l tîmpine cu lumini. Şi, sosînd împăratul, deaca văzu atîta mulţime cu luminări aprinse de pricăjiţi, să miră şi-ntrebă ce-s aceştia? Iară svîntul Zotic, arătîndu-i cu deagetul, dzîsă: "Aceştia-s, împărate, pietrile ceale scumpe şi mărgăritarii cei luminaţi. Carii i-am cumpărat cu mult preţ şi trudă!".

Iară-mpăratului părîndu-ş că-ş bate gioc, să mînie şi-mvăţă de-l legară la mîşcoi sireapi, de-l trasără preste pietri ascuţite, împungînd cu strămurări slugile pre mîşcoi. Prăvind împăratul, trasără pre svîntul la loc de pogoriş din deal. Şi aşea i s-au demicat trupul şi ochii şi aşea, tîriînd, svîntul Zotic ş-au dat în mînule lui Dumnădzău sufletul. În care loc au izvorît izvor de apă curată, carea tămăduiaşte toate boale şi neputinţe în slava lui Dumnădzău şi cinstea svîntului. Şi-ntr-acela loc stătură mîşcoii neclătiţi, săvai că-i bătea pogonicii şi-i împungea, ei strigară cu glas omenesc, probrăzînd nemila şi crudelitatea împăratului, făcîndu-l orb şi nesîmţît şi dzisără: " Acicea să să-ngroape svîntul!". 248r

Aceastea vădzînd ş-audzînd împăratul, mirîndu-să, să rugă lui Dumnădzău cu // lacrămi amară şi cu suspinuri şi cu îmfrîntă inemă, strigînd că: "N-am ştiut de-am făcut una ca aceasta!". Şi-ndată învăţă de astrucară pre svîntul cu cinste mare. Şi să facă casă pentru acei pricăjiţi ci cheltuiale împărăteşti, dîndu-le pomană bolnavilor sate şi moşii cu venituri, să le fie de cheltuială. Iară cinstitul Zotic de atunce pînă acmu cu darul lui Dumnădzău nepărăsînd face minuni multe. Şi să face săboru lui în cinstita casă svîntă besaricâ svîntului apostol Pavel. Carea iaste în Orfanotrofie, adecă "hrănitoarea săracilor sau bolniţă".

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. Amin.

SFÎRŞITUL LUI DECHEVRIE ÎN DARUL LUI DUMNĂDZĂU. /

Săboarăle svinte din toată lumea: cîte, cînd şi unde, la ce-mpărat şi la ce papiji şi patriarh şi asupra căror eretici. Şi aceastea toate le vei afla într-aceste pravețe. Şi să ştii că în pravățul lui papa ceia ce-s pre deasupra sînt papijii, iară ce-i supt dînşii sînt nameastnicii lor.

Săboarăle. Împăraţii. Papijii. Patriarhii. Cetăţ. Asupra cărui eretic. Părinţ cîţ. Canoane cîte.

Къ ато.

1. Constantin cel Mare - Silvestru, Viton şi Vinchention - Mitrofan de Ţarigrad - Nechea - Arie ce făcea facere pre Fiiul - 318 - 20 - 318.
2. Theodosie cel Mare - Damas de faţă au fost - Grigorie Bogoslov - în Ţarigrad - Machedonie Duhoboreţul - 150 - 7 - 362.
3. Theodosie cel Mic - Chelestin - Chiril de Alexandriia şi Epitropapei - în Efes - asupra lui Nestorie Anthropolatrul - 330 - - - 404.
4. Marchian - Leon, Pashasin, Luchian - Anatolie de Ţarigrad - în Halchidon - lui Dioscor Monofisitul - 630 - 30 - 425.
5. Iustinian cel Mare - Vighilie de faţă au fost - Evtihie de Ţarigrad - în Ţarigrad - lui Orighen fîrşit muncilor ce bîrfiia - 165 - - - 527.
6. Constantin Pogonat - Agathon, Theodor şi Gheorghie - Gheorghie de Ţarigrad - Ţarigrad - lui Onorie papa şi Serghie şi Pir monotheliţilor - 170 - - 657.
7. Constantin şi Irina - Adrian, Petr şi Petră - Tarasie de Ţarigrad - în Nichea - asupra iconoboreţilor - 367 - 22 - 778. //

NOTE:

1.(trad.n.)(sl.) "Întreaga esenţă a omului este să depăşească moartea."
2.(trad.n.)(gr.) "prin ştiinţele naturale, gramatică şi un om instruit la multe şi demonstraţie"
3.(trad.n.)(gr.) "şi/ referitor la ceea ce respiră"

LUNA LUI GHENUARIE

are 31 de dzîle. Dzua are ceasuri 10 şi noaptea, ceasuri 14. 249r

ÎN DZUA ÎNTÎIE prăznuim la trup obreazaniia Domnului şi Dumnădzăului şi Spăsîtoriului nostru Isus Hristos. Carea o au priimit pentru oprirea rînduielii legii vechi, ca să ne înveaţe cea sufletească şi nu de mîn făcută obreazuire. Am luat de la svinţii Părinţi să o prăznuim de atunce, după îmbletul cringului anului. Care o şi prăznuim făcîndu-ă şi sărbătoare şi despuitoreascâ dzî pentru Domnul Ce ne-au cinstit priimindu-o. Derep-ce că, precum au priimit întrupata naştere pentru noi şi toate alalte a firii carile n-au nice o prihană, nice pîră. Într-acesta chip au priimit şi obreazaniia legii, pentru să astupe şi gurile ereticilor. Carii cuteadză a dzice că n-au luat trup, ce să fie născut pre nălucire. Că, de-aciia, cum s-ar hi obrezuit de n-ar fi luat trup şi pentru ca să oprească gurile a nemulţămitorilor jidovi carii îl clevetiia că nu fereaşte sîmbăta şi dezlega leagea. Acolo unde şi pînă la obreazanie au păzît strajea legii.

Pentr-aceaea vină, apoi, după opt dzîle a svînta sa şi ficioară naştere, vru de să adusă de Maică-sa şi de Iosif la locul unde avea obicină a să obreazui jidovii. Şi s-au obreazuit. Şi i s-au pus numele Isus. Carele i s-au dat de la îngerul mainte de ce s-au zimislit în zgăul ficioarei.

Şi iarăş, deaca mearsă acasă, petrecea după firea omenească / cu părinţii săi, sporind nainte cu vîrsta şi cu înţălepciunea şi darul pentru a nostră spăsenie.

Într-aceastaş dzî, pomenirea dintru svinţi părintele nostru Vasilie, arhiepiscopul de Chesariia Capadochiei, cel Mare.

Acesta svînt era în vremile împăratului Ualent. Naintea căruia au şi grăit cu-ndrăznire pentru agiutoriul şi pentru mărturiia credinţii direapte. De vreame că atunci strica şi răsîpiia svintele besearici ca focul zloslaviia lui Arie, întru carea era dat împăratul. Şi era svîntul de pre tată pontean, iară de pre maică capadoc. Iară pre cîtu-i a dzîce de filosofie n-au numai pre-aceia întrecut ce era în vreamea svinţiii sale, ce şi pre cei de demult. Că, luînd de tot fealiul de dăscălie şi de meşterşug, în tote au ieşit înainte ş-au întrecut. De vreame dară că nu mai puţîn s-au nevoit şi s-au ostenit în practiceasca filosofie, ce, mai vîrtos, cu mijlocul ei au sporit. Şi, în prăvirea celora ce sînt, s-au suit în scaunul cel de arhierei. Întru care destoinicie nevoind şi trudind mult pentru pravoslavnica credinţă şi minunînd pre eparhul cu stavărul şi nemutatul gîndului său şi încheind cuvinte de învăţături, cu mijlocul cărora au clătinat gîndurile inoslavnicilor eretici. Şi a ştiutului năravurilor tocmală au învăţat şi au adevărat cunoştinţa celora ce sînt. Şi, povăţînd cu tot fealiul de bunătăţ turma Domnului Hristos, purceasă către Svinţia sa.

Şi era pre cît de pre chipul trupului lung forte şi uscăcios şi cu puţină carne, smad la peliţă, cum dzîcem noi, smolit, gălbeneţ, nasul plecat, sprînceanele rătunde, frunceaoa încreţită şi sămănînd a om gînditoriu şi grijliv, cu puţinteale picături** la faţă stropit, lungăreţ la mearile obrazului, tîmplele adîncate, puţintel tuns şi de-agiuns de lungă barba, giumătate de cărunt la păr. Fiiu lui Vasilie şi Emmeliei. Şi să face săborul lui, adecă praznicul svinţiii sale în preasvînta Besearecа cea mare.

Într-aceastaş dzî, svîntul măcenic Theodot de sabie s-au săvîrşit. // 250r

Într-aceastaş dzî, svîntul Grigorie, tatăl svîntului Grigorie Bogoslov, cu pace s-au săvîrşit.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. Amin.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, ÎN 2, pomenirea dintru svinţi părintele nostru Silvestru, papa de Rîm.

Acesta svînt, pentru a lui preste vîrv sporiu şi suiş spre bunătăţ, fu hirotonit episcop Rîmului bătrîn, murind Thimiliad. Şi fiind făcătoriu de multe minuni şi aducînd pre Marele Constantin Împărat la credinţa lui Hristos şi curăţindu-l cu mijlocirea Svîntului Botedz de patimile trupului ş-a sufletului.

* cauză
** scînteaie, steale

Şi arătîndu-i din leage şi din proroci cum Hristos iaste de mainte prorocit. Şi îmviind pre taurul carele îl umorîsă jidovul Zamvri Fărmăcătoriul cu farmecile, iară a-mvie n-au putut. Şi fiind prilej a mulţ de spăsenie, purceasă către Domnul.

Într-aceastaş dzî, pomenirea svîntului **СВШТНОМЧНИКЪ** Theogen.

Acesta svîntul Theoghen era episcop la Parionul Ellispontului. Carele fiind adus naintea lui Trivothion Zilichinthie, de mărturisi de Domnul Hristos că-i Dumnădzău adeverit, fu bătut fără milă cu toiage şi legat şi aruncat în mare. Şi acolo, în nontrul mării şi-au împlutu-ş alergătura nevoinţelor.

Într-aceastaş dzî, svinţii Theopemptos şi Theodoti, maica svinţilor bezsrebărnici, în pace să săvîrşirâ.

Într-aceastaş dzî, preacuviosul Marco în pace s-au săvîrşit.

Într-aceastaş dzî, pomenirea svîntului Vasilie de Anghira.

Acesta svînt de Anghira Vasilie era în dzîlele lui Iulian Prestîpnicul de la oraş ce să chiamă Anghira. Carele fu prins căce să-nchina şi mărturisiia pre Domnul Hristos. Şi, aducîndu-l naintea ighemonului Tarnil, mărturisi pre Domnul Hristos nainte-a tot săborul cu multă îndrăznire. Pentr-aceaea, fu spîndzurat şi storohănit fără / milă. De-aciia, fu trimis la Ţarigrad şi iarăş fu storohănit şi atîta încordat cît s-au deşcheiat din toate încheieturile ciolanelor mînulor şi picioarelor şi stînghilor; de-aciia, tăiară cureale de pre svîntul lui trup şi-l potricălîră cu jigale îmfocate. Şi toate aceastea le răbdă vitejeaşte şi dobîndi de la Dumnădzău agiuturiu. Aruncat în cămin îmfocat, nu s-au atins focul nice leac să-l betejască, ce ieşi preaslăvit cu tot întregul cu ruga sa. De-aciia, trimis legat la Chesariia, fu giudecat de la boiarin de-l deade în luptă cu herile. Iară svîntul, făcînd rugă, luă sfîrşenie din lovitura unii leîţe. Şi aşea s-au obîrşitu-ş alergătura nevoinţelor, luînd cununa de la Dumnădzău cu svinţii. Iară svintele lui moştii strîngîndu-le cu de-adins neşte rudenii a svinţiii sale şi îmfăşîndu-le în năfrămi şi rince cu mirosuri cu unsori scumpe şi le astrucară cum să cade, cu cinste la loc vestit, zidînd mai pre urmă şi svîntă besearică măcenicească pre loc.

Într-aceastaş dzî, svîntul Serghie de sabie s-au săvîrşit.

Într-aceastaş dzî, svîntul Theopist cu pietrile împroşcat s-au săvîrşit.

Într-aceastaş dzî, pomenirea ş-a preacuviosul părintele nostru Cozma, arhiepiscopul de Ţarigrad, făcătoriul de minuni, ce-i în cinstita besearică ce să chiamă **СВЕДАМІА МОНН ТНС ХОРАС**.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, în 3, svîntul proroc Malahie.

Acesta apoi, după-ntoarcerea jidovilor din robie, s-au născut la locul ce să chiamă Sofes, den neamul lui Levi. Carele încă în tînără vîrstă s-au agonisit cu bună şi svîntă viețuire. Şi fu numit Malahiia, ce să tîlcuiaşte "înger". Că era la chip luminat şi veasel. Ce şi cîte prorociia îndată să
251r izbîndiia cu // mijlocul îngerului carele i le voroviia. Iară glasul îngerului l-audzîia numai cît nu era destoinici. Iară cei destoinici îl şi vedea, pre cumu-i chipul. Şi era svinţia sa pre vreamea cea fără împărăţiie, precum scrie în *Cărfile giudeaţelor**. Şi, răpăosînd, s-au astrucat cu părinţii săi în cîmp**. Şi era la tinereaţe frumos, rătund la faţă, creţ la păr şi puţîntel tuns şi lat avînd capul.

Într-aceastaş dzî, svîntul măcenic Gordie.

Acesta svîntul măcenic Gordie era de la Chesariia Cappadochiei, în vreamea împăratului Lichinie, comes fiind, adecă un fealiu de hătmănie de purta oaste-mpărătescă. Şi nesuferind a vedea îndrăznirea şi simeţiia păgînilor şi huleniile spre Domnul Hristos, fugi departe şi petrecu cu herile în munţi. De-aciia, aprindzîndu-ş dorul ce avea către Domnul Hristos şi luînd îndrăznire şi cutedzare împrotiva înşălăciunii, să răpedzî ca un leu de la pustie la oraş, cercînd să rumpă şi să sfărîme pre vicleanul vătav aceii înşălăciuni şi vicleşug. Şi, întrînd la mijlocul prăviriştii, îndrăzneţ lăudă cu cinste pre Domnul Hristos. Şi-ntorcînd tot nărodul cu faţa spre sine, cît să spărie boiarinul din scaun ce şedea cu cinstea şi curtea sa. Şi, dintr-aceaea, pornindu-să boiarinul cu turbată mînie asupra svîntului, i-au tăiat capul. Şi aşea au împlutu-ş alergătura svîntul măcenic a lui Hristos, Gordie.

Într-aceastaş dzî, pomenirea preacuviosului părintele nostru Petr Simieoforul, adecă "purtătoriul de minuni". Ce iaste culcat la svîntul Zaharîia, la Atrol.

Într-aceastaş dzî, svinţii măcenici maica cu doi cuconi de foc să săvîrşirâ.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte.

* giudecilor

** în sat

ÎNTR-ACEASTAŞ LUNĂ, ÎN 4, pomenirea şi săborul svinţilor slăviţ şeaptedzăci de apostoli.

Într-aceastaş dzî, pomenirea svintei Singlitichi. /

Aceastâ svîntâ Singlitichi era de rudă luminată şi vestită pentru bogăţiia şi credinţa cea bună. Şi mulţ vestiţ să nevoia cu peţitori pentru dînsâ, pentru înflorită a ei frîmseaţe şi mîngîios de-a firea stat şi avuţeaia cea multă. Iară ea n-avea gînd de măritat, ce, mai vîrtos, sporiia şi întindea dorul şi dragostea către Dumnădzău. Pentr-aceaea, au ieşit cu totul din grijile lumii afară şi ş-au întinsu-ş totă nevoinţa şi lupta către adaosul bunătăţilor. Şi aruncînd şi trîntind gios pre vicleanul boinic şi luptătoriul şi spăsînd pre sine cugetat cu Dumnădzău.

Şi, naintea despărţîrii trupului, la sfîrşeţiia vieţii sale, fu cercată de la vicleanul, ca şi svîntul Iov, cu rane greale, cît i s-au mîncat toată peliţa trupului. Şi, sosînd la optdzăci de ai, n-au părăsît nice leac din putearea bunătăţilor. Şi cu nevoinţele trudelor au ieşit răpăosînd către Domnul, luînd cununa biruinţelor cu svinţii.

Într-aceastaş dzî, svinţii 6 măcenici cu pace să săvîrşirâ.

Într-aceastaş dzî, pomenirea svinţilor măcenici Zosim Monahul şi Athanasie Comendarisie.

Acesta svînt Zosim era la Chilichiia, petrecînd în lăcuinţă cu herile în pustie. Şi, prins şi astătînd naintea lui Dometian Boiarinul şi mărturisînd pre Hristos Dumnădzău, îi arsă urechile cu jigale de her îmfocate şi-l bägă într-o căldare ce herbea plină de păcură ;şi iarăş cu capul în gios fu spîndzurat. Şi ieşit preaslăvît, nebetejit din tote muncile aceastea. Şi, ivindu-să un leu de grăi omeneaşte în toată prăviriştea nărodului pentru Domnul Hristos, trasă către credinţă pre Athanasie Comendarisiiul. Şi, mîntuindu-să de la muncitoriul tiran, să dusă iarăşi în munte unde lăcuisă, luînd cu sine pre Athanasie şi, învăţîndu-l, îl botedză. Şi, crepînd o piatră, întrară amîndoi de să răpăosară, dîndu-ş lui Dumnădzău sufletele. // Într-aceastaş dzî, pomenirea a preacuviosei Apolinariei 252r
Siglitichiei.

Această pururea cinstită, întrecînd şi covîrşind pre multe cu frîmseaţea şi cu înţălepciunea, fiică lui Anthemie. Carele fu hirotonit de marele împărat Leont socotitoriu în scaun împărăţiiei Rîmului. Şi poftind cuconie ficioriia, ruga Dumnădzău dzua şi noptea să dobîndească aceaea ce poftiia şi doriia. De-aciia, să rugă părinţilor săi să o lase să margă la Ierusalim. Şi, dîndu-i pre voie părinţii, luă slugi şi slujnice şi rădică aur şi argint şi veşminte scumpe. Şi, sosînd la Locurile Svinte, le deade şi le-mpărţi toate la locuri trebuitoare. Şi-nchinîndu-să pre la Svintele Locuri, dărui cu slobodzenie slugile şi-i iertă, oprind la sine un bătrîn şi un scop. Şi, luîndu-i, mearsă la Alexandriia. Şi sosînd la un loc cîmpiiu*, şedzu să odihnească, să-ş mîngîie truda ostenealii drumului ei. Şi adormind aceia ce era cu dînsâ, iară ferita defăimînd într-o nemică tot lucrul lumăsec, întră în pădure. Şi, răbdînd o bucată de vreame într-acea aspră pădure, iş feace fericitul trup ca ţestul broştei de muşcăturile ţînţarilor ce era în pădure. Şi mearsă la schit, către svinţii părinţ, puindu-ş numele Dorothei, făcîndu-să anume că-i scop.

Iară minunatul Macarie priimîndu-o, îi deade chilie, întru carea, închidzîndu-să, să ruga la Dumnădzău dzua şi noptea. Iară tatăl ei Anthemie, avînd ş-altă fiică şi fiind îndrăcită, au trimisu-o la călugării schitului, să o tămăduiască. Şi fiind lăsat de nedeajdea fiică-sa ceii fericite. Şi, deaca sosîră cu îndrăcita la schit, o dusără la avva Dorothei şi-n puţîne dzîle o părăsî dimonul. Şi o trimisără părinţii sănătosă.

Apoi, preste puţîne dzîle, începînd fata a-i părea că-i grea, iară tatăl, părîndu-i că-i aşea, răpedzî curund de adusără pre avva Dorothei naintea sa. Iară fericita, vădîndu-să cu minunate seamne cine iaste, feace pre toţ de să-nspăimară şi luară frică şi mai vîrtos de tămăduiala surore-sa. Şi, petrecînd cu părinţii săi, s-au vîrtejit iarăş la chiliia ei, neprecînd nime de schiteani, nice şteind de lucru ce s-au fă- / cut. Apoi, după răpăosarea ei astrucîndu-o şi pricepînd că-i parte femeiască, să minunară, mulţămind lui Dumnădzău.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. Amin.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, ÎN 5, svîntul **СВШТНОМЧНИКЪ** Theopemptos Episcop şi Theona Măcenicul. Spuie Theopempt "în ce chip să fîrşeaşte cu capul tăiat, mă fîrşesc vitejeaşte".

Acesta svîntul măcenic Theopempt era episcop în vremile lui Dioclitian Împărat. Carele întîia dată au mărturisit pre Domnul Hristos Dumnădzău, într-acel rînd de goană. Că, prindzîndu-l ş-aducînd la-mpăratul ş-arătîndu-i ca-ntr-o stîlpitură înşălăciunea lui, să mînie şi bägă pre svîntul într-un cuptoriu îmfocat; ş-au ieşit sănătos. De-acii, l-au lipsit de ochi, de-acii l-au adăpat cu otrăvi şi cu farmece venînoase şi, dintr-aceastea toate ieşind sănătos, trasă spre credinţă către Domnul Hristos pre

* de şes

fărmăcătoriul ce i-au deres otrăvile, anume Theona. Şi, iarăş mai pătînd ş-altele fără aceastea, îi tăiară capul svîntului. Şi aşea proslăviră pre Dumnădzău, iară pre svîntul Theona ce-au fost fărmăcitor ş-au credzut îl băgară-n gios cu capul în groapă şi l-au împresurat cu brazde; şi, aşea, cătră Domnul au ieşit.

Într-aceastaş dzî, preacuviosul părintele nostru Grigorie cel de Acrita.

Acesta svînt era de la vestitul ostrov a Critului, din părinţi blagocistivi, Theofan şi Iuliani.

Şi, învăţînd cîte puţîn la carte, îl mîna părinţii de păştea vitele. Şi, dănăoară, aprindzîdu-să cu rîvnă dumnădzăiască, lăsă moşiia şi mearsă la Sevchiia şi trăi acolo multă vreame, mîncînd pîine puţîntea şi cu apă. Iară cînd să feace de 26 de ai, murind Leon Iconomahul şi cutedzînd creştinătatea, să dusă la Ierusalim, dorind să să-nchine Svintelor Locuri tuturor. Şi cîte nevoi păţi de la agareani şi de
253r la jidovi nu-i putinţă de-amănunt a le // scrie cu puţînel. Şi, de-acolo, mearsă la Rîm şi, luînd svîntul cin îngeresc, zămoriia trupul cu postul.

Şi, după moartea lui Stavrachie Împărat, stînd Mihail Împărat, iară cîrma besearicii purtînd svîntul Nichifor Patriarhul, trimisă pre ispoveadnicul Mihail, episcopul sinadelor, la svîntul Papa. Şi, aflînd pre fericitul Grigorie, îl luă la-ntors cu sine, de-l adusă şi-l deade la svînta mănăstire de Acrita, numărîndu-l în ceată cu alalţi fraţ. Şi trăia numai cu o rasă, descuţ. Şi dormiia pre o rogojînă, mîncînd puţîntea pîine cu apă, a treia dzî ş-a patră. Şi-ntrînd într-o adîncă groapă, boci cu plînsuri turbureala ce să feace în svînta besearică. Şi, ieşînd de-acolo, să-ncuie într-o chilie foarte strîmtă şi noaptea ieşiia de-ntra într-un ol* plin de apă, lîngă grădină. Şi purta o hăşie de cojoc dzua, iară noaptea, dezbrăcînd cojocul, aşea petreacea în ol. Şi aşea trăi toată vreamea vieţii sale. Şi agonisîndu-ş aşea bine, deade sufletul în mîna lui Dumnădzău.

Într-aceastaş dzî, pomenirea preacuvios părintele nostru Fostirie.

Acesta dintru svinţi părintele nostru Fostirie, ca soarele răsărînd despre răsărite, au străluminat părţile Scăpătatului. Că, suindu-să la un munte nalt şi tăcut, rugîndu-să curat şi fără tină lui Dumnădzău, ticăcindu-să cu postul, cu priveghearea şi gios-dzăcarea şi cu de-alaltă petreacere aspră, să feace de-adevărat luminători, strălucind ca şi numele lui preste lume.

Curăţîndu-ş dară trupul şi svinţîndu-ş sufletul şi păzîndu-ş după chipul icoanei lui Dumnădzău cu cît i s-au putut, s-au făcut Svîntului Duh lăcaş. Că-mbogăţîndu-l Dumnădzău cu minunile, goniia toate neputinţe şi boale de la tot omul cine-i năzuia. Şi pîinea încă-i veniia de sus, ca şi, orecînd, la Iliia Prorocul. Ce lui Ilie i-o aducea corbii, iară cestuia îngerii o aducea şi o punea de o afla svîntul la loc anume. Numai căce nu i-o da de-a mînă pentru orecare socoteală. Şi de-i nemeriia oaspeţi, pre tot oaspele afla şi pîine la loc, lucru minunat şi mulţi ai, pînă cînd cu darul lui Dumnădzău au strîns stînă du- / mnădzăiască, făcînd mănăstire cu mulţ părinţ. Atunce, de-acii, să ţinu cu pîine din agonesita mînulor, nu ca doară nu i-ar hi Dumnădzău hrănit ca şi mainte, ce, de vreame că Domnul Hristos ne-mvaţă, aşea dzîcînd: "Cercaţ întîi împărăţiia ceriurilor şi aceastea toate vor prisosî voauă!" Că, iarăş, niceş va Dumnădzău să mîncăm fără lucru şedzînd . Pentr-acea şi l-au învăţat Dumnădzău să nu priimască de la nime nemică, ce să să ţîie din rîcodealiia sa, că şi aşeaş nu priimiia nemică de la nime. Şi-ş învăţa ucinicii să să păzască cu rîcodealiia şi cu ruga şi cu cîteniile. Şi nu numai cu cuvîntul le dzîcea, ce şi cu lucrul le arăta.

Atunci dară, răsărind o eresă în Besearica lui Dumnădzău, de să strînsără mulţ părinţi,chemară şi pre svîntul. Şi neapărîndu-să, luă şi ucinicii cu sine, de mearsă şi feace vitejie, de să mirară şi mulţi să-ntoarsără iarăş de la multe fealiuri de erese. Şi alţii să călugărîră pentru-mvăţăturile lui ceale dulci. Şi minuni multe feace, nu numai în viaţă. Şi au răpăosat în 5 dzîle a lui ghenuarie, cătră sară, apuindu-i soarele în mîna lui Dumnădzău.

Într-aceastaş dzî, svîntul măcenic Sain, aruncat în mare s-au săvîrşit.

Într-aceastaş dzî, preacuviosa Domna cu pace s-au săvîrşit.

Într-ceastaş dzî, preacuvioasa Tatiani cu pace s-au săvîrşit.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 6, svintele bogoiavlenii a Domnului şi Dumnădzău şi Mîntuitoriul nostru Isus Hristos. Stih:

Botedzul lui Hristos sus ceriul descuie
Pre carii nu-l imă într-însul îi suie.
Botedzat-au în pîrîu pre Hristos prediteciul Ioan, în 6.

---

* oală

Svintele bogoiavlenii prăznuim a Domnului şi Dumnădzău şi Mîntuitoriului nostru Isus Hristos, în Besearica cea mare şi în alte svinte besearici de pre-alocurea, totă noptea, de decusară bdenie făcînd într-aceastaş dzî. // Că sîngur Dumnădzău Cuvîntul în vechiul Adam îmbrăcîndu-să şi 254r
tote a legii împlînd şi la marele Ioan veni de să botedză. Carele îl şi opriia pre Svinţia sa, dzîcînd: "Mie trebuiaşte de la tine să mă botedzu şi tu vii la mine!". Ce, de vrăme ce "Lasă acmu, de la Domnul audzî, şi a totă direptatea a fi Botedzul cunoscut!", lăsă pre Svinţia sa şi să botedză Hristos. Deci toată fîrea apelor o svinţi. Şi tot păcatul omenilor astrucînd în şipinile Iordanului, îndată să sui de la apă şi pre vechitul om de păcate înnoind şi prăplăzmuind a ceriurilor împărăţîie i-au dăruitu-i lui slavă şi împărăţîie în veacii de veaci! Amin.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, ÎN 7, săborul svîntului proroc predteci şi botedzătoriu Ioan. Şi s-au strîns şi a cinstîtei şi svintei lui mînă aducere în Ţarigrad.

A doa dzî de svintele bogoiavlenii, săborul tot-svinţîtului proroc prediteci şi botedzător. C-aceaea ce tainei Dumnădzăiescului Botedz au slujit am luat dintru-nceput şi înainte a sărba, împreunînd şi acesta la alalte a lui praznice. Pentru ca nemică cevaş de-ale lui minuni să tăcem.

Şi s-au tîlnit şi preacinstîta lui mînă la Ţarigrad aducere, făcîndu-să într-acesta chip. În cetatea Sevastiia, întru carea să spune că s-au îngropat a prediteciului trupul. Luca Evanghelistul venînd şi direapta mînă a prorocesculi aceluia trup luînd la a sa cetate, o dusă la Antiohiia, foarte multe minuni făcînd.

Între carile şi un zmău era orecare în orecare de ale ei încuibîndu-să hotare. Pre carele şi lăcuitorii cetăţii de partea ellinească dumnădzăindu-l cu jărtve la anul îl cinstiia. Şi, vreame trecînd, au venit rîndul la un creştin a sa hiică să o dea zmăului. Că zmăul acela din cuib ieşind şi nenăduită arătîndu-să prăvire şi gura mare căscînd, jărtva aştepta şi cu dinţii clănţăia. Pentr-aceaea, tatăl featii cu suspini pre Dumnădzău ruga şi pre svîntul Ioan milostiviia pentru cucona sa / să o scoţă de la morte amară şi meşterşugeaşte aşea. Să cerşu să să-nchine la svînta prediteciului mînă. Şi sărutîndu-o, păzîndu-să, cu dinţii săi deagetul cel mic au curmat. Şi, dobîndind aceaea ce doriia, ieşi din besearică. Şi, cînd sosî dzua jărtvei, să apropie tatăl aducîndu-ş hiica. Şi, deaca fu lîngă zmău, cumu şi-l vădzu căscînd şi fîrului uitîndu-să, acel svînt deaget aruncă în mijlocul gîtlejului zmăului. Şi îndată cu întratul lui îl omorî. Aceastea aşea deaca fură, tatăl îş luă vie pre hiică-ş şi să-ntorsă acasă, acea preaslăvită izbăvire povestînd. Iară mulţîmea nărodului, de minune mare mirîndu-să, mulţămite glasuri trimitea lui Dumnădzău şi svîntului predteci mare besearică feaceră.

Şi spun că la dzua praznicului de Văzvijeniia cinstitei Cruci o văzvijuesc de o rădică de arhiereul. Şi cînd o rădică, aoria să deşchide*, aoria să-nchide** şi cu întinsul ei sămneadză bişug de roadă. Iară cu strînsul, lipsă şi scumpeate. Pentr-aceastea a mulţ de pre vremi împăraţi s-au dorît să o dobîndească şi mai ales lui Constantin şi Roman Porfiroghennităilor, pentr-aceaea şi împărăţînd ei.

De orecare diacon den besearica Antheoheilor, anume Ion, cinstita mînă fu adusă şi chemată, într-acea vreame cîndu-i ceasul de aprins sveaşnicile, de-i dat obiceaiul a face o sfeşteniia creştinilor. Carea svîntă mînă iubitorul de Hristos împărat, deaca o sărută cu dor privitînd, în casa împărătească o aşedză. Şi i să face săborul în Forachie.

Pentr-a lui tău preaditeci rugi Hristoase, Dumnădzăul nostru miluiaşte şi ne spăseaşte! Adevăr.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, ÎN 8, pomenirea preacuviosei maicei nostre Domnicăi. Stih:

Lăsă pămîntul, de ceriu gîndind domnita,
În ceriu s-au suit precum şi-au pus priinţa.

Aceasta era în dzîlele lui Theodosie marele împărat. Ş-au întins viaţa pînă la Leont şi Zi- // 255r
non împărat. Şi fusease din Carthagena, cetatea ce-i spre Arhidona. Şi cu orecare îndreptătură, cu alte patru feate veni la Ţarigrad. Iară Nectarie, ce era atunce patriarh, din arătare dumnădzăiască le priimi şi le botedză. Şi, întrînd supt viaţă călugărească preacuviosa şi cu bărbăteşti trude şi durori nevoindu-să şi la vîrvul sosînd nevoinţei şi minuni spodobindu-să a face, şi pentru ceale viitore a mulţ au prorocit şi cătră Domnul au purces de s-au prestăvit.

Într-aceastaş dzî, pomenirea svinţilor măcenici Iulian şi Vasilissa şi soţelor.

Svîntul măcenic Iulian, în vremile era a lui Dioclitian şi Marchian Ighemonul în Antinoa, cetatea Eghiptului. Carele şi cu leage femeaia şie împreunată,Vasilissa anume, o feace a petreace în curăţîie. Pre carea în mănăstirea de femei o călugări şi el într-altă mănăstire să călugări. Şi era ighemon pre samă de 12 mii de bărbaţ.

---

* să întinde
** să strînge

Şi, deaca fu prins, nelepădîndu-să de Hristos, ce batgiocorind idolii, spre mînie şi urgie pre ighemonul porni. Carele îndată mănăstirea o arsă cu foc, întru carea arsără toţ carii acolo năzuisă: episcopi, preuţi şi alalţi clirici a oraşului; şi aşea li s-au lor obîrşit mărturiia. Iară svîntul Iulian, tins la pămînt, fu bătut şi cu legături de fier îmfăşurat şi cetluit îi zdrobîră osele. Cînd şi unul den slujitori, lovit într-un ochiu, credzu şi fu tămăduit de svîntul măcenic; şi-i tăiară capul. Şi Chelsie, fiiul ighemonului, cu douădzăci de voinici credzu în Hristos, derep-ce văzu mortul cu ruga svîntului învis. Pentr-aceaea cu porunca ighemonului întîi îl închisără; de-aciia, în căldări înfocate fu aruncat împreună cu şeapte fii a cneadzului ce atunceşi credzură, şi pre popa Antonie, şi pre cel învis din morţ, Anastasie. Şi, nevătămaţ* ieşind cu darul lui Dumnădzău, mulţ credzură depreună cu maica lui Chelsie.

Şi astătînd svinţii denaintea lui ighemon, îndată cu ruga lor idolii cei în capişte să sfărîmară / şi capiştea s-au prăpădit. Şi aduş fiind svinţii, îi legară de marginile mînulor şi piciorelor, îi împresurară cu snopi de papură unse cu oloi şi-i aprinsără. Şi, nebetejindu-i focul nemică svîntului Iulian şi cuconului Chelsie, belîră pieile de pre cap. Iară preutului Antonie ochii cu undiţe scoasără şi pre maica lui Chelsie o spîndzurară. De-acii, după aceasta, îi deaderă pre svinţi herilor, de la care svinţii nebetejiţi rămîind feriţ, cu sabiia li să tăiară capetele. Şi să face săborul lor în svînta lor mărturie ce-i apropę de tîrg.

Într-aceastaş dzî, pomenirea svîntului măcenic Carterie.

Acesta era în vremile lui Dioclitian şi Urban, ighemonul de Chesariia Cappadochiei, preut şi didascal creştinilor. Şi casă de svîntă rugă zidînd şi multe mulţîmi de creştini adunînd, învăţa să să-nchine numai lui Hristos, adevăratului Dumnădzău Carele iaste şi pre altul să nu ştie fără de Svinţia sa. Şi, clevetit fiind la ighemonul, s-au ascuns pre sine. Iară Domnul i s-au arătat şi-i dzisă: "Pasă Carterie şi te arată la ceia ce te caută şi eu voi fi cu tine! Că ţi să cade multe a păţi pentru numele Mieu! Şi mulţ prin tine credzînd s-or spăsi!".

Iară svîntul de bucurie împlîndu-să şi mulţămită lui Dumnădzău trimiţînd, pre sine să ivi** şi întîi în chisore fu băgat. De-acii, astătînd naintea ighemonului, i să porunci să jărtvască lui Sarap, idolului, iară svîntul cu ruga l-au oborît gios. Şi pentr-aceaea, fu bătut cu paliţe de 16 voinici şi patru îl ţînea. De-acii, îl spîndzurară la lemn şi cu briciul îi tăiară unghile de la mîn şi de la picioare şi cu unghi de fier tot trupul îi pozdîră iară. Iară svîntul, cu ivirea îngerului ieşind din toate deasupra, să feace sănătos. Ce iarăşile cu învăţătura ighimonului fu pus gios. Şi-i sfredelîră gleznele şi fierul cel de plug înfocat priimi pre piept. De-aciia, i să porunci a şedea în tigaie de fier înfocată foarte şi cu ţăpuşi de fier înfocate îi potricălîră picioarele şi-l aruncară în temniţă. Şi, deaca însără, i să arătă iarăş Domnul 256r Hristos şi-l dezlegă şi-l sănătoşe de-l în- // noi. Şi-l scosă afară din uşile temniţii de-l pusă. Pentr-aceaea, şi mulţ de carii-l văzdură sănătos, veniia la dînsul de să botedza şi de boale ce avea să îştealiia. Pentr-aceaea, îl spîndzurară cu pietri mare la mîn şi la picioare şi pre pîntece bătură cu paliţe şi cu făclii îl arsără, stropindu-l cu iarbă puciosă şi cu smolă. Şi, ranele grămădindu-să, şi iarăş plumb topit clocotind priimi în svîntul său rost şi coif înfocat în cap priimi; şi, cea mai de-apoi, în foc fu băgat. Laude de imnuri şi de mulţămite lui Dumnădzău trimiţînd, din care foc rămasă nestricat. Iară un jidov oreare din horbă foarte să mînie. Şi, apucînd un fuşte, îl înfipsă în costa svîntului, de-i adusă moarte. Şi-ntîi purceasă apă multă, cît stînsă şi cuptorial, apoi ieşi şi sînge şi svîntul său suflet lăsă în mîna lui Dumnădzău.

Într-aceastaş dzî, pomenirea a dintru svinţi părintele nostru Chir, patriarhul de Ţarigrad. Şi să face săborul lui în cinstita mănăstire a oraşului şi în Besearica cea mare, duminecă.

Într-aceastaş dzî, svîntul Attic, patriarhul de Ţarigrad, în pace s-au săvîrşit.

Într-aceastaş dzî, svîntul proroc Samels Elamiteanul cu pace s-au săvîrşit.

Într-aceastaş dzî, svinţii Agathon şi Theoctist cu pace să săvîrşiră.

Într-aceastaş dzî, svinţii lui Hristos măcenici Theofil Diaconul şi Elladie Mireanul.

Aceştia era libiiani de la Liba. Şi pentru mărturiia lui Hristos prinş, fură aduş la anthipat. Şi, stîndu-ş vîrtoş în credinţă, îi zdăriiară vîrtos, de-aciia, îi legară de mîn şi de picioare, cu foc şi cu fier la ceafă îi fripsără şi cu hîrburi*** ascuţîte îi potricălîră. Şi cu multul munca lungindu-să, deadere-ş sufletele lui Dumnădzău.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. Amin.

* betejiţ
** vădi
*** scoice

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, ÎN 9, pomenirea / svîntului măcenic Polieict.

Acesta era în dzîlele lui Dechie şi Vallerian împărăţii, în Melitina Armeniei, voievodzînd întîiul într-acel oraş, pentru Hristos mărturisi. Că venind porunca de la necestivul să aibă tot a să lepăda cu giurămînt de Domnul Hristos. Şi ceia ce nu s-or pleca să le fie moartea globă. Iară svîntul nimică nu să temu. Ce, cu îndrăznire, pre Domnul Hristos strigă de mărturisi. Iară dîrjiia şi idolii necredincioşilor le-au zdrobit. Deci nice cu îmbunăciunile şi măguliciunile cneajiului nu s-au duplecat, nice de oleciăturile şi bocetele femeii sale nu s-au îmfrînt. Iară măcenicului Nearh, priiatin fiindu-i, giurămînturile i-au pomenit de l-au întărît, temîndu-să să nu se scape de la credinţa Domnului Hristos, ne-ntors în mărturie arătîndu-să, acea de sabie priimi sfîrşenie. Şi să face săborul lui în svînta lui mărturie.

Într-aceastaş dzî, pomenirea preacuviosului părintele nostru Evstratie, făcătoriul de minuni.

Acesta era din Ţara Tarsiia, ce să chema aşea, de fîrşeaşte supt pusoarea ontimatelor, din oraş ce să chiamă Viţiani, din părinţ buni credincioş şi în bişug viеţuind, anume Gheorghie şi Meghetha. Bine de dînşii crescut şi învăţat şi împlînd douădzăcilea an a vîrstei sale, de dragostea lui Dumnădzău fu cuprins*. Şi pre părinţ lăsînd, fugi de mearsă la părţile Olîmbului, la mănăstirea lui Avgar, întru carea au străluminat Grigorie şi Vasilie de pre maică-sa unchi. Şi la nevoinţă şi la altă toată bunătate de la dînşii deprindzînd şi părul tundzînd, supt acel durios şi călugărilor de folos întrăport. Şi, deaca ş-au împlut dorul, tuturor fraţilor cu nevoitoare inemă şi cu smerit cuget slujiia, nemică de-a lumii veacului cestuia grijînd, nice strîngîndu-ş ceva şie, fără numai o rasă de păr şi alta de lînă. În carea să culca ori în ce loc să tîmpla de odihniia puţîntel, că loc n-avea osăbit. Şi spun că nice dănăoră nu s-au culcat de cînd s-au călugărit, nice pre partea cea stîngă s-au lăsat în toţ 75 de ai, în carii nevoinţa // 257r călugărîii sale au petrecut.

Şi, răpăosîndu-să cei doi de mai sus pomenit părinţ, marele acesta stătu nastoatel fraţilor, rugat de dînşii. Şi, de vreame ce Leon acel cu nume de hiară, întorcîndu-să de la războiul bulgarilor, feace rădicare asupra împărăţiiei bunului în credinţă împărat Mihail şi luînd muiarea şi cuconii aceluia ce l-au priimit cu pace, de-aciia, legînd şi tundzîndu-l, l-au izgonit la un ostrov împrotivă . Şi nevoiia să pornească arăţa eresa iconomahilor carea era stînsă de demult. Atuncea fugind toţ, lăsîndu-ş casele şi acesta svînt aşeajdere, îndemnîndu-l marele Ioanichie, mearsă la moşiia sa.

Şi iarăş, deaca svînta Besearică ş-au dobîndit-ş svînta podobă în frîmşearea svintelor icoane şi să vîrtejiră svinţii făcătorii de minuni părinţi la lăcaşele sale, veni şi marele Evstratie la mănăstirea sa, ostenind şi slujind toată dzua cu fraţii, fără nice o leane de truda trupului. Şi noptea petrecînd cu staturi lipsite de tot somnul şi cu îngenuncheri şi nu numai aceasta, ce încă şi în cîntatul canonelor stînd la svîntul oltariu de la-nceput pînă în fîrşit, de striga cu trăgănat cu sine "**Ґи помилуй**!".

Iară minunile ce s-au fapt de dînsul fiind multe, nefiind putinţă a le pune în scriptură, carile ş-au luatu-le de sămn că-i priimit la Dumnădzău. Şi, vrînd să să mute de la lume, chemă săborul şi le dzisă: "Fraţilor, vreamea vieţii meale s-au agiuns cu fîrşitul! Deci iubiţii miei fii, să ţineţ bine şi să păzîţ vistearul ce vă s-au dat pre mînă, cunoscînd că ceaste pemînteşti** sînt trecătoare, iară ceale viitoare sînt veacinice! Deci să nevoiţ să fiţ din partea celor spăsiţ!". Aceastea grăind şi făcînd rugă şi blagoslovindu-i şi rădicîndu-ş ochii spre ceriu, dzisă: "Doamne, în mînule Tale dau sufletul!" şi adormi somnul cel de răpaos, trăind 95 de ai.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, ÎN 10, pomenirea / a dintru svinţi părintele nostru Grigorie Nissis. Pre Grigorie, în dzeace, fîrşitul morţiiei l-au acoperit.

Acesta era frate Marelui Vasilie, luminat în cuvinte şi de pravoslavnica credinţă rîvnaci. Pentr-aceaea şi Besearicii Domnului Isus Hristos fu nastavnic şi cu svinţii ce să strînsără în Ţarigrad la al doile svînt săbor asupra ereticilor, de stătu pobornic şi nevoitor cu puteare de cuvînt şi cu răspunsuri din svinte cărţi de-i biruî. Că în tot fealiul de învăţătură străbătut în cuvînt şi în bunătăţi cu bună îspită luă biruinţă. Şi, sosînd la bune bătrîneaţe, adormi şi cătră Domnul purceasă.

Şi era la statul trupului întru tot sămănînd fratelui său Vasilie, fără numai că era cărunt şi veasel puţîntel şi mai scund.

Într-aceastaş dzî, pomenirea preacuviosului părintele nostru Dometian, episcopu de Melitina.

* pornit
** de-acmu

Acesta era în dzîlele împăratului Iustin celui Mic, lui Theodor şi Evdochiei ficior fiind. Carii trăia cu credinţa cea bună şi cu bogăţîie. Şi învăţînd cartea de înţălepciunea cea de-afară şi ceaea ce iaste în svintele cărţi dumnădzăieşti. Şi, însurîndu-să şi preste puţînă vreame murindu-i femeaia şi întorcîndu-ş toată nevoinţa la filosofiia cea spre Dumnădzău, să feace arhiereu şi păstoriu aceii svinte besearici în Melitina.

Fiind amu de treidzăci de ai şi împreunînd viaţă săhăstreasc[*] cu înţălepciunea politicească orăşască nu fu numai celor de supt ascultarea sa prilej de spăsenie, ce şi a toată limba. Că multe ori l-au minat împăratul de-au aşedzat împărăţiia persilor lui Hozroi, cînd s-au rădicat asupră-i Varam, de l-au scos den domnie, cînd l-au făcut să dea şi dajde grecilor. Şi, făcîndu-ş priiatin pre acela şi pre împăratul Mavrichie şi pre împărăteasa lui. Şi dobîndind la dînşii multă aveare, de feace svinte besearici şi bolnice de săraci, şi făcînd cale spre Ţarigrad, s-au răpăosat mărgînd la Domnul Hristos. Şi
258r l-au provodit cu cinste, cum să cade, cu tot plinul împărătesc // şi besericesc, pus în raclă şi petrecut cu făclii şi cîntări, de l-au întors la moşiia sa şi multe minuni feace în viaţa sa şi după ce s-au răpăosat. Şi să face săborul lui şi a svîntului Grigorie de Nissa în svînta Besearica cea mare.

Într-aceastaş dzi, pomenirea dîntru svinţi părintele nostru lui Marchian Preutului şi Iconomului de Besearica mare. Stih:

S-au suit de-acii cătră ceri mare veaste
Marchian cărui cinstea şi-n pămînt iaste.

Acesta era la împărăţiia lui Marchian şi Polheriei ficioarei, featii lui Arcadie Împărat, fiind din moşii săi de la Rîmul cel bătrîn veniţ. Şi feace besearică a svintei Irinei ce-i de cătră mare, împreunînd la acea svîntă besearică casă svîntului Isidor. Şi dzidi încă şi Besearica svintei Anastasiei ce iaste la întrările lui Domnin. Carea o au izbăvit şi de arsura cea mare. Că încungiurîndu-o focul, iară svîntul acesta stînd deasupra acoperemîntului ş-au rădicat mînule spre ceriu de s-au rugat ş-au încetat focul.

Iară istoriia de rîndul lui spune mai de-amănuntul facerile minunilor lui şi avearea ce-au fost avînd de multă. Şi a lui nevoinţă postnicească la sîmcea. Şi să face săborul lui în Besearica svîntului Ioan Crăstitel, aproape de sterna[**] Mochisiei în *Daniile*. Şi să face săborul şi pentru marele cutremur ce s-au tîmplat în aceaea dzî, la-nceputul împărăţiiei lui Vasilie Machedon, cînd au căzdut şi Besearica preasvintei Dumnădzău-Născătorei în stigmate şi alte multe svinte besearici şi de-a valoma case.

Într-aceastaş dzi, svîntul Ammonie cu pace s-au săvîrşit.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, ÎN 11, pomenirea preacuviosului părintele nostru Theodosie Chinoviahul, obştejitel şi îndereptătoriul pustiei. /

Acesta precuviosul părintele nostru era din satul Mogarisei, de eparhiia cappadochilor, ficior lui Proeresie şi Evloghiei, credincioşi. Şi într-a viaţă călugărească şi luă portul lor svînt. Şi sosînd la Ierusalim, de-acolea mearsă la Antiohiia, la marele Simeon Stîlpnicul, de la carele să-mvăţă şi deprinsă crescutul şi sporitul ce vrea să aibă spre bunătăţ, avînd să să facă păstoriu a multe cuvîntăreaţe oi.

De-aciia, petrecu aproape de un longhin orecare pururea pomenit şi svînt. Şi petrecînd în sîmceaoa postniciei, atîta numai dănăoară mînca în săptămînă. Şi 30 de ai n-au mîncat pîine nice leac. Şi alaltă bunătate au nevoit. Într-atîta suiş de nălţime sosînd, cît şi minuni preaslăvite făcea. De vreame că acesta preacuvios cu altul orecare părinte vedea pre răpăosatul şi îngropatul Vasilie ce i să şi mormîntul înnoisă. Şi-l vedea venit în besearică de cînta cu fraţii, altă nime nu-l vedea. Şi nesupuind foc, cărbuni stînşi au aprins, unde vrea să să urdzască svînta mănăstire. Şi o femeaie ce venisă o tămădui de cursul sîngelui nestîmpărat. Şi dintr-un grăunţ ce l-au blagoslovit şi l-au dat la chelar feace cu ruga de să vărsa jitniţele de pîine, ce era[***] deşearte. Şi un cucon căzdzut într-un puţ au sosît nevădzut de l-au scos. Şi pruncii ce năştea mort, de le era maica mai rea ca mai rea de o stearpă, o rădică şi cu ruga o feace bună de cuconi. Ce încă şi nuor de lăcustă îngrozî de goni. Şi pre Chiric Comitul, adecă hatmanul de Anatol, nevătămat în războaie l-au feritu-l, dîndu-i în loc de platoşe cămeaşca cea de păr de s-au îmbrăcat; şi pămîntul ce era asuprit cu nevoie de seaceţă au premenit cu ruga, pugorînd ploi. Ş-au prorocit şi acea de cutremur răsîpă Antiohiei de s-au făcut. Şi pre mulţ de

* postnicească
** fîntînă
*** ce fuscase

primejdea mării au scos, arătîndu-li-să la nevoie. Şi a mulţ ucinici fiind povaţă şi învăţător, cătră Domnul s-au răpăosat. Şi să face săborul lui întru cinstita apostolie a svinţilor Petr şi Pavel.

Într-aceastaş dzi, pomenirea preacuviosului părintele nostru // Theodosie celui de Antiohiia. 259r

Acesta dintru svinţi părintele nostru Theodosie, altul, iaste nevoitor din cetatea Antiohiei, născut din părinţi luminaţ şi bogaţ. Carele audzînd odănăoară glasul Domnului Hristos din svînta Evanghelie foarte cu-nţăles, părăsi casa, bogăţiia şi rudeniia şi alalte toate. Şi să dusă la locuri dease de cătră mare. Şi făcîndu-şi un bordeiuţ micuţ săruta viaţa călugărească, cu haine de păr îmbrăcîndu-să şi preste piiale purtînd fier greu îmbrăcat, unul pregiur cerbice, altul pregiur mîjloc şi 2 la îmbe mînule. Şi, păzînd ruga şi ricodeala, pofta şi mîndriia şi alalte patime a trupului le adormiia. Şi părul capului nelăut şi lung pînă la picioare. Şi lucra de făcea aoria coşnice, aoria făcea mici ogoară în pădure şi sămăna de-ş făcea puţinea hrană, de-i era lui şi cui era cu dînsul nemeriţi din streini. Şi, vreamea sporind şi veastea lui lăţîndu-să, mulţi năzuia la dînsul de poftiia să petreacă viaţa lui. Pre carii priimindu-i în pustiia aceaea, altă cetate cerească feace.

Şi acolo, dănăoră nemerind oste de agarean, nemică rău nu le feace, ce încă şi de fericitul stidindu-să, să dusără de-acolea. Deci pentr-acea viitoare de agareani, lăsă pustiia fericitul şi veni la a sa moşie. Şi, făcîndu-ş o mică colibă cu dînsul şi alţii orecarii, lucra sufletescul lucru. Şi dzîcea cătră cei cu dînsul că "Săvai că să şi stidiră de noi agareanii, ce ia că scrie oreunde de noi să dăm loc mîniei! Şi Hristos fugind de Irod, pre noi învăţînd, aceasta o făcea! Ce încă ne-am şi învăţat să nu ne aruncăm în iscuşenii! Dară ce ne va opri pre noi de la sufletescul lucru moşiia, deaca vom vrea!". Şi, mai trăind puţînel, să pristăvi cătră Domnul.

Într-aceastaş dzi, săborul a svinţilor dzeace mii de îngeri; şi să face în nontrul mărturiei svintei Anastasiei într-a domniei ЕМ ЄѠМЄ[*]. Şi pomenirea svîntului apostol Marco aprope de taurul[*] şi svîntul Stefan cel den Plachediane şi svîntul Theodor şi arhimandritul Agapie; şi pomenirea svintei Evpaxiei./

Într-aceastaş dzi, svîntul Mair bătut s-au săvîrşit.

Într-aceastaş dzi, preacuviosul Vitalic cu pace s-au săvîrşit.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. Amin.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 12, pomenirea svintei măcenițe Tatiianei.

Aceasta era din Rîmul cel bătrîn, în dzîlele împăratului Alexandru, din tată ce-au fost în trei rînduri boiarin mare de sfat, ce să dzîce ipat, şi consul şi diacon în cinul besaricii. Şi pentru ce mărturisiia pre Domnul Hristos, fu adusă la-mpăratul. Şi, cu dînsul întrînd în idolniţă, acei idoli într-însă ce era cu a ei rugă le clăti şi le trînti gios, de le răsîpi. Pentr-aceaea, fu bătută preste obraz şi cu undiţe vederile îi sparsără. De-acii, o spîndzurară şi o strujiră şi rasără capul, de-acii, dîndu-o fierilor şi focului şi ieşind nevătămată, îi tăiară capul.

Într-aceastaş dzi, pomenirea svîntului măcenic Petr Avesalamit.

Acesta cu a credinţei blagocistie şi cu a trupului vîrtute înflorînd, în tinireaţe de vîrstă, cu îndrăznire, pre Domnul Hristos au mărturisit. Iară boiariul cetăţii Elefteropolului prindzîndu-l şi, nice cu măgulituri înduplecîndu-l, nice cu-ngrozăciuni înfrîngîndu-l, cu foc s-au săvîrşit, întru carele cununa mărturiei svîntul ş-au dobîndit.

Într-aceastaş dzi, pomenirea svîntului măcenic Mertie.

Acesta fu adus la Dioclitian Împărat, fiind căpitan pre şireagul mavrilor. Şi, silit la jărtvă să facă idolilor şi ne-nduplecîndu-să, fu deşcins de brîul cel de boierie şi hăcuit trupul de bătăi. Şi răbdă muncile cît nice glas să lase să vaiete, cît s-au mirat şi s-au buiguit tiranul. Pentr-aceaea şi mult ceas munca întîndzîndu-să şi nerămînd loc // fără rane şi ucisături pre trupul măcenicului, învăţă de-l lăsară 260r
de la muncă şi-l aruncă în temniţă. Şi, deaca trecură opt dzile şi multă posocă cruntă dintr-acel svînt şi răbduros deaca cursă şi să feace putore multă. Deci, de durori, obosînd fericitul, cinstitul său suflet la Dumnădzău în mîn lăsă.

Într-aceastaş dzi, svinţii opt măcenici de la Nichea de sabie să săvîrşiră.

Într-aceastaş dzi, svînta măcenită Evthasiia de sabie s-au săvîrşit. Stih:

Lui singur mîntuitor lumii Hristos duce
Al său cap Evthasiia-n sabie cu dulce.

Într-aceastaş dzi, pomenirea preacuviosului părintele nostru şi făcător de minuni Ilie şi svîntul măcenic Theodor de Evhaita şi preacuviosa Theodora de Alexandriia şi svîntul măcenic Alexandru, aprope de svinţii apostoli.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. Amin.

* străj, ocole

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 13, pomenirea sfinților măcenici Ermil și Stratonic.

Aceștia era la vreamea lui Lichinie Împărat. Și era sfîntul Ermil pre cinul besearicii diacon. Și astătînd naintea-mpăratului și a lui Hristos sfînt nume mărturisind, întîi cu de aramă bice preste fălci fu bătut, de-aciia, cu trăsine fu strujit. Și pre Stratonic chemă cătră îndrăznire, priiaten fiindu-i și la patimile lui durîndu-l. Că, atunce cînd bătea pre sfîntul Ermil cu toiage și cu lănci de carile i s-au spart pintecele și inema, întorcîndu-să și vădzîndu-l, Stratonic lăcrămă și-ndată fu priceput că-i partnic și-ntr-o voie cu dînsul. Și-ntrebîndu-l împăratul, să mărturisi creștin. Deci fu bătut și împreună cu Ermil fu aruncat în Dunăre, unde și fericita fîrșenie amîndoi luară. Și să face săborul lor în casa cea de rugă a lui arhanghel Mihail ce iaste în Oxiia. /

Într-aceastaș dzî, pomenirea părintelui nostru Iacov celui de la Nisiva.

Acesta născut, crescut era din cetatea cea mare Nisiva și, pustiasca și săhăstreasca viață îndrăgînd, la naltele vîrvuri a munților au sosît și a pustiei nevoi bărbăteaște răbdînd, vara pălit, iarna de răceală și de ger căznit. Iară hrana îi era samoraslebîlii și băutura cu măsură; cămeașea îi era tearfă aspră și prost așea trupul îș zmăcina, sufleteasca hrană pururea aducînd sufletului. Dintr-aceasta la Dumnădzău ș-au dobîndit îndrăznire și ceale viitoare le prăviia și puteare a face minuni din a Duhului Svînt au dobîndit dar.

Odănăoră, trecînd pre un loc și mădărindu-să de rușine nește femei vădzînd la o fîntînă, săcă izvorul și pre dînse le feace cărunte. Și, rugat fiind, apa iarăș feace să izvorască, iară pre femeile acealea le lăsă într-aceaeaș podobă să rămîie. Și pre un giudecătoriu pers, giudeț strîmb vădzînd că face, o piatră mare ce dzăcea supt dînsul blăstămă de-l zdrobi. Și nește măniaci, pre unul dintru dînșii făcîndu-l mort și cerșind la dînsul milă, cu adevărat l-au datu-l morții. Și iarăși fu rugat de li l-au învis.

Și tîmplîndu-să să aibă prăvoseadaniia Nisivei svîntul și la săborul svînt de Nichea să află de față. Iară Arie, după ce fu lepădat și silîia iarăș să între în svînta Besearică, acesta marele Iacov cu ruga l-au umorît, de au ieșit mațele dintr-însul.

Și Savorie, împăratul persilor, apucîndu-să bată Nisiva, tot fealiul multe meșterșuguri făcînd, arătîndu-să sîngur svîntul feace de fugiră persii, pornind asupră-le mușițe și tîntari ca nuorii de care caii și pilii potricălit rumpea legăturile și fugiia. Care, deaca vădzu împăratul și cuprins de nepriceapere, să dusă la ale sale fără de făcere. Într-aceastea luminînd minuni și mari lucruri dumnădzăiescul Iacov și plin de dzîle fiind, cu fericință s-au răpăosat.

261r Într-aceastașidzî, svîntul măcenic Athanasie bătut cu // toiage s-au săvîrșit.

Într-aceastaș dzî, svîntul Pahomie și Papirin în pîrîu să săvîrșiră.

Într-aceastași dzî, obnovleniia lui svetîi proroc Ilie la mănăstirea de Rîpa adîncă.

Pentr-a lor svinte rugi, Doamne miluiaște și ne spăseaște! Amin.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 14, odovaniia svintelor bogoiavlenii și svinții părinți în muntele Sinaiului uciși. Stih:

Sabii ce lucrară aciia morț multe
Ș-alții o pățiră bărbaț de mîn crunte.
Pre călugări, în 14, ucisă sabiia.

Aceștia, călugărească viață dorind, de la toate a lumii luîndu-și iertăciune, lăcuia în pustie. Cu carii era și fericitul Nil, carele fusease și eparh* în Țarigrad. Carele și cu puteare de cuvînt și cu darul Svîntului Duh prea bune cărți au încheiat, îmvitătore la nevoință călugărească. Și petreacerea și prada și uciderea preacuvioșilor o au scris. Că aceștia fură uciși de varvari ce le dzîc vlemniiani, de la Araviia pînă la Eghipet și la Marea Roșie, despre pustie întinș.

Și, mai nainte cu mulți ai, în dzilele lui Dioclitian Împărat și Petru, patriarhul de Alexandriia, s-au ucis și alții, săhăstrind și aceia în muntele Sinaiului. Că, ieșind sarachinii aceia ce și ei lăcuia în muntele Sinaiului, murind mai-marele lor, pre mulț ucisără din săhastri. Iară alalți scăpînd la cetate, să arătă sarachinilor, preste nopte, pară de foc ardzînd tot muntele. Și para să suia pînă în ceriu. Și vădzînd sarachinii să spăriară și, lepădîndu-și armele, fugiră. Deci acei întîi uciș era 38, plini de rane pre trupurile lor. Și 2 să aflară într-înș vii, Sava și Isaiia, iară cei uciș era unii de tot tăiaț capetele, alții să tînea de o parte capul în pîiale, alții în giumătate era tăiaț. Și-i astrucară acei 2 părinți carii / spusără și viața și sfîrșeniia lor.

Într-aceastaș dzî, pomenirea svinților 33 de părinți, în Raithu uciși de arapi, să săvîrșiră. Stih.

Ca-ntîi Rahiil cuconi, acmu Avvadii plînge Raitho pre hăcuiț în sabii.

---

* vizir

Aceștia fericiți părinți călugăreasca nevoință petrecea acolo* unde sînt ceale 12 fîntîni de apă și ceale 70 de steble de finic. Iară nește vlemnii 300, întrînd în vase mare și trecînd luciul Ethiopii și venind la un loc de aflară curabie și trecură de veniră în lăcuința faraniților. Și ieșind faraniții în timpinarea lor, să îmfrînsără de vlemnii și perîră bărbați 307. Iară vlemniii, luînd muierile și copiii lor, faraniților, mearsără la cetate unde-ș avea svinții** + besearica. Carii închidzînd porta ș-așteptă moartea. Și, deaca întrară varvarii și n-aflară bani și aveare, pre toț ucisără. Și luînd prada, să dusără să treacă. Și, neaflînd curabiia carea podvodarii o afundară și fugiră, să mîniară și giunghiară toată prada și să giunghiară și ei unii pre alalți.

Într-aceastaș dzî, pomenirea preacuviosului părintele nostru Theodul, fiiul lui Nil celui Înțălept.

Acesta era ficior lui Nil Înțăleptul ce-au fost eparh*** în Țarigrad. Și, lăsînd slava lumii, să dusă în călugărie la muntele Sinaiul cu fiiul său. Deci aceștia și alții pre-acolo lăcuind și călugărească viață petrecînd, de năprasnă lovîră varvarii. Și începînd a giunghia pre svinții părinți, Nil putu de fugi. Iară fiiul lui fu robit cu altul orecare tînăr; și-i ducea legaț. Și, descălecînd la mas, vrea varvarii să giunghe pre tinerii, să-i facă corban luceafărului ce răsare naintea soarelui. Deci unul scăpă de fugi. Iară varvarii adormind, sorele răsărind și luceafărul ascundzîndu-să, nu giunghiară pre Theodul. Și, vrînd să-l vîndză, le da numai doi galbeni. Și, golind sabiia, unul veni să-l giunghe. Atunce îl cumpără episcopul și-l slobodzî și bine // viețuind răpăosă. Și să face acestor svinți părinți săborul depreună în 262r cinstita apostoliia lui svetîi Pavel, ce-i în Orfanotrofiia, unde hrănesc săracii.

Într-aceastaș dzî, pomenirea preacuviosului părintele nostru Stefan ce-au făcut mănăstirea Hinolacului.

Acesta era de la Părintele sorelui, de rudă bună ca marele Iov, dinceput nevoințasca viață rîhnind, pre la mănăstirile bărbătești pregiur Iordan și la pustie cutrierînd și a tuturora petreacere deprindzînd. Apoi au sosît la Țarigrad, în dzilele lui Leon Isavru. Și, priimindu-l ospe svîntul patriarh Gherman și la dînsul vreame orecîtă mînînd, multe de la dînsul deprinsă. Și spre folos sfat ș-au luat, fiindu-i sfătuitoriu bun la treabe.

Și unde-i acmu mănăstirea Hinolacului ce-i de dînsul făcută au lăcuit. Și mulțîme de călugări adunînd, pre carii cu dojana și-mvățăturile i-au cîrvitu-i lui Dumnădzău de măsură și, la vîrstă, i-au rădicatu-i în plinul lui Hristos. Și bine obîrșind viața și răspunsul binelui de ceaca lume acicea luîndu-ș, cînd vru să purceadză, petrecîndu-i sufletul cu slavă, precum cei din curățîie destoinici vădzură și a mulți spusără, de la aceaste de gios cătră ceale de sus lăcașe zbură.

Într-aceastaș dzî, svînta măceniță Agni, la întunecosă temnită băgată, să sfîrși. Stih:

Închidzînd pre Agna-n casă-ntunecată,
Îi agonisiră casă luminată.

Într-aceastaș dzî, de **Κυριοπασχα**, Dumineca mitariului și fariseului. Stih.

Fă-ți, în besearică ruga nesămată,
Că smeriții sînt lui Hristos fără greață.

Pentr-a svinților tăi rugi, Hristoase Dumnădzăul nostru, miluiaște și ne spăseaște. Amin.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 15, pomenirea preacuviosului părintele nostru Pavel Thiveanul, / stebla Thivaidei, n-a cinsprecea, răposă Pavel fără prihană.

Acesta era în aii lui Dechie-mpărat și Valerian, gonitorii de creștinătate, fiind de la Eghipet din Thivaida de Gios. Și pricepînd că cumnatu-său va să-l prădădească, că-i oprisă și partea ce i să veniia de la părint, fugi depărtîndu-să la munți. Și, pururea, mai în nontru băgîndu-să, schimbă cu lungitura vremii patima sa. În loc de-a să teame de gonitori, stătu în jelanie de călugărie. Deci să apropie la peștera orecăruia, întrînd într-adînca parte a pustiei, întru carea toată lungîmea vremii custului său, petrecînd în pace și fără turburare de patime, cătră Domnul au răpăosat.

De-aceasta spun că marele Antonie, aflîndu-l și de ne-ndemîna loculuî și de lungimea vieții și de depărtat s-au minunat. Că așeași, întîi și mainte de alții, la mai în nontrurile pustiei au cutedzat de-au întrat. Și a nevoinței întinsă alergătură pînă într-o sută și 13 de ai, că atîta au vis, deaca s-au osăbit din tînără vîrstă de la grijile lumești.

Într-aceastaș dzî, pomenirea preacuviosului părintele nostru Ioan celui pentru Hristos mișel. Carele și i s-au pus numele Calivit, adecă Colivnic.

În cinspreace Ioan ș-au mutat coliba-n ceriu.

---

* în Sina
** părinți
*** vizir

Acesta era în Ţarigrad fiiu lui Evtropie Sincliticului, adecă boiarin de sfat, şi maică-sa Theodora. Şi din ceputul vîrstei aşeaş, din şcola învăţăturilor cărţi, neştiind părinţii lui, nice dascalii lui, s-au adunat pre-ascuns cu un călugăr şi mearsă la mănăstirea Neadormiţilor şi să feace călugăr. Şi s-au deprins pre sine a trăi viaţă aspră.

Iară vrăjmaşul, luptîndu-l cu dorul părinţilor, birui şi într-aceasta pre pizmaşul, că, spuindu-ş gîndul la egumenul şi cerşindu-ş de la dînsul şi de la toţ fraţii iertăciune şi rugă spre-aceaea ca să facă ce ş-au gîndit şi-mbrăcîndu-să în haine mişeale, mearsă la casa sa. Şi acolo-ş feace o colibă mică de
263r petrecu într-însă o samă de ai, batgiocurit de slugile sale, denafara porţii prăvind pre tată- // său şi pre maică-sa cum mărg cu atîta nălucire lumască. Şi ferindu-să în portul acel mişelesc necunoscut. Iară cînd au venit ceasul să să sfîrşască au chemat pre tată-său şi pre maică-sa de li s-au dat a-l cunoaşte că-i ficiorul lor cu Evanghelia ce-i fusease făcut ferecată cu aur cînd era cucon de-mvăţa carte. Şi, deaca-l cunoscură, ş-deade sufletul în mîna lui Dumnădzău.

Într-aceastaş dzi, pomenirea svîntului măcenic Pansofie.

Acesta era din Alexandriia, ficior lui Nil, ce-au fost cinstit cu boierie de anthipat. Şi prin avearea bogăţiei şi isteţeala firei şi bunătăţimarea tătîne-său la vîrvul învăţăturilor s-au suit în cartea elinească şi în creştinească. Acesta, după sfîrşeniia tătîne-său, ş-au împărţît avearea la lipsiţ şi la săraci. Şi să dusă la pustii, părăsînd ceale pemînteşti şi cercînd pre Domnul Hristos. Şi în 27 de ai petrecu în pustii şi la sîngurătate vorovi cu Dumnădzău şi mintea de la ceaste de gios înălţînd către ceriu.

Şi, de vreame ce nu să putu tăinui atîta bunătate a lui, fu pîrît la Avgustalie, ighemonul de Alexandriia. Carele era de la Dechie asupra creştinilor luat război.

Deci, astătînd naintea lui şi dintr-ale lor basne a lor înşelăciune înfruntînd şi a muncitoriului* minte şi simeţie ruşinînd, fu bătut foarte; şi, aşea, dobîndi măceniceasca cununâ.

Într-aceastaş dzi, preacuviosul părintele nostru Cozma Poeticul, episcopul de Maiuma, Aghiopolitul.

De rîndul acestuia svînt acesta cuvînt din părinţi ne-au venit. Că tatăl lui Ioan Damaschin, din rudă bună fiind, plin de bogăţie şi de slavă şi cu alaltă cinste vederosă lumască podobit şi lăcaşul avîndu-ş în Damascul în cel vestit şi luminat, au priimit la sine pre un orecare de asicraţi, om foarte-mvăţat şi înţălept. Carele pre fiiul lui, pre Ioan, au învăţat la sîmceaoa obîrşiei învăţăturilor de-afară şi din nontru, adecă elinească şi creştinească. Şi aceasta să veade din ostenitele lui scripturi şi canone.

Acesta fericit / tatăl lui Ioan, ce dzîsăm, a înţăleptul întru tot, priimi de luă la sine şi pre Cozma fericitul, cucon fiind încă, de sărăciia şi de mişeltatea de cea de-apoi bătut. Şi, crescîndu-l în milă, ca un fiiu îl numiia. Şi preste toată învăţătura dumnădzăiască şi omenească îl petrecu. Deci vas de ales să feace fericitul Cozma. Ce cu ispiteala n-ii lesne să-l cunoştem, de ce samă la cuvînt şi la minte s-au făcut, de pre a lui ostenite canone şi tropare şi alalte scrisori, cu de-adinsul deaca le vom ceti. Ce, de vreame ce de cea mai înaltă petreacere poftiia, călugărescul giug priimi. Şi ca o stea strălumină. Episcop de Maiuma să hirotoni de patriarhul Ierusalimului. Deci bine şi cum lui Dumnădzău place viеţuind şi turma îndreptînd pre păşunile spăseniii şi la adînc de bătrîneaţe sosînd, răpăosă către Domnul.

Într-aceastaş dzî, svinţii şease părinţi cu pace să săvîrşiră.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. Amin.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 16, închinarea cinstitului lanţuh a svîntului apostol Petr.

În aceasta dzî închinăciunea cinstitului lanţuh a svîntului Petr facem. În carele svinţia sa au fost legat, precum apostolul Luca la *Deaanii* istoreaşte de spune că l-au legat Irod Tetrarhul şi dezlegîndu-să depregiur dînsul din iavleniia îngerului, orecarii din credincioşi aflară şi-l ţînură, cruţînd de la unul la altul, pînă mai apoi credincioşii îl adusără la Ţarigrad. Şi fu pus în besearica lui svetii Petr, ce iaste în nontrul Besearicii ceii mare, unde şi săborul lui să face.

Într-aceastaş dzî, svinţii măcenici şi frat buni Pevsipp, Elasipp şi Mesipp şi Neonila, moşea lor.

Aceştia era de la Cappadochiia trei geameni, a îmvăţa cai tineri ştiind şi a-i alerga pre cîmpi. Şi, odănăoară, făcînd sărbătoarea lui Nemesidios, chemară şi pre moşea lor la masă, să mănînce cu
264r dînşii. Iară // ea, cu multă vreame mainte fiind lucrurile Domnului Hristos, le povesti socoteala om-dragostii ce-au arătat Svinţia sa spre noi. Şi ocărîia idolii limbilor şi-i micşura. Iară aceaea poveaste îndată le fu de spăsenie prilej**, tot însul de înşii chitind acealea ce văzdură în visul lor în

* tiranului

** pomeală

trecuta noapte, carile îi înderepta la credinţa lui Hristos. Şi îndată, ocărînd idolii şi mărturisind cu-ndrăznire şi cutedzare pre Domnul Hristos, aruncaţ de cneajii lor în foc, luară a mărturiei cununâ.

Într-aceastaş dzî, svîntul măcenic Danact Cetetul.

Acesta era de la Illiric den Avlon, aşea să chiamă locul, cliric a într-însul svînta lui Dumnădzău besearică. Şi, luînd vasele besearicii, pentru să le ascundză de năvala păginilor. Şi prindzîndu-l la un loc, făcîndu-i sîlă să jărtvască lui Dionis* şi ne-nduplecîndu-să, fu umorît de dînşii cu sabiia.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 17, pomenirea preacuviosul părintele nostru Antonie Marele; în 17 pre Antonie de de-acicea rădicară.

Acesta de pre rudă era eghiptean, din părinţi şi din moşi credinţa lui Hristos învăţat. Ş-au vieţuit în dzîlele lui Dioclitian şi Maximian. Ş-au întins pînă la Marele Constantin Împărat ş-a fiilor lui. Şi, dîndu-să la petreacere călugărească, atîta întrecu pre toţi, cît rămasă cap şi izvod altoralalţ. Şi ce-i mai cu slăvit lucru că, şi întîi sau şi apoi, după foarte puţintei, stătu nacealnic şi învăţătoriu vieţii aceii mai presus de firea omenească. Şi cu sîmceaoa obîrşiei, precum aratâ istoriia cea de dînsul. Ce însă ceale strigate de rîndul lui la toţ soseaşte să să povestească. Şi atîta trebuie a dzîce că, în muritor trup fiind, s-au / depărtat şi s-au osăbit de dînsul şi vedea suişurile sufletelor omeneşti; şi pre dracii ce le dosădiia. Care lucru iaste al său** firii ceii cugetăreaţe şi fără trup. Şi, custînd 105 de ai, către Domnul s-au mutat. Iară săborul lui să face în preasvînta Besearica cea mare. Şi viaţa lui s-au scris de marele Athanasie, episcopul de Alexandriia.

Într-aceasta dzî, pomenirea preacuviosului părintele nostru Theodot, episcopul de Chiriniia Chiprului.

Acesta era la Lichinie Împărat şi Savin Ighemonul de ostrovul Chiprului. Şi, pentru mărturiia în Hristos, la ighemonul fu adus şi bătut cu vine de bou. Şi de-acii, spîndzurat şi carnea zgîriiată şi pre pat de her înfocat fu întins. Şi preaslăvit cu darul lui Dumnădzău, fu izbăvit de foc; îi bătură pirone în talpe şi-l silîră să alearge. Şi aruncîndu-l în temniţă, să părăsî gona şi cu porunca Marelui Constantin fu slobodzît din temniţă. Şi, trecînd doi ai, către Domnul răpăosă. Şi să face săborul lui în Besearica preasvîntei Despuitorei nostrei Dumnădzău-Născătorei în Armatiia.

Într-aceastaş dzî, pomenirea preacuviosului părintele nostru Iulian.

Acesta întîi ş-au pus coliba la locul ce să chiamă Osroinon, lîngă apa Efratului. De-aciia, sosînd la adîncul pustiei, întră într-o peşteră, mîncînd piine dănăoară în săptămînă, şi-ncă de mălai şi necernută, îndulcită cu sare şi bînd apă cu măsură. Iară hrană şi mease scumpe dezmierdate ruga şi cîntarea de lauda lui Dumnădzău îi era. Şi, pentr-aceaea, toţ mergea către dînsul, dorind să să-mpreune cu svinţia sa.

Acesta trecînd odată prin pustie şi tîmpinînd pre un zmău, făcîndu-ş svînta cruce, îl feace de crepă. Şi un cucon ce leşinasă de seate l-au mîntuit de moarte, făcînd rugă de-au izvorît o fîntînă şi dusă la ruga lui. Şi besearică feace în piatra în carea Moisei s-au spodobit de-au văzdut pre Dumnădzău, precît iaste putinţă omului a vedea, // şi într-însă oltar au rădicat. Întru care, dănăoară, 265r făcînd rugă, audzî glas grăindu-i că spurcatul porc ot stîpnicul Iulian s-au ucis (Că l-au din ceriu Dumnădzău ucis în pustie mărgînd asupra persilor)***. Şi un cucon a unii femei ce şi-l socotiia ş-au căzdut într-un puţ. Au ieşit cuconul deasupra din puţ şi nevătămat pentru ruga svîntului. Şi pre Asterie, ce era hirotonit episcop de arîani, ce să făliia pentru limba la cuvînt slobodă, şi să ispiti să să-ntreabe din leage cu svîntul. Iară svîntul cu ruga l-au dat morţii. Şi, făcînd ş-altele multe şi mare minuni, apoi de toate, s-au mutat la acea ne-mbătrînitore şi fără voi-reale viaţă fericită.

Într-aceastaş dzî, preacuviosul Ahilef în pace s-au săvîrşit.

Ahiles cu arme cetăţ de gios sparge.

Ahiles prin trude-n cer bogăţi trage.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 18, pomenirea a dintru svinţ părinţii noştri Athanasie şi Chiril, patriarşii de Alexandriia. Stih:

Pre Athanasi şi murit viu v-o dzîce

Că direptîi sînt şi morţi vii în ferice.

* Bachus

** proprium

*** svîntul Mvecurie

Tăcearea lui Chiril astădzi să pomenească,
De-au şi răpăosat, din cărţi ne voroveşte.
Răpăosat Athanasie, s-au astrucat în 18.

Dintr-aceştia amu svîntul Athanasie era în dzîlele Marelui Constantin Împărat. Şi la întîiul săbor în Nichea, nefiind încă episcop, cu cuvinte de înţălepciune şi răspunsuri din svînta Carte pre Arie au ruşinat. Iară după mortea lui Alexandru, stătînd arhiepiscop Alexandriei, pus de Constantin, cu multe închisori şi urgii depărtate fu supărat de împărat după mortea Marelui Constantin, că 42 de ai au păţît goană pentru svînta pravoslavie de-ndemnătura ereticilor ariianilor. Şi biruind toate, ca un biruitor mearse / la Dumnădzău, împlîndu-ş nevoinţa.

Iară svîntul Chiril era în dzîlele lui Theodosie acelui Mic, nepot de sor lui Theofil, patriarhul de Alexandriia şi scaunului lui Diadoh*. Ş-au fost şi predstatel în svîntul săbor de Efes cel al treile. Şi pre necredinciosul Nestorie au oborît, carele huliia împrotiva Preasvintei Dumnădzău-Născătoarei, Despuitoarei noastre, făcînd dogmate reale. Şi aşea, cu multe străluminînd bunătăţ şi îndreptări, cătă Dumnădzău s-au răpăosat.

Şi era pe chipul trupului amu marele Athanasie la măsură de vîrstă, can spatoş şi can ghibos, veasel la faţă şi bun. La peliţă frumos, pleşiv, la nas plecăţăl, podobit** la falcă cu barbă nu lungă, ce lătişoară şi puţin*** tăiat la gură. Nu mult cărunt, nu foarte alb, ce can rusav****. Iară svîntul Chiril, orece puţin mai neated, smedişor, cu sprînceanele groase şi mare încujbate rătund, lins la frunte, gros la nări împresurat, lat la buca obrazului şi gros la budze. Puţînel pleşiv la frunte, barba deasă şi lungă. Rar şi galbăn la păr, abia mesteca cărunteaţe. Şi să face săborul lor în svînta mare Besearică.

Într-aceastaş dzî, preacuviosul părintele nostru Marchian.

Acestuia era moşiia Chirul, apoi pustiia. Şi lăsînd aceasta ş-aceaea, are moşie ceriul. Că, lăsînd strălucoarea rudei sale, că era din rudă mare şi unul din cei mai mare şi mai vestiţi a-mpăratului, şi mearsă la nontrul pustiei. Şi făcîndu-ş mic bordeiaş, nice trupului de măsură şi ocolind cu gărduţ, şedea acolea închis, pururea osăbit de cătră totă fiinţa omenilor şi cu Dumnădzău tuturora pururea vorovind. Şi ruga o tîlniia cu cîntarea, iară pre îmbe, cititul svintelor cărţi. Mîncarea îi era pîinea sacă, trei unghii. Ş-au socotitu-ş pururea de mînca către sară, dănăoră în dzî, şi să nu să satureă, că postul adevărat iaste acea de pururea să fie lipsă. Şi, trecînd puţînă vreame, pre mulţi au priimit ucinici. Şi
266r dintr-aceştia s-au răsădit // multe cu miile chilii. Şi era de atîta dar plin, cît, de cîte ori ce vrea să deschidză cartea, să citeascză, nu-i mai trebuia luminare, ce, de sus, îi strălumina luminâ şi aşea îş cetiia ceteniia.

Odănăoară, au săcat pre un bălaur numai cu sămnul svintei cruci. Carele să trăsease de-i venisă la chilie şi-i gîrbiia asupră. Şi ca neşte paie l-au ars şi l-au fărîmat. Acesta făcătoriul de minuni, părintele nostru, ş-alte mai multe ca aceastea au făcut. Şi pre mulţi la bunătăţ au îmvăţat. Şi aceaste peminteşt părăsînd, s-au mutat în ceriu.

Într-aceastaş dzî, svînta măceniţă Theoduli. Stîh:
Osîndirâ de frigări***** pre-a lui Dumnădzău şarbă
Robii a strigoilor****** celor fără de treabă.

Aceasta era din cetatea nazarveilor, în împărăţiia lui Dioclitian. Şi, pentru credinţa în Hristos şi mărturiia, astătu naintea cneadzului Pelaghie. Şi forte tare muncită, feace minune şi pre mulţi trasă la credinţă în Hristos. Dintru carii era Comendarisie şi agiutoriul Eladie, cărora le şi tăiară capetele. Iară svînta cu ţăpuşi de fier înfocate ţîtele îi potricalîră, de-acii, o spîndzurară de cosîţe într-un chiparis şi piciorele cu pirone de fier le găvozdîră. De-acii, în cuptor îmfocat cu alte svinte împreună o aruncară. Şi mult feace rugă. Cu minule întinse deade sufletul la Dumnădzău.

Într-aceastaş dzî, svînta măceniţă Xeni în foc s-au săvîrşit. Stîh:
Hristos au venit să bage-n lume focul,
Xeni pentru dîns******* rabdă arsă cu totul.
Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. Amin.

* moştenitori
** plin
*** mic
**** plăviţ
***** ţăpuş
****** bodzîlor
******* alergînd

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 19, pomenirea preacuviosului părintele nostru Macarie Eghipteanul săhastrul, anahoritul, oşelnicul. Stîh:
Macarie de pămînt fugi departe,
În fericita ceriului s-au suit parte. /

Acesta iaste pustiei născut, crescut, din moi unghi bunătăţile petrecînd. Şi acealea îndrăgindu-le şi cuprindzînd, dumnădzăiesc lăcaş să feace. Că atîta răbdare într-a bunătăţilor sudori ş-au agonisit, cît şi asupra duhurilor necurate dobîndi puteare şi i s-au adaos lui încă şi a sămăluinţei* dar; şi ceale fiitore gîciia** şi altor minuni făcător au fost a multe.

Deci pentr-aceastea, cu multă rugăminte îmbiat de arhireul de-atunce, de priimi hirotonie de preuţîie, nerăbdînd arhireul să stea luminarea supt speaie ascunsă şi aşteptînd din pipăire să-şi svinţască mîna. Carea, deaca fu, în camai aspră şi grea petreacere să deade pre sine svîntul. Că-ş feace gaură pre supt pămînt de la chiliia sa, lungă ca la giumătate de stadie. Şi peşteră la capătul gaurii tot cu mînule sale ş-au săpat. Şi cînd îi vrea veni glotă de i să dodeia, el, pre-ascuns, să ducea pre supt pămînt la peşteră, de să ascundea şi nime nu-l găsiia. Iară pentru mîncatul şi băutul, iaste mult a scrie şi a spune. Că trupul lui ş-a obrazului faţă mărturisăsc postul şi îmearea lui acea covîrşită.

Acestuia, odată, venindu-i la vorovă un eretic, începătoresc drac avînd şi dzîcînd că nu iaste îmviere morţîlor, învisă pre un mort de-l ogoi şi-i arătă dereptatea. Şi dzîcea svîntul că sînt ceate de draci două: una, ceaea ce luptă pre omeni la chinuri streine, iară alta începătornică, ce să chiamă de face şi înşelăciune omenilor. Şi pre aceştia draci îi împarte satana fărmăcătorilor şi erese nacealnicilor.

Acesta svînt avînd un ucenic ispravnic pentru milă la mişei, lăcomind şi oprind din milă şi nepocăindu-să, i-au prorocitu-i urgie de la Dumnădzău. Carea îi şi fu, c-au pecinginat cu rapură de ceaea ce-i dzîc "elefantia". Şi pre cel de iscuşeniia dracului, de mînca într-o şedzută cîte trei modii de pită şi un căuş*** mare de vin bea, îl feace a mînca trei litre de pită. Şi pre diavolul vădzu şi a lui măiestrii în tîdvuliţe aducînd şi pre înşe- // latul de dîns călugăraş Theopemt au îndereptat. Şi un test 267r
de cap a unui popă idolesc ce era în pustie audzî glas din tăst dzîcînd: "Pentru rugile tale ne iuşurăm în muncă puţintel, cînd tî să tîmplă de faci rugă pentru noi!". Prorocit-au şi de pustiiciunea schitului. Şi pre alt mort au înviis pînă cînd au spus locul unde îngropasă de ascunsease neşte dată pre mînă-ş aveare de stătut****. Şi iarăş porunci de adormi. Cu de-aceastea lui Dumnădzău plăcute lucruri podobindu-să, în bătrîneaţe bune părăsî viaţa de pre pămînt, răpăosînd la Dumnădzău.

Într-aceastaş dzî, pomenirea preacuviosului părintele nostru Macarie de Alexandriia. Stîh:
La ţara fericiţilor nemerîră în 19 Macariî.

Acesta svîntul Macarie de Alexandriia au fost preut celora ce să dzîc Chellion. Săhăstrie învîrvomată şi răbdare au arătat şi lucruri şi seamne feace. Acestuia bunătăţ mirîndu-să marele Antonie feace: "Iată că s-au odihnit Duhul cel Svînt pre tine şi vei fi de-acmu alelor meale bunătăţ ocinător!".

Aceşta fericit, de vrea audzî cîndva pre cineva făcut vrun lucru de nevoinţă postniceascâ, rîvniia de făcea şi el. Pentr-aceaea, audzînd că tavenisioteanii, preste tot postul, fără foc, adecă fără hertură şi fără pită mînca, giudecă în şeapte ai tot ce să face prin foc să nu mănînce, fără numai veardze şi legumi crude şi bob şi alte grăunţuri muiate. Şi încă şi somnul s-au nevoit să biruiască. Şi n-au întrat în sălaş douădzăci de dzîle şi nopţi, în fierbinteala sorelui pălîndu-să şi în frigul nopţîi îngheţînd. Şi, asuprindu-să de dracul curviei, să dusă la pustie adîncă, de şedzu şease luni acolo unde sînt ţîntarii mare ca viespile, de-l împungea şi-l potricălîia, de-au scos vărci preste tot trupul. Şi, după şease luni, deaca ş-au venit la chilie, numai de pre grai să cunoştea, atîta era de schimosît şi orbîlcit preste tot trupul, cît sămăna cu piialea pilului, aşea-i era pelîţa aricită.

Acesta, odată, săpînd un puţ, o aspi- / dă ce să află acolo îl apucă de mînă. Şi-i***** de morte gînganiia aceaea. Iară el o apucă cu îmbe mînule de fălci şi o despică, dzîcîndu-i: "Deaca nu te-au mînat Dumnădzău, cum ai cutedzat de te-atinsăş de mine?".

Odănăoră, întră în mănăstirea Tavenisiotilor, vrînd să cearce să ştie per toţ ce lucreadză. Şi, deaca sosî postul, vădzu într-înşii multe fealiuri nevoinţe, că unii mînca sara, altul preste 2 dzîle, alţii deaca sosî postul, vădzu într-înşii multe fealiuri nevoinţe, că unii mînca sara, altul preste 2 dzîle, alţii preste trei dzîle, alţii preste cinci dzîle, alţii toată noptea dvorind în picioare, iară dzua şedea la lucru.

* de giudecăţîi
** prorociia
*** vadră
**** depozitum
***** îi

Iară fericitul ş-au muiatu-ş frundze de finic, sta într-un unghiu pînă să-mplură 40 de dzîle şi Paştele sosiră. Şi-ntr-aceale 40 de dzile nice au mîncat pîine, nice au băut apă, nice au strîns genunche, nice au şedzut, nice au odihnit, nice altăce hrană n-au gustat, fără numai curechiu vearde, numai duminecile.

Acesta, odată, şedzînd în curte şi ceale de folos vorovînd, veni o vainâ* sau ienă, hiară cumplită cu ţîncul ei ce era orb. Şi întră de-ş aruncă ţîncul la piciorele svîntului. Iară svîntul, schiopînd în ochii ţîncului, îl feace cu ochi. Iară iena ş-luă ţîncul şi ieşi de să dusă. Şi, cînd fu deminează, abătu de-i adusă o piiale de capră svîntului. Iară svîntul feace cătră dînsă: "Nu-m trebuie ce-i din strîmbătate!". Iară iena, plecînd capul, ieşi din ocol.

Vădzut-au acesta şi pre diavol, fealiurile înşeläciunilor purtînd, cu un îmbrăcămînt găurit şi cu tidvele aninate. Iară svîntul era scundicel, spîn, numai pre la rost avea păr pre supt budze şi-n vîrvul bărbici. Că, de asupritura trudei călugăreşt ce să asupriia, nice părul nu-i putea creaşte. Deci aşea s-au nevoit. Şi la adînce bătrîneaţe sosînd, la Dumnădzău s-au mutat.

Într-aceastaş dzî, pomenirea svintei măcenîţe Evfrasiei. Stih:

Scăpaş de ruşine cu minciună-nţăleaptă,

Şi ţ-ai făcut izbînda cu capul tăiată.

268r **Aceasta era din cetatea Nicomidiei**, în dzîlele lui Maximian Împărat, de rudă mare, cu obi- // ceai de curăţîie şi bun. Şi, ne-nduplecîndu-să să facă jărtvă dracilor, fu bătută cumplit. Şi răbdînd tare împrotivă, fu dată unui bărbat să o ruşineadze. Iară ea îl amăgi că-i va face o iarbă pînă -i fată şi cînd s-a unge la oste nu l-a prinde nice un fealiu de armă. Lui părîndu-i bine şi credzîndu-o. Face ea irul acela şi-ş unsă grumadzîi şi-i dzisă pentru credinţa să ispitească, să dea cît ce poate cu sabiia în grumadzîi ei. El credzînd că n-a prinde sabiia, îmflă cît putu şi-i zburâ capul. Şi aşea dobîndi de la Hristos cunună îndoită: una pentru măcenicie, alta pentru ficiorie, svînta fetişoară Evfrasiia.

Într-aceastaş dzî, acea în svînta Besearică a Svinţilor Apostoli, preneseniia moştelor a dintru svinţi părintele nostru Grigorie Bogoslov. Stih:

Avutu-ţ-au lăcaş bun svintele oase,

Ţ-are ş-acmu apostoli soţii frumose.

Într-aceastaş dzî, pomenirea svinţilor măcenici Luchian, Pavli şi a lor cuconi: Clavdie, Ipatie, Pavel şi Dionisie. Şi să face a lor săbor în casa lui Anastasie Patriarhul, în Oxiia. Şi aducerea aminte de minunca mare în Nichea, cînd marele Vasilie cu ruga au deşchis uşea besearicii ceii săbornice şi o deade pre mina pravoslavnicilor.

Pentr-a svinţilor tăi rugi, Hristoase Dumnădzăul nostru, miluiaşte şi ne mîntuiaşte! Amin.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 20, pomenirea preacuviosului părintele nostru Evthimie Marele.

Acesta preacuviosul părintele nostru şi marele Evthimie era în dzîlele lui Traian Împărat**, în Meletina, ce-i de cătră Armeniia mitropolie, din Pavel şi Dionisiia părinţi născut, de bună rudă, ca şi Marele Ioan, din sterp şi nerodit pîntece. Pentr-aceaea, şi nume pre făgăduinţă dobîndi a face inemă bună părinţilor lipsit ce ruga de cuconi, glas din ceriu venindu-le. Acesta, / după sfirşeniia tatălui său, fu adus de maică-sa la Otroie, marele Meletinii episcop, şi de la dînsul în cinul cliricesc fu înşirat***. Şi, deaca să feace pregiur svintele îmvăţături stringător bun şi pre toţi întrecînd cei de sama sa cu postniciia şi cu bunătatea nevoinţii, fu silit să să hirotonească preut şi să priimască grijea svintelor mănăstiri şi schiturilor.

Şi, avînd 29 de ai, mearsă la Ierusalim şi într-una din peşterele muntelui cu preacuviosul Theoctist s-au lăcăşluit. Unde de cumplite bole pre mulţi au premenit.

Şi să povesteaşte că şi acesta, cu numele Domnului, din puţine şi forte mici pite patru sute de călători deodată nemeriţ la mănăstirea lui au hrănit. Şi nu numai el cu sine în putearea lui Dumnădzău sterpiia dezlegînd au ieşit, ce şi alte stearpe femei, cu ruga, plodnice şi cu cuconi le feace. Şi, precum marele Ilie, şi acesta porţile ceriului au deşchis şi pămîntul bolnav de sterpie au tămăduit.

Vădit-au, dară, a preacuviosului din nontru strălucore stîlpul acel de foc. Carele, cînd el slujiia svînta liturghie, jărtva cea fără sînge, din ceriu văzdură aceia ce dvoriia împregiur, pugorît şi alaturea stînd cu preacuviosul, pînă cînd să obîrşiia vreamea jărtvei. Iară ceaea ce gîndurile celora ce veniia la svînta priceaştenie să să cuminece, de-i pătrundea cu gîndul cine-i de dînşii cu ştiinţă curată şi cine-i întinat de să apropie, a cu totul deplină curăţăciune sămn era. Acesta fericit sosînd la nouădzăci şi

* vaina, un fealiu de zmău în patru picioare, vînătore

** Gratilian

*** numărat

şeapte de ai, cătră Domnul au ieşit în dzîlele lui Leon Marele. Şi mearse de stă naintea Svintei Troiţe, forte slăvit în svinţi şi preacuvioş şi direpţi. Şi era la chip de-a firelea, năravul prostac, la peliţă albenet, la stat sprinten şi cinsteş, cărunt la păr, barba agiungea pînă la stinghi.

Şi să spune de dînsul că, vrînd să să săvîrşască un călugăr, carele era părut a mulţi că-i cu minte întreagă, curat şi văzdrăjnic şi nu era, ce împrotivă, fără saţiu. Şi prăviia fericitul pre îngerul cu ostie cu trei colţi trăgîndu-i dintr-ins sufletul // şi-mpreună glas audzîia ascunsele ruşinei arătînd a 269r călugărului. Şi să face săborul lui în svînta Besearica cea mare.

Într-aceastaş dzî, pomenirea svinţilor măcenici Vassu, Evsevie, Evthihie şi Vasilid.

Aceştia era la Dioclitian Împărat forte bogaţ şi părtaş fiind la sfatul senatului. Şi veniră la Hristos şi să botedzară, că văzdură pre episcopul Theopemptos în munci răbdînd şi preaslăvite făcînd cu putearea lui Hristos. Pentr-aceaea fură aduş la-mpăratul. Fură întîi deşcinşi de brîie, de-acii, în osăbite fealiuri luară sfîrşenie vieţii, că svîntul Vas, îngropat pînă în stinghi şi minule tăiat şi tot trupul dărîmat, deade sufletul în mîna lui Dumnădzău. Iară svîntul Evsevie cu capul în gios spîndzurat şi-m bucăţeale cu topor fu demicat. Iară svîntul Evthihie în patru pari fu cu sîla întins şi s-au rupt în trei bucăţ. Iară svîntul Vasilid cu un cuţitoi fu lovit în pîntece şi i-au vărsat maţele; şi aşea cununa mărturiei dobîndiră.

Într-aceastaş dzî, pomenirea svinţilor măcenici Evgenie, Candid, Ualerian şi Achila.

Aceştia svinţi şi buni biruitori măcenici era în dzîlele lui Dioclitian şi Maximian. Şi era de la Trapezont, din părinţi bogaţi, de rudă bună şi creştini. Şi, pentru căce mărturisiia pre Hristos Dumnădzău, fură aduşi la duxul. Şi cu ruga goniră idolii de pre la capişt. Şi fură aruncaţ în temniţă şi, după cîteva dzîle, scoş la-ntrebare. Şi, luîndu-i duxul cu cuvinte dulci şi cu măguliciuni, nemică nu putu. Că svinţii îi răspunsără: "De-am dobîndi toată lumea şi cinste mare de la-mpărat pemintean cît ne-ai da, noi nu ne putem despărţi de Cela Ce-au făcut cu Cuvîntul ceriul şi pămîntul, Unul Dumnădzău cu sîngur născutul său Fiiu Isus Hristos Mîntuitoriul nostru şi viaţă-făcătoriul său duh! Nu ne putem lepăda de luminâ, să ne lipim de-ntunearec, ce mai bine ascultă-ne, giudeţule vicleane, şi cadz cu tot sufletul / tău la adevăratul Dumnădzăul nostru şi vei împărăţi cu dînsul în veaciii nesfîrşiţi! «Iară idolii păgînilor sînt argint mut şi aur, făcuţ de om. Au gură şi nu pot grăi, au ochi şi nu pot vedea, urechi au şi n-aud! Să fie ca dînşii toţ ceia ce-i fac şi-ş pun nedeajdea spre înşii! Că aceia dumnădzăi ce n-au făcut ceriurile şi pămîntul, aceia să piiaie!», aşea dzice prorocul. La unii ca aceştia ne-mbii să ne-nchinăm, giudeţule vicleane, ce nu vei ride cu noi într-acesta ris! Ce mai bine ţ-deşchide ochii şi vedz Domnul nostru Isus Hristos adevăratul Dumnădzău! Care luminează tot omul ce vine din lume cătră Dînsul şi vei fi fericit!". Acestea deaca le audzî acela spurcat, să ruşină şi deade osîndă asupră-le, de le tăiară capetele. Şi aşea să-mplu mărturiia lor.

Într-aceastaş dzî, svinţii măcenici Innan, Pinnan şi Rim. Stih:

Pre Inan, Pinnan şi Rim aşteaptă ceriul,

Să-i încălzască ce s-au luptat cu gerul.

Aceştia era dintr-o ţară de cătră miadzănopte. Şi fură prinş de idoloslujiteli, de-acei varvari, şi astătură naintea boiarinului locului şi mărturisiră pre Hristos. Pentr-aceaca, i-au osîndîtu-i cu mortea gerului să moră. Şi-i legară cîte la un lemn direpţ şi-i aruncară în pîriu, vreame de iarnă, cînd încremeneaşte apa de ger. Şi-ntr-aceaeaş obîrşiră viaţa, dîndu-ş sufletele în mîna lui Dumnădzău.

Într-aceastaş dzî, pomenirea fericitului Petr Vamăşului.

Acesta în dzîlele împăratului Iustinian, fiind patrichie de o boierie. Şi era dată pre sama lui toată Africa. Ce, fiind el nemilostiv şi cu totul neîndurat, îi dzîcea "Scumpul" toţ. Atîta cît odănăoară calicii, făcînd de dînsul vorovă că nime n-au scos milostenie de la dînsul. Iară unul s-au apucat cu vierşun ş-au întrat de-au început a-i ceare. Şi atunceş să tîmplasă piine caldă adusă de la pitărie. Şi, de supărare ce-l supără calicul cerşind, el cu mînie apucă o pită caldă şi zvîrli în calic. Şi ieşi calicul cu 270r pita şi luă vier- // şunul.

Şi, trecînd 2 dzîle, să războli Petr, acesta patrichie, şi căzu în buiguit. Şi să vădzu unde-i iau sama de păcate. Şi era o cumpănă de cumpănii. Şi, de-a stînga parte, vedea unde să strîngea neşte negri şi încărca găvanul de păcate, iară, na dereapta, neşte vonici tineri şi luminaţ şi straşnici la faţă de-a hirelea căuta şi nemică nu găsiia să puie în cumpănă, fără numai ce aflară acea pită zvîrlită cu mînie.

Şi-ndată deaca s-au trezit, s-au sculat şi ş-au împărţît totă avuţiia la săraci şi la mişei. Atîta cît de pre sine hainele ce-mbrăca de purta le-au dat unui sărac. Şi vădzu în vis pre Domnul Hristos îmbrăcat într-însele şi arătîndu-i-le. Pentr-aceaea, adaosă de vîndu şi pre sine şi deade mişeilor. Iară acela ce

l-au cumpărat l-au dus în țara sa și l-au pus să-i fie bucătar. Și acolo petrecînd vreame destulă, de nime ştiut cine iaste, pînă să prilejiră neşte negutători de unde fusease Petr, veniț cu negutătorie. Și, chemîndu-i stăpînu-său pre ospăț și Petr puind bucate pre masă, il cunoscură și-necepură a-ș șopti: "Ore nu-i acesta Petr Patrichie, priiatinul nostru?". Iară Petr atunce amu era plătit cu slujba și iertat de robie. Deci, deaca vădzu că-l cunosc ospeții, fugi. Și, sosînd pre la portariul ce era mut și surd, il feace cu sămnul svintei cruci sănătos. Și-ntră de spusă în casă. Și proslăvîră toț pre Dumnădzău.

Iară Petr cutrieră pre la Ierusalim. Și deaca veni la Țarigrad, s-au răpăosat întru Domnul Hristos și s-au astrucat la casa sa, unde-i Locul boului, un sămn ce să chiamă așea.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaște și ne spăseaște. Amin.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 21, pomenirea preacuviosului părintele nostru Maxim Ispoveadnicul. Stih:

Fără mînă, fără limbă îmfruntedz porunca strîmbă,
Și-ntr-a lui Dumnădzău mînă mergi Maxime-n voie plină.

În 21, mortea pre a lui Maxim rost au acoperit. /

Acesta era în dzilele lui Constantin Împărat Bărbosul, fiind nepot lui Iraclie. Și cu mari cinsti era cinstit de alalți împărați de mainte. Și, fiind destul învățat la trebile politicești și cetățăști a învățarea ș-a înderepta la ce trebuie, pentru obiceaiele lui și înțălepciunea și vîrsta, s-au suit în boierie de protoasicrit. Și stătu și sfeatnic împăraților.

Iară pre-atunce, tîmplîndu-să o vicleană și cumplită eresă, ce dzîcea de Domnul Hristos că-i cu o voie, ucigînd una din două voile lui Hristos, fără de minte și fără de cale. Și încă o scrisără de o pusără pren tîrg, de o strigară cu neşte dăscălii de învățături. Deacii, o lipiră în Besearica cea mare, să o-ntărească. Iară svîntul, nesuferind să să dea în sălaș cu ereticii, lepădă boieria lumască și ș-au alesu-ș mai bine să să tăvălească în casa lui Dumnădzău, decît în corturile necuraților să să cinstească. Și mearsă la mănăstire, în Hrisopol, de să feace călugăr. Unde mai apoi și egumen stătu.

De-acii, cu rîhnă dumnădzăiască înfocat, mearsă la Rîm, la fericitul papa Martin, de-l îndemnă să facă săbor pre loc, de-au proclețit pre începătorii aceii învățături și dogmă necredincioșă. Carii minții o unâ voie asupra Domnului Hristos sîngură. Și încă și a unii ca aceștia ce bîrfăsc așea au scris cuvinte și poslanii cu loghicești răspunsuri și a svintelor Scripturi a credinței nostre întărînd obiceaie. Și le-au trimis pretutinderea în lume.

Și-ntorcîndu-să de la Rîm cu amîndoi Anastasii ucenici ai săi, la-ntrebare fu scos naintea senatului,* carii ținea într-o eresă cu-mpăratul. Și de vreame că alalț ținea cu-mpăratul la acea eresă, iară svîntul Maxim răspundzînd împrotivă și pre alalți îndereptînd, biruindu-i cu poslaniile sale să-ș schimbe gîndul de către acea eresă. Pentr-aceasta, fu trimis la-nchisore în Traţiia**. Și stînd vîrtos în dereptatea credinții, îi arsără mîna și limba. Și de-acolo fu izgonit în Lazichiia, unde răbdînd trei ai,
271r slujindu-să cu mînule sale. Și, sosînd la bătrîneațe, să răpăosă întru Domnul //. Și fu astrucat în mănăstirea svîntului Arsenie, în Țara Lazilor, făcînd în tote dzilele multe minuni.

Și spun că apoi, că, după ce-l arsără, i s-au tocmit limba de la Dumnădzău, de grăiia curat pînă cît au custat. Iară cei doi ucinici a lui, cel mai bătrîn Anastasie, de-a tocma ca și dascalului său, mîna și limba tăiată și departe la-nchisore trimis. Și cel mai tînăr Anastasie la o închisoare din cealea ce-s în Frachiia*** trimis, să săvîrșiră.

Într-aceastaș dzî, pomenirea svîntului măcenic Neofit. Stih:

Pre Neofit lăncea rumpe din pămînt,
De mlădiță mai bun vlăstar înflorit.

Acesta era din Nichea cea din Vithiniia, cucon din creștini blagocistivi, Theodor și Florentiia, în dzilele lui Dioclitian Împărat. Și îndată din ceputul vieții, era plin de darul lui Dumnădzău. Și, cînd era de-al nouă an, de-mvăța cu cuconii carte, făcea rugă și preaslăvit să cîrvîia în svînta Scripturâ. Și pururea veniia o porunbiță de zbura pregiur pătceanul lui, de-i grăia cu grai omenesc. Iară maicâ-sa, de frică murind, o învisă el cu ruga.

De-aciia, mearsă la muntele Olimbului și întră într-o pesteră unde l-au îndereptat porumbița și i-au arătat aceaea ce-l povăța. Și, gonind din pesteră fiară**** ce era într-însă, lăcui acolo hrănit de

* boierilor celor de divan
** Trachiia
*** Trachiia
**** gadina

îngerul. Și, sosînd la unspreacele an, din arătare dumnădzăiască s-au pugorît din munte și pre părinți ș-au privitit. Și din avearea lor au împărțît săracilor. Și iarăș la munte au sosît. Iară la al cinspreace an a vîrstii sale, au astătut naintea lui Dechie Ighemonul, pugorîndu-să la dînsul cu agiutori de îngeri de la Dumnădzău. Deci, pentru nenăduită cutedzare și-ndrăznire ce-au arătat, întîi fu bătut; de-aciia, în cuptoriu înfocat fu aruncat. Și, ferit fiind întreg cu darul Domnului Hristos, l-aruncară fierilor. Și, ieșind din toate stricătorile aceastea nevătămat, năvăli asupră-i un varvar cu o lance de l-au ginghiatu-l. Și așea ș-au săvîrșit mărturiia. /

Într-aceastaș dzî, pomenirea preacuviosului părintele nostru Zosim, episcopul de Siracusele ostrovului Sicheliei. Stih:

Mutare vieții Zosima ș-au aflat,
Că și mainte viia cu traiul mutat.

Acesta era de la Sicheliia, ficior de părinți credincioș și cu bună stidință, petrecător în destulul averii sale. Carii avea ocină lîngă svînta Luchiia Ficioara. Și, cînd au născut Zosim și deaca s-au înțărcat, fu dăruit de părinții săi cu ocină cu tot svintei măcenițe Luchiei Ficioarei. Deci, la acea svîntă casă crescînd, fu pus socotitor la racla svintelor moștii a svintei Ficiore. Și, ducîndu-să la părinții săi, nu-l lăsară nice puțin să șadză cu dînșii, ce sîrg îl mînară napoi la besearica svintei, dzîcîndu-i părinții: "Acolo îț să cade, fiiule, să ședz undeești dăruit!". Și, trăind 30 de ai la acea svîntă slujbă la besearică, fu și igumen mănăstirii aceiia. De-aciia și episcop stătu cetății Siracusei, de Theodor, papa de Rîm, hirotonit. Și, bine păscînd, credințată lui cuvîntăreața turmă și pre mulți întorcînd de la necredință către credință și de la răutăț către bunătăți, cu pace s-au răpăosat, trăind cîndzăci de ai.

Într-aceastași dzî, nevoința svinților măcenici Ualerian, Candid și Achila.

Aceștia au vitejit la împărăția lui Dioclitian și Maximian și Lisie Duxul. Că, ascundzîndu-să prin munții Trapezontului, fură prinși de Lisie. Și, mărturisind pre Domnul Hristos, fură trimiș la urgie într-o închisore strîmtă a Lazichiei, la cetatea Pitinus. Și de-acolo fură aduș la Trapezont. Și astătînd naintea duxului, fură bătuț cu vine de bou de li s-au zbiciulat carnea de pre trup; de-acii, îi spîndzurară de le rumpea carnea cu unghii de her și cu făclii îmfocate i-au friptu-i. Și, căzînd gios la pămînt muncitorii, sta turbură ighemonul și învățâ de-nchisără pre svinții în temniță. Și, de-acii, după ceva dzîle, prinsără // și pre svîntul Evghenie, că încă nu-l fusease aflat. Și, mărturisind și acela pre Domnul 272r
Hristos, fu bătut fără de milă. Și, cerșindu-să de mearsă cu boiarinul în capiștea idolilor, feace cu ruga de căzdură toț idolii și să feacerâ zdroburi și prav. Pentru-aceaea, îl întinsără cu funi și-l bătură cu beațe clinciose, de-acii, îl spîndzurară și-l strujiră pre coste cu unghi de hier. Și-l arsără cu făclii aprinse, stropindu-l cu oțăt iute sărat; de-aciia, într-un cămin mare înfocat pre toț svinții depreună îi aruncară, din care ieșind nevătămați, de sabie să săvîrșiră.

Într-aceastaș dzî, săborul svintei Irinei în svînta besearică ce iaste de către mare și pomenirea svintei măcenițe Agni.

Svînta măceniță Agni era din cetatea Rîmului, de rudă luminată. Aceasta, avîndu-ș viața într-o sămănare cu numele, că Agni dzice "curată", ea învățâ pre multe femei ce veniia la dînsa cuvîntul adevărății. Și pre Domnul Hristos a-l cunoște Dumnădzău adevărat le înderepta și le îndemna și aceluia Unuia să slujască cu slujbă dumnădzăiască. Aceastea deaca să audzîră la boiari, fu apucată îndată. Și, deaca astătu, o silîră să jărtvască idolilor sau, de n-a jărtvi, să o ducă la curvie. Iară ea feace: "Nice dumnădzăilor tăi voi jărtvi, nice de curvărie mi-i grije! Că mi-i nedeajdea pre Dumnădzăul mieu să scap de-aceaea agiutată de Svînția sa!".

Aceastea deaca le audzî acel boiariu fără leage, chemă pre păstoriul curvelor și-i deade pre curata cu numele și cu viața, Agni, numai într-un veșmînt și-mvăță să o ducă în vedearea tuturor. Iară svînta, deaca astătu în cîrcima lui satana și mergea fietecarele vrînd să o rușineadze, neoprind nimerea, ce, mai vîrtos, avînd slobodzenie toț, fără de nice o sfială, în vedeare să margă la dînsa, carele, cum vrea să să apropie, îndată le săca firea și periia pofta, de era ca morții.

Atunce, un sămăț și dîrz, batgiocurînd pre ceialalți, purceasă ca un dobîtoc / fierbădzat, cu multă sămeție. Și cînd fu aprope de svînta ficioră, îndată căzdu mort gios. Și, trecînd mult ceas, unul de ceia ce dvoriia acolea, strigă grăind: "Mare iaste credința creștinilor!". Și întrînd și alalți, deaca văzdură, strigară toț cu glasul mare: "Mare iaste putearea lui Hristos!".

Acestea deaca știu boiarinul, adusă naintea sa pre svînta și adusără și mortul naintea lui și-i dzîsă: "Spune-ne, vicleană femeaie, cum umoriș voniculʔ". Iară svînta feace: "Cînd mă trimisăș de mă

* vitejiia

dusără să mă rușineadze, mearse cu mine un tînăr cu veșminte albe. Și întră de stătu lîngă mine. Carele făcea de amurțiia pofta tinerilor. Și pre acesta ce-au venit mai apoi, mai sămăț și mai dîrz, ce năvăli, l-au umorît cum îl vedzi, pînă a nu să apropiia și pînă a nu scote glas!". Boiarinul dzisă: "Și cine-i acela?". Svînta feace: "Domnul Dumnădzăul mieu au trimis pre îngerul său, de-au oprit să nu mi să facă rușine!". Iară boiarinul feace: "Că dară, deaca ți-i voia să ne faci să te creadem că dzici direpț, roagă pre Dumnădzăul tău și îmvie mortul!". Atunce svînta măceniță, rădicînd mînule în ceri, feace rugă și îndată să sculă mortul. Și să înspăimară toț de preaslăvită minune aceasta. Și sîngur boiarinul și mult strigară cu mare glasuri: "Mare-i putearea creștinilor și mare iaste cu adevărat Dumnădzăul aceștii de bună rudă femei!". Și credzură 160. Și fură tăiaț cu cel îmvis din morți.

Iară unii din cei necredincioși strigară către boiarin: "Rădică-o de de-acii! Că cu farmeci și cu mîngănii[1] le face aceaste minunate cu năluciri!". Atunce îmvățâ să ardză pre svînta. Și aprindzînd foc mare, svînta să însămnă cu svînta cruce și întră voiosă în mijlocul focului. Și așeaș rugîndu-să și ruga în rost avînd, purceasă cătră Domnul Hristos, lăsînd trupul în foc. Și, deaca s-au potolit focul, luară nește credincioși svîntul ei trup, că-l aflară întreg, nebetejit de foc și-l astrucară, slăvind pre Dumnădzău.

273r Într-aceastaș dzî, svinții patru măcenici, cei în Tir, de sabie să săvîrșiră. //

Într-aceastaș dzî, de adevărata Pashă, Dumineca blîndnicului.

Pentr-a svinților rugi a svinților tăi, Hristoase, Dumnădzăul nostru, miluiaște și ne spăseaște! Amin.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 22, pomenirea svîntului apostol Timothei, ucinicul svîntului apostol Pavel.

Acesta era din cetatea Listra, tatăl elin, iară maică-sa jidovcă, o chema Evnica. Și, dîndu-să ucinic svîntului Pavel Apostol și scriitor svintei Evanghelii dumnădzăiești și propoveadnic ei fu, s-au adunat cu marele iubitul ucinic Ioan. Și stătu și episcop Efesului, de svîntul Pavel apostol făcut. (Pentr-aceaea, deac-au scos afară marea pre svîntul Ioan, precum scrie Irineu, episcopul lugdunilor și l-au dat la Efes, precum iaste veastea și iarăș fu izgonit Ioan la ostrovul Patmos de Dometian Împărat.) Iară acesta fericitul Timothei purta cîrma Efesului, iară idoloslugașii, pentr-a lor den moș sărbătore, carea să chema Κατάγωγιον, plină de pozne reale și spurcate, purtînd a mînă idolii și podobiț cu un fealiu de obraze ghiduești, cîntînd, descîntînd dintr-însele, alerga tîlhăreaște de ținea calea a bărbaț și a femei, săvai cum fac la noi cucii și ceia ce trag în vale. Cu acealea mult sînge făcea și ucidere. Și, nesuferind fericitul Timothei a vedea grozăvii ca acealea a lor, îi îmfruntă și-i dojeni de acea înșelăciune a lor deșartă. Și, îmvățîndu-i să-ș lase aceale spurcate lucruri, fu ucis de dînșii, cu beațe zvîrlind și bătînd. Apoi svintele lui moștii s-au adus la Țarigrad și s-au pus în Besearica Svinților Apostoli unde și săborul lui să face.

Într-aceastaș dzî, pomenirea preacuviosul părintele nostru Evsevie. Stîh:

Vino la noi, într-a ceriului frîmseațe,
Pre Evsevie strigă îngereșt feațe. /
Într-aceastaș dzî, preacuviosul părintele nostru Maxima.

Acesta părinte Maxima era sirian prostac. Au strălumînat în bunătăț numai într-o cămeașe. Și o cîrpiia pre unde să rumpea. Grijiia streinii și nemeriții, avea în 2 văsciore, ca și în Sarepta văduva săraca aceaea lui svetîi Ilie, unt și fănină, de nu să mai fîrșiia. Și ospăta pre toț cine-i veniia. Că așea Dumnădzău sporeaște celora ce-l iubăsc. Și așea, în bunătăț dumnădzăiești s-au săvîrșit.

Într-aceastaș dzî, pomenirea preacuviosul părintele nostru Salaman Mălcealnicul, adecă "Tăcutul".

Acesta lăcui la un oraș, la Efrat, apa cea mare, la un mal ce-i dzîc Caparsana, dincolo de țărmure, într-un bordeai fără uș, fără fereastră, s-au închis ca-ntr-o cușcă. Și tot săpa în pămînt. Arhiereul locului oblicindu-i bunătățile, l-au preuțît. Și țînu de nu mai grăi cu nime.

Odată veniră de-l furară cetățeanii lui și-i feaceră bordeiul ca a lui și-l închisără. Și el nemică pricînd, iarăș să apucă de lucrul săpatului și cu nime nu grăia, fără numai la rugă. Și așea, cu bunătăți, pre mult au mîngîiat și din păgîni au întors. Și, mîniindu-să păgînii, au mărs de l-au ucis.

Într-aceastaș dzî, pomenirea svîntului **ПРПДБНОМЧНИКА.** Anastasie Persul. Stîh:

În douădzăci și două Anastasie fu umorît cu laț.

---

* fapturi

Slăvitul măcenic Anastasie era din Persida, în dzîlele lui Hosroi, împărat persilor, și Iraclie, împărat grecilor; era de moșie razih, din oraș Nuni și mainte-l chema Magundat, ficior unui fărmăcători ce-l chema Vav, de la care și vlășebniciia învață. Și să deade a fi om de oste. Și, prădînd persii locurile svîntului Ierusalim și robind pre mulți creștini, fu luat de dînșii și cinstitul lemnul Svintei Cruci. Întru care Domnul nostru Isus Hristos patima pre trup au răbdat pentr-a nostră spăsenie. Și, făcîn- // du-să minuni în țara lor den svînta Cruce, s-au făcut veaste mare cum Dumnădzăul 274r creștinilor au venit aicea. Iară Magundat, de darul lui Dumnădzău biruit, mai cu fierbinte cerca să-nțăleagă bine pentru Hristos. Pentr-aceaea, de la un creștin orecare luă știre de toată socoteala Svintei Cruci și credzu întru Isus Hristos. De-acii, mărgînd la Halchidon și audzînd răsîpitura ce pățîră persii de Iraclie Împărat, să dusă la Ierapol, unde aflînd un zlătar ce lucra cu dînsul la meșterșug. Și, de-acolo, mărgînd la Ierusalim, să botedză și ș-au pus nume Anatasie. Și mărgînd la mănăstirea svîntului Sava, s-au călugărît.

Și petrecînd tot fealiul de cale spre bunătăț și-mvățînd svînta Carte, învățînd Psaltirea de rost și înfocîndu-ș mai vîrtos căldura spre Dumnădzău, să ruga să-ș obîrșască viața cu măcenicie și cu sînge. Că, prăvind pre la svintele besearici zugrăvite muncile și morțile svinților și citind prologele, îi părea că cumuș i-ar vedea avidomă cum să nevoiesc svinții măcenici. Și să îmfoca vîrtos să să închipuiască lor. De-acii, văzdu în vis că dobîndi un potir de vin și-l bău de dușcă. Carea o gîndi că-i sămnul crescutului în inema lui dor ce avea ca să mărturisască de Hristos. Să priceștui și purceasă din mănăstire.

Și, sosînd la Chesariia Palestinei, prăvind pre vîlhovnici, îi risă și-i ținu rău de-acealea ce făcea. Și pre sine numînd creștin, fu prins de dînșii și dus la Marzava, boiarinul lor. De carele fu pus să care piatră. Unde, mergînd de ruda lui și vădzîndu-l, nu părăsîia, în tot chipul mustrîndu-l și-mproșcîndu-l, zmulgîndu-i barba, derep-ce că le era rușine rudeniilor lui căce-i creștin și creade în Domnul Hristos. De-acii, fu bătut tare de dînșii și dus la-mpăratul persilor. Și mărturisind pre Hristos și nepriimind a să-ntoarce la leagea lor, fu bătut foarte cu toiage. De-acii, îl spîndzurară de o mînă și din gios legară piatră de piciore și, aruncînd un laț pregiur grumadz, îl scosără din suflat. Și, încă răsuflînd puținel, îi tăiară capul. Și să face săborul lui în svînta lui / măcenie, în nontrul svîntului Filimon măcenic, în Stratighiia.

Într-aceastaș dzî, nevoința svîntului măcenic Vichendie Diaconul. Stîh:

Pre Vichentie lăudînd, cum Ion dzice,
Că pre pizmașii lui Hristos îi învince.

Acesta era în împărăția lui Maximian și ighemoniia lui Dometian, din Avgustopol pornit. Și prins fiind cu episcopul Ualerie, fu dus la cetatea ce o chiamă Valantiia și băgat în temniță. De-acii, adus naintea lui Dometian, bătură-l cu toiage de her. Și spîndzurară și cu făclii de vînt i-arsără. Și țăpi de fier înfocate potricălîră. De-acii, svîntul ieșind sănătos, iară slugile să muiară și slăbiră. Și țăpi, pierdzînsu-ș tot fealiul de sfat, ispiti cu măguliciuni să-l întoarcă. Iară svîntul feace rugă la Dumnădzău și lăsă sufletul la Svînția sa. Iară svintele lui moștii îngropară acolo nește credincioș și dumnădzăiești oameni. Așeas împlu svîntul Vichentie Diaconul mărturiia.

Într-aceastaș dzî, svinții măcenici Manuil, Gheorghie, Petr, Leont, Sionie, Gavriil, Ioan, Leon, Parod și alalți trei sute șeaptedzăci și șeapte. Stîh:

Cu lance Manuil în părți tăiat două,
Cinstind netăiate firi lui Hristos două.
Pre Gheorghi și Petr pentru-nchinăciune,
Taie pizmașii lui Hristos cu urîciune.
De Gavriil Sionie-i depărtată,
Frica lăncii la grumadzi apropiată.
Direpți voievodzi de lance neavînd teamă,
Ioan și cu Leon viteaji fără samă.

Aceștia svinți de la osăbite eparhii și locuri fiind, la Udrii lăcuia. Iară bulgarii nemulțămitorii și necunoscătorii veniră pre greci, răsîpind pre trachi și pre machedoni robind. Și tocma la-mpărăteasa cetatea năvălind, la Udrii, veniră. Și acolo trei dzîle zăbăvind, îl dobîndiră. Aceastea au fost cînd era împărat necredinciosul Leont Armenul și domniia bălgarilor Crum. Și, deaca dobîndi Crum Udriiul, scoală pre // toți orășeanii afară, 40 de mii. Și cu dînșii depreună pre arhiereu, pre carele, trîntîndu-l 275r gios, l-au călcat pre grumadzi.

Iară de-acii, murind Crum, stătu-n locul lui Ducum. Şi cela cicnind curund, stătu domn bulgarilor Diceg, crud şi neomenit. Carele, tăind în două bucăţ pre arhiereul Manuil şi mînule şi umerile, l-au datu-l cînilor să mănînce. Şi, lovindu-l întunecăciune, fu ucis de omenii săi. Şi, luînd domniia Murtagon, umori pre toţ creştinii carii nu vrură să să leapede de Domnul Hristos. Şi pre alţii băgîndu-i în legături şi în suciturі, pre alţii muncind cu neomenite şi aspre cazne, i-au scosu-i din viaţă. Iară pre svinţii arhierei Gavriil şi Gheorghie şi Petr Episcopul, hăcuindu-i cu toiagele, le tăie capetele. Aşijdere au umorît şi pre alţi 377 de creştini şi pre Leont şi Ioan, creştineştii voievozdi. Iară lui Leont, svîntul episcop de Nichea ce era scop, îl tăie preste pîntece cu sabiia. Iară pre Parod, svîntul preot, l-au pusu-l proşcă de l-au ucis cu pietri; umorît-au şi pre alţii mulţi, căznînd cu multe fealiuri de cazne.

Şi nu numai acesta păgîn Murtagon, ce pre urma lui făcuţii domni bulgăreşti au dat la morţi cu multe fealiuri de cazne, pre mulţi creştini trimiţîndu-i la Hristos.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. Amin.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 23, pomenirea svîntului СШТНОМЧНИКЪ Climent, episcopul de Anghira şi svîntul măcenic Agathanghel.

Fericitul acesta şi minunatul Climent mai în toată omenească sa viaţă au trăit cu munci. De vreame că în 28 de ai s-au întins nevoinţa* lui către muncitori, neavînd nice o îndeleat, nice mai luînd odihnă sau răpaos de pace, din poruncă, în sorocite dzîle, cum au obiceai oştile dimbe părţi, de să şi odihnesc. Ce nevoinţele lui grăbitore şi ascu- / ţîte într-atîta, cît nu putea neştine să să mire mai mult pentru vreamea întru carea au răbdat el, cum ar hi răbdat altul, decît pentru mulţîmea caznelor ce-i făcea.

Ce, mai vîrtos, vrea putea să să mire şi de una şi de alaltă. Că suferind tot fealiul de cazne şi făcîndu-să prăviriştе tuturora ce era pre-atuncea tirani şi, mai în toată lumea, minunînd şi îngerii cu răbdarea sa. Şi, într-acesta chip, au dobîndit cununa slăvii. Şi era svinţia sa de la Anghira Galatiei, din tată elin şi din maică creştină şi credincioşă, o chema Sofiia. Şi cînd s-au călugărit era de 12 ai. Iară cînd au fost douădzăci de ai au stătut arhiereu. Şi nevoinţa ş-au făcut în dzîlele lui Dioclitian şi Maximian împăraţîlor.

Iară fericitul Agathanghel rumîn era de rudă. Şi, mai apoi, deaca omorîră pre svinţii cei închiş cu svîntul Climent dintru carii unul iaste acesta, svîntul Agathanghel. Carele, mai întîi decît alţii, au mărs de să botedză de svîntul Climent. Şi fugînd în vreamea ce era să taie pre carii fusease cu dînsul închiş şi vrînd svîntul Climent să-l ia slugile lui Maximian, să-l bage în curabie, să-l ducă la Nicomidiia, apucă nainte Agathanghel. Întrasă în corabie şi aştepta pre Climent. Şi, deaca întră şi svîntul Climent şi-l văzu, căzîndu-i la picioare să bucură. Şi pre-a lui pocăinţă şi-ntorcere ca o venire a-bun-vestitoriu înger socoti. Şi era nevoind depreună cu dînsul, pînă ce sosîră la Anghira şi la Luchie. Deaca veniră şi acolo, tăindu-i capul cu porunca lui Luchie depreună cu soţîile sale, bărbaţ şi femei şi cuconi ce credzură în Hristos, către cereştile zbură lăcaşe. Iară fealiurile muncilor îi sînt aceastea. Că fericitul Climent osăbi au păţît aceastea: pre lemn fu întins şi strujit şi bătut cu pietri preste gură şi preste obraz, băgat în temniţă şi la rotă legat şi cu toiage bătut; şi croit cu cuţite, cu
276r piluge de her bătut preste gură, măsealele zdrobit. // Şi dinţii legat cu lanţuge şi iarăş aruncat în temniţă. Aceastea păţi deosăbi sîngur svîntul Clim.

Iară cu Agathanghel depreună fură bătuţ cu vine de bou uscate şi spîndzuraţi la un lemn şi arşi cu făclii la coste şi daţ herilor. Şi pentre deagete le bătură ţăpuş de her înfocate. Şi băgat în varniţă cu var, de şedzură două dzîle; şi le beliră umerile şi fîşii le beliră de pre svintele trupuri. Şi iarăş cu toiage bătură. De-aciia, îi culcară pre paturi de her înfocate. Şi în cuptor înfocat îi băgară, de şedzură o dzî şi o noapte în foc. Şi ieşind vii, iarăş îi strujiră pre pîntece şi în ţăpi ascuţîte înfipte şi tăiose îi aruncară de să tăiară şi să împunsără şi să croiră cumplit. Iară plumbul topit numai lui Agathanghel turnară în cap. De-acii, îi spîndzurară de cerbice şi le legară pietri de rîşniţe de-a piciore. De-acii, îi purtară pre uliţe împroşcîndu-i cu pietri, de-acii, osăbi svîntului Climent bătură în urechi cuie de her înfocate; şi iarăş cu făclii aprinse îl pîrjoliră. Şi, legat la o piatră mare, fu bătut preste faţă şi preste cap cu vergi. Şi-n tote dzîle scoţîndu-l, îl bătea cîte cu cindzăci de rane şi le răbdă. Mai apoi, tăiară capetele amînduror în Anghira Galatiei. Aceastea toate munci cumplite şi groznice cu lungă vreame suferiră şi răbdară svinţii lui Dumnădzău aceştia Climent şi Agathanghel. Şi luară cununa de biruire de la Domnul Hristos. Şi să face săborul lor în svînta lor mărturie ce-i în ceaea parte de Evdoxiia, dincolea de Anaplon, în svînta besearică a svintei Irinei ceii vechi şi ceii nouă.

* războiul

Într-aceastaş dzî, preacuviosul părintele nostru Evsebie. Stîh:

Pre Evsebie-mbie îngerii la viaţă,

Să-ş petreacă cu dinşii în ceriu, cu dulceaţă.

Într-aceastaş dzî, preacuviosul părintele nostru Mavsima Sirul.

Era orecare om în Chiro, Maisima de nume, sirian de limbă, petrecînd ţărăneaşte* la viaţă. / Şi strălumină în bunătăţ numai din fire, numai într-o cămeaşe. Spun că nu ş-au mai grijit alt îmbrăcămînt, ce pre unde să rupea el o cîrpiia cu peatece. Într-acesta chip era de îmbrăcat. Iară pentru slujba ospeţilor, a streini şi mişei, atîta să nevoia de cu osîrdie, cît tuturor trecătorilor ş-ţînea uşea deşchisă. Şi spun că avea 2 ole, una cu fănină, alta cu untdelemn şi dintr-acealea ş-ospăta ospeţii flămîndzîi. Că-i dedease Dumnădzău sporiul cela ce-au dat orecînd văduvei ceii din Sarepta Sidonească, ce-au hrănit pre Ilie Prorocul, cînd seacetea de să-ncuiasă ceriul la Ahaav. Că Dumnădzău pre toţ cercăteadză şi socoteaşte carii i să rogă Svinţiii sale. Ca şi cofa aceiia şi urciorul ce blagoslovisă de izvoriia fănina şi untuldelemn, dăruind snopii sămănăturii milei către oaspeţ, aşea şi minunatului acestuia de potriva nevoinţei au dăruit. Şi, aşea bine şi cu cuviinţă petrecînd, au ieşit de-au purces către Domnul.

Într-aceastaş dzî, pomenirea preacuviosului părintele nostru Salaman Isihastul, adecă "Săhastrul". Stîh:

Ş-au pus limbii străji Salaman preste viaţă,

Acmu ş-grăiaşte cu svinţii în dulceaţă.

Un oraş iaste la apa Efratului, la ţărmure de către apus, ce-l chiamă Capersani. Dintr-însul iaste fericitul Salaman. Sărutînd viaţă tăcută la sat, de ceaea parte un mic bordeiaş aflînd, s-au închis într-însul, nice uşe, nice fereastră lăsîndu-ş. Dănăoară într-un an spărgea prin pămînt de-ş priimiia hrană. Iară a cetăţii arhiereul oblicind bunătatea omului, mearsă la dînsul, vrînd să-l popască. Şi, spărgînd pre de o parte, întră la dînsul în căşcioră. Şi i-au pus mîna în cap de i-au cetit molitvele, de l-au săvîrşit popă. Şi multe către dînsul dzîsă şi i-au spus şi darul preuţiiei ce i s-au dat. Şi, nice un glas de la dînsul audzînd, s-au dus poruncindu-i să-ş dereagă căşcioara unde-au stricat el.

Altăoară iarăş orăşeanii de unde era svîntul trecură pîriul noaptea şi-l luară, // nice pricindu-le, 277r
nice apărîndu-să, nice poruncindu-le. Şi-l dusără la oraşul lor, făcîndu-i căşcioră ca şi aceaea îndată. Iară el tot într-acela chip îş petrecea viaţă cu tăceare, nemică către nime grăind. Iară preste puţîne dzîle, de de-aceaea parte orăşeanii iarăş noptea venîră şi ei şi-i sparsără căşciora, de-l luară şi-l dusără la sine, nepricindu-le, nice apărîndu-le, nice iarăş cu osîrdie mărgînd. Aşea de cu totul mort pre sine s-au tocmit în viaţă svîntul. Ş-acela apostolescul glas adeverind arăta: "Cu Hristos împreună ni-am răstignit. Trăiesc nu ca mai de-acmu eu, ce trăiaşte în mine Hristos. Iară aceasta ce trăiesc acmu în trup, în credinţa trăiesc a Fiiului lui Dumnădzău, Cela ce m-au îndrăgit şi s-au dat pre sine pentru mine!". Şi aşea, pre sine zămorînd fericitul Salaman, ca altă nime cîndva. Ş-au răbdat pînă la sfîrşit. Şi, mărgînd către Domnul Hristos, să veseleaşte în bucurie veacinică.

Într-aceasta dzî, svinţii doi măcenici, în groapa Pariei aruncaţi, să săvîrşiră.

Într-aceastaş dzî, pomenirea svîntului din toată lumea a şeasea săbor. Carele au oborît pre ceia ce dzîc că Hristos să aibă o voie după-ntrupare. Şi s-au făcut acesta în dzîlele lui Costantin Bărbosul Împărat, tatăl lui Iustinian Rinotmitul, în Ţarigrad.

Pentr-a svinţilor tăi rugi, Dumnădzău, miluiaşte şi ne spăseaşte! Amin.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 24, svînta maica noastră Xeni.

Fericita şi pururea văcuit pomenita Xeni era din cetatea cea mare şi-mpărătească Rîmul, din părinţi puternici şi slăviţ şi creştini, bogătaşi în tot binele. Şi, deaca o născură, o botedzară şi o numiră Evseviia. Şi, crescîndu-ă cu cinste pînă la vîrstă, o cerşu un luminat boiarin şi bogătaş. Iară părinţii, Evseviia. Şi, crescîndu-ă cu cinste pînă la vîrstă, o cerşu un luminat boiarin şi bogătaş. Iară părinţii, neştiind gîndul ei, feaceră tocmală. Iară / cumuş era vorovită mai de mult cu 2 slujnice robe a ei, carele îi era mai credzute şi giurate mainte, după ce ş-au dat hainele ei pentru Dumnădzău la săraci, aceale scumpe de argint şi de aur, s-au furat cu dînsele tocma aşeaş din cămara nuntei, de-au fugit, lăsînd lumea şi toate ce sînt a lumii.

Şi sosînd la mare, aflară curabie ce mergea la Alexandriia. Şi, sosînd acolo, întrară într-altă curabie ce mergea la ostrovul lui Cos ca să-ş piardză urma. Că ştiia că părinţii ei or cerca-o multă lume în toate părţile. Pentr-aceaeea, încungiura pre la pustii, pre de laturi. Şi numele încă ş-au schimbat, să-i în toate părţile. Pentr-aceaeea, încungiura pre la pustii, pre de laturi. Şi numele încă ş-au schimbat, să-i zîcă Xiniia, adecă "Streina", învăţîndu-ş slujnicile, soţele ei, că dzîcea: "M-am streinat de moşie şi

* prosteaşte

de iubiţi părinţi şi mă feci measeră şi mişea şi streinată pentru Hristos ce-au streinat pre pământ pentru noi!".

Deci, deaca sosîră la ostrovul lui Cos şi-ş năimiră o căşcioră de lăcuit, iară fericita Xeni, avînd dor să-ş afle un învăţătoriu sufletesc, să-i fie supt ascultare, să nu-ş fie în voia ei. Deci, genunchind cu genunchile şi cu inema la Domnul, cu lacrămi feace: "Doamne, Dumnădzău mieu, Carele vedzi toate şi le îndereptedzi, nu ne părăsî pre noi ce ne-am lăsat moşiia şi rodul pentru a ta dragoste! Ce trimite-ne vrun neărătăcit mîntuitoriu şi-ndereptătoriu, precum află Tecla Pîrvomăcenîţa pre svîntul Pavel, apostolul Tău! Ca să-i urmăm şi să-l ascultăm noi, smeritele!".

Aşea eale rugîndu-să, căută şi văzu un părinte bătrîn de-a hirea şi dumnădzăiesc, cu chip de săhastru şi adevărat ca un înger. Şi, deaca-l văzu, să bucură ficioara. Şi alergînd, căzu la picioarele lui, lăcrămînd şi rugînd: "Pentru dragostea lui Hristos, priimeaşte-ne, părinte svinte, şi ne-ndereptează cătră spăsenie!". Iară părintele întrebă de unde sînt şi cum să aflară la acesta ostrov. Iară eale îi spusără, cu tainâ spoveaduind, toată dereptatea sufleteaşte. Iară staretul le răspunsă: "Strein sînt şi eu şi
278r nemearnic la acest loc. Că viu de la Ierusalim un- // de-am îmblat de m-am închinat pre la Svintele Locuri! Şi acmu mărg la moşiia mea!". Iară svînta, părîndu-i de pre chip că-i arhiereu şi-l întrebă să-ş spuie moşiia şi cinstea. El feace: "Eu sînt de la Milasa, din oraş, din Cariia şi mă chiamă Pavel. Sînt egumen într-o micâ mănăstire .". Atunce fericita, deaca audzî că-l chiamă Pavel, să mîră cum o ascultă de bine Dumnădzău bunul şi milostivul şi i-au trimisu-i cum s-au ea rugat, aşea i-au trimis omul. Şi cu lacrămi mulţămi lui Dumnădzău. Şi pre Pavel rugă să-i fie părinte sufletesc.

Şi le-au priimit de le-au dus la a sa moşie, la Milisa. Şi le deade chilii aprope de a sa mănăstire. Şi acoloş feace Xena besearică, în numele svîntului pîrvomăcenic Stefan. Şi să strînsără multe călugăriţe de să feace mănăstire. Şi pre svînta Xeni nime nu ştiia de unde-i şi cine-i. Iară fericitul Pavel spunea că le-au adus de la Cos, că aşea era. Şi-ntr-aceaea vreame, răpăosînd episcopul cetăţii, Chiril, pusără pre svîntul Pavel episcop. Şi svinţia sa, fără voia ei, feace pre Xena ierodiaconă, cum era obicina-ntr-aceale vremi. Dară, deacii, cîtă trudă şi nevoinţă, cine pote spune, a svintei! Că şi dracii să cutremura de frica ei şi să depărta necutedzîndu-i. Că în trei dzîle mînca, dănăoră, pîine sacă, uscată cu cenuşe din cădelniţă în două cu lacrămi, precum dzîce David Prorocul. Şi aceastea nevoinţe a sale le feriia pentru lauda, de o ştiia numai ceale 2 robe a ei, că de dînse nu să putea feri. Din ce şi eale rîvnind din cît putea de potriviia. Şi o mira în ce chip cu atîta zămorîturâ de post putea de-ş împlea pravila. Că mai multă parte a nopţii bătea metanii şi citiia. De multe date, o vedea dintr-apusul sorelui genunchiată pînă ce toca de utrîne, alte date, toată noptea petreacea cu rugă şi plîngînd. Şi mult să te miri că, preste atîtea bunătăţi a ei, avea aceasta smerenie, că nu-i mai lipsiia lacrămile din ochi la rugă, ca cum ar hi fost vrun tîlhar şi curvar şi om făcătoriu de tot răul, / aşea să tînguia la rugă. Şi blîndeaţe avea cît nice dănăoară nu s-au mîniiat, ce era către toate cu smerenie. Haine purta reale, ca mişeii. Cît cu toate bunătăţile au sporit.

Şi aşea bine nevoindu-să fericita, i-au sosît ceasul să margă la doritul ei mire Hristos. Şi era atunce sărbătorea svîntului Efrem, nu Sirul, ce alt svînt, ce era de loc din Milasa*. Şi, acolo fù chemat la praznic arhiereul Pavel, la un sat ce-i dzîc Lefchi, unde era svintele moştiile acestui svînt Efrem. Iară fericita Xeni chemă surorile şi le dzîsă cu smerenie: "Mulţumăscu-vă, surorile şi stăpînile meale, de multa dragoste şi milă ce-aţ arătat cătră mine, cătră o streină şi cu om-dragoste ca o sor a vostră aţ socotit! Ce şi acmu mă rog mai mult să arătaţ pre mine dragostea voastră şi să nu mă uitaţi! Ce să vă rugaţ lui Dumnădzău pentru sufletul mieu, cînd vă rugaţi, să mă iarte pre o neharnică a vostră slugă. Că aşea pentru svînta voastră rugă nedejdiuiesc să fiu fără moarte după moarte! Că acmu mi-au venitu-mi fîrşeniia streinătăţii meale! Şi am dureare la inemă şi frică nu cumva păcatele meale să-m ţie calea de cătră Domnul, de nu-m vor rugile vostre agiuta! Şi-m pare rău foarte şi mă tînguiedz că nu s-au tîmplat sufletescul nostru părinte Pavel să-m agiute la nevoie! Ce să-i spuneţ voi, deaca va veni, să nu uite pre streina Xena, pre carea svinţia sa pre cuvîntul Domnului au strînsu-o şi în cale de spăsenie m-au îndereptat!".

Aceastea dzîcînd preacuviosa, toate plîngea neogoite de scăparea a maică bună ca aceasta, bocindu-să, atîta cît feacerâ şi pre svînta de plînsă ca o milosă. De-acii le dzîsă: "Lăsaţ plînsul, sororile, şi luaţ rîhna** featelor celor înţăleapte! Să vă grijiţi undelemn în vase, că Dzua Domnului ca furul vine!".

* de moşie
** osîrdiia

Aşea dzîcînd, rădică mînule şi ochii cu lacrămi spre ceriu şi să rugă: "Doamne Dumnădzăul mieu, Carele m-ai îndereptat pînă acmu pre o streină cu om-dragoste, mi-ai fostu-mi tată şi mamă şi hrană şi mîngîiare, Însuţ ş-acmu // mă spodobeaşte să viu la a Ta împărăţiie în ceriu! Pomeneaşte, 279r
Doamne, şi aceastâ toată frăţîme de surori şi le izbăveaşte de măiestriile dracilor! Aşijdere, ca un bun, pomeneaşte şi ceaste două a meale împreună slujnipte! Şi cum în viaţă şi în fugă şi în trudă şi în nevoinţe mi-au fost soaţe şi nu mă lăsară, aşea şi la-mpărăţiia Ta ne spodobeaşte să fim nedespărţîte pururea!".

Aşea rugîndu-să, să iertă de la toate. Şi mearse în besearică de să-ncuie. Şi-ngenunchind, cu osîrdie să ruga lui Dumnădzău. Iară eale două slujnice a ei căota pre crepătura uşii şi văzură la Xena streină minune. De pripă veni lumină din ceriu şi miros de aromate nepovestit. Care nu-ş sămăna cu moscuri peminteşti şi cu tămîi, ce altul, de a raiului dulce şi cu totul frumos. De-acii descuiară besearica şi aflară pre fericita Xeni răpăosată. Deci, să strînsără toate de o plîngea neogoit. Iară Dumnădzău proslăvindu-o ca ceaea ce l-au proslăvit, şi Svinţia sa au proslăvit a Xeniii, iubitei sale mirease, svînta pristăvire, ca să arate la toţ a cîtă cinste o au spodobit.

Şi era atunce ceasul al şeasea de dzî, ceriul senin şi sorele luminos. Şi s-au ivit în ceriu o cunună cearcân de steale şi-n mijlocul lui cruce de luceaferi. Aceasta minune toţ să minuna înspăimaţ. Iară episcopul în Levca unde era la praznic, luminat de Dumnădzău dzîsă: "Svînta Xeniia s-au răpăosat şi pentr-aceaea s-au ivit acesta sămn minunat!". Deci îndată lăsară masa, ieşind aşeaş atunce din svînta liturghie. Şi sîrguiră toată mulţîmea, bărbaţ şi femei, slăvind în glasul mare pre Dumnădzău. Şi mai vîrtos, femeile oraşului toate striga cătră episcop: "Nu ascunde, părinte, mărgăritariul! Nu îngropa visteariul! Nu acoperi lauda şi slava cetăţii, ce să rădicăm şi noi luminarea aceasta la vedeare, să o vadzâ tot oraşul, să să veselească pravoslavnicii şi să să stidească jidovii şi elinii, să cunoască a Crucii puteare!". Atunce episcopul să apropie şi sărută pre svînta cu închinăciune, / cu multă smerenie. Şi toţ cliricii şi ieromonaşii.

De-acii, podobiră năsiliia cu multă vărsare de lumină şi tămîi şi o petrecură prin mijlocul cetăţii. Iară acea cununâ de cearcân minunat de steale mergea de să ţinea tot de năselie. Şi, cînd punea năselia gios, de făcea litanie svintei pre la toate besearici, sta şi cununa. Şi, pentr-aceaea minune, să strînsără de pre la toate oraşe şi sate nărod de nu-ncăpea. Şi toată noaptea aceaea cîntînd şi priveghind şi mulţi bolnavi să tămăduiră, sărutînd svintele ei moştii. Alţîi, de mulţi bolnavi, cu multă cheltuială pre la vraci netămăduiţi, atunci să tămăduiră îndată. Şi, cînd sosîră la locul ce să chiamă Sichinion, de cătră amiadzădzî parte a cetăţii, o astrucară acolo, precum Xeniia au poruncit. Atunce şi cearcânul cel de steale s-au ascuns, deaca s-au astrucat svintele moştii. Cît cunoscură toţ că pentru dînsâ s-au arătat acel svînt sămn de o au petrecut pînă la îngropat. Iară prostirile ce era pregiur năsilie le-au împărţît episcopul la creştini, cîte o bucăţea pentru blagoslovenie.

Şi, preste puţîn, să săvîrşiră şi ceale 2 slujnice a Xeniii. Şi le-ngropară lîngă stăpîna lor, precum ea au poruncit. Şi ceaea ce-au murit mai de-apoi au spus de-amânunt de stăpîna lor cine-i şi de unde-i şi de ce sînge mare iaste. Şi, deaca o ştiură că-i fată de boiarin mare, crescută în atîta bine a lumii şi cum s-au lepădat de lume, de-au putut sluji lui Dumnădzău, să mirară slăvind pre Dumnădzău.

Într-aceastaş dzî, svîntul măcenic Pavel şi Pavsirion şi Theodotion. Stih:

Ş-au tîns cu ai săi Pavel grumadzîi supt lance,

Dobîndindu-ş la Domnul odihnă cu pace.

Aceştia era la Dioclitian şi Maximian împăraţ şi Arian Ighemonul, în Cleopatrida, frat de pre sînge, din tînără vîrstă călugăriţi. Şi i-au prinsu-i. Era Pavel de 37 de ai, iară Pavsarion de 25. Şi, oblicind Theodotion, a lor frate, că sînt prinş, lă- // să simbra tîlharilor, ce era însoţît cu dînşii la multe, 280r
că le era pre o fire fraţilor săi şi veni să margă să-i vadzâ şi să-i sărute. Şi, deaca-i văzu la strînsori şi la-ntrebări, n-au cutedzat să să apropie. Ce să deade într-o laturi şi stătu a cugeta oare ce loc îş vor dobîndi fraţii. Şi-ncălădzîdu-să, să-ntorsă şi să mărturisi pre sine creştin naintea lui Arian Tiranului. Şi l-au pornitu-l de pre scaun şi-ndată îmvăţă de-i bătură cuie de her înfocate prin coaste şi în pîntece. Şi aşea s-au săvîrşit, tăindu-i capul cu sabiia. Iară Pavel şi Pavsirion, aruncaţ în pîrîu, obîrşîră măceniia.

Într-aceastaş dzî, svîntul măcenic Vavila cel din Siţeliia şi Timothei şi Agapie, ucinicu lui.

Acesta svîntul măcenic Vavila, de rudă bună fiind, ca marele Iov, de spre Răsăritele sorelui, s-au născut din părinţi de cinste şi iubitori de Dumnădzău, în cetatea cea vestită Theupoli. Şi au îmvăţat carte ş-a să teame de Dumnădzău, întru toată îmvăţătura svintelor Scripturi, carile trag curund pre omul cătră Dumnădzău. Şi, cu osîrdie îndulcindu-să din tînără vîrstă, dorind pre Domnul Hristos,

urî lumea. Şi curund de la părinţi osăbindu-să, împărţi avearea la săraci şi la mişei şi sărace. Şi, scuturîndu-să de la tot lumăscul glod, s-au suit în munte, de s-au săhăstrit, avînd cu sine şi pre doi ucinicii săi: Agapie, Timothei. Şi, deaca s-au făcut şi popă, precum să cade destoiniciia preuţiiei o au cinstit.

Iară, de-acii, tîmplîndu-să la Rîm, acolo elinii nemilostivii şi crunţii, vrînd să-l pîrască la boiari, lăsă Rîmul şi mearsă la Siţeliia cu amîndoi ucinicii săi. Şi, zăbăvindu-să pre-acolea un an, pre mulţi au luminat cu darul ce lăcuia întru sine, aducîndu-i la cunoştinţa lui Dumnădzău. Ce, de vreame că cetatea nu să poate ascunde, şedzînd deasupra muntelui, precum scrie, nice svinţia sa nu s-au putut ascunde de acel boiarin de pre-acolea. Deci l-au prinsu-l şi pre amîndoi ucinicii lui. Şi, deaca-l văzu că mărturiseaşte tare pre Domnul Hristos Dumnădzău / adevărat, în glasul mare, întîi îi bătu, făcîndu-le rane destule şi mohorîţîndu-le trupurile de sînge. De-acii, purtîndu-i încungiurînd oraşele, în multe chipuri şi fără omenie i-au muncit, cu o parte îngrozînd oraşele Siţeliei cu dînşii, cu altă parte împlîndu-ş mîniia cu muncile lor. Iară svinţii măcenici să îmbărbăta şi să-ntăriia, căotînd către bunurile ceale veacinice. Iară mai apoi, giunghindu-i, i-au aruncat în foc. Şi nu i-au betejit pre adevăraţîi lui Hristos marturi şi viteaji nice leac focul. Ce întregi şi neprăvuiţi i-au ferit. Pre carii şi luîndu-i credincioşii într-acelaş ostrov a Siţeliei, cum să cade i-au astrucatu-i.

Într-aceastaş dzî, pomenirea preacuviosului părintele nostru Machedonie.

Acesta dintru svinţi părintele nostru Machedonie, luptă şi pistreală de vitejie, ţînea vîrvurile munţîlor, neşedzînd la un loc, ce astădzi mîna într-un loc, mîine aiurea, în Finichiia Siriei şi în Chilichiia, la pustii. Şi aceasta o făcea pentru năvala, să nu-l supere* a viitorilor. 45 de ai au obîrşit aşea, nice căşcioră, nice colibă trebuindu-ş, ce prin rîpi adînce îi era masul. Şi, deaca au îmbătrînit, ascultă rugătorii ce-l ruga şi feace colibă. Apoi pusă tuliia la ale sale, ce să rădzîma pre la streine. Şi trăi 25 de ai tulindu-să la acea colibă şi la streine. Într-atîta cît să strînsără aii nevoinţelor lui 70. Ş-au trăit 40 de ai cu ordz şi cu apă. Apoi, războlindu-să, să hrăniia cu o bucăţea de pîine cu apă. Acesta minunatul să feace mare făcător de minuni. Gonit-au draci din omeni, tămăduit-au fealiuri de bole ş-au făcut ş-alte multe preaslăvite.

La acesta adusără pre o muiare ce mînca preste samă de mult, din tocmala dracului. Şi, plîngînd mult rudele ei, rugară pre svîntul. Şi, făcînd svîntul rugă, feace de mînca după fire. Şi spun că mînca 30 de găini, iară cu ruga svîntului nu putu giumătate de găină să fîrşască. Şi, slujind lui Dumnădzău cu
281r răbdare şi // cu osîrdie în 70 de ai, mearse la Domnul.

Într-aceastaş dzî, preneseniia moştelor svîntului ПДБНОМЧНКЪ Anastasie Persul.

Împăratul Iraclie, deaca mearse la Persida şi murind Hosroi, împăratul persilor, iară un călugăr tîmplat de la mănăstirea svîntului, deaca vădzu ostea-mpăratului, s-au bucurat şi s-au lipit în glota oştii. Şi venindu-ş oştile acasă, cersu călugărul la egumenul său de-i adusă racla măcenicului. Şi spusă lui Iraclie că cu dînsa au tămăduit în Persida pre un îndrăcit, puindu-o asupra lui. Că Iraclie, la 20 de an a-mpărăţîi sale au adus de la Ierusalim cinstitul lemn, iară un episcop trimis de arhiepiscopul cel mai mare la părţile Rîmului, dusă moşteile svîntului la Chesariia. Şi, dînd acolo o părticea, oprîră alaltă. Iară cinstitul cap a măcenicului şi icoana o cinstesc şi li să-nchină creştinii în Rîmul cel bătrîn.

Într-aceastaş dzî, pomenirea svîntului măcenic Ermoghen şi Mina şi preacuviosul părintele nostru Filon Episcop ce-au fost la Calpasiia şi pomenirea preacuviosului părintele nostru Filip Prezviterul şi svîntul măcenic Varsim şi 2 fraţi ai săi.

Într-aceastaş dzî, svîntul Elladie Comendarisie de sabie s-au săvîrşit. Stîh:

Supt sabie ş-pusă Elladie gîtul,
Elinescul sămăt ruşinat-au rîtul.

Într-aceastaş dzî, preacuviosul Zosima cu pace s-au săvîrşit.

Într-aceastaş dzî, pomenirea svîntului proroc predteci şi botedzătoriu Ioan, aproape de şanţ**.

Pentr-a svinţilor tăi rugi, Dumnădzău, miluiaşte şi ne spăseaşte! Amin.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 25, pomenirea dintru svinţi părintele nostru Grigorie, arhiepiscopul de Ţarigrad, Bogoslov.

Marele Grigorie Bogoslov era în dzîlele / lui Ualent Împărat. Îi era moşiia pemintească a doua cappadochilor, iară cea cereascâ Ierusalimul iaste acel de sus. Părinţii lui era de moşie bună şi direpţ, Grigorie şi Nonna. Carii mai nainte slujiia la idoli, din nepriceapere. Iară deaca născură pre marele

* să scape
** groapă

Grigorie, să născură cu apă şi cu duh din Duhul Svînt. Şi, atunce, tatăl svîntului stătu arhiereu Nazianzului. Şi sosînd svîntul la măsură de vîrstă, toată enchiclopediia învăţă, adecă toată învăţătura cărţîi din lume, ca alt nime ca dînsul. Şi să feace tîlcovnic şi dascal vieţii sale. Cinstît-au cu cuvînt de îngropăciune la pogrebanie pre Marele Vasilie şi pre Grigorie, tatăl, şi pre Chesarie, fratele lui, şi pre sora Gorgoniia. Şi cine ce-au scris de svinţia sa n-au luat de-aiurea începăturile, ce iarăş din ce au aflat scrise de la svinţia sa.

Şi atîta-i mai mult a dzîce că, de-ar trebui la oameni să să facă o iconă şi o şeruitară de izvod, să fie făcută de-amănuntul, din tot fealiul de bunătăţi, însuş acesta era marele Grigorie. Că, întrecînd şi covîrşind şi biruind cu strălucorea vieţii sale pre cei cu numele bun în fapte, s-au suit şi au sporit şi în spusul de Dumnădzău. Într-atîta cît toţ să-mvinciia de înţălepciunea lui ce avea la cuvînt şi la poruncă de-mvăţături. Pentr-aceaca, dobîndi şi numele a să dzîce "bogoslov".

Şi era la chipul trupului, la măsură de stat puţinel, plăvîi* şi veasel, năros, direapte sprînceanele, căutătură blîndă şi veasel, la un ochîu era mîhnităl, cel dirept, de lovitură, nu forte lungă barba, ce destul de deasă, pleaşiv, alb la păr, barba pre la margini afumată.

Şi să face săborul lui în svînta mare Besearică şi la mărturiia svintei Anastasii, la emvolele lui Domnin şi la Besearica marilor Svinţi Apostoli, unde-i sînt şi svintele moştii aduse de Constantin Porfirogennît, iubitoriul lui Hristos şi cu totul credincios împărat, ce le-au adus din Nazianzul Cappadochiei de le-au aşedzat.

Într-aceastaş dzî, pomenirea preacuviosului părintele nostru Poplie. // 282r

Acesta era din ceata sfatului, din oraşul ce-i dzîc Zevgma, ce-i lîngă apa Efratului. Şi, suindu-să într-un munte nalt, ce era departe, ca la 30 de stadii de oraş. Şi-ş feace acolo o mică peşteră. Şi au împărţît întîi la săraci tot ce avusease de la părinţi. Şi trăind cu tot fealiul de bunătăţ şi nevoinţă. Deci, ieşindu-i veastea în toate părţi, mearseră mulţi către dînsul, de i să feaceră părtaş la nevoinţă călugărească. Cărora şi le dzîsă de-ş feaceră chiliore mici, adease cercîndu-i ca nu ceva mai mult decît trebuie să cumva aibă în chilie. Şi încă şi pita le cumpăniia la mîncat. Şi, deaca afla la vrunul că mănîncă mai mult preste cumpănă, îl făcea mîncăcios şi preaiubitoriu trupului. Şi, de vrea afla la cineva fănîna cernută, îl făcea că să dezmiardă în mîncare. Şi nopţile, fără veaste, mergea pre la uşile lor şi, de afla la rugă, să ducea mîlcom. Iară de afla vrunul dormînd, bătea la uşe şi-l mustra mult. Şi aşea, adease cercîndu-i, mulţ de dînşii i să feaceră ca neşte chipuri, culegîndu-i şi luîndu-i ca cu bureatele tote bunătăţile. Dintru carii sînt Theotecnos şi Afthonie, carii priimiră şi dvorba şi grijea fraţilor după răpăosarea lui. Într-acesta chip nevoindu-să bine, deade sufletul său în mîna lui Dumnădzău cu pace.

Într-aceastaş dzî, pomenirea preacuviosului părintele nostru Mar Peaveţul. Stîh:

Iubînd Mar pre Dumnădzău, i-au cîntat pre lume,
Acmu-i cu svinţii în ceriu, în fericit nume.

Acest dentru svinţi părintele nostru Maris, tînăr fiind şi de-a firea la faţă şi în lume fiind mirean, avea viers bun de cîntat. Şi, cîntînd pre la praznicele svinţilor peavet, deplin învăţat fiind, pururea iubiia pre Dumnădzău şi poruncile Svintiii sale feriia nevătămate şi trupul său ne-ntinat, fără de nice o imăciune de păcate şi sufletul şi-l feriia fără prihană. Pre mijlocul de multe sîlte îmblînd şi cu cei de lume petrecînd, cum mai sus dzîce. Iară cînd vru / să să leapede de lume, mearsă la oraşul lui cel de lume petrecînd, cum mai sus dzîce. Iară cînd vru / să să leapede de lume, mearsă la oraşul lui Omir. Şi micşoară căşcioară acolo făcîndu-ş, să închisă într-însă.37 de ai săvîrşind. Şi, multă umegiune din munte suferind şi vătămare multă de dînsă răbdînd, nu ş-au părăsîtu-ş căşcioara. Ce petrecu într-însă pînă cînd ş-au obîrşitu-ş alergătura nevoinţei. Acesta prostăticiia iubiia. Şi cu totul le urîia năravurile ceale în fealiuri şi mesărătatea iubiia mai tare decît bogăţiia. Şi custînd nouădzăci de ai îmbrăcat cu îmbrăcăminte de păr de capre. Iară pîinea puţină cu sare îi era hrana. Şi, dorind lungă vreame svînta liturghie să vadză făcută de mînule preuţeşt şi diaconeşti, în loc de oltar trebui** preutul svînta şi spăsîtoarea, dumnădzăiasca liturghie denaintea lui. Iară svîntul, de toată dulceaţa săturidu-să, părîndu-i aşea că prăveaşte, vădzîndu-să în ceriu. Şi aşea bine viеţuind şi în ceriu suindu-să, vorbeaşte cu toţ svinţii în sălaşele întîi-născuţîlor, cîntînd Svînta Troiţă.

Într-aceastaş dzî, svînta Meduli cu soţele ei în foc să săvîrşeaşte.

Într-aceastaş dzî, svîntul proroc Isaiia, lîngă svîntul Lavrentie şi preacuviosul părintele nostru Dimitrie Cămăraşul de vase.

Într-aceastaş dzî, preacuviosul Apolos în pace s-au săvîrşit.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. Amin.

* mijlocie
** trebălui

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 26, pomenirea preacuviosului părintele nostru Xenofont şi femeaia lui, Mariia, şi cuconii lor, Arcadie şi Ioan. Stih:

De la lume-nstreinat Xenofont cu soţii,
În ospăţ la Avraam să-ndulcesc cu toţii.

Acesta preacuviosul Xenofont era în Ţarigrad, boiarin foarte bogat cu bogăţiia de-afară şi camai bogat din nontru, la suflet, cu bogăţiie dumnădzăiască. Şi, trimiţîndu-ş cuconii la Virit, cetatea
283r Fi- // nichiei, pentru să să deprindză şi să să îmveaţe la îmvăţături, li s-au spart curabiia pre mare. Şi ei fiind aruncaţ de mare în părţi osăbite, să dusără la Ierusalim, neştiindu-să unul cu alalt morţi au vii sînt. Şi, nemerind, să călugărîră neştiindu-să. Şi făcuia la acel părinte. Iară dascalul lor încă au ieşit aruncat de mare. Şi dusă veaste lui Xenofont de perirea cuconilor. Şi ei mult plîngîndu-i, mulţămiră lui Dumnădzău. Şi-mpărţîră avearea lor la săraci. Şi multă aveare luîndu-ş cu sine, să dusără amîndoi, Xenofont şi Mariia, la Ierusalim. Şi cutrierînd Locurile Svinte, închinîndu-să şi rugîndu-să lui Dumnădzău de cuconii lor, ore încătro sînt, vii-s au morţ. Şi da milostenii la săraci. Şi aşea cu putearea lui Dumnădzău, nemerră şi la părintele acela svîntul, unde le era cuconii. Şi, închinîndu-i-să şi luînd de la dînsul blagoslovenie, ş-vădzură cuconii vonici, călugărîţ. Şi să săgetară la inemă, poznuindu-i şi sămănîndu-i cu cuconii lor. Şi mîhnindu-să, începură adease veni la acel svînt părinte, pentru prăvitul acelor doi călugăraş tineri şi să facă rugă şi pentru cuconii lor.

Iară părintele acela, prozorliv fiind şi socotind aprinsătura jealii inemii lor şi vrînd să le spuie, să-i mîngîie, adusă la mijloc amîndoi tinereii călugăraş. Şi-ncepu naintea lor a-i întreba din cine sînt şi de unde sînt şi cum i-au chemat şi cum venîră la dînsul. Eiş spusără tatăl şi maica şi cum i-au trimisu-i pentru-mvăţătura şi cum s-au necat curabiia şi pre unde i-au lepădatu-i marea sănătoş şi cum venîră la dînsul, o minune! Atunce amîndoi fraţii să cunoscură. Şi părinţii ş-cunoscură cuconii. Şi, căzînd unul cătr-alalt, să feace plînsură mare, cît şi stareţul lăcrămă de jeale. Şi, deaca să ogoiră şi să mîngîiară, slăviră pre Dumnădzău şi mulţumiră că aşea vru Svinţia sa. Şi aşea să rugară acelui svînt părinte Xenofont şi Maria de-i feace călugări. Şi atîta să nevoiră Xenofont, Mariia şi cuconii lor, Arcadie şi Ioan, cît şi minuni să spodobiră de făcea. Şi lui Dumnădzău pînă la / sfîrşit îngăduiră şi adormiră întru Domnul.

Într-aceastaş dzî, pomenirea cutremurului celui mare ce s-au făcut la sfîrşiturile împărăţiei lui Theodosie celui Tînăr, fiiul lui Arcadie ş-a Evdoxiei, în dzi de duminecă, n-al doile ceas de dzî. De căzură zidurile Ţarigradului şi o parte din case ţarigrădenești şi, mai ales, de la emvolele troadisieşti pînă la poarta cu 4 uşi de aramă. Ş-au ţînut cutremurul trei luni. Întru carile împăratul făcea litie cu tot săborul, făcînd rugă şi cu lacrămi dzîcea: "Izbăveaşte-ne, Doamne, de a ta direaptă urgie şi de păcatele nostre cu pocăinţa! C-ai cutremurat pămîntul şi l-ai spămîntatu-l pentru păcatele noastre, ca să te proslăvim pre singur dulcele şi om-iubitor Dumnădzăul nostru!".

La hronograf scrie c-au ieşit ţarigrădeanii afară în colibi, de frică. Şi făcînd rugă cu litanii cu mari, cu mici, împăratul şi patriarhul cu tot nărodul. Cumuş să cutremura pămîntul şi nărodul de groază, striga: "Doamne miluiaşte!", să luă în ceriu un cucon na-l treia ceas de dzî, prăvindu-l toţ cum să duce la nălţîme, pînă nu să mai vădzu. Şi tîrdzîu s-au pogorît. Şi-l întrebară împăratul şi patriarhul ce-au vădzut. Iară cuconul spusă: "C-am audzît glas dumnădzăiesc, să dzîc patriarhului şi nărodului să cînte aşea: «Ἅγιος, ὁ θεὸς ἅγιος ἰσχυρός, ἅγιος ἀθάνατος ἐλέησον ἡμᾶς[1]»". Şi-ndată stătu cutremurul. Şi-mpăratul Theodosie şi soru-sa Pulheriia să bucurară. Şi poroncîră să să cînte-n toată lumea acest svînt cîntec: "**Стыи бе, сетыи крѣпкыи, стыи бесъмѣртныи, помилѹи насъ**[2]!".

Acest svînt cîntec iaste de mai de demult. Dară, cum să veade, pentru unii ce-l adăosease, de-l dzîcea ca armeanii lui "**Стыи бесъмѣртныи**"[3] adăogînd aşea:" **распеныися за ны**"[5], puind cu năpaste patimă dumnădzăirii lui Dumnădzău. Dară de dumnădzăire nu să atinge nice o patimă. Iară
284r cutremurul acesta, scrie şi Evagric Sholasticul la *Istoria* sa *cea besearicească*, la 17 capăt, "minunat cutremur pre mare şi pre uscat, de-au făcut multă pagubă şi groază şi răsîpă". //

Într-aceastaş dzî, pomenirea preacuviosului părintele nostru Simeon, ce-l porecliia "Vechiul". Stih:

Vechiul Simeon să-nnoiaşte-n ferice,
pre vechiul pizmaş ce-au călcat pre cerbice.

Acesta din cuconie au îndrăgit viaţă pustinnicească şi, în vîrtopă mică petrecînd, nice de o hrană lumască nu mînca, numai cu verdeaţe de carile să mănîncă să ţînea viu. Şi, năslind cu dor, purceasă de să sui la Muntele Svînt şi întră în peştera unde orecînd Moisi s-au ascuns. Şi acolo dzăcu

la pămînt 7 dzile flămînd, pînă cînd audzî glas dumnădzăiesc ce-i dzîcea să să scoale, să mănînce trei meare ce-i pusără de la Dumnădzău. Şi să sculă de mîncă cu dragoste. Şi-ntorcîndu-să de la munte, feace două mănăstiri. Şi trăind, multe minuni feace în slava lui Dumnădzău, pînă cînd s-au mutat de pre viaţa această cu trudă, către odihna veacinică.

Într-aceastaş dzî, svinţii măcenici Ananie Prezviterul şi Petr Temnicearul şi cu dînşii şeapte voinici. Stih:

Întrînd în mare, Petr cu şeapte s-afundă,
Ieşi în ceriu la Hristos dintr-a mării undă.

Aceştia era în dzîlele lui Dioclitian Împărat şi Maximian Ighemonul în Finichiia. Cătră care l-a adus svîntul Ananiia. Şi pre Domnul Hristos mărturisind şi idolii părsnind,* fu bătut cu toiage. Şi cu ţăpuşi de fier înfocate fu ars pre spate şi cu oţăt cu sare preste arsuri udat. Şi cu ruga capiştea idolilor au scuturat şi idolii la pămînt au oborît. De-acii, aruncat în temniţă, hrană dumnădzăiască gustă. Unde şi pre temnicearul adusă la credinţă cătră Hristos. Cu carele de ighemonul Maxim suferi în mare necare, depreună şi cu şeapte voinici ce-au tras spre credinţă, preaslăvit din cumplite munci ieşind sănătoş.

Într-aceastaş dzî, preacuviosul Amona cu pace s-au săvîrşit. Stih:

Amona, sfîrşind a vieţii sale firul,
Vieţuiaşte-n ceriu cu îngerii în şirul. /

Într-aceastaş dzî, preacuviosul Gavriil în pace s-au săvîrşit. Stih:

Şi Gavriil cel Tînăr ce-au împlutu-ş harţul,
Cu Gavriil Arhanghel înşîră-n ceriu danţul.

Într-aceastaş dzî, svinţii doi măcenici cei din Frighiia, bătuţi, să săvîrşiră.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. Amin.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNA, 27, adusul svintelor moştii a dintru svinţi părintele nostru Ioan, arhiepiscopul de Ţarigrad, Rost de Aur. Stih:

Ioane, din scaun tuturor dzîci: "Pace!",
De gios, că la Hristos, sus, trăieşti cumu-ţ place.

Acesta fericitul şi dumnădzăiescul Ioan Rostul de Aur. Căce nu veghea voia nimărui la dereptatea în giudeaţe, ce şi pre-mpărăteasa Evdoxiia o-mfruntă pentru strîmbătăţi ce făcea, fu svinţia sa izgonit de daori din scaun şi iarăş chemat la scaunu-şi. Iară a treia oră şi mai apoi, la Cucus fu trimis. Şi, de-acolo, fu întors la Aravison, de-acii, în Pitius, oraşe** nu numai pustii, de cealea ce trebuiesc lipsite, ce încă şi de megiiaşii isavrii pururea jecuite. Şi de-acolo, din Pitius, pemintescul înger fu chemat de Despuitoriul*** tuturora prin Petr şi Ioan, svinţii apostoli. Şi să mută la sălaşele ceale veacinice. Şi fură astrucate svintele lui moştii în Comane, cu svinţii măcenici Vasilisc şi Luchian, precum de la dînşii în vis fu îmvăţat.

Şi, de vreame ce, pre urmă, Arcadie Împărat s-au răpăosat şi a lui femeaie Evdoxiia şi fiiul lor, Theodosie Micul, stătu împărat şi Proclu, ucinicul svîntului Ioan şi posluşnic, cu sfatul tuturor, stătu patriarh. Îndemnă fericitul Proclu pre împăratul Theodosie de trimisă să aducă svintele moştii a svîntului. Iară svîntul Ioan nedîndu-să, ce stătînd neclătit, trimisă împăratul cu rugăminte scrisă aşea:
285r "Cartea împărătuliui Theodosie // lui a toată lumea patriarh şi îmvăţătoriu şi sufletesc, părintele nostru Ioan Rost de Aur. Theodosie împărat.

Mort de potriva altora, trupul tău a fi părîndu-ne, părinte cinstite, să-l întoarcă cătră noi aşea prost şi să-l aducă vruseasem! Pentr-aceaea, şi de pohta nostră cu direptul ne-am scăpat,**** ce tu, părinte preacinstite, să ne ierţi greşala carii te chemăm! Cela ce-mvăţai tuturora pocăinţă. Şi ca cuconilor iubitorilor de părinte dă-te nouă! Şi pre doritorii tăi cu venirea ta veseleaşte!".

Aceasta scrisoare, deaca o dusără la svîntul şi pre racla svîntului deacă o pusără, îndată să deade pre sine svîntul. Şi racla fără osteneală rădicătorii o rădicară şi o purtară. Şi, deaca sosîră împotriva Ţarigradului, dincolea trecu împăratul şi cu tot senatul şi patriarhul cu tot clirosul şi scoasără de pusără în vas împărătesc racla cu svîntul. Şi, lovind o volbură, răşchiră toate curabiile în toate

---

* ocărînd
** sate
*** stăpînul
**** spogreşit

părţile. Iară vasul ce era cu trupul svîntului au mărs la viia' văduvei aceiia ce i-o luasă cu strîmbul Evdoxiia şi, pentru căce o îmfrunta svîntul, l-au scosu-l din scaun. Şi, de vreame ce deaderă văduvei viia şi să alină marea. Şi întîi dusără pre svîntul la Besearica svîntului apostol Thoma la Amantiia, de-acii, la Besearica svintei Irinei şi acolo îl pusără în scaunul lui. Şi strigară toţi: "Priimeaşte-ţi scaunul, svinte!". De-aciia, îl rădicară de-l pusără în carîtă împărătească, de-l aduseră la Besearica Svinţilor Apostoli. Şi, puindu-l în svînta catedră, strigă turmii sale: "Pace tuturor!", adecă "Миръ
286r Вѣсѣмъ. "

De-acii, îl astrucară supt pămînt, în svîntul oltar, unde-i culcat acmu. Şi, în vreamea ce să făcea svînta liturghie, să feacerâ multe minuni. Dintru carele iaste şi aceasta. Un oarecare om, fiind bolnav cu neputinţa încheieturilor,** cu totul neclătit, întindzîdu-l la raclă, îndată s-au izbăvit cu totul de boală. Aşea proslăveaşte Dumnădzău pre ceia ce-l proslăvăsc pre / Svinţia sa cu viaţa lor. Şi să face săboru svinţii sale în cinstita Besearică a Svinţilor Apostoli, întru carea odihneaşte svîntul lui trup dedesupt în oltar.

Iară pentru izgnaniia svinţii sale ne vom sluji din cuvintele sale ce-au scris cătră Chiriac Episcopul. Carele şi el era izgonit. Şi-i scrie aşea: "Ad-o dară de-ţ voi scoate a voii-reale veninul şi să-ţ răsîpăsc negura gîndului! Ce iaste?! De ce-ţ faci inemă rea şi te văierezdi? Căce-i iute iarna şi amară frîntura şi necătura volburilor ce-au venit asupra Besearicii?! O ştiu aceasta şi eu. Şi nime nu răspunde împrotivă fără numai Dumnădzău! Ce, de ţi-i voia ţ-oi zugrăvi o iconă din tîmplările aceastea.

Marea o vedem că să turbură şi să îmflă tocma dintr-adîncul fundului. Şi curăbiarii cum stau cu mînule-mpletite pregiur genunche şi cătră neştiutul Ernii, nepricepîndu-să ce vor face, nice ceriul vădzînd, nice luciul, nice uscatul, ce culcaţ gios, într-aşternuturile curabiei, plîngînd şi văierîndu-să. Şi aceastea dară să tîmplă pre mare carea o vedem***. Iară acmu, aupra Besearicii, iaste mai mare holcă şi mai multe valurile. Ce roagă-te Despuitoriului nostru Isus Hristos, Carele nu cu meşterşug biruiaşte marea, ce numai cu ameliţarea potoleaşte holbura! Şi săvai că şi de multe ori te-ai rugat şi nu fuseşi ascultat, nu te mîhni! Că aşea-i obiceaiul om-iubitoriului, Dumnădzăul nostru, ce grijeaşte spăseniia! Că au doră n-au putut pre cei trei otroci să-i izbăvască să nu fie aruncaţi în cuptoriul cel îmfocat! Ce, deaca stătură robi şi în ţară păgînă depărtaţi şi de la moşie scăpaţi şi de toate era oceiţi şi nu le mai rămasă altă nemică, atunce, adevăratul Dumnădzău, fără veaste, feace minunea şi împrăştie focul depregiur cuptoriul haldeilor. Şi de-acii, le era cuptoriul besearică şi pre toată facerea chemară şi pre îngerii şi puterile. Şi aşea, toate adunîndu-le, dzîcea: «Blagosloviţi toate lucrurile pre Domnul!»
286r Vădzuş că răbdarea direptîlor focul în rouă au premenit şi pre tiranul au duplecat de-au // mînat prin toată lumea scrisori?! Mare iaste, dzîcînd, Dumnădzăul lui Sidrah Misah şi Avdenago! Şi caută cîtă grozâ au pus! Cine va dzîce cuvînt rău asupra lor, casa aceluia să fie de jac!

Deci nu-ţ face inemă rea, frate Chiriiace! Derep-ce că eu, cînd mă izgoniia din Ţarigrad, nice de una de-aceastea nu-m era grije. Ce dzîceam întru mine-mi: «Deaca i-i voia împărăteasii să mă izgoneascâ, izgoneascâ-mă! A Domnului iaste pămîntul şi plinul lui! De i-i voia să mă hiresluiascâ, hirestuiascâ-mă! Că am pre Isaiia chip, de i-i voia să mă arunce în mare, voi pomeni pre Iona. De i-i voia să mă bage în groapă, am pre Daniil băgat în mijlocul leilor. De i-i voia să mă-mproşce cu pietri, am pre Stefan Pîrvomăcenicul aşea păţît. De i-i voia să-m ia capul, am pre Botedzătoriul Ioan. De i-i voia să-m ia avearea de o am, ia-şi-o! Că gol am ieşit din pînteceade maică-mea şi gol mă voi duce!».

Pre mine mă îmvaţă şi apostolul de dzîce: «Faţa omului Dumnădzău nu o caută!». Şi că de-aş încă omenilor îmbla după voie, lui Hristos slugă n-aş hi. Şi David mă întrarmadză: "Grăiam nainte de-mpăraţi şi nu mă ruşinam." Multe asupra mea măiestriră , ce toate de zavistie le feacerâ. Ce au doră-ţ fac voia-rea, frate Chiriace, că ceia ce ne izgonirâ pre noi mărg în tîrgovişte cu sămeţie, voioşi şi cu slugi multe, cu darde petrecîndu-i. Ce-ţ ad aminte de bogatul şi de Lar! Cine au trăit cu scîrbă într-aceastâ lume şi cine ş-au petrecutu-şi cu dulce?! Ore stricatu-i-au ceva săraciia celuia de au nu-l dusără în sînurile lui Avraam ca pre un viteaz şi biruitoriu?! Dară celuialalt, ce i-au folosît bogăţiia, în urşinice şi în olofiure de să-mbrăca?! Unde-i sînt vornicii, unde-i sînt fuştaşii, unde-s caii cei cu rathuri, unde-i sînt cei hrăniţi şi împărăteasca masă? De au nu ca pre un tîlhar legat îl petrecură, de-l băgară în gropă, ducîndu-şi sufletul gol de la lume?! Şi strigînd cu glas în deşert: «Părinte Avraame, miluiaşte-mă şi-m trimite pre Lazar să-ş ude capătul deagetului într-apă şi să-mi răcorească limba, / că amar mă prăjesc!» «A ce-ţi numeşt tată pre Avraam căruia nu i-ai rîhnit să-i închipuieşt viaţa?! Că

* Spun istoricii cum corabiia au despicat viia văduvei în două şi să veade pînă astădzi la Ţarigrad.
** rosurilor
*** să veade

acela pre tot omul ospăta în casa sa! Iară tu a unui sărac n-ai purtat grije!» De au nu-i a plînge ş-a să boci. Că cela cu atîtă bogăţiie ce avea, o picătură de apă nu putea dobîndi, că n-au sămănat milă; a venit seacerea şi nu au secerat.

Şi aceasta-i a Despuitoriului socoteală. Că în preajmă feace munca necuraţîlor şi odihna direptîlor, ca să să vadză unii cu alalţi şi să să cunoască. Că atunce tot măcenicul pre al său muncitoriu va cunoaşte şi nu-s a mceale cuvintele!

Ascultă înţălepciunea ce dzîce: «Atuncea-i ce cu multă îndrăznire va sta direptul în preajma feaţii celora ce l-au scîrbitu-l, ca şi călătoriul mărgînd pre vreame de pripăc, cînd află fîntînă curată, ars de seate. Sau ca cela ce-i cuprins de fome şi şeade la masă plină de tote mîncările şi de orecine putearnic iaste oprit să nu să atingă de masă şi foarte duce dureare şi muncă cel însătat, că nu-ş pote stînge seatea şi cel flămînd, căce-i oprit să nu să îndulcească la bucate! Aşea şi la Dzua giudeţului, vor prăvi păginii pre svinţi cum să veselesc şi de masa împărătească nu vor putea să să-ndulcească. Că şi pre Adam, vrînd Dumnădzău să-l muncească, îl feace în preajma raiului să lucreadze pămîntul, ca, prăvind în tot ceasul lăcaşul cel îubit de unde au ieşit, să-l doră în suflet. Şi căce că aicea nu ne tîlnim să vorovim, iară acolo nime nu-i să ne oprească, atunce unii cu alalţi să ne petreacem!» Şi încă i-om şi vedea pre ceia ce ne-au izgonit pre noi, ca şi Lazar pre cela, pre bogatul, şi măcenicii pre muncitori!

Deci nu-ţ face voia-rea, frate iubite! Ce-ţ ad aminte prorocul ce dzîce: «De sămeţiia' omenilor nu te teame şi de ocara lor nu te învince! Că în ce chip lina notina o mănîncă moliile, aşea să vor mînca!». Socoteaşte de gîndeaşte şi de Domnul Hristos cum din scutece porniia după Dînsul** pizmaşii goană şi în ţară păgînă îl lepăda! Acela ce ţine lumea chip fu nouă ca să nu ne mîniem de iscuşenii! // 287r Adu-ţ aminte de patima Domnului şi Mîntuitoriului nostru şi cîte ocări pentru noi suferi. Că unii îl făcea samaritean, alţîi îndrăcit, alţîi proroc mincinos. Şi-i dzîcea: «Iată-ţi-l-îi, că-i un om mîncătoriu şi vin băutoriu. Şi cu boiarinul dracilor scoate dracii!». Dară că-l dusease să-l dea de rîpă dintr-un ţărmure nalt, o minune! Şi preste obraz îl şchiopiia şi palme îi da! Dară cu fiiare că-l adăpară şi cu trestie preste cap bătură şi cu hlamidă, hainâ-mpărătească, îl îmbrăca şi cu spini îl încununa. Şi cădea în genunchi de i să-nchina batgiocurînd şi tot fealiul de batgiocură făcîndu-i! Şi, cîndu-l purta aceia crunţîi cîni şi la patimă îl ducea gol şi toţ ucinicii îl părăsîră. Şi unul de dînsul să lepădă, iară altul îl vîndu de-l deade, iară alalţi pribegiră! Şi singur sta Svinţia sa gol în mijlocul năroadelor acelora. Că era sărbătoarea ceaea ce pre toţ strîngea la praznic atunce. Şi, ca pre un viclean, în mijloc de tîlhari îl răstignîră şi dzăcea ne-ngropat, cîndu-l pugoriră ei pre Svinţia sa de pre cruce. Pînă dinu orecine l-au cerşut de l-au îngropat. Şi, făcînd voroavă vicleană asupra Svinţii sale, scornîră cum să-l fie furat ucinicii, iară nu s-au sculat!

Şi-ţ ad aminte iarăş şi de apostolii! Că pretutîndirea porniia asupră-le goană şi prin cetăţ să ascundea! Şi Pavel la orecare femeaie ce vindea de mătăş şi Petr la Simon Curelariul, că n-avea îndrăznire pre la cei bogaţi! Ce, mai apoi toate, le-au fost cu lesne. Aşea şi acmu, frate, nu-ţ face voia-rea!

Audzît-am şi de acel mincinos de Arsachie, carele l-au pus împărăteasa în scaun, că face*** scîrbe fraţîlor şi featelor ce nu vrură să să obştească cu dînsul! Mulţi de dînşii pentru mine şi prin temniţe murîră. Că acela lup cu obraz de oie ce are chip de episcop, dară fiind preacurvariu, că în ce chip muiarea să chiamă preacurvă, cînd, custîndu-i bărbatul, merge după altul, aşea şi acesta preacurvar iaste, nu la trup, ce la suflet! Că, fiind eu viu, / mi-au apucat scaunul mieu!

Aceastea ţi le trimisăm de la Cucuse, unde au îmvăţat împărăteasa de m-au izgonit****. Şi multe scîrbe pre cale m-au tîlnitu-mă, ce de dînse n-am băgat samă. Iară cînd sosîm la oraşul Cappadochilor şi la Aovrochilichiia, ceate, ceate de părinţi svinţi ne întîmpina. Şi-ncă şi mulţime de călugărîţe ficioare, îzvoară de lacrămi vărsînd şi plîngînd cu jeale mare, văzdzîndu-ne la izgnanie duş. Şi grăiia înde sine*****: «Mai folos ar hi să să hie oprit soarele decît c-au tăcut rostul lui Ioan!». Aceastea mă mîhnirâ şi mă scîrbirâ mai mult, unde vedeam pre toţ plîngînd pregiur mine pentru mine.

Iară pentru alalte toate cîte mi să tîmplară, n-am băgat samă. Şi foarte ne-au priimit cu bine episcopul aceluia oraş şi mult libov au arătat spre noi, cît de-ar hi fost putinţă şi de n-am feri hotariul******

* batgiocură
** Svinţia sa
*** feace
**** urghisit
***** cătră
****** pravila

ne-ar hi dat şi scaunul său nouă. Pentr-aceaea, te rog şi te îmbiiu, leapădă-ţ plînsul scîrbei tale. Şi pentru noi ad aminte la Dumnădzău!".

Într-aceastaş dzi, svînta Marchiani Împărăteasa, aceea ce-i întru svinţii apostoli, şi Clavdin Prepodobnicul cu pace să săvîrşîră. Stih:

Pre Marchiani din lume pre-mpărăteasă,
O ia Hristos împăratul în ceriu mireasă.

Într-aceastaş dzi, preacuviosul Petr Eghipteanul, la adînci bătrîneaţe sosînd, cu pace s-au săvîrşit.

Ca neşte copt grîu, Petre, de jemnă dulce,
În jitniţa ceriului Hristos te duce!

Într-aceastaş dzî, de **Кирилисѵ**, Simbăta lăsatului de carne, pomenirea răpăosaţilor moşilor. Stih:

Morţîlor, milostive, nu căuta-n păcate,
Ce tinde cătră dînşii a ta bunătate!
Pentr-a svinţilor tăi rugi, Hristoase Dumnădzău, miluiaşte şi ne săseaşte! Amin.

288r **ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 28, pomenirea** // preacuviosului părintele nostru Efrem Sirul. Stih:

Grăia Efrem mainte-n limbă siriască,
Acmu în ceriu grăiaşte-n limbă îngerească.
În 28, luară îngerii pre Efrem în ceriu.

Acesta era de la Răsărite, siriian de fealiul lui, din strămoş ţîndu-să de credinţa cea bună, în aii împăratului Theodosie cel Mare. Carele, deaca s-au născut, vădzură părinţii lui în vis c-au crescut pre limba cuconului o vie forte mare de-au împlut tot pămîntul. Şi veniia pasările ceriului de mînca dintr-însă. Şi pricepură că va fi cuconul de năroc. Şi sosînd la aii Marelui Theodosie, întîi grăiia sirieneaşte.

Cînd fu dănăoară, veni la Marele Vasilie şi-l feace preut. Şi cu Duhul Svînt îl feace de grăi greceaşte. Acesta din ceput luă viaţă călugărească. Pentr-aceaea, de la Dumnădzău de sus s-au turnat dar în inema lui. Care şi de toată pocăinţa multe scripturi au scos, atîta de umilite cît, cetindu-le, de-a hi înpietrită inema, încă a porni izvor de lacrămi, pre toţ greşiţii înbiindu-i cătră pocăinţă, nelăsînd pre nime la oceaanie. Şi, îngrozînd cu straşnicul şi grozniculgiudeţ, pline-i sînt cărţile de umilenie şi de lacrămi.

Acesta svîntul au făcut şi molitva de la Pavecerniţă* "**нескѣрнаа неблазнаа неталѣннаа прѣстаа Бго нежѣсто бадце**"[6].

Dară blîndeaţea şi alalte bunătăţi toate, cînd n-avea ce da milostenie săracilor, el îi chema de le spunea învăţături svinte, că izvorîia viaţă din rostul lui de-mvăţături svinte. Iubiia pre Dumnădzău şi pre de-apropele, blînd, smerit preste samă, pre nime nu osîndiia, nice au blăstămat în viaţa sa pre nime sau cuvînt deşert să grăiască. Iară lacrămile lui au pornit izvor mare de săseníe.

Ceteaacă iubitul cartea svîntului Efrem, c-a vedea că-i plină de lacrămi sufleteşti şi de săseníe. Întru carile povesteaşte cu larg svînta Dzî acea mare a giudeţului, cît să spămînteadză tot omul cetind, cum să bociia de cu jeale aceasta direptul şi curatul şi svîntul, ca un osîndit şi ca un făcut / de tot răul, aşea să tînguia!

Şi, petrecînd în pustii, îmbla din loc în loc. Odănăoară, pornit de Duhul Svînt, purceasă de la moşiia sa la Edesa, să să închine svintelor moştii ce sînt acolo şi să să tîlnească cu vrun îmvăţat, să să poldzuiască. Şi, rugîndu-să, dzîsă: "Despuitoriule Doamne Isus Hristoase, podobeaşte-mă să tîlnesc om în Edesa, să-m dzică cuvînt să mă poldzuiesc!". Şi aşea rugîndu-să, să tîlni cu o curvă tînără şi frumoasă tocmită cum li-i năravul lor a vîna tinerii, plină de iboste. Şi, deacă o văzdzu ş-feace voia-rea cum împotrivă îi fu ruga. Iară femeaia stătu de-i căuta mult ceas. Iară svîntul, probrăzîndu-ă să să ruşineadze, îi dzîsă aşea: "Pentru ce, tu femeaie, stai de-m cauţi aşea fără ruşine şi fără stidealâ?". Iară ea răspundzînd, feace: "Eu n-am pagubă căce mă uit ţie, de vreame că din coasta ta m-au zidit Dumnădzău. Iară tu să cade să te uiţi în pămînt din care ai ieşit! Şi-ncă eşt şi călugăr de îi să cade să te socoteşti în trup cu morţii, iară nu să-m cauţi mie!". Aceastea miră pre părintele şi mulţămi lui Dumnădzău că i-au împlut ruga de l-au poldzuit o femeaie proastă. Şi ei încă i-au mulţămit de cuvînt dirept.

* adevărat am aflat

Şi, deaca-ntră în cetate, mearsă la o gazdă. Şi-mprotiva ferestrii era de loviia fereastra alţîi case. Şi svîntul herbîndu-ş de mîncat, iară din fereastra ceaea, deşchidzînd o femeaie fără ruşine dzîsă: "Blagosloveaşte, părinte!". Părintele feace: "Dumnădzău să te blagosloveascâ!". Iară ea, rîdzînd, feace: "Lipseaşte-ţ ceva de mîncat să-ţ dau?". Părintele feace: "Lipseaşte-m trei pietri şi puţînel var să astupăm această ferestruie, să nu-m faci dodeială .". Atunce ea, fără ruşine, feace: "Eu-ţ grăieesc cu dragoste c-aş dormi cu tine şi tu te ţîi mare!". Şi, supărîndu-l cu lungă dodeială, răspunsă svîntul: "De vei priimi unde mi-i voia mie, eu te voi priimi!". Iară ea feace: "Spune-mi locul, că voi mearge unde ţ-a hi voia!". Şi svîntul feace: "În mijlocul tîrgoviştii oraşului, aiurea nu voi!". Ea feace: "Dară nu ne-a hi ruşine de nărod?". Atunce svîntul: "Dară de omeni ţi-i ruşine şi de Dumnădzău nu ni-i ruşine, nice ni-i fricâ ticăi- // tă?! Că le veade toate! Şi pentru puţînă dulceaţă de păcate dobîndim focul iadului nestîns 289r şi muncă veacinicâ!". Şi aşea dojenindu-o, s-au pocăit curva aceaea de s-au făcut călugăriţă şi au împlut multe bunătăţi şi s-au spăsît.

Acesta svînt părinte au tîmpit pre Apolinarie Ereticul cărţ vicleane ce făcusă.

Acesta svînt pre mulţi cătră spăsenie au îndireptat. Şi sosînd la adînci bătrîneaţe, mearse la Dumnădzău. Şi să face săborul lui la măceniciia svintei Achiline, în Filoxeniia, lîngă tîrg.

Într-aceasta dzî, pomenirea preacuviosului părintele nostru Paladie. Stih:

Nesărind Paladie la zburdăr lumeşti,
Sare-n ceriu cu îngerii în giocuri cereşti.

Acesta fericit, într-un orecare munte făcîndu-ş o mică căşcioră, într-însă să-nchisă, cu privegheare şi ne-ncetată rugă şi cu post viaţa sa podobind, darul minunilor de la Dumnădzău au dobîndit.

Şi, odănăoară, un neguţătoriu cu aur mult trecînd pre-acolea, l-au ucis un şugubăţ şi l-au tras la uşea chiliei svîntului. Şi, deaca să feace dzuă, să strînsără omenii, ocărîndu-l pentru uciderea neguţătoriului. Şi, făcîndu-i strînsoare şi de nevoie, svîntul feace rugă la Dumnădzău de-mvisă mortul şi află vinovaţii ucigaşii. Şi pre svîntul îndireptă. Şi nu aceasta numai, ce şi alte multe preacuviosul feace. Şi foarte minunat să feace în bunătăţi şi în nevoinţe şi, cu pace, la Dumnădzău s-au mutat, vreadnice de pomenit scripturi lăsînd svintei Besearici, de folos cetitorilor.

Într-aceastaş dzî, pomenirea preacuviosului părintele nostru Iiacov Postnicul, aschitul. Stih:

Scăpă de la trup ca dintr-o sîltă,
Iiacov stignînd cu pocăinţă.

Acesta preacuvios, de tote lepădîndu-să lumeşt, lăcui într-o peaşteră 16 ai, lîngă un tîrgşor, ce-l chiamă Porfirioni, tot feal de nevoinţă că- / lugărească petrecînd. La acesta mearsă o muiare rea noaptea să-l spurce, îndemnată de păgîni. Şi ea să feace că-i de la o stariţă de mănăstire ş-au însărat. Şi, făcîndu-să c-au lovitu-o boală de inemă spre morte, să rugă svîntului să o freace cu mîna pre inemă. Svîntul feace foc lîngă dînsă şi cu direapta mînă o freca, iară stînga o ţinea în foc, de-l ardea, să nu gîndească spre muiare, pînă să umili muiarea de groza arsurii ce ş-au fript svîntul mîna. Şi i-au spus dirept şi s-au pocăit, călugărindu-să şi împlînd bine săseniia, ca o destoinică, prin bunătăţ ce s-au nevoit.

Iară că nime nu scapă de leşuiturile vrăjmaşului, să tîmplă ş-acestuia mare căderare. Pentru ca să fie căderarea lui a mulţ straje şi chip greşiţîlor de pocăinţă să nu să nime oceiască. Că un boiarin, avînd o fiică îndrăcită, o adusă la preacuviosul să o iştelească. Şi-ndată, făcînd rugă, o tămădui. Iară tatăl, temîndu-să să nu o mai întorcă boala, lăsă pre fetişoră cu fratele ei, cucon fiind, la peştera săhastrului. Şi, asuprindu-l iscusîtoriul, vai! de căderare, strică cucona. De-acii, ce s-a face?! Ucide pre cuconă şi pre fratele ei şi aruncă trupurile în pîrîu. Şi, oceindu-ş cu totul săseniia, să dusă în lume. Şi aşea zbuciumînd, l-au tîlnit un părinte de l-au priceput şi l-au mingîiat, întorcînd la pocăinţă. Şi aşea mearse de întră într-un mormînt mare, dînd oasele în laturi. Şi acolo şedzu închis dzeace ai, ungîndu-ş pieptul şi-ngenunchînd, vărsînd fierbiţ lacrămi şi dintr-adîncul inemii rugîndu-să la Dumnădzău aşea: "Cum şi-ngenunchînd, vărsînd fierbiţ lacrămi şi dintr-adîncul inemii rugîndu-să la Dumnădzău aşea: "Cum voi cutedza vedea svînta ta iconă, Despuitoriule, cu ochii miei, cu cești spurcați? De unde-m voi cutedza vedea svînta ta iconă, Despuitoriule, cu ochii miei, cu cești spurcați? Cum îm voi mișca limba și înceape ispoveadaniia? Cu care inemă și cu ce ștințâ mă voi apropiia? Cum îm voi mișca limba și înceape ispoveadaniia? Cu care inemă şi cu ce ştiinţă mă voi apropiia? Cum îm voi deschide rostul spurcat să-m budzele pîngărite, să fac rugă, să-m ceiu păcatelor iertăciune

Di-aceastea multe şi cu mai multe rugi, cu inemă înfrîntă să ruga Iiacov, cu greu post certîndu-să. Că numai buruiane mînca, luîndu-ş noaptea, de-ş lega sufletul, pînă cînd Dumnădzău îl iertă, de-l adusă la cinstea cea dintîi. Că, făcîndu-să seacete mare în ţară, făcea creştinii lîtii şi rugi multe, pînă cînd Dumnădzău arătă episcopului aceiia ţări cum, de nu să va ruga Iiacov cel din mormînt, nu s-a dezlega seaceta. Atunce mearse episcopul cu tot săborul şi, mult rugîndu-l şi el neputîndu-să apăra, feace rugă. Şi deade Dumnădzău ploi multe şi bişug.

De-acii, luîndu-ş Iiacov bune nedejd de spăsenie, de minunea ploii, adaosă la grea viaţă camai greu podvig şi lacrămi către lacrămi. Şi aşea, cu pocăinţă direaptă şi bună nevoinţă, ş-au dat sufletul în mîna lui Dumnădzău.

Într-aceastaş dzî, svintele 2 măceniţe, maică şi fiică, de sabie să săvîrşiră. Stih:

Cu hiica ş-pleacă maica grumadz supt lance,

Îmbe-n odihnă de-ş dorm somnul cu pace.

Într-acestaş dzî, svînta măceniţă Haris.

Într-acestaş dzî a **Кирнпіскуа**. Dumineca lăsatului de carne, cînd pomenim a doa venire a Domnului nostru Isus Hristos. Stih:

Cînd vei veni, Doamne, să giudeci pămîntul?

Să ne blagosloveşti atunci cu Cuvîntul?! Amin.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 29, adusul svintelor moştii a svîntului **сштномчнікъ** Ignatie Bogonoseţ. Stih:

Lăsat-au şi nouă-ntr-a sa nevoinţă,

De-a lui oase svinte s-avem rămăşiţă.

Acesta diadoh şi văspriemnic a svinţi- / lor apostoli au fost al doile episcop, la Antiohiia fiind. C-au fost ucinic depreună cu Policarp, episcopul de Zmirna, svîntului Ioan Bogoslov. Deci, fu adus la Traian Împărat. Şi, suferînd tot fealiul de ispita muncilor şi biruindu-le toate, fu trimis în Rîm să să lupte cu herile. Care lucru, deacă-l deaderă leilor în mijlocul a toată prăviriştea de nărodul Rîmului şi deacă-l mîncară leii, aşea poftindu-ş să-ş împle nevoinţa pentru Domnul Hristos. Şi rămăşiţa oselor svinţii sale neşte credincioş le strînsără şi le dusără la Antiohiia, iubit dar credincioşilor. Carii cu de toată cinstea şi frica, supt pămînt le astrucară. Pentru care svînta besearică îi prăznuiaşte praznic cu bucurie.

Într-aceastaş dzî, pomenirea svinţilor şeapte măcenici, carii în Samosate să săvîrşiră: Filothei i Perehie, Aviv, Iulian, Roman, Iiacov şi Parigorie.

Aceştia să curteniră la Domnul Hristos şi înşeläciunea păgînească o-mfruntară. Cu maiuri braţele şi stinghile le zdrobiră. De-acii, îi strujiră cumplit; şi lanţuje greale pregiur grumadzi le pusără şi-n temniţă îi aruncară. Şi iarăş scoţîndu-i, îi strujiră. Şi spîndzurîndu-i pre leamne, le găvozdiră capetele cu piroane. Şi aşea ş-deaderă în mîna lui Dumnădzău sufletele.

Într-aceastaş dzî, pomenirea svinţilor măcenici Silvan Episcopul şi Luca Diaconul şi Mochie Cîteţul. Stih:

La luptă stau viteaji trei fără de sîinţă,

De dau groază în păgîni cu Svînta Troiţă.

Numerian împărăţînd, goană era pornită asupra creştinilor. Atunce să deade ştire mai-marelui cetăţii Emesinilor pentru în svinţi părintele nostru Silvan, episcopul aceiia cetăţi. Şi îndată fu prins svîntul şi cu dînsul Iuca Diaconul şi Mochie Cetelul. Şi astătură naintea boiarinului legaţi. Pre carii cu de-adinsul boiarinul luîndu-le samă, deacă-i audzî că mărturisesc pre Domnul Hristos Dumnădzău
291r singur adevărat, iară pre ceia ce să-nchină idolilor proclefînd,// să porni cu mare urgie de mînie. Pentr-aceaea, neputîndu-i cu măgulituri să-i înduplece, îi bătu cumplit. Şi băgîndu-i în temniţă, îi mormînta cu fomea şi cu seatea. De-acii, iarăş mai scoţîndu-i la-ntrebare preste cîteva dzîle, bătîndu-i, temnicindu-i şi săcîndu-i cu fomea şi seatea, au dat răspuns asupra lor să să dea în luptă cu fierile. Deci, scoţînd pre svinţii la prăvirişte* şi fieri de cîtva fealiu slobodzînd asupră-le, să rugară svinţii lui Dumnădzău să-i săvîrşască acolo. Şi îndată slugilor sale Dumnădzău le luă svintele suflete. Atunce herile aceale sireape, stidindu-să de moştiile svinţilor, să dusără în laturi, nice leac atingîndu-să de dînşii. Şi, deaca înnoptă, neşte creştini pre-a furiş îi astrucară cu cinste, slăvînd pre Dumnădzău şi mulţămind Svinţii sale.

* teatrum, meidan

Într-aceastaş dzî, pomenirea svinţilor măcenici Sarvil şi Veveia soru-sa, carii în Edesa păţîră. Stih:

Sarvil şi Veveia într-a lor frăţîie,

le deade Hristos cununi de-mpărăţîie.

Aceştia era în dzîlele lui Traian Împărat. Şi era svîntul Sarvil la drăceasca înşeläciune a spurcatelor slujbe idoleşt, la jărtve popă.

Şi, odănăoară, făcîndu-să praznic dracilor şi el, după obiceai, fiind nacealnic la spurcatele acealea jărtve, fu dojenit de svîntul Varsimeu Episcopul şi mustrat ca cela ce iaste a mulţi prilej de pierdzare. Şi, audzînd Sarvil, să umili cu darul Domnului Hristos. Şi cuvintelor episcopului plecîndu-să, veni la credinţa Domnului Hristos cu a sa sor Veveia. Şi să botedzară de episcopul. Pentr-aceaea, la-ntrebare fu adus naintea lui Lisiia. Şi întîi, fu bătut cu toiage, de-acii, cu sabiia un fealiu de muncă îl munciră; de-acii, fu ras cu rujditori pre obraz. Şi legîndu-i mînule înapoi, fu bătut* preste pîntece şi-i scoasără învîrtind o mînă din cheieturi. De-acii, iarăş îl spîndzurară de mîni şi-l frecară cu strujnite şi prin osăbite părţi a trupului îl arsără cu foc. Şi, mai apoi, a mărturiii cunună dobîndi, în trăgătoare cu şruburi / băgat, de-l tăia cu hiristeul de la cap muncitorii. De-acii, tăindu-i capul, tăiară şi pre sora lui, că aşea învăţă îghemonul; şi aşea dobîndiră cununa măceniii.

Într-aceastaş dzî, pomenirea svîntului **сштномчнікъ** Varsimeu, episcopul de Edesa. Stih:

Lăsînd Varsimei gios greutatea trupască,

iuşor, către ceriu mearge, la viaţa cerească.

Acesta, precum s-au scris, de suflet spăsenie fiind prilej lui svîntul Sarvil, botedzîndu-l. Pentr-aceaea, pîrît către ighemonul Lisie, l-au prinsu-l. Şi, mărturisind pre Domnul Hristos Dumnădzău, fu bătut cumplit. De-acii, sosînd cărţi împărăteşt să părăsască goana de pre svinţii creştini, fu slobodzît şi svinţia sa din închisoare. Şi, petrecîndu-ş la a sa svîntă episcopie şi lui Dumnădzău mulţămind, s-au pristăvit către Svinţia sa.

Într-aceastaş dzî, pomenirea preacuviosului părintele nostru Afraat.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. Amin.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 30, pomenirea a dintru svinţi părinţii noştri şi a toată învăţători Vasilie Marele, Grigorie Bogoslov şi Ioan Zlatoust. Stih:

Străluminat-au în 30 acea de aur în trei sori lucoare.

Prilejul acestuia praznic au fost aşea. În dzîlele lui Comnin Alexie Împărat, ce-au stătut după Votaniat, s-au făcut sfadă în Ţarigrad între aleş şi îmbunătăţimaţ oameni. Că unii punea mai sus pre Marele Vasilie "sus-grăitoriu" dzîcîndu-l (adecă "cuvîntătoriu den nalte-mvăţături"), cace că au cercat firea celora ce sînt cu cuvîntul şi cu bunătăţile, mai de-a tocma potrivindu-să cu îngerii. Şi nu pre lesne iertînd şi obiceaiul greu, nemică pemintesc avînd. Şi pogorînd mai gios pre dumnădzăiescul Rost de Aur, ca ce cum are fi stînd orecum lui înprotivă, pentru căce era lesne trăgător spre // pocăinţă. 292r

Iară alţîi suia pre acesta, pre dumnădzăiescul Rost de Aur. Cace că era la-mvăţături mai după slăbiciunea omenească şi cu lesnea graiului pre toţ înderepţînd şi la pocăinţă chemînd. Şi cu mulţimea miiare-curătorelor cuvinte şi cu de pre greimea voroavei gîndului puindu-l mai sus de Marele Vasilie şi Grigorie.

Iară alţîi ţinea cu Bogoslov Grigorie. Cace că-ntrecusă pre toţ vestiţii la învăţătura elinească şi pre ai noştri cu nalţîmea şi pestriţiia şi bună-cuviinţa cuvintelor şi îmfloritura graiurilor. Şi dzîcea că acesta biruiaşte de-ntreace. Şi-l suia mai sus decît pre ceia. Într-acela chip că să tîmpla că acesta biruiaşte de-ntreace. Şi-l suia mai sus decît pre ceia. Într-acela chip că să tîmpla să-mpărechea mulţimile nărodului. Şi unii să dzîcea "ioaniteanii", alţîi "vasiliteani", alţîi" grigoriteani".

Şi pre aceastea numere holcînd şi gîlcevîndu-să în cuvinte şi aceastea aşea cuvîntîndu-să, mai apoi, după cîţva ai, să arătară aceştia svinţi întîi unul cîte unul, de-acii şi depreună tustrei, nu în vis, ce ca aiavea, cui era atunce arhiereu Efhaitelor, marelui Ioan, om şi într-alalte înţălept şi partnic la elineasca învăţătură, precum arată cărţile lui şi la bunătăţi vîrv. Şi dzîsără cu un glas către dînsul: "Noi, precum ne vedzi, una sîntem la Dumnădzău şi nemică price nu-i la noi, nice prigoană. Ce pre vremile noastre, tot însul de noi, porniţ de duhul lui Dumnădzău, ceale de spăseniia omenilor învăţături scrisăm. Şi cealea ce am învăţat deadem şi întîiul între noi nu-i, nice al doile, nice al treia, nu să-mpărecheadze, că nevoinţa noastră ne-au fost şi pînă am fost vii şi după pristăvire să facem păci ce ce vei dzîce de unul , cei doi încă sînt! De porunceaşte, seulîndu-te, celora ce holcesc pentru noi să să aducem la un gînd de linişte lumea! Şi, mai vîrtos, la o dzî să ne-mpreunedzi şi, precum vei şi

* frecat

socoti, fă-ne praznicul şi celor pre urmă să le dai, să ştie cum noi una sîntem la Dumnădzău! Şi noi cu totul celora ce ne vor face sărbătoarea şi pomenirea vom nevoi spre spăseniia lor, că socotim a avea* şi noi orece la Dumnădzău!". /

Acestea deaca dzîsără, părea că să suie iarăş în ceriu, cu lumină fără samă strălumininînd. Iară dumnădzăiescul acela bărbat sculîndu-să, adecă Ioan, arhiereul de Efhaite, precum svinţii îi porunciră feace. Şi potolind nărodele, că să vedea isteţ omul şi cu bunătăţ şi sărbătorea aceasta o deade svintei Besearici să o sărbeadze lui Dumnădzău.

Şi caută mintea omului. Că, aflînd luna lui ghenuar că are pre tustrei: la dzua întîie pre Marele Vasilie, la 25, pre Dumnădzăiescul Grigorie şi la 27, pre dumnădzăiescul Ioan Rost de Aur, au socotit şi i-au împreunat iarăş la 30 pre tutetrei, podobîndu-i cu canone şi cu tropare şi cu pohfalenii, cum să cade. Carile, precum îm pare, cu voia lor făcîndu-să, nice unuia lipseaşte lauda. Într-atîta cît sînt mai la cinste aceastea decît toate cîte-s făcute de atunce încoace şi cîte s-or face.

Iară svinţii la chip aşea era: svîntul Ioan era scund, mare la cap, supţîre la trup foarte, plecat nasul cu nări mare, plăvîi albeneţ. Găvănat la mĕlcii ochilor şi bulbucii** mare la ochi. Din ce să tîmpla a fi veasel la căutătură şi cu lucoare luminînd***, săvai că la alaltă şeruitură să vedea mîhnit. Gol şi mare la frunte. Şi cu multe zbîrcituri la frunte, urechile mare, barba mică şi rară. De cărunteaţe îmflorit, smedişor galbîn. Fălcile trase în nontru de adîncul postului. Atîta-i de dînsul a dzîce, că cu cuvîntul pre toţ elinii au întrecut. Şi osăbi la greimea gîndurilor şi la lesnea şi înflorita graiului. Şi într-atîta au tîlcuit şi au descoperit svînta Scriptură ca nimerea de alalţi şi au folosît şi îngereasca strigare, cît de n-ar hi fost acesta svînt am cutedza dzîce c-ar hi trebuit de iznovă să vie Domnul Hristos. Iară la bunătăţi şi facere şi theorie**** atîta s-au făcut, cît pre toţ au întrecut. De milostenie şi de dragoste fiind izvor. Şi nu rîhnitoriu, ce aşeaş prisne rîhnă dumnădzăiască cu dragostea de frat şi
293r cu-mvăţătura. Ş-au trăit 63 de ai de toţi. Păscînd Beseari- // ca lui Hristos 6 ai.

Iară Marele Vasilie era în pusorea trupului lung foarte şi dirept la stat, uscat şi lipsit de carne. Smolit, plăvii la faţă, mare la nări, rătund la sprînceane. Cu frunceaoa ieşită samănă om grjliv, cu puţineale steale stropit pre obraz. Lung la faţă, găvănat la tîmple, can păros la trup. Barba de-agius pogorîtă şi giumătate cărunt. Acesta au întrecut în cuvinte nu numai carii să afla pre vreamea lui, ce şi pre cei de demult. Că, petrecînd tot fealiul de îmvăţătură şi dăscălie, în toate au învîncit. Şi, nevoindu-să numai puţintel la practiceasca filosofie şi sporind cu dînsa la theoriia sau vedearea celora ce sînt, s-au suit în scaunul cel de arhierie fiind de 45 de ai şi cîrmuind Besearica 5 ai.

Iară svîntul Grigorie Bogoslov era la chipul statului, la trup era la măsură, plăvîi şi veasel, lat la nare, direapte sprînceanele, căutătură blîndă, ochiul cel dirept puţinel trist de o peteală de lovitură ce să strîngea la coada ochiului . Nu lungă barbă avînd, ce deasă şi direaptă. Destul pleşiv, alb la păr, afumat marginea barbei. Şi aceasta de dînsul să cade a dzîce că, de vrea trebui omenilor icoană şi stat pre-amănunt din toate bunătăţi încheiată, aceasta era marele Grigorie cu a vieţii stălucoare, pre cei de pre facere mai isteţ întrecîndu-i. Într-atîta la bogoslovie au întrat, cît toţ să biruia de înţălepciunea lui şi din cea în cuvinte şi din cea în dogmate, de unde şi a bogosloviei nume au dobîndit. Ş-au fost predstatel şi besearicii Ţarigradului doispreace ai, trecînd optdzăci de ai a custului său.

Pentru ruga cestor trei svinţ, Hristoase, Dumnădzăul nostru ş-a tuturor svinţilor Tăi, răsîpeaşte eriticeştile sculări şi pre noi într-o preună de gînd şi păciuită tocmală fereaşte şi a cereasca ta împărăţie spodobeaşte! Că blagoslovit eşt în veacii de veaci! Amin.

Într-aceastaş dzî, nevoinţa svîntului **СЦТТНОМЧНИКЪ** Ippolit, papa de Roma, şi a celor cu dînsul: Chelsurie / Avra sau Hrisi, Filic, Maxim, Erculin, Venerie, Stirachin, Mina, Colod, Erm, Mavros, Evsevie, Rustic, Monagreu, Amandin, Olimpie, Chiper, Theodor, Trivun, Maxim Prezviterul, Arhelau Diaconul, Chirin Episcopul şi Savain. Stih:

Îndrăzneţ, în mare Ippolit să bagă
Ca un cal ce-i ager preste ţară largă.
Pre Ippolit a mării, în 30, au ucis cursul*****.

---

* că avem
** bulbucoş ochii
*** vesel şi luminat la căutătură
**** vedeanie, bogorecenie
***** udeală

Această svîntă însoţire au fost în dzîlele împăratului Claudie, fiind ighemon Vicarie Ulpie Romilul şi Ţensurie hatman fiind. Şi Împăratului iubit credea şi-l cinstiia pre Domnul Hristos într-ascuns şi agiuta creştinilor. Şi, deaca fu cunoscut şi băgat la temniţă, întru carea învisă pre un mort, de feace pre toţ vonicii a creade întru Isus Hristos, 20 ce să tîmplară acolo. Carii, cu porunca împăratului, fură tăiaţ capetele. Şi, aducînd pre fericita Hrisi şi a ei slugă Savain, multe, întîi, răbîndînd cazne, căce posluşiia svinţilor măcenici pre la-nchisori, de le ştergea ranele de cursuri, de să ungea cu dînsele. Deci, spîndzurată, o bătură cu vine de bou şi arsă la coste cu foc; şi-n temniţă aruncată. Şi iarăş scoasă, îi zdrobiră fălcile cu pietri şi cu ciocane de plumb bătură spetele ei, de-acii, cu o piatră grea de-a grumadzi legată, o aruncară în mare. Aşea ş-au mărsu-ş la Hristos mirele ei, în ceriu.

Iară pre a ei fericit slugă Savain, cu ciocan greu preste spate bătut şi pre lemn spîndzurat şi pălit cu fachiuri, multămiia lui Dumnădzău răbdînd cazna. Şi-ş deade sufletul în mîna lui Dumnădzău dintre cealea munci. Aceasta deaca ştiu marele Ippolit, mearse la ighemonul şi-l îmfruntă, făcîndu-l crunt şi sireap. Şi cu îndrăznire pre Domnul Hristos Dumnădzău mărturisi. Deci-l bătură preste ochi şi în alte munci depreună cu următori de-a lui, preuţ şi diaconi şi episcopi. Mai apoi, legîndu-le mînule şi
294r picioarele, îi aruncară în mare. Şi aşea îşi împlură măceniia. //

Într-aceastaş dzî, nevoinţa svîntului măcenic Varsimeu Episcopul.

Acesta, cum scrie, au fost episcop la Edesa, îmvăţînd şi-ntorcînd pre ellini de la-nşelăciunea idolilor către creştinătate şi botedzîndu-i. În carii şi pre Sarvil, popa idolesc, feace de lepădă idolii şi credzu în Domnul Hristos cu Veveia soru-sa. Carii şi mărturisiră pentru Isus Hristos. De-acii, fu prins episcopul şi dus naintea ighemonului Lisie. Şi bătut cumplit, fu aruncat în temniţă. De-acii, potolindu-să goana puţinel, fu slobodzît svîntul. Şi trăind la a sa episcopie şi lui Dumnădzău plăcînd, cu pace către Svinţia sa s-au pristăvit.

Într-aceastaş dzî, nevoinţa svîntului măcenic Theofil celui Tînăr. Stih:

A lui Theofil iubitul cap tăiară,
Pentru idoli, căce-i feace de ocară.

Acesta era din Ţarigrad, în dzîlele lui Constantin şi Irina pravoslavnicii împărat. Unul den boiarii sfatului, fiind voievod, fu pus pre ostea chiviritilor. Şi purceasă cu ostea, avînd cu sine şi alţ doi voievodz într-agiutoriu. Carii, avînd zavistie asupra lui, deaca întrară sarachinii în ţară şi el ieşi la războ asupră-le cu stolul şi cu acei doi voivodzi. Şi să răpedzî întîi el cu rota sa de-ntră în mijlocul saracinilor şi feace vitejie de izbîndiia. Iară acei doi voievodzi ce-i bătea, pizmă îl vicleniră şi-l lăsară singur de fugiră. Iară sarachinii, încungiurîndu-l, îl prinsără. Şi-l dusără în ţara lor şi-l băgară la-nchisore patro ai. Şi, scoţîndu-l, siliră să să leapede de Domnul Hristos. Şi, deaca nu-l putură întoarce, îi tăiară capul.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. Amin.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 31, pomenirea svinţilor besrebrănici neluători de bani şi făcători de minuni vraci Chir şi Ioan şi svînta măceniţă Athanasiia şi trei feate a ei ficioare: Theodoti, Theoctisti şi Evdoxiia. / Stih:

Maică destoinică cu a ei trei feate,
Pentru Tatăl din ceriu mor în cap tăiate.

Aceştia svinţii măcenici Chir şi Ioan era în dzîlele lui Dioclitian Împărat: Chir, din Alexandriia, iară Ioan, din Edesa. Deci, pentru gona ce era atuncea, cuprinsease de strica pre creştini, sosînd la luciul mării, ce-i despre Araviia. Şi călugărindu-să, trăiia acolo. Iară Ioan, mărgînd la Ierusalim şi audzînd de minuni ce făcea svîntul Chir, că tămăduia tot fealiul de bole şi neputinţe şi fulgerături, mearsă la Alexandriia. Şi audzînd şi de-acolo veastea lui, mearse la dînsul de lăcui împreună. Iară o svîntă femeaie ce o chema Athanasiia, împreună cu ale ei trei fiice ficioare, Theodoti,Theoctisti şi Evdoxiia, fură prinse pentru credinţa în Domnul Hristos. Şi, scoţîndu-le la-ntrebare, iară svinţii temîndu-să să nu să cumva eale sparie de groază, ca neşte parte femeiască, fire slabă, înfricoşindu-să de munci, veniră de le-mbărbăta şi către munci le-ndemna să stea tare. Pentr-aceaea, fură şi ei prinşi. Şi, pre Domnul nostru Isus Hristos adevăr Dumnădzău mărturisind şi Pentr-aceaea, fură şi ei prinşi. Şi, pre Domnul nostru Isus Hristos adevăr Dumnădzău mărturisind şi suptcazne multe puş, le tăiară capetele împreună cu svintele aceaste, maică cu trei cucoane. Şi să face săborul lor într-a lor mărturie ce iaste într-a Forachiei.

Într-aceastaş dzî, pomenirea svinţilor măcenici Victorin, Nichifor, Clavdie, Diodor, Sarapion şi Papie din Corinth. Stih:

În pivă, trupuri trei a viteaj să pisară,
Mădulări lui Hristos tute trei s-arătară.
Ieşind din lume de gios, despărţît de lance
Cum voi treace-n ceriu Serapon cu pace.

Aceştia, în dzîlele lui Dechie Împărat, pentru mărturiia lui Hristos prinşi şi aduşi la Terţie Anthipatul, în Corint. Care cîrmuia domniia Elladei, că din Corinth era svinţii. După alte munci şi cazne nerădicate, osăbite, priimiră fîrşenii. Victorin şi Victor şi Nichifor, în pivă aruncaţ, şi zdrobiţ în
295r pi- // luge, deaderă sufletul la Dumnădzău. Iară Clavdie, tăiat mînule şi picioarele, ieşi din lume. Iară Diodor în foc luă sfîrşitul. Iară Serapion fu tăiat capul, iară Papie, necat în mare, şi-mplu mărturiia.

Într-aceastaş dzî, pomenirea svintei măceniţe Trifena, de dzîmbru ucisă, s-au săvîrşit.

Aceasta era din cetatea Chizicului, carea iaste la Ellispont, fiică unui singlitic de boierie, anume Anastasie, şi maică-sa Socratiia. Şi mearse la mărturie, nu de alţii trasă, ce însăş pre sine să dusă, ocărînd şi mustrînd pre păgîni pentru spurcăciuni ce-ş făcea ei idolilor, cinstindu-i, văz Doamne! Şi-i dojeniia să să părăsască de aceale deşertăciuni a lor. Să ruga şi lui Dumnădzău să-i întoarcă. Pentr-aceaea, cu porunca ighemonului fu prinsă şi aruncată în foc. Şi, ieşind sănătoasă din foc, cu minune, o spîndzurară sus la o muncă, de o trîntiia în neşte cuie ascuţîte de să potricăliia din gios; de-acii, ieşind, o deaderă la heri cumplite. Deci alalte heri nu o atinsără, iară un taur veni de o lovi cu cornele şi o despică. Şi spun că, unde i s-au vărsat svîntul sînge, au izvorît o fîntînă. Din care apă deaca bea femeaia cea cu prunc cînd piiarde hrana, dobîndeaşte lapte. Nu numai femei, ce şi vitele ceale prăsîte şi fără lapte să tămăduia, de le izvorîia laptele îndată, cît vrea bea de-aceaea apă.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. Amin.

CONEŢUL LUI GHENUARIE /

NOTE

1.(trad.n.)(sl.) " voie"
2.(trad.n.)(gr.) " Sfinte Doamne, Sfinte tare, Sfinte fără-de-moarte, miluieşte-ne pre noi !"
3.(trad.n.)(sl.) " Sfinte Doamne, Sfinte tare, Sfinte fără-de-moarte, miluieşte-ne pre noi !"
4.(trad.n.)(sl.) "Sfinte fără-de-moarte"
5.(trad.n.)(sl.) "răstignit pentru noi "
6.(trad.n.)(sl.) "spurcată, rea, nebună, necredincioasă întru Dumnezeu, căţea de lup "

FEVRUARIE

are dzîle 28 sau 29. Dzua, 11 ceasuri şi noptea - 13.

ÎN DZÎ ÎNTÎIE, предпраздьнство д стретенїи [1] Domnului şi Dumnădzău şi Mîntuitoriul nostru Isus Hristos. Şi svîntul măcenic Trifon.

Acesta era din satul ce-i dzîc Lampsacos, de ţinutul Frighiei, în dzîle împăratului Gordian, la 295 de ai de la împărăţiia lui Avgust. Şi, fiind foarte tînăr încă şi purtîndu-şi prilejul cu meşterşug de potrivă vîrstii sale, precum povestesc că păştea gîşte şi să împlu de Duhul Svînt, de tămăduia toată bola şi neputinţa. Şi draci goniia. Ş-au tămăduit şi fiica împăratului Gordian îndrăcită. Şi scoţîndu-l pre dracul din ficioră, l-arătă de-l vădzură toţ în chip de cîne a negru şi-l feace de-ş spusă naintea tuturor lucrurile vicleane. Şi cu aceasta minune pre mult trasă la credinţă către Domnul nostru Isus Hristos.

Iară cînd au fost în dzîlele împăratului Dechie carele au luat de la Filip ce-au fost după Gordian, fu pîrît la Apelin, eparhul Anatolului, căce nu da slujbă şi cinste dracilor. Deci, aducîndu-l naintea sa la Nicheia şi mărturisind numele lui Hristos, întîi fu bătut cu spata, un fealiu de muncă. De-acii, fu legat de cai şi gonit în vreame de iarnă preste locuri greale şi aspre. Apoi, după aceastea, gol, preste piroane de hier fu tras şi-ncă mai bătut şi cu făclii de foc la coste fript. De-acii, fu dat să-i taie capul. Şi, apucînd svîntul înainte, ş-deade sîngur la Dumnădzău sufletul. Şi să face săborul lui în mărturiia lui ce iaste în nontrul apostoliei lui svetîi Ioan Bogoslov, aproape de svînta // Besearica cea mare. 296r

Într-aceastaş dzî, pomenirea preacuviosului părintele nostru Petr cel în Galatiia.

Acesta svînt, crescînd în Galatiia la părinţii săi, aprope de Anghira, şeapte ai lăcui cu părinţii săi. De-aciia, pentru să vadză Svintele Locuri şi să-mveaţe, mearse la Ierusalim. Şi de-acolo la Antiohiia. Şi, aflînd un mormînt, întră într-însul. Care mormînt era cu cerdac şi şopron, întru care priimiia pre carii veniia. Şi prîndzul lui era puţintea pîtă cu apă măsurată şi mînca preste două dzîle. Şi cu ruga sa tămădui pre un bolnav şi-l feace a lăcui lîngă sine. Ş-au isţealit şi pre maica svîntului Theodorit, episcopului de Chira, de durori de ochi. Carea era forte stidivoasă şi lui Dumnădzău plăcătore. Şi pre un bucătar îmvăluit de duhuri necurate l-au isţealit. Şi pre altul ţăran au mîntuit iarăş de aceaea boală. Şi pre voievodul cetăţii l-au contenit şi l-au oprit de la pornealâ ce să pornisă asupra unii feate ficiore să-i facu sîlă, lovindu-l cu orbire. Şi-ncă pre maica ce mai sus dzîsăm, a svîntului Theodorit, o au izbăvit de primejde de moarte, ce nu-ş putea naşte pruncul.

Şi trăi nouădzăci şi doi de ai, plăcînd lui Dumnădzău. Şi-ş deade la Dumnădzău sufletul către răpaosul unde i-i gătată de la Dumnădzău plata şi darul nevoinţelor lui ce s-au nevoit într-atîta veac lung ce-au trăit.

Într-aceastaş dzî, pomenirea preacuviosului părintele nostru Vendimian.

Acesta au fost ucinic svîntului Avxentie. Şi, după a lui săvîrşenie, au întrat într-o crepătură de stîncă, întru care ş-au făcutu-ş căşcioră mitîtea. Şi, într-însă, trăi 42 de ai. Şi, cînd vru să să pristăvască, îngenunche la pămînt şi-ş deade sufletul la Dumnădzău.

Într-aceastaş dzî, pomenirea preacuviosului părintele nostru Vasilie, arhiepiscopul de Solun. Şi de naştere / din Athina. Şi ispoveadnic.

Într-aceastaş dzî, preacuviosul Timothei în pace s-au săvîrşit.

Într-aceastaş dzî, svîntul măcenic Theion cu doi cuconi de sabie să săvîrşiră.

Într-aceastaş dzî, svîntul măcenic Carion, limba tăiat, s-au săvîrşit.

Într-aceastaş dzî, svînta măceniţă Perpetua şi acei cu dînsa: Sater, Revcat, Satornil, Secund şi Filitatiia.

Svînta măceniţa Perpetua au fost din cetatea Vuthritanonilor, la Africa. Şi fu prinsă de necredincioş şi adusă la mai-marele preste mii, depreună cu acei cuconi tineri ce mai sus s-au dzîs, fiind oglaşenici. Iară la această svîntă şi la Filichitata slobodzîră o dzîmbroie sireapă asupră-le păgînii de le-au sfărîmat şi le-au stropşit. De-acii, acei păgîni cu mulţimea gîrbiră cu sabii şi cuţite de le umorîră împreună cu acei svinţi cuconi; şi aşea-ş luară la Domnul Hristos cununa mărturiei.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. Amin.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 2, streateniia Domnului nostru Isus Hristos, cînd l-au priimit în brațele sale direptul Simeon.

Trecînd 40 de dzîle după mîntuitoarea omenire și-ntrupare și naștere a Domnului nostru, fără împreunare bărbătească, din Preasvînta pururea Ficioara Mariia, într-această cinstită dzî, fu adusul în besearică Domnul nostru Isus Hristos de svînta aceasta ficioară și de direptul Iosif, pre obiceaiul a umbrosei scripturi a legii vechi. Cînd și bătrînul Simeon și starețul căruia era prorocit de Duhul Svînt
297r să nu vadză moarte pînă nu va vedea pre Domnul Hristos. Și, luîndu-l // în brațe și mulțămind Domnului Hristos strigă: "Нинѣ отпѹщаеши раба твоего владко"[2], adecă "acmu slobodzăști pre șerbul tău, Doamne!" după cuvîntul cu pace. Că vădzură ochii miei lucrul tău cel de mîntuință care-l gătaș denaintea feții a tuturor popoarelor, lumină de descoperit limbilor și slavă poporului tău lui Izrail. Și cu multă bucurie purceasă de să dusă dintr-această viață la cea veacinică. Și acesta săbor să face la cinstita besearică a preacurata Despuitoarei noastre Dumnădzău-Născătoarei și pururea Ficioarii Mariei ce-i în Vlaherne.

Într-aceastaș dzî, svîntul măcenic Agathodor.

Acesta tinerel fiind, fu adus la boiarinul tianeilor. Și pentru mărturiia Domnului Hristos, fu strujit. Și pre grătariu înfocat fript. Și limba tăiat și dințli cu vîrtejul scoș. Și fluierile și pulpile sfărîmat. Și sulița înfipt în coaste. Și țăpuș îmfocate bătură îm molele capulu. Și așea ș-au dat în mîna lui Dumnădzău sufletul.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaște și ne spăseaște. Amin.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 3, pomenirea svîntului și direptului Simeon Bogopriemnicului, adecă "ce-au ținut în brațe pre Dumnădzău". Și Anna Proroci**ț**a.

Aceasta sărbătore să face în cinstita apostolie a svîntului Iiacov, fratele lui Dumnădzău, ce iaste în cinstita besearică a svintei Dumnădzău-Născătorei, lîngă svînta Besearică cea mare.

Acesta svînt marele Simeon i s-au lungit viața într-acest veac pentru ce i s-au dat veaste de la Duhul Svînt să nu vadză moarte pînă cînd ce va vedea pre Domnul Hristos. Și, luîndu-l în brațe pre Svinția sa și prorocindu-i cu Duhul Svînt de ceale viitoare a Domnului Hristos și pre făgăduință ce i s-au făgăduit, luă fîrșit vieții sale.

Iară prorocița Anna era fată lui Fanuil. Ca- / rele era de ruda lui Asir. Trăișă cu bărbatul ei șeapte ani și, sfîrșindu-i-să bărbatul ei, sluji în besearica lui Dumnădzău toată alaltă viață a ei cu rugă și cu post. Pentru care și ea nelipsind nice dănăoră de la besearică, s-au spodobit de-au vădzut pre Domnul adus în besearică, de 40 de dzîle prunc, adus de a lui precistă Maică ficioră și Iosif direptul. Și mulțămiia și ea lui Dumnădzău și proroci de Svinția sa, spuind între toți ce era strînși în besearica: "Acesta prunc iaste Domnul Cela ce-au întărît ceriul și pămîntul! Acesta iaste Hristos de carele au prorocit toț prorocii! Acestora astădzi făcîndu-le pomenire însămnăm și mărturisim strigînd strașnica și nepovestita împăcăciune și om-dragoste carea Dumnădzău feace cu noi, cu omenii, greșiți Sinții sale!".

Într-aceastaș dzî, pomenirea svinților măcenici Andrian și Evvul.

Aceștia de naștere era de la Vanea. Și de dragostea celor ce mărturisiia pre Domnul Hristos traș, mearsără în Chesariia. Și, văzîndu-să de curățiia îndrăznirii că sînt creștini, fură aduș la boiarinul Firmilian. Și îndată rane preste spate și preste coste priimiră. Și alte mai mare cazne suferiră. Iară stînd nesmintiț și ne-nduplecați din mărturie, ii aruncară herilor să-i mănînce. Deci fericitul Andrian, dat la un leu, petrecu nevoința foarte vitejeaște. De-acii, îi tăiară capul. Iară svîntul Evvul, răbdînd multe rugări și-mbunări și, ne-nduplecîndu-să, așeaș cu acelaș leu s-au luptat de-a tocma ca și Andrian svîntul măcenic, mai apoi au obîrșitu-ș nevoințele.

Într-aceastaș dzî, pomenirea svîntului măcenic Vlasie Vucolul, adecă Boariul. Pote hi negu**ț**ătoriu de boi.

Acesta din Chesariia Cappadochiei fiind de naștere, din părinți bogaț foarte, din dobitoce mulțime ce avea de era bogătaș, din care da milostenie cu multul la săraci. Și, scornindu-să gonă
298r asupra creștinilor, ca un creștin fericitul Vlasie era cercat și nu-l // afla, munții și cîmpii* că cerca pentru dînsul. Carea deaca-nțăleasă direptul și viteazul, ca la un ospăț chemat împărătesc, ou osîrdie să deade la ceia ce-l cerca. Și ca pe niște priiateni îi ospătă. Și, deacă astătu la giudeț și fu întrebat, spusă vederat și numele său, și credința, și meșterșugul. Și-ndată îl rădicară patro înș și-l tinsără la pămînt, de-l bătură cu vine crude de bou. De-acii, iușurîndu-i Dumnădzău durorile și tămăduindu ranele, iară

* codrii

ighemonul feace că sînt farmeci aceastea. Pentr-aceaea, îmvățăde-l băgară într-o căldare mare, plină de apă înfierbîntată de unda. Și era minune mare și spaimă de ce să vedea. Un om îmbrăcat cu focul ca-ntr-un vășmînt dinpregiur, din carele și grăiia. Și trăi svîntul 5 dzîle într-acea căldare. Iară îngerii îl îmbărbătă să nu să sparie de turbiciunea* focului și răsîpiia stricatul de la dînsul. De-acii, slugile trimise de la ighemon să-l scoță pre svîntul din căldare, deaca-l vădzură viu și îngerii cîntînd, pre sine strigară creștini. Aceasta deaca știu ighemonul, mînă pre alte slugi și aceia, deaca veniră și vădzură minunea, să strigară și ei creștini. De-acii, venînd ighemonul și deaca vădzu pre svîntul în herbătoarea căldării și părîndu-i că-i stîmpărată apa, cercă anume că-i reace. Și cum să atinsă** pre obraz, i-au ars ochii și i-au scos și sufletul. Iară svîntul lui Hristos măcenic pre toț cîț credzură, dintr-acea căldare stropind, botedză în numele Svintei Troițe.

Și, sosînd la ocolele ciredzilor sale, poroncind maică-sa și omenilor săi ce-au trebuit, deade sufletul său în mîna lui Dumnădzău. Și carii s-au tîmplat acolo vădzură de la rostul svîntului ieșind ca o porumbiță albă și luminată; și zbură în ceriu. Pentr-aceaea, astrucară și cinstitele lui moștii la acel loc. Iară toiagul svîntului împlîntînd s-au îmverdzît, de s-au făcut ca un copaci mare de-au cuprins cu umbra oltariul.

Într-aceastaș dzî, prorocul Azariia, ficiorul lui Addo, cu pace s-au săvîrșit. /

Acesta-i ficiorul lui Addo, din sat din Simvatha. Carele au întors de la Ierusalim prada Iudei. Și, răpăosînd, s-au îngropat în ocina sa.

Într-aceastaș dzî, Pavel și Simon, svinții măcenici de sabie să săvîrșîră.

Într-aceastaș dzî, svîntul Clavdie cu pace s-au săvîrșit.

Într-aceastaș dzî, de **Κυριακαχ**ή. Sîmbăta brîndzei, pomenirea sufletelor direpțior.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaște și ne spăseaște. Amin.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 4, pomenirea preacuviosului părintele nostru Isidor Pilusiotul.

Ș-au scuturat pravul lumii Isidor
Din a sufletului său cinstit odor.

Acesta svînt, fiind de naștere de la Eghipet, den părinți buni și credincioș, văr fiind lui Theofil și Chiril, svinților patriarș de Alexandriia. Acesta Scriptura a dumnădzăiască înțălepciune și cea de-afară pînă în sîmcea au învățat, foarte multe scrisori a cuvînt și pomenire vreadnice iubitorilor de-mvățături lăsînd.

Și ș-au lăsatu-ș toată avuția și ruda cea luminată și viața cea cu nărocită bogățiie. Sosî la muntele Pilusionul. Și întră în viață călugărească. Acolo îndelepnicîndu-să și cu Dumnădzău grăind, toată lumea cu a sale dumnădzăiești cuvinte îmvățînd lumina, pre păcătoși întorcînd, pre cei îndereptați întărind, pre cei ne-nduplecați cu tăietorea cea dumnădzăiască îngrozînd și spre bunătăți îi stîrnia și pre-aceia. Și-ncă și pre-mpărați cătră folosul lumii, aducîndu-le aminte și dojenindu-i. Și, pre scurt să dzîcem, tuturora cui năzuia de-l întreba din a svintei Scripturi dzîsuri foarte înțălept le dezlega și le tîlcuia. Și spun eum cărțile *Poslaniile* lui să fie ca la dzeace mii. Deci așea, cu naltă și-nțăleaptă 299r
viață trăind și dumnădzăiaște purtîndu-să, la adînce bătrînețe obîrși viața. //

Într-aceastaș dzî, pomenirea preacuviosului părintele nostru Nicolae Ispoveadnicul.

Aceasta preacuvios era născut din ostrovul Critului. Și, vrînd să-ș vadză pre Theofan, rudeniia*** sa, mearse la Țarigrad. Și, aflîndu-l însîmbrat în frații Studiilor, întră și el supt viață călugărească. Și, trecînd prin toate învățăturile și a călugărească viață seamne, foarte de stavăr învățînd, să hirotoni preut. Că la vîrvul de sîmceaoa bunătăților sosîsă. De-aciia nainte, izgnanii cu învățînd, să hirotoni preut. Că la vîrvul de sîmceaoa bunătăților sosîsă. De-aciia nainte, izgnanii cu Theodor, egumenul mănăstirii, dumnădzăiescul Nicolai păți. Și, de-acolo aducîndu-i, cu gîrbace fură bătuț de Leot cel fieros și neiubitor de Hristos, pentru închinăciunea svintelor icoane. Decii, fură închiși. Și iarăși scoși la-ntrebare și bătuți. Și iarăș în cușcă aruncați și legați. Și trei ai răbdară în închiși. Și iarăși scoși la-ntrebare și bătuți. Și iarăș în cușcă aruncați și legați. Și trei ai răbdară în închișî

Şi, iarăş murind şi acesta împărat şi luînd fiu-său Theofil împărăţiia, iarăş asupra creştinilor porni goană. Şi acesta Theofil, deaca ş-au dărîmat* viaţa şi rămasă însăş împărăteasa svînta Theodora stăpînînd împărăţiia cu fiiul ei şi făcîndu-să linişte şi pace mare.

Şi, sosînd împărăţiia la Vasilie Machedon, pre acesta cuvios şi mult păţît Nicolae, cu multă rugăminte, egumen studenţilor l-au pus. Deci atîtea şi ca aceastea nevoinţe de trei ori cu osul obîrşînd şi de aceea multă / patimă străbătut, şeaptedzăci şi cinci de ai împlînd, cu pace s-au răpăosat.

Într-aceastaş dzi, pomenirea svîntului **СШТИЛЬНИКЪ** Avramie, episcopul Arvilei de Persiia.

În al cince an aceii de Persida asupra creştinilor gonă fără leage şi fără de Dumnădzău, fu prins svîntul Avramie de mai-marele fărmăcătorilor. Şi silit să să leapede de Domnul Hristos şi să să-nchine Sorelui. Iară fericitul dzîcea către dînsul: "Becisnice şi ticăite, cum nu te temi acealea ce nu sînt de triabă poruncîndu-ne a face? Dară cade-să a lăsa pre tvoreţul, iară tvoreniia şi fapta Dumnădzăului mieu a închina?". Aceastea cuvinte nu puţîn turburară pre tiranul asupra svîntului. Şi-ndată mai-marele fărmăcătorilor îmvăţă să-l puie la pămînt. Şi cu toiage clinciurose de-l bătea. Şi, vădzîndu-l că rabdă aşea de vitejeaşte pre svîntul şi mai vîrtos, că să şi ruga svîntul pentru bătătorii şi dzîcînd: "Doamne, nu le pune lor acesta păcat, că nu ştiu ce fac!". Deci îmvăţă de-i tăiară capul svinţii sale cu sabiia. Şi aşea să săvîrşi svîntul Avramie în oraşul ce-i dzîc Thelman, cu tăiatul de sabie.

Într-aceastaş dzî, pomenirea preacuviosului părintele nostru Ioan de Irinopoli, unul de svinţii Părinţi cei din Nichea. Şi pomenirea svîntului măcenic Theoctist.

Într-aceastaş dzi, preacuviosul şi făcătoriul de minuni Iasim cu pace s-au săvîrşit.

Într-aceastaş dzî, de **Кирилосъ**, Dumineca brîndzei. Cînd pomenim izgnaniia din rai a-ntîi zidiţilor.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. Amin.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 5, pomenirea svîntei măcenîte Agathei.

300r **În dzîlele împăratului Dechie ce-au umorît** pre Filip Împărat năduşindu-l în cort, făcîndu-ş // obraz că l-au umorît căce au fost creştin şi cinsteaşte pre Domnul Hristos. De-acii au mînat prin tote ţări şi cetăţi şi oraşe şi pre la voievozdi şi domni să silească în tot chipul să nu lase picior de creştin.

Între aceia ispravnici era unul preste samă fără omenie, anume Chindian. Acesta şedzu domn în oraşul ce să chiamă Panormul. Şi-ntre alalte răutăţ ce avea, era de rudă rea ţăran şi de om rău au încăput la slujbă. Era spurcat curvariu forte. Era şi la argint lacom. Aceaste trei reale mare avea.

Într-acela oraş era o ficioară frumoasă tînără de 15 ai, curată cu trupul şi cu sufletul. Şi cu multe bunătăţ, bună şi-nţăleaptă, cumu-i era şi numele Agathi, ce să dzîce "bună". Părinţii ei nu s-au scris anume cum i-au chemat. Fost-au bogaţ şi nebotedzaţ, să fie murit nepricepuţ. Iară svînta Agatha, de Dumnădzău îmvăţată, să închina răstignitului Domnului nostru Isus Hristos şi-l iubiia cu tot sufletul ei. Avea şi trei daruri mare. Că era fată de boiarin din cei mai mare. Şi era şi frumoasă de-ntrecea pre toate a vremii sale, juruită lui Dumnădzău să să ţiie în ficiorie curată, de cînd cunoscu pre Dumnădzău. A treia că era şi foarte bogată, de-mpărţiia cu multul la săraci.

Şi, deaca audzî Chindian de veastea cea bună svintei Agathei, pusă gînd să o dobîndească să o ia, pentru bogăţiia şi pentru să între în rudă mare şi pentru frîmseaţe. Aceastea dorînd şi cugetînd, trimisă de o adusără naintea sa. Şi, deaca o văzu, încrementi şi sta căscăunt, fără de glas mult ceas, mirînău-să de frîmseaţele ei. De-acii, începu a o măguli şi a-i giurui să o pleace la sine. Iară svînta şi-nţăleapta nu-l băgă ca o-mpuciciune în samă şi ca neşte gunoi scîrnav. Ce încă-i răpunsă pre scurt, cît îl feace de o cunoscu din destoiniciia ei.

Şi, vădzînd spurcatul acela că cu bine n-a isprăvi nemică, chemă pre o hotră** curvă fără ruşine, anume Fruntisiia. Carea avea 9 fiice şi tote le-mvăţasă curve. Şi dzîsă către dînse spurcatul: / "Luaţi această fată la voi şi-n tot chipul siliţi să o-ntorceţ către voi! Şi de-o veţ pleca la mine, veţ avea dar de la mine cît voi scote-vă din hrana cea fără cinste cu care vă ţineţi, către cinste!".

Deci luară aceale muieri fără ruşine pre svînta şi blagoslovită fetişoră Agatha la casa lor. Şi o supărară o lună încheiată nepărăsît, măgulindu-o şi cu bine şi cu rău, cu groza muncilor. Flămîndzîndu-o şi-nsătîndu-o şi nelăsîndu-o să odihnească dzua şi noaptea, nepovestit. Iară svînta le dzîcea aşea: "Gîndul şi mintea mea iaste întemeiată întru Domnul mieu Isus Hristos, piatra cea de unghiul zidiului. Cuvîntul vostru, neşte vînt. Giuruitele şi groazele vostre, ape trecătoare, de nu pot clăti turnul gîndului mieu pentru bunătatea Domnului mieu nice leac! Şi cu cît l-iţi bate mai tare cu

* surupat

** necurată

atîta mai vîrtucios va fi! Şi mai întărît în dragostea lui Hristos Tvoreţului mieu!". Unele ca aceastea dzîcea lăcrămînd svînta ficioară şi rugîndu-să lui Dumnădzău să-i dăruiască să între în slava muncilor, să mărturisască mai curund.

Şi, deaca să-mplură 30 de dzîle, vădzînd Frondisiia că, cu cît o dodeiaşte, cu mai mult să-ntăreaşte, mearse la ighemonul de-i spusă cu adevărat că mai lesne-i pietrile să le moie, să le facă ca apa, decît inema aceştiia ficioare. "Cît am putut am silit, de-acumu fă cum ţ-a hi voia!".

Atunce să mînie spurcatul şi o adusă naintea sa şi o-ntrebă cine şi cumu-i şi din cine iaste. Ea-i răspunsă: "Eu sînt slobodă născută din carii sînt mai de frunte într-această cetate, precum ştiu toţ orăşeanii!". Şi ighemonul feace: "Deaca eşti slobodă, derep-ce ai făpte şi obiceaie cum ai hi roabă cuiva?". Iară svînta Agathi feace: "Eu sînt roabă Domnul mieu Isus Hristos, iară nu altuiia cuiva!". Boiarinul feace: "Deaca eşti roabă, iată că nu eşti slobodă!". Iară svînta dzîsă: "Robul cel desăvîrşit Domnului Hristos, acela iaste cu totul slobod! Şi cine iaste stăpîn şieş, acela iaste firiş domn a lumea totă! Şi cu acesta chip iaste slobod de către toate făptele!". Dzîsă boiarinul: "Să nu stăm în vorovă lungă! Pasă de // tămîiadză dumnădzăii miei sau te voi piiarde cu cazne greale!". Iară svînta: "Mă rog 301r Dumnădzăului mieu să fii ca dumnădzăii tăi!".

Aceastea cuvinte turburară pre tiranul şi-mvăţă muncitorii să zdrobască rostul svintei, să nu mai cuteadze a sudui dumnădzăii lui. Aceasta deaca feaceră, dzîsă svînta: "Mă mir de tine, ighemonule, că te dzîci a fi întălept! Eu ţ-am dzîs bine să fii ca dumnădzăii tăi şi tu ca un fără-minte îmvăţaşi să mă bată. Deaca sînt dumnădzăii voştri mai buni decît voi, s-ar cădea să-m mulţămeşti că-ţ poftesc binele! Iară de sînt mai răi şi mai becisnici, să vă fie ruşine a vă-nchina la dumnădzăi ca aceia!". Atunce să mînie tiranul camai mult şi-i dzîsă: "Cum cutedzi, fată fără ruşine, a grăi unele ca aceastea? Iacă-ţ dzîc: sau tămîiadză sau vei petreace multe munci!". Iară svînta: "Caznele şi muncile tale nu le bag samă! Că, de mă vei băga în fieri sireape, îndată s-or face blînde, cît or audzî svîntul Numele Domnu mieu Isus Hristos. Şi vor fi ca neşte mieluşei! De mă vei băga în foc, îngerii din ceri mă vor răcori! Şi, de-m vei rumpe carnea şi alte cazne ce-m vei face, am pre Domnul mieu de-l ascultă toate stihiile şi cu Cuvîntul lui toate neputinţele să tămăduiesc. Dracii să izgonesc, slăbănogii să string, ologii îmblă. Şi alte minunate să fac numai cu ameliţarea lui şi cu dumnădzăiasca sa voie! Şi Svinţia sa m-a scote din toate năsliturile tale!".

Atunce îmvăţă de o-nchisără* în temniţă pînă mîine, să gîndească ce cazne să-i facă. Şi, mărgînd la-nchisore, să bucura atîta cît îţ părea că mearge la nuntă. Aşea de voiosă mergea la faţă şi veselă. Cînd fu mîine, şedzu Chindian în scaun ca un lup sireap. Şi dzîsă: "Caută să nu piiardem vreamea! Pasă de te leapădă de Hristos şi tămîiadză idolii!". Iară svînta feace: "Să ştii că n-oi veni la atîta nesîmţire să tămîiedz dimonii tăi, de mi-ai face care cazne mai cumplite ce nu s-au mai audzît! Ce pururea voi mărturisi pre Dumnădzău şi Domnu mieu Isus Hristos, şi cu inema, şi cu rostul! Deci căzneaşte, munceaşte, rumpe carnea, pune în mul- / te feaiuri de morţ să cunoaşte adevărul!". Atunce îmvăţă de o dezbrăcară golă şi-i legară mînule înapoi şi o spîndzurară la stîlp. Şi o bătură cu gîrbace şi o arsără pregiur cap şi mînule şi picioarele. Iară svînta dzîsă către tiran: "Tu te gîndeşt că-m dai foarte o grije şi nevoie, dară eu sînt bucuroasă într-aceastea cazne! Şi sînt voioasă ca neştine ce-i vin veşt bune şi-ş veade un iubit şi cinstit al său priiatin, ce de multă vreame au dorit să-l vadză. Şi cum grîul nu-l bagă în jitniţe pînă nu-l curăţăsc cu-mblăcie întrare, de-l osăbăsc de la pleavă, aşea şi sufletul mieu nu pote întra în slava fericinţei ceii veacinice cu cununa mărturiei, de nu vei, întîi, căzni trupul mieu nu pote întra în slava fericinţei ceii veacinice cu cununa mărturiei, de nu vei, întîi, căzni trupul mieu nu munci cumplite!". Atunce îmvăţă pre muncitori să-i rumpă ţîţele cu fierul şi, de n-or putea aşea, ei să i le taie cu cuţitul. Deci muncîră de le căznîră cu cleşturi şi nu putură să i le rumpă, că cra aşea, ei să i le taie cu cuţitul. Deci muncîră de le căznîră cu cleşturi şi nu putură să i le rumpă, că cra micşore forte. Deci, pentr-aceaea, i le tăiară cu cuţitul. Şi croiră într-acesta chip pieptul ei, de era mare jeale a o prăvirea neştine. Că-i cura svîntul sînge de roşi locul pregiur acolo. Acestea păţînd svînta, întorsă faţa către ighemonul, dzîcînd: "O, necurate şi nemilostive tirane, cum nu ti-i ruşine, neruşinatule, a tăia acealea mădulări carele te aplecară de la maică-ta la prunciia ta! Iară eu de-aceasta nemică nu mi-i grije! Că am pre Domnul mieu Hristos de poate să mă tămăduiască, de-m va fi de vro treabă cu folos!". De-acii, tiranul o aruncă în temniţă întunecată, îmvăţînd să nu-i dea de mîncat fără numai puţînea pîine cu apă puţînă, cît să nu moară, pentru să o muncească mai cumplit încă. Şi-mvăţă numai puţînea pîine cu apă puţînă, cît să nu moară, pentru să o muncească mai cumplit încă. Şi-mvăţă temnicearii să o păzască bine, să nu între vrun vraci să o tămăduiască, ce să o lase aşea negrijită, să să împută.

Deci acela tiranul cugeta şi năsliia deşearte, că înţăleptul vraci şi-mpăratul milostiv au grijit de leacul ei. Şi aşea cum dzăcea svînta ficioră lepădată, negrijită, rănită, în temniţă întunecată, la vreame

* dusără

302r de miadzănoapte veni lumină frumoşă şi minuna- // tă, nepovestită. Atunce uşile temniţii să deşchisără de putearea lui Dumnădzău, iară temnicearii fugiră, de frică, tremurînd. Atunce svînta veade un bătrîn cu chipul de svînt, carele ţinea a mînă un vas cu leacuri. Denaintea lui era altul mai căpetenie, tînăr, frumos, cu o făclie luminată. Carii era svinţii apostol Petr şi îngerul, socotitoriul sufletului ei. Iară svînta nu-i cunoscu. Atunce veniră şi neşte oräşeani, buni de-a ei cunoscuţi, sfătuindu-o să fugă, să scape, să nu moară cu năpaste. Iară ea le răspunsă : "Apere Dumnădzău să fug eu de cununa mărturiei! Şi să fiu vină să paţă nevoie temnicearii!". Atunce dzîsă către dînsă apostolul: "Iată că ţ-am venit, fiică, să-ţ tămăduiesc mădulările rănite!". Iară ea îi dzîsă: "Cine eşti tu de grijeşti de sănătatea mea? Eu nice dănăoră nu mi-am trebuit leacuri trupului, deci cu necădinţă-i să fac eu aceaea lîngă morte carea n-am mai făcut în viaţă!". Şi-i dzîsă svîntul: "Nu-ţi fie scandală, fiia-mea, şi lasă să te tămăduiesc! Că sînt şerbul Domnului Hristos. Şi pentru libovul tău am venit să-ţi fac slujba aceasta!". Iară ea răspunsă: "Eu n-am nice o pricină să-m fie scandală, nice leac de om pemintean şi, mai vîrtos, de tine că eşti bătrîn. Şi carnea mea iaste atîta de croită, cît îm pare nime să nu să scădălizască de mine. Pentr-aceaea, Dumnea-ta, mulţămăscu-ţ foarte de binele acesta! C-ai venit de bun gîndul tău, nedzîs de mine!". Şi-i dzîsă svîntul: "Dară căce nu vei să te tămăduiesc?" Iară ea îi dzîsă: "Căce am pre Domnu mieu Isus Hristos, Carele îndereptează cu melităa sa toată lumea. Şi cu Cuvîntul său lecuiaşte totă neputinţa şi totă bola cea fără leac. Şi, deaca va fi cu voia lui şi de folosul mieu sănătoşearea trupului mieu, mi-o va dărui darul lui, cu melităarea numai sau cu un cuvînt camai mic!". Aceastea deaca audzî svîntul, odihni puţînel şi dzîsă ei: "Să ştii, hiică, că eu sînt apostolul Petr! Şi iată că te tămăduiş cu darul lui Isus Hristos ."

Şi, deaca dzîsă aceastea, apostolul fu nevădzut. Iară svînta să află sănătoasă şi-ntreagă la tot trupul ei, nice leac de rămăşiţă de rană să-i hie rămasă undeva. Atunce căzu la pămînt şi feace rugă cu mulţămită, către Domnul dzîcînd: "Blagoslovit Dumnădzău şi părintele Domnului nostru Isus Hristos! Carele prin apostolul Petr mi-au tămăduit ţîţele şi alalte părţi a trupului!".

Cînd fu mîine o adusără pre svîntă în curte. Şi-i dzîsă ighemonul: "Închină-te dumnădzăilor miei, îndărăpnico, sau vei lua munci decît ceale-ntîi mai cumplite!". Iară ea dzîsă lui: "O, deşertule şi lipsit de crieri, cum ţ-ar hi voia să mă leapăd de Domnul mieu ce mi-au iştealit ranele şi să mă-nchin pietrilor?!". Şi boiarinul feace: "Cine te-au tămăduit?". Iară ea feace: "Domnul mieu Isus Hristos, Fiiul lui Dumnădzău viu. Pre Carele pururea l-oi mărturisi cu rostul şi-n toată inema!". Şi-i dzîsă boiarinul: "Acmu voi ispiti de poate Hristos să-ţ agiute!". Şi-mvăţă de gătară mare jeratec într-acea curte în polată. Şi, preste jeratec, să arunce bucăţi de smolă şi cărămidzi şi ciuline de her, ca să să înfigă prin carnea ei. De-acii, o dezbrăcară şi, legîndu-i mînule şi piciorele cu lanţuge, o aruncară într-acel jeratec viu. Şi, atunceşi, dîndu-i-să acea cumplită usturime svintei Agathei şi-ş ruga agiutor, îi agiută Acela Carele în mijlocul focului au răcorit cu rouă pre cuconii săi în Vavilon.

Şi să feace un cutremur groznic, atîta cît să spăriară toţi că s-a prăpădi oraşul lor. Că să răsîpiră case multe şi perră omeni mulţi şi, mai vîrtos, c-au căzdut paleaţul lui Chindian, de i-au umoritu-i şi doi senatori. Deci cursără toţi oräşeanii Panormului cu arme la curte şi dzîsără: "Pentru aceale amară cazne ce faci svintei Agathei, o, ighemonule, sîntem în cumpănă toţ să perim cu totul! Deci caută de o 303r slobodzi, nu o mai căzni sau te vom aprinde cu toată casa ta!". Atunci, spăriindu-să de porneala // nărodului şi temîndu-să şi de cutremur, îmvăţă de o luară din jeratec friptă şi o aruncară în temniţă pînă la altă poruncă. Şi acolo în temniţă, îngenunche svînta şi feace rugă aşea către Domnul Hristos: "Doamne Isus Hristoase, Dumnădzăul mieu, Care m-ai zidit din nefiind întru a fi în ceastă lume ş-ai ferit trupul mieu fără stricat şi fără parte de către totă trupasca dulceaţă şi m-ai întărit de-am biruit caznele a necuraţilor tirani şi mi-ai dăruitu-mi darul răbdării, pentru multă a ta milostivire, mă rog şi mîngăiesc a Ta bunătate să mă priimeşti astădzi întru slava Ta! Ca să mă spodobăşe să vădz cu sufleteşti miei ochi faţa Ta Sîntă!". Şi, fîrşindu-ş molitva, au adormit. Şi mearsă sîntul ei suflet în mînule cerescului ei mire, de să-ndulceaşte şi să bucură cu Dînsul în nepovestită slavă şi veselie ne-ncetată.

Şi, deaca audzîră cetăţeanii ei c-au răpăosat svînta, alergară cu lacrămi şi cu cinste la temniţă, de luară svîntul ei şi ficioresc trup. Îl tocmiră cu mirosuri scumpe şi-l îmfăşară cu pîndze curate şi o astrucară într-un secrii de marmure mohorît. Şi-n ceasul ce o astruca, sosî un vonic tînăr, strălucind ca fulgerul, cu o scîndură a mînă de marmure. Şi denaintea aceluia mergea 100 de vonici de-a şirul, cîte 2, cu haine albe ca omătul şi frumoşi. Carii sosînd la mormîntul svintei, cel marele între alalţi pusă scîndura cea de marmurea deasupra secriiului svintei şi fură nevădzuţi. Şi aceia fusease svinţii îngeri.

Iară cel cu scîndura au fost strajul sufletului svintei. Şi era scrise într-acel marmure aşea: "**нѣсть осіосъ, дѣто пролнрѣтос. тіми ѳеѣ кай патрідос литрокіи**", adecă "minte preacuviosă, sîngură-cuviosă şi svîntă şi sîngură-mvoită, că de voia ei au venit la credinţă şi feace multă cinste lui Dumnădzău cu mărturiia ei. Şi iaste şi izbăvinţă moşiei ei din păginie spre credinţa cea bună creştinească. /

Şi, deaca ştiu procleatul tiran c-au răpăosat svînta Agathi, au încălecat cu voinicii săi şi ieşi din cetate să margă să vadză ocinele şi moşiile svintei, să le stăpînească el. Ce Dumnădzău milostivul Agathei. Deci, amu, trecînd un pîriu între 2 voinici, să rădicară caii voinicilor amînduror în două picioare, o minune! Şi unul apucă cu dinţii de piept pre Chindian de-l aruncă în vale. Şi altul au sărit în spate-i de l-au stropşit şi l-au umorît. Şi aşea s-au izbîndit svintei Agathei. Şi spurcatul lui trup l-au luat valea şi nu s-au mai aflat. Să află într-un munte într-acel ostrov a Siţeliei, departe de oraşul svintei Agathei, Panormul, ca la 12 mile. Care munte să chiamă Etna. Iaste forte mare şi are în vîrv o gură din carea iase negru fum şi sterevie şi foc. Sîntul Grigorie Dialog dzîce că iaste adevărat o gură de iad.

Iară după răpăosarea svintei Agathei, preste un an, s-au deşchis muntele acela ş-au aruncat afară foc ardzătoriu, ca un pîriu mare. Şi venind pre oraşul Panormului, arsă tot ce ş-au găsît pre unde au agiuns, copaci, pomi şi altă materie. Şi nu numai, ce încă şi apa o ardea ca oloiul şi o mistuia. Deci oräşeanii să-ngrozîră. Bărbaţ, femei, creştini şi elini fugînd de focul acela şi spămîntaţ, cursără la mormîntul svintei Agathei cu credinţă. Şi-i luară grobnicul cel de mătasă de la mormînt şi-l feaceră steag. Şi ieşiră cu litie de rugă împrotiva focului aceluia cu tot clirosul şi nărodul. Şi să apropiiară de foc. O, minune! Focul acela ce făcea atîta pagubă să stidi de grobnicul acela a svintei cum are hi avînd sîmfire. Şi-ntorcîndu-să îndărăpt să închisă într-acel munte. Şi dintr-acela ceas şi pînă acii nu camai iase focul să facă scădeare şi pagubă. Şi de pre aceasta ciudeasă să ruşinară toţi de sta ca neşte muţ, nu numai creştinii, ce şi ellinii cîţi să aflară într-acel oraş. Şi veniră la credinţa // adevărată şi să 304r botedzară în numele Svîntei Troiţe, Tatăl, Fiiul şi Duhul Svînt. Căriia să cade totă slava, cinstea şi-nchinăciunea în veacii de veaci. Amin.

Într-aceastaş dzî, pomenirea svintei măceniţe Theoduli.

În dzilele lui Dioclitian şi Maximian, împăraţii cei tirani, fu trimis în Nazarva cetatea Pelaghie orecare, ca să facă întrebare asupra creştinilor.

Atunce prinsără pre svînta Theoduli şi stătu naintea lui Pelaghie. Şi pre Domnul Hristos mărturisînd naintea tuturor Dumnădzău adevărat, o spîndzurară de cosiţele capului într-un chiparis şi cu ţăpuş de her înfocate potricăliră ţîţele ei. Şi către ighemonul dzîsă sînta: "Unde sînt dumnădzăii tăi? Arată-mi-i, să ţî-i cinstesc de cum mi-i putearea!". Deci o pogorîră din chiparis îndată şi o trimisără în capiştea lui Adrian, carea era mai vestită şi mai cinstită. Şi, întrînd sînta în capişte, să rugă lui Dumnădzău şi suflă asupra idolul lui Adrian, de căzu gios şi crepă în trei bucăţi. Şi, către ighemonul ieşind, dzîsă: "Întră de dă mînă-ntr-agiutoriu lui Adrian, dumnădzăului tău! C-au căzdut de s-au sfărîmat!". Iară el alergînd, întră. Şi, deacă-l vădzu în trei bucăţi dzăcînd, el să văietă cu scîrşcare. Şi, deacă agiunsă şi la urechile împăratului aceaea ce să feace, îndată fu trimis mai-marele ispravnic pre trebile-mpărăteşti, poruncit să margă în Nazarva cetatea. Şi, de-i adevărat aceaea ce să feace asupra dumnădzăului, să aibă a da herilor pre boiarinul să-l mănînce.

Aceastea deaca ştiu boiarinul Pelaghie, căzu la fericita Theoduli, rugîndu-o cu lacrămi ca să să roge lui Dumnădzău să-i tămăduiască idolul şi să-l facă să stea iarăş la loc unde-au stătut şi el, pentr-aceea, să să creştineadze. Deci svînta să rugă lui Dumnădzău şi-ndată idolul acel zdrobit cu porunca lui Dumnădzău stătu la locul său sănătos. Şi, aflîndu-l întreg trimisul împărătese, să-ntorsă de porunca lui Dumnădzău stătu la locul său sănătos. Şi, aflîndu-l întreg trimisul împărătese, să-ntorsă de spusă împăratului. Iară împăratul scrisă boiarinului să muncească cu multe fea- / liuri de cazne pre svînta Theoduli şi cu amară moarte să o umoră. Şi-ndată îmvăţă cu ţăpuş de her înfocate să-i zderie trupul. Şi făcînd aceasta s-au obosît neputearnicul şi becisnicul boiarin.

Şi o cerşu Comendarisie la boiarin şi feace că: "De n-oi face-o eu să tămîiadze pre dumnădzăul Adrian, să-m tai capul!". Şi i-o deade pre samă. Şi cîte i-au părut au făcut asupra svintei. Feace cinci Adrian, să-m tai capul!". Şi i-o deade pre samă. Şi cîte i-au părut au făcut asupra svintei. Feace cinci cuie lungi. 2 le bătu svintei prin urechi, unul în frunte şi două în ţîţe. Şi, toţi fiind la prăvit, către ceriu cuie lungi. 2 le bătu svintei prin urechi, unul în frunte şi două în ţîţe. Şi, toţi fiind la prăvit, către ceriu svînta ochii rădică, de să rugă lui Dumnădzău să-i dea puteare şi răbdare la acea muncă nesuferită.

---

* stidiră

Deci aceasta nu s-au lungit şi Comendarisie vădzînd a ei vitează pusore, că întru nemică nu băga samă muncile aceale amară şi cunoscînd că s-a scăpa de vierşun şi va cădea la primejdea capului, precum s-au apucat, chemă pre svînta la casa sa şi o ruga să tămîiadze cu dînsul idolii. Atunce svînta feace rugă pentru dînsul. Şi, împlîndu-l de cuvinte dumnădzăieşti, îl feace creştin.

Şi, cînd fu deminează, cu dînsă mearsă Comendarisie. Şi astătînd naintea boiarinului, dzîsă: "N-am putut pre şarba lui Dumnădzău celui adevărat să o biruiesc şi să o clătesc din calea cea direaptă! Ce ea, mai vîrtos, pre mine, de la-ntunearec întorcînd, m-au izbăvit! Şi cugetăreţii ochi ai gîndului şi a inemii meale au luminat şi m-au adus la Domnul mieu Isus Hristos, adevăratul Dumnădzău!". Aceastea boiarinul deaca audzî, să-nfierbîntă de mînie şi cu sabie capul lui să taie îmvăţă şi-n mare să-i leapede trupul. Şi, aceasta deaca fu mărturiia sa Comendarisie Elladie ş-au obîrşit la 24 a lui ghenuar.

Iară pre svîntă, înfocînd un cuptoriu, îmvăţă de o aruncă. Ce fericita nebetejită masă în cuptoriu, rugîndu-să şi slăvind pre Dumnădzău. Pentr-aceaea, cădzînd la nepriceapere ighemonul, strigă dzîcînd: "Nu ştiu ce voi face aceştiia mărăsîlnice!?" Şi unul din horbă, anume Voithos, feace: "Dă-mi-o pre
305r mînă aceasta, că eu nu-s fără minte ca Comendarisie, să mă plec // înşelat de dînsa!". Şi boiarinul dîndu-i-o, o luă la casa sa. Şi el încă la inema sa cuvintele svintei priimind, cu dumnădzăiască, ca şi Comendarisie, să schimbă schimbăciune. Şi, de-acii, veni cu svînta naintea boiarinului şi dzîsă că: "De rîndul nostru precum iaste, o, ighemonule, iată că ţ-am venitu-ţi şi eu, pre Hristos mărturisind Dumnădzău adevărat! Şi nedejdile giuruitelor deşearte ţi le feci. Că mai bine, bîrfînd, să fiu partnic lui Hristos, decît să mă ţiiu de cuvînt să dobîndesc gheenna focului. Iară ţie ce ţi s-au căzut să mulţămeşt Dumnădzăului nostru care te-au izbăvit şi să te-nchini precum te-ai făgăduit, nu numai că nemică de-aceastea n-ai făcut, ce încă necunoscătoriu te arătaş căriia ţ-au făcutu-ţ bine şi cu munci nesuferite o muncişi!". Aşea-i dzîsă. Şi-mvăţă boiarinul îndată de-i tăiară capul. Iară pre svînta Theoduli pre gratie înfocată şi cu smolă şi oloi ungînd şi cu lumînări de vînt deasupra picînd mai vîrtos înfocară gratiia. Deci Voithos ş-au obîrşit măceniciia cu sabie, de-ş mearse către răpaos la Dumnădzău. Iară fericita, rugîndu-să lui Dumnădzău, să sui pre gratie şi-ndată, cum o luă, să şi sparsă gratiia supt sînta şi scîntei multe popistrelă, de arsă pre mulţi. De-acii, o băgară în temniţă şi, iarăş aprindzînd un cuptoriu mare, o aruncară pre svînta, depreună şi pre Evaghie şi Macarie şi pre alţii mulţi, de-ş împlură în Hristos fericită fîrşenie.

Într-aceastaş dzî, pomenirea preacuviosului părintele nostru Theodosie ce iaste în Scopelo.

Acesta era de naştere din Antiohiia, din luminaţi şi vestiţi părinţi. Şi, aflînd o gaură într-un munte a Lichiei, ş-feace într-însă o căşcioară mică, de petrecu într-însă cu posturi şi privegheri şi jos-culcări, îmbrăcămînt avînd de păr. Şi-ncă platoşe grea purta la piiale, preste umere şi la mijloc ferecat şi pregiur mîni. Pentr-aceaea, mult dar dobîndi la Dumnădzău şi-ndrăznire. Că din piatră / sacă au scos apă. Şi atîta s-au făcut vestit, cît ceia ce nota cu corabiile pre sînul mării Chilichiei îl striga într-agiutor şi să mîntuia de primejdi.

Şi să dusă la Antiohiia, că era călcată Ţara Chilichilor de isavreani. Şi, acolo, mult nevoindu-să, s-au răpăosat către Domnul.

Într-aceastaş dzî a **Кирилисуа**, începătura Păreasimilor, adecă lunea în săptămîna întîie a postului mare.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. Amin.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 6, preacuviosul părintele nostru Vucol, episcopul Zmirnei.

Acesta, din tînără vîrstă pre sine curat ferind, să feace sprejinitore şi vas Duhului Sînt. Pre carele, aflîndu-l de treabă şi destoinic svîntul Ioan Bogoslov, iubitul lui Hristos şi dumnădzăiescul, l-au hirotonit episcop şi păstor de bună treabă besearicii zmirneanilor. Carele luminîndu-să de Duhul Svînt, lumina pre cei din tunearecul neştiinţei ş-a-nşelăciunei şi cu Svîntul Botedz fii dzîlei îi feace, de dzăci de mii de fieri sireape mîntuindu-i şi apărînd.

Acesta părinte, pîn-a nu să pristăvi, pre fericitul Policarp, în aceaea cetate păstor şi dascal cuvîntăreaţelor oi, l-au hirotonit. De-acii, pristăvindu-să şi supt pămînt cinstitul lui trup puindu-să, feace Dumnădzău de crescu un pom, de dă şi face iştealenii pînă astădzi.

Într-aceastaş dzî, pomenirea sîntului măcenic Iulian de Emesa.

Acesta era din Emesa cetatea, în tînără vîrstă către Dumnădzău bine credzînd, făcîndu-ş prilej cu vracevanii la trupurile omeneşti şi, mai mult, grijînd pentru leacurile sufletelor. Că era leciutor mai mult sufletelor decît şi trupurilor. Şi, cînd prinsără pre svinţii Siluan Episcopul şi pre Luca Diaconul şi
306r pre Mochie Citeţul, în dzîlele // lui Numerian Împărat, şi fură giudecaţi de idoloslujitelii să fie daţ mîncare fierilor, atuncea, ducîndu-i iară svîntul Iulian, vădzîndu-i cumu-i duc la morte ca aceaea, mearse la dînşii de-i sărută.

Pentr-aceaea, fu şi el prins după moartea lor şi-i găvozdiră capul cu pirone şi mînule şi piciorele. Şi, închizîndu-l într-o peşteră, cumuş era cu găvozde, ş-au dat sufletul în mînule lui Dumnădzău.

Într-aceastaş dzî, pomenirea svinţilor măcenici Favsta, Evilasie şi Maxim.

Aceasta svînta Favsta era în dzîlele lui Maximian Împărat, din cetate din Chizic, avînd părinţ creştini şi bogăţaş, cu multă aveare după răpăosarea lor rămasă. Deci, nice tinereaţea, nice bogăţiia nu o au smintit de la bunătăţi. Ce întru ficiorie întreagă şi curată să ţinu şi cu postul, şi ruga, şi cu cititul luminaţi a sfatului boiarin, ca să o înduplece să tămîiadze idolii. Şi, de nu va asculta, să o neace în mare. Iară el, cercîndu-o cu tot fealiul de munci ce o au muncit şi vădzîndu-o în tote muncile ieşind sănătosă din putearea lui Dumnădzău şi făcînd slăvite minuni, credzu întru Domnul Hristos.

De-acii, trimisă împăratul asupra lui Evilasie şi asupra svinţei pre Maxim Eparhul, adecă mai-mare sfatului. Şi, băgîndu-i pre-amîndoi în cumplite munci şi pentru minunile şi rugile sintei, credzu şi el în Domnul Hristos. Şi în tigaia aceaea carea el gătasă asupra svinţilor, de bun gîndul său cu dînşii, s-au suit, cu porunca împăratului. Şi, depreună, îş împlură nevoinţa, fîrşindu-să în foc.

Pentr-a lor sinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. Amin.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 7, pomenirea preacuviosului părintele nostru Parthenie, episcopul de Lam- / psacul.

Acesta era în vremile împărăţiei Marelui Constantin, ficior lui Hristofor, diaconul de besearica Melitopolii. La carte nu era îmvăţat, iară nevoia în toate bunătăţile faptului. Şi, făcîndu-ş prilej cu păscărie, da în dar cine-i cerea peaşte, da peaştele milostenie. Dară atîta era într-însul bunătatea ceea ascunsă şi credinţa, cît şi dar au luat de la Dumnădzău, de goniia dracii şi tot fealiul de bole tămăduia. De-acii, nevoindu-să pregiur îmvăţătura svintei Scripturi, s-au hironit preut de Filip, episcopul Melitopolii, de-acii şi episcop Lampsacului, de Ahilie, mitropolitul Chizicului. Şi minuni multe feace. Că şi pre un om ce-i stricasă ochiul un bou l-au iştealit. Şi numai cu-nsămnatul svintei cruci au tămăduit pre o femeaie de bola racului. Şi pre un cîne turbat ce-i gîrbişă să-l muşce l-au suflat de l-au omorît. Şi pre unul ce l-au călcat carul de l-au omorît, că-i sărsease pîntecele, l-au învis zdravăn şi sănătos îndată. Ş-au gonit pre dracul din muiarea deregătoriului. Şi văpsitorilor ce nu le îmbla văpsealele bine le-au iştealit, gonind pre dimonul ce să-ncuibasă acolo. Şi, multe altele preaslăvite făcînd şi de ceale fiitoare prorocind, către Domnul au ieşit spre odihnă veacinică.

Într-aceastaş dzî, pomenirea preacuviosului părintele nostru Luca, cel din Ellada, adecă Ţara Greceascâ.

Acesta preacuvios iaste născut şi crescut în Elada. Iară părinţii** lui era din ostrovul Eghinei. Ce, neputînd trăi de dease prădzi a agareanilor acolo ce loviia, să scularâ de-acolea şi veniră în Ellada, întru carea născură pre şi fericitul Luca. Carele din cuconie nu numai de carne, ce şi de ouă şi de brîndză s-au lăsat, numai ce mînca pită de ordz şi cu apă şi legumi. Iară petreacere grea şi viaţă aspră ce-ş topiia trupul, flămîndzîi hrăniia şi golii îmbrăca, cît şi de pre sine dezvestea şi îmbrăca pre mişei.
307r Că // meniia hrană şi desfătare a hrăni şi a-mbrăca lipsiţii. Şi, multe ori dîndu-ş hainele, să-ntorcea gol acasă. Şi, cînd sta la rugă către Dumnădzău, să despărţiia piciorele lui de la pămînt şi să vedea pămîntul. Că sta un cot mai sus de pămînt, în vădzuh, de n-atingea în pămîntu. De-acii, deaca s-au făcut călugăr, nu să poate spune cîtă ţineare şi cîtă grea şi aspră viaţă fericitul au ţinut.

Şi cutrierînd tote lăcaşurile ce-s pre lîngă mare şi prilej de săseniie a mult fiind cu minunile ce făcea, de-acii, lăsînd cutrierăturile şi mutările locurilor, mearse la mănăstire. Şi, lăcuind pre loc 7 ai, proroci tuturora de sfîrşeaniia sa. Şi aşea s-au răpăosat.

Într-aceastaş dzî, pomenirea svinţilor o mie de măcenici şi trei slugi şi patru protectori.

Într-aceastaş dzî, pomenirea svinţilor o mie de măcenici şi trei slugi şi patru protectori. Pentr-aceştia era slugi celor patru de carii cu împărătească poruncă fu prins svîntul Petr, patriarhul de Alexandriia, de i s-au tăiat capul. Că, după fîrşeniia svinţiii sale, protectorii credzură în Domnul nostru Isus Hristos cu toată casa lor. Şi mărturisiră şi slugile lor. Că mearseră cu sine la-păratul Dioclitian în Nicomidiia, cu femeile lor şi cu cuconii lor şi cu prunciî şi cu totă mîia mărturisiră că sînt creştini. Şi, deaca văzdzu împăratul că nu-i poate-ntorce, pusă ostea sa de-i tăiară pre toţi cu sabiile.

Într-aceastaş dzî, pomenirea svinţilor măcenici cei şease din Frighiia de foc să săvîrşiră.

---

* cel pădureţ

** moşii

Într-aceastaş dzi, pomenirea preacuviosului părintele nostru Petr. Carele în Monovate s-au nevoit. Şi svîntul măcenic Theopempt şi cu soţiile sale.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. Amin.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 8, pomenirea svîntului slăvit mare martur măcenic Theodor Stratilat.

Acesta era în vremile lui Lichinie Îm- / părat, naşterea sa avînd din Evhaita, lăcuind la Iracliia Pontului, cu frîmseaţea sufletului şi a trupului şi cu tăriia cuvîntului pre mult întrecînd. Pentr-aceaea, toţ iubiia să-l aibă priiatin. Drept-aceaea şi Lichinie doriia să vorovască cu dînsul, săvai că audzîsă că-i creştin şi i-i greaţă de idoli. Pentr-aceaea, trimiţînd de la Nicomidiia pre orecarii de cînul lui şi-i învăţă să-l aducă cu cinste la sine pre măcenicul. Iară ei, deacă să-ntoarsără, dzîcînd că fericitul Theodor au dzîs: "Cum mai cu sîrg trebuie să fie venit împăratul cu dumnădzăii săi, cu cei mai mare!". Şi-ndată veni împăratul în Iracliia. Iară svîntul Theodor, îmbărbătîndu-să din videnii prin vis ce i s-au trimis de la Dumnădzău, deaca audzi că Lichinie iaste aproape, încălecă şi i-au ieşit nainte, de i-au făcut cinste cum să cade. Iară el, dîndu-i mînă dreaptă şi privitîndu-l, întră în cetate. Şi, şedzînd în casa naltă, pre fericitul Theodor învita dumnădzăilor săi jărtvă să facă. Iară svîntul cerşîndu-i dumnădzăii cei mai de-a hirea, vădzi, Domne, să-i cinstească întîi acasă, de-acii, şi în nărod să le aducă jărtve. Şi, dîndu-i voie împăratul, luă bodzîi cei de aur şi de argint. Şi la miadzănoapte i-au zdrobit şi i-au împărţît săracilor şi mişeilor.

Şi, deaca să feace dzuă, iară Maxintie Comendarisie spusă c-au vădzut capul strigoiei ceii mare, dumnădzăoiei Artemidei, la un sărac purtîndu-l. Şi-ndată trimise fuştaş de-l adusără. Şi-ntîi dezbrăcat şi tins la pămînt, fu bătut svîntul de patru cu şeapte sute de lovituri cu vine de bou pre spinare şi cindzăci pre pîntece; şi cu măciuci de plumb bătut. De-acii, strujit şi cu fachiuri de vînt picat şi cu hîrburi de scoice frecat preste ranele ceale bătute şi arse. Şi aruncat în temniţă şi băgat cu picioarele în gros. Şi petrecu 7 dzîle nemîncat. Şi, iarăş scoţîndu-l, îl răstigniră pre cruce, găvozdindu-i cu piroane
308r mînule şi picioarele. Că şi pîn la maţe îl străbătusă cu // ucisăturile. Şi horbiia şi copii împregiur săgetînd pre svîntul la obraz şi la ochi. Şi, de sîmcealele săgeţîlor, picară luminile ochilor svîntului măcenic. Alţii, iară, cu cosoră croindu-l preste părţîle ascunse, tăiară şi boşele.

Şi pre cruce preste noapte trăind, părîndu-i lui Lichinie că amu au murit. Iară svinţia sa de dumnădzăiesc înger fu slobodzît şi însănătoşat. Şi era cîntînd şi blagoslovind pre Dumnădzău. Iară deaca s-au făcut dzuă, trimisă Lichinie să-i ia trupul de pre cruce, să-l arunce în mare. Şi, sosînd trimişii, deaca văzdură pre svîntul viu şi cu totul sănătos, credzură întru Domnul Hristos, ca la 85 de bărbaţ, şi, după dînşii, alţi 300 de vonici, cărora era căpetenie anthipatul Chiest. Carii, trimiş fiind să omoră pre cei dintîi, credzură şi ei întru Domnul Hristos. Şi, deaca văzdzu Lichinie că gîlceveaşte oraşul, învăţă să taie capul svîntului. Atunce strigară multă mulţîme de creştini oprindu-i şi, abiia svîntul potolindu-i, feace rugă la Dumnădzău Isus Hristos. Şi-i tăiară capul, împlîndu-ş alergătura mărturiei. Şi fu adus de la Iracliia la Evhaite, la lăcaşul părinţîlor săi, precum svîntul au dat porunca lui Avgar, scriitiriului său. Carele i-au scrisu-i mai de-amănunt şi mai larg toată măceniciia nevoinţei lui. Şi-ntrebările şi răspunsurile şi vremile. Şi multe fealiurile muncilor şi caznelor ce-au vădzut. Şi de la Dumnădzău sprejineale şi agiutoriuri mai larg au însămnat, în mărturiia lui de faţă fiind şi prăvind.

Într-aceastaş dzi, pomenirea svîntului proroc Zahariia.

Acesta să tîlcuiaşte pomenirea lui Dumnădzău. Carele era din ruda lui Izrail, sămînţa lui Levi. Şi s-au născut în Galaad şi au venit din Ţara Haldeilor, amu bătrîn. Şi, acolo trăind, multe au prorocit poporului şi minuni multe pentru adeverinţa feace.

Acesta au spus lui Iosedec că va naşte făt şi în Ierusalim va fi arhiereu lui Dumnădzău. Acesta şi pre Salathiil l-au blagoslovit de făt dzîcînd: / "Naşte-ţ-vei un făt şi vei pune numele lui Zorovavel!". Şi lui Chir, împăratul persilor, deade minune pentru Crismidilor, împăratul lidilor. Iară cealea ce-s de răsîpitura Ierusalimului şi pentru fîrşeniia lui Izrail şi pentru începătura limbilor şi sfîrşeniia şi a besearicii lui Solomon de tot surupare şi pentru îndelepnicirea* prorocilor şi popilor şi sabaşelor. Şi pentru îndoită giudecare au scos. Şi, altele multe prorocind, s-au răpăosat în bătrîneaţe bune.

Într-aceastaş dzi, sinţii măcenici Nichifor şi Stefan de sabie să săvîrşiră.

Într-aceastaş dzi, svintele Martha şi Mariia, surorile, şi preacuviosul Licarion măcenicul de sabie să săvîrşiră.

* tăcearea

Aceastea svinte surori, fiind înseş eale cu sine, vieţuia lui Dumnădzău, cu ficioriia nevoindu-să. Şi, trecînd odănăoră domnul ţării aceiia pre lîngă lăcaşul lor, eale să plecară pre fereastră şi să mărturisiră creştine. Şi, miluindu-le ighemonul moartea de tinereaţe, eale răspunsără: "Nu iaste morte ceaca ce-i pentru Hristos, cea iaste viaţă neavînd fîrşit .". Aceasteaş şi Licarion, ficiorul ce lăcuia în osăbi, dzîsă. Şi, cu porunca ighemonului, fură răstigniţi şi de slugi cu sabiile giunghiaţi, lui Dumnădzău sufletele deaderă.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. Amin.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 9, pomenirea svîntului măcenic Nichifor.

Acesta svînt măcenic era în vremile lui Ualerian şi Galin împăraţi, prostac la năroc*. Şi, prins fiind Saprichie, preutul besearicii, la întrebare, şi avusease prieteşug înde sine Nichifor şi Saprichie şi din îndemnarea vrăjmaşului s-au vrăjbit amîndoi. Apoi prindzînd pre Saprichie păginii şi muncindu-l pînă aproape de morte şi de cununa, iară svîntul Nichifor cerşindu-ş iertăciune la Saprichie şi
309r cădzîndu-i la picioare // să-l iarte, cu lacrămi rugîndu-să şi adducîndu-i aminte legile Domnului Hristos, ceale pentru liubovul. Şi, nepriimîndu-i ruga, cînd fu să-i taie capul, fugi de dînsul agiutoriul lui Dumnădzău şi dzîsă slugilor: "Lăsaţi-mă c-oi tămîia idolii!". Carea vădzînd svîntul Nichifor, deade pre sine pre mîna slugilor şi mărturisi într-aiave pre Domnul Hristos. Şi-i tăiară capul cu porunca tiranului, dobîndînd mai de sîrg darul liubovului ş-a priinţii. Carea să nevoia să o plinească pentru dătătoriul liubovului Hristos.

Într-aceastaş dzî, pomenirea preacuviosului părintele nostru Roman Chilicul.

Acesta preacuvios Chilixan era de rudă din cetatea Rosu. Ş-au arătat nevoinţele în Antiohiia. Carile au răbdat pentru bunătăţi. Că, zidindu-ş din afară de zidurile cetăţii lîngă piciorul dealului** o căşcioră, să podviguiia întru dînsă călugăreaşte, nice foc trebuindu-ş, nice lumină de luminare. Iară mîncarea lui era pită cu sare, băutura, apă din izvor, îmbrăcămîntul, de păr. Părul îi agiungea pînă la picioare. Iară pregiur grumadzi şi la mîn şi la mijloc cu fier greu înfăşurat. Şi mult dar i s-au dat de la Dumnădzău. Că a mult, de multe ori, cumplite au mîntuit*** bole şi multe stearpe femei, cu ruga, le-au dăruit cuconi. Aşea bine podviguindu-să, cu pace s-au săvîrşit.

Într-aceastaş dzî, pomenirea svinţilor măcenici Marchel, episcopul Siţeliei, Filagrie, episcopul de Chipru şi Pangratie, episcopul de Tavromeniia.

Aceştia sînt ucinici svîntului apostol Petr încă pînă îmbla Domnul Hristos cu trupul pre pămînt şi făcînd minuni. Marchel audzînd, veni de la Antiohiia la Ierusalim cu Pancratie, ca să-l vadză pre Svinţia sa. Deci Pancratie, de atunce cunoscîndu-să cu svîntul Petr, cînd fu după năţarea Domnului Hristos, urmă lui. Şi, hirotonindu-să de dînsul episcop Tavromeniei şi slujitoriu pentru numele lui Hristos, fu umorît pre-a furi- / şul de păgîni. Aşijdere şi Marchel, hirotonit episcop Sicheliei şi, pre mulţi păgîni deacă întorsă către Domnul Hristos, s-au răpăosat. Aşijdere şi Filagrie, la Chipru fiind arhiereu, învăţînd de numele lui Isus Hristos Domnul nostru. Şi multe iscuşenii petrecu pentru svînta credinţă, către Domnul s-au răpăosat.

Într-aceastaş dzî, svîntul **ϲШТНΘѠЧНННЪ**. Petr Damaschanul de sabie s-au săvîrşit.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. Amin.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 10, pomenirea svîntului măcenic Haralambie.

Acesta svînt Haralambie au fost în dzîlele împăratului Sevir şi Luchian Ighemonul, ce domniia în cetatea Magnisiia. Şi era svinţia sa creştinilor preut. Şi, calea direptăţii îmvăţînd, îl prinsără şi-l dezbrăcară din veşmintele podobele ceale de slujbă preuţească. De-acii, despoiară piialea toată de pre svinţia sa, de viu îl belîră. Şi, deaca vădzu ighemonul că rabdă acea groznică răbdare pentru Domnul Hristos, s-au înfocat de mînie şi cu mînule sale începu a-l beli. Şi-ndată îi picară mînule şi să lipiră la carnea svîntului. Şi, făcînd svîntul rugă, i-au tămăduit mînule.

Atunce, deaca vădzură slugile Porfirie şi Vaptos, să lepădară de idoli şi credzură Domnului Hristos. Aşijdere şi trei femei ce prăviia acolea. Carii prindzîndu-i ighemonul pre toţi, i-au muncit fără milă şi le-au tăiat capetele depreună cu a svîntului. Că, de s-au şi tămăduit, tot ş-au stătutu-ş în necredinţă ighemonul.

Într-aceastaş dzî, svinţii măcenici Vaptos şi Porfirie, slugile carii muncîia pre svîntul Haralambie şi credzură, de sabie, să săvîrşiră.

* fîmplare
** muntelui
*** depărtat

Într-aceastaş dzî, svintele trei femei ce credzură de sabie să săvîrşiră.

310r Într-aceastaş dzî, pomenirea svintelor măcenițe // şi feate ficioare Enatha, Ualentina şi Pavel.

Într-aceastaş, amu, Enatha era din cetate zeilor, iară Ualentina den Chesariia. Deci Firmilian Ighemonul şedzînd în scaun, fu înaintea lui adusă Enatha, acea vitează ficioră, şi întrebată. Şi pre Hristos Dumnădzău mărturisi. Şi fu cumplit bătută şi pre lemn rădicată, costele strujită cu bătăläuri de multe ori. Iară cinstita Ualentina şi ea ficioară fiind şi văzdînd fapturile aceale crude şi fără omenie a muncitoriului, nu suferi. Ieşi la cutedzare. Şi-ndată fu silită să tămîiadze idolii ce era aprope tocmiţ şi podobiţi la o capişte lîngă giudeţ. Şi, cum o dusără la capişte, îndată sări şi călcă supt piciore oltariul idolesc vitejeaşte. Şi-l răsîpeşte cu jeratec cu totul şi-l răstornă. Iară tiranul, mîniindu-să, i-a datu-i munci şi cazne multe, cîte nu să pot spune, trupul, costele. Şi, deac-au văzdut că nu le mai poate birui, deade osîndă asupră-le să le bage în foc. Şi aşea-ş împlură nevoinţa svintele feate ficioare şi-ş mearsără încununate, luminate, la logodnicul lor Hristos.

Iară Pavel încă fu adus şi multe cazne l-au muncit şi ieşind deasupra de toate cu darul lui Hristos. Fu osîndit cu morte de sabie. Iară svinţia sa, mulţămind lui Dumnădzău şi făcînd rugă pentru creştini, priimi tăietura şi-ndată deade lui Dumnădzău sufletul.

Într-aceastaş dzî, pomenirea a dintru svinţi părintele nostru Anastasie, arhiepiscopul de Ţarigrad.

Într-aceastaş dzî, pomenirea preacuviosului părintele nostru Zinon.

Acesta preacuvios Zinon din Chesariia era de naştere, ce-i de către Cappadochiia, din părinţ bogaţ şi luminaţ. Şi era în ceata oläcarilor împărăteşt ce duc şi aduc scrisori de sîrg. Şi, cugetînd în gîndul său de viaţa ceştii lumi că-i trecătore şi stricătore, puind gios briul cel de voinicie, şi mearse / de întră într-o mănăstire* cu călugări mulţi. Că acel munte ce-i lîngă Antiohiia are multe de aceastea. Şi, curăţîndu-ş sufletul, n-avea nice lumînare, nice raclă, nice masă, nice aşternut. Ce-i era o sarcină de paie aşternutul, mestecat cu pietri. Iară îmbrăcămîntul lui era o rasă veache, hrana lui era o pîine în 2 dzîle, apa de băut ş-aducea singur, de departe. Şi, pentru trudă multă ce făcea, dobîndi la Dumnădzău mult dar. Că isavrii, fiindu-le îndemînă a lovi pre-acolo, de multe ori vărsa mult sînge de săhastri ce lăcuia acolo. Iară acesta svînt, cu ruga singură, le-ntuneca ochii. Şi, nu lungă vreame trăind de trudă grea, să duşă în ceriu la odihnă.

Pentru-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. Amin.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 11, pomenirea svîntului **сщтномчникъ** Vlasie.

Acesta era în vremile împăratului Lichinie, episcop în Sevastiia, lăcuind într-una de peşterile muntelui. Întru care, îmblîndzînd fierile, vitele sălbatece cu blagosloveniia sa, să lăsa fiara ca o dumeastecă, de să pipăia cu mînule. Şi fiind svinţia sa isteţ la meaşterşugul doftoriei, făcea multe tămăduiciuni, luînd de la Dumnădzău dar a face minunile. Acesta prins fiind, să adusă la ighemonul Agricolae. Şi mărturisind numele Domnului Hristos, fu bătut cu toiage şi spîndzurat şi strujit. De-acii, ducîndu-l la temniţă, îi urmară şeapte femei. Cărora le şi tăiară capetele, căce mărturisiră pre Domnul Hristos Dumnădzău adevărat. Iară sîntul Vlasie, aruncat într-un iazer, îi tăiară capul cu 2 prunci ce era în temniţă. Şi spun că acela au fost de era deregători la isprăvile marelui măcenic Evstratie, pre vreamea ce-au mărturisit. Precum s-au aflat şi-ntr-o veache urdzitură zugrăvit svîntul Vlasie, stînd în
311r mijlocul svinţilor cinci // măcenici, lîngă svîntul Evstratie, şi luînd din mîna lui harta testamentului, adecă carte cu limbă de morte, ce-i dzîc "diata" acmu ieşeanii. Şi să face săborul lui în svînta a lui mărturie lîngă svîntul Filip în Meltiada.

Într-aceastaş dzî, svinţii cei doi cuconaş ce să nevoiră cu svîntul Vlasie, depreună cu ceale şeapte svinte femei de sabie să săvîrşiră. Stih:

Să-ndesa cuconii la sabie cu dulce,
De la Hristos gătată cununâ să-ş apuce.

Într-aceastaş dzî, aflarea moştilor svîntului proroc Zahariia, tatăl svîntului Ioan Botedzătoriul.

Într-aceastaş dzî, să pomeneaşte svînta Theodora Împărăteasa carea au făcut pravoslaviia.

Acesta au fost femeaie lui Feefil Împărat ce-au fost iconoboreţ, dară ea n-au fost ereticâ ca bărbatul ei. Că el şi pre svîntul Methodie, patriarhul Ţarigradului, au izgonit şi în locul lui au pus pre un Ioan Lecanomandul**, adecă "**мнделникъ вдшебникъл**"[3], şi svintele icone le-au ars. Iară ea, săvai că în vedeare nu cutedza a să-nchina svintelor icone, dară le avea ascunse la cămara aşternutului ei. Şi

* полиѧдрен

** Cearopnicul

noptîle sta la rugă de mîngîia pre Dumnădzău să facă milă cu pravoslavnicii. Şi-i născu un făt şi i-au pus numele Mihail. Şi l-au învăţat pravoslaviia credinţei.

Iară după mortea bărbatului ei, îndată au dat afară pre fărmăcătoriul şi iconoboreţul acela ş-au adus pre svîntul Methodie de ş-au şedzut în scaun. De-acii, au strîns săborul svînt ş-au proclețit pre iconoboreţi. Şi pre Ioan l-au scos de la scaun şi svintele icone le-au băgat în svînta besearică, ş-au aşedzat pravoslaviia. Şi pre bărbatul ei cu ruga svinţilor au spăsît, precum spun istoriile. Şi, plăcînd lui Dumnădzău, au mărs în împărăţiia cea de sus, lăsînd gios pre fiiul ei Mihail.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. Amin. /

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 12, pomenirea dintru svinţi părintele nostru Meletie, arhiepiscopul de Antiohiia cea mare.

Acesta, pentru învîrvomate bunătăţi şi către Domnul Hristos curată priinţă, era iubit de mulţi. Atîta cît la hirotoniia lui, în dzua ce s-au hirotonit, care de care siliia să apuce să-l ducă în casa sa, să i să blagoslovească casa cu întrarea svinţiii sale, atîta le era de drag. Şi numai treidzăci de dzîle nepline au putut trăi în cetate, că-nşelară ariianii pre-mpăratul, de-l feacerâ arian. Şi fu svîntul izgonit din scaun, răbdînd Dumnădzău. Apoi, după acea fără-leage izgnanie, întorcîndu-să, şedzu mai mult de 2 ai în Ţarigrad. Şi iarăş îl chemară cu cărţi împărăteşti, nu aprope undeva, ce la Thrachiia. La care loc să strînsără şi alţi episcopi de la multe părţi a lumii chemaţi şi ei cu cărţi împărăteşti. Că începea svintele besearici a dobîndi pace şi linişte, mîntuite de iarna cea lungă, supărările păgînilor. Deci, atunce, arătîndu-să marele svînt acesta minunat în toţi, deade sufletul în mîna lui Dumnădzău, răpăosînd cu pace în pămînt strein.

Pre acesta fericit cinstitul Ioan Zlatoust şi Grigorie de Nissa îl cinstire cu engomii de cinste. Fost-au în dzîlele întîiului şi al doile săbor au diaconit pre Marele Vasilie şi pre Grigorie Bogoslov suit în scaunul Ţarigradului şi pre Ioan Zlatoust au botedzat şi ceteţ l-au făcut.

Într-aceastaş dzî, pomenirea preacuviosei Mariei ce-ş schimbaşă numele bărbăteaşte, Marin.

Acesta svîntă s-au schimbat în haine bărbăteşt şi întră cu tatăl ei Evghenie într-o svîntă mănăstire de să călugărîră. Şi slujiia cu călugăraşii cei mai tineri, necunoscîndu-să că-i parte femeiască.

Iară odată, mîind cu alţii la ospătărie, fu năpăstuită cum au stricat pre fata ospătariului. Şi priimi // ocara şi mustrarea şi păcat carele ea n-au făcut. Pentr-aceaea, fu scosă denafară de porta mănăstirii 312r
trei ai. Şi cuconul ce ea n-au avut ştire îl lepădă fata. Ş-au muncit de l-au crescut ce n-au născut. Iară mai apoi, orecînd priimîndu-o în mănăstire, ţinea la sine şi cuconaşul fetişor. Iară lucrul ei cel tăinuit s-au vădit după răpăosarea ei, înfăşîndu-o cu mantiia, îi zări ţîtele. Şi o văzdură c-au fost parte femeiască. Şi feace de să minunară toţ cum putu ea trăi în mijloc de bărbaţ nevăditâ. Şi răbdă şi năpastea. Atuncea fata ospătariului s-au îndrăcit. Ş-au spus că au fost stricată de un oşţean. Şi aşea, egumenul şi călugării pre ceaea ce o gîndiia şi o numiia becisnic şi ticăit şi curvari o numiră svîntă şi destoinică şi fericită.

Într-aceastaş dzî, pomenirea preacuviosului părintele nostru Antonie, patriarhul de Ţarigrad.

Acesta avîndu-şi ruda o parte den Asiia şi o parte din Evropa. Şi avea a treia moşie Ţarigradul. Carea l-au crescutu-l şi l-au scos din scutece de l-au adus la măsură de vîrstă şi l-au învăţat carte. Şi mai apoi l-au avutu-l şi păstoriu şie. De vreame că a Duhului Svînt dar îl de mainte însămna şi-l vedera la mulţ de multe ori di-acealea ce era să i să izbîndească, mai apoi închipuindu-l şi plăzuindu-i. Că, încă fiind cucon, punea pîine de slujiia popeaşte, luînd şi căđelniţă a mînă, cumu-i rîndul de-au văzdzut în besearici la svînta liturghie. Şi pre dînsul aceaea a face în cuconească vîrstă l-au îndereptat. Şi, sosîndu-i* vreamea, să călugări. Şi, practicească** întâlepciune bărbăteaşte petreacea. Şi, fără de voie, fu suit la stepena preuţască şi igumen fu pus. De-acii postul, ruga şi priveghearea urmă. Atunce şi tatăl lui să călugări. Şi aşea luînd vreame cu mînule îmbe la milostenie. Deci, tîmplîndu-să la loc strîmpt de-mpărţiia milostenie, o legătură de galbeni de aur orecine îi deade, dzicînd: "Iai aceştia de-i dă săracilor!". Şi mîna ceaea ce-i deade galbenii să / vădzu, iară cine era nu să vădzu. Într-aceastea bunătăţ era îndereptat şi-mbogăţît marele. Pentr-aceaea, sosînd vreame şi trebuind arhiereu, cu giudeţul svîntului săbor ş-a-mpăratului fu suit în scaunul Ţarigradului. Şi ca un într-aripat cu putearea duhului în trup bătrîn, toate besearicile cutriera, cu litii şi cu rugi pre Dumnădzău

* trecînd

** răpturalnica

îmblîndzînd. Şi ceale vechite de vreame lungă înnoind după puteare. Şi pre cliricii cei lipsiţi întărind şi alţi lipsiţi miluind, cu datul milei scoţîndu-i de la lipsă. Şi miile ceale de mişei de pre uliţe cu milostenie mîngîia. Şi mult bine făcînd şi minuni feace. Şi-n bătrîneaţe adînce la Domnul Hristos să dusă. Şi să face săborul lui în mănăstirea lui.

Într-aceastaş dzî, svinţii Satornin şi Plutin de sabie să săvîrşîră.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. Amin.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 13, pomenirea preacuviosului părintele nostru Martinian.

Acesta era din Chesariia Palestinei. Şi s-au apucat de călugărie de 18 ai a vîrstei, prin pustii şi prin munţi lăcuind. Şi, împlînd în osăbiciune 25 de ai, după alţîi multe iscuşenii şi într-una ca aceasta iscuşenie dimonească să supără. Că o muiare orecarea, îmbrăcîndu-să deasupra mişeleaşte, mearsea la muntele unde era svîntul. Şi, deaca însără, ea începu a să boci, văz, Domne, că-i rătăcită şi or mînca-o fierile. Şi pre svîntul ruga să o priimască în casă, să nu priiaie afară de jigănii. Iară el, văzînd că nu-i cu putinţă a o lăsa afară, o lăsă în nontru. Şi svîntul întră în cea mai în nontru chilie. Iară cînd fu la dzuă, deacă o văzu svîntul schimbată în haine şi podobită, o-ntrebă cine-i şi ce au venit. Iară neruşinîndu-să-i dzîsă: "Pentru tine şi neiubind viaţa călugărească. De au nu toţi direptîi naintea legii
313r au avut femei?!". Şi-l chema să să culce cu dînsa. Iară svîntul cu linul îndemnat // şi cuprins amu să cadză. Şi luîndu-ş sama cum s-a tăinui făcînd lucru ca acesta. Şi, den darul lui Dumnădzău, pînă a nu cădea, să sculă de la căderare. Deci strînsă vrascuri uscate multe şi le aprinsă şi întră în foc mustrîndu-să şi dojenindu-să şi dzîcînd: "Deaca vei putea răbda focul iadului, tu pofteaşte de te culcă cu muiarea!". Aşea pirjolindu-să şi ardzînd, potoli ocara trupului. Iară muiarea, spăriindu-să şi mirînd, să-nţălepţi şi să pocăi. Şi mearsă de să călugări, de să spăsî.

Iară svîntul, deaca să tămădui de ranele arsurii, lăsînd locul, l-au îndereptat un curăbiiari la o piatră şi l-au dusu-l acolo. Care piatră era de la pămînt cale de o dzî. Şi, lăcuind într-însă dzeace ai, hrănit de curăbiiariul acela, iarăş să dusă şi de-acolo. Căce i-au nemerit o fată pre o scîndură dintr-o curabie necată. Şi feace* că nu să tocmeaşte fînul cu focul. Şi, sărind în mare, îl sprejinîră neşte delfîni de-l scosără la uscat. De-acii, de-acolo, tot oraşe şi sate cutrierînd îşi dzîcea: "Fugi, Martiniiane, să nu te cuprindză ş-alte iscuşenie!". Că aşea s-au apucat să-ş obîrşască viaţa. Şi, sosînd la Athine, s-au pristăvit către Domnul, astrucat cu cinste mare de episcopul şi de totă mulţîmea. Şi spun cum şi muierile, cea de la munte, au mărs în mănăstire. Şi vieţuind sufleteaşte s-au spodobit şi minuni a face. Iară cia de pre piatră vieţui pînă s-au sfîrşît acolo, pre piatră, în haine bărbăteşt îmbrăcată de acelaş curăbiiari. Şi să face săborul lui în cinstita apostolie svîntului apostol vîrhovnic Petr. Ce-i aproape de svînta Besearica cea mare.

Într-aceastaş dzî, svinţii apostoli şi măcenicî Achila şi Prischilla.

Svîntul Achila curelar era de meşterşug. Şi de svîntul apostol Pavel deacă audzî, mearsă la dînsul cu femeaia sa Prischilla. Şi, botedzîndu-să de la dînsul amîndoi, era amîndoi slujindu-i, pre la toate oraşe şi sate urmîndu-i. Şi depreună chinuind şi nă- / păştile răbdînd. Şi atîta i-au îndrăgitu-i marele apostol Pavel pentru bunătăţile lor şi întru Hristos credinţă, cît şi li-i pomenirea în *Poslaniile* sale. Şi aşea lui Hristos şi apostolului bine slujînd şi multe făcînd minuni, mai apoi, prinşi de păgîni, capetele le tăiară. Şi aşea, mutîndu-să de la aceaste pemintseşt, lăcuiesc în ceriuri.

Într-aceastaş dzî, pomenirea preacuviosului părintele nostru Evloghie, arhiepiscopul de Alexandriia.

Acesta era în dzîlele lui Iraclie Împărat, arhiepiscop de Alexandriia, naintea svîntului Ioan Milostivul. Şi feace minuni multe. Din carile-i şi aceasta.

Preacuviosul episcopul Leont Papa scrisă pentru acel în Halchidona svînt săbor epistolie de pravoslavie. Şi, cetindu-o preacuviosul Evloghie, nu numai ce-au lăudat şi o au priimit, ce încă la toţi o au strigat. Iară Dumnădzău, vrînd pre-amîndoi să-i mîngîie şi să-i îndulcească, trimisă înger în chipul arhidiaconului lui Leont, mulţămind svîntului Evloghie pentru căce i-au priimit epistolia. Iară Evloghie, cu îngerul lui Dumnădzău vorovind ca cu arhideaconul papei, fu nevădzut de denaintea lui. Şi, mulţămind lui Dumnădzău, în mîna Svinţiii sale ş-deade sufletul.

Într-aceastaşi dzî, svinţii tatăl şi fiiul, răstigniţi pre cruce, să săvîrşiră.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. Amin.

* dzisă

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 14, pomenirea preacuviosului părintele nostru Avxentie de la Movilă.

Acesta era în dzîlele lui Theodosie Împărat celui Mic, de la răsăriturile sorelui. Şcolear* fiind şi să feace călugăr şi în holmul suindu-să, cel împrotiva Oxiei. Şi era la podvig foarte răbdătoriu şi la credinţă foarte pravoslavnic. Şi foarte ocărînd pre a lui Evtih şi a lui Nestorie pegînă- // ţîie. Şi, 314r
tîmplîndu-să şi în săborul cel al patru la Halchidon, şi-mpărăţilor fu cinstit şi tuturora la vorovă în dumnădzăiesc dar, cu faţa veasel şi luminat. Şi de minuni izvoră şi de vîndecări tuturor izvorînd pururea. Şi, cu pace răpăosîndu-să, s-au astrucat în svînta besearică de dînsul făcută. Şi să face săborul lui la mănăstirea lui Calistrat.

Într-aceastaş dzî, pomenirea preacuviosului părintele nostru Maron. Stih:

Maron pre pămînt au trăit cu trup veaşted,
Acmu cu svinţii în ceriu trăiaşte neated.

Acesta preacuvios necasnica îndrăgind viaţă, mearse la un vîrv de munte, care era de fusease cinstit de păginii cei de demult. Şi, într-însul, casa diminilor lui Dumnădzău o svinţi. Petrecea într-însă, o colibioră făcîndu-ş, şi nu numai ce să nevoia cu podvigul cel deprins, ce încă îş afla şi altele gîndite. Iară Dumnădzău, puitoriul podvigurilor şi nevoinţelor, i-a dat dar măsurat pre truda lui. I-au măsuratu-i daruri pre ostenealele lui. Că era de vedeai lîngorile stîngînd cu ruga şi frigurile potolînd şi dracii gonind. Şi tot fealiul şi pestriţe bole numai cu ruga tămăduite. Şi, multe făcînd mănăstiri, pre mulţi cu călugăreasca nevoinţă lui Dumnădzău aducă. Aşea cu lucrul Dumnădzău nevoind şi suflete depreună tămăduind şi trupuri. Şi puţînel războlindu-să, ieşi din lume cu pace.

Într-aceastaş dzî, pomenirea preacuviosului părintele nostru Avraamie.

Acesta era în dzîlele lui Theodosie Împărat Marele, din cetatea Chirului. În carea s-au şi născut. A călugăreasca bunătate bogăţîe ş-au strînsu-şi. Că, cu atîta privegheare şi dvorbă trupul ş-au adăvăşît şi l-au îmfrînt, cît neclătit mai multă vreame petrecu, nice leac putînd să păşască. Şi, oblicind de un oraş** ce era la muntele Livanului, / ce să dedease după idoli, mearse acolo. Şi năimindu-ş o căşcioară, şedzu într-însă fără gîlceavă trei dzîle de odihnî. Iară a patra dzî, ieşind mîlcom mai înainte şi acei păgîni l-au împresurat cu ţărnă multă. Şi-l goniia să să ducă departe de dînşii. Ce, îndată le sosîră dăjdearii, de le făcea mare supărare pentru dajde. Iară svîntul scoasă de la sine şi-i plăti şi-i mîntui de supărarea acelor dăjdeari. Iară săteanii, minunîndu-să de atîta mare om-dragoste şi milă a svîntului, îi feaceră besearică şi să feaceră creştini. Şi pre svîntul silîră să le hie preut. Iară svîntul trei ai lăcui cu dînşii şi, bine către credinţă bună îndereptîndu-i, iarăş să dusă la lăcaşul cel călugăresc şi în locul său le lăsă pre alt preut.

Într-aceastea străluminînd, fu pus în scaunul caronilor să le fie socotitor şi păstor. Şi aceasta-i cetate a Palestinei, de era datâ după idoli. Ce şi pre aceasta cu-tunearece de trudă şi cu dumnădzăiesti îmvăţăturî o aduşă preste puţînă vreame la Dumnădzău. Că în vreamea popiei sale n-au mîncat nice boburi madzări, adecă legumi, nice verdeţi*** fiarte la foc, nice apă, ce numai marule şi ciucore şi altele ce acealea îi era de mîncat şi de băutură. Audzînd de veastea acestuia svînt, împăratul l-au chemat la sine. Şi de-atunce trăînd puţînel, deade sufletul în mîna lui Isus Hristos Dumnădzău, de să odihneaşte în sălaşele împărăţîi ceriului cu Avraam, Avraamie preacuviosul, răpăosînd aşeaş în Ţarigrad. Iară moştîile lui le trimisă marele împărat Theodosie la cetatea Caron, la Palestina, cu mare cinste.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. Amin.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 15, pomenirea svîntului apostol Onisim, ucinicul svîntului apostol Pavel.

Acesta era rob lui Filimon Rîmleanul // la carele scrie fericitul apostol Pavel *Poslanie*. Şi i-au 315r
fostu-i ucinic Onisim şi i-au şi slujit. Şi după săvîrşeniia svinţiii sale, fu tras la Tertil Eparhul şi de dînsul fu trimis în Potiol. Şi, venînd acolo Tertil şi pre Onisim văzînd că stă vîrtos în credinţă la Domnul Hristos, întîi l-au bătut cumplit cu toiage; de-acii, i-au frînt piciorele din fluiere, de-l scosă şi-l premeni den lume.

Într-aceastaş dzî, svîntul măcenic Maior în bătăi s-au săvîrşit.

Acesta svînt era în dzîlele lui Maximian şi Dioclitian împăraţîi, slujitoriu fiind supt steagul mavrilor. Iară la oraşul gazeilor fu pîrît către domni şi-ntrebat. Şi creştin pre sine să strigă mărturisind.

* Σχολαστικ
** sat
*** chiurechiuri

Fu bătut foarte tare, tot trupul zmicurînd, că-l bătură schimbîndu-să treidzăci şi 6 de bătători, de-i cura sîngele svînt de mohoriţă pămîntul de sînge şi de mustul, de topitura trupului. Şi vitejeaşte aceale ucisăturі le răbdă şi să săvîrşi, de mearsă din steagul* oştii peminteşt la steagul oştii lui Dumnădzău, în ceriu.

Într-aceastaş dzî, pomenirea preacuviosului părintele nostru Evsebie.

Acesta preacuvios de unde-i şi din ce părinţi s-au născut istoriia nu ne sămneadză. Iară ce ştim aceasta dzicem. Că ceriul cu truda postnicească şi-au dobîndit moşie. Şi-ntăia dată la o mănăstire s-au călugărit. De-acii, mearsă luînd costişea muntelui la un sat ce-i dzîc Asiha. Ş-feace un ocolaş mitiutel de neşte pietri săci şi, supt gol ceriu chinuindu-să, ş-au trăitu-ş viaţa, cu îmbrăcămînt de soran îmbrăcat. Cu năhut şi cu bob muiat să hrăniia; aoria şi nuci mînca ce le dzîc ishas**, nebăgînd samă de neputinţa trupului. Şi la bătrîneaţe adînce sosînd, de-i căzdură dinţii mai multă parte. / Şi n-au mai schimbat nice mîncarea, nice sălaşul, răbdînd bărbăteaşte vînturile şi schimbăturile seninului ceale împrotivă, de-i era zbircită şi mosorîtă faţa şi săci toate mădulările trupului. Atîta cît nice brîul nu să ţinea pregiur dînsul, că şoldurile îi era firşite.

Şi, mulţi la dînsul năzuind, i să supără de holcă şi mearsă aprope la o mănăstire. Şi-ş feace iarăş un ocolaş la cornul zidiului, păzîndu-să cu acealeaş deprinse podviguri. Şi spun că, ceale şeapte săptămîni de Păreasemi a svîntului post, numai 15 somochine uscate mînca. Cu aceastea sudori asudîndu-să în nouădzăci de ai vieţuind au şi mai bine, în bolă căzînd, grea, nepovestită, către Dumnădzău să dusă.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. Amin.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 16, pomenirea svinţilor măcenici Pamfil, Ualent, Pavel, Selevc, Porfirie, Iulian, Theodul, Iliia, Ieremiia, Isaiia, Samuil şi Daniil.

Aceştia slăviţi măcenici era în al şeasele an a goana ce porni Dioclitian asupra creştinilor. Şi veniră la mărturie împreunîndu-să adunaţi de la osăbite locuri şi ceate, şi boierii şi meşterşuguri, adunaţi într-o soţiie. Şi în ce chip fură prinş au fost aşea. Că, vrînd ei să treacă prin porţile Chesariei, întrebîndu-i dărăbanii ce era străj la porţi cine sînt şi de unde, ei să răspunsără creştini şi li-i moşiia Ierusalimul cel de sus. Pentr-aceaea, îi prinsără şi-i pusără naintea ighemonului Firmilian. Deci Ilie şi cei cu dînsul patru eghipteani, mai apoi, după multe munci şi cazne, priimiră giudeţ de sabie, adecă să le taie capetele. Deci, deaca-i tăiară pre Ilie şi Ieremiia şi Isaiia şi Daniil şi Samuil, după aceale munci
316r multe, tăiară cu dînşii şi pre Pamfil, Selevc, Ualent, Pavel. // Iară Porfirie, cerşînd trupul giupînului său, lui Pamfil, fu prins şi băgat în foc. Aşijdere şi svîntul Iulian, sărutînd trupurile svinţilor, fu băgat şi el dedesuptul focului. Iară svîntul Theodul, răstignit pre un lemn, ş-au împlutu-ş mărturiia. Şi să face săborul lor în svînta Besearica cea mare.

Într-aceastaş dzî, svinţii măcenici în Martiropol şi preacuviosul Marutha, ce-au făcut cetatea în numele svinţilor. Că Martiropoli greceaşte să dzîce "cetatea de măcenici".

Acesta preacuviosul Marutha au fost episcop şi trimis de la Theodosie împărat sol la-mpăratul persilor. Şi, pentr-a lui mare bunătăţi, avu cinste mare la persi şi, mai vîrtos, c-au tămăduit pre hiia împăratului de duh necurat. Deci cerşu moştiile svinţilor măcenici ce-au mărturisit în Persida. Şi în numele lor feace o cetate de-au astrucatu-le într-însă. Şi apoi, preste cîtăva vreame, s-au răpăosat într-acea dzî ce-au făcut rodinele cetăţii de o au svinţit. Pentr-aceaea să pomeneaşte într-o dzî cu măcenicii.

Într-aceastaş dzî, pomenirea preacuviosului părintele nostru Flavian.

Acesta preacuvios părintele nostru într-un vîrv de munte ş-feace căşcioră. Şi să-nchisă de trăi 60 de ai într-însă, de nu-l veade nime, nice grăiia cu dînsul. Ce numai cu sine chitînd şi pre Dumnădzău nălucind. Ce să dedease cu totul lui Dumnădzău şi de Dumnădzău chitînd. Şi, dintr-aceaea i să da toată răcoreala şi sănătatea, precum dzîce prorocul: "Îndulceaşte pre Dumnădzău şi-ţ va da tot ce va ceare inema ta!". Că-ş scotea mîna pre o gaură şi-ş lua hrană ce i să aducea. Care gaură era făcută haiteşe, să nu-l potă prăvi nime, cine are vrea. Şi hrana ce-i aducea era legumi, grăunţuri muiate într-apă. Şi acealea, dănăoră în săptămînă, mînca. Aşea trăi svinţia sa 60 de ai încheiat, neschimbîndu-ş nice mîncarea, nice nalta petreacere. Pentru care s-au îmbogăţît de la / Dumnădzău cu dar de minuni. Şi pre un zmău mare cu ruga-l ucisă şi o aspidă şi mulţime de lăcuste ce venisă să păgubască oraşul cu ruga le-au gonit. Dintr-un tinerel goni duh necurat. Şi aricită ţîţa unii femei cu bunătăţ, numai cu

* şireagul

** somochine uscate

sămnatul svintei cruci, o au tămăduit. Şi de un bou împuns un om şi umorît l-au învis cu ruga. Deci aşea vieţuind precuviosul şi aşea petrecînd cu viaţă, viaţa schimbă şi cea nebătrînitore şi nemîhnitore în locul ceştii în grij dobîndi, bucurîndu-să cu svinţii şi veselînd într-însă.

Într-aceastaş dzî, dintru svinţi părintele nostru Flavian, patriarhul de Ţarigrad.

Acesta svînt au fost preut în Ţarigrad la svînta besearică*. Şi pentru multă a lui ţineare şi cu bunătăţ petreacere din voia lui Dumnădzău, cu giudeţul împăratului ş-a sfatului ş-a svîntului săbor, fu hirotonit patriarh Ţarigradului. Şi iarăş cu blasarea lui Dumnădzău, fu scos de spurcatul şi ereticul Dioscor Vicleanul ce era nedestoinic patriarh în Alexandriia, de acela fu pugorît şi cu agiutorii lui ereticii cei ascunşi. Ş-au patrierşit svinţia sa numai un an şi dzeace luni. Şi fu trimis la izgnanie de păţi multe scîrbe pentru pravoslavie. Şi războlindu-să, s-au pristăvit către Dumnădzău la odihnă veacinică.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. Amin.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 17, pomenirea marelui măcenic Theodor Tiron.

Acesta svînt mare măcenic Theodor Tiron au fost în vreamea împăraţilor Maximian şi Maxim, de la mitropolia Amasiei, din oraşul ce să chiamă Himialon. De curund în ceata** tironilor întrasă şi supt şiragul lui Vriga Prepositul fiind, de dînsul // fu scos la-ntrebare. Şi pre Domnul Hristos 317r
Dumnădzău mărturisind, iară cinsteliştile ellinilor ca neşte fără suflet trupuri cioplite, lucruri de mînule omenilor, batgiocurind şi vreame dîndu-să, să-ş mai ia sama. Şi vreamea aceaea n-au cheltuitu-o în leane şi fără lucru, ce la mare facere. Că au ars idolul îmmei dumnădzăilor, cum băsnuiesc de bîrsăsc păginii. Pentr-aceaea, fu iarăş adus şi-ntrebat şi mărturisi că sîngur o au aprins. Deci, întîi spîndzurat îl strujiră; de-acii în cuptor de foc băgat. Şi într-însul s-au săvîrşit. Şi să face săborul lui în svînta a lui mărturie, ce iaste în Forachiia, adecă "ulicioară", în Ţarigrad, în sîmbăta săptămînei întîie a Păreasemilor. Cînd şi minunea să feace de la svînţia sa a colivelor, izbăvind pre pravoslavnicii de bucatele ceale spurcate a junghiatelor idoleşti.

Într-aceastaş dzî, pomenirea svintei Mariemni, surorei lui svetîi Filip. Stîh:

Lăsînd pămîntul Mariamni ficioră
Pre Hristos veade din Mariia ficioră.

După năţarea Domnului Hristos, venind svîntul Filip cu Vartholomei şi Mariamni, soru-sa, la Ierapol. Şi căce striga de mărturisiia cuvîntul Domnului Hristos, îl spîndzurară. Şi, firşindu-să, să rugă lui Dumnădzău şi să prăpădiră în pămînt anthipatul şi cu gloata sa. Iară ceialalţi, îmfricoşindu-să, rugară pre svîntul Vartholomei şi pre svînta Mariamni, cumuş era şi ei spîndzuraţi, ca să nu să şi ei prăpădească. Şi ei rugară pre svîntul Filip şi nu i-au prăpădit. Ce încă şi pre ei prăpădiţi i-au scosu-i. Iară pre anthipatul şi pre Ehidna îi lăsă dedesupt. Atunce fură slobodziţi Vartholomei şi Mariamni. Deci Vartholomei mearse la Indiia ce-i dzîc Evdemona şi, răstignit, s-au săvîrşit acolo. Iară svînta Mariamni mearsă în Licaoniia şi, strigînd cuvîntul Domnului Hristos şi pre mulţ botedzînd, s-au săvîrşit cu pace./

Într-aceastaş dzî, pomenirea preacuviosului părintele nostru Avxivie.

Într-aceastaş dzî, pomenirea preacuviosului părintele nostru Theostirict. Şi aflarea svintelor moştii a svîntului Mina Calicheladul.

În dzîlele împăratului Vasilie lui Hristos iubitorul, fericitul Mina, într-una de nopţ, să arătă unui om, anume Filommatie, ce era în ceată la şcola Icanaţilor. Şi să spusă că iaste Mina Callicheladul şi iaste îngropat la prundul cetăţii Acropolei. Şi locul îi arăta cu deagetul unde-i îngropat. Iară acel om iubitor de Dumnădzău, dez-deminează sculîndu-să, şi lui Marian Numerâ, priiatinului său, visul pre-amănuntul i-au spus. Şi el încă ce-au audzît au spus împăratului. Şi-ndată, la acel loc ce i-au spus, au trimis slujitori. Carii curund săpară şi aflară sicrii de her. În carele era trupul svîntului măcenic. Şi-ncă şi scrisore pre tablă aflară săpată, spuind că-i acolo îngropat măcenicul, unde locul ş-au iubit. Şi, socotind cu scrisorea tablii, aflară trecuţi patro sute de ai. Deci, mulţămîră lui Dumnădzău cu tot nărodul ce să strînsease.

Într-aceastaş dzî, pomenirea blagocistivilor împăraţi Marchian şi Pulheriia Ficioreaoua, fiica lui Arcadie Împărat. Şi să face săborul lor în svînta Besearica mare.

Într-aceastaş dzî, pomenirea preacuviosului părintele nostru Salman; să pomeneaşte şi-n ghenuar 23.

* în dzîlele împăratului Theodosie cel Mic

** voinicii

Acesta era din cetatea persană de spre apus de apa Efratului, lîngă prundul* apei petrecînd. Şi, iubind viaţă în tăcere, la oraşul de ceaca parte aflînd o căşcioră, s-au închiat într-însă, nelăsînd
uşe, nice fereastă, dănăoră într-un an, săpînd pre supt pămînt de-ş lua de mîncat. Nice cu un om, nice
dănăoră grăind, ce numai lui Dumnădzău vieţuind şi şie. Deci săteanii, de unde era trecînd noptea
318r valea, îl lu- // ară, nice pricindu-le, nice răspundzînd, nice apărîndu-le. Şi, preste puţine dzile, cei de
ceaea parte, iarăş venind şi ei noptea, spărgînd căşciora, îl luară şi iară-l dusără la sine, iarăş tăcînd,
nepricind, neraspundzînd. Şi episcopul cetăţii de unde era, vrînd să-i dăruiască darul preuţiiei, sparsă
căşciora de o parte şi întră de-l preuţi. Şi svîntul nemică nu dzîsă, nice răspunsă. Şi să dusă episcopul,
poruncindu-i să tocmască stricătura.

Şi cu de toată nevoinţa şi ţinearea cu nestrînsul şi cu tăceare plăcînd lui Dumnădzău, cu preacuviinţă trăind, cu pace s-au săvîrşit, a multe minuni izvorînd, după răposare, dintr-al său mormînt.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 18, pomenirea dintru svinţi părintele nostru Leon, papa de Rîm.

Stîh:

Dumnădzăiescul Leon ieşind să purceadză,
Fug dimonii din cale-i, neputînd să-l vadză.
În optspreace Leon ca un leu au ieşit cu mînie.

Acesta minunatul părintele nostru Leon, pentr-a sa preste samă curăţîie şi minte-ntreagă şi viaţă strecurată, patriarh Rîmului celui bătrîn, de Duhul Svînt fu hirotonit. Carele viaţă cum placе lui Dumnădzău şi fără de gozuri arătînd, şi turma cea supt ascultarea sa cu preacuviinţă păscînd şi-ncă şi a ereticilor hulenii au curăţit cu totul. Şi la vreamea aceaea, cînd s-au făcut a patra svînt săbor din toată lumea, cu şease sute şi 30 de părinţi svinţi în Halchidon s-au strîns. Şi multe pentru pravoslavnică credinţă învăţături de agiutori au dat. Şi pre ceia carii minţiia de dzîcea o voie şi o facere lui Hristos Dumnădzăul nostru, pre acelora oborînd reale învăţături şi încă urîţii aceia luptîndu-să împotriva direptăţii şi să răsîpască ispitind a dumnădzăieştilor părinţi suflatele de Dumnădzău învăţături, fericitul a- / cesta pentru ruga săborului tot s-au plecat. Şi, în multe dzîle, cu post şi privegheare şi cu rugă întinsă către Dumnădzău nevoind şi de Duhul Svînt suflat cu scrisore pentru întrebările acealea au scos, îndoită facere şi două voi lui Hristos Dumnădzăul nostru mărturisind.

Şi aceastea cu epistole le-au trimis la săbor. Carea mulţîmea preacuviosîlor părinţi priimind şi ca din rostul lui Dumnădzău scosă scrisoarea, credzură. Şi turn pravoslaviei o meniră**. Şi cu dînsă să odehniră. Şi cu îndrăznire asupra ereticilor să oştiră. Şi a lor multă-mpletită sămeţîie oborîră. Şi cu aceastea obîrşiră svîntul săbor. Iară plăcutul lui Dumnădzău Leon încă au mai trăit destulă viaţă şi ca un luminătoriu cu fapte bune au străluminat. Într-adînce bătrîneaţe către Domnul au mărs. Şi să face săborul lui în svînta Besearica cea mare.

Într-aceastaş dzî, sinţii măcenici Leon şi Parigorie. Carii mărturisiră în Patara Lichiei.

Dintr-aceştia, fericitul Parigorie cu multe fealiuri de munci cununa neputredzîiei au dobîndit şi în Hristos s-au săvîrşit. Iară văcuit cinstitul Leon, sîngur rămîind şi despărţîciunea măcenicului gîndind, suspina şi să olecăia căce nu s-au şi el spodobit aceiia cununе, stîndu-le calea aceaea de-o-mpreună în parte. Pentr-aceaea, ieşind la locul unde era lepădat trupul svîntului măcenic Paregorie şi cu inema aprindzîndu-să şi asupră-i lăcrămînd, de-acii, de-acolo întorcînd, veni la locul unde făcea bulciul idoloslujitelii şi svinţia sa postniciască viaţă petrecînd, multă rîhnă avea. Şi, văzînd sfeaştniceale şi aprindzătorii de lumini aprindzînd, le zdrobi luminile şi le călcă.
Dintr-aceasta, fu prins şi dus naintea mai-marelui deregător a cetăţii. Şi, întrebat şi pre Domnul nostru
319r Isus Hristos Dumnădzău adevărat mărturisind, fu bătut cu gîrbace de bou crude, cumplit, şi fără număr. Iară svinţia sa cazнele cum ar păţi al- // tul le răbda. De-acii, fiind dat la slugi, fu tras. Şi, bătîndu-l şi tîrîind la un pîriu cu ţărmure nalt şi rîpă adîncă şi lăsîndu-l să-ş facă ruga, ş-deade la Dumnădzău sufletul. Iară slugile, luînd cinstitele lui moştii, le împinsără în rîpă. Şi aşea i s-au obîrşit mărturiia.

Într-aceastaş dzî, preacuviosul părintele nostru Agapit, episcopul Sinau, mărturisitoriul şi făcătoriul de minuni.

---

* ţărmure
** numiră

Acesta era în dzîlele lui Dioclitian şi Maximian din Capadochiia, trăgîndu-ş ruda* şi ficior de creştini. Şi-ncă de tînăr într-o mănăstire cu mulţîme de călugări, ca la o mie, acolo, întră. Şi de la dînşi ce-au fost mai bun culegînd. Lucrătoriu iscusît poruncilor lui Dumnădzău cu post, cu privegheare şi cu alaltă ţîneare deprindzîndu-să, scosă la cap. Pentr-acea, era iubit de toţi şi mărit. Numai ce mînca păstări de un fealiu de bob sălbatec ce-i dzîc "**слѣпѣвникъ строчисти**"***, că îmblă după sore; de-aceasta mînca şi cu cenuşe în loc de pîine. Trăi 80 de dzîle şi birui şi pre somnul. Şi era isteţ la slujbele mănăstirii. Şi pre fraţii toţ numiia giupîni şi îi să cuceriia. Pre un zmău au umorît şi pre o ficioră au tămăduit de uscăciuni.

Oblicînd de dînsul Lichinie că-i tare şi vîrtucîos la trup, l-au pusu-l şi fără voie în slujitorii cei de oaste. Iară svinţia sa nice aşea nu-ş părăsî podvigul. Ce silîia de-ş plinîia îmbe slujbe. Şi bole nevindecate tămăduia numai cu ivitul ce să ivîia, nu numai a omeni ce şi a dobîtoce, tot fealiul de bole.

Şi-ntr-acea vreame, svinţii măcenici Dorothei, Victorin, Theodul şi Agripa şi alţi mulţ pentru credinţa lui Hristos căzniţi cumplit, partnic cu dînşii să fie ş-au iubit fericitul. Şi aceia în Hristos sfîrşindu-să cu sabiia, iară aceasta să mîntui giunghiat cu surîţa; poate hi pentru a mulţi spăseanie să mîntui.

De-acii Lichinie ieşind de la mîjloc*** şi Marele Constantin încin- / gînd toată stăpînîia rîmleanilor, să prileji o slugă bună a lui îndrăcit şi striga pre svîntul. Deci împăratul l-aduşă la dînsul şi, făcînd rugă, îndată să tămădui. Şi cerşu dar nu altă, fără numai să-l iarte de la voinicie şi să-ş margă la dorita săhăstrie. Şi-i deade voie împăratul.

Şi, deacăş mearsă la chilie, îl chemă la sine arhiereul cetăţii Sinau şi, fără voie, l-au hirotonit popă. Şi nu multă vreame răpăosînd acela, aceasta marele fu pus arhiereu. Şi-ndată tot fealiul de minuni feace. Şi dar de prorocie să spodobi, pentru carile de răspuns vederat a une prorocii a pomeni de-a svîntului şi mirate să cade. Că o muiare orecarea audzîndu-l şi să să blagoslovască de la dînsul cucerindu-să venі. Şi, cum ieşi în faţa lui, toate cîte din cuconie i-au spusu-i ce-au făcut greşeale. Şi-mvăţîndu-o, o slobodzî îndereptată. Şi un diacon de la Thrachiia Iracliei, venit pentru blagoslovenie, l-au înfruntat pentru o ficioră ce-au stricat. Şi lui Damian, preacuviosul episcop de Silandei ce să jelui că-i neacă şi-i strică pîrîul, ocina şi pămînturile necînd, pre altă matcă şi cale numai cu ruga l-au mutat. Şi alte multe feace minuni, mai multe de o sută, precum spune istoriia lui. Deci, aşea bine şi cum place lui Dumnădzău trăind şi cu pîpăitu mînii şi cu umbra trupului şi cu cuvîntul sîngur nelecuite bole tămăduind. Şi, plin de dzîle fiind, s-au răpăosat întru Domnul.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. Amin.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 19, pomenirea svinţilor apostoli Arhip, Filimon. Şi Apfiia.

Aceştia era în dzîlele împăratului Neron ce-au fost ucenici svîntului apostol Pavel. Şi tîmplîndu-să nedeaea Artemidei în Colase, oraşul Frighiei. Iară svinţii apostoli făcîndu-ş sluja şi
320r slavosloviia // lui Dumnădzău în besearică. Iară idoloslujebnicii îi pripiră, alţii scăpînd. Iară aceştia rămîind, îi prinsără şi-i adusără la Androclei şi-ndată pusă supt bătăi pre Arhip. Şi, ne-nduplecîndu-să să tămîiadze la idoli, fu îngropat pînă în brîu şi-mproşcat cu pietri, săgetat întîi de copii. Iară svîntul Filimon şi svînta Apfiia, căzniţi cu multe fealiuri de munci, să săvîrşiră.

Într-aceastaş dzî, pomenirea svinţilor măcenici Maxin, Theodot, Isihie şi Asclipiodota.

Acesta astăfînd naintea cniajiului şi ne-nduplecîndu-să să să tăgăduiască de Domnul Hristos, fură băgaţi în multe cazne de munci. Şi-ntîi spîndzuraţi la un lemn şi strujiţi cu chiapteni de fier; de-acii, trăgîndu-i din sat în sat, îi deaderă la fieri sireape. Iară svînta Asclipiodota, lovită cu trîntituri de piciore şi întînsă deasupra unui lemn, birui caznele. Pentr-aceaea, fură amîndoi împroşcaţi cu pietri. Şi tîrîiţi prin locuri aspre, să săvîrşiră.

Într-aceastaş dzî, pomenirea preacuviosului părintele nostru Ravula.

Acesta dintru svinţi părintele nostru Ravula s-au născut în satul Samosateilor. Şi-mvăţat la orecare Varipsav, om de cinste. Carele grăind cu limba sirilor, şi, din tînără vîrstă lucrînd tote bunătăţile, să feace călugăr. Şi trăiia stînd sîngur în munte şi pre la vîrtope ca şi marele Ilie şi Ioan Botedzătoriul. Apoi, după cîţva ai, mărgînd cu altul la Finichiia, luminînd ca mai luminat în bunătăţi şi, nevrînd, fu oblicit la mai-marii. Pentr-aceaea, cu agiutoriul împăratului Zinon şi cu îndemnarea lui Ioan, episcop de Virit, feace besearică în mijlocul muntelui cu mănăstire forte mare. Atunce, de-acii

---

* naştere
** **Лѣствичникъ сатѣшки**
*** scaun

nainte, ca Pavel şi Varnava sau ca Petr şi Ioan, Ravula cu ai săi era băgaţ în samă la ceia ce să turba în / idoli. Şi, de o parte dojenindu-i, de altă parte înfruntîndu-i, pre cătinel premenirâ la cunoştinţa lui Dumnădzău pre toţi lăcuitorii de pre-acolea. Aceasta era întîia lucru şi ales a fericitului. Apoi, după Zinon, luă schiptrele împărăţiiei Anastasie. Deci şi cu agiutoriul acestuia feace ş-altă mănăstire ce-i dzîc Ravula. Şi această la Vizantiia. După aceastea ş-alte mănăstiri feace în multe locuri. Şi era fericitul întru toate treaz, omenit, blînd, cucerit, învăţător, neminiat, iertător frăţăsc şi cătră toţi milos. Şi în ce feali vîcleamul supărînd îl vrea dodei, îndesat fiind de Scriptura svîntă Veache şi Nouă, răspundzîndu-i şi făcînd improtivă, îl feace de fugiia.

Aşea era fericitul. Ş-au vis în dzîlele lui Iustinian Împărat, care au zidit svînta Sofie. Şi, sosînd la optdzăci de ai şi mai bine, audzi glas ce-i dzîcea de sus: "Veniţi cătră mine toţi ceia ce trudiţi şi

minune va fi mai mare de-aceasta! Acesta şi alte multe minuni feace cu putearea svintei cruci. Şi, în bătrîneaţe adînce, lui Dumnădzău slujind, să dusă de pre-acicea la sălaşele cerilului.

Într-aceastaş dzî, pomenirea dintru svinţi părintele nostru Agathon, papa de Rîm.

Acesta preacuvios părintele nostru şi făcătoriu de minuni Agathon din Italia era. Ficior de creştini buni şi credincioş. Şi să nevoiră de-l învăţară de toată svînta carte dumnădzăiască şi de folos. Şi atîta s-au folosît din svînta Scriptură şi s-au umilit, cît, deaca i să săvîrşiră părinţii, strînsă toată avearea şi bogăţiia lor şi chemă mişeii într-o dzî de o răşchiră toată. Şi să dusă într-o mănăstire de să călugări. Şi sluji lui Dumnădzău dzua şi noptea. Şi pentru lume făcea rugă. Şi spre bunătate atîta s-au podviguit, cît şi darури de vindecări dobîndi a face.

Şi, de vreame că bunătăţile nu să pot ascunde, stătu patriarh în Rîm. Şi, bine purtîndu-să în cinstea arhiereiască, către Domnul s-au pristăvit.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. Amin.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 21, pomenirea preacuviosului părintele nostru Timothei celui den Simvole.

Acesta fericit din tinere unghi călugăreasca viaţă ş-au priimit. Şi pentru multă ţîneare şi cu întinsă rugă, a chinurilor* măiestrii au răsîpit / şi le-au curăţît. Şi sprejenitore s-au arătat Svîntului Duh. Devestăvnic şi pînă în sfîrşit cu sufletul şi cu trupul petrecu. Pentr-aceaea şi daруri de vindecări au dobîndi. Draci din omeni au izgonit. Şi tot fealiul de bole tămăduia. Şi aşea bine vieţuind, într-adînce bătrîneaţe către Domnul să pristăvi.

Într-aceastaş dzî, pomenirea preacuviosului părintele nostru Evstafie, arhiepiscopul de Antiohiia cea mare.

Acesta era în dzîlele Marelui Constantin, întîiului creştinesc împărat. Carele, dobîndind radzele pravoslaviei, cuvînt de înţălepciune pretutinderea în lume să trimiţă, care să şi tîmplă la întîiul săbor în Nichea la cei 318 purtători de Dumnădzău Părinţ. Şi învăţătura pravoslaviei întărind şi înfruntînd şi oborînd pre ceia carii în dumnădzăiasca fire aduc de bagă tăietură şi pre Fiiul zidire îl grăiesc şi de a Părintelui cinste îl streinesc, deci, pentr-a lui dumnădzăriască îndrăznire şi pentru rîhna a pravoslavnică credinţă, zavistie şi pizmă zemislîră întru sine Evsevie de Nicomidiia şi Theognie de Nichea şi Evsevie de Chesariia. Şi alalţ cît de arienească hulenie şi păgînie fără Dumnădzău era obeştnici. Şi, făcîndu-ş îndeadins cale, să feaceră că mărg să-l vadză de sănătate, că spre Ierusalim ş-feaceră prilej că mărg.

Şi, venind în Antiohiia, sfătuiră şi tocmiră izvărjenie asupra svîntului, să-l scoţă din scaun, mîzdind şi năimind o muiare curvă cu copil în braţe, de dzîsă naintea lor c-au făcut copilul cu patriarhul Evstathie. Că ei aşea o năimisă şi o giurasă. Şi aşea îndată giudecară şi pre-măratul învitară asupră-i. Şi-l plecară de deade osîndă asupra svîntului şi-l trimisă prin Thrachiia la Filipus, cetatea Machidoniei, unde şi viaţa ş-au obîrşit. Şi, trecînd 100 de ai, cînd fu în dzîlele lui Zinon Împărat, fu adus de-acolo cinstitul lui trup la Antiohiia. Ş-au ieşit nainte-i totă mulţîmea cetăţîi, 18 mile departe.
324r Şi-l timpinară cu cîntări şi cu lumini şi tămîie cu litii minunate. Pre acesta şi cinstitul Ioan // Zlatoust cu engomii de laude l-au cinstît.

Şi să povesteaşte că muiarea aceaca ce l-au năpăstuit au căzut în grea bolă ş-au mărturisit de năpaste ce-au făcut svîntului, cum au mîzditu-o cu giurămînt şi o au înşelat de-au năpăstuit cu strîmbul. Şi cuconul l-au fost făcut cu alt Evstathie ce era faur. Şi cu acela nume au giurat, mutînd vina cu năpaste asupra svîntului cu învăţătura acelor episcopi eretici la inemă şi partnici Ariei, pentru zavistie.

Într-aceastaş dzî, dintru svinţi părintele nostru Gheorghie, episcopul de Amastrida. Stih:

Gheorghie trupul lăsîndu-ş în ţară,

Sufletească hrană creştinilor ară.

Acesta din buni creştini părinţi s-au născut, din Theodor şi Meghetha. Şi, fiindu-le moşiia Cromnul**, viaţa lor cu învăţătură bună petrecînd şi cu rugă şi post slujind lui Dumnădzău, să ruga să le dea cuconi. Carea şi fu. Că cu dumnădzăiescul glas li s-au spus şi îngrecarea şi numele şi darul preuţiei aceluia cucon ce vor naşte dintr-înşii la bătrîneaţe. Şi deacă-l născură şi-l crescură, aşeaş din pruncie nu iubiia lucrurile lumeşti a tinereaţelor, ce să nevoia după învăţătură dumnădzăiască. Şi părinţii, văzînd porneala cea bună a cuconului, slăviia pre Dumnădzău. Deci, învăţînd carte deagiuns

* a patimilor

** Cromin

şi lăsîndu-ş moşiia, să dusă la muntele Sirichiei***. Şi, acolo, aflînd un părinte bătrîn şi cinstit, şi de la dînsul priimi îngerescul chip. Şi acela răpăosînd, acesta mearsă la Vomisa, unde toată viaţă cea aspră. Şi, postnicie întrînd şi pristăvindu-să episcopul de Amastrida, şi fără voie acesta svînt fu suit în scaunul arhieresc, ca o făclie în sfeaşnic, cu giudeţul lui Dumnădzău şi cu sfatul preuţilor. Şi, deaca veni de la Ţarigrad şi-ş sosî la scaun, depreună toate le făcea şi să nevoia: rînduialele svinte, bună podoba oltariului svînt, tocmirea ustavului preuţăsc săracilor şi miseilor socotința. Şi hrana ne- / dumnădzăieşt şi minuni de tot fealiul să făcea de svinţia sa. Aşea bine vieţuind, s-au pristăvit den aceasta lume, cu pace lui Dumnădzău sufletul dînd.

Într-aceastaş dzî, dintru svinţi părintele nostru Ioan, patriarhul de Ţarigrad, acela din sholastici, cu pace s-au săvîrşit.

Într-aceastaş dzî, svîntul Zahariia, patriarh de Ierusalim cu pace s-au săvîrşit

Într-aceastaş dzî, pomenirea svîntului măcenic Macarie şi cei cu dînsul şeaptedzăci de măcenici.

Aceştia era în dzîlele lui Maximian Împărat. Că, trecînd el prin oraşul Apameilor, fură prîşti cătră împăratul că sînt creştini. Şi, astătînd şi creştini pre sine răspundzînd, îndată îi deştinsără de brîie şi-n temniţă îi închisără. Şi, după trei dzîle chemaţi, îi întrebă. Şi, fiindu-să neclătiţi de cătră creştinătate, fură bătuţi cumplit şi pre cărbuni aruncaţi; de-acii, pre leamne întinş şi strujiţ costele. Şi vrînd Maximian mai mult să mîhnească pre svîntul Mavrichie, lui Fotinon, hiiu-său, învăţă să-i taie capul. Dară, deaca-i vădzu ne-nduplecaţi, ţînd credinţa şi nelăsîndu-să, îi trimisă la un loc păduros, între două pîraie şi un iezer, ce era plin de viespi şi gărgăuni şi tăuni şi ţînţari şi scleapţi de-ameastecul. Şi, sosînd la locul acela, îi dezbrăcară goli şi-i legară la copaci, ungîndu-i cu miiare pre vreamea cîndu-s muştile. Şi a svîntului Fotin trupul aruncînd naintea lui Mavrichie, tatălui său, să dusără. Iară fericiţii şi viteaţii aceştia, dzeace dzîle şi nopţi răbdînd acea nesuferită cazną şi rugîndu-să lui Dumnădzău, să săvîrşîră.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. Amin. // 325r

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 22, pomenirea aflatelor svintelor moştii a svinţilor măcenici de Evgheniia. Carile să aflară în dzîlele lui Arcadie Împărat.

Thoma svîntul îndereptînd scaunul Ţarigradului, să aflară svintele moştii supt pămînt dzăcînd. Carile îndată le rădică cu cinste, cu săbor mare. Şi multe neputinţe şi boale să tămăduia. Şi, trecînd mulţi ai, cu arătare orecare dumnădzăiască să arătară orecăruia Nicolai ce scriia bine şi cliric, să fie unele din ceale multe a lui Andronic şi a lumei, carii dumnădzăiescul apostol Pavel pomeneaşte în *Poslania cătră Rîmleani*.

Într-aceastaş dzî, preacuviosul părintele nostru şi ispoveadnic Athanasie de Pavlopetriia.

Acesta cuviosul s-au născut în Ţarigrad, din părinţi de cinste şi dumnădzăieşti şi foarte bogaţi. Şi, fiind stidicios şi cu bunătăţi din unghi tinere, pofti cinul călugăresc. Deci, ducîndu-să la părţile Porthmului Nicomidiei, să călugări. Şi atîta s-au suit în bunătăţ, cît şi împăratului fu ştiut. Iară cînd fu la-mpărăţiia lui Leon Iconoboreţului, pîrît că cinsteaşte svintele icoane, fu băgat supt munci multe şi amară scîrbe şi izgnanii. Şi, rămînînd nemutat şi păzînd pînă la moarte pravoslavnică credinţă, către Domnul s-au pristăvit.

Într-aceastaş dzî, svînta Anthusa şi 12 a ei slugi de sabie să săvîrşiră.

Într-aceastaş dzî, svinţii măcenici Sinetos de sabie s-au săvîrşit.

Într-aceastaş dzî, pomenirea preacuvioşilor părinţilor noştri Thalasie şi Limneon.

Din aceştia, Thalasie într-un orecare munte ş-au pusus chiliia cea de săhăstrie. Cu prostac obiceai / şi cu smerită înţălepciune postniceasca petrecu viaţă, pre toţ întrecînd. Iară Limenie, şi acela, viaţa postniceascâ minuînd, mearsă la acela marele Thalasie, tînăr fiind. Şi învăţînd de la dînsul viaţa postniceascâ şi petrecînd. Şi, vîrv de munte sosînd, ce-i supt dînsul oraşul Galgala, acolo petrecu postniceaşte, acoperemînt. Şi, vîrv de munte sosînd, ce-i supt dînsul oraşul Galgala, acolo petrecu postniceaşte, viețuind, nice colibă făcîndu-şi, nice sălaş de umbrar, nice căşcioară, ce numai cu un ocolaş de pietri săci pre sine îngrădi. Ceriul avea casii acoperemînt. Dintr-aceaea, şi de minuni dar de la Dumnădzău dobîndi şi draci să izgonească. Şi boale să tămăduiască ca şi apostolii.

Îmblînd odănăoară svîntul, l-au muşcat un şearpe şi cu ruga scăpă de moarte. Şi de vintre păţînd rău odată, şi-aceasta-i boală cumplită foarte. Şi, rugîndu-să lui Dumnădzău, s-au isţealit. Şi orbii şi

* Sirica

mişeii şi cerşetorii strîngînd la sine, le feace chilii şi-i hrăniia la sine. Şi trăi 38 de ai fără acoperemînt; să fîrşi dîndu-ş sufletul în mîna lui Dumnădzău, cu pace.

Într-aceastaş dzi, svîntul Telesfor, episcopul de Rîm, cu pace s-au săvîrşit.

Într-aceastaş dzi, pomenirea preacuviosului părintele nostru Varadat.

Acesta era de la Antiohiia. Şi îndrăgînd iubita de-nţălepciune şi păciuita viaţă, întîi s-au închis într-o mică căşcioară. De-acii, să dusă la o costişe ce era didesupt şi-ş feace chilie strîmtă, nice cît măsura trupului său. Şi petreacea viaţă grea silindu-să, pururea zgîrcit şi plecat fiind, mai scundă chiliia decît sine. Şi nice cu scînduri poditî, ce numai cu gratie, de nu-l sprejeniia nici de sore, nice de ploie, nice de altă vreame rea. Şi, petrecînd multă vreame, mai apoi au ieşit plecat cuvîntului episcopului de Antiohiia, Theodorit, la alt lăcaş. Şi sta pururea cu mînule tinse cătră ceriu, lău- // dînd 326r
pre Dumnădzău şi slăvind pre Svinţa sa. Îmbrăcat preste tot trupul cu cămeaşe de meşină, numai ce-ş lăsasă drept gură şi drept nări gaură să să răsufle, să nu să năduşască. Şi tîrpi toată truda, neavînd atîta trup tare. Şi, mai vîrtos, deprinsă a să trudi şi a să chinui de multe patimi, ce cu caldă şi mare nevoinţă ardzînd, să siliia a să osteni pentru a cununelor dobîndă. Carile, şi ducîndu-să la Dumnădzău, le aşteaptă vreamea să şi le ia.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. Amin.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 23, pomenirea svîntului ⱄⷮⷮⷭⷭⷭⷭⷭⷭⷭⷭⷭ Policarp, episcopul de Zmirna.

Acesta au fost ucenic cu svîntul Ignatie Bogonoseţ svîntului Ioan Bogoslov şi Evanghelist. Şi apoi, după svîntul Vucul, episcopul Zmirnei, fu hirotonit de episcopi, cu dzîsa de mainte a svîntului şi fericit Vucul. Iară cînd fu la goană ce să feace în dzîlele lui Dechie, fu adus naintea anthipatului. Şi ş-au obîrşitu-ş nevoinţa cu foc ş-au făcut minunate ciudease. Că, şi mainte, pînă a nu să hirotoni, au împlut cu ruga jitniţele de grîu unii femei ce-l crescusă, care jitniţe le deşertasă ea la mişei. Şi, deaca s-au hirotonit, au oprit porneală de foc ce ardea. Şi cu ruga au pornit ploi pre seacetă şi iarăş slota au oprit, cea fără samă. Şi să face săborul lui în Besearica cea mare.

Într-aceastaş dzi, pomenirea preacuviosîlor părinţîlor noştri Ioan, Moisei, Antioh şi Antonie.

Dintru carii Ioan Cuviosul să feace cunoscut şi ucenic lui Limneu. Care petrecea săhăstreaşte la muntele cel aproape de sat, de Targala. Şi, mărgînd la o costişe grea şi fără lesne, iarna, despre miadzănopte parte şi petrecu acolo 95 de dzîle. Şi să-ntorsă de-acolo. Şi iarăş vîrteji de trăi 25 de ai fără acoperemînt. / Mîncarea îi era pîine şi sare, haina, de păr. Şi era ferecat cu her greu preste tot trupul. Şi de acel her îngreuiat şi de soare dogorit nu vru să priimască nice o mîngîiare. Că un priiaten împlîntasă un migdal lîngă covrul lui şi, preste o vreame, să feace copaci de-l umbriia. Şi-mvăţă de-l tăiară, ca să n-aibă nice o mîngîiare dintr-însul. Aşea nevoindu-să, s-au pristăvit cătră Dumnădzău.

Şi-ntru tot-pomenitul Moisi încă îndrăgi viaţa acestuia. Şi s-au nevoit într-un vîrv nalt de deal, deasupra unui sat ce-i dzîc Rame.

Şi marele Antioh, om bătrîn, zidindu-ş zidiu la un loc pustii. Şi trăi fericitul Antonie nevoindu-să şi el cu trupul său cel bătrîn de-a tocma tinerii. De vreame că era într-un fealiu, şi la port, şi la mîncat, şi la rînd, şi la rugă toată noaptea şi toată dzua. Şi nice lungime de vreame, nice bătrîneaţe, nice slăbiciunea firii nu putu să înduplece răbdarea lor. Ce avînd întru dînşiş ca o tînără dragoste să ostenească pentru Hristos. Şi-ntr-atîta bătrîneaţe, ş-deaderă în pace sufletele la Dumnădzău. Şi atîta să folosîră de pre nevoinţa dumnădzăiescului Ioan.

Într-aceastaş dzi, svînta Gorgoniia, sora svîntului Grigorie Bogoslov, cu pace s-au săvîrşit.

Într-aceastaş dzi, svîntul Clim Măcenicul cu pace s-au săvîrşit.

Într-aceastaş dzi, svînta măcenîţă Thei de sabie s-au săvîrşit.

Într-aceastaş dzi, pomenirea cuvioşilor părinţîlor noştri Zervina, Polihronie, Moisei şi Damian.

Dintru carii, minunatul Zervina feace nevoinţa sa lăcuind într-un munte, silindu-să cu a nevoinţelor osteneale pînă la bătrîneaţe. Şi întrecea pre aceia ce să afla în vreamea lui cu şedearea şi cu răbdarea la rugă lungă. De-acii, la bătrîneaţe neputînd a mai birui stînd în piciore, ş-feace cîrje, de să 327r
rădzîma zăbăvind la // rugă. Şi, deaca trăi minunat şi cum place lui Dumnădzău, să petrecu de pre această lume.

Iară dumnădzăiescul Polihronie, fiindu-i ucinic, au strîns tote bunătăţile dascalului său, atîta cît nice ceara nu putea mai bine lua peceatea inelului. Derep-ce şi aceasta avea aceaeaş stare pururea, şi răbdare, şi rugă. Şi dară nu vru să porte ferecături pentru că nu să smintească ce-i ne-ntăriţi. Ce-ş adusă

o răgălie de stejar grea de o purta în umere, de-ş îngreuia trupul. Şi dintr-aceastea osteneale să vedea că să năştea şi i să da dar de la Dumnădzău. Ş-au dezlegat şi seacetă cu ruga. Şi-mplu şi un undelemnari deşertat cu ruga. Şi alte seamne multe. Şi să dusă cătră Dumnădzău, răpăosînd.

Iară ucenicii lui, unul Moisi petrecu în chiliia minunatului Polihronie, luînd ca cu bureatele şi culegînd tote bunătăţile lui. Iară Damian mearsă la un sat, mearsă într-un sat ce-l chema Iera. Şi, aflînd lîngă arile satului o căşcioară pustie, petrecu într-însă, ducînd viaţă cu dascalul său, de vreame că n-avea altă nemică în chilie, fără numai un vas cu puţînea linte de carea mînca. Atîta să folosîră aceştia părinţi din lăcuinţa svîntului Polihronie Cuvios ce să nevoiră.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 24, aflarea cinstitului cap a svîntului Ioan Botedzătoriul.

Cinstitul acesta şi îngerilor în fiinţă cap, întîia dată s-au aflat de pre voia şi vădeala svîntului Ioan Predteci de doi orecarii călugări, în casa lui Irod. Că mărgînd ei la Ierusalim, la închinarea viaţă-purtătoriului mormînt a Domnului şi Dumnădzău şi Mîntuitoriul nostru Isus Hristos. Şi luîndu-o de la cei călugări orecare olariu, l-au adus în satul Emesinilor. Şi, pricepîndu-ş dobîndă şi bine de la dînsul, foarte cu / cinste îl ţînea. Apoi, la morte-ş, l-au lăsat la o soru-ş, poruncîndu-i să nu-l scociorască, nice să-l destupe, numai să-l ţîie în cinste. Apoi, murînd şi acea femeaie, îl luară pre rînd alţîi. Iară mai apoi de toţi, sosî la orecare Evstafie, preut călugăr, carele era eretic cu arîianii. Carele, deacă-l izgonîră pravoslavnicii de la vîrtopă de unde lăcuia şi pricopiia minunile şi îştealeniile svîntului cap şi le scriia acealea minuni în partea ereticiei sale, rămasă svîntul cap din socotinţa lui Dumnădzău într-acea vîrtoapă de peşteră. Şi stătu acolo pînă la dzîlele lui Marchel, ce era arhimandrit în vreamea împăratului Ualentian celui Tînăr şi lui Uranie, episcopul de Emesa. Atunce, descoperindu-să multe lucruri de cinstitul cap, s-au aflat. Şi era într-o cană de lut. Şi fu dusă în besearică de episcopul Uranie de Emesa, făcînd multe îşteaienii şi minuni. Şi să face săborul lui acesta întru svînta lui prorocească besearică ce iaste în Forachiia.

Pentr-a svîntului tău preadîteci, Hristoase, Dumnădzăul nostru miluiaşte şi ne spăseaşte! Amin.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 25, pomenirea a dintru svinţi părintele nostru Tarasie, arhiepiscopul de Ţarigrad.

Acesta au fost în dzîlele lui Constantin şi Irina maică-sa. Aceştia au strîns al şeapte săbor asupra iconoboreţîlor ş-au întărît cinstea şi-nchinăciunea svintelor icoane. Şi cu nevoinţa lui putearea împărătească şi oblastiia Rîmului s-au întors la cinstitele învăţături a svinţîlor apostoli şi a din toată lumea svintele săboară. Era atuncea în Rîm papa Adrian. Şi svînta Besearică s-au făcut una cu tote patriarhiile. Şi trăi cu bună credinţă şi cu cinste de la împăraţi. Şi, zidind o svîntă mănăstire în ceaea parte de Steno şi strîngînd // multîmi de călugări şi pre mişei miluind şi bine cîrmind svînta besearică 328r
22 de ai şi 2 luni, cu pace s-au săvîrşit. Şi s-au astrucat în mănăstirea ce ş-au făcut. Şi era cu totul în şeruitura lui svetîi Grigorie Bogoslov de-ş sămăna, fără numai la cărunteaţe şi la ochiul cel lovit. Că acesta nu era nice leac cărunt. Iară săborul lui să face în svînta Besearica cea mare.

Într-aceastaş dzî, svîntul Alexandru de sabie s-au săvîrşit.

Acesta era de la Carthaghena oraşul, în vreamea împăratului Maximian şi ighemonul Tiverian, de carele fu silit să facă jărtvă idolilor. Şi nu vru, ce încă sudui cu multe sudălmi pre ighemonul. Pentr-aceaea, l-au spîndzurat de vîrvurile mînulor şi piciorelor, legînd de picioare o piatră grea. De-acii, l-au dus la Carthaghena şi iarăş l-au spîndzurat; şi l-au strujit şi l-au bătut cumplit. De-acii, ducîndu-l la Marchianupol, l-au pus cu capul în gios şi l-au ars cu feclie aprinsă. După acealea munci, aducîndu-l la Thrachiia i-au tăiat svîntul cap.

Într-aceastaş dzî, pomenirea svîntului ⱄⷮⷮⷭⷭⷭⷭⷭⷭⷭⷭⷭ Righin, episcopul de Scopele.

Acesta era de la Elada, din părinţi creştini. Şi, pentru bunătăţile sale şi multă blagocistie, fu hirotonit episcop scopelilor. Şi, chemat fiind la săborul ce s-au făcut în Sardiia, au răsîpit toate eresele cu cuvîntul său şi cu îndrăznirea sa. De-acii, vîrtejindu-să la episcopiia sa şi scornindu-să goană asupra cu cuvîntul său şi cu îndrăznirea sa. De-acii, vîrtejindu-să la episcopiia sa şi scornindu-să goană asupra creştinilor, fu prins de boiarii Ţării Greceşti. Şi, mult muncit, îi tăiară capul.

Într-aceastaş dzî, pomenirea svîntului ⱄⷮⷮⷭⷭⷭⷭⷭⷭⷭⷭⷭ Ipatie, episcopul de Gangra.

Acesta dintru svinţi părintele nostru Ipatie, născut la Chilichiia. Şi nevoindu-să cu podvig / în Galatiia şi arhierăţînd în Gangra, unul fiind din cei 318 svinţi Părinţi de Nichea a întîiului svînt din toată lumea săbor. Era cu totul împlut de Duhul Svînt. Şi, răbdînd multe iscuşenii şi făcînd multe osăbite minuni, să feace vestit. Şi, împărăţînd Constandie, fiiul Marelui Constantin şi apropiindu-să la vistearele* împăratului un zmău foarte mare, de dzăcea la uşea vistearîului unde era tot aurul

---

* cămările

împărătesc, de nu cutedza nime să să apropie. Şi, derept-aceaea, stînd împăratul în mare neştiinţă şi nepriceapere, fericitul acesta fu chemat. Şi, deacă văzdzu pre-mpăratul ieşindu-i nainte cu cinste şi-nchinîndu-să, îl rădică şi-i dzisă: "De-m va fi putinţă, împărate, iertîndu-mi Dumnădzău unui neharnic şerb, nu mă voi apăra a face aceaea care-mi poronceşti şi nu te mîhni, că cealea ce nu să pot la oameni, la Dumnădzău să pot!".

Şi, deaca dzisă svîntul aceastea, îi arătară pre zmăul, de departe. Şi-i dzisă împăratul: "Nu te apropiia neferindu-te de zmău, să nu fi să tîmple ce-au păţît şi alţii pentru păcatele meale!". Iară fericitul dzisă: "Ruga noastră, o, împărate, nu pote nemică într-aceastea! Ce credinţa carea o ai către Dumnădzău şi acea mare şi nebiruită a lui puteare!". Atunce căzdzu la pămînt şi feace rugă cîtva ceas. Şi, sculîndu-să, dzisă împăratului: "La acel loc unde iaste stîlpul tătîne-tău porunceaşte în mijlocul largului să să facă un foc mare şi să stea acolo ceia ce-l vor aprinde, pînă voi veni şi eu!". Şi-mvăţă împăratul de feaceră. Iară svîntul întrînd, deşchisă uşile cămărilor împărăteşti. Şi fugiră toţi. Iară unii de departe prăviia ţepeniţi de frică. Şi svîntul bătea pre zmăul cu toiagul ce purta. Şi nu feace nemică. Şi trecea dzua şi oamenii să gîndiia că-l va omorî pre svîntul. Ce, rădicîndu-ş ochii către ceriu şi chemînd pre Domnul într-agiutor, pusă toiagul în gura bălaurului şi dzisă: "În numele Domnului mieu
329r Isus Hristos, urmadză-mi!". Şi zmăul, muşcînd de toiag, ţiindu-să cu dinţii, purceasă după // svîntul, ca şi cumu-l vrea hi gonind cîneva. Deci svîntul ieşind din curtea împărătească, trecu toată uliţa pînă afară la tîrg, trăgînd toiagul pre gios, cu care-l trăgea şi pre zmăul de feace de să cutremurară toţi. Că era groznic şi era, precum să povestiia, ca de 60 de coţi lung. Şi, sosînd svîntul la acea scaldă de foc şi la finariu, dzisă către zmău: "Cu numele lui Isus Hristos Carele propoveduiesc eu, un prostac ce sînt, îţi poruncesc să întri în mijlocul acelui aprins foc!". Iară acel groznic zmău să rădică de mijloc de să pusă ca un căprior sau ca un curcubău şi să zgîrci de să opinti de să aruncă în mijlocul acelui foc, denaintea tuturor. Şi să topi în foc şi toţi să mirară, lăudînd pre Dumnădzău de luminătoriu mare ca acesta ce le arătă în dzîlele lor făcătoriu de minuni. Atunce împăratul cinstînd mult pre svîntul, învăţă să zugrăvească pre svîntul pre scîndură, să să puie la împărătescul visteariu, pentru apărămînt şi depărtare a tot răul. Deci împăratul, sărutînd pre svîntul, l-au slobodzît la lăcaşul lui.

Şi, deaca ieşi svîntul de la împăratul, mearsă la scaunul său, slăvind şi mulţămind lui Dumnădzău. Atunce, ereticii cei de credinţa lui Navat, puind zavistie mare şi pizmă asupra fericitului şi puindu-să aleşi la locuri strîmte şi ponorose, pre unde aveа obiceai svîntul a treace, ieşiră reapede ca neşte fieri sireape cu beldii şi cu sabii şi cu pietri şi teşituri şi-l ponorîră în rîpă, de sus într-adînc, făcîndu-i multe rane, ca şi orecînd jidovii lui Stefan întîiului măcenic. Iară svîntul, aruncat şi surupat în pîriu, jumătate mort, mişcă minule puţinel de le rădică şi ochii spre ceriu, dzîcea: "Doamne, nu le pune lor păcatul acesta!" şi încă rugîndu-să.

Iară o spurcată muiare şi necurată porni o piatră de-l lovi în mole, de l-au lipsitu-l din rămăşiţa vieţii becisnica acеaea. Şi amu svîntul lui suflet mearsă în mîna lui Dumnădzău, de trăiaşte în bine. Iară urîta aceaea muiare, îndrăcindu-să de cumplit drac, ucidea-să pre / piept cu piatra aceaea. Aşijdere şi ceia ce era părtaş la aceasta ucidere să pedepsiia de necurate duhuri. Atunce, ascundzînd moştiile svîntului într-o pleavniţă, să dusără. Iară ţăranul acela a cui era pleavniţa, întrînd în pleavniţă să ia pleave, să-ş dea vitelor, audzînd cereşti cîntări de îngerească slavoslovie, află pre fericitul părinte. Şi, oblicînd lăcuitorii oraşului Gangrelor, să strînsără acolo, plîngînd de-a valoma. Şi luară svintele moştii şi le adusără în oraş de le astrucară la loc cinstit. Iară acea muiare urmînd şi bătînd pre sine cu piatra aceaea cu carea ucisă pre svîntul, apoi, deaca aşedzară svintele moştii, să tămădui îndată. Şi toţi alalţi ce-au fost părtaş morţii svîntului, carii şi ei să chinuia cu aceaeaşi bătaie. Şi să feaceră ş-alte minuni cînd să aşedză fericitul părinte şi apoi, după aşedzat. Carile pentru multe ce sînt le-am lăsat pentru nelesnea.

Într-aceastaş dzi, svîntul Theodor, care pentru Hristos să făcea nebun, cu pace s-au săvîrşit.

Într-aceastaş dzi, svîntul măcenic Marchel, episcopul de Apamiia Chiprului, de sabie s-au săvîrşit.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 26, pomenirea preacuviosului părintele nostru Porfirie, episcopul de Gaza*.

Acesta era din Thesalonic, ficior de părinţi creştini buni şi bogăţaşi. Şi, purcedzînd de la moşiia sa, mearsă la Eghipet. Şi acolo, întrînd într-un schit, îmbrăcă shima călugărească. Şi, după cinci ai, mearsă la Ierusalim, luminînd pre mulţi cu cuvîntul său. Pentr-aceasta fu hirotonit popă Prailie,

* în dzîlele lui Arcadie împărat

patriarhul de Ierusalim, şi de Ioan, episcopul Chesariei Palestinii, cu alţi episcopi s-au hirotonit episcop Gazei. Şi // făcînd multe minuni, întări pre credincioşii. Şi-ntoarsă pre mulţi necredincioşi spre 330r
cunoştinţa lui Dumnădzău.

Mearsă şi la Ţarigrad. Şi văzînd cum creştinii sînt supăraţi de domnii oraşului şi aflînd pre svîntul Ioan Zlatoust şi spuindu-i cum să petreace povеastea de rîndul său şi pentru ce fu venit acolo, fu dat de dînsul pre sama lui Amantie Cubicularie*. Carele mărgînd, spusă de rîndul lui împărăteasii, Iară-mpăratul mirîndu-să, mulţămi cum să cade lui Dumnădzău. Şi născu împărăteasa pre tînărul Theodosie. Şi chemînd pre cuviosul de l-au blagoslovit. Şi s-au făgăduitu-i în tot lucrul să facă ce-a pofti svîntul. Iară împăratul încă giuruindu-să. Şi, deaca ceti cîte cerşu cuviosul, să mîhni împăratul dzîcînd că nu-i putinţă să să izgonească idoloslujebnicii, pentru multă folosinţă ce dau. Iară-mpărăteasa dzisă către-mpăratul: "Grea iaste aceaea poftă a lui, o, domnitoriule, ce mai grea iaste apărarea şi lepădarea lui!". Derept-acea şi meninţă împăratul să-ş vie la cap acealea ce să cerea. Deci fură trimise cărţi asupra ereticilor poruncind să să izgonească de la Gaza. Iară fericitul Porfirie luă de la Augusta** 2 cîntare de aur, să facă besearică şi de cheltuială 200 de nomizme. Şi, sosînd la besearică-ş, au răsîpit toate capiştile idolilor ş-au gonit pre eretici. Iară capiştea lui Marchian au arsu-o ş-au făcut pre locul ei besearică în chipul ce l-au învăţat împărăteasa Evdoxiia. Luminînd de-aciia nainte şi vieţuind în cuviinţă la acea svîntă bisearică şi făcînd multe minuni, în 24 de ai şi 2 luni şi 8 dzîle, către Domnul s-au pristăvit.

Într-aceastaş dzi, svînta măceniţă Fotini Samareanca. Cu carea au vorovit Domnul Hristos la puţul lui Iiacov. Şi soţiile ei.

În dzîlele lui Neron, împăratul Rîmu- / lui, s-au pornit mare gonă asupra creştinilor. Derep-ce că, după ce mărturisiră svinţii Petr şi Pavel, cerca de de-adins pre ucinicii lor. Atunce svînta Fotini, aflîndu-să cu Iosi, fiiul ei, în Carthaghena, oraşul de Africa, mărturisiia Evangheliia lui Hristos cu îndrăznire. Iară Victor, celalalt al ei fiiu, cel mai mare, făcînd vitejie mare în războiul avarilor, carii să fusease rădicaţi asupra Rîmului, fu trimis voivod*** de-mpăratul la Italiia, să muncească pre creştini ce s-or afla acolea. Iară duxul Sevastian audzidu-le, îi dzisă: "Ştiu-te bine, o, stratilatule, că eşti creştin! Şi pre maică-ta cu Iosi, fratele tău, cum urma lui Petr! Ce să cauţi să faci cu toată nevoinţa porunca împăratului, pentru să nu cadză în primejde viaţa ta!". Iară Victor feace: "Eu voi face voia cerescului şi nemuritorului împărat Hristos, iară porunca împăratului Neron să muncesc creştinii niceş voi să o audz!". Iară dux îi răspunsă: "Sfătuiescu-te ca un priiatin, că, de vei şedea ca în pravăţ, să iai sama carii să cunosc că-s creştini şi să-i muncеşti, vei împlea voia împăratului şi-ţ vei dobîndi şi avearea lor! Şi, mai vîrtos, porunceaşte maică-ta şi fratelui tău să nu-ş arate la vedeare învăţăturile, învăţînd pre elini să-ş leapede a moşilor săi leage şi vei cădea la nevoie, doară pentru dînşii, fără ştirea ta, sau vă ţineţi leagea într-ascuns, cum v-ei voia!". Iară Victor feace: "Să nu dea Dumnădzău să fac eu una ca aceaea, să muncesc creştin sau să iau ceva de la dînsul! Sau să sfătuiesc, cum dzîci tu, pre maică-mea sau pre frate-mieu să nu propoveduiască că Domnul Isus Hristos iaste Dumnădzău, ce, mai vîrtos, şi eu! Şi sînt strigătoriu lui Hristos şi încă îi voi fi ca şi dînşii! Şi vom vedea ce bine s-a face!". Iară duxul feace: "Eu, frate, te sfătuiesc aceaea ce ţi-i de folos, iară tu vedea-vei ce va fi!".

Aceastea dzîcînd duxul, îndată orbi. Şi căzînd gios, de grea şi iute dureare, fără glas. Îl rădicară de la pămînt cine s-au tîmplat. Şi-l pusără într-un aşternut de dzăcu trei dzîle, negrăit. Şi a treia // dzî, 331r
strigă cu glas mare, dzîcînd: "Unul iaste Dumnădzău acel creştinesc!". Şi-ntrînd la dînsul Victor, îi dzîsă: "Dară cum te schimbaşi aşea îndată?". Iară el feace: "Mă chiamă Hristos, o, dulce Victore!". Şi-ndată ogläşuit**** şi învăţat de dînsul, să botedză. Şi, cum ieşi dintr-apă, îndată dobîndi aveare. Şi slăviia pre Dumnădzău. Şi, prăvind nărodul preaslăvita minune, să temură să nu paţă şi ei aşea, de n-or creade. Şi veniră de să botedzară. De-aciia, sosînd lucrul la urechile lui Neron, cum Victor, hatmanul de Italiia, şi Sevastian, duxul cetăţii, mărturisesc strigarea lui Petr şi Pavel şi aloralalţi apostoli şi adusă pre toţi la Domul Hristos. Ce şi maica lui Victor, stratilatul Fotini, cu Iosi, fiiul ei, trimiş fiind la Carthaghene, fac într-acestaş chip! Şi, audzînd aceastea împăratul şi herbînd de mînie, trimisă oşteani la Italiia, să suie pre toţi creştinii la Rîm, bărbaţi şi femei. Şi li să arătă Domnul Hristos, dzîcîndu-le:

* Postealnicul
** împărăteasa
*** căpitan
**** creştinat

"Veniți la mine toți cei trudiți și însărcinați! Și eu voi odihni pre voi! Nemică să nu vă teameți, că eu sînt cu voi! Și să va învince Neron cu aide ai săi!". Și cătră Victor dzîsă: "Fotinos va fi numele tău de-acmu. Că mulți luminîndu-să de la tine, vor veni cătră mine! Iară cuvîntul tău să-ntărească pre Sevastian cătră mărturie! Și ferice de cela ce să va nevoi pînă la obîrșie!". Acesteaa deaca grăi Domnul Hristos, să sui în ceriuri.

Și s-au descoperit și svintei Fotinei acealea ce vrea să i să tîmple. Și, purcedzînd de la Carthaghene cu mulțîme de creștini, sosî la Roma. Și să clăti tot oraș, dzîcînd: "Cine iaste aceasta?". Iară ea cu îndrăznire striga și mărturisiia pre Domnul Hristos. Și fu adus și Fotinos, fiiul ei, cu Sevastian, de oșteani. Iară svînta Fotini, sosînd mainte de dînsul, mearsă naintea lui Neron cu Iosi și ceia ce era cu dînsa. Și dzîsă cătră dînsa Neron: "Ce-ați venit la noi?". Și svînta îi dzîsă: "Pentru să te învățî să te-nchini, să cinstești pre Domnul Hristos!". / Iară carii dvoriia dzîsăra: " Sevastian Duxul și Victor Voievodul* . Carii nu cred întru dumnădzăii veniră de la Italiia". Și-mpăratul dzîsă de-i adusără naintea sa și le dzîsă: "Ce audzîiu eu de voi?". Și svinții dzîsără: "Cîte ai audzît de noi, o, împărate, toate-s adevărate". Iară el căutînd svinților, le dzîsă: "Lepăda-vă-veți de Hristos au voia v-ei mai curund să periți cumu-i mai rău?". Și svinții, rădicînd ochii spre ceri, dzîsără: "O, Împăratul Ceriului, să nu fie una ca aceaea să ne despărțim de credința și dragostea care avem spre Tine!". Și Neron feace: "Cum vă chemați voi?". Svînta feace: "Pre mine mă chiamă Fotini, numită de Hristos și Dumnădzăul mieu. Iară surorile meale, cea dintîi născută după mine o chiamă Anatoli, a doua, Fota, a treia, Fotis, a patra, Paraschevi, a cincea, Chirsachi. Iară cuconii miei, aceștia, cel dintîi, Victor, carele fu numit de Domnul mieu mai apoi Fotinos, al doile ce-i la mine, Iosif .". Neron feace: "Dară toți v-ați vorovit să vă dați la muncă și să muriți pentru Nazoreul?". Svînta feace: "Toț pentru Dînsul veselind și bucurîndu-ne vom muri!".

Atunce învățâ împăratul să le zdrobască ciolanele închieturilor de la mîn cu ciocane de her. Și, ducîndu-i la butuc ș-pusără svinții mînule pre ileu și-ncepură a bate muncitorii cu ciocanele ceale de her, din al treile ceas pînă în al șeasele, schimbîndu-să de trei ori bătăușii. Iară svinții nu sîmțiia nice leac munca. Și, audzînd Neron, să spămîntă. Și învață să le taie mînule. Și-ndată apucînd pre svîntă și legîndu-i mînule și puîndu-le pre butuc, luară o tăietoare. Și, opintînd de multe ori, nu putură nemică face și, slăbînd, căzdură ca nește morți. Iară svînta ferită fără vătămare, mulțămi lui Dumnădzău. Și să rugă dzîcînd: "Domnul îm iaste agiutoriu și nu mă voi teame ceș mi-ar face omul!". Deci începu Neron a să nepricepa și a gîndi de dînșii cum va face să biruiască, să dobîndească pre svinții.

332r Și învățâ să bage pre svinții // într-adîncul temniții, iară pre svînta Fotini cu cinci a ei surori să o ducă în cămara lui cea de aur. Și să puie 7 scaune de aur și masă. Și învățâ pre hiică-sa, pre Domnina, să între la dînsele în nontru, să fie cu dînsele, depreună cu robele ei. Și să să puie avuție multă, odorâ și podoabe de aur și veșminte de aur și brîie. Iară svînta Fotini, deaca văzdu pre cucoană, pre Domnina, dzîsă: "Fii voioasă a Domnului mieu mireasă!". Iară ea dzîsă: "Fii și tu voioasă, doamna mea, lumînarea** lui Hristos!". Și, deaca audzî Fotini că dzîsă de numele lui Hristos, mulțămi Domnului. Și o cuprinsă în brațe de o sărută. Deci ea, fiica împăratului, cu 100 de roabe a ei s-au oglășuit*** și s-au botedzat cu toate roabele sale de svînta. Și au schimbat Domninei numele, de i-au pus din Svîntul Botedz, Anthusa. Și-ndată învață fericita Anthusa pre Stefanida, carea era mai-mare în robele ei să-mparțe la săraci avuția ce să afla în cămara ei cea de aur.

Și, oblicînd de-aceasta împăratul și mîniindu-să foarte și plîngînd tare, învață aciiș să aprindză un cuptoriu, să ardză 7 dzile. Și într-însul să arunce pre svînta Fotini cu toate soțiile ei, bărbați și femei. Și, făcînd așea, petrecură în nontrul cuptoriului trei dzîle, întregi, nevătămați de foc. Și, după trei dzîle, gîndind împăratul că s-or hi topiți svinții de foc, învață să astupe cuptoriul și, de or afla ceva ose de-a svinților, să le arunce în pîrîu. Și, deschidzînd slugile, aflară pre toți unde slăviia și mulțămiia lui Dumnădzău. Și să spămîntară de preaslăvită minune, căce nice leac nu s-au atins de dînș focul. Iară deaca audzîră și văzdură toț a Rîmului preaslăvita minune, să minunară slăvind și ei pre Dumnădzău.

Și-mpăratul, deaca audzî minune ca aceasta, învață să le dea otravă. Și chemă pre Lambadie Fărmăcătoriul să le dea. Și deresă de deade întîi svintei Fotinii. Iară ea, luînd păharul, feace: "Nu să cădea să ne tindem noi la ceasta căce că-i spurcată! Ce pentru să cunoști și tu, împărate, / putearea lui Hristos Domnului mieu, iată că eu voi bea mainte de toți cîț-îs cu mine, în numele Domnului nostru Isus Hristos și Dumnădzăul nostru. De-acii și alț toți ce-s cu mine!". Și, deaca băură toți și rămasără nevătămați, vădzînd fărmăcătoriul, să minună buiguindu-să. Și căutînd cătră svîntă, dzîsă: "Am o otravă foarte tare și, d-it gusta de-aceasta și n-it îndată muri, voi creade și eu în Dumnădzăul vostru!". Și, deaca adusă otrava și gustară toți și nemică rău nu pățiră, să înspăimă fărmăcătoriul. Și-ndată strînsă cărțile sale grămadă, de le bägă în foc, de le arsă. Și credzu în Domnul Hristos, de să botedză și-ș pusă nume Theoclit.

Și, deaca știu împăratul, învață de-i tăiară capul. Și-ntîi svîntul Theoclit decît alții ș-au împlut mărturiia cu capul tăiat pentru Hristos. Iară pre-alalți svinți, pre toți, cu mare măcenița Fotini învață împăratul de le tăiară vinele. Iară svinții batgiocurind pre-mpăratul și idolii lui, învață de adăpară pre svînta cu plumb topit cu de alte înfocate. Iară celoralalți le turnară în urechi. Și svinții strigară toți, într-un rost dzîcînd: "Mulțămimu-ți, Doamne Isus Hristoase Dumnădzăul nostru, că cu plumbul topit și clocotit ai ruărat inemile noastre, ca de seate înherbîntate în zăduv!". Atuncea Neron, spăimîndu-să și mirînd, învață de spîndzurară pre svinții. Și-i strujiră pre tot trupul și-i arsără cu făclii. Și svinții, rugîndu-să și-ntărindu-să de darul lui Dumnădzău, să pornî în nebunie becisnicul și ticătitul Neron. Și învață de covăsiră funingene cu otăt iute, de turnară în nările lor. Iară svinții dzîcea că li-i dulce ca miiarea și ca strediia. Și-ntărîtîndu-să mai virtos, învață de le scoasără ochii și-i închisă în temniță întunecată, plină de jigănii spurcate și veninate. Iară svinții cînta și slăviia pre Dumnădzău. Și jigăniile murieră și putorea temniții să schimbă în miros mare. Și-ntunearecul să feace lumină luminată. Și astătu Hristos în mijlocul svinților și le dzîsă: "Pace voauă!". Și, apucînd de mînă pre // svînta, o sculă, 333r dzîcîndu-i: "Cu voi sînt eu în toate dzîlele vieții voastre! Bucurați-vă de pururea!". Și-ntr-acel cuvînt îndată dobîndiră ochi și vădzură pre Domnul. Și i să închinară. Iară Svînția sa îi însămnă blagoslovind și dzîcînd: "Îmbărbătați-vă și vă întăriți!". Și așea să sui Svînția sa în ceriuri. Iară de pre trupurile svinților să despoiară de căduzară zgăncile ca nește soldzi. Și să feaceră sănătoș ca și-ntîi.

Iară spurcatul și uritul de Dumnădzău, cinele Neron, învață de-nchisără pre svinții, trei ani, să chinuiască într-însă și să moară cu rea moarte. Și, deaca trecură trei ani, avînd împăratul o slugă închisă și, trimițînd să-l scoață, vădzură trimișii pre svinții sănătoș. Și spusără împăratului, dzîcînd că: "Galileianii ce-i orbisăș ei acmu văd și sînt sănătoș! Și temnița iaste luminată și plină de mirosuri scumpe, primenită în slava lui Dumnădzău și casă svîntă! Și mulțîne de apă izvoreaște în mijlocul ei, de să strîng năroade de oameni și să boteadză de la dînșii, credzînd în Dumnădzăul lor!". Aceastea deaca audzî împăratul, să minună și-i chemă naintea sa, de le dzîsă: "Dară nu v-am dzîs să-ntăleageți, cu porucă împărătească, să nu propovediți pre Hristos în Țara Rîmleanilor! Dară aceasta cum o faceți voi, aflîndu-vă în temniță?! Drept-aceasta, voi să vă dau încă multe și mari muncî!". Iară svinții dzîsără: "Fă ce ți-i voia, că noi n-om părăsî a învăța de Hristos că iaste Dumnădzău adevărat și Tvoreț tuturor!". Într-aceastea cuvinte herbînd de mînie, învață de răstigniră pre svinții cu capetele în gios și le strujiră carnea, trei dzîle spîndzurați. Și, cînd mearsă să-i vadză, îndată orbiră trimișii. Iară îngerul Domnului pogorînd din ceriu, i-au dezlegat pre svinții și i-au sărutat și i-au făcutu-i sănătoși.

Atunce svînta Fotini i să feace mîlă de orbitura trimișilor și să rugă Dumnădzău de le deade ochi. Și, credzînd, să botedzară. Iară Neron, deaca audzî, să mînie. Și-nvățâ de belîră foale pre svînta Fotini. Iară svînta cînta lui Dumnădzău și dzîcea: "Doamne, ispititu-m-ai și cunoscutu-m-ai!". Și, luînd piialea ei, lepădară în pîrîu. / Iară pre svîntă o lepădară într-un puțu săcu. Iară pre cuconii ei, pre Sevastian și Fotîm și Iosi, le tăiară boașele de le aruncară cînilor. De-acii, ți belîră foale de le aruncară pieile în pîrîu. Iară pre dînș închisără într-un feredeu părăsît. Iară ceale cinci surori a svintei Fotini denaintea sa le-au tăiat țîțele; de-acii, le despoiară și pre dînsele de piiale. Și, deaca sosîră la svînta Fotida, ea nu suferi să o ție nime ca alalte, ce stătu sîngură, vitejeaște, de să despuie, cît să mîră împăratul de bărbățiia și de răbdarea ei. Drept-aceaea, să porni în nebunie după ce-i tăia țîțele și împăratul de bărbățiia și de răbdarea ei. Drept-aceaea, să porni în nebunie după ce-i tăia țîțele și despoie piialea de pre trupul ei. Află acel spurcat și-ntunecat ș-altă muncă cumplită și groznică asupra ei, că învață în grădina sa de plecară cu de-a sîla doi copaci și legară pre svînta la amîndoi copacii și-i slobodzîră, de rupsără pre svîntă în bucăți. Și așea mearsă sufletul ei în mîna lui Dumnădzău. De-aciia, ei, credzînd, să botedzară. Iară Neron, deaca audzî, să mînie. Și-nvățâ de belîră foale pre svînta Fotini. Iară svînta cînta lui Dumnădzău și dzîcea: "Doamne, ispititu-m-ai și cunoscutu-m-ai!". Și, luînd piialea ei, lepădară în pîrîu. / Iară pre svîntă o lepădară într-un puțu săcu. Iară pre cuconii ei, pre Sevastian și Fotîm și Iosi, le tăiară boașele de le aruncară cînilor. De-acii, ți belîră foale de le aruncară pieile în pîrîu. Iară pre dînș închisără într-un feredeu părăsît. Iară ceale cinci surori a svintei Fotini denaintea sa le-au tăiat țîțele; de-acii, le despoiară și pre dînsele de piiale. Și, deaca sosîră la svînta Fotida, ea nu suferi să o ție nime ca alalte, ce stătu sîngură, vitejeaște, de să despuie, cît să mîră împăratul de bărbățiia și de răbdarea ei. Drept-aceaea, să porni în nebunie după ce-i tăia țîțele și împăratul de bărbățiia și de răbdarea ei. Drept-aceaea, să porni în nebunie după ce-i tăia țîțele și despoie piialea de pre trupul ei. Află acel spurcat și-ntunecat ș-altă muncă cumplită și groznică asupra ei, că învață în grădina sa de plecară cu de-a sîla doi copaci și legară pre svînta la amîndoi copacii și-i ei, că învață în grădina sa de plecară cu de-a sîla doi copaci și legară pre svînta la amîndoi copacii și-i slobodzîră, de rupsără pre svîntă în bucăți. Și așea mearsă sufletul ei în mîna lui Dumnădzău. De-aciia, slobodzîră, de rupsără pre svîntă în bucăți. Și așea mearsă sufletul ei în mîna lui Dumnădzău. De-aciia, deaca-i conceni și pre-alalți svinți acela becisnicul Neron, scoasă și pre fericita Fotini din puț și o bägă deaca-i conceni și pre-alalți svinți acela becisnicul Neron, scoasă și pre fericita Fotini din puț și o bägă în temniță. Iară ea, cumuș rămasă sîngură necununată cu alalți, să rugă lui Dumnădzău. Și Svînția sa în temniță. Iară ea, cumuș rămasă sîngură necununată cu alalți, să rugă lui Dumnădzău. Și Svînția sa în temniță. Iară ea, cumuș rămasă sîngură necununată cu alalți, să rugă lui Dumnădzău. Și Svînția sa Dumnădzău îndată i să arătă și o însămnă de trei ori de o feace sănătoasă. Și, mai apoi, după multe Dumnădzău îndată i să arătă și o însămnă de trei ori de o feace sănătoasă. Și, mai apoi, după multe dzîle, lăudînd și blagoslovind pre Dumnădzău, deade cinstitul ei suflet în mîna lui Dumnădzău, în veaci veselindu-să.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaște și ne săseaște.

---

* stratilatul

** fecliia

*** creștinat

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 27, pomenirea lui preacuvios părintele nostru şi ispoveadnic Procopie Deseatogradeţul.

Acesta dintîi întră în călugărească petreacere, nevoindu-să deplin la de tot fealiul de nevoinţă călugărească. Şi, curăţînd pre sine, înfrunta vitejeaşte şi şchiopiia pre ceia ce tăgăduia păgîneaşte a-ntrupării socoteală a Domnului nostru Isus Hristos. Mai apoi, luptîndu-să şi pînă la rane, s-au arătat
334r mare mărturisitoriu, // arătînd facere de minuni. Şi aşea către Domnul s-au pristăvit.

Într-aceastaş dzî, pomenirea lui svîntul măcenic Ghelasie. Care fu poruncit de la boiarinul să batgiocorească botedzul cu mînecifuri, iară el s-au botedzat într-adevărat. Şi de sabie s-au săvîrşit.

Într-aceastaş dzî, pomenirea lui preacuvios părintele nostru Thaleleu Ispoveadencul.

Acesta era de rudă chilican. Şi îndrăgînd călugăreasca petreacere, să dusă la oraşul Gavalilor, departe de-acel oraş, douădzăci de stadii, aflînd un holmu la carele era capişte dimoneasc**ă**. Într-însă ş-au făcut bordeiaş, delepnicindu-să în nevoinţele călugăreşti, chinuindu-ş trupul şi topindu-l cu posturi şi bdenii şi cu ticăloşii. Drept-aceaea, dimonii ce era acolo în capişte îl îngroziia cu multe îngrozăciuni. Iară svinţia sa îi izgoniia, ruşinîndu-i şi rîdzîndu-le ticăţiia.

Şi, avînd dor de mai mare nevoinţă, lăsă bordeiul şi-ş feace o strîmticea chilie, nice de măsura trupului. Într-însă ghibuit, cu obrazul la genunchi şi-ntr-însă dzeace ai petrecînd dumnădzăiaşte, cu pace s-au răpăosat.

Într-aceastaş dzî, preacuviosul Stefan, cela ce-au făcut ghirocomia, adecă "bolniţă pentru bătrîni sau spitaliul artiilor", cu pace s-au săvîrşit.

Într-aceastaş dzî, svîntul Nisie cu vine de bou bătut s-au săvîrşit.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 28, pomenirea lui preacuvios părintele nostru şi ispoveadnic Vasilie, ce-au depreună străstuit cu svîntul Procopie.

Acesta era în dzîlele lui Leon Împărat Iconoboreţulul. Şi, părăsînd lumea şi ceale din lume, să feace călugăr şi să nevoi bine dintru-ntîi. De-aciia, / tîmplîndu-să goană pentru svintele icoane, stătu vitejeaşte împrotiva iconoboreţiler. Drept-aceaea fu prins şi muncit. Şi nu s-au îndupleacat de la dereptate pînă către moarte, avînd într-agiutoriu soţiie şi pre dumnădzăiescul Procopie. Îl strujiră preste tot trupul şi pregiur cerbice; de-cii, îl băgară la închisoare. Şi, tîmplîndu-să tiranului moarte, hălădui de la închisoare. Şi păzîia nevoinţa călugărească, îndemnînd pre mulţi spre bunătăţi şi-ntorcînd pre mulţi de la zloslavie la pravoslavnica credinţă în multe rînduri de vremi. Şi aşea, bucurînd şi mulţămînd lui Dumnădzău Căruia din pruncie au slujit şi-au dorit, să răpăosă.

Într-aceastaş dzî, pomenirea lui svînt **СШТНМЧНИКЪ** Proterie, arhiepiscopul de Alexandriia.

Acesta fericit fost-au preut la besearica Alexandriei. Şi mărgînd în soţiie cu alexandreanii la Ţarigrad şi cu dînşii depreună svinţii Părinţi a săborului s-au nevoit asupra ereaselor păgîneşti. Şi acolo, din săbor fu ales episcop Alexandriei. Iară orecarii de ceia ce avea sămînţa acea spurcată la inema lor, a lui Evtih ş-a lui Nestorie spurcaţilor, făcînd zarvă şi lăudîndu-să c-or opri grîul de la Alexandriia să sminteasc**ă** hrana Ţarigradului. Iară svîntul împărat Marchian învăţă să nu vie pre la Alexandriia, ce să încungiure pre apa Nilului, să vie pre la Pilusion, pre Marea Albă, spre Ţarigrad. Şi aşea să feace foamete la Alexandriia. Pentr-aceaea, căzdură la svîntul de feace rugă pentru dînş la-mpăratul. Şi pentru ruga svîntului, lăsă împăratul să vie grîul iarăş pre la Alexandriia.

Apoi, după sfîrşeniia svîntului împărat Marchian, orecare Timothei, pre poreclă Anlur, căută o noapte fără lună de mearsă pre-ntunearec pre la chiliile călugărilor, făcîndu-să că-i înger şi poruncîndu-le să să leapede de patriarhul Proterie. Şi ei, ca neşte prostaci înşălîndu-să, să porniră cu
335r urgie asupra patriarhului. Şi svinţia sa fugînd să scape de dînş, vădzu // pre svîntul proroc Isaiia dzicîndu-i: "Întoarnă-te şi eu voiu aştepta de te voi priimi!". Dară aceasta o dzîcea dentru năsîlnica şi grabnica moarte ce i să găta. Şi-nturnîndu-să şi-ntrînd în botedzătoare, acolo îl junghiară şi-l demicară cu trestii tăioase. Şi hirotonîră în locul svinţii sale pre amăgeul Timothei, ce i-au înşelat şi suindu-l în scaunul patrierşescu. Care lucru deaca oblici împăratul Leon, ce-au împărăţît după Marchian, feace pre Timothei să-l giudece episcopii cu pravila. Şi aşea-l despoiară din cinstea arhierească şi-l trimisără la urgie, în Gangra. Iară pre acei poporeani, ce-au fost soţii la uciderea svîntului arhiereu, certatu-i-au împăratul cu rane şi cu lipsă de aveare şi cu sluţîtul mădulărilor. Şi învăţă de hirotonîră patriarh Alexandriei pre alt Timothei pravoslavnic cu poreclă Salofatiol. Şi aşea să potolîră sfădzîle.

Într-aceastaş dzî, pomenirea lui svînt măcenic Nestor.

Acesta era în dzîlele lui Dechie Împărat şi Puplie Ighemonul de la Perghiia Panfilie. Şi, pentru credinţa întru Hristos, fu prins de Irinarhul Boiarinul şi adus la ighemonul. Şi, mărturisind denaintea ighemonului credinţă întru Domnul Hristos, îl răstîgni. Şi, slobodzînd la Dumnădzău mulţămitoare glasuri şi întărînd credincioşii, să pristăvi la Dumnădzău.

Într-aceastaş dzî, pomenirea svintelor femei Chira şi Marana.

Acestora le era moşiia Verria cea de spre răsărite, de rudă şi de moşie vestită şi luminată. Şi hrană de potriva rudei. Dară eale călcînd aceastea toate, să-nchisără într-o căşcioară şi zidiră uşea cu tină şi cu pietri, numai ce lăsară o ferestruică pre unde-ş priimiia de mîncat şi voroviia cu femei ce le veniia, trimiţînd la Dumnădzău slavoslavie. Şi preste tot anul petrecea tăcînd, numai la Petideseatniţă voroviia. Şi era îmbrăcate trupurile lor la piiale cu fier greu; şi-mbrăcate / cu haine lungi. Şi atîta să-ntrecură cu postul şi cu răbdarea, cît numai dănăoară mînca în patrudzăci de dzîle. Şi-n trei rînduri ce mearsără la Svîntul Mormînt a Domnului Hristos nu mîncară nemică. Iară lungimea călii era de 20 de stadii. Aşijderea şi cînd mearsără la besearica svintei măcenite Theclii, aşea să postiră. Deci aceasteaa aşea podobînd petreacerea rodului femeiesc, să pristăviră la doritul Domn Isus Hristos, mirele lor.

Într-aceastaş dzî, svinţii măcenici de la Eghipet de sabie săvîrşiţi.

Într-aceastaş dzî, svinţii apostoli Nimfa şi Evvul cu pace săvîrşiţi.

Într-aceastaş dzî, preacuviosul Varsos, episcopul de Damasc, cu pace săvîrşit.

Într-aceastaş dzî de **Кирнопасха, недѣля кърсто поклона**, adecă Duminica Svintei Cruci.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 29, preacuvios părintele nostru Casian Rîmleanul.

Acesta era din Rîm, di părinţi luminaţi şi vestiţi de mărire. Carele din ceputul vieţii sale avea mare osîrdie la carte şi la cuvînt. Şi cu iuţimea firii sale petrecu toată dăscălîmea elinească, deprindzînd desăvîrşit filosofiia şi astronomiia, învăţînd bine şi dumnădzăiasca Scriptură şi cunoscîndu-o foarte cu de-adins, pînă la vîrv de sîmcea. Şi, podobînd viaţa sa cu curăţiia de ficiorie, să dusă de la moşie-ş la schit, de să feace călugăr; şi să deade la o mănăstire, nevoindu-să la toată ascultarea. Şi, deprindzînd acolea tot fealiul de petreacerea grea şi sosînd la vîrv de cumpăt pentru multă a sa posluşanie, să dusă la săhăstrie. Şi, zăbăvind acolo mulţi ai, topindu-să cu de toată ticăloşiia, trecu la mai multă ispitealî şi boinicie călugă- // reascâ. De-acii, ieşind de la săhăstrie, 336r cutrieră toate mănăstirile a tot Eghipetul şi a Thivaidii şi muntele Mitriei şi Asiei şi a Pontului şi a Capadochiei şi a tot Anatolul. Din carile ş-au strînsu-ş vieţile tuturor părinţilor şi chipurile şi petrecirile şi nevoinţele, mai mult de cum culeage ceara pecetîle inealelor.

Şi aceasta o vedereadză cărţile ce-s scrise de dînsul, carile sînt pline de toată iscusiia şi-nţălepciunea şi folosul. Sînt scrise de dînsul şi alte dăscălii. Carile de le va ceti neştine cu socoteală şi cu de-adînsul, multă rodă îş va lua dintr-însă şi mult folos şi va cunoaşte dintr-însele şi viaţa şi obiceaiele a scriitoriului. Deci, aşea viet**u**ind minunatul acesta om şi aşea petrecînd, s-au prestăvit la lăcaşele cerîului.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. Amin.

FÎRŞITUL A ŞEASE LUNI.

Pavel tipograf.

NOTE:

1.(trad.n.)(sl.) "înainte şi la întîlniri"

2.(trad.n.)(sl.) "Eliberează-l, lasă-l pe robul tău, Stăpîne ! "

3.(trad.n.)(sl.) "Miledniko vrăjitorul"

4.(trad.n.)(sl.) "care umblă după soare"

MARTIE, LUNA ÎNTÎI,

337r are 31 de zîle. Dzua are 12 ceas şi noptea - 12 .

ÎN DZUA ÎNTÎIE, pomenirea a sîntă прцдно **-măceniţă** Evdochiia Samarineana. **În dzîlele lui Traian Împărat era o ficioră** samareană de la Iliupol sau de la Samaria Palistinei, de la Ieropol, atîta de ghizdavă şi frumosă, cît nu o vrea putea nime zugrav să o zugrăvască deplin. Şi de vreame că rar să află împreună frîmseaţea cu curăţiia, pentru frîmseaţe s-au scăpat către curvie. Ş-au deschis dughiana dracului, de sprejiniia pre toţi, bucurosă, la păcate. Şi mulţi meargea de-i ducea cît poftiia, cu veastea frîmseaţelor ei. Şi mulţi putearnici îş cheltuia avearea în dragostea ei, şi nu numai mireani, ce şi oameni de besearică ş-punea avearea şi cinstea şi sufletul în perire, să să sature de frîmseaţele ei .

Deci în scurtă vreame strînsă avearea lumii, petrecînd viaţă blîdnică, negîndind nice leac de giudeţ ce va să fie, nice de plată. Dară de vreame ce multa bogăţiie a fără-legii trebuia multă doftorie, nu omenească, ce dumnădzăiască, ca să să împarţe la netari şi la mişei, precum s-au strîns de la putearnici şi de la cniaj mare.

Deci sosînd şi spre dînsă timpul liacului din dumnădzăiască adevărată socotinţă. Că Păstoriul cel bun au cutrierat cercînd oia cea pierdută, bunul olariu, zdrobitul vas l-au, de iznovă, prăfăcut, adevăratul Stăpîn au strîns poama viei sale, carea vrusease să o jăcuiască vrăjmaşul / şi nepriiatînul. Stăpînul vistearelor ceriului peminteasca bogăţiie în cămările ceriului o au strîns stăpînul nostru Hristos, nedeajdea celor scăpaţi de nedeajde, pre această scăpată de nedeajde, ca un milostiv şi bun nu s-au oţărît de dînsă, ce l-au întors cu deşert pre acel al ei îmbogăţitoriu, viclean drac. Şi să feace acea tinosă fără de tină, pîriul cel de putore făcutu-s-au vas de miros scump şi aceea vinovată morţîi a mulţi făcutu-s-au prilej de spăsenie a mulţi. Iară chipul pocăinţei ei aşea s-au făcut .

Un călugăr credincios şi bunătăţat, venind din streini spre moşie-ş şi trecînd prin acea cetate, găzdui la o casă lîngă Evdochiia aceasta. Deci, sara, deaca ş-au cetit ruga, avea o carte frumosă, scrisă cu Dzua giudeţului, straşnică şi groznică, pentru muncile păcătoşilor spuind şi pentru bine dreptîlor ce vor lua. Aceastea cetind peste nopte călugărul, tîmplîndu-să deşteptată din a lui Dumnădzău bună vreare, Evdochiia le înţălegea tote totă noptea, dintr-o fereastră. Şi atîta s-au umilit cît cura ca izvorul lacrămile ei, aducîndu-ş aminte de păcatele sale.

Şi, deaca s-au făcut dzuă, chemă pre călugărul şi-l întrebă: "Cine eşti? De unde eşti?" şi "Ce sînt acealea ce citiai noptea, care n-am mai audzît în neamul mieu?! Spune, rogu-mă, cu direptul! Că de vreame de vor fi de muncă cîţi fac păcate, nime n-a scăpa! Şi mai vîrtos că dzîsăş că şi bogaţii or hi de muncă! Drept-aceaea, forte m-am mîhnit deaca am audzît cuvintele tale. Că sîntu decît tote femeile lumii mai păcătosă şi mai bogătaşe!". Atunce o-ntrebă de are bărbat şi-n ce creade şi cum atîta aveare au agonisit. Iară ea feace: "Samareană sînt şi bărbat n-am cu leage. Ce preste leage priimăsc cîţi vin. De la carii avearea am strîns! Drept-aceaea, învaţă-mă ore putea-m-oi spăsî cu bogăţiia, precum îm pare, că, de-ar hi bogăţiia rea, Dumnădzău nu o ar da!". Şi-i dzîsă călugărul: "Cine bogăţeaşte dumnădzăiaşte, cu direptate de la părinţii săi, dintru dînsa n-are osîndă, numai cine strînge cu strîmbul şi nu miluiaşte pre săraci!". Dzîsă femeaia: "Dară strîmbă va fi bogăţiia mea, că eu mulţi mîşei am
338r miluit cu multul şi mult aur am dăruit!". Şi Gherman feace: // "Bogăţiia ta-i urîtă şi strîmbă şi nu o priimeaşte preacuratul Dumnădzău spurcata milostenia ta, pînă vei fi în glodul curviei din carea rău te-ai bogăţît! Şi nu-ţ ştie nice un har Dumnădzău, pînă nu vei părăsî păcatul, să faci pocăinţă cum să cade . Drept-aceaea, de mi-i asculta, putea-vei să te spăseşti şi să te proslăveşti în veaci, să dobîndeşti dulceaţă nespusă şi desfătare nepovestită şi viaţă fără morte după morte! Şi ascultă! Două lucruri trebuie să faci pentru să afli spăsenie şi-ndrăznire la Domnul: întîia, să te botedzi cu Svîntul Botedz Care curăţeaşte tote imăciunile păcatelor şi, a doua, să cheltuieşti bine avearea ce-ai strînsu-o rău, să o-mparţi bucurosă la mîşei şi săraci! Şi atunce ţ-va da Despuitorul Hristos în locul averii ceştii curătore şi trecătore, ca un împărat bogat darnic, bogăţiie nefurată şi văcuitore, să te încitiască cu

svintele ficiore, să-mpărăţăşti cu Svinţia sa veaciuind!". Iară ea dzîsă lui: "Dară cum m-oi ţinea apoi, deacă-m voi răşchira avearea? Că sînt deprinsă a mă ţinea bine şi nu poci răbda la lipsă. Dară cine m-a griji?! Dară şi cum m-oi încreade de cîte-mi spusăşi?! Ore iaste adevăr binele ce or dobîndi în rai carii lasă ale lumii, ca să viiu şi eu cu osîrdie la Domnul Hristos, să-i slujesc tote dzîlele vieţii meale şi să fiu a mulţi păcătoşi chip de pocăinţă?!". Şi-i dzîsă Gherman: "Nu ţinea dzuă gînduri la mintea ta, că dracul iaste vielean şi măiastrec. Şi, de-a vedea că te-doieşti, va răsuci inema ta să nu ieş de la voia lui, ce ca să te bage în focul nestîns, să ardzi cu dînsul în veaci! Dară de ţi-i voia să te-ncredzi de adevărătate, leapădă aceale scumpe a tale podobe şi te-mbracă cu proste şi mişeale haine şi te-nchide în cămara patului tău o săptămînă. Şi te rogă la Dumnădzău nemîncată, cu lacrămi! Carele ca un dulce şi iubitoriu de om ţ-va arăta videnie pre pohta ta. Şi ce-ţ va arăta să faci cu osîrdie!".

Atunce Evdochiia giurui să facă cum o au îmvăţat. Şi l-au rugat să rămiie şi el la gazda sa, să roge pentru dînsă pîn-a treace săptămîna, să vadză izbîndă. Şi i-au dat bani de cheltuială .

Deci el rugă Dumnădzău pentru dînsă, aşea dzîcînd: "Doamne Isus Hristoase ce-ai îndireptat vamăşul şi pre curvă ai spăsît, spăseaşte şi pre această netreabnică şarba ta, ca să facă / vestit numele Svinţiii Tale în tote laturile lumii!". Şi aşea rugînd, să dusă la gazdă-şi.

Iară Evdochiia n-au lenitu-să cîte o au îmvăţat, ce ş-au îmvăţat robele să încuie uşile, să nu le deşchidză 7 dzîle, nice să lucreadze, ce tot să să roge. Iară ea s-au închis în cămară şi s-au rugat totă săptămîna plîngînd. De-acii, au venit călugărul de o au scos din cămară şi întrebîndu-o de-au văzdut videnie. Iară ea răspundzînd, dzîsă: "Pre cum mă rugam cu lacrămi, cugetîndu-mi păcatele, am văzdut astădzi luminâ mare naintea răsăritei soarelui, luminâ mare întrecînd pre sorele, şi un tînăr ca fulgerul, carele mă apucă de mînă direaptă şi mă sui în ceriu. Şi acolo văzdzuiu bărbaţi îmbrăcaţi cu alb, fără număr, ca fulgerul lucînd, carii mă priimiră bucurîndu-să.

Şi, cumuş întram într-acea luminâ negrăită, să ivi, de năprasnă, denafară de uşe un negru şi grozliv uriiaş. Şi, scîrşcînd cu dinţii, striga tare, cît tremura tot locul şi să priciia cu povăţariul mieu, aşea grăind: «Asupreşti-mă, arhistratige! Deaca vei tu spăsî pre această blîdnică ce-au spurcat atîţia oameni şi tot pămîntul au împlut de fără-legi, tu ia şi toată lumea şi pre toţi strîmbii fără leage fă-i direpţi! Că eu pentru micâ greşală fui izgonit de la rai şi tu bagi într-însul tot sufletul curvariu şi spurcat!». Aceastea şi mai multe brodiia acel grozliv . Şi veni dulce glas, grăind aşea: «Dumnădzău au bine vrut[1] în fiii omeneşti, priimindu-i la pocăinţă ca un milostiv!». Atunce dzîsă dumnădzăiescul glas către povăţariul: «Ia-o, Mihaile, de o du la casa ei, să facă nevoinţă de podvîg, să-i iert păcatele ei. Şi eu o voi întări-o, de o voi feri ca o fiică a mea, să nu strice dimonii!». Şi aşea m-au aous acii îngerul, dzîcînd: «Pace ţie, şarba lui Dumnădzău, Evdochie! Te-mbărbăteadză şi te-ntăreaşte, că darul lui Dumnădzău iaste cu tine pururea!». Iară eu l-am întrebat de i-am dzîs: «Spune-mi cine eşti tu, Doamne?!». El îm dzîsă: «Eu sînt adevăratului Dumnădzău îngerul cel denainte, ce priimăsc sufletele cărora să pocăiesc de păcatele lor şi-i povăţăredz la viaţă veacinică. Şi atunce-ş fac îngerii bucurie mare pentru pocăitul păcătos, căce să spăseaşte. Că milostivul Dumnădzău nu va perirea nimăruia, ce întorcerea şi pocăinţa!». Şi aceastea // dzîcînd, mă pecetlui trei ori îngerul şi să dusă în ceriu.". 339r

Atunce îi dzîsă prepodobniicul: "Încredzutu-te-ai acmu cum iaste Dumnădzău bun şi milos, de priimeaşte greşiţii la pocăinţă?! Dară cunoscut-ai cîtă diferenţie iaste de la lumina ceastă lumască pînă la cea cerească?! Cum îţ pare acum? Credzi întru adevăratul Dumnădzău cel bun, cel tot milostiv, au încă te-ndoieşt la inema ta?". Iară ea răspunsă: "Eu am credzut şi credzu că altul Dumnădzău nu iaste fără Cela ce mîntuiaşte greşiţii, a Căruia luminâ am prăvit puţin ceas în rai!". Dzîsă ei fericitul: "De vreame ce locul ţ-au plăcut, fă nevoinţă să-l dobîndeşt în veaci! Fă destulă pocaanie după păcatele tale! Şi plînge atîta cît să speli întinăciunile sufletului cu lacrămile! De-acii, atunce t-ii face mireasă lui Hristos curată! Uită-ţi întîia petreacere, ureaşte-ţi totă dezmierdarea trupului, pohteaşte-ţi curăţiie,

chivernisești, să mă spăsăsc prin nevoința ta!". Dzisă ei prepodobnicul: "Îngădui puține dzile să te botedz și împarți la mișei strîmba avearea ta! De-acii, voi veni să te iau și te voi duce într-o mănăstire!".

Deci rămasă fericita în casa ei, rugîndu-să și postînd. Și nu mînca, fără numai puținea pîine și apă cu măsură, plîngînd. De-acii, mearsă la episcopul aceiia cetăți, ce-l chema Theodot. Ș-au botedzat-o în numele sintei Troițe. De-acii, dzisă fericita către episcopul: "Mă rog svinții tale să împarți totă avearea mea la mișei și sărăimani, la sărace și la săraci și neavuți. De vreame ce cu / strîmbătăți o am strîns, precum o pricepuiu, să să împarțe bine, să dobîndesc milă la Dumnădzău de fără-legile meale!". Și, văzînd arhiereul mintea cea bună și proizvoleniia, o blagoslovi din totă inema sa, cunoscînd procopsala ei. Și-i dzisă: "Rogă pentru noi, soro, că astădzi te feceși adevărat mireasă lui Hristos și îngerilor într-o soție! Fericită ești și năroc itâ, că dedeși totă avearea ta, de cumpărași mărgăritariul cel de mult preț. Și pentr-aceaste putredzitore dulceți ce le-ai urît înțălepteaște, mergi să-ți dobîndești ceale veacinice și trăitore, să te veselești cu mirele tău Hristos pururea, în împărăția Lui cerească!". Aceastea și mai multe spuind către fericita svîntul episcop, cu lacrămi de umilenie chemă pre un iermonah ce avea înbunătățat, om stranopriemnic a episcopiei, și-i dzisă: "Pentru ce te știu că ești om cu teama lui Dumnădzău, dau pre sama sufletului tău sufletul ceștii femei, ca să împarți la săraci avuția ei! Și să nu oprești pentru noi nice un ban, ce, precum ai dat tu avearea ta de la părinții tăi milostenie, așea ș-aceastea tote ce ți le va da la mîna ta, să le iconomisești bine și cum place lui Dumnădzău!".

Deci, ducîndu-să preutul cu Evdochiia la casa ei, astrînsă totă bogata ei bogățîie și o au dat pre mîna lui cu veaselă față. Care era 45 de-ntunearece de aur și mărgărinturi împărătești și pietri scumpe fără număr, vase de argint, opt mii de litre, podobe de aur și de argint, multe neradicate. Și veșminte de mătăși, lădzi cu moscuri, 12, stiracă de la Indiia, 33 de racle și alte scumpe lucruri. Haine țăsute cu fir, nenumărate, cu pietri scumpe și mărgăritare, și de in, și de alte ce nu le-am scris, fiecine pote socoti c-au fost avînd bogățîie nenumărată de multă. Avea și moșii, sate vii, ce-i făcea venituri. Aceastea tote le-au dat pre mînă. Iară robii și robele le-au iertat și le-au dăruit casele sale și aveare. Și le-au dzis: "Iată eu vă dăruiesc slobodzîie din robiia ceastă trecătore. Iară voi, de vî-i voia să dobîndiți și adevărata slobodzîie, creadeți întru Hristos adevăratul Dumnădzău cel bun și milostiv, să vă spodobască a cereasca sa împărățîie!".

Atunce, deacă-ș aședză fericita bine avearea ei și ieși din totă grijea, atunce veni și Gherman
340r Credinciosul și cu teama lui Dumnădzău. Și // o luă de o dusă la mănăstire de călugărițe, ce era departe de călugări, dzeace stadii*. Era 70 de călugări, iară călugărițele 30. La carile rămasă minunata Evdochiia. Și să nevoia decît alalte mai mult. Purta haina ce-au îmbrăcatu-o episcopul la botedz și n-au mai dezbrăcatu-o nice dănăorea. Numai cînd era iarna frig mare îmbrăca preste veșmîntul botedzului, preste crijmă, o rasă de păr. Și învăță psălitrea și totă sînta Scriptură. Și procitiia cu osîrdie. Și, preste puțină vreame, răpăosă starița ficiorițelor. Și rădicară cu sorți, cu dumnădzăiască bună-vreare și socotează pre Evdochiia, ca o minunată și iscusită. Și atîta au ogodit tuturor surorilor, cît era minune preste socoteală.

Iară sînta ei petreacere, după minunata sa premeneală, datu-i-au puteare bogatul dăruitoriu Dumnădzău a face minuni. Carile scriem dintr-însele puține, în slava Sînțiii sale și în arătare celor greșiți să să polzuiască.

Unul din ibohnicii ei, din cei de frunte, ce-l chema Filostrat, s-au mîhnit fără măsură cînd au audzît de-ntorcerea ei. Și, dorind mult să o vadză și să grăiască, s-au îmbrăcat călugăreaște și s-au făcut că vine să-i grăiască sufleteaște. Și, credzîndu-l Gherman, l-au lăsat să grăiască cu dînsa. Carele, deaca o vădzu topită de post, i-au căutatu-i cu sălbătăcie, dzîcînd: "Cine te-au smomit, Evdochie, de-ai venit într-atîta nebunie, lăsîndu-ți bogățîia și fericința ce-ai avut cu atîta bine, ș-ai întrat într-atîta lipsă și nesosînță să mori fără vreame? Că te jeleaște totă cetatea și plînge de dragostea ta! Ce să mă asculți, domna mea, de blăm la binele cel dintîi! Și nu-ț veaștedzi frîmseațea cu acel post nesocotit! Că erai ca o dzînă de frumosă și de ghizdavă și acmu te feceși atîta de grozavă și defăimată! Dară cine altul au făcut atîta nebunie să-ș dăruiască totă avuția pentru deșartă nedeajde a viitore fericință, carea nu o știi de stavăr?! Drept-aceaea, pînă nu-ț piiare de tot frîmseațea și pînă nu să schimoseaște fața ta cea împărătească, ascultă-mă de pasă cu mine să ne petreacem lumea pînă nu îmbătrînim!".

Aceastea ș-altele brudiia deșertul acesta. Dară svînta urgisindu-l, au suflat cu mînie în obrazu-i, dzîcînd: "Domnu mieu Isus Hristos, / direptul giudeț, ce m-am dat rob Svințiii sale eu, neharnica și

* o mie de stînjeni

spurcata, Svința sa să te cearte! Să nu ieși sănătos de-aciia, de vreame că ești ficior dracului și sfătuiești ceale ce-i plac!". Aceastea dzîcînd sînta, îndată căzu Filostrat și muri. Iară alalte călugărițe, deacă vădzură lucru ca acesta de mirat, să mira de îndrăznire ce are la Dumnădzău. Dară tăcură pînă or vedea cea de-apoi.

Și, cînd fu la miadzănopte, vădzu în videnie svînta pre Domnul nostru Isus Hristos și-i dzisă: "Evdochie, scolă-te de fă rugă să îmvie mortul, că să cunoști putearea Mea! De-acii, te voi vrednici a mai mare dar, de vreame că credzuși în Mine și te lepădași de lumasca deșertăciune!". Și sculîndu-să "Rogă-te, Evdochie, direaptă șarbă alui marele Dumnădzău! Să mă ierți de necuviose cuvinte ce ț-am grăit nebunul eu, că acmu am cunoscut a Dumnădzăului tău puteare!". Iară svînta l-au iertatu-l, dzîcînd: "Pasă cu pace! Și creade în tot-putearnicul Dumnădzău, Carele te-au certat pentru necercata Sa milostivire!".

Într-aceaea vreame, împărățîia Avrilian Tiranul. Iară orecarii de ibovnicii Evdochiei, audzînd c-au credzut în Domnul Hristos și s-au călugărit, svătuiră să o pîrască, porniț de dracul. Deci trimisără de o pîrîră la-mpăratul, dzîcînd c-au luat ea din cetate, din banii împărătești, de-au mărs la pustie și face mănăstiri. Și cerșură să le dea puteare să-i ia banii și să o scoță de-acolea, de vreame că ocăreaște pre dumnădzăii și să închină Celui răstignit de jidovii.

Aceastea deaca le ceti împăratul, s-au mîniat ș-au trimis un comis cu trei sute de viteaji, să o ia cu sîla, cu totă avearea, să o ducă la-mpăratul. Iară în-tot-bunul Dumnădzău i le-au arătat aceastea în vis, dzîcînd: "Urgie împărătească vine asupra ta și să nu te temi, că Eu cu tine sînt pururea!".

Deci, sosînd viteajii la mănăstire, numai căce o vădzură, iară a întra nu putură, opriți fiind de dumnădzăiasca puteare ce îmbla încungiurînd, trudindu-să trei dzile și trei nopț. Și, văzînd Dumnădzău că nu să înțălepțîră să cunoscă dumnădzăiasca Lui și mirată puteare, să să-ntorcă napoi, căindu-ș neputința, ce silesc să facă porunca pemintesculuì împărat, acea fără leage, certatu-i-au ca pre nește vinovați cu direptate Domnul. Că venîră aburi // veninați de cumplit zmău și i-au umorîtu-i pre 341r
toț becisnicii, numai comisul au rămas cu trei înși de răspuns la împăratul. Care, deaca audzî, să mînie și chemă tot senatul și dzisă: "Ia caută o curvă fără cinste cîți viteaj mi-au umorît cu farmecile ei! Sfătuiți-mă ce să fac, ca să nu ne facă ș-alta mai rea!". Atunce fiiul împăratului să lăudă să margă să strice mănăstirea și o va aduce la giudeț. Dară zădar au brodit. Că așea cumuș mergea călare, căzu calul pre coste și i-au fărîmat un picior. Și-l dusără în cergă la-mpăratul și de durori au murit. Iară-mpăratul, plîngînd și bocindu-l, l-au sfătuit Filostrat, dzîcînd: "Să știi, împărate, că fericita Evdochiia iaste șarbă adevăratului Dumnădzău și nu pote om să-i facă rău, că o apără dumnădzăiască puteare! Dară de ți-i voia să îmvie fiiul tău, scrie la dînsa cu cinste, de o rogă cu smerenie!".

Atunci împăratul trimisă carte cu rugăminte cu un trivun, anume Vavila. Carele, deacă mearsă în mănăstire, să închină sintei și-i deade cartea. De-aciia, ieși și ședzu pre o descălecătore, de aștepta răspunsul; și acolo adormi. Și vădzu în vis îngerul Domnului ca fulgerul la chip și-l lovi în coste cu toiagul de-i dzîsă: "Scolă-te, Vavila, că mortul te așteaptă!". Și-ndată să sculă și mearsă la sînta de-i spusă visul, cerșînd răspunsul. Iară ea feace rugă la Domnul să o lumineadze cum va face să fie cu folos. De-aciia, luă îertăciune de la surorile și scrisă așea către împăratul, cu multă smerenie și cumpăt dzîcînd: "Eu amu sînt o prostacă și țicălosă încărcată de fără-legi și blîdnică. De care nu sînt destoinică să fac rugă pentru fiiul tău la Domnul Hristos! Iară de vei creade cu tot sufletul tău întru Svința sa, vedea-vei putearea Lui cea mare și ți să va întorce jealea spre bucurie!". Deci feacea trei cruci pre carte și o deade la trivun. Carele mearse de sîrg.

Și, sosînd la mortul, cum pusă cartea pre dînsul (o, minunea ta, Doamne!), îndată s-au sculat. Și nu numai el, ce și toți, cu împăratul, strigară: "Mare iaste a Dumnădzăul creștinei Evdochiei, carele face minuni ca aceastea!". Deci feace împăratul de bucuriia fiiului său masă mare și multă milostenie la mișei au împărțît. De-acii, chemînd pre arhiereul cetății s-au botedzat cu totă rudeniia și slugile / sale. Și mult aur au trimis svintei să cheltuiască la mănăstire. Și de multe ori i-au trimis cărț și daruri împărătești.

Dară preste puțină vreame, împăratul și împărăteasa bine să săvîrșiră. Iară fiiul lor cel învis din morți s-au hirotonit diacon. Și preste puțin s-au săvîrșit arhiereul cetății și-l hirotonră pre însul ca un destoinic. Careleș având sor, anume Ghelasiia. Carea, luîndu-ș dzeastrea, au mărs la mănăstirea sintei și s-au călugărit cu doi scopeț a ei. Și acolo firșiră viața cum iubeaște Dumnădzău.

Iară după mortea ei, stătu alt împărat păgîn, idoloslujitor. Ș-au pus ighemon în Iliupol pre un aspru și fără omenie, anume Dioghen, carele fusease logodit de orecînd cu Ghelasiia, fiica împăratului.

Şi pentru ce nu vru Dioghen să să boteadze, nu i-o au dat împăratul. Deci el pînă custă împăratul, au tăcut. Iară apoi, deacă dobîndi ighemoniia şi fericita Ghelasiia fiind dusă la Domnul Hristos, mîrele ei cel ceresc, atuncea Dioghen sfătui să facă rău pentru dînsa svintei Evdochiei ce-au călugăritu-o. Şi mînă 8 de viteaji să i-o aducă. Dară atunci iarăş să arătă la dînsă Domnul Hristos şi-i dzîsă prin vis: "Priveaghe, Evdochiia, fiică-mea, şi te nevoiaşte pentru adevărata credinţă, să dobîndeşt cununa! C-au venitu-ţi vreamea mărturiei tale şi ia că vin asupra ta inoplemenicii ca neşte heri sălbatice! Dară să nu te sparii nice liac de munci, că Eu sînt cu tine la tote nevoile tale!".

Şi, sosînd viteajii la a ei mănăstire, au sîrguit sînta la sîntul oltariu şi-au luat din sîntul chivot a sîntului prestol o mică părticea din cinstitul trupul Domnului Hristos. Şi o au pus la sine într-o răcliţă mică, să-i fie de acoperemînt şi de agiutoriu. Şi, luîndu-o, o dusără la ighemonul, veaseli, pre veaselă. Şi pentru sîrguiala, mergea şi totă noptea, după poruncă. Dară dumnădzăiescul înger, feritoriul sufletului ei, meargea nainte, ţînd o mare făclie. Şi-i lumina nevădzut, nevădzînd viteajii minunea. Şi, sosînd în cetate, învăţă ighemonul să o închidză la temniţă şi nime să nu cuteadze să-i dea pîine, nice apă, nice altă gustare. Şi, a patra dzî scoţîndu-o la giudeţ şi descoperind obrazul ei, ieşi de la faţa ei strălucore ca fulgerul de luminată, cît să minunară toţi; şi ighemonul mai mult să spămîntă.
342r Şi-ntrebîndu-o din cine-i şi // cine-i şi-n ce creade şi numele, răspunsă; "Numele mi-i Evdochiia şi sînt creştină. Şi m-am spodobit să mă chem şarbă Unuia acelui bun şi milostiv Dumnădzău, întru Care am credzut din totă inema mea. Şi nu pote nice un lucru să mă desparţe de la dragostea lui. Deci nu şedea de mă-ntreba, ce dă-i de fă aceaea ce-ţ iaste voia, de te scote mai curund dintr-această grije!". Dzîsă ei ighemonul: "A ce ţ-ai lăsat cetatea şi te dusăş la pustii de cheltuişi în deşert banii împărăteşti?!". Iară ea răspunsă: "Vie pîrşii de faţă, să ne-nfăţîşem, că eu n-am luat nice leac aveare împărătească, ce de ai a grăi de altă, de ce ţi-i voia!". Iară ighemonul: "Mai-marii cetăţii te-au pîrît c-ai lăsat dumnădzăii cei bătrîni şi te-nchini la altul tînăr şi la besearica lui ai cheltuit totă avearea. Drept-aceaea, fără multe cuvinte, fă una din aceaste trei: sau tu te-nchină la dumnădzăi sau te-ntorce la viaţa cea dintîi sau ne dă încai avearea, să o punem la visteariul ţării, pînă nu şti împăratul, să să mînie asupra mea!". Dzîsă lui sînta: "Eu bani nicecît n-am luat, ce numai pre pizmă mă pîrîră! Dară nice mincinoşilor dumnădzăilor voştri nu m-oi închina, că eu m-am vredniceit de sînt şarbă adevăratului Dumnădzău şi-n tot-milostivului şi de dînsul nu m-oi tăgădui nice dănăoră, de mi-ai face 100 de mii de munci!".

Deci, vădzînd boiarinul nemutarea ei, învăţă de o dezvăscură pînă în brîu şi o bătură cu rane, 2 ceasuri, cu cumplite bătăi de munci. Atunce îi dzîsă iarăş boiarenul: "Hie-ţi milă, nevastă, de frîmseaţea ta şi fă jărtvă dumnădzăilor, să nu piiaie rău frîmseaţea ta!". Şi-i dzîsă sînta: "De-ai hi om înţălept, să giudeci dirept, ai cunoşte folosul tău şi-ai creade într-adevăratul Dumnădzău şi ţ-ar ierta fără-legile tale ca un milos! Iară de vreame că ştiinţa ta te osîndeaşte pre morte, te aşteaptă munca focului veacinic!".

Atunce mai rău mîniindu-să ighemonul, învăţă să o dezbrace de tot şi, spîndzurată, să o bată mai cumplit. Şi, vrînd să o dezbrace, aflară în haine-i răcliţa cu sînta priceştenie şi o deaderă la ighemonul. Iară el, cum o deşchisă, îndată ieşi foc şi arsă pre dvoreanii depregiur dînsul. Iară pre ighemonul l-au săcat de giumătate de trup. Şi cădzu gios. Să bociia oleăină şi striga: "Lecuiaşte-mă, soriule, domnitoriule, / să poci arde pre această fărmăcătore!". Şi, deaca dzîsă aşea, i-au venitu-i fulger din ceriu şi l-au ars de l-au umorît. Şi s-au strîns totă cetatea de-l plîngea. Iară unul din viteaji vădzu pre un tînăr cu chipul de fulger, cu veşmintele albe, de grăiia cu svînta şi o acoperiia cu o supţîre năframă, să nu să vadză trupul ei. Aceastea deacă vădzu acel viteaz, mearsă de să închină svintei, dzîcînd; "Priimiaşte-mă la pocăinţă, şarba adevăratului Dumnădzău, că întru Svinţia sa credz şi eu, un nevreadnic! Şi te rog, fie-ţ milă de ighemonul şi-l rădică de-l îmvie! Pentru ca să creadză şi ceş mulţi alalţi întru Domnul Hristos, pentru svinţia ta!". Şi dzîcînd aceastea, o dezlegă de la lemn şi o pugorî cu cinste. Iară ea feace rugă în tainâ, mult ceas, către Domnul Hristos. De-acii, în glas mare dzîsă: "Doamne Isus Hristoase, Cela ce ştii ascunsele inemii şi-ai făcut lumea cu înţălepciunea ta, porunceaşte să să scole toţ aceşti umorîţi de foc, pentru să slăvască numele Tău svînt!". Aceastea către Dumnădzău rugîndu-să, să-ntorsă către morţi şi-i atinsă pre toţ cu sînta ei direaptă, dzîcîndu-le: "În numele lui Isus Hristos, sculaţî-vă!". Şi îndată (o, de mirata minune!) toţi, ca din somn să scularâ sănătoş şi-ntregi. Şi credzură cei mai mulţi din cetate.

Şi atunce veni veaste comitului unde sta cu ighemonul. Şi-i dzîsără că: "Femeaia ta, scăldîndu-să în feredeu, au leşinat şi-au murit!". Iară el, deacă audzî, de jeale şi-au rumt pre sine şerveăneaoa. Şi alergă cu ighemonul de-ş vădzu mortă femeaia. Şi să vîrtejiră la svînta. Şi-i dzîsă Diodor: "Cu adevăr credz că mai putearnic iaste Dumnădzăul tău decît ai noştri şi mai mare. Iară de vreame că încă tot

stîngăcedzu ne-ncredzîndu-mă, scolă-mi femeaia şi mă voi botedza cu totă casa mea!". Şi-i dzîsă măceniţa: "Domnul mieu face-va minunea ca un milostiv, pentru să creadză în Svinţia sa şi alţii mulţi!".

Şi mearsă la acea mortă cu tot nărodul şi căzu la pămînt, de feace rugă mult ceas. De-acii, sculîndu-să, dzîsă cu glas mare să o audză toţ: "Doamne Isus Hristoase, Fiiul şi Cuvîntul Părintelui, Cela ce îmvii morţii, Dumnădzău tot-putearnic, îmvie şi scolă pre Firmina, ca să creadză şi ea şi alalţi întru Svinţia Ta viul Dumnădzău cel bun, cel veacinic!". Aceastea deaca să rugă, îndată morta sări din năsălie de învisă. Iară prăvitorii, deaca // vădzură minune ca aceasta, strigară toţi ca dintr-un rost: "Cu 343r
adevărat Dumnădzăul tău iaste adevăr şi dirept! Întru Carele şi noi ne-ndoit creadem!". Şi să botedză nărod mult. Şi ighemonul cu Diodor Comiesul şi cu totă ruda lor să botedzară.

Şi rămasă svînta în casa Firminei îmvăţînd. Iară acolo aprope, într-o grădină, să ţînea un zmău. Carele cu suflarea sa au umorît cuconul unii vădove. Carea, bocindu-ş cuconul şi audzîndu-o sînta la Diodor ce-l îmvisease şi-i dzîsă să facă rugă să-l îmvie Domnul. Iară Diodor, lenindu-să, dzîcea că nu-i vreadnic a ceare la Dumnădzău dar ca acesta. Şi-i dzîsă sînta: "Eu credz în Dumnădzăul mieu, că, de vreame c-ai credzut ne-ndoit întru Svinţia sa, asculta-te-va! Numai te rogă cu tot sufletul şi vei vedea nemăsurata lui milostivire!". Deci, plecîndu-să la pămînt cu capul Diodor, să rugă aşea, bătîndu-ş pieptul şi curînd fierbinţi lacrămi: "Doamne Dumnădzău ce m-ai spodobit a te cunoşte eu, un păcătos şi nevreadnic, prin mîjlocul sintei tale aceştiia, carea o tremisăşi la noi să ne izbăvască de mînule dimonilor, priimeaşte şi ruga mea ceasta, că ştii cum mi-i credinţa spre Svinţia Ta, nepremenită! Şi rădică de îmvie pre acest mort, în slava Ta tot-putearnicului Tău nume!". Aceastea rugîndu-să, sări cătră mortul: "În numele lui Isus Hristos învii şi te scolă!". Şi îndată s-au sculat.

Iară svînta încă s-au rugat Despuitoriului Hristos, aşea dzîcînd: "Doamne Dumnădzăul mieu, ascultă-mi şi mie, unii smerite, şi porunceaşte vrăjmaşului şi vicleanului zmău să vie aicea, denaintea nărodului, să creape, ca să nu mai umoră şi pre alţii şerbii tăi!". Aceastea dzîsă şi-ndată veni acel cumplit zmău, cum vrea fi gonit cu foc. Şi cădzu gios de muri. Iară prăvitorii, vădzînd minunile, credzură în Domnul Hristos. Şi toţ să botedzară.

Şi, preste puţînă vreame, fîrşindu-să Dioghen Ighemonul acesta cum iubeaşte Dumnădzău, stătu alt ighemon, anume Vichentie, cumplit spre creştini şi neomenit. Care, deaca audzî de isprăvile sintei şi, ştiind că într-alt chip nu o va putea umorî, au trimis slujitori şi tăiară cinstitul ei cap, în dzua întîia a întîia lună. Care la rîmleani să chiamă "martie". Şi aşea împlîndu-ş alergătura mărturiei sale, sufletul i-au mărs în ceriu. Iară cinstitul ei şi cu totul cinstit trup au rămas / pre pămînt, izvorînd după morte minuni. Care dar ş-au dobîndit la Dumnădzău pentru fierbinte a ei pocăinţă. Căruia să ne spodobim şi noi în Hristos Isus Domnul nostru. Căruia-i slava în veaci. Amin. Văleat 5660.

Într-aceastaş dzî, svînta Domnina şi cu soţiile ei.

Aceasta s-au născut din părinţi creştini şi bogaţi. Şi sinţîndu-să pre sine lui Dumnădzău din cuconie, s-au dat în schităciia călugăriei ei şi în grea petreacere. Că ş-au făcut o colibioră în grădina mîne-sa şi petrecea acolo totă dzua, udîndu-ş cu lacrămile nu numai obrazul, ce şi hainele ce purta, de păr aspre. Şi, pre la cîntători, de nopte mergea la sînta besearică, de să ispoveaduia lui Dumnădzău şi mulţămiia cu tot nărodul. Mîncarea ei era linte muiată cu apă. Trăiia cu podvig trudit, de-ş împuţînasă trupul, era ca de giumătate mortă, faţa ş-purta acoperită de nu o vedea nime, nice ea pre nime la obraz. Cuvîntul ei era cinsteş şi puţîn. Şi cu dumnădzăieşti bunătăţi postniceşti şi osteninţe dzua şi noptea s-au mutat la mîrele ei cel iubit, la Domnul Hristos, în veaci de să bucură.

Într-aceastaş dzî, sînta măceniţă Antonina şi sinţii măcenici Silvestru şi Sofronie de sabie să săvîrşiră. Sîntul Nestorie de sabie s-au săvîrşit.

Pentr-a lor sinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. Amin.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, ÎN 2, svîntul [illegible] Theodot, episcopul de Chiriniia. Leat 5820.

Acesta au fost în vreamea lui Lichinie şi a lui Savin, ighemonul de Chipru. Şi pentru mărturiia în Hristos astătu naintea ighemonului. Şi-l bătu cu vine de bou. Şi spîndzurat l-au strujit cu drăpănări de her şi pre pat de her îmfocat l-au culcat. Şi dintr-aceastea ieşi preaslăvit, fără betejire, cu darul lui Hristos. De-acii, îi bătură pirone în talpe şi-l siliia de alerga. De-acii, băgîndu-l în temniţă, să potoli gona de pre creştini, că stătu Constantin Împărat creştinul şi svîntul. Şi-l slobodzîndu-l din temniţă // 344r
în 19 a lui ghenuarie, cînd sărbăm şi pomenirea sinţiii sale.

Şi, trecînd 2 ai, s-au pristăvit ca astădz, în 2 a lui martie. Pentr-aceaea îl sărbăm şi astădzi.

Într-aceastaş dzî, sîntul măcenic Coint, făcătoriul de minuni.

Acesta s-au născut în Frighiia şi învăţă blagocestiia. Şi, mărgînd la oraş, la Neohida, împărţiia milostenie la mişei şi lipsiţi. Iară în dzîlele lui Avrilian Împărat, dojenindu-l ighemonul Ruf să facă jărtvă la idoli, l-au apucatu-l pre ighemon un dimon. Şi, căzînd la sîntul, l-au isţealit şi l-au slobodzît, dăruindu-l cu daruri. Şi, într-alt rînd iarăş, ducîndu-l în capişte, au scornit cutremur de-au căzdut capiştea pre idoli. Şi fugind toţi din capişte, îl lăsară.

Şi, după cutremur, după 40 de dzîle, veni cniajul Clearh. Fiind forte slujitoriu idolesc, învăţă de prinsără pre sîntul şi-i frînsără fluierile piciorelor. Şi îndată l-au isţelit Domnul Hristos. Şi, petrecînd după isţelenie, îmbla de isţealiia cu numele Domnului Hristos totă bola şi neputinţa şi fulgerătura. Şi agiuta mişei. Şi aşea s-au pristăvit sinţia sa cătră Domnul.

Într-acestaş dzî, sîntul măcenic Nestor şi Trivimie.

Aceştia era din satul Chireotonilor de la Perga. Şi, în dzîlele păgînului Dechie, vînduţi de idoloslujitelii la cneajul oraşului şi mărturisind pre Domnul Hristos, îi dezbrăcară şi-i bătură cu vine uscate de bou. De-acii, îi spîndzură şi-i strujiră pînă li să vedea maţele. Şi, neschimbîndu-ş gîndul de cătră Domnul Hristos, le tăiară capetele.

Într-aceastaşi dzî, svîntul apostol Parmena, unul din şeapte diaconi.

Într-acestaş dzî, svîntul măcenic Troadie şi cu soţiile ce mărturisiră la Dechie Împărat.

Svînta Euthalia de sabie s-au săvîrşit.

Svinţii măcenici Andronic şi Athanasia de sabie săvîrşiţi.

Într-acestaş dzî, sîntul Arsenie, episcopul de Tversca, leat 6917, de Ţara Moscului.

Pentr-a lor sinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. Amin. /

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, în 3, pomenirea sinţilor măcenici Evtropie şi Cleonic şi Vasilisc; 5796.

Aceştia era în vremile lui Maximian. Era rudenie sîntului măcenic Theodor Tiron şi într-o slujbă de voinicie cu sinţia sa, de la Capadochiia.

Deci veniră naintea ighemonului Asclipiodot. Şi-i bătură cumplit şi pre sîntul Evtropie bătură peste gură căce sudui pre ighemonul. Şi ucigătorii să obosîră ucigîndu-i. Iară sinţii măcenici, ivindu-li-să Domnul Hristos şi cu sîntul Theodor mare măcenic, să-nsănătoşară. Şi dintr-aceasta minune credzînd mulţi în Domnul Hristos şi creştinîndu-să şi priimind morte de sabie ca neşte destoinici măcenici, dobîndind cununa vieţii. Iară ighemonul, schimbînd şi ispitind cu măgulăciuni să schimbe pre sîntul Cleonic din credinţa Domnului Hristos, giuruindu-i destule şi dîndu-i şi sîntul nemică domolindu-să, ce încă mai tare ascuţîndu-să, rîsă de nebuniia ighemonului şi batgiocuri ticăiţiia idolilor. Că, făcînd ighemonul jărtvă idolului Artemidei, iară sîntul, cu ruga, i-au oborît gios idolul. Pentr-aceaea, turnară preste sinţi smolă topită cu răşină, trei căldări. Şi ferindu-i Dumnădzău nevătămaţi, iară pre slugile arsă. De-aciia, răstigniră pre cruci pre sinţii Cleonic şi pre Etropie; şi aşea să săvîrşiră. Iară sîntul Vasilisc băgat în temniţă şi preste puţină vreame s-au săvîrşit şi sinţia sa.

Într-aceastaş dzî, sîntul **сщтнмчнкъ** Theodorit, presviteriul de Antiohiia.

Într-acestaş dzî, sinţii Zinon şi Zoil cu pace săvîrşiţ.

Într-acestaş dzî, preacuviosa Piamona Ficiora cu pace s-au săvîrşit.

Pentr-a lor sinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. Amin.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, în 4, preacuvios părintele nostru Gherasim.

Acesta, din cuconie învăţat în frica lui Dumnădzău şi călugărindu-să, mearsă la mai nontrul
345r pustiei // Thelaidei, în vreamea lui Constantin Împărat Bărbos, ficiorul lui Iraclie*. Şi atîta s-au nevoit spre bunătăţi, cît s-au făcut casă lui Dumnădzău, de stăpîniia şi fierile. Că, tîlnindu-să cu un leu înghimpat şchiopătînd, i-au scos ghimpul şi l-au legat cu iruri de l-au tămăduit la brîncă. Şi de-aciia, slujiia la multe şi greale posluşanii leul. Şi ducea pre asînul de-l păştea. Carele căra apă la schit.

Iară, odănăoră, trecînd neşte călători cu cămile, luară pre asînul, adormit fiind leul. Şi, venind sara leul fără asîn, cugetară c-au mîncat leul pre asîn. Şi-l osîndîră de căra leul apa şi făcea slujba asînului. Şi sîrguia de mergea străjuind calea la-ntorsul acelor neguţători, pînă cînd văzdu unde vin cu cămilele şi cu asînul; şi aşea le deade spaimă de fugiră. Şi luă leul de frîu pre asîn cu cămilele înşirate şi adusă la sîntul. Iară sîntul cătră ucenici: "Fără vină s-au osîndit de noi leul!". Şi învăţă de-l slobodzîră de la slujbă. Atunce leul, plecînd capul cu chip de metanie, să închină şi mearsă la pustie, venind dănăoră în săptămînă cu-nchinăciune de-ş lua blagoslovenie. Şi, deaca să pristăvi sîntul, veni leul pre obiceai şi neaflînd pre părintele, îl dusără la mormînt. Iară leul, deaca vădzu mormîntul, feace

* Într-altul dzice "în dzîlele lui Marchian Împărat, 5908"

chipuri de plîns şi de jeale după dascalul său. Şi mirosîndu-i mormîntul dinpregiur, mugind cu jeale, de-acii, răgi tare şi muri deasupra mormîntului sîntului. Că aşea proslăveaşte Dumnădzău pre ceia ce-l proslăvăsc pre Svinţia sa, de le slujesc şi fierile cînd îş păzăsc chipul şi icona ne-ntinată şi curată.

Într-aceastaş dzî, sîntul Pavel şi Iuliani, sora lui.

Aceştia era în vreamea împăratului Avrilian, în Ptolemaida, fraţi de pre trup, născuţi în rudă bună şi bine crescuţi, mai mult cu credinţa cea bună decît cu laptele. Că Pavel, de tinerel citînd sintele cărţ şi chitindu-le înţălesul cu osîrdie, astupa gurile pricitorilor. Şi era strigătoriu, bine-vestitoriu dumnădzăiesc de socotinţa Fiiului a lui Dumnădzău Ce s-au întrupat pentru noi.

Şi, văzînd pre împăratul venit în oraş, învăţă pre soru-sa să îndrăznească să stea cu inemă tare împrotiva iscuşeniei ce veni să facă acel muncitoriu orăşeanilor creştinilor. Şi, fă- / cîndu-ş sînta cruce, fu cunoscut sîntul şi prins şi adus la împăratul. Şi mărturisi pre Domnul Hristos, iară pre idolii ocărî. Şi învăţă împăratul de-l spîndzurară şi-l strujiră cu munci cumplite.

Iară soru-sa vădzînd, sudui pre împăratul a ce-l munceaşte fără vină. Pentr-aceaea, o prinsă şi pre dînsă de o munci spîndzurată. De-acii, pre-amîndoi băgă într-o căldare cu smolă şi neîmfrîngîndu-i, nice betejindu-i, îi scosără şi-i culcară pre pat de fier îmfocat şi deasupra-i bătură cu beaţe. Cînd şi Codrat şi Acachie jeluind pre sinţii, le tăie împăratul capetele. Iară sinţii cruţîndu-i Dumnădzău nebetejiţi mult, îi aruncară în temniţă, în legături de fier. Şi, dezlegîndu-i svîntul înger de la Dumnădzău şi săturîndu-i cu hrană sîntă, mulţămiră lui Dumnădzău.

Şi iarăş astînd naintea împăratului şi nevrînd a jărtvi la idoli, îi bătu spîndzuraţi. Iară unul din bătăuşi, fiindu-i milă de sînta Iuliani, anume Stratonic, să abătu na stînga şi credzu în Domnul Hristos, din ce că-l îmbărbăta sînta să o bată fără milă, cum i-au dzîs împăratul.

Şi mîniindu-să împăratul pre Stratonic, i-au tăiat capul. Iară pre svinţi i-au închis cu gîngănii şi jiganii veninate. Şi, rămînd nebetejiţ, iarăş i-au scos la munci. Pre Pavel legat la un par de her şi bătut cu măciuci de plumb peste măseale şi cu-mblăcie de her îmfocate îl bătură patru inşi pre dimbe părţi. Iară pre sînta Iuliani o dusără la curvărie să o strice omeni curvăreţi şi spurcăcioşi. Şi carii cum mergea, iară îngerul Domnului le da ţărnă în ochi cu piciorele şi-i orbiia. Dară sînta îi isţealiia cu ruga, spălîndu-le ochii cu apă. De-acii, o luară şi pre Pavel, fratele ei, de-i aruncară într-o groapă cu foc. Şi să ivi deasupră un nuor plin de foc şi vărsă ploie de foc lîngă Avrilian. Iară el, de frică, învăţă de-i scosără din groapă pre sinţii. Apoi învăţă de le-au ars obrazele cu făclii şi trupurile. Tote muncile aceastea le răbdară pentru dragostea Domnului Hristos sinţii măcenici. Mai apoi le-au tăiat capetele. Şi aşea dobîndiră cununa slăvii iubiţii lui Isus Hristos.

Într-aceastaş dzî, sîntul Grigorie de Chipru cu pace s-au săvîrşit.

Pentr-a lor sinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. Amin. // 346r

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, în 5, pomenirea sîntului **прдвномчнк** Conon de Isavriia.

Acesta era în vremile sinţilor apostoli, din sat Vadani, ficior lui Nestor şi Nadei. Carii, însurîndu-l, iară el mai vîrtos poftî să trăiască în curăţiie cu fata. Şi spun cum arhanghelul Mihail l-au învăţat credinţa în Domnul Hristos şi l-au botedzat în numele sintei şi viaţă-necpătornicei Troiţe şi l-au priceştuit cu Sintele Taine şi i-au datu-i de la Dumnădzău să potă face preaslăvite minuni. Drept-aceaea, au plecat şi femeaia sa, pre Aniia, că aşea să numiia, o plecă să trăiască amîndoi în ficiorie, botezîndu-ş şi pre părinţii săi întîi şi făcîndu-l pre tatăl său, pre Nestor, de mărturisi pentru Domnul Hristos. Şi feace de cunoscură şi idoloslujelniciї pre Domnul Hristos, Dumnădzăul tuturora. Cînd vrură să facă jărtvă unui întunecat şi căznat dimon într-o peşteră, că, de frică, şi sîngur dimonul să mărturisi că nu-i el Dumnădzău, de feace pre acel nărod fără număr ce să strînsease de strigară: "Tot unul iaste Dumnădzău cela a lui Conon!". Şi aceastea glasuri şi pînă astădzi la dzua sîntului le strigă isavreanii în glasul mare.

Şi atîta dar şi puteare au luat de la Dumnădzău asupra dimonilor, cît le făcea silă de-i băga la lucru, la plug şi la pîndărie, de străjuia sămănăturile şi pomele. Pre alţii i-au închis în urciore şi i-au pecetluit. Şi i-au îngropat sup temeliile casii sale. Iară prilejul măceniciei sinţiii sale aşea au fost că, venind Magnus Ighemonul acolo cu porunci împărăteşt şi prindzînd pre sîntul, pusă-l naintea sa. Şi, mărturisind pre Domnul Hristos Dumnădzău adevărat, l-au bătut forte cumplit. Şi, strînguîndu-să nărodul să scoţă pre sîntul şi să ucigă pre ighemonul, aşea prindzînd de veaste, au scăpat. Iară nărodul dezlegară pre sîntul şi-l ştearsără de sîngele ranelor, îl dusără acasă. Şi, trăind şeapte ai, să pristăvi către Dumnădzău.

Şi spun că după pristăvirea sinţiii sale, prăfăcîndu-i casa să o facă besearică, aflară aceale urciore cu dimoni. Şi, fiind greale, le păru că sînt pline de aur. Destupînd unul, ieşiră dimonii ca neşte

foc, cît să spăriară / toţ de căzdură gios. Şi să răsîpiia lucrul ce să lucra şi după apusul sorelui nu cutedza nime a treace pre aprope. Dară, preste puţin, s-au mîntuit locul de dimoni, pentru ruga svîntului, postindu-să creştinii cu rugă, cu post cu bdenii. Aşea-i devestevniciia de mare naintea lui Dumnădzău.

Într-aceastaş dzî, sîntul măcenic Conon Grădinariul.

Acesta era în dzîlele lui Dechie Împărat din Nazaretul Galileei, 5756. Şi, ducîndu-să de-acolo, mearsă la satul Mandonul de Pamfiliia. Şi era la un loc ce-i dzîc Carmila, lucrînd o grădină şi trăindu-ş aşea viaţa. Şi era la obiceaie întreg. Şi ceia ce mearsără să-l prindză, privitîndu-l în rîs, sinţia sa le-au mulţămit, sărutîndu-i şi privitînd într-adevăr. Iară ei, spuindu-i cu ce treabă sînt veniţi şi cum că-l poftească ighemonul Puplie, le răspunsă: "Ce treabă are el către mine şi mai vîrtos că eu sînt creştin?! Chiame-ş pre ceia ce-s într-o credinţă cu dînsul şi partnici legii lui!". Dară ei, legîndu-l, l-adusără la ighemonul. Şi, silindu-l să facă jărtvă idolilor, suspină şi ocără pre muncitoriul. Şi-i adeveri că va rămînea în mărturiia Domnului Hristos, neclătit nice într-un chin, de-ar păţî ce ş-ar păţî. Pentr-aceaea, i-au bătut pirone în talpe şi l-au silit să alearge naintea carului. Deci, leşînînd şi căzînd în genunchi, să rugă şi-ş deade în mîna lui Dumnădzău sufletul.

Într-aceastaş dzî, pomenirea preacuviosului părintele nostru Marco Monahul, făcătoriul de minuni.

Acesta svînt, fiind ostenitori îmbunătăţat, crescut-au şi în sînta Scriptură şi s-au suit şi la nălţîmea schităciei nevoinţei călugăreşt. Şi sămnul acestor două sînt cuvintele ceale de dînsul scrise, că sînt pline de totă învăţătura şi folosul şi a minunilor facere ce i s-au dat de la Domnul Hristos. Dintr-însele să spunem una.

Mîlcomind sinţia sa în ogradă-ş şi păzîndu-ş ruga şi gîndurile, veni o hiară ce să chiamă vaena* cu ţîncul ei orbu şi ruga pre sîntul, cu chip smerit, să să milostivască să-i tămăduiască orbitura
347r cuconului ei. Iară sîntul, şchiopind în ochii puiului şi făcînd rugă, l-au tămăduit. Apoi, pre o dzî, // vaena, jiganiia aceaea, i-au adusu-i plată pentru bine o piiale mare de berbeace. Şi sîntul nu o primiia, pînă nu s-au apucat acea fiară, de-acmu nainte, să nu mai strice oile mişeilor.

Drept-aceaea, de-au fost atîta de milos către firea necuvîntăreaţă, dară cît mai vîrtos către omeni ce-au fost milostivi, că uniciunea firii cearcă milă, a-ş fi milos om către om, că sîntem dintr-o naştere. Şi atîta era de curat sinţia sa, cît să giura preutul mănăstirii că nice dănăoară cu mîna sa n-au priceştuit pre Marco, ce, cînd să apropiia la Sintele Daruri, îi priceştuia îngerul lui Dumnădzău. Şi vedea numai mîna pînă la cot cu carea ţinea svînta lingură de priceştuia pre sîntul. Şi să depărta de holcă şi de griji lumeşti. Şi, petrecînd în podvig 60 de ai, s-au pristăvit către Domnul Hristos. Şi era scund la stat. Rareş. Şi capul dinontru avînd. Strălumininînd cu darul Sîntului Duh.

Într-aceastaş dzî, sînta măceniţă Iroida. Şi pomenirea sîntului măcenic Evloghie de Palestina.

Într-aceastaş dzî, sîntul măcenic Evlambie.

Într-aceastaş dzî, sîntul măcenic Arhelau şi cu dînsul 142 de măcenici de sabie săvîrşiţi.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăşeaşte. Amin.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, în 6, svinţii măcenici 42, cei în Amoriia, Theodor, Constantin, Callin, Theofil, Vasoi şi cu soţiile lor.

Aceştia era cei mai de frunte oraşului Amoriei. Care, deacă-l dobîndiră agareanii, luară şi pre aceştia sînţ în robie, fiind voievodz greci de rudă mare. Carii nice de fricâ, nice de dragostea vieţii, nice din slăbiciunea a mulţi ai în robie şi-n ticăloşie, nu ş-au datu-ş cinstea credinţei în Domnul Hristos. Ce să luptară cu minte bărbăteaşte, neimîndu-ş sufletul în nemică păgînesc. Şi aşea mai apoi, nedîndu-ş credinţa, le tăiară capetele. Şi voioşi mearseră la Domnul Hristos sinţii măcenici.

Într-aceastaş dzî, preacuviosul părintele nostru Arcadie./

Într-aceastaş dzî, preacuviosul Isihie Ciudotvoreţul.

Într-aceastaş dzî, preacuviosul Maxim ucis cu pietri s-au săvîrşit.

Într-aceastaş dzî, preacuviosul Evfrosin, cu apă undată fierbinte adăpat, s-au săvîrşit.

Într-aceastaş dzî, aflatul Sîntei Cruci de sînta Elena.

Într-aceastaş dzî, aflatul sintelor cuie a răstîgniriî.

Într-aceastaş dzî, Iulian şi Evvul de sabie săvîrşiţi.

Pentr-a lor sinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăşeaşte. Amin.

---

* EBONA

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, în 7, svinţii cuthomuhhus în Herson* ce-au fost episcopi: Efrain, Vasilis, Evghenie, Agathodor, Capiton şi Etherie**. 5796.

La dzeace ani a împăratului Dioclitian, trimiţînd sîntul Ermon, episcopul de Ierusalim, episcopi pre la osăbite limbi, să strige credinţa apostoleaşte prin păgîni şi să mărturisască pre Domnul Hristos, trimis-au şi pre aceştia la Schithii Tavriei: Efrem în Schithiia, iară Vasileos la Herson. Şi, sosînd în oraş, strigînd pocăinţă şi credinţă în Domnul Hristos, îl bătură şi-l izgoniră din oraş ca pre un stricători de leagea lor şi de petreacerea bătrînă. Şi să aşedză dinafară, de lăcuia într-o peşteră ce-i dzîc Parthenon. Şi bucurîndu-să pentru Domnul Hristos că fu bătut, iară mîhnindu-să pentru orbiciunea necredincioşilor.

Deci, făcînd rugă la Dumnădzău pentru dînşii, îl chemară. Că, murind un cucon a domnului oraşului, astrucîndu-l şi străjuind la gropă, li s-au arătat în vis mortul dzîcînd: "De v-ei voia să înviiu, chemaţi pre cel strein nemerit ce l-aţ bătut cu necinste! Şi să creadeţ în îmvăţătura lui şi să vă rugaţi lui şi pentru mine să facă rugă, să mă scol!". Şi feacerâ aşea. Şi îmvisă mortul cu ruga sîntului. Şi aşea să botedzară părinţii mortului cu toţi cunoscuţii şi rudeniile, de să creştinară.

De-aciia, necredincioşii, porniţi de jidovi, trasără pre sîntul în drum şi, zmîcîndu-l mult cu bătăi, ş-au datu-ş sufletul în mîna lui Dumnădzău.

De-acii, după firşeniia sîntului Vasileos, venind la Herson Evghenie şi Agathodor şi Elpidie, că şi ei era // trimiş de episcopul Ierusalimului propoveadnici limbilor, strigîndu-le spăsenie, să scularâ 348r
asuprâ-le necredincioşii de-i legară fără milă şi cumplit îi umoriră.

Trecînd anul lui Macarie, Efrem şi Vasilie, în 6 a lui martie, apoi iarăş, după ai, fu trimis de la Ierusalim episcopul Etherie. Care, văzînd sirepiia şi ne-nduplecarea nărodului, mearsă la Ţarigrad de grăi Marelui Constantin Împărat, de-au gonit aceale limbi păgîne din Herson*** cu oşti împărăteşti şi băgă în locul lor creştini să lăcuiască. Şi, întorcîndu-să fericitul Etherie cu mulţămire spre Ţarigrad, i-au ţînut calea păgînii de l-au necat în apa Dinprului****. Şi acolo ş-au obîrşit măceniceaşte nevoinţa, în şease aceştiia luni. Şi, trimiţînd cetăţeanii Hersonului la Marele Constantin rugători, le deade pre fericitul episcop Capiton. Şi, părîndu-le bine creştinilor. Iară păgînilor părîndu-le rău şi cerşind sămn de credinţă, să între în foc episcopul şi să iasă nebetejit. Deci episcopul îmbrăcînd svîntul veşmînt şi tocmindu-să cu omorul şi feace sînta cruce şi întră în foc. Şi, zăbăvind cîtva, ieşi neatins de foc şi cu pola felonului plină de jeratec, de să-nspăimară toţi. Deci, de ciuda aceştii minuni, să botedzară toţi, deaca să-ntorsără către Dumnădzău. Şi, de-acii, la luna dechevrie, în 22, s-au mutat de pre lume către Domnul Hristos.

Într-aceastaş dzî, Nestor şi Arcadie, episcopii de Trimithumul Chiprului, cu pace săvîrşiţi.

Într-aceastaş dzî, pomenirea preacuvios părintele nostru Pavel cel Prostatec.

Acesta dintru svinţi părintele nostru, Pavel cel Prostac numit, era plugari, ţăran forte nepricepat şi prostatec, dară era şi nehîtru şi fără mînie la fire, ca altul nime. Şi avea muiare cu nărav rău şi curvăreaţă. Şi tăinuia de către bărbat multă vreame.

Iară într-una de dzîle, venind din ţarină fără vreame, cum întră fără veaste în casă, află pre femeaia sa cu altul îm pat. Şi, zimbindu-să rîdzînd, linişor dzîsă către dînşii: "Bine, bine, pre Domnul mieu Isus, nu-m mai trebuie de-acmu nainte! Ce ţi o ţîne / şi pre dînsă şi pre cuconii! Că eu mă duc şi m-oi face călugăr!".

Şi-ndată să dusă la fericitul Antonie, la pustie. Şi bătu la uşe. Şi, ieşind afară, îi dzîsă: "Cine eşti, frate, şi ce-ţ cauţ pre-acicea?!". Şi el îi dzîsă: "Sînt un strein ş-am venit la tine să mă fac călugăr!". Iară sîntul îi dzîsă: "De 60 de ai eşti de bătrîn, nu poţi să fii călugăr, nice să răbdzi scîrbele şi strîmtorea muntelui! Ce mai bine du-te la obşte, la mănăstire, să-ţ afli de-agiuns ceale trupeşti, să trăieşti cu dînşii fără trudă, că fraţii vor agiuta neputinţii tale! Iară eu şedz acii însumi şi mănîncu a cincea dzi şi mai mult flămînd!". Iară el nu vru să-l asculte pre sîntul, ce sili să rămîie cu dînsul. Şi, neputînd sîntul să-l goneascâ, să-ncuie în chilie şi-l lăsă afară trei dzîle, neieşînd la sîntul. Iară Pavel rămasă nemîncat şi nu să dusă. Şi, a patra dzî, silindu-l treaba, deşchisă sîntul chiliia şi, aflînd pre Pavel afară, îi dzîsă: "Du-te de-aciia, unche, nu te acolesi, că n-ai puteare să trăieşti cu mine!". Iară Pavel feace: "Nu e putinţă să mă duc aiurea!". Atunce îl oglindi sîntul de văzdu că nu purta la sine nemică, nice traistă,

---

* Corsun, Crîm
** Aitherie
*** Crîm
**** Niprul

nice pîine, nice apă, nice altă nemică. Îi dzîsă: "De vei avea ascultare şi vei posluşi fără cîrteală şi fără leane ce-ţ voi dzîce, vei putea să te spăseşti aciia, iară de nu, vei face ce-ţ voi dzîce, în zădar te ostenişti de nu te întorci dincătro ai venit!". Şi răspundzîndu, Pavel dzîsă: "Cîte îm vei dzîce, tote le voi face cu osîrdie!". Şi sîntul feace: "Stăi dară de fă rugă, pînă oi mearge în nontru să-ţ aduc lucru!". Şi, întrînd fericitul în peşteră, il prăvi pre o ferestruie. Dară el sta nemişcat. Apoi, după al şeapte ceas, să întoarse cu vrascură de fierbinteală. Şi ieşind sîntul, îi deade frundze de finic şi-i dzîsă: "Apucă şi împleteaşte sărad, precum vedzi că fac eu!". Şi împleti Pavel pînă la al noauă ceas 15 stînjeni de sărad, cu multă trudă. Şi-i dzîsă sîntul: "Rău ai împletit, despleteaşte-l şi-l împleteaşte de la-nceput!". Şi era nemîncat de 7 dzîle. Şi aceastea le făcea svîntul să i să supere lui Pavel, să să ducă de la dînsul. Iară
349r Pavel, cu lungă răbdare şi cu nevoinţă, despleti săradul şi iară l-împleti cu multă tocmală şi o- //
sîrdie, de s-au minunat sîntul.

Şi, umilindu-să, îi dzîsă într-apusul soarelui: " Papie, adecă moşule, vrea-vei să mîncăm o bucată de pîine?". Iară Pavel dzîsă: "Cum îţ pare, părinte?!". Acesta iarăş mai mult plecă pre bătrînul şi, puind masă, pusă patru bucăţeale de pîine, una pentru sine ca de 6 unghii, iară moşneagului trei bucăţi. Şi, începînd Antonie psalomul, ca să ispitească şi-ntr-aceasta pre Pavel, i-au cîntat de două ori şease, dzîcînd tot acelaş psalom. Iară Pavel să ruga camai cu osîrdie cu svîntul. Şi dzîsă părintele către Pavel: "Şedz la masă şi ia aminte să nu te-atingi la bucate!". Şi, făcînd porunca aşea cum i-au dzîs, îi dzîsă sîntul: "Scolă-te de-ţ fă ruga şi vei adormi!". Iară Pavel neîntindzîndu-să la mîncat, feace aşea. Iară cînd fu la miadzănopte, să sculă Antonie la rugă şi sculă şi pre Pavel. Şi întinsă ruga pînă la al nouă ceas de dzî. Iară cînd fu sara tîrdzîu, la cinăoară, puind Antonie o pîine de mîncă şi de alta nu să atinsă. Iară Pavel mînca camai rar şi nu flrşişă încă o pîine. Şi, deaca o flrşi o pită* şi dzîsă Pavel: "De vei mînca şi tu, mînca-voi şi eu!". Şi Antonie feace: "Mie-m iaste destul, că eu sînt călugăr!". Şi Pavel dzîsă că: "Eu încă voi să fiu călugăr, destulu-mi-i şi mie!". Şi să sculară de cîntară ruga. Şi, dormind puţinel, iarăş să sculară de-ncepură a cînta. Şi, deacă să feace dzuă, l-au mînat în pustie să îmble împregiur şi a treia dzî să vie.

Veniră neşte fraţi la părintele, iară Pavel căuta să vadză ce trebuie să facă. Şi sîntul îi dzîsă: "Slujeaşte fraţilor tăcînd, neispitind nemică, pînă cînd vor purceade!". Şi, împlîndu-să a treia dzî de cînd n-au mîncat Pavel, iară fraţii îl întrebară: "A ce taci?". Şi el, neraspundzînd, îi dzîsă sîntul: "Grăiaşte cu fraţii!". Ş-au început a vorovi cu dînşii.

Iară într-una de dzîle, aducînd oarecine un olu de miiare svîntului, o vărsă gios şi dzîsă sîntul lui Pavel: "Strînge cu lingura miiarea şi caută să nu să isprăvască ceva dintr-însă!". Şi, făcînd aceasta slujbă nu s-au mîhnit nice liac, nice s-au schimbat, altă oră i-au poruncit să tragă apă şi să o vearse, fără lucru, totă dzua.

Şi, alteori, / îl punea de-ş descosea rasa şi iarăş o cosea. Şi, văzînd sîntul că face tote cumu-l învaţă, ne-ndoind, necîrtind şi neprigetînd, îi dzîsă: "Vedzi, frate, de poţi să faci aşea în tote dzîle, rămîi cu mine! Iară de nu, te du dincătro ai venit!". Iară Pavel îi dzîsă: "De ai să-m arăţi ceva mai mult nu ştiu, că cealea ce-am văzut pînă acmu le voi face tote lesne!". Aceasta posluşanie au dobîndit fericitul acesta, pînă ce-au dobîndit dar şi asupra dracilor a-i izgoni. Şi-ncredzîndu-să marele Antonie, l-au ţinut la sine o samă de vreame. De-acii, făcîndu-i o chelie, l-au aşedzat acolea să înveaţe a cunoşte vicleşugurile dracilor, să să lupte împotrivă-le. Şi, trăind sîngur un an şi minuni dobîndi a face. Şi lui Dumnădzău cum să cade slujind, s-au mutat la sălaşele ceriului.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, în 8, preacuviosul părintele nostru Theofilact, episcopul de Nicomidiia, în 6332.

Acesta fericit era de la părţîle Anatolului. Şi, petrecîndu-ş viaţa de mic din providenţiia lui Dumnădzău, ieşi de-acolea la Ţarigrad. Şi, adunîndu-să cu ispravnicul celora ce slujăsc la boierii împărăteşti, de le dzîc lătineaşte ΔΣΚΡΗΤΗΣΣ, de dau slujbele.

Acesta era Tarasie, marele pravoslaviei străluminătoriu. Carele fu ales de Dumnădzău patriarh Ţarigradului. De-acii, lăsînd de bună voie scaunul, stătu într-a lui loc Pavel Chiprineanul, lumina pre sveaştnic. Şi-ndată minunatul arhiereu feace mănăstîre aprope de gîrla Mării Neagre. Şi-ş feace călugări pre Theofilact şi pre Mihail. De-acii, deaca le ştiu bunătăţîle, i-au luat la casa sa cea de rugă.
350r Şi, preste puţină vreame, îi feace episcopi pre Mihail în Sinade, iară pre fericitul Theofilact în Nicomidiia. Dară bunătăţîle lui multe ce-au făcut sinte besearici şi bolniţe // şi milostenie la săraci!

* Îi dzîsă Antonie: "Pappie, mănîncă ş-altă pîine !"

Dară atîta de milos cît mergea la cei bolnavi de-i spăla cu uncrop cu mîna sa şi-i ştergea pre acei beteagi, stricaţi de rane şi stricaţi de punoie.

Şi, deaca s-au sfîrşit marele Tarasie Patriarhul, luminînd 19 ani, stătu în scaun înţăleptul Nichifor Patriarh. Atunci s-au făcut o tîmplare grea de lacrămi. C-au încăput spurcatul Leon Armenie, acel urît lui Dumnădzău şi creştinilor, carele îndată s-au pornit asupra svintelor icone. Şi, oblicind patriarhul Nichifor, luă cu sine arhiereii, pre Emilian de Chizic şi pre Evthimie de Sardeon şi pre Iosif de Solun şi pre Evdoxie de Amoriia şi pre Mihail de Sinade, cu alţîi mulţ şi pre fericitul Theofilact şi mearsă la acel lepădat de leage tiran. Şi naintea lui adusără multe cuvinte svinte din svînta Scriptură. Dară el, ca o aspidă astupîndu-ş urechile, n-au vrut să-nţăliagă. De-acii, fericitul Theofilact îi dzîsă: "Vădzu-te că calci răbdarea lui Dumnădzău şi dălgotărpeniia. Dară ţ-va veni curund cumplită stricătură şi răsîpă de holbură şi nime nu te va scote pentru cuvintele aceastea!".

Dară spurcatul, împlîndu-să de mînie, au izgonit pre toţi. Şi i-au trimis la închisori pre svîntul Nichifor la ostrovul Tasul, iară pre fericitul Mihail de Sinade la Evdochiada şi pre alţîi pre aiurea. Iară pre svîntul Theofilact în Strovila cetate carea-i supt pusorea Chiverrotonilor, lîngă Talatel. Într-aceaea răbdă sîntul acesta ispoveadnic 30 de ani. Şi s-au răpăosat cătră Domnul.

De-acii, preste puţîntei ani s-au potolit ireasele ereticeşti ş-au luminat pravoslaviia în dzîlele svintei împărătease avgusta Theodora şi fiiul ei Mihail. Şi sîntul patriarh Methodie atunci adusără svintele moştii a prepodobnicul părintele nostru Theofilact de la izgnanie la Nicomidiia, de le pusără în sînta de dînsul făcută besearică.

Acesta fericitul Pavel de Plusiada, Mărturisitorul, au fost în dzîlele iconoboreţîlor. Ş-au însuliţat cu dumnădzăieşti cuvinte ca cu neşte săgeţi pre ceia ce să turba asupra sintei Besearici şi pre ceia ce strîca tăriia legii şi răsîpiia sintele icone, de / răsîpiia podoba şi cuviinţa sintelor besearici, sprejenindu-i şi întrebînd cu răspunsuri tari din sînta Scriptură, pentru sînta iconă a Domnului Hristos. Suferi izgnanii şi urgii şi greale nevoi. Şi aşea bine şi vitejeaşte biruind, deade cu pace sufletul la Dumnădzău.

De la svîntul împărat cel dintîi a Ţarigradului, Marele Constantin, au împărăţît în Ţarigrad 87 de împăraţi. Şi dintr-înşii, deaca trecură de la Constantin sîntul 33 de împăraţi, stătu Leon Isavru, întîiul iconoboreţ înşelat de neşte jidovi astrologi. Şi mult l-au dojenit sîntul Gherman Patriarhul din sînta Scriptură şi nu vru spurcatul. Acesta au făcut pre Amira de Damasc de-au tăiat mîna sîntului Ioan Damaschin, la dechevrie 4.

Şi, după dînsul, spurcatul său fiiu Constantin Cufuritul. Carele s-au cufurit în scăldătorea botedzului. Şi, murind cumplit, cu pedeapsă amară, s-au potolit gona de pre svintele icone al 37 împărat Constantin cu Irina maică-sa, de-acii, Nichifor şi Stavrachie şi Mihail Rangave. După aceşti 5, iară stătu un spurcat de iconoboreţ în dzîlele svîntului patriarh Nichifor. Carele aşijdere l-au dojenit şi pre acesta şi nu vru să să pocăiască, carele peri rău cîntînd "ΚΑΤΑΕΔΙΑ ΕΚΕΣΧ ΙΡΕ ΘΚΟΡΨΙΑ ΛΨΒΟΒΙΧ"[2](că era cîntăreţ de cînta bine). Şi atunce, în dzua de Crăciun, îl tăiară în besearică Leon Armenie, al doile iconomah, şi fiiu-său, Mihail Hîrcavul Travlos. Şi Theofil, bărbatul sintei Theodorei. Carea, după mortea lui, cu fiiul ei Mihail, au adus svintele icone la cinste lui Dumnădzău în sînta besearică şi s-au tăiat de-atuncea iconoboreniia de la împăraţi. Ş-au odihnit creştinii de la 46 de împărăţîie pînă la 87 de împărăţîie, la Constantin Paleolog, cînd au luat turcii: 36 de-ntîi şi 40 de-apoi. Numai acei 6 ce dzîsăm au fost iconoboreţi.

Dară acmu nu demult, o sămănară Calvin şi Liuther prin Ardeal şi neamţi, două fealiuri de eretici, calvinii şi liuteranii. Precum feaceră aşea îş şi aflară plată de la Dumnădzău concenire, vieţii sale.

Într-aceastaş dzî, pomenirea svîntului apostol Ermos. // Carele pomeneaşte svîntul apostol 351r
Pavel în *Poslaniia cătră Rimleani.*

Într-aceastaş dzî, svîntul măcenic Dion de sabie s-au săvîrşit. Cuviosul Dometie cu pace s-au săvîrşit.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, în 9, sviŋîi 40 de măcenici în Sevastiia ce-au mărturisit. Leat 5820.

Aceşti svinţi era din osăbite moşii purcedzînd. Şi să afla la o ciată voinicească de oste. Iară pentru mărturiia Domnului Hristos fură scoşi la-ntrebare. Şi, ne-nduplecîndu-să să jărtvască la idoli, întîi fură giudecaţi să-i bată în obraz şi-n gură cu pietri. Şi-ntorcîndu-să pietrile, loviia pre ucigaşi. De-acii, îi băgară goli într-un iazer, în vreame de ger, totă noptea. Şi unul de dînşii, îndrăgîndu-şi

viaţa, au alergat într-un feredeu ce era acolo gătat. Şi cît au dat de căldură s-au topit. Iară unul din străjeari sări în locul lui, că văzdusă lumină mare pregiur svinţii şi cununi pugorîte din ceriu pre dînşii. Şi una din cununi neavînd loc. Iară făcîndu-să dzuă, leşinasă sinţii, numai ce să vedea că suflă încă. Şi una din cununi neavînd loc. Iară făcîndu-să dzuă, leşinasă sinţii, numai ce să vedea că suflă încă. De-acii, fringîndu-le fluierile piciorelor, şi aşea dobîndiră cununa mărturiei.

Pentr-aceasta să cunoştea că li-i drag a muri pentru Domnul Hristos. Că unul tînăr ce încă era cu suflet, să gîndi tiranul ighemon că-l va înşela de-l va întorce. Dară maică-sa, temîndu-să că era forte tînăr, îl întărriia să nu să cumva sparie şi s-a scăpa de soţi. Şi să ţinea tot de dînsul, dzîcîndu-i: "Fiiul mieu dulce, fiiule, de-acmu Tatălui ceresc iacă-ţ iaste gata într-agiutoriu Domnul Dumnădzău! De-acmu nu te-a mai tîlni nice o trudă, că să trecură tote, că le-ai biruit tote cu bărbăţiia ta! De-acmu ţ-va hi bucurie dulceaţă, iuşurare şi veselie! Carile t-ii îndulci împărăţînd cu Hristos şi-m vei fi şi rugă cătră Svinţia sa pentru mine maică-ta!". Şi aşea svinţii cu fluierele frînte deaderăş sufletele lor lui Dumnădzău.

Iară / slujitorii, aducînd cară şi-ncărcîndu-le trupurile svinte, le adusără la marginea pîrîului ce era acolea aprope. Ce, văzînd pre acel tinirel ce-i era numele Meliton că încă răsuflă, îl lăsară să învie. Iară maică-sa, văzînd c-au rămas însuş, socoti că i-i ca o morte şi lui şi şie de s-a scăpa hiiul ei de la svinţi. Şi, lăsîndu-ş ea slăbiciunea şi uitîndu-ş durorile ceale de maică, îl rădică în umere-ş şi-l ducea după cară, gîndind că atuncea mai vîrtos va fi viu cînd l-ar vedea mort. Deci, ducîndu-l în umere-ş maică-sa, s-au răpăosat. Şi aşea scăpînd din grije maica şi bucurîndu-să forte cu dulceaţă de fiîşeniia lui, aducîndu-ş mortul, pre iubitul ei fiiu, la locul unde descărcară trupurile svinţilor, l-au pus deasupra lor, în număr cu alţi, pentru să nu fie despărţît nice trupul de la trupurile, ca să-i fie şi sufletul împreună cu svinţii.

Şi, făcînd foc mare slugile dimonilor, băgară svintele moştii în foc. De-acii, zavistuindu-le creştinilor pentru svintele moştii să nu-ş ia dintr-însele, le aruncară în pîrîu. Dară totuş, din socoteala lui Dumnădzău, le-au abătut apa la o rîpă şi, luîndu-le creştinii, le-au dăruit dar nefurat de bogăţiie iubitorilor măceniceşti. Şi să face praznicul svinţiilor sale în svînta mărturiia lor ce iaste lîngă acea de aramă, ce să chiamă Sexapilon.

Într-aceastaş dzî, pomenirea cuviosului şi purtătoriului de Dumnădzău şi ispoveadnic Pavel, episcopul de Plusiada.

Într-aceastaş dzî, sîntul măcenic Urpasian şi sîntul Tarasie şi Chesarie, fratele sîntului Grigorie Bogoslov, sinţii măcenici moşul, moşea, tatăl, maica şi doi ficiori de sabie săvîrşiţi.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, în dzeace, svîntul măcenic Codrat şi cu dînsul Chiprian, Anect şi Crischent. Leat 5756.

Aceştia era din Corinth, în vremile lui Dechie şi a lui Ualerian şi Iason, ighemonul de Ellada.
352r // Iară Condrat, rămîind forte mic de la maică-sa sărac, să hrăniia preaslăvit de la Dumnădzău, că veniia un nuoraş de-i da hrană. Şi, deacă crescu vonic, să împrietenîră cu dînsul aceşti sinţ, unul dintr-o parte, altul dintr-altă parte veniţi. Cu carii fu prins pentru mărturiia lui Hristos. Şi, bătuţi cumplît, le tăiară capetele.

Într-aceastaş dzî, preacuviosa Anastasiia Patrichiia.

În dzîlele împăratului Iustinian s-au aflat orecare femeaie în Ţarigrad, anume Anastasiia, avînd frică la Dumnădzău. Fiind din părinţi bogaţi şi de rudă mare. Carea, fiind patrichiie împăratului, întîia avea în sine frica lui Dumnădzău. Să purta în poruncile Svinţiii sale şi avea o bunătate fireşe şi multă blîndeaţe, cît să ruşina şi să stidiia de faţa ei pentru bunătăţi şi tocma împăratul.

Iară de vreame ce sămănătoriul cel de neghine are pururea nărav a zavislui şi a ocărî binele şi a nu lăsa pre nime la odihneală, fu şi ea rîhnită cu rău de împărăteasa. Şi, cunoscînd rîhna din orecine adevărata dumnădzăiaşte înţăleapta, dzîsă întru sine: "O, Anastasio! De vreame ce s-au făcut prilejul bun şi nemerit bine, spăseaşte-ţi sufletul tău şi vei scote şi pre împărăteasa din dobitocească rîhnă şi ţ-vei dobîndi şi ţie împărăţiia ceriului!". Şi, deaca s-au sfătuit într-aceasta însăş, plăti o corabie. Şi, încărcîndu-ş o samă de avuţiie, alalaltă lăsînd, să dusă la Alexandriia. Şi, zidindu-şi la Pempton o mănăstire, ţăsea dumnădzăieşti ţăsături, şedzînd acolo şi nevoind să plătească lui Dumnădzău. La care loc şi pînă astădzi să cruţă mănăstirea ei, ţîndu-i numele, că-i dzîc mănăstirea Patrichiei.

Apoi, preste puţină vreame, murind împărăteasa, împăratul ş-au adus aminte de Patrichiia ş-au trimis pretutinderea cu mare nevoinţă de o cerca să o afle. Care lucru iarăş prindzînd veaste mieluşeaoa lui Dumnădzău, lăsă într-o parte mănăstirea ei şi s-au suit la schit, la avva Daniil. Şi, spuindu-şi poveastea de rîndul ei către acel fericit părinte bătrîn, au îmbrăcatu-o cu veşminte bărbăteşt

şi i-au pus numele Anastasie Evnuhul, adecă "Scopitul" sau "Hadînbul". Şi, băgîndu-o într-o peşteră, departe de la lavra / sa, o au închis acolo, dîndu-i pravilă şi învăţîndu-o să nu mai iasă afară din chilie, nice să margă nime către dînsa, învăţînd un călugăr de-i ducea dănăoră în săptămînă o cană de apă şi o punea dinafară de peşteră şi să-ş ia molitvă să să întorcă.

Deci, acolo petrecu acel suflet de adamant şi bărbătesc douădzăci şi opt de ai, neieşind şi ţiind pravila stareţului neclătită. Şi ce minte sau ce limbă pote să gîndească sau să spuie şi să scrie dumnădzăieştile bunătăţi ale ei, în acei 28 de ai?! Carile ea însăşi aducea în tote dzîle la Dumnădzău lacrăma, suspinile, plînsurile, bdeniile şi ruga, statul în piciore , metaniile şi postul şi, mainte de tote, şi cu tote războiele şi năvăliturile dimonilor, dulceţile trupului şi vicleane gînduri şi alte ca aceastea! Dară aceasta înspăimadză pre totă mintea şi tot cugetul să să facă aceasta cu totul! Să nu-ş iasă tote dzilele atîţa ai, femeaie sinclitică, giupîneasă aşea de mare! Carea petrecea pururea cu împărăţiia, deprinsă cu mulţîme de glote!

Într-aceastea în tote, agonisîndu-să cu podvig bun, să feace vas Svîntului Duh. Şi, cunoscîndu-ş sfîrşeniia, au scris în hîrb către părintele, dzîcînd: "Părinte cinstite, ia-ţi de pripă pre ucinicu-tău ce-m aduce apă şi ciniile ceale de-ngropat şi vino de vei îngropa pre Anastasie Cajenicul!". Şi, deaca le-au scris aceastea, le-au pus la uşea peşterii denafară. Iară stareţul prin videnie din vis pricepîndu-le aceastea, dzîsă către ucinic: "Aleargă tare, frate, la peşteră unde iaste fratele Anastasie Evnuhul şi caută denafară de uşea peaşterii! Vei afla un hîrb scris , ia-l şi vino mai de sîrg la noi!". Şi mearsă de adusă. Şi deacă ceti, stareţul plînsă. Şi, luînd de pripă pre ucenic şi îngropăciunile, mearsă. Şi deşchidzînd peştera, aflară pre eunuh bolînd de fierbinteală. Şi, căzînd la pieptul lui bătrînul, plînsă grăind: "Fericit eşti, tu, frate Anastasie, că, aducîndu-ţi aminte pururea de-acesta ceas, ai nebăgat samă pemînteasca împărăţiie! De-acmu te rogă şi pentru noi către Domnul!". Iară ea: "Mie mai mult, o, părinte, îm trebuie ruga a mulţi într-acesta ceas!". Şi bătrînul dzîsă: "De-aş hi apucat eu nainte aş hi rugat pre milostivul // Dumnădzău!". Şi, rădicîndu-să de şedzu pre rogojiora ei, sărută capul stareţului, 353r
făcîndu-le rugă. Şi, luînd stareţul pre ucenic, l-au aruncat la piciorele ei, dzîcînd: "Blagosloveaşte pre ucenicul mieu, pre fiiul tău!". Iară ea dzîsă: "Dumnădzăul părinţilor miei Ce mă aşteptî într-acesta ceas a mă despărţî dintr-acest trup, Acela ce cunoştî îmbletele meale într-această peşteră pentru numele Tău şi a mea neputinţă şi ticăloşie, odihneaşte duhul părinţilor pre dînsul, cum ai odihnit duhul lui Ilie pre Elisee!". Şi, întorcîndu-să evnuhul, dzîsă către stareţul: "Pentru Dumnădzău, părinte, să nu vă apropiiaţi de îmbrăcămintele meale şi să nu priceapă nime taina mea!". Şi, priceştuindu-să de Svintele Daruri, dzîsă: "Da-ţi-mi acea în Hristos peceate şi vă rugaţi pentru mine!".

Şi, căutînd spre răsărite, străluci cum luceaşte o strălucore în peştera ei faţa ei. Şi, făcîndu-şi sămnul svintei cruci, dzîsă: "Doamne, în mînule Tale dau sufletul mieu!". Şi aceasta deaca dzîsă, răpăosă.

Şi săpară denaintea peşterii, să dezbrăcă stareţul de o haină ce purta, dzîsă ucenicului: "Îmbracă pre fratele, fiiule, preste acealea ce-i îmbrăcată!". Şi, îmbrăcîndu-o fratele pre fericita, i să iviră ţîţişorele ca neşte frundze uscate. Şi n-au dzîs nemică de-aceasta cătră stareţul. Apoi, deacă obîrşiră pogrebaniia ei, pugorîndu-să, dzîsă ucenicul: "Cunoscut-ai că eunuhul era femeaie?". Iară stareţul răspunsă: "Cunose şi eu, fiiule! Ce pentru să nu să răsune şi să să cunoscă pretutinderea, pentr-aceasta o am îmbrăcat bărbăteaşte şi i-am pus numele Anastasie EVnuhul! Pentru să nu o ochiască, că multă cercătură de la-mpăratul s-au făcut pentru dînsa prin tote oraşe şi locuri şi, mai vîrtos, în părţile aceastea. Dară iată că cu darul lui Dumnădzău s-au ferit prin noi!". Şi, de-acii, spusă stareţul de-amănuntul ucinicului viaţa ei.

Într-aceastaş dzî, svîntul Marchian cu leamne stîleit s-au săvîrşit.

Într-aceastaş dzî, de **Κυρίπασχα** pomenirea acathistului, adecă "mulţămitoriul praznic a Preacistei Dumnădzău-Născătorei ce-au izbăvit Ţarigradul de limbi".

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. /

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, ÎN 11, preacuviosul părintele nostru Sofronie, patriarhul de Ierusalim.

Acesta marele a besearicii luminătoriu era din Ţara Finichiei, de la Livanostefanon, iară din cetate din Damasc, ficior a blagocistivi şi întregi la-nţălepciune părinţi. Pre tatăl il chema Plintha, iară pre maică Mirus. Deci din aciceа împreunînd cu bunătatea firii nevoinţa, ş-au dobîndit pre deasupră de fire tote ştiinţele. Şi încă lăcuind în Damasc, cutriera tote bunătăţile ce să făcea la pustiuri.

De-aciia, mearsă la ograda Marelui Theodosie întru carea cu tăcearea petrecînd, vorovind în sîngurătate lui Dumnădzău, ş-au întăritu-şi inema şi mintea cu chititul dumnădzăieştilor Scripturi, prădînd tot cugetul după ascultatul lui Hristos. De-aciia, dorind mai multă învăţătură şi filosofie, mearsă la marea cetate Alexandriia. Şi aflînd pre un orecare vreadnic la cuvînt om, anume Ioan, plin de totă înţălepciunea şi priceaperea, să feace împreună lăcuitori şi-mpreună sălăşluitori cu dînsul şi de aceaeaş petreacere şi gînd, luînd de dînsul învăţături şi dîndu-i celuia de ale sale. Că l-au tămăduit la ochi de patimă de cursore, de la sviinţii Chir şi Ioan şi-cerşură plata isţealeniei ce i-au dat, să scrie minunile ce să fac de la dînşii în tote dzîlele. Care lucru au şi făcut.

De-acii, s-au făcut şi episcop Ierusalimului pentru a sa îmbunătăţată viaţă. Şi, căzînd svînta cetate Ierusalim în mîna spurcaţilor persi, mearsă la Alexandriia, la svîntul Ioan cel Milostiv, ce chevernisiia apostolescul scaun. Carele, trecînd la fericita odihneală, au făcut aceasta cazanie, de-au spus nepovestitul a lui vistearîu de milostenie şi naltul petreacerîi lui, cu cuvînt de pohvalenii, plîngînd şi ei forte pre acel fericit.

De-acii, întorcîndu-să iarăş la sînta cetate, nu să pote spune cu cîtă grije şi trudă păştea şi chivernisiia besearica ce i s-au dat, de vreame că nu ş-au dat nemică somn ochilor, nice dormitare
354r geanelor, căce că n-avea războiul // numai asupra dimonilor, ce şi asupra ereticilor. Pre carii prăvălindu-i şi-nfruntîndu-i cu scrisori şi cu părinţăşti învăţături şi cu a sale didăscălii, îi făcea de nemică.

Lăsat-au ş-alte multe vreadnice de cuvînt şi vreadnice de pomenit scripturi în sînta Besearică. Carile învaţă direptatea vieţii ş-a petreacerîi în Dumnădzău. Între carile iaste şi povaestea ceii de-aseamenea cu îngerii în femei Mariei Eghipteancei. Carea s-au nevoit din sus de omenească fire cu nevoinţe postniciei. Acesta sînt, bine şi cum place lui Dumnădzău vieţuind şi pre alţîi învăţînd şi rost lui Hristos dobîndind a fi şi chivernisînd cu preacuviinţă data lui turmă, în trei ai, cu pace la Dumnădzău s-au mutat.

Într-aceastaş dzî, prestavleniia sîntului Evthimie, arhiepiscopul de Novgorod, Ciudotvoreţul. Leat 6966.

Într-aceastaş dzî, pomenirea cuvios părintele nostru Pionie, prezviterul de sînta Besearică zmirnilor.

Acesta era preut sîntei lui Dumnădzău besearici în Zmirna, în vremile lui Dechie Împărat. Şi fu prins depreună cu alţîi. Şi, întîi, fu adus la Polemon Neocorie. Cu carele au venit în vorovă pentru blagocestiia, cu răspunsuri din Scriptură şi cu istorii. Şi dă credinţă şi adeverinţadză din cealea ce-au fost şi ce or să fie şi cum Dumnădzău va să cearce cu focul lucrurile omenilor. Şi aduce la mijloc pentru adeverinţarea îmfocatele picuri ploi de foc cu carea au ars Ţara Sodomilor şi vărsăturile ceale de foc ce să află la cîteva locuri de cură foc din pămînt.

De-acii, fu adus sîntul la Elpidie Cneajul ce era la un scaun cu Neocor, apoi îl adusără şi la Candilian Anthipatul. Şi i-au datu-i fîrşenie de foc. Aşea ş-au împlut svînta nevoinţă întru Hristos. Şi i să face săborul în Dithostroton.

Într-aceastaş dzî, preacuvios părintele nostru Gheorghie Bogonoseţ şi făcătoriul de minuni, celui de la Ipatiia, ce-i dzîc Novoiavlen.

Într-aceastaş dzî, pomenirea sviinţilor măcenici Trofîm şi / Thal den Laodichiia, mărturisiţi.

În dzîlele lui Maximian şi Dioclitian împăraţîlor, fiind Asclipie ighemon în Laodichiia, s-au scornit gonă pre creştini. Şi, prindzînd pre sviinţii Trofîm şi pre Thal pentru mărturiia lui Hristos, i-au împroşcatu-i cu pietri mult ceas. Şi apărîndu-i Dumnădzău, rămasără nebetejiţi. Aceasta deaca o văzdură cniajul şi ceia ce era cu dînsul, să stidiră cu bună stideală şi-i lăsară să trăiască puţînel fără cazne. Şi, iarăş pîrîndu-i, astătură la giudeţ. Şi, mărturisînd pre Domnul Hristos Dumnădzău adevărat denaintea tuturor şi ocărînd idolii şi înfruntînd pre tiranii, i-au pornit spre mînie. Drept-aceaea, spîndzurîndu-i goli la un lemn, le strujiră carnea cumplit. Iară sinţii, rugînd Dumnădzău şi pre elini ocărînd, feacerâ de să porni spre mînie turbată cneajul.

Deci au socotit ş-au învăţat să-i spîndzure la cruce. Şi, ducîndu-i la acela loc, mearsără după dînşii multă mulţime de nărod. Şi, răstignindu-i, ei făcea rugă la Dumnădzău de pre cruce. Şi vorovîia cătră nărod de folosul sufletesc. Iară nărodele să-ndesa să să atingă la sintele lor trupuri.

Alţîi lua picuri de sîntul lor sînge, alţîi din giolgiuri, altul inel şi de alte ce să tîmplasă la svinţi. Ş-luară de blagoslovenie şi de isţealenii. Atunce svinţii, blagoslovînd pre toţi şi luîndu-şi iertare, deaderâ la Dumnădzău sufletele lor svinte.

Şi neşte creştini, luîndu-le svintele moştii, ungîndu-le cu mirosuri şi înfăşindu-le în giolgiuri curate, le culcară în sînta besearică.

Iară femeaia cneajului Asclipie, tocmind cu mirosuri scumpe racla svinţilor măcenici, au întins deasupra ei un acoperemînt scump. Şi orecarele Rosim şi Artemie, omeni dumnădzăreşti şi credincioşi, dintr-o cetate cu svinţii, luînd mai apoi racla cu sintele moştii şi aducîndu-ă la oraşul lor, Stratonicul, o mînă afară de-acolo, o aşedzară la Petrocopiia.

Într-aceastaş dzî, adusul svintelor moştii la Ţarigrad a sîntului măcenic Epimah.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. // 355r

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, ÎN 12, pomenirea cuviosul părintele nostru Theofan Ispoveadnicul de Saggheriana.

Acesta era născut din tată Isaac şi din maica Theodoti. Şi, murind tată-său, l-au crescut maică-sa în domnie unde era de o chivernisiia Aegheopelaghitilor. Crescu de 12 ai. L-au însuratu-l maică-sa, fără voia lui, că el iubiia la călugărie.

Deci, iubind curăţiia s-au vorovit şi s-au învoit cu fata de-au trăit în curăţîie făcînd podvig cu rugă amîndoi la Dumnădzău, nopţile preveghind .

Şi oblicînd Leon Împărat Iconoboreţul şi tatăl featii, îi supăra să le strice gîndul cel bun. Şi-l trimisă împăratul să stea să facă cetatea Chizicului. Şi mărgînd cinstitul, acesta păzî de feace cu a sale cheltuiale treaba împăratului. Şi era atuncea de 21 de ai cînd împăratul muri şi socru-său, de să mîntui de dînşii, nu numai el, ce şi lumea.

Şi, luînd steptrurile împărăţîiei Irina împărăteasa, atunce aflînd vreame pre voie tinirei, împărţîră avuţiia lor la săraci şi la mişei şi-ş slobodzîră robii. Şi pre dînsă o călugări la mănăstirea Pringhipului, puindu-i numele Irina, că de mirenie o chema Megalusa. Iară pre sine s-au călugărit la mănăstirea ce-i în muntele Singrianicheilor, ce-i dzîc Polihthronion. Şi n-au mai suferit să mai domnească, ce să aşedzâ la chîlie. Să hrăniia din osteneala sa, că era scriitoriu caligraf.*

De-acii, mearsă la ostrovul lui Calonim, carea o făcu el, de şedzu 6 ai. Şi iarăş veni la postrig. Iară la 50 de ai a vîrstii sale, i-au venit bolă de piatră în beşică şi-n rărunchi şi dintr-această cumplită bolă dzăcu totă viaţa sa în pat.

De-acii, luînd împărăţiia Leon Armenie şi-l poftti dzîcînd: "Vino de fă rugă pentru noi că purceadem la oste asupra barbarilor!". Şi sîntul neputînd mearge cu carul, de bolă, mearsă cu corabiia la Ţarigrad. Şi faţa acelui spurcat n-au văzdut că i-au poruncit: / "Aşea de te vei pleca să faci cum te voi ruga, ţ-voi face mult bine şi mănăstirii tale. Iară de nu mi-i asculta, te voi spîndzura într-o furcă, de s-or îngrozî şi alţîi de tine!". Iară svîntul mărturisitoriu dzîsă: "Nu-ţi cheltui avearea vîstearelor, ce găteadză-ţ lemnul furcii sau şi focul! Că eu aceasta doresc să moriu pentru îubovul Domnului Hristos!".

Aceastea audzînd acel fără omenie, l-au datu-l pre mîna unui Ion Fărmăcătoriu. Carele să lăuda şi să nălţa cu înţălepciunea, dară el era plin de spurcata erese a iconobornilor, gîndindu-să că va-ntorce pre svîntul la strîmbătura lui. Carele îmvăţasă în Ormisda de mănăstirea svîntului Serghie şi Vacho, ce-i lîngă curtea împărătească. Şi, întrebîndu-să cu fărmăcătoriul şi biruindu-l şi lovindu-l cu înţălepciunea, arătînd nemutarea gîndului său, l-au trimis ruşinat şi mîniat la nebunul tiran, defăimat mai rău de un prostac şi ne-mvăţat, pre ritorul acela ce să ţinea înţălept şi-mvăţat. Carele, deaca întră la-mpăratul, feace: "Mai lesne-i, împărate, să domolească herul cu ceară, decît pre acesta să-l întorci!". Şi, audzînd tiranul, l-au închis în curţile lui Elevtherie cu straje, să nu lase nime să-i slujască, ţîndu-l 2 ai într-o căşcioră întunecosă, în tote dzîlele supărîndu-l. Şi, neputîndu-l pleca nice cu închisorea, l-au trimis în Ostrovul Samotrachiei. Şi, trăind şi acolo 23 de dzile, s-au răpăosat către Domnul, dumnădzăriaşte, lăsînd multe blagoslovenii ostrovului şi isţealenii.

Într-aceastaş dzî, preacuviosul părintele nostru Grigorie, papa de Rîm.

Acesta era în dzîlele lui Iustinian Împărat. Întîi călugărindu-să, de-acii, şi egumenind la mănăstirea sîntului apostol Andrei, ce-i dzîc Clioscavre. De-acii să feace şi arhiereu cu sorţi şi cu voia lui Dumnădzău, iară nu din tîmplare, precum mai gios vom spune.

Că încă pînă era trăind la mănăstire şi scriind în chilie şi cumuş scriia numai de năprasnă, astătu nainte-i un necat de corabie şi păgubit, plîngînd şi rugîndu-l să-l miluiască. Dară nu era // om cum să 356r
vedea lipsit acela ce s-au necat, să aibă nevoie. Ce era înger acela, pentru să-i văzească mila şi îubovul de la inema lui. Că i-au venit şi în două şi-n trei rînduri şi nu l-au lăsat cu deşert, pînă nu i-au mai

* Δόξρο πисеш.

rămas nice un ban de aur sau de argint svîntului, de i-au datu-i şi un vas de argint a mănăstirii, de dragostea milii. Deci, deaca stătu arhiereu şi arătînd cătră mişei om-dragoste, îmvăţă la masa sa tot cîte 12 mişei să şadză. Dară lui i să vădea şi al treispreacele, nevădzîndu-l alţii. Iară sîntului de pre chipul şi de pre obiceaiu i să vedea osăbit decît alalţii doispreace. Deci, oprindu-l şi întrebîndu-l cumu-l chiamă şi cine-i, i-au răspunsu-i că nu să cade să-i audză numele, că-i minunat. Numai ce i-au spus că iaste îngerul cel trimis de la Dumnădzău, cînd i-au cerşut milă de i-au datu-i. Şi iaste poruncit să fie pururea cu dînsul să-l fereascâ.

Acesta svînt să feace iscusit în totă înţălepciunea şi scriptura. Lăsat-au în svînta besearică multe scrisori, carile apoi s-au scris pre limbă elinească, încheiate nu numai cu omeneşti gînduri şi silloghismuri de înţălepciune a cuvinte, dară şi cu Duhul Svînt. Precum apoi, după pristăvirea sînţiii sale, au povestit Petr, arhidiaconul lui, spuind c-au văzdut o porumbiţă albă atingîndu-i la rost cînd şedea de scriia, ca cum ii vrea spune. Şi să îndemna la scrisore.

Şi, mărgînd la locurile Scăpătatului, petrecea îmvăţînd şi întorcînd rodul saxonilor cătră credinţa Domnului Hristos. Carii de-atunci în toţi ai mărg la Rîm de-l cinstesc cu slujbe, acolo unde iaste sintele lui moştii.

Şi spun unii că acesta-i carele au tocmit liturghiia cea de post **прежде сѣ̀шт҃ена**[13] carea o ţin rîmleanii şi pînă astădzi.

Iaste şi alt sînt Grigorie ce-i dzîc Dialog sau Beseadovnic**, în 6234, în dzilele lui Leon Isavru Iconoboreţul, împăratul de Ţarigrad. La acesta sînt au notat pre mare sînta icona Preacistii cu Fiiul ei în braţe, veacinicul Dumnădzău Isus Hristos, lăsată pre mare de patriarhul de Ţarigrad, sîntul Gherman.

Într-aceastaş dzî, fericitul Finees cu pace s-au săvîrşit.

Într-aceastaş dzî, Cuvîntul sîntului Ioan Zlatoust pentru ceia ce să giură cu strîmbul: / **"Cînd vei vedea pre cineva petrecînd în bogăţîie** făcută cu strîmbătăţi şi nemică păţînd rău, nu-l fericî, ce să-l plîngi pre unul ca acela şi să-l jeluieşt! Că în ceaea lume cumplite munci îl aşteaptă pre acela! Că aceştia ce să giură şi să blastămă cu strîmbul, măzditorii şi luătorii de mită şi apucătorii de-ş petrec cu bişug adunat cu vicleşug, unii ca aceia sînt ca mascurii cei hrăniţi de giunghiat. Şi la datul muncilor cu necredincioşii s-or osîndi. Dară să vei dzîce că mulţ sînt de să giură şi cum nu pat rău şi cum nu li să răscumpără de pripă de la Dumnădzău, ca lui Ananiia şi Sapfirii?! Nu te mira, frate, că ceia ce fac mari păcate şi nemică nu pat, acelora mult rău li să gătească pentru răbdarea lui Dumnădzău şi cumplite le vor fi muncile şi la mai mult amar li să crută! Deci carii pat bine pre lume şi fac reale trebuie mai mult bine să facem, căce nu păţîm rău pre lume pentr-a nostre greşeale! Şi cînd împrotiva păcatelor nostre ne Dumnădzău ceartă, atunce ne mai luşureadză din osîndă, că mare păcate sînt giurămîntul şi blăstămul, mai mare-s decît multe păcate, şi mai greale! A săruta sînta Cruce cu strîmbul la giurat şi sînta iconă a Preacistii sau altui sînt! Că niceş să cade a să giura cu numele milostivului Dumnădzău, nice pre dirept, nice pre strîmbul, ca să nu să împle pre noi ce-au dzîs Domnul: «Omenii aceştia numai cu giuratul mă ştiu .»!

Drept-aceaea şi Zaharia Prorocul*** au văzdut seacere de foc pugorîtă din ceriu la pămînt. Şi, rugîndu-să lui Dumnădzău să-i spuie, s-au pugorît îngerul de i-au dzîs: "Aceastâ seacere mîniia lui Dumnădzău iaste. Să slobode din mîna Domnului asupra celora ce să giură cu strîmbul să le ardză casele lor. Şi sufletele lor le dă în focul nestîns. Pentr-aceaea, frăţilor, să nu putem nice într-un chip a ne giura, nice pre alţii să ducem la giurămînt! Că însuşi Domnul ne-mvaţă grăind: "Nu vă giurareţi nice cu ceriul, nice cu pămîntul, nice cu alt ceva giurămînt, nice cu Besearica! Că cela ce să giură pre
357r Besearică să giură pre Domnul Dumnădzău ce petreace într-însă! Nice pre capul tău nu te // giura, că dzîce Domnul Hristos: «Nu vei putea nice un păr alb, nice negru să faci! Ce să fie cuvîntul vostru: ei, ei; ba, ba! Iară ce-i mai mult decît atîta, de la diavol iaste! »! Dară acmu preste porunca lui Dumnădzău vă giuraţi pre Svînta Cruce. Carea ne-au dăruit Dumnădzău de cinste mare, armă asupra pizmaşului, că fără Sînta Cruce nice botedzul iaste, nice svînta liturghie să face, nice alt lucru sufletesc! Cu carea noi însămnîndu-ne biruim puterile drăceşti. Dară noi cu Svînta Cruce altul pre strîmb, altul cu direptul ne giurăm şi forte asupră-ne pornim mînie, că aşea svinţii apostoli şi părinţii svinţi ne poruncirăl Deci nu vă giurareţi nice într-un chip, amintrele nice pre direpţ, ce, cîndu-i

* **Прежде сщтена**
** Dialog
*** Zahariia, **гл** 5.

adevărat, dzî că-i aşea, că "mai mult decît atîta, dzîce Domnul, iaste de la nepriitoriul"! Drept-aceaea, Dumnădzău multe cazne slobode asupră-ne uneori cu seaceta, alteori cu pojarul şi cu bole greale şi alalte nevoi, căce să giură omenii şi unii pre alţii bagă la giurămînt şi svînta Besearică spurcă cu giurămînturile .".

Într-aceastaş dzî, cuvînt de-a svîntului Ioan Leastvinnic pentru răbdarea lui Chir Călugărul.

Ascultaţi, frăţilor, şi vă-mvăţaţi, de înţălepciunea lui Dumnădzău mirîndu-vă, în vase de lut aflată. Că spunea sîntul Ioan de-acest călugăraş Chir că mare i-au fost credinţa şi răbdarea şi neobosită vîrtutea. Cu carea mulţămînd răbda, nu numai de la cei mai bătrîni, ce şi de la cei mai mici, în tote dzîle certare şi ocară. Şi forte era micşurat şi de la masă gonit. Şi aşea au petrecut în mănăstire 15 ai, de la toţi suferind nevoie şi de la slugi gonit. Că era de rudă mică şi limba ş-au oprit. Şi i-am dzîs: "Frate Chire, ce-i aceasta, că te vădz în tote dzîle scos de la masă şi fără cină multe ori culcat?". Dară el dzîcea: "Creade-mă, frate, că nu-mi fac ei aceasta cu vrun rău, ce mă ispitesc părinţii mici, dzîcînd: «Ore iaste într-însul călugăr!?» Deci, drept-aceasta, răbd fără bănat 15 ai ispitit, precum îm dzîsără la venitura mea: «Pînă în 30 de ai să / ispitesc carii să leapădă de lume. Şi pentr-aceasta cu direptate lui Dumnădzău m-am dat, că fără ispită nice aurul nu luceaşte!". Şi trăi în mănăstire 17 ai şi s-au săvîrşit mutîndu-să cătră Dumnădzău.

Într-aceastaş dzî, cuvînt a sîntului Ioan Zlatoust, din *Evanghieliia* sîntului Matthei.

Dzîsă Domnul: "Luaţi giugul mieu pre voi! Şi vă-mvăţaţi de la mine, că blînd sînt şi smerit cu inema! Şi veţ afla răpaos sufletelor vostre, că giugul mieu bun şi sarcina mea iuşoră iaste! Nu vă spăriiareţi dară, giugul mieu audzînd, că bun iaste! Dară cum dzîseaseşi mainte: «Strîmtă-i uşea şi îngust iaste drumul au leaneş eşti, frate, de dzaci? Ce, de vei isprăvi dzîsele, iuşoră-i sarcina? Drept-aceaea însuş v-au arătat acmu cum să vă îndireptaţi. De eşti smerit şi blînd şi lin, al mieu eşti, că această bunătate matcă iaste tuturor bunătăţilor! Că nu numai vei hi altora de treabă, ce şi pre tine vei odihni şi-ţ vei afla răpaos sufletului tău. Şi mainte de vîitorile bunuri ţ-vei lua aciia dar de la Dumnădzău! Căruia-i slava şi putearea, acmu şi pururea şi-n veaci de veaci. Amen .".

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 13, adusul moştiilor sinte a sîntului dintru părinţii noştri Nichifor, patriarhul de Ţarigrad. Leat aşea era 6271.

Fîrşîndu-să împăratul Theofil, ce fusease iconoboreţ şi la morte s-au pocăit şi grijind împărăţiia svînta Theodora împărăteasa cu fiiul ei Mihail, osăbi de alte bunătăţi ce feaceră şi-ndirăptări, giudecară să fie şi blagocistivi cătră Dumnădzău, gîndind că într-alt chip nu ş-or putea întări împărăţiia. Şi cu acesta gînd mînară de chemară pre carii era mai aleş din călugări şi, făcînd întrebare pentru sintele icone, sfătuiră cu tot săborul şi izgonîră din patriehie pre acel necuvios patriarh Ioan, călcătoriu de leage.

Şi de-acii, cu giudeţ dumnădzăiesc şi cu sfatul tuturora feaceră patriarh pre marele Methodie. // 358r
Carele cumuş era îmvăţat la petreacere şi la cuvînt, s-au nevoit cu multe nevoinţe pentru pravoslavie. Şi răbdînd multe rane şi închisori, nu ş-au vîndutu-şi svînta credinţă. Şi iarăş sinta Besearică ş-au luatu-şi cinstita podobă a sintelor icone. Iară aceia ce o purtasă rău fură izgoniţi cu necinste şi statură pravoslavnici la sintele scaune.

Şi, trecînd de-atunce patru ai, svîntul Methodie să porni cu dumnădzăiască jelanie. Şi dzîsă cinstitei împărătease şi lui Mihail: "Nu e cu direptul a nu să aduce sintele moştii a direptului şi cinstitului şi preacuviosului patriarh Nichifor la Ţarigrad. Care s-au izgonit fără vină de la arhierie şi de la scaun, căce să punea cu nevoinţă pentru nevinovata credinţă şi ş-au firşitu-ş viaţa la-nchisore." Şi, ascultîndu-l împăraţii, îndată mînară cine avură gata să aducă mai curînd.

Şi mearsă cu dinşii şi marele Methodie cu preuţi şi cu călugări şi cu mulţîme de nărod. Şi, sosînd la sînta besearică a sîntului Theodor, unde era sintele moştii a sîntului mărturisitori şi sărutîndu-le şi făcînd litie cu bdenie totă noptea şi cu cîntări, le-au scos din mormînt, aflîndu-le cu totului tot întreg şi nestricat, 19 ai ce statusă îngropat (vedzi Calvinule, vedzi Luterule*, necredinciosule, sintele icone şi sintele ose a sinţilor ce le ocărăşti tu, lucrurile lui Dumnădzău cealea ce-i plac **Бы** 31.13, Ishod 29:36. 30: 6. 40: 9;1 **црствъ**[4] 6:19. 20, mai sus **гл**[5] 5?! Aşea or păţi ereticii ce nu cinstesc lucrurile lui Dumnădzău ce-i sînt de slujbă, raclă, heruvimi, dară şi osele sinţilor sînt cinstite la Dumnădzău 4, **црствъ** 13.21; osele lui Elisei!). Şi luînd sintele moştii le pusără în raclă cu mînule preuţilor, călugărilor, cu lumini şi cu cîntări şi, băgînd în caterga împărătească, purceasără.

Şi, sosînd, le-au ieşit împăratul cu sinatul şi tot clirosul cu lumini şi cu mare cinste. Şi luîndu-l sărutînd, rădicară în umere de-l dusără în Besearica cea mare, de slujiră bdenie totă noptea. De-acii,

* Calvin, Liuter **Бы** 20 i 18, cui turnă oloiul liacov pre piatră ce-au rădicat

demineaţa îl adusără în Besearica Sinţilor Apostoli, în 13 a lui martie, în carea şi izgnanie au răbdat. Şi să face săborul svinţii sale în Besearica Svinţii Apostoli.

Într-aceastaş dzî, pomenirea sîntului măcenic Urpasian. /

Împăratul Maximian munciia creştinii pregiur ţînutul Nicomidiei, fiind mare rîvnaci şi slujitori idolilor. Pre-acesta necurat orecînd îl aprinsără şi-l îmfocară asupra creştinilor sfeatnicii lui, cei într-o minte cu dînsul. Şi strîngînd pre toţi sinatorii săi boiarii împărăţiei şi besericaşii şi i-au îngrozît certîndu-i şi dzicîndu-le: "De iaste carea cumva vrunul de voi căzut în leagea creştinească şi de n-a vrea să să-ntorcă cătră miloşii dumnădzăi să să pocăiască, acela să-ş deşcingă brîul denaintea tuturor şi să iasă afară din curte şi din oraşul acesta din moşii şi strămoşii săi s-au îmvăţat a cinsti dumnădzăi, iară nu Dumnădzău unul şi-ncă ş-acela răstignit!".

Atunce cuprinsă pre toţi tremur şi frică carii credea în Domnul nostru Isus Hristos. Şi vrea putea vedea fiecine cu adevărat cum să nevoia nevoitorii pentru credinţa cea bună întru Domnul nostru Isus Hristos. Că unii să ascundea, alţîi să da la munci. Iară cîţi să ţînea vîrtos de dragostea cea curată cătră Domnul nu băga samă muncile şi batgiocoriia pre tiranul şi, lepădîndu-ş brîiele, fugiia de dînsul.

Atunce marele cu mintea şi de adamant cu sufletul Urpasian, fiind şi el unul din sinatori din boiarii cei mari de sfat, lepădă haina sa şi brîul şi dzîsă cu glas mare cătră împăratul: "De vreame ce eu astădzi, împărate, în loc de curteniia trecătore mă curtenesc la împăratul ceresc, la Domnul nostru Isus Hristos, na-ţi brîul tău şi cinstea şi boieriia, că-i trecătore şi nu dobîndeaşte nice un folos!". Audzînd aceastea fără nedeajde împăratul Maximian de la Urpasian, să schimosî la minte şi rămasă fără glas în mult ceas. De-aciia, ştergîndu-să preste obraz şi căutînd strîmb cătră svîntul, răcni buhnind ca o fiară neîmblîndzîtă, dzicînd: "Spîndzuraţi-l pre acest netreabnic şi-i zbiciulaţi carnea cu vine de boul". Şi, făcînd de pripă aceasta, croia carnea sîntului măcenic mult ceas fără milă, iară sîntul căuta spre ceriu rugîndu-să şi nemică mîhnindu-să. Şi-l pugorî muncitoriul de pre tîndeală. Dzîsă cătră slugi: "Săcaţ-îl
359r fără nice o milă în temniţă întunecată, pînă voi so- // coti cu ce morte-l voi umorî.

Deci sîntul, voios şi veasel în temniţă orecîte dzîle petrecînd cu rugă cătră Domnul Hristos, gătă spurcatul împărat o măiestrie de muncă: cuşcă de fier. Şi scoţînd din temniţă pre sîntul, băgă în cuşcă şi o spîndzură sus. Iară sîntul îmbrăcîndu-şi trupul cu acea cuşcă de fier, îmvăţă împăratul de adusără făclii aprinse multe. Şi arsără dinpregiur pre svîntul în cuşcă. Iară sîntul a lui Hristos martur, rugîndu-să, răpăosă. Şi atîta-l arsără, cît s-au topit ca ceara de-au curs totă carnea gios. Iară osele să feace ca şi pravul cel di-ntrare. Şi aşea svîntul măcenic a lui Hristos rugîndu-să şi topindu-să, împlînd văzduhul de miros scump mirtopsicesc, să sui ca o stea luminoasă la Dumnădzău, precum unii spodobîră a vedea. Iară becisnicul şi urîtul de Dumnădzău rămîind încă în mînie, strînsă scrumul de gios şi cenuşea oselor svîntului şi le-au aruncat în mare, la Nicomidiia.

Într-aceastaş dzî, sîntul măcenic Savin.

Într-aceastaş dzî, pomenirea sinţilor măcenici African, Puplie, Terentie. Şi să face săborul lor în Pavlopetriia.

Într-aceastaş dzî, sîntul Aviv din Ermopol, la piatră legat şi în pîrîu aruncat, s-au săvîrşit.

Într-aceastaş dzî, sînta măceniţă Hristina, cea din Persida, bătută în bătăi s-au săvîrşit.

Pentr-a lor sinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. Amin.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, ÎN 14, preacuviosul părintele nostru Venedict, 5933, în dzîlele lui Theodosie Împărat celui Mic şi la Rîm era Valentian.

Acesta elineaşte să **filcuiaşte "blagoslovit"**, că "benedict" să dzîce aşea lătineaşte.

Şi era din Ţara Rîmlenilor, din oraşul ce-i dzîc Nursiia, din părinţi blagocistivi şi bogaţi. Şi, lăsînd bogăţiia şi părinţii şi avearea de la părinţi, forte de mic şi nevîrstnic, să dusă la un loc pustii cu doica sa ce-i dedease ţîţă. Şi acolo cugetînd şi cu / Dumnădzău împrietenindu-să prin bunătăţi şi prin nevoinţa podvigurilor, luă de la Sinţia sa de minuni puteare de vindecării bolelor.

Dară alaltele a lui slăvite i le scrie pre lung istoriia, c-au făcut multe minuni, înviind morţîi şi prorocind mainte de lucruri viitore. Şi spuind de ceale de departe, ca şi cum vrea fi de faţă sîntul Benedict, blagoslovit cu numele şi cu darul de la Dumnădzău.

Din tinireaţe crude inemă bătrînă avînd, nedîndu-să nice la o dezmierdare, ce, lăcuind în lume, nu băga în samă a lumii ca florea veaştedă. Născut în ţînutul Nursiei, Ţara Vlăşască, în casa de cinste şi-l deaderă la Rîm, să-mveaţe carte lumască. Şi, lăsînd aceaca şcoală, să-ntorsă şi-ş lăsă părinţii şi avearea, vrînd să placă lui Dumnădzău. Să întinsă la viaţă şi petreacere svîntă. Şi ieşi de la lume îmvăţat fiind, şi fără şcolă, şi înţălept fără ştiinţă decît mi-au spus Constantin, om cinstit, carele pre

urma lui au stătut igumen după morte-i şi Valentinian, egumenul pre mănăstirea Liaterana şi Simplichie, care al treia după dînsul fu egumen şi de Honorat, carele şi astădzi trăiaşte aşeaşi în chiliia svîntului.

Deci sîntul, de mic, lăsînd şcola şi părinţii şi purcedzînd spre pustie cu mamca doica ce l-au aplecat, tîmplîndu-i-să calea prin oraşul Evfrida şi oprindu-l neşte priiatini. Iară mamca greşi de frînsă un vas dobîndit şi plîngînd aflîndu-o svîntul, feace rugă de să vîndecă vasul, de-l pusără a minune la Besearica sîntului Petr la uşe. Dară sîntul Benedict, de slava omenească ferindu-să, scăpă într-ascuns de mamcă şi de priiatini şi să dusă la pustiia ce să chiamă Subliacus, opt mile de la Rîm.

Şi, tîlnindu-l un călugăr, anume Roman, l-au întrebat de a lui sînt gînd, de i-au spus de tot. Şi, ducîndu-l acel părinte Roman la loc ascuns, îi ducea de mîncat tinerelului la pustie. Şi, trăind în peşteră trei ai neştiut de nime, fără de Roman. Şi fiind sus peştera, o trăgea cu funea de gios mîncarea ce-i ducea Roman, dîndu-i veaste cu clopoţăl, de supt deal.

Iară vru Dumnădzău să-l slăvască şi pre Roman, din osteneală să-l izbăvască, ca să lumineadze feclia aceaea în casa lui Dumnădzău. În dzua de svintele Paşte, un preut ce-ş gătasă să-ş facă ospăţ bun îi dzîsă Dumnădzău // în vis: "Tu îţ gătedzi bucate dezmierdate, iară sluga mea, în cutare loc, sacă 360r
de fome.". Şi-ndată sculîndu-să, luă bucate, purceasă cercînd codrii şi munţîi şi stîncile, pînă ce-au găsît peştera sîntului Benedict. Şi, făcînd rugă la Dumnădzău, dzîsă: "Scolă de ti-i ospăta, că astădzi sînt svintele Paşte!". Iară sîntul dzîsă: "Astădzi sînt la mine Paştele, cînd venişi de mă socotişi (că nu ştiusă sîntul că-s Paştele, fiind de mult osăbit de lume) .". Şi, ospătîndu-să amîndoi, să-ntorsă preutul acasă.

Într-acceaea vreame şi neşte păstori îl găsîră, îi aducea de mîncat. Luîndu-ş blagoslovenie şi fieri i să îmblîndzîia. Şi, ieşindu-i veastea, veniia mulţi de-i aducea hrană, luîndu-ş hrană sufletească de la sinţia sa.

Odată, nepriitoriul i s-au arătat în chip de pasere zburătore niagră, zburînd pregiur obrazul lui. Şi-l goni făcîndu-ş sînta cruce. Sîmţî în trupul său supărare trupască, carea nu mai avusease, venindu-i în gînd o femeaie ce o văzdusă orecînd. Şi i-au pornitu-i atîta dor, cît puţinel de n-au lăsat pustiia, să margă la lume. Dară Dumnădzău, cu mila cercîndu-l şi venindu-şi cătră sine, mearsă de să tăvăli prin spini şi prin urdzîci, de să fripsă şi să-nghînpă, cu trupul gol. Şi aşea ardzîndu-l usturimile, i-au săcat gîndul pohtelor şi focul cel dinontru cu focul cel dinafară au stîns şi păcatul au învincit. De-aciia, n-au mai avut nevoie cum şi sîngur spunea. De-acii, mulţi omeni lăsînd lumea, năzuia la sîntul că, biruindu-şi păcatul, cu cale era să fie ş-altora dascal.

Pentr-aceaea*, şi Moisei leviţîlor din 25 de ai să fie la slujbă au pus, iară de la cîndzăci de ai să fie în nontrul cortului straje la vasele lui Dumnădzău: "Că la tinereaţe arde trupul spre iscuşenii, iară de la 50 de ai răceaţe focul pohtelor! Şi, deaca sînt acmu slobodzi, pot fi straje vaselor lui Dumnădzău, adecă îmvăţători sufletelor omeneşti şi omul lui Dumnădzău ca din săpătură (pămîntul cel curăţît de spini) agonisită de bunătăţi sinte cu bişug, cu leage!".

Era acolo apropе o mănăstire şi, murindu-le egumenul, mearsără la sîntul Benedict, de-l rugară şi-l adusără să le fie egumen. Deci sinţia sa, purtîndu-i pre obiceaie bune şi lor fiindu-le greale, că nu era deprinşi aşea în podvig nalt (că grea-i viaţa acelor buni răilor), să sfătuiră şi-i deaderă în băut otravă. Iară sîntul, sămnînd / cu sînta cruce, sună în vas ca o lovitură de piatră şi, frîngîndu-să stecla, cursă gios otrava. Iară sîntul, cunoscîndu-le lucrul, să iertă de la dînşii şi mearsă la pustie. Că acolo să cade a răbda răul unde între răi sînt şi buni.

Că aşea şi Pavel Apostol carele doriia morte pentru Hristos, ca să margă să fie cu Sinţia sa, dară el scăpă de la Damasc de morte slobodzît preste zidiu cu funea, nu doră pentru morte temîndu-să, ce pentru să mai trudeascâ pentru folosul a mulţi. Aşea şi sîntul Venedict. Deaca să aşedză la pustie, mulţi ucinîci i să strînsără, cît feace 12 mănăstiri de dînşii şi-n tote cîte 12 călugări au pus, fără cîţi au oprit la sine. Şi rîmleani, omeni de mare cinste ş-aducea cuconii la dînsul, de-i închîna lui Dumnădzău supt îmvăţătura lui. Atunce acel de neam bun Evţiuş, deade pre al său fii Mavru, iară Tertilie Patrichie, boiarin împărătesc, deade pre al său fii Plaţida, tinerei cuconi.

Într-o mănăstire era un frate nerăbdători la rugă de ieşi din besearică. Pre carele sîntul văzdu că-l trage un copil negru de polă afară. Şi dzîsă sîntul cătră Pompian Egumenul: "Văzdut-ai cine-l trage afară de la rugă pre cel frate?". Ei feacerâ că n-au văzdut. Şi a doua demineaţă le dzîsă să facă rugă ca să vadză. Şi văzdu Mavru, iară Pumpian n-au văzdut cumu-l trage afară din besearică dracul. Deci îl certă o dată şi a doua dată cu bătaie şi s-au părăsît dracul a-l mai dodei.

---

* ЧНСАІ 8,24.

Odată, la o mănăstire ce era pre stîncă şi neavînd apă, au scos izvor cu ruga. Şi săcurea căzdută a unui frate, ca şi Elisei, dintr-apă au scos.

Odată Plaţid, fiind cucon, mearse să ia apă din pîrîu. Şi plecîndu-să să ia apă, căzdu în pîrîu după vas. Şi-l duceа pîrîul în gios. Şi sîmţînd sîntul cu Duhul Sînt, strigă pre Mavru să alearge să scoţă pre Plaţid. Şi, luînd Mavru blagoslovenie, văzdu că să neacă Plaţid şi alergă pre apă ca pre uscat şi de păr îl trasă la tărmure. Şi, deaca oglindi, să văzdu că îmblă pre apă, spusă svîntului această minune. Iară sîntul acel dar l-au socotit că-i de la Dumnădzău pentru poşluşaniia ce-au ascultat. Iară ucinicul îi părusă că alergă pre pămînt. Iară Plaţid spunea că-i părea că i-i haina sîntului Benedict în cap, de-l trasă din pîrîu. Şi slava lui crescînd în tote dzîle, să adăogea slugile lui Dumnădzău, lăsîndu-să de lume.

361r Iară unul, anume Florentius, rîhnindu-i // forte, să nevoia să-l micşureadze. Şi, neputînd, s-au ispitit să-l otrăvascu. Şi i-au trimis o pîine cu otravă pominoc. Şi sîntul Benedict priimi mulţămind, dară, cunoscînd vicleşugul, au dat pîinea unui corb ce avea de la sîntul socotinţă să o ducă la loc pustii, să nu o afle omenii. Şi, văzdînd Florenţie că nu putu face, au îndereptat muieri să ţiie calea călugărilor cu giocuri, făcîndu-le iscuşenie. Văzdînd sîntul şi temîndu-să de călugăraşii cei tinerei, îi luă cu sine şi cu o samă de fraţ şi să dusă de-acolo, lăsînd mănăstirea. Iară pre Florenţius au căzdut îndată un cerdăcel de marmure de l-au ucis. Şi-ndată Mavrus alergă după sîntul Benedict de-i spusă. Iară sîntul plînsă forte, căce peri nepriiatinul lui. Iară ucinicului căce orecum i-au părut bine, i-au dat canon. Aşea era sîntul de nezlobiv, ca Moisei şi Elisei şi Ilie cu corbul şi David cînd plîngea pre Saul.

Mărs-au şi la cetatea Cassina. Acolo încă tăia idolul lui Apolon. L-au răsîpit şi-au făcut pre loc besearică sîntului Ioan Crăstitel. Şi omenii cei rătăciţi i-au dobîndit lui Dumnădzău. Iară dracii, nu prin visuri, ce avidomă i să arăta să-l îngrozască, de-i audzîia şi-alţîi strigînd: "Benedicte! Benedicte!". Şi, neräspundzîndu-le, întorsără de-l blăstăma, dzîcînd: "Maledicte, ce te acoliseşti de noi!".

Odată, zidind fraţii, să ivi dracul de dzisă sîntului: "Mearge-voi să agiut fraţîlor la lucru!". Şi, cunoscînd sîntul că va face o poznă, le-au dat veaste să să păzască cu ruga. Iară unul iaca zidiul cade oborît de vrăjmaşul şi pre un frate mic l-au stîlcit. Şi, luîndu-l cu cerga, îl băgară în cămara sîntului de l-au apostoleaşte învis cu ruga. Şi iarăş l-au mînat la acelaş lucru, duh de prorocistvie de-agiuns aveа de ştiia de pre departe lucruri ce să făcea şi spunea fraţîlor mai vîrtos cînd ceva preste voia lui făcea.

Din ce îndemnat craiul goţîlor Totila, acel tiran mare, la sîntul Benedict au venit, trimiţînd întîi ispită în hainele sale pre Rigga, dîndu-i slugi pre Veleric şi Ruderic şi pre Blindin. Dară svîntul de departe i-au înfruntat. Atunce craiul au venit cu sîne, căzdînd şi-nchinîndu-să sîntului, pînă l-au rădicat de la pămînt. Şi sîntul Benedict l-au dojenit pentru răutăţi, dzîcîndu-i: "Pără- / seaşte-te de realele tale! Rîmul vei dobîndi şi preste mare vei treace! Şi, împărăţînd 9 ai, vei muri al dzeacele an!". Care audzînd, forte să temu . Şi, cerşindu-şi molitvă, să dusă. Şi de-atunce s-au läsat de-a face aşea reale. Şi, împărăţînd 9 ai, al dzeacele au murit în Siţeliia.

Pre un cliric de la Besearica Acuţiei împiedecat de dracul l-au slobodzît, dîndu-i să nu să îndease mai nainte la sintele sinţeniei şi carne să nu să mănînce. Şi el, ţiind bine cuvîntul o samă de vreame şi iarăş iubind mîndriia, au călcat porunca. Şi l-au omorît nepriitoriul, nevădzînd becisnicul că pentr-aceaea fu întîi certat, să nu năvăliască la svintele preuţeşti.

Odănăoră, ucinicul său Theoprov îl află forte amar plîngînd. Şi-l întrebă nepărăsînd. Şi-i spusă sîntul că mănăstirea or să o pustiască păgînii, lăsîndu-i Dumnădzău. "Şi m-am rugat lui Dumnădzău de de-abiia mi-au dăruit sufletele fraţîlor .". Şi aşea lovind noptea, s-au plinit cuvîntul sîntului.

Altăoră, au mînat pre un frate la călugăriţe să le îmveaţe. Şi dăruindu-i năfrămi, deaca veni, îndată l-înfruntă sîntul, dzîcîndu-i: "Ce porţ răutatea în sîn?!". Iară el roşindu-să, lepădă din sîn năfrămile, cerşindu-ş iertăciune şi canon. Pre vreame de mare fomete, tînjînd săborul, iară sîntul tot îi dojeniia pentru mică credinţă. Iară demineaţă aflară 200 de mierţe de fănină naintea porţîi mănăstirii şi nu s-au ştiut de cine-i adusă.

Gîndurile omeneşti aoria ştiia, săvai că prorocii n-aveа pre tot ceasul ştiinţă de tote. Că şi Nathan, întrebîndu-l David de-a face besearica lui Dumnădzău, întîi i-au dat voie, apoi l-au oprit. Şi Elisei, prăvind plîngătorea femeaie, nu ştiia derep-ce. Făcînd Dumnădzău pentru smereniia şi micşurarea lor, nespuindu-le în totă vreamea, ca să cunoscă ce au de la Dumnădzău, cînd au duhul prorocesc şi ce au din eişi cînd nu-l au.

Dănăoră, un creştin bun l-au rugat să-i facă mănăstire pre numele său în oraşul Tartanoz. Trimis-au acolo fraţi, dzicîndu-le să nu urdzască pînă n-a veni să le arate locul în cutare dzî. Cînd preste nopte, li să arăta în vis, arătîndu-le locul şi chipul pristavilor. Ei necredzînd visul şi sîntul

nevenind, să-ntorsără de-l întrebară. Şi le spusă că li s-au arătat în vis de le-au spus treaba unde şi cum. Că şi ava cum într-o mică de // ceas cale de 12 dzile îmblă la Dannil de-i dusă prîndzul la-nchisorea 362r leilor, la Vavilon. Dară ce divăi cu visul, că-i mai lesne cu sufletul sinţîlor a face, că trupul iaste slab, iară sufletul iaste putearnic.

Pre un călugăr neascultoi l-au gonit din mănăstire. Şi, ieşînd să să ducă, i-au ieşit un bălaur să-l înghiţă. Şi el, ţipînd, săriră fraţii şi nemică nu vădzură. Dară el să-ntorsă, făgăduind pînă la morte să asculte.

Un preut au poftit undelemn, iară chelariul au tăgăduit şi nu i-au dat preste porunca sîntului. Şi sîntul luînd stecla cu undelemnul, au zvîrlit într-o piatră. Şi, nestricîndu-să, a minune de la Dumnădzău, au trimis sîntul undelemnul cu vasul cu tot preutului aceluia. Şi rugînd Dumnădzău, au izvorît undelemn.

Altăoră, un tată pre fiiu-său mort l-au adus la mănăstirea sîntului Benedict, strigînd asupra sinţîi sale cu mare plînsore ca să-i îmvie pre fiiu-său. Aceasta audzînd sîntul Benedict, dzîsă către fraţi: "Să fugim, fraţîlor, să fugim! Nu-i al nostru, ce-i apostolesc acesta lucru!". Iară acel tată aşea tare striga ucigîndu-să şi dzîcînd: "Nu m-oi duce de-acii pînă nu mi-i scula hiiu-meu!". Atunce, făcîndu-i -să milă, chemînd săborul la rugă, dzîsă: "Doamne, nu căuta la păcatele meale, ce caută la credinţa omului acestuia. Carele pentru viaţa fiiului său şi-ntorcerea sufletului la trup să rogă!". Şi, atingîndu-să de trupul acelui cucon, să şi ivi putearea lui Dumnădzău şi învisă cuconul.

Aveа sîntul o sor sholeastică, adecă "cărtulare". Carea de tinerea s-au închinat lui Dumnădzău să slujască în curăţiie şi-n ficiorie. Carea dănăoră într-un an îl vedea pentru vorovă sufleteaască. Iară cînd vrea să-ş dea sufletul la Dumnădzău, ea veni la fratele ei, depărcior de mănăstire, unde ieşiia fratele ei pînă la dînsa. Ea i să ruga, amu însărînd, să rămiie preste nopte la vorovă sufleteaască de lucruri cereşti. El nu vrea nice întru-n chip, dzîcînd că nu să cade a mînea denafară de mănăstire. Iară ea, puind capul şi mînule pre masă, rugă Dumnădzău să facă să opreasca pre fratele-şi. Şi-ndată să porni ploie mare cu fulgere. Şi pricepu sîntul Benedict că ruga ei o feace aceasta. Şi-i dzîsă: / "A ce-mi feceşi aceasta, soro!". Ea-i răspunsă: "Tu, frate, nu vreai să-mi asculţi, iară Dumnădzău mi-au ascultat ruga!". Şi rămasă totă noptea, de lucrurile lui Dumnădzău şi de împărăţiia ceriului cu dulciaţă vorovind cu dînsa, fără somn, pînă-n dzuă. Iară a treia dzî, văzdu sîntul Venedict sufletul surore-sa la văzduh, suindu-să în ceriu cu mare cinste. Şi mulţămind lui Dumnădzău, spusă fraţîlor. Şi o astrucă în mormîntul său ce-ş gătasă şie.

Într-aceleaş chip sufletul lui Gherman, episcopul de Capuana, dus de îngeri în ceriu, noptea stînd la rugă, pren ferestruie prăvind, văzdu şi lucru minunat. Că într-acea mare strălucire în carea era sufletul încungiurat ca într-o radză de sore totă lumea naintea ochilor lui era adusă. Care lucru nu-i să nu să potă, că sufletului celuia ce veade pre Dumnădzău şi Tvoreţul său micä-i totă lumea! Şi carele cît de puţîntel veade lumina Tvoreţului său, aceluia totă tvoreniia i să veade mănuntă şi cuprinsă.

Făcut-au sîntul ş-alte multe minuni. Aveа şi învăţături dumnădzăieşti, c-au scris şi ustavuri călugăreşti forte cu folos sufleteşti.

Şi cu şease dzîle nainte ş-au deşchis mormîntul, a şeasea dzî să cerşu de-l dusără ucinicii în besearică de să priceştui. Şi, ţiindu-l ucinicii, ş-au dat sufletul în mîna lui Dumnădzău, rugîndu-să. Şi într-aceaaea dzî a doi părinţi, unul de loc, altul într-altă mănăstire, văzdură ce li-au arătat Dumnădzău: drum aşternut din mănăstirea lui pînă în ceriu, lîngă care drum sta un bărbat luminat şi dzîcea: "Acesta-i drumul pre carele iubitul lui Dumnădzău Benedict s-au suit în ceriu, în anul de la Domnul Hristoş, 5420 .". Şi-l astrucară în Cassina, în Besearica sîntului Ioan Crăstitel.

Într-aceastaş dzî, sîntul măcenic Alexandru în Pidna sau Didna.

Acesta era în vreamea întunearecului înşelăciunei, strălumind ca un mult luminat luceafăr. Şi îmfruntă buieciia necredincioşilor şi oborî gios ca cu săgeţîle cu cuvintele sale pre nălţatul şi gurguţatul vrăjmaş şi totă înşelăciunea, propovedуind cu îndrăznire pre Domnul Hristos. Pentru care ciucă aceia ce era daţi supt înşelăciune, nesuferind bărbăţiia şi îndrăznirea lui, nevoiră cu multe fealiuri de măiestrii şi meşterşuguri să slăbască bărbăţiia şi // voniciia lui. Şi, nebiruindu-l, îi tăiară capul. Iară 363r Dumnădzău l-au proslăvit cu darul isţealeniilor, tămăduind tot fealiul de bole celor ce năzuiesc cu credinţă la Sinţia sa.

Într-aceastaş dzî, preacuviosul părintele nostru şi ispoveadnic Evshimon, episcopul Lampsacului.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 15, sîntul măcenic Agapie şi cu dînsul Pulpie, Timolau, Alexandri doi şi doi Dionisii şi Romil. 5790.

Aceştia era în vremile lui Dioclitian, Agapie din sat din Agaza, iară Timolaie de la Pont. Iară doi Dionisii din Tripoli de Finica, iară Romil era ipodiacon la besearica Deospolei. Iară Pulpie şi doi Alexandri de la Eghipet.

Aceştia întîia amu legîndu-ş împreună sufletele sale cu a lui Dumnădzău jelanie, de-aciia, îş băgară mînule în cămuş şi astătură naintea lui Urvan, ighemonul de Chesariia, spuindu-să creştini pre sine. Şi el neputînd să-i înduplece, nice cu spărieturile, nice lingăriturile, să-i desparţe de la Domnul Hristos, au învăţat de le-au tăiat capetele.

Într-aceastaş dzî, svîntul apostol Aristovul, episcopul de Vretaniia, fratele lui Varnava apostol.

Acesta era din cei 70 de ucinici a Domnului Hristos. Au urmat sîntului apostol Pavel, propoveaduind sînta Evanghelie şi slujindu-i în totă lumea. De la carele s-au şi hirotonit episcop în cetatea vretanilor, omeni sălbătăciţi şi sireapi. De carii uneori bătut, alteori tras la uliţă, au îndeplecat pre mulţi de-au apropiatu-i la Domnul Hristos. Deci, făcînd sinte besearici şi hirotonîndu-le popi şi diaconi, s-au săvîrşit.

Într-aceastaş dzî, sîntul Nicandru de Eghipet.

Ş-acesta sînt au fost în dzîlele lui Dioclitian Împărat. Şi, crescînd în sînta credinţă şi îndrăgind sinţii măcenici, avea lucru pre-ascuns, de rădica svintele lor moştii şi le astruca cu cinste.

Şi, odănăoră, strîngînd trupuri de-a svinţi măcenici şi astrucîndu-le cu cinste, l-au zărit un idoloslujitori şi / l-au pîrît cătră boiarinul. Şi, prindzîndu-l, mărturisi cu îndrăznire pre Domnul Hristos Dumnădzău adevărat. Şi belind piialea de pre sinţia sa muncitorii, au dobîndit cununa măceniceascâ.

Într-aceastaş dzî, pomenirea sîntului măcinic Menignos .

În dzîlele lui Dechie Împărat să **feace mare** gonă asupra sinţilor creştini. Atuncea, acela ce era ispravnic pre Asiia era cu totul şugubăţ şi sireap la fire. Deci s-au pugorît la mare şi pre cîţi creştini au aflat, bătîndu-i pre toţi, i-au băgatu-i la închisore întunecosă şi-n butuci. Şi, deaca-au noptat, strigară cu toţii într-un glas la Dumnădzău dzîcînd: "Despuitoriule Doamne Isus Hristoase, Carele dezlegaşi vîrhovnicul tău Petr Apostol din legături prin îngerul tău şi din temniţă slobodzişi, scoţîndu-l fără sunet, Tu ş-acmu trimite-ne agiutoriul tău şi ne mîntuiaşte din cetluitura aceasta ce ne ţine şi din neagra temniţă! Că să cunoscă şi aceştia ce te leapădă că tu eşti sîngur Dumnădzău şi împărat veacinic!". Şi aşea rugîndu-să ei, li s-au ivit Domnul izbîndelor. Şi strălumînînd lumină în temniţă, fugi întunearecul şi le dzisă Domnul: "Cutedzaţi şi nu vă teameţi, că eu sînt cu voi!". Şi-ndată căzură legăturile tuturora, topite ca ceara, şi înşăş temniţa s-au deşchis. Şi Domnul le dzîsă:" Duceţî-vă de-aciia şi propoveduiţi pretutînderea putearea Mea!". Şi aşea Domnul s-au suit în ceriu. Iară ei ieşîră de să dusără.

Şi, demineaţă, venîră rîndaşii cei de straje. Deaca văzdură peceţile sănătose şi-n temniţă nimerilea, să înspămîntară. Şi ieşînd, striga: "O, ce sîlă şi ce apucare! Că Nazoreul Hristos au venit noptea de-au furat legaţii .". Deci unii să mira de minune, alţii lua în rîs pre străjearii.

Aceastea audzîndu-le Menignos Fericitul, să împlu de credinţă şi de liubov cătră Domnul Hristos. Că el fiind nălbitori, de spăla odănăoră cămeş la pîrîu, audzî glas din ceriu de-i dzîcea:" Menigne, vino şi ţ-voi da dar mult!". Şi, el, luînd fricâ, să spărie. Şi iarăş să plecă de spăla. Şi iarăş glasul cătră dînsul: "Menigne, vino cătră mine, să vedzi bunurile carile aşteaptă pre ceia ce iubăsc numele Mieu!". Deci el n-au mai aşteptat să mai audzâ a treia glas, ce îndată purceasă de împărţî
364r hainele ceale omeneşti ce nălbişă şi pre sine să gă- // tă, aşteptînd pre cneajul.

Şi preste puţine dzîle, sosînd cneajul la loc, şedzu să audzâ pre ceia ce veniia şi le cetiia poruncile împăratului pentru leagea. Atunce minunatul acesta Menignos, împlîndu-să de îndrăznire, sări la mijloc. Şi apucînd cărţile împărăteşti din mînule cneajului şi rumpîndu-le bucăţi, le-au călcat dzîcînd: "În numele lui Isus Hristos, Dumnădzăul mieu, pre aspidă şi preste vasiliscă mă voi sui! Şi voi călca aceale fără leage porunci a lui Dechie!". Aceastea deaca văzdură slugile acelui fără leage, îl trîntîră gios şi-l stropşiră bătîndu-l fără milă. Şi, deacă-l feacerâ mai mort, îl legară vîrtos şi-l scularâ. Atunce-i dzisă cneajul: "O, cap rău, pre cine bizuindu-te o feceş aceasta?!". Iară sîntul feace: "Pre Domnu mieu Hristos .". Şi el feace: "Spîndzuraţî-l pre acest buiac şi cu inemă dîrză şi sămăţ sus pre lemn! Şi-i struşiţi vîrtos carnea de pre dînsul, să vedem veni-i-va Hristos să-l scoţă?!". Şi atîta-l strujiră, cît i să vedea tote maţele pentre coste. Deci cniajul acela în tote aceastea să lupta cu Dumnădzău. Şi ocărîia răbdarea sîntului. Iară svîntul răbda, rugîndu-să lui Dumnădzău şi ocărîia pre

tiranul. Atunce, mînîindu-să, dzîsă:" Poruncesc să-i taie deagetele mici bucăţeale, acealea ce sfărîmară cartea împăratului!". Şi îndată-i săcerară deagetele de la mîn, de prin noduri. Şi cura lapte în loc de sînge.

Şi, închidzîndu-l în temniţă, a doa dzî demineaţă îl scosără la-ntrebare. Iară sîntul, mărturisînd naintea tuturor pre Domnul Hristos, iară pre împăratul blăstămînd şi pre boiarinul ocărînd, să mirară toţi. Şi s-au răspuns să i să taie capul. Şi, ducîndu-l la locul cel de tăiat, mergea femeaia lui după dînsul plîngînd. Şi mult nărod. Şi, sosînd la loc sîntul, stătu pre loc nalt şi învăţă nărodul cu învăţături sufleteşti şi pre femeaie-şi o lăsă pre mînă de ispravnici. Şi aşea tăietorii îi tăiară capul. Şi vădzură prăvitorii minune: ca o turturea curată ieşînd din rostul lui şi zburînd în ceriu. Şi toţi să minunară, dzîcînd: "Mare-i Dumnădzăul lui Menignos!". Şi de strigările nărodului să cutremură pămîntul în tot oraşul. Atîta cît şi anthipatul s-au spăimat. Şi, deaca ştiu vina holcăi* învăţă să-l lase neîngropat, "Să vedem ore îngropa-l-va Dumnădzău?!". Şi pusă straje să păzască sintele moştii.

Iară preste nopte, deacă adormiră, / venîră fraţii lui de-i luară trupul. Şi, sosînd la locul unde doriia sîntul, adormiră. Şi li să arătă în vis sîntul, dzîcînd: "Alergaţi de-m luaţi capul cu carele am mărturisit pre Domnul Hristos, c-aţ uitat să-l luaţi!". Şi, deşteptîndu-să, alergînd înapoi şi fiind întunearec, vădzură luminâ ca o stea luminată pre capul svîntului. Şi luîndu-l, dusără la trup. De-acii, vrînd fraţii să-l ducă mai departe, le-au dat sîntul veaste de-l îngropară pre loc unde sosîră cu sîntul lui trup, în slava lui Dumnădzău Isus Hristos. Amin.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ , 16, pomenirea sîntului măcenic Savin.

Acesta era de la Ermupol a Ighiptului, în vremile lui Dioclitian Împărat. Ascundzîndu-să denafară de oraş cu alţi creştini într-o căşcioră micâ. Şi cercîndu-l idoloslujebnicii, că avea mare veaste în creştini, fiind de rudă mare. Şi, întrecînd pre alalţi la rîvna sintei credinţe, apoi, aflîndu-l, l-adusără la Arian, ighemonul oraşului. Şi, mărturisînd pre Domnul Hristos, fu spînjurat şi strujit pînă i-au picat carnea la pămînt. De-aciia, îl arsără cu feclii aprinse; de-acii, legîndu-i o piatră, l-aruncară în pîrîul Scamandrul. Şi aşea-ş luă sînta cununâ de la Domnul Hristos, măceniceascâ, în bucurie veacinică, luminat cu sinţii, veselindu-să şi rugîndu-să pentru creştinătate.

Într-aceastaş dzî, pomenirea sîntului măcenic Papa.

Acesta, vădzînd că stă în cumpănă de perire lumea, astătu naintea boiarinului păgînesc de-l mustră şi-l micşură cu mare îndrăznire ce avea cătră Domnul Hristos.

Deci îl pusără la pămînt, îl bătură cu bătăi cumplite preste trup şi preste obraz; de-acii, îl spîndzurară şi-l zdărîia cu brînci de her. De-acii, bătîndu-i pirone în talpe, îl alergară lungă alergătură; şi iarăş îl legară la un pom sterp. Şi-ndată feace pome. În carele s-au săvîrşit sinţia sa. Iară Licaoniia să bucură şi să // veseleaşte, avînd în sine sintele lui moştii. 365r

Într-aceastaşi dzî, sîntul măcenic Iulian cel ce iaste în Chilichiia.

Acesta era din oraşul a nazavreilor, din a doa eparhie a chilichilor, ficior orecăruia sfeatnic şi maicâ-sa, creştinâ. De la carea îmvăţă credinţa în Domnul Hristos. Şi, nevoindu-să cu îmvăţătura sintelor Scripturi, la 18 ani a vîrstei sale, fu adus naintea ighemonului Marchian. Şi, nepriimînd să tămîiadze idolii, fu bătut în tot fealiul de părţile trupului. De-aciia, aruncîndu-l în temniţă, au venit maicâ-sa de l-au întărît şi l-au sfătuit întrebîndu-l şi răspundzîndu-i că:"Va sta vîrtos şi va muri pentru credinţa întru Domnul nostru Isus Hristos .". Deci îl băgară într-un sac plin de arină şi cu gîngănii veninate, îl aruncară în bulbocă. Şi aşea au priimit cununa sintei mărturiei de la Domnul nostru Isus Hristos.

Într-aceastaş dzî, sîntul Ioan cel de Rufiiane cu pace s-au săvîrşit.

Într-aceastaş dzî, sîntul Roman Măcenicul de sabie săvîrşit.

Într-aceastaş dzî, sinţii dzeace măcenici în Finichiia de sabie s-au săvîrşit.

Într-aceastaş dzî, sîntul Alexandrion, papa de Rîm, cu pace s-au săvîrşit.

Într-aceastaş dzî, dintru sinţi părintele nostru Anina, făcătoriul de minuni.

Acest dintru sinţi părintele nostru Aninas, din tînără vîrstă, fără de nice o îmvăţătură, iubiia blîndeaţea şi liniştea, şedea la sîngurătate. Şi, deaca să feace de 15 ani şi rămasă sărac de părinţi, lăsă lumea şi tote şi să dusă la pustie. Şi aflînd un călugăraş, anume Maiiuman, carele era forte nestrîngătoriu, preveghea şi făcea rugă cu dînsul. Şi atîta văzdrăjanie avea, cît, de multe ori, în patru dzîle mînca o datâ. Şi, fiind într-atîta lipsă, atîta să bucura, cum vrea prîndzî la masă împărătească.

---

* gîlceavei

De-acii, preste o samă de vreame, vru dascalu său să să ducă de-acolo. Iară acest fericit ş-cerşu iertăciune şi rămasă pre loc, dzîcînd: "Iartă-mă, părinte sinte, că nu mă trage inema a mă duce de-acii, de vreame ce m-au îndireptat Dumnădzău la acest loc.".

Şi ducîndu-să / părintele, el rămasă pre loc. Şi de multe ori mergea la adîncul pustiei cîte 20 de dzîle cale şi cîte de 30 de dzîle şi iarăş să-ntorcea la chilie. Şi, omorînd patimile trupeşti, precum să cade, dobîndi plată lucrurilor sale. Că i să pleca fierile sălbatece, urmîndu-i pururea doi lei pretutinderea. Carii unul de dînşii să-nghipasă într-un picior şi, scoţîndu-i-l sîntul, l-au legat şi l-au tămăduit.

Şi, ieşindu-i veastea pretutinderea, veniia la dînsul nărod aducîndu-ş bolnavii. Şi cu darul ce avea de la Dumnădzău, cu ruga tămăduia pre toţi în tot feali de bole. Şi, lăsînd pustiia, petrecea la chilie-ş. Şi neavînd apă pre-aprope, căra apă de la apa Efratului, patro au cinci mile. Deci, întîi aducea puţină , iară, deacă să nădîră glote şi trebuind mai multă pentru băutul, feace sternă de să strîngea apă de ploie, la vreamea ploilor.

Iară, dănăoră, nemerind glotă multă, să fîrşi apa din sternă. Şi, sosînd altă glotă mare şi trebuind apă, nu află sluga nice o vadră, că o băusă totă. Rădică ochii spre ceriu cu rugă de la inemă la Dumnădzău, trimisă pre ucinic: "Du-te, fiiule, cu numele Domnului Hristos!". Şi, ascultînd, mearsă şi află sterna plină de apă. Şi strigînd glotelor: "Ia-mblaţi de vedeţi minune!". Şi, săturîndu-să toţi de apă limpede şi reace, să minunară, mulţămind lui Dumnădzău ce prosläveaşte pre ceia ce-l iubăsc pre Sinţia sa. Şi vrînd sîntul să acopere strigarea aceştii minuni, căra apă de la Efrat în tote nopţ.

Şi altă dată iarăş, scoţînd totă apa nărodul ce venisă şi trebuindu-le apă, alergă cu vadra la pîrîu. Şi incă nu mersease cîtu-i de o proşcă cale, să conteniia, cugetînd de slăbiciune. Deci, văzîndu-l că stă de cugetă să să-ntorcă, ei zărîră vasul plin. Şi strigă în glasul mare: "Daţi slavă lui Dumnădzău, că braţele bătrînului izvorăsc apă vie!". Şi, alergînd toţi la vadră, văzdură plină de apă reace şi să mirară. Şi începură a să tăvăli pre la piciorele svîntului, rugîndu-l să părăsască, să nu ostenească pentru dînşii. Şi-i dzîcea: "Că de n-ar hi făcutu-să minunea, tot ai hi cărat apa de la Efrat!". Iară sîntul, căzînd la pămînt, striga pre sine "pămînt" şi "cenuşe" şi "viiarme" şi de totă micşurarea. Şi abiia i-au potolit.

Atunce Patrichie, episcopul de Chesariia, audzînd că sîntul cară sîngur apa, i-au dat un dobitoc de cărat apă. Iară orecare mişel, supărat de un datornic, mearse la părintele jeluindu-să. Iară el, neavînd
366r // altă şi nevrînd să-l lase cu deşert, i-au datu-i acel dobitoc, dzîcîndu-i: "Vinde-l, fiiule, şi te plăteaşte!". Şi, oblicînd episcopul, i-au trimis altul, dzîcînd: "Acesta nu ţi-l dăruiesc, ce numai să fie de cărat apă! Şi cînd mi-a trebui, mi-l voi lua!". Şi, venînd alt sărac, luă şi acestalalt asîn. Iară episcopul, deaca ştiu, feace: "Un Budă-i mare şi mîna argaţii de cără apa de-l împlea şi iară să-ntorcea acasă. Care Budă-i iaste şi pînă astădzi de piatră ." Şi era pre-aceale locuri un stîlpnic vestit. Carele pricîndu-să cu orecine, au aruncat cu o piatră de l-au vătămat. Pentr-aceaea, s-au pugorît de-au alergat după acel vinovat să-ş împle de pre dînsul. Iară svîntul, cunoscînd din Duhul Sînt, scrisă şi trimisă carte pre un leu. Care lucru deaca vădzu stîlpnicul, să-nspăimă de minune. Deci, luînd cartea şi cîtind, s-au umilit, lăsînd giudeţul pre Dumnădzău. Şi scrisă răspuns la svîntul pre leul, mulţămind lui Dumnădzău şi ogodnicului Sinţiii sale.

Şi o femeaie, avînd cumplită bolă, mergea către sîntul. Şi, tîlnindu-o un varvar, s-au apucat să o silească la păcat. Iară ea feace rugă cu numele sîntului şi s-au potolit varvarul de la gîndul cel rău. Şi vrînd să-ş ia arma ce o înfinsease în pămînt, o află rădăcinată. Şi, minunîndu-să, mearsă la sîntul de să îmvăţă şi să botedză. Şi să călugări, de să feace iscusît lîngă sîntul. Iară femeaia, tămăduindu-să de la sîntul, mearsă veaselă. Sînt şi alte multe a sîntului preste fire şi slăvite, ce pentru să nu lungim am lăsat.

Iară sîntul, trăind nouădzăci şi cinci de ai în săhăstrie, neieşînd de-acolo nice leac, într-atîta ce-i totă viaţa lui 110 de ai, prorocind providenii multe. Carile s-au izbîndit. Şi, strîngînd fraţii, le-au ales pre unul carele era de întrecea pre alalţi în bunătăţ şi le dzisă că: "Dumnădzău au ales în locul mieu pre acesta să vă fie păstoriu!". Şi sărutîndu-i, i-au blagoslovit. Şi, mai trăind 7 dzîle, s-au răpăosat cătră Dumnădzău, în 16 a lui marte.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. Amin.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 17, preacuviosul părintele nostru Alexie, omul lui Dumnădzău. /

În dzîlele blagocistivilor împăraţi Arcadie în Ţarigrad şi Onorie în Rîm, era un boiarin mare în Rîm, anume Evfimian, frunte boiarilor celor de sfat şi înţălept, bogat şi înţălept, dăruit de dzînsa dumnădzăiască. Iară la suflet camai bogat şi forte cu bunătăţi şi minunat. Lucrătoriu isteţ şi neleaneş în tainica vie a Mîntuitoriului Hristos, păzîndu-i tote poruncile neclătite. Şi, mai vîrtos, milosteniia, dînd nesciumpit lipsiţilor, hrăniia flămînzîi, îmbrăca golii, sălăşluia ospeţii streinii şi-i dăruia de biu. Era casa lui ca o

linişte blagoslovită mişeilor şi năzuinţă şi avea slugi mulţi, de treabă, îmbrăcaţi luminat. Iară el, fericitul, prîndzîia după al nouăle ceas şi întîi strîngea din tîrg mişeii de-i ospăta, slugindu-le sîngur, pentru să aibă mai multă plată la Dumnădzău.

Iară unul din cimotei şi priiatini îl gîndeca din nepriceaperea lor, dzîcînd că nu să cade să slujască la mişei un boiarin ca acesta iliiustrissimus, prealuminat, ce să îmveaţe slugile să slujască trebile. Iară el cu înţălepciune cătră dînşii smerit le răspundea: "Aceştia sînt fraţi Domnului mieu care ne dzice în dumnădzăiasca Evanghelie să-i iubim şi cît bine le vom face să ne plătiască darul mai cu multă bogăţie .".

Era şi soţa lui, anume Aglais, femeaie dumnădzăriască şi-nţăleaptă, purtîndu-să amîndoi fără prihană. Dară numai ce era mîhniţi că nu făcea cuconi, să le fie pomană. Drept-aceaea, să ruga Domnului Hristos cu credinţă să le dea cucon după gîndul lor. Iară Dumnădzău le-au ascultat ruga. Şi, purcedzînd grea Aglais, născu făt. Şi l-au numit Alexie. Şi fu multă bucurie în casa lor şi veselie nepotrivită. Şi, deaca crescu de să înţărcă şi cînd fu de şease ani, îl deaderă la carte. Şi, fiind ascuţit şi isteţ, învăţă totă istoriia besearicii şi gramatică şi alalte a învăţăturelor. Şi să feace învăţat şi înţălept.

Deci, cunoscînd că lumea nu-i stătătore şi sufletul că-i nemuritoriu, au pus gînd bun să să leapede de a lumii aceştiia bine ca neşte trecătore şi veştedzătore, ca să dobîndească ceale neputredzătore şi veacinice. Aceastea pururea gîndînd, luminat de la Dumnădzău, purta cămeaşe de păr fără ştirea // părinţilor, iară deasupra purta luminat să nu-l priciapă. 367r

Iară părinţii nevoia să-l însore, să vadză nepoţi dîntru dînsul. Şi, cercînd, aflară o ficioră înţăleaptă şi frumoasă, bogată şi de rudă împărătească. Iară Alexie avea inema în ceriu cu tot sufletul şi nemică nu grijiia de ceaste pemintesţi. Ce pururea făcea rugă la tainâ la Ştiutoriul tainelor, Dumnădzău, vărsînd lacrămile ca pîrîul, rugîndu-să să-l izbăvască de mrejile nepriiatinului şi să-l lumineadze a face ce-i de folos. Cu de-aceastea să ruga noptea totă. Iară dzua mergea la sîntele besearici de să-nchina, împărţînd milostenie mişeilor în vedeare şi-ntr-ascuns, să roge Dumnădzău pentru dînsul, să-l îndireptedze la loc de spăsenie. Iară către părinţi dzîcea că nu să va însura să-ş ia grije. Dară ei silindu-l, nu să putu apăra şi priimi în vedeare de scrisără nunta. Iară în nontru cugeta cum a scăpa să fugă la ţară streină să-ş cruţe ficioriia sa nestricată.

Deci, deacă sosî dzua nuntei, mearsără la sînta besearică a sîntului Vonifantie. Şi-i cununară cu lanţuri cu timpene şi de totă muzica, veselindu-să cu nuntaşii şi toţi boiarii curţii şi rudele tinerilor, cumu-i obicina. Iară cînd fu sara după cină, părinţii tinerilor i-au blagoslovit şi i-au petrecut pînă la cămara cea de nuntă. Iară tînărul, deaca rămasă cu mireasa, feace rugă mult ceas, pînă cînd adormiră toţi în casă. Şi atunce, învălînd inelul şi brîul său de mult preţ şi le-au dat pre mîna mireasei şi-i dzisă: "Să le ţii bine aceastea, iubita mea! Şi Dumnădzău să fie între noi pînă cînd va grîji darul Sinţiii sale de noi ceva altă mai nou!".

Aceastea deaca dzîsă, să dusă în vistearul său şi-ş luă aur şi pietri scumpe şi mărgăritare cîte putu. Şi să-mbrăcă în haine proste. Şi, ieşînd din cetate, să dusă la mare de întră într-o corabie ce mergea la Siriia. Şi, sosînd la Laodichiia, ieşi din corabie, află soţii şi mearsă la Mesopotamiia, la Edesa unde-i în cruţare într-o sîntă besearică icona sîntă, nefăcută de mîni, a Domnului nostru Isus Hristos. Carea sîngur Sinţia sa au trimisu-o lui Avgar pre Ananiia Apostol, cum să veade la 16 a lui avgust în sinaxariul *Prologelor*.

Şi, sosînd acolo, forte s-au bucurat. Şi împărţînd avearea la mişei, rămasă la acea sîntă besearică, îmbrăcat mişeleaşte, pentru să prăvască pururea sîntul şi doritul chip a / Despuitorului Hristos. Şi, cerşînd milostenie la creştini, mînca puţinel, iară mai mult împărţiia la mişei. Şi totă noptea făcea rugă şi-n tote dumineci să priceştuia. Şi atîta s-au topit cu postul şi cu truda, cît i s-au schimosît frîmseaţea feaţii şi s-au negrit peliţa obrazului şi trupul s-au uscat, ochii s-au adîncat, numai pielea şi osele au rămas.

Iară părinţii, deaca să feace dzuă, şi nu aflară pre Alexie în cămară, ce numai pre mireasa singură aflară, mîhnită şi ovilită. Şi, deaca ştiură de necugetata a fiiului lor despărţire, ş-bătea pieptul olecăindu-să. Şi, văzînd că n-or folosi cu plînsul, răpedzîră slugi să cearce tutindirea prin cetăţi. Şi, neaflîndu-l şi vreame lungă trecînd, unii mearseră şi la Edesa, mai tîrdzîu, dară nu-l cunoscură. Ce incă şi milostenie i-au dat, necunoscîndu-l de topitură şi de slăbitură şi de haine mişeale ce era. Iară Alexie, umilindu-să la inemă, plînsă slăvind pre Dumnădzău, dzîcînd: "Mulţămăscu-ţi Sinţiii Tale Doamne, că mă spodobişi a lua milostenie de la slugile meale!".

Deci, deacă cutrierară prin lume, cetăţi şi oraşe şi mănăstiri şi nu-l aflară, să-ntorsără la Rîm. Atunce mai mult s-au împlut de plînsuri şi bocete casa lui Evfimian şi tot oraşul şi curtea şi boiarii şi

totă vîrsta de jeale şi, mai vîrtos, maică-sa s-au închis într-o cămară, îmbrăcată în jeale. Şi, puind cenuşe în cap şi pre rogojină odihnind, plîngea tot ceas pre iubitul ei fiiu. Iară ticălosa a lui mireasă mai vîrtos să tînguia de vădoviia ei cea necugetată. Şi nime n-au rămas voios şi fără lacrămi în casa lui Evfimian, cea desfătată mainte şi veaselă, aşea ei avea mîhnitură lumască.

Iară fericitul Alexie să bucura sufleteaşte în streinătate, slăvind pre Dumnădzău cu l-au mîntuit de grijele lumeşti şi l-au ferit necunoscut, să nu i să smintească dorul. Deci trăi în pritvorul Besaricii aceiia a Preacistei Dumnădzău-Născătorei 17 ai, petrecînd viaţă minunată. Drept-aceaea, lăcuitorii de-acolo îl cinstiia ca un sînt, vădzîndu-i petreacerea dumnădzăriască. Pentr-aceaea, temîndu-să să nu să scape de slava ceriului pentru ceastă trecătore ce-i da, gîndi să margă la loc neştiut.

368r Şi să dusă la vad de întră în corabie carea mergea la părţile chilichiilor, cugetînd // să margă la Tars, unde era Besearica sîntului Pavel, minunată. Şi, notînd puţînel, s-au scornit vînt împrotivă şi, după multe dzîsă, purtîndu-i vîntul fără voie, sosîră la Rîm. Şi aceasta era socotinţa lui Dumnădzău şi o cunoscu sîntul.

Deci pentru să nu facă dodeială altora, au pus gînd să rămîie la casa sa, necunoscut, pînă la fîrşenia vieţii sale, ca să aibă şi plată mai multă. Şi mearsă la sînta besearică de să rugă lui Dumnădzău milostiv să-l întărească să obîrşască ce-au gîndit. Deci, închinîndu-să pre la o samă de sinte besearici, să tîlni cu tatăl său venind de la curtea împărătului, cu multă soţiie, precum era boieriia lui. Şi, făcîndu-i metanie pînă la pămînt, îi dzîsă aşea: "Mă rog Dumitale, fă-ţ milă cu mine, cu un strein şi mişel, lasă-mă să şedz într-un unghiu a curţîlor tale, să mă hrănesc din fărîmele ce cad de la masa slugilor tale! Şi Dumnădzău să blagoslovască pentru acest bine casa ta, să-ţ dea împărăţiia cerilui şi de ai şi cineva rudă în streinătate să te spodobască Dumnădzău să îi-l vedzi precum doreaşte inema ta!".

Aceastea deaca audzî boiarinul, au lăcrămat, aducîndu-ş aminte de fiiul său. Şi, făcîndu-i-să milă, priimi pre mişel. Şi, chemînd o slugă ce avea nevoitoriu, deade pre Alexie în sama lui, dîndu-i poruncă să n-aibă altă grije şi treabă, numai să porte grijea de acel strein la ce-i va trebui. Şi l-au pusu-l într-o chilie mică, în curte, aprope de cămara mireasei sale. Deci Evfimian îi trimitea în tote dzîle bucate de la masa sa, iară Alexie mînca numai dumineca (deaca să priceştuia de Sintele Taine) pîine cu apă, forte cu samă, cît să nu moră de post. Şi-ncă făcea şi rugă totă noaptea şi dzua mai multă vreame. Şi, vădzînd pizmaşul, urîciosul de omeni dimon, răbdarea lui cea minunată, scrîşca cu dinţii şi i-au sămănat mari şi cumplite războie, pentru să-l slăbască de la răbdare ce avea nepotrivită. Şi întîi îmvita pre slugi de-l supăra. Că unii îl suduia, alţii îi da palme, alţii vărsa lături asupra lui şi alte necădzute îi prohitiia. Şi tote le răbda neînvincitul acesta, cunoscînd că din îndemnul vrăjmaşului sînt. Şi nice dănăoră n-au răpştit, nice le-au dzîs cuvînt de bănat, numai ce ruga Dumnădzău să-i dea răbdare, să nu să păgubască / de simbriia platei la Dzua de giudeţ.

Şi nu numai acesta războ avu sîntul, ce şi altul mai cumplit. Adecă fereastra mireasei sale era împrotiva chiliei lui, de vedea. Carea, ca o altă tînără, Ruth, nu vru să mai întorcă la casa tatălui ei. Ce cu socră-sa şedea, de multe ori plîngînd şi hăolindu-l, maica pentru fiiul, mireasa pentru mirele-ş. Şi nice lungul vremii, nice mîngîierile priiatenilor şi a rudeniilor nu putea să le mîngîie şi să le potolească dorul lor, ce cu cît să trecea vremile, cu atîta mai mult să aprindea inemile lor, dorînd să le vie veaste de iubitul lor, atîta le ardea inemile. Şi sîntul le adzîiia hăoliturile şi plînsurile femeii în tot chipul, pline de jeale înfocată şi ovilită, cine pote să le scrie tote?! Şi maică-sa camai mult bocîndu-să de dor, aducîndu-ş aminte cum l-au purtat în pîntece, cum l-au născut şi l-au crescut şi de-acii, o pîrăsî, de-i deade mai mari durori decît la născut. Aceastea tote le audzîia bunul podvijnic şi neîmvîncit boinic. Că inema îl durea şi-i era milă de maică-sa şi de femeaie. Şi-i da război mare într-aceasta vrăjmaşul, dară, aducîndu-ş aminte evangheleştile cuvinte a Domnului nostru Isus Hristos unde dzice: "Cine iubeaşte pre tatăl său sau maică-sa mai mult decît pre Mine, numai vreadnic", punea împrotiva dragostei* lui Dumnădzău . Şi răbda înfocarea inemii virtuciosul la suflet, cu dorul pre dor împingînd, nu că doară să fie fost spre părinţi nemilos, ce mai vîrtos către Tvoreţul ascultoi, rugîndu-să cu lacrămi să-i dea răbdare pînă la sfîrşit. Dară să ruga pentru părinţii săi şi pentru femeaia sa să le dăruiască răbdare, să nu moră de voia-rea fără vreame.

Deci au petrecut sîntul la casa părinţilor săi necunoscut, ca un mişel şi ticălos, de vrăjmaşul luptat, de dragostea părinţilor ars şi de slugile sale batgiocorit, nu dzeace sau o sută de dzile, ce 17 ai încheiaţi, adamantinul acesta, iară nu de carne. Atunce i-au dat veaste Domnul că în vinerea ce vine să

* trupeşt, dragostea

va răpăosa de la trude şi munci. Deci, cerşu hîrtie la sluga ce-i slujiia şi călămari. Şi aşea au scris pentru sine şi pentru mai mare credinţă au scris şi orecare taine ce-au grăit mireasei cînd i-au dat brîul şi inelul; şi alte taine carile numai // părinţii le ştia. Iară la fîrşit au scris: "Rogu-mă şi mă cuceresc, 369r părinţii miei şi cinstita mea femeaie, să nu vă la inemă bănuiţi pre mine, căce v-am dat atîta scîrbă şi muncă, că mă durea şi pre mine de durearea voastră şi de multe ori am făcut rugă pentru voi ca să vă dea răbdare Domnul Hristos şi să vă spodobască împărăţiii Sale! Şi nedejduiesc în mîna Sinţiii sale să-mplinească ce-am cerşut, de vreame că şi eu pentru dragostea Sinţiii sale m-am arătat către voi nemilos şi către mine mai aspru. Că mai bine-i să asculte fiecine pre Tvoreţul şi Mîntuitoriul său decît pre părinţii săi! Şi cu cît mai vîrtos v-am mîhnit, cu atîta mai mult veţ avea plată!". Aceastea deaca le scrisă, rămasă la rugă pînă ce s-au pristăvit.

Şi era atunce arhiereu în Rîm Innochentie Sîntul. Care, cumuş slujiia svînta liturghie în Besearica Sinţilor Apostoli, fiind de faţă şi împăratul Onorie şi alalţi boiari mari, audzîră glas de deasupra sîntului oltariu dzîcînd: "Veniţi către mine toţ carii vă trudiţi şi sînteţi însărcinaţi! Şi eu voi odihni-vă pre voi!". Aceastea audzînd carii era astînd, să cutremurară şi căzînd la pămînt, striga: "Κηρὶε ελεησον!", "Doamne miluieşte-ne!". Şi iarăş preste puţîn ceas audzîră şi alt glas dzîcînd: "Vineri deminează omul lui Dumnădzău iase de la trup! Şi cercaţi-l să facă pentru oraş rugă ca să trăiţi nesupăraţi!". Deci gioi sara să strînsără toţi la acea sîntă Besearică a sîntului Petr. Şi făcînd bdenie toată noptea, să rugară să le arate Domnul unde vor găsi pre sluga Sinţiii sale. Şi era de faţă patriarhul şi împăratul şi Evfimian, aprope de dînsul. Şi deminează iarăşi veni glasul şi le dzîsă: "La casa lui Evfimian iaste omul lui Dumnădzău!". Atunce îi dzîsă împăratul: "La casa ta ai visteariu ascuns ca acesta de mare preţ şi nu ne-ai spus!". Iară el răspunsă: "Viu Domnul Dumnădzăul mieu, nu ştiu pînă astădzi nemică, iară să mărg să-ntreb slugile meale, să aflu pre doritul!".

Deci mearsă şi gătă scaune şi casa. De-aciia, ieşîră tote slugile lui cu feclii şi cu tămîi, să-l tîmpine cum să cade. Atunce întrebă de slugi de ştie vrunul de dînşii pre vrun om cu bunătăţi. Iară sluga lui, Alexie, / dzîsă: "Pare-mi, doamne, că va fi acel strein ce mi-ai poruncit să-i slujăsc. Că mare bunătăţi şi minunate vedeam la acel om": postiia totă săptămîna şi dumineca să priceştuiia de Dumnădzăieştile Taine. De-aciia, mînca două unghii de pîine şi puţinea apă bea. Şi aşea trăiia pururea. Iară bocatele ce-i trimitea-i de la masa ta le da altor mişei. Priveghea tote noptîle şi făcea rugă. Şi alt lucru mai minunat, că răbda nemîhnit sudălmile şi ocărîle ce-i făcea slugile tale şi-i da palme de multe ori den îndemnul vrăjmaşului şi lăturile vărsa asupra lui, să-l mînie. Dară el fericitul le răbdă tote, nice leac mînîndu-să.

Iară Evfimian audzînd aceastea, îndată alergă la sîntul. Şi strigîndu-l de trei ori şi vădzînd că nu-i răspunde, întră în căşcioră şi-l află dzăcînd şi acoperit pre obraz. Iară în direapta mînă ţiind hîrtiia, carea ispiti să o ia şi nu putea. Drept-aceaea, să-ntorsă reapede de spusă împărătului cealea ce fură. Carele şi îmvăţă să tocmască aşternut scump şi să-l puie pre aşternut. De-aciia, descoperindu-i sîntul obraz, strălucîia ca îngerul, atîta cît abiia putea de-l vedea.

Atunce împăratul cu patriarhul genunchiară. Şi sărutînd sintele lui moştii, dzîsă cu smerenie: "Te rugăm, şerbul lui Hristos, să ne dai acea hîrtie să vedem cine eşti! Aşea, omule a lui Dumnădzău cerescule, nu ne treace! Că mai-mari nărodului sîntem (săvai şi păcătoşi) eu şi arhiereul acesta, a lui Hristos slugă adevărată!". Aceastea deaca dzîsără cu lacrămi, le deade cartea sîntul. Iară luînd cartea, să bucurară. Carea ei lui Acţie Canţlerului** sintei besearici o deaderă, să o citească într-audzul tuturor. Şi, făcînd tăceare, ceti cartea de audzîia toţi. Iară deaca sosî la locul unde-ş scriia părinţii şi femeaia şi tainele din carile să adeveri Evfimian că iaste Alexie fiiu-său, plînsă cu amar. Şi să sculă de-ş rumsă haina pre sine şi smulgea părul, pieptul ş-ucidea. Şi căzu asupra fiiului său, vărsa lacrămi, suspinînd dintr-adîncul sufletului şi strigînd: "O, vai, dulcele mieu fiiu, a ce-m dedeşi atîta scîrbă şi trudă?! Vai mie ticălosului, a ce mă mîhnişi atîta şi mă lăsaşi într-amar atîţia ai, prăvindu-mă cernit pentru tine şi den inemă suspinat şi nu-m spusăşi?! A ce arsăşi inema mea cu jeale ca aceasta, o, iubitul // mieu, o, 370r mîngîiarea bătrîneaţelor meale şi odihneala! Vai mie mîhnitului şi nebucuratului! Carea oi face întîi ticălosul de eu?! Plîngeţ-voi mortea au prăznuiţ-voi aflarea?! Firea mă sileaşte să vărs lacrămi, dară păcat iaste să plîngă cineva adormirea sinţilor!".

Acestea ş-alte multe dzîcînd şi plîngînd cu glasuri mare, audzîră femeile holca. Şi, deaca ştiură că acela iaste doritul lor Alexie, alergară afară din casă degrabă, ne-mbrăcate. Şi, nărod fiind mult de

* Svînta icona Preacistii l-au vădit în Edesa. Acest cuvînt iaste-i locul napoi, în 41 de foie, a doa faţă, în 32 de verş.

** ΑΚΟΛΟΥΘΙΟΣ ΚΑΝΟΥΛΑΕΡΟΣΚΗ

nu putea răzbate, să ruga maica (după sine fiind noru-sa) strigînd aşea: "Faceţi-mi cale să vădz pre iubitul meu fiiu! Daţi-mi cale pentru mila lui Dumnădzău, o, omenilor! Să-m iau dzua bună de la cinstitele moştii şi svinte, cădzu asupra lui cu mare dor, sărutîndu-l şi grăind: "Vai mie, dulce fiiule, singurat născutul mieu fiiu! Daţi-mi cale, creştinilor, să-m sărut pre cuconul mieu!". Şi, sosînd la cuconul mieu cel dorit! Cum ţ-ai ţinut sufletul cînd mă audziiai în toate dzîle bocind după tine cu jeale şi nu-ţ simţîş de durearea maică-ta! O, de a ta vîrtuciosă răbdare şi destoinicie cum suferişi, iubitule şi de bună rudă fiiule, aţîţa ai de slugile tale suduit şi ocărît?! A ce nu-m spusăş?! Să-ţ potoleşti scîrbele şi ale meale dureri!". Aceastea maică-sa bocind, începu şi soţa lui plîngînd şi tînguindu-l şi olecăndu-să de vădoviia ei şi de săracia tîmplată, cît nu numai omenii, ce şi dobitocele odoacă şi zidirile ceale fără suflet lăcrăma şi durea, cu dînsa lăcrămînd; plîngea fără mîngîiare, sărutînd sintele lui ose. Şi spălîndu-l cu lacrămile, ucidea-ş pieptul, rumpea cosiţele, obrazul pişca şi cu jealnice cuvinte-i grăiia mirelui* ei, de treidzăci şi patro de ai ce l-au dorit: "O, Hristose, rogu-mă darului tău, ia-mi sufletul de-l împreună cu a lui Alexie, şerbul Tău, să Te slăvim!". Şi nu putea rudele şi priiatenii să le desparţe de la svîntul.

De-acii, împăratul şi patriarhul îmvăţară de-l rădicară şi-l pusără în mijlocul cetăţii, să-l sărute toţ cetăţeanii, în iertare şi blagoslovenie. Şi acolo multe iştealenii să feaceră, muţîi grăiră, orbii vădzură, îndrăcitii să iştealiră, stricaţii să tămăduiră. Şi tot fealiul de bolă s-au lecuit din sărutatul sintelor moştii. Acestea vădzînd, să mirară. Şi-mpăratul cu patriarhul rădicară năsiliia, să-l / ducă în besearică. Iară părinţii şi nora mergea pre urmă plîngînd. Şi, îndesîndu-să glotele, nu putea mearge cu năsiliia, ce îmvăţă împăratul de aruncară bani, să să zăbăvasca omenii. Dară ei nu căuta de aveare. Deci arhiereul le-au făgăduit să-l lase o săptămînă în besearică, în cea mare, să margă toţi să-l sărute. Şi-ntr-aceale 7 dzîle l-au tot priveghiat părinţii şi nora, plîngîndu-l. De-acii, feace împăratul raclă de argint şi astrucară într-însă sintele moştii a sîntului, prăznuind mare sărbătore. Şi atunce au izvorît în raclă mir cu dulce miros şi cît să miruia să iştealiia de bole. Deci au răpăosat sîntul în 17 a lui mart, în anul de la Domnul Hristos 410, în dzîlele lui Onorie Împărat de Rîm, fratele lui Arcadie Împărat de Ţarigrad, în slava Sîntei Troiţe, Tatăl şi Fiiul şi Sîntul Duh, acmu şi pururea şi-n veacі de veacі. Amin.

Într-aceastaş dzî, s-au tîlnit şi pomenirea cea cu om-dragoste pornită pre noi groză a cutremurului. De care pre spre nedeajde au izbăvit pre noi om-iubitoriul Dumnădzău, în dzîlele lui Constantin Împărat.

Într-aceastaş dzî, sîntul măcenic Pavel, pentru sintele icone, cu foc s-au săvîrşit.

Într-aceastaş dzî, preacuviosul Theostirict Ispoveadnicul cu pace s-au săvîrşit.

Într-aceastaş dzî, pre **Кирнписҳа**, învierea direptului Lazar.

Pentr-a lor sinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. Amin.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 18, preacuviosul părintele nostru Chiril, arhiepiscopul de Ierusalim.

Acesta s-au născut din părinţi blagocistivi. Şi cinstînd credinţa pravoslavnică. Şi să păştea şi sinţia sa în celaşi chip de nevoinţe şi îmvăţături, în vreamea împărăţiiei lui Constantin. Şi, de vreame ce episcopul de Ierusalim s-au pristăvit către nefirşita viaţă, s-au spodobit acesta arhierescului dar, puind nevoinţă şi luptîndu-să pentru apostoleştile porunci. Şi avînd scaunul Chesariei de Palestina
371r Acachie, // carele s-au strigat de sardicescul sînt săbor că nu vrea să dzică pre Fiiul că-i din sîngură aceaeaşi fiinţă cu Părintele. Şi nu va să priimască psiful, adecă giudecata ce s-au făcut de dînşii, ce tot să află cu de-a sila în scaun. Căce aveа cunoştinţă cu împăratul şi de la dînsul trăgea puteare acela Acachie, de au scos pre sîntul Chiril de la scaun şi l-au gonit de la Ierusalim.

Iară svîntul Chiril, mărgînd la Tars, era în soţiie cu minunatul Siluan. Drept-aceaea, strîngîndu-să săbor în Selevchiia pentru eresa lui Acachie, el au alergat la Ţarigrad de-au înfocat cu mînie pre împăratul asupra sîntului Chiril, cu cuvinte. Şi l-au făcut izgonit pre sinţia sa.

Şi, murind Constantie Împărat şi luînd împărăţiia Iulian şi trăgînd către sine cu bine (pînă a nu-ş arăta păgînătiia) pre toţi episcopii sinţi ce-i gonisă Constantie de pre la scaunele lor, poroncitu-le-au să-ş vie cineşi la scaun. Deci şi sinţia sa cu alalţi sinţi ş-au dobîndit iarăşi scaunul. Şi, păscînd bine cum iubeaşte Dumnădzău păstoriia sa şi lăsînd în sînta besearică pomană oglaşeniile ce-au făcut, adecă îmvăţături de întăriturâ pravoslaviei, şi, trăind puţînă vreame după ce ş-au venit la scaun, s-au răpăosat cu fericinţă.

---

* Sinţii rogă pentru noi şi ştiu de noi că sînt vii în Hristos.

Şi era sinţia sa la tot chipul trupului la măsură, plăvîi, lung la păr, pişcat la nare, faţa lătîie rătundă, cu sprînceanele tinse încujbate, barba albă şi deasă şi îngemănată, sămănînd la tot a om prostac.

Într-aceastaş dzî, sinţii dzeace mii de măcenici, capetele tăiaţ, să săvîrşîră. Şi pomenirea sinţilor măcenici Trofim Evcarpion şi soţiile lor.

Fierbînd şi poruncîndu-să mare gonă asupra sinţilor creştini în Nicomidiia, aceia ce-i prindea îi închidea în temniţe. De-aciia, scoţîndu-i la-ntrebări şi băgîndu-i în munci, pre carii răbda în mărturiia Domnului Hristos Dumnădzăul nostu îi umorîia. Într-aceaea vreame aceşti marturi Trofim şi Evcarpion, fiind voînici viteaji şi vîrtuciosi şi îndrăznicioşi, era gonitori şi vrăjmaşi creştinilor, prindzîndu-i şi închidzîndu în temniţă, cace că avea puteare de la-mpărăţiie spre / aceasta. Şi pre carii le era voia muncita, pre alţîi cruţa.

Deci, odănăoră, mărgînd să prindză creştini, vădzură foc mare pugorînd din ceriu spre dînşii, forte înfocat. Şi audzîră dintr-însul glas carele dzîcea: "Pentru ce vă siliţi să înfricoşeaţi pre şerbii mieî? Nu vă înşelareţi! Că nu va putea nime să stăpînească asupra celora ce cred întru mine, ce, mai vîrtos, să va lîpi către dînşii şi va dobîndi împărăţiia cerilui!". Şi, audzînd glasul aceasta aceşti sămeţi şi vîrtoşi şi ageri asupra şerbilor lui Hristos căzură gios, neputînd răbda nice să prăvască sau să audză acel tunătoriu glas. Ce numai dzăcînd la pămînt, dzîcea: "Adevărat mare iaste Dumnădzăul acesta ce ni să arătă astădzi! Şi ferice va fi de noi de vom fi lui şerbi!". Şi, grăind ei cu fricâ aceastea cuvinte, să despică acel nuor de foc de stătu deoparte şi de altă. Şi iarăşi veni alt glas grăind: "Sculaţi-vă curund şi, de veţ pocăi, vă s-or ierta păcatele vostre!". Şi, sculîndu-să, vădzură la mijlocul nuorului orecare şedzînd cu veşminte albe şi frumos şi forte cinstes şi mulţîme multă ce sta dimpregiurul lui. Şi, minunîndu-să cu fricâ de slăvită vedearea lui, strigară ca dintr-un rost: "Priimeaşte-ne şi pre noi, Doamne, că multe ţ-am greşit şi fără număr! Şi nu-i altul Dumnădzău, fără Tine. Ce eşti unul adevărat şi noi eram porniţi cu rău asupra slujilor Sinţiii Tale!". Aceastea deacă dzîsără ei, iară nuorul acel de foc s-au împreunat de s-au închis. Şi s-au suit în ceriu. Iară aceştia mult plînsără, rugînd şi rugînd pre Dumnădzău. Şi, întorcîndu-să, pre cîţi avură prinşi, pre toţi îi slobodzîră, sărutîndu-i ca fraţii şi închinîndu-li-să, scoţîndu-i din legături şi, petrecîndu-i, îi îmbiiară să să ducă cineşi la casele lor.

Aceastea deaca audzî cneajul, s-au mîniat pre dînşii şi i-au chemat de i-au întrebat pentru care lucru feaceră aşea. Iară ei deacă-i spusără pre-amănuntul videniia, îmvăţă să-i spîndzure la lemnul cel de muncă. Şi-i muncîră cu brîncile ceale de fier, strujindu-i pre coste; de-acii, îmvăţă preste rane să-i freace cu tîrsine. Iară sinţii, răbdînd bărbăteaşte, să ruga lui Dumnădzău, mulţămind şi bucurîndu-să. Iară cneajul, mai rău pornindu-să în mînie, îmvăţă de aprinsără foc mare să-i bage în foc. Şi, deaca întrară sinţii în foc, // ş-deaderă în mîna lui Dumnădzău sufletele; dobîndiră cununa mărturiii de la 372r
Domnul Hristos.

Într-aceastaş dzî, pomenirea sintei Mariei, surorei lui Lazar, cînd piciorele Domnului cu nardul le-au uns şi cu părul ei den car le-au şters sărutînd.

Într-aceastaş dzî, de **Кирнписҳа**, Dumineca Destavleflori.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 19, sviņţii măcenici Hrisanth şi Dariia.

Aceştia era în dzîlele lui Numerian Împărat, 5784.

Hrisanth era ficior lui Polemon Singlitic, adecă boiarin mare de sfat, din Alexandriia, iară Dariia din Athine. Deci Hrisanth îmvăţă dumnădzăiasca creştinie de un creştin şi botedzîndu-să, propoveaduia pre Domnul Hristos cu-ndrăznire. Pentr-aceaea, l-au închis tată-său. Şi neputîndu-l întorce, l-au însurat, dîndu-i pre Dariia, ficioră frumosă şi-nţăleaptă, adusă de la Athine, în chip ca să-l potă domoli, cu însuratul să-l întorcă de la creştinătate, cu dragostele ei. Iară ea mai vîrtos l-au întărit şi s-au botedzat. Şi să ferîră amîndoi, ţîndu-ş curăţiia fetiei nevătămată.

De-aciia, fiind pîrîţi către eparhul Chellerin, fură daţi la-ntrebare pre mîna lui Clavdie Trivunul şi Eparhul. Şi acela, muncindu-i cu multe fealiuri de munci şi vădzîndu-i că biruiesc muncile şi nu le bagă în samă, el ş-au schimbat gîndul şi credzu în Domnul Hristos depreună cu femeaia sa, cu Ilariia şi doi ai lor feţi, Iiason şi Mavru şi cu vonicii ce era supt ascultarea lui. Carii dobîndiră şi cununa mărturiei. Deci Clavdie, legat cu o piatră, aruncat în bulbocă. Iară fiindu-i şi vonicii, fură tăiaţi capetele. Iară sîntul Hrisant şi Dariia, băgaţi într-o groapă şi împresuraţi cu ţărnă, împlură mărturiia lor, dobîndind cununi îndoite, măcenicească şi de ficiorie, de la Domnul Hristos.

Într-aceastaş dzî, sîntul Clavdie Trivunul în mare aruncat s-au săvîrşit. /

Într-aceastaş dzî, sînta măceniţă Ilariia, femeaia lui Clavdie, de sabie s-au săvîrşit.

Într-aceastaş dzî, sinţii măcenici Iiason şi Mavru, a lor fii, de sabie să săvîrşiră.

Într-aceastaş dzî, sîntul măcenic Panharie.

Împărăţînd Dioclitian şi Maximian în Rîmul cel bătrîn, totă lumea era plină de-nşăläciunea idolilor. Şi fiecine vrea mărturisi de Domnul Hristos, nu numai ce-l da în jac de-i lua totă avearea, ce încă şi viaţa îi lua cu multe chipuri de munci şi cazne.

Atunce dară, unul ce-l chema Panharie din Ţara Uzanilor, de la cetatea Vilapata, din părinţi creştini, vonic, nalt şi ghizdav, mearsă la Rîm şi să feace omul împăratului şi mai de frunte decît toţi şi iubit împăratului. Deci pentru liubovul ce avea cu împăratul s-au înşelat de s-au lepădat de Domnul Hristos. Iară-mpăratul i-au dat să-şi ia obrocuri şi veniturl de tot fealiul, unele cu rîndul şi cu obiceai, altele şi cu sîla, să-ş aibă de-agiuns şi de biu, de tote să să-ndulcească. Deci să feace într-un gînd la tot răul cu împăratul.

Aceastea deacă ştiură maică-sa şi sortu-sa, îi scrisără, sfătuind să-ş aducă aminte de frica lui Dumnădzău şi străşnicul giudeţ ce va să fie. Cu carea îl încredinţa în ce chip cunoştea ce fealiu de făgăduială şi de giuruită dobîndiră la Hristos Carii îl cunoscură şi-l mărturisiră la vedeare, cutedzînd deanintea împăraţilor şi crailor. Precum iarăşi carii să tăgăduiră şi să lepădară de Sinţia sa ce fealiu de osîndă şi muncă nefirşită şi, osăbi de-aceastea, de-ar şi dobîndi omul totă lumea şi ş-a păgubi sufletul, n-a mai afla depotrivă sufletul alt bine.

Deci, cetind cartea de la maică-sa şi venindu-şi la hire, începu a plînge şi, cădzînd la pămînt, striga: "Miluieaşte-mă, Doamne, şi nu mă lăsa să fiu de ruşine naintea sinţilor tăi, pre şerbul tău! Ce ţ-fie milă de mine pentru a ta mare milă!".

De-acii, deacă-l audzîră orecarii den casa împăratului că plînge în chip ca acesta şi aceastea cuvinte, spusără împăratului. Şi chemîndu-l naintea sa, l-întrebă: "Spune-mi, iubitul mieu Panharie, au
373r doră tu eşti nazorian?!". Şi svîntul răspunsă: "Nazorian sînt şi creştin, o, împărate!". Şi // împăratul feace: "Leapădă-te de-acesta nume pentru liubovul mieu! Derep-ce să ştii că nu-ţ voi da morte grabnică pînă nu te voi topi întîi cu multe cumplite, tot fealiul de munci!". Şi sîntul feace: "Eu, împărate, sînt în groză de mă tem să nu cumva cadză foc din ceriu, să mă ardză şi să mă mistuiască, pentru ce-ţ fuiu pînă astădzi într-o minte! Dară de-acii înainte să nu-m fie una ca aceaea, să mă eu mai liapăd de Domnu mieu Hristos, săvai măcară astădzi sau în mulţi ai tîrdzîu mi-ai topi trupul cu muncile!".

Atunce îmvăţă de-l dezbrăcară şi-l bătu cu vine de bou. Şi strîngîndu totă boierimea la-mpăratul, le dzisă: "Dară înţăles-aţi că Panharie Sachellarie şi scliniariul împărăţiei au căzdut în leagea gălileilor! Deci mă-mvăţaţi ce voi face!". Iară ei dzisără: "Învaţă, împărate, să-l dezbrace la teatrum, în prăvirişte să-l bată! De-aciia, trimite-l la domnul Nicomidiei să-i dea certare acela, să nu him noi partnici la sîngele lui, căce că ţ-au fost priiatin iubit!". Şi i-au plăcut împăratului sfatul. Că forte-i era drag şi nu iubiia să-i vadză mortea. Deci, suindu-l la teatrum, îl bătură vîrtos; de-acii, l-au dat împăratul pre mîna oşteanilor şi cu porucnă la domnul de Nicomidiia să-i facă morte cu multe munci.

Deci, mărgînd sîntul la Nicomidiia şi astătînd naintea acelui domn. Şi-ntrebîndu-l să dea răspuns, îi dzisă sîntul: "Iată că ţi-i cunoscut din scrisorea împărătească cine sînt eu! Şi fă aceaea ce-ţi pare cu sîrg, fără de nice o sfială!". Şi cneadzul dzisă: "Cum ţi-i numele?". Şi sîntul măcenic dzisă: "Panharie mi-i numele şi-am fost creştin din moşii mieі! Ce, înşălîndu-mă de-mpăratul, mă făcusăm într-un gînd cu dînsul, sfătuindu-mă rău cu dînsul! Iară acmu cu mila lui Dumnădzău, de vreame ce m-am îndireptat de la maică-mea şi de la soru-mea, am curs iarăşi la Hristos Dumnădzăul mieu, să moriu pentru Sinţia sa şi ca să curăţăsc lepădarea ce-am gîndit de făcusăm rău!". Şi cneadzul dzisă: "Lasă-le acealea ce grăieşti şi fă porunca împăratului! Şi nu pofti fiindu-ţi aşea de ghizdav şi de cinsteş să-ţi strice pomana de pre pămînt!". Şi sîntul feace: "Stricătura aceasta ce dzîsăşi iaste pînă la o vreame. Dară iaste solitore vieţei de veaci celora ce şi-o aleg a să da stricării pentru Domnul Hristos .". Deci, vădzînd acel domn nepremenitul gîndului lui / au dat răspuns de osîndă. Şi făcîndu-şi sîntul ruga, i s-au tăiat capul în 19 a lui martie, în Nicomidiia.

Într-aceastaş dzî, Diodor Prezviterul şi Marchian Diaconul, astupaţi într-o peşteră, să săvîrşiră.

Într-aceastaş dzî, cuvînt a lui Anastasie, igumenul de Sinaia, să nu ţinem mînie.

"Mult pote ruga direptului agiutoriţă, dară să agiutoreadză cînd pocăindu-să să trudeaşte şi rodă de pocăinţă face. Iară cînd una dereage şi alta strică ce mai foloseaşte?! Numai greutate ce-ş agoniseaşte! Că mare rău iaste a mearge la besearică avînd mînie asupra cuiva şi a face rugă mincinoasă, dzicînd la rugă: «Părintele nostru, iartă-ne vinele nostre, cum şi noi iertăm vinovaţilor noştri!» O, omule ce grăieşti şi fără minte stai la rugă, gînd nepriitoriu cu venin purtînd la înema ta, strigi cu minciună la Dumnădzău: «Iartă-mi că eu am iertat!». Dară a te ruga ai venit au a minţi? Dar

să-ţ dobîndeşti au urgie să-ţ iai, păsenie ţi-i voia să-ţ iai au muncă? Dară n-audz ce la vreamea a dumnădzăiască slujbă preutul strigă: «Să iubim unii pre-alalţi!», cum am dzice, tote strîmbătăţile şi pizmile inemii să lepădăm. Dară ce faci, omule?! Îngerii slujesc şi cei cu ochii mulţi heruvimi pre sîntul prestol trupul Domnului Hristos acoperind şi cei cu şease aripi serafîmi pre sîntul cîntec cîntînd şi cu frică stînd! Preutul pentru tot nărodul rugîndu-să. Duhul cel Sînt pugorîndu-să, îngerii scriind numile nezlobivilor, blîndzîlor ce întră în sînta besearică! Cum, iubitule, nu te spemintedzi! (Dară-ţ ceri iertare şi tu pre alţii nu ierţi!) Dară deaca nu vei ierta greşiţilor tăi tu, nice ţie Domnul nu-ţ va ierta. Că cela ce iartă, aceluia s-a ierta. Şi, de vei ierta, iertat vei fi. Şi, de-i milui, miluit vei fi. Şi nu dzice: "Multe am iertat fratelui mieu şi iarăşi rău m-au suduit şi mult rău mi-au adus şi nu-l poci ierta! Nu, iubitule, nu dzîce aşea, ce te-asemeneadză lui Stefan şi lui Iacov, fratele Domnului!

Pentru ceia ce-ţ fac rău te rogă şi Despuitoriului tău te asamănă, Ce-au priimit morte pentru noi! Rabdă dosada şi sudalma // de la priiatin, ca să ţi să iarte păcatele ceale multe! Să fugim, fraţilor, de 374r
ţinutul mînieі cumplit păcat, că tot păcatul pre scurt să lucreadză şi curund să treace! Iară ţinearea mînieі cumplită patimă are şi ardzătore! Că şi îmblînd şi căzdînd şi sculîndu-să, veninul şearpelui la inemă îl rode a mînieі! Şi cu acea patimă cuprins nu va ocina împărăţiia lui Dumnădzău! Şi iertării nu s-a spodobi, că aceluia nice o bunătate-i sporeaşte, nice postul, nice mila, că tote le pierde cu ţinearea mînieі! Că de-ţ vei aduce darul tău la oltariu şi acii ţ-vei aduce aminte de mînie!

Pasă întîi de te-mpacă şi de-acii, vino de-ţ închină darul tău şi priimit vei fi. Şi Dumnădzăului nostru slavă acmu şi pururea şi-m veaci de veaci". Amin.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 20, sinţii părinţ ucişi de avari în sînta mănăstire a sîntului Savei sinţitului.

Aceşt sinţi părinţ adunaţ din multe locuri, şedzînd în mănăstirea sîntului Savei, slujiia lui Dumnădzău cu multă schităcie şi bună petreacere. Dară vrăjmaşul ce pizmeaşte şi mai virtos celor ce sînt cu bunătăţi au învitat asupra lor pre păginii sarachini, părîndu-le e-or afla aveare multă.

Şi, deaca mearseră şi n-aflară nemică, i-au umorîtu-i, unora tăind capetele, alţii demicîndu-i, pre alţii giunghind şi vărsîndu-le sîntul sînge şi pre alţii în tot fealiul. Iară sinţii, mulţămind lui Dumnădzău, ş-deaderă sufletele, dobîndind fericita şi veacinica viaţă a împărăţiei ceriului, pentru răbdarea cu osîrdie şi nevoinţele schităciei călugăreşti şi mărturiia măceniciei.

Într-aceastaş dzî, preacuviosul părintele nostru Gherasim.

Într-aceastaş dzî, preacuviosul părintele nostru şi ispoveadnicul Nichita, episcopul Apolloniiadei.

Acest dintru sinţi părintele nostru şi ispoveadnic Nichita era episcop Apolloniiadei, în vreamea iconoboreţilor, nu numai credincios şi stidliv şi pravoslavnic, ce încă şi / milostiv şi îndurat, bogat de înţălepciune şi de ştiinţă.

Drept-aceaea, silindu-l să să leapede de închinarea sintelor icone a Domnului nostru Isus Hristos şi a preasintei maicei Sinţiii sale şi a tuturor sinţilor şi, neputîndu-l îndupleca, l-au osîndit cu izgnanie. Şi fu băgat în nevindecate năpăşti. În carile s-au războlit cumplit şi ş-au dat sufletul în mîna lui Dumnădzău viu.

Într-aceastaş dzî, svintele şeapte femei în Aminson, Alexandriia, Clavdiia, Evfrasiia, Patroniia, Iuliani, Evfimiia şi Theodosiia.

Aceastea era în vreamea lui Maximian, păgînul împărat. Carele au pornit mare gonă asupra creştinilor, de omoriia în tot fealiul cu munci pre totă vîrsta celora ce mărturisiia pre Domnul Hristos. Şi multe fealiuri de morţi.

Şi, de vreame că într-acelaş chip să făcea şi în oraşul Aminsului de domnul cetăţii, astătură şi aceaste sînte şeapte cu îndrăznire naintea lui, mărturisindu-să creştine. Şi le bătu cu toiage , de-acii le tăie ţîţele, de-acii, spîndzurate, le strujiră pînă li să văzdură maţele. Şi mai apoi de tote, le aruncă într-un cuptoriu de foc. Şi acolo ş-deaderă la Dumnădzău sufletele încunurate luminat de iubitul lor mirele Hristos, în bucurie veacinică.

Într-aceastaş dzî, sîntul măcenic Rodian de sabie săvîrşit.

Într-aceastaş dzî, sîntul Achila Eparhul de sabie s-au săvîrşit.

Într-aceastaş dzî, sîntul Lollion, ucis cu buşile, s-au săvîrşit.

Într-aceastaş dzî, sîntul Emmanuil de sabie s-au săvîrşit.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. Amen.

ÎNTR-ACEASTA LUNA, 21, preacuviosul părintele nostru Iacov Ispoveadnicul. 6265.

Acesta, petrecînd de mică vîrstă viaţă călugărească, să postiia şi cu de tot podvigul să nevoia. Pentr-aceaea, fu şi episcop, suferind multe izgnanii, pentru ce că fugiia şi urîia pre iconoboreţii. Deci răbdînd într-aceastea şi luptîndu-să cu fomea şi seatea, ş-au dat sufletul în mîna lui Dumnădzău.

375r Într-aceastaş dzî, sîntul Thoma, patriarhul de Ţarigrad. //

Acest dintru svinţi părintele nostru Thama, pentru covîrşitore bunătate şi vîrvuită înţălepciune şi bună stidinţă, fu ales diacon la Besearica cea mare şi sachellari de la cuviosul părintele nostru şi mare întru minuni Ioan Postnicul, în vremile fericitului şi pururea pomenitului împărat Mavrichie. Şi apoi, după mortea sîntului Ioan şi a lui Chiriac, stătu acesta patriarh Ţarigradului, îndireptînd scaunul trei ai şi 2 luni şi nevoindu-să mult asupra ereselor şi întărînd învăţăturile pravoslavnice. Şi, păscînd bine şi cum place lui Dumnădzău turma sa, cu pace s-au săvîrşit.

Într-aceastaş dzî, pomenirea sinţilor măcenici Filimon şi Domnin.

Aceştia era din mare slăvitul Rîm. Iară în vreamea gonei, ducîndu-să în Italiia şi propoveaduind cuvîntul lui Dumnădzău acolo şi întorcînd pre mulţi la credinţa Domnului Hristos, îi botedza. Pentr-aceaea, îi prinsără idoloslujebnicii şi i-au adusu-i la cneadzul ţărîi.

Şi nice cu lingărituri îndupleçaţi, nice cu giuruite de daruri, ce numai pre Domnul Hristos chema într-agiutoriu şi-l mărturisiia Dumnădzău. Îi întinsără la pămînt goli şi-i bătură patro înşi fără milă. Şi, ducîndu-i în chisore, îi scosără şi le tăiară capetele svinţilor, lui Hristos viteaji.

Într-aceastaş dzî, preacuviosul părintele nostru Chirill, episcopul de Catana.

Acesta-i ucinic sîntului apostol Petr, trăgîndu-să cu ruda din Antiohiia. Şi, mărgînd cu sîntul Petr la apus, l-au hirotonit episcop Catanei. Şi păscînd bine şi cum iubeaşte Dumnădzău turma sa şi făcînd multe minuni, au întors pre mulţi la credinţa în Domnul Hristos. Din carile să spunem vruna.

Era o fîntînă într-acel loc de-i era apa amară. Şi sîntul cu ruga la Dumnădzău o au premenit în dulce. Care lucru văzînd un slujitori de idoli, ellin mare, credzu întru Domnul Hristos şi cu dînsul alţi mulţi, cu aceastea întorcîndu-să glote mari. Şi răpăosîndu-să cu sinţii cu somnul cel bun, s-au astrucat într-acel ostrov cu cinste, dînd isţealenii celora ce năzuiesc cu credinţă către Sinţia sa pînă astădzi.

Într-aceastaş dzî, svîntul Serapion de Sidon în pace s-au săvîrşit. /

Într-aceastaş dzî, de **Κυρκυσχα**, ceaea ce-au uns cu mirul pre Domnul Hristos în casa lui Simon Procajenicul.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 22, svîntul măcenic Vasilie Prezviterul de sînta besearică Anghira.

Acesta era în dzîlele lui Iulian Preastîpnic şi lui Satorin, domnul de Anghira, preut de besearica Anghirelor. Şi, pîrît fiind, astătu naintea ighemonului. Şi întrebat, îl spîndzurară într-un lemn şi-l strujiră la coste şi-l aruncară în temniţă. Şi, scoţîndu-l, iară-l strujiră mult ceas, cu multă vîrtute. Şi, legîndu-l cu lanţuje, iarăş îl băgară în temniţă. Apoi, trecînd orecîte dzîle şi venind pre-acolea prestîpnicul Iulian pre la cetatea anghireilor, l-adusără naintea lui, legat, sîntul. Şi, întrebat, îl deade la Flaventie Comitul să-i taie croind cureale de pre trup şi îndată îi croiră. Şi, aruncîndu-i ceale de nainte cureale peste umere napoi şi de denapoi înainte, de-i spîndzura curealele. Din umere trasă una de-aceale cureale de pre sine sîntul, adamanteanul acesta, şi o zvîrli în obrazul ighemonului. Iară igemonul îmvăţă să-l ardză cu jiveale înfocate şi să-i spargă pîntecele şi spatele şi tote încheieturile. Şi într-aceaste ş-au dat în mîna Domnului Hristos sufletul sîntul şi viteazul măcenic, luînd cununa vieţii.

Într-aceastaş dzî, sintele măceniţe Calinichi şi Vasilisa de sabie săvîrşite.

Împăratul Traian, scoţînd în tote dzîle din viaţă pre carii mărturisiia de Hristos, lepăda sintele lor şi cinstite moştii la locuri necurate şi fără cinste.

Şi-ntr-aceaea vreame, să afla neşte cinci femei la un schit de să numiia canonice. Şi păzînd eale poruncile lui Dumnădzău şi avînd lucru nepărăsît, osăbi de alte bunătăţ, să acopere cu mirosuri şi cu
376r năfrămi sintele moştii a sinţilor, astrucîndu-le în schitul lor. //

Aceasta deaca ştiu hiica împăratului Traian, anume Drosila, mearse la aceale femei ducînd cu sine un veşmînt scump, fiind adormiţi postealnicii pre carii rugă să o petreacă să ia un trup sînt.

Iară orecare Andrian din senatul împăratului şi logodnic Drosilei, dzîsă către împăratul: "Putearnice domnitoriule, învaţă să stea străjeari voinici să străjuiascâ trupurile măcenicilor, să aflăm cine sînt aceia carii le fură trupurile!". Iară împăratul învăţă să fie aşea. Şi, priveghînd străjearii, prinsără ceale cinci femei canonice depreună cu Drosila, hiica împăratului.

Şi dimineaţă le suiră naintea împăratului. Şi vădzînd împăratul pre Drosila, s-au mirat. Şi învăţă să o păzască cu de-adinsul, doră s-a pocăi în vrun chip. Iară ceale cinci femei canonice învăţă să facă o topitore mare şi să bage cu dînsele aramă multă, să să meastece arama cu cenuşea trupurilor sintelor, topindu-să şi arama şi eale. Şi dintr-acea aramă să facă fundurile căldărilor feredeului celui mare de glotă, ce să făcusă de curund şi era să să aprindză în dzua de praznicul lui Apolon şi să să înnoiască de întrămare celor de mintea lui idoloslujebnici. Şi aşea topind pre sintele cu arama, gătară feredeul. Şi strigă crainicul: "Çiţi sînteţi priiatini neminioşilor dumnădzăi, întraţi la înnoirea feredeului de glotă!". Şi-ndată pornindu-să nărod şi, cum sosî unul la uşea feredeului, căzdu de muri. Aşijdere şi alţii çit purceasără după dînsul. Şi nime nu putu întra nici pre întîia uşe. Şi, deaca ştiu împăratul, chemă popii strigoilor săi de le dzîsă: "Spuneţi-mi aceasta, doră s-au făcut vro farmăcă de la creştini?!". Iară ei dzîsără: "Ba, împărate, ce arămile ce s-au făcut din moştiile canonicelor femeilor o feceră aceasta!".

Deci învaţă să facă alte arămi. Şi aşea or face lucrul . Şi, deaca feace aceasta, dzîsă Andrian către împăratul: "Învaţă, împărate, să topască arămile canonicelor şi să vearse să facă trupurile gole acelor 5 femei să stea denainte, pentru ocară lor la feredeul glotei a-mpărăţiii tale!". Şi-mvăţă împăratul de feacerâ aşea. Şi vădzu în vis împăratul 5 mieluşeale curate păscîndu-să în rai şi un straşnic păstoriu ce le păştea dzîsă / împăratului călcător de leage: "Împărate şi necredinciosule, aceaea ce tu le pusăşi de ruşine şi de ocară păstoriul cel bun le-au apucat de a tine şi le-au băgat la locul unde va să vie şi Drosila, ne-ntinata mieluşea, hiică-ta!". Şi, deaca să deşteptă împăratul, s-au mîniat căce şi apoi după morte sintele femei ruşinară sfaturile lui. Şi porunci să aprindză două cuptore mare pre de îmbe părţile oraşului, să ardză în tote dzîle ne-ncetat. Şi cu poruncă împărătească scrisă aşea: "Voi galileieni, carii vă-nchinaţi Răstignitului, mîntuiţi-vă de muncile ceale multe şi pre noi de osteneala vostră! Şi păsaţi înşivă de întraţi în foc, în care i-a plăcea, neoprit să-i fie!".

Deci, ieşînd aceasta veaste pretutinderea şi audzîndu-o şarba lui Dumnădzău, Drosila, că toţi creştinii de priinţa şi de credinţa ce avea către Domnul Hristos sar de să aruncă înşiş în foc, în cuptore, ea ş-au rădicat ochii la ceriu şi dzîsă: "Domnitoriule Isus Hristoase, Fiiul lui Dumnădzău, de iaste voia Sinţiii Tale să scap de nebuna leage a tatălui mieu Traian, Sinţia Ta mi-agiută ca să mă iuşuredzu de frica lui Andrian necredinciosului şi să mă suiu în ceriu unde să suiră ceale cinci canonice* carile mă îndireptară la frica Ta! Şi să adormi şi cu adînc somn pre străjeari ce mă păzăse, ca să poci scăpa!". Aceastea deaca dzîsă şi lepădîndu-ş portul împărătesc, ieşi mîlcomiş de n-au simţîtu-o nime. Şi, deaca mearse să s-arunce în cuptoriu, s-au socotit întru sine "cum voi mearge la Dumnădzău neavînd podobă de nuntă, nefiind botedzată şi necurată fiind, ce Sinţia Ta Împărate împăraţilor, Doamne Isus Hristoase, iacă mi-am lăsat împărăţiia pentru Sinţia Ta, să mă pui straje la uşea împăraţiii Tale! Deci Sinţia Ta Care te botedzaşi pentru noi, boteadzâ-mă cu Duhul Tău cel sînt!". Şi, deaca dzîsă aceasta, scosă mirul ce-ş luasă de acasă şi întră într-o fîntînă cu apă ce era acolo de să botedză, dzîcînd: "Boteadzâ-să şarba lui Dumnădzău Drosila în numele Tatălui ş-a Fiiului ş-a Sîntului Duh!". Şi, ferindu-să şeapte dzîle, lua hrană îngerească. Şi orecare iubitoriu lui Hristos, aflîndu-o şi preveghindu-o, ştiu de rîndul ei deaca-i spusă ea. Iară a opta dzî feace rugă la Dumnădzău şi să
377r răpăosă către odihnă veacinică. //

Într-aceastaş dzî, la cumenecatul Paştelor legii vechi, facerea tainicei cine în **Κυρκυσχα**. Şi Domnului nostru slavă în veaci. Amin.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 23, svîntul măcenic Nicon şi ucinicii lui 199 de măcenici.

Acest sînt Nicon era în dzîlele ighemonului Chindian den Ţara Neapolitana, de-a fîrea la faţă şi ghizdav şi straşnic la războie, din tată ellin şi maică creştină. Şi, tîmplîndu-să război mare şi luptă tare, aducîndu-şi aminte fericitul învăţăturile maică-sa şi suspinînd dintr-adînsul inemii, dzîcea: "Doamne Isus Hristoase, agiută-mi!". Şi, îmbărbătîndu-să pre sine cu cinstit sămnul crucii, au întrat în mijlocul vrăjmaşilor. Şi n-au obosît lovind pre altul cu sabiia, pre altul cu sulița, pînă cînd i-au înfrînt pre toţi. Şi i-au băgatu-i în fugă. Şi minunîndu-să toţi de-aceasta, că lucrul războiului s-au tîmplat pre voia lor.

Şi veni şi el ca şi alaltăi acasă. Şi, spuindu-ş gîndul către maică-sa, mearse spre Ţarigrad. Sosînd la ostrovul Hion, s-au apropiat la un munte. Şi stînd acolo 7 dzîle şi schitindu-să cu posturi şi cu rugi, i s-au adus veaste pre dumnădzăiesc înger să să pugore la vadul mării cu toiagul ce i-au dat acela ce i s-au ivit. Şi, sosînd la vad, află corabie şi întră într-însă. Şi-n două dzîle sosî la măgura lui Gan. Şi, pre

* canonice cumu-s călugăriţele ce li-i viaţa cu pravilă

nemereală, i-au astătut un episcop în shimă de călugări. Şi, luîndu-l de mînă, l-au dus la peştera unde lăcuia. Şi, îmvăţîndu-l, l-au botedzatu-l în numele Sintei Troiţe, cumenecîndu-l cu Sintele Taine.

De-acii, după trei ai, l-au hirotonit preut şi episcop mai apoi. Şi luă asupra-ş dvorba şi direptariul tuturor călugărilor ce să strînsără acolo, carii era 190. Mearsă cu toţi în Mitilin şi de-acolo la Italiia. Şi, vădzînd pre maică-sa şi sosită la fîrşenie, o astrucă. Şi mearsă în Siţeliia de petrecu în muntele lui Tavromenus cu alţi 9.

Iară îghemonul, oblicind de sîntul, trimisă de-l adusă naintea sa cu alalţi 9. Şi / întrebîndu-i, i-au întîns la pămînt de-i bătu cu rane greale, de-acii le tăie capetele. Iară pre sîntul Nicon l-au întins în patro şi l-au ars pre didesupt cu făclii. Şi, de-acii, l-au legat la dobitoc de l-au tras cu faţa în gios. Şi dintr-un tărmure l-au înpins şi preste gură l-au ucis cu pietri şi limba i-au tăiat; şi, mai apoi, i-au tăiat capul. Şi aşea i s-au împlut mărturiia, luîndu-şi de la Domnul Hristos cununa de biruire cu sînţii măcenici.

Într-aceastaş dzî, preacuviosul părintele nostru Gheorghie cel de nou ivit şi făcător de minuni.

Acesta, lăsîndu-ş femeaia şi cuconii şi rudeniia, ş-au alesu-şi drumul cel îngust. Şi, întrînd supt giugul cel bun şi sarcina cea iuşoră a Domnului, îmbla prin cetăţi şi oraşe şi prin pustii, lipsit şi zmicurat şi chinuit în grea petreacere. De-acii, cunoscînd ducerea sa către Dumnădzău, mearsă la Ţarigrad şi la Besearica sîntului Ioan Bogoslov, la Diippion. Acolo s-au răpăosat către Domnul. Şi, rămiind acolo şeapte dzîle şi fiind de faţă acolo aceia ce vrea să-l îngrope, deaca vădzură atîta greime de fier ce era ferecat trupul lui preste tot şi ţîntuit, strigară: "**ги помилаи**!". Drept-aceaea, l-au băgat în raclă de marmure ce era făcută într-acea sîntă besearică, vărsînd de multe minuni iştealenii celora ce veniia cu credinţă.

Într-aceastaş dzî, sîntul Dometion de sabie s-au săvîrşit.

Într-aceastaş dzî, de **Кирнписуа**, răstignirea Domnului nostru Isus Hristos Fiiul lui Dumnădzău. Lui să cuvine slavă în veaci. Amin.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 24, preacuviosul părintele nostru Iiacov Ispoveadnicul.

Într-aceastaş dzî, preacuviosul părintele nostru Artemon, episcopul de Selevchiia Pisidici.

Acest sînt fericit avea moşiia cetatea Selevchiia, într-însă născîndu-să şi crescînd. Şi, sosînd fericitul Pavel, nu s-au putut să să ascundză lumina supt speaie, ce l-au făcutu-l păstoriu şi dascal nărodului. Carele îndereptînd bine şi cum place lui Dumnădzău turma sa, s-au făcut tuturora vad de spăsenie, săracilor şi mişeilor grijitori şi sufletelor şi trupurilor vraci. Într-aceastea petrecînd bine,
378r ş-au obîrşit // cu bătrîneaţe bune viaţa.

Într-aceastaş dzî, sîntul măcenic Artemon Preutul.

Aflîndu-să Dioclitian Împărat în Rîm, trimisă pre orecare patrichie la părţile Laodichiei comis, de făcea cum avea poruncă. Iară Sisenie, episcopul locului, cu popa Artemon şi cu alţi orecare creştini întrară în capiştea Artemidei noptea şi zdrobiră idolii ce era acolo; şi i-au ars, de li-au făcut cenuşe, cu focul.

Aceastea oblicind comisul, să-mplu de mînie. Şi luînd cu sine mulţîme de nărod, ieşiia călare denafară de oraş spre besearica creştinilor să-i aprindză, să-i ardză pre toţi şi să demice bucăţi pre Sisinie şi pre Artemon. Şi, apropiindu-să, l-au apucatu-l un tremur şi focare mare forte. Şi să-ntorsă acasă, de să culcă într-un pat. Şi muncindu-să în bolă, deade ştire episcopului dzîcînd: "Rogă-te Dumnădzăului tău să mă tămăduiesc şi ţ-voi face veşmîntul tău de aur!". Iară episcopul i-au poruncit: "Aurul tău fie cu tine, iară de vei creade în Hristos Dumnădzăul meu, t-ii tămăduí!". Iară el i-au scris aşea: "Credz în Dumnădzăul tău, numai să mă iştealesc!". Şi-ndată s-au sculat sănătos, nerămiind nemică rămăşiţă de bolă asupră-i.

Şi călătorind spre cetatea chesareilor den Laodichiia, la trei mile de cale, tîmpină pre popa Artemon căruia urma doi cerbi şi şease asîni sălbateci. Şi-l întrebă: "Cum i-ai prins pre aceştia?". Iară el feace: "Cu cuvîntul lui Dumnădzău i-am prins .". Iară comisul: "Dară creştin eşti?". Şi sîntul feace: "Din ţînără vîrstă sînt creştin .". Atunce l-au legat cu două lanţuge şi-l deade pre mîna slujitorilor de-l ducea la Chesariia. Iară sîntul, întorcîndu-să către vite ce-i urma, dzîsă: "Duceţi-vă la episcopul Sisinie!". Şi, deaca să dusără eale, deade portariul ştire episcopului. Şi-l întrebă de unde veniră aceaste vite. Atunce, din porunca lui Dumnădzău, unul din cerbi luă grai omenesc şi dzîsă: "Şerbul lui Dumnădzău Artemon, prins de necuratul comit, mearge legat la Chesariia şi ne-au dzîs să venim aicea!". Şi audzînd episcopul, s-au cutremurat. Şi chemînd pre Folean, diaconul său, l-au mînat în Chesariia, dzîcînd: "Pasă să vedzi ore iaste adevărat ce ne spusă / cerbul?!". Şi, deaca mearsă, îl află în temniţă. Şi, deaca privitiră unul pre alalt, să despărţîră cu voia temnicearilor.

Iară a două dzî, şedzu comisul şi adusă naintea sa pre fericitul Artemon. Şi-i dzîsă: "Cinsteaşte-ţi bătrîneaţele tale, omule, şi tămîiadză dumnădzăii!". Iară sîntul feace: "16 ai am petrecut cetind cărţile lui Dumnădzău în besearică şi 28 de ai am fost diacon lui Hristos, de-am cetit sînta Evanghelie. Şi 33 de ai preut, îmvăţînd nărodul cu agiutoriul lui Dumnădzău. Şi acmu îm dzîci să tămîiedz dimonului celui fără sîmţire ca şi tine?!". Audzînd aceastea comisul să turbură. Şi înfocînd un grătariu, au întins gol pre sîntul în grătariul acela. Iară sîntul, căutînd spre ceriu, dzîsă: "Doamne Isus Hristoase, nu lăsa să rîdză de şerbul tău acesta spurcat comis, ce, arătîndu-i că pentru tine pat aceastea, dăruiaşte-mi răbdare, ca să să ruşineadze cu totul!". Într-aceastea cuvinte sosî şi cerbul de la episcopul, din porunca lui Dumnădzău, de îmfruntare şi mustrare necredincioşilor. Cerbul dzîsă comisului: "Care lucru iaste să nu i să potă lui Dumnădzău?! Ce să ştii bine că şerbul lui Dumnădzău curund ş-va izbîndi! Că două pasări te vor apuca şi te vor arunca în căldarea cea îmfiebîntată şi s-a topi carnea ta, pentru ce e-ai mărturisit să credzi lui Dumnădzău şi acmu te leapedzi de dînsul.

Deci, deaca fu probrăzît de acea vită sălbatecă, îmvăţă voinicii să ucigă pre cerbul. Iară cerbul, sărind aprope lîngă cela ce şedea alaturea cu comitul şi săgeata cea slobodzită asupra cerbului au lovit în cela ce şedea alaturea cu comitul. Şi i-au dat lată rană într-inemă, de muri. Şi, făcîndu-ş voia-rea comisul, să dusă şi bägă pre sîntul în temniţă.

Iară a doa dzî, îmvăţă să împle o căldare de smolă şi să o înfierbînte vîrtos, să arunce într-însă pre sîntul. Şi, deaca înfierbuntară căldarea, venîră din şireag de-i spusără comisului de îmfierbîntarea căldării. Şi el încălecînd, mearsă călare aprope de căldare. Şi, pugorîndu-să doi îngeri din ceriu în chip de vulturi şi răpindu-l de pre cal, l-au aruncat în căldare şi s-au topit aşea, cît nice ciolanele nu i-au rămas. Care lucru vădzînd voinicii şi tot nărodul, să înspăimară şi fugiră. Iară sîntul, rămîind singur, proslăvi pre Dumnădzău. Şi cu ruga feace de izvorî într-acel // loc multă apă. Aceasta vădzînd Vitalie, 379r popa idolilor, şi alţii mulţi, să botedzară. Dintr-acea nopte veni glas de sus la sîntul, dzîcînd: "Pasă la Asiia, la locurile ceale pre lîngă mare şi acolo vei curăţi pre mulţi de multe bole şi vei goni şi draci. Şi mulţi luminîndu-să de la tine vor slăvi pre Dumnădzău. Iară sîntul, încălecînd pre un onagru, mergea. Şi, apucîndu-l un sînt dumnădzăiesc înger, să află îndată la locul unde i s-au poruncit cu-sămnătura. Şi, făcînd acolo multe seamne şi luminînd pre mulţi şi îndereptîndu-i spre Dumnădzău, apoi prinzîndu-l, i-au tăiat capul păgînii. Şi aşea ş-au obîrşit alergătura nevoinţii, mărgînd la odihnă veacinică.

Într-aceastaş dzî, preacuviosul Zahariia cu pace s-au săvîrşit.

Într-aceastaş dzî, sînţii măcenici cei din Chesariia Palestinei de sabie s-au săvîrşit.

Într-aceastaş dzî, pomenirea sîntului măcenic Nicandru Eghiptianul.

Şi acesta sînt era în vreamea lui Dioclitian Împărat. Şi, fiind el crescut în credinţa cea bună şi fiind legat în dragostea măcenicilor, avea lucrul său, a rădica într-ascuns moştiile sinţilor măcenici şi a le înveaşte şi a le astruca cu cinste. Şi în orecare vreame vădzînd moştiile sinţilor lepădate prost şi fiecum şi negrijite, mearsă noptea de le rădică. Şi, puindu-le în loc cu cinste şi cu omenie şi zărindu-l orecine idoloslujebnic, l-au pîrît la boiarinul.

Şi, prindzîndu-l, strigă sîntul cu îndrăznire de mărturisi pre Domnul Hristos Dumnădzău adevărat. Fu belit fole şi aşea dobîndi cununa măceniceascâ.

Într-aceastaş dzî, preacuviosul Martin Oiveanul cu pace s-au săvîrşit.

Într-aceastaş dzî de **Кирнписуа** a custodiei întăriturâ la Sîntul Mormînt a Domnului Hristos, a Căruia-i putearea şi împărăţiia şi slava cu părintele şi Sîntul Duh în veacii de veaci.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 25, Blagoveşteniile, adecă "veastea cea bună preasintei Domnitorei nostre Dumnădzău / Născătorei şi pururea ficiorei Mariei".

Om-iubitoriul şi milosul Dumnădzău Care pururea grijeaşte de rodul omenesc, ca un părinte drăgostiv şi iubitoriu de bine, văzînd plăzmuirea şi fapta mînulor sale robită şi prădată de diavolul şi trasă la chinurile ceale de necinste şi dzăcînd dedesuptul spurcatelor slujbe idoleşti, vru de trimisă pre Fiiul Său, pre Cel sîngur născut, pre Domnul nostru Isus Hristos, să ne izbăvască din mînule diavolului.

Deci aşea vrînd să tăinuiască şi să ascundză nu numai de către vrăjmaşi, ce şi de către puterile cerului şi spusă taina numai unuia din sinţii îngeri, slăvitului Gavriil Arhanghel. Că va să-ş nască pre Fiiul său cel iubit din sînta ficioră preacurată şi preasîntă ca ceaea ce-i harnică să fie lui Dumnădzău Maică.

Şi venind îngerul în cetatea Nazaret la casa Sinţiii sale, îi dzîsă: "Bucură-te de dar plină, Domnul iaste cu tine, blagoslovită eşti tu în femei!". Iară ea deaca vădzu să spămîntă de cuvîntul lui şi

gîndiia în ce chip va fi privitirea aceasta. Şi dzîsă îngerul ei: "Nu te teame, Mariam, că ai aflat dar la Dumnădzău. Şi iată că vei zemisli în pîntece şi vei naşte fii şi vei chema numele lui Isus. Aceasta fi-va mare şi Fiiu Celui de Sus chema-să-va. Şi-i va da Lui Domnul Dumnădzău scaunul lui David, părintelui său, şi va împărăţi în casa lui Iacov în veaci. Şi împărăţiiei lui nu va fi fîrşit!". Şi dzîsă Mariam cătră îngerul: "Cum îm va fi mie aceasta, că de bărbat nu ştiu?!". Şi, răspundzînd îngerul dzîsă ei: "Duhul Sînt va pogorî pre tine şi putearea Celui de Sus umbri-te-va! Pentr-aceaea şi Acela ce să naşte Sînt chema-să-va Fiiu lui Dumnădzău. Şi iaca Elisavet vară-ta, şi ea au zămislit fiiu la bătrîneaţele ei şi aceasta-i a şeasea lună ei ceiia ce o chiamă Stearpa. Că nu va neputinţa la Dumnădzău tot graiul!". Şi dzîsă Mariam: "Iată-mă-i şarba Domnului, facă-mi-să pre cumu-i graiul tău!". Şi să dusă de la dînsă îngerul. Şi îndată cu cuvîntul îngerului au purces grea în preasîntul şi fetescul ei pîntece, zimislind pre din sus de cumu-i fîrea pre Fiiul! Şi Cuvîntul lui Dumnădzău şi
380r înţălepciunea Lui cea statnică cu umbrirea şi venirea Sîntului Duh. Precum dintru-ntîi // feace pre Adam din pămînt şi cu suflarea l-au înviiat, de-acii, feace pre Evva dîntr-însul, fără soţiie, aşea din sînta ficiorâ fără soţiie, numai din sîngur preasîntul ei trup şi din Duhul Sînt din Mariia ficiorâ s-au întrupat Domnul Hristos, pentru spăsenia nostră.

Într-aceastaş dzî, de Κυριακυά, Învierea Domnului nostru Isus Hristos, a Lui slava cu Părintele şi Sîntul Duh în veacii de veacі. Amin.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 26, sinţii măcenici douădzăci şi şease de măcenici în Gotthiia ce mărturisiră. Din carii sînt preuţi doi: Vathusis şi Vircas, cu doi feţi ai săi şi o fată, Arpila, inocisvuind, iară mireani: Avip, Aghios, Reas şi Gathraxa şi Scoosa, Silas, Sighiţa, Sonirilas, Suimbla, Uirco şi Animaie.

Aceştia era în dzîlele lui Uingguith, împăratul gotthilor, şi a lui Gratian, împăratul rîmleanilor. Şi pentru credinţa si mărturiia în Hristos, luară cununa măceniciei cu focul de la lungurih. Carele au ars besearica creştinilor. În carea au ars şi aceşti sinţi măcenici, cînd tîmplîndu-să de-au ars şi un om ce aducea prescure la besearică.

Într-aceastaş dzî, sinţii măcenici Codrat, Theodosie, Emmanuil şi alalţi patrodzăci la Anatol.

Aceştia era din Ţara Anatolului. Şi, văzînd în tote dzîle pre creştinii umorîţ de ceia ce să-nchina la idoli, să vorovîră ande sine să strige mărturisînd pravoslaviia, ca să fie moşneani împărăţiiei ceriurilor. Deci să dusără de bunăvoie de să deaderă în mînule domnului ţării la-ntrebare.

Şi atunce, pusără pre mulţi creştini naintea lui. Carii, deaca mărturisîră că sînt creştini, furâ băgaţi în temniţă, apoi, după cîteva dzîle scoţîndu-i, îi strujîră la coste cu strujnîţe de munci, de-acii, pugorîndu-i de pre leamne, îi trasără preste spini; apoi le tăiară capetele.

Într-aceastaş dzî, preacuviosul părintele nostru Stefan Ispoveadnicul, igumenul de Trigliia./

Acesta sînt era în vreamea împăratului Leont Armenul, păgînul, iconoboreţul. De micâ vîrstâ ş-au alesu-ş viaţa călugărească. Iară pentru a sa cu bunătăţi petreacere, rugat de călugării, stătu igumen mănăstirii Triglіei. Şi, isprăvind pre mulţi în schităciia călugărească, apoi chemîndu-l acel necurat Leont ce pornisă gonă asupra celora ce cinstesc cu închinăciune sintele icone şi silindu-l să să leapede de închinăciunea lor şi să iscălească asupra pravoslaviei şi neîndupleçîndu-să, ce încă numind zlovearnici pre aceia carii fac sîlă, spre-aceaea fu muncit mult şi cu închisorea supărat. Şi cu izgnanii chinuit, au purces cătră Domnul Hristos, pentru Carele răbdă multe podviguri.

Pentr-a lor sinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte.

ÎNTR-ACEASTA LUNA, 27, svînta Matrona, aceaea ce au fost în Thessalonic.

Aceasta era robă la o jidovcă ce o chema Pantila. Şi mărgînd ca o slujnică după stăpînă pînă la şcola ovreiască şi nu întra, ce să-ntorcea de la uşe, de mergea la sînta besearica creştinilor. Deci, oblicindu-o, o bătu stăpînă-sa jidovca fără de milă şi o pusă la-nchisore patro dzîle, nescoţîndu-o. De-acii, o au scos de o au zmăcinat cu bătăile şi iarăş o au închis. Şi, zăbăvind multe dzîle la-nchisore, ş-au dat sufletul în mîna lui Isus Hristos Dumnădzăul nostru. Şi spun că svîntul ei trup l-au aruncat ovreaica de pre zidiu gios. Ş-au certatu-o Dumnădzău pre ovreaica, pre Pantila, c-au căzdut în cada unde curâ vinul din storcătoare ş-au murit.

Într-aceastaş dzî, preacuviosul Chiric, cel în Apron, cu pace s-au săvîrşit.

Într-aceastaş dzî, Filip Singliticul şi Lidiia, femeaia sa, şi cuconii lor Machedon, Theoprepie, Cronid, Comendarisie şi Amfilohie Duxul.

381r Într-aceastaş dzî, sinţii măcenici Iona şi Varahisie de sabie să săvîrşiră. //

Într-aceastaş dzî, prorocul Aninas cu pace săvîrşit.

Într-aceastaş dzî, preacuviosul părintele nostru Pavel, episcopul de Corinth, fratele lui Petr, sîntul episcop de Argus Znamenonoseţului şi preacuviosul părintele nostru Evtihie şi sîntul apostol Irodion, unul din 70 de apostoli.

Într-aceastaş dzî, poveastea părintelui Daniil de Evloghie Pietrariul.

Spunea dănăoră un părinte că **mearsă orecînd** părintele Daniil, prezviterul schitului, în Thivaida, avînd cu sine un ucinic dintr-ai săi. Şi pugorîsă notînd pre pîriu. Şi sosînd la un sat, apropiară vasul la vad şi ieşiră în sat de şedzură. Şi dzîsă stareţul cătră ucinicul său: "Acii om şedea astădzi!". Şi-ncepu ucinicul a cîrti, dzîcînd: Pînă cînd om zbucima acii, blăm amu la schit!". Iară stareţul dzîsă: "Ba, ce acii vom petreace astădzi!". Şi şedzură în mijlocul satului ca neşte strannici. Şi grăi ucinicul cătră stareţ: "Dară place lui Dumnădzău aceasta de şedem ca neşte mireani aicea?!". Şi dzîsă stareţului: "Încai blăm la besearică!". Şi dzîsă stareţul: "Ba, ce aciia om fi!" şi şedzură acolo pînă însară amurgul. Şi începu fratele a face sfade cu stareţul dosădîndu-l şi dzîcînd: "Vai mie de tine stareţule, că pentru tine voi să moriu!".

Şi, aceastea grăind, veni un bătrîn mirean forte îmbătrînit şi cărunţît de multe dzîle şi gîrbovit forte. Şi, deaca văzu pre părintele Daniil, căzu la piciorele lui, începu a-l săruta cu lacrămi. Şi sărută pre ucinicul lui. De-acii, le dzîsă; "De v-ei voia, blămaţi în casă!". Şi avea şi fînar, cercînd prin uliţe streinii. Şi luă pre stareţ şi pre ucinic şi pre alţi cîţi află streini şi-i dusă în casa sa. Şi turnă apă în medelniţă, spălă piciorele tuturor şi n-avea pre nime, numai pre Dumnădzău. Şi le pusă masă. Şi, deaca cinară, luă rămăşiţele de le lepădă afară cînilor satului, că aşea-i era obiceaiul de nu-ş lăsa nemică pre a doua dzî. Şi-l luă osăbi stareţul de vorovîră pînă demineaţă vorove de folos sufleteşti şi cu lacrămi multe. Şi demineaţă, sărutînd unul pre-alalt, să dusără.

Şi, mărgînd pre cale, feace / ucinicul metanie stareţului, rugîndu-l: "Fă libov, părinte, de-m spune cine-i acel bătrîn şi de unde-l ştii!". Şi nu vru stareţul să-i spuie. Şi iară-i feace metanie, dzîcînd: "Dară altele multe îm spui şi de acest stareţ nu-m spui?", că-i fusease spus stareţul a mulţi sinţi bunătăţile. Şi nu vru să-i spuie de acest stareţ, iară ucinicul forte să scîrbi şi nu-l mai întrebă.

Şi, deaca veniră la chiliile sale şi ucinicul nu vru să ducă pîine stareţului cum avea obicină, că în al dzeacele ceas gusta stareţul în tote dzîle. Iară cînd fu sară, veni stareţul la chiliia fratelui şi-i dzîsă: "Ce iaste, fiiule, că lăsaşi pre tatăl tău de să topeaşte de fome?". El răspunsă: "Eu tată n-am, că, de-aş avea eu părinte, ş-ar iubi părintele pre al său fiiu!". Şi, întorcîndu-să părintele să iasă din chilie, îl opri fratele şi-ncepu a-i săruta piciorele dzîcînd: "Viu Domnul, că nu te voi lăsa pînă nu mi-i spune cine-i acel stareţ!" Că nu vrea fratele nice într-un chip să lase pre părintele scîrbit, că forte iubiia pre stareţul. Atunce grăi lui stareţul: "Fă-mi puţînel să mănînc şi de-acii ţ-voi spune .". Şi, deaca mîncară, grăi fratelui stareţul: "Nu fii, fiiule, aprig, că pentru pricea ta cea în sat nu vream să-ţ spuiu! Deci să te păzeşti, să nu spui nimăruia ce audzi.

Stareţul acesta Evloghie îl chiamă, iaste pietrariu de meşterşugul său, de taie piatră. Lucriadză totă dzua nemîncat pînă în sară. Şi, deaca vine sara acasă, cîţ află streini îi duce la casa sa, de-i hrăneaşte precum ai văzdut şi rămăşiţele leapădă la cîni. Şi ţine acest meaşteşug de tăiat piatră din tinireaţe pînă acmu; şi iaste de o sută de ani şi mai bine. Şi Dumnădzău îi dă vîrtute la acesta lucru, ca şi în tinereaţe. Şi agoniseaşte pururea cîte o zlatiţă într-o dzî. Dară cînd eram eu tînăr, mainte de 31 de ai, m-am suit la acel sat să-m vîndzu rîcodealiia. Şi, fiind sara, veni de mă luă la casa sa şi pre alalţi fraţi cîţi află şi ne-au ospătat precum ai şi văzdut acmu.

Iară eu, deac-am văzdut bunătatea lui, m-am mirat. Ş-am început a posti cu săptămîna şi a ruga Dumnădzău pentru dînsul ca să-i dea mai multă aveare, ca să hrănească pre mai mulţi strannici. Şi postindu-mă trei săptămîni şi mai bine şi slăbiiu de post, cît abiia eram viu. Şi adecă văzduiu pre un orecine // cu luminat chip de veni la mine ş-i-m dzîsă: «Ce iaste, părinte Daniile?». Şi dzîşu cătră 382r dînsul: «Cuvînt am pus cătră Dumnădzău să nu mănînceu piine, pînă nu mă va audzi pentru Evloghie Pietrariul şi să-i dea blagoslovenie, ca să odihnească şi pre alţi mulţ streini .». Şi-m dzîsă: «Ba, că bine-i cumu-i acmu!». Şi dziş lui: «Ba, Doamne! Ce dă-i lui ca să slăvască toţi numele Sinţiii Tale!». Şi-m răspunsă: «Bine va fi, deaca ţi-i voia, vrea-vei să fii chizeaş pentru sufletul lui, ca să să spăsască cu mai multă aveare şi Eu îi voi da!». Şi-i dzîş: «Din mîna mea să ceri sufletul lui .».

Şi aceasta grăind eu, m-am aflat ca în sînta Besearica Învierii, ce-i în Ierusalim, stîndu-mi. Şi văzduiu cucon cu chipul svînt pre sînta piatră a Sîntului Mormînt şedzînd şi Evloghie de-a direapta Lui stînd. Şi trimisă la mine cuconul acela pre unul de carii dvoriia naintea lui şi-m dzîsă: «Tu eşti care te-ai băgat chizeaş pentru Evloghie?». Şi dzîsără ceia ce dvoriia : «Ei, Doamne, acesta iaste!». Şi-m dzîsă iarăşi: "Chizăşiia oi să o ceiu de la tine .». Şi dzîş: "Ei, Doamne, de la mine! Numai să mulţăşti

avearea lui!». Şi, de-acii, văduziu ca neşte doi turnînd în pola lui Evloghie aur mult forte. Şi cît ei turna, atîta pola lui Evloghie amistuia. Şi, stîrnindu-mă din somnu, cunoscuiu că mi s-au ascultat şi proslăviiu pre Dumnăzău.

Iară Evloghie, pre obiceaiul său, ieşi la lucru şi lovînd în piatră cu ciocanul audzî găun. Şi iarăşi lovind, feace gaură, a treia oră lovind, află peşteră plină de aur. Şi să spăimă dzîcînd: "Ce voi face, că, lovind, feace gaură, a treia oră lovind, află peşteră plină de aur. Şi să spăimă dzîcînd: "Ce voi face, că, de voi duce aceastea acasă va audzî Domnul şi le va lua şi mă va şi năpăstui! Dară le voi lua şi le voi pune unde nime nu ştie!». Şi cumpără vite dzîcînd că va cără piatră. Şi cără aurul noptea şi părăsî lucrul acel bun ce făcea în tote dzîle, priimind streinii.

Şi întră în corabie, notă la Ţarigrad. Şi era atuncea împărat Iustin, unchiul lui Iustinian Împărat. Şi deade mult aur împăratului şi boiarilor celor mare şi-l pusără eparh. Şi ş-au cumpăratu-şi curţi mare, ceale ce le dzîc eghiptenesţi pînă astădzi.

Şi, după doi ani, văduziu cuconul acela sînt la chip iarăş în sînta Văscrăsenie şi dzîş întru mine: "Dară Evloghie unde pote hi că iaste?". Şi preste puţîn, văduziu pre Evloghie izgonit de la faţa cuconului. Şi-l trăgea un arap negru. / Şi stîrnindu-mă din somn, zîş întru mine: «Vai mie, păcătosului, ce feciu? Pierduiu sufletul mieu!». Şi mi-am luat milotariul în spate, m-am dus la acel sat unde fusease Evloghie. Mă feci a-m vinde rîcodealiia şi aşteptam să vie Evloghie, să mă ia, pre obiceaiu, la casă-şi. Şi adecă nu fu nime. Şi nemerind o stariţă, o rugaiu: «Mă rog, maică, ado-mi pîine să gustu că n-am gustat astădzi!». Iară ea de sîrg mi-adusă pîine şi herturâ şi, şedzînd lîngă mine, începu a grăi cătră mine sufleteşti şi de folosît cuvinte, că: «Nu ţi-i cu folos a îmbla pre la lume, dară nu ştii că viaţa călugărească iubeaşte la negîlceavă» şi alte multe de poldză îm spusă. Şi dzîşu: "Dară ce-m porunceşti, c-am venit să-m vîndz rîcodealiia!". Iară ea feace: «Deşi vîndz rîcodealiia, dară nu te zăbăvi aşea pînă la nopte în sat .». Iară eu îi dzîş: «Spune-mi, maică, nu-i într-acest sat cineva a să teame de Dumnădzău şi a priimi streinii?!». Şi-m grăi suspînînd: «Părinte şi stăpînule, avut-am acii un pietrariu de făcea multă milă streinilor. Şi vădzînd Dumnădzău lucrul lui, i-au datu-i dar şi audzîm de dînsul că iaste patrichii şi eparh în Ţarigrad .». Iară eu, deaca audzîiu, dzîşu în mine: «Eu feciu această ucidere .».

Şi întraiu într-o corabie, veniiu la Ţarigrad şi întrebaiu pre orecarii unde sînt curţile eghiptesţi. Şi, deaca mi le spusără, mă duş şi şedzuiu denaintea porţîi lui, pînă ieşi Evloghie. Şi adecă îl văduziu ieşind cu mare mîndrie ş-am strigat: «Miluiaşte-mă, am orece a-ţi spune!». El nu vru nice să caute spre mine, ce şi slugilor îmvăţă să mă bată. Iară eu alergaiu de-i ţînuiu calea mai înainte şi strigaiu. Şi îmvăţă iarăş de mă bătură mai mult. Şi aşea petrecuiu patru săptămîni la uşea lui, nins şi pluat, şi nu putuiu să-i grăiesc. Atunce mi s-au supărat şi mă duşi de căzduiu naintea sintei iconei a Domnului nostru Isus Hristos cu lacrămi şi m-am rugat grăind: «Doamne, iartă-mă de chizeşiia acestui om! Iară de nu, duce-mă-voi şi eu în cea lume!». Aceastea în gîndul mieu grăindu-mi, dormitaiu. Şi adecă o holcă mare să feace de urla locul şi dzîcea: «Împărăteasa vine!». Şi mergea naintea ei dzîci de dzîci de
383r mii şi mii de mii de nărod. Ş-am strigat de-am dzîs: «Miluiaşte-mă, stăpînă!». Iară Sinţia sa stătu şi-m dzîsă: «Ce ţi-i voia?». Şi dzîş: «Pentru Evloghie Eparhul // m-am chizăşluit. Poronceaşte Sinţia ta să mă dezleage dentr-acea chizăşie!». Şi mi-au răspuns Sinţia sa: «N-am treabă eu într-aceaea. Cum ştii aşea-ţi plineaşte chizăşiia ta!». Şi m-am trezit de somn şi dzîşiu întru mine: «De mi-ar hi a muri nu m-oi despărţi de la porta lui Evlaghie, pînă nu-i voi grăi.»

Şi mă duş iarăş la portă. Şi, cum vru el să iasă, iarăşi l-am strigat. Şi alergă unul de slugile lui şi atîtea bice mi-au dat, cît mi-au fărîmat tot trupul mieu. Atunce leşinînd, dzîş întru mine: «Duce-mă-voi la schit şi, deaca va vrea Dumnădzău, va spăsî pre Evloghie cu tocmeale de giudeţ, cum ştie .».

Şi, ducîndu-mă să-m caut corabie, aflaiu ducătore spre Alexandriia. Şi, deaca am întrat, am căzdut leşinat ca mortul ş-am adormit. Şi mă văduziu în vis în sînta Besearică a Văscrăseniei, în Ierusalim şi cuconul acela şedea pre sînta piatră a cinstitului Mormînt şi căută asuprâ-mi cu mînie, cît de frică tremuram ca frundza. Şi nepotîndu-mi deşchide rostul, că mi să împietrisă inema şi-m dzîsă: «Dară nu mergi să-ţ împli chizeşiia?». Şi îmvăţă a două slugi de mă legară şi mă spîndzurară şi mă bătură destul, dzîcîndu-mi: «Nu te apuca de lucru mai nalt de măsura ta şi nu te prici cu Dumnădzău!». Iară eu de grozâ nu-m putea deşchide rostul mieu. Şi încă stînd eu spîndzurat, adecă să feace glas că vine Împărăteasa. Şi, deaca o văduziu, dobîndiiu îndrăznire şi dzîşu cătră Sinţia sa cu smerit glas: «Miluiaşte-mă, Domnitorea lumii!». Şi iarăş îm dzîsă: «Ce vei?». Şi dzîş ei: «Pentru chizeşiia lui Evloghie sînt spîndzurat aciia!». Şi-m dzîsă: «Eu mă voi ruga pentru tine .». Şi văduziu că întră şi-ncepu a săruta piciorele cuconului. Şi-m dzîsă cuconul: «De-acmu să nu mai faci lucrul acesta .». Şi dzîş: «N-oi mai face, Doamne, că eu mă rugasăm de dînsul, ca să fie mai mare în bunătăţi.

Greşit-am, Doamne, iartă-mă !». Şi-mvăţă de mă dezlegară şi-m dzîsă: «Pasă-ţi la chiliia ta! Eu iarăşi voi aduce pre Evloghie la rîndul cel dintîi a lui, tu de-aceasta nu te griji!». Şi-ndată m-am stîrnit şi m-am voieşat forte că m-am mîntuit de-acea chizeşie. Ş-am mulţămit lui Dumnădzău şi-ntru tot neocita Domnitore am proslăvit.

Şi, după trei luni, audzîiu c-au murit Iustin Împărat. Şi stătu alt împărat în locul lui. Şi începu a căuta să prindză / pre boiarii cei mare, şi pre Ipatul, şi pre Dexicratul şi pre al mieu Evloghie Eparhul. Deci cei doi umorîră şi le jecuiră avearea, şi avearea lui Evloghie. Iară Evloghie scăpă din Ţarigrad cu fuga, că-mvăţaşă împăratul unde vor afla acolo să-l umoră.

Şi, fugînd, s-au schimbat în haine reale. Şi ş-au venitu-ş iarăş la locul său unde era întîi. Şi să strînsără pregiur dînsul săteanii de-l vedea şi dzîcea: «Dară noi audzîiam că eşti în Ţarigrad boiarin mare, patrichiu!». Iară el răspundea: «De-aş fi fost eu patrichiu nu m-aţ mai hi vădzut! Ce altul îi acela ce-aţ audzît! Iară eu am îmblat pre la Sintele Locuri de m-am închinat .». Şi, de-aciia venindu-ş în fire, grăiia: «Smerite Evloghie, scolă de-ţ ia ciocanele şi pasă de lucriadză, că aicea nu-i în Ţarigrad, să nu-ţ pui şi capul!». Şi-ş luă ciniile, mearse la piatra unde aflasă comora, gîndind c-a mai găsî. Şi, bătînd în piatră pînă-n al şeasele ceas, nemică n-află. Şi-ncepu a-ş aduce aminte de hrana şi de dulceaţa bucatelor ce avea în curte şi de înşălările mîndriei lumeşti. Şi iarăş grăiia în sine: «Scolă-te de lucriadză, că aicea-i la Eghipet!».

Şi pre cătenel, pre cătinel, l-au adusu-l sîntul Cuconul acela şi sînta Stăpîna nostră la rîndul lui cel dintîi, că Dumnădzău iaste direpţ şi nu uită truda lui cea dintîi. Iară după vrun an, mă duş iarăşi la acel sat. Şi, cum însără, veni de mă luă pre obiceaiul său cel dintîi. Şi-ndată ce-l vădzuiu, am suspinat ş-am lăcrămat ş-am dzîs: "Cîtu-s de mărite lucrurile Tale, Doamne! Tote cu înţălepciune le feceşi! Cine-i Dumnădzău mare ca Dumnădzăul nostru, Ce rădică de la pămînt pre measerul şi de la gunoişte nalţă pre neavutul. Minunile tale şi tocmealele tale cine le pote spune, Domnitorule Doamne?! Iară eu, un păcătos, am început, şi puţînel de nu s-au săläşluit în iad sufletul mieu!». Şi luă apă de spălă picîorele meale pre obiceaiu şi pusă masă. Şi, deaca mîncăm, grăiiu lui: «Cumu-i de rîndul tău, frate?!». Iară el îm dzîsă: «Rogă-te pentru mine, părinte, că sînt om păcătos şi n-am la mîna mea nemică!». Iară eu dzîş lui: «Hire-aş vrut şi cîte-ai să nu aibi!». Şi-m dzîsă: «Derep-ce, părinte, au dorâ ţ-am smintit în ceva?!». Iară eu dzîş lui: «Nemică nu mi-ai făcut smintealâ!». Atunce i-am spus de tote. Şi plînsăm depreună. De-aciia îm dzîsă: «Rogă pentru mine, că dorâ de-acmu // m-oi îndrepta!». 384r
Şi i-am dzîsu-i: «Adevărat, frate, să nu mai aştepţi de-acmu a mai agonisi mai multă aveare, pînă ce eşti într-aceastâ viaţă, ce numai un zlatnic!». Şi iată-i-s atîţia ani ce i-au dăruit Dumnădzău numai pita cea de dzî.

Iată că ţ-am spusu-ţi, fiiule, de unde-l ştiu, dară tu nimăruia să nu spui!" Şi s-au ferit ucinicul de n-au spus nimăruia, pînă la firşeniia sîntului stareţ. Şi iaste a să minuna om-dragostii lui Dumnădzău, cum într-atîta micâ vreame au nălţat atîta şi iarăş l-au smeritu-l spre ceale de folos.

Să ne rugăm dară şi noi a ne smeri în frica Domnului nostru Isus Hristos, pentru ca să aflăm milă naintea straşnicul scaunul Lui, prin rugările preacistei Domnădzău-Născătorei şi pururea ficiorei Mariei ş-a toţi sinţii Lui.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 28. preacuviosul părintele nostru Ilarion cel Tînăr, igumenul mănăstirii Pelechitei şi Irodion Apostolul din cei 70.

Acesta era din cei 70 de ucinici. Carele, urmînd apostolilor de agiuta la strigatul sintei Evanghelii, de-acii, îl hirotonîră episcop neonpatron. Şi îmvăţînd pre mulţi şi-ntorcîndu-i spre Domnul, fu prins şi bătut cumplit de jidovi şi de idoloslujiteli, că unii îl bătea cu beaţe, alţîi zdrobiia gura sinţiii sale cu pietri, alţîi ucidea în cap. De-acii, îl giunghiară aceale fieri mîncătore de sînge. Şi aşea s-au săvîrşit, dînd sufletul în mîna lui Dumnădzău.

Într-aceastaş dzî, sîntul măcenic Filit şi soţiile sale.

Svîntul Filit Măcenicul şi cu soţiile lui era creştîni în dzilele împăratului Adrian, slujînd în tote dzîle lui Dumnădzău. Şi prindzînd pre fericitul Filit, astătu naintea împăratului. Iară împăratul, neputînd a sta împrotiva sîntului măcenic, l-au datu-l cu soţiile sale pre mîna voievodului Amfilohie, carele îndată i-au spîndzurat în lemne. Şi îmvăţă să-i bată cumplit pre trupurile lor. Şi, după bătaie, să-i bage în temniţă cu Cronist Comendarisie care credzusă şi el. Iară preste nopte, cîntînd şi făcînd ei rugă, le astătură îngerii lui / Dumnădzău, îmbărbătîndu-i la nevoinţa podvigurilor. Iară demineaţă, astătînd naintea tiranului, le dzîsă: "Multe cazne şi munci vă aşteaptă!". Şi-ndată i-au băgat într-o căldare îmfocată cu undelemn şi cu răşină şi atunceş s-au răcit căldarea. Atunce mirîndu-să duxul şi întră şi el în căldare, dzîcînd: "Doamne Dumnădzăul creştinilor, agiută-mi!". Şi fu glas din ceriu, cătră

dînsul grăind: "Ascultatu-ţi-s-au ruga! Suie-te încoce!". Aceastea audzînd împăratul venind de la Rîm spre Iliric, plin de mînie şi de grozâ, îmvâţâ să înfierbinte căldarea, să ardzâ 7 dzîle, plinâ de undelemn, şi să-i bage pre toţi într-însâ. Şi, făcînd aceasta, să ferirâ sinţii nebetejiţi. Iară împăratul, fiindu-i ruşine, să-ntorsâ la calea lui. Şi sinţii măcenici, făcînd rugâ, deaderă-ş sufletele la Dumnădzău.

Pentr-a lor sinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 29, sinţii măcenici Marco, episcopul de Arethusiia şi Chiril Diaconul şi alţii mulţi.

Svîntul Marco era în vreamea sîntului împărat Marele Constantin. Carele, pornit de rîvna dumnădzăiască, au stricat multe capişte idoleşti şi besearici feace.

Iară după aceaea, luînd împărăţiia Iulian Prestîpnicul şi dînd mare volnicie idolilor, i-au arătat numai într-acest sînt multe reale, ce şi-ntr-alţi mulţi, pentru stricătura capiştilor idoleşti. Iară sîntul să ascunsâ puţinel. Şi sîmţînd că trag pre alţii pentru dînsul, să întorsâ şi să deade la ucigaşii aceia spurcaţi. Iară ei, prindzîndu-l şi dezbrăcîndu-l şi bătînd rănindu-i tot trupul. Şi băgîndu-l în locuri împuţite şi dîndu-l la copii de-l boldirâ cu săgetunce, udîndu-l cu more. De-acii, îl spîndzurară gol la un lemn, ungîndu-l cu miare să-l ardzâ sorele într-amiadzăzi vara, de-l mînca viespile şi gărgăunii. Şi minunatul măcenic, bătrîn fiind, răbda patima, să zăbăvască pre muncitorii, să n-aibă cînd să-ş noiască capiştile ceale răsipite. Şi pornindu-să cu potrivirea, au învincit cu faceresa. Derep-ce că, deacă văzdură
385r că rabdă vite- // jeaşte munca, schimbară gîndul şi cunoscură credinţa cea bună.

Dară pentr-aceasta şi la Finichiia feacerâ păgînii munci creştinîlor. Că, spintecînd pîntecele unui levit Chiril carele au îndrăznit pentru direptatea şi stricasâ şi neşte idoli şi scoţîndu-i ficaţii, l-au pusu-l în prăvire prăvitorilor. Carii spun că, săturîndu-i* plămînile, păţîră cazna ce li s-au căzdut: că le-au căzdut dinţii şi li s-au topit limba şi obrazul li s-au stricat. Dară vrea putea povesti cum să cade tînguirea şi patimile fiecirelor, femeilor şi a bărbaţi sinţiţi ce păţîră la Ascalon spintecăturile pîntecelui şi împlutul cu ordz, de-au pus mîncare porcilor. Aceastea au fost faptele spurcatului împărat Iulian şi slugilor lui. Dară sinţîlor măcenici pentru munci li s-au dat nepărăsîta fericinţă de la Dumnădzău. Iară muncitorilor cazna focului nestîns şi veacinica muncă.

Într-aceastaş dzî, sinţii măcenici Iona şi Varahisie.

Aceştia svinţ Iona şi Varahisie era din Persida, în dzîlele lui Savorie, împăratul persilor, şi a lui Marele Constantin, împăratul romeilor.

Şi fiind ei călugări şi lăsîndu-şi mănăstirile sale, mearsă în oraşul Varahoh. Şi aflînd într-însul închiş sinţi măcenici, Zanethan, Lazar, Maruthan, Narsin, Ilie, Marin, Aviv, Sivaith Sava, acestora le deaderâ îndrăznire, îmbărbătîndu-i la podviguri. Şi prindzîndu-i pre-amîndoi, îi dusără la trei boiari, anume Mandran, Siron şi Marmisi. De la carii, luînd dojeane şi înfricoşituri şi ne-nduplecîndu-să, întîi îi legară pre obiceaiul persinesc. Iară Iona fu bătut cu toiage clinciurose şi legat cu funii, l-aruncară afară pentru să să chinuiască gol, neacoperit la ger. Iară Varahisie sufere în supsusîori galii de aramă înfocate şi plumb topit le turnară prin ochi şi prin urechi şi prin gîtlejurile sinţilor. De-acii, pre Varahisie, legat de piciore, spîndzurară în temniţă. Iară sîntului Iona tăiară deagetele de la mîni şi de la piciore şi-i belîră capul. Şi limba tăiară şi-l băgară într-o căldare plinâ de smolă înfocată. Şi ieşi sănătos, peste tot nevătămat. Mai apoi, îl tescuiră într-o vîr- / tealniţă şi-i zdrobiră osele. De-acii, îl tăiară cu hiristeul şi-l împresurară într-o groapă adîncă şi acolo ş-au datu-ş la Dumnădzău sufletul.

Iară Varahisie, scos la-ntrebare, îl trasără preste spini gol şi-l potricălîră cu trestii ascuţite; şi-l băgară într-un găun de-l cetluiră şi-i zdrobiră tot trupul. Şi-i turnară în gîtlej smolă înferbîntată. Ş-au datu-ş sufletul în mîna lui Dumnădzău.

Aceaste munci groznice pre scurt le scrisăm, dară cu lungă şi cumplită dureare le petrecură şi le răbdară sinţii, luminaţii lui Hristos viteaji. Iară sintele lor moştii să astrucară depreună cu a celor nouă măcenici ce să firşirâ la 27 a lui martie. Iară sinţii aceştia, Iona şi Varahisie, în douădzăci şi nouă.

Într-aceastaş dzî, preacuviosul ispoveadnic Evstafie şi Vithania.

Într-aceastaş dzî, sinţii apostoli din 70: Sostin, Apolos, Chifas, Chesar şi Epafrodie.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 30, preacuviosul părintele nostru Ioan Leastvncincul ce-au scris *Leastvita.*

Acesta de 16 ani fiind, supţîre şi isteţ la minte şi mnvăţat enchiclopedîia, adecă tote şcolele dăscălielor, ş-au adusu-ş pre sine jirtvă sîntă lui Dumnădzău. Că s-au suit la muntele Sinaiului şi s-au călugărit şi s-au dat supt ascultare.

* mîncîndu-i

De-aciia, după 19 ai, mearse la loc de isihăstrie, cinci seamne departe de la Chiriac. Şi sosînd la sînta mănăstire minunată a luptei, locul ce-i dzîc Thola. Şi trăînd acolo 40 de ai, aprins de înfocată dragoste şi foc de liubov spre Dumnădzău. Şi mînca din tote cîte-s fără prihană iertate giuruinţei călugăreştii viiaţe, dară forte cîte puţintel şi fără săturat, frîngînd şi-ntr-aceasta cornul sămeţiiei cu întâlepciune. Dară care cuvînt vrea putea spune izvorul lacrămilor lui! Şi atîta numai ce dormiia, cît putea agiunge să nu strice cu priveghiatul şi nedormitul fiinţa minţii. Iară calea lui era pururea curătorea rugă şi spre Dumnădzău // dragoste nepotrivită. 386r

Acesta amu luptîndu-să în tot fealiul de bunătate şi bine lăcuind şi făcîndu-să plin de mari videnii şi aflîndu-să în chiliia sa, pricepu din darul Duhului Sînt că ucinicu-său, dormind supt o piatră mare ce era să cadză să-l turtească, i s-au arătat în vis de l-au stîrnit, de n-au perit. Deci, sosînd la bunătate destulă şi stînd şi egumen svîntului munte Sinaiului, au lăsat această viaţă trecătore şi s-au mutat la veacinică odihneală, încheind în munte întâleapta carte a dumnădzăieştilor şi sufleteştilor suituri. Carea să chiamă *Leastvita.*

Într-aceastaş dzî, sîntul proroc Ioad.

Acesta era cînd, după mortea lui Solomon Împărat, împărăţi fiiu-său Rovoam. Şi veniră ţara tute 12 neamuri a lui Izrail, de-l rugară şi dzîsără: (3 **цѣрстѣ гд** 12:verş) "Tată-tău au îngrelat giugul său pre noi ş-au îngreuiat mîncările measei sale! Acmu să ne iuşuredzi şi ţ-vom sluji!". Şi după trei dzîle le-au răspuns, nu cum l-au sfătuit bătrînii şi întâlepţii, ce precum l-au sfătuit tinerii carii au copilărit cu dînsul, dzîcînd: "Supţîrarea mea-i mai grosă decît pîntecele tătîne-mieu. Tată-mieu vă punea giug de lemn şi vă batea cu puha, iară eu voi pune giugul de her şi cu-m blăcie ferecate voi bate!" (Dintr-aceasta strigară cu toţii: "Nu n-ii nouă partea cu David, nice moştenie în fiiul lui Iese!".)

Şi despărţîndu-să de la neamul Iudii dzeace neamuri, ş-rădicară pre un Ierovoam ce fusease pribegit la Eghipet. Şi acela, temîndu-să să nu-l smintească mărgînd la praznic, la Ierusalim, tote neamurile, ş-au făcutu-şi cetăţ, Sichimul în muntele lui Efrem şi Fanuiul. Şi să sfătui de feace două vaci de aur. Şi dzîsă cătră ţară: "Destul ne iaste a mai sui la Ierusalim. Iaca dumnădzăii tăi, Izrailule, carii te scosără din pămîntul Eghiptului!". Şi pusă pre una în Vethil şi pre alta în Dan. Şi le fu acesta cuvînt împăcat, că părăsîră casa lui Dumnădzău fiii lui Izrail. Şi nu mergea la Ierusalim să să-nchine Domnului Dumnădzău, ce să închina la aceale vaci de aur. Şi-ş făceră popi nu din fiii lui Levi şi case pre movile nalte şi praznic în octovrie în 15, ca praznicul cel din Ierusalim. Şi să sui pre oltariul cu popii / nalturilor în praznicul ce ş-au scornit din inema sa, făcînd praznic fiilor lui Izrail.

Şi deaca să sui împăratul Ierovoam să facă corban pre oltari, sosî de la Iuda trimis de Dumnădzău acest proroc Ioad, în Vethil. Şi, cum sta Ierovoam să înceapă a jărtvi, strigă prorocul cu cuvîntul Domnului şi dzîsă: "Altariule, altariule, aceastea dzîce domnul! Iaca fiiu naşte-să în casa lui David, Iosiia numele lui! Şi va giunghea deasupra ta pre popii ce jărtvăsc în tine şi osele omenilor va arde deasupra ta!". Şi deade într-acea dzî sămn de minune grăind: "Acesta-i cuvînt ce-au grăit Domnul ", dzîcînd: "Iaca altariul să va sparge şi s-a vărsa grăsîmea ce-i deasupra lui!". Iară-mpăratul tinsă mîna de dzîsă să-l prindză. Şi-ndată-i săcă mîna şi nu o putea întorce la sine. Şi altariul au crăpat şi să vărsă jărtva pre cuvîntul prorocului. Şi împăratul Ierovoam dzîsă omului lui Dumnădzău: "Rogă-te la faţa Domnului Dumnădzăului tău să-m vie mîna la loc!". Şi, deacă-l tămădui, îl pofti la masă şi să-l dăruiască. Şi n-au priimit, dzîcînd: "De mi-ai da giumătate de casa ta, n-oi întra cu tine, că mi-au poruncit Domnul: «Să nu mănînci pîine, nice să beai apă, nice să te-ntorci pre aceaeaş cale!»".

Şi s-au întors prorocul pre altă cale. Şi, prindzîndu-i veastea un proroc mincinos bătrîn de la Vethil, (că-i spusără fiii lui de tote, tîmplîndu-să ei acolo la praznic) şi sîrgui de-l agiunsă, odihnind supt umbra unui stăjar. Şi-l amăgi cu minciuni de l-au dus la casa sa, scoţîndu-l din cale. Şi, deaca l-au ospătat cu pîine şi cu apă, dzîcînd că îngerul Domnului l-au îmvăţat. Şi el au mintît de l-au presletit. Şi şedzînd el la masă, fu cuvîntul Domnului la prorocul ce l-au întors, de dzîsă către omul lui Dumnădzău cel venit din Iuda, dzîcînd: "Aceastea dzîce Domnul prin cealea ce amărişi graiul Domnului şi nu păzişi porunca ce ţ-au poruncit Domnul Dumnădzăul tău şi abătuşi de mîncaş pîine şi băuşi apă în locul acesta ce ţ-au dzîs Domnul, grăind: «Să nu mănînci pîine, nice să beai apă! Nu va întra trupul tău în mormîntul părinţilor tăi»!".

Şi, deaca să ospătă, i-au dat un asîn să margă călare. Şi, ducîndu-să, i-au ieşit un leu şi l-au umorît. Şi dzăcea trupul în drum şi asînul cu leul sta amîndoi de-l străjuia (**гдѣ** 13, **книги цѣрстѣ** 3) 387r
pînă au prins // veaste prorocul acela ce l-au amăgit cu minciună şi mai apoi şi cu adevărat i-au prorocit de morte, pentru ce-au greşit. Şi au mărs de-au luat trupul din drum şi leul s-au dus nestricînd mai mult nemică. Şi-l dusă încărcîndu-l deasupra asînului de l-au îngropat în mormîntul său, poruncind

fiilor săi să-l îngrope, deaca va muri, alaturea cu omul lui Dumnădzău. Că va fi cuvîntul ce-au grăit cu cuvintul Domnului asupra altariului ce-i în Vethil şi asupra caselor celor nalte ce-s în Samariia.

Într-aceastaş dzî, preacuviosul părintele nostru Zosima, episcopul Siracusei, şi pomenirea preacuviosului părintele nostru Ioan cel de la puţ. Şi preacuviosul părintele nostru şi ispoveadnic Evstafie de Vithiniia şi pomenirea sînţilor apostoli din cei 70: Sosten, Apollo, Chifa, Chesarie şi Epafrodit.

Într-aceastaş dzî, sînta Evvuli, maica sîntului Panteleimon, cu pace s-au săvîrşit.

Pentr-a lor sînte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 31, straḑaniia sîntului ⳉⳓⲏⲥⲙⲟⲩⲛⲏⲛⲕⲟ Ipatie, episcopul Gangronilor.

Acest dintru svinţ părintele nostru Ipatie de rudă era chilichian. Şi stînd arhiereu în Gangre, unul fiind din cei 318 de sinţi Părinţi de săborul dintîi în Nichea, cu totul era plin de Duhul Svînt. Şi, răbdînd multe iscuşenii şi făcînd multe minuni, să feace vestit.

Şi, fiind împărat Constandie, fiiul Marelui Constantin, un bălaur mare ş-au făcut cuibul la uşea vistearelor împăratului, de-i feace multă voia-rea, că nu cutedza nime să să apropie. Şi, fiind împăratul în grije, chemă pre acest fericit. Carele, deac-au venit, l-au primit cu mare cinste, de-l rugă pentru bălaur. Iară sîntul dzîsă: "De-m va agiuta Dumnădzău, împărate, nu mă voi apăra! Şi nu-ţi face voia-rea, că cealea ce nu pot omenii le pote Dumnădzău!". Şi, arătîndu-i de departe pre bălaur, îi dzîsă împăratul: "Nu te apropiia, părinte, la zmău, să nu paţ / ce-au păţît mulţi pentru păcatele meale!". Şi fericitul feace: "Nu pote nemică ruga mea pre-aceasta, ce numai credinţa ta cea spre Dumnădzău şi acea mare şi neîmvincită puteare a Sinţiii sale!".

Atunce cădzu la pămînt, feace rugă cîtva ceas. Şi, deaca să sculă, dzîsă împăratului: "Poronceaşte să facă năcladă mare de foc în mijlocul uliţii ceii mare, la locul unde stă stîlpul tătîne-tău! Şi să stea acolo ceia ce vor vrea să o aprindză, pînă oi veni acolo!". Iară sîntul deschisă porţile vistearelor împărăteşti şi fugiră toţi. Iară unii, de departe stînd, prăviia cuprinşi de frică şi de cutremur. Şi sîntul bătea pre bălaur cu toiagul şi nu-i făcea nemică. Şi trecu vreamea mai cu totă dzua. Şi toţi gîndiia că va omorî pre sîntul. Iară sîntul rădicîndu-ş ochii spre ceriu şi rugînd pre Dumnădzău, băgă toiagul în gura bălaurului şi dzîsă: "Cu numele Domnului mieu Isus Hristos urmadză-mi!". Şi bălaurul, apucîndu-să cu colţii încolţînd de toiag, purceasă după sîntul cumu-l vrea mîna cineva. Şi, ieşind sîntul de la curţile împărăteşti şi trecînd tot leoforul uliţa cea mare a nărodului pînă la aceaea uliţă, trăgînd cu toiagul pre şearpele ţîndu-să de toiag, feace de să cutremurară toţi, că era groznic bălaurul la văḑzut. Era de 60 de coţi de lung, cum spunea. Şi sosînd la năcladă, dzîsă cătră zmău: "În numele lui Isus Hristos care eu propoveaduiesc, bagă-te în mijlocul focului!". Iară acel groznic şearpe, făcînd un chip de încujbătură ca o cordă de boltă zgîrcindu-să , să opinti şi sări în mijlocul focului şi arsă. Şi, slăvind toţ şi mulţămind lui Dumnădzău, să minunară c-au arătat Dumnădzău minune mare ca aceasta în dzîlele lor şi luminătoriu ca acesta, făcătoriu de minuni.

Atunce, cinstindu-l împăratul pre svîntul şi mulţămindu-i, învăţă de-i feaceră icona şi o au pus în cămara sa cea împărătească, de apărătură a tot răul. Şi, sărutînd pre sîntul, l-au slobodzît acasăş. Şi, ducîndu-să sîntul acasă, iară ereticii lui Navat fiind puşi în leşi la strîmtori, cu arme i-au ţînutu-i calea şi l-au ucis; şi l-au dat de rîpă în gios de la mare nălţime, dîndu-i multe rane, ca jidovii cum feaceră svîntului întîi măcenic Stefan.

388r Iară sîntul dzăcînd gios, în pîrîu, abiia viu, ş-au rădicat mînule // ca din somn şi ochii spre ceriu, dzicea: "Doamne, nu le pune lor greşala aceasta!". Şi încă făcînd rugă, iară o muiare spurcată rădică o piatră mare de-l lovi în cap şi l-au scosu-l din viaţă. Şi i-au mărsu-i sîntul suflet în mîna lui Dumnădzău. Iară spurcata aceaea tremurată şi turbată de duh necurat, îş ucidea pieptul cu aceaea piatră. Şi toţ alalţi ucigaşi să certară de la Dumnădzău, deaca să dusără, ascundzîndu-i sintele moştii într-o pleavniţă. Şi mărgînd stăpînul să-ş dea mîncare vitelor, audzî cîntări şi slavoslovii de sinţi îngeri din ceriu şi văḑi pre fericitul părinte. Şi, deaca înţăleasără gangreanii, să strînsără acolo de-l plînsără cu toţii şi-l rădicară de-l dusără la loc cinstit. Iară muiarea ucigaşea veni ucigîndu-să. Şi-ndată cum astrucară pre svîntul la loc svînt s-au şi ieşealit, şi ea, şi alalţi vinovaţi, deaca să rugară cu credinţă. Şi alte multe minuni s-au făcut la îngroparea sîntului.

Într-aceastaş dzî, sîntul Acachie, episcopul de Melitina, Ispoveadnicul.

Acesta, în vreamea împăratului Dechie, învăţînd credinţa întru Domnul Hristos, îl prinsără de-l adusără naintea lui Marchiian Ipatul. Şi-ntrebîndu-l de ceale ce propoveaduia, i-au povestît totă

socoteala lui Dumnădzău carea fu pentru noi. Şi înfruntă mînciunile şi basnele elineşti, pentru care fu căznit cu munci şi cu închisori. Şi, spuind Marchian lui Dechie, l-au slobodzît din temniţă. Şi mergea sîntul primpregiur, purtînd pre trupul său ranele Domnului Hristos şi pre mulţi îndirepta la credinţă în Domnul Hristos. Şi, străluminînd în minuni şi în cazanii de învăţături, s-au răpăosat întru Domnul.

Într-aceastaş dzî, sinţii de Persida ce mărturisiră: Avda Episcopul şi Veniamin Diaconul şi cu soţiile lor. Din carii, mulţi în temniţă închişi, cu gîngănii veninate muşcaţi, să săvîrşiră.

În dzîlele lui Theodosie cel Mic, împăratul de Ţarigrad, Izdigherd, împăratul persilor, au pornit gonă asupra creştinilor ş-asupra sintelor besearici, luînd porneală de-aciia.

Orecare episcop Avda, îmbunătăţîmat şi sînt, pornit de rîvnă dumnădzăiască, au răsîpit o capişte şi din vîl- / hovnici. Oblicînd împăratul, au mînat de l-au adus. Şi întîi cu blîndeaţe l-au întrebat şi i-au poruncit să zidească iarăş turnul, capiştea aceaea. Şi sîntul apărîndu-să, l-au îngrozît c-a strica tote besericile. Şi feace aşea. Că împăţă întîi să umoră pre sîntul. De-aceasta sîntului păru bine. Şi aşea primi fericită fîrşenie.

Şi trecînd treidzăci de ai, întru carii aţiţîndu-să de la vrăjitori ca de la nescare vivor turburătura gonei, da în creştini mare iscuşenii de munci. Şi topind pre mulţi cu tot fealiul de munci, îi da la morte şi la depărtate izgnanii. Şi mulţi cu multe fealiuri de munci să dusără din viaţă, cu multe chipuri de morţi. Dintru carii vom pomeni a doi- trei, ca să arătu de pre aceştia şi altoralalţi bărbăţiia.

Era în Persi orecare Ormisias, luminat şi vederos forte. Carele avea tată Menid. Audzînd de dînsul împăratul, l-adusă naintea sa şi-l porunci să să leapede de Domnul Hristos. Iară el dzîsă: "Să nu fie una ca aceaea de mi-ar hi a mă căzni în tot chip. Nu mă voi lepăda de Dumnădzău!". Iară-mpăratul, mirîndu-să de-a lui îndrăznire, l-au lipsit şi l-au golit de la totă bogăţiia şi boieriia şi cinstea. Ş-au poruncit să îmble după dînsul să tragă cămilele la cale, purtînd numai brîu. Şi, trecînd multe dzîle, plecîndu-să împăratul din fereastră, văḑzu pre acel destoinic om că să frige de pripăcul sorelui şi să împle de pulbere. Şi pomenind de părinţasca lui străluceire, feace de-l chemară naintea sa. Şi îmvăţă să îmbrace o cămeaşe de in, cugetînd că din cea dintîi chinuire şi din cea pre urmă făcută asupră-i milă să să canonisască omul. De-aciia, îi dzîsă: "Mîntuitu-te-ai ore de pricea ta carea făceai şi să te leapezi de fiiul lui Tecton?!". Iară el, plin de rîhnă dumnădzăiască, rumpsă de pre sine cămeşuica şi o lepădă, dzîcînd: "Dară pentr-aceasta te gîndeşti că m-aş despărţi de credinţa cea bună?! Aibi-ţi cămeaşea ta şi păginătăţiia ta!". Iară împăratul, văḑzînd bărbăţiia lui, l-au gonit afară den casă de la-mpărăţie şi l-au umorît.

Şi, prindzînd pre un orecare Veniamin Diacon, l-au băgat în temniţă. Şi trecînd doi ani, veni un sol de la împăratul creştinesc de Ţarigrad, solind trebile împărăteşti. Şi oblicînd, să rugă împăratului să-l slobodză pre Veniamin. Iară împăratul au poruncit să să apuce Veniamin // să nu mai aducă la 389r mijloc învăţătură ca aceaea la vîlhovnici nice leac. Deci s-au apucat solul că doră s-a feri diaconul Veniamin de-aceasta. Iară Veniamin, deaca audzî dojenirea solului, dzîsă că nu-i putinţă să facă una ca aceaea, "orcădecîtă certare aş fi vinovat de-aş ascunde talantul". Iară-mpăratul, neştiind de-aceasta, învăţă de-l slobodzără.

Dară sîntul tot făcea cum era lui obiceaiul. Şi trecînd un an, spusără împăratului. Şi-l adusă naintea sa şi-i dzîsă să să leapede de Dumnădzăul căruia să-nchină. Iară el i-au răspuns că, de l-ar da în dzeace mii de morţi, nu s-a lepăda de Împăratul şi Tvoreţul tuturor. Pentr-aceasta, mîniindu-să împăratul, îmvăţă de-i bătură 20 de ţăpuşi de trestie ascuţîte pre supt 20 de unghile la mîni şi la piciore. Şi, văḑzîndu-l că nu bagă samă de o şagă, îmvăţă de-i bătură o trestie ascuţită prin mădularii cel de cuconi. Care trestie vîrînd şi scoţînd adease, făcea-i mare şi cumplite usturimi. Mai apoi, îmvăţă de-i bătură prin afedron un băţ cu clinciuri de tote părţi. Şi cu aceasta muncă ş-au dat sufletul în mîna lui Dumnădzău viteazul măcenic.

Făcut-au acest împărat Izdigherd ş-alte munci cumplite, cu întunearecele de multe, sinţilor măcenici, cum au făcut şi Dioclitian cu Maximian sau şi mai multe. Şi să nu ne mirăm cum Dumnădzău lasă une ca aceastea de să fac. Că Domnul Hristos ne-au spus de mainte războiul ne dă mai mult folos decît pacea. Drept-aceasta, ş-aceştia sinţi, cu răbdarea muncilor şi cu mărturiia, dobîndiră cununile biruirii.

Pentr-a lor sinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte.

Într-aceastaş dzî, cuvînt că să cade a-ş întreba naintea lui Dumnădzău cu sîlnicii lumii aceştia carii asupresc cui pot birui şi celor mai mici şi mişeilor.

Anastasie, împăratul de Ţarigrad, căzînd în ereasa lui Evtihie Ereticul, au izgonit de la scaune pre sinţii patriarşi, Ilie de Ierusalim şi Flavian de Antiohiia, pentru săborul ce s-au făcut în Halchidon. Ş-au închis pre Ilie în Voida, iară pre Flavian în Patra. Iară într-una de dzîle / trimisără amîndoi patriarşii cărţi unul cătră alalt, scrînd aşea că: "Anastasie Împărat au murit. Deci blămaţi să ne pîrîm cu dînsul naintea lui Dumnădzău. Că Svinţa sa dzice: «Eu sînt Carele giudec cu dreptate şi nu mă siesc de faţă de om ». Şi, după două dzile, să pristăviră amîndoi patriarşii la Dumnădzău.

Deci, ştiind aceasta voi, puteamicilor, nu faceţ sîlă slabilor cărora puteţi birui, ca să nu vă pîrască la Dumnădzău! Şi acolo cu amar vor osîndi şi viermii nu vă vor adormi şi focul nu vă s-a mai stînge carii faceţi strîmbătăţ şi asupreale cui puteţi şi cu mare simeţie vă sămeţiţ! Să pare că aveţi urîc cui strîngeţi. Că de iaste în osîndă nemilostivul, dară încă apucătoriul şi făcătoriul de strîmbătăţ. Va dzice altul că-m string să-m hie cuconilor! Strînge cu direptul şi dă milostenie şi ţ-or avea parte cuconii! Iară d-ii face strîmbătate, caută de-ţi vedz la psalomul lui **бе ѵѣлѧ моѫ непремѣлиѫ**" ce dzice asupra sîlnicilor! Iară pentru milostenie să-nţălegi din ceale 5 feate ficiore curate, dară buiace, nemilostive! Că nu-şi luară în vase undelemnul milosteniei şi li să stînsără candilele! Şi nu putură întra cu ceale 5 înţăleapte, ce rău să scăpară afară, strigînd fără folos: "Cuconilor de nu le vei lăsa pre Dumnădzău pre urma ta, avearea nemică nu le-a folosi! Fă-ţi priiatin pre Dumnădzău **насаждисѧ кѣна. ндасти прошенїа срцдд тѣмгѡ. ѡкрѣи къ гѳ пѫт тѣѡи нѳпобѣдимѣ. нереѣнѳи дѫкѡмѣ. ни зѣждн тѣорѣщтїмѣ безаконїе нѣепрдвдѫ**, "nedejduiaşte spre Domnul şi fă direptate **и насѣан земдю и ѳпсѣщїѣ къ бщтдтъстѣѣсѧ**"".

Pentru Domnul nostru Isus Hristos. Amin.

NOTE:

1.calc slavon
2.(trad.n.)(sl.) "Tot al împăratului îl înconjoară cu iubire / tot ce-i împărătesc e înconjurat de iubire"
3.(trad.n.)(sl.) "Sfinţită mai înainte"
4.(trad.n.)(sl.) "verset"
5.(trad.n.)(sl.) "capitol"
6.(trad.n.)(sl.) "Doamne, laudă primeşte de la mine !"
7.(trad.n.)(sl.) "şi vei trăi în bogăţie"

APRILIE

are 30 de dzîle. Dzua are ceasuri 13 şi noptea - 11. 390r

ÎNTÎIA DZÎ, pomenirea a preacuviosei maicei nostre Mariia Eghipteanca.

Viaţa şi petreacerea a prepodobnei Mariei Eghipteanei, tălmăcită de pre elineaşte, greceaşte, de smeritul Damaschin Ipodiaconul şi Studit. Dară de mai denainte-i scrisă de sîntul patriarh Sofronie de Ierusalim, cum scrie la 11 lui mart: "Mare bine iaste, blagosloviţi creştini, pocăinţa! Că atîta-i de bună, cît pre tot omul spăseaşte, tote păcatele ştearge, tote realele curăţeaşte! Nu-i nice un păcat să nu iarte Dumnădzău cînd omul să pocăiaşte!".

Pocăinţa face mare bucurie în ceriu şi la Dumnădzău şi la îngeri, cum dzice Domnul la sînta Evanghelie: "Bucurie să face în ceriu pentru un păcătos ce să pocăiaşte!". Pocăinţa iaste curăţenie sufletului omului şi iaste al doile botedz, că cine ş-au imat Sîntul Botedz cu greşeale, iarăşi şi-l curăţeaşte cu pocăinţa. "Pocăinţa iaste mare folos greşitului", cum mărturiseaşte sînta *Scriptura* Besearicii nostre. Cu pocăinţa s-au spăsît mulţi omeni păcătoşi. Şi nu numai ce s-au spăsît, ce încă şi sinţi s-au făcut, de-i cinsteaşte sînta Besearică. Că şi sînta Mariia Eghipteana ce au fost blîndiţă şi păcătoasă şi, pentru căce s-au pocăit şi s-au nevoit cu postniciia, s-au sinţit şi s-au cinstit de la Dumnădzău şi de la omeni. Precum pote înţăleage tot creştinul credincios de pre această sîntă cît pote pocăinţa.

La părţile Palestinii era un ieromonah, anu- / me Zosima, om bătrîn şi forte cu bunătăţi şi vestit, cît toţi călugării dimpregiur năzuia să asculte cuvînt din rostul lui. Şi, petrecînd 53 de ai în mănăstire-şi, deacii i-au venitu-i gînd aşea: "Ore iaste vrunul să-l înveaţe lucrul călugăriei, iaste cineva să nu-i lipsască nemică, ce să fie întreg?! Ore iaste la pustie cineva să-l întreacă în bunătate?". Aceastea gîndind bătrînul, i să arătă îngerul Domnului şi-i dzisă: "Zosima, bună iaste şi mare a ta bunătate. Dară să mergi la apa Iordanului, la mănăstirea ce-i acolo aprope, să vedzi pre alţii mai mare de bunătăţi decît tine!".

Şi purceasă îndată bătrînul de mearse la acea mănăstire. Şi pusă metanie şi rămasă acolo. Şi avea obiceai acei călugări de ieşiia în săptămîna cea dintîi a postului mare din mănăstire şi să ducea la pustie, osebit cîte unul, şi zăbăviia pînă la ţveatonosie.

Deci, pre obiceaiul aceii mănăstiri, ieşi şi bătrînul Zosima, de trecu Iordanul cu alalţi călugări. Şi, deaca să-mprăştiară cineşi deosăbi, i-au venit gînd să între la mai nontrul pustiei, doră ar afla vrun bătrîn săhastru, să audză ceva cuvînt de-a lui Dumnădzău de la dînsul. Şi mărgînd, sosî vreamea să-ş citească pravila.

Şi, stînd spre răsărit, să ruga cetindu-şi. Şi de-acolo, zări ca o umbră cu trup de om. Şi, părîndu-i c-a hi nălucire dimonească, ş-feace îndată cruce. Şi, deaca-ş fîrşi ruga, văzdu vederat unde mergea păşind omul spre-a direapta parte şi trupul îi era forte negru, părul îi era alb ca bumbacul şi mic pînă în umere. Şi, deaca o văzdu sîntul, părutu-i-au bine forte c-au aflat ce-au cercat. Şi începu a cură în urmă-i. Şi, vădzîndu-l după sine curînd, mai mare fugiia. Iară sîntul Zosima, cu bătrîneaţe cum era, ca mai mare alergă. Şi apropiindu-o cît s-ar audzî glasul, plînsă bătrînul şi-i dzisă: "Ce fugi de mine, de un păcătos, şerbule a lui Dumnădzău? Ce te scîrăndveşti de mine, de un bătrîn, şi nu stai să mă blagosloveşti?! Aşteaptă pentru dragostea lui Hristos, că sînt bătrîn şi nu poci s-alerg!".

Aceastea grăind bătrînul şi alergînd, sosîră la un pîrîu săc, mic. Deci ea să pogorî şi să sui de ceaea parte. Iară bătrînul neputînd treace, plînsă mai mult. // Şi-i răspunsă acela ce să vedea şi dzisă 391r
cătră Zosima: "Iartă-mă, părinte avva Zosima, pentru Domnul! Nu poci sta să mă vedz, că sînt golă cum mă vedzi şi sînt femeaie! Dară de ţi-i voia să stau, aruncă-mi o rasă să mă îmbrac! Deacii, mi-i vedea şi-m vei da ruga ta!". Iară Zosima, audzîndu-ş numele să miră de provideţ.

Şi, aruncîndu-i rasa de o-mbrăcă, mearse de-i feace metanie. Şi ea încă pusă metanie, amîndoi stînd la pămînt cu faţa, cela celuia dzicînd: "Blagosloveaşte-mă, şerbul lui Dumnădzău!". Şi, după mult ceas, dzisă femeaia: "Avva Zosima, ţie să cade să mă blagosloveşti, că eşti preut lui Dumnădzău celui de sus! Că multe ori ai stătut în sîntul oltariu de-ai rugat Dumnădzău pentru greşealele altora!

Deci blagosloveaşte şi pre mine!". Atuncea sîntul Zosima dzisă: "Sînta lui Dumnădzău, darul tău să veade mai mult decît al miu, că eşti providiţă de-m ştii şi numele şi că sînt preut. Deci, te rog, tu mă blagosloveaşte!". Şi, deaca vădzu femeaia că nu o blagoslovească, s-au sculat şi au dzis: "Dumnădzăul sînt Ce iubeaşte spăseniia păcătoşilor, Acela să te blagoslovască!". Atunci s-au sculat şi Zosima bătrînul şi sînta-i dzisă: "Părinte Zosima, ce te-ai trudit pînă aicea de-ai venit să vedz o muiare păcătoasă? Dară de vreame ce te-au adus Dumnădzău pînă acii, spune-mi cum trăiesc creştinii? Cumu-i lumea? Cum sînt împăraţii? Cum iaste Besearica lui Hristos?". Răspunsă bătrînul şi dzisă: "Toţi trăiesc bine cu ruga ta, maică cuviosă, dară să rogi Dumnădzău pentru dînşii şi pentru mine! Că pentr-aceaea m-am trudit atîta cale eu păcătosul!". Şi-i dzisă femeaia aceaea: "Avva Zosima, ţie să cade să rogi pentru mine Dumnădzău! Dară, deaca-m poroncesţi, face-voi poslușanie!". Atunce stătu mult ceas sînta la rugă şi glas din rost nu i să audzîia. Şi bătrînul cădzu la pămînt de dzîcea "Κύριε ἐλέησον!", "Γὼ πομήλαϑι!".

Şi, după multă vreame rădicîndu-ş ochii, o vădzu pre femeaie de la pămînt sus un cot. Şi gîndi să nu fie cumva nălucire dimonească şi să face a să ruga. Atunce femeaia răspunsă şi-i dzisă: "A ce gîndeşti la mintea ta, părinte Zosima, să fiu nălucire? Femeaie sînt, păcătoasă sînt decît totă lumea!". Atunce ş-feace sînta cruce' preste tot trupul şi dzisă cătră bătrîn: "Dumnădzău, părinte Zosima, să ne izbăvască de la meşterşugurile diavolului!". Atunce Zosima cădzu la pămînt cu lacrămi multe şi atinsă de piciorele sîntei şi-i dzisă: "Giuru-te, / şarbo, adevăratului Dumnădzău, spune-mi cum te aflaş acii în pustie? De unde eşti? Şi cum te-ai săhăstrit şi cîtă vreame eşti acii? Spune-mi, pentru liubovul lui Dumnădzău, nu ascunde nemică! Că pentr-aceaea bine vru Dumnădzău de te-am văzdut, ca să audz şi eu, să mă polzuiesc din cuvintele tale! Că de n-ar hi vrut Dumnădzău să te vădz, n-aş hi putut călca atîta cale unul ca eu, ce sînt bătrîn şi netare! Care nice dănăoră nu poci îmbla departe de chiliia mea!". Şi, deaca-i vădzu sînta lacrămile şi ruga, îi dzisă: "Avva Zosima, ruşine mi-i o păcătoscă ce sînt a povesti lucrurile meale, că sînt pline de ruşine! Dară mă voi ispoveadui astădzi cătră sînţia ta vederat.

Eu, cinstite stareţule, sînt din Eghipet şi părinţii miei custa încă şi eu fiind încă de 12 ani, mi-am lăsat părinţii ş-am fugit la Alexandriia. Şi acolo m-am făcut o tîrgovaţă 17 ani. Şi am fost tăvălită în păcate, cît numai ca să vie mulţi la mine nu le luam nemică plată. Dară atîta eram de săracă, cît mă hrăniiam cu mînule, uneori cu torsul, alteori cu alt lucru. Iară într-una de dzîle am ieşit afară la vadul mării şi văzduiu mulţime de omeni întrînd într-o corabie mare. Ş-am întrebat unde să duc. Şi-m spusă unul ce-am întrebat că: «Meargem la Ierusalim, să fim la dzua Văzdvjeniii, că-i aprope!». Atunce eu le-am dzîs: "Ore trebuiescu-le şi eu?!". Şi-m răspunsă: «De vei avea să-ţ plăteşti brudina, nime nu te opreaşte .». Eu am răspunsu-le că n-am să plătesc, dară am cest trup şi de brudină şi de hrană pînă la Ierusalim, fără nice o chirie. Acela, deaca mi-au audzît cuvintele, fugi rîdzînd de la mine. Dară eu, părinte Zosime, nu doră c-am avut vrun gînd bun a mearge spre Ierusalim, ce gîndiam să mai aflu ş-alţ omeni să-m fac pohta. Spusu-ţ-am, părintele mieu Zosime, nu mă mai sili a-ţ mai spune şi nainte, că spurc văzduhul şi pămîntul cu cuvintele meale aceastea!". Şi tăcu sînta. Iară bătrînul îi dzisă: "Spune-mi, maică cuviosă, pînă la fîrşit şi nu-m ascunde nemică!". Şi iarăş răspunsă sînta: "Părinte Zosima, deaca mă sileşt, spune-ţ-voi şi mai încolo. Deacii, îndată mi-am lepădat cujeaica gios ce torceam ş-am alergat într-o corabie, că era multe de purces gata. Şi vădzui dzeace vonici tineri frumoş unde întra în corabie şi le-am dzîs: «Luaţi-mă şi pre mine cu voi şi daţi brudina pentru mine şi m-oi 392r răscumpăra de voi!». Şi ei, deaca audzîră, // mă băgară în corabie. Dară cîte păcate am făcut acolo ruşine mi-i a-ţ spune, numai atîta ce mă mir cum nu s-au despicat marea să ne înghiţă aşea cum eram. Pote hi Dumnădzău au aşteptat pocăinţa mea. Şi deaca-m ieşit din corabie, nu mi-au fost destul păcatele ceale dintîi, ce încă cercam ş-alţi ibohnici mai mulţi. Şi, deac-au sosît dzua cînstitei Crucî, eu tot făceam păcate ca dintîi. Şi vădzuiu noptea omeni alergînd la sînta besearică. Şi m-am luat după dînşii să întru, numai pentru să prăvăsc vonicii. Şi, îndesîndu-mă să întru pînă la uşe, mă înpingea alţii şi nu puteam de desîme. Iară deacă întrară toţi, purceş să întru şi eu în mai nontru şi nu putui. Trei, patru ori am dat să întru şi n-am putut întra. De-acii, mă duş de stătuiu afară la un unghiu. Şi, stînd acolo, mi-aduş aminte că de păcatele meale nu poci să întru.

Şi, cum plîngeamu pentru păcatele meale, vădzuiu deasupră-mi că era o sîntă icoană a Preacistii. Şi, deacă o vădzuiu, am lăcrămat ş-am dzis: «Ficioră Stăpînă, Dumnădzău- Născătore Carea născuşi pre Domnul nostru Isus Hristos, cunosc că nu sînt vreadnică să prăvăsc sînta Ta icoană, pentru multe păcatele meale! Dară de vreame că pentr-aceasta să feace Dumnădzău om, pentru să cheame păcătoşii

* vadră vrăjmaşii crucii

la pocăinţă, agiută-mi şi mie să întru în besearică, să vădz lemnul pre care s-au răstignit Hristos, Fiiul Tău, pentru păcatele meale ş-au vărsat sîntul său sînge ca să spăsască greşiţii! Şi de mă voi spodobi să-l vădz, pre Tine puiu chizeaşe cătră Fiiul Tău, cum de-acmu nu-m voi mai pîngări trupul! Ce, deaca voi ieşi din besearică, încătro m-ei îndirepta voi mearge!».

„ Aceastea am dzîs ş-am luat puţinea nedeajde de-nădrăznire şi m-am amestecat într-alţi omeni ş-am întrat în besearică. Şi, de-acii, nime nu m-au mai oprit ca întîi, ce, precum întîi eram oprită, aşea apoi lesne am întrat în nontru, în besearică. Şi-ndată tremur şi frică m-au cuprins deac-am văzdut lemnul crucii ş-am căzdut la pămînt şi m-am închinat cu lacrămi la acel sînt lemn.

Şi, deaca m-am închinat şi l-am sărutat, iarăş am mărs la locul unde era zugrăvită Preacista Dumnădzău-Născătorea. Şi cu lacrămi plîngînd, am dzîs: «Sînţia Ta Preacistă Ficioră, nu-ţ fu greaţă de mine, de o păcătosă şi nedestoinică şarbă a Ta, ce m-ai spodobit de-am văzdzut ce-am dorit ş-am vrut! Drept-aceaea, domnitore Maica lui Dumnădzău, arată-mi şi cale să mă spăsăsc şi Sînţia Ta / să-m fii povaţă spăseniei meale! Sînţia Ta, precum eşti chizeaşe, aşea mă-ndireptează cum voi plăcea Fiiului Tău!». Şi grăind eu aceastea, am audzît glas ce-m veni: «De vei treace Iordanul afla-ţ-vei mare odihneală!». Şi, deac-am audzît, am strigat cu glasul mare: «Stăpînă, Stăpînă, nu mă părăsi!». Aşea am dzîs ş-am ieşit să mărg la Iordan.

Şi mărgînd, mă văzdzu un creştin. Şi scosă trei bani de-m deade pentru numele lui Hristos. Ş-am luat de-am cumpărat pre dînşi trei pîni. Acolo am întrebat pre un om care drum mearge la Iordan şi mi-au arătat. Şi-ndată, plîngînd, am purces pre drum. Şi-n desară am sosît la Besearica sîntului Ioan Botedzătoriul, aprope de Iordan. Şi-ntr-aceaea dzi m-am priceştuit în mănăstire. Ş-am mîncat giumătate de pîine ş-am băut den apa Iordanului. Ş-am mas de-am dormit acolo. Şi demineaţă, deacă să feace dzuă, m-am pugorît gios la pîriu; ş-am aflat mică corabie, ş-am trecut. Ş-am venit pînă aicea unde mă vedzi, avvo Zosima!". Răspunsă sîntul: "Cîţ ani sînt, sîntă, de cînd eşti într-această pustie?". Şi-i dzisă sînta: "40 de ani am, avvo Zosima, de cîndu-s acii!". Şi-i dzisă sîntul: "De unde ţ-aflai hrană pînă astădzi, ce-ai trecut atîţ ani?". Şi-i dzisă sînta: "Două pîni şi giumătate aveam cînd am trecut Iordanul şi atîta s-au uscat cît s-au făcut ca pietrile. Şi cîte puţîn, cîte puţîn am trăit cu acealea şi cu ierbile pămîntului aceîia pustietăţi .".

Şi răspunsă bătrînul de-i dzisă: "Cum ai trăit atîta vreame, avut-ai iscuşenie de diavolul au n-ai avut?". Şi-i dzisă sînta: "Avvo Zosima, lucru mare mă-ntrebaşi, de mă-ncreţăsc a-ţ spune, că, de mi le voi aduce aminte atitea iscuşenii cîte am răbdat ş-am păţît, mă tem să nu le puţu iarăşi!". Şi-i dzisă sîntul: "Te rog, şarba lui Dumnădzău, adevăratului Hristos, nu-mi ascunde nemică, ce spune-mi-le pentru liubovul lui Hristos!". Şi dzisă sînta: "Creade-mă, avvo Zosima, 17 ani am făcut într-această pustie, de-am răbdat multe iscuşenii de la dimonul! Şi cînd vream să mănînc mi-aduceam aminte de carne şi de peaşte ce era la Eghipet, mi-aduceam aminte vinul cel mult ce beam în Eghipet şi mi să aprindea inema, că aicea n-aveam măcară apă să beam. Şi iarăş mi-aduceam aminte cîntecele ce ştiiam şi începeam a cînta şi îndată mi-aduceam aminte de păcatele meale şi de Preasînta Ficioră Maica lui 393r Dumnădzău Carea am pus chizeaşe. Şi mi să porniia // lacrămile şi plîngeam ticălosa. Şi, deaca rugam pre Născătorea lui Dumnădzău, lumină multă străluciia pre denainte-mi şi-m periia cujeaica reale, cumu-ţ voi povesti, avvo Zosima, focul ce-mi ardea inema pentru curvie. Dară cîndu-mi veniia acela gînd, cădeam la pămînt cu lacrămi şi nu mă sculam pînă nu vream vedea acea lumină de-m răsîpiia gîndurile. Deci cu de-aceastea iscuşenii, părinte Zosima, am fost supărată cei 17 ani. Iară de-atunce pînă astădzi cu agiutoriul Preacistii nu mai am nice o supărare de iscuşenie .".

Şi-i dzisă Zosima: "Dară de mîncat n-ai mai cercat? Sau de-mbrăcat?". Şi-i dzisă sînta: "Pînile acealea, cum ţ-am spus, le-am mîncat într-acei 17 ani şi, de-atunce, mănînc din buruianele acestui pămînt. Iară haina ce-am avut s-au stricat ş-au căzdut de pre mine ş-am dus frig mult noptea şi dzua mult pripăc. Atîta cît de multe ori căderam gios ca mortul de frig mult. Dară Dumnădzău ce-au dzîs: «Не ѡ хлѣбѣ единѣмъ живѣ бѫдетъ человѣкъ», "Nu de pîinea singură va vie omul", Acela mă hrăniia şi mă înveşteа, că Sînţia? sa "acopere ceriul cu nuorii ". Iară Zosima audzînd că grăiaşte din carte, o-ntrebă ştie carte şi arătatu-i-au cineva. Şi dzisă sînta: "N-am văzdzut om de cînd am venit acii, numai pre sînţia ta astădzi, nice fiară, nice vită n-am văzdzut atîta vreame, nice carte ştiu, nice am învăţat, părintele mieu! Dară Dumnădzău. Care dă priceapere şi minte omenilor, Acela mi-arată cuvintele aceastea. Deci rogă-te lui Dumnădzău pentru mine păcătosa!". Şi Zosima vru să-i facă metanie şi-l apucă sînta de nu-l lăsă. Şi-i dzisă: "Aceastea ce le audzîşi nu le spune nimărui pînă voi muri! Iară acmu te du sănătos şi la anul iarăş mă vei vedea! Numai să faci cum îţ dzîc şi să nu treci Iordanul la anul cum vă iaste obicina, ce să rămîi în mănăstire că, de vei şi vrea să ieşi, nu vei putea. Şi, în dzua de

Gioi Mare, să iai Sintele Taine binişor şi le adă la Iordan, de mă aşteaptă acolo, că, de cînd am venit acii, nu m-am priceştuit. Drept aceasta te rog să-m aduci sînta priceştenie şi să dzici lui avva Ioan, egumenul mănăstirii vostre, să să ia aminte că multe reale sînt în mănăstirea vostră, care trebuie să să-ndirepteadze .". Aceastea dzisă sînta şi-ndată fugi la pustie. Iară stareţul s-au mirat cum i-au spus obicina mănăstirii şi cum ştiu greşealele mănăstirii. Şi numai ce-au / căzut la pămînt de-au sărutat locul unde stătusă sînta. Şi, mulţămind lui Dumnădzău, s-au întors la mănăstire.

Şi, deaca sosî anul, pre obicina mănăstirii vru să iasă şi Zosima. Şi n-au putut, că l-au apucat neşte friguri. Ş-atunci ş-au adus aminte cuvîntul sîntei să nu iasă din mănăstire. Deci petrecu puţîne dzîle cu friguri şi să tămădui.

Şi, deaca sosî Gioi Mare, luă sînta priceştenie, cum i-au dzîs sînta. Şi luă şi puţîne smochine şi finice şi linte muiată într-apă. Şi mearsă la Iordan la pîrîu. Şi aştepta să vadză pre sînta. Şi plîngea mult cum zăbăvi sînta de nu vine. Şi iarăş gîndi în mintea sa: "Dară deaca va veni sînta, cu ce va treace Iordanul?", că luntre nu era. Aceastea cugetînd, văzdu pre sîntă că sosî. Şi, deacă o văzdu, să mira stareţul cu ce va treace. Şi văzdu pre sîntă că-ş feace cruce, nopte era, dară era lună curată şi o vedea. Şi îndată ce-ş feace cruce, să şi văzdu în ceasta parte de Iordan. Iară Zosima, vrînd să să pleace, îi dzisă sînta: "Ce vei să faci, avvo Zosima, Sintele Taine porţi şi vei să faci metanie?". Şi, dzîcînd acest cuvînt sînta, sosî la stareţul şi-i dzisă: "Blagosloveaşte-mă, părinte, blagosloveaşte-mă!". De-acii, pusă pre stareţul de-i dzisă: **Оче нашинаг**[1] şi **Вѣрѫю къ единомѹ Бг**[2] şi l-au sărutat pre obiceaiul dragostei. Şi o au priceştuit. Şi, deaca s-au priceştuit, ş-au dzîsu-şi: "**Ннѣ отпѷщаеши рабѫ своѭ владыко**[3ex], "Acmu slobodzăşti pre şarba Ta, Domnitoriule, cu pace, după cuvîntul Tău! Că văzdură ochii miei spăseniia Ta!". Atunce dzisă stareţului: "Iartă-mă, părinte Zosima, încă una să-m faci pre voie! Du-te acmu la mănăstire-ţi cu agiutoriul lui Dumnădzău. Şi la anul ce vine, iarăşi să vii la locul unde m-ai aflat întîi! Şi mă vei vedea precum va vrea Dumnădzăul mieu!". Şi-i dzisă stareţul: "Şarbo adevăratului Dumnădzău, bine ar hi să fiu vreadnic să-ţ urmădz, dară ia-ţi măcară de-aceaste bucate ce ţ-am adus!". Şi tinsă sînta mîna de-ş luă numai trei grăunţe de linte. Şi iară ş-feace sînta cruce. Şi trecu apa Iordanului pre deasupra, ca şi întîi. Iară stareţul să-ntorsă la mănăstire, slăvind pre Dumnădzău. Dară mult era mîhnit că nu i-au întrebat numele sîntei, dară nedejduia că o va întreba.

Şi, deaca sosî anul, în săptămîna albă, au ieşit din mănăstire în Dzua Brîndzîi, cum era
394r obiceaiul. Şi îmbla prin pustie, oglindind şi-ncoace şi-ncolea să vadză de vro parte pre sîntă. Şi, // nevădzîndu-o, începu stareţul a plînge şi cu lacrămi multe dzîcea către Dumnădzău: "Dumnădzăul mieu tot-putearnicule, Care m-ai spodobit a vedea taină ca aceasta, nu mă lipsi şi pînă la fîrşit să o isprăvăsc! Şi mă spodobeaşte, Hristose Dumnădzăul mieu, să dobîndesc iarăş ruga şi molitva slujnicei Tale!".

Aceastea grăind bătrînul, căută na direapta şi na stînga doră o ar vedea. Şi, oglindind, adecă o vădzu: şi minule puse în cruciş, cu capul despre apus, cu faţa spre răsărit. Şi, deaca o vădzu, alergă plîngînd şi să plecă de-i săruta piciorele, udîndu-le cu lacrămile. Deci cît putu plînsă şi din *Psaltire* ceti **Ѳѣложенн непорочнн вълѫтъ**[4ex] şi să mira ce va face. Şi vădzu la capul ei scris pre pămînt aşea: "Avva Zosima, îngropă trupul smeritei Mariei aicea unde-l aflaşi şi rogă Dumnădzău pentru mine! Şi m-am fîrşît în luna lui Farmuthi, adecă în aprilie, în noptea în carea m-am priceştuit .". Aceastea scripturi deaca vădzu Zosima, s-au mirat cine le-au scris. Că i-au dzîs sînta că nu ştiia carte şi cum cale de 20 de dzîle într-un ceas călcă sînta. Şi iarăş să mira cu ce va săpa pămîntul. Şi vădzu un surcel şi cu acela începu a săpa. Şi nu putea, că era bătrîn şi locul era forte uscat. Şi numai cît vădzu un leu lingînd piciorele ei şi să temu, că ţînu minte cuvîntul sîntei că n-au vădzut fiară în 40 de ai. Deci ş-feace cruce şi luă nedeajde să nu-l strice. Şi răspunsă către leul de-i dzisă: "Tu hiară neblîndă, de vreame ce te-au adus putearea lui Dumnădzău acii, să-mi agiuţi. Sapă în pămînt să îngropăm moştiile svintei, că eu sînt bătrîn şi nu poci săpa, nice să mărg să aduc vase de săpat! Deci fă tu gropa sîntei!". Aşea dzisă stareţul şi-ndată leul apucă cu brîncile denainte de săpă, cît să să acopere trupul sîntei. Şi, deaca săpă, feace metanie la stareţul şi să dusă în pustie. Iară stareţul îngropă moştiile sîntei acolo unde o află şi să-ntorsă la mănăstire, slăvind şi lăudînd pre Dumnădzău.

Dară şi igumenul Ioan află multe greşeale în mănăstire, precum spusease sînta, şi le-au curăţît. Deci acolo, într-acea sîntă mănăstire, muri stareţul Zosima, fiind de 100 de ani de bătrîn. Aceastea sînt lucrurile blîndiţii, blagosloviţi creştini! Aceastea-s bunătăţile aceii oteeite femei. Fost-au întîi blîndiţă, dară, deaca s-au pocăit, bunătăţile ei o spodobîră împără- / ţiiei ceriului şi s-au spăsît. Deci să căutăm cum s-au postit, cum s-au nevoit. Fost-au păcătosă, fost-au otceită şi pornită la păcate, dară, deaca s-au oprit şi s-au pocăit, iacă s-au spăsît! Pentr-aceaca, şi noi să ne pocăim, să nu cădem la

otceaanie, măcară de ne-ar hi ca năsîpul mării de multe păcatele, că nu iaste nice o greime de păcate să potă cumpăni mîla lui Dumnădzău şi nice o greşală nu-i să nu să potă îndirepta şi să nu să potă curăţi cu pocăinţa! Dumnădzău priimeaşte tuturor pocăinţa, numai să ne-ntorcem cu osîrdie de la inemă şi să nu mutăm vreamea pocăinţii, zăbăvindu-ne în păcate de astădzi, de mîine, că nu ştim pînă mîine agiunge-vom!

Aşea dzîce Domnul: "Priveghiaţi-vă, că nu ştiţi dzua, nice ceasul în carea Fiiul omului va veni!". Deci, deaca nu ştim ceasul morţii nostre, noi să lăsăm leanea şi să căutăm să ne spăsîm, să nu lăsăm binele sufletului nostru! Că leanea nice dănăoră a-nu putut să isprăvască vrun bine, nice trupăsc, nice sufletesc! Ca şi cela ce nu-ş grijeaşte viia piiare de spini şi de dudău. Aşea-i sufletul omului, cînd să leneaşte creştinul de la lucrul lui Dumnădzău şi de la folosul sufletului său, piiare sufletul de gînduri reale şi de cugete dimoneşti şi alte vicleane! Deci nu trebuie a pregeta binele sufletului, nice să dzîcem: "Lasă să greşim astădzi şi ne vom pocăi mîine! Să facem păcate la tinereaţe şi ne vom pocăi în bătrîneaţe!", că acesta gînd iaste a vrăjmaşului, care nice dănăoră binele nu ne va da! Că obiceaiul rău de nu-l vom părăsî la tinereaţe, iară la bătrîneaţe nu-l vom mai dezvăţa, nice-l vom părăsî. Pentr-aceaea, să ne pocăim pînă avem vreame, că nu ştim ce va fi pînă mîine. Că moartea-i înşălătore ca furul fără veaste! Nu trebuie să grijim numai pentru bogăţiie şi pentru avearea lumii, ce să grijim mai vîrtos pentru bogăţiia ceriului! Acolo să ne strîngem bogăţiia cu milosteniia şi cu alte bunătăţi ce învaţă Domnul Hristos, ca să ne spodobască bucuriei veacinice, cu sinţii în împărăţiia ceriului! Amin.

Într-aceastaş dzî, cuvînt pentru pocăinţa păcătoşilor.

Fericitul părintele nostru Pavel Prostul, ucinicul sîntului Antonie, ne spunea c-au mărs dănăoară la mănăstire să cerceteadze fraţii. Şi ei întra în besearică // la rugă, iară fericitul Pavel vedea 395r
pre tot însul întrînd, care cu ce suflet iaste. Că avea de la Dumnădzău acesta dar. Şi întra toţ cu faţă veaselă şi cu suflet luminat şi îngerul Domnului cu tot însul mergea bucurîndu-să. Iară pre unul dzîcea: "Vădzut-am un frate întrînd cu sufletul negru şi draci dimbe părţile lui mărgînd şi ţîndu-l cu undiţa de nas, de-l trăgea între sine. Iară sîntul înger de departe după dînsul mergea pre urmă .". Aceasta vădzînd Pavel, forte să mîhni şi-ş bătea pieptul şedzînd naintea besaericii, plîngînd. Iară ei, deaca vădzară om ca acesta aşea mîhnit, l-întreba rugîndu-l să le spuie videniia, temîndu-să cîndai pre toţi va prepune în ceva. Şi-l ruga să între la rugă. Şi li să apără Pavel, şedea afară şi plîngea. Şi, fîrşind ruga, ieşînd toţi din besearică, vădzusă Pavel cum era cînd întrasă, vrea să cunoscă cum sînt la ieşit. Şi vădzu pre acel frate ieşind din besearică cu totul luminat la faţă şi alb la suflet şi dracii departe de dînsul mărgînd. Iară sîntul înger lîngă dînsul mărgînd blînd şi voios, bucurîndu-să de dînsul forte. Şi sări Pavel, blagoslovind pre Dumnădzău şi grăind: "O, slavă nemăsuratei om-dragostii Tale şi bunătăţii Tale nepovestite!". Şi, suindu-să pre naltă stepenă, cu mare glas grăia: "Veniţi de vedeţi lucrurile lui Dumnădzău cîtu-s de mirate şi de totă minunea destoinice! Veniţi de vedeţi pre Cela ce va tot omul să să spăsască şi la cunoştinţa adevărătăţii să vie! Veniţi să ne-nchinăm şi să cădem la Hristos şi să dzîcem că: «Tu poţi sîngur ierta păcatele!»!".

Şi să strînsără toţ la dînsul, vrînd să asculte grăitele de dînsul. Şi le spusă Pavel ce-au vădzut la întratul lor. Şi ruga pre cela cu vina să-i spuie cu ce i-au dat Dumnădzău atîta premenială. Şi, vădit întratul lor. Şi ruga pre cela cu vina să-i spuie cu ce i-au dat Dumnădzău atîta premenială. Şi, vădit fiind omul acela de Pavel naintea tuturor şi netăgăduind, spusă de sine aşea: "Eu sînt om păcătos şi totă viaţa mi-am cheltuit în curvie pînă acmu. Iară acmu, întrînd în sînta besearică, audzîiu cetit prorocul Isaiia, Dumnădzău grăind prin însul: «Spălaţi-vă şi curaţi vă faceci! Lepădaţi vicleşugul de la sufletele vostre naintea ochilor Miei, îmvăţaţi-vă bine a face şi de vor fi păcatele vostre văpsite, ca omătul voi nălbi-le! Şi de Mă veţi asculta, bunurile pămîntului veţ mînca!». Iară eu, păcătosul, m-am umilit cu sufletul / şi forte am suspinat ş-am dzîs către Dumnădzău în gîndul mieu că: «Tu Unul eşti Dumnădzău ce-ai venit în lume, păcătoşii să mîntuieşt şi, cum ai dzîs cu prorocul mainte, iată acmu Dumnădzău ce-ai venit în lume, păcătoşii să mîntuieşt şi, cum ai dzîs cu prorocul mainte, iată acmu c-ai împlut cu lucrul pre mine, păcătosul şi neharnicul! Iată de-acmu dau cuvînt şi făgăduiesc cu rostul şi cu inema mărturisăsc că de-acmu n-oi mai face acela lucru! Ce mă leapăd de totă fără-leagea şi cu inema mărturisăsc că de-acmu n-oi mai face acela lucru! Ce mă leapăd de totă fără-leagea şi Ţ-voi sluji cu ştiinţă curată! Deci priimeaşte-mă astădz ce mă pocăiesc şi mă leapăd de la tot răul!». Şi cu aceastea gînduri am ieşit din sînta besearică. Mi-am giudecat sufletul să nu camai fac păcat naintea ochilor lui Dumnădzău .". Aceasta deaca audzîră, toţi într-un glas strigară: "Cîtu-s de mărite lucrurile Tale, Doamne, tote cu înţălepciune le feceşi!".

Deci aceastea înţălegînd, fraţilor, din sintele Cărţi a arătării lui Dumnădzău, cîtă bunătate are Dumnădzău către carii năzuiesc la Sinţia sa cu tot gîndul şi cu pocăinţă, de-ş curăţesc păcatele şi le dă făgăduitele bunătăţi, nestrîngîndu-i pentru păcatele ceale dintîi! Pentr-aceaea, să nu ne oteeim de spăseniia nostră! Că cu Isaiia ne-au făgăduit căror sînt ponegriţi de păcate să ne spălăm şi bunurile

Ierusalimului să mîncăm! Şi iarăş cu Iezechiil cu giurămînt dzîce: "Viu-s Eu, că nu voiu morte păcătosului, ce întorcere de viaţă!"

Într-aceastaş dzî, sinţii măcenici Gheruntie şi Vasilid.

Într-aceastaş dzî, svîntul şi direptul Ahaz.

Într-aceastaş dzî de **Кирїлсуа**, dumineca cînd cu uşile încuiate astătu Hristos în mijlocul ucinicilor. A Lui slavă în veacii de veaci. Amin.

Pentr-a ei sînte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 2, pomenirea sîntului părintele nostru Tit.

Acest fericit şi sînt părintele nostru Tit, iubind pre Hristos din mică vîrstă, mearsă la o sîntă mănăstire de obşte, făcînd posluşanie. Şi atîta s-au dat în smerenie şi ascultare, cît nu că numai ce-au
396r întrecut fraţii, ce şi pre tot omul. De-acii, deaca stătu păstori cuvîntăreaţelor // lui Hristos oi, avea atîtă milostivire şi blîndeaţe şi lîbov ca altul nimerea. Şi s-au ferit curat la trup şi la suflet din cuconie, ca un înger a lui Dumnădzău. Drept-aceasta, stînd şi mare făcători de minuni, s-au mutat la Dumnădzău, lăsînd ca o însufletată iconă şi stîlp pre ucinicii săi.

Într-aceastaş dzî, pomenirea sinţilor măcenici şi fraţi buni Amfian şi Edesie.

Aceştia era în dzîlele împăratului Maximian, fraţi buni de mamă, din Ţara Lidiei. Şi, mărgînd la Virito şi învăţîndu-să credinţa blagocistivă de la sîntul măcenic Pamfil, astătură naintea cneajului Urvan. Deci, propovedуind Amfian pre Domnul Hristos Dumnădzău la îndrăznire, fu bătut preste obraz şi stropşit cu piciorele oşteanilor. Şi, ungîndu-i piciorele cu unsore, fripsără-l. Şi, spîndzurat, să vedea îmflat preste tot de stropşiturile ce-l stropşisă oşteanii şi costele-i era frînte. Şi, adevăsîtă fiindu-i carnea de arsurile focurilor, stînd tare în credinţa Domnului Hristos, l-aruncară în mare. Şi-ntr-aceaea s-au săvîrşit.

Iară Edesie, strătuind în baia de aramă, la Alexandriia Eghipetului, deaca vădzu pre cneadzul Ieroclei cum căzneaşte pre creştini fără milă, mearsă la dînsul fără nice o sîială şi-i deade o palmă preste obraz. Pentr-aceaea, l-au pus în multe munci. De-acii, aruncîndu-i în mare, să sfîrşi, luînd cununa mărturiei sinţii măcenici de la Isus Hristos.

Într-aceastaş dzî, sînta ficioră măceniţă Theodoră.

Această sîntă era de la Tir. Fiind de 17 ani, veni naintea lui Urvan, domnul Palestinei. Şi întrebată de însul şi mărturisind credinţa în Domnul Hristos, o munci în coste şi în ţîţe. Şi, bătîndu-o cumplite bătăi, o aruncă în mare. Şi mearsă la iubitul mire veacinic Hristos încununată, slăvind ca o ficioră curată şi măceniţă a lui Dumnădzău.

Într-aceastaş dzî, sîntul măcenic Policarp.

Pentr-a lor sinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. Amen.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 3, pomenirea preacuviosului părintele nostru Nichita Ispoveadnicul, egumenul Midichiei. /

Acest văcuit în cinste părintele nostru Nichita, dorind din cuconie ţinearea şi curăţiia de ficiorie, s-au aşedzat cu lăcuinţa la munţi, cu de tote bunătăţi. Şi crescu în oraşul tăcerii săhăstesti. Şi s-au năţat de o parte şi de altă, chivernisit din dumnădzăieşcul cuvînt. S-au arătat minunat deregătoriu, iconom şi credincios iereu.

Şi, gonit de la turma sa de iconoboreţii, ca un cinstitori sintelor icone, fu izgonit în amară urgie de izgonii. Şi, mulţămînd, în tote arătîndu-să bun, isteţ podvijnic, au micşurat totă înşăläciunea stricătore la suflet a iconoboreţilor. Şi feace de să feacerä măcenici mulţi cu îndemnul lui şi cu învăţăturile lui. Şi, pentr-aceasta, aprindzînd îndoite fecliile, adecă a aspoveadaniei şi a postniciei, au dobîndit îndoite cununile din mîna Domnului, pristăvindu-să cătră Sinţia sa şi răpăosînd.

Într-aceastaş dzî, preacuviosul părintele nostru Iosif Imnograful Peasnopisetul.

Acesta sînt era din eparhiia Siţelonilor, din părinţi Plotin ş-Agathi, blînd şi blagocistiv la obiceaie şi nevoindu-să pururea în chititul dumnădzăieştilor Scripturi. Şi tîmplîndu-să a apuca agareanii moşiia lui, mearse cu maică-sa şi cu fraţii săi la Peloponis şi de-acolo la Solun. Şi acolo să feace călugăr şi întră în sufleteştile podviguri. Patul lui era pămîntul aşternut cu o piiale, haina, mişea şi prostă. Hrana, puţinea pită şi băutura, apă. Starea totă noptea şi plecarea genunchelor, dease cîntările lui Dumnădzău în rostul lui. Ricodealiia lui, scrisul, că era calligraf; părăsîtul de la scris era cetitul sintelor Scripturi. Dintr-aceastea să feace ca acesta, blînd, cinsteş, cumpătat, prostac, întreg şi de alte ce urmadză acestor. Avînd ca aceasta bogăţie, s-au hirotonit iereu.

Şi, preste puţină vreame, mearsă la Ţarigrad cu sîntul Grigorie Decapolit. Carii sînt acmu sintele moştii în Ţara Munteneasçă, la sînta mănăstire Bistriţa. Om cuvîntăreţ cu carele închidzîndu-să la

besearica sîntului măcenic Antipa, veselindu-să în greale aspre petrecănii şi-n alergăturile vieţii postniceşti. Şi, tîmplîndu-să a răsări urîta lui Dumnădzău eresa iconoboreţilor, fericitul mearsă la Rîm rugat de blagocistivi. Şi, aflîndu-l // corabiile varvarilor, îl dusără legat la Crit şi-l băgară în temniţă. Şi 397r
acolo învăţa pre toţi calea spăseniii de-au mîntuit pre mulţi din mînule diavolului, unde, cu de svinţie chip, om orecare astătu naintea lui acolo: "De la Mira Lichiei sînt acii venit, îi dzîsă. Ce să priimeşt această capitulă!". Iară el luîndu-ă, depreună o citiia şi o cînta: " **оүскорн штедрын нпотъштисѝ ѥко мластивь на помощть нашѫ, ѥко можеши ѯтиѣи** , "Sîrguiaşte, milosule, şi pripeaşte ca un milostiv la agiutoriul nostru, că poţi, deaca vei ". Şi cîntecul demineaţă lucru fu. Că, cicnind de la mijloc boinicul eresei, ş-au luatu-ş iarăş sînta besearica lui Dumnădzău cuviinţa şi podoba cea bună a sintelor şi cinstitelor icone.

Şi cinstitul Iosif, din temniţă slobodzît, mearsă la Ţarigrad. Şi, dobîndind de la orecine sinte moştii de a sîntului şi marele apostol Vartholomei, de le avea la sine. Şi zidi şi o sîntă besearică cu sîntul Grigorie în numele sîntului apostol. Şi să griji şi cu mai mult să podobască praznicele cu cîntări, rugîndu-să cu lacrămi şi suspinuri să dobîndească aceaea ce doriia. Şi dobîndi. Că vădzu pre un om straşnic, în chip apostolesc, de rădică o sîntă Evanghelie de pre sîntul prestol şi o pusă pre pieptul lui şi l-au blagoslovit. Şi aceasta era începătură a dumnădzăiescul dar. Derep-ce că aşea fără trudă şi cu lesne da celora ce cerea de la dînsul sintele cîntări. Atîta cît gîndiia unii cum că doră nu le scotea de la sine, ce le învaţă întîi de-aiurea. De-acii, le spune din rost, de le dă aşea celora ce le poftiia. Dară nu era aşea. Ce din darul lui Dumnădzău i s-au dăruit a le scote. Drept-aceasta, să afla în rosturile tuturor lăudat. Şi fu de toţi dorit şi iubit, nu numai în prostaci şi-n boiari, ce şi la împăraţi.

Şi au păţît şi izgnanie de Varda, fratele împărăteasii, căce că l-au înfruntat şi l-au dojenit să nu facă reale. Ce, iarăş, de sîrg, l-au chemat. Şi luă pre grijea sa vasele svinte a Beseariçii lui Dumnădzău, fiind patriarh sîntul Ignatie. Şi, după pristăvirea lui, l-au priimit patriarhul Fotie ce-au fost după Ignatie. Şi, puind nevoinţă pentru pravoslavie, apoi, după mortea lui Theofil împărat, l-au slobodzît sînta Theodora Împărăteasa, carea au întărit pravoslaviia. Şi, făcînd laudă a mulţi svinţi ş-a praznice dumnădzăieşti, cu stihire şi canone, s-au pristăvit şi s-au pus sintele lui moştii în mănăstirea unde iaste.

Şi orecine pierdzîndu-şi robul, mearsă la sîntul Theodor Văditoriul, rugîndu-l / să-i spuie de robul său. Şi, mîind trei dzîle şi nopţi în sînta besearică şi nemică oblicind, vru să să ducă mîhnit. Şi, fiind la utrăne, cetindu-să citenie sufletească, au aţipit puţinel. Şi veade pre sîntul măcenic Theodor Văditoriul şi-i dzîsă: "Pentru ce te mîhnişi? Că, în ceastă nopte, tvoreţul Iosif fu cinstit de la noi de la toţi pre carii ne-au cinstit sîntul lui suflet. Deci acmu am venit să-ţ spuiu să-ţ vădesc: "Du-te în cutare loc şi-ţ vei afla robul tău care cerci!".

Într-aceastaş dzî, sîntul măcenic Elpidifor.

Într-aceastaş dzî sîntul măcenic Die.

Într-aceastaş dzî, sîntul măcenic Vithonie.

Într-aceastaş dzî, sîntul măcenic Galic.

Într-aceastaş dzî, preacuviosul părintele nostru Illiric de muntele lui Mirsiona.

Într-aceastaş dzî, cuvînt de învăţătură a dintru sinţi părintele nostru Ioan Zlatoust, cum nu trebuie a să leni a ceti sintele Cărţi.

Mulţi cu necititul dumnădzăieştilor cărţ din calea direaptă să vîrtejiră şi, rătăcind, periră. Iară alţii şi sintele cărţi cetind, nefiindu-le înţălesul întreg, ş-aceia din direapta cale să strîmbară, Dumnădzău lăsîndu-i pentru mîndriia lor. Derep-ce că înţălesul dobîndind, iară direptate nu fac de pre volnicie. Că omul cărtulariu şi beţiv nu să pote îndirepta la adevărătatea spăseniei. Şi să neştine, neştiind carte, să ţîne înţălept, acela-i ca turnul şi ca gardul cel fără popreale de stă şi, de-l loveaşte vîntul, îl oboră. Aşea-i şi cela ce să ţîne înţălept şi nu ştie carte: de va năvăli asupră-i vîntul păcatelor, el şi cade, neavînd podpreale de cuvintele sintei Scripturi. Că înţălepciunea şi cartea, de or hi amîndouă la omul, acela-i ca cu amîndoi ochii întregi avînd la trup. Că pasărilor drept-aceaea li s-au dat aripile, să scape de la mrejile şi laţele vînătorilor! Iară omenilor s-au dat cartea ca să golească totă înşăläciunea nepriitoriului! Că multe sînt măiestriile diavolului cu carile vîneadză omenii! Pre unii îi îmflă cu mîniia, pre altul cu zavistiia săgeteadză, pre altul la furtuşag şi a face strîmbătate îl îmvaţă! 398r
Iară // pre alţii la privirişti de mîniiaci şi la giocuri şi la săltături poticăleaşte! Iară pre altul la beţîie şi
Iară // pre alţii la privirişti de mîniiaci şi la giocuri şi la săltături poticăleaşte! Iară pre altul la beţîie şi
la curvie gîdileadză! Iară pre alţii la mîndrie ascut şi la scumpeate îmvaţă! Iară pre altul la hîrjeate şi la drilieturi şi la cîntece şi la cobuz îmvaţă, pre alţii cu leanea furişeadză, să nu vie la svînta beserică, pre mulţi smintesc, vrînd de la Dumnădzău să-i desparţe şi de împărăţie să-i streineadze. Iară Dumnădzău au descoperit cu svintele Cărţi tote blăzniciunile vicleanului drac, ca să nu potă amăgi pre carii au frica

lui Dumnădzău. Ş-au dăruit asupra diavolului sînta Cruce, iară asupra mrejilor lui svintele Cărţ. Carile, ascultînd şi făcînd dzîsele lui Dumnădzău, vom dobîndi viaţă veacinică şi cu sînţii lăcuinţă de petreacere prin Hristos Isus Domnul nostru, a Căruia-i slava acmu şi pururea şi-n veaci. Amin.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 4, svinţii măcenici Theodul şi Agathopod.

Dîntr-aceştia era mai tînăr Theodul, iară Agathopod, mai mare de dzîle. Şi era amîndoi din Thesalonic. Şi, pentru credinţa în Domnul Hristos, astătură naintea lui Festin. Şi neplecîndu-să lui, ce ferind neclătită credinţa în Domnul Hristos, i-au aruncat într-adîncul mării. Şi aşea ş-luară fîrşeniia.

Dară mainte de fîrşeniia lor, li s-au arătat cu otcăveniia ceaca ce vrea să fie. Că li să părea amînduror cum să suiră într-o corabie, care răsîpindu-să de furtună, şi perîră aceia ce călătoriia cu dînşii şi ei sînguri scăpară den necare şi să suiră în munte nalt, spuindu-le visul precum gîndesc, patima care era de-a o păţîrea în mare şi drumul să-ş facă le era către ceriu. Acesta vis l-au văzdut svîntul Theodul şi pînă a nu-i prinde, ca cum li s-ar fi dat arăvonă de ineale pentru stradaniia mărturiei cu care-ş dobîndîră ceriul.

Într-aceastaş dzî, svintele măcenîţe Fervutha Ficiora şi sora ei şi slujnica lor.

Aceastea era surori svîntului Simeon, episcopului de Persida. Carele ş-au împlut mărtoriia pentru Domnul Hristos cu o mie de măcenici la Savorie, împăratul persilor. Că, în- / trînd slugile împărăteşt în casa lui, văzură pre soru-sa Fervutha, (aiurea scrie Fevrusa), tinerea şi frumosă forte. Şi o spusără împărăteasei lui Savorie. Şi îmvăţă de o adusără la sine cu soru-sa şi cu slujnica. Şi dzîsă către dînsa împărăteasa: "O, ficioră, ţî să cuvine să fii stăpînă preste mulţi, frîmseaţe ca aceastea ce ai!". Iară Fervutha răspunsă: "Am mire pre Hristos, pentru Carele frate-mieu au mărturisit!".

Iară împărăteasa nemică nu mai cercă de la dînsa şi-i dzîsă să petreacă cu dînsa. Iară demineaţă, căzînd în bolă împărăteasa şi vîlhovnicii veniră să-i vadză bola. Şi văzură pre Fervutha şi pre soru-sa şi slujnica. Şi trimisă un vîlhovnic către Fervutha, grăind de-a vrea să margă după dînsul, să o ceaie la împărăteasa şi va fi stăpînă preste mulţi. Iară svînta dzîsă: "Nu poci, eu fiind creştină, să mă-mpreun cu păgîn!".

Şi mearsă vîlhovnicul la împăratul de o cleveti, dzîcînd că împărăteasei nu i-i bolă prostă, ce o otravă i-i dată de ficiora cea creştină. Şi de sîrg o adusă naintea sa împăratul şi-i dzîsă să desfacă bola împărăteasei, lăudîndu-i-să cu amară muncă. Şi-i răspunsă Fervutha: "Viu Domnul, că nice o mînie n-am avut către împărăteasa, nice avea de mîna noastră ceva rău!". Atuncea împăratul deade pe tustreale a trei boiari, să le dea strînsore. Şi, şedzînd la giudeţ, le-ngroziia cu munci multe. Iară Vathii Boiarinul dzîsă: "Fervutho, giuruiaşte-te să fii femeaie , ca să nu mori rău tu şi soru-ta şi slujnica!". Aceasteaş şi Favst Vîlhovnicul grăiia. Şi, văzînd că nu le pot îndupleca nice cu un cuvînt, spusără împăratului că, de nu le vor curma cîte-n două bucăţi şi să treacă împărăteasa printre trunchii trupurilor lor, n-a fi vie. Şi îmvăţă împăratul de le scosără afară şi bătură doi pari dimbe părţîle drumului. Şi legară pre Fervutha, sînta ficioră, la un par cu capul şi la alalt par de piciore. Şi o curmară cu hiristeul în două bucăţi; aşea şi pre soru-sa şi pre slujnică. Şi, aşea, rugîndu-să lui Dumnădzău, deaderă-ş sufletele la Svinţia sa; şi le spîndzurară pre leamne mari.

Atuncea spurcata împărăteasă şi tot pîlcul să petrecură pre acea cale. Apoi, svintele trupuri le
399r aruncară în gropă, iară sufletele svinte să veselesc în împărăţiia ceriului cu Isus Hristos mirele lor. //

Într-aceastaş dzî, preacuviosul părintele nostru Puplie şi sîntul părintele nostru Platon, igumenul Studiilor.

Într-aceastaş dzî, sinţii trei: Theona, Simeon şi Forvin cu pace să săvîrşiră.

Într-aceastaş dzî, preacuviosul părintele nostru Ghiorghie de Maleo.

Într-aceastaş dzî, sîntul părintele nostru Zosima ce-au îngropat pre sînta Mariia Eghipteana.

Acest svînt părintele nostru Zosima din tinireaţe pofti a sluji lui Dumnădzău. Şi mearsă tinerel de să călugări în Tir, în părţîle Palestinei. Şi, bine împlînd viaţa călugărească, să feace stareţ iscusît. Şi s-au spodobit a multă videnie de la Dumnădzău, că nepărăsît lucra rîcodealie, cu lacrămi rugîndu-să lui Dumnădzău. Şi i-au venitu-i gînd: "Ore aflasă-va om în pustie mai lucroi decît mine?". Şi-i veni orecine de-i dzîsă: "O, Zosime! Că bine te-ai nevoit ca un om, dară nime nu-i desăvîrşit! Ce pentru să cunoşti cîte alte chipuri sînt de păsenie, ieşi de la pămîntul tău şi pasă la mănăstirea ce-i lîngă Iordan!". Şi mearsă Zosim la acea sîntă mănăstire, care avea aşea obiceaiu, în sîntul post fraţii să răşchira prin pustie la rugă, numai portariul rămînea. Şi, cînd era la Gioi Mare, să strîngea la mănăstire de să priceştuia de Sintele Daruri.

---

* vîlhovnicului

Iară Zosima, încă îmblînd prin pustie, află pre sînta Mariia şi o luă în gonă. Iară ea îi răspunsă: "De ţi-i voia, Zosime, să mă vedzi, aruncă-mi haina ta!". Şi îmbrăcîndu-să, i-au spus de-a rîndul de sine cum au trăit în curvie la tinereaţe şi cum s-au pocăit de-au venit la pustie. Şi i-au dzîsu-i să vie la anul cu sînta priceştenie la Iordan. Şi, venind, o văzău venită pre Iordan ca pre uscat îmblînd, şi o priceştui. Şi, sosînd anul, iarăş mearsă şi o află pristăvită. Şi, neputînd a o-ngropa de bătrînaţe, văzău un leu şi-i dzîsă: "O, leule, tu sapă de îngropă pre svînta Mariia, că eu sînt bătrîn şi nu poci săpa!". Şi îndată săpă leul şi îngropă svîntul Zosima cu cinste, astrucînd cinstitul ei trup, a prepodobnei maice nostre Mariei.

De-aciia, vieţui părintele Zosima în trude şi molitve şi lacrămi. Şi, bătrîn fiind, s-au pristăvit din ceastă lume; şi fu îngropat cu cinste. /

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. Amen.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, ÎN 5, sinţii măcenici Clavdie, Diodor, Victor, Victorin, Pappie, Serapion şi Nichifor.

Într-aceastaş dzî, preacuviosă maica noastră Theodora cea de Thessalonic.

Aceasta svîntă Theodora, din tînără vîrstă pre Dumnădzău dorind, să osăbi de la lume. Şi mearse la obştejitie de să călugări, păzînd tote bunătăţile şi făcîndu-le. Şi atîta posluşanie şi cinste făcea în tote surorile şi egumeniei carea şi după mortea sa au arătat cum vrea fi vie. Că, păzîndu-şi viaţa curată şi ne-ntinată, o lăsa ca o însufletată şi întreagă iconă într-însele. Şi, după răpăosarea ei, trecînd cîtăva vreame, pristăvindu-să şi igumeniia, fiind şi ea curată şi sufleteacsă, să strînsără să o astruce. Şi să strînsără şi omeni de frunte şi nărod şi călugări sufleteşti. Şi-i slujiră provodul şi, deşchidzînd mormîntul sintei Theodorei, ca să puie pre egumenie alaturea ei, feace minune minunat şi umilenie celor ce vedea, că le era îndemînă a prăvi. Şi o văzdură toţ pre sînta Theodora, ce era de multă vreame mortă, cum vrea fi vie. Aşea s-au mişcat şi s-au mutat, de-au făcut loc maicei, făcîndu-i cinste. Aceasta minune văzdînd, toţ să mira, strigînd: "**Гн пожнѣши**!". De-atunce pînă astădzi face Dumnădzău multe minuni prin sînta maica noastră Theodora, tămăduind mulţi îndrăciţi şi ochii orbilor isţelind, nenumăraţi bolnavi rădîcînd.

Într-aceastaş dzî, svinţii măcenici Theodora şi Didim.

Împărăţînd Dioclitian şi Maximian şi în Alexandriia fiind ighemon Evstatie, făcea gonă asupra creştinilor. Şi, prindzînd pre sînta Theodora, mărturisi pre Domnul Hristos naintea tuturor. Şi, deaca o bătură fără milă, o aruncară în temniţă. Şi, trecînd puţine dzîle, o scosără la-ntrebare şi o închisără la curvărie. Şi trimiţînd nestîmpărat tineri la dînsa şi sînta să ruga lui Dumnădzău.

Şi Dumnădzău tocmi // un boiarin slăvit, anume Didim, îmbrăcat cu chip de oştean, carele întră 400r
el întîi. Şi, dezbrăcîndu-să, îmbrăcă pre ficioră cu arme cu tot şi o mînă, de să dusă. Şi, hălăduind, mulţămiia lui Dumnădzău. De-acii, întrînd altul şi aflînd pre Didim în locul featii, să înspăimă de minune, gîndind: "Ore pote Hristos să prăfacă din fată voinic? Că cela ce-ntrasă au ieşit, dară fata unde-i?". Şi, audzînd de minunile Domnului Hristos, cum au prăfăcut apa în vin, gîndiia e-au fost basnă, "dar-aceasta-i mai mare ce vădz". Şi, stînd el într-acesta gînd şi vădzînd Didim, să spusă de ce feace. Şi-i dzîsă să margă să spuie boiarinului de i-i voia. Deci dusără pre Didim la ighemon şi-i dzîsă: "Cum cutedzaşi a face lucru ca acesta?". Şi sîntul dzîsă: "Fiind ea creştină şi eu ştiind a negutători bine, dobîndiiu două cununi: una, căce am apucat ficiora din mînule vostre ceale păgîne ş-am feritu-o curată şi alta că eu însumi m-am spusu-mă vouă că sînt creştin!". Şi ighemonul dzîsă: "Pentru îndrăznirea ta, poruncesc să-ţ taie capul! Iară căce credzi în Hristos şi nu vei să tămîiedzi dumnădzăii, poruncesc să topască în foc trupul tău!". Şi svîntul dzîsă: "Blagoslovit Dumnădzăul mieu ce n-au trecut gîndul mieu!". Şi, mărgînd la locul tăierii şi făcînd rugă la Dumnădzău, tăiară capul lui. Şi să sui sufletul lui luminat în ceriu, precum i-au văzdut unii ş-au mărturisit. Iară trupul l-aruncară în foc. Şi neşte credincioşi strînsără sintele lui rămăşiţe, le astrucară la loc de cinste.

Într-aceastaş dzî, sîntul măcenic Thermo.

Într-aceastaş dzî, sintele femei, stăpîna şi slujnica.

Într-aceastaş dzî, sîntul măcenic Pompie.

Într-aceastaş dzî, sîntul Zinon, cu catran uns şi în foc aruncat şi cu suliţa pătruns, în foc s-au săvîrşit.

Într-aceastaş dzî, svinţii măcenici Maxim şi Terentie.

Într-aceastaş dzî, pominirea svinţilor 5 măcenici în Lesva.

Într-aceastaş dzî, dintru svinţi părintele nostru Marco ce-au vis în muntele Ethiopiei.

Într-aceastaş dzî, cuvînt de la svîntul Anastasie Igumenul de la sîntul muntele Sinaiului "să nu osîndim pre nime şi, mai vîrtos, pre popa de svînta priceaştenie". /

"**Să nu osîndim, fraţilor, rogu-vă, nu numai** pre popa, ce nice pre un om, ca să ne spodobim iertării păcatelor! Şi cînd vedzi cineva că greşeaşte, dară nu ştii cu ce fapte viaţa ş-a petreace. Acela tîlharilui s-au răstîgnit cu Domnul Hristos, ucigaş de omeni era. Iară luda predatel era, ucinic a tîlharilui s-au răstîgnit cu Domnul Hristos, ucigaş de omeni era. Iară luda predatel era, ucinic a Domnului Hristos şi apostol din cei de frunte ucinic. Şi, în puţinea vreame, le fu schimbătura: tîlharilui mearsă în rai, iară ucinicul au perit. Deci nu trebuie a osîndi pre omul, fie săvai şi păcătos, că frate-ţ iaste! Dară de unde să ştii tu faptele lui ceale bune sau ceale reale, că mulţi de multe date au greşit în vedeare şi s-au pocăit în taină cu de-adinsul. Şi noi păcatele lor am văzdut, iară pocăinţa lor şi-ntorcerea n-am priceput! Deci, de la noi, ca neşte păcătoşi să osîndesc, iară de la Dumnădzău dobîndesc îndireptare. Drep-aceaea, vă rog pre voi să nu ţînem mînie pre nimerea pînă cînd va veni direptul giudeţ, acela ce va lumina ascunsele întunearecului şi va descoperi sfaturile inemilor şi-ncă mai vîrtos preutul lui Dumnădzău pentru ascunse sau ivite a lui greşeale! Cît vei audzî asupra lui, nu-l osîndi, nice să dzîci că-i păcătos şi să apropie la Sintele Taine şi nu vine darul Preasvîntului Duh! Nemică de unele ca aceastea să nu gîndeşti. Că elu şi-i tainelor giudecătoriu şi cercătoriu! Şi te socoteaşte însuţi pre tine, că totuş mai sus de tine iaste preutul! Deci lasă direptului giudecători giudeţul, că, deaca nu-i în dumnădzăieştile îmvăţături popa smintit (adecă deaca nu-i din leage eretic în ceva), iară pentru alalte nu eşti tu giudecătoriu, nice cercătoriu! Deci să-ţ cauţi tu a ta măsură şi cinste. Dară de vei zîce: «Au nu-i supus giudeaţelor besericeşti şi canonelor pravilei popa?», ce însă nu de tine s-a giudeca sau s-a cerca, ce de Dumnădzău sau de la marele arhiereu! A ce giudeci tu pre păstoriul, fiindu-ţi tu oie. A ce apuci fariseiaşte giudeţul lui Dumnădzău, giudecînd cinul preuţăsc, că ţie nu-ţi iaste dat pre samă, nice ţi-i dat de la Dumnădzău?!

Deci, rogu-te, nu osîndi pre nimerea şi, mai vîrtos, preutul şi slujitoriul lui Dumnădzău! Ce cu credinţă să te apropii şi cu frică mare şi cu pocăinţă adevărată şi cu ştiinţă curată la Dumnădzăieştile
401r Taine şi la svinţie te atinge! Că săvai îngerul lui Dumnădzău are fi // slujitoriul sintei jărtve şi tu nefiind destoinic, te priceştuieşti, nemică nu te va curăţî, nice îngerul de păcate! Cum şi svînta Scriptură grăiaşte, că, precum luda de la Domnul Hristos dumnădzăiasca pîine luînd şi pentru căce nedestoinic s-au cuminecat de svintele, îndată au întrat într-însul satana. De care să ne izbăvască pre noi Domnul nostru şi mîntuitoriul Isus Hristos!

A dintru svinţi părintele nostru Marcu, ce-au vis în muntele Ethiopiii, viaţa şi petreacerea svinţiiisale, БСАБН ОТНЦЕ [5].

"**Ne povestiia nouă avva Serapion: «Hiindu-mi,** dzîce, în mai din nontrul pustiei, într-adormite, mărgînd la părintele Ioan, marele stareţ, visam că să tîmplară doi oşelnici de să blagoslovîră de la dînsul şi dzîsără: 'Avva Serapion iaste acesta!'. Şi dzîsă unul către stareţ: 'Ce să ne sculăm şi să ne blagoslovim de la dînsul!'. Şi dzîsă către dînşii avva Ioan: 'Acmu sosî de la pustie şi-i forte trudit, lăsaţi-l să odihnească puţinel!'. Iară ei dîsără lui: 'Cîtă vreame iaste de cînd te trudeşti în pustiia aceasta şi în muntele Ethiopei n-ai întrat?! Că întru toţi voinicii postniceşti nu iaste altul de potriva lui Marco! Că iaste de o sută şi treidzăci de ai de cînd om n-au văzdut! Şi în patrudzăci de dzîle petrecu cu sinţii părinţi, cu de ceia ce-s în luminâ de lăcuiesc şi-l priimîră cu sine!». Şi, deaca dzîsără aceasta, mă sculaiu din somn. Şi adecă nu-i nime la părintele Ioan. Şi mă apropiiai de dîns de-i spuş ce văzduiu în vis videnie. Iară el dzîsă: «Dară unde iaste măgura Fracesa?». Şi-i dzîş lui: «Rogă pentru mine, părinte!». Şi, deaca feacem rugă, îl sărutaiu şi mă duş la Alexandriia cale de douăsprădzeace dzîle de lată. Şi o treciu în cinci dzile, trudindu-mă prin pustie ascuţită aceaea, dzua şi noptea, ars de herbinteala sorelui, că şi ţărna pămîntului ardea.

Şi, sosînd la Alexandriia, întrebaiu de un neguţători cu de-adins de cale şi cărările lui, grăind: «Măgura Fracesca Ethiopsca ore departe iaste?». Iară el dzîsă mie: «Cu adevărat, părinte, mare lungime iaste». Şi iarăş dzîş lui: «Ore de cîte păprişti va fi?». Şi dzîsă: «Ca de o sută de păprişti, douădzăci şi 5 de dzîle pînă la hotarele Ethiopiei, la marea cea mare a limbei Heteului!». Dziş lui încă: «Cîtu mi-i a mearge pînă acolo?». Şi dzîsă neguţătoriul: «Părinte, de va fi pre mare calea ta nu-i departe, / de-acii, iară, de va hi pre uscat, iaste de treidzăci de dzîle .».

Atunce mi-am luat apă în ploscă şi puţineale finice şi mă lăsai în nedeajdea lui Dumnădzău. Şi merş pre pustiia aceaea douădzăci de dzîle, nice hiară, nice pasere n-am văzdut, nice altă ceva; derep-ce că n-are nice o mîncare, că ploie şi rouă nu cade acolo, nice iaste altă nemică de mîncat acolo.

Şi, după douădzăci de dzîle, mi să fîrşi şi apa ce aveam şi slăbiiu şi mă întorş. Mă temeam de poruncita mie neascultare, mă feci premenit morţîlor pămîntului. Şi adecă cei doi oşelnici ce-i văzusăm în videnie stătură naintea mea, grăindu-mi: «Scolă de pasă cu noi!». Şi, deaca mă sculaiu, văzduiu pre unul de dînşi căutînd în pămînt şi întorcîndu-să, dzîsă către mine: «Vei să guşti apă?». Şi

dzîş lui: «Precum vei porunci, părinte!». Şi mi-arătă rădăcină de pustie şi-m dzîsă: «Ia de mănîncă de rădăcina aceasta şi călătoreadză în putearea lui Dumnădzău!». Şi mîncaiu puţintea. Şi am asudat cum aş nota într-apă; şi fără de grijă fu sufletul mieu şi mă feci ca nice dănăoră ostenit. Şi-m arătă cărare pre carea să mărg către sîntul. Şi, deaca mă duş la marginea măgurii, şi era naltă cît îm părea că-i înălţată pînă la ceriu şi nu era pre dînsa nemică ceva. Şi, deaca trecui marginea măgurii, văzdui şi adecă marea cea mare era de marginea măgurii lipită.

Şi o trecui măgura pre din nontru în şeapte dzile. Şi, deaca veni noptea, văzdui îngerii lui Dumnădzău pugorînd din ceriu la svîntul şi slavoslovind şi grăind: «Fericit eşti şi bine va fi ţie şi sufletului tău, avva Marco! Iacă ţ-am adusu-ţi pre părintele Serapion care l-au dorit să-l vadză sufletul tău, că pre altul din rodul omenesc nu vru să vadză!».

Şi, aceasta deaca audzîiu şi în fricâ fuiu, mă duş în videnie pînă ce sosiiu, la peştera sîntului unde lăcuia svîntul Marco. Şi, apropiindu-mă la uşea peşterii, audzîi pre svîntul stihologhind din dumnădzăieştile Scripturi aşea că: "O mie de ai naintea ochilor Tăi, Doamne, ca dzua cea de ieri» şi alaltă parte a psalomului. De-acii începu de bucurie aşea a grăi: «Ferice de sufletul tău, Marco, că nu te întinaşi, nice te spurcaşi în lumea aceasta! Ferice de trupul tău că nu s-au prins în laţul poftelor a spurcate gînduri! Ferice de ochii tăi că nu putu dracul să-i amăgiască cu vedearea în streină // 402r frîmseaţă! Ferice de urechile tale că nu audzâră viers muieresc în lumea aceasta! Ferice de ochii tăi că nu cutedzară nice să atinsără de ceva de omeneşti lucruri. Nice nările tale adulmară de putorea nepriiatinului şi piciorele meale nu păşiră pre calea ce duce la morte! Nice urmele meale să povîrtiră! Ce sufletul mieu s-au împlut de sufleteasca viaţă şi trupul mieu să împlu de dulceaţa îngerească! Blagosloveaşte sufletul mieu pre Domnul şi tote nontrurile meale numele cel sînt a Lui, blagosloveaşte sufletul mieu pre Domnul şi nu uita tote vădzaniile Lui! Ce te scîrbeşti, sufletul mieu? Nu te teame, că nu vei hi ţinut în temniţele iadului şi dracii n-or putea să te cleveteascâ! Că nu iaste întru tine prihană de păcat, ce să audzi pre David Prorocul ce grăiaşte: 'Oşti-să-va îngerul Domnului împregiurul celora ce să tem de însul, izbăvi-te-va Domnul şi ferice de şerbul ce feace voia Domnului său!'».

Şi, multe deaca dzîsă din dumnădzăieştile Scripturi, ieşi către uşe de mă chemă, grăind şi plîngînd umilit: «Cu pacea lui Hristos ai venit, avva Serapione, apropii-te către mine, fiiule!». Şi, deaca mă blagoslovi, mă cuprinsă cu mînule sale şi, plîngînd, mă sărută grăind: «Cîtă-i truda fiiului mieu Serapion, cîtă-i ostenеala a sufletescului mieu fiiu, ce-au truditu-să ca să vadză petreacerea aceasta! Nouădzăci de ai am, fiiule, de cînd n-am văzdut om, fără numai pre tine astădzi şi pre svinţia ta ce-am dorit de mulţi ai, atîta trudă nu te-ai lenit să-ţ iai! Însă Domnul mieu Isus Hristos îţ va da platâ în Dzua ce va să giudece tainelor omeneşti!».

Aceastea deaca dzîsă, îmvăţă de şedzum şi începui a-ntreba de vreadnic lăudată viaţa lui. Şi apucă de-m grăi: «Iată, fiiule, nouădzăci şi 5 de ai am de cînd sînt într-aceastâ micâ vîrtopă şi n-am văzdut nice hiară, nice pasăre, nice pîine omeneascâ am mîncat, nice îmbrăcâmînt lumâsc, 30 de ai! Şi fuiu acicea în mare strîmtore şi nevoia de fome şi seate şi goliciune şi de diavoleşti adăosuri! Ş-am mîncat, fiiule, ţărnâ de fome şi din apa mării am băut! 20 de ai am îmblat gol! Şi eram în mare strîmtore, că să giurasă înde sine vro mie de draci să mă îneace în mare. Şi mă trăgea grăpiş, bătîndu-mă pînă în partea de gios aceştiia măgure, pînă cînd n-au mai rămas pre mine nice piiale, nice peliţă, tot zbierînd şi zgîrîind, dzîcea: 'Scolă de ieşi din pămîntul nostru! Că de la începutul lumii / n-au întrat altul nime acicea, dară tu cum ai cutedzat de-ai întrat!?'. Deci am lăcuit cu răbdare multă 30 de ai cu fome şi seate şi goliciuni şi luptă drăcească! Iară de-atuncea s-au turnat darul lui Dumnădzău şi milostivirea lui cea bună preste mine şi cu a lui socotinţă s-au schimbat peliţa mea cea de fire. Şi-m crescură peri pre trupul mieu şi hrană sufletească fără scădeare mi să aduce; îngerii vin cătră mine. Vădzut-am, fiiule, lăcaşele împărăţiei ceriului şi petreacerea a sinţi bărbaţi! Vădzut-am făgăduita fericinţă gătată celora ce fac bine. Vădzut-am raiul lui Dumnădzău şi lemnul cunoştinţii din cela ce-au mîncat strămoşii noştri. Vădzut-am pre Enoh şi Ilie pre pămînt vii. Nu iaste, fiiule, nemică carea am cerşut la Domnul şi să nu-mi arate ceva!". Şi dziş lui: "Spune-mi de unde ţ-au fost întratul tău acicea?". Iară svîntul începu a-ş spune poveastea grăind:

«Eu,fiiule, de la Athina am fost şi la şcola cea de filosofie am învăţat. Şi, deaca mi-au murit părinţii, am dzîs întru mine: 'Voi muri şi eu ca şi părinţii miei, ce m-oi scula de mă voi despărţi de lume, pînă nu vin îngerii lui Dumnădzău să mă apuce .'. Şi-ndată am ieşit şi m-am dezbrăcat din haine şi m-am lăsat în mare pre o scîndură ş-am venit la muntele acesta.».

Şi, dzîcînd aceasta, să feace dzuă şi vădzui trupul lui preste tot crescut cu păr ca la o hiară. Şi mă spăriiai minunîndu-mă şi mă întrestaiu, derep-ce că nu era pre dîns teapă omeneacă, că n-aveai cu nemică să-l cunoşti că-i om, fără numai pre grai ce ieşiia din rostul lui.

Şi, deaca mă vădzu că m-am spăriiat, îm dzîsă: «Fiiule, nu te teame de chipul trupului mieu, că iaste nişte ţărnă de pemintean luată din pemînteani!». Şi mă întrebă dzîcînd: «Stă lumea şi leagea pre obiceaiul dintîi?». Şi dziş lui: «Aşea-i, părinte, cu darul lui Hristos şi mai vîrtos decît vremile dintîi pînă astădz!». Şi iară-m dzîsă: «Dară iaste idoloslujenie sau gonă asupra creştinilor pînă acmu?». Şi dziş lui: «Cu agiutoriul lui Dumnădzău şi cu ruga svinţiii tale s-au părăsît gona şi slujba idoleascâ nu să veade făcîndu-să!». Şi să bucură cu bucurie mare stareţul audzînd aceasta. Şi, de-acii, îm dzîsă: «Dară sînt în lume acmu sinţi să facă puteri şi minuni, precum dzîce Domnul în svînta Evanghelie că 'de-ţ avea credinţă cît un grăunţ de muştari şi veţ dzîce muntelui acestuia:'Rumpe-te şi te dă în mare',
403r şi va fi'». Aceasta deaca dzîsă sîntul, s-au rădicat îndată // muntele, o bucată ca la cinci coţi, şi s-au aruncat în mare. Şi să rădică sîntul şi o vădzu plută pre mare îmblînd. Şi feace cu mîna sîntul aceii videnii şi dzîsă : «Ce-ţ fu, munte?! Ţie dziş:'Rumpe-te şi te pune la locul tău'!». Şi, deacă dzîsă sîntul, stătu de năprasnă muntele. Iară eu, deaca le vădzui, căzdui de frică la pămînt. Şi mă luă de mînă sîntul, de mă rădică dzîcînd: «Dară n-ai vădzut minuni ca aceastea în dzîlele tale?!». Iară eu dziş: «Nu .». Şi, suspinînd, plînsă de dzîsă: «Amar pămîntuiul, că numai ce sînt creştini cu numele, iară nu cu faptele! Blagoslovit Dumnădzău ce m-au adus la locul acesta ca să nu moriu la moşiia mea şi să mă îngrop în pămînt spurcat de multe păcate!».

Şi, deacă să feace sară, îm dzîsă: «Frate Serapione, ore n-a hi vreame să facem blagodarenie şi liubov?!». Iară eu n-am răspuns şi-m dzîsă. Şi îndată să sculă de tînsă mînule în ceriu şi dzîsă psalomul acesta: «Domnul mă paşte şi nemică nu-m va lipsi!». Şi, după fîrşitul psalmului, să-ntorsă cătră vîrtopă cu glas mare, de dzîsă: «Pune, fiiule, masă şi ia-mblă să-ntrăm, părinte, să gustăm bucate, că Dumnădzău ne-au trimis!». Iară eu mă ciudiiu întru mine şi mă uimii, că nemică nu vădzusăm mainte de aceasta în peşteră. Şi nu era altă nemică într-însă fără sîntul sîngur. Şi, deaca întrăm noi, vădzui masă şi două scăuiaşe stînd şi pîine luminată şi mole strălucind ca omătul şi pome frumose şi doi peşti şi masline şi finice şi smochine şi o cană de apă, mai dulce decît miiarea. Şi, deaca şedzum noi, îm dzîsă: «Blagosloveaşte, părinte Serapione!». Iară eu dziş: «Iartă-mă, părinte!». Iară svîntul dzîsă: «Doamne, blagosloveaşte!». Şi vădzui mînă tînsă din ceri apropiind de masă şi sămnă cu sînta cruce. Şi, deaca mîncăm noi, dzîsă: «Rădică, fiiule, aceastea de la noi!» şi îndată să rădică masa. Iară eu în tote dzîlele vieţii meale n-am gustat bucate ca aceastea, nice apă am băut ca aceaea apă. Atuncea îm dzîsă svîntul: «Vădzuşi, frate, ce bunuri trimite Dumnădzău şerbilor săi?! În tote dzîle îm trimite cîte o pîine şi un peaşte, iară pentru tine, ne-au trimis doi. Aşea-m trimite hrană sufleteassă! Treidzăci de ai am fost într-acest loc de n-aflam într-însul nice o rădăcină de bîlie. Fome şi seate răbdă sufletul mieu. Ş-am mîncat ţărnă de fome ş-am băut apă din mare amară ş-am îmblat gol şi desculţ, pînă cînd s-au strămutat statul mieu, de s-au schimosît şi pîialea mea de ger şi arsă sorele / peliţa mea şi dzăceam ca un mort. Şi dracii mă lupta pururea şi mă trăgea grăpiş şi nu mă lăsă Dumnădzău să mă duc de-acolo strămutat şi de fome, şi de seate, şi goliciune, şi greul zăduvului. N-am vădzut în muntele acesta nice pasăre, nice fiară. Şi am 90 de ani astădzi acicea. Şi n-au vădzut ochii miei din săzdaniia lui Dumnădzău nemică în 30 de ani, numai dracii! Şi, deaca să obîrşiră 30 de ani în ce-am chinuit, porunci Dumnădzău peliţii meale de-m crescu păr pînă ce mi-au acoperit tote închieturile. Şi, dintr-acea dzî pînă acmu, nice dracii mai putură să să apropie de mine, nice fomea, nice seatea, nice frigul, nice zăduvul au biruit asupra mea. Ce încă preste tote aceastea, n-am nice bolit! Şi astădzi mi să obîrşeaşte vreamea vieţii meale, că te-au trimis Dumnădzău să astruci cu mînule tale ceale svinte smeritul mieu trup!».

Şi, deaca dzîsă aceastea, într-aceaeaş dzî, sara, deaca mîncăm bucate, îm dzîsă: «Frate Serapione, rabdă-mă încă puţinel şi într-aceastâ nopte a despărţirii meale să facem bdenie!». Şi, deaca feacem ruga cea dintîi, fîrşind toţi psalomii lui David şi-m dzîsă: «Părinte Serapione, frate, cînd vei astruca trupul mieu, să-l pui cu pacea lui Hristos şi să astupi cu pietri gura peşteriil! Şi să mergi cu pace şi nu rămînea acicea!». Şi începu cu plînş şi cu lacrămi a-ş ceare iertăciune. Şi-i dziş lui: «Părinte, rogă Dumnădzău să mă ia cu tine unde mergi tu!». Şi răspunsă de dzîsă: «La dzua veseliii meale nu plînge! Dumnădzău te va năstăvi! Carele te-au adus acela te va spăsi şi te va înţălepţi! Şi nu pre cărare va hi întorcerea ta, frate Serapione! Veselie-m iaste într-aceastâ dzî, mai vîrtos decît toate dzîlele vieţii meale! Astădzi să dezliagă sufletul mieu din chinul trupului şi mearge să să odihnească în lăcaşele vieţii! Astădzi mă vor priimi în lumina lăcuinţii răpaosului mieu!».

Şi, deaca dzîsă aceasta, să împlu vîrtoapa de luminâ mai luminată decît sorele şi de miros să împlu muntele şi de aromate. Şi mă luă de mînă şi începu a grăi aşea: «Fii sănătosă, vîrtopă, întru carea m-am trudit cu trupul mieu ce-am trăit în tine în viaţa mea, iarăşi va fi în tine pînă la sculatul

404r tuturora şi tu, trupul mieu, casă de durori şi de trude ş-a nevoi de svinţie! Tu, Doamne, trupul mieu să mi-l aduci înainte, că pentru tine am răbdat fomea, seatea şi frigul, zăduvul şi greutatea şi de totă strîmtorea! Însuţi îmbracă cu-mbrăcămînt de slavă la strașnica dzî a venirii Tale! // Hiţi sănătoşi ochii miei ce n-aţ dormitat în nopţile bdeniilor şi adormiţi de vă odihniţi! Rămîneţi sănătose, piciorele meale, ce-aţ trudit cu totă noptea la statul rugii! Spăsîţi-vă, postnicilor, carii prin vîrtopele munţilor aţ răpăosat! Spăsîţi-vă, legaţii carii pentru împărăţiia ceriului aţ dorit! Spăsîţi-vă, închişii, ceia ce n-aveţi mîngîitori! Spăsîţi-vă, lavrele, spăseaşte-te, credincioasă besearică, curăţitorea păcatelor! Spăsîţi-vă, preuţii Domnului, solitorii lui Dumnădzău şi omenilor! Spăsîţi-vă, cuconi carii v-aţ însoţît lui Hristos cu Sîntul Botedz! Spăsîţi-vă ceia ce-aţ priimit streinii ca pre Hristos, priiatenii lui Dumnădzău, ospătătorii şi priimitorii de streini! Spăsîţi-vă, milostivii, spăsîţi-vă, bogăţaşii ce-s în Dumnădzău! Spăsîţi-vă, împăraţii şi domnii şi milostivii la săraci! Spăsîţi-vă, cei cu mintea smerită, postnicii şi nevoitorii carii aţ dorit nepărăsînd! Spăsîţi-vă, ceia ce v-aţ nevoit cu rugile şi cu besearicile sinte petrecînd! Spăseaşte-te, pămîntule, cu carii lăcuiesc în tine în pacea liubovului lui Hristos!».

Şi, deaca dzîsă aceastea, să-ntorsă de mă sărută, dzîcînd: «Spăseaşte-te şi tu, frate Serapione! Hristos într-a Căruia nedeajde de plată tîrpişi truda aceasta, ca să-ţ dea plată după osteneala ta la Dzua venirii Sale!». Şi-ndată îm dzîsă: «Frate Serapione, giuru-te cu Hristos, Fiiul lui Dumnădzău, ca să nu iai ceva de la mine, smeritul, parte de-a trupului mieu nice pînă la un păr, nice să apropii de dîns îmbrăcămînt de haină! Ce părul ce m-au îmbrăcat Dumnădzău să-m hie de-ngropare! Şi să nu rămîi acicea astădzi!».

Şi aceastea deaca dzîsă şi eu plîngeam, glas fu din ceriu: «Aduceţi-mi vasul cel ales mie de la pustie! Aduceţi-mi lucrătoriul direptăţilor şi creştinul cel desăvîrşit! Aduceţi-mi sluga cea credzută! Vino, Marco, vino în sînta bucurie şi-n sufleteasca viaţă!». Şi-ndată svîntul îm dzîsă: «Îngenunchiadză, frate!». Şi, daca plecăm noi genunchile, audziiu glas îngeresc grăind cătră dîns: «Tindeţi mînule tale!». Aceastea daca audziiu, îndată mă sculai şi căutaiu. Şi vădzuiu sufletul svîntului unde-l ducea îngerii, îmbrăcat cu un veşmînt alb şi-l suia în ceri. Şi să descoperi acoperemîntul ceriului şi iară ceatele drăceşti vădzuiu stînd gata. Şi audzîi glas din ceri grăind: «Fugiţi, ficiorii întunerecului, de faţa luminii direptăţii!». Şi fu ţînut sufletul svîntului cîtu-i un ceas şi glas audzîi grăind îngerilor: «Luaţi de-mi aduceţi pre cela ce-au / ruşinat spre dracii!». Şi, deaca trecură de ceatele drăceşti şi îndată vădzui ca un chip de mînă direaptă întinsă din ceriu şi luă sufletul sîntului. Şi, de-aciia, n-am mai audzît nemică. Şi era ceasul ca la 6 de nopte. Şi petrecui totă noptea cu ruga pînă-n dzuă. Şi, deaca fîrşii cîntările asupra trupului, îl luai de-l băgai în peşteră ş-am astupat uşea peşterii.

Şi, făcînd rugă, mă pugorîi din munte. Cerşui şi mă rugai lui Dumnădzău să-m fie agiutori la ieşitul din partea aceii pustii. Şi-ntr-apusul sorelui, adecă cei doi oşelnici ce mi să ivisă la părintele Ioan, sosîră dzîcîndu-mi: «Cu adevărat, frate, c-ai astrucat trup ce nu-i iaste lumea vreadnică! Ce te scolă şi pasă noptea, că-i vădzuhul adăpost, iară dzua nu vei putea de herbinteala sorelui!». Şi mă sculai de călătorii pînă dimineaţă. Şi, cînd fu demineaţă, îm dzîsără: «Pasăţi cu pace şi rogă pentru noi!». Şi, nu departe deaca merş de la dînşii, căutai de vădzui. Adecă eu stau la uşea besearicii, la părintele Ioan şi mă mirai şi proslăvii pe Dumnădzău cu glas mare. Şi pomenii cuvîntul svîntului Marco ce-m dzîsă că «nu pre cărare va hi mărsul tău la întors» şi mă încredzui că trecui nevădzut cu ruga svîntului de sosîi de unde am fost întîi. Şi măriiu cu rugă dulcele iubitoriul de om Dumnădzău nostru Care feace cu mine, nedestoinicul său şerb, milă, pentru ruga preacuviosului părintele nostru Marco şi credincioasul său slujitoriu.

Şi, audzîndu-mă părintele Ioan, ieşi de-m dzîsă: «Bine ai venit, părinte Serapione!». Şi-ntrai în besearică de-i spuş tote cîte fură. Şi proslăvirâ pre Dumnădzău toţi. Şi dzîsă: «Adevăr, frate creştin întreg era acela frate, iară noi numai cu numele sintem creştini, iară nu cu faptele! Ce iubitoriul de om şi milostivul nostru Dumnădzău ce-au priimit pre sîntul său Marco în curţile veacinice a împărăţiii Sale să ne acopere şi pre noi şi sînta sa săbornică şi apostoleasca Besearică supt aripile darului său de tote primejdile drăceşti şi blazne diavoleşti şi pururea să fie cu noi, smeriţii călugări! Şi să ne îndreapte la sînta sa voie, să nemerim şi noi milă la-nfricata Dzî de giudeţ cu preacuviosul părintele nostru Marco de la Athine ce să răspunde pentru ruga Preasintei Dumnădzău-Născătore ş-a tuturor
405r svinţilor! Amin.//

Pentr-a lui sinte rugi, Dumnădzău miluiaşte-ni ne spăseaşte. Amin.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 6, dintru svinţi părintele nostru Evtihie, patriarhul de Ţarigrad.

Acesta dintru svinţi părintele nostru şi mare arhiereu Evtihie era în vreamea lui Iustinian, marele împărat de la Frighiia, din satul ce-i dzîc Theiacomi. Şi, crescînd la Isihie Prezviteru, moşul

său, care s-au spodobit prin dragostea ce avea la Dumnădzău de făcea minuni, şi botedzat de dînsul în besearica avgustopolului unde era preut moşu-său, stătu de era socotitori la sintele vase. Şi, cugetînd în sintele cuvinte şi procopsind într-adîncul cunoştinţii, fu chemat de mai-marele besearicii Amasiei şi l-au tuns în Besearica Preasintei Dumnădzău-Născătorei, în Urvichiia. Şi, hirotonindu-l diacon, l-au făcut şi preut. Şi mearse la mănăstirea unde s-au făcut călugăr de Meletie şi Selevchie, arhiereii în Amasiia. Şi acolo s-au făcut călugăr.

De-acii, fu şi arhimandrit. Şi strîngîndu-să a cincea săbor de împăratul Iustinian şi adunîndu-să de pretutinderea arhiereii şi tîmplîndu-să a nu putea de o bolă arhiereul Amasiei să facă cale, trimisă pre fericitul Evtihie să imple locul lui. Şi, deaca mearsă în Ţarigrad şi dînd ispită bunătăţilor sale şi înţălepciunei şi pusorelor împrotiva ereticilor şi răspunsurilor şi arătîndu-să luminat într-acealea ce-i înfrunta şi întărînd cu scriptura că să cade a-i anatemisi cu blăstăm pre eretici, de trasă pre toţ şi pre împăratul spre liubovul lui. Într-atîta cît şi Mina sîntul patriarh dzîsă, pornit de sîntă dumnădzăiască otcrăvenie. Cum acesta avea să fie diadoh pre urma lui, carele, preste puţîn ducîndu-să spre Domnul, trimisă de luă împăratul din Amasiia pre sîntul şi-l aşedză arhiereu într-acea luminată mare cetate, cu sorţul şi giudecata arhiereilor şi-a tuturor omenilor şi cu plinul Besearicii.

Iară sămănătoriul pleavelor, nerăbdînd a vedea tocmala şi bunăstarea besearicii, ispitiia să o mişce cu putrede învăţături, ca cu nescare măiestrii. Deci au învitat pre orecarii a huli cu hulenie acoperită cu chip de blagocistie, dzîcînd cum că trupul ce ş-au luat Domnul Hristos din sînta Ficioră / mainte de patimă era fără stricat. Şi, înşălîndu-să împăratul într-această învăţătură rea, l-au scos din scaun pre sîntul Evtihie, căce-l înfrunta de-această hulenie. "Nestricăciosă nefiind cătră patimă acea luată de ziditoriul carnea nostră. După patimă şi sculare, neapropiată de stricătură s-au tocmit". Şi mortaci înnoiaşte ce strigă "Tote lucrurile Domnului pre Domnul cîntaţi". "Ἰδέσθω ὃν ὃσι πρὸς πάσας ἁπλῶς τὰς κτίσεις σαρξ ἐ μόν. Μετὰ τοῦτο καὶ τὴν ἔγερσιν, ἀπροσίτους τε φθορᾶ κατεσκεύασεν· καὶ ὀνητὸς καὶνὴργει κρᾶσοντας πάντα τὰ ἔργα κυρίου κύριον ᾄ μνεῖτε " la ГАЛ 7, ПѢС 8.

Aşea mărturiseaşte sînta besearică cum "după sculare s-au tocmit nestricăciosă, adecă nu să lipeaşte nice o stricătură sau altă patimă de trupul Domnului Hristos". Iară mainte de înviere şi de patimi, iac-au fost pătimitore şi stricăciosă. Că deaca n-ar hi fost pătimitore, cum ar hi păţît patimile răstignirei şi morţii trupul Svinţiii sale?!

Şi ducîndu-să la mănăstirea Amasiei, acolo fiind la izganie dus, să purta petrecînd postniceaşte. Şi, arătînd multe faceri de minuni, fu suit iarăşi la scaunul său după 12 ai ce-au petrecut la izganie, deac-au murit Iustinian.

Şi, stînd împărat Iustin şi Tiverie, priimindu-l căpeteniile senatului cu luminată priimală şi oprind cu ruga sa umorul şi ţiind sînta besearică 24 de ani şi 6 luni, după izgnanie, s-au pristăvit cătră Domnul. Că i-au prorocit lui Tiverie de mainte că va fi împărat. Şi, apoi, venind să-l vadză, i-au spusu-i şi de firşenie. Carea şi i s-au tîmplat. Că, după mortea sîntului, în patru luni s-au pristăvit şi împăratul.

Şi fu pus sîntul Evtihie în altariul sinţilor apostoli, în temeliia sîntului prestol, unde dzac sintele moştii a sinţilor apostoli Andrei şi Timothei şi Luca. Şi să face săborul lui în sînta Besearica cea mare.

Într-aceastaş dzî, sinţii 120 de măcenici în Persida.

Într-aceastaş dzî, preacuviosa Platonida.

Într-aceastaş dzî, sinţii doi măcenici în Ashalon pînă în pîntece îngropaţi şi firşiţi.

406r Pentr-a lor sinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. Amin. //

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, ÎN 7, svîntul măcenic Calliopie.

Acesta era în dzilele lui Maximian Împărat, fiiu Theocliei, învăţat în credinţa Domnului Hristos. Şi era din Pamfiliia, crescut la maică-sa în bună credinţă şi chitind la sintele Scripturi. Şi, fiind pornită mare gonă asupra creştinilor, s-au întărît pre sine şi luă de la maică-să învăţătură şi dojană să moră pentru mărturiia Domnului Hristos. Mearse însuş la ighimonul Maxim, în oraşul Pompiiul. Şi, mărturisînd naintea lui svîntul numele a Domnului Hristos, îl legară cu cotele îndărăpt şi-l bătură cu plumbi; şi pre o rotă îl întinsără şi pre dingios îl fripsără cu foc. Şi, ivindu-să îngerul lui Dumnădzău, să opri rota şi focul să răci; şi, arătîndu-să groznic prăvitorilor îngerul, aşea cumu-ş era cu mădulările şi carnea spîrcuită, l-aruncară în temniţă.

Şi veni maică-sa la dînsul de-i ştergea posoca cea cu sînge de pre ranele fiiului ei, cea de arsuri şi de munci ce cura. Şi, împărţîndu-şi avearea totă la meşei şi iertîndu-şi robii ce avea 8. Şi şedea la fiiul ei de cînta la rugă cu dînsul. Şi, luminînd pre la miadzănopte în temniţă lumină şi venind de sus

glas carele fericiia îndrăznirea şi mărturiia măcenicului, încă camai vîrtos s-au ascuţit şi s-au într-aripat cătră podvigurile nevoinţei. Şi, rămîind neclătit şi nestrămutat de la Domnul Hristos, l-au giudecat ighemonul să-l răstingneascâ şi împreună partnic la patimile Domnului Hristos, că nu numai cu chipul morţii, ce aşeaş şi cu a vremii. Şi s-au tîmplat în Gioia cea mare naintea Împărierii Domnului Hristos Dumnădzăului nostru. Şi răstignindu-l cu capul în gios, aşea poftind maică-sa, dînd 5 galbeni drept-aceasta muncitorilor. Şi, cînd fu vinerea cea mare, na treile ceas, s-au răpăosat dîndu-şi sufletul la Dumnădzău. Şi pugorînd trupul, căzînd pregiur dînsul, maică-sa leşină şi deade şi ea sufletul la Dumnădzău. Şi fu îngropată cu svîntul măcenic, cu fiiul ei.

Într-aceastaş dzî, dintru svinţi părintele nostru Gheorghie, mitropolitul de Mitilina. /

Acesta de mic îndrăgînd pre Domnul Hristos, să feace călugăr. Şi împlînd tot fealiul de bunătăţi, au isprăvit ca alt nimerea mintea cea smeritâ. Şi, fiind forte milostiv, fu suit în scaunul Mitilinei, în carele, străluminînd bine şi înspăimîndu cu multul înţălepciunei sale pre iconoboreţi şi făcîndu-i de-ş cunoscură a lor înşăläciune şi aducîndu-să la vorovă cu sinţii îngeri, cu cei fără trup, fiindu-şi încă în trup, pentru a sa ţineare de văzdrăjanie preste măsură ce avea. Şi aşea, în bunătăţi s-au pristăvit din viaţa aceasta cătră ne-mbătrînitorea viaţă, arătîndu-i-să ceasul sfîrşeniei cu un dumnădzăiesc luceafăr, care-l vădzură totă turma lui. Şi, dăruind izvoră de minuni svintele lui moştii, iaste iubit la toţi.

Într-aceastaş dzî, sîntul măcenic Rufin Diaconul.

Într-aceastaş dzî, sînta măceniţă Achilina, legată cu mînule îndărăpt şi cu pîntecele pusă pre foc şi aşea într-acea friptură s-au săvîrşit sînta lui Hristos măceniţă Achilina cea Nouă.

Într-aceastaş dzî, sinţii două sute de măcenici, în sinod, de sabie să săvîrşiră.

Pentr-a lor sinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. Amin.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 8, svinţii apostoli din cei 70: Irodion, Agav, Ruf, Flegont, Asîngrit şi Erm.

Dîntr-aceştia, Irodion, care pomeneaşte marele apostol Pavel, slujiia tuturor apostolilor. Apoi s-au hirotonit de dînşii preut, de-acii episcop neonpatron. Şi învăţînd pre mulţi elini şi- ntorcîndu-i la credinţa Domnului Hristos, ochindu-l jidovii, păţi multe de dînşii. Că mearsără cu idoloslujebnicii asupră-i şi-l bătură cumplit şi rostul cu pietri sfărîmară; şi-n cap îl ucisără cu beaţe, apoi îl giunghiară. Iară Agav, carele au luat brîul sîntului Pavel de ş-au legat mînule şi picioarele de i-au şi prorocit dzîcînd: "Aceastea dzîce Duhul cel Sînt: «Bărbatul a căruia iaste brîul acesta aşea-l vor lega în Ierusalim jidovii şi-l vor bate cu rane!»." Care lucru // s-au şi împlut, că nu numai ce-l legară, ce şi să-l 407r omorâ să ispitîră. Iară acest Agav au strigat sînta propoveadanie la partea lumii unde i s-au venit.

Iară Ruf, pre carele şi pre acesta pomeneaşte Pavel în *Poslaniia cătră Rîmleani*, au fost episcop besearicii de Thiva, carea-i în Ellada, la Grecţiă. Aşijderea şi Flegon şi alalţii propoveaduiră pretutinderea în lume Evangheliia şi întorsără pre necredincioşii la adevărata credinţă. Aceştia dară, căzniţi cu multe fealiuri de munci într-o dzî, de jidovi şi de elini umoriţi, să săvîrşiră întru Domnul cătră răpaos veacinic.

Într-aceastaşi dzî, preacuviosul părintele nostru Chelestin, papa de Rîm.

Acesta svînt Chelaestin era în dzilele lui Theodosie Împărat cel Tînăr, la besearica Rîmului celui vechi, purtîndu-să cu bună nevoinţă şi-n viaţa sa şi-n cuvintele sale. Pentru care s-au spodobit arhieresculul scaun, răpăosînd papa Zosim. Carele au luat urma fericitului Vonifantie şi acesta a fericitului Innochentie. Iară sîntul papa Chelestin, şi grăind, şi făcînd tote lucruri într-agiutoriul apostoleştilor şi părinţăştilor învăţături, au pugorît pre necuratul şi spurcatul Nestorie de la scaunul patrierşesc, înfruntîndu-i huleniile cu poslanie, agiutînd svîntului Chiril, patriarhul de Alexandriia, asupra acelui spurcat hulnic. Şi, mîntuind sînta Besearică a lui Isus Hristos şi făcînd încă ş-altele multe îndirăptări vreadnice de cuvîntat şi de pomenit şi răpăosînd cu pace, dintr-aceastâ lume s-au mutat la neîmbătrînita şi fericita viaţă, împreună cu sinţii rugînd milostivul Dumnădzău pentru noi.

Într-aceastaş dzî de **Κυριακή**, Dumineca mironositelor.

Pentr-a lor sinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. Amin.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, ÎN 9, sîntul măcenic Evtihie din Chesariia.

Acesta era din Capadochiia şi avînd via- / ţă fără prihană şi fără vină, ş-au luatu-ş femeaie cu leage. Şi înfocîndu-să de rîvnă şi jelanie dumnădzăiască, luă cu sine pre cei mai mulţi creştini ce să afla acolea. Şi mearsă cu dînşii de răsîpi din temelie capiştea ce să chema a Năroculi. La care capişte a Nărocului era deprins Iulian Prestîpnicul de mergea în tote dzîle, de făcea jărtvă dracilor. Şi, deaca să vădi lucrul, puţîntel era să izgoneascâ pre toţ creştinii şi să-i bage în multe fealiuri de cazne de munci.

Iară sîntul măcenic Evtihie, ca ceaea ce era vinovat aceiia fapte, s-au mărturisit pre sine şi, tăindu-i capul, luă cununa mărturiei.

Într-aceastaş dzi, sîntul Vadim Arhimandritul.

Într-aceastaş dzi, pomenirea sinţilor măcenici în robie la Persida să săvîrşiră, 275.

Savorie, împăratul persilor, la 53 de ai împărăţii sale, pornînd oste asupra ţărilor creştineşti a romanilor, dobîndi o cetate, anume Vizadi. Şi, umorînd pe viteajii ce era acolo într-însă şi pre ceia ce să ţîn cu armele, luă cu sine nărodul cel neştiut de războ, cu femei şi moşneagi şi cununi şi pre episcopul Iliodor şi pre Disan şi Mariav preuţii, pentru toţi cliricii. Şi, cînd vrea să moră episcopul Iliodor, au hirotonit pre locul său pre Disan Preutul. Şi, făcîndu-să săbor, slujba şi slavosloviia în besearică cumu-i obicina. Iară mai-marele vîlhovnicilor Adelfaron au spus lui Savorie cum că: "Creştinii carii i-ai lăsat de la morte ş-au rădicat un predstatel orecare Disan şi blastămă asupra împăratului şi asupra legii lui!". Şi, poruncind împăratul, astătură naintea lui 300 de bărbaţ. Şi, ne-nduplecîndu-să să dea jărtvă la sore şi la foc, le-au tăiat capetele (dintru carii 25, iubindu-ş capetele în pierdzarea sufletelor, alergară la-mpăratul, plecîndu-i-să poruncii lui). Iară unul din cei 275 tăiaţ svinţi măcenici, anume Avdiisus, nu l-au nemerit tăietura de ispravă, să moră-mpreună cu alalţi. Ce, propoveaduind cuvîntul lui Dumnădzău, sări un păgîn asupra lui cu sabiia şi l-au umorît, părîndu-i bine de tăiat, că-ş făcusă voia-rea şi să mîhnisă de suspina căce au rămas de soţîile sale, de sinţii măcenici.

408r Într-aceastaş dzî, svîntul Avdiisus de sabie s-au săvîrşit. //

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. Amin.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 10, svinţii măcenici Terentie, African, Maxim, Pompiie şi alţi 36 cei cătră fericitul Zinon şi Alexandru şi Theodor.

Aceştia era în vreamea lui Dechie Împărat şi Furtunian Ighemonul. Şi era de la Africa. Şi ieşind afară poruncă să să opreascâ credinţa în Hristos şi carii o ar vrea ţînea şi nu s-are pleca poruncii împărateşti să să munceascâ în tot chipul. Şi, văzînd aceşti 40 de svinţi că să-mpiiadecă mulţi de să-nşală de mărg la înşălăciune, să vorovîră ande ei să stea bărbăteaşte şi să-mbărbăteadze bine cu bărbăţiia sufletului şi cu a trupului, pentru mărturiia Domnului Hristos, aducînd aminte unul altuia şi cuvintele lui Hristos carile îndeamnă credincioşii spre mărturie, dzîcînd să nu să teamă de ceia ce ucig trupul şi la suflet nu pot să să atingă. Şi, astătînd naintea ighemonului Furtunian, povestiră de-i spusără puterea Domnului Hristos şi neputinţa strujiţilor idoli ce să-nchină elinii. Pentr-aceaea, ighemonul învăţă de-i băgară în temniţă şi, trimiţînd să prindză pre soţiile fericitului Zinon şi Alexandru şi Theodor, carii şi mai dintîi venisă la-ntrebare. Şi-i dojeniia să să desparţe de Domnul Hristos, să să-nchine la idoli. Dară ei stînd împrotivă şi arătîndu-şi nemutatul credinţei din cuvintele lor, i-au bătutu-i cu toiage ghimpose şi clinciurose şi cu vine de bou, schimbînd bătăuşii. Atîta i-au ucisu-i cît li s-au văzdut maţele. De-acii, le potrecălîră spinările cu potricale de fier înfocate şi turnîndu-le asuprâ oţât covăsît cu undelemn şi-i freca cu derştine de păr. Şi, văzînd ighemonul că să scapă de nedeajde şi, mai vîrtos văierîndu-să, că svinţii cu ruga la Dumnădzău oborîră gios idolii, au poruncit să le taie capetele. Şi, aducînd pre douâ soţii a lui Terentie şi mărturisînd şi ei cu-ndrădznire, iaraş îi băgară în temniţă, legîndu-i de grumadz şi de mîni şi de piciore cu lanţuge. Şi răbdară culcaţi pre ciuline de fier ce aşternusă supt dînşii. Şi multe dzîle nemîncaţ, că oprîia ighemonul să nu le dea de mîncat. Dară, totuş, într-a- / cealea cazne să-ndulcîră de agiutoriul lui Dumnădzău, că căzdură legăturile de pre dînşii, ivindu-li-să sinţii îngeri şi-ndulcindu-i cu hrană. Şi iaraş astătură naintea-mpăratului cu vitejesc suflet. Şi i-au muncitu-i cu strujitul şi i-au datu-i fierilor să-i mănînce, dară nice una nu s-au atins de dînşii. De-acii, ighemonul vădzînd că nu pote nemică face, le-au tăiat capetele acestor sinţi măcenici şi viteaji a-mpăratului ceresc Hristos, Ce i-au priimit în viaţă veacinică rugători pentru creştini.

Într-aceastaş dzî, prorociţa Olda, 4, **upc**, 22: 14.

Într-aceastaş dzî, sinţii măcenici Iacov Preutul şi Aza Diaconul.

Aceştia era în vremile lui Savorie, împăratul persilor. Deci Iacov era din satul Vithnisara, iară Aza din satul Vithniora. Şi, opriţi şi întinşi naintea mai-marelui fărmăcătorilor Hoshargan şi mărturisind cu-ndrăznire pre Hristos Dumnădzău, li-au turnat în nări oţât cu muşteariu covăsît. De-aciia, i-au bătut şi i-au spîndzurat la răceală goli şi fără coperământ, la frigul nopţii; de-acii, i-au pogorît şi, neputîndu-i îndupleca să jărtvască sorelui şi focului, cu porunca mai-marelui, le tăiară capetele; şi aşea să suiră încununaţi în ceriuri.

Pentr-a lor sinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, ÎN 11, sîntul сщтномчникъ Antipa, episcopul de Pergam.

Acesta în dzîlele lui Dometian Împărat era pre vreamea sinţilor apostoli de la carii s-au şi hirotonit episcop Pergamului besearici, cînd era la izgnanie în ostrovul Patmului sîntul Ioan Bogoslov, cum scrie şi la *Epistoliia* sinţii sale, chemîndu-l credincios preut şi măcenic. Şi fiindu-ş arhiereu la acea sîntă besearică şi forte bătrîn, păştea şi chivernisiia a lui Hristos turmă cu de totă viaţa blagocistivă. Pentr-aceaea, fu şi prins de idoloslujebnici, vădindu-l dimonii aceia cărora ei slujiia, jeluindu-li-să că nu pot trăi în capiştile şi-n idolniţile lor, nice pot priimi cu tîneală jărtvele şi corbanurile lor ce le aducea, că-i goneaşte Antipa şi-i scote de la // locul lor. Deci, aducîndu-l păginii, 409r
îl astătură naintea ighemonului. Şi începu a-i dzice că ceale bătrîne sînt mai de cinste, iară ceale mai de curund ivite sînt mai de necinste. Şi cum că leagea elinilor iaste bătrînă şi crescută în mulţi ani, iară credinţa creştinilor iaste mai apoi şi puţini o priimiră. Împrotiva cestora răspunsă sîntul aducînd la mijloc istoriia lui Cain şi acea dinceput crescută păgînătate cu carea nu să cade să să asamene creştinii, fie măcară şi mai de demult păgînii. Dintr-aceastea cuvinte, să porni ighemonul cu mînie şi aruncă pre sîntul măcenic într-o măiestrie de muncă făcută în chip de bou. Şi dintr-însul făcînd sîntul rugă mare la Dumnădzău şi lăudînd putearea cea mare a Sinţiii sale şi mulţămind căce s-au spodobit a păţi pentru Sinţia sa, să rugă şi pentru ceia ce-l vor pomeni să fie feriţi şi apăraţi de patime şi de alte bole şi de nesuferita dureare a dinţilor. Şi să rugă pentru iertarea păcatelor şi milă la giudecata ce va să fie la straşnica dzî a sîntului giudeţ. Şi, dobîndindu-şi pre poftă ce s-au rugat, s-au pristăvit cătră Domnul. Şi-l astrucară în sînta besearică în Pergam, izvorînd mir pururea şi iştelenii. Şi să face săborul lui la cinstita Besearică a sîntului şi-n tot lăudatului apostol Ioan Bogoslov, aprope de sînta Besearica cea mare.

Într-aceastaş dzî, prepodobna Irifena den Chizic.

Într-aceastaş dzî, preacuviosul părintele nostru Farmuthii.

Într-aceastaş dzî, preacuviosul părintele nostru Ioan, ucenicul sîntului Grigorie Decapolit, ce-i în Ţara Munteneascâ.

Acest dintru svinţi părintele nostru Ioan de mic urî lumea şi drăgi pre Hristos. Şi mearsă la marele Grigorie Decapolitul, de să călugări. Şi, petrecînd la sinţia sa, să nevoia în tot podvigul de slujiia lui Dumnădzău. Şi aşea să feace vestit la ascultare şi la posluşanie şi plecare şi slugă gata, cît şi marele Grigorie să bucura de dînsul şi slăviia pre Dumnădzău.

Iară mai apoi, după sfîrşeniia sîntului Grigorie, să dusă în ţară streină şi necunoscută, pentru Domnul Hristos ce să streinasă în lume, de să născu în pămînt strein. Şi s-au nevoit cu podviguri. Şi sosînd la Sintele Locuri, mearse în lavra sîntului Hariton şi să deade pre sine la mai mare podviguri, pentru bunătatea. Şi aşea / cu pace s-au săvîrşit.

Pentr-a lor sinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. Amin.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 12, preacuviosul părintele nostru Vasilie, episcopul Parisului, Ispoveadnicul.

Acesta svînt Vasilie, pentru mare şi multă a sa binefacere şi viaţa sa acea lui Dumnădzău plăcută, să feace episcop Parisului, în vremile zlocistivilor iconoboreţi. Carele, după dumnădzăiescul Pavel, pentru să nu să uniască cu iconoboreţii, nice să iscălească asupra lepădării sintelor icone, ş-au petrecutu-ş totă viaţa în gonenii şi-n scîrbe şi-n greutăţi şi-n strîmtori de izgnanii. Şi, pogorînd din loc în loc, agiutoriia şi întăriia părinţăştile dogmate şi poruncî şi urînd rîndurile zlocistivilor, iară credinţa cea bună sărutînd. Deci, aşea slujind în tote lucruri lui Dumnădzău şi bine plăcînd pînă la fîrşit, cu pace s-au răpăosat.

Într-aceastaş dzî, preacuviosa maica nostră Anthusa Ficiora. Stih:

Mută Hristos pre Anthusa cea-mfloriţă,
De pre lume-n livada sa cea roditâ.

Aceasta au fost fată lui Coproniim Împărat, ce-i dzîc "Cufuritul în scăldătoarea botedzului," păgîn, rău şi cumplit. Dară ea, ca un trandahîr luminat în mijloc de spini, trăi supărată de tatăl ei, vrînd să o şi mărite. Iară, deaca muri acela, ea ş-au dobîndit vreamea pre voia ei şi ş-au împărţît totă avearea la mîşei şi la săraci şi la cinstite case; şi fu a mulţi săraci maică şi a văduviţe agiutătore. Şi silindu-o cu multe rugări cinstita şi credinciosa Irina maică-sa, împărăteasa avgusta, să şadză cu dînsa, să împărăţască depreună, iară ea n-au vrut. Dară şi cît au trăit în împărăţîie era pre deasupra cu haine împărăteşti, iară dedesupt, la piiale, purta rasă de păr. Mîncarea-i era postniceascâ, băutura ei, apa. Lacrăma nu-i lipsiia de la ochi şi cîntarea şi slavosloviia lui Dumnădzău în rostul ei. Drept-aceaea, ea
s-au călugărit şi i-au slujit postrigul sîntul şi fericitul Tarasie Patriarhul // la mănăstirea ce-i dzîc 410r

Omonoiia. Şi de-atunce nice ea n-au mai ieşit din mănăstire, nice alta din surori n-au mai lipsit din besearică. Nice s-au mai obosit de trudă, nice s-au lenit la rugă. Ochii ei n-au părăsit lacrăma, smereniia ei fără măsură. Slujiia tuturor sororelor, podobiia sfinta besearică, căra apă, dvoriia la masă şi slujiia. Şi aşea petrecîndu-şi totă vreamea vieţii sale, s-au mutat la mirele ei Isus Hristos, fiind de cîndzăci de ani, în greimea bunătăţilor.

Într-aceastaş dzi, sfinţii măcenici Dima şi Protion.

Într-aceastaş dzi, sfîntul **СЕЛТНОМЪЛЬНИКЪ**. Artemon.

Într-aceastaş dzi, sfinţii trei măcenici Mina, David şi Ioan.

Într-aceastaş dzi, 6450 a văleatului lumii, s-au adus cinstitul Brîu a Preasintei Despuitorei nostrei Dumnădzău-Născătorei şi pururea ficiorei Mariei de la episcopiia Zila la Ţarigrad, în dzîlele împăraţilor Constantin şi Roman Babreanorodnicii. Mai apoi s-au mutat în sînta raclă la Halcopratie, la besearica unde să vînd arămile la treidzăci şi una a lui august.

Pentr-a sinţilor tăi rugă şi a blagoslovita la maică Dumnădzău-Născătore, Doamne Isus Hristose, miluieşte-ne! Amen.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 13, dintru svinţ părintele nostru Martin, papa de Rîm, Ispoveadnicul.

Acesta era în dzîlele lui Constantin Pogonat sau Bărbosul, care Constantin fu ucis în feredeul Dafnelor, în Sicheliia, cu o lovitură în cap. Deci acesta împărat, tîmplîndu-să în Sicheliia, trimisă cu sîla de adusă pre sîntul de la Rîm, păţînd multă supărare pre cale la mărs şi la întors. Că împăratul, fiind încurcat în eresa monotheliţilor, că sîntul papa Martin gonisă cu scrisore pre Serghie şi pre Pir şi pre Theodor, scoţîndu-i din scaune şi lepădîndu-i ca pre neşte eretici din Besearica lui Dumnădzău. Ş-au dat şi afară termin sau pravaţ de hotar scris, adecă sămnul credinţei; cu săborul ce s-au strîns cu sinţia sa să obori şi în frunte eresa monotheliţilor. Pentr-aceaea, îndemnat de eretici au minat la / Rîm de-au adus cu sîla pre sîntul şi l-au băgat în legături. Cum ar hi fost vrut făcătoriu de reale, l-au închis în pretorion. De-acii l-au trimis în Herson ostrovul, unde-i Crîmul. Şi acolo firşindu-şi rămăşiţa vieţii postniceaşte, s-au mutat la Dumnădzău în răpaos veacinic.

Într-aceastaş dzi, sinţii măcenici Maxim, Chintilian şi Dada.

În dzîlele păginilor împăraţ Maximian şi Dioclitian, prinşi sinţii aceştia în oraşul Oxiviia, fură daţi pre mîna ipaţilor Gavrichie şi Gaie. Şi scoţîndu-i la-ntrebare şi mărturisind pre Domnul Hristos, îi băgară în temniţă. Şi, într-adormite, mearsă vrăjmaşul, dîndu-le şi învitîndu-i spre rău. Dară ei, trezîndu-să din somn, feacerâ rugă la Dumnădzău, întărindu-să unul pre-alalt. Şi, venind îngerul Domnului, i-au îmbărbătat. Şi, cînd fu deminează, sculîndu-să asuprâ-le mulţi păgîni, iară sinţii nu să tăgăduiră de Domnul Hristos, ce îl mărturisiră vederat şi cu îndrăznire Dumnădzău adevărat şi Tvoreţ tuturor. Pentr-aceaea, îi bătură cumplit şi iară-i aruncară în temniţă. Şi, scoţîndu-i iarăşi la-ntrebare, le tăiară capetele depreună cu altora. Şi mearsără luminaţi la Dumnădzău şi-ncununaţi cu slavă veacinică.

Într-această dzi, sîntul măcenic Eletherie Persul.

Într-aceastaş dzi, svîntul măcenic Theodosie.

Într-aceastaş dzi, svîntul măcenic Zoil.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluieşte şi ne spăseaşte. Amen.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 14, svinţii apostoli din cei 70: Aristarh, Pud şi Trofim.

Aceştia din cei 70 de apostoli urmară svîntului mare apostol Pavel şi pătimiia cu dascalul la tote năpăştile. Iară după răpăosarea lui, fură şi ei tăiaţi de Neron. Şi aceastea le-au scris lătineaşte trei-fericitul şi-n trei bogatul Dorothei cînd au mărs la Rîm, că nu numai de-aceştia, ce şi de alalţi sinţ apostoli şi de mulţi sinţi şi de sinţii proroci au făcut istorie, că era pentru isteciunea sa şi ascuţîtura firii
411r forte învăţat şi multe ştiutori, ca // altul nimerea.

Într-aceastaş dzi, sîntul măcenic Ardalion Măniiacul.

Acesta era în dzîlele lui Maximian, măscărici pelivan, de îngîna pre alţîi cum fac măniiacii la prăviriştі. Şi, odănăoră, i-au părut a să strîmba şi a să mănieci şi a îngîna lupta sinţilor măcenici ce fac la vitejiia sinţiilor sale, cînd străstuiesc pentru mărturiia Domnului nostru, lui Isus Hristos. Aşea şi el s-au spîndzurat la muncă, văzînd Doamne, că nu va să tămîiadze bodzîi. Şi schimbînd gîndul. Iară prăvitorii, cumuş era strînşi la prăviriştea pelivăniei, bătea în palme holciind şi lăudîndu-i măniecciia şi răbdarea. Iară el strigă tare să tacă prăvitorii. Şi strigă că iaste creştin cu adevărat. De-acii, dojenindu-l ighemonul şi învăţîndu-l să-l întorcă şi nu putu să-l despartă de credinţa Domnului Hristos. Pentr-accaea, l-au aruncat în foc mare ce-i aprinsără. Şi-ntr-acela firşindu-să, dobîndi cununa măcenicească.

Într-aceastaş dzi, sînta măceniţă Thomaida.

Această svîntă Thomaida s-au născut la Alexandriia. Şi, crescînd bine la părinţii săi şi învăţînd bunătăţile, o măritară; şi trăindu-şi bine cu bărbatul şi cu cinste.

Iară cînd fu dănăoră, netîmplîndu-i-să bărbatul acasă, vrăjmaşul şi stricătoriul sufletelor băgă gînd scîrnav moşneagului, socrului ei, asupra ei. Şi acolisîndu-să în tot chipul să o pleace la păcate, nemică nu putu să o măgulească, nice să o biruiască. Deci el întunecîndu-să şi orbindu-să de dimonul curviei, apucă sabiia fiiului său şi lovind pre noru-sa, au despicatu-o în două. Deci ea ş-deade sufletul în mîna lui Dumnădzău şi să feace măceniţă pentru să-ş feresască cinstea şi curăţiia, iară moşneagul îndată au orbit şi îmbla pregiur casă rătăcit. Şi, venind ospeţi pentru fiiu-său, aflară în casă pre nevastă dzăcînd la pămînt. Şi, deaca vădzură şi pre moşneag orbăcăind, îl întrebară: "Ce iaste aceasta!?". Şi spuindu-le el cu direptul şi mustrîndu-să pre sine şi vădind cum singur au ucisu-o. Şi îi să rugă să-l ducă la judeţ, să i să facă pre vină. Şi-l dusără. Şi, giudecîndu-l, îi tăiară capul. Şi, audzînd aceasta avva Daniil de la schit, au luat la schit pre / Thomaida ş-au pusu-o-n ţemiteriul său, adecă ţinterimul unde-ş făcusă de-ngropat. Acolo o îngropă cace că s-au nevoit pînă la sînge pentru curăţiia.

Şi orecarele, săgetat de ibostea curviei, avînd greu mare, mearsă făcînd rugă la mormîntul ei. Şi să unsă cu unt de la candila sintei. Şi luînd blagoslovenie de la sînţia ei, arătîndu-i-să în vis. Şi, deaca s-au deşteptat, s-au aflat mîntuit de acea patimă. Şi de-atunce înainte şi pînă astădzi fraţii aceiia mănăstiri au mare agiutoriu pre fericita Thomaida în războiul trupului.

Pentr-a lor sinte rugi, Dumnădzău miluieşte şi ne spăseaşte. Amin.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, ÎN 15, sîntul măcenic Crischent ce iaste în Mira Lichiei.

Acesta era din Mira Lichiei, de rudă slăvită şi luminată, mare la stat. Şi, vădzînd păginătatea că să sîmeţeaşte şi idoloslujeniia să naţă şi pre mulţi supuş supt şerbiia înşelăciunei, de să-nchina idolilor celor fără suflet, îi dojeniia să lase aceale deşearte, întrînd la mijlocul lor şi învăţîndu-i să să-ntorcă la Dumnădzău care cinstesc creştinii, cace că iaste Sinţia sa Făcătoriul ceriului şi pămîntului ş-a totă sădzaniia vădzută şi nevădzută ş-a vieţii ş-a tot binele dătătoriu. Iară ighemonul, făcîndu-l becisnic, de vreame ce de sine s-au voit a întra la munci. Iară sîntul feace că: "Mai vîrtos nărocit şi cinstit iaste lucrul a pătimi neştine pentru Domnul Hristos!". Şi-ntrebat să-ş spuie nărocul şi moşiia şi numele, iară sîntul pentru tote răspundea că iaste creştin. De-acii, nepriimînd nice cu arătare să să facă a da cinste la idoli precum îl sfătuia ighemonul, ce denaintea tuturora mărturisind, dzîsă că: "Nu pote trupul să facă alta fără ceaea ce-i place sufletului, ca ceaea ce să chiverniseaşte şi să mişcă de la suflet!". Deci întîi l-au spîndzurat şi l-au bătut, de-acii l-au strujit. Apoi au făcut foc mare şi l-au aruncat într-însul. Şi, nestricîndu-i focul, nice la un păr săvai, ş-au dat sufletul în mîna lui Dumnădzău, 412r
sîntul lui Hristos martur Crischent dobîndind cununa vieţii. //

Într-aceastaş dzi, sîntele măceniţe femei Vasilissa şi Anastasiia.

Aceastea era din marele oraş al Rîmului, de rudă bună şi bogătaşe,fiind uceniţe sinţilor apostoli. Apoi, după firşeniia lor, luînd sîntele moştii apostolesţi noptea şi îngropîndu-le, le oblici Neron Împărat. Şi, deacă să spusără, îi-au închis în temniţă. Apoi, scoţîndu-le la-ntrebare şi eale răspundzînd că nu s-or despărţi de Domnul Hristos, au îmvăţat Neron de le spîndzurară la muncă şi ţîţele le tăiară; de-acii le tăiară mînule şi piciorele şi limbile, mai apoi şi capetele. Şi aşea mearsără mieluşeale lui Hristos vieţuind cu Svinţia sa în veaci şi rugînd pentru creştinătate.

Într-aceastaş dzi, preacuviosul părintele nostru Leonid, episcopul de Athina.

Într-aceastaş dzi, pomenirea sinţilor măcenici Theodor Preutul şi Pavsolipie.

Într-aceastaş dzi de **Кирнопасуа**, Dumineca slăbănogului.

Pentr-a lor sinte rugi, Dumnădzău miluieşte şi ne spăseaşte. Amin.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 16, svintele măceniţe femei Agapiia, Irina şi Hioniia.

În vreamea cînd s-au tăiat cinstitul cap a sîntului măcenic Hrisogon de Dioclitian, pentru mărturiia Domnului Hristos, aprope de iazerul unde lăcuia aceaste trei sinte surori, Agapi, Irina şi Hioniia, cu orecare Zoil, şerb a lui Dumnădzău, s-au arătat în vis lui Zoil sîntul Hrisogon şi i-au dzîs că sînta Anastasiia va întra la podvig depreună cu tute treale surori sinte şi cu dînsele să-ş istovască vitejiia mărturiei. Aceasta deaca înţălească sînta Anastasiia, mearsă în urma lui Zoil şi întră la svintele şi le sărută şi le slujiia.

Apoi, oblicîndu-le Dioclitian, au minat de le-au prins şi le-au dat pre mîna domnului ţării, de le-au muncit. Şi iarăşi le-au dat şi la alt boiarin, anume Sisinie. Carele pre Agapiia şi pre Hioniia le-au ars, iară pre sînta Irina, unul din oşteani împlîndu-şi arcul, o săgetă. Şi aşea s-au împlut firşeniia / sîntelor lui Hristos măceniţe.

Într-aceastaş dzi, sîntul Felic Episcopul şi Ianuarie Presviterul şi Septemin.

La optule an a împărăţiiei lui Dioclitian şi Maximian, ieşit-au poruncă şi învăţătură pre la tote oraşe să ardză cărţile creştinilor. Deci s-au trimis şi la oraşul lui Viucan orecare Marian, om spurcat. Carele feace de astătură naintea sa Felix Episcopul şi Ianuarie Prezviterul şi Furtunat şi Septemin. Şi, cetind porunca împărătească, cerea cărţile lor. Iară sîntul episcop îi dzisă: "Scris iaste, o, ighemonule,: «Nu dareţi sintele la cîni, nice lepădareţi mărgăritarile vostre naintea porcilor!». Deci, în zădar te ostenești, macară că porţi şi cărţi împărăteşti!". Boiarinul dzisă: "Lasă-ţi brodelniciturile şi fă porunca împăratului, că, apoi, te voi trimite la anthipatul!". Şi sîntul dzisă: "Cum sînt şi-n ce chip la tine, aşea voi fi şi la toţi! Şi aşea mă voi afla şi denaintea împăratului tău!". Atunce, închidzîndu-l în temniţă, l-au ţinut trei dzile, nelăsînd pre nime să-l grijască. De-acii, l-au scos de l-au mai întrebat. Şi, de-aciia, legîndu-l şi pre dînsul şi pre soţile lui, i-au trimisu-i la anthipatul. Şi acela iarăş întrebîndu-i i-au băgat în temniţă. Apoi, după şease dzile scoţîndu-i, i-au trimis la eparhul mai-marele giudeaţelor. Şi, luîndu-i acela şi înfricoşindu-i, i-au băgat în temniţă rea. Şi, după 14 dzile, i-au scos la-ntrebare. Şi neputîndu-i îndupleca, i-au băgat într-o luntre, legaţi în piciorele cailor. Şi, răbdînd sinţii în piciorele cailor, într-acel cin patro dzile nemîncaţi, nebăuţi, multămiia lui Dumnădzău.

Şi, sosînd la liniştea a unui oraş, îi socotiră creştinii pre-ascuns. Şi, de-acolo, mărgînd la Tavromeni şi de-acolo notînd la Licaoniia, veniră la oraşul Eluronilor. Atunce acel becisnic eparh, dezlegîndu-i, îi întrebă cu blîndeaţe şi cu smerenie. Şi sinţii, poncişindu-să, dzîcea că: "Nice cărţele nu voi da, nice idolilor vom tămîia!". Atunce învăţă să-i taie. Şi, luîndu-şi răspunsul, feacerâ rugă la Dumnădzău. Şi, tăindu-le capetele, luară cununi din mîna Domnului.

413r Într-aceastaşi dzî, sinţii măcenici Leonid, Hariesa, Nichi, Galina, // Caliia, Nuneha, Vasilisa şi Theodora.

Aceştia svinţ măcenici era din Elada, Ţara Greceascâ. Deci Leonid fu prins în Trizina, fiind vătav şi căpetenie la ceată sufletească în sărbătorile Sintelor Paşte a Împvierii Domnului Hristos. Şi fu dus în Corinth. Iară Hariesa şi Nunehiia şi maica Nunehiei, Vasilisa, şi Nichi şi Galini şi Caliia şi Theodora era din Elada, Ţara Greceascâ. Şi le adusără şi pre eale la Corinth, la Venostul Ighemonul. Carele vădzînd pre sîntul Leonid că să ţine vîrtos de credinţă cătră Domnul Hristos, l-au spîndzurat şi l-au strujit fără milă. De-acii, îmvăţă să-l arunce într-adîncul mării cu soţele-ş. Şi ducîndu-le spre mare, cînta fericita Hariesa, ca orecînd Mariam, sora lui Moisi, la necatul lui faraon: "Cu mila ta alergat-am, Doamne, şi oste lungatu-m-au, Doamne, şi nu m-am lepădat de Tine! Doamne, mîntuiaşte-mi sufletul!". Şi asculta şi alalţi sinţi de cînta cu dînsa. Şi, sosînd la mare, întrară în luntre. Şi, lungînd cîntarea Psalomului, mearsără ca vro 30 de păprişti; de-acii, le legară pietri şi le deaderâ într-apă. Şi le-au fost sînta măcenicie naintea Paştelor cu o dzî, luîndu-şi cununa vieţii de la Hristos.

Într-aceastaş dzî, sînta măceniţă Irina.

Aceasta svîntă, în dzua de Svintele Paşte, în oraşul Elladei, cînd mărturisiia şi sîntul Leonid cu soţele sale. Şi făcînd ea slujbă lui Dumnădzău cu alţi creştini în besearica casii sale, oblici mai-marele oraşului şi o prinsă de o băgă în temniţă. De-acii, scoţîndu-o la-ntrebare şi nedîndu-să, i-au tăiat sînta ei limbă cu carea proslăviia pre Domnul Dumnădzău Isus Hristos. De-acii, îi scosără dinţii, mai apoi de munci îi tăiară şi sîntul cap, de şi-l dusă dzeastre la mirele ei, la Domnul Hristos, în veaci veselîndu-să.

Pentr-a lor sinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. Amen.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 17, pomenirea svîntului СВЩТНОМЧНИКА Simeon, episcopul de Persida şi cu dînsul Avdela Preutul şi Husdazat şi Fusic şi altor o mie o sută şi cîndzăci de măcenici./

Hătmănind în Ţările Persilor Ctisifon şi Salic, în dzîlele lui Savorie Împărat, scrisără la-mpăratul că: "Arhiereul creştinilor Simeon şi alţîi mulţi nu vor să-ţ fie supt ascultare şi să-ţ dea hăraci, ce-ş aleg mai vîrtos să moră pentru Hristos decît să-ţi slujască cu mustrare şi necinste!". Şi împăratul mîniindu-să, adusă pre Simeon legat cu două lanţuri şi-l băgă în temniţă. Şi acolo întorsă la credinţa Domnului Hristos pre Husdazat Prepozitul, carele fusease mai nainte creştin, dară pentru cinstea ce avea la-mpăratul şi, de frică, să închinasă în leagea persilor, Sorelui. Deci îl prinsă şi-i tăie capul, în locul binelui căce l-au crescut, că acesta au crescut pre împăratul deaca au ieşit de la ţîţă. Pentr-aceaea, numai atîta ce i-au cerşut să-l strige să-l audză toţi cum nice pentru o vină altă, fără numai pentru Hristos priimeaşte tăiarea pentru credinţa Sinţiii sale. De la carea să scăpasă întîi de frică, smomit şi domolit. Şi aceasta i s-au făgăduit împăratul.

Şi, audzînd în temniţă sîntul Simeon, s-au bucurat şi ruga cu ceialalţi închişi la Dumnădzău să moră şi ei aşea. Deci scoţîndu-i din temniţă şi tăindu-le capetele, fiind 1150 de măcenici. Întîi pre Simeon tăiară învitînd şi pre alalţi pre-aceasta. Şi spun că unul să-mfricoşeasă, iară Fusic Curopalatul

l-au îmbărbătat dzicîndu-i: "Nu te teame, strînge-ţi ochii şi te-a lumina Hristos!". Ş-au împlutu-şi ş-acesta locul cu sinţii. Pentr-aceaea, pîrîndu-l la-mpăratul şi mărturisind că creade în Domnul Hristos, i-au tăiatu-i limba şi l-au belit fole. Şi-ntr-acea muncă ş-au dat la Dumnădzău sufletul acest sînt boiarin, Fusic Curopalatul.

Într-aceastaşi dzî, sîntul măcenic Adrian.

Şi acest svînt măcenic Andrian era unul din cei prinşi de demult, de-i băgasă prin temniţe, pre vreamea cînd înşălaţîi ellini făcea corban idolilor. Şi-l silîră şi pre dînsul să tămîiadze în loc de jărtvă. Iară sîntul nu numai ce nu vru, ce, încă fiind om viteaz şi vîrtuclos, năvăli şi răsîpi altariul şi vărsă jărtvele de pre dînsul şi focul împrăştie.

Deci, mîniindu-să boiarinul, învită pre toţi păgînii ce era strînşi la acea drăcească slujbă şi-l prinsără de-l bă- // tură fără milă, unii cu beaţe, alţii cu pietri, zdrobindu-i rostul, alţii în cap; de-acii, 414r aprinsără un foc mare şi-l aruncară în foc. Şi aşea s-au săvîrşit întru Domnul, luîndu-şi cununâ de vitejie veacinică.

Într-aceastaş dzî, sîntul părintele nostru Agapit, papa de Rîm.

Acest dîntru svinţ părintele nostru era în dzîlele lui Iustinian Împărat, crescut cu schitnicie de bunătăţi şi stînd şi arhiereu. Şi, făcînd cale la Ţarigrad, să grăiască cu Iustinian Împărat, îndată pre cale arătă bunătatea sa şi îndrăznirea ce are la Dumnădzău. Că, sosînd în Ellada, văzdu un bolnav ce nu putea nice grăi, nice să îmble. Şi era de naştere mut şi cu mare greu să trăgea. Deci, pre acesta îl apucă de mînă şi-l sculă pre piciore şi, puindu-i în gură sînta priceştenie, l-au făcut sănătos şi a grăi bine.

Şi, sosînd la Ţarigrad, la Porta de aur, ş-au pus mîna pre un orb şi l-au făcut a vedea. Deci acest svînt priimindu-l cu cinste boiarii cei mare, senatorii şi blastealnicii şi sîngur împăratul şi tot Ţarigradul, precum s-au căzdut bunătăţii lui. Şi, gonind din scaunul patriarhesc pre Anthim ce-au fost episcop Trapezondului, carele să făcusă suitoriu în scaunul Ţarigradului cu rea tocmală şi fiind eretic, că ţinea dogmatele acelor eretici a lui Evtih şi Sevir şi lepădîndu-l din Besearică şi anathemisîndu-l, au hirotonit pre cinstitul Mina Presviterul de sînta Besearica cea mare. Şi lumina la viaţă şi la cuvînt şi ţinea pravoslavnica credinţă. Apoi, sîntul Agapit, papa de Rîm, ducîndu-să la scaunul său la Rîm, trăind puţină vreame, s-au răpăosat cătră Domnul. Şi să face săborul lui în Besearica Sinţii Apostolii cei mare.

Pentr-a lor sinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. Amin.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 18, pomenirea svîntului Sava Stratilatul.

Acesta era în dzîlele marelui Valentian şi Ualent împăraţii, petrecînd în Gotthiia unde să şi născusă. Şi, încă din cuconiia sa, ş-au alesu-şi credinţa întru Domnul Hristos. Şi / nu numai pre sine feriia de jîrtvele idolilor, ce încă şi pre alţîi apăra, aducîndu-i spre sînta credinţă a Domnului Hristos. Şi a mulţi fu sol de spăsenie. Deci să strînsără asupra lui slujitorii idolilor; l-au gonit din cetate. Apoi, preste puţină vreame, făcînd cercare să afle creştini, mearse sîntul la cercători, de să spusă că-i creştin. Ei îl rîsără şi-l gonîră. Apoi l-au prins Athanarih, de l-au bătut şi l-au muncit şi l-au întins. Şi l-au spîndzurat la grinda casii, făcîndu-l să guste din jărtvele idolilor. Şi, neputînd face, l-au dus la pîrîul Musasul, îl năduşîră puindu-i un lemn în grumadzi, fiind de 38 de ai. Şi aşea s-au obîrşit lupta vitejiei, dobîndind cununâ de izbîndă luminată la Domnul nostru Isus Hristos.

Într-aceastaş dzî, dintru sinţi părintele nostru Cosma, arhiepiscopul de Carhidon.

Acesta din cuconie curăţîndu-să cu podvigurile călugăriei şi crescînd cu laptele postnicestviei şi isprăvindu-să lui Dumnădzău sălaş, s-au împodobit cu cinstea preuţiiei dumnădzăieşti, fiind preut de la Dumnădzău ales. Pentr-aceaea, puindu-şi la piept platoşele lui Dumnădzău de răsîpit şi de stricat cetăţîlor celor tari şi tuturor cumplitelor, au oborît gios sprînceana şi mîndriia celora ce tăgăduia închinăciunea sintei icone a Domnul Hristos. Şi o au cinstit ş-au îmvăţat să i să-nchine la dînsa, Domnului Hristos făcînd cinstea aceaea. Şi, încununîndu-să cu cununa sintei mărturii şi ferind aceaea bună-stidinţă ce avea de mic pînă la bătrîneaţe, necuprins nice dănăoră de somnul pregetării şi leanii, ş-au sosît şi la liniştea nepătimirei cu înţăleptul Avxentie cu carele ş-au împlutu-şi şi podvigurile, sîmbetînd şi odihnînd bine cătră cereasca odihnă. Deci şi trupul lui s-au astrucat în Casa Sinţilor Apostoli.

Într-aceastaş dzî, preacuviosă maica nostră Athanasiia.

Aceastâ văcuit pomenită tiza fără-morţîi s-au născut în ostrovul ce-i dzîc Aghini, din părinţi blagocistivi. Şi, învăţînd psăltirea şi tot ustavul besearicii, s-au dat lui Dumnădzău pominoc sînt. Iară părinţii ei o măritară fără de voie. Apoi, după 16 dzîle după nuntă, lovind varvarii, // tăiară pre 415r bărbatul ei. De-acii, sînta iarăş înnoindu-şi gîndul cel dintîi, să temea cum vrea face să fugă de la

părinții săi. Și, zăbăvindu-să cu acesta gînd, au sosît poruncă împărătească pentru tote femeile ceale rămase sărace, să să mărite după varvari. Deci, și fără voia ei, să mărită și a doua oră. Dară, tot avîndu-și ea grije de spăsenie, să nevoia la rugă și slujbă lui Dumnădzău, dînd milostenie, fără scumpeate, la săraci. Apoi, îndupleçîndu-ș bărbatul spre călugărie săvai că era varvar. Iară apoi au vieţuit dumnădzăiaște și s-au răpăosat. De atunce, vădzîndu-să slobodă, ș-au împărţîtu-ș totă avuţîia la săraci și la mișei. Și, luînd cu sine și alte femei, mearsără la o sîntă mănăstire, de să călugări. Și-ș făcea podvigul cu dînsele, nemîncînd nice dănăoră brînză, nice peaște, fără numai la Paște și la ceale 12 dzîle a Născutului, numai căce gusta de să înfrupta. Și-i era mîncarea numai piîne cu apă n-al nouăle ceas și forte cu samă puţîntea. Iară în sîntele posturi mînca numai veardze a treia dzî. Apoi, după patro ani, o pusără igumenie mănăstirii. Și, de-atunce, ș-au giudecatu-și să-i fie locul mai gios de tote călugăriţele, atîta cît să cunoștea că nu-i ea cea dentîi. Și, cînd dormiia, lua puţînel somn, numai căce să lăsa pre costă dară, să rădzîma într-o piatră ce-i era tocmită.

Și, trecînd 4 ani, pofti să să săhăstrească. Și ieși cu acealea ce întrasă în mănăstire, slujindu-să spre aceasta cu orecare om de cinste sînt, anume Matthei. Sosî la locul cel de isăhăstrie. Și, acolo, strîngîndu-și cîtăva vreame roda isihăstriei, dînd lui Matthei ce dzîsăm cheltuială din rîcodealiia lor, să dusă la Ţarigrad, pentru steaje și treabă degrabă, avînd iarăș agiutoriu pre orecare Ignatie Ieromonah Scopit, podobit cu multe bunătăţi. Iară Matthei ce dzîsăm, luminînd în călugărie cu minuni și cu seamne la săhăstrie-și și s-au răpaosat către Domnul. Și, oprindu-să ea la o postnicestvie, ședzu 7 ai, fiindu-i grije și gîndînd pentru mănăstirea ei. Și, sărutînd pre surori, și prezviterul să bucura cu dînsele, învăţîndu-le să-ș agonisască dumnădzăiești bunătăţi și pliniturî poruncilor lui Dumnădzău. Și, preste puţîne dzîle, ș-au cunoscut vreamea, cu 12 dzîle nainte, ducerea la Dumnădzău; și spusă surorelor, mulţămind lui Dumnădzău. Și, strîngîndu-le pre tote, le pusă igumenie / în locul său carea era să fie pre urma ei. Și în dzua de-apoi ce vrea să să pristăvască, să zăbăviia la rugă cu surorile și la cîntarea Psaltirii. Și, nesosînd să o fîrșască, lăsă la surori. Și făcînd rugă pentru dînsele, deade-și cinstitul suflet la Dumnădzău. Și mulți îndrăciți și bolnavi să îșțealîră la astrucatul ei. Și, apoi de astrucat, văzdură orbi ș-au prorocit surorelor cum: "Aceaea ce iaste să-m iau îm voi lua după 40 de dzîle!".

Deci și două surori văzdură strășnic și slăvit lucru: doi vonici îmbrăcați ca fulgerul de luminați și sta lîngă sîntă, unul de o parte, altul de alta, deinintea dverniţelor sîntului oltariu. Carii ţînea o porfiră împărătească de aur cu pietri scumpe și cu mărgăritare; și o îmbrăcară într-acel veșmînt scump. Atuncea ș-adusără aminte de cuvîntul sintei cel prăvădzitoriu. Și vădzînd și fîrșitul videniii, mulţămiră lui Dumnădzău ce așea slăveaște pre ceia ce-L iubăsc.

Într-aceastaș dzî, de **Кирюлсуа**, Miercurea prepolevleniei.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaște și ne săseaște. Amen.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 19, pomenirea svîntului măcenic Theodor de Perga Pamfiliei.

În dzilele împăratului Antonie și ighemonul Theodot, în Perga Pamfiliei, feaceră strînsură de mulți tineri frumoși și ghizdavi în ceata tiranilor. Atunce, cu alți mulți adusără și pre fericitul acesta Theodor către ighemonul. Deci, îmbrăcîndu-l și pre dînsul veșmîntul ca și pre alalți și puindu-i peceate, o rupsă și dzîsă: "Eu sînt pecetluit din pîntecele maică-mea de împăratul mieu, de Hristos, și nu m-oi face-mă oștan altui împărat.". Iară ighemonul dzîsă: "Deci căruia împărat te feceși oștan?". Și sîntul dzîsă: "Aceluia ce-au făcut Ceriul și Pămîntul!". Și ighemonul dzîsă: "Și nu vei tămîia dumnădzăii?". Și sîntul dzîsă: "N-oi fece nice dănăoră jărtvă la dimoni spurcați!". Atunce îmvăță să-l
416r bată. Și, deaca-l bătură vîrtos, îl adusără la-ntrebare. Și dzîsă boiarinul: "Încai acmu înţălepţîtu-te-ai
cătră întrebări?". Și sîntul dzîsă: "O, că de-ai și tu cunoște pre cela ce te-au zidit, // precum și eu, și să te și închini Lui!". Atunci îl întinsără pre un grătariu înfocat de-l frigea și deasupra lui stropiia cu unsore de iarbă puciosă și de smolă și ceară și păcură. Și aceștia făcea așea. Iară Dumnădzău arătă mare minune acelor întunecați. Că să feace mare urlet și să despică pămîntul în doua unde era vatra focului cu grătariul și izbucni apă de stînsă grătariul și tot focul acela, o, de minunea Ta, Doamne! Iară sîntul, sculîndu-să zdravăn și sănătos cu totul, dzîsă ighemonului: "Aceasta ce o văzdușî, o, anthipate, nu iaste din putearea mea, ce din putearea lui Hristos Dumnădzăul mieu, Căruia eu mă-nchin și-i slujesc! Deci și tu, de ți-i voia să cunoști putearea dumnădzăilor tăi, aprinde altă focare și să să culce unul din vonicii tăi în numile alor tăi și atunci vei cunoște putearea Dumnădzăului mieu acea nemăsurată!".

Iară slujitorii lui îndată apucîndu-i cuvîntul, îi dzisără: "Nu face aceasta, Domne, ce mai bine pune pre grătariu pre popa dumnădzăilor, doră l-or asculta pre dînsul ca pre un popă și nu-l va prinde focul!". Și, audzînd ighemonul, dzîsă de-i adusără pre un popă și-l întrebă: "Cum te chiamă?". Și

dzîsă: "Dioscor mă chiamă!". Și dzîsă: "Spune-ne, Dioscore, ce fealiu de farmeci fac creștinii împrotiva focului? Ia că Theodor rămasă nebetejit!". Și Dioscor dzîsă: "Creștinii nu sînt fărmăcători, să nu fie una ca aceaea! Ce, unde să va grăi numele lui Hristos, să desface și să strică tot fealiul de farmăcă și dimonii tremură!". Și ighemonul feace: "Dară mai tare-i Hristos decît Die?". Dioscor dzîsă: "Zeves și alalți sînt nește idoli surdzi și nesîmțîți, deci, te rog, nu mă sili să mă suiu pre grătariu! Ce, deaca vei să ispitești putearea lui Die, pune-l pre dînsul în grătariul focării!". Și ighemonul feace: "Dară cine ar cutedza face una ca aceaea?". Dioscor dzîsă: "Eu oi face deaca-m vei dzice. Și, de mă va certa, l-voi creade că are puteare!". Iară ighemonul îi dzîsă: "Dară nu fusăși tu popă pînă astădzi, a ce grăieșți așea?". Și dzîsă Dioscor: "Pentru nebuniia mea am fost popă! Deac-am vădzut pre fericitul Theodor că nu-l biruiaște focul, nice tu, m-am întăritu-mă! Și mi-i voia de-acmu să mă fac și eu depreună cu dînsul oștean!". Și ighemonul dzîsă: "De vreame ce dzîci tu așea, pasă de te suie pre grătariu!". Atunce Dioscor, cădzînd la sîntul, dzîsă: / "Rogă-te pentru mine, șerbul lui Dumnădzău!". Și svîntul făcînd rugă, s-au culcat Dioscor pre grătariul cel înfocat, mulţămind și tare strigînd: "Mulţămăscu-ţi, Doamne Isus Hristos, Dumnădzăul lui Theodor, și priimeaște cu pace sufletul mieu!". Și, deaca dzîsă aceastea, ș-deade la Hristos sufletul. Și-ndată pre svîntul luară de-l băgară în temniță. Iară a doa dzî, îl legară de piciore la o cotigă cu cai spărioși și șireapi și-i slobodzîră; răpindu-să caii, cădzură dintr-un gărmure de să sfărîmară. Iară sîntul de puteare dumnădzăiască veni dezlegat și sănătos, de să mirară toți și să cutremurară. Dintru carii și Dionisie cu Socrat, carii legasă pre svîntul la cotiga cu caii, adeveriia și spunea că văzdură minune mirată și plină de cutremur în ce alerga caii spărinați. Spunea că văzdură car de foc pugorît din ceriu carele au rădicat pre sîntul și l-au dezlegat de legături. Și, suindu-l la sine cine era în car, l-au adusu-l nevătămat în divan. Iară caii, cum vrea fi silîți de cineva, au dat de gărmure. Audzîndu-le aceastea prăvitorii, credzură și strigară: "Mare iaste Dumnădzăul creștinilor!".

Iară ighemonul închisă și pre dînșii și pre sîntul în temniță. Și îmvăță să aprindză un cuptoriu mare (făcut de-aceaea treabă) și aruncară pre sîntul și pre aceia ce credzură într-acel cuptoriu îmfocat. Iară din ceri s-au pugorît rouă de-i ruora (ca orecînd cei trei otroci). Și să luară a vorovi sinții (ca-ntr-un sălaș de odihnă) și vorova lor ce era?! Ș-au adus aminte sîntul de maică-sa, că era departe în robie cu alții mulți. Și spunea chipul robiei cum s-au tîmplat. Și, dorind să o vadză, să rugă și dzîsă: "Doamne Isus Hristoase, a minunelor Dumnădzău, iveaște-mi pre maică-mea, cum știi, că nice un lucru nu iaste să nu ți să potă, pentru să cunoscă toți măririle Tale!". Aceasta le era vorova sinților în cuptoriu, că focul nu-i prindea. Și, veștedzîndu-să focul, adormiră, că îi să feace somn. Și, astătînd îngerul lui Dumnădzău, dzîsă sîntului: "Nu-ţ face inemă rea, o, Theodore, că-i lîngă tine maică-ta!". Și, stîrnindu-să sîntul, punea visul către voinici. Și încă bine nu fîrși cuvîntul, numai să și ivi maică-sa în mijlocul cuptoriului. Și, vădzînd pre fiiul ei ce doriia, s-au bucurat. Și l-au sărutat și pre sinții voinici
ce era cu dînsul în cuptoriu. Și, deaca-i spusă maică-sa cum au venit și-n ce chip, ș-au întinsu-ș // 417r
mînule în ceriu sîntul, de mulţămiia lui Dumnădzău. Și, deaca să feace dzuă, să sculă ighemonul și dzîsă: "Îm pare că nice os n-a hi rămas în cuptoriul unde s-au aruncat Theodor și soţîile lui .". Și, grăind el aceastea, sosî unul de străjearii cuptoriului și spusă ighemonului cum feace rugă Theodor și s-au veștedzît para focului și i-au sosîtu-i și maică-sa din ţară streină, de-au întrat și ea în cuptoriu, și șed ca într-o cămară, de-ș vorovăsc de Dumnădzău. Și, audzînd aceastea ighemonul, să spămîntă și mearsă la cuptoriu. Și, deaca vădzu, strigă pre maica sîntului și-i dzîsă: "Tu ești maica lui Theodor?". Și ea feace: "Eu sînt .". Și ighemonul feace: "Întorce pre hiiul tău să tămîiadze dumnădzăii, să nu piiaie și el cu rea răutate! Și t-ii scăpa și tu!". Iară maica svîntului Theodor, Filippa, că așea-i era numele, dzîsă: "Fiiul mieu răstignit de tine pre cruce va tămîia Dumnădzăului său jărtvă adevărată, Domnului mieu, lui Isus Hristos, adevăratului Dumnădzău!". Iară ighemonul feace : "De vreame ce tu aflași mortea fiiului tău, așea va fi!". Și-ndată îmvăță ighemonul de-l scosără și-l răstigniră pre sîntul Theodor, iară pre voinicii îi umorîră în cuptoriu, cu sulițele potricălindu-i de de-afară; aşijdere și pre sînta Filippa, maica sîntului, îi tăiară capul. Și așea dobîndiră luminata cununâ măcenicească. Și, trăind trei dzîle viu pre cruce cu pirone bătut svîntul Theodor, s-au pristăvit către Domnul.

Atunce neşte sinți creștini, luînd sintele trupuri, le îmfășară cu pîndze curate și cu miruri le astrucară la loc cinstit.

Într-aceastaș dzî, sînta măceniță Filippa, maica sîntului Theodor, de sabie s-au săvîrșit.

Într-aceastaș dzî, svinții Socrat și Dionisie, cu sulițele împunși, să săvîrșiră.

Într-aceastaș dzî, pomenirea preacuviosului părintele nostru Ghiorghie, episcopul Piastidiastului, Ispoveadnicul.

Acest svînt era în dzîlele iconoboreţilor, făgăduit lui Dumnădzău din cuconie. Şi, pentru învîrvomate bunătăţi, fu hirotonit episcop Antiohiei ceii din Pisidiia. Şi din porneala vrăjmaşului scornindu-să eresa iconoboreţilor şi chemînd pre episcopii de pretutinderea la Ţarigrad, mearsă ş-ace- / sta părinte. Şi neînduplecîndu-să a fi eretic să tăgăduiască închinăciunea sîntelor icone, fu osîndit iconoboreţii la izgnanie şi patimă. Şi, murind, mearsă la Dumnădzău.

Într-aceastaş dzî, dintre sinţi părintele nostru Trifon, arhiepiscopul de Ţarigrad. Şi să face săborul lui în sînta Besearica cea mare.

Pentr-a lor sinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. Amen.

ÎNTRA-CEASTA LUNĂ, 20, preacuviosul părintele nostru Theodor Trinihaul.

Acesta văcuit pomenitul, dîndu-să în totă grea petreacere, îngheţat de frig şi de ger, era îmbrăcat cu îmbrăcămînt de păr aspru, pentru-aceaea îi dzîsără Trihina. Şi cu aceasta au văzbit înşălăciunâ dimonilor. Şi mormîntul lui izvoreaşte mir tuturor carii năzuiesc la sinţia sa cu jelanie, de-ş iau sufleteaşcă şi trupaşcă isţealenie.

Într-aceastaş dzî, sinţii măcenici Victor, Zotic, Zinon, Achindin, Chesarie, Sevirian, Hristofor, Theona şi Antonin.

Aceştia toţi şi-mplură lupta podvigului mărturiei în dzîlele păgînului Dioclitian, cînd prinsease şi pre sîntul mare martur Gheorghie, cel cu multe biruinţe măcenic a lui Hristos , de-l munciia. Şi din munci făcea preaslăvitele minunile acealea.

Deci Victor, Achindin, Zotic şi Zinon şi Sevirian, prăvind pre sîntul Gheorghie cum îl legară la rotă şi nu-i stricară nemică, într-un glas strigară şi dzîsără că sînt creştini. Şi le tăie capetele. Iară Hristofor şi Theona şi Antonin, fuştaşi, fiind purtători de darde la împăratul şi dvorînd pregiur dînsul într-una de dzîle, cînd să-ntreba cu svîntul Gheorghie Împăratul şi văzînd minunea sîntului măcenic ce feace de îmvisă din pămînt pre mortul elin cu ruga şi cu chemarea Domnului Hristos, îndată ş-lepădară armele şi brîiele naintea împăratului ş-a totă prăviriştea, mărturisind pre Domnul Hristos Dumnădzău adevărat. Pentru-aceaea, îi prinsără de-i băgară în temniţă. Apoi, după puţîne dzîle, îi
418r scosără naintea tiranului // de-i spîndzurară şi-i arsără la coste cu feclii şi apoi îi băgară în foc. Şi-ş luară cununâ măcenicească.

Într-aceastaş dzî, preacuviosul părintele nostru Ioan de lavra cea bătrînă.

Acesta de mic s-au pornit cu rîvnă dumnădzăiască şi s-au lipit către Dumnădzău. Şi, lăsînd hrana şi mîndriia petrecăniei şi streinîndu-să de la moşiia sa şi de la rudă şi rădicîndu-şi crucea, veni în ţară streină pentru Domnul ce-au străinicit şi s-au născut pre pămînt. Şi, sosînd la Sintele Locuri, trecu la mănăstirea svîntului Hariton. Şi, obîrşind bine tot fealiul de bunătate, s-au mutat dintr-aceaste strîcăcioase la veacinicele şi fericitele sălaşe.

Într-aceastaş dzî, preacuviosul părintele Pafnutie Ierosolimitul.

Într-aceastaş dzî, svîntul **Сѣщтнмчнкъ** Anastasie de Antiohiia.

Într-aceastaş dzî, pomenirea svîntului apostol Zachei.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău, miluiaşte şi ne spăseaşte-ne! Amin.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 21, pomenirea svîntului **Сѣщтнмчнкъ** Iannuarie Episcopul, Pricul, Sosul şi Favst diaconii, Disiderie Citeţul, Evtihie şi Acutîon.

Aceştia era în vreamea împăratului Dioclitian şi Timothei domnul de Campaniia. Carii să deaderă în multe cazne ş-apoi de tote, neînfricoşîndu-să, nice înduplecîndu-să, le tăiară capetele, iară arhiereul fu băgat în cuptoriu. Şi, ieşînd din foc sănătos, îi tăiară vinele, apoi şi capul. Şi aşea ş-au obîrşit nevoinţa.

Iară o femeaie văduo, avînd fiiu unişor şi murindu-i, îl bociia nemîngîiată. Apoi, venindu-şi în minte şi căutînd deasupra uşii besearicii, văzdzu o tearfă zugrăvită într-însă icona sîntului. Şi, aducîndu-şi aminte ce feace Elisei Prorocul de îmvisă pre fiiul sumaniteancei, pornită de Dumnădzău, feace şi ea aşea. Că tocmi pre fiiul ei şi-nprotivă întinsă icona sîntului Iannuarie, că pusă ochi la ochi şi gură la gură şi alalte mădulări a iconei sîntului spre trupul fiiului ei. Şi-ncepu cu la- / crămi fierbinţi a dzîce: "Şerbul lui Dumnădzău, fie-ţi milă de mine şi învii pre fiiul mieu, că-m iaste unişor!". Iară svîntul, milostivindu-să pre nevădzute, deade viu femeii pre cuconul ei. Aceasta minune văzdzîndu-o toţi carii era strînşi la astrucarea cuconului, să cutremurară, slăvind şi blagoslovind pre Dumnădzău.

Într-aceastaş dzî, sînta măceniţă Alexandra Împărăteasa.

Această svîntă măceniţă a lui Hristos, împărăteasa Alexandra, era femeaie lui Dioclitian Împărat. Carea prăvind pre sîntul Gheorghie lovit cu sulița şi nevătămat şi pre rotă legat, plină de lănci ascuţîte şi slobodzît cu rota din deal la vale şi demicat trupul şi iarăş ieşi sănătos. Şi venind

la-mpăratul unde jărtviia idolilor şi-l ocără. Şi cu preaslăvite minuni pre mulţi au întors a creade în Domnul Hristos. Carii fură tăiaţi din afară de cetate, alţii băgaţi în temniţă.

Atunce şi împărăteasa, lăsînd cinstea împărătească, credzu Domnului Hristos şi-l mărturisi că-i Dumnădzău adevărat naintea împăratului şi pre sine sumi creştină. Deci, cu porunca lui Dioclitian fu băgată în temniţă. Şi ieşînd răspuns de la împăratul să taie pre sîntul Gheorghie şi pre Alexandra împărăteasa şi, deaca ştiu sînta de-aceasta, să rugă lui Dumnădzău. Şi-ş deade sufletul în mîna lui Dumnădzău.

Iară Apolon şi Isaachie şi Codrat, ce-au fost slugi împărăteasii Alexandrei, văzdîndu-o c-au nebăgat samă împărăţiia ceastă trecătore şi pre muricîosul împărat şi credzu în Hristos, luară cutedzare şi înfruntară pre împăratul, făcîndu-l călcătoriu de leage şi siriap, de vreame că nu-i fu milă nice de femeaia sa cu carea feace şi cuconi. Deci, pornindu-să cu mînie împăratul, îmvăţă de-i băgară în temniţă. Şi demineaţă tăie capul lui Codrat, iară pre Apollos şi pre Isaachie îi ţînu în temniţă cîteva dzîle, de i-au zămorît cu fomea. Şi ş-deaderă sufletele în mîna lui Dumnădzău.

Într-aceastaş dzî, sinţii măcenici Apollon, Isaachie şi Codrat de sabie şi de fome săvîrşiţi.

Într-aceastaş dzî, dintru sinţi părintele nostru Maxim, patriarhul de Ţarigrad.

Acesta era de la Rîmul vechiu, ficior a bogă- // taşi şi de bună rudă. Şi, pentru orecare treabă 419r
lăsînd Roma, mearse la Ţarigrad. Şi, lucind în viaţă de bunătăţi şi-n politică şi cunoscut istet la fire şi mult îmvăţat, fu hirotonit preut de văcuit pomenitul patriarhul Sisinie. Şi, rămînd pînă la Nestorie Ereticul carele stătusă după sîntul Sisinie şi să strînsă sîntul al treile săbor asupra spurcatului Nestorie de-l anătimisiră şi-l procleţiră, lepădîndu-l de la sîntul scaun. Şi pusără pre sîntul Sisinie patriarh Ţarigradului, cu sorţi de la împăratul şi a tot poporul. Deci, păscînd bine turma sa pînă în fîrşit doi ani şi cinci luni şi ferind sînta Besearică nevătămată de blazne ereticeşti, s-au răpăosat întru Domnul la odihna veacinică.

Într-aceastaşi dzî, dintru sinţi părintele nostru Anastasie de muntele Sinaiului.

Acesta din sinţ părintele nostru, lăsînd lumea şi ale lumii şi rădicînd crucea sa pre-a lui Hristos poruncă, să feace călugăr. Şi, urmă cu osîrdie Domnului Hristos . Şi iubînd a spori nainte la mai mari podviguri a bunătăţii, mearse la Ierusalim. Şi-nchinîndu-să cu credinţă şi sărutînd Sintele Locuri, s-au suit la muntele Sinaiului. Şi, aflînd acolo călugări petrecători cu mare socoteală petreacerea călugărească, rămasă cu dinşii, plecîndu-să lor, şi slujindu-le. Şi, fiind forte smerit, au dobîndit dar de cunoştinţă a-nţălepciune multă. Şi, scriind viețile a sinţ părinţi şi-ncheind cuvinte folosîtore la suflet, în adîncite bătrîneaţe ieşi de mearse la Dumnădzău.

Pentr-a lor sinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. Amen.

Într-aceastaş dzî, cuvînt a svîntului Anastasie Sinaitul.

"Pravoslavnicilor creştini, a tot omul li să dă de la Dumnădzău cîte un înger de straje vieţii lui, numai să nu-l goneascâ de la sine făcînd reale. Că, precum albinele fug de fum şi porumbii de locuri împuţîte, aşea şi sîntul înger, strajul sufletului, fuge de păcatele nostre carile-s aceastea: beţîia, curviia, mîniia ce ţîne să facă rău cuiva / ş-alalte fapturi vicleane. De-aceasta şi prorocul dzîce: «Nu-ţ da la smînteală piciorul tău, nice să dormiteadze acela ce te străjuiaşte!», adecă «la giocuri a merge decît la svînta besearică şi a iubi hîrjeate şi basne, decît sintele Cărţi a citi». Iară dormitatul să-nţăleage depărtatul sîntului înger pentru păcatele nostre. Că, deaca feace Dumnădzău rodul omenesc, au dat poruncă îngerilor să-i străjuiascâ. Deci, tot creştinul credincios înger de la Dumnădzău păzeaşte sufletul lui, îndireptînd spre tot lucrul cel bun. Iară dracii fac multe smînteale creştinilor, celora ce vieţuiesc dumnădzăiaşte, ca să-i sminteascâ de către împărăţiia cerilui. Dară îngerul lui Dumnădzău nu-i lasă, ferindu-i. Iară necredincioşilor nu le dodeiesc dracii, ce numai creştinilor dodeiesc să-i înşeale, să-i bage cu sine la muncă. Dară omul credincios tràiaşte cu direptate, îngerul lui Dumnădzău să bucură de dînsul! Iară cînd începe a face reale, a minţi şi a fura şi a să-mbăta şi a ţînea mînie şi a nu mearge la sînta besearică şi a să întărîta la mînie, a să sfădi şi a fi scump şi a face spurcăciuni, atunce îngerul lui Dumnădzău să mîhneaşte, iară dracii le pare bine şi camai cumplite păcate pornesc asupră-i!

De-aceasta, Marele Vasilie dzîce că: «îngerii scriu pre toţ carii vin în sînta besearică, fără mînie, fără răutate cuiva, şi pre toţ carii fac rugă şi să pocăiesc ». Păzeaşte-te, omule, să nu te scapi cu leanea de scrisorea îngerului! Că a tot creştinul de la Dumnădzău dat iaste înger sînt ş-acela îi scrie tote faptele ceale bune.

Iară păgînilor pre ţară li-i dat cîte un înger a lui Dumnădzău, cum şi sînta Scriptură spune: «Pus-au hotară limbilor pre număr îngeri de-a lui Dumnădzău ». Antioh dzîsă: «Să cade să ne luăm aminte ceale de folos, că doi îngeri sînt la omul: unul bun de la Dumnădzău şi altul rău de la satana. Deci

îngerul lui Dumnădzău iaste blînd, tăcut, milostiv, ruşinos. Şi, cînd vine la inema omului acesta, sfătuieşte-l la direptate şi la curăţiie şi la smerenie şi plecare şi la liubov şi milostenie. Iară cel viclean iaste mînios, mîndru, zavisliv, aprig, scump şi nepriitoriu fratelui şi neplecat şi tote lucrurile lui sînt reale! Că pre fapte să cunoşte fietecarele!». Deci, să nu dăm lor celui viclean la noi, ce cu a lui
420r Dumnădzău frică să gonim de la noi pre vicleanul! Şi inema nostră să o // deşchidem îngerului celui dirept a lui Dumnădzău, să-l primim întru noi, să ne îndirepteadze la direptate şi să ne izbăvască de vicleşugurile nepriitoriului, să să proslăvască Dumnădzău în noi, în veaci! Amin."

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 22, pomenirea preacuvios părintele nostru Theodor Oiţeotul de cetatea lui Anastasie Împărat.

Acesta era din Galatiia, din satul ce-i dzîc Sicheos, născut în dzîlele bătrînului Iustinian. Carele să vedea a nu fi din naştere lăudat, că s-au născut într-ascuns, precum spun că maică-sa Mariia era luminată de frumosă şi de bunătăţi, o îndrăgi orecare Cozma, om împărătesc, de carii îmblă trimişi cu sîrguiale împărăteşti; dintr-acela s-au născut sfîntul.

Dară totuşi ar hi cu necinste cu bănat a ascunde cealea ce urmară apoi după născutul lui sau ceale nainte de născut. Că îndată într-acea nopte ce să culcă maicăsa cu acel boiarin, văzu în visul ei că s-au pugorît un luceafăr şi-au întrat în pîntecele ei. Care vedera strălucorea ce avea să aibă în cea de-apoi cuconul. Dară el feace să nu gîndească, nice să o sămneadze aceasta acei de pre-atuncea, ce, mai vîrtos să o încreadză, dîndu-să pre sine de la întîie vîrstă, în dragostea lui Dumnădzău şi-a sîntului mare măcenic Gheorghie, atîta cît îi părea că-i tot cu dînsul, de-l învaţă a spori la mai bune jelanii şi cu totul a-l iubi cu dumnădzăiască şi minunată dragoste.

Deci, făcînd aceasta sîntul aşea şi sporînd nainte cu de-amănuntul pre părţi spiţele suitului, pururea i să arăta sîntul. Şi întîi sîntul fu însoţît în ceata călugărilor. Şi întrecînd pre ceia ce petreacea în vîrvul bunătăţilor şi dobîndind facerea minunelor în arătat a-ntreaga sa bunătate şa-cătră a lui Dumnădzău prietenie, fu suit la nălţîmea arhieriiască. Şi luă grîjea sîntei Besearicei a Nastasiupolului, unde, povăţînd pre mulţi la cunoştinţa lui Dumnădzău şi dojenindu-i şi arătîndu-le cum să cade a face şi tămăduind pretutinderea creştinătatea cu minuni şi cu slăvite faceri, carile nu-i cu lesne a le scrie / neştine, înspăimînd pre toţi şi vederat în minuni la-mpăraţi şi între arhierei iubit. Şi, prorocind a mulţi de ceale fiitore tîmplări lor şi sosînd fîrşeniia lui, priimi cu zimbită şi curat veaselă faţă pre sinţii îngerii ce veniră. Şi spun cum naintea morţii sale i s-au arătat sîntul mare măcenic Gheorghie în vis, de-i da o vargă şi cum era călare pre un cal şi cu alt cal în pohod, pre carele dzîsă să-ncalece sîntul, arătîndu-i cu aceaste videnii calea ce vrea să facă de-acolea. Şi să face săboru lui la măceniciasca casă a sîntului mare şi slăvit măcenic Gheorghie unde iaste la Devtero.

Într-aceastaş dzî, sîntul măcenic Nearh, în foc aruncat, s-au săvîrşit.

Într-aceastaş dzî, sîntul apostol Nathanail careleş-i-i Simon Zilot şi pomenirea cunoştinţii sale către Domnul Hristos.

Acesta era din Cana Galileiului, unde Isus Hristos Dumnădzăul nostru, chemat la nuntă cu preasvînta şi preacurata sa maică, feace minunea cea dintîi, premenind apa în vin. Că şi acela aştepta venirea Domnului Hristos, ca un dascal ce era legii. Pre carele aflîndu-l Filip cel din Vithaida şi pricepîndu-l că aşteaptă venirea lui Hristos, îi dzîsă: "Cu multă bucurie aflăm pre Isus, fiiul lui Iosif cel din Nazaret pre carele au scris Moisi în leage şi prorocii!". "Deci mearse Nathanail. Şi vădzînd pre Domnul Hristos, credzu întru Sinţia sa şi-au urmat Sinţiii sale. Apoi, după patime şi după Îmviere, mărturisindu-l Dumnădzău adevărat, s-au săvîrşit .", scrie sîntul Ieronim la catalogul unde face epistolie către Dextrul, eparhul pretoriului, (de pre lătineaşte în elineaşte mutată) pentru sinţii apostoli şi scriitorii besericeşti, cum Simon Cananitul ce-i dzîc: "Nu da, frate, lui Iacov Episcopului!". Carele şi sorţul au priimit a episcopiei după a lui Iacov a celui dirept adormire. Au trăit 120 de ani şi, răstignit pre cruce la Traian Împărat cînd au pornit gonă mare asupra credincioşilor, au răpăosat.

Într-aceastaş dzî, sinţii apostoli din 70, Apellus şi Luca şi Climent

Acesta Apellie, nu cel de Iracliia episcop, ce cela ce-au fost episcop Zmirnii, de-au trudit mult
421r la // strigatul sîntei Evanghelii şi Luca, nu cela ce-au scris *Deaniile sinţilor apostoli,* ce episcopul Laodichiei, ceii din Siriia. Iară Clim iaste cela ce-au venit din Limbi de-au credzut şa-us fost episcop în Sardiia. Deci aceştia sinţi întorsără pre mulţi la cunoştinţa lui Dumnădzău şi-i botedzară de-i adusără la Domnul. Şi, căzînd la multe primejde şi iscuşenii, trecură către Domnul.

Într-aceastaş dzî de Κυριακή, Dumineca Samareancei.

Pentr-a lor sînte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. Amen.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 23, pomenirea sîntului slăvit şi mare măcenic Gheorghie, purtătoriul de biruire.

Acest slăvit şi minunat şi mare măcenic, martur Domnului Hristos, Gheorghie, era în dzîlele lui Diocliţian din Capadochiia. De rudă luminată, din rîndul voievodzîiei trivunilor. Iară cînd vru să fie lui Hristos viteaz era comes* de boierie. Deci, avînd împăratul gînd să pornească război asupra creştinilor şi să dea poruncă afară să să cinstească cu cinsti împărăteşti şi cu daruri carii să vor lepăda şi s-or tăgădui de Domnul Hristos, iară carii nu vor vrea să să pleace, aceia să să păgubască cu mortea, atunce, acesta sînt, aflîndu-să de faţă, propoveadui vederat că iaste creştin. Şi, înfruntînd deşertăciunea idolilor şi rîdzînd pre carii cred într-înşii şi ne-nduplecîndu-să lingărilor, nice giuruitelor tiranului ceale multe, nice îngrozîrilor, ce stătu virtucios, nebăgînd samă tote. Deci, întîia dată, fu pătruns cu sulița în pîntece, de cursă mult sînge şi-nduplecîndu-să, suliţa înapoi ieşi cu vîrvul şi rămasă sîntul sănătos. Şi, băgîndu-l la-nchisore şi-n gros, pusără-i piatră grea pre piept. De-acii, legat pre o rotă bătută cu custuri ascuţite, răstogolîră rota şi, ciocîrtîndu-i trupul în demicături multe, iarăş cu dumnădzăiască pază de înger, cu tunete, ieşi sănătos. Şi să arătă la-mpăratul şi la Magnentie, ce era de un sceaun cu împăratul unde făcea jărtve idolilor. Şi, văzdzîndu-l sănă- / tos, mulţi credzură în Domnul Hristos. Carii cu porunca împăratului fură tăiaţi afară de oraş.

Şi veni către Domnul Hristos şi împărăteasa Alexandra şi mărturisi pre Domnul Hristos Dumnădzău naintea tiranului. Şi credzură ş-alţii mulţi în Hristos, cînd văzdură pre sîntul ieşit sănătos din varniţă, unde-l aruncasă să să topască. De-acii, încălţat cu încălţări de fier cu găvozde ascuţite şi silit să alearge şi iarăşi bătut preste gură fără nice o milă şi cu vine uscate de bou şi cu otravă adăpat. Şi cerşînd Magnentie sămn de s-ar scula vrunul de acei ce era îngropaţi în mormîntul ce era acolea. Carii era de multe vremi muriţi. Şi, făcînd rugă sîntul asupra acoperemîntului gropei, s-au sculat mortul şi s-au închinat sîntului, slăvind dumnădzăirea Domnului Hristos. Şi întrebîndu-l împăratul cine-i şi cînd au murit, să spusă că iaste unul din cei de mainte de venirea Domnului Hristos şi cum ardea în foc de atîţia ani, pentru înşălăciunea idolilor. Şi, pentr-aceasta minune, mulţi credzură, adăogîndu-să la credinţă şi cu de-mpreună glas slăviră pre Dumnădzău. Între carii era şi Glicherie, căruia murisă boul din giug şi i l-au învis sîntul, din care minune adeverindu-să în credinţa Domnului Hristos, luă cununa măcenicească, hăcuit cu multe sabii hăbuc de păgîni şi pre Athanasie ce făcusă otrava.

Deci, venind mulţi către Hristos pentr-aceastea şi încă derep-ce sîntul martur Gheorghie întrînd în capiştea idolilor, porunci unui idol cioplit să spuie de iaste Dumnădzău şi de să cade să i să facă închinăciune. Iară dimonul ce să ţinea într-însul, plîngînd, răspunsă cum că: "Unul iaste Dumnădzău Hristos!". Şi, dintr-aceasta, să turburară idolii toţi şi căzurară de să sfărîmară. Carea nerăbdînd păgînii popii idolilor, luară pre sîntul de-l dusără la-mpăratul şi cerşură reapede asupră-i răspuns. Şi poruncind împăratul să-l taie şi pre sîntul şi pre Alexandra Împărăteasa. Deci pre svîntul tăiară. Iară împărăteasa feace rugă şi-ş deade sufletul la Dumnădzău. Şi să face săborul sinţiii sale în sînta măceniceacă besearică a sa, ce iaste în Devtera.

Dară trebuie să spunem ceva şi din minunile sîntului:

La părţile Siriei iaste o cetate ce-i dzîc Ramal. Într-însă era o sîntă besearică a sîntului mare martur Gheorghie. Şi nefiind pre-acolo stîncă de tăiat piatră şi de făcut // stîlpi, aducea stîlpii şi 422r
marmurii de pre departe. Şi să făcea multă nevoinţă pentru aflatul şi pentru adusul. Iară o femeaie dumnădzăriască către sîntul cumpără şi ea un stîlp de marmure mare şi ghizdav. Şi, pugorîndu-l la vad, să rugă pristavului ce era pre marmuri să ducă şi marmurele ei sîntului. Dară el nu vru şi numai a sale le porni. Iară femeaia plîngea de mîhnită şi să ruga sîntului să-i agiute să potă duce stîlpul. Şi i să arătă în vis în chip de voievod de o mîngîie şi o-ntrebă unde i-i voia să-i fie stîlpul. Şi ea pofti să fie na direapta strană. Şi aşea sîntul scrisă cu deagetul în marmure şi să prăbuşi de să scrisă. Şi, rădicînd amîndoi stîlpul, cu femeaia, fîl băgară în mare. Şi cu îndireptarea sîntului sosî mainte la vad. Şi, deaca văzdu Vasilic, să minună şi mai mult de scrisore. Şi, mulţămind lui Dumnădzău, cerea de la sîntul iertăciune. Şi, dîndu-i iertăciunea în vis, puse stîlpul în rînd din a direapta, unde scriia scriptura. Carele stă şi pînă astădzi a minune, de să pomeneaşte şi stîlpul femeii pentru pomana ei şi slava sîntului.

Dară la Mitilin iaste o sîntă besearică vestită a sîntului mare măcenic Gheorghie. Şi să strîng la dzua sinţiii sale mult nărod de fac bulci şi praznic mare. Iară de la Crit cîndu-l ţînea agareanii lovîră odată la praznic fără veaste, în vreamea bdeniei. Şi cîţi aflară în besearică pre toţi legară şi de-afară pre

---

* comes - voievod

unii cît nu fugiră. Şi-i dusără cu corabiile în Crit. Între carii era şi un tinerel de-l dăruiră lui Amira, domnului agarinesc. Şi, slujind el lui Amira, trecu anul, sosînd iarăş la dzua sîntului. Iară părinţii tînărului, cum avea obiceai, nu să lăsară pentru jealea robiei fiiului lor, ce totuşi mearsără la praznic, puind nedeajdea pre Dumnădzău şi mulţămind sîntului. Şi, făcîndu-i praznic, ieşiră să cheame la masă pre cei chemaţi. Iară maica tînărului mearsă în sînta besearică şi căzdu la pămînt, supărînd şi rugînd pre sîntul ca să izbăvască pre fiiul ei din robie, în ce chip va şti sinţia sa, cu putearea darului Duhului Sînt ce are întru sinţia sa. Deci reapedele şi grabnicul agiutoriu, nemiçurînd ruga şi lacrămile femeii, cumuşi era bărbatul ei de pusă ospeţii la masă şi pomeni agiutoriul sîntului la ruga measii şi sta gata şi deregătorii păharelor cu vinul, să facea minune mare de la / Dumnădzău, ca cu prîndzul la Daniil în gropa leilor. Aşea şi la Crit, deregînd tînărul să dea lui Amira, o, de minunea Ta, Doamne!, îndată să trezi în Mitilina, dînd maică-sa vinul. Care lucru vădzînd ospeţii la masă, să mirară. Şi întrebîndu-l, dzîsă: "Acmu am dires să dau lui Amira în Crit şi m-au apucat un voinic slăvit, călare, de mă pusă pre cal, ţiinîndu-mă cu stînga de brîul lui şi-n direapta păharul, acmu mă vădz în mijlocul vostru!". Aceastea audzînd şi vădzînd slăvită minune, să minunară. Şi, deaca să scularâ de la masă, feaceră bdenie cu rugă de mulţămit totă noptea, mărînd pre Dumnădzău şi sîntul măcenic.

La Paflagoniia iaste o sîntă besearică vestită a sîntului mare măcenic Gheorghie, căriia îi dzîc cei de loc "Fatrinon". Întîi era mică şi căzdusă. Şi neputîndu-să face să să dereagă, feace Dumnădzău minune ca aceasta. Că acolo să strîngea cuconi de să giuca. Iară unul era de-l trîntiia toţi şi, vădzîndu-ş micşurarea, să-ntorsă cătră sînta besearica sîntului şi dzîsă: "Sînte Gheorghie, spodobeaşte-mă să biruiesc şi-ţ voi aduce o iaecinţă bună!". Şi-ndată începînd a să birui, trîntiia pre toţi cu cîţi să apuca. Atunce mearsă la maică-sa şi să rugă de-i feace giuruita sîntului, ca o maică milosă cătră fiiul ei şi cătră sîntul credincioşă. Şi dusă cuconul darul de-l pusă denaintea sîntului oltariu cu vasul şi să dusă. Şi-ndată sosînd neşte neguţători, întrară să-ş facă ruga. Şi aflînd iaecinţa caldă cu alburi de mirosuri, dzîsără: "Aceasta sîntului nu trebuie, ce să o mîncăm şi să dăm tămîie!". Şi, deaca mîncară, nu puteа nemeri uşea să iasă. Şi, puind acolo cîte ceva dar din bani, tot nu putea să iasă; pusără şi un galbăn şi să rugară. Şi nice aşea nu-i lăsa, oprindu-i puteare nevădzută. Atunce pusără tuspatro cîte un galbăn de aur şi feceră rugă forte cu de-adînsul; şi aşea ieşiră neopriţi. Şi ieşînd, dzîsără: "Sînte Gheorghie, scump vindzi iaecinţa! N-om mai cumpăra la sinţia ta, dară totuşi ne iartă sinţia ta!".

Şi, dintr-aceasta, s-au vestit şi s-au dires sînta besearică şi multe minuni s-au făcut într-însă şi tot să fac pînă astădzi. Şi nu numai într-aceasta, ce şi în ceaea ce-i dzîc Ipochefalon şi-ntr-alte sînte case a sîntului.

423r Într-aceastaş dzî, sîntul măcenic Ualerian. //
Într-aceastaş dzî, sinţii măcenici Anatolie şi Protoleont voievodzîi.
Într-aceastaş dzî, sîntul măcenic Athanasie carele făcusă otrava sîntului Gheorghie.
Într-aceastaş dzî, sîntul măcenic Glicherie Plugariul.
Într-aceastaş dzî, sinţii Donat şi Therinos de sabie săvîrşiţi.
Pentr-a lor sînte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. Amen.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 24, svîntul mare măcenic Sava Stratilat.

Acesta svînt măcenic Savva era în dzîlele împărătului Avrilian, în Rîm, îndireptînd slujbă de stratilat, un fealiu de voievodzîie; şi era de rudă gotthin. Şi avînd credinţă în Domnul Hristos, grijiia sinţii ce era prin temniţe închişi. Şi prin curăţiia vieţii sale şi schităciia bunătăţîlor, izgoniia de la omeni duhuri necurate. Şi, pîrît că-i creştin cătră împăratul, lepădatu-ş-au brîul, sămnul cel de boierie, şi mărturisi pre Domnul Hristos. Deci l-au spîndzurat la muncă şi l-au ars cu feclii. De-acii, în căldare înfocată plină de smolă băgat şi, nebetejindu-l nice leac, credzură 70 de bărbaţi, carii fură tăiaţi pentru Domnul Hristos. Şi dobîndiră cununa. Şi, iarăşi, a doua oră dîndu-i strînsori cu munci sîntului, întărindu-l Hristos demainte în temniţă şi dîndu-i îndrăznire, de-aciia l-aruncară în pîrîu. Şi dobîndi cununa mărturiei. Şi era luminat la vîrsta statului, albeneţ, rumîn la faţă,* părul la cap şi la barbă ca de aur lucînd. Iară căutătura ochilor îi era groznică, cinstеşe, fără spăriiat îl arăta mare viteaz.

Într-aceastaşi dzî, sinţii măcenici carii prin sîntul Savva credzură şeaptedzăci de voinici, de sabie săvîrşiţi.

Într-aceastaş dzî, pomenirea preacuviosei maicei nostre Elisavet Ciudotvoriţa.

Această svîntă Elisavet, cu tinirel trup petrecînd în ostenealele postniceşti, au dobîndit har de işte-/ lenii de la Hristos. Şi tămăduia tot fealiul de neputinţă. A ei naştere s-au spus din dumnădzăiască

descoperire şi s-au spus demainte că va să fie vas de ales. Purtînd numai un îmbrăcămînt, îngheţa de frig şi, pentru frigul, nu ş-au mai scăldat trupul în totă viaţa ei. Au petrecut nemîncată patrodzăci de dzîle trei ani. Gîndul ei era la Dumnădzău şi cu ochii trupului n-au mai căutat să vadză frîmseaţea ceriului şi mărirea lui. Umorît-au-l ruga ei un bălaur forte mare şi cumplit. Mulţi ani n-au gustat undelemn, încălţăminte n-au pus în piciore-şi. Deci, luminînd într-aceastea bunătăţi, plăcînd lui Dumnădzău, s-au răpăosat în Domnul Hristos, dînd har de multe minuni pînă astădz, cărora năzuiesc cătră sinţia sa cu credinţă, că, luînd de la mormîntul ei ţărnă, tămăduiesc tote neputinţe, întru slava Domnului nostru Isus Hristos.

Într-aceastaş dzî, sinţii măcenici Pasicrat şi Valention.

Aceştia era din Rodostolul Misiei, viteaji la un orecare pîlc de oste, ce-i dzîc legheon. Şi, fiind eparh Avlozan, vădzînd sinţii înşăläciunea ce avea omenii spre idoli şi pre toţi înfricoşeaţi şi supuşi supt poruncile împăraţîlor, strigară în fără şagă cu-ndrăznire că sînt creştini. Deci îi prinsără idoloslujebnicii şi-i dusără la ighemonul. Şi, silîndu-i să tămîiadze idolii, nu priimiră, ce, mai vîrtos, sîntul Parasicrat, aducînd la dînsul pre idolul lui Apolon, l-au şchiopît în obraz, dzicînd: "Aceasta cinste să cade idolilor!". Deci, legîndu-i cu lanţuje, îi băgară în temniţă. Şi să vedea sîntul Parasicrat că să bucura de lanţuje ca de gătinuri de aur, cum dzîc la noi lefturi şi engolpuri, cace că era măiestrii patimilor pentru Hristos, prin carile cugeta să să spăsască. Deci, iarăşi astătînd naintea ighemonului, veni la sîntul Pasicrat fratele sau Pappianos, plîngînd şi sfătuindu-l să puie tămîie să tămîiadze la capişte, să să mîntuiască de la nevoie ce să legasă de dînsul, cu pilda cu a sa. Că acela era ieşit din credinţa Domnului Hristos, micşurînd ceale veacinice şi poftînd ceaste trecătore, de frica muncilor. Dară sîntul l-au izgonit, făcîndu-l neharnic rudeniii sale şi căce că nice şi-l giudecă a fi de treaba sfatului, de vreame că să feace // lepădat de Hristos. Şi, apropiidu-să sîntul la capişte, adecă la vatră, 424r
ş-au întins mîna să să ardză, dzîcînd că: "Peliţa făcută muricioasă să supune biruinţii focului şi, precum vedzi că să topeaşte şi cură gios. Iară sufletul, nelumatec fiind şi nemuricios şi neavînd fire a să-nduplеca supt vădzutele patimi, stă neplecat şi trainic, cruţat în viaţă veacinică!". Şi întrebînd şi pre sîntul Valention şi, spuindu-să că-i într-un gînd cu sîntul Parasicrat, luară amîndoi giudecată să moră de sabie. Şi spun cum şi maica sîntului Parasicrat mearsă cu dînsul petrecîndu-l şi-nbărbătîndu-l să-ş pleace grumadzîi supt sabie. Şi era Pasicrat sîntul măcenic de 22 de ani, iară sîntul Valention de 30 de ani.

Într-aceastaş dzî, sinţii măcenici Evsevie, Neon, Leontie, Longhin şi alţi patro.

Apoi, după fîrşeniia sîntului mare măcenic Gheorghie, porunci Dioclitian pretutindirea ce s-or afla creştini şi mai vîrtos ceia ce pentru sîntul Gheorghie sînt închişi în temniţe sau ei să tămîiadze dumnădzăii şi să fie vii sau, de n-or tămîia, să paţă munci greale şi morte cumplită. Deci şi aceştia sinţi, învăţaţi de svîntul Gheorghie, astătură de la-nchisori naintea tiranului şi sili să să tăgăduiască de Domnul Hristos şi să tămîiadze idolii. Deci ei, nevrînd să-l asculte, fură dezbrăcaţi şi bătuţi cîte de patro bătăuşi, de-acii, spînduraţi şi strujiţ cu strujniţe de munci, pînă le-au picat carnea pre gios, de li să vedea mănuntăile dinontru. Apoi le tăiară sintele capete, de mearsără luminaţi la Hristos, în răpaos.

Pentr-a lor sînte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. Amen.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 25, pomenirea sîntului apostol evanghelist Marco.

Acesta în-tot-lăudatul sîntul apostol Marco au propoveaduit pre Domnul Hristos în tot Eghipetul şi-n Liviia şi în Barbariia şi în Pentapol, în dzîlele lui Tiverie Chesariul. Ş-au scris şi *Evangheliia* sa, tîlcuindu-o sîntul apostol Petr. Şi, mărgînd în Chirina Pentapolei, feace multe minuni. / De-acii, mearsă în Alexandriia cea spre Faron şi de-acolea la Pentapol, făcînd minuni pretutindirea şi podobînd sintele besearici a Domnului Hristos cu hirotonii de episcopi şi de alalţi clirici. Apoi, iarăşi mărgînd la Alexandriia şi aflînd neşte fraţi la mare, la Bucule, pentr-acea, cu dînşii bine vestind şi strigînd cuvîntul lui Dumnădzău. Unde mărgînd la dînsul închinătorii idolilor şi nesuferind a vedea sporind credinţa lui Hristos, îl legară cu funi de-l trăgea pre gios. Şi i să lua carnea pre ascuţîturile pietrilor şi sîngele sinţiii sale roşiia pămîntul. De-acii, băgîndu-l în temniţă, i s-au arătat Domnul Hristos, spuindu-i slava ce-l aşteaptă să-l priimască. Şi la dzuă, iarăşi legîndu-l, îl tîrîră pre uliţă. Şi-ntr-acealea ce să zmăcina şi să rumpea, pre pietri ş-au datu-şi sufletul în mîna lui Dumnădzău.

Iară chipul statului lui era aşea: mijlociu şi de-a firelea, la măsura vîrstii creştea cărunteaţe, nasul lungăreţ, neştirb, sprînceanele bătea gios, barba lungă, capul pleşiv şi florea peliţei lui de-a fîrea. Şi era forte milos şi iertătoriu şi forte viiatnic la vorovă, într-atîta cît de-a tocma luciia bunătăţîle sufletului lui cu harurile trupului. Şi să face săborul lui în cinstita lui besearică, carea iaste aprope de Taurul (sămn iaste în Ţarigrad).

* ΒΛΑΣΙΡΟΣ ΡΙΓΙ ΔΣΣ /ΤΕΡΡΙΕΙΔΗΣ ΤΡΣΚΔΔΗΤΣΣ / ΟΚΡΣΤΗΥ, grozliv

Între-aceastaşi dzi, pomenirea obnovleniilor a cinstita apostolic a sîntului şi-n tot lăudatului vîrv apostolilor Petr, carea-i alaturea în sînta Besearica cea mare.

Între-aceastaşi dzi, dintru sinţi părintele nostru Machedonie, patriarhul de Ţarigrad.

Între-aceastaşi dzi, sînta măceniţă Nichi.

Între-aceastaşi dzi, pomenirea preacuvioşi părinţii noştri opt oşelnici şi măcenici.

Pentr-a lor sinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. Amen.

ÎNTR-ACESTA LUNĂ, 26, svîntul сѣщеномѵ҃нкъ Vasileos, episcopul de Amasiia.

Acest slăvit măcenic lui Hristos era episcop la mitropoliia Amasiei, în dzîlele lui Lichinie ce
425r era cumva Mare- // lui Constantin, de pre soru-sa Constantina. Şi trimiţîndu-l asupra lui Maximian ce să rocoşească şi apucasă neşte părţi de Anatol, de le ţinea tiraniceaşte. Deci, mărgînd la Nicomidiia Lichinie şi, potolindu-să rocoşul, că s-au spăriat Maxentie de poticala războiului şi scăpînd de primejde ce era lîngă dînsul, feace jărtvă la idoli în Nicomidiia. Şi îmvăţă de adusără de la oraş, de la Amasiia, naintea sa pre sîntul Vasileu cu o ficioră, anume Glafira. Dară Glafira, robă fiind femeii lui Lichinie, Constantie, ce ea luasă frică la gîndu ei că o rîhneaşte Lichinie şi are gînd asupra ei. Pentr-aceaea, au îndrăznit de-au spus doamnă-sa. Iară ea i-au dat aveare ş-au trimisu-o la Anatol, la Constanda, sora Marelui Constantin Împărat, pre Glafira, roba ei. Şi ducîndu-să, cutrierînd locurile, nemeri la Amasiia.

Aceasta audzînd Lichinie şi pentru avearea ce-au fost ea dată episcopului să facă sinte besearici, drept-aceaea, au poruncit să-i aducă naintea sa. Dară Glafira au apucat nainte de s-au răpăosat. Iară fericitul Vasileu veni la Nicomidiia, la împăratul Lichinie. Şi l-au giudecat să-i taie capul, căce că s-au pus tare împrotiva lui, ocărîndu-i idolii şi becisniciia deşertăciunilor lor. Deci îi tăie grumadzîi. Şi l-au băgat într-un cin pre mare de l-au aruncat într-o parte capul, într-alta trupul. Şi iarăşi s-au adunat de s-au lipit capul la trup şi s-au aflat întreg în sînul sinopului, în Marea Neagră. L-au aflat cu mreajea neşte păscari, precum i-au spus lui Elpidifor sîntul înger ivindu-i-să. Care Elpidifor acela, întîi, au priimit pre sîntul în Nicomidiia. Deci acesta Elpidifor mearse cu Theotim şi cu Parthenie diaconii carii era cu svîntul veniţi în Amasiia şi-l luară scos cu mreajea şi-l cinstiră cu mirosuri, unsori scumpe şi cu cîntări îl dusără la Amasiia, de-l astrucară cu cinste.

Între-aceastaşi dzi, sînta Glafira cu pace săvîrşită.

Între-aceastaşi dzi, preacuvioasa lusta cu pace s-au săvîrşit.

Între-aceastaş dzi, sîntul Nestor, lăsînd părinţii şi călugărit, cu pace s-au săvîrşit.

Pentr-a lor sinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. Amen.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 27, svîntul сщтѡ / мчнкъ Simeon, episcopul de Ierusalim, rudeniia Domnului.

Acesta era fiiu lui Iosif logodnicul, fratele lui Iiacov. Pre acesta luîndu-l Domnul Hristos Dumnădzăul nostru şi priimindu-l să i să numască frate, l-au pomăzuit preut arhiereu, ca să-l propoveaduiască şi să strige slăvita Sinţiii sale venire. Drept-aceaea, trudindu-să cu-ntunearece de osteneale şi sudori, podobiia sîntul scaun a Ierusalimului, ca un păstoriu, iară nu ca năimitul. Şi, gătindu-să pre sine lăcaş Sîntului Duh, au răsîpit ş-au stricat capiştile idoleşti. Şi-ndireptînd la luminâ pre cei rătăciţi şi răbdînd cu multe durori cazne de munci pentru sînta credinţă, îl şi răstignîră pre cruce, fiind de o sută şi 20 de ai. Şi aşea au mărs la doritul său mîntuitoriu Hristos.

Acesta fericit s-au spodobit cu două nume: Simon şi Simeon şi frate lui Iiacov şi Domnului Hristos.

Între-aceastaşi dzi, preacuviosul părintele nostru Ioan Ispoveadnicul, igumenul catharonilor.

Fericitul acesta Ioan s-au născut în Irinupol, un oraş a Decapolei, făcut de Irina Împărăteasa, din părinţi creştini şi iubitori de Dumnădzău, ficior lui Theodor şi Grigoriei. Şi, cînd fu de 9 ai, fiind isteţ la carte şi smerit şi ascultoi, fu iubit dascalului său. Şi, mărgînd cu dînsul la al doile săbor de Nichea, de-aciia, la Ţarigrad. Şi stătu dascalu său arhimandrit Dalmatelor mănăstirei. Iară acesta să feace călugăr de mare shimă şi preut. Şi, de-acolo, fu priimit de-mpăratul Nichifor igumen la mănăstirea Catharonilor. Şi chivernisindu-o pre ogod dumnădzăiesc şi, apostoleaşte turma lui Hristos păscînd dzeace ai şi mai bine, fu iubit tuturora.

Şi, gătindu-să iscuşenie de la vrăjmaşul, pricepu fericitul din otcrăvenie. Şi strîngînd pre fraţii şi învăţîndu-i pre toţi cum să cade, le dzisă: "Priveghiaţi, fraţilor şi părinit, să nu fiţi furaţi de vrăjmaşul, nice să vă cumva tăgăduiţi de închinatul sintelor icone! Că pre mine nu mi-ţi mai vedea viu!". Şi-ndată
426r sosîră sîreapi trimişi de la Leon Iconomahul de i-au legat şi i-au dus la Ţarigrad, lăsînd mănăstirea în jac. Şi, sosînd sîntul la-mpăratul, l-au pro- // brăzît pre acel tiran, făcîndu-l bezbojnic şi avan şi alte

multe mustrări fără nice o sîială, cît l-au pornit spre mînie, de l-au bătut cu gîrbace preste faţă. Iară sîntul să bucura păţînd pentru Hristos. Şi, închis la metohul lui trei luni, de-acolo, l-au urghisit la cetatea Pentadactilon, la oraşul Lampii. Şi, legîndu-i piciorele cu lanţuri de fier, l-închisără în temniţă întunecată, de au şedzut opt luni. De-acii, l-adusără în oraş, gol, naintea împăratului, de batgiocură. Apoi, după multe cuvinte, l-au dat pre mîna nevreadnicului patriarh Ioan*. Carele arătînd asupră-i multe reale, căznindu-l cu fomea lungă vreame şi iară l-au dus la-mpăratul** . Şi acela, închidzîndu-l la-ntunecosă temniţă, în cetatea ce să chiamă **Кріотєронъ Тѡн Вѡкєлларіѡнъ**, răbdîndu-le tote cu mulţămire. Şi perind împăratul giunghiat în oltari, cîntînd irmosul **єѵсѣѵ ѵрп҃ѳѻѯѡрнші людєнєѧ**[6], statu Mihail cel Gîngav, atunci scos din temniţă şi eretic, ca şi Leon Iconoboreţ. Şi chemă pre cei izgoniţi la-nchisori. Şi veni sîntul pînă la Halchidona, nelăsat să între în Ţarigrad. Apoi, cînd fu împărat Theofil, l-au cerşut patriarhul ce-au fost atunce şi pre alţi părinţ, şi l-au trimis la ostrovul Afusiei. Şi, împlînd acolo doi ani şi giumătate, văzdzu o videanie. Şi spuindu-şi fîrşeniia către soţii, a treia dzi s-au pristăvit către Domnul.

Între-aceastaş dzî, sinţii apostoli Aristarh, Marco şi Zinon.

Aceştia era din cei şeaptedzăci. Deci Aristarh iaste care-l pomeneaşte sîntul Pavel Apostol în *Poslaniia la Rimleani.* Ş-au stătut episcop în Apamiia Siriei, pus, hirotonit de apostolii cei mare, propoveaduindu-le mainte de toţi pre Domnul Hristos Dumnădzău adevărat. Iară Marco iaste carele-i dzîc Ioan, de-l pomeneaşte la *Deaanie* Luca Evanghelistul. Şi s-au hirotonit episcop în Vivliupol de sinţii apostoli. Iară Zinon iaste cela ce-i dzîce apostolul Nomicon sau Zaconnic în *cătră Rîmleani Poslanie*. Care stătu întîi episcop în Diopol, hirotonit de Petr Apostol. Şi mărturisiia propoveaduind pre Domnul Hristos Dumnădzău adevărat. Deci aceştia răbdînd multe cazne şi nevoi de necredincioşi pentru diresul svintelor besearici şi pentru răsîpitul idolilor şi făcînd minuni şi işţealenii, purceasără pristăviţ / cătră Domnul.

Între-aceastaşi dzi, sîntul măcenic Puplion de sabie săvîrşit.

Între-aceastaş dzî, sîntul Evloghie Strannocriemnicul cu pace s-au săvîrşit.

Între-aceastaşi dzi, sîntul măcenic Lolion cel Tînăr, tîrît pre pămînt în cazna de muncă, s-au săvîrşit. Stîh:

Roşînd pămîntul Lolion cu al său sînge

Idoleasca slujbă de pre pămînt o stînge.

Pentr-a lor sivnte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. Amen.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 28, preacuviosul părintele nostru Memnon, făcătoriul de minuni.

Acest dintru sinţ părintele nostru Memnon, lepădîndu-să de la lume pentru Dumnădzău şi petrecînd cu direptate şi ogod dumnădzăiesc, cu ascultare şi cu plecare, stătu igumen a călugări. Şi, fiind blînd şi smerit şi libovnic, fu şi făcătoriu minunelor. Că, dănăoră, venind lăcuste la ţarina mănăstirii, ieşi sîntul şi le goni cu ruga, cu foc. Şi să dusără în pîriu de să necară. Şi la loc săc, fără apă, feace cu ruga izvor de cură pînă astădzi în slava lui Dumnădzău. Şi, dănăoră, lovind furtună pre neşte călători în corabii pre mare, să rugară să le fie într-agiutoriu. Şi îndată li să arătă îndireptînd corabiia şi îmbărbătîndu-i să nu să teamă. Şi i-au adusu-i îndată la linişte, la vad. Aşea lucind mulţi ai şi minunînd, da spăsenie cine-l chema. Şi, slujind bine lui Dumnădzău pînă la sfîrşit, să dusă către Domnul cu bunătăţile ce ş-au strîns de cale către viaţă veacinică.

Între-aceastaşi dzî, sinţii 9 măcenici de Nizina: Theognie, Ruf, Antipatru, Theostih, Artema, Maghin, Theodot, Thavmasie şi Filimon.

Aceşt dumnădzăieşt măcenici, adunaţ din osăbite locuri, pugorînd la Chizic, cu viteaza a lor bărbăţiie ruşinînd pre tiranul, şchiopîră înşăläciunea idolilor. Şi, muncit cu mult fealiu de cazne, nu să
427r domolîră, ce, mai vîrtos, să sinţîră pre sine vie jărtvă la Dumnădzău, ucişi cu sabiia. //

Între-aceastaşi dzî, poveaste pentru făcuta minune la Africa, în cetatea Carthaghenelor, în dzîlele împăratului Iraclie şi patrichiul Nichita ce-au fost în Africa, minune ca aceasta. Orecare cinovnic într-acelaş oraş, scornindu-să omor într-însul, să dusă cinovnicul boiarinul acela cu femeaia la un metoh al său, fugînd de omor. Dară vrăjmaşul dracul l-au băgat în pache de-au făcut preacurvie cu femeaia mitoharului său, la odaie. Şi, lovindu-l buba, au murit.

Şi, trecînd trei ceasuri după ce l-au îngropat, începu a striga din mormînt: "Miluiţi-mă!". Şi, deşchidzînd mormîntul, îl aflară viu. Şi nu putea să grăiască. Iară popa Africăi, Thalasie, l-au mîngîiat.

---

* 2 Timothei 3: 8.

** Ianuş Ianni

Apoi, după patro dzîle, au spus aşea: "Cînd vrea să-m iasă sufletul, vedeam neşte sarachini negri groznici, de mă dvoriia. Apoi vădzuiu doi vonici tineri frumoşi, luminaţi, că veniră şi de aceştia s-au bucurat sufletul mieu. Şi, luîndu-mă tinerii aceia, mă suia în ceriu. Iară vamăşii sarachinilor acelora cerca tote păcatele meale, scrise pre la tote vămile deosăbi. Întîi la clevete, na 2 de porîganie, de batgiocurie, na 3 de zavistie, na 4 de minciuni, na 5 de mînie şi urgie, na 6 de mîndrie, na 7 de praznoslovie, vorove deşearte, na 8, înşălăciunile şi camăta, na 9, strîmbătate, fală deşartă, na dzeace, iubostea argintului, na 11, beţiia, na 12, ţînearea-minte răului, na 13, farmecile şi otrăvile, na 14, îmbuibarea pîntecelui, na 15, idoloslujeniia, na 16, culcuş în păcate bărbat cu bărbat, na 17, preacurviia, na 18, tîlhăriia, na 19, furtuşagul, na 20, curviia, na 21, nemila şi năspriia inemii. Deci punea îngerii la tote unde mă aflam greşit bunătăţile meale. Şi, apropiindu-ne spre porta ceriului, ne-au ieşit înainte ceata vămii de curvie şi punea nainte-ne preacurviia ce făcusăm alaltaieri. Şi biruind, mă pugorîră la părţile ceale mai gios a pămîntului, unde să munceasc sufletele păcătoşilor, de care munci nu pote limba povesti. Iară eu, bocindu-mă şi tînguind cu plînsuri, mi să iviră acei doi tineri, către carii eu, plîngînd, dzîceam: «Fie-vă milă de mine şi mă voi pocăi-mă!». Atunce dzîsă unul către altul: «Apuci-te să să pocăiască?». Şi el dzîsă «Apucu-mă!». Atunce mă scosără şi pusără la mormînt. Şi vădzuiu trupul mieu ca neşte tină şi gunoi. Şi nu vream să întru. Şi ei îm dzîsără: «Nu e pu- / tinţă amintrelea să te pocăieşti, fără numai cu trupul, cu carele ai şi greşit!». Deci eu, atunce, întraiu şi, luînd trupul pre sufletul, am început a striga .". Aceastea deaca le dzîsă şi trăi 40 de dzîle fără mîncare, plîngînd. Şi, olecăndu-să, iarăşi au adormit.

Să ştii, iubite cetitoriule, de ceaste 21 de vămi că le-am scris din svetîi Vasilie Novii, că într-acesta prolog numai trei le spune pre nume, alalte le tace! Dară noi nu le-am lăsat nescrise pentru folosul sufletesc!

Ci-acesta-i din cel de la Mosc poucenie a sîntului Nil pentru călugări, dară-i şi mireanilor!

"Şedzîndu-ţi în chilie, adună-ţi mintea, pomeneaşte-ţi dzua morţii tale, caută-ţi de-ţ chiteaşte umoritura trupului de-atunci! Pomeneaşte-ţi greul şi nevoia şi durearea de-atunci, osîndeaşte deşertăciunile lumeşti! Pomeneaşte tocmala muncilor iadului, gîndeaşte-ţi ore cum şăd acolo sufletele şi-n ce amară tăceare şi-n ce amar suspin şi-n cîtă fricâ şi nevoie şi-n ce aşteptare nepărăsîta dureare a sufletului nefirşita lacrămă! Dară şi Dzua învierii ţ-ad aminte şi dvorba ce vei să stai naintea lui Dumnădzău la giudeţ! Năluceaşte-ţi, chitind cu mintea acel straşnic giudeţ şi giudecată! Ado-ţi la mijloc acealea ce vor fi păcătoşilor cu pîră: ruşinea de Dumnădzău şi-a îngerilor şi a stăpînilor începătorilor şi naintea tuturor sinţilor! Şi muncile tote: focul veacinic, viiarmele neadormit, Tartarul, întuncarecul şi, preste tote aceastea, groza cea ne-ncăldzîtă, scrîşcarea dinţilor şi spăriaturile şi caznele! Ado şi cealea ce sînt sinţilor gătate bunuri: îndrăznirea şi prietiniia cu Dumnădzău şi cu sinţii săi îngeri, cu arhanghelii, cu stăpînitorii şi cu tot nărodul împărăţiiei ceriului şi daruile ceale luminate, cununile măcenicilor ş-a toturor direptîlor! Bucuriia şi dulceaţa ţ-ado la minte aceastea amîndouă! Şi, pentru osînda păcătoşilor, să suspini şi să plîngi şi să te-mbraci în haină de jeale, temîndu-te să nu cumva mergi şi tu cu păcătoşii! Iară pentru bunurile ce sînt gătate direptîlor te bucură şi-ţ fă inemă
428r bună şi de dîn- // şii te-ndulceaşte, iară de păcătoşi depărteadză-te! Aceastea să cauţi, să nu le uiţi nice dănăoară, ori în chilie eşti, ori afară, ori la lucru, ori fără lucru, să nu le uiţi aceastea, ca săvai cu aceastea să te poţi apăra de gîndurile ceale deşearte şi stricătore!

Din otecinic:

Dzîsă avva Athanasie că: "Mulţi grăiesc aoria şi dzîc: «Unde-i gona şi muncile ce răbda sinţii pre atunce?! Iată-ţi-oi, munceaşte-te cu ştiinţa, mori păcatului, umoră-ţi mădulările pemînteşti şi iată-te-i că vei fi măcenic cu voia! Că sinţii să lupta cu împăraţii şi cu voievozii! Ai şi tu pomcişitoriu pre diavol împărat păcatului şi voievodzi pre dimonii! Că aşea pre-atunce lor le era capiştile şi jărtviştile denainte şi spurcata închinăciune idolilor, mincinosul cumir chip cioplit. Deci, să-ţ înţălegi puind în suflet că iaste şi astădzi capiştea şi jărtvişteа şi mincinosul cumir, în suflet cugetîndurea: capiştea-i nesăţiosa lăcomie, jărtvişteа-i dulciosele pofte, iară cumirul a înherbădzării duh! Că cela ce lucreadză la curvie şi să zăbăleaşte cu mîrseaie spurcate de Isus s-au lepădat şi idolului să-nchină! Că are în sine idolul Afroditei*, spurcările trupului şi mîrseaiele! Aşijdere cela ce-i biruit cu mînia şi urgiia şi nu-ş taie nebuniia acestuia chin de Isus s-au lepădat şi are în sine pre Mars** bodzul şi s-au îndueplecat mîniei, carea iaste sămn de turbată nebunie! Aşijdere cela ce-i iubitoriu la arginţ şi la mîrseaiele averii,

*Venerei
**Aris

de-ş încuie inema de cătră fratele său şi nu miluiaşte pre de-apropele său de Isus s-au lepădat şi slujeaşte idolilor şi are în sine pre Mercurie idolul ce-i dzîc Ermis! Şi acela să-nchină făpturii mai vîrtos decît făcătoriul, că răddăcina tuturor răutăţilor iaste ibostea argintului! Şi aşea te vei opri de cătră aceastea şi te vei feri de chinurile ceale necurate, iată c-ai călcat cumirii, adecă idolii, şi te-ai lepădat de rea credinţă! Şi eşti măcenic, c-ai mărturisit mărturiia cea bună!».".

Într-aceastaş dzî, sîntul **СШТИТЬ**. Patriche, episcopul Prusii. Şi pentru giudeţ. /

Acesta sînt, pentru bunătatea şi-nţălepciunea ce avea din pruncie, stătu episcop Prusei. Dară, pentru credinţa lui Hristos şi pentru osăbită rîvnă dumnădzăiască, fu prins de idoloslujebnicii. Şi, venînd naintea cneajului, înfruntă deşertăciunea idolilor. Şi muncit cu multe fealiuri de cazne, obîrşi cu morte de sabie. Dară la-ntrebări cîndu-l întreba tiranul pentru muncile iadului, spunea aşea că Dumnădzău au gătat două locuri, unul cu mult bine de tote bunuri carile s-or îndulci direptii, iară altul cu întunearec şi cu foc unde vor să să muncească păcătoşii. Şi cum că Dumnădzău n-au pus numai foc în tot pămîntul, ce şi în ceriu iaste foc şi apă, că altă apă-i această deasupra pre pămînt, care să chiamă mare şi alta-i cea dedesupt carea-i dzîc bezna, din carea, ca prin ţevi, izbucnesc izvoräle pentru viaţa nostră. Iară de la focul ce-i dedesupt izbucnesc afară ape fierbinţi, unele mai fierbinţi, altele mai stîmpărate. Iară locul cel de supt pămînt, precum spun "muncealniţă" celor fără-leage, necuraţilor, precum şi apa cea mai dedesupt o dzîc "ghiaţă" şi "tartar", în carele elinii şi dumnădzăii lor să muncesc, în veacil!".

Şi dzîcea aşea că: "Eu, încungiurînd Ţara Jidovască şi trecînd Iordanul, am văzdut un pămînt de mărturisiia urgiia lui Dumnădzău pînă astădzi prin păcate ce făcea acei păgîni, umorînd ospeţii nemeriţii şi făcînd ş-alte spurcări. Şi-nc-am văzdut loc de să suie fum şi pămînt ars fără nice o pomă, nice altă vlagă sau fiinţă umădă. Şi aceasta-i vederată celora ce li-i voia să vadză. Margă de vadză focul care iaste în Etna Sicheliei! Drept-aceasta, vă mărturisim pentru giudeţul care va să fie de la Dumnădzău cu foc, c-am văzdut şi în Neapoli, afară de oraş 6 mile, un munte prăbuşit care izbucniia foc de iarbă puciosă şi să suia ca apa 300 de stînjene la vîrvul muntelui! Ş-au ars pămîntul şi pietrile atîta, cît acel de pre-atunce preacuvios episcopul Stefan, ieşind cu litiia, s-au rugat lui Dumnădzău ş-au încetat focul.

Lui Dumnădzău slavă în veaci. Amin."

429r **ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 29, svinţii apostoli Ia-** // son şi Sosipatru.

Dintr-aceştia, amu Iason era tarsean. Carele şi întîiul s-au vînat de-acolea în credinţa cea bună, iară Sosipatru din Ahaiia era pornit. Şi priimi apoi de la acesta în Hristos credinţă. Deci, băgîndu-să ei amîndoi ucinici sîntului Pavel Apostol, Iason stătu dascal şi învăţătoriu oraşului său, iară Sosipatru priimi cîrma sîntei besearicei Iconeului. Carii păscînd bine besearicile lor, mearsără la părţile Scăpătatelor. Şi, sosînd la ostrovul Corifonilor, feacerâ o ghizdavă besearică sîntului pîrvomăcenic Stefan, unde, slujind lui Dumnădzău, trasără pre mulţi spre credinţa Domnului Hristos. Şi, clevetiţi către Cheravlin Împărat, i-au închis în temniţă, unde era închişi şeapte vătaşi de tîlhari. Carii le era aşea numele: Satornin, Iachishol, Favstian, Iannuarie, Marsalie, Evfrasie şi Mammin, pre carii cu cuvîntul şi cu lucrul i-au întors în credinţa Domnului Hristos, de i-au făcutu-i în loc de lupi oi. Carii apoi aruncaţi în căldări cu smolă îmfocată şi cu iarbă puciosă şi cu ceară şi într-însele ş-luară cununile mărturiii.

Aşijdere şi temniceariul credzînd în Domnul Hristos, îi tăiară mîna cea stîngă şi piciorele şi-i tăiară şi grumadzîi, chemîndu-şi pre Domnul Hristos milostiv. De-acii, scoţînd pre Iason şi pre Sosipatru din chisore, i-au dat pre mîna eparhului Carpian să-i căznească. Carele, întrebîndu-i, iarăş i-au legat şi i-au aruncat la temniţă. Pre carii, deaca i-au văzdut aşea legaţi fiica craiului Cherchira şi deaca ştiu că rabdă patimile pentru Domnul Hristos, numi şi pre sine vederat creştină şi împărţi la mişeі şi la săraci podobele ei ceale de aur ce era îmbrăcată. Care, deaca ştiu tatăl ei şi deaca nu putu să o întorcă de la pravila gîndului ei, o închisă în temniţă şi o deade unui spurcat curvariu săracin negru să o strice. Carele, sosînd la uşea temniţii, au sărit o hiară de l-au fărîmatu-l. Iară sînta ficiorâ, deaca ştiu, l-au ieşlit cu numele Domnului Hristos şi l-au izbăvit de fiară cu vorova ei cea sufletească; l-au făcut creştin. Şi el strigă: "Mare iaste Dumnădzăul creştinilor?!". Şi, luîndu-l tiranul, l-au căznit cu munci cumplite de l-au umorît. De-acii, cărară slujitorii leamne pregiur temniţă şi aprinsără cu foc, să ardză / cu totul pre sînta ficiorâ.

Şi, ardzînd temniţa, rămasă sînta sănătosă. Şi mulţi credzură din minune, de să feacerâ creştini. Pentr-aceaea, o spîndzură tiranul la un lemn şi i-au datu-i fum năduşit pre dedesupt. Şi ş-au dat în mîna lui Dumnădzău sufletul sînta ficiorâ Cherchira, fiica acelui crai, luînd cununâ de împărăţiie veacinică, în ceriu cu mirele ei Hristos să împărăţască, ca o ficiorâ şi măceniţă.

Iară împăratul, craiul acela, porni gonă asupra creştinilor. Şi, fugind sinţii la alt ostrov aprope, el purceasă acolo să-i munciască. Şi, întrînd pre luciul mării, s-au necat ca faraon acesta Cheravlin Împărat. Deci, poporul lui Dumnădzău lăudară pre Dumnădzău cu cîntări de mulţămire. Şi, slobodzîndu-să de la închisore sinţii apostoli Iason şi Sosipatru, îmvăţa şi propoveaduia neopriţi, cu cuvîntul lui Dumnădzău.

Şi, aşedzîndu-să în scaun alt împărat şi deaca ştiu de rîndul sinţilor, îmvăţă de herbîntară o bute de fier plină de smolă şi răşină cu ciară şi bägă într-însă pre sinţii apostoli. Şi, dînd tărie focului, sări de arsă pre mulţi necredincioşi. Iară sinţii apostoli, ieşind sănătoşi, mulţi credzură în Domnul Hristos. Iară împăratul, spîndzurîndu-şi o piatră de-a grumadzi, plînsă, dzîcînd: "Dumnădzăul lui Iason şi a lui Sosipatru, miluieşte-mă!". Iară fericitul Iason naintea împărătului dojenind, îmvăţînd tot nărodul, au botedzat pre toţi, în numele Tatălui ş-a Fiiului ş-a Sîntului Duh, puind împărătului nume Sevastian. Şi, preste puţine dzile, fiiul împăratului, războlindu-să, muri. Iară apostolul, făcînd rugă, l-au învis. De-aciia, de-atunce, feceră multe minuni. Şi, zidind besearici preafrumose şi împlînd bine tote lucrurile şi cum să cade şi crescînd turma Domnului Hristos, la bătrîneaţe bune cătră doritul Hristos Domnul s-au pristăvit.

Într-aceastaş dzî, sinţii şeapte măcenici ce fusease tîlhari şi prin sîntul Iason credzuţi în Domnul Hristos şi-n căldare clocotită de smolă aruncaţi, să săvîrşiră.

Într-aceastaşi dzî, sînta măceniţă Chercheriia, fiica lui Cherchillie Împărat cu săgeţi săgetată s-au săvîrşit.

Într-aceastaş dzî, sinţii măcenici Zinon şi Vitalie, cu foc să săvîrşiră.

430r Într-aceastaş dzî, sîntul măcenic Evsebie în foc săvîrşit. //

Într-aceastaşi dzî, sinţii apostoli Onisifor şi Evvod.

Aceştia era din cei şeaptedzăci de apostoli carii pomeneaşte sîntul Pavel Apostol în *Poslanie*. Deci* sîntul Onisifor au fost episcop la Colofone, iară Evvod stătu în scaunul Antiohiei, pus de sîntul marele apostol Petr. Şi amîndoi aceşti svinţi, în multe cazne şi năpăşti răbdaţi şi pre mulţi cătră Domnul Hristos la credinţă întorcînd, să suirä şi ei la doritul lor Domnul Isus Hristos, a Căruia-i slavă şi puteare cu Părintele şi Sîntul Duh în veaci de veaci. Amin.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 30, sîntul slăvit apostol Iacov, fratele sîntului Ioan Bogoslov.

Acesta era ficior lui Zevedeu şi frate sîntului Ioan Bogoslov. După ce fură chemaţi Andrei şi Petr, fură aduşi de maica lor amîndoi şi de Hristos chemaţi. Carii läsînd îndată pre tatăl lor şi curabiia şi mreajea şi tot ce avură, urmară Sinţiii sale. Şi atîta i-au îndrägit cît şi unuia dărui de s-au culcat cu capul la pieptul Svinţiii sale la sînta cină, iară altul să bea păharul care şi Sinţia sa au băut. Şi acesta atîtă rîvnă avea cătră Sinţia sa, cît vrură pugorî foc din ceriu, să topască pre necredincioşii, de nu-i vrea fi oprit bunătatea Svinţiii sale. Drept-aceaea, şi pururea îi lua cu sine pre amîndoi aceşti fraţi Ioan şi Iacov şi pre Petr căpeteniiul la rugă şi la alalte isprăvi, arätîndu-le ceale mai nalte şi mai täinuite învăţături şi porunci (şi la sînta sa preobrajenie în muntele Thavorului îi-au arätat sînta sa dumnădzăire cu Părintele şi Sîntul Duh, de pre glas şi de pre nuor).

Pre acest fericit Iacov, după nălţarea Sinţiii sale Domnului nostru Isus Hristos, nesuferind Irod cutedzarea lui cu carea propoveduia märturiia spăseniii, ş-au pusu-ş mînule pre dînsul de l-au umorît, trimiţîndu-l al doile martur la Domnul Hristos, după întîiul martur Stefan.

Într-aceastaşi dzî, sîntul măcenic Maxim.

Într-aceastaşi dzî, aflarea sintelor moştii a sîntului **сщтнѡмчнкъ**. Vasileu, episcopul de Amasiia./

Într-aceastaşi dzî, dintru svinţi părintele nostru Donat, episcopul de Evroiia.

Acesta era în dzilele marelui Theodosie Împărat, episcop în oraşul Evroiia, la Ipironul cel bätrîn. Şi într-acea ţară era un sat, anume Soriia, în carele era o fîntînă de apă. Şi cît bea dintr-însă muriia cu amar. Şi, oblicind sîntul episcop Donat, mearse la fîntînă cu clirosul său. Şi-ndată cum sosî, să feace tunet. Şi ieşi un zmău veninat ce era încuibat într-acea fîntînă, de tîmpină pre sîntul, cum era călare pre asîn şi ispitind cu coda să-mpiiadece piciorele asînului. Iară sîntul ş-bătea asînul şi lovi pre zmău de muri îndată. Atunce strînsără leamne aceia ce vădzură minunea şi feceră foc pregiur zmău de-l arsără. Iară de apa aceii fîntîne nime nu cutedza să să atingă să guste. Deci sîntul feace molitvă şi o blagoslovi şi bău întîi sinţia sa. Apoi, băură toţi, fără fricä. Din carea bînd, veselindu-să, fără vătămare, mearsără pre-acasăşi.

* Timothei: 2.

Aceastea audzînd Theodosie Împărat, chemă pre toţi episcopii cîţi era acolo şi-i întrebă carele-i Donat cela ce-au umorît cu lovitura pre zmăul şi cu ruga au dat apă din ceriu. Iară ei i-l arătară, dzîcînd: "Acesta-i, o, împărate!". Şi împăratul, sărutîndu-l, l-au dus la împărăteasa. Şi cădzînd amîndoi la piciorele sîntului şi rugîndu-l şi grăind: "Şerbul lui Dumnădzău, rugămu-te, fă milă cu noi, că avem o hiică unişoră, supărată de cumplit dimon şi sintem forte mîhniţi la suflet! Şi, de vei tămădui-o, ia sinţia ta giumătate de avearea ei!". Iară sîntul dzîsă: "Să vie cucona!". Şi ei luară pre sîntul de-l dusără la dînsa. Şi luînd sîntul sama dimonului, l-au izgonit îndată de la cuconă şi o au tămăduit. Deci împăratul dîndu-i giuruita pentru iştealeniia hiică-sa, sîntul n-au primit să ia. Iară din bună-voia sa au poftit un loc să-ş facă besearică. Care loc iaste aprope de oraşul lui, de-i dzîc Omfalin. Şi-ndată împăratul cu urici l-au däruit.

Acesta fericit au învis şi pre un mort ce nu läsa un datornic să-l îngrope, pînă nu-i va plăti. Şi, deaca l-au învis şi s-au aşedzat cu datornicul, ş-au rumt zapisul; atunce-i porunci iarăşi de răpăosă, // 431r
să dormă pînă cînd va fi în deşteptatul cel de-a valoma, la Înviere. Şi, tîmplîndu-să iarăşi patimă pămîntului de seacete, cu dzîsa împăratului ieşi sîntul afară de oraş, cu litie la rugă. Şi făcînd ruga, veni din ceriu atîta de multă ploie în ţară, cît să împlu de-ţ părea c-a hi potop. Iară-mpăratul avînd grije de sîntul, că era numai cu o haină şi ploia era mare. Şi, deaca veni sîntul în curte şi nice leac nu i să udasă haina de ploie, să minuna toţi. Iară împăratul să bucura de cuvîntul sîntului şi, dîndu-i aur pre sama faptului besearicii şi alte lucruri de podobit besearica, l-au mînat acasă. Deci, märgînd şi făcînd besearica şi tocmindu-şi mormîntul, fiind forte bătrîn, s-au pristăvit cătră Domnul.

Pentr-a lor sinte rugi, Dumnădzău miluieşte şi ne spăseaşte. Amen.

Coneţ lui Aprilie şi slavă lui Dumnădzău în veaci. Amin.

Şi eu, smeritul Dosoftei, mă rog cu umilenie nu mă uitareţi la sînta rugă pre un misel şi netreabnic şerb lui Dumnădzău şi Dumilor vostre svinţi creştini, ce mă pomeniţi şi mă iertaţi!

NOTE:

1.(trad.n.)(sl.) "Tatăl nostru"
2.(trad.n.)(sl.) "Cred în unul Dumnezeu."
3.(trad.n.)(sl.) "Şi vei clibera pe robul tău, Stăpîne !"
4.(trad.n.)(sl.) "blînd pe drumul său"
5.(trad.n.)(sl.) "Blagosloveşte, Doamne !"

MAIE

are 31 de dzile. Dzua are ceasuri 14 şi noptea - 10. /

ÎN ÎNTÎIA DZÎ, pomenirea sîntului proroc Ieremiia.

Acesta svînt proroc din pîntecele maică-sa s-au svinţit lui Dumnădzău. Şi era sînt Domnului şi proroc din Anatol. Iară la Dafnele Eghipetului, ucis cu pietri de poporul, s-au săvîrşit. Şi s-au astrucat în locul lăcuinţei lui faraon. Derep-ce că, eghipteanii, avînd bine de la svinţia sa, l-au slăvit cu cinste, că prin ruga lui murîră aspidele cealea ce-i umoriia şi zmeii ce sînt acolo în apele Nilului, le dzîc eghipteanii "efoth", iară ellinii le dzîc "crocodili". Şi cîţi sînt pre acolo credincioşi pînă astădz mărg la locul mormîntului svîntului, de-şi iau ţărnă şi să tămăduiesc de muşcătura aspidelor!

Şi spun cum Alexandru Machedon stătu deasupra la mormîntul sîntului proroc. Şi, deaca ştiu poveastea lui, au mutat sintele lui moştii în Alexandriia cea Mare şi le-au împărţît prin pregiurul cetăţii, în zidiuri, de-au gonit aspidele. Şi-n locul lor adusă pre argalii de la Argos, din Greţiia', ţiind nume Argalei de la Argos. Ş-au dat prorocul sămn popilor Eghipetului că să vor scutura idolii lor şi vor cădea cu toţii pentru Mîntuitoriul Cuconul ce să va naşte din ficioră şi în iasle s-a pune. Şi pentru-aceaea, pînă astădzi aduc în loc Dumnădzău o ficioră şi o culcă în loc de Născătore. Şi pun şi un prunc în iasle şi li să închină. Pentr-aceasta, i-au întrebatu-i Ptolemeu Împărat şi-i spusără că: "Taina aceasta iaste dată părinţilor noştri de prorocul sînt. Şi o aşteptăm să-i vie obîrşiia tainei aceştiia.".

Şi spun şi pentru prorocul cum, mainte de prada besaricii, au apucat secriiul legii şi cu ce era într-însul (şi cortul ce era făcut de Moisi la muntele Sinaiului) şi le-au dus de le-au mistuit supt o stincă de piatră, în munte. Şi dzîsă către omeni c-au venit Domnul în Sinai cu puteare şi va fi sămnul venirii lui cînd s-or închina lemnului tote limbile. Şi dzîsă că nimerea n-a putea să scoţă acesta secrii, fără numai Aaron Preutul. Şi iarăş nimere nu va putea să deşchidză tablele ce sînt într-însul, nice din preuţi, nice proroci fără numai Moisei, alesul lui Dumnădzău. Şi la Dzua Îmvierii întîi să va rădica
432r chivotul, adecă secriiul legii şi va ieşi şi să va pune în munte lui Sinai. // Şi să vor strînge sinţii la dînsul, aşteptînd pre Domnul şi fugind de vrăjmaşul care va îmbla cercîndu-i ca să-i umoră. Dară în piatra aceaea au însămnat cu deagetul numele lui Dumnădzău şi s-au făcut tiparul slovelor cum ar hi cioplit cu fierul. Şi nuor luminat acopere numele. Şi nu pote chibzui nime locul, niceş va putea nime să-l citească, pînă la Dzua aceaea.

Şi iaste piatra în pustie, unde întîi s-au făcut secriiul, chivotul, între munţii unde dzace Moisi şi Aaron. Şi vine noptea nuorul ca focul, la locul acela în chipul celui de la-nceput (caută la Macavei **КНИГА 2, ГЛАВА 2: НЪДАЪѢСИ КЪПЪДСЛИЕ ОУ ЕРЕМЇША ПРОРОКА ЖЕ КАЗДА ИНЪИМЪ КТШРЫ ШАИ Е НИБЕЛАНШ ДБЫ Е ЗЕЛЇ ОГЕНЇ**), adecă "să găseaşte în *Scriptură* la Ieremie Prorocul cum c-au dzîs acelora carii să ducea în robie să ia focul". Acesta foc era foc nestîns a Besearicii carele era în besearică. Din care aprindea jărtvele şi tămîia, pote fi fost şi de focul ce pugoriia din ceriu (caută la Levi, **ГЛАВ** 6:12:13 "foc veacinic" şi-i **ЧИСЛА** 3:3:4 şi cum au băgat în peşteră, în muntele de unde au prăvit ţara cea făgăduită, cortul şi chivotul şi altariul cel de aur de le-au ascuns). Şi să face săborul lui în Besearica sîntului apostol Petr, carea-i aprope de sînta Besearica cea mare.

Într-aceastaşi dzî, sîntul **СЩТИТОМЧЕНИКЪ** Vata Persul.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. Amen.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 2, pomenirea dintru svinţi părintele nostru Athanasie, patriarhul de Alexandriia.

Acesta svînt au trăit pre pămînt viaţă îngerească. Iară podvigurile ce s-au nevoit pentru pravoslavnica credinţă şi luptările ce-au avut de la zloslavnici eretici şi deasele cu strîmbul izgnanii şi mincinosele clevete ce-au suferit le scriu pre larg alte istorii şi le aduce la mijloc şi sîntul Grigorie Bogoslov. Drept-aceaea, neputînd să le spunem deplin, om dzîce mai puţîn.

* Ţara Greceascâ

Fost-au sinţia sa sîntul Athanasie tizul fără-morţii, de mo- / şie din Eghipet, părinţi bogaţi şi îmbunătăţîmaţi. Şi, încă de mic, pînă era la părinţi, feace o giocă cu alţi cuconi lîngă marginea mării. Să feacerâ ceate de popi şi diaconi şi hirotonirâ pre Athanasie episcop. Şi veniia la dînsul cuconi nebotedzaţi şi-i botedza cu apa mării. Aceasta văzînd patriarhul de Alexandriia, sîntul Alexandru, s-au mirat mult. Şi cunoscînd din Duhul Svînt că aceastea ce să feacerâ plazuri era şi chipuri celor de-apoi. Deci, pre cuconii ce-au botedzat cuconul Athanasie giucîndu-să i-au săvîrşit patriarhul, ungîndu-i cu svîntul mir, iară pre Athanasie l-au dat la dascal.

Şi, sosînd la vîrstă, l-au hirotonit diacon şi l-au luat cu sine la sîntul săbor, la cel dintîi, în Nichea, de-au afurisit pre Arie şi pre agiutorii lui. N-au trecut multă vreame şi, răpăosînd svîntul Alexandru, stătu în scaun sîntul Athanasie.

Într-aceastaşi dzî, vitejiia sinţilor măcenici Esperie şi Zoi, femeaia lui şi cuconii lor, Chiriac şi Theodul.

Aceştia svinţi Esperie şi Zoi era în vreamea împăratulu Adrian, şerbi fiind cîtu-i despre trupuri, la Italiia a orecăruia ce-l chema Catal şi Tetradiia, femeaia lui, nemearnici Rîmului. Carii i-au cumpăratu-i de la Pamfiliia. Dară era slobodzi la sufletele sale. Drept-aceasta, niceş vrură să slujască cu trupurile a stăpîni păgîni, carii în locul Tvoreţului să-nchina la idoli. Că dzîsără Chiriac şi Theodul cătră maica sa să nu mai petreacă mai mult împreună cu păgîni, ce să să desparţe de dînşii, să nu pie cu dînşii. Iară ea dzîsă: "Stăpîn ne iaste!". Iară ei strigară că: "Cu sîntul sîngele a Domnului Hristos sîntem răscumpăraţi!". Deci, învoindu-să cu dînşii maica lor şi-mbărbătîndu-să, mearsără la Catal de-i dzîsără că Domnul Isus Hristos iaste lor stăpîn: "Dară pentru tîmplare ne stăpînişi tu la trupurile nostre! Dară noi mai cinstîm mai mult să ne stăpînească Domnul nostru Hristos, că mai tare trebuie a să pleca tot însul la Dumnădzău decît la omeni!". Şi, minunîndu-să dintr-aceasta Catal, i-au luatu-i cu maica lor de i-au trimis în Tritoniia, la Esper, tatăl lor.

Apoi, Catal făcîndu-şi rodinile unui cucon al său, le trimisă prîndz carne şi vin din ceale slujite idolilor, // iară maica lor Zoi lepădîndu-le cînilor. Deaca ştiu Catal, s-au mîniat ş-au spîndzurat întîi 433r
pre cuconi, de i-au strujit cu unghi de fier. Şi, mîngîindu-i părinţii şi-mbărbătînd să nu slăbască, ce să rabde pînă-n sfîrşit, căutînd la cununa măcenicească. De-acii, pugorîndu-i, i-au bătut cu maica lor şi tatăl. Şi, aruncîndu-i pre toţi în cuptoriu îmfocat, deaderă-şi sufletele la Dumnădzău. Iară deminează, ieşind glasuri ca de cîntăreţi, destupară cuptoriul şi pre nime n-aflară, fără numai pre sinţii adormiţi, ca cum vrea fi de somn, cu feaţele spre răsărite. Şi să face săborul lor în sînta lor măcenicească besearică, ce-i dzîc Deitero.

Pentr-a lor sinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. Amen.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 3, svinţii măcenici Timothei şi Mavra.

Acest svînt Timothei, aflîndu-să în shima cliricească, învăţa sintele cuvinte nărodul din satul Penapeon, luîndu-şi femeaie pre Mavra. Şi încă nu lăcuisă amîndoi 20 de dzile, fu pîrît şi tras la ighemonul Thivaidei arian. Carele poruncîndu-i să-ş aducă cărţi din care citeaşte creştinilor şi el nu vru. Ce dzîsă ighemonului că-ş socoteaşte şie în loc de cuconi cărţile, din carile să-ntăriia şi să străjuia de îngerii, chemîndu-i într-agiutoriu şi putearea acelor scrise într-înse. Şi dzîcea că nime nu-ş dă cuconii spre morte de bună-voia sa. Drept-aceaea, i-au bătutu-i prin urechi pirone înfocate, din carile i s-au betejit ochii şi s-au scurs. De-acii, l-au legat cu gleznele la o rotă şi i-au pusu-i zăbale în rost. Şi l-au spîndzurat cu capul în gios, legîndu-i o piatră la grumadzi.

Şi, neînfrîngîndu-l cu aceastea, gîndi ighemonul să-nşeale pre Mavra, femeaia lui. Şi o măguliia să să podobască şi să slujască la idoli. Şi ea, neascultîndu-l, ce mai vîrtos ascultă de ce o învăţa sîntul şi mărturisi naintea ighemonului că iaste creştină. Deci, îi rumpsără părul din cap şi-i tăiară deagetele şi o băgară într-apă fierbinte. Şi, neardzîndu-să, să gîndi ighemonul că nu-i fierbinte, ce-i reace apa în carea s-au băgat. / Şi porunci să-i pice de-acolo în mîna lui. Iară sînta luînd cu mîna ei din căldare şi băgînd în mîna lui, i s-au jipuit piialea ighemonului. Drept-aceaea, i-au răstignit pre-amîndoi. Şi, trăind 9 dzîle spîndzuraţi, învăţa unul pre-alalt înde eişi să rabde munci şi să sfătuia să nu să-nstreineadze. Şi aşea ş-deaderă sufletele lui Dumnădzău.

Dară spun cum dracul, venind în buiguială cătră sînta măceniţă, încă fiind pre cruce, îi da un paos plin de miiare şi de lapte, îmbiind-o să-l bea. Dară ea cu ruga l-au gonit. Şi iarăşi, cum o dusă la pîrîu curătoriu, cu ceale mainte vădzute mustăreaţe, adecă laptele şi miiarea, şi îmbiind să bea. Iară ea dzîsă: "Nu voi bea dintr-însele, ce din păharul ce mi-au dires Hristos!". Şi aşea învincit dracul, să dusă de la dînsă. Şi, astătînd îngerul Domnului Dumnădzău, i să vedea sîntei că o dusă în ceriu. Şi, luîndu-o de mînă şi-i arătă scaun şi veşmînt de podobă alb într-însul şi cununâ. Şi-i dzîsă că: "Ţie aceastea sînt

gătate!". De-acii, la mai nalt loc o dusă şi iarăşi îi arătă alt scaun şi ca mai frumos veşmînt şi cununa şi-i dzisă: "Aceastea bărbatului tău s-au gătat de i s-au dat în sorte, dară a locului diferenţie ţ-arată că bărbatul tău mai vîrtos prilej de spăsenie îţ fu!". Şi să face sărbătorea lor în sînta lor măcenie, carea iaste decîndе în Iustiniiane.

Într-aceastaşi dzi, hartul sinţilor Diodor şi Rodopian Diaconul. Carii era prin vremile lui Dioclitian. Şi, pentru credinţa în Hristos, de ai săi orăşeani sudalmi multe şi bătăi şi rane răbdînd, în Afrodisiia Cariei, mai apoi de tote, tot de aceiaşi împroşcaţi cu pietri, ale sale lui Dumnădzău deaderă sufletele.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. Amen.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 4, sînta măceniţă Pelaghiia. Stîh:

În bou de-aramă şi Pelaghiia arsă

La al ei mire, la Hristos, de sîrg mearsă.

Aceasta era din Tarso, în vremile lui Dioclitian Împărat. Şi, audzînd de credinţa în Domnul
434r Hristos şi // cercînd a şti aceaea carea-i, au vrut pre episcopul botedzînd. Şi, slobodzîtă de la maică-sa, ca, vădz Domne, să-ş margă la doică*, iară ea mearsă la episcopul. Carele din dumnădzăiască suflare pornit, au priimitu-o şi o au botedzat. Care lucru logodnicul ei, fiiul împăratului, deaca audzî şi cu totul în patimă cădzînd de dragoste, s-au umorît pre sine. Iară Dioclitian, desfirînd ficioara cu multe cazne şi a o depărta de la credinţa Domnului Hristos neputînd, un bou de-aramă l-au îmfocat şi într-însul pre ficiora sîntă au băgat. În carele depreună firşeniia şi cununa mărturiei au dobîndit, că putu de răsîpi sămeţiia vrăjmaşului prin putearea crucii a mirelui ei Hristos, de feace izbîndă, vitejeaşte biruind. Şi acmu să veseleaşte camai adevărat, împreunîndu-să cu Sinţia sa, mirele ei cel camai drag, Fiiul lui Dumnădzău, viu ţiindu-şi îmbe feciii aprinse, măceniceascâ şi ficioreascâ, în luminata şi nalta împărăţiie veacinică.

Într-aceastaşi dzî, pomenirea preacuviosului părintele nostru Nichita Prezviterul şi egumen mănăstirii Michidiei.

Acesta svînt Nichita, dorind verguriia ** **şi** ţînearea, să sălăşlui în munţi, la mijlocul sosînd a tuturor bunătăţilor. Şi să hrăni în cetăţile liniştii şi, suind dimbe părţi, sosî la cereasca petreacere. Şi cu cuvîntul dumnădzăiesc iconom s-arătă şi credzut tăinuitoriu. Drept-aceaea, şi ca un sinţit preut a sinţită turmă fu mai mare. Şi gonit de la turmă de iconoboreţi, cu izgnanii cumplite, şi mai amară fu supărat. Şi bunul viteaz nemişcîndu-să de la credinţă, ca un vîrtucios hîrăţ întrarmat, totă la suflet stricătore înşălăciune a bogoboreţilor au defăimat. De unde şi-ndoite fecliile aprindzînd, a mărturiei şi a postniciei, îndoite şi cununile din mîna Domnului au dobîndit.

Într-aceastaşi dzî, pomenirea cuvios părintele nostru Ioan Prezviterul de lavra bătrînă.

Acesta, din tinere unghi, cu dumnădzăiască dragoste săgetat, la Dumnădzău s-au lipit. Şi, părăsînd hrană desfătată şi petreacerea boierosă şi luminată şi streinîndu-să de moşie şi de rudenii şi crucea rădicînd, veni în strein oraş şi necunoscut, pentru streinatul Domn şi în / streini născut. Şi cutrierînd Sintele Locuri, într-a fericitului Hariton veni stînă şi cumu-i bine cătră luptări dezbrăcîndu-să şi cum place la Dumnădzău împlînd tot fealiul de bunătate, către Domnul au purces.

Într-aceastaşi dzî, preacuviosul părintele Ilarion, făcătoriul de minuni.

Acesta din tinereaţe crucea Domnului a umăr rădicînd, răstignitului stăpîn au urmat. Şi, patimile trupului supuindu-le Duhului, dar bogat de la Dumnădzău au dobîndit, a lecui tot fealiul de bole şi a izgoni dracii. Că în strîmticea căşuţă pre sine închidzînd şi dinafara a totă gîlceava fiind şi cu nepătimire luminînd-să, dumnădzăiescul preuţesc dobîndi har. Şi pre mulţi ani în aspră petreacere răbdînd şi de toţi mirat, că gîngăniilor contenia ce strica la sămănături şi rană de smidă au oprit. Şi pămînt însătat cu ploi au udat. Şi cursorea pîrîului ca Elisei au despicat. Şi săcată mînă au tămăduit. Şi orbului a vedea au dăruit şi a ologi şi fulgeraţi piciorele au îndireptat. Ş-alte multe feace minuni în slava adevăratului Dumnădzău nostru! Şi aşea cinstitulu-ş suflet au dat la Dumnădzău.

Pentr-a lor sinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. Amen.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 5, svînta mare măceniţă Irina. Tropariul:

"Mieluşeaoa Ta, Isuse, strigă în mare glas: «Tine mirele mieu dorind şi cercînd chinuiesc şi-mpreună cu Tine mă răstignesc şi cu Tine mă-ngrop în botedzul Tău! Şi paţu pentru Tine ca să împărătăsc cu Tine şi moriu pentru Tine, pentru ca pururea să vieţuiesc cu Tine. Şi ca o jărtvă neocită priimeaşte-mă carea cu dragoste m-am jărtvit Ţie »!".

* mamcă

** fetiia

Pentr-a ei rugi, Hristoase Dumnădzău, mîntuiaşte sufletele nostre!

Şi condacul, ГЛАС 3, АКВЕДАМЕ: "Cu feteştile frîmseţi, înpistrită ficioră, şi cu măceniceşt steme încununată, Irino, cu sîngele măceniei stropită, în mi- // nuni scripind, fulgerînd a vindecărilor, cu 435r
bună credinţă dobîndişi plaşcă vitejască de biruinţă a vitejiei tale!"

Aceasta era fiică sîngur născută lui Lichinie Împărat şi maice-sa Lichiniei, din cetatea Maghedon, Pinelopi, întîi de părinţii ei numită. Şi, fiind ea la trup ghizdavă şi faeşe şi cu frîmseaţele întrecînd vîrstnicile ei, într-un stan de piatră nalt petrecea. Care tatăl ei i-au zidit, cu 13 fetişore frumose, multă şi nelipsită de slujbă, avînd bogăţiie şi scaun şi masă şi sfeaştnîc făcute tote cu aur. Şi era cînd o pusă acolo de şease ani, de Apelian, orecare bătrîn, învăţată. Care l-au pus Lichinie a întra cătră dînsa.

Deci, vădzu în vis noptea porumbiţă venită, aducînd un frundzărel de maslin care l-au pus pre masă. Şi un vultur aducînd cununâ de flori şi pre masă puind. De-acii, pre altă fereastră, un corb şi pusă un şearpe pre masă. Şi, dezmirîndu-să ea şi cugetînd ore ce pote hi că sămneadză aceale ce vădzu, bătrînul Apelian i-au dezlegat visul, dzîcînd: "Porumbiţa iaste nevoinţa învăţăturii gîndului ei, iară frundzărelul de maslin, peceate lucrurilor şi deşchisătură botedzului, iară vulturul, împărat pasărilor fiind, cu cununa îi însămna biruinţa într-aleasele ei bunuri. Iară corbul cu şearpele scîrbă şi mişălătate arăta. Şi cu totul i-au dezlegat şi i-au tîlcuit şi lupta mărturiii i-au arătat. Carea pentru Hristos vrea să obîrşască. De-acii, alalte slăvite tote de rîndul ei spune-să-va, că numele ei, spun, că-i numit de îngerul, în loc de Pinelopi, Irina. Şi de la dînsul fu învăţată de rîndul Domnului Hristos şi cum că vor fi spăsiţi pentru dînsa multe de suflete întunearece şi cum îi va veni ei ucenicul lui Pavel sîntului apostol Timothei, de o va botedza.

Aceastea dară făcîndu-să, a tatălui său zdrobind idoli, i-au lepădat gios. Şi fu întîi pusă la strînsore de al ei tată, carele să o calce caii au poroncit. Din carii unul, în loc ce-i vrea face ceva rău, s-au răpedzît asupra tătîne-său şi l-au trîntit gios de i-au zdrobit mîna cea direaptă şi l-au umorît. Şi cu glas de om pre sînta fericind, îndată ea s-au dezlegat din legături. Şi, rugată de nărod, învisă pre tatăl ei cu / ruga. Carele cu trei mii de bărbaţi şi cu a sa femeaie credzu în Mîntuitoriul Hristos şi să botedză.

Şi, lăsîndu-şi împărăţiia, la turnul ce-ş făcusă hiicei sale au petrecutu-şi viaţa. Şi, luînd a lui împărăţiie Sedechie, iarăşi sînta să jărtvască idolilor fu silită. Şi, neplecîndu-să, în gropă adîncă cu capul în gios fu aruncată, în care veninate gîngănii, tot fealiul, era. Şi, acolo trăind nevătămată şi trecînd patro dzile, scosă, îi hiresluiră piciorele şi iarăş de îngerul fu sănătoşată. De-acii, la rotă fu legată. Şi, oprindu-să apa carea porniia rota, sînta rămasă nevătămată. Şi, pentr-aceasta minune, credzură lui Hristos opt mii de suflete a cuvîntăreţi.

Şi, Sedechie scoţîndu-să, scăpîndu-să de împărăţiie, Savorie, hiiu-său, asupra celora ce l-au scos oştindu-să, tîmpinîndu-l naintea cetăţii sînta Irina pre însul şi totă ostea acea cu dînsul i-au orbit cu ruga şi cu nevedeare i-au lovit. Şi iarăşi cu ruga a vedea au făcut. Deci, fu găvozdită la glezne cu pirone şi un sac plin de arină i-au încărcat şi trei mile o lungară în gonă. Iară pămîntul desfăcîndu-să şi în pîntecele său pre slugile tiranului şi din necredînciogi înghiţînd bărbaţi, dzeace mii. Credzură în Hristos alţi treidzăci de mii de bărbaţi şi încă ţîndu-să tiranul în necredinţă, venind, lovi, de ucisă îngerul 5 mii. Şi rămîind slobodă sînta şi îmblînd prin cetate, multe preaslăvite faceri să lucra de la sinţia sa. Şi venînd la turnul unde era tatăl ei cu Timothei Prezviterul, cinci întunearece de suflete venite la învăţătura ei, lui Hristos le-au închinat (botedzîndu-le) şi cu dînse, cei puşi de straje la turn bărbaţi, treidzăci şi trei. Iară în cetatea Callinicul, unde era Numerian Împărat sosînd şi naintea feaţii lui astînd şi pre Hristos Dumnădzău mărturisind, în trei boi de aramă fu băgată, dintr-unul într-altul şi-ntr-al treile mutîndu-o şi cel al treia bou preaslăvit purcedzînd şi îmblînd în care era sînta. De-acii, crepînd şi ieşind sînta nearsă, veniră către Domnul Hristos, de credzură, ca la dzeace întunearece.

De-acii, împăratul schimbînd viaţa şi murind, porunci eparhului să nu o treacă, ce să o căznească. Carele şi cu fier legîndu-o şi băgîndu-o în focare, rămasă nebetejită, îngerul lui Dumnădzău focul stîngînd şi depregiur dînsa legături rumpînd, // atîta cît s-au prea mirat şi eparhul cu cei ce era cu 436r
sine, de credzură şi veniră la Hristos Domnul nostru. Şi, ieşind veastea ei, Savorie, împăratul persilor, să-i taie capul învăţă. Şi, făcînd aşea şi în mormînt culcată şi iarăşi de îngerul fu învisă, fericindu-o îngerul de cealea ce pentru Hristos s-au nevoit şi pre ceia ce credzură pentru sinţia ei şi pre ceia carii vor pomeni-o pre sinţia ei într-aii cei viitori. Iară, după tăiarea cu sabie şi din morţi înviere, spun, cu stîlpare de maslin a mînă avînd, au întrat amiadzădzi, de s-au arătat împăratului. Şi el credzînd în Isus Hristos şi botedzîndu-să de Timothei Prezviterul cu mulţîme de dzăci de mii multe.

De-acii, sînta mearsă la cetatea ei Maghedon, la părinţii ei. Deci pre tatăl amu răpăosat lăcrămă şi să împreună cu maică-sa. Şi, luîndu-o sus nuorul, o dusă în Efes de petrecu acolo, făcînd multe minuni şi-i adevărat grăită, tocma cu apostolii. Şi, după aceaea, sosî la Apelian ce i-l pusease dascal la sînta Scriptură tatăl ei, la turnul cel de piatră. Şi svînta, adunînd pre cei în Efes şi numai şease omeni luînd şi pre Apellian venind la raclă nouă în carea încă nime n-au fost îngropat, într-aceaea au adormit, poruncînd pînă în patro dzîle nime să nu-i mişce piatra de deasupra, carea o pusă Apellian Dascalul. Şi, trecînd două dzîle, s-au aflat piatra rădicată şi trupul sintei. Deci aceastea de pre gînduri omeneşti, cîndai s-a părea unora necredzut. Dară lui Dumnădzău i să pote cealea ce nu să pot la omeni!

Fost-au în dzilele lui Constantin Împărat. 5815 era văleatul.

Într-aceastaşi dzî, stradaniia, vitejiia sinţilor măcenici Neofit, Gaie şi Gaian. Şi să face săborul lor în cinstita şi sînta Besearică a sinţilor slăviţi şi de minuni făcători fără arginţi Cozma şi Damian. Ce iaste în a lui Darie.

Într-aceastaşi dzî, obnovleniia Besearicii preasintei Dumnădzău-Născătorei ce iaste în a lui Chir.

Pentr-a lor sinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. Amen.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 6, svîntul dirept şi mult-stradalnic Iov. /

Iov era din oraşul Avsitida, din hotarăle idumeieşti din Araviia, din fiii lui Isav, nepotul lui Avraam. Atîta cît era al cince de la Avraam, tată-său îl chema Zaret, maică-saVosorra. Era-i întîi numele Iovav şi-au prorocestvuit 45 de ai. Apucat-au nainte de venirea Domnului Isus Hristos 1925. Pre acesta l-au ispitit dracul, mărturisit de Hristos dirept şi fără prihană. Şi, întrecînd pre toţi de pre pămînt şi despoindu-l din totă avearea lui şi ticăloşindu-l cu straşnice şi nemîngîiate rane, fugi ruşinat. Şi, aşea arătîndu-să direptul Iov ne-nduplecat şi nemişcat în loviturile năpăştilor, pre acesta l-au strigat de sus Dumnădzău la obîrşitul vitejielor lui. Şi i-au întors îndoit tote cîte i să luasă, precum vedereadză şi istoriia lui pre-amănunt. Ş-au trăit după rană 170 de ani, de-au împlut totă viaţa sa 248 de ani şi s-au săvîrşit.

Într-aceastaşi dzî, sîntul Coint, făcătoriul de minuni. Şi sîntul Troadie şi Adormirea sinţilor Andronic şi Athanasiia.

Într-aceastaş dzî, sîntul Theodorit de Antiohiia.

Într-aceastaşi dzî, vitejiia stradaniei sîntului **СЩТНОМЧНИКЪ** Theodot, episcopul Chiriniei de Chipru.

Acesta era în dzilele lui Lichinie şi Savin Ighemonul. Naintea căruia astătînd, fu bătut cu vine de bou, de-acii, fu spîndzurat şi strujit carnea şi culcat pre pat de fier înfocat; de-acii, aruncat în temniţă. Şi rumpîndu-să gona de pe creştini cu porunca Marelui Împărat Constantin sîntul, fu slobodzît de la-nchisore, aşea cum era muncit. Şi trăi 2 ani şi să pristăvi la Dumnădzău, în slava şi hfala Sinţiii sale, slăvindu-l Dumnădzău.

Pentr-a lor sinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. Amen.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 7, prăznuim pomenirea ce s-au ivit pre ceriu sămnul cinstitei crucii
437r la Constantie Împărat, fiiul Marelui Constantin, şi patriarhul Chiril de Ierusalim. //

În dzua Piatdeseatniţi, în maie, în 7, în 3 ceas de dzuă s-au ivit cinstita Cruce şi viaţă-făcătore, luminată, prăvindu-o tot nărodul deasupra svintei Golgotha, întinsă pînă la sîntul muntele Eleonului, la loc de unde s-au răstignit Domnul Hristos, pînă unde s-au nălţat în ceriu. Carea sîntă Cruce cu strălucorea ei au acoperit radzele sorelui şi curcubău pregiur cruce ca o cununâ. Pentru carea alergară la sînta besearică totă vîrsta a bătrîni şi tineri şi sugarii prunci, de deaderă slavă şi mulţămită lui Dumnădzău, cu nemăsurată bucurie şi cu fierbinte umilenie, pentru preaslăvită vedeare. Şi-ntr-acelaş ceas s-au arătat şi-mpăratului într-acelaşi chip, spune hronigraful, în Ţarigrad.

Într-aceastaş dzî sîntul măcenic Acachie.

Acesta era în vreamea împăratului Maximian, capadocan de rudă, din numărul marturionilor. Şi, aducîndu-l naintea cneajului Firm, mărturisi numele sînt a Domnului Hristos. Şi, muncindu-l mult, l-au trimis la alt cneaj Vivian, care l-au adus şi cu alţi legaţi în Constantinopol. Şi, croindu-l cu cumplite rane şi sucitore cetluindu-l, l-au aruncat în temniţă. Unde, astătîndu-i îngerii, l-au pusu-l sănătos. De-acii, fu trimis la alt boiarin Filachillian. Carele porunci de-i tăiară capul. Şi să face săborul lui în sînta lui măcenicie carea iaste în Pashalo.

Într-aceastaş dzî, nevoinţa sîntului măcenic Codrat şi celor cu dînsul.

Acesta era din Nicomidiia, în vreamea lui Dechie ş-a lui Ualerian. Şi, pentru credinţa în Hristos, prins cu alţi mulţi de elini şi daţi pre mîna anthipatului sau podstarostelui oraşului. Şi, mărturisind cu-ndrăznire pre Domnul Hristos, fu tins în gios şi bătut cu uscate vine de bou. Şi-mplînd pămîntul de sînge, l-au dat în legături, la temniţă. Şi, adus de antipathul la Nichea, fu muncit iarăşi. Şi, prăvind pre orecarii ce era cu sine şi vrea să jărtvască de frica muncilor, li-au adus aminte frica lui Dumnădzău şi i-au întăritu-i. Pre carii i-au ars anthipatul.

Iară sîntul Codrat, întrînd în capiştea idolilor, au sfărîmat toate trupurile / ceale cioplite idoleşti ce era într-nsă. Drept-aceaea, fu spîndzurat şi rujdit; şi-n sac băgat şi bătut cu vine de bou. Atunce, Satornic şi Rufin credzură în Domnul Hristos. Şi spîndzuraţi, fură strujiţi şi le tăiară capetele. Şi, ducîndu-să anthipatul la Apolonida, trăgînd şi pre sîntul, mesteca more cu oţăt; turna preste ranele lui şi-l freca cu tîrsine; şi-l arsă şi la coste cu fiiare înfocate. Şi, trecînd Orrindacul şi sosînd la Ermupol, purta şi pre svîntul într-un car, că nu putea mearge. Şi, acolo, întindzîndu-l pre grătariu îmfocat, turna deasupră-i undelemn şi smolă. De-acii, îi tăiară sîntul cap. Şi aşea ş-au împlutu-şi mărturiia, luînd cununa izbîndei la Domnul Hristos.

Într-aceastaşi dzî, pomenirea preacuvios părintele nostru şi ispoveadnic Ioan Psihaitul.

Acesta fericit, din pruncie închipuind obiceaiele sinţilor Ioan Crăstitel şi Ilie, stolînd viaţa sa cu aspră petreacere, au biruit războiele dimonilor vitejeaşte, curăţînd sufletul său cu şirlăurile lacrămilor şi rugînd Dumnădzău cu stări totă noptea. Şi, vărsînd udeale de lacrămi, au săcat pîraole ereaselor, închinîndu-să sîntei iconei Domnului Hristos. Şi, răsturnînd a necuraţilor sfaturi, s-au făcut mare hrabor, răbdînd vitejeaşte a izgnanii amară şi temniţe. Şi, agiutînd legii şi învăţăturilor părinţeşti, au călcat leagea, porunca împărătească. Drept-aceaea, nevoindu-să tare cu de-a tocma luptă a sinţilor, au dobîndit tocma şi cununâ, lecuind trupurile şi sufletele lîngedzîlor, cace c-au dobîndit de la Dumnădzău harul minunelor.

Într-aceastaşi dzî, sîntul măcenic Maxim.

Acesta fericit, strigînd cu-ndrăznire şi cu sfobodnicie pre Domnul Hristos şi trăgînd de mînă pre mulţi către credinţa cea bună şi suferind multe cazne, apoi de tote înproşcat cu pietri şi, precum Stefan sîntul întîiul măcenic, cununat către Domnul au purces.

Pentr-a lor sinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. Amin.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, ÎN 8, svîntul slăvit // apostol evanghelist şi la piept lui Hristos iubit 438r
şi deavestvănic Ioan Bogoslov, a de strînsul sîntei pulberii ce iase din sîntul mormîntul lui, ce-i dzîc "mannă".

Întru tot bunul Dumnădzău şi iubitoriu de om Domnul nostru nu numai ce-au spodobit împărăţiei ceriului şi veacinicilor bunuri, pre carii pentru Sinţia sa s-au nevoit cu osîrdie sinţii săi ucenici şi apostoli, proroci şi măcenici şi pre ceia ce au bine-plăcut, ce încă au şi străluminat cu multe minuni şi locurile pre unde ei au luminat şi s-au îngropat, arătîndu-le pline de darure. Că şi mormîntul în care să-ngropasă marele apostol şi evanghelist Ioan, cînd vru să să mute, să să pristăvască, în toţi ani izvoreaşte şi izbucneaşte afară, fără veaste, în a opta dzî a lui mai, din meliţatul Sîntului Duh, prav, pulbere sîntă. Carea, preste nume, o număsc lăcuitorii "mannă". Şi aceasta culegîndu-o ceia ce vin acolo, o trebăluiesc de izbăvire a tote patime, de liac sufletelor şi sănătate trupurilor, slăvind pre Dumnădzău şi pre a Sinţiii sale ogodnic Ioan cinstind.

Din a lui Sofronie:

Trebuie a şti că tatăl lui Bogoslov era Zevedeu, iară maica Salomi, fiica lui Iosif, logodnicul Preacistii Dumnădzău-Născătorei. Că Iosif avea 4 feţi: Iacov, Simeon, Iuda, Iosif şi 3 feate: Esthir, Martha şi Salomi. Carea era muiare lui Zevedeu, maică lui Ioan Bogoslov. Deci, Domnul nostru Isus Hristos era unchiu lui Ioan, ca cum ar hi frate Salomiei, featii lui Iosif. Şi numai pre Petr au botedzat Hristos cu mînule sale, Petr pre Andrei, Andrei pre Iacov şi pre Ioan, iară Ioan şi cu Iacov pre alţi apostoli. (Acesta botedz, cum să vede, au fost mainte de Împviere. Iară după Împviere le fu sinţilor apostoli botedz cum scrie la *Deaanie*, **ГАЛ** 1, verş 6, şi **ГАЛ** 2.). Şi, cînd fugiră toţi, iară Ioan iubitul s-au aflat de faţă la datul Domnului Hristos şi la răstignire. Ş-au venit şi la mormînt cu Petr. Ş-au luat şi pre Sinţia sa Maica lui Dumnădzău la sine, ca un fiiu. Avu trei maice pre pămînt: întîie pre Salomi din carea s-au născut, a doa că fu fiiu tunetului, a treia Preacista Dumnădzău-Născătorea, precum i s-au dzîs de Domnul: "Iaca, maică-ta!". Ş-au botedzat pre sînta Dumnădzău-Născă- / torea Petr şi Ioan. (Aceasta-i pentru să sinţască Sîntul Botedz pentru rodul omenesc ca şi iubit Fiiul ei). Şi era cu Sinţia ei Ioan Bogoslov pînă la Adormirea Sinţiii sale.

Apoi au venit la Efes ş-au răsturnat gios cu ruga sa capiştea cea mare a Artemidei, carea era minunată în totă lumea, de mare. Ş-au izbăvit de la-nşelăciune 40 de-ntunearece bărbaţi şi femei ce slujiia Artemidei şi i-au adusu-i la lumină. Şi să numeaşte Livaton muntele în carele stă besearica sîntului Ioan Bogoslov şi despre apus dzace sîntul apostol Timothei. Aflăm în hronigraf împărăteasa lui Iustinian Împărat ce-au făcut sînta Sofie, au făcut şi ea Besearica Sinţilor Apostoli minunată ş-au adus de-au pus sintele moştii a sînţ apostoli Andrei, Luca şi Timothei.

Iară Mariia Magdalina şi cei 7 otroci sînt în muntele ce să apropie, de să chiamă Hilion. Iară sînta Ermioni, fiică fiind lui Filip, unul din 7 diaconi, una fiind din 4 a lui fiice prorociţe, dzace la acel munte de-aprope şi Adauct Măcenicul şi hiică-sa, Callisteni, şi alţi măcenici ce au fost episcopi: Ariston, Tirannos şi Aristovul şi Pavel, cetăţanul pustiei. Şi să face săborul lui în cinstita apostoliia lui, ceaea ce iaste în Evdomo.

Într-aceastaşi dzi, preacuviosul părintele nostru Arsenie cel Mare.

Acesta era din cetatea cea mare a Rimului, născut, crescut. Din pruncie ferit curat lui Dumnădzău vas şi plin de tote bunătăţi şi de-nţălepciune dumnădzăiască şi omenească. Deci, s-au hirotonit şi diacon. Şi, atunci, chivernisind împărăţiia romanilor marele Theodosie şi puind mare nevoinţă, cercînd om duhovnicesc şi cuvîntăreţ, ca să dea procopsială, să-ş înveaţe cuconii la învăţături şi, mai vîrtos, la aceaiea cu carile să-nduleaşte Dumnădzău. Şi, oblicînd de-acesta, scrie la împăratul Graţian şi la papa Innoţentie şi abiia putu de dobîndi ce pofti. Deci, ducîndu-să de la Rîm, Arsenie sosî la Ţarigrad şi astătu naintea lui Theodosie. Deci îl văzdzu la faţă cinsteş şi la flore şi căutătura cu tocmală, smerit gîndul şi podobit cu de tote bunătăţi şi-mplîndu-să de multă bucurie şi
439r inemă dulce. Şi // de-acii îl cinstiia ca pre părintele său şi-l iubiia ca pre un didascal. Iară senatul, adecă boiarii sfatului, îl vedea ca un odor mare, mîrîndu-să. Dară el, urînd slava omenească, socotind ca gunoiele şi dorind călugăreasca viaţă, în tote dzîle ruga Dumnădzău să-i pliniască cearerea lui. Şi-ndată audzî glas dumnădzăiesc care îi grăia: "Arsenie, fugi de omeni şi spăsî-te-vei!". Şi el neîntîrdzîind, ce, schimbîndu-şi îmbrăcămintele, sosî la Alexandriia. Şi să tunsă de mearsă la schit, dîndu-să la totă petrecaniia cea aspră şi ticăloşiia. Şi, rugînd Dumnădzău, iarăş fu glas dumnădzăiesc către dînsul: "Arsenie, fugi, taci, alinteadză-te şi te spăseaşte!".

Pre acesta întrebă dănăoră papa de Alexandriia, Theofil, suind cu alţii la dînsul: "Spune-ne, o, părinte, cuvînt de folosînţă!". Şi el dzisă: "Dară, deaca l-oi spune, ţînea-l-vîi?!". Şi el dzisă: "Aşea adevărat .". Şi dzisă: "Unde şi-ş veţ audzî pre Arsenie nu vă apropiareţi acolo!". Spun de acest sînt că avea o pîndzătură de păr în sîn, în carea-ş sprijiniia lacrămile şi era cinsteş la stat, cu totul cărunt, uscat şi lung, săvai că era puţinel gîrbov de bătrînеţe; şi-i era barba pînă la pîntece, chipul era-i ca de înger, ca Iacov. Drept-aceaea, niceş vrea să să vadză la nimere de faţă. Preveghea mult, stînd dirept la rugă şi ne-ncujbînd nice leac genunchile. Şi, dintr-apusul sorelui, sta cu faţa spre răsărit pînă răsăriia de-l loviia sorele în faţă, cît sorele îl slobodzîia de la statul privegherii nopţii.

Drept-aceasta, cu vărsăturile lacrămilor au stins stricătorea la suflet înfocare. Şi, cînd fu să să pristăvască de la trup, sosînd la adînci bătrîneaţe, că era lîngă o sută de ai, îl întrebară ucinicii lui unde şi cum să cade să-l astroce. El le dzisă: "Dară nu ştiţi să puneţi o fune în piciore-mi şi să mă rădicaţi în munte, să mă slobodziţi în ripă?!". Şi iarăşi le dzisă: "Vedeţi, vedeţ cîtă frică mă află!" şi vărsa lacrămi fierbinţ. Şi să mirară ucinicii lui dzîcînd: "Vai de noi, părinte, dară şi tu te temi de morte!". El răspunsă: "Frica aceasta n-au mai lipsit de la mine den ceasul ce m-am călugărit!". Şi-ndată ş-au dat sufletul fericit, în pace, la Dumnădzău.

Din calocherini a părintelui Agapie:

(Avea în sîn o pîndzătură de rasă svîntul Arsenie de-ş ştergea / lacrămile cu dînsa, să nu pice pe carte ce-ş cetiia.) Pre acesta văzînd odănăoră avva Pimin, ce mearsese la chiliia lui, să-l vadză. Şi-ntre alte ce i-au dzîs, dzîsu-i-au ş-aceasta: "Ferice de tine, Arsenie, şi adevăr ferice! C-ai plîns de-agiuns în ceastă lume, pentr-aceaea nu vei plînge nice leac în ceaea lume, ce te vei bucura pururea!". Spun că ş-acesta cuvînt i-au dzîsu-i şi patriarhul de Alexandriia, Theofil, dzîcînd: "Ferice de tine, Arsenie, c-ai ţinut minte ceasul morţii totdeauna!".

L-au întrebat dănăoră un părinte, anume Marco: "Ore bine-i să n-aibă omul la chilie nice o îndulcire, nice o mingîiare?! C-am văzdut pre unul ce avea puţineale mănunte veardze şi le-au zmult?!". Iară sîntul răspunsă: "Bună-i aceaea! Dară trebuie unul ca acela să aibă cătră avut şi obiceaiul bunătăţi şi măsura în prejmă. Iară deaca nu are avutul mai desăvîrşit, de-au şi ceale dintîi zmult, dară totuşi plînteadză iarăşi mai tîrdzîie altele!".

Strîngîndu-să dănăoră pre obiceai săborul săhastrilor la schit, îl rugară să le spuie de folos sufletului cuvînt. Şi posluşind sîntul, le dzîsă: "Fraţi şi părinţi, cine să apucă să facă un lucru să cade să-l facă cu chibzuială şi cu socoteală. Că pricina carea ne feace de fugim de lume iaste pentru să ne spăsîm sufletul! Deci trebuie să nevoim să curăţîm sufletul cu multă nevoinţă, că patimile sufletului sînt mai cu nelesne a le îndirepta decît ale trupului! Că sînt mulţi de-au arătat în ceale trupeşti bunătate şi văzdrăjanie cu posturi şi bdenii şi cu de altă grea petreacere! Iară pentru să-ş curăţască sufletul şi gîndul de spurcate şi pîngărite gînduri, nu pun nice leac nevoinţă! Ce nebunie la unii, că să depărteadză şi fug de curvii şi de mărsăcăciuni numai, iară de la ceale mai ascunse patime nu să ţîn să să oprească, adecă rîhnă de binele altuia, iubirea slăvii, iubirea banilor, nebăgarea samă pre altul şi trufiia, carea-i de tote păcate mai rea! Unii ca aceştia giumătate-s necuraţi sau, să dzic mai bine, cea mai multă parte şi mai adevărată, că-ş samănă cu idolii ce-s denafară de aur şi de-argint, de scripăsc, iară din nontru-s plîni de necurăţiie. Drept-aceaea, de-aceaste ascunse patimi şi nevederate să nevoim, să ne curăţăm mai bine!". Ş-altele-mvăţături scumpe pentru lungime am lăsat. //) 440r

Într-aceastaşi dzi, cuvînt din Pateric.

Dzisă avva Athanasie: "Bogate ori, dzîc unii din voi, dară acmu unde-i gonenie şi tiranie?! Iată-ţ-ii munceaşte-te cu ştiinţa, mori păcatului, umorîţ mădălările peminteşti, că măceniciii să lupta cu împăraţii şi cu domnii! Ai şi tu puindu-ţi-să împrotivă pre diavol, împăratul păcatului, şi domnii pre dîmoni! Că aşea era orecînd la aceaea capiştile jărtvistile şi pîngărita slujbă idolească, mincinosul cumir! Înţăleage şi bagă-ţ la minte să-nţălegi că şi astădzi iaste capişte şi jertvişte şi mincinosul cumir în suflet cu gîndul! Capişte, nesăturata lăcomie, jărtvişte, mîrseaielor pohte, iară idolul, duhul învierbădzărilor! Că cela ce slujeaşte curviei şi să zăbăveaşte pregiur înfierbădzări să leapădă de Isus Hristos şi idolului să închină! Că are în sine idolul Afroditei, trupasca pîngăriciosa înfierbădzare! Iarăşile cine-i biruit cu mînîia şi nu taie de la sine acel chip turbat să leapădă de Isus Hristos bîndul şi smeritul şi are în sine pre Arris, adecă pre Mars, că-l biruiaşte mînîia, sămn de turbat. Altul iubitoriu de argint şi iubitoriu de mîrseiuri de dulceţi, de-ş încuie inema şi o lăcătuiaşte de cătră frate, nemiluind pre de-apropele. Acela de Isus Hristos milostivul să leapădă şi slujeaşte idolilor, că are în sine idol pre Ermi, adecă Mercurius şi să-nchină mai vîrtos Faptei decît Tvoreţului, că rădăcina tuturor realelor iaste srebroliubiia! Şi de te vei opri dintr-aceastea şi te vei feri de aceaste turbate chinuri, vei călca idolii aşea şi păgînătatea şi te vei face măcenic, mărturisînd mărturiia cea bună, idolii de lemn cioplîţi şi de piatră şi vărsaţi de aramă şi de argint, cei "vărsaţi", greceaşte ΧΩΝΕΥΤΑ, lătineaşte CONFLATILES, cei "săpaţi" , greceaşte ΓΛΥΠΤΑ, CKΩΛΙΤΤΗΛΙ, ΗΞΕΔΗΛ ΗCΤΌ ΚΔΝΗΔΙ. Cumir era "idol cu frînseaţe femeiască", xoanon "trebişte, împărătesc chip cioplit", agalma, "cumir femeiesc", capişte "idol mîncăcios", cum era Vil de mînca mult, caută-l la Daniil, ГΔΔΣ 14."

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, în 9, stradaniia / sîntului slăvit proroc Isaiia.

Acesta era mare între proroci şi cu mare glas şi din Ierusalim. Şi muri sînţia sa hiristuindu-l cu hiristeul de Manassie Împărat, fiiul lui Ezechie. Şi fu băgat supt stăjarul lui Aroil, aprope de îmbletele apelor, carile le-au stricat împăratul Ezechiia, afundîndu-le. Şi Dumnădzău feace sămnu lui Siloam pentr-acest proroc, că, mainte pînă a nu muri, leşinînd, să rugă şi-l ascultă. Şi i-au trimis Dumnădzău, de-acii, apă vie. Drept-aceasta s-au numit Siloam, carea să tîlcuiaşte "trimisă". Şi, în vreamea lui Iezechie, mainte, pînă a nu face puţurile şi fîntînile rîmnicele pentru ruga Isaiei, ieşi puţinea apă, cînd era oraşul închis de oste, să nu piiaie oraşul de seate, că-ntreba pizmaşii de unde avură apă de bea şi-ngrădîră oraşul de-l închisără. Şi străjuia Siloamul. Deci, cînd veniia iudeii cu Isaiia, îndată izbucniia apa. Drept-aceaea şi pînă astădzi de pripă izbucneaşte, şi în ceasul în care mergea prorocul cu iudeii pentru să să arate taina, de vreame că s-au făcut aceasta cu ruga lui Isaiia, pentru pomenirea lui.

Şi poporul, nărodul, l-au îngropat cu osîrdie şi cu cinste lîngă Siluam, pentru s-aibă şi apoi, după morte-i, prin ruga lui, dulceaţa apei. Şi iaste mormîntul lui aprope de mormîntul împăraţilor, din dosul mormîntului popilor, spre partea ce dă spre-amiadzădz, că Solomon au făcut mormînturile lui David, scriindu-le spre răsăritul Sionului. Carea are întratul de la Gavaon departe de oraş 20 de stadii. Ş-au făcut şuvăitură tocmită, carea are întrat neştiut la mulţi. Şi pînă astădzi nu să cunoşte la popi şi la toţi omenii.

Acolo ş-avea împăratul aurul ce-i veniia de la Ethiopiia şi mirosealele ceale scumpe. Şi, de vreame ce împăratul Ezechiia au arătat taina lui David ş-a lui Solomon vavileanilor, de spurcară osele părinţilor lui, drept-aceaea, blăstămă Dumnădzău să fie supt şerbie sămînţa lui pizmaşilor lui. Şi l-au făcutu-l şi fără rodă din dzua aceaea. Şi să face săborul lui în prorocestviia lui ce-i aprope de sîntul măcenic Lavrentie.

Într-aceastaşi dzi, sîntul măcenic Hristofor şi cu cei cu sine. // 441r

N-a patra an a-mpărăţiei lui Dechie, avea multă turbitură asupra creştinilor păgînăciosii boiari, că scrisă la toţi porunci fără-leage şi-nvăţături strîmbe, să facă silă credincioşilor lui Hristos, să mănînce de jărtvitele idolilor, bucate spurcate cu sînge de jărtviştile dracilor. Şi cît nu priimiia a să lepăda de Domnul Hristos să le dea munci şi cazne şi să-i umoră fără milă. Deci, toţi prinţipii şi ighemonii şi boiarii cetăţilor siliia să să arate la-mpăratul ascultoi. Şi avea mare volnicie păgînii, iară creştinii supărate izgnanii.

Într-acealea dzîle, cum să bătea un voievod a-mpăratului cu neşte limbi, s-au tîmplat un căpcîne ce mănîncă omeni la războ. Şi l-au prins voievodul. Dară căpcînul era din fire înţălept şi cu gîndul la cuvîntul lui Dumnădzău. Şi, prăvind pre păgîni cum căznesc în tote dzîle pre creştini cu fealiuri de munci, să mîhniia şi-i era milă ca un milos ce era. Dară, neputînd grăi omeneaşte, să-mfrunteadze pre păgîni, să deade în laturi de la oraş. Şi, căzînd la pămînt feace rugă, dzîcînd cu gîndul: "Doamne Dumnădzău tot-putearnice, ascultă-m smereniia şi-ţ arată mila pre smereniia mea! Deşchide-mi rostul şi-m dă a grăi să poci îmfrunta pre muncitoriul!". Şi, aşea rugîndu-să, i să arătă îngerul lui Dumnădzău în chip luminat. Şi-i dzîsă: "Audzîtu-ţi-s-au ruga, Repreve, (că aşea-l chema întîi)! Scolă-te să-ţ iai dar de la Domnul!". Şi sculîndu-să, s-au atins la budzele lui îngerul şi i-au suflat în gură. Şi-ndată mearse în cetate şi, văzînd creştinii munciţ, îl duru la inemă, cum vrea păţi sîngur ranele. Şi dzîsă către elini: "O, voi trăgători de-ntunearec şi de totă fără-leagea plini, nu vă-i destul că v-aţ dat sufletele lui satan, dară încă siliţi şi pre noi carii ne teamem de Dumnădzău şi ne trageţ să perim cu voi! Eu sînt creştin şi nu-m trebuie a mă-nchina la dumnădzăi mincinoşi şi spurcături fără treabă!". Aceastea sîntul dzîcînd, l-au lovit preste gură o slugă, tîmplîndu-să aprope şi Vahtie. Iară fericitul feace cu blîndeaţe: "De Spăsîtoriul meu Hristos sînt legat şi pentr-aceaea nu-ţ fac certarea ce ţî să cade. Dară de m-oi mîniia, n-a putea să mă înfrîngă totă împărăţiia vostră!".

Şi mărgînd Vahtie în cetate la-mpă- / ratul, de-i spusă cum: "În ceaste dzîle cînd căzniiam pre porunca ta creştinii s-au ivit un groznic ghigant, uriiaş tînăr, iară chipul groznic şi sireap la căutătură, colţîi ieşind ca la gligan şi capul ca de cîine şi cu totul grozliv, cît nu-l poci spune. Carele suduia dumnădzăii tăi şi împărăţiia ta. Şi i-am datu-i o palmă. Dară el să laudă că nu să teame de totă împărăţiia ta, cîndai să nu hie ascultat Dumnădzăul creştinilor ruga lor şi le-au trimis lor de-agiutoriu!". Şi-i dzîsă cu mînie împăratul: "Dară tu eşti îndrăcit şi pentr-aceea ţ-au părut aşea, nebunule!". Aşea dzîsă şi-ndată trimisă 200 de oştaşi, dzîcînd: "Păsaţi de mi-l aduceţi legat! Iară de s-a vîrgoli, tăiaţi-l de-i aduceţi capul, să-l văzd de groznic cum îm spune acest fricos!".

Iară fericitul Reprev mearsă la besearică la creştini şi, şedzînd denafară de uşe, înfipsă toiagul îm pămînt. Şi, puind capul la pămînt, să rugă aşea: "Doamne Dumnădzău tot-puteamice şi tot-ţîtoriule, Acel ce pre heruvimi te odihneşti şi de serafimi te slăveşti şi de toţi sînţii tăi lăudat, audzi-mi nedestoinicului astădzi şi să înfrundzască cest toiag al mieu ca a lui Aaron sîntului tău proroc, ca să să vadză pre mine multă bunătatea Ta, ca să fiu la mărturiia Ta mai cu osîrdie nevoitoriu, să Te slăvăsc pre Tatăl şi Fiiul şi Sîntul Duh în veaci! Amin .". Aceastea deaca să rugă, îndată, o, minunea Ta!, toiagul au înfrundzît. Deci, văzînd minune ca aceasta, s-au întărît mai bine şi iarăşi să ruga, mulţămînd lui Dumnădzău.

Şi sosîră oştaşii împăratului în ceasul ce făcea rugă la besearică. Şi să spăriară cît îl zărîră de departe. Şi nu cutedza să să apropie. Iară unul mai îndrăznet feace : "Ce ne teamem de un om fără arme, gol?!". Şi apropiindu-să, l-întrebară de unde-i şi pentru ce plînge aşea cu jeale. Iară sîntul cu smerit grai răspunsă: "Plîng pentru omenii cei fără-minte, ce lăsară pre adevăratul Dumnădzău de să-nchină a idoli nesimţîţi". Şi oştaşii, deaca-l văzură grăindu-le cu blînd, luară-ndrăznire şi dzîsără: "Împăratul ne-au mînat să te ducem legat, căce nu te-nchini dumnădzăilor celor bătrîni, ce Unui mai tînăr!". Le dzîsă Reprev: "De m-iţ lăsa, eu oi mearge slobod, iară să mă legaţi nu puteţi, că 442r
Domnumieu Hristos a greşealeloru-mi legături le-au rumt şi m-au // scos de la satana, de la tată-vostru!". Şi ei dzîsără: "Deaca n-ii să vii, du-te unde ţi-i voia, că noi om dzice la-mpăratul că nu te-am aflat!". Le dzîsă svîntul: "Ba nu aşea, ce, vă rog, aşteptaţi puţînel pînă m-oi botedza cu Sîntul Botedz şi de-acii, om mearge!". Ei dzîsără: "Fîrşitu-ni-s-au cheltuiala de cînd te căutăm şi nu mai avem de mîncat!". Şi le dzîsă sîntul: "Aduceţi-vă acea puţînea mîncare ce aveţi, să vedeţi putearea Dumnădzăului mieu!". Deci, puind denaintea lui bucatele aceale puţine, au genunchiat, rugîndu-să: "Doamne Dumnădzău ce-ai blagoslovit cinci pîini de-ai săturat nărod nesămuit, ascultă-mi şerbului tău şi mulţeaşte pînile aceastea, să vadză ş-aceştia minunatele tale, să creadză că tu însuţi eşti Dumnădzău adevărat şi tot-putearnic!". Aceastea rugîndu-să, veni îngerul Domnului şi-i dzîsă: "Cuteadză, măcenice, lui Hristos Hristofore, că m-au mînat Sinţia sa să-ţ fiu într-agiutoriu, să-ţ plinesc tote pre

voie!". Şi, blagoslovind pîinile îngerul, să mulţîră minunat. Atunci dzîsă către oştaşi sîntul: "Mîncaţi acmu, fraţilor, cît vă trebuie! Şi dintr-aceasta să cunoşteţi putearea Dumnădzăului mieu, care nu numai pemintesti dăruiaşte credincioşilor, ce şi ceale cereşti bunătăţ celora ce cred în Sinţia sa, ca un putearnic şi bun!".

Şi, văzînd minunea oştaşii, să-nspăimară şi cu un rost toţ strigară: "Mare-i Dumnădzău creştinilor! Care mîntuiaşte pre şerbii săi!". Şi-nchinîndu-să sîntului dzîcea: "Creade-m şi noi în unul adevăratul Dumnădzău Căruia slujeşti ca Unui putearnic întru tot şi-ţ mulţămim că te ivişi la noi întunecaţîi, ca un luminătoriu cu totul luminat, de ne-ai scos de la-ntunearecul înşălăciunii spre lumina adevărătăţii îndireptîndu-ne! De-acmu cu tine sîntem şi porunceaşte-ne să facem cum vei vrea!". Atunce sîntul bucuros i-au îmvăţat de-agiuns propoveadaniia spăseniei Domnului, cîte cuprinde sînta Evanghelie.

De-acii, i-au dus la Antiohiia, la sîntul Vavila Episcopul, spuindu-i tote. Carele mulţămind lui Dumnădzău, i-au ogläşuit şi i-au botedzat pre toţi, numind pre sîntul "Hristofor". Şi îmbiindu-i, purceasără la-mpăratul, întărindu-i pre cale şi dzîcîndu-le: "Fiii miei şi fraţi iubiţi, ştiţi pre Dumnădzău în care credzum, deci să răbdăm pentru Sinţia sa tot fealiul de muncă acicea! Şi să nu ne lepădăm de Sinţia sa, ce rău şi ne-ar face! Ce să stăm vitejea- / şte, nice leac temîndu-ne de îngroziturі, nice de groznicele munci şi de măiestriile ceale de muncă! Şi Domnul Hristos ce-am credzut da-ne-va agiutoriu! Deci legaţi-mă şi mă duceţi la Dechie, cum v-au îmvăţat! Iară de vă teameţi de munci, voi vă duceţi într-altă parte, de vă grijiţi să vă spăsîţi!". Aceastea audzînd lăcrămară. Şi nu priimiia să leage pre îmvăţătoriul său şi îndireptătoriul spre credinţa adevărată.

Însă după voia lui, îl legară. Şi sosînd la împărăţiie, cum îl zări Dechie pre sîntul, atîta s-au îngrozît, cît era să-ş cadză din scaun. Şi-i dzîsă sîntul: "O, becisnică şi blăstămată împărăţiie, dară de te-ai tu de mine atîta spăriat, ticăite, de un şerb a lui Dumnădzău, dară cum vei să suferi mîniia Sinţiii sale la Dzua de giudeţ, cînd te vor trage dimonii să dai samă de sufletele ce-ai pierdut, la acel straşnic giudeţ!". Şi abiia venindu-şi în fire tiranul, întrebă pre sîntul să-ş spuie credinţa şi neamul şi numele. Iară sîntul răspunsă: "Creştin sînt, Reprev mă chema întîi, iară acmu din Sîntul Botedz mă chiamă Hristofor. Iară neamul mieu să veade de pre obrazul mieu. Nevoiescu-mă pentru Hristos şi nu mă plec poruncilor tale ceale păgîneşti!". Dzîsă lui Dechie: "Reace şi rău nume îţ deaderă, care nu ţ-a folosî, ticălosule!". Şi svîntul feace: "Reace-i a vostru nume, c-aţ lăsat pre Dumnădzău şi vă-nchinaţi pietrilor, nebunilor!". Şi iarăş-îi dzîsă Dechie: "Hie-ţ milă de trupul tău şi jărtveaşte dumnădzăilor, să-ţ fac multă cinste şi să te fac popă dumnădzăilor şi să nu piei rău!". Iară sîntul răspunsă: "Să nu-m fie a mă lepăda de adevăratul Dumnădzău, tirane fără leage, şi să mă-nchin la idoli deşerţi! Ţine-ţi tu binele cu nebunii tăi, că mie nu mi-i milă de trup, cum dzîci tu, ce mi-i milă de suflet, ca un îngălept. Şi, drept-acealea, slujesc şi mă închin a Dumnădzău fără morte! Iară mincinoşii dumnădzăi sînt draci şi vă smomăsc să vă ia sufletele la pierdzare! Deci să n-aibi spre mine nedeajd nemică, ce fă cum îţ iaste voia!". Atunce îmvăţă de-l spîndzurară de păr; şi-i legară piatră grea de piciore şi-l bătu preste tot trupul. Şi răbdă sîntul bărbăteaşte, dzîcînd: "Nu m-oi pleca ţie, necuratule, nice m-oi închina bodzilor tăi, nice bag samă caznele tale şi muncile, ca neşte trecătore! Iară pre tine te aşteaptă focul nestîns
veacinic. Care vei ocina cu dracii cărora slujeşti, // beeisnicule!". Şi să mînie împăratul şi-l arsă cu 443r
feclii la susîori. Şi-l sfătuiră boiarii să-l ia cu bine doră la-ntorce, să le fie de vitejie la războie şi de-agiutoriu. Deci, dezlegîndu-l, îl ruga împăratul dzîcînd: "Vonice, mărturiseaşte-ne dumnădzăii noştri şi te voi avea în carul meu, să-m fii strator!". Şi-i dzîsă sîntul: "Fă-te tu creştin şi mă vei avea la carul tău strator şi vei împărăţi cu Hristos în veaci!".

Şi, văzînd împăratul că trudeaşte în zădar, îmvăţă să aducă două curve femei frumose forte, podobite cu haine scumpe cu aur şi mărgăritar; şi unse cu unsori scumpe şi cu arromaturi. Şi le-nchisără cu sîntul în cămară împărătească. Şi le-au giuruit Dechie multă aveare de or dupleca pre sîntul să-nchine la idoli. Şi, deaca-l închisă, îngenuncheă sîntul şi să rugă aşea: "Vedz, Doamne, cum îmi întinsără sîlţe piciorelor şi pacoste şi mă izbăveaşte de strîmbii şi neränit mă fereaşte! Aşea, Doamne, nu mă läsa că a Ta iaste slava în veaci! Amin .". Şi, sculîndu-să, întrebă muierile ce li-i voia. Eale, deacă-l vădzură, să temură şi-ntorsără feaţe la păcate. Şi svîntul iară le-ntrebă cu blîndeaţe. Eale îi dzîsără: "Împăratul ne-au trimis să te sfătuim să-l asculţi, să nu-ţ dea morte muncită!". Le dzîsă sîntul: "Eu nu mă tem de morte trecătore, ca să împărăţăsc cu Hristos în veaci! Întru care şi voi, de-ţ creade, ferice de voi, că veţ dobîndi de tot binele, să vă bucuraţi în rai cu sinţîi în veaci!".

Iară femeile, deaca audzîră aceastea, mai mult să temură şi să sfătuiră eale dzîcînd: "De om creade, omorî-ne-va Dechie, iară de nu, acesta îndată ne-a umorî! Deci mai bine să creadem în Hristos!

Carele, de vom muri pentru dînsul, da-ne-va în locul cestor trecătore viaţă veacinică şi fără morte, după morte. Deci dzîsără lui: "Creadem în Hristos şi te rogă să ne iarte păcatele ceale multe!". Şi le-ntebă sîntul de-au ucis pre cineva sau de-au fărmăcat. Eale dzîsără: "Ba, Doamne! Ce încă pre mulţi giudecaţi spre morte şi robi cu plata curviei am răscumpărat! Alt rău n-am făcut!". Deci sîntul puind mînule în cruciş pre capetele lor, aşea să rugă: "Doamne Isus Hristoase, agiută şearbelor tale Achilinei şi Callinicăi şi le fă oiţe de turma Ta, să să numere cu sinţii Tăi! Şi le iartă cîte greşirĕ neştiind, că a Ta iaste slava în veaci! Amin .". Şi, după molitvă, le învaţă articurile credinţei şi / să bucurară, cunoscînd şi slăvind pre adevăratul Dumnădzău.

Şi, a doa dzi, îi dusără la Dechie şi le-ntrebă de or hi înduplecat spre sîntul să-nchine la idoli. Iară eale răspunsără: "Noi mai vîrtos credzum întru Hristos, Ce iaste adevărat şi folosîtoriu!". Iară Dechie feace: "Cum vă vădzu şi voi v-ă fărmăcat!". Şi-i dzîsă Achilina: "Unul iaste Dumnădzău ce-au făcut Ceriul şi Pămîntul şi spăseaşte mîntuind pre toţi cîţ întru Sinţia sa cred! Iară dumnădzăii tăi sînt ţărnă fără treabă şi nu pot să vă agiute, ce numai vă trag la perire!". Atunci, mîniindu-să Dechie, învaţă să o spîndzure de cositţe şi de piciore, să le leage două pietri de moră. Şi să rumpea de greul pietrilor ficaţii ei. Şi pîialea i s-au dezlupit din cap. Şi sîmţiia dureare iute. Deci, să-ntorsă către sîntul de-i dzîsă: "Rogă-te, şerbul lui Dumnădzău, fă rugă pentru mine, că sîmţu multe dureri!". Iară sîntul rădică mînule spre ceriu, dzîcînd: "Doamne Isus Hristoase, miluiaşte şarba Ta şi nu lăsa să să căznească mai mult, ce ia-i cu pace sufletul!". Aceastea dzîcînd, deade sufletul măceniţa în mînule lui Dumnădzău, în dzua întîie lui april.

Atunce dzîsă către Callinichiia tiranul: "Vădzuşi ce păţi ceaea, ca o îndărăpnică şi priceavă?! Încaile tu te-nţălepţeaşte şi jărtveaşte dumnădzăilor, să nu paţi aşea şi mai rău!". Iară înţălеapta şi buna Callinichiia vru să gioc-batureadze şi să înşeale pre tiranul. Şi-i dzîsă: "De vreame că-m porunceşti, de nevoie-i să ţ-audzu împărăţii tale! Deci, duceţi-mă la bisearica lor, să-i cinstesc cum să cade pre cuvîntul tău!". Şi-mpăratul, părîndu-i c-a hi aşea, părui bine nebunul fără minte şi-mvăţă să-ntîndză postave albe de la curte pînă la capiştea idolilor. Şi, luînd fuştaşii pre sînta, mergea voioşi şi stropind drumul tot cu miruri, ape scumpe de miros. Şi sosînd sînta la capişte, întrebă pre spurcaţi lor popi care Dumnădzău-i mai mare. Şi-i arătară idolul lui Zeves. Şi-l prinsă de mînă dzîcînd: "Deaca eşti tu Dumnădzău, grăiaşte de-m spune cum ţi-i voia să fac, că eu am venit să-ţ slujesc!". Şi, vădzînd că nu-i răspunde, strigă tare de-i dzîsă: "Dumnădzăule ellinilor, grăiaşte-mi!". Ce nu era glas, nice ascultare. Atunce răsă dzîcînd: "Vai păcătosa de eu, dumnădzăii m-au urghisit, căce îi urîsăm şi nu vor să-m
444r grăiască! Sau doră ei dorm şi n-aud?!". Iară popii dzîsără: "Pocăiaşte-te cu // tot sufletul să te iarte!".

Atunci sînta scosă brîul şi brobodealnicul de legă idolul cu eale şi, căutînd spre ceriu, să rugă dzîcînd: "Doamne Dumnădzău, Mîntuitoriul sufletelor nostre, agiută-mi la cest ceas!". Şi zmîci cu brîul cît putu de oborî idolul lui Die şi a lui Iracli şi-a lui Apollon, de să sfărîmară tustrei. De-acii, surpă şi alţi cîţ apucă, dzîcînd: "Fugiţi, dumnădzăii ellinilor, şi periţi!". Iară popii o apucară să nu surpe şi pre alalţi. Iară ea îi batgiocuriia, dzîcînd: "Strîngeţi-vă ciolanele dumnădzăilor voştri! Băgaţi sare şi undelemn de-i lecuiţi!".

Şi să dusără toţi popii şi mireanii la Dechie, de pîrîră pre măceniţa dzîcînd: "Această turbată au spurcat dumnădzăii noştri, de să sfărîmară cei mai de-a hirea şi, de nu vream pripi să o legăm, vrea surpa pre toţi dîrza aceasta!". Dzisă către dînsa împăratul cu mînie: "Dară nu-m giuruişi, muiare rea, că vei jărtvi idolilor?! Şi cum cutedzaşi a-i zdrobi, neomenito?!". Iară ea răspunsă: "Eu dumnădzăi n-am oborît, ce numai bolovani am zdrobit de piatră, să vă zidiţi casă d-ţ vrea! Dară de vreame ce-i numiţi dumnădzăi, vai de voi, nebunilor! Că dumnădzăii voştri de o muiare fură biruiţi şi nu putură să folosască şie, dară ce agiutoriu gîndiţi că-ţ lua la dînşi?!". Atunci, mîniindu-să împăratul, învaţă meşter de feace lemn în patro durat, de spîndzură pre sîntă. Şi-mplînţîndu-i de la călcîi pînă la umăr ţăpuşi de fier şi două pietri îi legară greale de piciore ş-alte două la mîn; şi sîmţiia mari usturimi sînta. Deci, căutînd către sîntul, dzîsă: "Rogă-te, şerbul lui Dumnădzău pentru mine, că mi-i prea greu!". Iară sîntul, căutînd în ceriu, să rugă dzîcînd: "Doamne Dumnădzăul sinţilor tăi, priimeaşte şi pre-aciastă şarbă a Ta, că Tu sîngur milostiv eşti şi iubitoriu de om în veaci! Amen .". Atunci şi şarba lui Dumnădzău Callinichi, adevăr bună biruitore, dîzăi aceastea: "Doamne, în mînule tale dau sufletul mieu!". Şi, aşea dzîcînd, răpăosă în a doa dzi lui april.

Iară Dechie suduiia cu mînie pre sîntul, dzîcînd: "Tu mai bine să hii perit, om cu nume rău, obraz de cîne, formă streină, iară nu eale, aceale femei frumose, carile cu farmecile tale le-nşălaşi! Acmu ce dzîci? Jărtvi-vei idolilor au tot vei sta în nebunie-ţi?!". Iară sîntul rîdzînd: "Bine ţ-au dzîs,

Dechie! Ca un priimitoriu ce eşti şi legătură facerii tă- / tîne-tău satanei care te are vas şi cinie la tote voile sale, ce vei de mă ispiteşti zădar şi-ţ pierdzi vreamea fără treabă?! Că eu ţ-am spus multe ori că nu m-oi închina a nesîmsîţi draci! Ş-aş vrea de-aş putea să te aduc şi pre tîne la adevărătate! Dară nu eşti vreadnic ca un orb a vedea luminatul direptăţii sorele! Deci fii bărbat, sluga dracului, de munceaţte direptii cu strîmbul!". Aceastea deaca dzîsă, vădzu pre cei 200 de oştaşi ce credzură cum era strînşi la un loc prăvindu-l şi le dzîsă: "Veniţ cuconi de mă ascultaţi, frica lui Dumnădzău să vă învăţ!". Deci oştaşii ş-lepădară armele şi hainele şi, căzînd, săruta pre sîntul, dzîcînd: "Bucură-te luminătoriule, carele ne-ndireptaşi la lumina cunoştinţii lui Hristos!". Şi, vădzînd împăratul că să-nchină toţi la sîntul, să temu să nu cumva fie gîndit sîntul să-i ia împărăţiia, îi dzîsă: "Tiran mi te feceşi!". Iară sîntul feace: "Nu te teame, că tu sîngur îţ vei ocina focul veacinic şi cei cu tine!". Atunce-i dzîsără oştaşii: "Noi, împărate, credzum în Hristos, cînd ne-ai trimis să-ţ aducem pre şerbul său ş-am mîncat pîine cerească! Deci nu-ţ vom tăgădui credinţa aceasta, oricîte ş-am păţi cazne!". Le dzîsă Dechie: "Ce v-am greşit şi mă lăsat, feţii miei? Au lipsescu-vă cai sau haine sau bani? Veniţ, rogu-vă, de vă luaţi îndoit cîte vă trebuie şi nu mă părăsîreţi!". Ei răspunsără: "Tîne-ţi bogăţiia, să te bucuri cu dînsa cînd te vor băga dracii ce li te-nchini în tartar! Că nouă nice din bunul tău ne trebuie, nice de căzniturile tale ne teamem!". Atunci, mîniindu-să Dechie, mai vîrtos temîndu-să să nu le rîhnească ş-alţii, să creadză în Hristos, i-au giudecat de morte. Şi , deaca-i tăiară afară de cetate, băgară în cuptoriu svintele trupuri, să le ardză, cum le fu porunca. Dară nice leac nu li-au prins focul. Iară credinciośii le luară noptea pre-ascuns sîntele moştii şi le-ngropară în 7 a lui april.

Deci strîmbul Dechie închisă iarăşi pre măcenicul. Şi, după dzile, l-adusă la giudecată. Şi-i dzîsă: "De nu mi-i acuitla să te-nchini dumnădzăilor, ne-nţălegătoriule, nu te voi mai aştepta nice un ceas, ce te voi topi cu dzăci de mii de munci!". Şi sîntul feace: "Nu mă înfricoşea, ficiorule dracului şi ocinătoriule de veacinica muncă, că eu am pre Dumnădzăul mieu într-agiutoriu şi nu mă tem de muncile tale!".

Atunci îmvăţă împăratul de feaceră cămeaşe de aramă cu gauri din // patro părţi, să bage 445r
într-însă pre măcenicul şi să ţinteassă şi cu leamne multe făcînd foc, turnînd 20 de ole de undelemn şi aruncară într-îns. Şi să atîta năljă focul, cît ceia ce-mpregiur sta, toţ să cutremurară. Iară sîntul sta nevătămat, cu smerenie lui Dumnădzău ruginău-să, cum vrea fi în loc ruăros şi răcoros, spunea: "Preaslăvite şi a mulţi necredzute, dară credinciośilor credzute şi priimite!". Dzîcea că veade un om forte mare şi frumos cu veşminte albe şi-mpresurînd sorele cu strălucirea Sa. Şi-n cap avea cununa. Şi avea oştaşi de foc pregiur sine cu carii, neşte negri şi grozavi bătîndu-să, fugiia îmfrînţ . Iară straşnicul acela boiarin cu mînie oborî şi călcă totă putearea vrăjmaşilor şi luă izbînda. Şi, deaca trecu ceas mult şi să stînsă focul, ieşi cu totul sănătos şi nevătămat, cît nice un păr n-au ars de pre dînsul, nici din hainâ.

Şi, vădzînd nărodul minune, credzură vro mie de omeni, dzîcînd: "Mare-i Dumnădzăul creştinilor! Agiută-ne, împărate ceriului, că noi întru Sinţia Ta creadem!". Şi, căzînd la piciorele sîntului, dzîcea: "Direpţ te numiră Hristofor, că întreg pre Hristos porţ în inema ta şi nu bagi samă muncile tiranului!". Şi către împăratul încă strigară dzîcînd: "Fie-ţ ruşine şi te stideaşte, Dechie, că Hristos te-au biruit!". Şi, audzînd aceastea glasuri, tiranul să-mfricoşe şi alergînd veni la curte. Iară sîntul rămasă în tîrg fără fricâ. Şi învăţa pre ceia ce credzură să să-ntărească mai bine. Iară ellinii pornirâ pre-mpăratul să umoră pre sîntul, să nu-ş piardză şi împărăţiia. Şi, a doa dzi ce avură sărbătore mare ellinii, şedzînd la giudecată, trimisă mulţîme de oştaş nenumăraţi, să leage pre cîţ au credzut întru Domnul Isus Hristos şi să le taie capetele. Iară Hristofor îi îmbărbăta la mărturie şi-i învăţa să nu să sparie de morte trecătore, ca să trăiască în veaci în rai. Iară ei audzînd cuvintele lui, stătură cu inemă. Şi să sfîrşiră în 9 a lui april, ca neşte mieluşei fără răutate.

Iară răul şi strîmbul Dechie gîndiia fealiuri de măiestrii să umoră reapede pre sîntul. Şi adusă o piatră mare, de 30 de înşi rădicată, pătrunsă şi cu lanţuh legată la grumadzîi sîntului. Şi-l aruncară într-un puţ adînc, legat de mîni şi de piciore, gîndînd că nu-i putinţă să mai răsai dintr-acel adînc întunecat. / Dară zădar s-au ostenit, că îngerul Domnului s-au pugorît de l-au scos viu întreg nevătămat. Şi, văzînd Dechie, de răutate să îndrăciia, unde nu putea să umoră un gol şi fără arme. Şi-l întrebă: "Pînă cînd te vor ţinea farmecile neştirb, nevătămat şi nu pot să te piardză atîtea cazne ce ţ-am dat?!". Şi sîntul răspunsă: "Pînă în sfîrşitul aceştii vieţii meale trecătore! Şi nu bag samă scorniciunile tale, avîndu-mi pre Domnu mieu Hristos agiutoriu!". De-acii, îmvăţă de-l îmbrăcară într-un brăcămînt de aramă înfocat şi ieşi nebetejit nice leac. Şi iară tiranul grăi cuvinte reale sîntului, silindu-l să-nchine idolilor. Şi-i răspunsă sîntul: "Audzît-ai de multe ori! Ce te mai trudeşti, ce-ţ pierdz vreamea cea de

mult preţ? Eu Domnului mieu Hristos mă închin şi-i slujesc pururea ca lui Dumnădzău veacinic ce iaste şi cu totul bun. Şi fă-m ce ţi-i voia!".

Şi, cunoscînd neschimbatul fîrii sîntului, deade giudeţul cel de-apoi, dzîcînd: "De vreame ce nu mă voiaşti, acel urît şi grozav!". Şi, luîndu-l slugile, îl dusără la locul fîrşitului, urmînd mulţîme de nărod, ellini şi creştini nenumăraţi. Şi, sosînd la loc, rugă slugile să-i dea puţînea îngăduialâ. Şi stătu de feace rugă, dzîcînd: "Doamne Dumnădzău tot-putearnice, mulţămăsc Svinţiii Tale că mi-agiutaşi în tote şi rădicaşi vrăjmaşii miei şi slugile lui! Dară ş-acmu iveaşte-mi-Te, tot-bunule Doamne! Şi-m priimeaşte cu pace sufletul mieu şi numără-mă cu cei mai mici şerbi ai Tăi! Dă-i şi strîmbului Dechie vreadnica plată a păginăţii sale, să să munceascâ pre vină-ş de dracii, mîncîndu-şi cărnile sale pînă ce s-a topi, ca un stricătoriu! Încă mă rog bunătăţii Svinţiii Tale, împărate tot-puternice, agiută cestor creştini şi altor tuturor cîţ să află în tot locul a stăpînirii Tale şi-i izbăveaşte de smintealele diavolului! Dă, Doamne, şi har în trupul mieu să goneascâ dracii, undeş s-a afla bucăţea de moştiile meale! Şi nice fome, nice smidă să nu strice locul acela, nice altă mihnitore să nu fie acolo unde or avea din moştiile meale bucăţea micâ! Iară cîţ or face sărbătorea măceniciii meale şi o citesc fereaşte întregi şi nebetejiţi,
446r ca să Te slăvascâ pre Svinţia Ta, preabunul Dumnădzău! Că blagoslovit eşti în veaci! Amin.". //

Aceastea rugîndu-să, venitu-i-au glas din ceriu dzîcînd: "Tote cîte mi te rugaşi ţî le voi împlea deplin, să nu te mîhnesc nemică! Dară ş-aceasta-ţ dzîc că: «De s-a afla în nevoie cineva şi te-a striga pomenind numele tău, da-voi de sîrg agiutoriu!». Deci vino voios să-ţ iai să te-ndulceşti în dulceaţă şi-n bucurie ce ţ-am gătat!". Aceastea audzînd svîntul, să bucură. Şi dzîsă tăietoriului: "Fă, fiiule, ceaea ce-ţ poruncîră!". Iară el s-apropie cu frică multă şi stidinţă; tăie cinstitul capul sîntului. De-acii, şi el să tăie sîngur tăietoriul şi muri deasupra trupului măceniciului. Şi era în 9 dzîle a lui mai.

Şi, venind episcopul Ataliei, Petr, deade bani oştaşilor şi luă trupul sîntului măcenic, de-l îmfăşe în pîndze curate cu miroseale scumpe. Şi-l dusă la cetatea sa. La carea era o apă de o neca uneori de multe ploi cînd cădea şi-i făcea multă pagubă. Deci episcopul tocmi svintele moştii a sîntului la ţărmurele apei aceiia. Şi de-atunci n-au mai făcut pagubă cetăţii pînă astădzi. Aşea Dumnădzău prosläveaşte pre carii slăvăsc pre Svinţia sa.

Iară după fîrşeniia sîntului măcenic, s-au trimis urgie din ceriu asupra lui Dechie, ca să să împle ruga sîntului; şi i-au venit groznică bolă. Şi, vădzîndu-ş trupul cum să topeaşte, strigă dzîcînd: "Vai mie ticălosului, că pentru ce umorîi fără vină pre sluga lui Hristos, Hristofor!". Răspunsă dînsa: "Dară nu ţ-am dzîs eu atunce şi nu m-ai ascultat; acmu rămîiu săracă!". Şi trimise Dechie oştaşi să-i aducă din sintele moştii sau din haină să s-atingă, doră ar muri să nu să căznească. Şi, neaflînd, adusără lut de unde i s-au vărsat sîntul sînge. Şi, slobodzînd cu apă, adăparâ pre Dechie. Şi aşea-ş deade sufletul la osîndă. De carea să ne izbăvim credincioşii prin ruga Preacistei Preablagoslovitei pururea ficiorei Mariei şi-a tuturor sinţilor! Amen.

Într-aceastaş dzî, svinţii măcenici Epimah, Gordian şi svîntul măcenic Codrat şi cu soţiile sale.

Într-aceastaş dzî, preneseniia sintelor moştii a sîntului părintele nostru Nicolae de Mirlichiia din Mira în Bar, după 770 de an a pristăvirii sintiii sale, în dzîlele lui Alexie Comnin, împărat de Ţarigrad şi patriarh fiind Nicolae, cînd era cneaj mare la rusi Vsevolod în Kiev şi Vladimer în Cernigov. /

Într-aceaş dzî, Stefan, împărat sîrbăsc, clevetit la tată-său de maştihă-sa, l-au orbit de-amîndoi ochii şi l-au trimis la Ţarigrad în izgnanie, la împăratul Andronic, de l-au pus în mănăstirea lui Pantocrator. Şi-ndrăgindu-l împăratul, îi făcu cinste mare şi odihnă. Şi-n prilej l-au îndemnat asupra cestor 2 eretici (Varalam şi Achindin) pre împăratul, de i-au adus legaţi. Şi cu săbor au curăţît sînta Besearică de ereasele lor. Au stătut tare sîntul Grigorie Palama de Solun, de-au biruit pre eretici ce huliia sînta luminâ a sintei preobrajenii lui Hristos.

Pre acest Stefan împărat l-au făcut svetîi Nicolai cu ochi. Şi, făcîndu-şi pace la tată-său, mearse cu pîndzătură pre ochi. Şi, firşindu-să tată-său, stătu Stefan Împărat. Şi ş-au dezlegat ochii şi s-au bucurat ţara, slăvind pre Dumnădzău şi cinstind pre svetîi Niculai de mare ciudodeaistvie ce-au lucrat. Că aşeaşi atunce cîndu-l sluţîsă, i s-au arătat în vis sîntul cu ochii în palmă, mîngîindu-l. Apoi, la vreamea vremii, i s-au iarăşi arătat svetîi Niculai şi l-au făcut cu ochi, făcîndu-i cruce pre obraz, şi-i dzîsă: "Domnul nostru Isus Hristos ce-au dat ochii orbului născut, dăruiaşte-ţe vederile!". Şi s-au deşteptat cu ochi şi tot ş-au ţînut ochii acoperiţi pînă au dobîndit împărăţiia. Şi, slujind cu bunătăţi sufleteşti, s-au spodobit de i-i trupul moştii, făcînd mare iştealenii.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. Amen.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, ÎN 10, stradaniia sîntului apostol Simon Zilot.

Acesta iaste Simon care şi Nathanail să numeaşte. Ce-au fost mire la nunta unde fu chemat Hristos cu ucinicii Sinţiii sale în Cana Galileei, de-au mutat apa în vin. Deci mirele lăsînd nunta şi casa, urmă priiatinului şi făcătoriului de minuni Hristos Neveastovodnicului. Ş-au fost în gorniţă cu apostolii, cînd s-au pugorît Duhul Svînt, în vedeare de limbi îmfocate. Şi, împlîndu-să de Sîntul Duh şi cutrierînd mai tot pămîntul, au pîrjolit totă înşălăciunea de dumnă- // dzăii cei mulţi. Şi străbătînd 447r
Mavritaniia şi Africa, mărturisi pre Isus Hristos. De-acii, ducîndu-să în Vretaniia şi luminînd pre mulţi cu cuvîntul evvangheliecesc, răstignit de necredincioşi, fu îngropat acolo, cace că avea rîvnă îfocată cătră tot-putearnicul Dumnădzău. Ş-au dobîndîtu-şi numele după obiceaiurile sale ceale bune.

Într-aceastaş dzî, svinţii măcenici Alfie, Filadelf şi Chiril.

Aceştia era de la oraşul vascanilor, de la cetatea prefectonilor, de bună rudă şi luminaţi şi bogaţi. Şi era ficiori născuţi lui Vitalie Cneajului aceiia cetăţ Prefectona, crescuţi cu blagocestie şi la cetîtul dumnădzăieştilor scripturi, de la orecare Onisim, sînt bărbat, ce mărturisîia pre Hristos îmvăţaţi. Şi, întîi, fură întrebaţi de orecare Lighellion ce era venit de la Rîm, trimis cu cărţi împărăteşt. Şi acela i-au şi trimis la Rîm cătră Lichinie. Şi Lichinie i-au dat la-ntrebare lui Valerian. Ş-acesta i-au trimis în Potiol, la ighemonul Diomid; şi Diomid î-au trimis la Tertil, carele era deregătoriu de îndirepta domniia Sicheliei. Şi cercîndu-să în tot însul pre la ceşti boiari, cu multe fealiuri de munci nesuferite şi nelesne răbdate şi cumplite cazne. Apoi de toţi, la Tertil, deaderă-ş fericita firşenie.

Într-aceastaş dzî, vitejiia sîntului măcenic Isihie.

Acesta era în vreamea lui Maximian Împărat, fiind frunte în polata împăratului. Şi, poroncind Maximian creştinilor oştaşi să-ş deşcingă brîiele ceale împărăteşti, să petreacă ca neşte ţărani şi alegîndu-şi mulţi fără cinste viaţă mai bine decît cu pierdzare cinste. Cu carii şi sîntul Isihie să deştinsă. Şi, deaca ştiu împăratul, îmvăţă să-l dezbrace din haînele sumpe şi să-l îmbrace într-o haină de păr şi să petreacă cu muierile. De-acii, chemîndu-l împăratul, l-au întrebat ore nu i-i ruşine a fi pugorît într-atîta necinstită petreacere şi trai de la cinstea voievodzîlor, de vreame că niceş putea creştinii să-l aducă, să-l puie la ceale dintîi mare cinsti şi domnii. Iară sîntul dzîcînd că: "Aceasta cinste-i trecătore, iară a lui Hristos veacinică şi nefîrşită!", poroncî îm- / păratul de-i legară la grumadz o piatră de moară şi-l aruncară în mijlocul pîriului ce-i dzîc Orontos. Şi-ntr-aceła ş-au priimit fericita firşenie.

Într-aceaşi dzî, preacuviosul părintele nostru Isihie Ispoveadnicul.

Acesta preacuvios părinte era de ruda sa din oraşul Adrapinon. Era om bun, blînd, depotriva numelui şi obiceaiele, că "isihiia" să chiamă "lineaţea", "blîndeaţea". Şi, rugînd Dumnădzău să-i arate loc, întru care postnicestvuînd ar bine-plăcea slujind Sinţiii sale, i s-au arătat să între la părţile mării, la muntele ce-i dzîc Maion. Acolo mearse de petrecu multă vreame. De-acii, pugorînd de-acolo la apă şi gătindu-ş o rugă aprope de a sîntului Andrei, şi obîrşindu-şi rămăşiţa vieţii în nevoinţa şi răbdarea postniceascâ şi, multe minuni făcînd, s-au pristăvit la Domnul.

Într-aceastaşi dzî, cuvînt pentru călugăr ce să duce din mănăstirea postrigului său.

În Ţara Rusască, în Kiev, în mănăstirea părintelui Theodosie, era un călugăr în slab trăind lîngă sîntul Theodosie. Şi ades fugiia şi iarăş venîia la sîntul. Şi cu drag îl priimiia sîntul grăind: "Nu-l va lăsa Dumnădzău a muri osăbi de mănăstire, macară că fuge de multe ori, dară firşeniia tot îi va fi într-aceastâ mănăstire .". Şi ruga Dumnădzău sîntul pentru dînsul, să-i dea tîrpeanie.

Deci, după de multe date ducerea lui, veni dănăoră la marele Teodosie, de-l rugă să-l priimască ca un venit din rătăciţi. Şi sîntul l-au priimit bucuros şi l-au pus în ciată, în turma sa. Iară călugărul începu a da cîte ceva năstavnicului său din avearea sa, că lucra la cămeşi. Iară sîntul îi dzîsă: "Deaca ţi-i voia să fii călugăr desăvîrşit, du-le de le aruncă în cuptoriul cel aprins, că acesta-i lucru de neascultare!". Iară el, pre porunca sîntului Theodosie, dusă avearea aceaea şi o aruncă în foc, din totă inema făcînd ascultare şi posluşanie îmvăţătoriului său. Şi alalte dzîle cu pace obîrşidu-ş, s-au răpăosat în mănăstirea marelui Theodosie.

Într-aceastaş dzî, cuvînt de poldză sufleteascâ. // 448r

"Omule, tote ţ-ai luat de la Dumnădzău: mintea şi înţălepciunea, meşterşug şi priceapere! Şi tote îţ sînt plecate cîte-s pre pămînt şi-n munţi şi-ntr-ape şi-n văzduh şi de hrană îţ sînt date! Dară îţ sînt date împrumut, ca să dai înpotriva acestor daruri ce ţ-au dat Dumnădzău direptate, libov, blîndeaţe, smerenie, milostenie. Şi Sinţia sa ţ-va plăti dar care ochiul n-au văzdut şi ureachea n-au audzît şi la inemă de om nu s-au suit, aceale ce-au gătat cărora îl iubăsc pre Sinţia sa.

---

* cerdac

Omule, pînă eşti la tîrgul vieţii, pînă nu să tîrgui răşchiră, cumpără-ţ cu milosteniia la săraci mila de la Dumnădzău, cu smereniia slava veacinică, cu direptatea viaţa nefîrşită, cu curăţeniia cununâ, cu blîndeaţea întrarea în rai, cu ruga petreacerea cu îngerii! Cumpărăţi cu truda răpaos, cu priveghearea faţa nevădzutului Dumnădzău, cu postul şi cu seatea, în dulcinţa veacinicelor bunuri!

Omule, să-ţ fie în cap mintea şi gîndul, ochii sufletului prăvind la Dumnădzău, iară a trupului căutînd în pămînt, unde preste puţin vom mearge! Urechile să-ţ fie la ascultatul sintelor Cărţ, în braţe să-ţ fie suspinile pentru păcate, în limbă , adevărătatea, în budze, ruga, în mîni, datul la mişei, în inemă, neminiiarea, în trup curăţeniia, în pîntece flămînginea, în genunchi închinăciunile la Dumnădzău! Şi de le vei păzî aceastea, face-te-vei fiiu luminei şi ficior împărăţiei ceriului şi ocean bucuriei veacinice şi vei fi orăşan Ierusalimului ceresc!"

Într-aceastaşi dzî, preacuviosul părintele nostru Dionisie Arhimandritul de la Sînta Troiţă, mănăstirea svîntului Serghie, care părinte Dionisie s-au pristăvit în 7141 de an. Mare znamenonoseţ şi minuni-făcătoriu, în dzîlele cinstitului împărat Mihail Theodorovici şi sîntului patriarh Filaret.

Pentr-a lor sinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. Amen.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, ÎN 11, obnovleniia Ţarigradului.

Deaca dobîndi cetatea Vizantiia marele / creştinesc împărat Constantin, o feace camai mare şi-au pus numele său. Şi, deaca-i gătă zidiurile şi curţile şi sintele besearici, o au închinat preasintei stăpînei nostre Dumnădzău-Născătorei şi pururea ficiorei Mariei. Şi, după rugă ce feaceră, ieşiră pînă în tîrg cu patriarhul şi cu tot săborul, unde şi chipul lui cetăţeanii pusără, avînd în cap cuiele răstîgnirii Domnului nostru Isus Hristos, unde zidiră dedesupt la temeliia stîlpului ceale 12 coşniţe ale prisositurilor de piinile sporite*. Şi, de-atunce luînd începătură, prăznuim pînă astădzi în sînta Besearică acest praznic**.

Într-aceastaşi dzî, pomenirea sîntului **сщтномчнкъ** Mochie.

Acesta sînt Mochie era în dzîlele lui Dioclitian Împărat ş-a lui Laodic, anthipatul Evropei. Şi era preut sintei besearicii lui Dumnădzău în Amfipol. Părinţii lui era Evfratie şi Evstathiia din Rîmul cel bătrîn, rudă bună şi bogaţi. Şi sîntul Mochie tot nevoia cu dăscăliia şi propoveaduia pre Domnul Hristos. Şi învăţa şi dojeniia pre toţi să să părăsască de la înşălăciunea idolilor. Dară făcîndu-să jărtvă de anthipatul la idolul lui Dionis şi idoloslujebnicii strînşi la acea spurcată jărtvă, s-au apropiat ş-au răsturnat altariul de l-au răsîpit cu jărtvele. Şi, prindzîndu-l, mărturisi pre Domnul Hristos. Deci îl spîndzurară şi-l strujiră pre tîmple şi pre fălci şi pre coste; de-acii, aprindzînd cuptoriul cu smoală şi cîţi şi ripce de vie, de nălţasă para ca la 7 coţi, şi-l aruncară în mijlocul focului. Şi focul priimindu-l, l-au ferit sănătos. Şi să vedea îmblînd în cuptoriu cu alţi trei bărbaţi, dintre carii unuia îi străluciia faţa mai mult decît radzele sorelui. Şi ieşi sîntul nears şi sănătos, că nu l-au atins focul nice la un păr. Ş-au vărsatu-să focul afară, de-au ars pre anthipatul şi 9 bărbaţ şi i-au topit, de s-au aflat nice o bucăţea de trupurile lor pre urma focului deaca s-au potolit.

De-acii, fu băgat în temniţă de Thalasie Pringhipul. De-acii, sosînd anthipatul Maxim, l-au scos la-ntrebare. Şi, ne-nduplecîndu-să a să tăgădui de Domnul Hristos, ce mai vîrtos propoveaduindu-l în
449r aiavea, fu legat la 2 rote, de fu stroptit şi croit. Şi, dintr-acealea ieşind cu // preaslăvită minune, fu dat fierilor. Şi, nestricîndu-i, striga nărodul să-l slobodze. Pentr-aceaea, l-au trimis la Filipisie, în Corinth, oraşul Thrachiei, carea să chiamă acmu Iracliia. Şi de-acolo s-au trimis la Vizantiia. Şi acolo îi tăiară capul şi fu astrucat o milă departe de oraş.

Apoi Marele Constantin i-au făcut o sîntă besearică luminată şi scumpă. Şi mărirea şi greimea aceii besearici scumpe în minunată făptură s-au mutat într-însă sintele lui moştii. Şi i să face bulciul într-acea cinstită şi sînta lui mărturie.

Într-aceastaşi dzî, sîntul măcenic Dioscorid.

Acesta era de ruda sa din mitropoliia Smirneilor. Şi, adus denaintea boiarinului ei şi strigînd, vederat mărturisindu-să creştin, fu băgat în temniţă, legat. Şi, scoţîndu-l la-ntrebare şi ţîndu-să vîrtos în credinţa lui Isus Hristos, fu umorît cu porunca boiarinului.

Într-aceastaşi dzî, cuvînt din Pateric.

Un frate întrebă pre un părinte cum aduce dracul pacoste sinţilor. Şi-i dzîsă stareţul: "Era un părinte, anume Nicon, de petreacea la muntele Sinaiului. Iară orecine mearse la casa unui faraonit şi, aflîndu-i hiică-sa sîngură în casă, s-au culcat cu dînsa şi o îmvăţă să dzică pre Nicon c-au stricatu-o. Şi,

* Matei 9, 14:17.

** Marco 6, 38.

deaca veni tatăl ei şi-i spusă, luă sabiia şi mearsă asupra stareţului. Şi, bătînd la uşe, ieşi bătrînul. Şi, rădicînd mîna faraonitul să-l ucigă, i-au săcat Dumnădzău mîna. Şi să dusă faraonitul de spusă bătrînilor. Şi trimisără de-l chemară. Şi-l bătură stareţii cu multe toiage. Şi, vrînd să-l izgonească, li s-au rugat: «Lăsaţi-mă pentru Dumnădzău aicea, să mă pocăiesc!».

Şi-l canonisiră trei ani osăbit, dînd poruncă nime să nu margă cătră dînsul. Şi împlu trei ani, venind duminecile la besearică, în tote dumineci căindu-să şi grăind: «Rugaţi, părinţi sinţi, pentru mine!». Mai apoi, cela ce-au făcut păcatul s-au îndrăcit, acela ce-au pus năpastea pre oşelnic, pre Nicon. Ş-au mărturisit naintea besearicii dzîcînd: «Eu am făcut păcatul acela cu fata faraonitului ş-am mutat năpastea pre şerbul lui Dumnădzău!». Şi mearsă tot nărodul, căindu-să şi rugîndu-l, / dzîcînd: «Iartă-ne, avvo!». Şi le dzîsă svîntul Nicon: «De iertat iertaţi sînteţ, iară a mai lăcui de-acmu n-oi mai lăcui cu voi acii, căce nime nu s-au aflat în voi să aibă sămăluire, să mă miluiască!».

Şi aşea s-au dus de pre-acolea. Deci vedzi aşea aduce dracul pacoste şi năpaste asupra sinţilor!".

Într-aceastaş dzî, preacuviosul părintele nostru Methodie, episcopul de Moraviia, învăţătoriul rusilor.

Preacuviosul părintele nostru Methodii era din oraşul Solunului, din părinţi boiari şi bogătaşi născut; tată-său Leon şi maică-sa, Mariia. Şi era din tinereaţe înţălept forte şi măiestru la vorova cărţii şi vîrtucios la trup, de era ştiut şi de împăratul, că-l avea împăratul pururea la sine. Şi, cînd era de 12 ani încă, l-au pus domn slovenilor. Ş-au petrecut acolo dzeace ani. Şi deprinsă limba slovenească şi slovele azbuchilor feace cu fratele său, cu sîntul Chiril. Şi cugetă întru sine că-i trecătore cu reapede viaţa acestui veac şi-i lungă munca păcătoşilor şi netrecută. Şi s-au umilit cu frica lui Dumnădzău. Şi pusă cinstea domnească naintea împăratului. Şi să dusă la muntele Olimbului şi să feace călugăr.

Iară orecînd, pre fratele lui, pre Chiril, trimisă împăratul la căzaci, ca să biruiască pre jidovii din carte şi să-i gonească din Ţara Cozarilor. Că era amu cozarii de priimisă credinţa jidovască. Şi Chiril rugă pre fratele său Methodie să margă cu sine, căce ştiia limba slovenească. Deci cutrierară ţara aceaea totă şi pre toţi omenii întărîră şi încredinţară şi izgonîră pre jidovii. Şi cerea sloveanii botedz şi cozarii îmvăţătoriu, iară moravleanii episcop şi rumânii nastavnic. Şi s-au înturnat Methodie la Ţarigrad şi l-au făcut patriarhul episcop de l-au trimis la Moravie. Şi multe ciudease feace acolea. Şi pre orecarele Zamvrie, cozarin de ruda sa, iară de credinţă era eretic, pricindu-i şi ocărînd credinţa lui Hristos, l-au îmfruntat.

Şi poronci cneajul Moraviei să fie săbor. Şi să strînsără cu Zamvrie 2 mii de jidovi. Iară Methodie, ca un ales hîrăţ cu prorocesti cuvinte şi apostolesti îmvăţături, ca un viteaz, într-îmbe mîni
săgetînd în eretici şi-n jidovi // şi i-au biruitu-i. Şi acii să feace minune mare: Zamvrie au crepat, iară 450r
pre Sidislav l-au înghiţît pămîntul, iară pre ceialalţi s-au aprins foc. Şi aşea fugiră de să-mpraştiiară. Şi creştinii să bucurară şi numiră pre sîntul Methodie "Rostul lui Hristos". Deci trăi şi în bune bătrîneaţe s-au pristăvit la Dumnădzău.

Într-aceastaşi dzî, sînta **прпдбно**-măceniţa Theodosiia.

Aceasta era în dzîlele lui Theodosie Împărat, fiică a părinţi blagocestivi, în Ţarigrad. Şi, cînd fu de şeapte ani, muri tatăl ei, iară maică-sa o luă şi o dusă de o călugări într-o mănăstire la Vizantie. Şi, murind maică-sa, lăsă hiicăi sale bogăţiia totă. Iară ea din argint şi din aur fierecă trei icone: una a lui Hristos Dumnădzău, alta a Dumnădzău-Născătorei, a treia a măceniţei Anastasiei, iară alaltă au împărţît mişeilor. Iară după cîtăva vreame, Lev Păgînescul împărăţiia dobîndind şi bun credincios Theodosie Împărat fîrşindu-să. Şi, căce nu s-au plecat păgîneştilor lui porunci, marele întru patriiarş Gherman l-au izgonit din patriarhie cu beaţe şi cu jerdii. Şi sînta şi stăpîneasca iconă a lui Isus Hristos Dumnădzăului nostru ce era deasupra porţii ceii de aramă siliia acel heratec să o obore şi să o arunce în foc. Şi, suindu-să a lui spătari pre loitră să surpe sînta iconă, iară sînta Theodosiia cu alte svinte femei trasără loitra şi surpară pre spătariul de muri.

Şi, de-acii, mearsără la patriarhie de-mproşca cu pietri pre acel eretic patriarh Anastasie. Pentr-aceaea, spurcatul Leon pre alalte femei le tăie, iară pre sînta un orecare crudatec şi fără omenie dîrlău o trasă la tîrgul buorului. Şi apucînd un corn de berbeace şi, fără milă ucigîndu-o preste grumadzi, o umorî. Şi aşea dobîndi cununâ măcenicească, multe minuni făcînd. Şi să face săborul ei în Dexiocratiia mănăstirea, unde sînt sintele ei moştii.

Pentr-a lor sinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. Amen.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 12, dintru svinţi / părintele nostru Epifanie, arhiepiscopul Constantiei Chiprului.

Acesta mare şi minunat Epifanie era din oraşul ţării ce să chiamă Finichii, din ţinutul Eletheropoleului, din părinţi meşteri, crescut în mică casă, cumu-i rîndul omenilor săräimani şi plugari. Acesta au strălumînat în dumnădzăieşti bunătăţi şi s-au suit la sîmceaoa naltului petrecăniii blagocestive. Că, rămînd părinţii lui în slujba şi-n umbra legii şi neputînd să vadză lumina darului, el alergă la adevărătatea lui Isus Hristos, aflîndu-şi mie prilej. Că, tămădduindu-l orecare Cleovie de o rană ce păţi la stinghe, căzdzînd de pre un asîn ce era călare, sărind şi muri. Atunce, de-acii, luă gînd îndoit în cugetul său şi nu să forte grijiia de slujba legii. Apoi, aflînd pre un călugăr Luchian că-l vădzu vorovind cu un mişel ce-i cerea de mîncat. Carele îi deade şi acoperemînt de rasă şi-ndată Luchian acela fu îmbrăcat de sus cu veşmînt. Care lucru, deaca vădzu Epifanie, să deade la credinţa lui Isus Hristos şi luă de la episcop Sîntul Botedz.

De-acii nainte, minuni ce-au lucrat nu iaste putinţă nescui a le spune pre scurt. Numai atîta trebuie să spunem că, fiind încă forte tînăr de vîrstă cînd au priimit întru Isus Hristos credinţă, îndată să feace cu preacuviinţă călugăr şi întrecu pre toţ vîrstnicii săi cu văzdrăjaniia şi cu ostenelele posniceşti. Şi, agiungînd la plineala arhiereiască, avea de potrivă şi de-aseamenea facere întru trecuta sa viaţă, că, într-acea trecută, au făcut petreacere schitniceească şi mulţîme de minuni şi vindecări a mulţi bolnavi. Iară în vreamea după ce s-au preuţît şi să feace arhiereu, mulţîme de scripturi feace şi pre toţi învăţă dăscălie direaptă. Pentru carea află multe iscuşenii de cătră eretici.

Şi träind o sută de ani şi cinci şi trei luni, precum sîngur au răspuns lui Arcadie Împărat ce l-au întrebat, şi s-au pristăvit dînd sufletul la Dumnădzău, dară nu la scaunul său, ce, precum i-au scris sîntul Ioan Zlatoust, căce fu la un cuvînt cu alalţi la izgnaniia sinţiii sale. Dară i-au scris răspuns şi
451r sîntul Epifanie că nu va agiunge la locul cel de izgnanie, precum şi fu de s-au împlut // amînduror cuvîntul. Şi să face săborul lui în casa sfîntă a lui. Carea-i în nontrul sîntului Filimon. 5902 era văleatul.

Într-aceastaş dzî, dintru svinţi părintele nostru Gherman, patriarhul de Ţarigrad, 6230, în dzilele împăraţilor Anastasie şi Artemie pînă la Leon Isavrul Iconoboreţul, Ereticul.

Acesta svînt era fiiu lui Iustinian Patrichie, om luminat şi vestit. Carele în dzilele lui Iraclie Împărat avea multe a ţării boierii mari şi minunat cinstit în senat, în boierimea sfatului pentru a lui mare credinţă. Şi dară rîhnit de nepotul lui Iraclie, au şi scopit pre cuconul ucisului, pre Gherman, fiind mititel şi-au pus în clirosul Besearicii ceii mare.

Deci el slujindu-să cu ceaea ce i s-au tîmplat aflătura, să deade în chititul dumnădzăieştilor scripturi. Şi, suind şi procopsind la multă cunoştinţă cu reapedea firii sale şi cu tot întinsele sale trude şi alcătuind bine viaţa sa, întîi s-au hirotonit şi să feace episcop în Chizic, nu lúnd prosteaşte şi fiecum stepenele, ce suindu-să la spiţa cea de obîrşie, cu şir şi cu urmîturâ. De-acii, trebuind besearicilor chivernisală înţăleaptă şi om procopsit la facere şi la cuvînt, fu suit de la besearica Chizicului la marele scaun a Ţarigradului. Unde tocmind şi-ndireptînd nărodul cu multe cazanii şi tălmăcînd ceale mai adînci şi nelesne pricepute părţi a sintei Scripturi şi luminînd besearicile creştinilor credincioşi cu prăznicieşti şi engomiasticeşti cuvinte şi alintînd şi-ndulcind greul şi osteneala bdeniilor cu cîntări şi cu peasne dulci.

De-acii, stînd Leon Isavrul, tiraniceaşte, împărat şi începînd a ocări asupra lui Dumnădzău şi pusă mîna a huli sintele icone şi nice să pleca la mai bune răspunsuri ce i să da, că trebuie a fi la închinăciune sintele icone şi a fi la cinste acealea ce-s a Domnului Hristos şi-a preasintei Ficiore Maicei Sinţii sale şi-a sinţilor tuturor. Dară încă mai mult s-au pornit spre rău de-au ars şi cărţile ce scriia cinstind sintele icone. Deci, cunoscînd sîntul că dojeneaşte pre un surd şi fără ruşine şi nebun, şi-au pus omoforul / pre svîntul prestol şi să dusă acasăş.

Şi şi-au îndrăgit a petreace la linişte şi în bune bătrîneaţe şi-au obîrşit viaţa, petrecînd nouădzăci de ani. Şi, izbăvînd pre ceia ce să atingea la sîntele lui moştii cînd îl ducea să-l îngrope, de tot fealiul de bole tămăduind. Care sînte a lui moştii, deaca să aşedzară la cinstita mănăstire a oraşului, izvoreaşte şi dăruiaşte credincioşilor isţealenii şi leacuri. Şi să face praznicul lui în sînta Besearica cea mare. Fost-au pre o vreame cu sîntul Ioan Damaschin, ce-au fost la 6235.

Într-aceastaşi dzî, sîntul apostol Parmenan, unul din 7 diaconi şi sînta măceniţă Evthaliia şi vitejiia sîntului măcenic Coint, făcătoriului de minuni. Şi sîntul Troadie. Şi Adormirea sinţilor Andronic şi Athanasie şi Theodorit Prezviterul de Antiohiia.

Într-aceastaş dzî, vitejiia sîntului **СЩТНОМЧНИКЪ** Theodot Episcopului Chiriniei Chiprului.

Într-aceastaş dzî, sîntul părintele nostru Savin, episcopul de Chipru.

Acesta svînt Savin era din Ţara Finichiei, din cetatea Luchiia, unde s-au botedzat sîntul Epifanie şi s-au călugărit.

Şi, cînd proslăvi Dumnădzău pre Epifanie şi trimisără licaonitii om slăvit pentru Epifanie, ca să-l puie episcop, atunce şi Savin veni cu dînşii la Epifanie. Şi, lepădîndu-să de lume, să feace călugăr cu Epifanie. Şi să dusără la pustie; şi acolo träîră 5 ani.

Şi Savin au scris şi jitiia sîntului Epifanie, privegherile şi ostenelele şi minuni ce făcea Dumnădzău prin însul. Şi, deaca stătu Epifanie episcop în Chipru, vru să facă popă pre Savin. Şi el nevrînd, îl bägă în besearică pentr-altă treabă şi-i dzîsă: "Stăi acicea neclătit!". Şi fură piciorele lui cum ar hi bătute cu cuie în pămînt lipite; şi aşea îl feace popă. Şi, după Epifanie, fu priimitoriu scaunului lui, episcop în Chiprul Constantiei. Şi multe minuni feace şi pre eretici goni din besearică. Şi bine viеţuind, mearsă la Dumnădzău.

Într-aceastaşi dzî, din jitiia lui sîntul Epifanie cuvînt // pentru un vîndzătoriu de grîu. 452r

Odănăoră, tîmplîndu-să fomete într-acea ţară, unde era Epifanie episcop, şi le era nevoie mare omenilor pentru pîne. Şi era într-acea cetate un boiarin, anume Faustinian, păgîn. Avea multe case pline de pîine şi-i dzîsă Epifanie: "Priiatine, dă-mi grîu să hränesc omenii aceştia şi datoriia ţ-va fi asupra mea!". Iară nemilostivul Faustian dzîsă sîntului Epifanie: "Du-te la Dumnădzăul tău de te rogă să-ţ dea grîu să-ţ hränească priiatinii tăi!".

Iară sîntul Epifanie, într-o nopte, mearsă la besearica sinţilor măcenici şi cu multe lacrămi să ruga lui Dumnădzău ca să dea hrană lipsiţilor. Şi era acolea o capişte, idolniţa lui Zeves, la carea nime nu cutedza să să apropie. Iară de îndrăzniia cineva de să apropiia, îndată muriia. Şi fu glas din ceriu lui Epifanie grăind: "Pasă în capiştea lui Zeves!". Şi mearsă sîntul şi i s-au deşchis uşile. Şi întrînd, află mult aur. Şi luînd de-acolo aur, da lui Faustinian şi lua la dînsul grîu şi-l împărţiia lipsiţilor. Şi cumpără tot grîul şi tot viptul la Faustian, de-ş împlură cetăţeanii casele de grîu şi de vipt. Şi s-au firşit pîinea din casa lui Faustian. Iară Dumnădzău hräniia nărodul prin mînule lui Epifanie.

Şi fu lipsă mare în casa lui Faustian. Şi trimisă 11 corabii la Calabriia, de cumpără grîu, de le împlu tote. Şi întorcînd acasă pînă aprope de cetate, 100 de verste, s-au rădicat volbură mare în mare şi să necară corabiile cu grîul. Iară Favstian, deaca vădzu aşea, începu a huli asupra lui Dumnădzău de sus şi suduia pre sîntul Epifanie dzîcînd: "Caută ce-m feace acest amăgieu, că nu numai pre uscat opreaşte hrana casii meale, ce şi pre mare îm face perire! Mînă draci de-m opreaşte hrana casii!". Aceastea dzîsă ş-alte multe läudîndu-să cu rău lui Epifanie. Iară cetăţeanii toţi, cu femei cu tot, culegînd grîul (de la mare) ş-au împlutu-şi casele de grîu, de le fu preste anul tot. Şi ş-au împlut cuvîntul psalomului "**поглтни wбнищтшй н къ залкдшй** ", iară "carii cearcă pre Domnul nu să vor lipsi de tot binele". Că Dumnădzău nu lasă la lipsă nice dănăoră pre ceia ce nedejduiesc pre Sinţia sa. /

Într-aceastaşi dzî, poucenie pentru viaţa şi mortea şi osînda.

Să ne grijim, fraţilor, să ne pocăim mainte de morte pentru păcatele nostre. Şi să ne gătăm spre ieşirea sufletului, că lumea aceasta să petreace şi slava ei piiare! Şi Domnul din ceriu va veni cu sinţii săi îngeri la giudecată, ca să plătească a tot omului după faptele sale: direptîlor, viaţă veacinică şi neîmbătrînitoare şi nefirşitore, iară păcătoşilor, muncă veacinică şi focul nestîns şi-ntunearecul cel fără lumină! De carea, fraţilor, să nevoim să scăpăm şi să fim cu sinţii încununaţi, ca să slăvim pre Dumnădzău în bucurie şi-n veselie, în lumina cea neînsărată! Căruia-i slava acmu şi pururea şi-n veaci de veaci! Amin.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 13, svînta măceniţă Glicheriia.

Aceasta era în dzilele lui Antonin Împărat şi Savin Ighemonul, în cetatea lui Traian. Şi, făcînd sfară ighemonul în oraşul său, iară sînta scrisă sînta cruce pre fruntea ei şi mearse la ighemonul, numindu-să pre ea creştină şi şarbă lui Isus Hristos şi dojenind pre ighemonul. Iară el îmbiindu-o să jărtvască şi ea întrînd în capişte, feace rugă la Dumnădzău de surpă gios idolul lui Zeves şi-l zdobi.

Iară elinii, zbîrlind pietri asupra ei, nu o agiugea. De-acii o spîndzurară de cosiţe şi o strujiră şi, aruncîndu-o în temniţă, învăţară să nu-i dea de mîncat. Şi, träind multe dzile închisă, o hräniia îngerul lui Dumnădzău, nemică păţînd rău. Şi cînd deşchisără, s-au înspăimat ighemonul şi cu cei ce era cu dînsul, că aflară strachină şi pîni şi lapte şi apă, macară că era încuiată bine temniţa. De-acii, o bägară în cuptoriu înfocat. Şi, pugorînd de sus rouă, stînsă focul şi ieşi nebetejită. De-acii, îi belără capul pînă la moje şi o legară de mîni şi de piciore. Şi aşternînd pietri, o pusără în temniţă. Şi îngerul Domnului o dezlegă şi, sănătoşindu-să la cap, feace de s-au cutremurat temnicearul carele îndată au // mărturisit 453r

pre Domnul Isus Hristos; şi-i tăiară capul. Iară măceniţa, adusă la ighemonul, o deaderă fierilor să o mănînce. Din carile una apropiindu-să şi atingînd, atîta cît nu s-au vădzut nice ranâ, nice încolţîtură, fără numai muşcătură. Şi ş-au dat sufletul în mîna lui Dumnădzău. Şi fu astrucată în Iracliia Thrachiei, în 5641 de la faptul lumii.

Într-aceastaşi dzî, preacuviosul părintele nostru Gheorghie Ispoveadnicul.

Acest Gheorghie în svinţii măcenici ispoveadnic a lui Hristos, în Ţarigrad născut, de rudă mare slăvită, cinstiia sintele icone. Şi fu prins de iconoboreţi. Şi stătînd acelui bezaconnic împărat Theofil şi silit să leapede sintele icone a lui Isus Hristos ş-a sinţilor, tînd cu rău, tînd cu lingări şi nu s-au îndueplecat, că socotiia şi cunoştea cuvintele tiranului că-s mincinose. Şi-i dzîsă: "Cade-să să ne închinăm sintelor icone şi să le cinstim toţ creştinii credincioşi, că cinstea iconei mearge la chipul cel dintîi!". Şi-i pusără fune în grumadzi, de-l trăgea pre uliţe tîlhăreaşte. Şi-l aruncară în temniţă. Şi-l jecuiră de totă avearea. Şi cu femeaia sa Irina şi cu cuconaşii lor fu izgonit din casă, de să-mplu de streinătate şi patime dosădit şi supărat cu multe şi greale scîrbe. Pentr-aceaea, chemat de la Dumnădzău, mearsă să-şi ia vreadnice cinşti şi daruri de la puitoriul de vitejii Domnul nostru Isus Hristos.

Într-aceastaşi dzî, sîntul părintele nostru Pavsicachie, episcopul Sinadelor.

Acest fericit avea moşie oraşul Apamiia, părinţi vestiţi şi de rod bun şi hrăniţi într-adevărata creştinilor credinţă. Şi încă de tînăr îş zmăcina şi-ş trudiia pre sine cu postul şi cu nelipsita rugă şi aspră petreacere. Deci să feace şi călugăr. Şi gusta numai piine cu apă puţin. Şi să zăbăviia cu meşterşug doftoresc, tămăduind sufletele şi trupurile. Şi, ştiindu-să asupra dimonilor, izgonindu-i, tămăduia orbii şi ghiboşii îndirepta ş-alte preaslăvite minuni. Şi cunoscut de pre veaste. Carea vedereadză tote lucrurile cătră patriarhul de Ţarigrad ferici- / tul Chiriac. Fu de dînsul hirotonit şi trimis la besearica Sinadelor. Şi-ndată goni de-acolo cu praştiia cuvîntului pre lupii cei cugetaţi. Şi, tăindu-i ca neşte mădulări putrede cu tăietorea cuvîntului, i-au scosu-i afară, să nu hăsnuiască vro bolă la partea cea sănătosă.

Într-acesta chip dînd tărie şi tămăduire turmii sale, mearsă la Ţarigrad. Şi, aflînd pre împăratul Mavrichie, l-au izbăvit de patima ce-l ţinea şi l-au plecat de-au dăruit hăraciul ce da pre tot an oraşul său, o litră de aur, cu peceate de aur şi cu scrisorea sa. Şi-ntorcîndu-să la Sinade şi ducîndu-să la Soline, feace rugă şi izvorî apă, potolînd seatea soţîlor. Şi aşea bine şi cum iubeaşte Dumnădzău petrecînd şi fiind a mulţi săseanie, au schimbat viaţa aceasta şi s-au mutat la doritul Domnul nostru Isus Hristos.

Într-aceastaşi dzî, sinţii măcenici Pavlin, Iraclie şi Venedim.

Aceştia svinţi măcenici Iraclie şi Pavlin şi Venedim era în cetatea Athina, creştini fiind şi pre Hristos mărturisiia cu îndrăznire şi idoloslujebnicilor poronciia să să boteadze în numele Tatălui ş-a Fiiului ş-a Sîntului Duh. Şi pentr-aceasta, fură prinş şi daţi pre mîna cneajului Athinei. Şi denaintea lui mărturisiră pre Dumnădzău adevărat şi Tvoreţ tvorenilor, iară "idolii-s de cinstea dracilor, făcuţ cu meşterşug omenesc". Pentr-aceaea fură munciţi cu multe fealiuri de cazne, apoi cu ucinicii lor în cuptoriu înfocat aruncaţi, să săvîrşiră. Şi dobîndiră cununi neputrede de la Isus Hristos, Domnul nostru.

Într-aceastaşi dzî, de adevăratele Paşte, Dumineca Piatdesiatniţei.

Într-aceastaşi dzî, cuvînt pentru năravuri bune şi reale.

Frica lui Dumnădzău goneaşte tot răul. Iară leanea goneaşte frica de Dumnădzău şi prada păcatelor goneaşte năravurile ceale mai bune şi de folos. Patro năravuri bune sînt de spăsenie: a feri poruncile lui Dumnădzău, smerenia gîndului, teamerea limbii sale, strîmtorea vieţii. Patro năravuri priveaghe sufletul: mila cătră toţi, a nu să mîniia din uitit, răbdării a căuta şi a nu osîndi pre nimerea,
454r rugînd pre tot ceas şi căzînd la Dumnădzău nepărăsît la inema // sa, dzîcîndu-să mai păcătos decît toţi. Patro năravuri agiută noului trîntitoriu*; poucenie pre tot ceas, bdenie fără leane, posluşanie cătră toţi şi tăceare. Patro lucruri spurcă sufletul: păcatele pîngărite şi libovul cu cei ce iubăsc cinste lumască şi cu mîncatul preste samă, cu somnul cel mult şi podoba cu hainele. Patro lucruri întunecă mintea călugărului: neiubirea binelui altuia, rîhna, sudalma şi grăirea de rău. Patro lucruri scornesc curviia: saţiul pîntecelui, saţiul somnului, vorovele deşcarte şi de ruşine şi cu ţîmvăţătură de multă vorovă cînd să face că-i înţălept. Patro lucruri scornesc călugărului mînie: a lăcui în lume dînd şi luînd, a-ş face pre

* boinic

voie şi a îmvăţa pre toţi şi a-i părea sîngur că-i înţălept şi a iubi slavă de la omeni. De patro lucruri să pustiiaşte sufletul înocului: netăcearea, neiubirea ostenealii, voia trupului şi scumpeatea. Pre trei fealiuri să face tot păcatul: întîi prin neştiinţă, a doa, prin pripă, a treia, prin silă, a patra, prin drag. Tîlc. Prin neştiinţă, cel prostac şi neîmvăţat cu totul greşînd mintea lui de-a face păcat, de-acii şi-l va cunoaşte. Al doile, prin grabă, în vreame senină, în pripă de-a face omul păcat şi nu-l va fi întîi chitit cu gîndul, acesta va avea giudecată şi milă. A treia, cu de-a sîla, care de nevoie şi de sîlă încleştat de-a face păcat acestuia-i certarea cu milă. A patra, prin dragoste de-a face păcat şi mainte de făcut l-au vrut, l-au poftit şi l-au cercat şi l-au făcut cu drag şi, după păcat, iarăş au gîndit. Şi cîtă vreame va petreace aşea nepocăîndu-să, acesta-i păcatul cel greu şi de morte, acestuia după pravila besearicii certare şi epitemie.

Aceasta de bogate ori să face şi de la diavol iscuşenie. Întîi, osîndind pre fratele, aceasta-i păcat forte mare. A doa, din trufie şi minte năţată; şi aceaea-i aşea de păcat. A treia, din îmbuibare în mîncare şi-n băutură de beţie. A patra, din fire carea-i fără păcat, dară tot să chiamă spurcat sau cu lucrul să varsă fără clătit şi fără năluciţă. A cincea, din slăbiciunea trupului şi din bolă. A şeasea, din zavistiia diavolului. Deci aceastea să despart cu răzgiudecături a sinţ părinţi. / Întîi, a părăsî de-a osîndirea şi de alalte reale fapte şi a să pocăi cu ispoveadanie şi lacrămi. Şi a nu să năţa cu nescare îndireptări, nice cu trufie a să năţa, că aceasta-i forte rea. Că şi dracul, pentru năţarea mintii, căzu de la slava lui Dumnădzău.

Iară a să înbuiba şi a să îmbăta călugărul şi pre la mireani ades îmbla fără rînd şi a dormi de agiuns mare stideală aduce. Că i să cade să asculte nastavnicul său şi gîndurile sale ceale spurcate să le spovedească părintelui său sufletesc şi cu frica lui Dumnădzău a căuta păcatele sale! Şi să-ş aibă mortea naintea ochilor. Iară fîrşitul acestor de vedz ceva cu ochii de cineva şi cu urechile de audzi, să dzîci: "Ce treabă am eu a osîndi pre fratele, că eu sînt mai păcătos decît toţi!."

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 14, svîntul măcenic Isidor.

Acesta era în dzilele lui Dechie Împărat, trăgînd rudă din Alexandriia şi mărgînd cu oste, că avea şirul lui Opion. Şi pugorînd la ostrovul Hiului cu şeici oşteşti, în care era domn Numerian. Şi fu pîrît de sutaşul Iulian că cinsteaşte pre Hristos şi "nu dă cinste dumnădzăilor noştri". Deci mărturisind într-aiavea pre Hristos Dumnădzău adevărat Ce-au făcut Ceriul şi Pămîntul şi Marea şi totă Fapta. Şi, vădzînd Numerian nemutatul gîndului lui, învăţă de-i tăiară capul. Şi aşea dobîndi cununa măcenicească. 5755 era atunci.

Într-aceastaşi dzî, vitejiia sîntului măcenic Maxim.

Maxim, marturul lui Hristos, rîhna lui Dumnădzău la inemă purtînd, vădzu dănăoră idoloslujebnicii, nu numai ei pre sine ce să da la idoli, ce şi pre alţîi înşelînd. Şi ruga Dumnădzău Maxim să potole goneniia. Şi pre mulţi botedza.

Iară odănăoră, făcîndu-să acea spurcată jărtvă păgînească şi toţi ellinii alergînd cu grabă, nu numai a giunghia dobitoce, ce încă şi omeni. Şi aceasta nerăbdînd să vadză, întră la mijlocul lor de-i înfrunta şi-i dojeniia, numind // pre idolii "pietri" şi "leamne", de nu-ş pot nice şie să-ş agiute. 455r
Atuncea-l prinsără păgînii şi, mult bătîndu-l, de-acii îl ucisără cu pietri. Şi aşea-ş dobîndi cununa.

Într-aceastaşi dzî, sîntul **ϹΙϢΤΗϞΜΨΗΗΚΚ** Therapon.

Acesta sînt de unde iaste şi din ce părinţi şi-n ce ani şi cu cine bătînd războiu au biruit, de-au dobîndit cununa măcenicească nu putem spune, că trecîndu-să de lungimea vremilor scrisorile ce s-au scris de spunea de dînsul. Iară cum c-au fost călugăr îl spun iconele lui, scriindu-l în chip ca acela şi-ntr-aceaea shimă. Şi cum au fost episcop în Chipru şi cum fu adus la Hristos prin sînge, de ş-au obîrşit vitejasca luptă am luat din poveşt bătrîne. Şi îmvăţîndu-le fără scrisore de la cei mai denainte, le creadem.

Dară s-au adus cinstitele lui moştii în Ţarigrad. Vrînd agareanii să ia Chiprul cu războiu, porunci sîntul în videnie să-l mute; şi acmu acolo unde dzace, izvoreaşte fîntîni de minuni.

Într-aceastaşi dzî, cuvînt de stareţul Serapion.

Preacuviosul părintele nostru Serapion din tinireaţe fu călugăr. Şi n-au căutat de avearea lumii aceştiia, ce petrecu ca o păsăruică, nemică nu ş-au agonisit pemintesc, nice în colibă acoperită au petrecut, ce era îmbrăcat cu o fealegă de pîndză, purtînd o micâ Evanghelie, îmblînd ca un fără trup. Multe ori îl găsiia denafară de sat, în drum şedzînd şi amar plîngînd. Şi-l întreba ce plînge şi le răspundea: "Stăpînu-mieu datu-mi-au pre mînă bogăţiie şi o am împrăştiat şi o am pierdut. Şi aşea va să mă muncească .". Iară lor le părea că le dzîce de bani. Şi-i arunca unii piine, alţii pome, dzîcînd: "Ia-ţi,

frate, şi nu te tîngui pentr-aveare, că pote Dumnădzău iarăşi să-ţ dea!". Răspunsă stareţul: "Amin, amin.".

Şi iarăş, cînd mearsă în Alexandriia, tîmpînă un mişel gol, tremurînd de frig şi stătu gîndind: "Cum eu cugetez că sînt călugăr şi lucrătoriu lui Hristos şi port haină, iară acest mişel şi mai vîrtos Domnul Hristos more de frig. Adevărat că de-l voi lăsa să mor, osîndi-mă-voi la giudeţ ca un şugubăţ!". Şi dezbrăcă haina, o deade mişelului şi şedea gol, ţîind în / susîoră o sîntă Evanghelie. Şi, trecînd un cunoscut a lui şi-l vădzu gol, îi dzîsă: "Părinte Serapione, cine te-au dezbrăcat?". Iară el arătînd sînta Evanghelie dzîsă: "Aceasta m-au dezbrăcat .".

De-acii, l-au tîlnit o femeaie, ţîindu-o un datornic pentru datorie. Şi neavînd ea cu ce plăti, i să feace milă fericitului Serapion şi vîndu Evanghelia de o plăti. Şi, venind gol la bordeiul său şi vădzîndu-l ucinicu-său gol, l-întrebă: "Unde ţi-i cămeşuia?". Răspunsă stareţul: "O trimişu înainte, fiiule, unde ne trebuie, în locul ei mai bună .". Şi-i dzîsă fratele: "Evanghelia mică unde-i?". Şi dzîsă stareţul: "Adevăr, fiiule, ea îm grăia în tote dzîle: «Vinde-ţi avearea şi o dă mişeilor ca să o aflăm la Dzua giudecăţii şi mai multă îndrăznire să avem naintea Dumnădzăului nostru Isus Hristos!»".

Acesta părinte cu dease mutări au trecut şi la Ellada, în Greţiia. Şi petrecu în Athine trei dzile. Şi nu putu lua de la cineva pîine, că nice bani n-au mai purtat, nice pungă, nice haină deasupra, nice altă ceva. Şi, a patra dzî, forte flămîndzînd, stătu la loc nalt în cetate, începu a plînge tare şi a striga: "Bărbaţi athineani, agiutaţi-mi!". Şi, sosînd filosofii, căpeteniile cetăţii, îl întrebară: "De unde eşti şi ce ţi-i nevoia?". El le dzîsă: "Eghiptean sînt şi de cînd mi-am ieşit de la moşie, am căzdut în trei datornici: deci doi mă lăsară luîndu-şi datoriia, iară unul nu mă lasă .". Ei iarăşi îl întreba: "Cine îţ sînt datornicii şi cine nu te lasă spune-ni-l, să-ţ folosîm!". Atunce le spusă: "Supăratu-m-au la tinireaţe ibostea argintului şi curviia şi lăcomiia pîntecelui. Deci din cei doi m-am mîntuit şi nu mă mai supără, iară lăcomiia pîntecelui nu mă pote lăsa, supărîndu-mă, cerşîndu-şi obicina .". Atunce, unii din filosofi cugetînd că grăiaşte cu înşălăciune, îi deaderă un galbăn de aur şi-l urmară pre de departe, socotind ce va face. Iară el alergă cu galbănul la pitari, deade galbănul şi luă o pîine şi să dusă şi nu să mai ivi într-acea cetate. Atunce cunoscură filosofii că-i om cu bunătăţi adevărat şi-ş plătiră galbănul de la pitariul.

Şi, venind la părţile Lachedemoniei, audzî de un orăşan căpetenie că ţine credinţă maniheiască,
456r dară om fiind bun, cu viaţa şi cu bunătăţi. Mearsă la acela de să vîndu rob. // Şi preste doi ani, cu darul lui Hristos l-au întors cu femeaia, cuconii, din acea eresă şi cu totă casa şi-l adusă la sînta Besearică. Atunce îl îndrăgiră şi nu-l mai ţinea rob, ce ca pre un părinte, slăvind pre Dumnădzău. Dară sîntul le deade şi banii ce-i dedease preţul lui cînd s-au vîndut.

Într-aceastaşi dzî, prestavleniia fericitului Isidor Jrodivul, ce-l chema Tvedislov Ciudotvoreţul Rostovului de Rusiia Mosculul.

Acesta fericit, precum spun, era despre Apus, de leagea lătinească, din Ţara Nemţască, din părinţi bogătaşi. Şi, urînd leagea lătinească, au îndrăgit a nostră adevărată pravoslavnică creştinească credinţă. Şi tăinuindu-să de toţi, ieşi din casa sa şi să dusă puţinel în laturi, să dezbrăcă gol de tot şi priimi gubăvie, de să făcea jrodiv pentru Hristos. Şi să streină spre Răsărite, cercînd moşiia cea pierdută, multe dosădzi răbdînd şi bătăi de la omeni ne-nţălegători, părîndu-le nebun. Şi răbdă gerul şi pripăcul. Dzîua îmbla nebunatec, jrodiv făcîndu-să, iară noptea făcea mătanii şi post cu lacrămi, grăindu-şi: "O, Isidore, cu multe scîrbe să cade să întrăm în împărăţiia ceriului, că de răpit iaste împărăţiia ceriului şi răpitorii o apucă!".

Cu de-aceastea mîngîindu-să fericitul, îmbla din oraş în oraş, pînă sosî la slăvitul de mare nărod Rostovul. Şi acii i-au plăcut a lăcui. Şi toţi îl cugeta că-i nebun şi cu mintea pierdută. Şi multe bătăi răbda cum ar hi în trup strein, nemică nu-ş bănuia, numai cu gîndul ruga Dumnădzău pentru dînşii. Dară nime nu-i ştiia viaţa bunătăţii lui. De-acii ş-feace un ţarc de vergeale, fără acoperemînt, la loc uscat, în oraş, în mijlocul unii bolniţe (unde acmu moştiile lui sînte dzac) pentru să nu-l vadză cînd face rugă. Aşea trecînd traiul lumii, nebăgînd samă slava lumască ca o nemică, dzua batgiocorit, iară noptea ş-venia la acel sălaş de vergeale de vriascuri. Şi totă noptea sta la rugă şi la metanii cu lacrămi. Iară dzua îmbla jrodiv pre uliţe, trudindu-ş trupul şi prin gunoie şedzînd. Şi la colibiora sa n-avea nemică altă, fără numai trupul său / şi, pregiur trup, aceale vriascuri, gărduţ descoperit, de-l ningea şi-l ploa. Totă viaţa sa o trăi aşea. Şi pre cît fericitul iubi pre Dumnădzău, atîta Dumnădzău l-au slăvit după morte pre pămînt şi în viaţa veacinică, cu împărăţiia ceriului, cu sutele sînţilor mai mult l-a cinsti.

De-acii, descoperi Dumnădzău sîntului de pristăvirea lui şi dezlegarea din legătura trupului. Şi, de-atunce, la colibiora sa şedea la metanii şi post şi lacrămi cu rugă. Şi, culcîndu-să, puind mînule în

cruciş, dzîsă: "Doamne, Dumnădzău tot-putearnice Isus Hristoase, în mînule Sinţiii Tale dau sufletul mieu!". Şi adormi. Şi sîntul lui suflet mearsă în odihnă la Dumnădzău. Iară fericitul lui trup lăsînd pre pămînt, face isţelenirii credincioşilor. Că, dzăcînd trupul într-acel hîţ de vriascuri, să împlu tot oraşul de dulce miros, de să mira toţi de unde vine, că nu ştiia de adormirea sîntului. Dară un om trecînd pre lîngă sîntul, îl vădzu răpăosat dzăcînd şi mirosala din sintele lui moştii. Mearsă de spusă oraşeanilor. Şi veniră de-l îngropară pre loc unde s-au răpăosat. De-acii, luînd blagoslovenie de la episcop, feacerâ besearecă sîntă deasupra sîntelor moştii pre numele sîntei văznesenii Domnului Dumnădzău şi Mîntuitoriui nostru Isus Hristos. Căruia-i slava în veaci! Amin.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 15, prepodobnicul părintele nostru Pahomie Marele de Tavenisio.

Acesta svînt era în dzilele Marelui Constantin Împărat, părinţii lui idoloslujiteli. Odată mearsă cu părinţii-ş la capişte şi ieşi glas de la dracii dzîcînd: "Scote-ţi afară de-acii pre vrăjmaşul dumnădzăilor!". Şi-ncă băusă sîntul şi vin din jărtva idolilor şi-i fu griaţă de-l borî. Şi, sosînd la vîrstă voniceacsă, să feace oştaş. Şi lăsînd slujba oştască, să dusă la muntele Thivaidei, de să botedză şi să şi călugări. Şi mearse la pustie de feace mănăstire la locul Tavenisiia, venindu-i glas de sus, arătîndu-i locul. Veni la dînşi şi sîntul Theodor **Осштеньи** de-i fu ucenic şi închipuitoriu la viaţă şi la minuni. Şi atîta să suiră la naltul videniei cu nepătimirea, cît vedea şi sufleteaşte şi sui- // şurile fericitelor suflete 457r şi vedea şi ceale departe, ca ceale de faţă. Şi prorocestvuia.

Strînsu-s-au la dînsul ca la o mie patro sute de călugări. Dară era nacealnic preste şeapte mii de călugări. Şi întîi lui i s-au arătat marele chip îngeresc ce să dzîce "schima" sau "megaloshima", că pînă atunce era călugăriia micâ. Fost-au atunci 5 mii 823 .

Într-aceastaşi dzî, preacuviosul părintele nostru Isaiia, episcopul de Rostov, Ciudodvoreţul. Era de la Kiev, călugărît în Mănăstirea Pecerscha şi pus episcop în 6 mii 597. Şi i s-au aflat svintele moştii în 6 mii 672. Şi uciderea sîntului blagocestiv ţarevici, cneajul Dimitrie de Mose ş-a totă Rusiia. Novul ciudotvoreţ fost-au ucis în 7 mii 99. Şi prepodobnicul părintele nostru Evfrosin de Pscov trăit-au 95. S-au pristăvit în 6 mii 989.

Într-aceastaşi dzî, prepodobnicul părintele nostru Ahilie, mitropolitul de Harista.

Acesta era în dzilele Marelui Constantin, născut, crescut de părinţi blagocistivi şi învăţat de la dînşii credinţa cea bună şi învăţăturile naltei filosofii. Şi podobînd pre sine cu de tote bunătăţi, fu ales şi pus arhiereu în a doa Thetalie, în Larisa, de toţi lăcuitorri Elladei. Şi, mărgînd la săborul cel mare ce s-au ţinut în Nichea întîi şi trudînd şi nevoind cu alalţi sinţ părinţi, oborînd pre spurcatul Arie şi pre soţiile lui şi anatemisindu-i, veni iarăşi în Larisa. Şi, răsipînd multe idolniţe şi draci gonind din omeni şi multe minuni făcînd, cu pace s-au săvîrşit. Făcut-au din temelii sinte besearici şi le-au împodobit.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 16, svîntul părintele nostru Theodor **Осштн**.

Acesta fericit era în 5 mii 845, în dzilele Marelui Constantin, ucinic marelui Pahomie, deprindzîndu-să în leagea lui Dumnădzău. Şi cu totul curat fiind şi alegîndu-să vas cinstit şi sinţit, s-au spodobit şi numelui / mare luminătoriu şi potrivnic la obiceaiele marelui Pahomie, de unde şi "şeatrele ethiopilor", cum dzîce David, spărîndu-le şi înspăimaţi le tăie capetele.[*] Trecu la darurile vitejiii cu sudorile bunătăţîlor, gonind totă bola şi totă înfigegiunea de pre la omeni.

Într-aceastaşi dzî, dintru sinţi părentele nostru Gheorghie, mitropolitul de Mitilina.

Acesta din tînără vîrstă să feace călugăr, isprăvind la vîrv smereniia şi blîndeaţea, de unde, gătînd şi tocmind pre sine casă Sintei Troiţe, fu hirotonit mitropolit besearicii Mitilinei. Şi era milostiv preste măsură, dînd cu mînă largă mişeilor. Şi, stînd în pomciş tuturor zloslavielor şi ereaselor şi apărătoriu pravoslaviei şi bine şi cum iubeaşte Dumnădzău obîrşînd alergătura sa, cătră Domnul au purces, lăsînd dumnădzărescul său mormînt şi după morte izvor de minuni celora ce cu jelanie la sinţia sa năzuiesc.

Într-aceastaş dzî, ucişii părinţi în mănăstirea sîntului Savei şi dintru sinţi părintele nostru Alexandru, episcopul de Ierusalim, şi sînta Evfimiia de lîngă liniştea neoriului la sînta Dinami. Şi sinţii măcenici Avdiisu Episcopul şi preuţi 16 şi 9 diaconi şi monaşi 6 şi ficiore 7, de la moşiia Harhar. Şi vitejiia sinţilor măcenici Vachtis, Isaachie şi Simeon.

Aceştia pre Hristos mărturisind şi strigînd în Persiia, fură prinş şi aduşi naintea cneajului. Şi siliţi să jărtvască la idoli şi neplecîndu-să şi multe fealiuri răbdînd de munci. De-acii, fură aruncaţi în foc cu ucinicii lor, de-ş luară cununa mărturiei.

Într-aceastaş dzî, cuvînt de avva Theodor ce mai sus dzîsăm.

---

* Avacum, 3:7.14.

Ne spusă un părinte de avva Theodor că: "Merş la dînsul în vreame de chindie, după miadzădzi, şi-l aflaiu cu haină ruptă îmbrăcat şi cu pieptul gol; şi cu culiul denainte. Şi adecă veni un mirean să-l vadză. Şi bătîndu-l la uşe, ieşi stareţul să deschidză. Şi-l tîmpină şi şedzu. Şi în uşe începu
458r a grăi lui. Iară eu luaiu un peatic de rasă şi // i-am acoperit umerile. Iară stareţul tinsă mîna şi-l lepădă. Şi, deaca să dusă mireanul, i-am dzîs: «Avvo, a ce feceş aşea, omul au venit ore să să polzuiască au doră pentru să să blăznicească?». Şi-m dzîsă stareţul: «Ce grăieşti, avvo, dară încă tot slujim omenilor! Ce-au trebuit am făcut şi s-au dus! Şi cui i voia a să polzui polzuiască-să, iară cui iaste voia a să blăznici blăznească-s! Iară eu cum mă aflu, aşea timpin!». Şi porunci ucinicului său, dzîcînd: «Cine va veni să mă vadză să nu-i dzîci ceva omenesc, ce, de mănîncu, spune-i că mănîncu, iară de dormu, spune-i că dormu! Şi altă ce m-oi tîmpla făcînd spune-i cum iaste!».".

Într-aceastaşi dzi, cuvînt a sîntului Grigorie Beseadnicul, ce-i dzîc "Dialog pentru o ficioriţă".

Nice aceasta oi da în tăceare, ce mi-au spus şerbul lui Dumnădzău Prov pentru soru-sa ce o chema Musa, cuconă micâ fiind. Spunea că într-o nopte i s-au arătat în videanie Preacista Dumnădzău-Născătorea pururea ficiora Mariia. Şi i-au arătat fetişoare de vîrsta ei. Şi ea începu să să mesteace cu dînsele şi nu cutedza. Iară fericita pururea ficioră Dumnădzău-Născătorea Mariia o-ntrebă au voia îi iaste împreună cu dînsele să fie în petreacere şi-n vieţuire? Răspunsă cucona şi dzîsă: "Voia mi-i!". Şi-ndată o îmvăţă şi-i deade de priimi poruncă, de-acmu nemică cuconesc sau fără cădinţă să nu facă şi de la ris şi de la gioc să să ferească. Şi să ştie adevărat că între aceale fetişoare ce vădzu la petrecutul ei, la a treidzeaceа dzuă, şi ea va veni. Deci cucona, deaca vădzu aceastea, din tote obiceaiele sale s-au premenit şi totă mintea cuconească au lepădat cu tare puteare. Iară părinţii ei vădzîndu-o schimbată, mirîndu-să, o-ntreba de-aceasta. Şi le răspundea că fericita ficioră Dumnădzău-Născătorea Mariia i-au dat poruncă şi-n ce dzî în urmarea ei va să margă le spusă. Deci, la 25 de dzuă, fu cuprinsă de fierbinteală, iară în 30, cînd ceasul ieşitului ei s-au apropiiat, iarăşi vădzu pre Sînţia sa pururea Ficioră Mariia Dumnădzău-Născătore la sine venită cu fetişorele ce-au vădzut întîi cu Sînţia ei; şi o chema pre dînsă. Iară ea începu a răspunde cu limicel glas şi blîndicel: "Iată-mă-i că viiu, Doamnă!". Şi / cu acesta glas deade sufletul. Şi ieşind din fetescul trup, cu svintele fetişore s-au sălăşluit.

"Bine-i şi-m place precum dzîci, dară mi-i voia să ştiu: «Ore acmu, mainte de-mpreunarea trupurilor, pot fi sufletele direptţilor luate în ceriu?». Aceasta nice pentru toţi pravednicii putem dzîce, nice iarăşi de tot să ne apărăm, că sînt unora direpţi suflete, carile de la împărăţiia ceriului cu neşte sălaşe să osăbăse. Dară vedereala aceştiia deşertăciuni ce altă arată, fără numai că de săvîrşit direptate orece ştirbă avură. Dară sufletele direptţilor sfîrşindu-să, îndată, deaca ies din cheile trupului, în cereştile scaune priimite sînt. De care lucru vederare luminată iaste, că sîngură adevărătatea cu sine mărturiseaşte grăind: «**ждѣже трѣп. тѣсъберѫтсѧ и wдрн**» *, «unde-i ciont**, acolo să strîng vulturii», adecă «unde sîngur izbăvitoriul iaste cu trupul ce şi-au luat, acolo fără de-ndoit săbor strînge a direptţilor suflete». Şi Pavel doriia să să dezleage şi cu Hristos să fie. Că cela carele creade că Hristos iaste în ceriu, acela creade că şi sufletul lui Pavel iaste în ceriu. Că acela aşea dzîce: «Sufletele, dezlegîndu-să de la trup, mărg de să sălăşluiesc în moşiia cerească, că ştiu de va peminteasca nostră casă a trupului surupasă, săzdanie avem de la Dumnădzău, casă nu de mîn ziditâ, veacinică, în ceriuri***»". Căruia-i slava în veaci. Amin.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 17. Sîntul apostol Andronic şi Iuniia.

Acesta al Domnului apostol, ca un aripat cutrierînd totâ lumea, au zmult din rădăcină totă înşălăciunea, propoveaduind pre Domnul Hristos, avînd cu sine următore şi pre minunata Iuniia, carea era murită lumii şi era vie lui Hristos. De unde trăgînd pre mulţi către Hristos, răsîpi capiştile idolilor şi, zidînd pretutinderea lui Dumnădzău besearici şi izgonind duhure spurcate de la omeni şi tămăduind
459r patimi neisţealnice, iş plătirâ şi ei ca neşte omeni datoriia cea de obşte a firii. Pre-ace- // ştia pomeneaşte şi marele apostol Pavel în *cătră Rîmleani* a sa *Poslanie*****, dzîcînd: "Sărutaţi pre Andronic şi pre Iuniia, rudeniile meale, carii şi mainte de mine să feaceră în Hristos!".

Într-aceastaşi dzî, sîntul măcenic Solohon şi sinţii măcenici Iraclie, Pavlin şi Venedim. Şi iavleniia sintei iconei Domnului Isus Hristos, aceii nu de mîni făcută, ce-i în Camuliane.

Într-aceastaş dzî, sîntul măcenic Solohon şi cei cu sine.

---

* Matthei 24:28, Luca 17:37.
** trup, cadaver, stîrv, ciont.
*** 2 Corinth 5:1.
**** зри 16:7.

Acesta era în vreamea lui Maximian Împărat, eghiptean de rînd supt boieriia lui Campanie Tribunul cu alţi trei mii de vonici ce sosîsă cu Campan de la Eghipet la Halchedon, poruncind căpitanul hotnogilor să-ş silească ceatele a jărtvi idolilor. Şi tote ciatele ducea jărtve şi Campan încă dzîsă pîlcului său să facă porunca împărăteascâ. Deci, toţi jărtvind, numai trei să pusără pomciş: Soloh, Pamfamir şi Pamfalon. Mărturisindu-să creştini, fură munciţi şi-ncordaţi, cît le-au ieşit speatele. Şi-ntr-acealea munci s-au săvîrşit Pamfamir şi Pamfalon. Iară sîntul Solohon s-au întărît şi pre Hristos chema într-agiutoriu. Şi pre Campanie mînie ocărînd bodzîi. Şi-i băgă sabiia în gură şi-i turnară vin de la idoli. Iară sîntul apucă fierul de-l zvîrli şi rumpsă legăturile şi stătu sănătos naintea tiranului, slăvind pre Isus Hristos, iară pre cneajul ocărînd; i-au venit din ceriu glas întărind şi îmbărbătînd. De-acii, îl trasără gol preste hîrburi ascuţîte, legat de piciore de 7 ori, de i s-au ruşît trupul cu greale durori. De-acii, îl spîndzurară de mîna direaptă şi-i legară la piciorul stîng piatră grea, din ceasul al 6 pînă al 9. Şi nu s-au dat a să lepăda de Domnul Hristos. Şi, tăindu-i curmeiul din spîndzurătore, deade gios şi stătu în piciore zdravăn. Şi, fiind sara tîrdzîu, i-au bătut o trestie sîntului în ureache de leşină de dureare.

Şi, ducîndu-să ostaşii, veniră creştinii de-l luară cu cerga şi-l dusără în casa unii văduve. Şi gustînd pîine şi apă şi dînd molitvă creştinilor, căută spre ceriu. Ş-deade sufletul în mîna lui Dumnădzău.

Într-aceastaşi dzî, cuvînt de la sîntul Dionisie Areopaghit, / cum nu să cade greşiţii a-i blăstăma, măcară de-ar greşi şi lui Dumnădzău.

Marele Dionisie dzîce: "Fiindu-mi în Crit, mă priimi sîntul Carp, om de-ar hi ş-altul ca dînsul. Că, pentru multă curăţiie a mintii lui, cătră bogovideanie fu de treabă. Deci să spunem de dînsul ş-aceasta. Că nice la sintele nu începea taine a sluji, deaca nu i să vrea arăta videnie, întîi la-nceputul molitvelor.

Şi spunea că: «Dănăoră, mă scîrbi unul din necredincioşi pentr-atîta că întorsease pre unii de la besearică către a sa păgînătţie. Şi trebuia pentru amîndoi să fiu făcut rugă şi să iau de la Dumnădzău agiutor: pre ceia să-ntorcă şi pre cela cu bine să-l biruiască şi nepărăsînd a-l dojeni spre folos şi aşea a-l aduce la cunoştinţa lui Dumnădzău .». Şi nu o mai păţişă aceasta fericitul. Dară atuncea nu şt' cum picâ oarece rău şi amar în suflet asupra scîrbitoriului aceluia. Că, deac-au însărat ş-au înnoptat, avînd obiceai na cea vreame sîntul Carp a sta la rugă dumnădzăiască. Şi, cum sta de să ruga la Dumnădzău cu cîntare şi vorovă, să oviliia şi să tînguia şi grăia că: «Nu-i cu direptul să fie vii omenii cei bezbojnici carii strîmbadză calea lui Dumnădzău cea direaptă». Şi aceastea grăind, să ruga lui Dumnădzău să-i ardză fără milă, să-i concenească. Şi aceasta grăind el, îndată ş-vădzu casa în carea sta deşcheiată de sus, de deasupra, în două şi pară de foc pugorîtă naintea sa. Iară sus, în spatele ceriului, pre Isus Hristos şi mulţîme nenumărată, în chip de omeni, îngeri dvorind naintea Sinţiii sale. Şi aceastea prăvind sus Carp, să minuna. Şi deaca căută gios, vădzu pămîntul crepat, prăpaste întunecată şi pre omenii asupra cărora ruga umiliţi stînd la gura prăpăştii, de era amu să cadză într-însă. Şi acolo în prăpaste, un zmău trăgîndu-să şi aoria rînjind, aoria coda întîndzînd să-i agiungă, să-i tragă gios în prăpaste. Şi era asuprâ-le şi neşte bărbaţi de-i bătea împingînd (pre acei ce blăstăma Carp) să-i dea gios, de era numai cît să cadză de nevoie, rugugindu-să. Şi dzîcea Carp: «Ca mai mult căutam gios, negîndind de sus şi tînjind căce nu cad mai curund!». Şi iarăş să ruga. Şi abiia ş-au rădicat ochii în sus de vădzu ceriul, ca şi-n- // tîi, şi pre Domnul Isus Hristos făcîndu-i-să milă de aceaea ce să făcea. Şi 460r
sculat de pre supărcerescul scaun şi pugorît la acei omeni (pieitori), tindzîndu-le mîna într-agiutoriu. Şi îngerii Sinţiii sale îi sprejeniia, unii de o parte, alţii de-altă parte pre acei omeni (să nu cadză). Şi grăi Isus Hristos Domnul nostru către Carp cu mînule Sinţiii sale întinse, dzîcînd: «Bate-mă pre mine săvai, că sînt gata de multe ori şi iarăşi să fiu răstignit pentru omenii carii or vrea să să spăsască! Şi cu drag îm iaste aceasta, decît a-i părăsî căce greşesc! Dară ian caută de vedzi ore plăcea-ţ-ar cu zmăul a lăcui în prăpaste şi a te premeni într-acel lăcaş întunecat, decît să petreci cu Dumnădzău şi cu sinţii săi îngeri aceі buni şi om-drăgostivi?!».".

Într-aceastaş dzî, dîntru sinţi părintele nostru Stefan, patriarhul de Ţarigrad.

Acesta era fiiu împăratului Vasilie Machedon, frate lui Leon Împărat, ce-au fost bărbat sîntei Theofaniei. Încă din tinereţe fu pus patriarh. Şi ca un adevărat păstori, iară nu năimit, purtă turma la bune păşuni, tote bunătăţi făcînd, cu post şi cu ruga topindu-să şi mila la săraci şi la mîşei. Şi ca o flore curată cu dulce miros către Dumnădzău s-au pristăvit.

Într-aceastaşi dzî, vitejiia sinţilor lui Hristos marturi Alexandru şi alt Alexandru şi 2 Dionisii şi Agapie, Timolau, Romil şi Plisie.

Aceştia era în vremile împăratului Dioclitian, Agapie din Gaza, Timolae de la Pont, iară Dionisii de la Tripolea Finichiei. Iară Romil era diacon la besearica Diospolei, iară Plisie şi doi Alexandri de la Eghipet. Şi ei legîndu-şi sufletele la dragostea Domnului nostru Isus Hristos, propoveduia vederat credinţa cea bună. Şi pîrîţi fiind, dusără-i la Urvan, ighemonul de Chesariia. Şi, mărturisindu-să creştini, s-au mîniat şi le-au tăiat capetele. Şi aşea mearsără către Domnul Hristos.

Într-aceastaşi dzi, cuvînt de învăţătură pentru beţie şi pentru pocăinţă. /

Vă rog pre tot omul care va să să pocăiască şi să roge Dumnădzău de iertare, fereaşte-te de vin! Că vinul mult deaca beai porneaşte pohte şi de la suflet goneaşte frica lui Dumnădzău! Ceare-ţi la Dumnădzău să-ţ dea frică de Sinţia sa şi să-ţ gonească pohtele ce te luptă la suflet, de vor să te desparţe de Sinţia sa! Ia-te aminte de-ţ va dzice gîndul că fratele tău are orece asupra ta, nu te zăbăvi, ce te du de te-mpacă! Şi de ai vrun gînd asupră-i, iartă-i-l şi-i dă pocăanie fratelui cu smerită umilenie, iară nu fi jestoc asupra fratelui tău! Că ne sileaşte firea cu zavistie drăcească a ţînea mînie fratelui! Dară avem poruncă să ne-mpăcăm pururea naintea lui Dumnădzău, smerindu-ne şi naintea omenilor! Iară pentru meserătate niceş să crîcnim, ce să ne lăsăm pre samă lui Dumnădzău cu totă inema!

Cuvînt cum să cade cu frică a sta în besearică.

A tot creştinul vine înger de la Dumnădzău socotitori, numai noi să nu-l gonim cu fapte reale. Că, precum fac albinile de fum şi porumbii de putore, aşea şi sîntul înger strajul sufletului creştin fuge de păcatele nostre ceale împuţite. Deci, precum dzice psalmul: "Nu-ţ da la sminteală piciorul tău, ca să nu dormiteadze strajul tău!"*. Ca şi cînd neştine ce dvoreaşte naintea împăratului şi vorboveaşte cu dînsul şi el lăsînd vorova împăratului, vorboveaşte cu slugile sale, aşea şi creştinul, lăsînd ruga şi gîndind gîndul deşcarte sau vorovind. Pentr-aceaea, să socotim fraţîlor cum dvorim. Că sinţii îngeri cu mare frică şi tremur dvoresc cîntînd la Dumnădzău. Aşea şi noi cu dînşii şi, ca dînşii, cu inemă curată şi frîntă şi cu frică să dvorim la rugă naintea lui Dumnădzău să ne iarte de greşeale! Amen.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 18, svinţii măcenici Petr, Dionisie , Hristina Ficiora, Andrei, Pavel, Venedim, Pavlin, Iraclie.

461r **Dintr-aceştia sinţi, Petr era din Lampsac.** // Şi adus la boiarinul oraşului Evridinei Dacnu şi silit să jărtvască Afroditei strigoiei, dzînei pîngăriciunelor. Şi ne-ndueplecîndu-să, ce mărturisi pre adevăratul Dumnădzău Domnul şi Mîntuitoriul nostru Isus Hristos. Îl legară şi zdrobiră în tot trupul cu leamne şi cu rote, de-l umorîră. Iară Pavel şi Andrei, din Mesopotamiia fiind, mearsără la Athine cu boiarinul Dacnu fiindu-i oştaş. Şi acolo fiind în prinsore Dionisie şi Hristina, luară asupra sa pre aceşti sinţi să-i străjuiască. Şi fiind Hristina ficioră şi frumosă şi de vîrstă de măritat, o îmbiia să să culce cu dînşii. Iară sînta Hristina mai curund i-au întors pre dînşii de la gîndul acel rău şi i-au plecatu-i cu sîntele ei învăţături, de credzură şi să creştinară în Hristos. Pentr-aceaea, aceşti amîndoi, Andrei şi Pavel, fură împroşcaţi cu pietri şi-mpresuraţi. Iară sînta Hristină, căzînd asupra lor, îi tăiară capul ei. Şi luă cununa la Isus Hristos.

Într-aceastaşi dzi, sintele măceniţe femei Tecusa, Alexandriia, Clavdiia, Faini, Evfrasiia, Matrona, Iuliia şi Teodota şi sinţii măcenici Amfian şi Edesie.

Aceştia era în dzîlele lui Marchian Împărat din Lidiia, fraţi de maică. Şi, mărgînd la Virit şi învăţaţi credinţa de sîntul măcenic Pamfil, astătură naintea boiarinului Urvan. Dintru carii Amfian mărturisînd avedeare şi cu îndrăznire pre Domnul nostru Isus Hristos Dumnădzău, bătut fu preste obraz şi cu piciorele de ostaşi stropşit. Şi, ungîndu-i piciorele cu unturâ, fu ars cu foc. Şi spîndzurat, să vedea tot îmflat şi spart de stropşituri. Şi stricată fiindu-i carnea de foc şi trăind în mărturiia lui Isus Hristos, fu aruncat intr-adîncul mării; şi acolo s-au săvîrşit. Iară Edesie, căznit în baia arămii, la Alexandriia Eghiptului, vădzînd pre boiarinul Ieroclei cum munceaşte creştinii fără milă, l-au lovitu-l cu mîna sa. Pentr-aceasta, fu muncit cu multe cazne şi, aruncat în mare, luă cununa mărturiei.

Într-aceastaşi dzi, vitejiia sintei măceniţe Teodosiei.

Această svîntă măciniţă ficioră era din Ţarigrad, fiică a creştini buni că, fiind stearpă maică-sa, mearsă la mănăstirea sintei Anastasiei pentru ruga. Şi i să arătă / sînta Anastasiia în miadzănopte şi-i dzisă: "Nu fi mîhnită, că vei purceade grea şi vei naşte!". Şi deşteptîndu-să, spusă bărbatului. Şi-i dzisă bărbatul: "Viu Dumnădzău, că de va fi făt da-l-voi lui Dumnădzău, de-a hi fată da-o-voi sintei Anastasiei!". Deci, deaca născu, era fată. Şi, botedzînd, i-au pus nume Teodosiia. Şi, deaca trecură 17 ani, muri tatăl ei, iară Theodosiia mearsă la mănăstirea sintei Anastasiei şi să feace călugăriţă.

* 120

Şi, odănăoră, stînd ea la miadzănopte la rugă, să ivi dracul de-i dzisă: "Theodoso, te pui în price cu mine? Eu voi cerca om, de te-a face de ti-i lepăda de Hristos şi de-nchinăciunea iconei Lui!".

Şi, preste puţină vreame, luînd împărăţiia Leon Spurcatul Isavrul, rădică gonă asupra creştinilor pentru sintele icone. Şi goni pre sîntul Gherman Patriarhul de la scaun. Şi sintele icone ce-s făcute în cinstea lui Dumnădzău le scosă şi le zdrobi. Carile arăta chipul Domnului Hristos cum s-au născut din sînta ficioră Mariia, cum fu purtat în sintele braţele Ei ceale ficioreşti prunc şi cum l-au aplecat, l-au culcat în iasle, cum sinţii îngeri din ceri, la Născut, l-au slăvit şi păstorilor l-au mărturisit, cum vîlhovnicii de la Răsărit i-au închinat daruri, cum au mărs la Eghipet, cum iarăş s-au întors în Nazaret. Cum au crescut, cum au petrecut, cum s-au botedzat de Ioan în Iordan, mărturisindu-l din ceriul deşchis glasul Părintelui iubit al său Fiiu şi Duhul cel Sînt în chip de porumb pugorînd şi odihnind pre însul. Şi alalte sinte icone, în carile arată minunile ce-au făcut şi învăţăturile. Şi în Cana Galileiului, din apă făcînd vinul la nuntă, întîia sa minune şi piinile înmulţînd din cinci piini la cinci mii de nărod, prisosîră 12 coşnipe. Şi alte într-alt rînd. Şi închierea morţîlor şi slăbănogilor sculare şi săcilor, ologilor, orbilor. Şi scularea lui Lazar de patro dzile mort împuţit. Şi patimile Sinţiii sale şi răstignearea pre cruce. Şi îngroparea Sinţiii sale şi arătarea către sinţii săi apostoli şi pipăirea Thomei şi înălţarea în ceriu, cu slavă mare, din muntele Eleonului, deaintea mulţimii ucenicilor. Şi trimiterea Sîntului său Duh ce-au trimis ucinicilor de la Părintele luînd. Aceastea sinte icone cu aceastea chipuri sinte ce arată tuturor, nu numai proştilor ce nu ştiu carte, ce şi căr- // tularilor camai multă dragoste pre Domnădzău 462r aprind, prăvindu-le şi cinstindu-le, ducînd cinstea sus cu inema la Dumnădzău.

Dară şi iconele sinţilor, scrise vetejiile lor şi muncile ce-au răbdat aceastea sinte icone de cinste lui Dumnădzău le strica ca şi un vrăjmaş cumplit, cînd nu pote strica la trup, el strică la haine, ca cîinele. Aşea vrăjmaşii lui Dumnădzău, neputîndu-i strica Sinţiii sale, strică iconele, şaruri şi leamne nevinovate şi nesimţite, puindu-le ocări mincinose. Că cela ce ocăreaşte vasul sau haina sau armele sau chipul cuiva ocăreaşte pre cela a cui sînt lucrurile. Că de-au fost la cinste, în leagea veache, iconele de lemn şi de piatră şi de aur şi de aramă c-au fost cortul legii cosut tot cu chipuri de îngeri şi chivotul cu heruvimi şi catapetazma şi leaspedzile, cu cît mai vîrtos acmu la creştini sintele icone. Că idolii păgînilor s-au părăsît, aceia ce ducea cinste dracilor şi la păcate îndemnare cu Zeves la spurcările tote ceale trupeşt şi cu Afrodîta la curvii nestîmpărate, cu Bahus la beţie, cu alţii la alte răutăţi, tot fealiul! Aşea era idolii păgînilor, de ducea cinste dracilor şi pierdzare sufletelor!

Iară sintele icone duc cinstea la Dumnădzău şi îndemn creştinilor spre spăsenie. Deci aşea acel păgîn şi fără-de-leage Leon Isavru sfărîma sintele chipuri! Şi era la porta cetăţii Ţarigradului o iconă a lui Isus Hristos Domnul nostru, bătrînă, făcută cu pietriceale ce să chiamă "musie". Învăţă să o strice cu ciocanele. Şi, suindu-să pre scară stricătoriul, alergă sînta Theodosiia cu alte călugăriţe de-l oborî gios cu scara şi muri.

Şi mearsă şi la patriarhul Anastasie Ereticul ce stătu în locul sîntului Gherman de-l ponoslui şi-l feace vrăjmaş Besearicii lui Hristos. Atunce, acel spurcat împărat trimisă mulţi oştaşi la mănăstire, de tăie tote călugăriţele în sabie. Iară pre sînta Theodosie o bägă în temniţă, dîndu-i cîte o sută de rane pre dzî. Şi a opta dzî, învăţă de o purtară prin tot tîrgul, bătîndu-o. Şi, sosînd la Tîrgul Buorului, o ucisără cu un corn de areate, aflînd în drum cela ce o ducea. Şi aşea deade la Dumnădzău sufletul ei sînta lui Hristos măceniţă.

Într-aceastaşi dzi, cuvînt din Pateric, de pocăinţă.

Veni un om la avva Sison Thiveanul / şi-i dzisă: "Voi să mă fac călugăr!". Şi-l întrebă stareţul: "Dară ai ceva pre lume?". Şi el dzisă: "Am un fiiu .". Şi-i dzisă stareţul: "Pasă de-l leapădă în pîrîu! De-acii te călugăreaşte!". Şi să dusă să facă aşea. Şi acmu vrea să-l arunce într-apă pre cucon. Şi-ndată trimisă stareţul de-l opri să nu facă. Şi el răspunsă: "Părintele aşea mi-au dzîs să fac!". Şi-i dzisă trimisul: "Nu-l arunca!" şi-l lăsă. Şi veni la părintele de-l feace călugăr. Şi forte era ascultoi posluşnic şi bun cu viaţa, de s-au spăsît.

Într-aceastaşi dzi, cuvîntul sîntului Efrem Sirinul: "Cum să cade sintele şi adevăratele creştineşti cărţi a le citi cu de totă nevoinţa şi socoteala".

Frate, cîndu-ţi vine asupră gîndul cel viclean, zmulge-ţi sabiia, adecă frica lui Dumnădzău, şiţ-vei tăia pre toţi vrăjmaşii! Şi-n loc de trîmbită aibi dumnădzăieştile Cărţi, că în ce chip trîmbiţa strînge oşteanii, aşea sintele Cărţ strigă cu noi şi strîng gîndurile nostre la frica lui Dumnădzău! (dară cărţile sinte sînt acealea cîte are sînta besearică pravoslavnică carea iaste de la Hristos prin sinţii

* *Deaanie*, 2:33.

apostoli şi măcenici sfetiteli mărturisită. De iaste şi pînă astădz în cinci scaune mare a toată lumea patriarhi, cel de Ierusalim şi de Antiohiia şi de Alexandriia şi de Ţarigrad şi cel de Mosc). Şi iarăşi, cum trîmbiţa strigînd la războiu îndeamnă şi pre cel nedeprins a să nevoi asupra vrăjmaşului, aşea şi dumnădzăieştile Cărţi înviteadză şi îndeamnă a nevoi la fapte bune şi te întăreaşte asupra chinurilor! Pentr-aceaea, frate, sileaşte-te adeasea a ceti la sintele Cărţi, pentru să-ţ strîngă gîndurile ceale împrăştiate de vrăjmaşul! (Dară de cărţile iconoboreţilor şi altor eretici te fereaşte ca de otravă!) Şi te stîrneaşte, iubitule, te nevoiaşte pururea pregiur cetit la sintele Cărţ, să te-mveaţe cum vei scăpa de laţurile vrăjmaşului şi să agiungi la veacinica viaţă! Că scorneaşte şi dojeneaşte mintea înşelată cetitul sintelor Cărţi şi dăruiaşte omului a înţăleage la Dumnădzău.

Aşea scrie în Psalom: "**ѹпразднитесѣ нразѣмѣнтѣ, ꙗко дѣ҃ъ есмь бгъ**"[2], Ascultă-mă, frate,
463r că dobîndeaşte înţălesul lui Dumnădzău cine să-ndilipniceaşte pre- // giur sintele Cărţi cu inemă direaptă! Deci, frate, nu te leni de spăseniia sufletului tău, ce te îndilepniceaşte cu cetitul şi cu ruga, că-ţ va lumina mintea şi vei fi întreg şi cu totul deplin! Că Duhul cel Sînt îţ grăiaşte: "Te fă ca cerbul aşteptînd şi dorind să vie la izvoră de ape, la dumnădzăieştile Cărţi şi vei bea dintr-înse şi-ţ vei stîmpăra seatea carea te aprinde cu chinurile!". De au nu ştiţi, fraţii mei, că ne-au chemat împăratul împăraţilor şi domnul domnilor la nunta Fiiului său iubit? Deci a ce ne lenim, a ce nu ne nevoim să ne agonisim haine curate şi lumini luminate şi-n undelemn în vasele nostre, că gol şi străios nime nu întră acolo?! Iară de-i vrun buiac şi gubav şi va năvăli de-a întra fără haine de nuntă, ştiţi ce va păţi acela? Că va dzice împăratul: "Legaţi-i mînule şi picioarele şi-l aruncaţi la-ntunearecul osăbit, unde-i plînsul şi scrîşnetul dinţilor!".

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 19, svîntul сщтнѡмчнкъ Patrichie, episcopul de Prusa, şi cu dînsul Acachie Menandru şi Polien.

Dintr-aceştia, Patrichie, pîrît că-i creştin, astătu naintea eparhului Iulie. Şi, apucîndu-să acela în tot chipul să-l potă domoli, aducîndu-i vorove şi dzîcînd că izbucnirea apelor celor fierbinţi să fac ferbinţi din grijitura dumnădzăilor şi să varsă pentru binele omenilor. Iară sîntul i-au răspuns înprotrivă şi dzisă: "Aşea-i, pentru binele omenilor izbucnesc apele calde de varsă, dară cu putearea lui Isus Hristos Domnului Ce-au tocmit două locuri, unul plin de bunuri în tot binele, unde direptii să odihnesc, iară altul de întunearec şi de foc, unde să vor osîndi păcătoşii după îmvierea cea din morţi! Şi cum că focul în totă fapta l-au băgat Dumnădzău şi cu alalte stihii l-au mestecat şi iaste dară din sus de îmvîrtoşitura," foc şi apă şi iaste şi dedesuptul pămîntului de unde izbucnesc de dau în sus apele. Unele apropiindu-să de foc, sînt fierbinţ, altele depărtîndu-să departe, sînt răci. Şi cum că acel dedesuptul / pămîntului foc iaste muncitoriu sufletelor celor necuraţ şi necredincioşi. Iară cea camai de gios apă în cristal îngheţată mărmurită Tartarul să chiamă, unde-s bodzii ellinilor strigoii aceia de ş-au agonisit acolo a lăcui.". Şi de-aceastea multe alte deaca spusă, poruncind boiarinul, fu sîntul aruncat în mijlocul apelor ce izbucniia fierbinţi, de ce eale mai vîrtos betejîră pre slugi ce-l aruncară decît pre sîntul. Şi ieşi sîntul viu nevătămat şi priimi tăietură de sabie cu Acachie şi cu Menandru şi cu Polien, de le tăiară capetele. Şi să face săborul lor în casa sintei Dumnădzău-Născătorei.

Într-aceastaşi dzî, sîntul măcenic Caluf Eghipteanul.

Acesta sînt măcenic Caluf, martur lui Isus Hristos, era în dzîlele lui Maximian din Thivaida Eghipetului. Pentru mărturiia lui Hristos prins fu de ighemonul şi spîndzurat cu piatră grea la grumadzi. Şi, bătut, le răspundea: "Eu doresc slava împărăţiei de la Domnul mieu Isus Hristos şi pentru Sinţia sa voi răbda tote rane şi cazne!". De-acii, pugorîndu-l şi silind şi ne-nduplecînd, l-au aruncat în foc. Şi aşea ş-deade la Hristos sufletul.

Într-aceastaşi dzî, preacuvios părintele nostru Ioan, episcopul gotthilor.

În dzîlele împăratului Constantin, acest sînt Ioan lăcuia în laturea gotthilor, născut din părinţ ca şi Samuil. Şi din tinere unghi, să deade la post şi la rugă, de fu lăcaş lui Isus Hristos. Şi pugorînd la Ierusalim, cutrieră trei ani Locurile Sinte şi să-ntorsă acasă. Şi ducîndu-să episcopul locului trimis de Constantin Împărat la Iracliia Thrachiei, fu cesta oprit cu multă rugă de creştinii de-acolo, de-l dusără la Iviri şi-l sămnară episcop. Şi iarăş ş-au venitu-şi acasă.

Şi, făcîndu-să sculare asupra aceii ţări de Hagan, de-au tăiat pre mulţi, scăpă cu fuga la Amastrida. Şi şedzu 4 ani acolea. Şi, deaca audzî firşeniia lui Hagan, dzisă către ceia ce era cu dînsul: "Eu, preste 40 de dzîle, mă duc să-m întreb giudeţ cu Hagan naintea Domnului Hristos!". Şi, preste 40 de dzîle, îmvăţînd nărodul de spăsenie sufletului, să pristăvi dînd sufletul la Dumnădzău. Şi, sosînd

* firmamentul

acolo co- // rabiia lui, prorocite de dînsul, atunce sîntul Gheorghie, de Amastrida episcopul, îl băgă în 464r
raclă cu lumini şi cu tămîi, petrecîndu-l tot oraşul pînă la corabie. Şi-l dusără la mănăstirea lui, la Parthenon, făcîndu-să multe minuni şi-n viaţă şi după morte, din carile s-au aflat numai vro dzeace scrise. Dară nu vrum să mai lungim cuvîntul.

Într-aceastaşi dzî, sîntul Cornilie şi Ignatie de Rusiia cea mare.

Într-aceastaş dzî, cuvînt cătră giudeaţe.

Să iai sama bine, giudeţule, şi să giudeci direpţ şi cu direptate să cerci. Şi nu lua mîzdă, nice strîmba pre cel direpţ pentru mîzda lăcomînd a lua de la vinovatul, macară de ţi-i şi priiatini! Să nu-l faci bun pre cel strîmb şi rău pre cel direpţ, că giudeţul iaste a lui Dumnădzău, macară de ţ-ar hi şi frate vinovatul! Nu-i veghea, nice-l pune în capul direptului, că vine foc mare de la Dumnădzău asupra cela ce giudecă strîmb! Şi pentru lacrămile direpţilor cu morte cumplită va certa Dumnădzău pre aceia ce fac giudeaţe strîmbe! Şi cuconii lor s-or stînge şi mai cumplit să vor munci decît Sodomul şi Gomorul, în focul nestîns, cînd Dumnădzău va giudeca lumea! Pentr-aceaea ţ-ad aminte, giudeţule, şi fă direaptă giudecată! Nu făţări nimărui, nice te lăcomi la mîzdă! Nice priimi la tainâ clevete! Nice fii aprig la giudeţ cînd giudeci! Nice te mări căce eşti puteamic, că de la Dumnădzău ţi s-au dat şi Dumnădzău iaste putearnic a te certa! Iară direpţii în veaci vor fi cinstiţ de la Domnul nostrul direptul giudeţ, Isus Hristos! Amin.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 20, svîntul măcenic Thalilei.

Acesta era în dzîlele lui Numerian Împărat, 5784. Era de la Livan, tatăl, Veruchie, maică-sa, Rumiliia. Îmvăţasă doftoriia şi fu prins în Azarva, a doa ţînut a chilichilor, ascundzîndu-să în neşte maslinet. Şi, adus naintea lui Theodor Boiarinul şi neputîndu-l îndupleca să tămîiadze la idoli, au îmvăţat să-i sfredelească gleznele şi / să bage fune să-l spîndzure cu capul în gios. Iară slugile, din puteare buiguindu-să, feacerâ aşea unui trunchiu de lemn şi spîndzurară lemnul de-l bătea, părîndu-le că bat pre sîntul. Iară boiarinul i să părea că slugile fac un rîs. De-acii, îmvăţă să arunce pre sîntul în mare. Şi ieşi sănătos, nebetejit şi încă îmbrăcat cu veşmînt alb, a minune. De-acii, îl scosă la luptă cu fierile, să să lupte şi din fieri ieşi sănătos. Apoi, în oraşul Edesa a egheilor îi tăiară capul.

Pentr-a lor sinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. Amin.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 21, pomenirea sinţilor sîlviţi, de Dumnădzău cununaţi şi-n tocma cu apostolii mari împăraţi Constantin şi maică-sa Elena.

Acest mare fericit şi în veaci cinstit întru împăraţi Constantin era ficior lui Constantie celui ce-i dzîc "Veardele" şi al cinstitei Elenei, că Consta era nepot lui Clavdie, împăratul de Rîm, demainte de împărăţiia lui Dioclitian şi a lui Carin Împărat. Acesta Consta, tatăl sîntului Constantin, alegîndu-l Dioclitian Erculie să fie pârtaş împărăţiei cu Maximian Valerie şi pornind aceşti doi, Dioclitian şi Maximian, gonă mare asupra creştinilor. Iară Consta, tatăl sîntului Constantin, singur era creştinilor cu milă şi cu blîndeaţe, lucrînd mai mult cu ceia ce să nevoia pentru credinţa Domnului Hristos, prin sfeatnicii şi pârtaşii poruncilor împărăteşti. Acesta Consta, înväţînd credinţa creştinească şi pre iubitul său fiii Constantin, care mai apoi fu şi întîiul creştinilor împărat, îl lăsă să fie, după sine, împărat în scaun, la ostrovele Vretaniei. Care deaca înţălească ce făcea la Rîm fiiul lui Erculie, Maxentie, fapte păgîneşti şi lepădate şi spurcate şi pîngărite, pornindu-să din dumnădzăiascâ rîvnă, purceasă asupra lui, luînd pre Dumnădzău într-agiutoriu. A căruia vădzînd Dumnădzău curăţiia sufletului, întîi i s-au arătat
prin vis, de-acii, dzua amiadzădzi, hărăcind cu steale scrisă sămnul crucii cu ceaste // cuvinte: "**Нн** 465r
ѯокъ снгнѡ кннще!", "Cu acesta sămn, învince!".

Vru iarăşi de să arătă om-iubitoriul şi lui şi celor destoinici. Deci, luînd îndrăznire cu chipul cinstitei cruci, făcîndu-o de aur, mearsă la Rîm. Şi, bătînd războiul, surupă pre acel păgîn răpitoriu, pre Maxentie, în pîrîul Tiverului, rumpîndu-să podul supt dînsul. Şi să necă acolo, la podul ce-i dzîc "Vulvia" sau "Bulbiia". Ş-au izbăvit din tiraniia lui cetăţeanii Rîmului.

De-acii purcedzînd, mearsă spre răsărit şi vru să facă cetate pre numele său la sorele, unde dzîc c-au fost războiul troilor cu ellinii. Şi fu oprit cu dumnădzăiască sămnare, învitat de la Dumnădzău să-ş zidească cetatea mai curund la Vizantiia. Deci, urmînd voiei lui Dumnădzău, zidi acea de Dumnădzău zidească cetatea mai curund la Vizantiia. Deci, urmînd voiei lui Dumnădzău, zidi acea de Dumnădzău păzită cetate în numele său, Ţarigradul. Şi o sinţi închinîndu-o ca o pîrgă şi-ncepătură credinţii sale la Dumnădzău. Şi, cercînd adevara cunoştinţă a credinţii nostre, au strîns în Nichea de pretutinderea arhierei cu mijlocul cărora s-au strigat de s-au propoveaduit pravoslavnica credinţă. Şi fu cunoscut Fiiul într-o fiinţă cu Părintele. Şi trîntind pre Arie supt anatemă şi supt blăstăm pre dînsul şi pre cei întăr-un gînd cu dînsul cu huleniile lor. Şi trimiţînd la Ierusalim pre maică-sa Elena pentru cercarea

cinstitelor leamne în carile s-au răstignit pre trup Hristos Dumnădzăul nostru. Şi cu dînsă le-au adus, lăsînd o parte la Ierusalim şi o parte aducînd la Ţarigrad. Şi sosînd la fiiul ei, deade fîrşit.

Iară Marele Constantin, luminînd Ţarigradul cu obnovlenii, adecă rodinile cu praznice, şi petrecînd puţin preste patrodzăci şi doi de ai ce-au împărăţît, începînd a porni oste asupra persilor şi mărgînd la un cîmp a Nicomidiei, s-au pristăvit la Dumnădzău. Şi fu adus în cetatea sa, Ţarigradul, cinstit cu mare cuviinţă, cu provoduri şi cu tîmpinări. Şi fu astrucat în sînta Besearică a Sînţilor Apostoli. Ş-au împărăţît în Rîm la cinci mii opt sute optspreace an, 5818 de la faptul lumii, fiindu-şi al treidzăcidoilе împărat de la Avgust Chesariu. Şi să face săborul lui în sînta Besearica cea mare şi în a Sînţilor Apostoli şi în dumnădzăiasca lui besearică la ţisterna lăcaşului patriarhului, depreună împăratul şi cu senatorii cu litie venind şi sînta liturghie făcîndu-să /.

Pentr-a lor sinte rugi, Dumnădzău miluieşte şi ne spăseaşte. Amen.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 22, svîntul măcenic Vasilisc.

Acesta era în dzilele lui Maximian Împărat, din sat din Humilo, din ţinutul Amasiei, nepot Anepsei sîntului mare măcenic Theodor Tiron. Şi, mainte, au stătut la luptă măcenicească cu sîntul Evtropie şi Cleonichie carii au fost împreună viteaji cu sîntul Theodor. Şi fîrşindu-şi ei mărturiia pentru Hristos, rămasă sîntul Vasilisc în temniţă. Şi, avînd şi el jelanie să-ş obîrşască alergătura vitejiei şi rugîndu-să de-aceasta lui Dumnădzău, s-au spodobit arătării Sinţiii sale, poruncîndu-i să să tocmască cu rudeniile sale şi să margă la Comane, să mărturisască.

Deci mearsă cu oştaşii acasăşi şi sărutînd pre maică-sa şi pre fraţii şi învăţîndu-i să stea în credinţa lui Isus Hristos atunce, fu prins de trimişii oştaşi de la ighemonul Agripa. Deci, legîndu-l şi încălţîndu-l cu încălţări de fier, ce avea din nontru cuie ascuţite, şi-l goniia pre drumul Comanelor. Şi, sosînd la satul Dacnelor, găzduiră aprope la o femeaie, anume Taiani*. Şi legară pre sîntul la un paltin săc cu minule napoi. Şi, făcînd sîntul rugă, au înverdzit paltinul ş-au înfrundzit. Şi locul unde sta cu piciorele au ieşit din zgăul pămîntului izvor de apă. Aceasta văzînd oştaşii şi acea femeaie, spun că credzură întru Hristos. Şi dezlegară pre sîntul din legături. Şi, sosînd la oraşul Comanelor, astătu naintea ighemonului sîntul. Şi, neputînd a-l îndupleca să tămîiadze la idoli, feace rugă sîntul de pugorî foc din ceriu şi arsă capiştea idolilor şi idolul cel mare a lui Apollon. Apoi, mîniindu-să forte ighemonul şi înfocîndu, porunci să taie capul sîntului şi să-i arunce trupul în pîrîu. Şi aşea ş-au luat sîntul Vasilisc cununa mărturiei în slava şi lauda lui Dumnădzău Isus Hristos. Amin.

Atunce era Marele Constantin la Galie, în locul tătîne-său.

466r Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluieşte şi ne spăseaşte. Amen. //

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 23, prepodobnicul părintele nostru Mihail Ispoveadnicul, episcopul Sinadelor. Era 6333.

Acesta sînt cu numele de înger, Mihail, curăţînd pre sine cu întregul vieţii şi sinţindu-să din braţele mîne-sa lui Dumnădzău, sosî de să feace preut lui Dumnădzău celui de sus. Şi, întărît de Sinţia sa, au stîns ş-au potolit totă bola limbii bogoboreţilor, astupînd gurile ereticilor, aceale spurcat căscate asupra dumnădzăiescului chip. Şi, neputînd răbda aceea fiară cumplită, adecă Leon Armeninul, dumnădzăieştile cuvinte a limbii sîntului, că nu s-au temut de îngrozîturile lui, nice s-au slăbit la minte, ce au strigat cu glas slobod: "Eu mă închin şi cinstesc dumnădzăiasca şi preacurata iconă a Mîntuitoriului nostru Isus Hristos şi a sînta sa Maică! Iară îmvăţătura ta o schiopăscu şi nu o bag în samă!". Deci, pentr-aceastea, acel tiran şi neomenit, înfocîndu-să de mînie, au osîndit cu depărtată izgnanie pre sîntul. Şi sinţia sa păzînd chipul cel de pre după Dumnădzău neîntinat şi neimat şi gonit din loc în loc, au sosît la lăţime largă. Şi, aşea obîrşînd alergătura cea bună şi podobindu-să cu îndoite cununе, s-au adaos către arhierei ca un arhierеu şi ca un măcenic către măcenici.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluieşte şi ne spăseaşte. Amin.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 24, prepodobnicul părintele nostru Simeon de Muntele Minunat.

Acesta sînt era în dzilele lui Iustin cel Bătrîn, născut în Antiohiia Siriei, în Etipth, în dzilele lui Anastasie Împărat Dicoros, tatăl, Ioan din Edesa şi maică-sa, Martha. Cucon născut din rugă, mărturisit mîne-sa de sîntul Ioan Botedzătoriul pînă a nu să zemisli, spuindu-i cum va fi fiiul ei, că aşea din pîntece şi din faşe va arăta seamne bune. Şi, cînd fu de 6 ani, cînd încă nice sîmţîrile nu / sînt copte, lăsă tote ceaste pementeşti şi mearse la munte. Şi petrecu viaţă asprî, spodobindu-să adease videniii dumnădzăieşti şi îngereşti, de-l îndirepta la bunătăţi. Şi aşea trecu pre din sus de firea omenească, hrănindu-să cu hrană cerească, pînă la fîrşeniia sa. Precum mai pre larg spune istoriia lui,

* Tatiani

lăcuit-au întîi 6 ani în mănăstire, pugorînd de la munte. Şi, de-acolea, s-au suit pre stîlp, de-au stătut 18 ani. Şi, de-acolo, mearse la Muntele Minunat, de trăi dzeace ani într-un loc nalt de pietri. Şi, suind într-un mic stîlp, stătu 45 de ani. I să strîng toţi anii 85. Dintru carii trăi cei 79 de ani cu trai din sus de firea omenească, postînd şi trudind şi tote răbdînd. Şi s-au răpăosat către odihna veacinică în 6074.

Într-aceastaşi dzî, sîntul Nichita Stîlpnic de Pereiaslav.

Acesta era vamăş lacom apucătoriu, mult rău făcea omenilor.

Şi, odănăoră, femeia lui herbînd carne la foc, i să arăta în spumele căldării sînge. Şi vedea în spume mîn şi capete de om şi piciore; şi spusă bărbatului. Şi, dintr-aceaea, s-au umilit Nichita şi luă frica lui Dumnădzău. Şi lăsă lumea şi tote şi mearse la mănăstire. Şi, nepriimindu-l de bătrîn, dară el pusă mare tîrpeanie, gol, mîncat de ţînţari şi tăuni, mărturisindu-şi păcatele. De-acii, l-au priimit. Şi, deaca l-au călugărit, pusă Nichita mare podvig, ferecînd trupul cu şine de fier, preveghea la rugă. Apoi ş-feace stîlp şi, trăind într-însul, multă pacoste răbdă de la draci. Şi biruind tote, s-au spodobit a isteli bolnavii. Apoi l-au ucis neşte tîlhari, gîndind de aveare c-or găsî la dînsul, văzînd fierul lucind ce era ferecat. Şi s-au îngropat într-aceaeaşi mănăstire a sîntului mare măcenic Nichita. În 6694.

Din minunile Preacistii pentru un păcătos ce l-au iertat Dumnădzău pentru ruga Preacistii.

Era un oştaş, un viteaz păcătos, scîrnav în tot feal de păcate, mai vîrtos în curvie. Şi avea femeaie înţăleaptă, cu frica lui Dumnădzău, de-l dojeniia şi-i aducea aminte de muncile şi de giudeţ, stîrnindu-l la pocăinţă. // Şi l-au îndupleat a posti postul Preacistii şi tote agiunurile praznicilor cu 467r
pîine şi apă după 9 ceas în desară, dănăoră.

Şi, luînd obiceai bun a sta ades naintea sintei iconei Preacistei şi cetiia cu frică smeritî sărutarea sîntului arhanghel Gavriil, adecă "**ѓдЂе дЄѡ радѣѕтїѵ҃ѡрадоѳднаа Маріе гъ стоѳѡѫ. блсѣена ты вѣженаѫ и блсѣенъ плодъ чрѣва твоєгѡ Ис Хрс**[33] şi alte cîte ştiia. Iară într-una de dzile, întră în sînta besearică şi, rugîndu-să naintea sintei icone carea zugravii număsc Eleusa, că ţine în braţe pre Domnul prunc, văzbu minune preaslăvită. Ce i-au arătat mult milostivul să să umilească inema lui, să-ş urască păcatele. Precum şi fu. Că văzbu pre stăpînescul prunc şi era tot rănit. Şi de prin rane cura sînge prospăt, cum vrea fi rănit într-acel ceas. Iară viteazul să umili la inemă şi plînsă amar, rugîndu-să către preasînta şi dzîcînd aşea din tot sufletul: "Prea dulce şi milostivă Domnă, fie-ţi milă de un necurat şi soleaşte la Domnul să mă iarte, că eşti solă şi rugătore la Fiiu-tău pentru greşiţi!". Atunci audzî glas de la sînta iconă grăind: "Voi, păcătoşilor, mă mărturisiţi numai cu limba «Maică milei» şi cu fără-legile vostre mă faceţi «Maică mîhnirii şi scîrbii!».".

Iară el, audzînd aceastea, căzbu cu faţa la pămînt. Şi ţînguindu-să, dzîcea: "Stăpînă şi Domnitorea mea, nu mă urgisi pre un ticălos! Ce, ca o milostivă rugătore pentru greşiţi şi agiutore, fă rugă pentru mine, că mult pote ruga Sinţiii tale, Domnă preasvîntă către Stăpînul!". Aşea dzîcînd viteazul cu faţa la pămînt, necutedzînd rădica ochii, aude pre stăpîna şi dzîsă către Domnul: "Fiiul mieu, dragul mieu, miluieşte pentru libovul mieu pre acest păcătos care cade cu lacrămi şi ispoveaduieşte de greşealele sale!". Iară Domnul răspunsă: "Nu mă dodei, maică, pentru acesta, că nu iaste vreadnic de iertare!". Iară Sinţia ei dzîsă: "Ţ-ad aminte, dulcele mieu Fiiu, dragostea maicăi, că te-am hrănit de te-am crescut, cu atîta dor aplecîndu-te la sîn şi iartă-i lui fără-legile!". Iară Sinţia lui dzîsă cu direaptă giudecare: "Maică, nu poci să te ascult de-aceasta!". Şi Sinţia Ei dzîsă: "Nu ceiu să-l giudeci cu direptul, ce cu nesămuita Ta milostivire, de vreame că toţi mă număsc «Maică milei »". Şi-i dzîsă Hristos: "Nu bănui că nu te ascultu de-aceas / sta, ce-ţ ad aminte că eu încă m-am rugat de trei ori către Părintele mieu la vreamea patimii : «De vrea fi putinţă să să izbăvască omenimea cu altă socoteală, să nu iau morte!», dară nu mi-au ascultat". Dară deaca văzbu mult milostiva stăpînă că mulţimea fără-legilor viteazului opriia mila lui Dumnădzău, plecă genunchile şi preasvîntul ei cap să i să închine, ca să-i silească cu samă ca aceasta a smereniei milostivirea om iubitoriului spre milă, cum au şi fost. Că, cum o văzbu că plecă să să-nchine, nu o lăsă, ce îi dzîsă: "De vreame ce-i scrisă în leage să cinstească tot însul pre tatăl şi pre maică-sa, nu-ţ voi călca cearerea! Deci fie iertate acestuia păcatele! Şi pentru sămnul împăcăciunei, apropiiadze-să şi să sărute pre tote ranele meale!" Aceastea audzînd viteazul, să sculă bucurîndu-să. Şi s-apropie de săruta ranele. Şi, sărutîndu-le, să tămăduia; pînă le sărută tote şi să tămăduiră tote de ispravă.

Deci, luîndu-şi adeverinţă iertării sale şi mulţămind lui Dumnădzău şi pururea Ficiorei, Preasintei maicei Sinţiii sale, fîrşi videniia şi să dusă acasă de spusă femeii sale. Şi plăti tote strîmbătăţile şi deade milostenii multe. De-acii, să îmvoiră amîndoi de să călugărîră, unul la mănăstire şi ea la călugăriţe. Şi să spăsîră în slava Sintei Troiţe, Dumnădzăul nostru.

Pentr-a lor sinte rugi, Dumnădzău miluieşte şi ne spăseaşte. Amen.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 25, a treia aflare a cinstit capul sîntului Ioan Crăstitel şi slăvit proroc.

Acesta cinstit cap şi sînt, fiind ascuns de multă vreame, acmu au izbucnit din sînul pămîntului, ca aurul din baie, nu închisă în gâvan de lut, ca-ntîi, ce la loc sînt, în vas de argint. Şi fu spus de un preut ş-adus din Comane. Îl priimi luminata cetăţîlor depreună cu credinciosul împărat şi cu pastirenaceaînicul şi cu credincioasul popor, cu de totă bucuriia şi cu cinste şi cu credinţă închinată. Şi
468r s-au pus în loc sînt. //

Într-aceastaşi dzi, sîntul măcenic Panharie.

Acesta era din cetatea romanilor, a părinţi credincioş odraslă. Şi, avînd cinste multă la împăraţii necuraţi, spurcaţi şi păgîni şi el fiind credincios, s-au dat după dînşii din calea direaptă. Şi să dejghină de la partea cea bună, lăsînd curata credinţă a Domnului Hristos ş-au alesu-ş a ţînea leagea împăratului, iubind şi cercînd de la dînsul slavă şi cinste luminată.

Care lucru deaca s-au ştiut, i să trimitea trimisuri şi scrisori de la maică-sa, chemîndu-l să-ntorcă la blagocestie. Şi, arătîndu-i muncile carile aşteaptă pre ceia ce să leapădă de Isus Hristos şi-ngrozîndu-l cu focul nestîns a Gheennei, din care scrisori luminîndu-să şi deşchidzîndu-şi ochii de la-ntunearec şi de la ceaţa carea dzăcea asupră-i, ş-au venitu-şi la sine şi-ndată s-au întors la cunoştinţa lui Dumnădzău, priimind pocăinţa. Şi, deaca ştiu împăratul, înfocat de mînie, l-au bătut cu vine uscate de bou şi l-au purtat de grumadzi pre uliţă. Şi l-au trimis la izgnanie, la Nicomidiia. Unde, răbdînd nenumărate scîrbe şi tăindu-i capul, deade la Dumnădzău sufletul.

Într-aceastaşi dzi, sîntul **СШТИЗМЧНИКЪ** Terapont, episcopul de Chipru. Cuvînt din Limonos.

Spunea Paladie Monahul, cînd mearsem la dînsul, că era în Alexandriia un om creştin bun şi milostiv la mişei şi streini. Avea femeaie dumnădzăriască forte şi postnică. Şi avea şi o fiică cuconă de 6 ani. Iară tîmplîndu-i-să cale la Ţarigrad, că era neguţătoriu, lăsă acasă femeaia şi cucona şi un rob. Şi, purcedzînd la corabie, îl întrebă femeaia: "Cui ne laşi, giupîne?!". Şi-i dzisă bărbatul ei: "Vă lasu Stăpînei nostre, Dumnădzău-Născătoreі!".

Şi, tîmplîndu-să într-una de dzîle, şedea femeaia de-ş lucra la pîndză cu cucona lîngă sine. Iară robul, îndemnat de dracul, vru să ucigă pre femeaie şi pre cucona ei, să le ia tot şi să fugă. Şi, luînd cuţît, mergea să între la stăpînă-sa. Şi, sosînd la uşea casii, fu oprit de puteare nevădzută, de nu să putea mişca nainte, să margă în casă, nice înapoi să să-ntorcă. Şi, cumuş era mult ceas, zmîcindu-să să între şi / neputînd, începu a chema pre stăpînă dzîcînd: "Vino la mine!". Iară ea, mirîndu-să vădzîndu-l între uşe, stînd şi chemîndu-o, îi dzisă: "Ba vino tu!", neştiind stăpîna că-l ţine puteare nevădzută. Iară robul începu a o giura să vie, iară ea să giură că nu va veni. El dzisă: "Trimite-mi macară cucona!". Dară ea nice aşea nu vru, dzîcînd: "Vino tu, daca-ţ trebuie!". Atunce el, vădzînd aşea, să lovi pre sine de să giunghe de muri. Atunce stăpîna, deaca vădzu aşea, chemă vecinii. Şi, aflînd pre robul trăgînd de morte, ştiură de la dînsul tote. Şi proslăviră pre Dumnădzău, de minune ce-au făcut, mîntuînd maică şi fii de morte, pentru sînta şi blagoslovita sa Maică Ficioară, izbăvitorea creştinilor pravoslavnici. Amin.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 26, sîntul slăvit apostol Carp, unul din cei 70 de apostoli.

Acest a Domnului mare apostol, numărat cu cei 70 de ucenici şi apostoli de Domnul Hristos şi posluşînd marelui Pavel la propoveadanie şi purtînd dumnădzăreştile lui *Poslanii* pre unde-l trimitea, au învăţat pre mulţi de ellini a să-nchina şi a cinsti Sînta Troiţă. De unde, străluminat la minte cu dumnădzăiasca Mingiietoriului strălucore, răpedzîndu-să de la răsărite ca o stealâ luminată, au luminat cu dumnădzăieşti învăţături totă lumea, făcînd în tote dzîle prea mare minuni şi gonind duhure vicleane. Şi, trăgînd multe cetăţi şi nărode către credinţa Domnului Hristos şi osăbind pre credincioşi de către cei necredincioşi cu Sîntul Botedz, răbdă multe izgnanii şi scîrbe de la dînşii. Că, ducîndu-să vitejeaşte către şalţurile hartului ceale trudicioase, nu s-au spămîntat de mînniia boiarilor, de unde, cace c-au proslăvit pre Dumnădzău în mădulările sale, slăveaşte-să cu slavă de Sinţia sa! Şi, odihnindu-să cu somnul cel dulce, face minuni în tote dzîle cu sintele sale moştii, curăţînd tot fealiul de patime şi gonind necurate duhuri.

469r Într-aceastaşi dzi, sîntul apostol Alfeu şi sinţii măcenici Averchie şi Elena. //

Într-aceastaşi dzi, preacuviosul părintele nostru ispoveadnic Ioan Psihait.

Dintru svinţi părintele nostru Ioan Psihait din cuconie pre Hristos au îndrăgit. Potrivindu-să la obiceaiu cu sinţii Ilie şi Ioan Crăstitel, lăsă lumea şi mearsă la lavra Psihaiţilor, de să călugări. Şi dobîndi dar la Dumnădzău a goni draci şi a vindeca bole. Şi să trudiia pre vreamea iconoboreţilor,

întărînd pravoslavnicii cu sintele învăţături. Şi spusără de dînsul tiranului. Şi-l chemă de-l sîli să să leapede de închinăciunea sintelor icone şi să fie în eresa lui şi să să iscălească într-acel uric mincinos. Şi nu s-au îndueplecat a face aceaea, ce mai vîrtos înfruntă pre împăratul, făcîndu-l eretic. Şi fu urghisit la-nchisore, unde multe năpăşti răbdă de acei fără -eage şi strîmbi iconoboreţi. Şi s-au pristăvit, slăvind pre Dumnădzău.

Într-aceastaşi dzî, straduniia sau vitejiia sîntului mare măcenic Gheorghie cel Nou, ce-au străstuit de necuratul Selim, împăratul turcesc, în Sredţa, cetatea bălgărească.

Acest sînt Gheorghie şi fericit născut iaste din părinţi credincioşi Ioan şi Mariia, căpetenii cetăţii Sredţei. Sosînd la bătrîneaţe fără cuconi, să ruga lui Dumnădzău şi Preacistii şi marelui măcenic Gheorghie venind în tote dzîle la rugă*. Le deade Dumnădzău cucon şi-l botedzară în numele Tatălui ş-a Fiiului ş-a Sîntului Duh, puindu-i nume Ghiorghie, pre numele sîntului besearicii. De-acii, crescut bine şi învăţat carte, pre toţi vîrstnici întrecea în tote ca alt Iosif Precrasnîi, curat şi luminat. Şi, cînd fu de 25 de ani, pristăvindu-să părinţii la Dumnădzău, începură scitii a-l măguli, să-l păgînească către Moamet. Şi-i punea în cap tafie, un fealiu de căciulă ce purta ei în cap cînd întra în migit, de-ş fac corban dracului. Şi le răspunsă sîntul către seiţi: "Nu să cade nouă, creştinilor, a căuta la obiceaiele păgînilor, nice tafiuri în cap să purtăm, nice a ne lepăda de Domnul Hristos Dumnădzău adevărat, / Tvoreţ ceriului şi pămîntului şi de Sîntul Botedz ce avem de la Sînţia sa! Dară cui aş creade, au dorâ lui Mahmet, că nice-i de la Dumnădzău, nice de la prorocii lui Dumnădzău, nici de la apostoli, ce iaste de la satana şi căpitan oştii lui satana şi portă stiagul diavolului! Carea nice voi nu ştiţi, îmblaţi rătăcînd de la calea direaptă!".

Aşea le dzîsă sîntul Gheorghie şi cu mare glas luminat mărturisi pre Isus Hristos Tvoreţ ceriului şi pămîntului ş-a totă vădzută faptă şi nevădzută. Şi, şchiopîndu-le în obraze, îi feace păgîni. Şi tafiia o luă de o trîntî gios şi o călcă. Şi-ş dzisă: "O, Gheorghie, ce stai?Hristos te chiamă!". Deci îl prinsără turcii şi-l dusără naintea ighemonului, pîrîndu-l. Iară ighemonul, vădzîndu-l statnic şi de-a firea, începu a-l măguli, giuruindu-i de la-mpărat multă şi mare cinste. Iară măcenicul lui Isus Hristos limpede şi luminat mărturisi pre Sinţia sa naintea tiranului ş-a nărodului, iară leagea turcească ocări şi o şchiopi. Şi, aprindzîndu-să de mînie, ighemonul bătu fără milă pre sîntul gol cu toiage, de-l dumică sărind carnea în sus. Şi sîntul nu să îndueplecă. Şi îmvăţă de-l tăiară cu cuţite tăieturi adînci şi, prin tăieturi, pusără lumînări aprinse de la cap pînă la picioare . Şi-ncepu trupul sîntului a să topi de bobotaie ca ceara şi sîngele să vărsa la pămînt. De-acii, îl purtă pre uliţe cu fîmpene cu ocări, certîndu-l pentru Mahmet, căce ocăreaşte şi leagea lor cea sraţinească turcească. Iară sîntul să ruga lui Dumnădzău în taină şi pre turci dojeniia să creadză întru Domnul nostru Isus Hristos.

De-acii, slăbind sîntul şi leşînînd, îl aruncară în foc pre sîntul măcenic a lui Hristos Gheorghie. Şi aruncară ciolane multe spurcate spurcaţii în foc, ca să nu cunoscă creştinii moştile sinţiii sale. Iară Dumnădzău proslăvi pre ogodnicul sinţiii Sale. De năprasnă stătu nuor pre ceriu cu ploie şi tunete groznice şi sfinsă focul. Şi să spămîntară spurcaţii de minune şi fugiră. Şi ţînu nuorul şi ploia şi tunetele totă dzua pînă în nopte. De-acii, s-au ivit la moştiile sîntului măcenic lumină multă, de s-au luminat tot locul acolo.

Deci protopapa besearicii sîntului mare măcenic Gheorghie de Capadochiia, cu creştinii mearsără la giudeaţe cu bani, de le deade moştiile sîntului. De-acii, mitropolitul chir Ieremiia cu tot clirul şi săborul // veni cu litie, cu cîntări şi tămîi la sintele moştii. Şi rînără cenuşea în laturi şi aflară 470r
întreg trupul sîntului, nestricat de foc, iară ciolanele ceale spurcate tote s-au topit. Şi, pre unde purtasă pre sîntul la uliţe, picăturile sîngelui sîntului lumina la pămînt ca neşte lumini aprinse. Şi luînd sîntul, îl pusără în raclă şi-l băgară în sînta besearică a sîntului mare măcenic Gheorghie, provodîndu-l cu cîntări dumnădzăieşti. Unde şi pînă astădzi iaste* cu darul lui Dumnădzău, multe isţealenii făcînd cărora vin cu credinţă. Fost-au atunci văleatul 7022, luna lui mai, 26.

În dzeace ani după prestavleniia lui Ştefan-vodă celui Bun ce-au domnit 47 de ani în Moldova, în dzîlele fiiului său Bogdan-vodă.

Cuvînt cine iase din besearică şi nu ascultă pînă la fîrşit.

Era un stareţ prozorliv cu duhul în mănăstirea Pecerscha la Kiev, în Ţara Rusască, anume Matthei. Dănăoră, stîndu-şi în sînta besearică la locu-şi, ş-au rădicat ochii de-au căutat spre fraţi, la

* **Бы** 39:12.

** Moldova

îmbe strane, la cîntare. Şi văzu pre dracul în chip de leah, cu pola plină de flori lipiciose* şi îmbla pre la fraţi, de arunca de aceale flori spre dînşii. Şi de care să lipiia, sta puţînel şi-ş făcea prilej de ieşiia afară şi să ducea de dormiia, iară la care nu să lipiia florea, acela sta vîrtos la slujbă pînă la otpust.Aceasta deaca văzu stareţul spusă fraţilor. Şi audzînd, să-ntărîră să nu mai iasă din besearică pînă la otpust.

Pentr-a lor sinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. Amen.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 27, svîntul сщтномчнкъ Elladie.

Stih:

Oloiul, Elladie, de preuţie

cu sîngele ş-mestecă de mărturie.

Acesta svînt, curăţînd pre sine de la totă imăciunea şi deaca să feace vas priimitoriu Sîntului Duh, fu pomăzuit cu alesătura lui Dumnădzău arhiereu. Şi, încredinţîndu-i-să chivernisala besearicii lui Isus Hristos, ca un păstoriu, goniia / amu lupavii omeni de la turma sa. Iară ca un măiestru chivernitoriu o chiverniia, ferindu-o necălcată şi nevăjită de la tot răul.

Şi aducîndu-l tiranii naintea lor legat, atunce mai vîrtos au luminat minţile credincioşilor. Căce mărgînd cu osîrdie cătră şanţuri şi strigînd: "Slobod credinţa cea bună", fu dat în multe cazne. Şi strujindu-i carnea, i să ivi Domnul Hristos Dumnădzăul nostru de-i tămădui tot răul ranelor şi-l feace camai cu inemă. Apoi, împlîndu-să tiranii de mînie, l-aruncară în foc pre sîntul. Şi, neprindzîndu-l focul, pre mulţi trasă la credinţa lui Isus Hristos. De-acii, mai muncit cu bușurile au dat în mîna lui Dumnădzău sufletul.

Într-aceastaş dzî, sîntul сщтномчнкъ Terapont fost-au în dzîlele lui Valerian Împărat, văleat 7759, muncit de Iulian şi legat închis în temniţă. De-acii, îi scosără de-l răstigniră la pămînt, la patro pari bătuţi în pămînt, de mîn şi de picioare, cu faţa în sus şi bătut cumplit, de să adăpă pămîntul de sîngele lui sînt. Şi crescu parul de să feace copaci mare. De-acii, adus în Thrachie, lîngă apa Erma şi acolo mult muncit, au dat la Dumnădzău sufletul.

Într-aceastaşi dzî, prenseniia cinstitelor moştii a dintru sinţi părinţii noştri Trei Svetiteli, Chiprian, Fotie şi Iona de Kiev, ciudotvoreţ a Rosiei. Dusu-i-au la Mosc, în besearica cea nová a usperiei Preacistei Dumnădzău-Născătorei, pre sîntul Iona na stînga, în unghiul păreatelui denainte de cătră curtea patriarhului, iară pre Chiprian şi pre Fotie na direapta, în unghiul unde-i cămeaşea sîntă a Domnului Hristos, văleat 6987 (în 22 de ai a domniei lui Ştefan-vodă celui Bun de Moldova, cînd începu a face cetatea Chiliia. Acest Ştefan- vodă, la al şeaselea an a domniei sale, ş-au luat domnă pre Evdochiia, sora lui Simeon Împărat, de la Kiev).

Într-aceastaşi dzî, sînta măceniţă Thedora şi Didim.

În dzîlele lui Dioclitian Împărat, prinsă la Alexandru Ighemonul, Theodora mărturisi pre Isus Hristos Dumnădzău şi Tvoreţ proslăvit cu Tatăl şi cu Duhul Sînt, Troiţă sîntă de o fiinţă nedespărţită,
471r într-o ună dumnădzăire. // Pentr-aceaea, fu aruncată la curvărie. Şi Didim să feace că mearge la dînsa, o premeni în hainele lui şi o slobozî. Pentr-aceaea, îi tăiară capul c-au şi mărturisit pre Isus Hristos. Apoi şi pre dînsă prindzînd, o tăiară şi o băgară în foc. Şi aşea-ş luară cununa împărăţiiei ceriului de la Isus Hristos Domnul nostru.

Într-aceastaşi dzî, cuvînt a dintru svinţi părintele nostru Ioan Rost de Aur pentru ceia ce fac strîmbătăţi şi asuprealâ ţării şi mişeilor.

"**Pînă cînd nu veţ mai sătura adunînd** şi grămădînd foc în capetele vostre, lacomilor! Dereptatea nevinovaţilor călcaţi, boii săracilor în zloţi îi mîncaţi, plugurile pustiiţi, fruptul şi hrana casii lor o sterpiţi, de pîine îi săracici, de-mbrăcăminte îi goliţ, să-mbogăţiţi casele vostre şi să cruţaţi ficiorilor vostri! Ţipetele săracilor şi asupriţilor de voi strigă la Dumnădzău asupra capetelor vostre şi asupra caselor vostre că strîngeţi ca iadul, să înghiţiţi tot! Dară aşţiu nu veţ mai avea, că aşţiul s-au luat de la voi şi strînsura ce-aţ strîns în pîntece cel de iad cu strîmbul, avearea mişeilor strigă asupra vostră, ca suflete sinţilor la Dumnădzău! Foc nestîns vă strîngeţi, ticăloşilor! Acela foc să va aprinde în pîntecele vostru cel de iad nesăţios, foc veacinic, foc de muncă veacinică, de va arde totă rămăşiţa vostră, strîmbilor, apucătorilor! Şi ceea ce luaţi mai mult amar vouă bogătaşilor, că staţi departe de mingîiarea voastră! Amar vouă, sătuilor, că veţ să flămîndziţi, amar vouă carii rîdeţi, că veţ să plîngeţi şi să ţînguiţi, amar vouă cînd vor bine-dzîce-vă toţi omenii! Dară încă ceia ce să satură săracînd pre alţii şi rîd, împlînd ochii săracilor de lacrămi şi le dzîc toţ omenii bine, iară ei fac strîmbătăţi! Cum vă

* lipce

pare că veţ putea să scăpaţi de urgie? Şi ea iaste în inema vostră ascunsă cu carea mîncaţi săracii! Vă pare că-ţ scăpa de foc nestîns a iadului şi elu-i ascuns în pîntecele vostru, cu care ardeţi voi inemile asupriţilor?! Pentr-aceaea, focul vostru va arde-vă şi urgiia vostră vă va mînca şi v-a izbăvi Dumnădzău din mînule vostre săracii şi asupriţii şi-i va cruţa după mare mila sa pen- / tru Domnul nostru Isus Hristos. Căruia să cuvine cinstea şi închinăciunea cu părintele şi Sîntul Duh, acmu şi pururea şi-n veaci de veaci! Amin."

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 28, svîntul сщтномчнкъ Evtih, episcopul de Melitina.

Într-aceastaşi dzî, sînta măceniţă Eliconida.

Aceasta era în dzîlele lui Gordian şi Filipp, împăraţi din cetatea Vitaliia. Şi prinsă, adusă la Pirinie, duxul de Corinth, şi ne-nduplecîndu-să a tămîia idolii, ce mărturisind pre Isus Hristos Dumnădzău fiind adevărat, întîi legară-i piciorele la giug de boi şi călchiiată. De-acii, topind plumb şi catran şi smolă, o aruncară într-înse; şi ieşi nebetejită. Şi foc priimi preste tot trupul. De-acii, scosă şi întrînd în capiştea idolilor, au oborît gios idolul Athinei ş-a lui Die şi a lui Asclipie cu ruga ei; deci, îi tăiară ţîţele. Şi luînd boieriia altul Iustin Anthipatul, fu dusă la dînsul sînta măceniţă. Şi nevrînd idolilor să ducă sfară de jărtve, fu băgată în cuptoriu. Şi focul neatingîndu-să de dînsă, ce, din oştaşi, 70 de bărbaţi au stricat. De-acii, o întînsără pre pat de aramă înfocată. Şi, ivindu-să sinţii arhistratiji a lui Dumnădzău Mihail şi Gavriil, topita ei carne de munci o tămăduiră. De-acii, încă ieşind nebetejită, o aruncară fierilor, jigânii cumplite. Şi de dînsă nice una atingîndu-să, ce încă din sluji umorîră, 120 de bărbaţi. De-acii, îi tăiară capul sintei măceniţei Eliconidei. Şi aşea în ceriuri încununată, s-au suit la Isus Hristos mirele ei, în veaci bucurîndu-să.

Într-aceastaş dzî, sîntul Ioan Psihaitul iaste scris la 26.

Într-aceastaşi dzî, prepodobnicul părintele nostru Nichita, episcopul de Halchidon. Fost-au în 6 mii 336, în dzîlele spurcatului tiran Leon Armeninul.

Într-aceastaş dzî, sîntul Ignatie, episcopul de Rostov, a Mosculi. S-au pristăvit 6786.

Pentr-a lor sinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. Amen. // 472r

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 29, sînta прцдбно-măceniţa Theodosiia Ficiora din Chesariia. 5806.

Aceasta svîntă măceniţă ficioră iaste de rudă din cetatea Tirul, fiind de 18 ani în al cince an a gonei creştinilor. S-au nevoit cu vitejiia pentru Hristos în Chesariia şi s-au mărturisit "legata lui Dumnădzău "(ca şi cumuş dzîce sîntul Pavel Apostol "legatul lui Hristos"), cînd era să o munceascâ. Atunci era Maximian Galerie împărat în Rîm, iară Marele Constantin, fiind la gali, încă nu dobîndisă Rîmul. Deci, aducîndu-o naintea lui Urvan Boiarinului şi el poruncindu-i să tămîiadze idolii şi ea, ne-nduplecîndu-să, deade-i cumplite usturimi la coste şi la sintele ei ficireşti ţîţe, pînă la ose şi pînă la ficaţi, nemilosul acela tiran. Şi, văzînd că rabdă fetişoara caznele şi tace suferind caznele şi încă fiind ea cu suflet, o întreba ore vrea-va să tămîiadze la idoli? Iară ea, deschidzînd rostul şi rădicîndu-ş ochii cu feţişora voioşea, îi dzisă: "Ce te amăgeşti, omule? Dară nu ştii că m-am spodobit a fi partnică mărturiei Dumnădzăului mieu?". Iară el, deaca să văzdu şi cunoscu că iaste de rîs ficiorei, ca mai cumplite usturimi o munci. De-acii, o aruncă în şiurile mării, unde fericitul fîrşit ş-au priimitu-şi fericita lui Hristos ficioră la veacinica odihnă, mutîndu-să în lumina împărăţiiei iubitului ei, iubita sor şi logodnică, cu întâleaptele fetişore, încununată, înfrîmşată, în veaci rugîndu-să pentru creştinătate în Sînta Troiţă mieluşeaoa lui Isus Hristos.

Într-aceastaşi dzî, sînta прцдбно-măceniţă Theodosiia de Ţarigrad, ucisă cu un corn de berbeace. Scrisă-i la 18 aceştii luni.

Într-aceastaşi dzî, sîntul măcenic Olvian, episcopul de Aneo.

Acesta era în dzîlele lui Maximian Împărat. Şi, fiind ipat Alexandru şi Maxim, fu adus naintea lui Iulie şi Elian. Şi, întrebat de dînşii şi neplecat a tămîia, îl dezbrăcară şi-i potricălîră pîntecele cu ţăpuş / de fier înfocate şi-l arsără. Şi, de-acii, îl închisără. Şi, scoţîndu-l la a doua întrebare şi iarăşi neplecîndu-să, îi strujiră carnea. Şi, aprindzînd o chihiteală mare, de mergea focul sus, l-aruncară într-însă. Şi ş-au dat sufletul la Dumnădzău.

Pentru-a lor sinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. Amen.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 30, prepodobnicul părintele nostru Isaachie, igumenul dalmaţilor, Ispoveadnicul.

Acesta era de la Anatol şi veni la Ţarigrad, în dzîlele lui Ualent Împărat Arianul. Carele închidea sintele besearici a pravoslavnicilor. Şi, purcedzînd cu războiasupra gotthilor ce să rădicasă, i-au ieşit acest fericit, sfătuindu-l şi rugînd să deschidză besaericile pravoslavnicilor. Şi el neascultîndu-l, iarăşi i-au ieşit nainte, de-l dojeni să deschidză sintele besearici şi să le agiutoreadze,

de-i iaste voia să nu piiaie, fugind de vrăjmaşi, la războiu. Iară împăratul zbîrcind pentr-atîta îndrăznire a sîntului, învaţă de-l bătură şi-l aruncară în spini. Şi iarăşi sîntul i-au ieşit nainte la locul ce să chiamă Triton. Şi i-au prins calul de frîu, sămnîndu-i vederat perirea, de nu va întorce besearicile creştinilor. Pentr-aceaea, s-au mîniat şi l-au dat pre mîna lui Satornin ş-a lui Victor, să-l ţîie pînă s-a-ntorce cu pace. Atunce dzîsă sîntul: "De t-ii întorce tu cu pace, mie nu mi-au grăit Dumnădzău. Dară tu vei fugi de vrăjmaşii tăi şi te vei prinde şi vei peri de foc!". Deci împăratul mearsă şi-l bătură. Şi, fugind, scăpă într-o pleavniţă cu prepozitul său arian ca şi sine, carele pururea-l învita cu rău asupra pravoslavmicilor. Şi-ntr-acea pleavniţă i-au dat gotţii foc, de arsără amîndoi, cum i-au prorocit sîntul.

Era atunci sîntul cînd îmbla anul 5874, cînd era şi marii luminători Vasilie Velichii şi Efrem Sîrul sinţii, pînă la împăratul Theodosie cel Mare. Şi, petrecîndu-şi rămăşiţa vieţii în Ţarigrad, s-au mutat către Dumnădzău.

473r Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. Amen. //

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 31, svîntul măcenic Ermie.

Acesta era în vreamea împăratului Antonin din oraşul Cumanelor, petrecînd viaţă vitejască. Mare la stat şi cărunt de bătrîneaţe. Şi, prins pentru mărturiia lui Isus Hristos, Fiiul lui Dumnădzău şi adus naintea boiarinului Sevastian, întîi îi zdrobiră fălcile şi i-au despoiat obrazul şi i-au dezrădăcinat dinţii. De-acii, aprindzînd cuptoriul, l-aruncară în foc. Şi, ieşind întreg nebetejit, învaţă să-l strice cu otrăvi. Carile, deaca le-au mîncat şi trăi sănătos, trasă la credinţă pre Otravnic. Care mărturisind pre Hristos Dumnădzău, tăiară-i capul. Iară sîntului scosără vinele trupului şi-l aruncară în căldare înfocată. De-acii, îi împunsără ochii şi-l spîndzurară cu capul în gios trei dzîle. Şi tăindu-i capul, mearsă la Dumnădzău încununat, de rogă pentru creştinătate. Fost-au 5641 atunce.

Într-aceastaşi dzî, sîntul apostol Erme care pomeneaşte sîntul apostol Pavel în *Epistoliia Rimului**, fost-au episcop în Filippol.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. Amen.

Anna Doroficiovna Deatavova Marşalcova Starodubovsvca dat-au agiutoriu la tipare şi s-au răpăosat în Ţara Leşască în 7194 iiulie. Dumnădzău să o iarte! /

NOTE:

1.(trad.n.)(lat.) "numită Caana"

2.(trad. n.)(sl.) "Purificaţi-vă ca să înţelegeţi cum eu sînt Dumnezeu !"

3.(trad.n.)(sl.) "Bucură-te, Marie, blagoslovită tu între femei şi blagoslovit copil în pîntecele tău e Isus Hristos !"

* Rim. 16. 14.

IUNIE

are 30 de dzîle. Dzua are ceasuri 15 şi noptea - 9.

ÎN DZUA ÎNTÎIE, pomenirea svîntului măcenic Iustin Filosof.

Acesta era de la Flaviia Siriei, fiiu lui Prisc Vachiiului din cetatea Neapoli, eparhiia Palestinii. Pentru leagea creştinească forte au trudit, cît şi lui Antonin Împărat, ce-i dzîc Pio, şi fiilor lui şi senatului carte asupra păgînilor au dat, de sine făcută, mustrarea crucii neruşinînd. Şi altă carte împăraţilor ce fură pre urma acestora, adecă lui Marco Antonin Viro şi lui Luchie Avreli Comod. Iaste ş-altă a lui carte asupra păgînilor, întru carea pentru firea dimonilor disputuiaşte. Şi a patra, Cuvînt iarăşi asupra păgînilor, carele-i sămnat deasupra cu titul "Ἔλεγχος" şi alt Cuvînt pentru a lui Dumnădzău monarhie şi alt cuvînt celui numit "Psaltii" şi altul pentru suflet, *Dialog asupra jidovilor*, care are asupra lui Trifon, mai-marele jidovăsc, şi-ncă şi asupra lui Marchion sămnate cărţi. Din care unele şi Ireneu n-a cincele *Cuvînt asupra ereticilor* o pomeneaşte. Ş-altă carte asupra tuturor ereaselor, carea pomeneaşte în *Apologhiiica* ce-au dat lui Antonin, lui Pio Împărat. Cărţile cîte au făcut de mare agiutoriu sînt credinţei creştineşti.

Iară Crischet Filosoful, puind pizmă asupră-i, feace de fu umorît, muncit cu multe cazne pentru Isus Hristos. Acesta sînt pentru curăţiia şi viaţă fără vine, sosînd la sîmcea de bunătăţi şi împlîndu-să de totă înţălepciunea dumnădzăiască şi omenească, au lăsat credincioşilor întăraturi încheiate de învăţături, pline de înţălepciune şi de folos, că dau mare cunoştinţă celora ce cetesc într-însele. Fost-au 474r
5642 văleatul. //

Într-aceastaşi dzî, sinţii măcenici Iustin, Hariton, Harita, Evelpist, Ierac, Peon şi Valerian.

Aceştia svinţi să luptară în Rîm, astătînd naitea lui Rustic Eparhul. Şi, apoi, după multe munci şi cazne, le-au tăiat capetele. Şi spun că, pînă a nu-i tăia, au dzîs eparhul către sîntul: "Vă gîndiţi că, deaca v-or umorî, veţ sui în ceriu, să luaţi vrun bine ceva?!". Şi sîntul dzîsă: "Nu gîndim numai, ce aşeaşi sîntem adeveriţi, că îndată ne vor priimi bune plăţi şi odihneale iubite şi-nţăleapte!". Şi aşea fură tăiaţi.

Într-aceastaşi dzî, sîntul Firm Măcenicul.

Acesta era în vreamea lui Maximian. Şi pentru credinţa în Domnul Hristos prins şi adus la Magon. Şi, ne-nduplecîndu-să a tămîia la idoli, îl despoiară şi-l bătură cu vine. Şi spîndzurat, îl strujiră şi-i tăiară cu cuţîte vinele şi-i zdrobiră ciolanele pre la-ncheieturi şi-i hăcuiră pîntecele şi pulpile şi copsele-i tăiară şi cu pietri l-împroşcară; tote pre rînd aceaste munci răbdă una cîte una. Apoi de tote, tăiară-i şi capul şi dobîndi cununa luptelor sale, cinstit de Domnul Hristos.

Într-aceastaşi dzî, sîntul măcenic Thespesie.

Acesta era în vreamea împăratului Alexandru. Şi pentru mărturiia lui Isus Hristos, prins de Simplichie, boiarinul Cappadochiei, fiind şi el cappadoc. Şi fu adus la capiştea idolilor, să facă jărtvă la idoli. Şi, neînduplecîndu-să, ce încă batgiocorind pre idoli, fu spîndzurat şi strujit; şi în cuptoriu înfocat aruncat. Şi rămas nebetejit cu darul lui Hristos, iarăşi l-adusără în capiştea idolilor, unde ducea elinii jărtve. Şi, apropiindu-să, oborî gios altariul cel idolesc. Pentr-aceaea, îl băgară în tigaie de aramă înfocată, plină de untură şi smolă şi său. Şi petrecînd în tigaie două dzîle, ieşi sănătos, neavînd nemică arsură pre trup. Şi pre mulţi necredincioşi adusă la credinţă către Domnul cu mărirea minunii aceiia. Mai apoi, l-au scos afară din oraş şi-i tăie capul. /

Într-aceastaşi dzî, Ermil şi Stratonic. Şi să face săborul lor în casa de rugă a sîntului arhanghel Mihail la Oxiia şi Evfirmupoli şi în Spudea, aprope de orfanotrofie, bolniţă de săraci. Şi pomenirea prepodobnicului părintele nostru Ipatie Episcopul.

Pentr-a lor sinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte.

Dară să dzîcem şi din ciudeasele Preacistei slăvitei Preablagoslovitei Despuitorei nostre Dumnădzău-Născătorei şi pururea Ficiorei Mariei.

Pentru morta ce ş-au hrănit pruncul şi la anul s-au sculat.

După năḻțarea Domnului nostru Isus Hristos, 15 ai deaca ucisără cu pietri pre sîntul pîrvomăcenic Stefan spurcaţii jidovi şi goniră pre sinţii apostoli de la Ierusalim şi pre alţii carii mărturisiia pre Isus Hristos, era unul din cei 70 de ucinici, anume Maximin. Care era în soţîile Marthii şi Mariei Magdalenei, precum apostolul Petr i-au poruncit să nu să desparţe de dînsele, de vreame că Lazar, fratele lor, au fugit la Chipru de răul jidovilor, să nu-l ucigă. Surorile lui rămasără în Ierusalim cu Preasînta Dumnădzău-Născătorea, petrecînd cu Sinţia ei pînă la prestavleniia ei.

Deacii, ş-vîndură avearea şi o-mpărţîră la săraci, apostoleaşte petrecînd. Şi, văzdzîndu-le jidovii mărturisind la aiavea numele lui Isus Hristos Domnul nostru, le băgară într-o şeaică fără cîrmă, fără vînsle, ca să să neace. Şi lăsară vasul să le ducă încătro l-a bate vîntul. Şi era în şeaică Mariia şi Martha şi Maximilla, slujnica lor şi Maximin şi Callidonie, orbul den naştere, ce l-au luminat Domnul Hristos. Aceşti cinci să ruga lui Dumnădzău să-i îndirepteadze unde va fi voia Sînţiii sale. Şi i-au dusu-i la un oraş a Ispaniei, anume Marsiliia, forte cu omeni mulţi. Deci, ieşînd din corabie şi mulţămînd lui Dumnădzău, mearsără în tîrg, doră-i va milui cineva să să hrăniască. Iară omenii oraşului, fiind idoloslujebnici, nu-i miluiră.

Şi era într-acea cetate un ighemon sterp. Şi visă într-acea nopte pre o femeaie. Şi-i dzîsă: "Tu te odihneşti în pat cu femeaia ta, nemilosule, sătul în tot binele, iară şerbii adevăratului Dumnădzău mor
475r // de fome! Să te scoli să mergi demineaţă în tîrg şi să iai pre acei cinci să-i odihneşti în casa ta! Iară de nu mă vei asculta, vei muri cu morte rea!". Aceastea deaca vădzu ighemonul şi femeaia sa, să temură. Şi-i căutară de-i odihnîră la casa sa, în polata cea domnească, dîndu-le de tot ce le trebuie. De-acii, Şi-i căutară de-i odihnîră la casa sa, în polata cea domnească, dîndu-le de tot ce le trebuie. De-acii, după cîteva dzîle, audzînd învăţăturile Mariei, mărturisind pre Domnul Hristos Dumnădzău adevărat, spuind minunile ce-au făcut, îi dzîsă ei: "De-m va da Hristos Care tu-l mărturiseşti Dumnădzău tot-putearnic un cucon, că doresc de-aceasta, giuruiescu-ţi că m-oi face creştin şi voi răsîpi toţ idolii!". Iară Mariia răspunsă: "Ighemone, nu numai acesta dar pote Stăpînul Hristos să-ţ dea, ce şi alte ce vei ceare! Numai să credzi în Sinţia sa fără de-ndoit şi vei cunoşte putearea Lui!".

Deci, preste puţîne dzîle, îngrecă femeaia lui şi îndată s-au botedzat cu totă curtea lui. Şi atîta credinţă au arătat ighemonul, cît pofti să margă şi la Ierusalim, să să-nchine la Sintele Locuri. Iară femeaia lui, ca o cu frica lui Dumnădzău, l-au rugat cu lacrămi să o ia cu sine. Şi el, pentru să nu o mînhnească, au priimit. Şi lăsă ispravnic în locul să pre Mariia, dîndu-i stăpînîia cu scrisore la mîna ei, să răsîpască tote capiştile idolilor, să facă besearici. Şi altă ce va vrea să facă neoprit, dîndu-i şi cheile cetăţii şi tot vistearul la mînule ei.

De-acii, întră în corabie cu femeaia sa şi cu slugi de treabă. Deci notară într-acea dzî, de-acii s-au scornit vînt în ponciş şi stătură multă vreame la o linişte, pînă ce-au dat vînt de treabă. Şi iarăşi notară. Şi vreamea sosî femeii să nască. Şi născu cu multă cazană făt. Şi ea muri. Iară ighemonul forte să mîhni, dară credinţa nemică n-au micşurat, nice s-au scîrbit pre Dumnădzău să să-ntorcă. Numai deaca plînsă de-agiuns, dzîsă corăbiiarilor să margă la un ostrov pustii, acolo aprope. Şi scosără morta de o pusără într-o peşteră cu pruncul ei. Şi, acoperindu-o, dzîsă aceastea: "Preasvîntă Dumnădzău-Născătore, maica săracilor şi celor scăpaţi de nedeajde agiutore, precum ai născut pre Dumnădzău cu tocmală mirată, aşea socoteaşte şi pruncul acesta şi grijeaşte-l cumu-i voia Sînţii Tale!". Aşea dzîsă şi întră în corabie. Şi-n puţîne dzîle sosîră la hotarăle Ierusalimului.

Şi ieşînd, mearsă pre uscat în sînta cetate. Şi acolo află cu voia lui Dumnădzău pre apostolul lui Hristos Petr. Şi i-au spus patima. Iară sîntul Petr îi dzîsă: "Pace ţie, fiiule, că credzuşi în propoveadaniia spăseniii! Iară pentru femeaie şi cuconul tău nu te mîhni, că Domnul pote să-ntorcă scîrba ta în veselie şi-n bucurie!". Şi mearsă cu sîntul de-i arătă tote locuri sinte pre unde au îmblat Domnul de-au făcut minuni: cina acea de taină, grădina, Golgotha şi muntele Eleonului, din care s-au luat în ceriu. Şi l-au îmvăţat tote a dumnădzăiasca socoteală şi credinţă. Şi, zăbăvind mai mult de un an, l-au petrecut apostolul şi l-au blagoslovit. Şi, sosînd în putearea lui Dumnădzău la acel ostrov săc, mearsă la peşteră şi află pruncul sugînd pre morta, întreagă şi sănătosă cum o lăsasă, din ce s-au minunat. Şi dzîsă cu lacrămi către Domnul: "Dumnădzăule tot-putearnicule, cu darul ce-ai hrănit cuconul atîta vreame credz că poţi să scoli şi pre maică-sa, să să-ntorcă mîhniciunea mea în bucurie cu două, pre prorociia lui Petr Apostolului tău! Aşea, mult milosule Stăpînule, ascultă-mi nedestoinicului şerbului tău, prin rugile Preasintei pururea ficiorei Maicăi-ta şi a slujnicii tale Mariei. Carea m-au luminat şi la a ta cunoştinţă m-au îndireptat!". Aşea dzîsă cu lacrămi şi cu credinţă. Şi îndată, o, de minune!, să sculă morta ca din somn. Şi suspinînd, dzîsă: "O, dulcea mea Stăpînă, blagoslovit numele Sînţii Tale, că m-ai acoperit şi m-ai îndireptat la naştere şi hrănişi atitea dzile cuconul mieu!". Atunce

spusă bărbatului ei: "Să ştii că tote Sintele Locuri ce ţ-au arătat sîntul apostol Petr, acolo eram şi eu de le prăviiam, că mă purta îngerul lui Dumnădzău. Şi mi-au spus tote locurile pre nume!". Iară el mai mult să minuna.

Şi întrînd în corabie, venîră la oraşul lor. Şi închinîndu-să Sintei Mariei, îi spusără de tote. Şi toţi să botedzară orăşeanii, stricară idolii, feacerâ sinte besearici ş-alte bunătăţi în slava Tatălui ş-a Fiiului ş-a Sîntului Duh, acmu şi pururea şi-n veacii de veaci. Amen.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 2, sîntul părin- // tele nostru Nichifor, patriarhul de Ţarigrad, 476r Ispoveadnicul.

Acesta era în dzîlele împărăţiiei acelui spurcat Constantin Copronim, ce s-au cufurit în botedz, cînd s-au botedzat, născut, crescut în Ţarigrad. Iară părinţii lui din părinţi buni şi vestiţi, Theodor şi Evdochiia. Care Theodor au fost scriitoriu, iscălitoriu poruncilor împărăteşti. Şi, pîrît la Cufuritul că iaste închinătoriu dumnădzăieştilor icone, fu zmăcinat cu rane, cu bătăi, şi trimis în Pillasa coşteiu cumplit cetăţuie. Apoi, chemat şi ne-ndueplecîndu-să poruncilor împăratului acelui tiran, iarăşi fu izgonit dincolo de Nichea. Şi acolo trăind şease ani cu multă ticăloşie, s-au săvîrşit.

Iară fiiu-său, cinstitul Nichifor, tocma din naştere s-au îmfăşat cu cununile pravoslaviei şi s-au hrănit cu laptele credinţii blagocistive. Şi trecînd pruncească vîrstă şi îmvăţînd bine, s-au pus în rîndul scriitorilor împărăteşti.

De-acii, socotind că sînt tote neşte măturături şi painjină, să dusă din oraş şi mearse la Propontida. Şi acolea era dat la sîngur Dumnădzău cu multe osteneale şi ticăloşinţe. Şi, tîmplîndu-să a să sfîrşi sîntul marele arhiereu Tarasie, silit acesta Nichifor şi rugat de Nichifor Împărat, au întrat în scaunul Ţarigradului. Şi preste puţîn, răpăosînd Nichifor Împărat în războ şi fiiu-său Stavrachie rănit de bolgari, stătu iarăşi împărat blagocistiv Mihail, ginerele lui Nichifor. Care Mihail îi dzîc Caracal, de pre boierie curopalat. Om sînt fiind, s-au iertat şi s-au călugărit.

Şi stătu împărat Leon Armanul. Care puindu-i patriarhul Nichifor mîna în cap cu stema, îi păru că-l înghimpă în palmă părul lui ca neşte ciuline şi ghimpi de spini. Şi-l proroci că mare rău va să facă în sînta lui Hristos Besearică.

Acesta împărat, întorcînd cu izbîndă de la războ ce au bătut pre bălgarii, ş-au adus aminte de un sînt părinte sahastru, care i-au prorocit şi i s-au împlut. Şi vrînd să-i trimiţă dar, chemă pre un boiarin bătrîn, boiarin de curte de sfat, carele era om vechiu. Şi era eretic într-ascuns, iconomah procleat, din dzîlele lui Leon Isavru ş-a spurca- / tului său puiu cufurit Constantin Copronim. Carii au pornit gonă mare asupra sîntelor icone. (Carii cu greale şi cumplite morţi au murit, că Leon i s-au putredit într-însul maţele de viu şi toţi ficaţii, iară spurcatul lui pui, Constantin Copronim, l-au lovit urgie de la Dumnădzău, cărbuni pre piciore şi striga la morte de dzîcea: "De viu ardzu în foc pentru sînta Maica lui Dumnădzău Mariia, dară de astădzi nainte să să cinsteaască şi să să slăvască a o adevărat a lui Dumnădzău Maică ce iaste Sinţia sa!".

Şi, cînd au fost în dzîlele lui Mihail, fiiul lui Theofil Împărat, i-au scos osele a cufuritului în uliţa Amastrina de le-au ars şi le-au vînturat, că mult rău dimonesc să făcea de la osele lui. Deci pre acel spurcat de moşneag chemă Leon Armenul, anume Theodosie Melisinean. Acestuia îi dzîsă Leon Împăratul: "Eu, cînd eram viteaz cu Vardanie Stratigul, voievodul de Anatol, în dzîlele lui Nichifor Împăratul: "Eu, cînd eram viteaz cu Vardanie Stratigul, voievodul de Anatol, în dzîlele lui Nichifor Împăratul Apoghenicu, mearsăm la un săhastru în muntele lui svetii Axventie. Şi acela mi-au spus că voi fi împărat. Fost-am cu Vardanie şi cu Mihail de Amoreu şi cu Thoma Armeniul. Şi, spuindu-i Vardanie că va să să ispitească să fie împărat, au dzîs sîntul acela să să lase, c-a piiarde tot şi ochii ş-a piarde, că i-i vor scote. Şi pentru mine dzîsă, pentru Leon şi Mihail că vom fi împăraţi, iară Thoma s-a ispiti şi ş-a pune capul. Şi i s-au împlut cuvîntul săhastrului. Deci mi-i voia să-i trimiţi daruri!". Iară spurcatul moşneag, aflînd vreame pre voia sa, au înşelat pre împăratul de i-au dat voie să-l cearce şi să isprăvască el.

Şi săhastrul acela sînt să pristăvisă. Iară procleatul moşneag avînd pre un procleat ca şi sine, un psevdocălugăr, şi l-au trimis în peştera acelui sînt să să facă că-i el acela ce-au prorocit. Şi, nelungînd cuvîntul, prelestiră pre împăratul şi-l feacerâ iconoboreţ cu mare înşălăciuni procleaţii aceia (Theodosie Melisanul şi cu acel psăvdosăhastru). Deci acesta Leon Armenul aşea pugorî sintele icone din sînta besearică şi scosă din patriarşie pre sîntul Nichifor, căce nu priimi iconoborstviia lui. Cine pote de-amănunt a le scrie cîte i-au spus mărturii din *Cartea Sîntă* şi de la Domnul Hristos şi de la 477r apostoli şi de la Constantin Împărat cel Mare şi Sînt, întîiul cre- // ştinesc împărat, carele cercă de află şi sintele leamne a cinstitei cruci şi istovi de-agiuns.

Spusu-i-au de sintele icone cum cinstea lor să suie de mearge la cela a cui iaste chipul scris în iconă. Iară nu-s idoli, că idolii duc cinste dracilor şi volnicie de tot fealiul de fără-legi, cum dzice prorocul David. Că toţi dumnădzăii păginilor sînt draci dimoni. Iară Domnul cerîurile feace şi în leagea veache heruvimii de lemn bătut cu aur icone era. Şi cortul legii icone era cosute heruvimi preste tot şi catapeteazma şi chivotul legii de scînduri era şi leaspedzile. Tote acealea ce să închina în leagea veache şi să cinstiia la Dumnădzău mergea cinstea, cum iaraş dzice *Psal 5:8*: "ПОКЛОНЮСЯ КЪ ЦРКВИ СТѢЙ ТВОЕЙ ВЪСТРАСѢ ТВОЕМЪ"[1], 98:5: "ПОКЛОНИТЕСЯ ПОДНОЖІЮ НОГЪ ЕГѠ ЦСТО ЕСТЬ"[2] ş-aiurea: "МѢСТО НАНЕЖЕ ТИ СТОЯША СТО ЕСТЬ"[3], 25:8: "Ти възлюбилъ благолѣпіе"[4].

Deci, scoţîndu-l din scaun, l-au închis în temniţă de păţi multă greutate, pînă cînd Leon acesta Armenul muri rău tăiat, fărîmat de omenii săi în besearică ce să chiamă Farul, tocma în sîntul oltariu, în dzua de Născut, cum căscasă ruga de cînta (că ştiia peaveţie) irmosul: " ВѢСѢХ ЦРІЙ ѺКОРИШЖ МОБЕЗѢК"[5].

Dară mainte vădzu vis îmmă-sa, vădzîndu-să în sînta besearică din Vlaherne. Şi acolo vădzu o împărăteasă cu multe slugi în haine albe şi besearica plină de sînge. Şi dzisă acea sîntă împărăteasă unii slugi: "Ia o medelniţă şi o împle de sînge şi dă să-l bea îmma lui Leon!". Şi ea răspunsă: "Mulţ ani sînt de cînd sînt săracă de soţ şi n-am mîncat carne!". Atunce, cu mînie mare sînta împărăteasă dzisă îmmei lui Leon Împărat: "Ficiorul tău nu să mai păraseaşte de-a vărsarea sîngele creştinilor carii cinstesc iconele meale ş-a Fiiului mieu sîngur născut! Dară să ştie că curund ş-a lua plata cu mare osîndă!". Şi, deşteptîndu-să tremurînd, dojeni pre împăratul să părăsască gona sintelor icone, să nu-l piardză Dumnădzău. Şi-i spusă şi videniia. Dară el mai tare s-au înfocat şi mai reale au făcut vărsînd sîngele sinţilor pentru sintele icone, pînă cînd peri rău, cum mai sus scrisăm.

Iară fericitul părintele nostru patriarhul Nichifor, răbdînd vitejeaşte tote ticăloşiile şi lîngă 70 de ani pristăvindu-să, deade în / mîna lui Dumnădzău sufletul, în dzîlele lui Mihail Amoreul Gîngavul, tatăl lui Theofil, ce era iconoboreţ, macară că Theofil la morte s-au pocăit. Fost-au văleatul la prestavleniia sîntului Nechifor Patriarhului 6344. Petrecut-au la-nchisore 13 ani.

Într-aceastaşi dzî, sîntul mare măcenic Ioan Novii de Belgrad.

Acesta sînt iaste din Trapezont, laturea ţării Armeniei, negutătoriu. Fost-au atunci anul 6860. Iară cînd stătu domn Ţării Moldovei Alexandru cel Bun ce l-au adus pre sîntul Ioan în Suceavă, la sînta mitropolie, era 6907. Şi să prăznuiaşte gioi după Rusale, tipărit de părintele Varlam Mitropolitul.

Pentr-a lor sinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. Amen.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 3, s întul măcenic Luchillian Pavli şi cu dînşii cuconaşi: Ipatie, Pavel şi Dionisie.

Acesta sînt Luchillian în vremile lui Avrilian Împărat, întîi popă la idoli, bătrîn, cărunt, lăcuind lîngă Nicomidiia, să premeni de să feace creştin. Şi, astătîndu-l denaintea lui Livanie Boiarinului şi ne-nduplecîndu-să să-ntorcă la păginie, i-au zdrobit măselele şi l-au bătut cu toiage. Şi, spîndzurat cu capul în gios şi băgat în temniţă, află trei cuconaşi în temniţă băgaţi pentru credinţa Domnului Hristos. Şi iarăşi scoţîndu-l naintea comitului şi rămîind tot în credinţa Domnului Hristos, l-aruncară într-un cuptoriu îmfocat depreună cu acei trei cuconaşi. Şi vărsîndu-să ploie de sus, să stînsă focul şi ieşiră sănătoş.

Şi, priimind depreună cu cuconaşii giudecata de morte, îl dusără în Ţarigrad cu porunca comesului. Deci pre cuconi le tăiară capetele, iară sîntul, spîndzurat într-o cruce, deade sufletul în mîna lui Dumnădzău, fiind de faţă acolo sînta ficioră Pavla, de grijiia pentru ranele lui în cale. Carea, deaca să sfîrşiia sinţii, le lua moştiile de le grijiia, că era creştină de la moşii ei. Şi avea acesta lucru de
478r slujbă, de întra pre la temniţe şi slujiia şi lecuiia şi hrăniia pre ceia ce păţiia // pentru Domnul nostru Isus Hristos.

De-acii, fu şi ea prinsă şi adusă la comitul. Şi, neplecîndu-să să tămîiadze la idoli, întîi o dezbrăcară şi o bătură cu gîrbace, de-acii cu toiage, de i s-au topit carnea de bătăi. Şi cu ivirea îngerului să feace sănătoasă şi luă îndrăznire la mărturie. Şi iarăşi adusă naintea comitului şi bătută preste gură, suduind-l şi băgată în temniţă, iarăşi o adusără la-ntrebare. Şi băgată într-un cuptoriu îmfocat, ieşi nearsă, nestricată. Şi priimind giudecată de sabie şi sosînd la Ţaridrad pre porunca comitului, mearsă la locul unde s-au săvîrşit sîntul Luchillian cu cuconaşii cei trei, de-i tăiară capul şi dobîndi cununa mărturiei. Şi să face săborul lor în sînta lor mărturie carea iaste aprope de arhanghel Mihail la Oxiia.

Din ciudeasele Preacistii: 7.

În vreamea împăratului Leon cel Înţălept, fiiul lui Vasilie Machedon Împărat, avea împărăteasă sîntă, anume Theofano. Scrisă-i 16 a lui dechevrie. S-au tîmplat împăratului bolă cumplită, fără leac, adecă de piatră ce-i dzîc "fiango", carea încuie udul, de care bolă mulţi mor. Deci, muncidu-să chir Leon, s-au strîns toţi doftorii şi nu putură nemică.

Şi, cînd în Săptămîna brîndzei l-au strîns durorile, cît au răspuns doftorii că va muri şi-i găta trebile de morte, atunce fericita împărăteasa Theofano, vădzînd că doftor pemintean nu-l pote lecui, alergă la cel ceresc. Întră în cămară şi, căzînd naintea sintei iconei Maicei lui Dumnădzău, cu lacrămi şi cu credinţă rugîndu-să să-i dăruiască bărbatului ei viaţă pînă va aleage împărat pre Constantin Fiiul lor, pentru să nu cadză în primejde împărăţiia. Deci, rugîndu-să la stăpîna cerîului şi a pămîntului, audzî glas grăindu-i: "Nu-ţ fi mîhnită, Theofano, astădzi îţ va veni iarba cea de leac şi va tămădui pre bărbatul tău!". Aceaea audzînd sînta, să bucură. Şi, alergînd la soţul ei, află-l în ceasul cel de-apoi, să-i iasă sufletul. Şi doftorii sfătuiră să-l spintece. Iară ea le dzisă să aşteapte, că acmuşi va veni alt doftor şi-l va tămădui.

Şi preste mult ceas, cînd le păru c-au murit de tot, sosî alergînd / Agatha Călugăriţa, carea era la Besearica Preacistei Dumnădzău-Născătorei, la fîntîna de aur, ca un vas de apă de acea de iştealenie. Şi dzisă către împărăteasa: "Astădzi sculîndu-să demineaţă şi măturînd besearica Sinţiii sale Preacistii, audzîiu glas şi-m dzîsă: «Agatho, apucă reapede puţinea apă din fîntîna mea, să o duci împăratului să bea, să să tămăduiască şi să să oprească scîrba a iubitei meale Theofanei, carea cu lacrămi spre mine strigă!»". Deci împărăteasa deade apa de bău împăratul. Şi îndată, o, de reapedea izbăvire! să tămădui! Şi atîta vîrtute luă, cît să sculă din pat cu totul sănătos, cum nu vrea fi bolă.

Aceasta minune miră pre toţi. Iară împăratul îmvăţă de feceră sărbătore de bucurie pentru pomenirea binelui şi mulţămită preaslăvitei Stăpîneі nostre Dumnădzău-Născătorei şi pururea Ficiorei Mariei şi dintru dînsă născutului Dumnădzău. Căruia-i slava în veaci. Amin.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 4, dintru sinţi părintele nostru Mitrofan, patriarhul de Ţarigrad.

Acesta era în dzîlele Marelui Constantin, întîiul împărat creştinesc, fiiu lui Dometie. Şi Dometie era frate lui Prov, împăratul de Rîm. Că Dometie avu doi feţi: unul Prov, altul acesta Mitrofan. Acesta, socotind cu gînd de curăţîie că a idolilor leage iaste înşelată, rătăcită şi mincinoasă, veni la credinţă lui Isus Hristos şi să botedză în Sinţia sa.

Şi mergînd la Ţarigrad, să zăbăviia petrecînd cu Tit, episcopul aceii cetăţi, om sînt, carele pusă pre Mitrofan în clirosul besaricii. De-acii, după răpăosarea lui Tit, stătu episcop Dometie*, după acesta, Prov, fiiul împăratului. Şi, ţiind besearica 12 ani, să pristăvi la Dumnădzău. De-acii, Mitrofan, fratele lui Prov şi fiiu lui Dometie, stătu în scaunul patrierşese. Pre carele aflînd Marele Constantin în Vizantia episcop şi bunătatea şi obiceaiul dirept şi pregiur dînsul sinţie nu mai de gios să dzice de 479r dînsul. Sau de a cetăţii pusore, cu bună rodă la meastecul // vremilor**, avînd şi pome bişuş şi cu mări îmbrăcată. Şi şedzînd între două a lumii curmături, a Evropei şi a Asiei, de-au îndrăgit oraşul ş-au pus pregiur dînsul priinţă, nescumpindu-să de cheltuială. Şi zidi de feace cetate carea întreace tote cîte sînt făcute de omeni şi-i pusă preste tote. Întru carea putearea şi împărăţiia ş-au aşedzat, de la Rîmul cel bătrîn mutîndu-o.

Şi, cînd fu de s-au strîns săborul în Nichea, acel dentîi, fericitul Mitrofan, pentru bătrîneaţe şi pentru neputinţă au rămas, că aşeaş dzăcea în pat, de lungul vremii veşteddzîndu-i-să putearea firii, ce trimisă în locul său pre Alexandru, între preuţi mai mare om de cinste, care şi diadoh, după sine, patriarh să fie l-au făcut. Şi, întorcînd împăratul cu dumnădzăieştii părinţi, obîrşindu-să săborul, spun că de la Dumnădzău i s-au arătat pre urmă-i Alexandru să fie şi după Alexandru, Pavel Ispoveadnicul, de treabă fiind şi iubiţi lui Dumnădzău spre slujbă ca aceasta. Deci, adormind pre odihnă veacinică fericitul la Dumnădzău s-au mutat. Şi să face săborul lui în sînta Besearică acea mare, în cinstita lui casă, carea iaste lîngă sîntul mare măcenic Achachie, în cea cu şeapte scări.

Pentru Thettalul ce-au învis cu apa din fîntîna viaţă priemnică, ЗѲѲДОХѢПНГНС.

La penticostariu, vinerea luminată la Paşte să citeaşte: "Un om bogat de la Thessalonic, cu multă bună smerenie, au purces să margă la besareaca viaţă-priimitorei fîntîni, să să închine, audzînd miratele minuni ce face tot-putearnica stăpînă cu apa aceaea, de carea avea dor să bea, de sinţenie sufletului său.

---

* Domenis
** timpilor

Deci, luîndu-şi bani destui de cheltuială şi de dat la sînta besearică, întră în corabie. Şi notînd, i-au venit mare bolă, de unde, cunoscînd că va muri, dzisă corăbiiariului: "Pote hi că n-am fost vreadnic să mă închin la sînta Besearică a Preacistii, nice să beau apă de acea sîntă! Şi de vreame că-m împiedecară păcatele meale a mearge viu, te giur pre numele Stăpînei Dumnădzău-Născătorei să nu mă arunci în mare, ce să mă bagi într-un secriiu, să mă duci la acea sîntă besearică, să mă îngropi acolo! Şi aşea vei avea agiutoriu pre / Precista! Şi-ţ lasu şi eu din banii miei 100 de galbeni de aur, iară cealalţi să-i dai la acea sîntă besearică pentru pomană sufletului mieu!". Aceastea dzîcînd bolnavul, i s-au giurat corăbiiariul că-i va face pre voie. Şi aşea deade sufletul.

Iară corăbiiariul cruţă osele şi, preste trei dzile, sosîră în Ţarigrad. Şi scoţînd mortul, chemară preuţi să-l provodească cumu-i rîndul şi să-l îngrope la besearica a Preacistei Ficiore. Şi, cîntîndu-i provodul, au năslit săptămîniariul să destupe secriiul, că nu puţiia ca alalţi morţi. Şi, destupînd, aruncă preste mort ţărnă, în cruciş pre obicină, dzîcînd tropariul din canonul cel mare: "**ЄДИНІЄ ЗИЖДИТЕЛ ЖИВОСЪЗДАВЪ КЪЛОЖНАМИ ЄСИ**", "Pre lutul olariul viu plăzmuindu-mă, pusu-mi-ai carne şi ciolane şi suflare şi viaţă". Dară dzîc şi "**ТНІЇ А ЗЕМЛІ И ИСПАЛНЕНІЄ ЄЇ** psalomul" .

Atunce curăbiiariul luă puţinea apă den sînta fîntînă* şi, apropiindu-să de mort, dzisă aşea: "O, ticălosule, cît dor avuseşi să beai de-această apă şi n-ai apucat! Dară încai acmu mort priimeaşte-o!". Aşea deaca dzisă, vărsă apa preste mortul şi îndată, o, de preste fire miratelor tale viaţă-datnică stăpînă!, să sculă mortul şi şedzu slăvind pre Dumnădzău şi fericita Ficioră! Cîtă mirată spămîntare, fraţii miei, vă pare să fie cuprins prăvitorii şi mai vîrtos corăbiiarii carii l-au văzut cînd i-au ieşit sufletul! Şi cînd s-au sculat era a patra dzî, ca şi Lazar cel de patro dzile. Deci, ei să mira, iară cel înviiat din morţi mulţămi destul Preacistii şi nu uită binele, ce, ca un cu bună-minte, rămasă pînă la fîrşenie la sînta Besearică a Sinţiei sale, slujind cu de totă osîrdiia, făcîndu-să călugăr stidliv şi cu bunătăţi.

Şi veniia de la multe locuri de-l întreba pentru iadul. Dară el nimărui nu răspundea de-aceasta, ca şi Lazar. Şi trăind lui Dumnădzău plăcută şi minunată viaţă douădzăci de ani după ce au îmvis. De-acii, s-au răpăosat în Domnul. Căruia-i slava în veaci. Amin.

480r **ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 5, sîntul СШТНМЧНИКЪ** Dorothei, episcopul Tirului. //

Acesta era vremile lui Lichinie. Iară la vreamea lui Dioclitian şi Maximian, pentru gonenie ce vrea să fie, lăsîndu-şi casa şi lăcaşul, mearse la Dissopolin. De-acii, deaca murîră aceştia, mearse în Tiru şi-ş chivernisi besearica pînă la Iulian Preastîpnic. Atunce, iaraş să dusă la Dissopolin, unde îl prinsară boiarii lui Iulian Preastîpnic. Şi răbdînd multe cazne, dobîndi cununa măceniceacă, aflîndu-să în bătrîneaţe adînce. Şi într-acealea cazne ce păţiia, deade sufletul în mîna lui Dumnădzău, fiind de 107 de ani.

Ş-au lăsat multe scrisori besericeşti şi istorii şi ellineşti şi româneşti, adecă lătineşti cărţi, de vreame că era iscusit într-îmbe limbi, pentr-a lui multă nevoinţă cu cartea şi cu firea ce era isteţ. Era 5852 atunci.

Într-aceastaşi dzî, prepodobnicul părintele nostru Evstatie, arhiepiscopul de Antiohiia.

Acesta era în dzilele Marelui Constantin, întîiului creştinesc împărat, slobodzînd radzele pravoslaviei cu cuvîntul înţălepciunii sale pretutinderea în lume. Carele s-au aflat de faţă la întîiul săbor ce s-au făcut în Nichea, împăţînd datul** credinţii ceii bune şi înfruntînd şi răsturnînd pre ceia ce învăţa rău tăietură în dumnădzăiasca fire şi streinînd pre Fiiul de la cinstea şi destoiniciia lui Dumnădzău şi Părintele.

Deci, pentr-a lui dumnădzăriască îndrăznire şi pentru rîhna de pravoslavnica credinţă, s-au pornit pizmă asupra Sinţii sale de la Evsevie de Nicomidiia şi Theognie de Nichea şi alt Evsevie de Chesariia şi de la alalţi cîţ era părtaş cu Arie şi soţii la huleniile lui. Aceştia făcîndu-să că mărg la Ierusalim, mearsără pre la Antiohiia şi giudecară sîntului izvărjenie. Spun că plătîră unii muieri ce dobîndisă atunci prunc, curvă fiind, de-au mărturisit naintea lor că l-au făcut cu Evstatie. Dară ei feaceră acesta vicleşug, întărînd adeverinţa numai cu giurămînt. Şi-ndată giudecară asupra sîntului izvărjeniia şi plecară şi pre împăratul, ca să-l izgonească. Deci, fu trimis pre la Thrachiia, în Filippus, unde şi muri. Şi trecînd 100 de ani, în dzilele împăratului Zinon, rădicară sintele lui moştii de le dusără / în Antiohiia, alergînd naintea sinţii sale tot nărodul oraşului, dzeace mile, priimindu-l cu cîntări şi

* în Ţarigrad.
** dogma

dulci dumnădzăreşti glasuri. Pre sinţia sa au pohvălit cu engomii de cinste şi cu himne marele şi cinstitul Hrisostom.

Şi spun că aceaea muiare carea l-au năpăstuit au căzdut în mare bolă. Ş-au mărturisit tot vicleşugul ce s-au făcut asupra sîntului şi numile acelora a tuturor şi cum i-au dat bani de-au năpăstuit şa-au dat pîra. Şi cum au potrivit giurămîntul să fie fără minciună ,că au făcut copilul cu un Evstatie Arămariul, cu care ş-au stricat şi fetiia.

Într-aceastaş dzî, pomenirea a cu om-dragoste pornită asupră-ne, straşnică groză şi nevoie de încungiurare de varvari, cînd cu direaptă vină eram să ne prade şi să ne robască şi în sabie să ne taie. Milosul şi iubitorul Dumnădzău, pentru inema milii Sale, preste totă nedeajdea ne-au izbăvit. Şi pomenirea sinţilor măcenici Marchian, Nicandru, Iperehie, Apollon, Leonid, Areie, Gorghie, Seliniada, Irina şi Pamvon.

Aceştia, pentru Ìsus Hristos şi pentru credinţa cătră Sinţia sa ticăloşiţi şi chinuiţi de boiarinul Eghiptului, cu fomea şi cu seatea şi cu frigul, trîntitura măceniceacă obîrşîră.

Din a Preacistii ciudease 11 pentru cráiasa Franghiei. Căriia mînule tăiate i le-au tămăduit tot-puterarnica stăpînă.

Era în Ţara frînceascâ un împărat văduoi de femeaia de cea dintîi, cu carea avea şi o cuconă forte frumosă. Ş-au numitu-o Mariia. Deci, el să-nsură de-ş luă femeaie carea află mai frumosă de locurile sale. Şi era pre cît la trup de frumosă şi mai mult la suflet de căznată şi de grozavă. Şi mai mult era cuprinsă de zavistie, că nu iubiia să audză pre alta mai frumosă decît sine. Şi văzînd pre hiastră-sa minunat de frumosă, au prins pre dracul la inema ei şi cerca în vrun chip să ucigă în zavistiia ei pre acea ficioră nevinovată, să nu fie mai frumosă decît dînsa.

Şi, ducîndu-să împăratul la altă cetate pentru o // treabă, află împărăteasa vreame de treaba sa, 481r
să-ş imple pohta zavistiei sale. Deci grăi cu o slugă a sa credzută şi-i dzisă: "Poftesc la tine un har să-m faci cu taină, să nu ştie nime şi eu îţ voi da daruri atîtea, cît să fii frunte la împărăţiie!". Deci sluga făgădui că va face porunca, cu giurămînt apucîndu-să. Deci ea dzisă lui: "Femeaia cea dintîi ce-au avut împăratul au făcut pre această fată nu cu dînsul, ce cu alt orecine, om rău la năravuri. Pentr-aceaea căce-i din curvie, face şi ea ruşinate fapte. Şi, de va împlea să custe, îm va face ruşine casii. Deci te rog să o iai mîine, să-i dzîci că o duci în grădină să să primble şi să o ucidzi la loc pustiiu şi să o ascundzi, să nu înţăleagă nime de-aceasta. Şi, pentru sămn neminţît, să-i tai mînule să mi le aduci!".

Deci sluga făgădui că-i va sluji pre pofta ei. Şi s-au gătat de cu sară cu un văr şi priiatin credzut. Şi, de nopte, deşteptă împărăteasa pre fiiastră. Şi-i dzisă: "Pasă, Mario, cu omenii aşea la cutare loc, unde voi veni şi eu acmuşi, de ne vom primbla!". Deci aşea luară pre cuconă şi o depărtară la pustiiu, de unde să pricepu, că era din fire înţăleaptă. Şi-ş rădică ochii cătră ceriu şi cu lacrămi să rugă dzîcînd: "Stăpînă Dumnădzău-Născătore, altă nedeajde şi agiutoriu n-am, fără numai harul tău! Şi Sinţia ta plăteaşte celora ce-m pizmăsc cu strîmbul!". Şi-i dzisără slugile: "Nu plînge, nu te teame să paţ rău de la noi!". Iară ea dzisă: "A ce minţiţi? Maşthă-mea m-au înşălat şi m-au dat pre mîna vostră să mă ucideţi. Dară am nedeajde pre nedeajdea celor nenedejdiuiţi să vă plăteascâ fără-leagea vostră! Ce veţ mai înainte?! Locul iaste pustiiu, faceţi porunca stăpînă-vostră! Numai ce vă rog: nu mă ucidereţi fără veaste, ce spuneţi-mi să-m dau cu rugă la Stăpînul sufletul mieu!". Iară ei dzisără: "Bine o cunoscuşi, de-ar hi fost să nu hii venit cu noi, o, că mai bine ar hi că ea ne-au poruncit ş-am făgăduit să te ucidem!". Şi ea le dzisă: "Dară nu vă teameţi de Dumnădzău, să mă ucideţi fără vină? Dară nu ştiţi că Sinţia sa nu va lăsa ca un dirept giudeţ să să ascundză fără certare lucru ca acesta, ce va răscumpăra şi de pre voi şi de pre dînsă forte cumplit, că nice pre voi, nice pre dînsă n-am păgubit în nemică! Şi, de / v-ei voia să lipsiţi din acesta păcat, lăsaţi-mă într-acest loc pustiiu şi să-i dzîceţi că m-aţ ucis. Aicea nu-i nime să mă caute şi voi muri de fome. Şi nu vă spurcareţi mînule în ucidere ca aceasta!".

Aceastea ş-alte multe grăind cu lacrămi, li să feace milă şi-i dzisără: "Nouă ni-i milă de tine şi te vom lăsa vie! Dară ceaea ne-au dzîs să-ţ ducem mînule, să să încreadză că te-am ucis. Şi daca nu vom face morte şi de te vom lăsa vie, totuş te vor mînca jiganiile!". Iară ea răspunsă: "Amară-i mortea şi una şi alta! Dară totuş mă mai mîngîiu că m-au mîncat jiganiile decît omenii şi veţ fi şi voi fără vină dintr-aceastâ fără-leage! Faceţi pentru numele Preacistii ce-au născut pre adevăratul Dumnădzău şi giudeţ a tuturora şi nu mă ucidereţi! Iară deaca dzîceci că i-aţ giuruit mînule meale, tăiaţi-le de i le duceţi să le vadză, să să bucure şi mă lăsaţi aicea să moriu de durori!." Şi priimiră să o lase vie. Atunce, ea, ticăita, să scape de morte, puşă mînule pre o crangă şi i le tăiată de prin cheieturi, cu socotinţă. Şi le dusără împărăteasii. Şi le deade daruri fără de număr. Iară ticălosa fetişoră rămasă în durori greale. Şi n-avea altă mîngîiare în cumplite şi iuţi durori, numai preasîntul numele blagoslovitei

Preacistei, agiutoriul ei chitind cu lacrămi şi cu credinţă. De unde nu s-au scăpat de ruga ei, ce cu meliţarea preabunului Dumnădzău nemeri agiutoriu aşea.

Un tinerel de rod bun vîna într-acealea părţi, fiiu unui voievod şi bogătaş boiarin. Şi cu îndireptarea lui Dumnădzău nemerîră aprope de-acel codru. Şi audzînd acel bocet olecăit şi nemîngîiat, cercară pînă o găsîră. Şi mirînd de patima şi de frîmseaţea ei, o-ntrebară. Şi ea nemică nu le spusă, numai ce plîngea, cerşînd agiutoriu. Iară boiarinul dzisă slugilor: "Nu iaste vreame să o-ntrebăm, dară, deaca ne-au Dumnădzău îndireptat aicea pentru dînsă, luaţi-o binişor, să o ducem la oraş!". Şi aşea făcînd, o griji cu de-adînsul cu ierbi şi cu leacuri de fealiuri şi să potolîră durorile, mirîndu-să toţi din curte înţălepciunea ei şi frîmseaţea. De multe ori o-ntreba a cui fiică au fost şi pentru ce îi tăiară mînule şi ea nu spunea.

482r Ce de pre obiceaiele ei ceale bune şi de pre faţa de rod bun şi frîmseaţe, o îndrăgi cu totă // inema tinerelul. Şi dzîsă tătîne-său într-o dzî: "Părintele mieu, ştiu că-ţ sînt drag şi mă rog să-m faci acest har! Noi sîntem bogaţi şi nu ne trebuie aveare! Cînd va bogatul a să-nsura trebuie să nu cearce altă, numai femeaie să-i placă. Aceasta voi şi eu să faci cu mine, putearea ta: să iau fata carea am găsît în pustie. Şi nu-m trebuie din lucrul mînulor ei!". Voievodul răspunsă: "Noi putem să luăm fată de domnu ca şi noi şi tu vei să iai pre aceasta carea nu-i atîta căce-i fără mîn, cît că nu ştim de iaste fată de mojic şi ne va fi ruşine!". El dzîsă: "Părintele mieu, aceasta nu pote fi, că frîmseaţea şi mintea şi îmvăţătura şi obiceaiele ei o mărturisesc a fi de sînge împărătesc! Dară de-ar fi şi celui mai mic fată, mie îm place şi de nu oi lua-o, adevărat pre alta n-oi lua şi s-a treace viaţa mea cu jeale mare!". Deci, vădzînd duxul dorul tînărului, lăsă la voia lui. Şi feacerâ nuntă cu bucurie mare.

Iară tătăl featii, împăratul, era în jeale nemîngîiatâ, neştiind unde-i fiică-sa. Că împărăteasa i-au dzîs c-au fugit pre-a furiş şi nu ştie ce s-au făcut. Şi el plîngea nemîngîiat. Şi avea prepus pre împărăteasa. Şi nu i-au spus gîndul pînă va înţăleage adevărat. Mînat-au omeni pre multe locuri de cercară. Scris-au şi porunci să să strîngă voievodzii şi boiarii dinpregiur, să facă alergătură cailor, pentru să să mîngîie ceva, să nu moră de jeale.

Deci mearse porunca aceasta şi acolo unde era fiică-sa. Şi vrînd voievodul să încalece, nu-l lăsă fiiu-său, dzicînd: "Părintele mieu, nu să cade să te ostenească, bătrîn fiind, la atîta cale, ce te odihneaşte şi oi mearge eu pentru tine! Şi să-ţ fie dragă soţa mea cum îţ sînt eu! Şi de va naşte pînă a mă-ntorce, să o grijeşti!". Iară voievodul il blagoslovi şi-l deade molitvă. Şi deaca mearse, feace cu agiutoriul lui Dumnădzău atîtea vitejeşti lucruri şi iroiceşti harţuri la acea alergărişte de cai, cît toţi de dînsul voroviia şi pre dînsul lăuda şi-l cinstiia.

Iară vicleana împărătească l-au îndrăgit. Şi, chemînd pre o slugă lui, îl întrebă de unde-i domnu-său, ore are femeaie şi alte de-aceastea. Iară sluga i le spusă tote de-amănuntul, cum au aflat într-un codru o fată fără de mîni de luă şi alalte. Apoi / de tote, îi spusă că în cest ceas i-au venit de la tată-său carte cum "femeaia ta ţ-au născutu-ţi 2 fetişori geameni şi nu-ţ fie grije!". Atunce vicliana prinsă dureare şi născu fără-de-leage. Dărui pre slugă şi-l rugă, cînd va scrie domnu-său cătră voievod, să aducă la dînsa pre acel poslanic să-i poruncească şi ea; şi el giurui că va face. Şi, scriind tînărul răspuns la tată-său să-i porte de grijea femeii şi alte de-aceastea, pecetlui cartea şi o trimisă pre slugă. Carele neprecepînd vicleşugul, mearsă la împărăteasa. Şi ea îl ospătă de-l îmbătă. Şi luîndu-i scrisorea pre-a furiş, au scris alta; şi-au scos şi peceatea de-au pus pre a ei, în carea au scris aşea: "Părinte mieu, să ştii că acea nor a ta iaste fată a unui om rău şi, pentru răutăţile ei, i-au tăiat mînule, ce încă şi cuconii aceia nu sînt ai mei! Deci, te rog, deaca-m vei ceti cartea, să o ucidzi cu copiii ei, că, de nu voi audzî de mortea ei, nu voi veni!" Această carte vicleană o deade năpîrca vipearea aceea la slugă. Şi o dusă acasă la voievod. Şi, deaca o ceti, şi-feace voia-rea, mirîndu-să ce va face. Şi aşea stînd în cumpănă, să sfătui cu o slugă credzută ce va face. Şi-i dzîsă sluga: "Nu face lucru fără leage ca acesta să o ucidzi! Ce dă-mi-o mie să o duc la locul unde am găsîtu-o, să o lasu acolo! Şi Dumnădzău a griji-o cum i-a hi voia Sinţiii sale! Şi, de-acii, oi mearge eu şi voi spune Domnu-mieu şi-i voi dzîce c-am făcut aşea cum au scris.". Acesta cuvînt au plăcut voievodului.

Deci, luă sluga pre Mariia cu geamenii şi o dusă la pustiia aceaea, de o lăsă. Şi să dusă să afle pre bărbatul ei, să-i spuie. Iară ea, ticălosa şi pustiia, rămasă într-acel loc neîmblat, cu mult amar şi cu foc de mîhniciune nemîngîiată, aşteptîndu-şi morte.

Deci plîngînd şi olecăindu-să, află o cărăruşe. Şi luîndu-şi cuconaşii, ţînu cărarea pînă sosî la o peşteră, la un săhastru. Carele, deaca o văzu, să gîndi că-i nălucire de la vrăjmaşul. Iară, deaca audzî patimile ei, i să feace milă şi o lăsă în peşteră; şi el s-au mutat într-alta. Şi totdeauna culegea rădăcîore

şi verdeţi de care mînca el şi-i ducea şi ei, de trăia cu acealea, mai vîrtos, cu putearea lui Dumnădzău. Şi trecură dzile pînă să-ntorsă bărbatul ei la oraşul său. Şi, deaca ştiu ce să feace, plînsă cu amar. De-acii, luînd slu- // gile, dzîsă: "Blămaţi să cercăm locul acela şi am nedeajde pre Sinţia sa Preacurată 483r Dumnădzău-Născătore, Carea mişeaoa aceaea ruga pururea, că, precum întîi i-au agiutat, ş-acmu o va ţinea sănătosă!".

Într-aceaea nopte s-au arătat în vis Mariei preasînta Dumnădzău-Născătorea şi-i dzîsă: "Mîine ţ-va veni credinciosul tău bărbat să te ia. Şi pentru credinţa carea mi-ai avut, de mă chemai agiutore la patimile tale, să vor părăsî scîrbele tale şi nevoile tale să să-ntorcă spre bucurie!". Iară ea răspunsă: "Mulţumăscu-ţi şi mă închin Sinţiii Tale, Stăpîna mea, că nu mă părăseşti, dară cum voi vedea întreagă bucurie, pînă cînd oi hi fără mîni. Dară totuşi nu mă deznedejduiedzu o păcătosă, ce am nedeajde la mila Ta să-m dai şi mai mult agiutoriu!". Aceastea grăind cu smerită faţă, audzî pre împărăteasa săracilor că-i dzîsă: "Priimeaşte-ţi mînule dintr-agiutoriul şi harul a lui al mieu Fiiu şi Dumnădzău, că ceia carii mă iubăsc şi li-i nedeajde întru sprejineala mea nu vor fi lipsiţi de tot binele!". Aceasta deaca-i dzîsă, să vădzu femeaia sănătosă. Şi, de bucurie, s-au deşteptat. (O, de mari şi miratele tale minuni, Stăpînă!) au fost visul adevărat! Cine pote spune bucuriia ce-au dobîndit şi mulţămitele ei ce-au grăit Preasintei Dumnădzău-Născătorei! Totă noptea au petrecut cu rugă şi cu metanii, cetind închinăciunea arhanghelului, cumu-i era obicina a ceti pururea, cu frică şi umilenie.

Şi, deaca să feace dzuă, audzî zgomot de omeni. Şi ieşind, vădzu pre bărbatul ei. Care, deaca o vădzu, plînsă de bucurie mare. Iară ea îi spusă minunea arătîndu-şi mînule. Care, deaca văzdură, toţ să mirară. Şi, slăvind pre Sinţia sa Preacista pentru bine, să-ntorsără acasă.

Şi învăţă voievodul să prăznuiască Sinţiii sale Preacistii 8 dzîle cu multă bucurie. Şi cîţ audzîia aceasta minune să înspămînta de mare minune. De-acii, făcînd căutatele voievodul pentru cartea cea vicleană ce scriia să o umoră, îi dzîsă Mariia: "Eu pînă acmu m-am tăinuit şi n-am mai spus cine sînt, dară, de vreame ce iaste voia lui Dumnădzău, voi spune.

Să ştiţi dară că sînt fata împăratului vostru. Şi cîte am păţît mi le-au făcut împărateasa. Dară cereasca Împărăteasă Maica săracilor (Blagoslovit şi proslăvit numele Sinţiii sale!) m-au izbăvit de tote nevoile! N-am spus întîi / pentru să nu mă vadză tată-mieu, să moră de voia-rea. Dară acmu, cînd feace atîta milă Maica milii, trimiteţi scrisore pînă ne vom găta şi noi să meargem!".

Aceasta deaca audzî voievodul, ce era mîhnit că nu ştia pre tatăl ei, dobîndi mare bucurie şi toţi din curtea lui şi mai vîrtos, bărbatul ei. Ş-au rădicat spre ceriu mînule, grăind: "Blagoslovit Dumnădzău ce m-au spodobit de-am luat femeaie pre domnitorea mea!". Atunce i să-nchinară toţi ca unii împărătease.

Şi, trimiţînd carte la tatăl ei, purcesără şi ei a treia dzî. Şi, sosînd la Franghiia, le-au ieşit în timpinare împăratul şi, curînd, căzdu pregiur grumadzîi ei şi o săruta cu lacrămi. Iară procleata maştihă s-au ascuns, să nu o afle împăratul. Dară el au cercat pînă o au găsît. Şi, aprindzînd foc mare în mijlocul cetăţii, o bägă de o arsă. Şi, a doua dzî, coronăţi pre ginerele său împărat. Şi venind voievodul la bucuriia fiiului său şi tote rudele, şi priiatinii, feacerâ praznic de bucurie pururea Ficiorei Dumnădzău-Născătorei. Şi, zidind şi besearică luminată Sinţiii sale, îi prăznuia tote praznicile Sinţiii sale şi, mai vîrtos, dzua în carea au isţelit mînule împărăteasîi. La care praznic făcea mult bine şi milă a săraci şi la mişei ş-alte bunătăţ, pomenind pururea acel bine mare ce i-au făcut tot-curata şi preasînta a lui Dumnădzău Maică. Şi preste tote bunătăţi, milosteniia nu-i lipsiia, nice să mai osteniia împărţînd milă, nice lăsa pre slujnice, ce tot însăş împărţiia cu mînule ei, dzîcînd: "Aceaste mîni nu sînt ale meale, ce a Împărăteasei ceriului, Carea, pentru mare mila sa, mi le-au dăruit! Deci nu să cade să să lenească nice dănăoră la faptul binelui şerbilor ei şi mila mişeilor, că şi avearea nu-i a mea, ce-i a lui Dumnădzău dar, a Sinţiii sale tot-bunului Isus Hristos! Şi să cade să o împarţu fraţilor miei fără scumpeate şi de-agiuns!". Deci aşea înţăleapta împărăteasă frînceascâ s-au bucurat vreame multă în împărăţiia peminteascâ. Şi, după sfîrşenie, s-au mutat în împărăţiia ceriului, carea noi toţi să dobîndim, pentru ruga blagoslovitei Dumnădzău-Născătore pururea Ficiorei Mariei! Amen.

Pentru-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne păseaşte. Amen. // 484r

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 6, preacuvios părintele nostru Ilarion Novul, igumenul Dalmatelor.

Acest sînt era în împărăţiia lui Leon Armenul, în anii 6332, fiiu lui Petr Cappadocianul şi mincă-sa Theodosiia. Muite izgnanii şi patimi au suferit pentru sintele icone. Şi s-au pristăvit în împărăţiia sintei Theodorei şi fiiul ei, Mihail, în anul 6364.

---

* Dec. 4.

Într-aceastași dzi, prepodobnicul părintele nostru Visarion. Era 6966, în împărăția lui Leon cel Mare. Era eghiptean.

Într-aceastași dzi, prepodobnicul părintele nostru Aptal, făcătoriul de minuni.

Acest svînt părinte, lepădîndu-să de la lume și făcîndu-să călugăr, au arătat totă vitejiia călugărească: postul , bdeniia fără somn și de totă patimă, că, a treia dzî sau a cincea dzî, prîndzîia mîncare. Nice dănăoră au dormit pre coste sau culcat, ce, ședzînd sau stînd, mîngiia firea. Deci, pentr-aceastea, dobîndi mult folos la Dumnădzău. Ș-au undat de multe minuni izvoră, că nu arăta numai la cuvîntătore suflete milă, ce și la ceale necuvîntătoare și cele cuvîntătore și ceale fără suflet și nesîmțîte. Și, cerșindu-și de la toți în Hristos iertăciune, deade-ș sufletul în mîna lui Isus Hristos.

Pentru o călugărîță carea ș-au scos ochii pentru să-ș fereascâ curățiia ficiorească.

La-nceput, cînd s-au botedzat Vretaniia, era într-însâ forte dumnădzărești omenii și mulți bogățași nu-ș mărita featele, ce cheltuia de le făcea mănăstiri și le călugăriia.

Pre-atunci era un Filaret, avea fiică de 12 ani, anume Mariia, forte frumosă. Și, vrînd să o călugărească, o-ntrebă să-i vadză voia. Și-i dzîsă: "De-aș mai avea un cucon l-aș da la mănăstire și i-aș da giumătate de avearea mea să-l în- / chin Stăpînului mieu Hristos și celalalt să-l căsătoresc! Dară avîndu-mi numai pre tine mă mir carea din două oi face?! Însă mie îm pare mai bine frîmseațea ce ț-au dat Dumnădzău să o închinăm Lui, decît să ți o strice om. Și, de vei face cum îț dzicu, fi-vei cinstită și la omeni și la Dumnădzău în ceriu!". Și-i dzîsă fiică-sa: "Bine ai socotit, părintele mieu, că eu încă-s mai bucurosă să-m iau mire pre Isus Hristos Mîntuitoriul nostru, decît boiarin care ar fi cel mai mare!".

Și, părînd bine tătîne-său, o deade la călugărie. Și cheltuindu-și totă avearea, feace mănăstire de petrecea cu alalte în bunătăți. Și-ș da acolo și alți boiari featele, de petrecea pînă la vîrstă de măritat. Și, atunce, unele să călugărîia, altele, ce trăgea la lume, le mărita părinții lor.

Atunce, un voievod ce stăpînîia acel oraș, anume Ricardie, om forte dezmierdat în pohte trupești, fără oprealîște. Carele și el avînd o fiică rămasă de maică, o deade la acea mănăstire. Și o priimi igumena. Și, făcînd cinste ighemonului, chemă tote călugărițele de privitîră pre fiică-sa. Deci între alalte era și Mariia ce mai sus scriem. Carea prăvind hainele ighemonului, grăia în cuget așea: "O, Domne, ore acest om are și la împărăția Ta atîta slavă?!". Iară voievodul acela, văzînd că-i caută Mariia, să săgetă în frîmseațea ei la inemă, gîndînd că i-au căutat cu iboste.

Și, deaca să dusă la curțile sale, porunci igumeniei să-i trimiță pre Mariia astară. Iară igumena să mîhni și să rugă să nu facă rușine mănăstirii, ce încă să o apere de rușine, ca un stăpîn și domn orașului. Și încă să și cearte pre cine s-ar ispiti cu rău ca acesta. Ș-alte multe cuvinte sufletești i-au trimis, dară el nemică n-au prins în samă, întunecat de iboste. Și porunci și a daora că i-s dragi ochii de l-au săgetat la inemă cînd i-au căutat și numai să i-o trimiță sau va veni sîngur cu sine, de-a lua-o cu sîla, de-a face multă pagubă și rușine mănăstirii.

Deci, într-o vreame, pînă a nu sosî a doua poruncă, întrebă igumena pre Mariia și-i dzîsă: "Tată-tău te-au dat dar sînt lui Dumnădzău și pururea ficiorei Mariei Maicei Sînțiii sale, cu totă avearea sa. Ș-au murit cu multă bucurie văzînd că procopsești în poruncile lui Dumnădzău. Și pre urma mea nu va fi
485r altă igumenă, ce vei fi // tu, pentru bunătățile tale și pentru bogățiia ta ce-ai dat! Dară mă mir cum ai smintit de-ai căutat ighemonului, că mi-au poruncit să te trimițu la sine și mă mir ce oi face?!". Iară ea răspunsă: "Maică a mea, cu alt gînd i-am căutat eu, dară el luă spre rău. Dară, a daora cînd a trimite om, lasă-l să-i dau eu răspuns și vei cunoște cîtă osîrdie am eu pentru ficiorîia mea să o fèresc!". Și-i dzîsă igumena: "Caută să nu dzici cuvînt rău să să mînie, să ne strice mănăstirea!". Și ea dzîsă: "Oi mearge în besearică de m-oi ruga Preacistii să mă lumineadze să fac răspuns cum să cade. Și Sînția ei pururea Ficiora va apăra sînta mănăstire .".

Deci cursă la agiutoriul de sus, de să ruga cu lacrămi naintea sîntei iconei Maicei lui Dumnădzău, să o izbăvască de la imăciunea trupului. Și, cu vreamea, sosî și omul ighemonului de dzîsă igumeniei. Iară ea răspunsă: "Eu n-am treabă a mîna pre nime la păcate, iară te du la dînsă de-i dzi ei!". Deci mearsără la besearică și-i grăi omul, dzîcînd: "Giupînească, domnul nostru ț-au văzdut frîmseațea și s-au săgetat la inemă de dulceacia ochilor tăi. Și alt leac n-are de nu vei mearge să te vadză! Deci blăm de bună voie, să te facă să-i fii soță și să fii cinstită și slăvită în lume! Iară, de n-ii vrea, lua-te-va în sîlă și vei fi de ocară în totă Vretania!". Iară ea i-au răspuns: "Pasă puțînel afară de mă așteaptă puțînel, că-ț voi da aceaca ce pofteaște domnu-tău!". El ieși bucuros, gîndind că i-i nevoie. Și igumena încă gîndi că va fi biruită de vrăjmașul și forte s-au mîhnit. Iară stidliva lui Hristos nevastă astătu naintea Preasîntei Dumnădzău-Născătorei, cu lacrămi grăind: "Preacistă Stăpînă a mea, bine-m

era să-m fiu cu ochii să prăvăsc sînta ta iconă! Dară de vreame ce ochii mă smintiră căutînd asupra spurcatului, mai bine și-i voi scote, decît îm voi spurca fetiia. Iară harul Sînțiii tale totuș îl voi prăvi cu a sufletului ochi! Iartă-mă Stăpîna mea, Domnitorea mea, și să nu-m fie de păcat socotită fapta aceasta, că de nevoie o facu. Că din două reale acea mai nu rea iaste mai bună!".

Aceastea dzîcînd, (o, de vitejiia și de bărbățiia!) scosă ochii amîndoi cu un cuțit. Și puindu-i într-un vas, strigă pre omul și i-i deade dzîcînd: "Deaca au săgetat aceștia de-au rîhnit pre domnul tău, iată că i-am certat! / Și, deaca pot să-l tămăduiască, du-i-i să o bucure de dînșii!". Iară sluga luînd și tremurînd, i-au dus la ighemonul, spuindu-i tote cuvintele ei. El, deaca-i văzu, să-nspăimă și să schimbă cu dumnădzăiască premeneală, mîrîndu-să de vitejiia bunătăților ficiorei. Au premenit ibostea trupului în sufleteasca smerenie. Și plînsă cu amar și urî de la inemă fără-legile sale.

Și, umilîndu-să la suflet, dusă ochii la mănăstire și-i pusă denaintea sîntei icone a Preacistei Maicii lui Dumnădzău Ficiorei și pre orba aceaca să stea aprope. Și, chemînd tote surorile, le dzisă: "Căderi tote la rugă cu lacrămi de vă rugați tot-putearnicului stăpîn Isus Hristos și Preasîntei pururea Ficiorei Maicii Sînțiii sale să facă milă cu această blagoslovită sor, să o iștealească. Că, de om avea căldură de credință, audzi-ne-va Stăpînul! Numai nu răzgiudecareți la inemă, nice vă-ndoireți, că cealea ce nu să pot la noi la Dumnădzău să pot și Sînția sa voia face cărora să tem de Sînția sa! Și vă rog căderi la pămînt cu rugă și nu vă scularеți pînă-m voi dzice ruga eu, nedestoincul!".

Așea deaca dzisă, ș-au pusuși cenușe pe cap și, căzînd la pămînt, să rugă așea cu multe lacrămi și tînguiri: "Domnă și Stăpînă îngerilor, Maica tot-putearnicului Dumnădzău, macară nu sînt harnic a prăvi sînta ta iconă, nice să-m deșchidu gura întinată să-m rog Sînțiii Tale, că n-am lăsat nice un păcat să nu-l fiu făcut, de mi-am spurcat sufletul și trupul și pămîntul tot! Dară de vreame că Fiiul tău Domnul Isus Hristos s-au răstignit pentru păcătoși și nu i-au fost greață de curve și de vameși și de tîlhari, ce încă i-au priimit pre toți îmblînd pre pămînt și, după dumnădzăiasca Sa înălțare de la noi în ceriuri, au lăsat pre Sînția Ta solitore pentru cei greșiți, pre Sînția Ta și eu rog! Fii chizeașe și solitore pentru mine la Fiiul Tău milostiv, ca să mă întorcu de la aceale dintîi a meale fără-legi și cu pocăință să-m spăl tina sufletului! Numai să asculte darul Sînțiii Tale rugile sintei igumeniei și tuturor surori, să dai iarăș ochii aceștii sinte slujnicii Tale, că eu, ca un fără-minte, am fost pricină de și i-au scosu-i! Și ea izbăvîndu-să de orbiciunea trupului și dobeandindu-și dorita lumină, să slujască în svînta ta besearică ca și mainte! Iară eu, nedestoinicul șer- // bul tău, încă să mă izbăvăsc de cumplita robie a 486r
vicleanului, care mă trage legat nevădzut cu lanț de fier!". Aceastea și mai multe dzîcea cu lacrămi ighemonul. Și călugărițele încă așea totă dzua aceaea să rugară.

Deci, căce să ruga cu credință, cearerea lor era blagoslovită și sîntă, pentru frățasca dragoste li s-au ruga ascultat de sîrg. Și, cînd fu la vreame de vecernie, s-au luminat totă besearica. Și să audzî glas grăind: "Priimește-ți lumina ta cu harul Născutului dintru Mine!". Atunce călugărița căutînd cu ochi, văzu tot-putearnica Stăpînă stîndurea din nontrul sîntului oltariu și-i dzisă Sînției sale: "Mărese numele Tău, Doamna mea, Stăpîna mea, și slăvăsc harul Tău!". Iară ighemonul și tote surorile, cum audzîsă glasul, să sculară și pre Preasînta Preacistă nu văzdură. Dară văzînd tămăduită, cu ochi sănătoși pre aceaea carea era fără ochi, cu totele slăvîră pre tot-putearnica Stăpînă. Și mulțămiră priveghînd totă noptea, de cu sară începînd.

De-acii, ighemonul dărui mult la mănăstire și, pocăindu-să, firși viață în bunătăți. Iară cinstita Mariia să feace minunată în lume pentru curățiia ei. Și tote călugărițele o cinstiia pentru minune și pentru viața ei cea cu bunătăți. Și, după prestavleniia igumeniei, cu tot sfatul o pusără igumenă. Carea, cum iubeașe Dumnădzău păscînd săborul, să mută la împărăția cerilui. Carea noi toț să o dobîndim cu darul și om-dragostea Domnului nostru Isus Hristos cu Părintele și Sîntul Duh, Sînta Troiță. Căriia-i slava și-nchinăciunea în veaci. Amin.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 7, sîntul [illegible] Theodot de Anghira.

Acesta sînt Theodot era în anul 5 mii 790, în dzilele lui Dioclitian Împărat, la Anghira Galatiei, neguțătoriu de pîine. Și clevetit la ighemonul Gheodot c-au scos trupurile sintelor ficiore din iazer unde era aruncate și le-au îngropa, pentr-aceaea, fu adus naintea lui. Și mărturisind credința cea bună, fu bătut cumplit și spîndzurat în două rînduri la lemn și strujit preste coste și / potricălit; și ars cu feclii și zdrobit fălcile cu pietri și, mai apoi, capul tăiat.

Într-aceastaș dzi, sînta măceniță Zinaida, făcătorea de minuni și sintele femei Aisiia și Sosana, ucenițele sîntului Pancratie, episcopul de Tavromeniia. Și să face săborul lor în sînta lor mărturie, în ceale a lui Vasilisc.

Într-aceastași dzî, sîntul măcenic Licarion.

Acesta era din Eghipet, cetatea lui Ermi. Şi pentru credinţa în Hristos, fu tras la întrebare. Şi astătînd la cneajul, fu silit să să leapede de Domnul Isus Hristos Dumnădzăul nostru. Neputîndu-l îndupleca, l-închisă în temniţă împuţită şi-ntunecată. De-acii, scos şi strujit cu fiiare şi pre cruce întins şi de pre cruce dezbătut, fu cetluit şi bătut cu puhă. Şi coste ars; şi beaţe de fier înfocate la piept ars. De-acii, în cuptoriu înfocat l-aruncară. Şi zăbăvind într-însul trei dzîle, au ieşit nevătămat. Şi cu otrăvi l-au adăpat.

Şi, nemică stricîndu-i, trasă la credinţa lui Hristos pe otravnicul şi-i tăiară capul. Iară sîntului scosără vinile şi în căldare înfocată îl băgară. De-acii, belită piialea de pe cap şi, mai apoi, tăiară-i capul. Şi aşea-ş împlu vitejiia măceniceascâ sîntul lui Hristos martur Licarion.

Într-aceastaşi dzî, sinţii măcenici Tarasie şi Ioan de sabie săvîrşiţi.

Prepodobnicul Stefan cu pace s-au săvîrşit.

Prepodobnicul Anthim cu pace s-au săvîrşit.

Sînta Sevastiani cu pace s-au săvîrşit.

Pentr-a lor sinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. Amen.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 8, prineseniia moştiilor sîntului mare măcenic Theodor Stralilat din Iracliia, în Evhaite.

Acesta svînt mare măcenic era în dzîlele lui Lichinie, născut în Evhaite, de-acolo trăgînd rudă. Şi petrecînd în Eracliia Pontului, faeş la statul trupului şi la suflet, camai de-a firelea podobit în cuvînt
487r şi // la înţălepciune şi priceapere. Pentru carea unii îl numiia "Vrioritor", adecă "izvor de ritorie de grai frumos". Acesta sînt trecînd prin tote vasele ceale de muncă cu carile îl munciră, lăsîndu-şi pre pămînt fericitul trup, izvoreaşte şipote şi isţealenii căror năzuiesc cu credinţă la sînţia sa. Iară sîntul lui suflet petreace şi lăcuiaşte în ceriu. Şi astădz sărbăm preneseniia sintelor lui moştii.

Într-aceastaş dzî, pomenirea sinţilor măcenici Nicandru şi Marchian.

Aceştia pentru mărturiia lui Isus Hristos avură strînsori naintea ighemonului Maxim. Şi băgaţi în temniţă. Şi iarăşi scoşi şi siliţi să să leapede de Hristos. Şi neputîndu-i îndupleca, cheptenară-i cu unghi de fier pre trup. Şi-i spîndzurară la leamne zdravene şi-i potricălîră cu ţăpuşi de fier. Şi-i arsără. De-acii, îi pugorîră de pre leamne şi-i culcară preste jeratec şi deasupra bătură cu toiage, stropindu-i cu more de oţăţ. Şi-i frecară cu scoice ascuţîte, tăiose. Şi le zdrobiră rostul şi obrazul cu pietri şi limbile le tăiară. Şi, după aceaste tote cumplite şi groznice munci, le tăiară capetele sinţilor lui Isus Hristos viteaji.

Într-aceastaşi dzî, sînta măceniţă Calliopi.

Aceasta era în dzîlele lui Dechie Împărat, lucind în frîmseaţea trupului, camai frumosă la suflet. Şi, prinsă, silită să o desparţă de la dragostea şi credinţa lui Isus Hristos. Şi ea, ţîindu-să vîrtos, o muncără cumplit şi-i tăiară ţîţişorele. Şi ivindu-să îngerul lui Dumnădzău, i le tămădui. De-acii, o trasără golă preste scoice tăiose, hîrbuite; şi fripsără-o cu foc. Şi preste arsuri o sărară şi cu trăsine o frecară. De-acii, îi tăiară sîntul cap în slava Domnului nostru Isus Hristos iubit mirele ei.

Într-aceastaşi dzî, pomenirea Preasintei Dumnădzău-Născătorei ce să slujeaşte în Sosteniia.

Pentr-a lor sinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. Amen.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 9, dintru svinţi / părintele nostru Chiril, arhiepiscopul de Alexandriia. 5915.

În vremile lui al treia săbor şi-au cîrmăcit scaunul 35 de ani şi multe cărţi pentru dogmatele credinţei au lăsat. Şi s-au pristăvit în 5944, în dzîlele lui Theodosie cel Mic, finul lui svetîi Ioan Zlatoust. Era nepot lui Theofil de Alexandriia.

Într-aceastaş dzî, sînta măceniţă Pelaghiia de Antiohiia. Carea, pîrîtă la ighemon că-i creştină, o închisă. Şi ea, temîndu-şi ficioriia, s-au suit sus şi, rugîndu-să lui Dumnădzău, s-au dat gios în rîpă de-au murit, dîndu-şi sufletul la Dumnădzău. Pre aceasta o cinsti şi svîntul Ioan Zlatoust pentru curăţiia ficioreaşcă şi pentru podvigul ei cel mare ce să nevoia spre Dumnădzău cu bunătăţi.

Într-aceastaş dzî, sîntul Chiril Bealoezerskîi, de "lazerul cel alb".

Fost-au în dzîlele marelui cneadz Dimitrie Donescul, din boiarii moschiceşti, călugărît de Teodor Arhimandritul în mănăstirea lui Simon, fratele lui Serghie de Radonej. Făcut-au mănăstire la lazerul Alb şi-au trăit 30 de ani într-însă. Tot custul 90 de ani au fost. Şi s-au pristăvit în 6936.

Iubite cititoriule, să ştii că puţîne dzîle sînt preste an să nu fie sinţi într-însele de la Ţara Rusască. În divuri, în chipuri minunaţi sinţi şi făcători de minuni, sîntu-le şi sîntele moştii întregi, macară cumu-s şi cei în Kiev, în peştere dzîcere-aş că-s 100, dară mai mulţi or hi, că nu m-am priceput să-i număr. Trupurile lor întregi cu totă carnea şi peliţa, cum ar hi de vro lună adormiţi şi zvîntaţi, palmele, unghile, urechile, nasul, cu totului întregi, neprăbuşiţi; şi hainele, rase, mantii, cămeşi, brîu,

năfrămiora, unii desculţi, unghile întregi. M-am mirat de minune mare, atîţa de mulţi şi toţi întregi. Dară mirosul lor cela de ceva mai într-alt chip, mirosul lor, cumu-i bosiocul, minta, trandafirul, carofîlul, lăcrămiialele, toporaşele, de nu-ş samănă şi careaşi de carea să-ntreace cu mirosul. Aşea aceale trupuri sinte care de care mai frumos mirosăsc, de m-am mirat.

Pre la tote m-am închinat şi le-am sărutat. Părintele Petr Movila, fratele lui Moisei-vodă, le-au făcut tuturor secrie, // precum mi-au arătat părintele Varlaam Iaseanscküi Arhimandritul, căruia i-am 488r fost la hirotonie, şi părintele Dubina. Şi cînd am întrat, eram bolnav stricat. Ş-am ieşit atît sănătos, cît am venit pre gios naintea cailor în treapăd, sărind, de să mira toţi. Ş-am mărs cît ar hi a patra parte de milă tot în sărite şi n-am mai ostenit. Şi a doa dzî camai sănătos, fiindu-mi om de 60 de ani.

Deci mulţi sinţi să fac şi la rus. Şi pînă astădzi să fac, c-am vădzut pre arhimandritul Inochentie în Pecersca, de patro luni murit. Ţ-părea că-i din cest ceas adormit. Ţ-părea că-i scăldat, aşea era de curat, nemică acru sau greu ceva, ca neşte moştii trupul lui. Că şi-n vreamea de-acmu mulţi sinţi sînt de petrec cu noi, carii numai Dumnădzău îi ştie la inema lor.

Dară tocma şi din rumîni, mulţi sînt carii am şi vădzut viaţa şi traiul lor, dară nu s-au căutat, fără numai Daniil de Voronej şi Rafail de Agapiia i-am sărutat şi sintele moştii. Apucat-am în dzîlele nostre părinţi nalţi la bunătăţi şi-n podvig şi plecaţ la smerenie adîncă: părintele Chiriac de Beserecani, gol şi ticăloşit în munte 60 de ani. Şi Chiriac de Tazlău, Epifanie de Voronej, Partenie de Agapiia. Dară Ioan de Rîşca Arhiepiscopul, acel sînt şi minunat. Inochentie de Pobrata şi Istatie. Că Dumnădzău Sînţia sa nice un neam de rodul omenesc pre pămînt nu lasă nepartnic de darul Sinţiii sale. Ce preste toţi au tins mila Sa ş-au deşchis tuturor uşe de săseneie.

Pentr-a lor sinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. Amen.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 10, svinţii măcenici Alexandru şi Antonina.

Aceştia era din satul Cardamon. Deci Antonina petrecea viaţă cinsteşe curată şi sîntă. Şi prinsă de Favst boiarinul, neputîndu-o pleca să să leapede de Hristos, nice să facă slujbă dimonilor, o bägă într-o casă de curve. Şi, petrecînd trei dzîle nemîncată, să ivi lumină noptea. Şi rumpîndu-să tunete, să deşchisără uşile casii şi fu / din ceriu glas cătră dînsa, din ceriu îmbiindu-o să să scole, să să ospeteadze. Şi, deaca să ospătă, ieşi iarăşi de astătu la ighemon. Şi, neplecîndu-să să tămîiadze la idoli, o boldiră şi cu sabii o bătură. Şi iarăşi o băgară în casă curvască. În carea, prin arătarea îngerească întrînd Alexandru, tinerel de 28 de ani, arătînd că mearge să facă lucru de rușine şi tăinuindu-să, scosă pre svîntă, acoperindu-o cu haina sa în cap. Şi el rămasă acolo.

Apoi, preste puţîn vădindu-să lucrul, căce au mărs unii din oştaşi pentru să ruşineadze sînta, fu adus la ighemonul Alexandru. Şi întîi îl săbiară, de-acii, prindzînd şi pre sînta, le tăiară amînduror mînule şi picioarele. Şi ungîndu-i cu cătran tot trupul, le deaderă brînci de căzdurâ într-o groapă plină de foc. Şi acoloşi priimiră fericita fîrşenie. Şi să face bulciul lor în Ţarigrad unde dzac sintele moştii. Dintr-însele izvorăsc a multe minuni isţealenii de neputinţe.

Într-aceastaş dzî, pomenirea sîntului CUTTHOWUBHHC Timothei, episcopul de Brusa.

Acesta era în dzîlele lui Iulian, Iepădătoriul de leage, chivernisind bine besearica ce-ş luasă şi păscînd sufleteaşte poporul într-însă şi undînd cu de tote minuni pre bălaurul cel mare. Carele cu răutatea încuibatului în sine ucigaş de om şi bătrîn zmău, pre trecătorii pre-acela loc umoriia şi dobitocele numai cu suflatul umoriia. Şi cu totul necălcat drumul între cetatea Brusiii şi-a apelor fierbinţ ţinea. Pre acela cu zvîrlitul pocrovăţului sîntelor pînî l-au spart şi l-au umorît. Şi-i tăie capul Iulian Prestîpnic deaca ştiu de ciudeasele ce făcea. Şi să face săborul lui în a lui sînta mărturie ce iaste din nontrul cinstitului Xenon întru Devtera. Aceaste sînt locuri în Ţarigrad.

Într-aceastaşi dzî, sîntul părintele nostru Canid.

Acesta era în dzîlele lui Theodosie Împărat Marele, fiiu lui Theodot şi Theofanei, carii lăcuia în Capadochiia, dumnădzăreşt fiind şi iubiţi de Dumnădzău. Spun că maică-sa nu suferiia nice o mîncare grasă cînd era grea cu dînsul în pîntece. Şi, deaca-l născu, nu sugea din cea stîngă ţîţă...[6]

NOTE:

1.(trad.n.)(sl.) "Închină-te Bisericii svinte !"
2.(trad.n.)(sl.) "Închină-te la picioarele Lui, întrucît El Adevăr este !"
3.(trad.n.)(sl.) "Locul pe care tu stai scaun este."
4.(trad.n.)(sl.) "Dumnezeu iubeşte pe cei buni ."
5.(trad.n.)(sl.) "Fiecare împărat se încoroneazâ cu iubire ."
6. Luna iunie este neterminată.

IULIE

489r are 31 ANbl. Dzua are ceasuri 14 şi noptea - 10.

ÎN DZÎ ÎNTÎIA, svinţii şi de minuni făcători, neluători de bani vracebnici Cozma şi Damian, ce-au mărturisit în cinci mii 784.

Aceştia era în dzîlele lui Carin Împărat, vracebnici de meşterşug, tămăduind şi omeni şi dobitoce şi cerşind plată de vracevanie credinţa şi mărturiia întru Domnul Isus Hristos de la ceia ce să tămăduia. Şi nu luînd nemică altă.

Deci, fiind clevetiţi la-mpăratul cum că cu fărmăcărească meşterie fac tămăduinţele şi avînd alţii pentru dînşii trăsură, să deaderă pre sine sînguri. Şi, ne-nduplecîndu-să să să leapede de Domnul Hristos, ce încă şi pre-mpăratul Carin l-au mîntuit de păginătţie, tămăduit de dînşii. Că aşeaşi întrebîndu-i şi îngrozindu-i cu-mfricoşituri cumplite, pusorea obrazului lui s-au deznodat din nodurile spinării şi s-au întors la spate obrazul, iară ceafa la piept. Derept-aceaea, cîţi s-aflară acolo toţi credzură Domnului Hristos şi sîngur împăratul cu casa lui cu totă mărturisi pre Domnul Hristos şi dobîndi liac. Şi slobodzi cu cinste svinţii împăratul la locul lor.

Iară mai apoi, cela ce-i grijiia rîhnindu-le pentru meşterşugul, i-au dusu-i la munte, anume să culeagă buruiane de leacuri. Şi au nădulit cu pietri, de i-au ucisu-i pre-amîndoi.

Într-aceastaşi dzî, prepodobnicul părintele nostru Vasilie ce-au făcut mănăstirea "Adîncului Pîrîu".

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. Amen.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, ÎN 2, pomenire facem de cea în svîntă raclă pusul a cinstită Haină a Prea- / svintei Dumnădzău-Născătore, în dzîlele lui Leon cel Mare Împăratul şi Irinii, împărăteasii sale.

Patrichii 2, Galbie şi Candid, fraţ, mărgînd să să-nchine la Ierusalim, sosîră la Palestina. Şi, cutrierînd locurile Galileii şi aflînd cinstita haină a Preacistei Dumnădzău-Născătorei cinstită la o femeaie evreică, pusără nevoinţă să o ia. Şi, ducîndu-să la Ierusalim, sărutînd Svintele Locuri tote şi făcînd o raclă de potriva ceiia ce era într-însă cinstita haină a Maicii lui Dumnădzău, deaca să-nturnară ei, cea deşartă a lor ce feacerâ în chipul secriiului Preacistii pusără. Şi luară ceaea ce era cu cinstita haină şi dumnădzăiascâ îmbrăcăminte şi purceasără în calea lor. Şi, sosînd la Ţarigrad, o pusără într-un metoh a lor ce să chema Vlaherne, ispitindu-să să ascundză odorul.

Şi, deaca nu putură, ei feacerâ ştire împăratului. Carea, deaca audzî împăratul di-adusul ei, să-mplu de nepovestită bucurie, sărutîndu-o. Şi făcînd o svîntă besearică într-acel metoh, pusă acolo acel svînt mormînt*, unde ş-acmu dzace. Şi pînă astădzi fereaşte cetatea şi goneaşte pre toţi pizmaşii şi tote bolele.

Într-aceastaşi dzî, chinuinţa şi nevoinţa svîntului măcenic Coint şi pomenirea din svinţi părintele nostru Iiuvenalie, patriarhul de Ierusalim.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte sufletele nostre.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 3, svîntul măcenic Iachinth Cuvicularie Postelnic. Stih:

De pre bunătăţi Iachinth, piatră scumpă,
Şi mai luminat de pre cursul sîngelui.
În a treia dzî pre Iachinth umorî bătaia şi fomea.

Acesta fiind din Chesariia cea bătrînă a capadochilor, slujiia la masa împăratului Traian. Şi
490r clevetit că-i creştin, fu bătut preste tot trupul şi băgat în temniţă. Şi acolo, aflîndu-să fără de mîncare // puţîne dzîle, lui Dumnădzău sufletul îş deade.

Într-aceastaş dzî, dintru svinţi părintele nostru Anatolie, patriarhul de Ţarigrad.

* mormînt - secrii

Acesta bătrîn fiind şi sol răspundzători svintei besearicii de Alexandriia, fu hirotonit arhiepiscop Ţarigradului, stătînd împărat Micul Teodosie cu soru-sa, svînta Polheriia. Iară acel zloslavnic şi eretic Dioscor, trăgînd nedeajde că-l va avea de-agiutoriu ereticiii sale, îl feace episcop Ţarigradului. Însă nemică n-au cîştigat din hîtriia lui, de vreame că acesta fericit întîia dată l-au uborît din scaun, la săbor ce s-au făcut în Halchidona, şi pusă numele svîntului Flavian în pomeanicul cel mare ce să deşchide, că fusease oborît de Dioscor şi de tîlhăreţi asupră-i strîns săbor. Şi au trimis încungiurătoare cărţi la de pre-alocurea episcopi, învitîndu-i ca să anathematisască pre exarşii şi începătorii ereaselor. Şi, păscînd cu pravoslavie svînta besearică, fu ucis şi umorît de eretici cu strîmbă morte, lăsînd în locul său pre Ghenadie.

Într-aceastaş dzî, svinţii măcenici Theodot şi Theodotiia, Diomid, Evlampie, Asclipiodot şi Golinduh.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. Adevăr.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 4, dintru svinţi părintele nostru Andrei Criteanul, de Ierusalim.

Acesta era din Damasc, născut din părinţi iubitori de Dumnădzău. Şi-l deaderâ la carte să-mveaţe părinţii. Şi, fiind Theodor patriarh în svînta cetate, l-au făcut cliric şi iscălitori şie. Şi, cînd să strînsă săbor în Ţarigrad, l-au mînatu-l svinţia sa pentru să fie într-una gîndului săborului ce vor hi tocmit. Şi pentru mintea şi bunătatea ce avea, să feace diacon la Besarica cea mare. Şi, preste vreame puţină, siropitatel, adecă "hrănitoriu săracilor, orfanotrof", de-aciia, arhiepiscop Critului. Şi, mărgînd la un ostrov orecare, anume Ieriso, aprope / de Mitilin, priimeaşte fîrşenie vieţii sale, lăsînd multe scrisori svintei lui Dumnădzău Besearici.

Într-aceastaş dzî, svîntul măcenic Theodot şi Donat Episcopul de Liviia şi Martha, maica lui svetîi Simeon Stîlpnic Thavmastoritul.

Pentr-a svinţilor tăi rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. Amen.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 5, prepodobnicul şi de Dumnădzău purtătoriul părintele nostru Athanasie. Stihur:

Lui Athanasi şi a ucinici şease.
Trup năruiaşte oltari ce vrea dereage
Marele Andoni a părinţi începătură,
Svînta Athanasii îi-i bună sfîrşitură.
De-au Athanasii tîmplat în vremi tîrdzîie,
Pre mulţi întreace de demult cu simbrie.
În cinci pre Athanasie suiră îngerii în horbă la Dumnădzău.

Acest senin lumii, străluminat luceafăr svînt, îi era moşiia den Trapezont cel despre Lazichiia, din părinţi de rod bun şi de Dumnădzău iubitoriu. Însă tată-său să trăgea pre rudă din Antiohiia, iară maică-sa era de loc crescută. Deci, avînd începături ca aceastea cuconul şi cresc̆înd din aşea de rod bun rădăcină, luă de potrivă şi învăţătură. Că îndată fu dat la carte să înveaţe. Carile deaca le gustă, le-ndrăgi atîta cît sosî la simcea de-mvăţătură în tot meşterşugul. Deci sosî şi la Ţarigrad de să-mplu de-mvăţături, parte învăţîndu-să de la alţii, parte învăţînd pre alţii. Şi, fiind tînăr de vîrstă, avea minte de bătrîn, iubind cu tot sufletul curăţiia şi deprindzîndu-să cu petreacere isihăstreasc̆ă.

De-aciia, puînd în gîndul său să agiungă la obîrşiile aceştiia, mearsă la Chimina. Acesta Chimina iaste munte măgură în Asiia, nalt şi nelesne îmblat. În carele era mănăstire cu egumen ce-l chema Marin, om svînt şi cinului călugăresc forte de-adins nevoitori, de cirmăciia şi aducea pe cei de 491
supt ascultarea sa la cerească viaţă. Cu carii, deaca s-au // însîmbrat fericitul, s-au numit Athanasie, că-l chema nainte Avramie. Preste puţină vreame, întrecu pre toţi sîmbraşii nevoinţii sale cu truda, robind trupul şi chinuindu-l, căotînd cătră îndulcinţa petreacerii din ceriu. De-aciia înainte, pentru cinste ce i să da de la toţi prin bunătăţirea lui, să dusă la Athon, măgura ce-i în Machedoniia, naltă şi lungă, de să trage mult în mare, cum ar hi cu grumadzi, strîmtîndu-să de cătră uscat. Şi acolo să deade ucinie la un părinte bătrîn, sărutînd ascultarea pentru cumpătăreaţă a sa minte. Şi varsă pre lîngă acela munte sudori sufleteşti.

Şi de-acolo sculîndu-să prin răspuns dumnădzăiesc̆, mearsă în mai în nontru părţi a măgurii ce mai sus scrie, rugat forte de Nichifor Foca. Carele au străluminat şi în voievodzii şi în împărăţiie, cu care s-avea de mai nainte vreame în conoştinţă şi în priinţă. Însîmbrîndu-să cu dînsul, zidi o svîntă vestită besearică Preacistei lui Dumnădzău Maice, cu multe chilii şi case mari din pajişte, pentru petreacerea frăţască. Şi, făcînd şi lavră mare de mare glotă, cu multă osteneală la Dumnădzău s-au

mutat, nice pre sîngură mortea fîrşîndu-o, fără de mărturie. Derep-ce că, nepărăsînd adamantul a să chinuirea în greale osteneale, s-au silit să prefacă în mai frumosă făptură căldările oltariului. Şi aşea, suindu-să să încheaie sclipul, cînd fu la pusul cheii, s-au noiorît şi l-au împresurat năroiul, cu alţi şease fraţi, precum spune istoriia cărţii ce scrie de svinţia sa.

Fost-au svinţia sa săvîrşitori ş-altor multe cu miile minuni, proslăvit cu cuvinte învăţătore şi provdenii. Tămăduit-au şi orecare pricăjit şi pre neşte soţii ce mergea în curabie cu svinţia sa pre mare, de să necasă curabiia, i-au mîntuitu-i cu curabie cu totul. Şi iarăşi, după mortea svinţiii sale cea măcenicească, s-au tămăduit unul dintr-o grea bolă, puind asupră-şi o naframă cruntă, ce era de sîngele svinţiii sale. Şi alte multe de Svinţia sa vreadnice de pomenit feace a miratelor Dumnădzău prin însul în toate dzîle.

Într-aceastaş dzi, prepodobnicul părintele nostru Lampadie. / Stih:
Făclie de dumnădzăieşt bunătăţ aprindzînd, fericitule
Lambade, bucurîndu-te, luminat în ceriu întrînd.

Acesta din scutece să deade pre sine în petreacere isihăstrească. Şi, supuind gîndul trupului supt suflet cu postul şi deaşă rugă, străluci ca sorele şi lumină pre ceia ce era întunecaţi de înşelăciuni drăceşti. Şi trăind, multe mirate feace şi, către Domnul deaca să dusă, de pururea dă celora carii cer şi mărturiseaşte peştera în carea odihneaşte cinstitul şi svîtul lui trup.

Şi nevoinţa svintei măcenice Agni. Stih:
Pre Agni necuraţii aruncînd în casă-ntunecată,
Luminată ei agonisindu-i casă.

Aceasta, avînd şi chipurile şi năravurile depotrivă cu numele, au plecat pre multe muieri curve, de să opriră de la lucrurile ceale reale şi credzură Domnului Hristos. Pentr-acea, fu adusă naintea boiarinului şi dată pre mîna unui curvariu, carea svinţia sa, înzăbălînd pre acei nestîmpăraţi de porneala lor ce veniia asupră-i, şi rămasă nespurcată. Iară unul orecarele turbat, asupră-i mai cu multă cutedzare, muri de tot şi căzu nainte-i. Şi, deaca ştiu boiarinul, feace de o chemară naintea sa, rugîndu-o să-mvie pre mortul. Şi, deaca-l învisă, o grăiră că-i fărmăcătore şi o băgară în foc. Şi într-acela ş-au răposat sufletul în mîna lui Dumnădzău.

Şi chinuirea svintei măceniţe Chiprillei. Stih:
Strugur rumenind Chiprilla lui Dumnădzău,
De sînge picînd cu miros de vin de flori.

Aceasta fiind din părinţ buni, credincioş, de la Chiriniia de cătră Liviia, au lăcuit cu bărbatul ei 2 ai. Carele, deaca muri, ea mearse la svîntul Theodor Episcopul, cerşind să o iştealiască de bolă de cap ce boliia. Şi, fiind svinţia sa închis în temniţă, ea dobîndi acea ce pofti. Deci nainte să afla depreună cu Luchiia şi cu Aroia de-i slujiia, apoi după pristăvirea lui, să pugorîră la Dignaan
492r Ighemonul. // Şi denaintea lui deaca stătură de mărturisiră pre Hristos Dumnădzău, Chiprilla suferi jeratec în palme cu tămîie; ş-au răbdat de i-au ars palmele şi deagetele şi braţele şi n-au lepădat naintea idolilor. De-acii, fu spîndzurată de susiori şi strujită. Şi-i cura svîntul sînge de să vărsa şi din ţiţe laptele-ş svînt; dintr-acealea au leşinat şi lui Dumnădzău deadea sufletul. Şi deade voaie ighemonul Luchiei şi Aroiei de o astrucară cu dulce cîntări. Şi îndată s-au pugorît de sus pre mormîntul ei roauă forte de iştelenii, a tot feali de neputinţă şi bole.

Şi chinuirea svîntului Vasilie Măcenic şi cu dînsul 70 de măcenici. Carii-s în cetatea Şcheailor Schithopolie şi svinţia svîntului măcenic Iulian lîngă tîrgovişte ce-i în Ţarigrad.

Într-aceastaş dzi, prepodobnica Martha, maica svîntului Simeon din Muntele Minunat.

Acesta, petrecînd în tot fealiul de bunătăţi şi pre cîtu-i în postnicie şi pre cîtu-i în priinţă şi milă spre mişei şi avînd multă credinţă şi priinţă către Maica lui Dumnădzău, ştiu de la Svinţia sa şi mainte de ducerea sa de pre lume, în dulcinţa binelui de veaci ei gătată. Aceastea spuind cărora o dvoria la pristăvitul ei, de le feace voiose, dzicînd că ş-au luat mare dar la Dumnădzău, nu pentru fiiul ei, ce pentru căce au răbdat pre Domnul. Şi acmu i s-au dat a petreace în lumină şi bucurie nepovestită.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. Amen.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 6, prepodobnicul părintele Sisoi Marele. Stihuri:
Frîmseaţea Sisoi avînd neatinsă-n suflet,
Întreg au purces la ceriu cu veasel cuget.

Acesta fericit, din pruncie îndrăgind pre Dumnădzău şi rădicînd în umere crucea Domnului Hristos, / i-au urmat. Şi, biruind tote războiele a nevădzuţilor pizmaşi, mearsă de întră în isihăstrești şi de trudă nevoinţe. Şi, sosînd la sîmceaoa smereniii, dobîndi dar de la Dumnădzău a învie morţii. Şi, de vreame ce petrecu îngereaşte în trup ca fără de trup, s-au mutat la viaţa cea nelutatecă şi curată, unde sînt sălaşele svinţilor şi de pururea strălucoare, rugînd pre Domnul Hristos pentru noi.

Într-aceastaş dzi, nevoinţa svintei măceniţe Luchiei Ficiorei şi Rixu Vicarie şi altora mulţi ce chinuiră în Campaniia.

Aceasta fiind prinsă de Rixul Nameasnicul şi ne-nduplecîndu-să să facă jărtvă idolilor, îngrozindu-o cu multe pedeapse, iară Luchie mai vîrtos l-au vînat pre Rixul cătră Domnul Hristos. Şi, de-acii, amîndoi fură tăiaţ de ighemonul ce era acolo.

Într-aceastaş dzi, Astie Măcenicul, episcopul de Dirrahiia.

Acesta era în dzilele lui Traian Împărat şi Agricolae Ighemonul. Şi fiind prins de mai-marii oraşului şi ne-nduplecîndu-să să jărtvască idolilor, fu dus la Agricolae Voievodul. Şi fu bătut cu pumni de plumb şi cu vine de bou. Şi, ţîndu-să de credinţa Domnului Hristos, îl unsără cu miiare şi-l spîndzurară la zidiu cu capul în gios, la soare, pre vreamea seacerii, de-l prăjiia sorele şi-l supăra muştele şi viespile mîncîndu-l. Şi într-acestea răpăosînd, lui Dumnădzău sufletul deade.

Într-aceastaş dzi, svîntul Arhip şi Filimon şi svinţii măcenici Apolonie, Alexandru, Epimah şi Onisim.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. Amin.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 7, svînta măceniţă Chiriachi, sîrbeaşte **Неделі**, rumâneaşte "Duminecă".

La 300 de an a Născutului Domnului Hristos, în dzilele împăraţilor Dioclitian la Răsărit, iară ginere-său Maximian la Scăpătat, aceşti amîndoi, păreache de giugul // dracului, feaceră sfat să stingă 493
de tot rodul creştinilor de pre pămînt, ca să nu să mai pomenească blagoslovit numele Domnului nostru Isus Hristos.

Deci aceştia păgîni nu le era altă grije să crească ţara şi să-ş frîmşeadze cetăţile sau să-ş lăţască împărăţiia, ce numai cum or căzni mai cumplit pre creştini. Atuncea, care rău n-au fost de cînd iaste lumea făcea acei spurcaţi: temniţele nu cuprindea, casele creştinilor să pustiia, pustietăţile munţilor să-mplea de creştini ce fugiia de să ascundea. Părinţii da pre ficiori şi ficiorii pre părinţi. Şi frate pe frate, negură şi ponegreală şi grozâ în totă lumea era atuncea creştinilor, pentru svînt numele lui Hristos.

Atunce, unii mergea sînguri de mărturisiia pre Isus Hristos Dumnădzău adevărat şi cu multe cazne muriia. Alţii, de frica muncilor, să lepăda de Domnul Hristos şi tămîia idolii. Iară cîţi nice putea răbda muncile, nice vrea să să leapede de Isus Hristos Domnul nostru ei, fugiia de să ascundea prin gauri şi vîrtopele pămîntului şi prin munţi, aşteptînd vreame să cunoscă cînd a hi voia lu Dumnădzău să iasă la mărturie.

Pre-aceaea vreame era un creştin Dorothei de la Anatol şi cu femeaia sa Evseviia, bogaţi şi milostivi. Şi cuconi nu făcea; pentr-aceaea, era mîhniţi. Şi rugară Dumnădzău să le dea cucon să le moştenească şi să-i mîngîie. Şi Dumnădzău ce-au blagoslovit pre Sarra de născu lui Avraam pre Isaal şi pre Revecca de născu pre Iiacov lui Isaac şi pre Elisavet de născu pre Ioan lui Zahariia şi pre Anna de născu pre svînta ficioară Mariia, Maica Fiiului lui Dumnădzău, ascultat-au şi ruga lor. Şi născu Evseviia pre aceastâ svîntă într-o svîntă duminecă. Şi, cînd o botedzară, pusără-i nume Chiriachi, adecă "Duminecă" sau **Неделі**.

Şi-ndată, de mititea, arătă bunătăţi. Că nu să zăbăviia ca alte cucoane cu giucărei, ce tot asculta învăţături dumnădzăieşti ce o-mvăţa maică-sa. Şi creştea în bunătăţi, luminînd şi frîmseaţea trupului, rostul ei era osăbit de cătră voroavă deşartă şi lumască şi-n totă vreamea, cuvîntul lui Dumnădzău în rostul ei. Nu grijiia de podoabe, nice de frîmseţi lumeşti, nici de ibostea tinereaţelor. Ce grijiia / sufletul cum a plăcea lui Dumnădzău, cu postul, cu ţinearea, cu ruga şi cu ficioriia în curăţiie, ferind ochii de căutări lumeşti şi tote simţîrile.

Şi mulţi boiari doriia să dobîndească să le fie noru. Dară ea ş-au îndrăgit ficiorie, închipuind pre Preasînta Dumnădzău-Născătorea. Şi nu iubiia niceş să-i pomenească cineva de măritat. Aoria şi părinţii pomeniia să o mărite, să le rămîie pomană, dară ea le dzîcea aşea: "O, cinstiţi şi dragii miei părinţi, nu doră că-i bine a nu asculta pre părinţi, dară eu am giudecat mai bine să-m ţiiu ficioriia, să fiu mireasă lui Isus Hristos Dumnădzăului mieu! Ce folosu-i omului de-a dobîndi lumea totă şi ş-a păgubi sufletul, cum dzice Domnul Hristos! Şi mie căsătoriia-i numai grije şi voi-reale, iară

necăsătoriia mai bună-i, că grijeaşte numai lui Dumnădzău. Preasvînta Maica lui Hristos iaste ficioră, lăsaţi-mă să-i hiu slujnică, că destulă mi-i blagosloveniia ei! Şi darul ei să mă apere şi să mă sprejinească şi să mă-ntărească! Şi sîngur născutul ei fiiu Isus Hristos ce iubeaşte curăţiia sufletului va apăra ficioriia mea!". Cuvinte ca aceastea audzînd părinţii svintei din rostul ei, mulţămiia şi slăviia pre Dumnădzău ce le deade cucon blagoslovit ca acesta.

Într-acealea dzîle era un ellin într-aceaeaş cetate, bogat forte, avînd fiiu. Şi, audzînd de svînta Chiriachi că-i frumosă şi-i înţăleaptă şi bogătaşi părinţii, mînă peţitori de o cerşu fiiului său. Dară svînta fiind cu tot sufletul ei făgăduită lui Dumnădzău, n-au vrut nice să audză, ce au răspuns de le-au dzîs că iaste logodnică lui Hristos. Şi nu-i trebuie bărbat, nu ca dînsul ellin şi strein de Isus Hristos, ce, macară şi creştin de-ar hi, nu-i trebuie, că s-au făgăduit logodnicului ei să moară ficioară. Aceastea deaca audzî boiarinul acela, s-au mîniat şi s-au dus de-au pîrîtu-o la împăratul Dioclitian şi pre părinţii ei că nu bagă în samă poruncile împărăteşti, nice tămîiadză dumnădzăii, ce-i ocăreaşte şi mărturiseaşte că numai unul iaste Dumnădzău adevărat Hristos.

Deci, împăratul trimisă de-adusă înaintea sa pre svîntă şi pre părinţii ei. Şi le dzîsă: "Pentru ce
494r voi nu cinstiţi dumnădzăii cei mare carii eu cinstesc şi mărturisiţi pre alt Dumnădzău // Hristos, ce-au răstignitu-l jidovii ca pre un făcători de reale?!". Şi răspunsă Dorothei: "Noi, împărate, nu ne-am deprins a ne-nchina de la părinţii şi moşii noştri a dumnădzăi mincinoşi, ce unuia Dumnădzău adevărat Isus Hristos, Carele au făcut Ceriul şi Pămîntul şi tote săzdaniile într-însele! Care pentru spăseniia omenilor au venit pre pămînt de s-au întrupat ş-au trăit cu oamenii, făcînd mari şi slăvite bunătăţi omenilor, cu minuni nepovestite! Şi obîrşind tote cîte vru a face de spăseniia noastră, cu voia Părintelui Său muri pe cruce răstignit de necrendincioşii. Şi la morte făcînd mari şi minunate pre ceriu şi pre pămînt seamne înspăimate, fu îngropat şi pecetluit cu straje. Şi, a treia dzî, s-au sculat şi multe trupuri de svinţi cu sine sculînd. Şi cu apostolii 40 de dzîle petrecînd, s-au suit în ceriu, cu mare slavă, din muntele Maslinilor, denaintea a mult nărod. Şi de-a direapta lui Dumnădzău ş-a Părintelui Său şeade în scaun, Dumnădzău fiind adevărat şi om fiind adevărat, născut de svînta pururea ficioră Mariia. Şi iarăşi va veni cu slavă să giudece lumea şi să plătească căruiaş după lucrurile lui. Pre acesta strigăm şi mărturisim Dumnădzău adevărat, iară «dumnădzăii carii n-au făcut nice Ceriul, nice Pămîntul, aceia să piiaie!» cum dzice prorocul Ieremiia!".

Şi, mîniindu-să împăratul, învaţă de întinsară la pămînt pre Dorothei să-l bată cumplit pînă cînd va tămîia sau va muri în bătăi. Şi aşea-l bătură fără milă pînă obosîră. Iară svîntul Dorothei, avînd pre Domnul Hristos întărindu-l, într-o nemică nu băga în samă caznele lor, ce mai vîrtos batgiocuriia şi lua în rîs pre idolii lor ca neşte nesîmţîte.

Atunce împăratul vădzînd că nu să învince tatăl ficiorei nice de bătăi, nice de măguliciuni, l-au trimis împreună cu femeaia sa, Evseviia, la domnul cetăţii Melitinii, anume Iust, om nemilos şi cumplit, ca să-i munciască. Iară pre hiica lor Chiriachi, vădzîndu-o frumosă, o trimisă la ginere-său, la Maximian, aflîndu-să în Nicomidiia, ca să o giudece el. Deci domnul acela Iust cercă în doauă-trei rînduri pre părinţii svintei cu munci şi cazne şi cu măguliciuni. Şi nice într-un chip nu putu să-i întorcă de la Domnul nos- / tru Isus Hristos. Mai apoi le-au tăiat capetele. Şi aşea li s-au împlut măceniciia.

Iară Maximian, luînd de la slugile socrului său, lui Dioclitian, pre svînta Chiriachi, întîi s-au minunat de frîmseaţele ei. De-acii, puindu-o naintea sa la giudecată, începu a-i dzice aşea: "Aceasta să ştii, cuconă, că marele împăratul Dioclitian, fiindu-i milă de frîmseaţea ta, n-au vrut să te muncească ca pre o creştină, ce te-au trimis la mine. Deci nu-ţi fi însăţi ţie vrăjmaşe să-ţ dai trupul frumos la munci şi la cazne, ce te închină dumnădzăilor, să fii vie! Şi-ţ vom dărui ş-altă avuţîie preste avearea părinţilor tăi şi încă te vom face şi nor împăratului după un văr!".

Deci, împăratul Maximian unele ca aceastea şi mai multe dzîcea, luînd cu bine pre svînta cu lingăriciuni. Dară svînta îi răspunsă: "O, împărate, nu gîndi că cu îmbunături sau cu îngrozîri de-ale tale mă voi despărţi de dulcele mieu Isus Hristos. Că nu e nice o cazn㠻 nice muncă, nice pedeapsă să mă potă dezlipi de la dragostea lui! Şi nu numai avearea părinţilor miei şi altă ce mi-aţ mai da, ce macară de mi-aţ da şi împărăţiia vostră această peminteasc㠻 nu-i putinţă să mă leapăd eu de credinţa cea bună de la părinţi miei. Nice alt mire nu-m trebuie fără de Isus Hristos, Căruia m-am dăruit să trăiesc şi să moriu ficioră!".

Aceastea audzînd Maximian, s-au împlut cu totul de mînie şi-ndată învaţă să întindză pre svînta la pămînt de mîn şi de picioare, îmvaţă slugele şi să o bată cu vine de bou pînă sau s-a lepăda de Hristos sau să moră în cazne. Şi căuta să vadză că gîndiia că să va spăriia. Dară svînta, însămnîndu-să

cu svînta cruce, să culcă la pămînt cu cinste, de bună voie. Iară oştaşii luînd gîrbace de vine de bou, şi atît de fără milă o bătură, schimbîndu-să două şi trei ori pînă obosîră. Iară svînta avînd pre Isus Hristos întărîndu-o, nice leac i-au arătat mîhniciune, ce era voiosă, cum vrea fi şedzînd în grădină la adăpost şi faţa ei lumina. Iară împăratul, părîndu-i că oştaşii o cruţă şi nu o bat în vîrtute, strigă asupră-le, dzîcînd: "Pentru ce cruţaţi ocarnica dumnădzăilor?". Şi răspunsă svînta: "Nu te înşela, Maximiane, nice gîndi că m-ei birui cu aceastea cazne! Că Hristos al mieu îm dă puteare, // nevădzut, să nu bag 495r samă caznele tale!".

Ş-aceastea audzînd împăratul, îi fu ruşine de vreame cum nu putu birui o fetişoră tinirea ca aceaea. Şi sfătui să o trimiţă la Ilarian, ighemonul de Vithiniia, eparhiia Halchidonului ş-altor împregiur cetăţi. Era acel Ilarian mai sireap decît o fiară. Care pururea siliia să să arate mai groznic către creştini decît alalţi ighemoni de Anatol, gîndind, una că, muncind creştinii, va plăcea dumnădzăilor elineşti, alta, să-ş facă veaste şi nume mare la împăraţi şi la alalţi boiari. Şi, trimiţînd Maximian pre svînta la acel Ilarian, scrisu-i-au să facă în tot chipul să-ntorcă pre svînta de la credinţa creştinească. Şi, deaca va face aceasta, să i-o trimiţă napoi şi-i va mai nălţa lui cinstea. Deci Ilarian vădzînd scrisorea împăratului şi pre svîntă, îi dzîsă: "Cunoscut-ai Chiriachi că cinstitul împărat Maximian te-au mînat la noi pentr-a sa blîndeaţe, să nu te vadză în cazne atîta trup de frumos?! Fiindu-i noi slugi credzute, că noi încă acela gînd avem, marturi îm sînt marii dumnădzăi şi cinstiţii boiari, că eu pre toţ carii ascultă poruncile împăraţîlor îi omenesc! Deci şi tu, nu-m strîmba gîndul, să mă faci aprig şi neomenit! Că, deaca ţ-vei sta iarăşi în întîia ta înşelăciune, îm caotă a fi vrăjmaş, să te muncesc cu cazne şi pedeapse. Carile numai dintr-audz şi din vădzut îngrozăsc pre omul, dară încă de-a păţi!". Aceastea audzînd svînta, răspunsă: "Nu te gîndi, Ilariane, că-m vei schimba mintea şi buna credinţă, că mai lesne vei muia fierul decît gîndul mieu! Ş-aceasta să cunoşti că, deaca n-au putut Dioclitian şi Maximian să biruiască putearea lui Isus Hristos, dară, tu, cum să-m biruieşti?! Pentr-aceaea, nu te osteni în zădar grăind cuvinte de aceaste! Numai ce ispiteaşte cu lucrul să vedzi putearea lui Isus Hristos al mieu!".

Atunce eparhul învaţă de o spîndzurară de cosîţe, de stătu aşea mult ceas şi cu feclii aprinse o fripsără pre trup. Şi svînta răbdă cazne pentru dragostea Domnului Isus Hristos. Dară ea nu băgă în samă cum vrea căzni trupul altuia şi ea vrea prăvi de departe. Şi, vădzînd Ilarian că nemică nu pote face, ce încă mai vîrtos / s-au ascuţît şi s-au înrostat svînta dintr-acea muncă, ca şi fierul cel bun într-apă, învăţară de o pugorîră şi o băgară în temniţă. Şi noptea s-au ivit Domnul nostru Isus Hristos la dînsa şi i-au dzîsu-i: "Nu te teame, Chiriachi, de cazne. Că darul Mieu va fi cu tine, de te va izbăvi de la totă iscuşeniia!". Aceastea dzîcîndu-i Hristos şi tămăduindu-i ranele, să sui în ceriuri. Iară dimineaţă trimisă Ilarian de adusă la giudeţ pre svînta. Şi, deaca o vădzu cu totul sănătosă, s-au mirat şi i-au dzîs: "Pare-mi că toţi pot priceape dvorbaşii că forte eşti dragă dumnădzăilor, că iată, fiindu-le milă, ţ-tămăduiră şi ranele, să n-aibi nemică grozăvie aspră-ţi! Deci nu te arăta nice tu nemulţămitore către dînşii, ce blăm cu mine la besearica lor de li te-nchină!". Răspunsă svînta: "Ba nu dumnădzăii tăi, Ilariane, mi-au dat sănătate, ce Hristos al mieu, adevăratul Dumnădzău Care credz eu şi mă închin Lui. Dară deaca dzîcî să meargem la besearica dumnădzăilor tăi, blămaţi să vedem căror dumnădzăi îm dzîci să mă închin!".

Şi audzînd aceasta Ilarian, s-au bucurat gîndind că s-au căit svînta. Şi, deaca-ntrară în besearică, genunche svînta naintea lui Dumnădzău şi dzîsă: "Domne Isus Hristoase Dumnădzăul mieu, Cela ce sîngur stăpînescî Ceriul şi Pămîntul, ascultă-mă pre şarba ta şi să cadză aceşti idoli fără suflet, să cunoscă toţi carii sînt împregiur de stau că tu eşt însuţi adevăratul Dumnădzău!". Aceasta deaca dzîsă svînta, să feace mare cutremur şi căzdură îndată toţi idolii de să feaceră fărîme mănunte. Şi veni mare viforniţă de-au împrăştiat zdroburile lor. Atunce alalţi ellini fugiră de frică afară, numai eparhul în loc ce-ar hi credzut Domnului Hristos să să spăsască, el sta de huliia, căce i-au stricat dumnădzăii lui. Dară îndată i-au vinit certare de la Dumnădzău, fulger din ceriu, de i-au pîrjolit obrazul şi căzdu de muri. Şi să dusă în veacinică muncă.

Şi venind alt eparh în Vithiniia, anume Apolonie. Şi, deaca audzî de sfînta Chiriachi că strigă cu-ndrăznire pre Hristos şi învaţă oamenii de-i întorce către Hristos, trimisă slugi de-o adusă naintea sa. Şi începu cu măguliciuni şi cu îngrozîri a-i grăi. Dară svînta nu băgă samă cuvintele lui şi mărturisi 496r
// Dumnădzău adevărat pre Hristos, iară idolii au batgiocurît. Şi Apolonie mîniindu-să, feace foc mare şi o aruncă în foc pre svînta. Dară Dumnădzău, precum au apărat trei svinţi otroci şi nu să arsără, aşea au apărat şi pre svînta, că, rugîndu-să, s-au pornit ploie mare fără nuori ş-au stîns tot focul acela. Iară

Apolonie, deaca vădzu că n-au pățit svînta nemică în foc, învățâ de-adusără doi lei și-i slobodzîră asupra svintei. Dară Dumnădzău, precum au ferit pre Daniil de lei, așea și pre svîntă. Că, sosînd la svîntă, să feacerâ blîndzi ca mielușeii și să tăvăliia la piciorele ei giucînd. Și mulți de prăvitorii aceii prăviriști, vădzînd preaslăvită minune, credzură întru Domnul Isus Hristos. Pre carii Apolonie, pre toți, nu va umorî. Și, cînd fu deminează, sedzu la giudeț și adusă pre svînta și începu cu lingărituri a o lua cu bine, dzicînd: "Eu, Chiriaco, pre putearea marilor dumnădzăi și de tinireațea ta îm iaste milă și de frîmșeațea ta mă mir. Și, drept-aceasta, pînă astădzi tot trag nedeajde să te-ntorci de la deșarta leage a creștinilor. Pentr-aceaea, nu mai iubi a-ț piiarde acea dulce viață, vrînd să-ț rădici pre voia ta, ce fii ascultoie poruncilor împărătești și tămîiadză nemuritorilor dumnădzăi, carii ț-au datu-ți frîmseațele! Ca și împărații, audzîndu-ți întorcerea, să să veselească forte și să te dăruiască cu bogățîte daruri!". Deci eparhul aceastea și mai multe grăiia, părîndu-i că va pleca pre svîntă. Dară svînția ei, suspînînd, căută la dînsul și-i răspunsă așea: "Ficior de diavol, vrăjmașule a totă direptatea, cu de-aceastea îmbunăciuni vei să-mi smințești, să mă scoți din minte, cu de-aceastea minciuni vei să mă desparți de dulcele mieu Isus Hristos! Să cunoști, necuratule, că nice minte, nice viață, nice cinste, nice necinste, nice odihnă, nice caznă, nice bogățîte, nice sărăcie, nice altă ceva nu pote să mă despartă de la dragostea lui Isus Hristos! Deci nu te osteni în dar cu aceasta nedeajde, să mă leapăd eu de Hristos al mieu, să mă întorc la acea înșelată și mincinoasă leage a vostră! Că, măcară în foc mi-i băga sau cu sabiia mi-i omorî, nu vei putea să-mi întorci gîn- / dul mieu. Că, de mă vei băga în foc, am pre cei trei otroci izvod și nu mă tem! De mă vei arunca fierilor, am pre prorocul Daniil mînghiare. De mi-i arunca în mare, pomenind pre prorocul Iona cum l-au ferit Dumnădzău și nu m-oi spăriia. De mi-i tăia cu sabie, voi închipui pre cinstitul Ioan Prediteci! Dară ce mă mai sparii cu morte trecătore, carea iaste viață a mea?! Ce-mi giuruiești cinste, carea-m iaste necinste?! Eu o viață am, o cinste am, o odihnă, o bucurie, acea pentru Hristos morte. Iară ale tale cinsti și odihneale și deșarta bogățîe ca tina pămîntului le socotescu!". Aceastea deaca audzî eparhul Apolonie și vădzînd că nu pote nice într-un chip, nice cu îmbunături, nice cu îngroziciuni, nice cu altul care chip să o biruiască, au dat giudecată asupra ei să moră de sabie. Și, luîndu-o slugile, o scosără afară de cetate să-i taie capul.

Și sosînd la locul cel de tăiare, cerși svînta voie să o lase puținel ceas să facă rugă. Deci o lăsară. Atunce, plecînd genunchele și rădicînd mînule spre ceriu și mintea la Dumnădzău, rugîndu-să, dzîsă: "Domne Isus Hristos Fiiule și Cuvîntule Părintelui fără morte, Carele de cereștile puteri cu Părintele și Duhul Svînt ești în cîntări lăudat, Care nime n-au văzut din omeni, nice a-l vedea pote de pre dumnădzăire, Care bine vruseș a te pogorî pre pămînt și a te ivi omenilor cu trupul, Carele și pre mine, smerita și nedestoinica șarba ta, m-ai întărît de-am purtat svîntul numele Tău naintea împăraților și tiranilor, Care m-ai ferit ficioră curată pînă în dzua de astădzi, Tu stăpînești Ceriului și Pămîntului! Tu ești vieții și mințîi Stăpînitoriu! Tu ești a sufletelor ș-a trupurilor Făcătoriul! Svînția Ta, ia sufletul mieu și îl pune în rîndul cu a featelor celor întâleapte! Că n-am stîns luminarea ficioriei ca buiacele feate, n-au durmitat sufletul mieu de mîhniciune pre calea lumii aceștiia! După Svînția Ta am curs și ție am urmat în calea mărturiilor tale c-am purces! Deci priimează sufletul mieu în mînule Tale și-l odihnează unde iaste acea a veselitorilor tuturor lăcuință la Tine! Împreună-mă în nemuritorea ta
497r hrană cu părinții miei și mainte strătuiți pentru numele Tău! Pomenea- // ște și pre carii chiamă numele Tău svînt prin mine, șarba Ta, la vreame de scîrbă. Pomenează carii fac pomană fîrșeniii meale, împotrivă plătează-le cu a Tale bogătașe daruri! Ascultă-le ruga la vreame de lipsă, împle-le ceale spre spăsenie lor cerșeturi, ca și întru ei să slăvască numele Tău svînt, că blagoslovit ești în veacii de veaci! Amin .".

Aceastea svînta rugîndu-să, îngerii luminați luară svîntul ei suflet. Și vădzînd slugile și omenii ce să strînseasе, că depreună cu glasul ș-au dat sufletul de bună voie lui Dumnădzău, să mirară dzicînd: "Mare iaste Dumnădzăul creștinilor, că stăpînează pre viață și pre morte! Că, deaca n-ar hi vrut ea cu voia ei să moră, totuș ar hi biruit și pre sabie, precum și întîi au biruit focul și leii!". Și, purcedzînd ei să să-ntorcă la eparhul Apolonie să-i spuie slăvile, glas s-au audzît grăind: "Păsați, fraților, de povestiți tuturor măririle lui Dumnădzău!". Deci slugile mearsără de spusără lui Apolonie tote de-amănuntul. Iară nește creștini, ascunși de frica ellinilor, luînd moștile svintei, le pusără în loc cinstit, slăvind și blagoslovind pre Dumnădzău. Amen.

Aceasta-i mărturiia svintei Chiriachi, blagosloviți creștini! Așea s-au nevoit, așea s-au fîrșit, așea au dobîndit nemutata împărăția ceriului. Deci și noi, ce-i prăznuim pomenirea și vom să ne priimască Dumnădzău praznicul, să nu facem, cum făcea ellinii, danțuri, giocuri, cîntece ș-alte drăcești, ce cu inemă zdrobită, cu știința curată, să prăznuim, să sărbăm sărbătorea svintei, să nu ne podobim, că din pămînt sîntem și-m pămînt ne vom duce! Să nu ne trufim în scule și-n podobe, că mortea ne așteaptă! Să nu facem curvii ș-alte spurcări de ne pîngărim, că focul veacinic să găteadză pentr-aceștia! Să nu ne înbuibăm în mîncări și în beții, că vom flămîndzî și vom săta în foc nestîns cu bogatul ce folosîm din beție, ce bine adaogem la suflet, căci om mînca mult ș-om cheltui la reale! Cîți au petrecut ca astădzi, de-au făcut lumeașe, nu sufleteașe?! Dară / c-amu-s țărnă în pămînt! Dară ferice de ceia ce-au făcutu-ș bine pentru suflet! Deci săracii să-mbrăcăm, flămîndzîi să săturăm, sătații să adăpăm, bolnavii să socotim, [...]șii să căutăm, streinii să grijim! Atunci vom dzice sărbat și ne vom lăuda c-am prăznuit și ne va priimi Dumnădzău ruga nostră! Atunce îngerii s-or bucura de pocăința nostră, dracii s-or mîhni. Că, deaca om mînca mult și om bea mult, iară frații Domnului Hristos or hi flămîndzi și însătați, ce folos va fi?! Una iaste hrana cea întreagă, una-i odihneala la împărăția ceriului, viața veacinică, dulcirea bunurilor fiitore. Iară ceale lumești sînt umbre și fum și ca visul! Deci să nevoim ceastă vreame trecătoare, să dobîndim ceale veacinice bune! Tot creștinul să-ș puie temelie ispoveadaniia și să zideascâ bunătăți. Și să acopără cu darul lui Dumnădzău! Că fără Svînția sa nu putem face nemică bine! De nu va Dumnădzău zidi casa, zădar s-or trudi zidașii! Noi să-nceapem și, chemînd agiutoriul lui Dumnădzău, să lucrăm! Și Svînția sa-i agiutoriu, Svînția sa-i [...] meșterul și obîrșitorul! Aceastea să grijim, blagosloviți creștin, și să gîndim deua și noptea și unul pre-alalt să-mvățăm, bărbat pre femeaie-și, părinți pre ficiori, preuții pre poporeani, arhierei pre preuți, frate pre frate să-ndeamne spre bunătăți sufletești. Că așea au făcut svinții ș-au nevoit și Dumnădzău i-au cinstit și omenii îi laudă! Și-ș dobîndiră binele veacinic care ochii n-au văzdut și ureache n-au audzît și la inemă de om n-au întrat*, ce-au gătat Dumnădzău celora ce-l iubăsc pre Svînția Sa! Deci să bucurăm pre Dumnădzău cu fapte bune și să cinstim svinții cu bunătăți, cu ispoveadanii și cu rugă. Și vom dobîndi parte de la Dumnădzău cu svinții, slăvind Tatăl și Fiiul și Svîntul Duh. Acmu și pururea și în veacii de veaci. Amen.

Într-aceastaș dzî, prepodobnicul părintele nostru Thoma de la Maleo. Stih:

Din viața lipsind Thoma, cea măsurată,
viață-n de-adevăr află nemăsurată.

În șeapte pre Thoma neagra morte cuminte îl rădică. // 498r

Aceșta străluminînd de mainte în viață vestită și ochită voievodascâ. Și făcînd multe mari biruințe și vitejii asupra varvarilor, mai apoi, dorind de Hristos și socotind tote a lumii ca o nemică, să băgă în giugul cel iușor a Domnului. Și atîta au întrecut pre alalți în răbdarea ostenealelor ce rădica pentru înbunătățîmarea, cît să vedea ca un stîlp de foc la rugă cătră ceia ce era pre lîngă dînsul: goniia draci din omeni. Și orbi au înochit. Ș-eopii au rădicat și cu ruga lui au scos apă de-au ieșit fîntînă. Ș-alte minuni. Și răpăosă cătră Domnul.

Într-aceastaș dzî, svinții măcenici Peregrin și cu sîmbrașii săi Luchian, Pombinie, Isihie, Papie și Gherman.

Aceștia era din Italiia și, pentru gonenie ce era de la Traian Împărat, mearsără în Dirahiia. În carea, vădzînd prev svîntul Astie Episcopul spîndzurat pre cruce și fericindu-l, fură prinși de slujitori. Și, mărturisindu-să că-s creștini, din porunca anthipatului Agricolai, fură arunțaț în luciul lui Adria. Și așea dobîndiră cununa măceniciei.

Într-aceastaș dzî, obnovleniia svintei Besearici a Svinției sale Maicii Domnului ce-i la Chira.

ÎNTR-ACEASTA LUNĂ, 8, svîntul mare măcenic Procopie.

Lui Dumnădzău martur, era în dzilele lui Dioclitian, din tată creștin bun, ce mărturisiia Domnul Hristos, anume Hristofor, iară maică-sa Theodosiia slujiia idolilor, de naștere din oraș Eliena. Și, după mortea tătîne-său, l-au dusu-l maică-sa la Dioclitian și l-au pusu-l voievod în Alexandriia, dîndu-i poruncă să muncească creștinii. Și, deacă purceasă în cale spre Alexandriia să margă, fără veaste pre cale, să feacerâ tunete și fulgere și glas din ceriu strigîndu-l pre nume: "Neaniiule!", că așea-i era întîi numele. Și-i mustra calea și-l îngroziia cu morte, căce mearge împotrivă lui Dumnădzău asupra creștinilor. Iară Neanie să rugă să i să arate / mai vederat acela ce-i grăiia. Și i să arătă o cruce

* 1 Corinth:2.

în [...] de cristal şi glas grăind: "Eu sînt răstignitul Fiiul lui Dumnădzău!". Deci, îmvăţînd totă taina credinţei şi, deacă mearse de vîrteji în Schithopol, oraşul şcheailor, adecă Udriul, învăţă de-i feaceră zlătarii cruce de aur şi de-argint, pre izvodul ce-au vădzut. Şi, cînd fu mai apoi de bătu pre sărăcini, maică-sa îl îmbiia să facă jărtvă bodzilor şi el să vădi cui creade. Maică-sa trimite de-l pîreaşte la-mpăratul, iară împăratul trimisă poruncă la Ulchie, domnul de Chesariia, să ia sama svîntului.

Deci, acela îl bătu tare şi-l aruncă în temniţă cu puţîn suflet. Însă mearsă Domnul Hristos de-l dezlegă şi-l mîngîie şi-l sănătoşe; şi i-au pus numele Procopie. De-aciia, fu adus în capiştea idolească şi, cu ruga sa surpînd pre toţi idolii gios, trasă spre credinţa lui Hristos oştaşii a doi numeri, cu tribunii lor, adecă hotnogii Nicostrat şi Antioh şi 12 giupînease singlitice, depreună cu maică-sa Theodosiia. Dintru carii lor li s-au tăiat capetele, iară eale fură muncite cu greale chinuri, fără nice o milă; şi le tăiară ţîţele şi sfredelîră susiorile cu sfreadele găurite; şi le tăiară capetele.

Apoi, adusără pre svîntul la-ntrebare la voievodul Flavian. Carele, învăţînd pre un Arhelae să-i dea cu sabiia în pîntece şi răpedzîndu-să să facă aşea, cădzu gios ca mortul. De-acii, tinsără pre sfîntul şi-l strujiră, şi iarăş l-întinsără pre jeratec şi deasupra cu oţăt udară; şi-l seculară de-i pusără jeratec în palme şi tămîie naintea idolilor. Iară svinţia sa au ţînut bărbăteaşte şi n-au scăpat gios să dzică c-au dat jărtvă idolilor. Mai apoi, îl spîndzurară şi-l strujiră. Şi, legîndu-i mînule să-l arunce în cuptoriu înfocat, şi au răcit cuptoriul cu sămnul svintei cruci. Şi, de-acii, îi tăiară capul. Şi aşea au împlutu-şi mărturiia, suindu-să încununat de Domnul Hristos în ceri.

Într-aceastaş dzî, ivirea svintei icone a Preasvintei Despuitorei noastre Dumnădzău-Născătorei şi pururea ficiorei Mariei, în cetatea Cazan, la anul lumii 7087, în dzîlele împăratului Ioan Vasilievici,
499r a totă Rosiia. Şi era mitropolit Anto- // nie şi minune de sămn ce s-au arătat de la svînta iconă a blagoveaşteniei Preasvintei Dumnădzău-Născătorei în cetatea mare Ustiuzea şi svîntul Procopie Ciudotvoreţul de Ustiuza, pentru Hristos jrodiv.

Pentr-a lor sînte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. Amen.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 9, svîntul СВЕЩТЕНОМЧНКЪ Pancratie, episcopul de Tavromeniia.

Acesta era antiohian de rudă. Şi s-au vînat la credinţa Domnului Hristos de apostol Petr, de la care fu şi hirotonit episcop Tavromeniii.

Aflînd pre Romil şi Licaonid curăbiiarii, sosî la Siţeliia, ostrovul cel mare. Pre carii şi mai deinte îi vînasă cătră credinţa Domnului Hristos. Şi de vreame că venisă la ostrov, au răsîpit idolii lui Falcon ş-a lui Lisipius şi altor dimoni. Şi feace de credzu Domnului Hristos şi ighemonul, domnul locului, Vonifantie. Şi feace o svîntă besearică mare. Şi tămădui svîntul tot feali de bole şi spăsiia în tote dzîle multe nărode cătră Dumnădzău prin Svîntul Botedz. Şi, netîmplîndu-să acasă domnul Vonifantie, fu svîntul umorît de montani eretici.

Într-aceastaş dzî, nevoinţa svinţilor măcenici Patermuthie, Copri şi Alexandru.

Aceştia era în dzîlele lui Iulian Prestîpnic. Alexandru era slujitori de oste, iară Patermuthie şi Copri era sahastri la pustiia Eghipetului. Şi, de vreame ce fură prinşi şi puşi naintea lui Iulian, Coprie fu biruit de lingăriturile şi giuruitele păgînului şi de-ngrozîturi şi să păgîni. Iară Patermuthie stătu vitejeaşte asupra lui Iulian Prestîpnic, atîta cît vîrteji şi pre Coprie şi-l rădică de la căderae, de stătu şi el, de-aciia, vîrtos în mărturiia Domnului Hristos. Ş-au priimit în gură o înfocare şi-ntînsără pre grătariu la jeratec şi le stînsără. Şi, de-aciia, îi aruncară pre-amîndoi într-un cuptoriu înfocat şi petrecură neatinşi / nice liac de foc. Cu aceaea trasără pre Alexandru cătră credinţă. Că întră şi el după dînşii în cuptoriu. Şi, deaca ieşiră nevătămaţi, fură tustrei tăiaţi pentru Domnul Hristos.

Într-aceastaş dzî, svîntul СВЯТНОМЪЧЕНИКЪ Chiril, episcopul de Gortina.

Acesta au fost în dzîlele lui [...] şi, venind denaintea boiarinului fiind de [...], căce striga şi mărturisiia pre Domnul Hristos [...] în foc, legăturile i s-au ars şi leamnele focului [...]nuşe şi de dînsul nice liac nu s-au focul atins. De-acesta să miră boiarinul ciudeasă mare deacă vădzu. Şi atunce l-au slobodzît. Iară apoi, deaca ştiu că mulţi să creştinesc pentru svinţia, deade răspuns de-i tăiară capul. Şi aşea dobîndi cununa măcenicească.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. Amen.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 10, svinţii 45 de măcenici în Nicopoli de Armeniia. Carii mărturisiră [...] lui Dumnădzău novă s-au izvodit oste tăbărîtă-m foc pre dimoni s-ardză-n coste.

Aceştia în dzîlele lui Lichinie Împărat şi Lisie Voievodul, de-au mărturisit pre Domnul Hristos şi [...] capete aceia carii era căpetenii tării, anume Leontie, Mavrichie, Daniil şi Antonie. Şi, deacă-i cercară cu multe munci, mai apoi îi aruncară în cuptoriu înfocat pre toţi. Şi acolo ş-aflară sfîrşitul drumului nevoinţii lor.

Într-aceastaş dzî, svinţii măcenici Vianor şi Silvan.

Svîntul Vianor, fiind din eparhiia Pisidilor şi pentru mărturiia Domnului Hristos, fu adus la-ntrebare naintea voievodului de Evfratisiia, Sevirian. Şi, întîi, îl spîndzurară şi cu sabiia îl croiră şi cu ciocane înfocate îl arsără şi dinţii şi urechile dezrădăcinară. Iară Silvan stînd aprope şi prăvind răbdarea svîntului, credzu întru Domnul Hristos. // Şi îndată îi tăiară limba şi apoi şi capul, iară 500r svîntului Vianor sfredelîră gleznele şi-i scosără ochiul cel drept. De-aciia, îi belîră capul, mai apoi îl şi tăiară şi să suiră la Dumnădzău încununaţi.

Într-aceastaş dzî, svîntul măcenic Apollonie din Sardiia.

Acesta adus naintea boiarinului Perinie ce s-afla în Iconiia. Şi mărturisi pre Domnul Hristos, iară pre idoli ocără şi batgiocuri. Îl răstignîră pre cruce şi aşea ş-au împlut mărturiia, luînd cununa vieţii.

Într-aceastaş dzî, dzeace mii de părinţi svinţi, carii i-au umorîtu-i cu foc şi cu morte grabnică Theofil, episcopul de Alexandriia, prin Isidor Prezviterul şi săborul lui svetîi Ioan Bogoslov, în Veata.

Într-aceastaş dzî, prăznuim pusul svintei cămeaşii Domnului nostru Isus Hristos în cetatea Moscului, adusă de la Abbas Şah, împăratul persilor, în anul 7133, la împăratul Theodorovici Mihail în 13 an a-mpărăţiei lui.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. Amen.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 11, svînta mare măceniţa şi în tot-bînele vestita Evfimiia.

În dzîlele lui Marchian şi Pulheriia Ficiora împăraţii cei blagocestivi s-au făcut săborul a svinţi părinţi şease sute şi treidzeci în Halchidona. Carii blăstămînd şi nathemăsînd pre ăl de Evtihie şi Dioscor şi-i lepădară, căce huliia de dzîcea o fire şi o facere la Domnul Hristos. Şi de vreame ce nu vrură acei eretici să să pleace pravoslaviii, ei, svinţii feaceră aşea că scrisără pravoslaviia într-un sfitoc. Şi feaceră şi pre eretici de-ş scrisără şi ei într-un sfitoc credinţa lor. Şi deşchisără secriiul Evfimiei şi pusără sfitocele pecetluite îmbe pre pieptul svintei şi încuiară secriiul şi pecetluiră.

Şi preste 2-3 dzîle, deacă feaceră rugă, despecitluiră şi deşchisără secriiul. Ş-aflară sfitocul ere- / ticilor lepădat la piciore, iară sfitocul pravoslavnic în mînule svintei ţiind cu cinstitele sale mîni. Care lucru vădzînd ereticii să-mplură de ruşine, iară pravoslavnicii de bucurie.

Această svîntă măceniţă au fost în dzîlele lui Dioclitian şi Prisc, giudeţul Evropei, crescută în Halchidon. Şi pîrîtă căce-i creştină cătră ighemonul, fu băgată în foc şi herilor şi într-alte măiestrii de munci în carile răbdă. Şi luă cununa de măcenicie.

Într-aceastaş dzî, s-au botedzat Olga, moşcea lui Vladimir, care au botedzat rusii. Botedzatu-s-au ea în 6 mii 463, în dzîlele împăratului Ioan Ţimishie şi s-au pristăvit în 6477.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. Amen.

ÎNTR-ACEASTĂ LUNĂ, 12, svinţii măcenici Proclu şi Ilarie. Stih:

Cu săgeţi dease pre Proclu săgetară,
Lui Ilarie cu lance cap tăiară.
În 12, pre Proclu săgeţile rădicară, pre Ilarie, lancea.

Aceştia svinţi au fost în dzîlele lui Traian Împărat şi Maxim Ighemonul. Şi prinsără întîi pre svîntul Proclu. Şi mărturisind pre Domnul Hristos naintea-mpăratului, fu dat pre mîna lui Maxim Ighemonul. Şi-l arsără la pîntece cu feclii şi la coste şi-l strujiră şi-l spîndzurară într-un lemn şi de piciore îl îngreuiară cu piatră grea. Şi, ducîndu-l să-l umoră cu săgeţile, să tîlneaşte cu nepotul său, cu Ilarie, unde-l trăgea ellinii. Deci svîntul Proclu, rănit de săgeţi mulţîme, purceasă cătră Dumnădzău răpăosînd. Iară svîntul Ilarie, întrebat şi mărturisit că-i creştin, l-au spîndzurat de l-au chinut. Şi-l legară de-l tîrîiră ca la trei mile. De-aciia, îl tăiară. Şi fu astrucat cu svîntul Proclu.

Într-aceastaş dzî, svîntul măcenic Serapion şi svinţii măcenici Andrei, Stration, Favst, Mina şi cu soţîile sale. Şi svîntul măcenic Mamant decînde.

Pentr-a lor svinte rugi, Dumnădzău miluiaşte şi ne spăseaşte. Amen. //

NOTE:

1. nedescifrabil

ABREVIERI:

act.	- (diateza) activ(ă)
adj.	- adjectiv
adv.	- adverb
agric.	- termen tehnic agricol
aici	- înţelegerea personală a sensului unui cuvînt (într-un anumit context)
bis.	- termen bisericesc
constr.	- termen din construcţii
dimin.	- formă diminutivală
etim.	- etimologic
fam.	- familiar
fig.	- sens figurat
glosat	- adaos marginal în text prin care Dosoftei explică (de cele mai multe ori prin sinonime) sensul unui cuvînt
loc.	- locuţiune
ind.	- indicativ
med.	- termen medical
mil.	- termen militar
mit.	- termen mitologic
num.	- numeral
p.ext.	- prin extensie
pl.	- numărul plural
p.s.	- perfect simplu
part.	- participiu
prep.	- prepoziţie
pron.	- pronume
refl.	- reflexiv
s.	- substantiv
s.f.	- substantiv feminin
sg.	- numărul singular
sl.	- slavonă
s.m.	- substantiv masculin
s.n.	- substantiv neutru
s.p.	- substantiv propriu.
special.	- sens specializat, particular
tortură	- termen desemnînd un procedeu sau un instrument de torturare
v.	- vezi
var.	- variantă
vb.	- verb

A

a (prep.) = I. ‘la’, ‘în’ [1v]; 2. ‘de ce’, ‘pentru ce’ [30r]; ‘după’ [26v]; ‘pentru ce’: *a ce* [125r].

abate (vb.) = 1. ‘a-ţi căşuna’, ‘a-ţi veni o dorinţă subită’ [25r]; 2. ‘a se străduì’, ‘a-şi da silinţa’ [68r].

acmu (adv.) = ‘cu puţin timp înainte’, ‘adineauri’: *mai #* [56r].

acolisi (vb.refl.) = ‘a se ţinea’, ‘a se lega’, ‘a se agăţa de capul cuiva (mai ales cu gînd rău)’ [235v]; var. *acolesi* [348v].

acoperemînt (s.n.) = I. ‘acoperiş’ [41v]; 2. (fig.) ‘ocrotire’, ‘protecţie’ [40r].

acoperi (vb.) = 1. ‘a ascunde (pe cineva)’ [27v]; 2. ‘a ocroti’ [40r].

acos (adj.) = ‘care prezintă extremităţi ascuţite’; ‘cu spini’; ‘împungător’ [73v].

adamantin (adj.) = derivat de la *adamant* ‘diamant’ [368v].

adaosără (vb.) = p. s. III pl. de la verbul *a adăoga*. Scriitorii vechi bisericeşti fac deseori abuz de acest cuvînt, folosindu-l şi acolo unde un adverb ca *mult, tare*, ar fi mai potrivit[1]: *il adaosără cu un lemn în cap* [78r] se poate înţelege ‘îi mai dădură cu un lemn în cap’.

adăosură (s.f.) = ‘adăosătură’ ; (pl.) *adăosuri* [402v].

adăuga (vb.) = ‘a mări’ [93v].

adecă (adv.) = ‘iată că’ [78v].

adevară (s.f.) = ‘adevăr’ [51v].

adevăr = I.(interj.) ‘amin’ [15r]; II. (adv.) ‘cu adevărat’, ‘adevărat’: *cu #* [65r].

adevăsi (vb.) = ‘a consuma’, ‘a extenua’, ‘a istovi’ [27r].

adeveri (vb.) = ‘a încredinţa’ [14v].

adeverinţă = I.(s.f.) ‘făgăduinţă’, ‘încredinţare’[11r]; II. (adv.) ‘în realitate’: *cu #* [60r].

adins (adv.) = ‘cu stăruinţă’, ‘insistent’: *cu de-#* [11r].

adînc = I. (s.n.) ‘cu toată profunzimea’: *cu de tot #-l* [64v]; II. (adj.) ‘foarte’ *bătrîneţe #* [58v].

adîncat (adj.) = ‘adîncit’, ‘înfundat’ [54r].

aduna (vb.refl.) = ‘a se întîlni’ [43r]; (fig.) ‘a muri’: *# cu Dumnezeu* [57r].

adunătură (s.f.) = ‘adunare’ (fără sens peiorativ) [43v].

aduşu (vb.) = perf. s. I sg. *a aduce* [83r].

afedron (s.) = ‘?’ *învăţa de-i bătură prin afedron un băţ* [389r].

aftocrator (s.m.) = ‘autocrator’, ‘suveran absolut’ [17v].

afunda (vb.refl.) = ‘a se cufunda’, (aici) ‘a se îneca’ [35r].

agalmă (s.f.) = ‘idol din aur sau argint’ [9v].

agarinesc (adj.) = ‘care ţine de credinţa păgînă’, ‘necreştin’ [25r].

aghiopolit (adj.) = derivat ? de la *aghios* ‘sfînt’: *Maiuma Aghiopolitul* [64r].

agonisi (vb.) = 1. ‘a dobîndi’ [2r]; 2. ‘a pricinui’, ‘a provoca’ [75r].

agonisită (s.f.) = ‘agoniscală’ [14r].

agrădica (vb.) = ‘a ridica’ [VI].

ai (s.m.pl.) = ‘ani’ [2r].

albeneţ (adj.) = ‘alb la faţă’ [42r].

albie (s.f.) = ‘albeaţă’ [81r].

alergate (s.n.pl.) = ‘alergare de cai’, ‘cursă’: *#-le cailor* [3v]; var. *alergăriţe de cai* [482v].

alergătură (s.f.) = ‘osteneală’, ‘trudă’ [2v].

alingări (s.f.pl.) = v. *a lingări*, ‘a linguşi’ [245v].

alinta (vb.) = ‘a alina’, ‘a calma’ [3r].

alurghidă (s.f.) = ‘manta de purpură’ [146v].

amăgieu (s.m.) = ‘amăgitor’ [30v].

ambon (s.n.) = ‘amvon’ [18r].

ameliţa (vb.) = ‘a ameninţa’, ‘a arăta cu degetul’ [201v].

amestec (s.f.) = ‘amestecare’: *de- #-l* [46v].

amira (s.m.) = ‘împărat sultan’ [39v].

amistui (vb.) = (refl.) 1. ‘a mistui’ [8v]; ‘a se depărta’, ‘a dispărea’ [27r]; (act.) 2. ‘a ascunde’, ‘a dosi’ [98r].

ande (prep.) = v. *înde*, ‘între sine’, ‘la (între) olaltă’, ‘ei între ei’, ‘unul cu (pe) altul’, ‘unul altuia’: *# sine* [331r].

anathema (s.f.) = ‘a fi afurisit’, ‘a fi blestemat’: *a fi (cineva) #* [6r].

anathematiza (vb.) = ‘a blestema’, ‘a arunca anatema’ [18r].

anthipath (s.m.) = ‘proconsul care avea şi funcţie de judecător’ [31v].

aorea (adv.) = ‘cîtcodată’, ‘uneori’ [3v].

apăra (vb.refl.) = ‘a opune rezistenţă’, ‘a se opri’ [42v].

apărătură (s.f.) = ‘apărare’, ‘protecţie’ [68v].

apleca (vb.) = ‘a alăpta’ [2v].

aplecat (s.m.) = ‘alăptat’ [26v].

apoi = I. (adv.) 1. ‘apoi’, ‘la urma urmelor’: *mai # de toate* [2v]; II. (loc.adj.) ‘din urmă’, ‘ultimul’: *de # ;* (aici) ‘cu limbă de moarte’ [43r].

apostat (s.m.) = glosat *prestîpnic* [97v].

aprinde (vb.refl.) = (aici) (fig.) ‘a se creştina’: *# cu sufletul* [84v].

apropia (vb.refl.) = ‘a fi pe punctul de a...’, ‘a fi cît pe ce să...’ [41v].

apuca (vb.) = (act.) 1. ‘a lua pe cineva din scurt’ [14v]; 2. ‘a primi’: *# învăţătură* [51v]; 3. ‘a veni timpul’: *# vremea* [53r]; 4. ‘a prinde’ [54v]; 5. ‘a captura’ [65v]; (refl.) 1. ‘a se lega’; 2.‘a se angaja la ceva’ [31r]; 3. ‘a porni la luptă’ [89v].

arăta (vb.) = (act.) 1. ‘a prevesti’ [3r]; 2. ‘a face minuni’: *# minuni* [42r]; (refl.) 2. ‘a avea o nălucire’ [41v].

arătare (s.f.) = 1. ‘pildă’ [48r]; 2. ‘apariţie’ [40r].

arătat (s.m.) = ‘apariţie’, ‘întrupare’ [50r].

arătătură (s.f.) = ‘arătare’ [V].

arăvon (s.n.) = ‘arvon’ [50r].

arde (vb.) = ‘a cuprinde’ [55v].

areopag (s.n.) = ‘tribunalul suprem al vechilor atenieni (care-şi ţinea şedinţele pe colina lui Ares)’ [41r].

argeaoa (s.f.) = ‘boltă a unei clădiri’ [12r].

arhiereu (s.m.) = ‘preot’ [3r].

arhierie (s.f.) = ‘rang’ [3r].

arhistratig (s.m.) = ‘căpetenie a cetelor îngereşti’, ‘arhanghel’ [8v].

arian (adj.) = ‘partizan al doctrinei lui Arie’ [8v].

aricit (adj.) = ‘de felul peciinginii’ [267r].

arina (s.f.) = ‘nisip’ [46r].

articur (s.n.) = ‘dispoziţie’, ‘punctul unei legi’, ‘regulament’; (fig.) *# credinţei* [443v].

aromate (s.f.pl.) = ‘parfumuri’, ‘substanţe vegetale care răspîndesc arome’ [38r].

arunca (vb.) = glosat *a zmîcina* [23r].

ascruma (vb.) = ‘a preface în scrum’ [110r].

ascultare (vb.) = ‘supunere’, ‘subordonare’ [66v].

ascultoi (s.m.) = ‘ascultător’ [171v].

ascunse (s.f.pl.) = ‘taine’ [52r].

ascuţit (adj.) = ‘teribil’, ‘grozav’ [75v].

aselghie (s.f.) = glosat *curviia* [53r].

aspidă (s.f.) = ‘viperă’ [79r].

aspru (loc.adv.) = ‘cu asprime’: *cu #* [60r].

asta (vb.) = 1. ‘a sta lîngă cineva’ [83v]; ‘a sta înaintea cuiva’ [90v]; ‘a se înfăţişa’, ‘a se prezenta’ [9v]; ‘a aduce’, ‘a prezenta pe cineva înaintea cuiva’ [94v].

astruca (vb.) = ‘a îngropa’, ‘a înmormînta’ (ca ritual) (act.) [4r]; (refl.) [2r]; var. *a astroca* [54v].

asupra (prep.) = 1. ‘în faţa’ [2r]; 2.‘împotriva’ [4v].

aşteptătoria (adj.) = (formă rară, acordată, fem. sg.)‘care aşteaptă’: *[mărturisiia...] # bucurie a sviinţilor la împărăţia ceriurilor* [5v].

au (conj.) = ‘sau’ [1r].

aulma (vb.) = ‘a adulmeca’, ‘a mirosi’ [81r].

aur (s. m.) = 1. ‘cîştig’ [51r]; 2. ‘bijuterii’, ‘podoabe preţioase’ [51r].

aurat (adj.) = ‘aurit’ [46v].

avan (adj.) = ‘cumplit’, ‘crud’, ‘iute la mînie’ [426r].

avgar (s.m.) = (greşeală tipografică) ‘agar’, ‘păgîn’, ‘duşman al creştinilor’, ‘arab’ [8r].

avgustalii (s.f.) = derivat de la *august* ‘titlu de cinste, prea-luminat’ [74r].

avidomă (adv.) = ‘aidoma’ [88v].

avva (s.m.) = (bis.) 1. ‘tată’, ‘părinte’, ‘frate’ [56v]; 2. ‘monah cu grad superior’, ‘stareţ [56v].

az-buche (s.n.) = ‘alfabet’ [449v].

B

babă (s.f.) = glosat *moaşă* [10v].

babreanorodnic (adj.) = *‘?’ în dzilele împăraţilor Constantin şi Roman babreanorodniciii* [410r].

basne (s.f.pl.) = ‘basme’ [263r].

bate (vb.) = ‘a străbate’ [6v]; ‘a se războì’, ‘a se lupta’: *# războì* [X]; ‘abate’: *# de-mi dă ştire* [41v]; (spec.) ‘a se bate cu pumnii în sau peste cap (de supărare, de disperare)’: *femeia ... bătîndu-să cu jale* [56r].

băga (vb.) = ‘a pune pe gînduri’, ‘a strecura îndoiala în mintea cuiva’: *# în gînduri* (pe cineva) [43r].

bănat (s.n.) = ‘supărare’, ‘mînie’ [88r].

bănui (vb.) = (act)1. ‘a se mînia’, ‘a o lua în nume de rău’ [56r]; 2. ‘a învinovăţì’ [75r].

bărbăţie (s.f.) = ‘sîrguinţă’, ‘silinţă’, ‘hărnicie’ [64v].

bătaie (s.f.) = (unitate de măsură) ‘distanţa la care poate ajunge lovitura unui proiectil’ [6v].

bătăläu (s.n.) = ‘bîtă’, ‘băţ de bătut’ [310r].

bdenie (s.f.) = (bis.) ‘serviciu divin făcut în timpul nopţii (Lunea, Miercurea şi Vinerea din săptămîna a cincea a Postului Mare şi în toate serile din Săptămîna Patimilor)’ [14r].

becisnic = (adj.) ‘om vrednic de compătimire’, ‘neputincios’ [50v];’ ticălos’, ‘blestemat’, ‘păcătos’, ‘slab’ [50v]; var. *becisnit* [211v].

bejenie (s.f.) = ‘fugă în masă’; (p.ext.) ‘emigrare vremelnică cu gînd de întoarcere’ [26v].

beldie (s.f.) = ‘prăjină lungă şi subţire’, ‘par lung’ [329r].

beleaznă (s.f.) = ‘rană’; (p.ext.) ‘semnul lăsat de rană’, ‘cicatrice’ [180v].

beli (vb.) = (tortură) ‘a jupui’ [61r].

beseadnic (adj.) = derivat de la *beseadă* ‘convorbire’, ‘vorovavă’, ‘vorbă’, ‘vorbitor’, ‘orator’ [458r].

beteahnă (s.f.) = ‘meteahnă’ [220r].

bezaconic (adj.) = ‘nelegiuit’ [453r].

bezbojnic (adj.) = ‘ateu’ [459v].

bezglasie (s.f.) = ‘lipsă de voce’, ‘muţenie’, ‘afonie’ [213r].

bezsrebrănic (adj.) = ‘care nu primeşte mită’, ‘incoruptibil’ [70v].

betejie (s.f.) = ‘vătămare’, ‘rană’ [55r].

bili (vb.) = ‘a înălbi’ [143r].

bilitoriu (s.m.) = ‘spălător,- easă’ [143r].

bine (s.n.) = (fig.) ‘Viaţa de Apoi’: *#-le cel viitor* [56r].

bişug (s.n.) = ‘belşug’ [VIII].

biu = I.(s.n.) ‘belşug’, ‘noroc’; II. (loc.adv.) ‘din belşug’: *de #* [366v].

[1] *Dicţionarul limbii române*, tomul I, partea I, Librăriile Socec & Comp. şi C. Sfetea, Bucureşti, 1913, p. 31.

bîlie (s.f.) = 'buruiană', 'ierburi' [403r].
blagoboreț (s.m.) = 'dușman al Celui bun', 'luptător împotriva lui Dumnezeu' [63r].
blagocestie (s.f.) = 'pietate', 'evlavie' [94r].
blagocistiv (adj.) = 'evlavios', 'pios'; var. *blagocestiv* [3r].
blagodarenie (s.f.) = 'mulțumită', 'recunoștință' [82v].
Blagoiavlenie (s.f.) = 'Bototeză', 'Arătarea Domnului' [235v].
blagonoseț (s.m.) = 'binefăcător' [326r].
blagonosnic (s.m.) = 'purtător de Dumnezeu' [V].
blagopriemnic (adj.) = 'bine-primitor' [297r].
blagorecenie (s.f.) = 'teorie' [292v].
blagorojdenie (s.f.) = 'naștere (bună)', 'de neam (mare)' [165r].
blagoslov (s.m.) = 'binecuvîntător' [6v].
blagoslovenie (s.f.) = 'binecuvîntare' [VII].
blagoslovi (vb.) = 'a binecuvînta' [VIII]; 'a lua binecuvîntarea' [42v].
blagoveastvui (vb.) = 'a propovădui (Evanghelia)', 'a bine vesti' [64r]; var. *blagoveasvui* [197r].
blagovidenie (s.f.) = 'vedenia lui Dumnezeu' [458v].
blastealnic (s.m.) = '?' *primindu-l cu cinste boiarii cei mare senatorii și blastealnicii* [414r].
blăm, blămaț (interj.) = v. *a umbla*; 'haideți', 'să mergem' [11v]; *blămu* (pers.I.sg.) [141r].
blăzni (vb.) = 'a înșela', 'a amăgi', 'a ispiti' [177v].
blăznici (vb.refl.) = derivat de la *blaznic* 'om bun', 'sfios', 'modest', 'a se sfii' [458r].
blăznie (s.f.) = 'înșelăciune', 'amăgire', 'cursă' [241v]; var. *blăzniciune* [398r]; var. *blazná* [404v].
blîdnic (adj.) = 'stricat', 'prostituat' [273r].
boașțe (s.f.pl.) = 'testicule' [25v]; var. *boașe* [74r].
boboană (s.f.) = 'farmec', 'descîntec', 'vrajă' [163v].
bobolă (s.f.) = glosat *cojoce* [VII].
boboti (vb.) = (despre foc) 'a arde cu bobot, cu vîlvătăi' [130r].
bobotaie (s.f.) = 'flacără mare' [130r].
bodz (s.m.) = 'zeu păgîn', 'idol' [7v].
bogoboreț (s.m.) = 'luptător împotriva lui Dumnezeu' [24r].
bogoslov (adj.) = 'teolog', (etim.) 'de Dumnezeu cuvîntător' [28r].
bogoslovie (s.f.) = 'teologie' [64v].
boiarin (s.m.) = 'boier', (p. ext.) 'dregător' [21r].
boierie (s.f.) = 'rang' , 'titlu de noblețe', 'comandant' [9r].
boinic (s.m.) = 'luptător', 'atlet', 'gladiator' [241r].
boință (s.f.) = 'loc de luptă' [86r].
bojniță (s.f.) = 'templu păgîn' [94r].
boldi (s.n.pl.) = glosat *cosături* [13r]; (tortură) 'țeapă sau țepușă, obiect ascuțit cu care se împunge sau se înțeapă'; var. *bolduri* [218r].
bolniță (s.f.) = 'spital (pe lîngă o mănăstire)' [13v].
boltă (s.f.) = 'sală de mari dimensiuni (probabil cu forma unei galerii)' [46v].
boltiță (s.f.) = 'odăiță mică (în fundul casei)' [46v].
bori (vb.) = 'a vorna' [25v].
brîncă (s.f.) = (tortură) 'mănușă de fier': *# de hier* [20r].
brobodealnic (s.n.) = 'broboadă' [444r].
brodelnicitură (s.f.) = 'vorbă nesocotită' [412v].
brudină (s.f.) = 'vad', 'trecătoare'; (p.ext.) 'plata ce se dă pentru trecutul apei cu brudina' [391v].
brudiu (adj.) = 'tînăr', 'fraged', 'copilăros', 'naiv' [5v].
bruștin (s.m.) = glosat *iaectrul*; 'chihlimbar' [40r].
bucată (s.f.) = glosat *frînturâ* [47r].
buiac (adj.) = 'sălbatic', 'sirep', 'zburdalnic' [I].
buigui (vb.) = 'a aiura', 'a delira' [76v].
buiguire (s.f.) = 'aiurare', 'rătăcire' [34v]
buiguit (adj.) = 'amețit', 'rătăcit' [45v].
bulbuci (vb.) = 'a face bulbuci sau clăbuci' [4v].
bulciu (s.n.) = 'bîlci' [164].
bunătate (s.f.) = (la pl.) 1. 'virtuți' [V]; 2. 'faptă bună' [54r]; 3. 'frumusețe', 'valoare' [46r].
burduhoșel (adj.) = 'pîntecos' [42r].
buș (s.n.) = 'loviturâ puternică cu pumnul' [470v].

C

ca (prep.) = 1.glosat *căci*: *# ceea* [3r]; 2. 'de' [58r].
cale (s.f.) = (la sg.) 1. 'drum', 'călătorie' [12v]; 2. 'a găsi nimerit': *a fi cu # de tocmeală* [41r].
calocherin (s.m.) = 'lucrare (scrisă)' ? *...din calocherini a părintelui* [439r].
camai (adv.) = 'mai' [IV].
canon (s.n.) = (bis.) 'împreunare a mai multor peasne (nouă) compuse după un număr și o măsură determinată' [24r].
canonisi (vb.refl.) = 'a canoni', 'a pedepsi' [96r].
canonică (s.f.) = 'călugăriță' [25r].
cap (s.n.) = 'conducător' [69v].
capăt (s.n.) = 'capitol' [32v].
capiclariu (s.m.) = 'executor, colector de impozite' [141r].
capiște (s.f.) = 'templu păgîn' [7v].
carte (s.f.) = 1.'Biblia': *sfinta #* [13r] 2.'ordin în scris': *# împărătească* [58r]; 3.'testament': *# cu limbă de moarte* [311r].
casnic (s.m.) = glosat *lăcutoriu* [V].
catastih (s.n.) = 'registru', 'condică' [53v].
cauză (s.f.) = glosat *vină* [217r].
că (conj.) = 'deoarece', 'fiindcă' [137r].
căce (conj.) = 'pentru că' [2v].
cădere (s.f.) = 'a fi pe punctul de a aluneca, de a cădea': *a fi de-a #-a* [41v].
cădi (vb.) = (bis.) 'a aduce jertfa de tămîie prin afumarea cu cădelniță' [12r].

cădință (s.f.) = 'cuviință', 'drept', 'privilegiu' [458r].
căli (vb.) = 'a răci într-un mod brusc' [90v].
călchîia (vb.) = 'a strivi cu călcîiul' [471v].
călugăraș (s.m.) = (bis.) 'călugăr tînăr de rang inferior', 'novice' [27v].
cămară (s.f.) = 'cameră', 'odaie', 'iatac (în palatul domnesc)' [5v].
cămin (s.n.) = glosat *cuptor de foc* [2v].
căpăți (s.n.) = 'pernă' [9r].
căpcîn (s.m.) = 'om cu cap de cîine' [79r].
cărtular (s.m.) = 'cărturar' [124v].
căruntețe (s.f.pl.) = (fig.) 'a fi bătrîn': *a avea înflorite #-le* [55r].
căsătoriu (s.m.) = 'om cu casă', 'căsătorit' [161v].
căscătură (s.f.) = 'crăpătură', 'deschizătură' [41v].
căscăunt (adj.) = 'nătărău', 'nătîfleț', 'tont' [54r].
cătineluș (adv.) = 'care se mișcă lent', 'prevăzător' [45v].
către (prep.) = 'față de', 'în raport cu' [49v].
căuș (s.n.) = 'vas în formă de cupă sau de lingură mai mare' [266r].
căuta (vb.) = 1. 'a privi' [3r]; 'a privi timp îndelungat (pe cineva)': *# (cuiva) ceas mult* [52r]; 2. 'a se întreba', 'a se gîndi', 'a se socoti' [42r]; var. *a căota* [41v].
căutătură (s.f.) = 'privire', 'înfățișare' [181v].
căzni (vb.) = 'a tortura' [8r].
căznat (adj.) = 'chinuit', (aici) 'urît', 'desfigurat' [46r].
ce = I.(pron.) 'în care' [54r]; II.(adv.) 'cît', 'cum' [59r]; III.(conj.) 'ci' [8r].
ceatlău (s.n.) = (tortură) 'probabil un colac de fier înfierbîntat care se punea împrejurul capului)' [16v]; (pl.) *cetluturi* [85v].
ceapteni (s.m.pl.) = (tortură) 'piepteni'; 'instrument dotat cu dinți de fier asemănător ghimpilor ciulinului' [2r].
cerbice (s.f.) = 'partea exterioară a gîtului', 'grumaz' [20v].
cerca (vb.) = (act.) 1. 'a încerca' [4r]; 2. 'a căuta' [9r]; 3. 'a cere' [11r]; 4. 'a vizita pe cineva pentru a-i sta în ajutor (în probleme religioase)': *# cu învățătura* [56v]; (refl.) 'a încerca' [4r].
cercat (s.m.) = 'căutat', 'căutare' [48v].
cercăta (vb.) = 'a vizita', 'a căuta' [27v].
cercători (s.m.pl.) = 'cercetător', 'iscoadă' [48v].
cercătură (s.f) = 'cercetare', 'urmărire', 'control' [48v].
cerceta (vb.) = v. *a cerea* (2) [44v].
cercetare (s.f.) = 'vizită' [43r].
cerdăcel (s.n.) = dimin. de la *cerdac* 'încăpere (mică, construită din lemn), uneori ieșind afară din zid' [361r].
cerșu (vb.) = (forma de p.s.I sg. a lui *a cere*) 1. (act.) 'a cere' [19v]; 2. (refl.) 'a cere permisiunea' [56v].
certa (vb.) = 1. 'a lua învățătura' [48r]; 2. 'a lua la răspundere': *să fie certați cu capul* [71r].
certare (s.f.) = 'pedeapsă' [30v].
cesală (s.f.) = 'țesală', 'perie de fier pentru curățat cai' [36r].
cesălui (vb.) = 'a țesăla' [217v].
cescuț (s.n.) = (dimin.) 'ceas' [12r].
cetaș (s.m.) = 'membru al unei cete' [29r].
cetel (s.m.) = (bis.) 'persoană din cler sau asimilată clericilor care are dezlegare să citească din Cărțile sfinte la anumite slujbe' [51r].
cetlui (vb.) = (tortură) 'a pune pe capul cuiva instrumentul de tortură numit ceatlău' [28r].
cheleu (s.m.) = 'un fel de pasăre de pradă' ; (pl.) *chelei* [80r] .
chicos (adj.) = 'cu părul lung' [42r].
chihiteală (s.f.) = 'flacără', 'vîlvătaie' [472v].
chilă (s.f.) = 'hernie', 'vătămătură' [74v].
chiliaș (s.m.) = 'cel care stă în chilie', 'călugăr' [45v].
chinoviarh (s.m.) = 'starețul unei chinovii (mănăstire de călugări care trăiesc în comun)' [26v].
chinui (vb.) = 'a pătimi', 'a suporta chinuri, torturi', 'a se canoni' [42r].
chip (s.n.) = (la sg.) 1. 'modalitate', 'fel', 'model', 'exemplu', 'pildă' [3r]; 2.' prevestire', 'viziune', 'arătare' [52v]; 3. 'semn', 'simbol' [17r]; 4. 'tip', 'fel' [18v]; 5. 'după', '(pe) măsura': *pe #-l* [42r]; 6. 'cin', 'veșmînt' [42v]; (la pl.) 'fapte concrete' [27v].
chivot (s.n.) = 'ladă care cuprinde lucruri sfinte' [87r].
chit (s.m.) = 'balenă' [23v].
chizășie (s.f.) = (bis.) 'garantare' [53r].
chizeș (s.m.) = (bis.) 'persoană care garantează (la botez) de purtarea legală a celui car primește la o taină religioasă', 'naș' [53r].
cin (s.n.) = 'rînduială', 'ordine', 'tagmă' [3r].
cinie (s.f.) = (tortură) 'uneltă' [4v].
cinonacealnic (s.m.) = 'conducător', 'călăuză', 'ghid' [34v].
cinste (s.f.) = 1. 'rang', 'funcțiune', 'oficiu' [22v]; 2. 'laudă' [2r].
cinsteș (adj.) = 'arătos', 'mîndru', 'impunător' [46r].
ciocîrți (vb.) = 'a ciopîrți' [421r].
cioclu (s.m.) = 'gropar', 'îngropător' [126v].
ciolan (s.n.) = (tortură) 'os de fier': *# de fier* [20v].
ciolănel (s.m.) = (dim.) 'os mic' [95r].
cimotei (s.pl.) = 'rude': *iară unul din cimotei și priiiatini* [366v].
cislă (s.f.) = 'număr', 'rînd': *fără #* [41v].
cisluit (adj.) = 'repartizat', 'încredințată ': *și cisluită și învățată de igumenie* [244r].
citenie (s.f.) = (bis.) 'rugăciune', 'slujbă cititâ' [64v].
ciucă (s.f.) = (aici) 'pricină' [362v].
ciucoare (s.f.) = 'cicoare' [314v].
ciudesă (s.f.) = (formă învechită a subst. *ciudă*) 'minune' [8v].

ciudi (vb.refl.) = ‘a se mira’ [21r].
ciudodeaistvie (s.f.)= derivat de la subst. *ciudă*, ‘facere de minune’ [446v].
ciudotvorenie (s.f.) = ‘minune’, ‘miracol’ [18r].
ciudotvoreț (s.m.) = ‘făcător de minuni’ [66v].
ciuhos (adj.) = ‘ciufulit’ [80v].
ciulină (s.f) = ‘ciulin’ [113v].
ciulinos (adj.) = ‘colțuros’, ascuțit’, ‘tăios’ [33r].
cîmpiiu (adj.) = glosat *de ţes* [252r]
cîndai (adv.) = ‘cumva’, ‘doar’ [11v]; ‘cine ştie ?’ ‘oare ?’ [126r]; în propoziţiile negative se exprimă o temere sau o dorinţă ca ceva să nu se întîmple [32v].
cîrcă (s.f.) = ‘umăr’ [14r].
cîrmăci (vb.) = ‘a conduce’, ‘a dirija’ [57v].
clădîtură (s.f.) = ‘edificiu’, ‘clădire’, ‘modalitate de construcţie’ [46v].
cleveti (vb.) = ‘a vorbi de rău’, ‘a pîri’ [4r].
clevetnic (s.m.) = ‘calomniator’ [28v].
clinciur (s.m.) = ‘proeminenţă (a unui lemn) în formă de cîrlig (de regulă rămăşiţă sau spin la tulpina unei crengi rupte)’ [63v].
clinciuros (adj.) = (tortură) ‘calitate a unui instrument de a prezenta proeminenţe ascuţite’ [25v].
clinteală (s.f.) = *fără #* [43r].
clisiarh (s.m.) = v. eclesiarh, ‘îngrijitor, administrator al bisericii’ [87v].
cliros (s.m.) = ‘cler’ [18r].
clit (s.n.) = ‘vrat’, ‘claie’ [130v].
cobuz (s.n.) = ‘instrument cu coarde’ [197r]; var. *căbuz* [197v].
cocie (s.f.) = ‘trăsură uşoară’ [51v].
comendatul (s.m.) = ‘comandant’ [26r].
comes (s.m.) = ‘conte’, ‘voievod’ [251r].
comit (s.m.) = ‘conducător (guvernator) al unei cetăţi’, ‘hatman’ [40v].
comiţie (s.f.) = ‘adunare populară (care trata afacerile publice în vechea Romă)’ [9r].
conceni (vb.) = ‘a ucide’, ‘a pune capăt’, ‘a face să piară tot’, ‘a extermina’, ‘a prăpădi’, ‘a nimici’, ‘a ruina’, ‘a stîrpi’ [3v].
condac (s.n.) = (bis.) ‘imn bisericesc în care, într-o formă concisă, se cuprind preamăririle unui sfînt ori însemnătatea dogmatică şi morală a sărbătorii ce se celebrează’ [VII].
coneţ (s.n.) = ‘sfîrşit’ [295r].
conteninţă (s.f.) = v. contienţă ‘reţinere de la plăceri, cumpătare’ [137r].
corban (s.n.) = (la turci) ‘jertfă, sacrificiu, ofrandă religioasă constînd dintr-un animal întreg, fript şi împărţit participanţilor’ [261v].
corn (s.n.) = ‘colţ’ [8v].
coronăţi (vb.) = ‘a încorona’ [483v].
corturi (s.n.) = glosat *săloşe* [V].
cosături (s.f.pl.) = glosat *boldi* [13r]; ‘obiect ascuţit cu care se împunge sau se înţeapă’.

coşară (s.f.) = ‘coş din nuiele’ [76v].
coşniţă (s.f.) = ‘coş mic de nuiele’ [3v].
cot (s.m.) = ‘unitate de măsură echivalentă cu 0,650 m (în principiu distanţa de la cot pînă la vîrful degetelor pînă la, încheietura mîinii)’ (pl.) [37v].
covru (s.m.) = ‘locuinţă primitivă (într-o peşteră sau grotă) de oameni care trăiesc în sălbăticie’ [326v].
crăvi (vb.refl.) = ‘a se întări’, ‘a se hrăni’ [271r].
cristelniţă (s.f.) = ‘vas în care se cufundă copilul la botez’ [52v].
croi (vb.) = (refl.) ‘a se zgîria’, ‘a se tatua’ [28v]; (act.) (tortură) ‘a face tăieturi (cu cuţitul) pe corp’ [29r].
croiale (s.f.pl.) = (tortură) ‘lovitură’ [61v].
crudelitatea (s.f.) = derivat de la *crud*, ‘cruzime’ [247v].
cruţat (adj.) = (aici) ‘păstrat pentru’ [80v].
cuceri (vb. refl.) = ‘a se smeri’, ‘a se pleca’, ‘a se închina’; ‘a se ruga umilindu-se’ [195v].
cucon (s.m.) = ‘copil, băiat pînă la 12-14 ani’ [3v].
cuconie (s.f.) = ‘copilărie’ [8v].
cugetăreţ (adj.) = ‘cugetător’, ‘gînditor’ [16v].
cugetăţîtură (s.f.) = ‘enigmă’ ? [181r].
cugetîndure (s.f.) = derivat de la *cuget* [428r].
cujcaică (s.f.) = ‘furcă de tors’ [391v].
cul (s.m.) = ‘soldat’, ‘oaste’ [457v].
culeaşe (s.f.) = ‘culeşă’, ‘amestecătură’ [25v].
cum = ‘care’ [53r]; ‘cum că’, ‘că’ [139v].
cumineca (vb.) = glosat *uniceavaţă*; ‘a se uni’ [63v].
cumpănă (s.f.) = 1. (constr.) ‘fir de plumb cu care se verifică verticalitatea edificiului’ [49r]; 2. ‘pericol’: *# de moarte* [29v].
cumpăni (loc.vb.refl.) = ‘a plăti cu capul’: *i să cumpăneaşte cu capul* [29v].
cunoaşte (vb.) = (act.) 1. ‘a observa’, ‘a remarca’, ‘a afla’ [3v]; 2. ‘a înţelege’ [4v]; 3. ‘a recunoaşte’ [27r]; (refl.) ‘a se şti’, ‘a se anticipa’ [25r].
cunoştinţă (s.f.) = (fig.) ‘cunoaştere’: *a aduce* (pe cineva) *la lumina # lui lui Dumnezeu* [24r].
curatorie (s.f.) = ‘o putere dată cuiva spre ocîrmuirea averii celor care, nu pentru nevrîsnicie, ci din altă oarecare pricină, nu-şi pot ocîrmui lucrurile’[2]; (pl.) *curatorile* [203v].
curăţie (s.f.) = ‘curăţenie (puritate)’ [12v].
curătoriu (s.m.) = v. cure [V]; (fig.) ‘înainte mergător’: *înainte #* [VII]; ‘epitrop al bisericii’, ‘călăuzitor’ [25r].
cure (vb.) = v. a cura ‘a fugi’, ‘a alerga’ [53r]; *cursă* (perf.s.III sg.) [53r].
cursături (s.f.pl.) = (despre ape) ‘a veni năvalnic’: *a curge cu mari #* [46r].

[2] *Dicţionarul limbii române*, tomul I, partea II, C, Tipografia ziarului “Universul”, Bucureşti, 1940, p.1013.

cursoare (s.f.) = ‘scursoare’, ‘boală purulentă’ [3r].
curteni (vb.) = 1.(refl.) ‘a se converti’: *# la Domnul Hristos* [44v]; 2. (act.) ‘a recomanda’, ‘a susţine pe cineva’, ‘a sprijini’ [5r].
custa (vb.) = ‘a trăi’ [41v].
custodie (s.f.) = ‘pază, strajă, gardă la mormîntul lui Hristos’ [67v].
cuvînt (s.n.) = ‘veste’ [32v].

D

da (vb.) = (act.) 1. ‘a cădea’: *# în jos cu capul* [43r]; 2. ‘a primi’: *# moarte* [50v]; (refl.) 1. ‘a se deda’ [60r]; 2. ‘a dispărea’: *# în laturi* [9r]; 3. ‘a face’ [76v].
dajdă (s.f.) = ‘tribut’, ‘bir’ [65v].
daori (num.adv.) = ‘de două ori’ [3v].
dar (s.n.) = ‘har’ [V]; (pl.) *darure* [438r].
dat (s.n.) = ‘hotărîre’ [85v].
dălgotîrpenie (s.f.) = ‘lungă răbdare’ [350r].
dălog (s.n.) = ‘dîrlog’ [118r].
dănăoară (adv.) = ‘cîndva’, ‘odinioară’ [3r]; o dată: *nice #* [3v].
dărăban (s.m.) = ‘dorobanţ’ [6r].
dărîma (vb.) = ‘a bate’, ‘a schilodi’ [31r].
dăscălie (s.f.) = ‘învăţătură’ [6v].
de (prep.) = 1. ‘decît’ [6r]; 2. ‘de la’ [11v]; 3. ‘despre’ [41r]; 4. ‘de către’: *# la* [43r]; 5. ‘din’, ‘dintre’ [45v]; 6. ‘pe’: *# potrivă* [51v]; 7. ‘după’: *# pre* [48r]; 8. marcă de genitiv [5r].
Deaanie (s.f.) = *Faptele Apostolilor* (text biblic) [33v]
decinde (adv.) = glosat: *ceea parte*; ‘cealaltă parte’ [8r].
dediu (vb.) = perf. s.I sg. *a da* [83r].
deinte (adv.) = ‘de dinainte’ [29v].
deneaurea (adv.) = ‘adineauri’, ‘mai înainte’ [54r].
deprinde (vb.) = ‘a înţelege’ [12r].
deprins (adj.) = ‘iniţiat’ [50r].
deregător (s.m.) = ‘orice fel de funcţionar sau slujitor’ [48r].
derepta (vb.) = ‘a îndrepta’, ‘a îndruma’, ‘a călăuzi’ [64v].
dereptariu (s.n.) = derivat de la *a derepta*, ‘îndrumător’, ‘călăuzitor’ [100v].
dereptate (s.f.) = ‘adevăr’, (aici) ‘credinţă creştină’ [52v].
derştine (s.pl.) = ‘cămaşă de pînză grosolană purtată în semn de doliu sau de ispăşire’ [408r].
descăleca (vb.) = ‘a întemeia’, ‘a construi’ [7r].
desfira (vb.) = (aici) ‘a chinui’: *# cu multe cazne* [434r].
despărţi (vb.refl.) = ‘a se depărta’ [12v].
despărţire (s.f.) = ‘moarte’ [27r]; var. *despărţire* [32r].
desplînta (vb.) = (tortură) ‘a desprinde talpa piciorului’ [4v].
despoi (vb.) = ‘a lipsi de’ [23r].
despoitoriu (s.n.) = ‘stăpîn’ [5v].
destrămat (adj.) = ‘dezmembrat’, ‘rupt’, ‘dizlocat’ [61v].
destupătură (s.f.) = ‘deschidere’ [68r].
deşcheiat (adj.) = ‘deschis’ [41v].
deşcinge (vb.) = ‘a desface’ [9r].
detunet (s.n.) = ‘tunet’ [41v].
devestevnicie (s.f.) = ‘virginitate’, ‘feciorie’ [123v].
devri (vb.) = (formă greşită? a vb. *a dvori* ‘a curta’); *... începură a-l devri pre egumenul cu giurămînt* [59r].
dezbate (vb.) = ‘a scoate’, ‘a desprinde (prin batere)’: *de pre cruce dezbătut* [486v].
dezholba (vb.) = ‘a-şi reveni’ [200r].
dezlegat (s.n.) = ‘nerespectarea jurămîntului’: *#-l jurueinţei* [49v].
dezmierdăciune (s.f.) = ‘dezmierdare’ [52r].
dezveaşte (vb.refl.) = ‘a se dezbrăca’ [54r].
diadoh (s.m.) = ‘urmaş’, ‘succesor’, ‘discipol’ [290r].
dibă (s.f.) = ‘butuc, aparat de ţinut un vinovat, prins de gît, de mîini ori de picioare’ [136v].
didascal (s.m.) = ‘dascăl’ [5v].
dihanie (s.f.) = ‘lume’ [24r].
dimbe (adj.) = ‘din ambele părţi’, ‘de-o parte şi de cealaltă’: *# părţi* [45v].
dimotici (subst.) = ‘cei care scriau într-un alfabet întrebuinţat de popor în Egiptul antic’ [9v].
dipli (vb.) = (tortură) ‘a găuri’, ‘a zgîria’ [37v].
direge (vb.) = ‘a sluji’; (forma de part. trecut) *dires*: *îi cu paharul* [48r/6]; var. *derege* [48r]; (aici) ‘a umplea’ [24v].
divi (vb.) = ‘a se minuna’: *nu #* [75r]; var. *a divăi* [362r].
dîlboanâ (s.f.) = v. *bulboană*, ‘loc adînc în rîu (lac) primejdios’ [79v].
dîrlău (s.n.) = (fam.) ‘tăcău’, ‘tînăr înalt’: *iară pre sv i nta un orecare crudatec şi fără omenie dîrlău...* [450r].
dodei (vb.refl) = ‘a se supăra’, ‘a se necăji’ [74v].
dodeială (s.f.) = ‘supărare’, ‘necaz’ [52v].
dogmate (s.f.pl.) = ‘dogmă’ [24r].
domoli (vb.) = ‘a linişti’ [28v].
dosadă (s.f.) = ‘chin’, ‘suferinţă’ [20v].
dosădi (vb.) = ‘a ocări’, ‘a insulta’, ‘a ofensa’ [205r].
dostoi (vb.refl.) = ‘a se cuveni’, ‘a se cădea’ [3r].
dovedi (vb.) = ‘a birui’ [22v].
drac (s.m.) = ‘idol’ [57v].
drăgălui (vb.) = ‘a mîngîia’ [235r].
drămăli (vb.) = ‘a cîntări (cu prea mare atenţie)’ [28v].
drăpăna (vb.) = glosat *a struji*; (tortură) ‘a rade’, ‘a dărăci’ [8r].
drăpănat (adj.) = (tortură) glosat *strujit* [8r].
drept (prep.) = ‘în dreptul’ [75r].
drilieturi(s.f.pl.) = (probabil) ‘joc de noroc’: *la drilieturi îmvaţă* [398r].
drujină (s.f.) = ‘ceată’, ‘companie’, ‘însoţitor’, ‘tovarăş’ [84r].
dubas (s.m.) = ‘luntre mare’ [6v].

ducere (s.f.) = ‘plecare’, (aici) (fig.) ‘moartea’ [63v].
dudău (s.n.) = ‘hălării’, ‘loc acoperit de buruiene mari’ [394v].
duiță (s.f.) = ‘dualitate’ (termen creat de Dosoftei după *troiță*) [131v].
dulceață (adj.) = ‘plăcere’ [5r].
dumeastec (adj.) = ‘domestic’ [310v].
dumnădzărie (s.f.) = ‘evlavie’, ‘credință’ [52v].
durios (adj.) = derivat de la *dur*; ‘aspru’, ‘crud’, ‘neomenos’ [256v].
duș (vb.) = p.s.I sg. *a duce* [41r].
dux (s.m.) = ‘consul’ [12v].
dvernță (s.f.) = ‘dveră’, ‘ușă de la tîmpla bisericii’ [415v].
dvorbaș (s.m.) = ‘slujitor la curtea domnească’ [495v].
dvorbă (s.f.) = ‘serviciu la curtea domnească’, ‘omagiu’ [16v].
dvorbi (vb.) = 1. (bis.) ‘a sluji’, ‘a servi’, ‘a îngriji’ [37v]; 3. ‘a se ruga’, ‘a da (a plăti) o slujbă’ [74v]; var. *dvori* [51r].
dvori (vb.) = ‘a servi’, ‘a sluji’, ‘a îngriji’ [II].
dvorean (s.m.) = ‘slujitor’ [155r].
dzice (vb.) = (aici) ‘a cînta’: *de-i dzîceam în lăută* [48r].
dzîn = (s.m.) [62v]; (f.) ‘zeitate păgînă’ [18r].
dzînoi (s.m.) = v. *dzîn* [30r].

E

egumen (s.m.) = (bis.) ‘starețul unei mănăstiri’ [10v]; var. *egumân* [39v].
egumeni (vb.) = (bis.) ‘a fi pus stareț, superior de mănăstire’ [57v].
ehidnă (s.f.) = ‘echidnă’, ‘viperă’, ‘monstru fabulos jumătate femeie, jumătate șarpe’ [79r].
engomii (s.pl.) = ‘elogiu’, ‘laudă’, ‘discurs’ [311r]; var. *encomii* [174r].
engolpiu (s.n.) = ‘iconiță de smalț pe cere o poartă la piept arhierii și unii arhimandriți’ [117r].
eparh (s.m.) = ‘guvernatorul unei provincii’ [3v].
eparhie (s.f.) = ‘provincie aflată în subordinea unui eparh’, ‘diecezâ’ [10v].
epitimie (s.f.) = glosat *certare* [67r], ‘cercetare a împrejurărilor’.
ereasă (s.f.) = ‘erezie’, ‘credință falsă’ [8v].
exarh (s.m.) = ‘cel care ținea locul împăratului din Orient în Italia’; ‘locotenentul patriarhului din Constantinopol’; (pl.) *exarși* [490r].

F

face (vb.) = (refl.) 1. ‘a deveni’: *# mare înaintea lui Dumnezeu* [1v]; 2. ‘a avea loc’, ‘a se întîmpla’ [31v]; 3. ‘a se preface’ [42v]; 4. ‘a avea loc’ [51r]; (act.) ‘a interoga’: *# întrebare* [35v].
facere (s.f.) = 1. ‘știință’, ‘învățătură’ [30r]; 2. ‘putere’, ‘acțiune’ [40v].
fachie (s.f.) = ‘faclă’ [293v]; ‘făclie’ [94v].
faeș (adj.) = ‘falnic’, ‘măreț’ [80v], ‘arătos’, ‘chipeș’, ‘bine făcut’ [97r].
falon (s.n.) = ‘felon’, ‘veșmînt preoțesc fără mîneci, deschis numai la gît, pe care îl îmbracă preotul peste celelalte veșminte, cînd face slujba’ [206r].
fapt (s.n.) = (sg.) 1.‘alcătuire’, ‘facere’, ‘întocmire’ [28v]; (pl) ‘farmece’, ‘vrăjitorii’: *fapturi* [36r].
farmăca (s.f.) = ‘farmece’, ‘vrăjitorii’ [31r].
făgadă (s.f.) = ‘promisiune’, ‘făgăduială’ [40r].
fărmăcăciune (s.f.) = ‘farmec’, ‘vrăjitorie’ [96r].
fărmăcătoriu (s.m.) = ‘magician’, ‘vrăjitor’ [29r].
fățări (vb.) = ‘a ține seama de poziția socială, de trecerea sau de rangul unei persoane și (prin urmare) a părtini (la judecată) pe cineva în dauna altuia’ [464r].
fereastră (s.f.) = ‘foișor’: *# de soare* [46v].
feredeu (s.n.) = ‘baie’, ‘local de baie’ [7v].
feri (vb.) = ‘a asculta’ [63v].
ferință (s.f.) = ‘fereală’ [III].
fericință (s.f.) = ‘fericire’ [52r].
fiecum (adv.) = ‘oricum’, ‘într-un fel sau altul’ [9r].
fierbinte (loc.adv.) = ‘cu mult zel’: *cu #* [51v].
fir (s.n.) = ‘motiv’, (loc.vb.) ‘a-și pierde firul’, ‘a uita motivele ce trebuiau aduse’, ‘a se deconcerta’: *#-ului uitîndu-să* [254v].
fire (s.f.) = ‘organism’ [56r].
ființă (s.f.) = glosat *aveare* [75v].
fimînă (s.f.) = ‘ființă’ [55r].
firșit (adj.) = ‘sfîrșit’, ‘epuizat’ [54r].
fluturatec (adj.) = ‘fluturatec’ [146v].
foi (s.n.) = ‘unealtă de fierărie pentru suflat în foc, făcută din piele prinsă între două table de lemn’ [25r]; dim. *folcel* [142r]; (torturâ) ‘a-i beli pielea (cuiva)’, ‘a jupui (pe cineva)’: *belirâ foale pre sv î nta* [87r].
foame (s.m.) = ‘foamete’ [23r].
focariu (s.n.) = ‘foc mare’, ‘rug’ [62v].
foi (s.m.pl.) = ‘unealtă de fierărie pentru suflat în foc, făcută din piele prinsă între două table din lemn’ [25v].
folosî (vb.) = ‘a ajuta’ [28v].
folosînță (s.f.) = ‘ajutor’ [40v].
folosîtoriu (s.m.) = ‘sprijinitor’ [VI].
Folosîtoare (s.f.) = ‘protectoare’, ‘ajutătoare’; ‘Fecioara Maria’ [40r].
formă (s.f.) = (loc.adv.) ‘asemenea’: *într-o împreună #* [VII].
frățîme (s.f.) = ‘comunitate de călugări’ [45v].
frunceaoa (s.f.) = ‘frunte’ [249v].
fura (vb.refl.) = ‘a se furișa’ [44r].
fușțaș (s.n.) = ‘soldat înarmat cu fuște care pînă în secolul al XIX-lea făcea parte din garda personală a domnului’ [40r].
fuște (s.n.) = ‘suliță’, ‘lance’ [117r].

G

gadină (s.f.) = ‘animal sălbatic’, ‘fiară’, ‘jivină’ [138r].
gaură (s.f.) = ‘scobitură în munte’, ‘peșteră’ [8r].
găoace (s.f.) = ‘coajă de ou’ [1v].
găti (vb.) = ‘a pregăti’ [14v]; ‘a termina’, ‘a sfîrși’, ‘a isprăvi’ [59r].
gătin (s.n.) = ‘lanț’: *cum le dzîc la noi lefturi* [423v].
găun (s.n.) = ‘partea scorburoasă, goală sau seacă a unui obiect’ [382r].
găvan (s.n.) = ‘disc’, ‘taler’ [270r].
găvănos (adj.) = ‘scobit’, ‘adîncit’ [42r].
găvoazde (s.f.pl.) = ‘piroane’ [18v].
găvozdi (vb.) = ‘a bate în cuie’, ‘a pironi’ [34v].
gealovanie (s.f.) = ‘prohod’ [3v].
ghenicon (s.m.) = ‘general’ [25r].
ghentil (s.m.) = ‘gentilom’: *la școala ghentililor* [50r].
gheoci (s.m.pl.) = ‘cochilii le albe ale unor melci de mare’ [3v].
ghibos (adj.) = ‘ghebos’ [265v]; ‘ghibuit’ [334r].
ghizdav (adj.) = ‘frumos’, ‘măreț’, ‘elegant’ [46v].
ghizdea (s.f.) = ‘ghizd’, ‘colac de fîntînă, format (de obicei) din patru rînduri de bîrne scurte ale căror capete se îmbină, alcătuind pereții fîntînii de la gură în sus’ [129r].
giocuri (s.n.pl.) = ‘dansuri’, ‘petreceri’ [51r].
giudeț (s.n.) = 1.’ judecată’, ‘hotărîre judecătorească’ [5r]; 2. ‘Judecata de Apoi’: *înfricatul #* [52r]. 3. ‘judecător’ [56r]; ‘mai-marele locului’ [23v].
giug (s.n.) = ‘jug’ [48v].
giune (s.m.) = ‘june’, ‘tînăr’ [28r].
giunghere (s.f.) = ‘sacrificiu’, ‘jertfă’ [74r].
giura (vb.) = ‘a ruga cu stăruință’, ‘a conjura’ [81r].
giurui (vb.) = ‘a promite’ [68r].
giuruită (s.f.) = ‘promisiune’ [68r].
gîlceavă (s.f.) = ‘ceartă’, ‘dispută’ [65r].
gînganie (s.f.) = ‘denumire generică a tîrîtoarelor, a viețuitoarelor terestre’ [46v].
gîrbaci (s.n.) = ‘biciușcă, cravașă, mai ales scurtă și groasă’ [4r].
gîrbi (vb.) = ‘a năpădi, a năvăli asupra cuiva’ [60v].
gîrjob (adj.) = ‘încovoiat’, ‘strîmb’ [220r].
gîrliciu (s.n.) = ‘intrare sub pămînt’: *vădzu gîrlicei adînc ca un puț* [221r].
glas (s.n.) = 1. ‘cu voce tare’: *cu (în) # (-ul) mare* [10r]; 2. ‘cuvînt, vorbă de duh’ [55v].
glavizmă (s.f.) = ‘început de texte’ [121r].
glăsi (vb.refl.) = ‘a se tînguI’, ‘a se plînge’, ‘a se boci (cu glas tare)’ [154r].
gligan (s.m.) = ‘mistreț’, ‘porc sălbatic’ [38v].
globă (s.f.) = (fig.) ‘pedeapsă’ [256v].
glodiște (s.f.) = ‘noroi’ [59v].
goană (s.f.) = ‘prigonire’, ‘persecuție’ [5v].
golit (adj.) = ‘dezbrăcat’ [61v].
gonaciu (s.m.) = ‘persecutor’, ‘prigonitor’ [15v].
goni (loc.vb.) = ‘a pescui’: *# peșce* [32v].
goniciune (s.f.) = ‘prigonire’, ‘persecuție’ [4v]; var. *gonenie* [409v].
gorniță (s.f.) = ‘cerdac’ [446v].
goz (s.n.) = ‘murdărie’, ‘mizerie’ [318r].
grai (s.n.) = 1. ‘cuvînt’ [32v]; 2. ‘voce’ [47r]; 3. ‘rostire’, ‘spusă’ [59r].
greime (adj.) = ‘greu’ ? [59r].
greutate (s.f.) = ‘suferință’, ‘dificultate’ [40r].
grîji (vb.) = ‘a face pregătiri pentru ceva’, ‘a avea intenția’ [3v].
grijit (adj.) = ‘ferit’ [96r].
grobnic (s.n.) = ‘pînză de înfășurat corpul unui mort’, ‘giulgiu’, ‘lințoliu’ [303v].
gros (s.m.) = (tortură) ‘butuc gros de fixat la picioarele criminalilor’ [6r].
grozăvi (vb.refl.) = ‘a se face urît’, ‘a se sluți’ [51v].
grozliv (adj.) = ‘urît’, ‘îngrozitor’ [46r].
grumb (adj.) = ‘aspru’, ‘ordinar’, ‘dur’, ‘necioplit’ [129r].
gubav (adj.) = (aici) ‘lepros’, ‘bubos’ [46r].
gubăvie (s.f.) = ‘lepră’ [456r].
gurguța (vb.refl.) = ‘a se înălța’; (fig.) ‘a se mîndri’, ‘a se făli’ [193r].
gvalt (s.n.) = ‘silă’, ‘forță’ [245r].

H

haițeșe (adj.) = (despre om) ‘care are picioare strîmbe’; ‘strîmb’, ‘încovoiat’ [316r].
hartullarios (s.m.) = ‘uricar’, ‘scriitor de urice’, ‘diac’, ‘logofăt’ [11v]; var. *hartularie* [12r].
hart (s.n.) = ‘luptă’ [468v].
hatman (s.m.) = 1. ‘arhanghel’, ‘căpitan al oștilor divine’ [1v]; 2. ‘comandant (suprem) al unei puteri armate’ [44r].
hăbuc (s.n.) = ‘a rupe în bucăți’: *a rupe #* [421v].
hăcui (vb.) = ‘a tăia în bucăți mărunt’ [2r].
hălăduí (vb.) = 1. ‘a fugi (de cineva sau ceva)’, ‘a ajunge undeva prin fugă’, ‘a se refugia undeva’ [28r]; 2. ‘a pleca repede dintr-un loc’ [28v]; 3. ‘a scăpa (cu viață de o primejdie)’, ‘a se mîntui’ [96r].
hălăstui (vb.) = v. *hălăduí* [202r].
hăraciu (s.m.) = ‘tribut’ [453r]; (pl.) *hăroci* [413v].
hărăci (vb.) = derivat de la *harac* ‘unealtă de tras linii spre a scrie drept’; (p.ext.) ‘liniile sau spațiul între liniile unei hîrtii liniate’ [464v].
hărjeată (s.f.) = ‘tăbliță de joc’: *la #-e învață* [398r].
hărțulii (s.pl.) = ‘protest’ [227r].
hăsnui (vb.) = ‘a folosî’, (aici) ‘a provoca’, ‘a declanșa’ [453r].
hătmăni (vb.) = ‘a conduce’ [2r].
heratic (adj.) = ‘sălbatic’, ‘crud’ [63v].
herb (s.n.) = ‘stemă’ [II].

herghie (s.f.) = glosat *neamul* [II].
herbătoare (s.f.) = "cutremur" [29r].
herbiţeală (s.f.) = "căldură foarte mare" [56v].
hiară (s.f.) = "fiară" [48r]; (pl.) *heri* [2v].
hiare (s.n.pl.) = 1. (tortură) "lamă tăioasă (sau vîrf) de armă" [2r]; 2. "lanţuri" [5v].
hiastră (s.f.) = "fiică vitregă": *şi vădind pre hiastră-sa minunat de frumoasă* [480v].
hire (s.f.) = "nobil": *de-a #-a* [15v].
hireslui (vb.) = "a ferăstrui" [8r].
hiristeu (s.n.) = "fierăstrău" [8r]; var. *hirestеu* [67v].
hiriş (adj.) = glosat *în sine* [V], "firesc".
hirotoni (vb.) = "a consacra", "a face preot" [3r].
hirotonie (s.f.) = "consacrare" [42v].
hîj (s.n.) = "bordei" [102r].
hîrîş (s.m.) = "erou", "viteaz" [IX].
hîrh (s.n.) = 1."scoică" [4v], 2. "ciob" [95r].
hîşie (s.f.) = "clîrpă", "zdreanţă" [253r].
hîtrie (s.f.) = "vicleşug" [166v].
hîipi (vb.) = "a suspina" [27r].
holbură (s.f.) = "vînt", "vifor", "furtună" [3v].
holcă (s.f.) = "zgomot", "gălăgie" [29v].
holci (vb.) = "a face gălăgie" [411r].
horbă (s.f.) = "mulţime", "lume", "adunare" [3v].
horiu (s.n.) = "ceată" [10r].
hotnog (s.m.) = "comandant peste o sută de oameni" [498v].
hotră (adj.) = glosat *necurată* [300r].
hotară (s.n.pl.) = "ţări", "regiuni" [54v].
hulenie (s.f.) = "hulă", "blasfemie" [18r].
hulnic (s.m.) = derivat de la *a huli*, "blasfemitor" [198r].

I

iaecinţă (s.f.) = "papară (de ouă)" [422v].
iad (s.n.) = "venin", "otravă": *# feredeului* [28v].
iaectru (subst.) = glosat *bruştin, chihribar* [40r].
iamvicesc (adj.) = "versuri în picior iambic (formate dintr-o silabă accentuată şi una neaccentuată)": *stihuri #* [60v].
iani (interj.) = "iacă!", "uite!", "iată!" [3r].
iarăşi (adv.) = "la fel", "de asemenea" [50r].
iarăşilic (adv.) = "iarăşi" [7r].
iavlenia = "arătare", "apariţie" [15r].
ibohnic (s.m.) = "ibovnic", "amant" [52v].
iboste (s.f.) = "dragoste" [31v].
ibostnic (s.m.) = "ibovnic" [40v].
icoană (s.f.) = 1. "chip" [V], 2. "portret": *# obrazului* [70r].
iconoboreţ (adj.) = "iconoclast", "luptător împotriva icoanelor" [1v].
iconoborstvia (s.f.) = "lupta împotriva icoanelor" [476v].
iconomah (s.m.) = "iconoclast" [240r].
idol[3] (s.m.) = "statuie" [2r].
idolesc (adj.) = "păgîn" [8r].

[3] pentru *idoloştuga, idoloştjebnic, idoloştujenie, idoloştujiiel, idoloştujitoriu* - v. *idol*

idololatru (s.m.) = "idolatru" [142v].
idoloniciar (s.m.) = "idolatru" [97r].
idolniţă (s.f.) = "templu de idoli" [60v].
idoloslujitel (s.m.) = "idolatru" [15v].
idoloslujeînic (s.m.) =-"idolatru" [346r].
idropică (s.f.) = "hidropizie", "dropică" [217r].
ieftinătate (s.f.) = "îndurare", "milă" [88r].
ierbi (vb.) = "a ieşi în natură" [70v].
ierta (vb.) = (refl.) "a-şi lua rămas bun", "a părăsi" [1v]; (act.) 1. "a permite", "a lăsa" [14v]; 2. "a elibera (pe cineva) din robie" [53v].
ieşi (vb.) = (act.) 1.(fig.) "a muri": *# către Dumnezeu* [43v]; 2. "a se răspîndi" [51r]; (refl.) "a pierde contactul cu realitatea": *# din simţire* [45v].
ighemon (s.m.) = "stăpîn", "guvernator", "domn", "ocîrmuitor" [4v].
igumenie (s.f.) = "egumenie", "funcţia de egumen", "conducerea unei mănăstiri" [57r].
ileu (s.n.) = "ilău", "nicovală" [34v].
ilustrat (adj.) = "ilustru" [243v].
ima (vb.) = "a murdări" [196v].
inde (prep.) = "de" [32v].
indiction (subst.) = (bis.) "perioadă de 532 de ani (începînd cu 1 septembrie 5508 î. Hr.)"; această dată de 1 septembrie este văzută ca început al anului bisericesc, Anul nou [1r].
inoc (s.m.) = "călugăr" [454r].
inocesvui (vb.) = "călugăresc, monahal" [380r].
inoplemenic (s.m.) = 'om de alt neam' [2r].
ipat, ipatic (s.m.) = "consul" [11v].
ipatie (s.f.) = "consulat" [94v].
înperveteu (s.p.) = "o lună în primăvară sau în vară" [48v].
ippodromiu (s.n.) = "hipodrom" [3v].
ir (s.n.) = "alifie" [268r].
ir (s.n.) = v. iră, irhă 'curelușă subțire cu care cos ciobanii cojoacele'; (pl.) *iruri* [345r].
iritic (s.m.) = "eretic" [76v].
iscusît (adv.) = "cu meşteşug", "artistic" [48v].
iscuşenie (s.f.) = "ispită", "tentaţie" [IV].
ispiti (vb.) = 1. (act.) "a încerca" [24r]; 2. (refl.) "a se încerca", "a tenta" [30r].
ispititor (s.m.) = (aici) (fig.) 'diavol' [61v].
ispoveadnic (s.m.) = "duhovnic" [4r].
ispovedanie (s.f.) = "mărturisire" [42v].
ispoveadui (vb.) = "a spovedi", "a mărturisi" [11r].
ispravă = I. (loc.adv.) "întreg', 'de tot': *de #* [32r]; II. (adj.) 'setios', 'harnic' [71v].
isteţ (adj.) = "priceput", "înţelept" [41r].
isteţie (s.f.) = "măiestrie", "dibăcie", "pricepere" [48v].
istîplenie (s.f.) = "extaz", "ieşire din fire" [68v].
istov (s.n.) = "sfîrşit", "moarte" [21r].
iştealenie (s.f.) = "vindecare", "înzdrăvenire" [13v].
iştealî (vb.) = "a vindeca", "a înzdrăveni" [3r].
iştealitor (s.m.) = "vindecător" [34r].

itros (s.f.) = "utrenie" [14v].
iuţală (s.f.) = "tărie la mîros", "usturime la gust': *# fumului* [4v].
ivi (vb.refl.) = "a merge", "a se înfăţişa" [44v].
izbăvi (vb.) = 1.(act.) "a mîntui", "a elibera" [20r]; 2. (refl.) "a scăpa", "a se salva" [96r].
izbăvinţă (s.f.) = "mîntuire", izbăvire" [73v].
izbîndi (vb.refl.) = "a se împlini", "a se îndeplini" [23v].
izgnanie (s.f.) = "exil", "surghiun", "izgonire" [23r].
iznoavă (loc.adv.) = 'din nou', "încă o dată": *de #* [2v].
izumit (adj.) = "zăpăcit", "uluit", "ieşit din minţi" [80v].
izvîrjenie (s.f.) = "caterisire", "a interzice (un preot)" [323v].
izvod (s.n.) = "document', 'text', 'listă' [53v].
izvodi (vb.) = "a compune', 'a scrie', 'a alcătui'; (special.) 'a compila' [78r].

Î

îmbălătură (s.f.) = "înjurătură", "insultă", "calomnie', 'minciună" [146r].
îmbe (num.) = "ambii", "ambele" [11v].
îmbia (vb.) = "a îndemna", "a oferi", "a propune' [54v].
îmbla (vb.) = 1. "a practica medicina": *# după meşteşugul doftoriilelor* [60r]. 2. "a cutreiera" [11v].
îmblete (s.n.pl.) = "umblete', 'fapte', 'călătorii" [47v].
îmbunătăţimat (adj.) = derivat de la *bun*; 'plin de fapte bune', 'virtuos' [14v].
împănat (adj.) = "înălţîndu-se', 'zburînd cu sufletul' [65r].
împiedecător (s.m.) = (aici) (fig.) 'diavolul' [53r].
împistrirută (s.f.) = "varietate de culori", "ornament', 'zugrăveală' [46v].
împle (vb.) = (refl.) 1. "a se auzi": *# Scriptura* [1r]; 2. "a împlini": *# mărturiia* [2v]; 3. "a se împlini": *# anul* [2v]; (act.) 1. "a face', "a înfăptui" [32v]; 2. "a imita' [75v].
împlere (s.f.) = "faptă' [32v].
împomcit (adj.) = "opus', 'venînd din partea opusă" [150r].
împresura (vb.) = "a îngropa" [68r].
împreuna (vb.) = (act.) "a căsători" [44r].
împunoiat (adj.) = "plin de puroi" [74v].
împunturtă (s.f.) = "împunsătură" [135r].
împvălui (vb.refl.) = 1. (despre mare, valuri) "a se tulbura', "a face valuri (mari)', 'a se rostogoli (ca valurile)' [31]; 2. 'a se încolăci (printre)' [41v].
împvăluitură (s.f.) = derivat de la *a împvălui* [128v].
împvăţa (vb.) = (act.) 1. 'a porunci', 'a ordona' [4v]; 2. 'a propovădui', 'a învăţa' [5v]; 3. "a converti' [5r]; 4. 'a sfătui', 'a îndemna', 'a convinge' [5v]; 5. "a da la învăţătură': *# la* [51r]; 6. 'a deprinde', 'a participa' [51r]; (refl.) 1. "a lua aminte" [48r]; 2. "a lua seama' [54v]; var. *a învăţa* [95v].
împvăţat (adj.) = 1. 'iniţiat' [41r]; 2. 'convertit' [43v]; 3. 'iscusit', 'priceput' [70v].
împvăţătură (s.f.) = (sg.) 1.. 'poruncă' [66v]; 2. 'credinţă' [60v]; (pl.) *cunoştinţe* [64r].
împveaşte (vb.refl.) = "a se îmbrăca" [116v].
împvoieşa (vb.refl.) = "a se înveseli" [59v].
înalt (adj.) = "profund', "valoros' [41r].
înbuigui (vb.) = (aici) 'a vorbi', 'a povesti' [88v].
încai (conj.) = "măcar', 'cel puţin" [6r].
încălţămînt (s.f.) = "încălţăminte"; (pl.) *încălţămînturi* [62r].
încălţare (s.f.) = "încălţăminte'; (pl.) *încălţări* [10r].
începătură (s.f.) = 1. "început' [1r]; 2. 'exemplu', 'pildă' [55r].
încheia (vb.) = "a îmbina', 'a asambla', 'termina' [49r].
încheiat (adj.) = "clar': *grai #* [59r].
închinăciune (s.f.) = 1. "închinare', 'adorare' [59r]; 2. 'plecare' [52v].
închipui (vb.) = "a imita' [7r]; 'a fi ca cineva', 'a se asemăna cu cineva' [26r]; 'a imagina', 'a născoci', 'a inventa' [66r]; 'a se socoti", 'a se crede' [156r].
închipuiciune (s.f.) = "simbol', 'asemănare', 'figură" [17r].
închipuire (s.f.) = "imitare' [VII].
închipuitură (s.f.) = (aici) 'imagine', 'apariţie' [81r]; 'exemplificare', 'exemplu' [97r].
încita (vb.refl.) = "a se înceti", 'a intra în ceata / tagma (cuiva)', 'a se întovărăşi", 'a deveni egal cu' [63r].
încinge (vb.) = "a fi ridicat într-un rang militar' [57v].
încrede (vb.) = "a converti" [47v].
încremenire (s.f.) = (aici) 'cruzime' [55r].
încresta (vb.refl.) = "a se închina', 'a-şi face semnul crucii" [5r].
încuia (vb.tr./refl.) = (med.) 'despre om, scaunul şi urina acestuia' [29v].
încuiba (vb.) = "a-şi face cuibul', "a-şi construi cuibul' [6r].
încujba (vb.) = "a se îndupleca', "a se convinge' [97r].
încujbat (part.) = "curbat', "încovoiat', 'îndoit' [17r].
încujbătură (s.f.) = "îndoitură', "partea convexă a unui lucru' [387v].
încununat (adj.) = "încoronat' [2r].
îndărăpta (vb.) = "a respinge' [3v].
înde (prep.) = "spre' [69r]; "între' [11r].
înde-alalţi (adv.) = "reciproc', "unul pe altul' [43r]; 'unul la altul', 'unii la alţii' [246r].
îndeleate (s.n.) = "timp disponibil", "linişte', "răgaz', 'tihnă' [216r].
îndelepnici (vb.refl.) = "a se îndeletnici" [298v].
îndemînă (s.f.) = "a veni momentul favorabil': *a sta #* [59r].
îndesară (adv.) = "în această seară' [11r].
îndoit (loc.adv.) = *fără #*, "fără îndoială' [59v].
îndrăznire (s.f.) = "cutezanţă' [59r]; 'curaj' [62v].
îndulci (vb.refl.) = "a se desfăta', "a se bucura' [6r].
îndupleca (vb.refl.) = "a se îndoi' [41v].
înduplecătură (s.f.) = "îndupleca' [86r].

înesca (vb.refl.) = 'a se isca' [247r].
înfieratic (adj.) = 'schimbat în fiară sălbatică' [59r].
înfoca (vb.) = glosat *înfierta* [2r]; var. *a înfoca* [5r].
înfocare (s.f.) = glosat *ardere*; 'incendiu' [1v].
înfocătură (s.f.) = 'fierbinţeală', 'căldură' [7r].
înfricat (adj.) = 'înfricoşător' [2r].
înfrîmşa (vb.) = 'a împodobi', 'înfrumuseţa' [40r].
înfrîntură (s.f.) = 'înfrîngere' [53v].
îngăduit (adj.) = 'plăcut (cuiva)' [66v]
îngloti (vb.refl.) = 'a se strînge în cete', 'a se aduna' [203v].
îngreca (s.f.) = 'a lăsa însărcinată' [204r].
îngrela (vb.) = 'îngreuna' [12v].
îngrozîtură (s.f.) = 'interzicere', 'opreliştе' [62v].
înhera (vb.) = (tortură) glosat *scriindu-i stihuri iamviceşti pe obraz* [60v].
înherbînta (vb.) = 'a înfierbînta' [25v].
însămna (vb.refl.) = 'a-şi face cruce': *# cu Sfînta Cruce* [5r].
însămnătură (s.f.) = 'semn': *# Sfintei Crucі* [3r].
însîmbra (vb.refl.) = 'a se întovărăşi', 'a se asocia' [63r].
însoţi (vb.) = 'a face părtaş': *# la oarecit aur* [51r].
înspăima (vb.) = 'a înspăimînta' [11v].
însufletat (adj.) = 'însufleţit' [V].
înşirătură (s.f.) = 'înşirare', 'aliniere' [46v].
întinde (vb.) = 'a îndrepta', 'a adresa ceva' [27r].
întinge (vb.) = 'a încinge', 'a înmuia' [47r].
întînsoare (s.f.) = 'intenţie' [40r].
întîri (vb.) = 'a fugări', 'a urmări' [20v].
întoarce (vb.) = (refl.) 1. 'a cere în schimb' [55v]; 2. 'a părăsi' [58v]; (act.) 1. 'a determina la schimbarea credinţei', 'a îndupleca' [6r]; 2. 'a răspunde prin acelaşi gest' [3v].
întors (s.n.) = 'întoarcere' [59v].
întraripa (vb.) = 'înaripa'; (fig.) 'a se împodobi' [65r].
întraripat (adj.) = 'înaripat', 'cu aripi' [196r].
întrat (s.n.) = 'intrare', 'poartă' [46v].
întreba (vb.) = (aici) 'a argumenta' [59v]; 'a interoga' [90v].
întrebare (s.f.) = 'interogare', 'chestionare', 'judecată' [4v].
întunearec (s.n.) = 'mulţime', 'număr foarte mare' [3r].
întuma (vb.refl.) = 'a se întoarce din drum' [83r].
înţînat (adj.) = 'care abia se susţine', 'rezemat uşor', 'gata să cadă' [17v].
învince (vb.) = 'a învinge' [59v].
învis (vb.) = part. vb. *a învia* [23v].
învisă (vb.) = perf.s. III sg. al vb. *a învia* [29r].
învita (vb.) = 1. 'a provoca', 'a aţîţa (pe cineva asupra cuiva)': *# asuprа* [29v]; 2. 'a îndemna' [22v]; 'a se strînge', 'a se aduna spre a porni împotriva cuiva' [70r].
învitare (s.f.) = 'îndemn', 'îmbold', 'chemare' [52v].
învitedzi (vb.) = 'a insufla vitejie', 'curaj' [87v].
învîrtoşa (vb.refl.) = 'a prinde putere' [36v].
învîrvomat (adj.) = glosat *covîrşitor* [3r].
înzăbăli (vb.) = (fig.) 'a se face stăpîn pe cineva'; (aici) 'a înfrîna', 'a potoli' [491v].

J

jac (s.n.) = 'jaf', '(a se repezi la) pradă': *a da în #* [44r].
jăcui (vb.) = 'a jefui' [43r].
jărtăvnic (s.n.) = 'masa din altar unde se pregătesc sfintele daruri': *sfîntul #* [51r].
jărtvă (s.f.) = 'jerfă'; var. *jîrtvă* [45r].
jelanie (s.f.) = 'credinţă', 'dragoste', 'iubire' [92v].
jelui (vb.) = 1. 'a avea milă de cineva' [83r]; 2. 'a se plînge' [11r]; 3. 'a-i părea rău', 'a regreta' [14r].
jemnă (s.f.) = 'jimblă', 'pîinişoară din pîine albă' [287r].
jerăşe (s.f.) = 'vatră', 'şemineu', 'cămin' [112r].
jerdie (s.f.) = 'joardă' [450r].
jestoc (adj.) = 'aspru', 'crud', 'rău' [167v].
jignit (vb.refl.) = 'a se strica' [76v].
jitniţă (s.f.) = 'magazie de grîu', 'grînar', 'hambar' [212v].
j iveală (s.f.) = (tortură) 'cleşte numit perforator' [36r]. var. *jivală* [36v], *jigală* [90v].
jolnir (s.m.) = (var. a subst. *joimir*) 'mercenar' [29v].
jrodiv (adj.) = 'nebun', 'pătimitor' [456r].

L

lavră (s.f.) = mare mănăstire ortodoxă, unde călugării locuiesc în chilii construite la distanţă unele de altele, în felul caselor unui sat [35r].
leac (s.n.) = I. (loc.adv.) fără urmă: *fără #* [52v]; II. (adv.) deloc: *nice #* [1v].
leah (s.m.) = 'leş': *vădzu pre dracul în chip de leah* [470r].
leanca (s.f.) = 'mantа veche' [83r].
Leastviţă (s.f.) = 'cartea (*Scara*) al cărei autor a fost Sf. Ioan Scărarul' [385v].
lega (vb.refl.) = 'a se obliga', 'a se angaja' [43r].
legătură (s.f.) = (sg.) 'legămînt' [43r].
lege (s.f.) = glosat *cale* [16r], 'Vechiul / Noul Testament', 'credinţă': *# veche/nouă* [66r].
legeon (s.n.) = 'legiune' [178r].
leiţă (s.f.) = (dim.) 'leoaică' [82v].
leni (vb.refl.) = 'a se lenevi' [34v].
leofor (s.n.) = '?' *şi trecînd tot leoforul ulişa cea mare a nărodului* [387v].
lepăda (vb.refl.) = 'a părăsi' [51v].
lesne (adv.) = 'uşor' [21r].
leşuitură (s.f.) = 'pîndă' [289v].
libov (s.f.) = 'iubire' [11r]; var. *liubov* [90v].
limbă (s.f.) = I. 'popor' [55v]; 2. 'gură' [32v].
lipi (vb.refl.) = 'a se împrietени', (aici) 'a se apropia' [11v].
lipsit (s.n.) = 'sărac' [49r].
litie (s.f.) = 'procesiune religioasă' [27v].
Liubodeai (s.p.) = 'iubitor de oameni' [63r].
lînced (adj.) = 'bolnav de lîngoare' [VI].
loc = (s.n.) 1. 'distanţă', 'depărtare' [47r]; 2. (aici) 'pămînt', 'groapă' [65r].

logoş (s.m.) = 'pitic' [45v].
loitră (s.f.) = 'loitriţă' [450r].
loviştе (s.f.) = 'loc mlăştinos'; (aici) 'tulburare', 'dezordine', 'zguduire' [30v].
lua (vb.) = (refl.) 'a ajunge' [14v]; (act.) 'a avea': *# fricâ* [56r]; *# îndrăznire* [62v].
luciu (s.m.) = (aici) 'oglindă' [52v].
lucrăreţ (adj.) = 'eficace' [1v].
luminat (adj.) = 'luminos', 'care străluceşte' [47r].
luminâ (s.f.) = 'lumînare' [65v].
lumînare (s.f.) = 'luminâ' [11v].
lunga (vb.) = 'a alunga' [435v].
lungăreţ (adj.) = 'lung' [42r].
lungi (vb.) = 'a trece timpul' [50r].
lupav (adj.) = 'hulpav', 'foarte lacom' [470v].
lupt (s.n.) = 'lupta' [181r].

M

magherniţă (s.f.) = 'bucătărie' [14v].
magher (s.m.) = 'bucătar' [14v].
mai (s.n.) = 'ciocan de mari dimensiuni care se mişcă vertical': *# de plumb* [33r].
mainte (adv.) = 'mai înainte' [25r].
mamcă (s.f.) = 'mancă', 'doicâ' [55r].
marmure (s.f.) = 'templu', 'statuie' [41r].
marulă (s.f.) = 'lăptucă' [3v].
martur (s.m.) = 'martor' [84v].
masă (vb.) = (forma de ind., p.s., III sg. a verbului *a mîne*) 1. 'a poposi (peste noapte)' [56r]; 2. 'a rămîne' [20r].
mădări (vb.refl.) = 'a se fîstîci' [260v].
mădăritura (s.f.) = 1. 'dezmierdare'; 2. 'afectare', 'prefăcătorie' [198r].
măguli (vb.) = 'a amăgi', 'a ispiti', 'a atrage' [6r].
măgulitură (s.f.) = 'amenînţare' [4v].
măiestri (vb.) = 'a unelti', 'a face intrigi' [47r].
măiestrie (adj.) = 'unealtă', 'instrument' [4v].
mănşănie (s.f.) = 'vrăjitorie', 'magie' [272v].
mărăsîlnic (adj.) = 'încăpăţînat', 'îndărătnic' ? [304v].
mărtorie (s.f.) = glosat *măcenicie* [165r]; 1. 'mărturisire' [7v]; 2. 'trai', 'viaţă într-o anume credinţă' [39r]; 3. (aici) 'credinţă' [5r].
mătalnic (adj.) = 'nebun', 'guraliv', 'extravagant' [68v].
measer (s.m.) = 'sărac', 'umil' [1r].
medelniţă (s.f.) = 'lighean (de aramă sau de argint)' [3v].
melişa (vb.) = 'a amenînţa' [481v].
meliţală (s.f.) = 'amenînţare' [302r].
mestecat (adj.) = 'amestecat' [3r].
meşină (s.f.) = 'piele de oaie sau de capră, tăbăcită, folosită la confecţionarea unor obiecte de încălţăminte şi îmbrăcăminte'; (p.ext.) (mai ales la pl.) 'bucată de piele de acest fel'; 'obiect confecţionat dintr-o astfel de piele' [326r].
meşterşug (s.n.) = 1. 'ocupaţie', 'profesie' [7r]; 2. 'vrăjitorie' [40v]; 3. 'a se pricepe': *a şti #* [48v]; 4. (despre cărţi) 'tîlc', 'înţeles' [64r].

metoh (s.n.) = 'clădire care aparţine unei mănăstiri (care serveşte ca loc de găzduire mai ales pentru călugări)', 'proprietate imobiliară a unei mănăstiri' [63r].
mierţă (s.f.) = 'unitate de măsură (jumătate de kilogram)' [361v].
migit (s.n.) = 'templu păgîn': *întra în migit, de-ş fac corban dracului* [469r].
mijloc (s.n.) = 'ajutor': *cu #-l* [58r].
milă (s.f.) = 'ajutor', 'binefacere' [22v].
milcui (vb.) = 'a se îndura', 'a se milostivi' [126r].
mileciune (s.f.) = 'milă', 'milostenie' [47r].
milos (adj.) = 'demn de milă' [50v].
milostivicios (adj.) = 'care exprimă milă', 'milos' [40r].
milotariu (s.n.) = 'cojoc' [382v].
mimon (s.m.) = 'actor' [189v].
mira (vb.refl.) = 'a se întreba' [17r].
mirac (s.n.) = 'miracol', 'minune'; (pl.) *miracuri* [94r].
mireneaşte (adv.) = 'ca un mirean' [92v].
miritoriu (adj.) = 'mirător', 'care face minuni' [43v].
miroseala (s.f.) = 'miros' [83v].
miroseaţă (s.f.) = 'balsam', 'mireasmă' [65v].
mirosuri (s.f.pl.) = 'arome', 'parfumuri' [97v].
mirui (vb.) = 'a unge cu mir (pentru îmbălsămarea cadavrului)' [54v].
mistui (vb.) = 'a distruge', 'a nimici' [21r].
mişcălui (vb.) = 'a mişca' [45v].
mişel = I. (s.m.) 'om sărac' [3r]; II. (interj.) 'vai şi amar': *vai şi #* [52r].
mitariu (s.m.) = 'persoană care avea în arendă încasarea impozitelor', 'vameş' [55v].
mitarniţă (s.f.) = 'loc unde se vămuieşte', 'vamă' [96r].
mitnici (s.m.pl.) = glosat: *vameşi* [96r].
mizguri (s.n.pl.) = derivat de la a *mizgui* 'a ploua sau a ninge mărunt, a cădea ploaie amestecată cu zăpadă' [208v].
mîglă (s.f.) = 'negură', 'ceaţă', 'piclă' [164r].
mîhniţel (adj.) = 1. 'vînăt' [281v]; 2. 'mohorît' [223v].
mîie (vb.) = (forma de conjunctiv de la *a mîna*) *să #* [48v].
mîlcomiş (adv.) = 'încetişor' [90v].
mîna (vb.) = 1. 'a trimite' [3v]; 2. 'a îndemna' [40v].
mîneca (vb.refl.) = 1. 'a se scula în zori', 'a se grăbi'; 2. 'a pleca' [205v].
mîndru (adj.) = 'obraznic', 'cutezător' [47v].
mînîecie (s.f.) = 'scamatorie', 'înşelătorie', 'şarlatanie' [164v].
mîntui (vb.refl.) = 'a scăpa', 'a se elibera' [53v].
mînuntăi (s.f.pl.) = 'intestine' [25v].
mîrsăială (s.f.) = 'poftă trupească', 'patimă', 'dorinţă de plăceri' [48r].
mîrsei (s.n.) = v. mîrsăială [52r].
mîşcoi (s.m.) = 'catîr' [247v].
mîzdi (vb.) = 'a mitui' [68r].
modii (s.n.) = glosat *vadrî* [266v].
mohorîţi (vb.) = 'a înroşi' [280v].

moimă (s.f.) = ‘maimuță’ [79r].
molitvă (s.f.) = ‘rugăciune’ [43r].
monothelit (s.m) = glosat *rinoimăi* [18r].
montan (s.m.) = ‘locuitor de la munte’ [499r].
mornic (adj.) = *?’ legături mornice* [225r].
mosorît (adj.) = ‘umflat’, ‘tumefiat’ [315v].
moși (s.m.pl.) = ‘Rusaliile’: *Sîmbăta #-lor gemeni* [3v].
moșie (s.f.) = (loc.adj.) ‘strămoșească’: *de #* [71v].
moștean (s.) = ‘moșnean’, ‘proprietar’, ‘posesor’, ‘moștenitor’ [V].
moștii (s.f.pl) = ‘moaște’ [6v].
muiercarеț (adj.) = ‘afemeiat’ [22v].
muncă (s.f.) = ‘tortură’, ‘chin’ [4v].
munccealnță (s.f.) = ‘loc de tortură, de chin’ [428v].
munci (vb.) = (act.) 1. ‘a tortura’, ‘a chinui’ [4v]; 2. ‘a prigoni’ [74r]; (refl.) ‘a se chinui’, ‘a pătimi’, ‘a suferi’ [2r].
muncitor (s.m.) = ‘slujitor’ [94v].
muricios (adj.) = ‘muritor’ [81r].
mustrare (s.f.) = ‘remușcare’, ‘căință’ [52r]; (fig.) ‘faptul de a muri’: *# de către Dumnezeu* [6v].
mușina (vb.) = ‘a mirosi’, ‘a adulmeca’, ‘a căuta’ [242r].
mușiță (s.f.) = ‘țintar’ [260v].

N

na (prep.sl.) = ‘spre’, ‘la’ [46r].
nacialnic (s.m.) = ‘conducător’, ‘comandant’ [264r].
naforă (s.f.) = ‘anafură’ [9r].
nameastnic (s.m.) = ‘locțiitor sau reprezentant al cuiva (într-o funcție însemnată, laică sau religioasă)’ [248r].
nastavnic (s.m.) = ‘egumen’, ‘stareț’ [257v].
nastoatel (s.m.) = ‘egumen’, ‘stareț’ [257r].
naș (vb.) = forma de conjunctiv prezent de la *a naște* [53r].
năcladă (s.f.) = ‘grămadă mare de lemne (pregătite pentru foc)’ [387v].
năduli (vb.) = ‘a năvăli’, ‘a năpusti’ [489r].
năduși (vb.) = ‘a sufoca’ [4v].
năhut (s.) = ‘năut’ [315r].
năimi (vb.) = ‘a închiria (de la cineva sau cuiva)’ [277v].
năimit (s.m.) = ‘persoană care s-a angajat cu plată pentru a efectua o muncă’ [425v].
năluci (vb.refl.) = ‘a se arăta, a se ivi (neclar sau pentru scurt timp)’ [316r].
nălucire (s.f.) = ‘strălucire, pompă, fală care uimește’ [51v].
năprasnă (loc.adv.) = ‘fără de veste’, ‘pe neașteptate’: *de #* [28r].
năruv (s.n.) = ‘obicei’ [49r].
năroc (s.n.) = ‘destin’ [61r].
năsălie (s.f.) = ‘catafalc, targă pe care se pun morții’ [18r]; var. *năsîlie* [47v].
născut (s.m.) = ‘naștere’ [39v].
năsli (vb.) = ‘a-și permite’, ‘a îndrăzni’, ‘a cuteza’ [40v].
năslitură (s.f.) = ‘pornire’, ‘imbold’ [70r].

năstăvi (vb.) = ‘a conduce’, ‘a dirija’, ‘a călăuzi’; ‘a inspira’, ‘a lumina’ [403v].
năzui (vb.) = (act.) ‘a căuta ajutor’, ‘a recurge, a apela la sprijinul, bunăvoința, îndurarea cuiva’, ‘a căuta refugiu, adăpost, scăpare la cineva sau undeva’ [3v].
nebostnic (adj.) = ‘neblesnic’, ‘nemernic’ [40v].
necromantie (s.f.) = ‘necromanție (metodă prin care unii pretind că ghicesc evocînd morții)’ [31r].
necunoscînd (vb.) = ‘nerecunoscînd’ [93r].
nedeaie (s.f.) = ‘serbare populară cîmpenească organizată, de obicei, cu prilejul unei sărbători sau al unui hram’ [180r].
nedorios (adj.) = ‘rău’, ‘care nu dorește binele’ [38r].
nedumnedzăire (s.f.) = ‘nelegiuire’, ‘erezie’ [40v].
neghină (s.f.) = (fig.) ‘a produce discordie, ceartă’: *a semăna # în urechile cuiva* [352r].
negreață (s.f.) = ‘negreală’ [45v].
neîncheiat (adj.) = ‘neterminat’ [45v].
neîndueplecat (s.n.) = ‘îndîrjire’ [4v].
nelesne = (adv.) ‘greu’, ‘dificil’ [42v]; (s.n) [232r].
nelipsit (adv.) = ‘necontenit’ [41r].
nelumăț (adj.) = ‘nelumit’, ‘care nu s-a bucurat de plăcerile vieții’ [210v].
nelutatec (adj.) = forma negativă a lui *lutatec*, ‘nepămîntesc’ [130v].
nemeteș (s.n.) = ‘țesătură’, ‘văl’ [82v].
nemulțămită (s.f.) = ‘nemulțumire’ [69v].
nemuricios (adj.) = ‘nemuritor’ [81r].
nemuritorie (s.f.) = ‘nemurire’ [52v].
nemutat (s.n.) = ‘neclintire’, ‘îndîrjire’ [66r].
nenăduit (adj.) = ‘nenădăit’, forma negativă a lui *nădăit*, ‘neașteptat’ ; (p.ext.) ‘neobișnuit’, ‘uimitor’, ‘extraordinar’ [271r].
neobrezuit (adj.) = ‘necircumcis’, ‘care nu a fost tăiat împrejur’ [23v].
neocit (adj.) = *‘? intru tot neocita domnitore am prostăvit* [383r].
neomenit (adj.) = ‘inuman’, ‘lipsit de omenie’, ‘crud’ [63v].
neonpatron (s.m.) = derivat ? *neo + patron* [384r].
neoriu (s.m.) = *‘?’: Evfimiia de l’îngă Iinișțea neoriului* [457v].
nepărăsît (adv.) = neîncetat [19r].
neplecare (s.f.) = ‘trufie’, ‘îndrăzneală’, ‘semeție’ [96r].
nepomenit (adj.) = ‘uitat’: *dzăcea #* [72v].
nepovestit (adj.) = ‘de nespus’, ‘indescriptibil’ [26r].
nepriatin (s.m.) = ‘dușman’, ‘inamic’ [22r].
nepricepa (vb.) = ‘a fi nedumerit’, ‘a sta la îndoială’, ‘a sta în cumpănă’ [331v].
nepriitoriu (s.m.) = ‘una din denumirile diavolului’ [14r].
nesmintit (adj.) = forma negativă a lui *smintit*; ‘care nu este clintit, mișcat (din loc)’; (p.ext.) ‘care nu este sau nu poate fi abătut, atins, zdruncinat, schimbat’ [III].
nesosință (s.f.) = ‘întîmplare neprevăzută’; (p.ext.) ‘necaz’, ‘neajuns’ [340r].
nestrămutat (adj.) = ‘neclintit’ [38r]; ‘nefalsificat’ [III].

nestricat (adj.) = (despre cadavre) ‘neputrezit’ [65v].
nestropșit (adj.) = ‘care nu este diform, ciunt’ [37v].
neștine (pron.) = ‘cineva’, ‘careva’, ‘oricare’, ‘fiecare’ [34v]; pl. *neștini* [81v].
nevăjit (adj.) = derivat? de la *a năvădi* ‘a aduce’, ‘a mîna’: *ferindu-o necăicată și nevăjită de la tot răul* 470v].
nevoaie = 1.(s.f.) ‘chin’, ‘rău’, ‘suferință’ [10r]; 2. (loc.adv.) ‘totuși’, ‘și tot’: *de #* [49v].
nevoi (vb.) = 1. ‘a sîli’, ‘a obliga’, ‘a constrînge’ [4r]; 2. ‘a se împotrivi’, ‘a lupta’, ‘a ține piept’, ‘a rezista’: *# asupra* [33r]; (urmat de obicei de determinări care arată scopul efortului, al strădaniei): ‘a face eforturi’, ‘a se sîli’, ‘a se strădui’, ‘a se trudi’, ‘a se osteni’ [49r]; ‘a suferi’, ‘a chinui’ [54r].
nevoință (s.f.) = 1.’ anevoință’, ‘dificultate’, ‘străduință’ [2v]; 2. ‘suferință’, ‘chin’, ‘tortură’, ‘pătimire’ [8r].
nevoi (vb.refl.) = ‘a se chinui’ [41v].
nevoitoriu (adj.) = ‘stăruitor’, ‘zelos’ [3v].
nevolnic (adj.) = forma negativă a lui *volnic*, ‘lipsit de putere fizică, de forță’, ‘slab’; (p.ext.) ‘schilod’, ‘infirm’; ‘care nu e bun de nimic’ [15r].
nezlobiv (adj.) = ‘care nu este animat de sentimente bune’, ‘binevoitor’, ‘bun’, ‘blînd’ [361r].
niceș (adv.) = negație mai categorică decît *nu* [VII].
nitria (s.f.) = *‘?’ de svîntul Ammun nitriia-i neuitată* [201v].
năsîlnic (adj.) = ‘nărăvaș’ [118v].
năsîlnici (vb.) = (despre cai) ‘a-și manifesta năravul’ [118v].
noiori (vb.refl.) = ‘a cădea în noroi’ [491r].
nontru (adv.) = ‘înăuntru’ [1v].
notar (s.m.) = glosat *iscălitor* [85v].
notină (adj.) = (despre lînă) ‘care este tunsă de pe oi noatene (de un an)’ [286v].
novonacealnic (s.m.) = derivat: *novo + nacealnic*; ‘nou luptător’ [143v].
nunti (vb.refl.) = ‘a face nuntă’, ‘a se căsători religios’ [55r].

O

oale (s.pl.) = ‘conducță de apă’, ‘burlan’ [13v].
obeștnic (adj.) = ‘obștesc’ [77v]; var. *obștinc* [V].
obicină (s.f.) = ‘obicei’ [1r].
obicni (vb.refl.) = ‘a deprinde’, ‘a învăța’, ‘a-și însuși’ [97v].
obidă (s.f.) = ‘nedreptate’, ‘asuprire’, ‘jignire’, ‘insultă’, ‘umilire’ [152v].
obîrși (vb.) = 1. ‘a (se) sfîrși’, ‘a (se) termina’, ‘a se încheia’ [5r]; 2. ‘a împlini’: *# ani* [35r]; 3. ‘a schimba în ...’, ‘a transforma în ...’, ‘a face’ [155r].
oblastie (s.f.) = ‘cîrmuire’, ‘stăpînire’ [49v].

oblici (vb.) = ‘a descoperi urma’, ‘a da (de cineva sau de ceva)’, ‘a afla’ [7r].
obloji (vb.) = ‘a lecui’, ‘a pansa’ [172r].
obnovlenie (s.f.) = ‘sărbătorire’, ‘pomenire’, ‘hram’ [9v]; ‘sfințire (a unei biserici)’ [222v]; *... adecă rodinile cu praznice* [465r].
oborî (vb.) = ‘a doborî’, ‘a arunca la pămînt’ [19v].
obraz (s.n.) = ‘desen’, ‘figură’ [24r].
obrezui (vb.) = ‘a tăia împrejur (un nou născut)’, ‘a circumcide’ [249r].
obroc (s.f.) = ‘avere’ ?: *I-au dat să-și ia obrocuri și venituri de tot feaiul ...* [372r].
obște (s.f.) = *...la chinovie, adecă la obște* [199r].
obștejitel (s.m.) = ‘călugăr, monah care trăiește în chinovie’ [258r].
obștejitie (s.f.) = ‘conviețuire într-o chinovie’; (p.ext.) ‘chinovie’, ‘obște’ [244r].
obști (vb.refl.) = (despre oameni) ‘a se uni cu alții (în păreri, în acțiuni)’; ‘a se însoți’,’a se întovărăși’ [287r].
obștnic (adj.) = ‘obștesc’ [III].
oceaanie (s.f.) = ‘descurajare’, ‘deznădejde’, ‘desperare’ [189v].
occi (vb.refl.) = ‘a se descuraja’, ‘a-și pierde speranța’, ‘a deznădăjdui’ [102v].
oceit (adj.) = ‘descurajat’, ‘deznădăjduit’, ‘desperat’ [285v]; var. *otceit* [394r].
ocina (vb.) = ‘a moșteni’, ‘a dobîndi’, ‘a stăpîni’ [141v].
ocină (s. f.) = ‘proprietate’, ‘moșie’, ‘moștenire’ [108r].
ocinător (s.f.) = ‘moștenitoare’, ‘urmaș’ [VI].
ocrăștie (s.f.) = ‘împrejurime’ [170v].
octodecaton (s.n.) = ‘interval de timp’ [56v]; var. *octodecat* [57r].
odial (s.n.) = ‘ogheal’, ‘învelitoare de pat’, ‘cuvertură’; ‘plapumă’ [223v].
odoacă (adv.) = ‘chiar (și)’, ‘pînă (și)’ [83v].
odor (s.n.) = ‘lucru prețios’, ‘comoară’ [13v].
odovania (s.f.) = ‘a opta zi (sau toată săptămîna care urmează) după o sărbătoare mare’ [261r].
oglașenic (s.m.) = ‘catehumen’, ‘prozelit chemat la credința creștină care nu au voie încă să participe la desfășurarea ultimei părți a liturghiei’ [71r].
oglașenie (s.f.) = ‘rugăciune scurtă rostită de diacon (ectenie) pentru oglașenici’ [67r]; *...adecă învățături de întăritură pravoslaviei* [371r].
oglășui (vb.) = glosat *creștinat*; ‘a catehiza’, ‘a învăța pe cineva dogmele unei religii’ [5r].
oglindi (vb.) = ‘a privi’, ‘a se uita cu atenție (la cineve sau la ceva)’; ‘a observa’, ‘a privi’ [V].
oglindit (s.n.) = ‘arătare’ [48v].
ogoi (vb.) = ‘a (se) liniști’, ‘a potoli’, ‘a domoli’ [32r].
ogodă (s.f.) = ‘plăcere’, ‘dorință’, ‘voință’ [43r]; var. *ogod [425v].*

ogodnic (adj.) = ‘plăcut’, ‘iubit’, ‘binecuvîntat’, ‘blagoslovit’ [V]; var. *ugodnic* [75r].

ogoi (vb.) = (act.) ‘a linişti’, ‘a potoli’, ‘a calma’ [48r]; (refl.) [32r].

ohierolavu = ‘?’ [95r].

olăcar (s.m.) = ‘curier’, ‘olac’ [310r].

olbagiure (s.f.) = v. orbalţ [203v].

olecăi (vb.refl.) = ‘a se văita’, ‘a se tînguì’ [52r].

olofir (s.n.) = ‘olovir’, ‘stofă sau haină de purpură’ [286r].

oloi (s.n.) = ‘ulei’ [255v].

oltari (s.n.) = ‘altar’, ‘jerfelnic’ [3r].

omofor (s.n.) = ‘veşmînt bisericesc în forma unei eşarfe pe care arhiereul îl poartă pe umeri în timpul serviciului religios’ [40r].

onagru (s.m.) = ‘măgar sălbatic’ [379r].

onochetavru (s.m.) = ‘numele unei specii de maimuţă fără coadă’, ‘animal fabulos’ [79r].

opacină (s.f.) = ‘vîslă scurtă’, ‘lopată’ [48v].

opri (vb.) = ‘a păstra’ [51r].

optimat (s.m.) = ‘nobil’, ‘aristrocrat (la romani)’ [256v].

orbalţ (s.n.) = ‘boală (umflătură la gît şi la cap)’, ‘crizipel’, ‘brîncă’ [74v].

orbăcăi (vb.) = ‘a orbecăi’ [213v].

orbălcit (adj.) = ‘orbălţit’, ‘bolnav de orbalţ’ [267r].

orfanotrofie (s.f.) = *...adecă bolniţă de săraci* [473v].

orbici (vb.refl.) = ‘a orbi’ [226r].

ori ba (interj.) = exclamaţie folosită în invocaţii [V].

orindac (s.n.) = ‘?’ *...şi treclnd orindacul şi sosînd la Ermupol, purta şi pre svîntul într-un car, că nu putea merge* [437v].

orthremvola = ‘?’ [95r].

osăbi = I. (vb.) 1. ‘a alege’ [6r] 2. ‘a se despărţi’ [92v]; II. (adv.) ‘separat’ [71r]; III. (loc.prep.) ‘în afară de ’, ‘pe lîngă’ [136r].

osăbit (part.adj.) = ‘diferit’ [24v]; ‘despărţit’ [48v].

osăl (s.n.) = ‘laţ’ [135r].

osîrdie (s.f.) = ‘ardoare’, ‘zel’, ‘stăruinţă’ [31v].

osmoglasnic (s.n.) = ‘octoih’ [64v].

ospătărie (s.f.) = ‘aripă sau casă (a unei mănăstiri) rezervată de obicei găzduirii oaspeţilor şi a călătorilor’ [7r].

ostie (s.f.) = ‘hostie’; (tortură) ‘furcă de ucis peştii în apă’ [2v].

ostrachinin (s.m.) = v.ostrac ? [187r].

ostrăc (s.m.) = *glosat găocile de ou şi hîrburile şi vase mari de lut ca albiile şi scoice* [4v].

oşelnic (s.m.) = ‘pustnic’, ‘sihastru’ [35r]

oşti (vb.refl.) = ‘a se lupta’ [39r].

otecinic (s.n.) = ‘pateric’ [428r].

otcîrvenie (s.f.) = ‘revelaţie’, ‘inspiraţie divină’; var. *otcărvenie* [39r].

otriţanie (s.f.) = ‘lepădare de satana (la botez)’ [130v].

otroc (s.m.) = ‘cucon’ [76r].

otpust (s.n.) = ‘formulă sacramentală rostită de preot la sfîrşitul anumitor slujbe’; (p. ext) ‘sfîrşitul slujbei religioase’ [52v].

otstîpnic (adj.) = ‘renegat’, ‘apostat’ [74r].

ovili (vb.refl.) = ‘a se ofili’, ‘a-şi pierde nădejdea’, ‘a se descuraja’ [47r].

P

pache (s.n.) = (probabil greşeală de tipar) ‘?’ *l-au băgat în pache de-au făcut preacurvie* [427r].

pagubnic (adj.) = ‘care aduce prejudicii (morale)’ [72v].

painjină (s.f.) = ‘paianjen’ [40v].

pamente (s.f.) = ‘pomenire’, ‘amintire’, ‘memorie’ [IV]; var. *pamintie* [57r].

pannihidă (s.f) = v. *bdenie* [39v].

paos (s.n.) = ‘pomană la înmormîntări’, ‘parastase’ [433r].

papîj (s.m.) = ‘papă’ [248v].

parte (s.f.) = ‘destin’, ‘mod de viaţă’ [54r].

partnic (s.m.) = glosat *ocinătoarei* [VII]; ‘părtaş’ [48r].

pastirenacialnic (adj.) = ‘slujbaş’ ? *cu credincioşul împărat şi cu pastirenacialnicul* [467v].

patgioc (s.n.) = ‘batjocură’ [68v].

patimă (s.f.) = glosat *scîrbă* [59r].

patriiaş (s.m.) = ‘patriarh’ [60v].

patriciu (s.m.) = ‘funcţie administrativă în Imperiul Bizantin’ [62v].

pavecerniţă (s.f.) = ‘slujbă religioasă scurtă care se face seara (la mănăstiri), după vecernie’ [288r].

pavlichiancă (s.f.) = ‘pavlichianâ (participant la mişcarea socială antifeudală din sec. al VI-lea - al IX-lea din Imperiul bizantin, mişcare care-şi îmbrăca protestul, în haină religioasă, pretinzînd că adepţii ei sînt urmaşi fideli ai Apostolului Pavel şi preconizînd suprimarea ierarhiei bisericeşti, simplificarea cultului, abolirea cultului icoanelor etc.)’ [20v].

păioră (s.f.) = ‘văl subţire ce acoperă capul’ [82v].

pălăi (vb.) = ‘a flîfîi’, ‘a flutura’ [114r].

păprişte (s.f.) = ‘unitate de măsură pentru lungimi, egală cu aproximativ 200 de metri’ [157r].

Păreseami (s.p.) = ‘Postul Paştilor’, ‘Patruzecime’ [63r].

pârsui (vb.) = ‘a blestema’, ‘a mustra’, ‘a dojeni’ [284r].

pârticea (s.f.) = dimîn. *parte* [3r].

pâsa (vb.) = (numai la imperativ, cu formele: II. sg. *pasă* [3v]; II. pl. *păsaţ* [30r]) 1. ‘a merge’ [3v]; 2. ‘a se strădui’, ‘a căuta’ [39v].

pătui (vb.) = glosat *căzni(ră)*[175v].

păzi (loc.vb.) = ‘a-şi continua, urma drumul’: *# calea* [76v].

păzîtori (s.m.pl.) = ‘închisoare’ [89v].

peasnă (s.f.) = (bis.) ‘odă, cîntare sau diviziune a unei cîntări bisericeşti’ [54r].

peasnopiseţ (s.m.) = derivat: *peasno + piseţ* ‘scriitor’[396v].

pecinginate (adj.) = derivat de la *pecingine* [116v].

pendicondarh (s.m.) = ‘şef, căpetenie peste o unitate de 50 de ostaşi’ [50r].

pentru (prep.) = 1. ‘despre’ [31v]; 2. ‘din cauza’ [86v].

perire (s.f.) = ‘prăbuşire’, ‘moarte’ [7v].

pesti (vb.) = ‘a înfrînzi’, ‘a tărîgăna’ [47r].

petalon (s.m.) = glosat *petealâ* [293r]; ‘fîre lungi şi tîrtite de aur sau de argint cu care miresele îşi împodobesc capul’ [32v].

petrecanie (s.f.) = ‘petrecere’, ‘trai’ [IX].

petrece (vb.) = (act.) 1. ‘a locui’ [7r]; 2. ‘a trăi’ [13r]; 3. ‘a însoţi’, ‘a conduce’ [54v]; (refl.) ‘a muri’ [33v].

petreacere (s.f.) = ‘trai’ [VII].

peaveţ (s.m.) = ‘cantor’ [282r].

peveţie (s.f.) = ‘cîntare bisericească’ [196r].

piastidiast (s.m.) = ‘?’ *Ghiorghie episcopul piastidiastului ispoveadnicul* [417r].

Piatdeseatniţă (s.) = ‘Cînzecime’ [3v].

picura (vb.) = ‘a moţăi’: *# de somn* [77v].

pierde (vb.refl.) = (fig.) ‘a fi omorît’: *# cu moarte* [43r].

pihtire (s.f.) = ‘piftie’ [25v].

pil (s.m.) = ‘elefant’ [79r].

pilug (s.m.) = ‘fiecare dintre ciocanele de la piua de postav’ [275v].

pistrealâ (s.f.) = ‘distanţă de pe sol corespunzătoare bătăii unei săgeţi, unui proiectil ’[11r]; ‘loc special amenajat pentru alergări, întreceri’ [199r]; (pl.) *pistreale*.

pistrela (vb.) = ‘a ţîşni (împrăştiindu-se)’, ‘a împroşca’ [243v].

pistrelătură (s.f.) = ‘ceea ce a ţîşnit’, ‘ţîşnire în toate părţile’, ‘împroşcare’ [70r].

pitalniţă (s.f.) = ‘firidă în peretele altarului, în care se păstrează pîinea sfinţită’ [121r].

pită (s.f.) = ‘pîine’ [79v].

pithic (s.m.) = (sensul original) ‘maimuţă’ (pithec), apoi ‘pitic’ [79r].

pivă (s.f.) = ‘piuă’ [294v].

pîndărie (s.f.) = derivat ? de la *pîndă + -rie*; ‘loc de unde cineva pîndeşte’ [346r].

pîriş (s.m.) = ‘persoană care se plînge de faptele cuiva’; (p.ext.) ‘om potrivnic’, ‘duşman’, ‘vrăjmaş’ [104v].

pîrgă (s.f.) = ‘drăgoste’, ‘începătură’ [73r].

pîrvodiacon (s.m.) = ‘arhidiacon’ [V].

pîrvomăcenic (s.m.) = ‘cel dintîi dintre mucenici’ [19r].

pîrvoseadanie (s.f.) = ‘conducere’, ‘diriguire’ [260v].

pîrvozvan (s.m.) = (bis.) ‘(care este) întîiul chemat’ [108v].

plaşcă (s.f.) = ‘veşmînt lung (pelerină, mantie, hlamidă)’ [50r].

plăvîi (adj.) = ‘roşu’ [88r].

plăzui (vb.) = ‘a prevesti’, ‘a prezice’, ‘a prooci’ [121v].

plaz (s.n.) = ‘prezicere’, ‘prorocire’, ‘profeţie’ [204v]; var. *plăzuituri* [204v].

plean (s.n.) = ‘pradă’, ‘captură’ ? [105r].

pleavniţă (s.f.) = ‘loc în care se ţine pleava’; ‘magazie, şopron (pentru pleavă)’ [329v].

pleca (vb.refl.) = ‘a îndupleca’, ‘a convinge’, ‘a determina’ [57v].

pleşiv (adj.) = ‘pleşuv’ [281v].

pletiv (adj.) = ‘pletos’ [120r].

plînsuri (s.n.pl.) = (fămă învechită de plural a subst. *plîns*) ‘lacrimi’ [45v].

poară (s.f.) = ‘opoziţie’, ‘împotrivire’; ‘a se strădui’: *a pune #* [81r].

pobedi (vb.) = ‘a învinge’, ‘a supune’, ‘a cuceri’ [229v].

pobornic (s.m.) = ‘luptător pentru o cauză’ [257v].

pocaanie (s.f.) = ‘pocăinţă’ [53r].

pociu (vb.) = ind. prez. I sg. *a putea* [69r].

pocrov (s.n.) = ‘ţesătură fină ca un voal, folosită pentru acoperirea capului şi (uneori) a pieptului’, (bis.) ‘sărbătoare creştină la 1 octombrie care prăznuieşte acoperămîntul Maicii Domnului’: *sărbătoarea #-lui* [40r].

podenguri (s.) = ‘?’ *a să nevoi cu podengurile ceale bune* [15r].

podiri (s.pl.) = (bis.) ‘veşminte lungi, preoţeşti, de culoare închisă’ [12r].

podnojie (s.f.) = (bis.) ‘scăunel scund folosit de obicei ca sprijin pentru picioare’ [160v].

podobitură (s.f.) = ‘podoabă’ [52r].

podstaroste (s.m.) = *...dapi pre mîna anthipatului sau podstarostelui oraşului* [437r].

podvig (s.n.) = ‘penitenţă’ [21v].

podvigui (vb.) = ‘a-şi impune un canon’; ‘a se pocăi’; (p.ext.) ‘a se trudi’, ‘a se strădui’ [309r].

podvijnic (s.m.) = derivat de la *pojijie* ‘bunurile unei case, averea ei’; ‘persoană din aceeaşi familie şi neam ’ [368v].

podvodar (s.m.) = ‘persoană care organiza/ supraveghea/ îndeplinea o podvadă (corvoadă) ’[261v].

poetic (s.m.) = ‘poet’ [30r]; (aici) ‘scriitor’ [64r].

pofală (s.f.) = ‘laudă’, ‘slavă’, ‘preamărire’ [184v]; var. *pohfalenii* [292v].

poftori (vb.) = ‘a reveni (insistînd asupra unui lucru făcut, spus)’ [120v].

pogoni (vb.) = ‘a goni’, ‘a alunga’ [113v].

pogonici (s.m.) = ‘băiat care mînă vitele (la arat, în cireadă)’ [247v].

pogrebanie (s.f.) = ‘înmormîntare’, ‘prohod’ [353r].

pohod (s.n.) = ‘drum’ [420v].

pohreb (s.m.) = ‘subsol’, ‘pivniţă’; (p.ext.) ‘casă mică, dărăpănată’ [125v].

pohvăli (vb.) = ‘a pohfăli’, ‘a lăuda’, ‘a slăvi’ [196v].

polată (s.f.) = ‘palat’ [18r].

policie (s.f.) = ‘poleí’, ‘chiciúră’ [97v].
polog (s.n.) = ‘ţesătură sau împletitură fină, folosită mai ales ca draperie sau ca perdea’ [66r].
polonic (s.n.) = ‘lingură mare şi adîncă de lemn, cu coadă lungă’ [27r].
polunoştinţă (s.f.) = ‘slujbă bisericească care se face la o mănăstire după miezul nopţii (între paveceriţă şi utreniе)’ [159v].
polză (s.f.) = ‘învăţătură’, ‘folos’, ‘utilitate’ [54v]; var. *poldză* [148v].
polzui (vb.) = ‘a trage sau a face să tragă învăţăminte, foloase din ceva’ [45v]; var. *poldzui* [V].
poldzuinţă (s.f.) = ‘folos’, ‘utilitate’ [27v].
polzuire (s.f.) = ‘cîştig’, ‘folos’ [44v].
pomazanie (s.f.) = ‘mîruire’, ‘ungere’; (p.ext.) ‘botez’ [186r].
pomăt (s.n.) = ‘livadă’ [46v].
pomăzui (vb.) = ‘a mîrui’; (p.ext.) ‘a boteza’ [425v].
pomcişitoriu (s.m.) = derivat ? de la *poncíş* + *-oriu* [428r].
pomeanic (s.n.) = ‘raclă’ [88v].
pomină (s.f.) = ‘amintire’, ‘memorie’ [1v].
pominoc (s.n) = ‘prinos, pomană, dar făcut unei persoane care îţi face un serviciu, ofrandă adusă divinităţii’ [14r].
pominoci (vb.) = ‘a se dărui, a se devota unei cauze’ [232r].
pomitică (s.f.) = derivat ? de la *a pomi* ‘a cinsti, a slăvi’: *să mirară de nevoinţa şi de #-a a de portul cel cinsteş a cuvîntului şi omeniei* [159r].
pomostină (s.f.) = ‘pardoseală’ [46v].
ponciş (loc.adj.) = ‘ostîi’, ‘împotrivă’: *în #* [475r]; var. *pomciş* [150r].
ponegrit (adj.) = ‘înnegrit’ [56v].
ponorî (vb.) = ‘a arunca’, a prăvăli (pe o coastă prăpăstioasă, într-un ponor, rîpă)’ [329r].
ponoros (adj.) = (despre teren) ‘cu ponoare, plin de povîrnişuri’ [329r].
ponorîtoriu (adj.) = (despre teren) ‘care alunecă’, ‘care se surpă’, ‘care se ponorăşte’ [132v].
ponoslu (s.n.) = ‘defăimare’, ‘ocară’; ‘dezonoare’, ‘ruşine’ [165v].
ponoslui (vb.) = ‘a defăima’; ‘a certa’, ‘a mustra’ [108r].
poramnită (s.f.) = ‘haină scurtă purtată peste umeri’ [86v].
porecli (vb.) = ‘a cleveti’, ‘a bîrfi’ [14r].
porîganie (s.f.) = ‘batjocură’ ?: *... pre la toate vămile deosăbi , na 2. de porîganie, de batgiocurie* [427r].
porneală (s.f.) = ‘pornire, atitudine dușmănoasă (împotriva a ceva)’ [40v].
porni (vb.) = ‘a face să se ridice împotriva cuiva’, ‘a aţîţa’, ‘a incita asupra cuiva sau la ceva’: *# asupră-şi* [73v]; (despre sînge, lacrimi) ‘a începe să curgă (cu putere)’, ‘a ţîşni’ [59r].

porumb (s.m.) = ‘porumbel’ [69r].
poslanic (s.m.) = ‘mesager’, ‘trimis’, ‘sol’ [482v].
poslanie (s.f.) = ‘scrisoare’ [10r].
posleadă (s.f.) = (loc.adj.) ‘obişnuit’, ‘de rînd’: *de #* [133v].
posluşenie (s.f.) = ‘ascultare’, ‘supunere’; var. *posluşanie* [67r].
a posluşi (vb.) = ‘a fi în serviciul cuiva (mai ales în slujba unei moşii boiereşti sau mănăstireşti)’ [209v].
posluşnic (s.m.) = ‘slujitor mănăstiresc sau boieresc’; ‘slugă’, ‘servitor’ [196v].
posoacă (s.f.) = ‘sînge sau lichid amestecat cu sînge care curge din gură, din nas sau din rană’ [260r].
postelnic (s.m.) = (p. ext.) ‘dregător la diverse curţi domneşti sau împărăteşti’, ‘sfetnic’ [45v].
postnic (s.m.) = ‘pustnic’ [2r].
postnicestvie (s.f.) = ‘viaţă de pustnic’ [415v]; var. *postnicie* [210v].
postrig (s.n.) = 1. (aici) ‘mănăstire’ [33v]; 2.‘ceremonia intrării cuiva în rîndul călugărilor’ [63r].
potricală (s.f.) = (tortură) ‘unealtă de oţel asemănătoare cu o daltă mică, avînd tăişul de obicei circular, cu vîrful ascuţit, cu care se străpunge pielea pentru a se face găuri’ [97v]; var. *poticală* [240v].
potricăli (vb.) = (tortură) ‘a găuri, a perfora, a străpunge cu potricala’ [4v].
poucenie (s.f.) = ‘învăţătură (religioasă)’, ‘predică’, ‘cazanie’ [7r].
povăţariu (s.m.) = ‘conducător’, ‘îndrumător’, ‘călăuzitor’ [338v].
povăţi (vb.) = ‘a povăţui’, ‘a conduce’, ‘a călăuzi’ [248r].
povinui (vb.refl.) = ‘a se supune cuiva’, ‘a da ascultare’ [227r].
povîrti (vb.) = ‘?’ *nice urmele meale să povîrtiră* [402r].
povoială (s.f.) = ‘pohoială’, ‘membrană care înveleşte diferite organe interne, în special stomacul şi intestinele’ [115r].
pozdări (vb.) = ‘a calomnia’, ‘a bîrfi’, ‘a ponegri’ [255v].
pozderi (vb.) = ‘a bate’, ‘a lovi’, ‘a zdrobi’ [59r].
pozuni (vb.) = ‘a recunoaşte’ [283r].
praj (s.m.) = ‘praz’, (aici) ‘de culoarea prazului’: *ca #-ii* [80v].
pravăţ (s.n.) = 1. ‘ţintă’, ‘obiectiv’; (p.ext.) ‘loc deschis folosit într-un anumit scop’ [330r]; 3. ‘învăţătură’, ‘lucrare care serveşte ca învăţătură’ [248v].
pravoslavie (s.f.) = ‘ortodoxie’ [98v].
pravoslavnic (adj.) = ‘creştin’ [19v].
prăplăzmui (vb.) = ‘a preface’, ‘a schimba’, ‘a transforma’ [254r].

prăvădzitoriu (adj.) = *‘? ‘...cuvîntul sv i ntei cel #* [415v].
prăvăli (vb.refl.) = ‘a se rostogoli’ [29r]; ‘a se preface, a se transforma (prin rostogolire)’ [53v].
prăvi (vb.) = (despre ferestre) ‘a lumina’ [46v].
prăvirişte (s.f.) = ‘spectacol’ [50v]; glosat *teatrum*; ‘public’: *cu capul în #* [71r].
prăvit (s.f.) = 1.‘loc unde se desfăşura reprezentaţie (teatrală, circ, bîlci)’ [3v]; 2. ‘a fi de faţă’, ‘a fi într-un anumit loc, la vedere’: *a se timpla în #* [97r].
prăvoseadanie (s.f.) = ‘previziune’ [260v].
Preaobrajenie (s.f.) = (bis.) ‘sărbătoare religioasă ţinută în 6 august’, ‘Schimbarea la faţă’ [10v].
preacistă (adj.) = (adj.) ‘neprihănită’ [10v].
preapodobnic (s.) = (bis.) ‘om cleric’, ‘sfînt foarte cuvios, extrem de cucernic’ [VI]; var. *prepodobno* [235r].
predanie (s.f.) = ‘trădare’ [28r].
predeală (s.f.) = ‘partea inferioară a unui tablou, care dezvoltă subiectul principal’ [148r].
prediteciu (s.m.) = ‘precursor, antecesor (de obicei ca atribut dat unor sfinţi)’ [253v]; var. *prediteci* [495v].
predstatel (s.m.) = ‘preşedinte’ [265v]; var. *predstoatel* [156r].
prelesti (vb.) = (act.) ‘a fermeca’, ‘a vrăji’, ‘a păcăi’ [20r]; (refl.) ‘a se amăgi’ [73r].
prelestit (part.adj.) = ‘înşelat’, ‘amăgit’ [30v].
preliubodeai (s.m) = ‘bărbat adulter’ [63r].
Preobrajenie (s.) = ‘Schimbarea la faţă’ [10v].
premeni (vb.) = (act.) 1. ‘a ucide’ [2v]; 2. ‘a transforma’, ‘a preschimba’ [32r]; 3. ‘a muri’: *# viaţa* [35r]; (refl.) (despre foc) ‘a se stinge’ [35v].
premeneală (s.f.) = 1. ‘moarte’ [12r]; 2. (bis.) ‘Învierea’: *#-a cea de apoi* [66r]; 3. (fig.): *# Soarelui* [68r]; 4. ‘aspect, înfăţişare (rezultată în urma unei transformări)’ 110r].
prenaşte (vb.refl.) = ‘a începe o nouă viaţă (ca şi cum s-ar naşte a doua oară)’ [58v].
prenesenie (s.f.) = ‘transport’ [268r].
prepozit (s.m.) = ‘căpetenie’, ‘şef’ [472v].
prepus (s.n) = ‘îndoială’, ‘bănuială’, ‘presupunere’ [19v].
prerecui (vb.) = ‘a protesta’, ‘a contrazice’, ‘a se abate de la ...’ [156r].
preslușnic (adj.) = ‘persoană neascultătoare, nesupusă’ [196v].
prestavlenie (s.f.) = ‘sfîrşit’ [474v]; ‘moarte’ [28r].
prestîpnic (s.m.) = ‘renegat’, ‘apostat’ [19r].
prestol (s.n.) = ‘altar’ [71v].
pretor (subst.) = ‘tribunal’ [9v].
pricază (s.f.) = ‘lepră’ [247r].
pricăjit (adj.) = ‘infectat’ [47r].
price (s.f.) = ‘ceartă’, ‘nesupunere’ [6v].
pricepe (vb.) = ‘a constata’, ‘a vedea’, ‘a ajunge la concluzia că’; (aici) ‘a dobîndi’ [327r].

priceaştui (vb.) = (bis.) ‘a da împărtăşanie’, ‘a împărtăşi’ [50v]; var. *preceştui* [53v].
priceaştenie (s.f.) = (bis.) ‘împărtăşanie’, ‘cumînecătură’ [3r].
pricopi (vb.) = ‘a cleveti’, ‘a calomnia’ *? şi pricopitia minunile şi isţelenиile* [327v].
pridădi (vb.) = ‘a prididi’, ‘a preda’ [234r].
prihană (s.f.) = ‘vină’, ‘păcat’ [53r].
prilejі (vb.refl.) = ‘a avea loc’, ‘a se întîmpla’ [72r].
primbla (vb.) = ‘a plimba’ [481r].
primîchiri (s.m.) = (bis.) ‘superiorul cîntăreţilor bisericeşti’; ‘ajutor al unui prelat în timpul slujbei bisericeşti’ [50r].
prinde (vb.) = ‘a găsi’: *# gazdă* [47v].
pringhip (s.m.) = ‘principe’ ? [448v].
prinesenie (s.f.) = ‘prinos’ [70r].
pripă = 1. (loc.adj.) ‘grabnic’, ‘imediat’: *de #* [12r]; II. (loc.adv.) ‘în grabă’ [17r].
pripăc (s.n.) = ‘arşiţă’, ‘zăduf’ [80v].
pripi (vb.) = ‘a face (pe cineva) să se grăbească’ [17v].
pripui (vb.) = ‘a bănui’ [9v].
pripus (s.n.) = ‘bănuială’ [130v].
prisne = I. (adv.) I.’ întocmai’, ‘chiar’ [47v]; II. (adj.) ‘autentic’, ‘adevărat’, ‘veritabil’ [25r]; ‘curat’, ‘pur’, ‘neamestecat’ [48r].
pristăvi (vb.refl.) = ‘a muri’ [85r].
pristav (s.m.) = ‘administrator’, ‘paznic’ [93v].
privătariu (s.m.) = glosat *dobîndari*; ‘negustor’, ‘cămătar’ [28v].
priveghere (s.f.) = (bis.) ‘serviciu religios care se face noaptea sau în seara din ajunul unei sărbători, într-o biserică sau într-o mănăstire’; (p. ext.) ‘serviciu religios de noapte care se oficiază în diverse împrejurări speciale’ [39v].
priviti (vb.) = ‘a saluta (închinîndu-se şi manifestîndu-şi bucuria)’ [43r].
proaşcă (s.f.) = 1.‘distanţă variabilă egală cu aceea parcursă de o săgeată, piatră’ [5r], 2. ‘ţintă, punct de ochit’ [25v].
probrăzi (vb.) = ‘a înfrunta’, ‘a mustra’ [23r].
probrăzală (s.f.) = ‘mustrare’ [59r].
procajenie (s.f.) = ‘lepră’ [247r].
procitit (s.m.) = ‘faptul de a *prociti* ‘a (re)citi’, ‘a citi (în întregime sau mereu)’, ‘a citi cu voce tare’ [187v].
procleat (adj.) = ‘eretic’, ‘păgîn’ [51r].
proclеţi (vb.) = ‘a afurisi’, ‘a blestema’ [23r].
prohiti (vb.) = ‘a batjocori’, ‘a zeflemi’ [368r].
proizvolenie (s.f.) = ‘voinţă’, ‘dorinţă’ [III].
promîślenie (s.f.) = ‘prevedere’, ‘grijă’, ‘atenţie’ [11v].
propator (s.m.) = ‘străbun’, ‘strămoş’ [217v].
propovedanie (s.f.) = ‘predică’, ‘discurs’, ‘propovăduire’ [31v].

propoveadnic (s.m.) = ‘propovăduitor’ [78r].
propozui (vb.) = ‘a propune’ [227r].
prorocestvui (vb.) = ‘a prooroci’ [116r].
prorocestvie (s.f.) = ‘prorocire’ [361r].
prosfora (s.f.) = ‘ofrandă’, ‘jertfă’ [211r].
prostac (s.m.) = ‘om de condiţie umilă, de rînd’ [11v].
prostatec (adj.) = ‘simplu’ [12r].
prosteaţe (adv.) = ‘fărăneşte’ [276r].
prosti (vb.refl.) = ‘a se împăca’ [43v].
prostătice (s.f.) = ‘simplitate’, ‘modestie’ [124r].
prostiri (s.f) = ‘cearceaf’, ‘un fel de glugă preoţească’ [67r].
protictor (s.m.) = glosat *sprejjnitor* [29v].
protopapa (s.m.) = ‘întîiul papă’ [469v].
protospathari (s.m.) = ‘comandant general al oastei, în special al călărimii (în orînduirea feudală)’ [88r].
providenie (s.f.) = ‘prezicere’: *prorocind* # [366r].
provideţ (s.m.) = ‘prezicător’, ‘ghicitor’, ‘profet’ [391r].
provod (s.n.) = ‘prohod’ [43v].
provodi (vb.) = ‘a prohodi’ [147v].
prozorliv (adj.) = (despre oameni) ‘pătrunzător’, ‘perspicace’ [470r].
prozorlivie (s.f.) = ‘perspicacitate’, ‘pătrundere’ [190v].
psif (s.n.) = *… adecă giudecata* [371r]; ‘alegere prin vot sau numire în funcţie (a unui mitropolit)’.
pugori (vb.) = 1.‘a coborî’ [30r]; 2. ‘a ajunge’, ‘a se opri’ [67r].
puhă (s.f.) = ‘bici lung şi mare’ [386r].
punc (vb.) = (act.) 1. ‘a face’: # *de rugă* [41r]; 2. (loc.vb.) ‘a-şi aminti’: # *în minte* [49v].
purcede (vb.) = 1. ‘a porni’ [2r]; 2. (fig.) ‘a muri’: # *către Dumnezeu* [47v].
pusoare (s.f.) = 1. ‘poziţie’ [86r]; 2. ‘staturǎ’ [293r]; 3. ‘atitudine’, ‘comportare’ [304r].
putere (s.) = ‘a primi împuternicire’: *a lua* # [45r].
puţintea (adj..) = ‘puţină’ [52r].

R

raliţă (s.f.) = (agric.) ‘unealtă agricolă asemănătoare cu plugul care răstoarnă şi îngrămădeşte pămînt la baza plantelor prăşitoare, răritoare’ [48v].
rapură (s.f.) = ‘rapor’, ‘nume dat unor afecţiuni ale pielii, care apar de obicei din cauza febrei’ [266v].
raft (s.n.) = (mai ales la pl.) ‘harnaşament de lux’ [286r].
rareş (adj.) = ‘cu barba rară’ [347r].
rasă (s.f.) = ‘haină (neagră) largă şi lungă pe care o poartă călugării deasupra îmbrăcămintei’ [54r].
rădica (vb.) = ‘a arăta’ [21v].
rădzători (s.f.pl.) = (tortură) ‘instrument dotat probabil cu o lamă ascuţită’ [39v/34].
rădzîma (vb.refl.) = ‘a fi cît înălţimea omului’: *cît # omul* [46v]; (aici) ‘a se lăsa’ [88r].
rădzuş (s.n.) = ‘daltă de diferite forme şi mărimi folosită în dulgherie, tîmplărie’ [136r].
răgălie (s.f.) = ‘rădăcina ieşită din pămînt a plantelor (mai ales a copacilor) smulse de vînt, de apă’ [327r].
răgoz (s.n.) = ‘rogoz’ [99v].
răntuna (vb.) = ‘a răsturna’ [76v].
răpaos (s.n.) = ‘liniştе’ [43r].
răpăosa (vb.) = ‘a muri’ [3v].
răpăosare (s.f.) = ‘moarte’ [1v].
răpşte (s.f.) = ‘mustrare’, ‘dojană’ [288v].
răpşti (vb.) = ‘a murmura’, ‘a cîrti’, ‘a protesta’ [368v].
răsărite (s.n.pl.) = (p.ext.) ‘parte a globului pămîntesc, a unui continent, a unei ţări care se află în direcţia estului faţă de un punct de reper dat’;‘ nume generic dat popoarelor din ţările sau din ţinuturile acestea’: # *soarelui* [79r].
răsfira (vb.) = ‘a analiza’; (aici) ‘a înţelege’ [12r].
răsîpiciune (s.f.) = ‘risipitura’ [69v].
răspica (vb.) = ‘a despica’ [13r].
răspărştia (vb.) = ‘a împărştia’ [7v].
răspuns (s.n.) = (sg.) 1. ‘sentinţă’, ‘hotărîre’, ‘poruncă’ [2r]; 2. ‘probă’, ‘dovadă’, ‘mărturie’ [19r]; 3. ‘tîlc’, ‘învăţătură’ [64v]; (pl.) ‘cuvînt’, ‘vorbă’ [4r].
răstins (part.adj.) = ‘întins’, ‘alungit’ [46r].
răstit (loc.adv.) = ‘într-un fel răstit’, ‘răstindu-se’: *cu #* [3r].
răsuflare (s.f.) = (fig.) viaţa [34r].
răsuna (vb.) = ‘a reuşi’, ‘a izbîndi’: # *bine* [28v].
răşchira (vb.) = ‘a împărştia’ [3v].
răteadze (s.f.pl.) = ‘lanţuri’ [6r].
războli (vb.refl.) = ‘a se îmbolnăvi’ [20r].
răzbudzat (adj.) = (despre buze) ‘răsfrînte’ [45v].
rădica (vb.refl.) = ‘a se porni’, ‘a se isca’ [66v].
rîcodealie (s.f.) = ‘muncă manuală’; (concretizat) ‘lucru de mînă’ [196r].
rîhnac (adj.) = ‘stăruitor’, ‘zelos’ [66v].
rîhnă (s.f.) = ‘rîvnă’ [3r].
rîhni (vb.) = ‘a rîvni’ [72r].
rîmnicel (adj.) = derivat dimin. de la *rîmnic* ‘loc mlăştinos, cu heleşteie sau bălţi’; ‘teren jos unde a fost iaz sau baltă’ [440v].
rince (s.f.) = ‘cereale’ [130r].
rînd = (s.n.) 1.‘obicei’, ‘datină’, ‘rînduială’ [1r]; 2. ‘categorie, clasă socială’, ‘tagmă’ [63v]; (loc.prep.) ‘în privinţa’,’ referitor la’: *de #-l* [7r]; 3. ‘fel (de a fi, de a trăi) viaţa’ [77r].
rîni (vb.) = ‘a curăţa ceva de stratul de deasupra’ [196v].
rînji (vb.) = (despre animale) ‘a căsca botul’: # *aspura cuiva* [41v].
rîntuna (vb.) = ‘a răsturna’ [76v].
rîşniţă (s.f.) = ‘piatră de moară’ [276r].
rît (s.n.) = ‘faţă’; *la #* [87r].
rîvna (s.f.) = glosat *jalea*; ‘zelul’ [V].
rîvnaci (s.m.) = ‘doritor’ [62r].
rocoşi (vb.refl.) = ‘a se răzvrăti’, ‘a se răscula’ [425r].
rod (s.n.) = 1. ‘neam omenesc’ [Iv]; 2. ‘origine’ [62v].
roată (s.f.) = (tortură) # *de munci* [4v].
rodîn (s.m.) = ‘zi de naştere’ [12v]; (pl.) *rodînile* [432v].
rost (s.n.) = ‘gură’ [1r].
rosură (s.f.) = ‘durere (la încheieturi)’ [285r].
rudă (s.f.) = ‘origine’, ‘familie’, ‘neam’, ‘viţă’ [9v]; *întîrăţi în bună # sufletului* [2v].
rudenie (s.f.) = ‘rudă’ [44r].
rugi (vb.) = ‘a rage’, ‘a mugi’, ‘a urla’ [81v].
rugugi (vb.refl.) = ‘a se ruguci’, ‘a se văita’, ‘a se văicări’: *rugugindu-să şi dzîcea Carp* [459v].
rujdi (vb.) = (tortură) ‘a jupui’ [10r].
rujditoare (s.f.) = (tortură) ‘instrument folosit pentru a jupui pielea sau carnea de pe corp’ [39r].
rula (vb.) = ‘a vorbi fără rost’, ‘a spune nimicuri’ [204v].
ruora (vb.) = ‘a roura’, ‘a umezi’, ‘a uda’; ‘a stropi cu picături ca de rouă’ [16r].
rure (s.f.) = ‘leacuri’ [71v].
rusav (adj.) = ‘blond’ [265v].

S

sachellarie (s.m.) = (bis.) ‘cleric care îndeplinea divese funcţii administrative la o mănăstire’ [25v].
samă (s.f.) = 1. ‘în pază’, ‘la dispoziţia (cuiva)’: *pe #-a* (cuiva)’ [29v]; 2. ‘a cerceta atent’: *a lua* # [35v].
sameş = 1. (s.m.) ‘funcţionar administrativ care încasa diverse plăţi’, ‘casier’ [11r]; II. (adj.) ‘chibzuit’, ‘calculat (la bani)’ [67r].
samodîrjeţ (adj.) = ‘autocrator’ [223r].
samoraslebîlii (s.f.pl.) = ‘făcut, produs de sine’ [260v].
sarecă (s.f.) = ‘saricǎ’, ‘suman’ [321v].
saţiu = (s.n.) ‘saţ’, ‘senzaţie de sǎturare’ [158r]; (loc.adj.) ‘sǎţios’: *de #* [60v]; (loc. adv.) ‘din belşug’, ‘din plin’, ‘cu prisosinţă’: *de #* [82r].
săbornica (adj.) = ‘de sobor’ [91r].
săc (adj.) = 1.(boală) grav(ă)’: *straste #* [29v]; 2. ‘pustiu’: *loc #* [42r]; 3. (despre părţi ale corpului uman) ‘neputincios’, ‘paralizat’ [46r].
săca (vb.) = 1. ‘a paraliza’ [7v]; 2. ‘a face neputincios’: # *pe cineva* [93v].
sătăşlui (vb.) = ‘a găzdui’ [25r].
sătăşluinţă (s.f.) = ‘locuinţă’, ‘adăpost’ [6v].
sămălui (vb.) = ‘a gîndi’, ‘a chibzui’, ‘a judeca’ [11r].
sămăluiţă (s.f.) = ‘dar de a discerne, de a aprecia’ [266v].
sămăna (vb.) = ‘a se asemăna’ [46r].
sămînţă (s.f.) = ‘origine’, ‘neam’ [73r].
sămn (s.n.) =1. ‘indiciu’, ‘simbol’ [9r]; 2. ‘a prevesti’: *a da #* [69v]; 3. ‘minune’ [29r];
4.‘farmec’, ‘vrăjitorie’ [31r]; var. *semn* [6v].
săpotrivire (s.f.) = ‘împotrivire’ [384v].
sărac (adj.) = ‘orfan’: # *de părinţi* [92v]; ‘văduvă’: # *de soţ* [93r].
sărad (s.n.) = ‘ghirlande (de frunze, flori)’ [348v].
săracin (s.m.) = glosat *arap* [56v].
săracineşte (adv.) = ‘păgîneşte’ [25v].
sări (vb.) = ‘a ajunge repede’ [77v].
săvai = I. (adv.) ‘măcar’ [18r]; ‘chiar’, ‘întocmai’ [273r]; II. (conj.) ‘deşi’, ‘cu toate că’ [63r].
săvîrşi (vb.refl.) = (fig.) ‘a muri’: # *din viaţă* [13v].
săzdanie (s.f.) = ‘creaţie’, ‘creatură’, ‘făptură’ [173r].
scandălă (s.f.) = (loc.vb.) ‘a se jena’, ‘a se scandaliza’: *a-i fi cuiva #* [159v]; var. *scandal* [302r].
scădere (s.f.) = ‘pieire’: *a fi de #* [52r].
scădătoare (s.f.) = ‘botez’ [2v].
scăndăli (vb.refl.) = ‘a se scandaliza’ [147r]; ‘a se ruşina’, ‘a se sfii’ [302r].
scăpa (vb.) = (act.) ‘a ajunge la cineva’: # *la cineva* [98r]; (refl.) ‘a se îndepărta’ [56r].
scăpăta (vb.refl.) = ‘a călca greşit şi a cădea’: # *din picioare* [41v].
scărîndivi (vb.) = v.scarandivi, ‘a-i fi greaţă’, ‘scîrbă’; ‘a se îngreţoşa’ [390v].
scărmănat (adj.) = (tortură) [64v].
schimbătură (sb.) = glosat *premenealâ* [53r].
schimosi (vb.refl.) = ‘a se schimba’, ‘a se preface, transforma’ [66r].
schimosît (adj.) = ‘schimonosit’ (‘prefăcut’, ‘afectat’, ‘nenatural’) [35r].
schitac (s.m.) = ‘ascet’ [VI].
schitean (s.m.) = ‘care locuieşte în schit’ [57r].
scîrbă (s.f.) = ‘stare de întristare, supărare, nemulţumire, amărăciune, necaz’ [41r].
scîrbi (vb.refl.) = ‘a se necăji’, ‘a se supăra’ [41r].
scîrbit (adj.) = ‘întristat’, ‘supărat’ [VII].
scîrşca (vb.) = ‘a scrîşni’ [79r].
scleapti (adj.pl.) = ‘insectă’ ? [324v].
sclip (s.m.) = ‘element ce intră în componenţa altarului’: *suindu-să să încheaie sclipul* [491r].
scobiţîl (adj.) = ‘scobit’: # *la nări* [42r].
scocioră (vb.) = ‘a scotoci’, ‘a scormoni’ [327v].
scop (s.m.) = ‘om castrat’ [27r].
scopeţ (s.m.) = ‘cel care face parte din secta rusească care se supune castrării’ [54v].
scopit (adj.) = ‘castrat’ [60r].

scomi (vb.) = (refl.) ‘a se declanșa’, ‘a izbucni’ [29v]; (act.) ‘a stîrni’ [87v].

scrie (vb.) = 1. (despre icoane) ‘a zugrăvi’, ‘a picta’: *# obrazele* [24r]; 2. glosat *a înhiera*: (tortură) ‘a scrijeli cu un instrument ascuțit pielea unui om’ [60r].

scriniariu (s.n.) = ‘arhivar’ [214v]; var. *scliniar* [373r].

scripi (vb.) = ‘a șclipi’ [51v].

scriptură (s.f.) = ‘inscripție’, ‘scriere’ [18r].

scris (part.) = v. a scrie [60r].

scrisoare (s.f.) = ‘dovadă scrisă’, ‘act’, ‘document’ [61r].

scruntari (s.) = ‘insulă’, ‘ostrov’ [20r].

scumpi (vb.refl.) = ‘a se zgîrci’ [45v].

scurma (vb.) = ‘a unelti’ [43r].

secriu (s.m.) = glosat *vistier* [V].

secundici (s.) = ‘clasa a II-a’, ‘clasa superioară’ [50r].

seiti (s.pl.) = ‘urmașii lui Seir’, ‘arabi’: *Începură # a-l măgului să-l păgînească către Moamet* [469r].

selide (s.f.pl.) = glosat *foi* [66r].

semn (s.n.) = ‘minune’ [29r].

sfadă (s.f.) = ‘ceartă’ [75r].

sfară (s.f.) = ‘jertfă’ [97r].

sfarnic (s.n.) = ‘altar păgîn’ [97r].

sfat (s.n.) = ‘consiliu’, ‘divan’, ‘adunare’ [62v].

sfichiuitură (s.f.) = ‘lovitură de bici’ [94v].

sfitoc (s.n.) = ‘sul, buchețel de busuioc cu care se împrăștie agiazma’ [500r].

sfîrșenie (s.f.) = ‘sfîrșit’ [3r].

sfîrși (vb.refl.) = ‘a muri’ [9v].

sfîrșit (s.n.) = ‘moarte’ [6r]; (aici) ‘moarte creștinească’: *# bun* [9r].

sfobodnicie (s.f.) = ‘libertate’ ?: *strigînd cu-ndrăznire și cu sfobodnicie pre Domnul Hristos* [437v].

shesini (s.pl.) = ‘asemănarea’, ‘cuviință’ [59v].

shimă (s.f.) = ‘haină’ [67r].

sili (vb.) = ‘a ajunge (să facă ceva)’ [69v].

silom (s.n.) = ‘cor în biserică’ ? [206r].

singlitic (s.m.) = *...adecă boiarin mare de sfat* [232r]; ‘senator’ [69v].

sintron (s.n.) = ‘scaunul mare din altar unde stă preotul’ [123r].

sirep (adj.) = ‘feroce’, ‘sălbatic’ [5r].

sirepie (s.f.) = ‘sălbăticie’ [180v].

sîlală (s.f.) = ‘sfială’ [8r].

sîlă (s.f.) = ‘putere’, ‘faptă de om puternic’ [96r].

sîlță (s.f.) = ‘laț’, ‘capcană’ [43r].

sîmbră (s.f.) = ‘tovărășie’ [177r].

sîmeție (s.f.) = ‘semeție’ [48r].

sîmcea (s.f.) = (fig.) ‘sfîrșit’, ‘capăt’ [193r].

sîmțire (s.f.) = ‘concret’, ‘care poate fi simțit nemediat’: *cu gustul #* [14v].

sîn (subst.) = ‘golf’: *# de mare* [8v].

sîngur (adv.) = 1. ‘chiar’, ‘însuși’ [40v]. 2. ‘de bună voie’: *# de sine* [74r].

sîrg (loc.adv.) = ‘degrabă’: *de #* [11r].

sîrgui (vb.) =1. ‘a-și da silința’, ‘a face efortul’ [15v]; 2. ‘a veni în grabă’,’ a se grăbi’ [77v], 3. ‘a se străduì’ [106r].

sîrguitor (s.m.) = ‘silitor’, ‘harnic’, (aici) ‘credincios’ [40v].

slăbănog (adj.) = ‘neputincios’ [15r].

slobod (adj.) = ‘liber’ [21v].

slobodzi (vb.) = ‘a lăsa’ [81r].

slobodzîre (s.f.) = ‘libertate’ [1r]; *slobodzîie* [1r].

sloveasnic (adj.) = ‘elocvent’ [99v].

slujitor (s.m.) = ‘trezorier’, ‘administrator’: *# strînsurii bisericii* [3r].

smedișor (adj.) = (dim.) ‘între oacheș și bălan’ [265v].

smidă (s.f.) = ‘grindină’ [85r].

smintealâ (s.f.) = ‘rău’ [85r].

sminti (vb.refl.) = ‘a se tulbura’, ‘a rătăci’ [42r].

smirnă (s.f.) = ‘rășină scoasă din coaja copacului cu care se afumă în biserică (se consideră mai prețioasă decît tămîia)’ [13v].

smîntă (s.f.) = ‘smîntealâ’ [60v].

smomi (vb.) = ‘a ispiti’, ‘a ademeni’, ‘a seduce’ [220v].

socoti (vb.) = 1. ‘a aprecia’, ‘a considera’ [62v]; 2. ‘a lua în seamă’: *# pe cineva* [12r].

socotință (s.f.) = ‘grijă’: *cu #* [37v].

socotitor (s.m.) = ‘care consideră, ia în seamă, prețuiește’, ‘credincios’ [57r].

solitoriu (s.m.) = ‘sol’, ‘mijlocitor’ [126r].

somar (subst.) = glosat *tarliță*; ‘șa (țărănească) de lemn sau de piele, folosită la călărit sau la transportul unei poveri’ [25v].

soran (s.n.) = ‘stofă groasă’ [315r].

sorț (s.) = ‘(a se hotărî la) noroc’: *a arunca #* [28v].

sosî (vb.) = 1.’a se apropia de o vîrstă’ [51r]; 2.’ a ajunge la o anumită stare (rang)’ [45r]; ‘a atinge’ [62v].

soțîie (s.f.) = ‘tovărășie’: *în #* [56v].

spată (s.f.) = ‘sabie’ [1v].

spatoș (adj.) = ‘spătos’ [265v].

spășitoriu (s.m.) = (în sens creștin) ‘salvator’ [13v]; ‘cel plin de smerenie’ [53r].

spăsî (vb.) = ‘a salva’, ‘a mîntui’ [12v].

spăsenie (s.f.) = ‘mîntuire’, ‘salvare’ [IV].

speaie (s.f) = ‘coș din scoarță de copac’ [206v].

spîrcui (vb.) = ‘a sfîrtica’, ‘a sfîșia’ [406r].

spodobi (vb.refl.) = glosat *hirotonit* [116r]; ‘a deveni demn’, ‘a se învrednici’ [9v].

spogreși (vb.) = ‘a se înșela’ [117r].

spre (prep.) = ‘despre’, ‘față de’ [49v].

sprejeni (vb.) = (act.) 1. ‘a apăra’ [41v]; 2. ‘a ajuta’ [42r]; (refl.) ‘a se arăta’, ‘a avea în față’: *# asupra* [11v].

srebroliubie (s.f.) = ‘iubire de sine’ [440r].

sta (vb.) = 1. ‘a fi’, ‘a trăi’ [30v]; 2. ‘a ocupa o funcție’ [44v]; 3. ‘a arăta ca’ [50v].

stadiu (s.n.) = glosat *pistreale*; 1. ‘la vechii greci o unitate de măsură itinerară echivalînd cu 147-192m’ [13r]; glosat *boiniță*; ‘loc de luptă sau de exerciții’ [86v].

stan (s.m.) = ‘corpul unei cămăși (fără mîneci)’ [8v].

stat (s.n.) = 1.’înfățișare’, ‘chip’ [61r] 2.’majorat’: *vîrsta de #* [51r].

stavăr (adj.) = ‘tărie’, ‘stabilitate’, ‘asiduitate’ [7r].

stătător (adj.) = ‘permanent’, ‘trainic’ [60v].

steag (s.n.) = ‘escadron’ [68r].

steaje (s.pl.) = ‘treburi grabnice’ [415r].

steblă (s.f.) = ‘mănunchi’, ‘buchet’ [261v].

steji (vb.) = ‘a se grăbi’, ‘a merge’, ‘a se duce’ [240v].

stepenă (s.f.) = 1. ‘treaptă’ [3r]; 2. ‘prag’ [12r]; 3. ‘rang’ [33v].

stercvie (s.f.) = ‘tuninginе lucitoare ca smoala’; ‘negreală care se scurge din rășini’; (aici) ‘duhoare’, ‘murdărie’ [303v].

sternă (s.f.) = glosat *fintină* [258r].

stideală (s.f.) = ‘rușine’ [13r].

stidi (vb.refl.) = ‘a se ruși na’ [259r].

stidicios (adj.) = ‘rușinos’ [303v].

stidință (s.f.) = ‘rușine’ [129r].

stidliv (adj.) = ‘rușinos’ [374r].

stigni (vb.) = ‘a suferi’, ‘a se chinui’ [298r].

stihie (s.f.) = ‘element (al naturii)’, ‘stafie’, ‘spirit’ [301r].

stihiră (s.f.) = ‘un fel de cîntare în versuri care se cîntă la utrenie și la vecernie’ [VII].

stinghe (s.n.) = ‘marginea pîntecelui spre picior’ [25v].

stiră (adj.) = ‘nefertil’, ‘neroditor’, ‘sterp’ [204v].

stîracă (s.f.) = ‘smirnă’ [339v].

stîlpare (s.f.pl.) = ‘ramuri verzi’ [201v]; var. (pl.) *stîlpări* [178v].

stîlpi (vb.) = ‘a ațînti privirea asupra’ [45v].

stîlpure (s.m.) = ‘stîlp’ [VI].

stîmpăra (vb.refl.) = ‘a se potoli’, ‘a se odihni’ [56v].

stîrni (vb.) = (act.) ‘a determina (pe cineva la ceva)’ [3v]; (refl.) ‘a se trezi’ [45v].

stoli (vb.) = ‘a împodobi’ [437v].

storohăni (vb.) = ‘a sfărîma’ [250r].

straj (s.m.) = ‘păzitor’ [303r].

stradanic (adj.) = ‘ostenitor’ [1v].

străinici (vb.) = ‘a se înstrăina’: *Domnul ce-au străinicit și născut pe pămînt* [418r].

strang (s.n.) = ‘laț’ [70r].

stranopriemnic (s.m.) = derivat: *strano + priemnic* [339v].

strannic (s.m.) = ‘călător’, ‘pelerin’ [381r].

straste (s.f.pl.) = ‘patimă’, ‘pasiune’; (aici) ‘boală foarte grea’ [29v].

strașnic (adj.) = ‘minunat’, ‘înspăimîntător’, ‘teribil’ [3r].

stratilat (s.m.) = ‘hatman de oaste’ [22v].

strator (s.m.) = ‘comandant’, ‘conducător’ ?: *și te voi avea în carul mieu să-m fii* # [443r].

strălucoare (s.f.) = ‘strălucire’ [36v].

strălumina (vb.) = ‘a străluci’ [58v]; ‘a lumina’ [11v].

străluminat (adj.) = ‘luminat puternic’ [11v].

străluminătoriu (s.m.) = ‘care strălucește’ [14r].

strămurări (s.f.pl.) = ‘nuiele de împuns vitele ca să meargă’ [247v].

străstui (vb.) = (act.) ‘a chinui’ [210r]; (refl.) [173r].

străstuială (s.f.) = ‘chin’, ‘caznă’ [193r].

străstuire (s.f.) = ‘chin’, ‘caznă’ [193r].

streina (vb.refl.) = ‘a se autoexila’ [23v].

streine (s.f.pl.) = ‘străinătăți’ [280v].

stretenie (s.f.) = ‘întîmpinare’ [295v].

stride (s.f.) = ‘miere care se scurge singură din fagure’ [80r]; var. *stredie* [332v].

striga (vb.) = ‘a vesti’ [1r].

strigătoriu (s.m.) = glosat *diaconul* [67r]; ‘propovăduitor’ [VII].

strîmbătate (s.f.) = ‘nedreptate’ [48r].

strîmnină (s.f.) = glosat *ripă* [79v].

strînsoare (s.f.) = ‘acțiunea de a strînge’; ‘constrîngere’, ‘silă’, ‘violență’ [15r].

strînsură (s.f.) = glosat *aveare* [3r].

stropotedarh (s.m.) = ‘conducător de oști’, ‘hatman’ [167r].

stropși (vb.) = ‘a călca’, ‘a zdrobi’, ‘a stîlci’ [26v].

struji (vb.) = (tortură) ‘a răzui’, ‘a rade’, ‘a ciopli’ [9r].

strujit (adj.) = glosat *drăpănat* [8r].

strujitură (s.f.) = ‘lucru strujit’, ‘surcele căzute de la strung’; (aici) ‘tortură’ [20v].

studit (adj.) = ‘cu studii’ ?: *Damaschin ipodiaconul și studit* [390r].

șteptur (s.n.) = ‘sceptru’ [45v].

suduí (vb.) = ‘a înjura’ [70r].

sufruncealele (s.f.) = glosat *sprînceane* [81r].

suleaged (adj.) = ‘supțire’, ‘svelt’ [42r].

supra (prep.) = ‘asupră’ [1r].

surupa (vb.) = (act.) 1.’a distruge’, ‘a strica’ [60v]; 2. ‘a provoca alunecarea cuiva’ [42v]; (refl.) [22r]; var. *surpa* [42v].

sutaș (s.m.) = ‘căpitan, comandant la peste 100 de soldați’, (calchiat după structura militară romană) ‘centurion’ [16v].

sută (s.f.) = ‘diviziune a unei armate (probabil de circa 100 de soldați)’ [67v].

Ș

șalt (s.n.) = (probabil greșeală de tipar) ‘șanț’ ? [468v].

șar (s.n.) = ‘culoare’, ‘vopsea’ [132v].

șărnitoriu (s.m.) = ‘zugrav’ [131r].

șăruitură (s.f.) = ‘pictură’, ‘tablou’ [V]; var. *șeruitură* ‘chip’, ‘aspect’, ‘înfățișare’ [54v].

șchiau (adj.) = ‘simplu’, ‘necioplit’ [244r].

șchiopi (vb.) = ‘a scuipa’ [50v]; var. *școpi* [26r].

șcîrca (vb.) = ‘a scrîșni’ [47r].

șeaică (s.f.) = ‘tip de navă de mică capacitate, utilizată pe Dunăre și Marea Neagră’ [26r]; (pl.) *șeici* [454v].

șeganie (s.f.) = ‘bufonerie’ [103v].

șerbie (s.f.) = ‘robie’, ‘sclavie’ [54r].

șerui (vb.) = ‘a desena’ [90r].

șervăneaoa (s.f.) = ‘șabana’, ‘haină scumpă, asemănătoare cu un anteriu’ [342v].

şigubăț (adj.) = I. ‘ucigaș’, ‘criminal’ [5v]; 2. ‘viclean’ [43r]; var. *șugubăț* [43r].

șipină (s.f.) = ‘viltoare’, ‘bulboană’ [254r].

șirag (s.n.) = ‘mulțime’, ‘ceată’, ‘rînd’ [65v].

șir (s.n.) = ‘cin’ [216r].

șirincă (adj.) = ‘basma’, ‘năframă’ [250v].

șirlău (s.n.) = ‘șiroi’ [437v].

șiu (s.n.) = ‘șuvoi’ [472r].

știință (s.f.) = ‘conștiință’ [V].

știrag (s.n.) = (tortură) ‘frînghie din cînepă cu care se aplicau lovituri violente’ [70r].

șuieret (s.n.) = ‘șuierat’ [79r]; var. *șuiorat* [79r].

șuvai (s.n.) = ‘eschivare’, ‘pretext’ [166r].

șuvealnic (adj.) = ‘șovăielnic’ [154v].

T

tafie (s.f.) = *...un fealiu de căciulă* [460r].

talant (s.m.) = ‘pungă cu bani de aur’ [63v].

tașcă (s.f.) = ‘geantă’ [63r].

tăietură (s.f.) = ‘tăierea capului’ [9r].

tălpălage (s.f.pl.) = (tortură) ‘încălțăminte de fier, de obicei înroșită în foc, care se strîngea pe picior cu șuruburi’ [22r]; var. *tălpălage* [59v].

tăvălucitură (s.f.) = ‘talar’ [31r].

teartă (s.f.) = ‘zdrean̦tă’, ‘cîrpă’ [114r].

tearșuri (s.n.pl.) = ‘substanță care se aprinde ușor’; ‘lemn uscat’, ‘crengi uscate’ [242r].

teasc (s.n.) = ‘mașină de stors prune, struguri, măsline’, ‘presă’ [8r].

teatru (s.n.) = v. *prăvăriște* [19r].

a tescui (vb.) = ‘a pune la teasc’ [73v].

tei (s.n.) = ‘sfoară, frînghie făcută din scoarță de tei’ [9r].

temuș (vb.) = perf. s. II, sg.de la *a se teme* [65v].

terfos (adj.) = ‘îmbrăcat în zdrențe’ [196r].

teslariu (s.m.) = ‘dulgher’, ‘tîmplar’ [10v].

teslă (s.f.) = (tortură) ‘instrument asemănător unei securi dulgherești cu tăișul perpendicular față de coadă’ [7v].

teșitură (s.f.) = ‘bucată scurtă de lemn’, ‘despicătură’ [329v].

ticăci (vb.refl.) = ‘a suferi’, ‘a se chinui’ [188r].

ticală (s.f.) = ‘suferință’, ‘chin’, ‘amar’ [58r].

ticăit (adj.) = ‘păcătos’ [30r].

ticăiție (s.f.) = ‘nemernicie’, ‘netrebnicie’ [49r].

tidvă (s.f.) = ‘tigvă’ [267v]; var. *tidvalîc* [266v].

tigan (s.n.) = ‘cazan’, ‘căldare’ [208r].

timpenă (s.f.) = ‘tobă’ [367r]; var. *timpănă* [469v].

tinde (vb.) = v. *a întinde* [41v].

tiz (s.m.) = v.tiză, ‘persoană care poartă același nume cu alta, considerată în raport cu aceasta’; ‘omonim’ [192v].

tîlni (vb.) = v. *a întîlni* (act.) [9v]; (refl.) [9v].

tînd ... tînd = ‘cînd ... cînd’ [180r].

tîlniș (s.n.) = ‘întîlnire’ [43r].

tîmbariu (s.n.) = ‘veșmînt’, ‘cămașă’, ‘un fel de manta femeiască’ [7r].

tîmpi (vb.refl.) = ‘a se toci’, ‘a slăbi’ [14r].

tîmpina (vb.) = v. *a întîmpina* [69r].

tîmpla (vb.refl.) = I. ‘a se întîmpla’ [1v]; 2.’a se nimeri’ [47v]; ‘a fi’ [85v].

tîmplare (s.f.) = ‘întîmplare’ [55v].

tîmplat (adj.) = ‘nimerit (despre cineva ajuns în mod întîmplător într-un loc)’ [55r].

tîrgoviște (s.f.) = ‘oraș’, ‘tîrg’ [11v].

tîrîtă (adj.) = ‘tîrîtă’ [57v].

tîrpi (vb.) = ‘a răbda’, ‘a îndura’, ‘a suporta’ [326r].

tîrsînă (s.f.) = ‘țesătură aspră din păr de capră, purtată de asceți sau de călugări direct pe piele’; var. *trîsînă* [75v], *tîrsînă* [128r].

tocma (loc.adv.) = ‘întocmai’: *de-a #* [60v].

tocmeală (s.f.) = 1. ‘legе’: *# bisericească* [42r]; 2.’rînduială’ [43v]; 3. ‘(a fi pe) potriva’ *a fi cu cale de #* [41r]; 4. ‘învoire’ [48v]; 5. ‘voință’ [56v]; var. *tocmală* [41r].

tocmi (vb.) = 1. ‘a hărăzi’, ‘a sorti’ [49r]; 2. ‘a aranja’, ‘a pune la punct’, ‘a orîndui’ [21v]; 3. (refl.) ‘a se potrivi’, ‘a corespunde’ [32v].

tocmit (part.adj.) = ‘făcut’ [46v].

toi = I. (vb.) ‘a certa’, ‘a mustra’, ‘a dojeni’ [69r]; II. (s.n.) ‘ceartă’ [75r].

toparh (s.m.) = ‘principe’, ‘voievod’, ‘guvernator’ [8r].

topi (vb.refl.) = ‘a se sfîrși’: *# cu truda* [14r].

toplotă (s.f.) = v.teplotă, ‘apă caldă care se toarnă în potir înainte de împărtășania preotului’; ‘vas în care se încălzește aceasta apă’ [209v].

toropală (s.f.) = ‘ciomag’ [73r].

trage (vb.) = (act.) 1. ‘a atrage’ [23r]; 2. ‘a avea intenția’ [42r]; (refl.) ‘a intra’: *# o năpîrcă* [34r].

treabă (s.f.) = (bis.) ‘rînduială (în sensul ritualului religios)’ [59v].

treapăd (s.n.) = ‘alergătura’, ‘zbucium’ [18v].

trebnic (s.n.) = glosat *vatra* [76r]; ‘altar’.

trece (vb.) = ‘a lua în seamă’, ‘a nu ignora’ [76v].

trecleat (s.m.) = ‘blestemat’, ‘afurisit’ [157v].

triocaianic (adj.) = ‘persoană nefericită, păcătoasă, nevrednică’ [290r].

trimision (s.n.) = v. trimisie, triminie ‘sumă primită sau plătită la sfîrșitul unei perioade de trei luni’ [134r].

troicinic (adj.) = (bis.) ‘în cinstea Sfintei Treimi’ [64v].

tropar (s.f.) = (bis.) ‘scurtă cîntare bisericească de laudă în cinstea unui sfînt sau a unui eveniment religios’ [VII].

troiță (s.f.) = ‘Treime’ [33r].

trupiște (s.f.pl.) = ‘idoli’ [185v].

tuli (vb.refl.) = ‘a se ascunde’, ‘a se adăposti’ [158r].

tulie (s.f.) = ‘?’ *apoi pusă tuliia la ale sale* [280v.].

turba (vb.refl.) = ‘a se mînia peste măsură’, ‘a-și ieși din fire’ [60r].

tureatcă (s.f.) = ‘carîmb de cizmă’ [4v].

tutinderea (adv.) = ‘pretutindeni’ [54v].

tvorenie (s.f.) = ‘creație’ [193r].

tvoreț (s.m.) = glosat *stăpîn*: ‘creator’, ‘Dumnezeu’ [II]; 2. (aici) ‘scriitor’: *# canoanelor* [24r].

Ț

țărănos (adj.) = (aici) ‘simplu’ [16v].

țigle (s.f.pl.) = (tortură) ‘instrument ascuțit cu forma unei frîgări’: *# de fier* [40v].

ținterim (s.n.) = ‘cimitir’ [159v].

țisternă (s.f.) = ‘fîntînă’ [465r].

țîne (vb.refl.) = ‘a trăi’ [8v].

țîrcălam (s.n.) = ‘cerc’; (loc.adv.) ‘de jur împrejur’: *în #* [79v].

țîrcovnic (s.m.) = ‘servitor de biserică (clisiarh, paraclisier)’ [213r].

țuca (vb.) = ‘a săruta’ [72v].

țurui (vb.) = ‘a se scurge’ [29v].

Țveatonosie (s.f.) = ‘Florii’: *...zăbăvîia pînă la #* [390r].

U

ucenin (s.m.) = ‘învățat’?, ‘dascăl’?: *iară dumnădzăiescul odor au rămas la # -ul lui păcît* [13v].

ucide (vb.) = ‘a lovi’, ‘a răni’ [4r].

ucisătură (s.f.) = ‘rană’, ‘vătămare’, ‘lovitură’ [4r].

ugodnic (s.m.) = v. *ogodnic* [75r].

uita (vb.refl.) = ‘a da atenție’ [288v].

uitit (adj.) = ‘distrat’, ‘cu gîndurile în altă parte’ [83r].

umărariu (s.m.) = glosat *hlamida*, *plașca* [86v].

umegiune (s.f.) = ‘umezeală’ [282v].

umilenie (s.f.) = ‘îndulșoare’, ‘milă’, ‘blîndețe’ [27v]; ‘umilință’ [IV].

umili (vb.refl.) = ‘a avea milă’ [59v].

umșor (s.m.) = ‘stîlp’, ‘coloană’, ‘balama de la ușă’ [205v].

uncrop (s.) = ‘apă fierbinte, clocotită’ [128r].

unda (vb.) = ‘a da în clocot’: *# căldarea* [26v].

unghie (s.f.) = ‘unitate de măsură de trei unghii, adecă 24 de dramuri de pîine’ [99v].

unghiu (s.n.) = ‘colț’ [49v].

unici (vb.refl.) = glosat *a se cumineca*; ‘a se uni’, ‘a se alia’ [63v].

uniciune (s.f.) = ‘unire’, ‘alianță’, ‘credință’ [63r].

unișor (adj.) = ‘singur la părinți’ [72r].

uniță (s.f.) = ‘unitate’, ‘Unul’ [131v].

urdina (vb.) = ‘a se duce și a veni mereu’ [71r].

urdzătură (s.f.) = ‘temelie’ [48v].

urgie (s.f.) = 1. ‘exil’ [19v]; 2. ‘mînie’, ‘furie’ [72v].

urgisie (s.f.) = v. *urgie* [60v].

urmitură (s.f.) = ‘urmare’, ‘urmaș’: *suindu-să la spița ceea de ohirșe cu șir și cu #* [451r].

ursăciune (s.f.) = ‘predestinare’, ‘ursire’, ‘prevestire’ [52v].

urșinic (s.n.) = ‘porfiră’ [286r].

uspenie (s.f.) = ‘Adormirea Maicii Domnului’ [43v].

ustav (s.) = ‘regulament bisericesc’ [110v].

utrenie (s.f.) = ‘slujba de dimineață la biserică’ [32r].

V

vaie (s.f.) = ‘palmier’ [178v].

varniță (s.f.) = ‘groapă în care se stinge var’ [5v].

vasilisc (s.m.) = ‘animal fantastic’ [79r].

vatră (s.f.) = glosat *jărtăvnic* [75v]; glosat: *trebnicul cu jărtve* [76r]; ‘altar cu jertfe’.

văcui (vb.) = ‘a vecui’, ‘a petrece veacul’ [131r].

văcuit (adj.) = ‘veșnic’, ‘în veci’, ‘neîntrerupt’ [131r].

văcuitoriu (s.m.) = ‘care trăiește veșnic’ [131r].

văcuire (s.f.) = ‘trăire veșnică’ [131v].

vădi (vb.) = ‘a arăta’, ‘a dovedi’ [42v].

vădire (s.f.) = ‘arătare’ [91r].

vădit (s.n.) = ‘arătare’, ‘viziune’ [14v].

văiera (vb.refl.) = ‘a se văiета’ [50v].

văleat (s.m.) = ‘an’ [I].

văspriemnic (s.m.) = ‘cineva care primește bine pe altcineva’ [290r].

vătav (s.m.) = ‘vătaf’ [32r].

văzdanie (s.f.) = ‘aparițiе’: *și nu uita toate văzdaniile Lui ce te scîrbești* [402r]; var. *văzneseníe* [456v].

văzdătoriu (s.m.) = ‘martor ocular’ [V].

văzdrîjanie (s.f.) = glosat *continție*; ‘reținere’, ‘potolire’, ‘înfrînare’ [208v].

văzdrăjnic (adj.) = ‘potolit’ [198v].

Văzvijenie (s.f.) = (bis.) ‘sărbătoare religioasă ținută în 14 septembrie: Înălțarea Sfintei Cruci’ [18r].

văzvijui (vb.) = ‘a ridica’, ‘a înălța’ [254v].

vealiște (s.f.) = ‘loc’ ? [48r].

veatrilă (s.f.) = ‘corabie’, ‘corabie de pînză’ [200r].

vecini (vb.) = ‘a fi în vecinătate’ [66v].

vedere (s.f.) = 1. ‘pe față’, ‘la vedere’: *în #* [25v]; 2. ‘înfățișare’, ‘aspect’, ‘imagine’ [54r].

vederat (adv.) = ‘evident’, ‘aieveа’ [63v].

vederos (adj.) = ‘distins’, ‘arătos’, ‘respectabil’ [59v].

veni (vb.) = 1. (fig.) ‘a se converti’: *# către Domnul Iisus Hristos* [74r]; 2. (fig.) ‘a-și reveni’: *# către sine* [69r].

veri (conj.) = vb. *avea*, ind.prez.II sg. [40r].

via (vb.) = ‘a trăi’ [220r]; ‘viețui’ [224v].

viatnic (adj.) = ‘însuflețit’ [424v].

victor (adj.) = ‘victorios’, ‘învingător’ [331r].

vierșun (s.n.) = ‘rămășag’ [269v].

vîntre (s.pl.) = ‘pîntece’ [172r].

vițe (s.f.pl.) = ‘bucle’, ‘cîrlionți’ [170v].

viu (adj.) = 'aprins' [45r].
vîlhovnic (s.m.) = 'mag' [8v]; var. *vîrhovnic* [176r].
vîlhovnicie (s.f.) = 'magie' [40v].
vînat (part.adj.) = 'urmărit', 'căutat' [8r].
vînzătoare (s.f.) = 'trădătoare' [53v].
vîrgoli (vb.refl.) = 'a se zvîrcoli' [441v].
vîrtej (s.f.) = 'aparat de ridicat puţin căruţele încărcate', 'parte a carului unde roatele dinaite se învîrtesc împrejurul unui cui' [297r].
vîrtealniţă (s.f.) = 'unealtă de depănat' [48v].
vîrteji (vb.refl) = 'a reveni repede' [3r]; 'a se întoarce din drum' [215r].
vîrtos = I. (adj.) 'robust', 'tare', 'puternic' [2v]; II. (adv.) 'mult', 'tare' [5r]; (loc.adv.) 'mai ales': *mai #* [VII]
vîrtucios (adj.) = 'robust', 'vîrtos' [64v].
vîrtute (s.f.) = 'putere', 'tărie' [4v].
vlastie (s.f.) = 'putere', 'vigoare' [178r].
vlăşebnicie (s.f.) = 'şiretenie', 'arta de a înşela' [273v].
voienisc (s.m.) = 'luptător' [236r].
voiera (vb.refl.) = 'a se văieta' [31v].
volnic (adj.) = 'liber' [14v].
volnicie (s.f.) = 'libertate' [441r].
vonic (s.m.) = 'ostaş' [9r]; var. *voinic* [33r].
voroavă (s.f.) = 'vorbă' [41v]; 'dispută' [57r].
vorovace (adj.) = 'vorbăreţ' [72v].
vorovi (vb.refl.) = 'a vorbi', 'a discuta'; (aici) 'a se înţelege' [8v].
vracebnic (s.m.) = 'medic' [489r].
vrăcebnicesc (adj.) = 'medical' [91v].
vrăcebnicie (s.f.) = 'medicină' [91v].
vrăciui (vb.) = 'a practica medicina' [71v].
vrednici (vb.refl.pas.) = 'a fi pârtaş la harul dumnezeiesc' [162r].
vrîstă (s.f.) = 'a avea vîrsta (cuiva)' ?: *pe #* (cuiva) [32r].
vun (s.n.) = glosat *buor*; (aici) 'semn de hotar între împărăţia vieţii şi morţii' [3r].

Z

zaciatie (s.f.) = 'concepţie', 'concepere' [204r].
zaclinaciu (s.m.) = 'conjurat' [134v].
zaconic (s.m.) = 'care emite legi, reguli pentru o tagmă religioasă' [34r].
zavească (s.f.) = 'acoperămînt' [66r].
zavisliv (adj.) = 'mînios' [70v]; var. *zavăstliv* [93v].
zavislui (vb.) = 'a invidia' [352r].
zavistie (s.f.) = 'ură', 'mînie' [8v].
zăhăli (vb.) = 'a se murdări' ?: *# cu mîrseaie spurcate* [428r].
zăbăvi (vb.) = (act.) 'a zăbovi' [33v]; (refl.) 1. 'a se ocupa', 'a se îndelemnici' [7r]; 2. 'a acorda mult timp', 'a întîrzia asupra a ceva' [44r].
zăblău (s.f.) = 'pînză de sac' [76v].
zăgneată (s.f.) = 'foc de nuiele sau de surcele uscate care se face la gura cuptorului şi arde cu flacără vie'; 'a mai înfierbînta': *a da #* [7r].
zăhăială (s.f.) = 'dezordine', 'tărăboi' [17r].
zăludzîie (s.f.) = 'nebunie', 'zăpăceală' ? [148r].
zămori (vb.) = 'a istovi', 'a slăbi', 'a lua puterea' [50v].
zămorîtă (adj.) = 'a face să slăbească prin înfometare': *# cu foamea* [35v].
zăpodie (s.f.) = 'strîmtoare' [46r].
zbicîula (vb.) = 'a bate', 'a izbi' [95v].
zbori (vb.refl.) = 'a se zburli' [80v].
zbucima (vb.) = 'a se zbuciuma', 'a se agita' [381r].
zburdări (s.f.pl.) = (fig.) 'petreceri': *zburdăr lumeşti* [289r].
zdărgetură (s.f.) = 'zgîrietură' [18v].
zdărîia (vb.) = 'a zgîrîia' [304v].
zdrumica (vb.) = 'a zdrobi', 'a nimici' [2r].
zgancă (s.f.) = 'coajă de bubă', 'cicatrice'; (pl.) *zgăncile* [333r].
zgău (s.n.) = 'pîntece' [171r].
zlatiţă (s.f.) = 'monedă de aur', 'taler': *şi agoniseşte pururea cîte o # într-o zi* [381v].
Zlatoust (s.p.) = 'Gură de aur', *Hrisostom* [123r].
zlătariu (s.m.) = 'aurar' [55v].
zlatnic (s.m.) = 'monedă de aur' ?: *să nu mai aştepţi ... a mai agonisi mai multă aveare ..., ce numai un #* [384r].
zlocistiv (adj.) = 'cinstitor de rău', 'necurat', 'spurcat'; 'ateu' [60v].
zloslavie (s.f.) = 'renume prost'; 'doctrină sau învăţătură falsă' [249v].
zloslavnic (adj.) = 'care are renume prost' [490r].
zmăcina (vb.) = 'a chinui' [65r]; 'a se măcina (în bucăţi foarte mici)' [70r].
zmiciula (vb.) = v. *a zbiciula* [161r].
zmicui (vb.) = derivat ? de la *zmicea*; (torturã) 'a snopi', 'a lovi' [36r].
zmicura (vb.) = glosat *a zbiciula*; 'a bate', 'a izbi' [95v].
znamăn (s.m.) = 'piatră de mormînt' [76r]; 'stîlp de piatră cu cămară' [79v].
zugrav (s.m.) = 'pictor de o treaptă mai joasă, chiar vopsitor' [71v]
zugrăvi (vb.) = 'a picta' [48v].

Cuvinte compuse:

de-om-dragoste = iubire de oameni [217v].
om-dragoste = iubire de oameni [217v].
rudă-începătoriu = fondator al unei ginţi, strămoş [27v].
rudenie-începătoriu = fondator al unei ginţi, strămoş [217v].
bună-rudă = nobleţe [2v].
voie-rea = supărare [11r].
сштомоинкь кирнгласуа = sfînt mucenic [250r]. *de adevăratã Pashã* [287v].
Прдбномоинкь = bun mucenic [273v].

BIBLIOGRAFIE

*** *Crestomaţie de literatură română veche*, vol. II, coord. I. C. Chiţimia, Ştela Toma, Editura Dacia, Cluj-Napoca, 1989, p. 123- 130. Candrea, I. A.,*Elemente de origine dubioasă sau necunoscută din limba română*. Part. a 2-a. / Curs ţinut în anul şcolar 1926/1927 şi editat de Traian Topleceanu şi Pimen Constantinescu /. Atelierele C. Dumitrescu, A. Vlaicu, Bucureşti, 1927. /litografiat/

*** *Dacoromania. Buletinul "Muzeului limbei române"*, condus de Sextil Puşcariu, I, 1920-1921, Cluj, p. 294-295.

*** *Dacoromania. Buletinul "Muzeului limbei române"*, condus de Sextil Puşcariu, III, 1922-1923, Institut de Arte grafice "Ardealul", Cluj, 1924, p. 643-772.

*** *Dacoromania. Buletinul "Muzeului limbei române"*, condus de Sextil Puşcariu, IV, 1929-1930, 'Cartea românească', Bucureşti, 1931, p. 245-340.

*** *Dacoromania. Buletinul "Muzeului limbei române"*, condus de Sextil Puşcariu, VII, 1931-1933, Cluj, p. 145.

*** *Dicţionarul limbii române*, tomul I, partea I, A - B, Librăriile Socec & Comp. şi C. Sfetea, Bucureşti, 1913.

*** *Dicţionarul limbii române*, tomul I, partea II, C, Tipografia ziarului "Universul", Bucureşti, 1940.

*** *Dicţionarul limbii române*, tomul I, partea III, fascicula I, D - DE, Universul întreprindere industrială a statului, Bucureşti, 1949.

*** *Dicţionarul limbii române*, tomul II, partea I, F - I, Imprimeria naţională, Bucureşti, 1934.

*** *Dicţionarul limbii române*, tomul II, partea II, fascicula I, J - LACUSTRU, Tipografia Ziarului "Universul", Bucureşti, 1937.

*** *Dicţionarul limbii române*, tomul II, partea II, fascicula II, LADĂ - LEPĂDA, Tipografia Ziarului "Universul", Bucureşti, 1940.

*** *Dicţionarul limbii române*, tomul VI, fascicula I, M - MANDRĂ, Editura Academiei, Bucureşti, 1965.

*** *Dicţionarul limbii române*, serie nouă, tomul VI, fascicula a 2-a, MANDRĂ - MASCAT, Editura Academiei, Bucureşti, 1965.

*** *Dicţionarul limbii române*, serie nouă, tomul VI, fascicula a 3-a, MASCAT - MĂMĂIŢĂ, Editura Academiei, Bucureşti, 1966.

*** *Dicţionarul limbii române*, serie nouă, tomul VI, fascicula a 4-a, MĂMĂIŢĂ - MĂTĂRÎNGĂ, Editura Academiei, Bucureşti, 1966.

*** *Dicţionarul limbii române*, serie nouă, tomul VI, fascicula a 5-a, MĂTĂSAR – MERGĂTOR, Editura Academiei, Bucureşti, 1966.

*** *Dicţionarul limbii române*, serie nouă, tomul VI, fascicula a 6-a, MERGĂTORIU - MICROBIOLOGIE, Editura Academiei, Bucureşti, 1966.

*** *Dicţionarul limbii române*, serie nouă, tomul VI, fascicula a 7-a, MICROBIOLOGIST - MINIATURISTICĂ, Editura Academiei, Bucureşti, 1967.

*** *Dicţionarul limbii române*, serie nouă, tomul VI, fascicula a 8-a, MINIATURIZA - MITITEL, Editura Academiei, Bucureşti, 1967.

*** *Dicţionarul limbii române*, serie nouă, tomul VI, fascicula a 9-a, MITITELUŞ - MÎRLĂNIE, Editura Academiei, Bucureşti, 1967.

*** *Dicţionarul limbii române*, serie nouă, tomul VI, fascicula a 10-a şi fascicula a 11-a, MÎRLEALĂ - MORSĂ, Editura Academiei, Bucureşti, 1968.

*** *Dicţionarul limbii române*, serie nouă, tomul VI, fascicula a 12-a şi fascicula a 13-a, MORSĂ - MUZUR-AGA, Editura Academiei, Bucureşti, 1968.

*** *Dicţionarul limbii române*, serie nouă, tomul VII, partea I, N, Editura Academiei, Bucureşti, 1971.

*** *Dicţionarul limbii române*, serie nouă, tomul VII, partea a 2-a, O, Editura Academiei,Bucureşti, 1969.

*** *Dicţionarul limbii române*, serie nouă, tomul VIII, partea I, P - PĂZUI, Editura Academiei, Bucureşti, 1972.

*** *Dicţionarul limbii române*, serie nouă, tomul VIII, partea a 2-a, PE - PÎNAR, Editura Academiei, Bucureşti, 1974.

*** *Dicţionarul limbii române*, serie nouă, tomul VIII, partea a 3-a, PÎNĂ - POGRIBANIE, Editura Academiei, Bucureşti, 1977.

*** *Dicţionarul limbii române*, serie nouă, tomul VIII, partea a 4-a, POGRIJENIE - PRESIMŢIRE, Editura Academiei, Bucureşti, 1980.

*** *Dicţionarul limbii române*, serie nouă, tomul VIII, partea a 5-a, PRESIN - PUZZOLANĂ, Editura Academiei, Bucureşti, 1984.

*** *Dicţionarul limbii române*, serie nouă, tomul IX, R, Editura Academiei, Bucureşti, 1975.

*** *Dicţionarul limbii române*, serie nouă, tomul X, S - SCLABUC, Editura Academiei, Bucureşti, 1986.

*** *Dicţionarul limbii române*, serie nouă, tomul X, partea a 2-a, SCLADĂ - SEMÎNŢARIE, Editura Academiei, Bucureşti, 1987.

*** *Dicţionarul limbii române*, serie nouă, tomul XI, partea I, Ş, Editura Academiei, Bucureşti, 1978.

*** *Dicţionarul limbii române*, serie nouă, tomul XI, partea a 2-a, Ţ - TOCĂLIŢĂ, Editura Academiei, Bucureşti, 1982.
*** *Dicţionarul limbii române*, serie nouă, tomul XI, partea a 3-a, TOCĂNĂ - TWIST, Editura Academiei, Bucureşti, 1983.
*** *Dosoftei (1624-1693). Bibliografie*, Aniversări U.N.E.S.C.O. Lucrare editată cu ocazia împlinirii a 350 de ani de la naşterea cărturarului român, Bucureşti, 1974.
Dosoftei, *Opere*,1, *Versuri*. Ediţie critică de N. A. Ursu, Editura Minerva, Bucureşti, 1978.
D. Ducangii, *Lexicon. Manuale ad scriptores medie et infime latinitatis*, Paris, 1858.
G. Ioanidu, *Dicţionaru elino-românesc*, tradus dupe al lui Scarlat D. Bizantie, închipuit în două tomuri, Tipografia statului, Bucureşti, 1864.
C. Lacea, *Untersuchung der sprache der "Viaţa şi petreacerea svinţiloru" des metropoliten Dosoftei (1682)*. Inaugural-dissertation zur erlangung der doctorwürde der Philosophischen Fakultät der Universität Leipzig, Johann Ambrosius Barth, Leipzig, 1898, p. 46 - 94.
G. Mihăilă, *Împrumuturi vechi sud-slave în limba română - studiu lexico-semantic* - , Editura Academiei Republicii Populare Române, Bucureşti, 1960.
idem, *Studii de lexicologie şi istorie a lingvisticii româneşti*, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1973.
idem, *Dicţionar al limbii române vechi (sfîrşitul sec. X - începutul sec. XVI)*, Editura Enciclopedică română, Bucureşti, 1974.
Fr. Miklosich, *Lexicon Palaeoslovenico-graeco-latinus*, Vindobonae, Guilelmus Braumveller, 1862-1865.
P. Olteanu, *Slava veche şi slavona românească*, Editura didactică şi pedagogică, Bucureşti, 1975.
D. Puşchilă, *Molitvenicul lui Dosoftei* în Analele A. R., tom XXXVI, Memoriile Secţ. Literare, 1913.
Al. Rosetti, B. Cazacu, L. Onu, *Istoria limbii române literare*, vol.I, *De la origini pînă la începutul secolului al XIX-lea*, Editura Minerva, Bucureşti, 1971.
A. Scriban, *Dicţionaru limbii româneşti* (etimologii, înţelesuri, exemple, citaţiuni, arhaizme, neologizme, provincializme). Institutu de arte grafice "Presa bună", Iaşi, 1939.
H. Tiktin, *Rumänisch - deutsches vörterbuch*, 2., überarbeitete und ergänzte Auflage von Paul Miron, band I, A -C, Otto Harrassowitz, Wiesbaden, 1986.
idem, *Rumänisch - deutsches vörterbuch*, 2., überarbeitete und ergänzte Auflage von Paul Miron, band II, D - O, Otto Harrassowitz, Wiesbaden, 1988.
idem, *Rumänisch - deutsches vörterbuch*, 2., überarbeitete und ergänzte Auflage von Paul Miron, band III, P - Z, Otto Harrassowitz, Wiesbaden, 1989.

SUMAR

NOTĂ ASUPRA EDIŢIEI 5

VIAŢA ŞI PETREACEREA SVINŢILOR – TEXT 9

Predoslovie p. 11 ✦ *Cătră cititori* p. 14 ✦ *Luna lui Septevrie* p. 15 ✦ *Octovrie* p. 47 ✦ *Noievrie* p. 95 ✦ *Dechevrie* p. 167 ✦ *Luna lui Ghenuarie* p. 217 ✦ *Fevruarie* p. 255 ✦ *Marti* p. 286 ✦ *Aprilie* p. 331 ✦ *Maie* p. 366 ✦ *Iunie* p. 401 ✦ *Iulie* p. 414

GLOSAR 425

Şi eu, smeritul Dosoftei, mă rog cu umilenie nu mă uitaţi la sfinta rugă pre un mişel şi netrebnic şerb lui Dumnădzău şi Dumilor voastre sfinţi creştini, ce mă pomeniţi şi mă iertaţi!

Dosoftei, **Viaţa şi petreacerea sfinţilor**

RODICA FRENŢIU

Doctor în filologie. Lector, Facultatea de Litere, Universitatea „Babeş-Bolyai", Cluj-Napoca. Stagii de specializare în străinătate: Bruxelles, Belgia (1992), Kobe, Japonia (1997–1999). Lucrări publicate: *Poveaste la 40 de mucenici, Bălgrad, 1689* (ediţie critică), Editura Mesagerul, Bistriţa, 2000; *Vieţile sfinţilor. Marginalii la un text hagiografic: Dosoftei, Viaţa şi petreacerea svinţilor, Iaşi, 1682–1686*, Prefaţă de Prof. Univ. Dr. Mircea Borcilă, Editura Mesagerul, Bistriţa, 2000; *Haiku şi caligrame* (în colaborare cu Florina Ilis), Editura Echinox, Cluj, 2000.

ECHINOX

ISBN 973-9114-99-7